

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 01152240 6

HANDBOUND
AT THE

UNIVERSITY OF
TORONTO PRESS

س	ص	س	ص
قریه	۷	عرضه	۷
ضرر نطه	۱	وحدتده	۲۰
اساسن	۷	پراقلریله	۹
سنجاقلرینه	۳	بیجون	۱۹
ستایش	۸	البدوی	۹
غیری	۲۳	آلوب	۶
انکلی	۲۱	ترابک	۱۹
قالیوه	۱۲	سلنه	۲۰
چفتلک	۱۶	یورویس	۶
قاجقا	۱۵	ترکی	۱
ارگری	۹	قاله	۱۸
عیان	۲	کیره قو	۱
درتفهیات	۷	منزل	۱۵
خرم	۲۱	فرمانیله	۳
ودخی	۱۲	ایدیهیم	۱۱
لاپردادن	»	ایکن	۴
ایمش	۲۶	یوللری	۵
پتریج	۱۷	تاریخنده	۱۶
قنقلی	۷	غزاسنه	»
بیتدی		پاندالونیا	۱۰
			۵۹۵

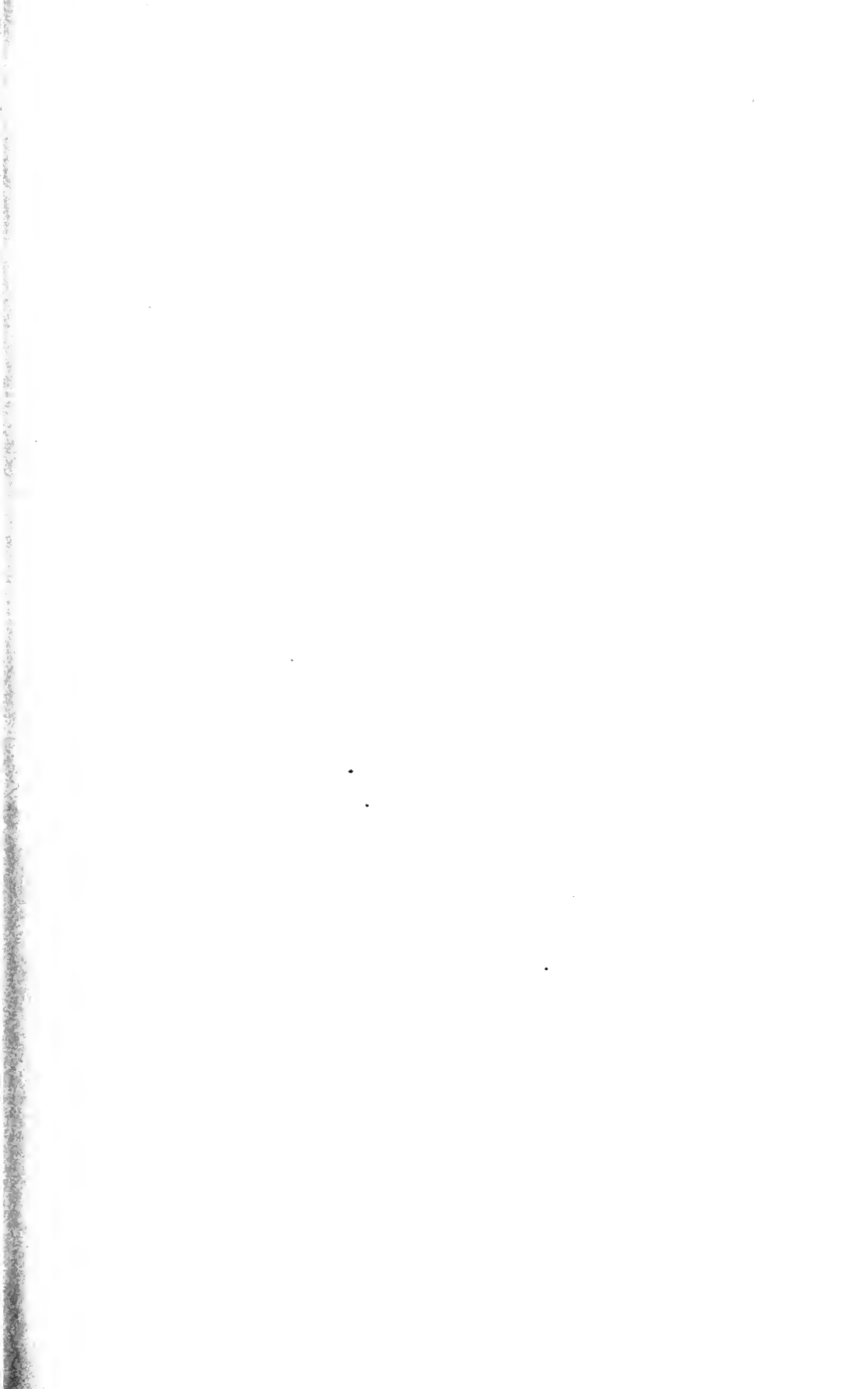
ابی چیمایان نقطہ لہر ، حرف لہر ، کلہ لہر

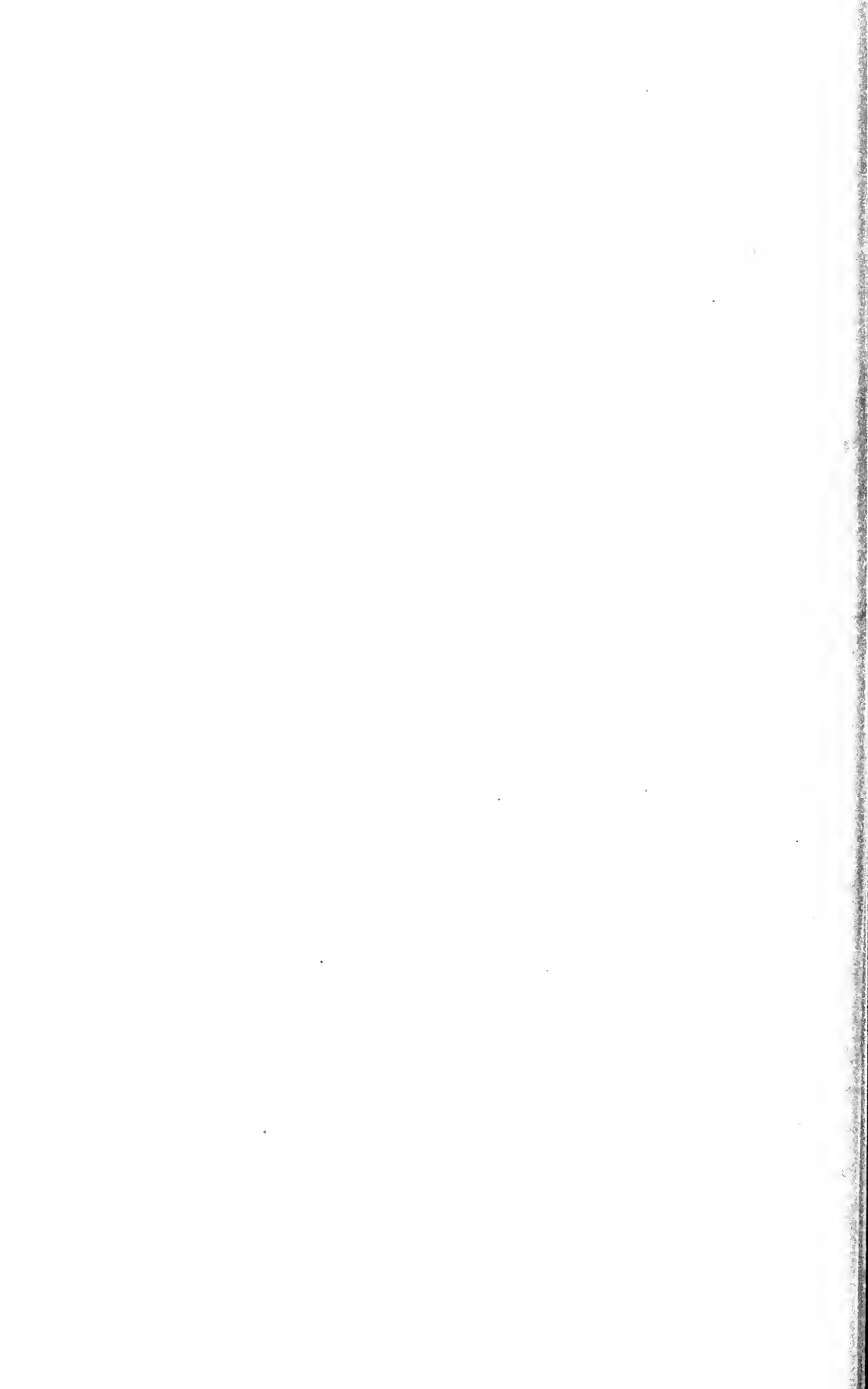
ص	س	ص	س	ص
۳	۷	۶۰	بوران	۳
۴	۳	۷۹	اوزنکک	۴
۴	۵	۹۷	مارسوان	۴
۴	۲۲	۱۰۳	العیین	۴
۵	۵	۱۱۵	العیین	۵
۵	۸	۱۱۵	آدملیکنز	۵
۱۰	۱۱	۱۲۱	طویقونک	۱۰
۱۴	۷	۱۲۷	واطرفہ	۱۴
۱۹	۲۱	۱۲۸	بیوب	۱۹
۲۴	۶	۱۲۹	ایلری	۲۴
۲۵	۱۹	۱۳۲	محو	۲۵
۲۶	۳	۱۳۵	یعنی	۲۶
۲۸	۱۲	۱۳۸	الشجاعة	۲۸
۳۲	۲	۱۴۰	ازاقدن	۳۲
۳۳	۳	۱۴۲	کونہ	۳۳
۳۳	۳	۱۵۴	اوضاع	۳۳
۳۳	۴	۱۵۷	اصلا	۳۳
۳۳	۹	۱۶۰	سحوب	۳۳
۳۵	۶	۲۴۳	قراچلرم	۳۵
۳۵	۱۰	۳۲۱	قبادوب	۳۵
۴۵	۴	۳۲۲	بوزولوب	۴۵
۴۷	۸	۳۶۰	ارتسی	۴۷
۵۵	۷	۳۹۲	یالکنز	۵۵
۶۰	۱۵	۳۹۳	وجه	۶۰
			اورتولی	
			اویمه	
			وقصبة	
			پچہ لہر	
			یعنی	
			قوالہ	
			اریک	
			اما	
			قالہ	
			اتسنلر	
			احمد	
			آدانه	
			ایچنبدہ	
			آتمک	
			سلیمان	
			لکنن	
			عبرت موندر	
			بیر	
			واقف	
			ولینم	
			اسپانجہ	
			اسکی	
			بلدان	
			قلمہ	

س	ص	س	ص
قله سی	۵	۳۴۲	(پ ، س) نسخه - ۱۵
یوروش	۱۳	۳۵۳	لرنده (ر میشر) یرنده
دراسماء	۲۱	۳۶۵	(ر میشر) شکلنده بر
وسنه	۱۳	۴۱۹	کله وار که (یار میشر)
غازیان	۲۵	۴۲۲	اوقونه بیلیر . بوفرق
سلسله	۱۵	۴۲۹	حاشیه ده اونودولمش
منزلی	۵	۵۷۹	کوسترله مشدر .
بیان	۱۷	۵۸۵	سلیمیه ۱۶
یپوب	۱۴	۵۹۲	کیکا و وسنده ۲۶
یتدی			بولمیز ۷
			۱۵۴
			۱۶۳
			۲۵۰

يا كيشلرك دوغروسى

س	ص	س	ص
عدد	۱۲	بسم الاله اوله جقدر	۶
احمد بابا	۹	عدد	۹
وصفۀ	۲۰	يولدن	۱۲
عدد	۵	بويمانجه	۴
انز	۱۶	نكتلرى	۷
اككيجي	۱۳	طيلوب	۱۳
بر ناتمام	۱۳	باشايه	۱۴
زكريا	۱۹	اغالرنندن	۱۴
(اندن) فضلهدر	۱۸	پوطى	۲
پيغام	۴	في الحال	۱۷
نام	۷	نام	۷
عجايبات	۱۹	وطغيان	۵
طهورلرى	۲۴	ومنصورلى	۱۸
فتالرى	۱	وئنا	۵
نارلرنندن	۲۲	سلطان	۲۱
دروصف	۱۵	او قويوب	۵
قلعه	۱۴	قالوب	۱۹
خدايا	۱۹	فورمه رقى ۴ اوله جق	۲۶
متاعى	۱	ساعتده	۱۸
ابيضك	۱۳	قر اغنك	۲۱
فسقيه	۸	طاي بك	۷
		اليله	۱۵

اوزرہ شکل خمس برسنگ بنا قلعه خراب آباددر ایچندہ... اما لیمانی بیک پارہ کمی آلور دوردر روزکارزورکردن امین لیمان جایماندر امالودوسدن وکون دوغوسی وقبلہ روزکارلینہ آغزی آچقدر احتراز اوزرہ یطر اما قصبہ سی معموردر جملہ ... عدد تحتانی وفوقانی خانہ لری واردر اکثریا خلقی روم کفرہ لریدر مسلمانلری غایت ایودر وجملہ ... عدد محلاتلردر وجملہ... عدد جامعدر... وجملہ... عدد مساجدلردر... اما دولت آل عثمانہ اوچ عدد الکری شہرلری وار بعضلری ارکلی دیرلر اولا بری قرہ مان ارکلیسیدر کم باغ جهاندر بریسی قرہ دکنز ارکلیسیدر کم قسطمونی اسکہ لرنذندر اوچنجیسی بوتکر داغی ارکلیسیدر (حا کملری) ... بونی دخی تکر داغی بناسی حکم ایدر [۱] کتخدا یری ویکچیری سرداری جملہ تکر داغندہ در و... * اندن قالقوب ینہ جانب شرقہ میال ۵ ساعت کیدوب

قریہ اورموچہ [۲]

سلوری قضاسی ناحیہ سندہ اوچیز خانہ لی و برجاملی و برعظیم معمور خانلی و بحساب باغ و بانجہ لی معمور کویدر اندن ینہ ساحل بحر ایلہ ۶ ساعتہ عبور ایدوب (منزل قلعه سلوری) بودخی بالادہ جلد... دہ موصو فدر اندن... ساعتہ قصبہ... کچوب اندن... ساعتہ قصبہ... عبور ایدوب اندن قصبہ... کذر ایدوب اندن (قصبہ بیوک چکمجہ) قایتوب اندن (قصبہ کوچوک چکمجہ) کرویہ طاشلیوب ۱۲ ساعتہ صحت و سلامتہ سنہ ۱۰۸۱ شعبان المعظمک اون بشنجی کونی آتمزلہ اوچ مملوکزلہ و آلتی عدد رفیقان خداملریمز ایلہ حمد خدا اول بادشاہ یچونہ کم بوعد کتری سلامت

بلدہ طیہ و محروسہ قسطنطنیہ

یعنی اسلامبولہ داخل ایلدی [۳] والسلام تم الکلام

بتیدی

[۱] دوغوسی (بوکا دخی تکر داغی نیابتی حکم ایدر) اولیدر (م) [۲] ب : اورجہ
[۳] مختصر مؤنلی قندیہ محاربه سنی ، فصلجہ یازمش فقط مانہ غراسنی بر ایکی سطر ایلہ افادہ
ایتمش و مؤلک ارناودلغہ کیدیشنی ہیج یازماہ شہر (م)

ایدی اما اهالی ولایتک نقلری اوزره شهریمز ابتدا سفر کرید جزیره سنه اختلالی [۱] معمور و آبادان اولماغه باشلیوب امن و امان ولایت اولماغن اناتولیدن و طوقاد و سیواس و قیصریه و قرمان و کفریاب [۲] و ارمناک شهرلرندن یکریمی بیک آدم اول دیارلردن کچوب [۳] بودیاره کچوب بوس [۴] آتدکلرندن شهرمز عمار اولدی دیو نقل آتدیله حقیقه الحال قرمان و سدان ساری [۵] تورکلری جمله ناولونجی اولوب دوه دشی بوغدای ساتوب مهتکرلک [۶] ایدرلر وارمنی طائفه سی اون بیک کفره دن متجاووزدر دیو نقل ایتدیله و صحیح کلایدر زیرا شهرک شمالی و غربی ا کسه سنده کی داغری و باغری فرهاد کبی کسوب معمور و آبادان کفره محلاتلری بنا آتمش لر در ... (در بده کبار زیارتگاه مراقده کلین) ... بوتکر داغی شهرینی دخی سیر و تماشالار ایدوب جمله آشنالریله و داغشوب اندنینه جانب شرق ایله شماله میال ... ساعتده معمور و آبادان قرالری لب در یاده تماشایا ایدوب

اوصاف لیمان عظیم و قلعه قدیم ارکلی

قدیم ازده قسطنطین روم بناسیدر بونی دخی آل امویون شامدن کیلرله کلوب فتح ایدوب لیمانه کیلر باغلا یوب قسطنطین قلعه سن محاصره ایدوب نصفن فتح آتمش لر در بعدالفتح بوقلعه یقمشلر و جمله غبارلر اموثوب شامه کتمش لر [۷] بعده سنه ... تاریخندن صکره آل عثمانیاندن سلیمان بشه ابن اورخان غازی یتمش نفره قره قوجه قره فوجه نامان بهادران سرورلر ایله بوقلعه محاصره آتدکلرنده الی [۸] اگری نام بر بهادر بنام کسنه قلعه الله الله دیو یورویوب دندان بدن اوزره بیراق دیکوب اذان محمدی تلاوت ایدنجه تیزه [۹] الی اگری قلعه فتح آدی « دیو جمله غزات قلعه به کیروب فتح آتدکلرنده اول فتح ایدن غازینک اسمیه مسما اولوب الی اگریدن غلط ارکلی قلعه سی نام قالمش امالسان رومده اسمی (پیغا قصره) دیرلر شهر عظیم ایمش حالا قلعه سی لب در یاده برالحاق قالی بورون

(۱) لك: کرید جزیره سی سفری اختلالی سببیه (معناسزدر متک شکنه نظراً) ابتدا کرید جزیره سنه سفر آجیالی (اولمیدرکه تصحیفات و تقدیم و تأخیره اوغرادلمشدر (م) [۲] ب : کافر باب (کوتاهیه) اولسی نمکندر (م) [۳] (کوچوب) شکنده یازلیسی مناسیدر [۴] ب : توطن [۵] ب : مدان ساری (بلکه بوندن مقصد) مدانیه شاری یعنی مدانیه شهری) در (م) (۶) دوغروسی (: تکرلک) اولمیدر [۷] دوغروسی (و جمله عساکر امویون شامه کتمش لر در) اولمیدر . ب نسخه سنده (و جمله عساکر قیوب شامه کتمش لر در) دییه محرردر (م) [۸] دوغروسی (الی) اولمیدر (م) [۹] دوغروسی (بیره) اولمیدر (م)

صلزلندن استعمال ایدرلرکم حتی بوشهرک صویه احتیاجلری یوقدر امازیده عمارستان اولدوغندن البته هرخانه و خانه لرده قیولر مقرردر (در عد حمامات مخصوص سرای اعیان) بوشهرک ام‌الخبار یاران ظریفانلرندن و شهرکتخداسندن استماع آدیکمز اوزره بوشهر ایچره یوز قرق یدی عدد سرای و اولرک مخصوص حاملری واردر دیو نقل آدیلر و صیحدر زیر خلقی اهل عرض اولوب او حاملرینه کیرلر (در فصاحت کلمات اهالی لسان) اکثریا اهل بلدی هر دیاردن کلوب جمع اولمش اجناس مخلوقاندر اما نفس شهرلی قدیم ازلدن یوروکان قومی اولماغیله فصیح و بلیغ تورکجه تکلم ایدر اتراکلری ینه لهجه مخصوصه لریله ارتباط و یروب کلمات ایدرلر (در اشکال جامه مرد میدان) اکثریا اعیان کباری سمور پوستین الوان چوقه‌لی کورکلر و حریر خلعت فاخره لر و مطلا دستارلر کیرلر اما وسط الحال اولنلر لوندوره چوقه و الوان بوغاصی قیاملر و ساده دستارلر و قرمزلی چاقشیرلر کیوب کار ایدرلر (در اسماء رجال انسان) اکثر اجناس مخلوق آدملرینک اسملری الی‌بشه و ولی‌بشه و صالح‌بشه و دورسون اوغلی و یرق [۱] ولی و سولی اوغلی [۲] و ارجب‌بشه و ولی‌نصف و قره‌مانلی اوغلی بونک امثال اسمالی بازرکان آدملری واردر (در شبایل قبای نسوان) اکثریا کندو آفته یارنلرینک کلاملری اوزره اهل پرده اولان خواتینلرینک لباسلری زراندر زر جواهر مرصعانه غرق اولوب جمله قبازلری دیبا و شیب و زرباف ایمش اما کوردیکمز خاتونلر چوقه فراجه و یصی باشلی کززلر (در جامهای زنانه و بنتان) ینه کندولرینک روایات درایاتنری اوزره خواتینلرینک اسمالری صالحه و صائمه و راضیه و مرضیه و چکدم و فاهری و امهان و جان کولی و مریم قادن و حایمه قادن بنوک امثالی ناملری واردر (در اسماء چاکران حلقه بکوشان) اکثریا کوله‌لرینک اسملری سپارش و بوران و سنان و فرهاد و پرویز و قدملی و ذوالفقار و ارغورلی [۳] و مبشر و ننان و جان باش و مرزه و آبدال‌های و تزکلدی بنوک امثالی قرا و اش اسملری واردر (در بنام جواریان ارباب عصیان) اکثریا جاریه‌لری جمله بیاض عبا فرجه کیوب یصی باشلی کززلر اسمالری هوندی و دوندی و جخانه و تابنده و افنده و رابشه و جان فدا و سوکلون و سلوی بوی و سلوی ناز مثللو جاریه ناملری واردر (در وصف تمة شهر انکیز کلیات شهر تکور داغی) عجب تماشای غربیه درکم بو حقیر سیاح عالم اولیا بویله بر شهر معظم اسلامبولک بر محلاتندن اولده بو قدر زماندن برو بویله بر معمور و مزین شهری کورمک اولماش

[۱] یایه و رایه کسره قونولشدر [۲] ک : قول اوغلی ب : قول اوغلی [۳] ب : اوغورله

ایچندہ ارمنی محلسندن اشغی . . . (دروصف رنگ روی پروجوان) هواسنک کمال لطافت اعتدالندن رجال مقولہسی کمال مرتبہ معمر و زال زمان اولورکم یئہ آت بنوب قلیج قوشانوب صیدوشکارہ و کاروکسبہ کیدرلر تازہ یکتلری خردکمال مرتبہ زندہ وزبردست اولوب یوزلری کویا بدرمینردر (درصورت محبوبہ و محبوبان) جمعی محبوبی و محبوبہ دن دختر پا کیزہ اخترلری کمال جمال صاحبی اولوب کلاتلری جملہ موزون و دشلری در مکنون اولوب کیسولرینک ہر تاری شب تار و خالہرینک ہر دانہسی خال ہاشمی وار محبوبہ زمانلری واردر (مشرف اولدوغمز کبار اعیان) اولاجملدن ولی النعم خانہ من صاحبی (حمایچی پاشا) خاندان عظیم صاحبی در لکن تقاعد اختیار آمشدر ویکچیجری اوجانغده (بک زادہ لر) بر برادری صدراعظم یانندہ محضر مصطفی اغادر و . . . (درشناخ علمای طیب حاذقان) نیجہ علم حذاقنہ تکثیر کمسنلر [۱] واردر . . . اما جملدا . . . (دراستاد کامل جراحان) جملدا اشغی چارشو ایچندہ . . . (درمناقب صلحای مشایخان) صلحای امتدن نیجہ حال صاحبی خلقدن منزوی آدملری وار اما جملدا (شیخ . . . افندی) کندی باغی محصولیہ کچنوب داٹما کندوسی ال دکرمانی چکوب ارپا ا کمکی تناول ایدوب داٹما صوم داود ایلہ کچنلر (درشعر کزیدہ مصنفین شاعرین) نیجہ ارباب معارف چلبیلری علم شعرہ طالبلردر اما جملدا (نعتی چلبی) پاک زبان و قصیدہ پرداز چلبیدر اما ظالم غایت غدار و ہجاوور سلیقہسی ہجو طرفنہ دوشوبوب غایت زبان درازدر بوندن ماعدا لوندانلر ایجرہ چکور شاعرلری [۲] واردر (دراہل حال مظنئہ کرامہ مجاذبان) بدلا وامنا واوتاد و نقبا و ملامیون مجاذبون کمسنلر واردر اما جملدا کشف و کرامت صاحبی (. . . ددہ) قندیہ شمدی فتح اولدی حالہ کدیلر [۳] زوربانی اور کوتیمکنز طوربانی [۴] دیوب قلعه فتحنی خلقہ تبشیر ایدوب کزرمش (درچاہ ماء خوش کوار خاندان) جملہ . . . عدد خاندانلردہ بر آب حیات قبولری وارکم جمعی بیوتلردہ اول بیرزال

(۱) نیجہ علم طبدہ کامل کمسنلر [متنک] نیجہ علم طبدہ حذاقنہ متمیز کمسنلر (اولسی ممکندر (م)) (۲) (چوکور شاعرلری) تعبیری خوشدر (م) (۳) ک : کیدیکنز (۴) ط : طوربانی [شو تکرلہ نک شویلہ اولسی ممکندر (قندیہ شمدی فتح اولدی . چالہ کیدیکنز زوربانی . اور کوتیمکنز طوربانی) . بونی شویلہ جہ (ایکی بیت) حالنہ قویق دہ ممکندر بلکہ دہ اصلی بویلہ در :
قندیہ شیمی فتح اولدی ایچنہ اسلاملر دولدی
چالہ کیدیکنز زوربانی اور کوتیمکنز طوربانی

میوہ آبدار لری ممدو حدر اما ایواسی و امرودی و لعلکون و شنہ سی ربع مسکونده یوقدر اوچی و دوردی بر اسدی غروش ایله دنکا دنک کلوب غایت خوش خور و شنہ سی اولور (در تمدیج نعمت عظیما ت) اولا بیاض ا کمکی کویا صبانجہ شہری نانیدر و کردان ایله پشمش ہر یسہ لری مشہور در کم حقندہ حدیث شریف وار (سیدالطعام الہریسہ) دنمشدر و بادملی بقلواسی و قرنقلای و شنہ خوش آبی ممدو حدر (در تمیق مشروبات مسکرات) اولا جمیع مشروبات لردن لطیف رایجہ لی بال شرتی و خردلیہ شرتی ویدی کونک تازہ صقلمش اوزوم شیرہ سی جگر تازہ لر و مسکر و شنبلی واردر بودخی جہانده یوقدر اما سکر ویرمن و شنبلی راحت جاندر (در تکتیب عدد باغوات) بوشہر محتسبی و باجدار لرینک نقللری اوزرہ شہرک ا کسہ سندنہ کی داغتر سراپا یکرمی بر بیک عدد داغتر اولوب ہر بری باغ ارملردن نشان و یروب عشر سلطانی و دونوم حق و رر لر ہر بر باغده بر رقص رر لر مقرر در (در مسیرہ کاه مفرحات) بوشہرک اطرافندہ اون بر یردہ تفرجکاہ صفا کاہلری واردر اما جملہاً حاجبی پاشا باغی واجب السیردر ... (در کار و کسب اہل اشغالات) اکثریا خلقنک ممدوح کارلری چوقدر اما صراج خانہ ایشلری و سجادہ و دوشمہ یان کچہ لری یاپوب نازک کلر دو قورلر ... (در تسطیر متنوعات محصولات) اہالی ولایتک اکثریا صنفلری عوام زمرہ سندن یکچہ جری طائفہ سی کچنر لر اما ینہ چونغی نولنجیان تجاریدر کم جملہ میدان شاری [۱] ا تراکیدر کم غایت عنقا بازرکانلردر بر فرقہ سی اہل حرفدر بر زمرہ سی باغ بانلردر (در ترقیم مصلا ی ارباب حاجات) بو شہرہ و طشرہ قرالردہ باران رحمت یاغمسہ و یاخود و بای عظیم و یاخود بر آفت سماوی و یا بر آفت ارضی اولسہ جملہ اہالی ولایت بو مصلا یہ استسقا و حاجت دعاسنہ چیقوب بعدصلاة الفجر دعا و ثنا یدر لر (در وصف نباتات سبزوات) بوشہرک آب و ہواسنک لطافتندن فی الصیف و الشتا سبزوات خضریات [۲] مقولہ سندن نانہ سی و معدہ نوازی و کروسی و صوغانی و صارمصانغی و پراضاسی و سلطاسی ا کسک دکلدر و آتله چایری غایت ممدوح عالمدر (در تقریر جان پرور آب حیات) صولری ا کسہ سندنہ کی شمال جانبدنہ کی داغترک باغلری ایچندن سلف صاحب الخیرات کتروب شہرک جملہ عمارت لرینہ تقسیم آتمشلر اما رستم پاشا مرحومک صوبی جملہاً آب ناب ماء حیات و سریع الہضمدر (در جسور ممرناس و حیوانات) شہرک اندرون و بیرونندہ جملہ یدی یردہ طاش بنا جسرمصنعلر واردر اما اولہ بنای عظیم قنظرلر دکلدر اولا شہر

[۱] ط : میدان شاری . ب : میدان شاری (۲) ک : خضروات

جمله‌آ رستم پاشا عیونلری صبح و مساجاریدر . . . (در ترقیم سبیل خانه جانستان) جمله
تشمس عدد کوشه باشلرنده و سوق سلطانیلر ایچره شهیدان دشت کربلا رو حیچون سبیل
خانه عطشانلر واردر . . . (در تقریر چارسوی بازارقپان) جمله . . . عدد دکانلری
اوستی جمله قاب اورتولی سایه دار چارشوی بازارلری واردر جمله اهل حرف و اهل صنایع
البتّه موجود در اما سراج خانه سی و غزاز خانه سی و بدر [۱] خانه سی غایت مزیندر و اشغنی چارشوسی
گویا همان مصر چارشو سیدر مصرک جمله متاعی آنده بولنور محلاتلر ایچره بزریاغی کار
خانه لری چوقدر . . . (در عبرت‌نمای بنای آبادان) جمله جامع و خانلری بنای عظیمه لردر
اما کومروک خانه سی و یاغ قپانی و اون قپانی و حریر قپانی غایت معموردر . . . (در تنقیل
مخازنات ناولونجیان) اسکله باشنده و شهر ایچنده جمله او چیوز عدد مخزنلری وارکم جمله
ادرنه و اسلامبوله کیده جک کونا کون متاع و ظهائر لر مملودر زیرا اسلامبولده اون قپانی
ناولونجیلرینک بر اورتاقلری و بر رایکیشر مخزنلری واردر (در تسجیل مأکل دارالضیافات)
بو شهر ایچره جمله اوچ عدد یرده ضیافت خانه عمارتلری وارکم ماه و سال بالغدو
والآصال بای و کدای و پیر و جوانه و حمله آینه و روندکان مسافربنه نعمتلری مبدولدر
جمله‌آ رستم پاشا عمارتی . . . (در تذکیر هوای خوب جاودان) هواسی اولقدر
لطیف و معتدلدر کم سحر و وقتنده بادصبا و باد نسیم اسوب بی آدم حبات و راحت جان بولور
اما جنوب طرفندن لودوس روزکاری اسدکجه خلقی سست اندام اولوب چوقلق حرکات
اتمزلر (بی مدح کنیسه راهبان پلاس پوشان) جمله یدی عدد کفره کنیسه لری واردر
اما یارمنی کفره لرینک دیورلری معمور و مزین اولوب نذراتلری چوق کلر او روم
کنیسه لری آزددر اما انلر دخی اوزدر و مزین دیرلردر . . . (در حساب ارض بلد اقلیات
بقول رسطالیس حکمای قدما) بو شهر دخی قسطنطنیه کبی اقلیم رابعک نصفنده بولنوب
ارض بلدی . . . در طول نهاری . . . ساعت و . . . در یجه و . . . دقیقه در (در قول منجمین
طالع شهر عمارت بقول کهنه سلف) بو شهرک بنای طالع عمارتی برج میزنده بولنوب
بیت زهره و هوایی اولماغن . . . خلقی میزان وزن ایله اعتدال حساسی کچوب زهره مثال
ذوق و شوق و عیش و عشرته مایلردر . . . و اکثریا هوایلردر . . . (در تسجیل محصولات
حبوبات) سبجلا تدرده مسطور اولدونخی منوال اوزره بونده حاصل اولان دوه دشی
بوغدای شام حوراننده اولماز (در کزیده صنع خدا مشمرات) باغ ارملرنده هرکونه

جهداً چارشو اچره جماعت کثیره یه مالک رستم پاشا جامعیدر برسر آمد ومصنع شیرین مناره
زیباسی وار قبله قپوسی اوزره تاریخی بودر

رستم دستوراعظم حق رضاسن قصدایدوب بو مفای ایلهدی مانند کلزار نعی
صفحه ماهه عطارد یازی در [۱] تاریخی اجرینی عدن ایلسون بوجامعك لطف قدیم [۲]

... وهنوز نوبنا دفتر داراغاسی صالح اغا جامعی . . . بونلر مشهورلردر (در شرح مساجد
های عابدان) جمله ... (در تعریف دارالعلوم محدثان) بونلرک نیجه‌سی جامع اولمغه مستعد
مساجد لک مشهورلری بونلردر (در فهرس مدرسه عالمان سوخته‌وات) جمله ... (در تعریف
دارالعلوم محدثان) جمله اوچ یرده علم حدیثدن مسلم و جامع صغیر کتابلری تلاوت
اولنوب حسبی درس عاملری واردر اما مخصوص قبایی کارگیر بنا دارالحدیثلری یوقدر
جهداً فضلاء الدهر رستم پاشا جامعی درس عامیدر (در توصیف دارالقراء حفاظان) جمله
اوچ یرده علم تجوید شیخ قرالری واردر اما وجوهات او قور مستعد طلبه‌لری یوقدر
انجاق حفص قرائتی اوزره جمله حافظ قرآن نجیب و رشید صبیان طالبانلری وار ...
(در تحریر مکتب صبیان پسران) جمله قرق ایکی یرده مکتب نارسیده طفلان پسران
ابجد خوانلری واردر (در آستانه خانقاه صاحب ریاضات) جمله ... عدد تکیه‌گاه مقام
ترک و تجرید ارباب طریق صومعه‌لریدر کم اوقات خمسه توحید و تذکیر مشغول بر آلالی
خلقدن منزوی اولمش فقر و فاقه صاحبی در کاهلردر جمله ... (در تمذیح حمامات جان
حیات) جمله ... عدد حمام دلستانلر وار جمله ... و حمامی ... (در منظره خان بازرگان
کاربان) اولا رستم پاشا خانی جمله مسلم خان عظیمدر کم جمله ... عدد و کاله تجاران
برو بحاراندر ... و خانی ... (در مدح مهمان سرای مسافران) جمله ... عدد مهمان
گاه آینه و روندگان حسیلردر کم قنوب کوچنه صالدر اما جمله ... مکلف ... (در تکتیب
و کاله غریبان) جمله یکرمی بر عدد بکار غریب اهل صنعت اودالری وار باشقه بوابلری
باشقه اودا باشیلری وار کفیللی اولن آدملری قیوب بعد العشا بابلرن سد ایدرلر ایچنده
اولان مجرد غریب‌الدیار آدملر کارلرنده اولوب متاعلرن بازارده فروخت ایدرلر (در تسطیر
چشمه سارآب حیوان) جمله قرق یدی عدد شراب ظهور مثال چشمه تشنه‌کانلری وار

[۱] ك : نازی دیر . ط : تازی در [بو مصراعك دوغروسی (صفحه ماهه عطارد یازدی بو
تاریخی) اولوق بمکندر (م) [۲] بو مصراع حساب ایدیلنجه (۹۷۰) چیقور بناء علیه (اجرینی)
کله‌سندن برنجی یایی حذف ایله (اجرینی) یازلمسی لازمدر (م)

دلکشاده بر زمان کسب طراوت ایدوب باغ و باغچه لرینک فصللرن ایدوب اندن ینه اسلامبول اولان بوزنطه شهرینه کیدرمش بر ایکی کره آل آمویون ششام طرابلوسی و صیده و بروت و عکّه و فلسطین و یافه اسکله لرندن نیجه بیک پاره کیلره عساکر عرب دولدوروب ایام مساعدیله اسلامبول فتحنه کلد کده ابتدا بوتکرورداغی قلعه سن فتح ایدوب لیماننه دو نئاسن قیوب اسلامبولک نصفن و غلطه سن بومنوال مشروح اوزره امویون ایکی کره اسلامبولی فتح آتمش لر در اما اول تکرور داغن فتح ایدوب کتمش لر در بعده سنه ۷۵۲ تاریخنده [۱] اورخان غازی عصرنده بدست غازی سلیمان پشه با اعانت قره قوجه و قره خوجه [۲] و قره مرسل نامان یتش عدد لر ل ایله بوقلعه تکروری فتح ایدوب معتاد قدیمه لر اوزره کالاول حصار استوارنی خاکه برابر منهدم ایدوب ضبط و ربط ایدوب سلوریدن و اسلامبولدن طشره بر کفره چقمغه اقتدار لر ایلوب همان هر بار شبخونلر ایدوب ششکار آلوب ینه تکرور داغنه کروپ پنهان اولور لر ایش ابتدا بو تکر داغی شهرینک فتح فوجو حاتی بو یوزدن اولمشدر حالا قانون سلیمان خان تحریری اوزره روم ایلی ایالتنده طوب کشان یوروک بکلرینک تحتکاهیدر کم بکینک طرف پادشاهیدن خاصی ۶۰۰۰۰۰۰ اچقه در یوز الی اچقه قضا در کم حالا سعادتلو پادشاه عالم پناهک حکیم باشیلری آرپا لغیدر ناحیه سی جمله ... عدد قرالردر شیخ الاسلامی و نقیب الاشراف قایم مقامی و طرف پادشاهیدن کومروک امینی اوطور ب یتش یوک اچقه التزام امانتدر با جدار لر ایل و دبدنه بان سمسار لر ی و محتسبی و خراج اغاسی و شهر صوباشیدی و شهر کتخداسی و قبان امینی واردر اما قلعه سی یوقدر لب در یاده بر لیمان عظیمی اولوب مصرک جمیع ساحل بحر سیاه و بحر سفیدک اسکله سیدر کم جمله داردیار بندر شهر لریک پارچه غلیونلریله جمیع متاع فراوان لر ی بونده چیقوب نیجه بیک عربه لر ایله جمیع متاع ایکی کونده ادرنه شهرینه وارر و ادرنه یه غایت یقین بندر اسکله سیدر شهرینک زمینی بحر رومک کنارنده صافی باغ و باغچه و کلستانلی بایر لر دامننده جنوبدن شماله طولانی لب در یاده واقع اولمش معمور و آبادان هنوز دخی یوما فیوما عمارستان اولده بر شهر بندر در (در دفتر عدد اسماء محلات) . . . (در قائمه بیوت سرای کبار اغوات) جمله آ یتش عدد سرای اعیان کبار در اما جمله آ حاجبی پاشا سرایی و محضر مصطفی اغا سرایی و یکیچری سرداری سرایی و کتخدایری و چری باشیسی سرایی ... (در جوامعهای مسلمان مؤمنان) جمله ... عدد معبدکاه صاحب الخیر اندر

[۱] س، ک : ۷۵۹ تاریخنده [۲] ک : قوجه

اتدکاری قلعہ لہ قوت و مهمات قیوب ضبط ایدہ لر ضبط وربط ایدہ مدکرندن همان آل عثمان تاتار کبی قلعہ لری سومیوب برباد ایدوب کچرلر ایمش اما حالا خیرہ بولینک سپاہ کتخذایری ویکچیجری سرداری و شیخ الاسلام و تقیب الاشرافی یوقدر زیرا ادرنہ شهری غایت قریبدر انکیچون حاکم لری یوقدر اما اعیان اشرافی چوقدر (اشکال زمین) خیرہ بولی شهری برواسع دوز فزادہ ... باغلی و باغچہ لی و آب حیات صولری جاری و روان بر زمین نخاستان معمور و مزین یردر کم کویا کوچک ادرنہ در جملہ ... عدد کردمتلی و سراپا فوقانی و تحتانی و جملہ کار کیر بنالی معمور و مزین کار قدیم خاندان عظیم لر درر جملہ بنای لطیف ... خانہ سیدر ... و جملہ ... عدد محلاتدر اولا ... و جملہ ... عدد محراب جوامع معمور لر در اولا ... چارشو ایچندہ ... جامعی ... و جملہ ... عدد محلہ اینہ لریدر اولا ... و جملہ ... عدد مدرسہ طالباندر ... و جملہ اوچ عدد تعلیم خانہ صیاندر ... و جملہ عدد تکیہ اهل توحیددر ... و جملہ ... عدد خان تجاراندر ... و جملہ عدد کاربان سرای شتر باندر ... و جملہ ... عدد وکالہ مجرداندر ... و جملہ ... عدد حمام راحت جاندر ... و جملہ عدد کار کیر سوق سلطاندر اما بزازستانی یوقدر لکن ہر متاع نادرات فراواندر ... و جملہ ... عدد چشمہ سار عطشاندر ... و جملہ ... عدد باغ و باغچہ جاندر ... و جملہ عدد و حاتندن صحرا لرنده اولان نباتات و گیہات لر درن یونجہ سی و ترفلی و قرہ آیریقی و بلجسی [۱] و دروغ اوتی و کوک چنی و غیر ی اوتلری بردیاردہ یوقدر مکر اردل ولایتندہ اولان یونجہ و صابوح [۲] اوتی اولہ انکیچون آل عثمانک ایکی بیک قطار دودلری بو صحرای چنزار لالہ عذارہ سیلہ سیف [۳] اولوب اوتلیوب کزر ... اب و ہواسی اول قدر لطیف در کم محبوب و محبوبہ سی غایت شامحہ مثال پمہ تلی اولور لر اما ہواسی عورتلہ دودلرہ پک نافعدر (در تہہ شہر انکیز کلیات خیرہ بولی) ... (در زیارتکاہ قبور شہدای خیرہ بولی) اولا زیارت (شیخ ساریان علی ددہ) صوفیہوی (پیر علی ددہ) نک خلیفہ سیدر ... اندن جملہ اخوان باصفالرلہ و داعلشوب اندن ینہ شرق جانبہ کیدر کن اینہ جک قصبہ سی صاعمز طرفندہ قالوب ۷ ساعت کیدوب

اوصاف شہر مزین جہان باغی یعنی بہشت ارم آما حروسہ تکر داغی

بقول مور خان روم بوم آنلرک تخریری اوزرہ اسلامبول تکرور لرینک بو شہر باغ جانلری [۴] ایمش ہر بار تکرور قرال ضال کشتیلرہ سنوار اولوب بو جای فرح آباد

(۱) پ، س، لیجسی، ط : لیجسی، ک : لجنشی (۲) پ، س، ک : صابوح (۳) ک :

سیاہ سیف (۴) ک : خیابانلری

در بیان فتوحات قلعه غازی اورخان قولی یعنی قصبه معمور و آباد و شہرین خیره بولی

ابتدا بانیسی بقول روم یانوان دیمودوقا قلعه سی صاحبی دیمو و دوقه نامان برادرانلر
اشتراک سوی اوزره بنا ایتمشلردر نیجه دولتدن دولته دوشوب آخر کار معجزات
سیدالاولین والآخرین فیخر انبیا برکاتیلہ سنہ ... تاریخندہ [۱] اورخان غازی عصرندہ
بدست سلیمان بشہ [۲] ابن سلطان اورخان و با اعانت قرہ اجہ یقوب و صاری خوچہ و قرہ
قوچہ و قرہ مرسل و قوچہ الی بک و قرہ فوچہ و قرہ طیغان [۳] و قرہ طازقر نامان ...
عدد [۴] قرہ قوچہ قرہ فوچہ لر ایله ابتدا سلیمان بشہ قپوداغندن کیرلرایله بسم الہ [۵] ایله
خاک رومہ کچوب ابتدا ایپ صلائی فتح ایدوب ابتدا صلاحتی آندہ ادا ایتدکلرندن ابتدا
صلا قالمشدر [۶] بعدہ اندن سکر دوب یتمش نفر قرہ قوچہ لر بوخیره بولی قلعه سن محاصره
ایدوب فتحندہ عسرت چکدیکلرندہ « نیجه اولور وقت دار قلعه فتح اولمادی » دیدیکلرندہ
غازی سلیمان بشہ « فتح خیری یولیدر » [۷] دیدیکلرندہ بامر خدا قلعه امان ایله فتح
اولوب اسمنه خیری بولدن غلط خیره بولی دیرلر وجه تسمیہ سی بودر اما بو قلعه دن
غزاة مسلمین اولقدن مال قارونہ مستغرق اولوب اول قدر کونا کون اقبشہ فاخرہ و مال
غنایملر الوب بوشہردہ متمکن اولوب وافر خیرات و حسنات ایتدکلرندن دخی خیری بولی [۸]
دیو تسمیہ ایتمشلردر حالا روم ایلی ایالتندہ ادرنہ بوستانجی باشیسی حکمندہ ایکن حالا
یوشہردہ آل عثمانک نیجه بیک قطار دوه لری مشتاسی اولوب بو قدر کاربان سرای دوه
آخورلری اولدوغندن حالا درکاه عالی امراخور اغالرینک حکمندہ اولوب خاص هایون
طرفدن ساریان باشی و شتران باشی حکومت ایدریوزاللی اچہ پایہ سیلہ شریف قضاء قدیمدر ناحیہ سی
... قراردر بعدالفتح قلعه سن جابجا منہدم ایتدیلرکم بردخی گفار مستولی اولمغہ طمع اتمیہ
ملاحظہ سیلہ سورینی برباد اتمشدر حتی جمہ اسلامبول اطرافلرن ابتدا فتح فتوح ایتدکلرندہ
بویله منہدم ایدرلر ایمنس زیرا اول زمان آل عثمانک قوت و قدرتتری یوق ایدیکم فتح

(۱) پ، س، ک: ۷۵۹ تاریخندہ (۲) پ: پشہ (۳) پ، س، ک: صقال. ط: طبقان
(۴) ک: یتمش عدد (۵) ک: بسم الله (۶) دوغروسی (ادا ایتدکلرندن نامی ابتدا صلا دن غلط
اوله برق ایصلا اولمشدر) اولمیدر (م) (۷) ک: فتح خیری بولدر. پ: فتح خیری یولیدر
(۸) ک: خیره بولی

رابع) ادرنہ دہ سا کن اولدن برو دورد عدد ویزان حماملر و سکیز عدد جامعلر و قرق عدد محلہ مساجدلری و یدی عدد [۱] سرای عظیملر و اولر و نیجہ یوز دکانلر بنا اولنوب علی پاشا چارشوسنده زفت و قطران و عربہ العمدلری [۲] و عربہ تکرلکلری فروخت اولنوب اندہ اونراچقیہ بر دکانندہ کسہ او طورماز کن شمدی چارسو ایچرہ او موز او موزی سو کیوب جمیی لعل و یاقوت جواہرات بو علی پاشا چارشوسنده فروخت اولنوب بر دکانندہ بہر یوم برر ایکیشر غروشه کراہہ او طورولوب شہر ادرنہ اویلہ عمارستان اولمشکم دیلار ایلہ تعبیر و تخریر و تسطیر اولتماز و جمیع اہالیسی اعیان کبار اولوب جملہ سمور کورکلر کیوب ہر اصنافندہ آدملر صاحب مرتبہ اولوب عنقا اولمشلر بعدہ بو شہردہ اون ایکی کوندن سکرہ صاحب دولت و کثیرالمروت افندیمزدن کریددہ کی عہد و میثاقلز اوزرہ حج شریفہ مصر نادرہ لعصرہ ابراہیم پاشا افندیمزدہ کتمک ایچون مکتوبلر و منزل امرلری و برکیسہ خرج راہ و بر کیلان اسب سیاہ احسان آلوب وغیری وزرا و وکلا و اعیان کباردن احسان و انعاملر آلدق خصوصاً یکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا افندیمزدن تمش عدد سردارک مقررنامہ لرن و یوز آلتون خرج راہن آلوب جمیع احباب ایلہ و داعلشوب جہان قدر مال فراوانلر و نیجہ دونلق اقمشہ فاخرہ لر و کالای نادرہ لر بند [۳] ایدوب

ادرنہ دن اسلامبولہ روانہ اولدوغمزمنازللری عیان و بیان ایدر

اولا ادرنہ دن چیقوب قبلہ طرفنہ کورته [۴] سحر اسنہ توجہ ایدوب صولاق چشمہ سن عبور ایدوب اسلامبولک اولو یولن صولیمزده قیوب اندن قلعہ الملبکی بوغازی صاغمزده نمایان قالوب ۷ ساعتہ معمور و آبادان قرا و چقتلکلر ایچرہ عبور ایدوب

قریہ ہوندی

ادرنہ دہ قاضی خانجی زادہ نک چقتلکیدر سکسن اولی و بر جامعلی مسلمان کویدر اندن ینہ جانب قبلہ یہ . . . ساعتہ آبادان کندلر کذر ایدوب و سحرای ایا داغلر ایچرہ معمور و مزین محصولی قرالری و چقتلکلری عبور ایدوب

[۱] پ ، ک : و یدی بوز عدد [۲] ک : اجالری . پ : العشرلی . ط : الفتلری .
س نسخہ سی دہ بویلہ فقط نقطہ مزدر [دوغروسی (آلتلری) اولق ممکندر (م)] (۳) ک : پیدا
(۴) ک : کوربہ . پ ، ط : کورنہ

هم قنديه فاتحي اولدك وهم مانیه ولايتی کبی بر ملکه آل عثمان پادشاهی مالک اتدک « دیدیکمده سرور وصفاسندن آت دیوب تلخیصاتلری کیدوب [۱] کندولر دخی سعادتلو پادشاهه روانه اولوب حقیری معاً حضور پادشاهی به کتورور کن باغچه خاصده حقیره آداب مجلسی سهل اشراب ایدوب ایلدرم [۲] خان قصرنده پادشاهه واروب مفتاحلری ومانیه قلعه سی تصویرلرن حضور پادشاهه قیوب پادشاه عالپناه حضر تلری مفتاحک صفاسندن وقلعه نك اشکال رسمندن حظ ایدوب « بیرنه کوزل مهابتلی [۳] قلعه آمشلر » دیدکده صدراعظم « قلعه فتیحی مؤژده سیله مفتاحی کترن وبو قلعه تجریر ایدن ملک احمد پاشالی اولیا قولیکز قنديه غزاسنده بزماه بیله ایدی بعدالفتح مانیه کوندردم شمدی بونده دره دیدکده سعادتلو پادشاه ایدر « اشته حکمتی لقماندن خیر آلوب سویله دلم » دیدکده همان سلاحدار اغا کلوب « کل بری اولیا چلبی » دیوب اوچ کره پرتا ایدوب سر بر زمین ایدوب ایتدم

آفاق شها معدنك نوری پرایسون خورشید کی انجمن دهره چراغ اول
دادار جهان الیسون عالی سنسز هر قنده ایسک پادشهم دنیا ده صاغ اول

دیوبی باکوبی پروا بوابیاتلری بالتمام ترنم ایدوب ونیجه کونه دعاوشنالر ایدوب « پادشاهم جهان دوردنجه صاغ اولوب الحمدلله دوام دولت پادشاهیده قنديه قلعه سی کبی سدیا جوج وسد اسکندر وقلعه قهقهها مثال بر سدمتین قلعه فتحنده بولوب ابتداء فتحنده اذان محمدی اوقوماق بو عبد احقره میسر اولوب اندن مانیه کبی بر بی امان دربند جالندر ولایتی فتح ایدوب بواشکالده بناء عظیم قلعه سیوب بویلد بر کونه تصویرن یازدم الی انقراض الدوران دست اسلامه مابد اوله « دیوب خاموش باش اولدم الحاصل وقت غروببه وارنجه کامل اوچ ساعت لا ابالی کما تدر ایدوب هر سؤالرینه جوابلر ویروب حقیره اوچوز التون احسان ایدوب صدراعظم ایله سراینه کلوب اول کیجه سرایده یطوب علی الصباح بر سمور خلعت فاخره و بر قات لباس نادره کیدروب ادرنه شهرنده کامل بر هفته اوچ کره حضور پادشاهی به واروب هر کیجه صدراعظم ایله صحبت خاصلر ایدوب مانیه دن صکره سیاحت اتدیکم یرلری سؤال ایدردی بعده نیجه اعیان کبار افندیلریمزله کوروشوب جان صحبتلری ایدوب ینه ادرنه شهرن سیر و تماشایه مشغول اولدق (درتته شهرانکیز شهر ادرنه) مقدما بو شهری کوروب تجریر اتدیکمزدن زیاده شمدی بو (سلطان محمد خان

[۱] س ، ک : تلخیصی ایلری کیدوب [۲] پ ، ک : ایلدرم [۳] ک : متانتلی

منزل قصبہ چرمن

بو دخی سنہ ... عامندہ [۱] بالادہ سنجای بکی تختی اولدوغی جملہ عمارتیلہ ماوقعی اوزرہ تمیق اولمشدر اندن قالقوب ۴ ساعت شرقہ کیدوب ینہ نہر میچی جسردن گذر ایدوب (تکیہ حمزہ بابا سلطان)ی گذشت ایدوب دوز سحرا ایلہ ۲ ساعت [۲] کیدوب

اوصاف منزلکہ شہر عظیم و تخت ثانی قدیم محمیہ ادرنہ

بوسواد عظیم دخی سنہ ۱۰۶۲ تاریخندہ جمیع آثار بنا لری وبانیسی وحاکی وجمیع عمارستانلریلہ بالادہ کی جلد... دہ مفصل مشروحد نہ مرتبہ محروسہ کیر اولدوغی بلنمک ایچون مراد اولنور ایسہ بالادہ فہرستلرہ نظر اولنہ اما نیچہ کرہ بو شہر عظیمہ اوغرایوب ذوق وصفالر ایدوب تماشالر ایتمشدک اما شمدی سیر و تماشاشا ایتمدن در جنک اول ادرنہ شہرندہ مانیہ سفرندہ سردار میزا اولان قپودان کوسہ علی پاشانک قپوکتیخدا سنہ دوغری واروب مکتوبلری میزی وروب همان اول آن حقیری صدر اعظمہ کتروب ملاقات اولدوقدہ کوپرولی زادہ فاضل احمد پاشا حضر تلرینک زانوسن بوس آتد کدہ «بیرہ صفا کلدک اولیا» دید کدہ ینہ دست بوس ایدوب علی پاشانک و زکریا افندیکنک وسائر اعیان ولایتک جملہ مکتوبلری و عرض محضزلرن ورد کدہ «شمدی پاشا نہ محلہ در» دید کدہ «حالا سلطانم مانیدہ ضرنطہ قلعه سنی تمام ایدوب ایکی قلعه دخی بنا آتمکیچون اول جانب لری محافظہ ایدوب حال حقیر ارناودلق ایچندہ بش عدد سنجاق عسکرلرن فرمان پادشاهی اوزرہ مانیہ محافظہ سنہ سوروب شمدی حقیر حضور شریفہ کلدیم» دید کدہ «ہلہ مانیہ غزاکز مبارک اولہ» دید کدہ «سلطانمک ہمت علیہ سیلہ قندیہ قلعه سی فتح اولندوغندن مانیہ کفاری سلطانمک طنطنہ سیلہ سیفی خوفندن امان دیوب قلعه ضرنطہ وردیلر یوخسہ بریدہ مانیہ ولایتی قائدہ قان ایچندہ کوروزدی» دیدیم «یا قلعه نیچہ مجدداً بنا آتدیکیز» دید کدہ همان قویندن مانیہ قلعه سنک ویتمشیدی بارہ قرالرینک اشکال لری واسمالر لیلہ تجریر ایتمشد میدان محبتہ قویوب بو اشکال خیال پسند قلعه جملہ در و دیوار و طابیلہ لری وجامعی مساجد و مدرسہ و تکیہ لرینک اشکال و نام ونشانی تصویرن کورد کدہ «الہی بر خوردار عمر اول» دید کدہ زہین بوس ایدوب قلعه نک مفتاحلرن زردوز کیسہ ایلہ الینہ وروب «غزاک مبارک اولہ کم بو سال غزادہ

[۱] ط : غایندہ ب : عامندہ [۲] ب ، ک ، ط : ۳ ساعت

خرابه مؤدی اولوب بر قاق حجره لری بر قاق اولری قالمش اندن قریه (ا کده بوی)
حقیقت الحال ا کده اغاجلری جهانی زین تمشدر و (قریه کوتوکللی) ادرنه شهرینه
کوتوک و کمور جمله بوندن کیدر عثمان بابادن بومحله کلنجه... ساعت کامل عجب یاغورلر
و چامورلر چکدک اندن ینه جانب شرقه کیدوب

قریه علی بابا تکیه سی

بوعزیز مرحوم دخی عثمان بابا سلطانک خلیفه سی در یکریمی اوطوز قدر عبدالانلری
وار اوقافلری اولیوب هان قناعت تکیه سی اولدوغندن صبح و مسا جناب باری فقرالرینک
نقله لرین ویرر سورة... (و مامن دابة فی الارض الاعلی الله رزقها) نص قاضی اوزره
فقرالرن رب العباد یدوروب ایچروب کیدروب قوشادب پرورش ایدر و بو عبداللر
دخی یدی ترک کچه کلاه بوزدغانی کسبت و تاج رواج کیرلر و دائماً (شیء لله) [۱] ایله
کینرلر عثمان بابادن برو بونلره ایله نفس اولنمش امانه جمله فقرالری یاغنی اسمنه مظهرلردر
و جناب باری [۲] البته هر یوم بو تکیه فقرالرینه برر قیون قربان کلک مقررردر وینه
هر طرفدن صدقه و نذرات و احسان و انعاملر ا کسک دکدر وینه آینده و رونده لره
نعمتلری مبدولدر اندن انی کچوب نیجه یرلر عبور ایدوب (قریه قروشلی) اندن (قریه
فندقلی) اندن (قریه دنکللی) و بوقرالری... ساعتده [۳] عبور ایدوب ینه باران رحمتی [۴]
کچرک کیدوب (قریه دربند) بلغار و روم کفره سی کوی و خاصدر اندن بر ساعت کیدوب
ادرنه نک اولو یولینه چیتوب

قصه جسر مصطفی پاشا

مقدما سنه... تاریخنده نیجه کره جلد... ده مفصل مرقومدر اندن ۲ ساعت شرقه
کیدرک چامور دردندن اولو یولدن صاغ طرفه اولدره دن دوز یولره صاپوب نهر میحی
عبور ایدوب جسر عظیم اردمزده قالب بزله باش یوقارو جنوبه ۱ ساعت کیدوب

[۱] ك: شیئ الله [مشهور و موافق بودر (م) | ۲ | ادوغروسی (و جناب بارینک عنایتیه) اولمیدر (م)
[۳] ك: ۶ ساعتده [۴] برنجی حرفی نقطه لی ز اولق دها مناسبدر (پ) نسخه سی نقطه سز ایسه ده
(ز حمتی) اوقونه بیلیر (م)

خام اوزره التون و لاجورد ایله تحریر اولنمش حسن خطلر ایله تحریر اولنان تاریخی بوبله در « بنی هذا [۱] العمارت مرقد سلطان الفقرا [۲] حضرت عثمان بابا و غازی محال بک روحیچون و اوغلی ایکی یورکلی علی بک روحیچون الفاتحه سنه ۹۱۲ » [۳] الحاصل بومیدانلر برپادشاه دیارنده یوقدر مکر اناطولیده قیر شهرنده سلطان حاجی بکتاش ولی آستانه سننده اوله الی انقراض الدوران معمور و آبادان اوله بحق حضرت رحمان و بوب آستانه ده هر کیجه آینده ورونده کانلردن شب وروز ایکیوز و اوچبوز آتایلر و نیجه یوز پیادکانلر اکسک اولیوب جمله پابرهنه و سر برهنه عبدالان خدا کوچکلریله جمله مسافرینه جان و باش اوزره خدمت ایدوب چول و طوبره و قهوه ابرینی وطنجره چیقارتمادن مطبخ کیکاووسدن نیجه کونه نعمت نفیسه لری یدوروب ایچروب قوندروب کوچوردرلر اما سلف پادشاهلری بو آستانه یه همت نظریله نظر ایدوب درختستان کوهستان قورولری ایچره وییلا لرنده اون ایکی بیک عدد صاغ مال قیونلری و بوقدر صغری و جاموس آت و قاطر و طایلاقلری واردر غیری کونه اشیای اوقاف لری اکه کوره قیاس اولنه خلاصه کلام بودر کاهک آب و هواسندن وارباب معارف جانلردن حظ ایدوب بر هفته مکث ایایوب عزیز مرحومک روح شریفیچون بر ختم شریف تلاوت ایدوب جمله روم ارنلری جانلردن برر هدایالر آلوب اندن جمله احباب ایله و داعلشوب شرق طرفه ینه شهر معدن کنار نیجه کیدوب ۱ ساعتده قریه قونوقچی اندن قریه تاتارلی اندن

پاشا کوی

بر قلهلی و برجامعلی مسلمان کویدر عثمان بابا تکیه سنک ناظری اولان ... پاشا زاده لر پاشا کوینده ساکن اولدوغندن پاشا کوی دیرلر اندن (قریه حصارلی) اندن

قریه اناباجی

زمان قدیمده (اناباجی) نام برمصاحبه خاتونک تکیه‌سی ایمش مرورایام ایله سهل

[۱] ک: بعضی [۲] ب: مرقد سلطان فقرا [دوغروسی] (بنی هذه العماره لمرقد سلطان الفقرا) اوللیدر برده بو عباره اکسیک قالیور از جمله فعلک قاعلی ذکر ایدلیور. دیمک که بو عباره بر عربجه کتابه نک بر بارچه سیدر بوندن اشغیسی تورکجه اولوب یوقاریسیله علاقه‌سی یوقدر. بو تورکجه عباره کوستربورکه بو کتابه غازی میخال احقادندن بریسی طرفندن یازدیرلشدر (م) [۳] شوتاریغ کوستربورکه توربه چوق صکره پایلمشدر مکرکه کتابه عمارت ایچون یازدیرلش اولسون (م)

ایله ملمع و معطر اولس بر قبر منورد در کم جمعی زوارانک دماغلری معطر اولوب جمیع سلف پادشاهلری و جمه ال عثمان وزراری و جمه قرم خانلری و قرم سلطانلری بر التونلی و جواهرلی و کومشلی مرصع قنادیلار و کونا کون مصلوبات آویز لری بو آستانیه هدایا کوندروب بو قبر شریفی اولیه تزین اتمشدر در کم دلار ایله وصف اولماز وبالذات کندولرینک مبارک پای پوشلری و مبارک عبادن خرقه پشمینه لری و سجاده و علم و طوغ و سنجاغ و بیراغ و میل قدومی [۱] و نفیر و نقاره و زبللری و تسبیح و عصاسی و نعلین شریفلری و بوزدغانی [۲] ویدی ترک کچه کلاهی مبارک سر سعادت لری اوجنده بر تخت عالی اوزره دورر و جانب اربعه سنده کونا کون یادکار ذی قیمت مطلا جکراغ [۳] مصنعلر و سیم و زر اوانی شمعدان و بخوردان و کلابدانلر ایله مزیندر و کونا کون ذی قیمت حسن خط کلام شریفلر اطرافنده رحله لر اوزره علی الترتیب دیزیلوب جمعی زواراناس تلاوت قرآن ایدر لر و نیجه بیک ذی قیمت کالای متاعلر وار کم بر آستانه ده اولیه یادکار لر یوقدر مکر بغداد ایچنده حضرت عبدالقادر کیلانیده و بغداد طشره سنده حضرت امام اعظمده و ایکی مرحله بعید امام حسینده اندن اوچ مرحله بعید امام علی آستانه لرنده اولیه زینت اوله اما بو عثمان بابا قبری آنلردن مزیندر دسم کذب دکلدن زیرا بونده اولان حسن خط کلام عزت لری بر آستانه ده کوردمدم و بوقبه مهبط پر انوار عثمان بابانک طشره قیوسنک اوکنده کمر عالیلر اوزره بر کوچک قبه جکی دخی واردر جمع الناس یردر اول قبه نک چار گوشه دیوارینک صحیفه رویه هر کل سیاخان روم برو بحارک بر کونه یادکار خط لری و کمر [۳] جانلرک زردسته و قباقرلی و کشکلری و صابان داوودی و پالهنک موسوملری و نیجه آویزه شیلری وار حقیر دخی کستاخانه جلی خط ایله روی دیواره « مرحوم ملک احمد پاشالی سیاح عالم اولیار و حیچون الله رضاسیچون الفاتحه سنه ۱۰۸۱ » دیو تحریر اتم روم و عرب و عجمده و بلخ و بخاراده البتده هر جامع و خان و عمارت و تکیه کاهلرده و الحاصل بواللی بریل سیاحت ایچره اون سکیز پادشاهلق یلرده البته و البته اوستمه التزام مالایلم ایدوب خط نامستکر همزله بر فاتحه رجا ایدوب تحریر ایتمشدر کم کورن عاشقلره خفی دکلدن و بو عثمان بابا عزیزک مرقد شریفلرینک عتبه علیاسی کمری اوزره بر چار گوشه بیاض مرمر

[۱] دوغروسی و طبل و قدومی (اولق بمکندر (م) [۲] ک : بوز دوغانی [بو لفظ اسکی کتابلرده بعضاً (بوز طغان) شکلنده ده کورولمکده در فقط کرک، دالک، کرک طانک اوزرینه فتحه حرکه سی قویورلر (م) [۳] ب، ک : چراغ

انك اوغلی بو عثمان بابدرکم حسیب‌النسیب عرق طامردن اولوب سادات کرامدن اولدوغنه شک و شبهه یوقدر ابتدا بلخ و بخارادن کندولر حاجی بکتاش ولی حضر تلی ایله خواجه احمد یسویدن مأذون اولوب آل‌عثمانه امداده کلوب اورخان غازی ایله بورسسه فتحنده بولوب بعده انك عصرنده اورخان غازی اوغلی سلیمان پاشا ایله مشورت ایدوب سلیمان پشه‌دن مقدم اوچیوز نفر فقر‌الریله ابتدا بو عثمان بابا دیار رومه قدم بصوب تیف و قدومن دو کرک و کلبانک محمدی چکدرک علم و طراق [۱] و سننجاغ و بیراقرن آجراق دوغری ادرنه قرالنه بولشوب رومده سیاحت ایدر و قدم باصدوغی یرلر «جه اسلام دیاری اوله» دیو دعا ایدردی و روانلی [۲] کافرستانده اسپانیه و نمسه و دونقار قیز و دانیمارقا و ریم پاپا و پارس و لایتلرن کشت و کذار ایدرکن «الهی اسلام دیاری اولوب کنیسه لر معبدکاه مسلمین اوله بعدالالف مائه» [۳] دیونفس اتمشدر درالحاصل اولوسلطاندر و خیلی معمر اولوب یینه سیاحت ایله رومه کلوب سنه ... تاریخنده غازی خداوندکاره کلوب ادرنه شهری فتحنه ترغیب ایدوب مراد غازی عثمان بابا سعهله [۴] ادرنه قلعه سن فتح آتدکده بیله بولنوب عثمان بابا مقدهما سیاحتده بو نظرکاهی بکنوب بو محله بر آستانه انشا اتمک مراد ایدندکده مراد خان غازی نطق دررباریله عثمان بابا الینه دست آویز خط بلیغ یرلیغ شاهیلر و روب «وارفتح ایدیکن یرلرک بر لطیف یرنده تا کوزوک اردیکی یرلر دک سنک و قفک اولسون» بسوردقلرنده عثمان بابا دخی جمله فقر‌الریله دف و قدوملرن چالراق بو محله کلوب دست کافردن فتح ایدوب قوت نظری و قدرت بصری یتدیکی یرلره وارجه حدود طرح ایدوب بو کوهستان چمنستان ایچره کلبه احزانلر ایدوب اوچیوز فقر‌الریله بو خیابانده نیجه بیک صحبت خاصلر ایلوب بعده اعانت مرادخان اول ایله ابتدا بر مفید مختصر تکیه کاه آل عثمان ایدوب بعده کندولرده غزا ماللریله نیجه بیک آثار عظیملر بنا ایدر عاقبت سنه ... تاریخنده ارجعی الی ربک امرینه رام و فرمان بر اولوب فانی جهاندن رحلت و باقی سرایده قرار آتدکده جسدشریفن بونده کی آستانده دفن ایدرلر (دروصف قبه آشیان پرانوار) بر قورشوم اورتولی قبه سرآمد کارگیر بنای عالی ایچنده آسوده اولوب مشک عمبرخام

[۱] ك: صراف [۱۰] تین کبی ده بوده معناسدردر دوغروسی (علم طشیراق = علم طاشیه برق)
 اولوق ممکندر (م) [۲] دوغروسی (روم ایلی) اولوق ممکندرکه مابعدی ایله برابر دوغروسی (روم)
 ایلی کافرستان و اسپانیه . . .) اوللبدر (م) [۳] دوغروسی (بعدالالف والمائه) اولنیدر (م)
 [۴] ك: سبیلله [منته کوره (سعیله) کلمه‌سی ده فنا دکلدر (م)]

عرض معرفت ایله ید طولاسن عیان ایتمک ایچون بو میدانک طوان منقش حلکاری
 قبه عالیسنی در کسزدور غوروب بویله واسع میدان عظیم ایچره اصلادرک یوقدرهان برطوانلی میدان
 عظیمدروبو میدان اورتاسنده رخام عبرتمون فرش اوزره نیجه یوز عددالتون یالذلی چراغلر
 و بخوردان و شمعدان و کلابدان و جمره لر وارکم هربری ایکیشر آدم قدی قدرچراغلردر
 و هرکسینه برر دولابه مالک اولوب پوستلری اوزره رفیقاریله اوتوروب تلاوت قرآن
 و معارف ایمان بخواری ایدوب و بعضی کونا کون معرفتله اجرا ایدوب یوز پارلی
 صدفکاری مصنع قاشقلر و زردسته و کاسه لر و کشکلر و قره چالی و زیتون و چمشیر کوکلرندن
 قاشقلر وارقه قشایغلیری و نیجه بیک کونه درویشان معرفتله نندن شیلر ایجاد سحر اعجاز
 ایدوب آینه و رونده نلرک اعیان اشرفلرینه معرفتله نندن هدایا لر و روب هرکشیدن احسان
 و انعاملر آلوب کتاف نفس و خرقه بها ایدینلر و بو میدانک ایچی صافی بیاض و براق
 مرمرخام دوشه لیدر اوله میدان واسعدرکم ایکی بیک آدم آلوب شب و روز اوچوز
 عدد پوست نشین صاحب سجاده فقرالری سا کندر و صاحب طریق پیشوا (شیخ علی
 بابا) اوجاق باشنده وقع و وقار ایله اوطوروب و بو استانه جاریه سیله [۱] ضبط و ربط
 ایدوب اورادواذ کارینه مقیددر و غیره فقرالردخی هربری برکاره مأمورلردر و بو میدانک
 قیوسنک عتبه علیاسی اوزره تحریر اولنان تاریخی بودر

یحیی پاشا اوغلی محمد بک [۲] روحنی یاد ایلیه [۳] الفاتحه [۴] سنه ...

(در مشهد زیارتگاه مهبط پرانوار حضرت عثمان بابا قدس سره) اولازبده الاحباب
 قدوة الاحباب قطب ملک ولایت مهبط یقطه [۵] اجابت عامل عالی مایه حاصل عمر کران مایه
 زبده اولیا عمده اصفیا یعنی الشیخ طریق آل عبا (حضرت غازی عثمان بابا) بالذات حضرت
 ترک ترکان (خواجه احمدی سوسی) حضرتلری بونلرک کنبه لرن غازی عثمان بابا بیور مشلر ایدی
 انکچون مدت مدیده عمر عزیزلری غزا ایله کچوب سیاح عالم ایدیلر (درستایش مناقب
 عزیز مرحوم) بالذات بو عثمان بابا سلطان عرق طاهر سلاله آل عبادندرکم [۶] موسی
 کاظم حضرتلرینک یدنجی اوغلینک اوغللرندن سید علیدر انک اوغلی سید حسام الدیندر

[۱] ک : حاره سیله [۲] یا کیشدر دوغروسی (محمد بک) اولیدر (م) [۳] - (ایلیک) =
 ایله بک) اولیدر (م) [۴] بو مصراع (ایلیک) لفظنه کوره (۸۸۵) کوستریور (م) (۵) ک : نقطه
 [متن کی بوده یا کلبشه بکره یور دوغروسی (مهبط و نقطه اجابت) اولبق ممکن ایسه ده انک
 مناسبی (محیط نقطه اجابت) اولقدر (م) [۶] بوراده بر (جدی) کله سی لازمدر (م)

بو تکیہ کاهہ بر آثار عظیمہ ایدوب عمارستان جملہ آثار بناری رصاص خاص نیلکون ایہ مستور و جملہ التون علملرہ معمور اولوب بومذکور بایزید ولی قصرینک مثلی دیگر روم دیاری تکیہ کاهلرنده یوقدر مکر دیار ایران زمینده مثلی امام رضانک مشہد عظیمندہ اولہ (در صف مسکن میدان فقرا) بو مذکور بایزید ولی قصرینک قرشو جانبدہ کار قدیم عبرتتا بر فقرا میدانی وارکم ایٹنہ بش آلیوز قدر فقرا آلور بوکہ قیش میدانی دیرلر بر عجایب مهمال خانہ سرای درویشاندرکم اطرافندہ نیجہ یوز دولابلر واردر ہر دولابک بر درویشی اولوب پوستی اوزرہ جلوس ایدوب طاعت و عبادتہ مشغولاردر قیوسی بر سرای عظیم دروزہ سی کبی واسع اولوب بو میدان ایجرہ عربہ لر ایہ اودونلر کلوب اوجاقده آتس یانوب اطرافندہ جملہ فقرالر جمع اولوب ہر کس قصہ دن حصہ دیو سرگذشت و سرانجاملرن نقل ایدوب کونا کون مباحثہ علوم شعریہ و نیچہ کونہ توارینخر قراءت اولنوب جان صحبتلری ایدرلر و نیچہ قربانلری کباب ایدوب و معمہر و نمسک حلوا بزبشوب نصف اللیلہ جملہ احبا طعاملری سیوب صاحب الخیراتلرہ خیر دعائل ایدوب بعدہ اوج کرہ کلبانک محمدی چکوب ہر کس پوستلرنده مرکز لرنہ و نیچہ جانلر صومعہ لرنہ روانہ اولورلر الی ہذالآن بو قیش میدانندہ آتی آی بوترتیب اوزرہ طاعت سبحان ایدوب صحبت خاص الخالص ایدرلر (درستائس میدان بحار یایستان [۱]) مذکور قیش میدانہ متصل صاحب الخیرات یحیی پاشا اوغلی محمد بک اسکوب شہرندن کلوب عثمان بابا ہمتی چون بر یاز بہار میدانی بنا ایٹسکم مثلی همان قرہ مدکز سا حلندہ وارنہ شہری ایہ باحلق نام قصبہ مابینندہ کی باط اووا درہ سندہ (اق یازیلی سلطان) آستانہ سنہ بکزر بودخی آنک کی اسلامبولدہ غلطہ قہ سی کی اوج آسما سرچکم شدرد و آرا ماداریدی عدد گوشہ قالین و متین کار کیربنای سر آمددر کم برسوری کلاہ مثال تختہ قہ اوزرہ قورشوم اورتولی وایکی آدم قدی عالی التون یالذلی عملی قہ سر آمدلی میدان بہاردر اما اولقدر و اسعدر کم وقت سحرده بر طرفدہ اولان جانلر اوتہ طرفدہ اولان انسانلری کوچیلہ فرق ایدر غرایب علم معماری استاد سلف کاری وار مقبورن صرف ایدوب

[۱] ط: میدان بحارستان [۱] کلاشیلورک (بحار) یا کلیدر دوغروس (بہار) اولیلیدر. یوقار یکی میدان قیش میدانی اولغلہ بورادہ کی میدان بہار و یازہ مخصوص اولدی یغندن متنک دوغروس (میدان بہار و یایستان) اولیلیدر. واقعا یاز معاشنہ اولان (یای) کلہ سی تورکچہ اولوب قواعد جیلرہ کورہ بوندن (یایستان) یایق دوغری دکلسہ دہ اولغہ از اوکی لسان قواعدیلہ مقید اولیور. معافیہ ہار سیدہ یازہ (تابستان) دینلیدی ایچون شورادہ کی عبارہ نک الی دوغروس (میدان بہار و تابستان) اولیلیدر (م)

یشیل قطیفه مثال چنزار و چراکاه بر قلعه مثال کارگیر بنادر دیواری پادشاهانه سرای
 عظیم مثالی وقصر کونا کونلی وشاهنشین وقاعه لر ومطبخ کیکاووسلی ونیجه کلارجره لی
 وکونا کون میدان مزینلی ومهمان خانہ لی ومتعدد اصطل عنتری وقبری آخورلی
 وکوان وجاموسان وبغلان وچندران آخورلی وصمان وشعیر و سائر لوازمات مخازنریله
 آراسته اولمش آثار بنالردر ومعبدکاه سلاطین ماضی جامعی ومسجدی درس خانه مکتبی
 وبر حامی وکونا کون میدان ومهمان سرای آینه ورونده درویشان ذیشان مردمیدان
 حجره لری ومتعدد اشبالریله عمار اولمش عظیم شهر مثال بر باغ ارمستان آستانه درویشان
 ذیشان درکم باغ وباغچه سی ونیجه حوض وفصقیه وشادروان وفواره سی پرتاب ایدوب
 نیجه چاه مالری ونیجه چشمه ساراب حیاتلری وجرید میدانلی حویلیری ایله زین اولمش
 برخانقاه عظیمدر جمله آبری اول میدان محبتده سلطان بایزیدولی ولیلرودلیلر وفقرالرحمی
 اولماق ایله بو وادی چنزار ایچره یدی کوشه بوزدغان کلاهی کسبتی کبی یدی ترک
 بر قصر خورنق عالی انشا آندرمشکم یدی اقلیمدن نشان ویرر دالر ایله تعبیر
 وقلملرله تحریر اولماز الحاصل بو قصر زیبانک جانب اطرافنده قرق عدد قپولری
 وارکم قرقلره مقام اولمی نشاه سیدر وبوقصرک ایچی صافی یشم حره قانی وممر
 صماقی وانواع فصوص مقوم محکوک وکونا کون رخام عبرت نمونلر ایله معکوک ومعقود
 قلمشدرکم کویا هند صدفکاریسی کبی فرشلی دوشنمشدر وقبه سر آمینک اطرافنده
 اولان طاق رواق طمطر افرنده عمق منجوقلر وبیاض وسیاه واحمر کون وغیری کونا کون
 احجار ذی قیمتلر ایله هر بابی مزین اولوب سر وخشی طوان قبه سی نقش بو قلمون
 عبرت نموندرکم قل قلمن چکمکده فرنک مانی وعجم بهزاد وشاه قولی نام نقاش بناملر
 بر قل قلم چکمده عاجزلردر وکونا کون ممر صماقی اسطوانلر ایله آراسته اولمش
 بر کاخ مذهب ومصنعدر میدان محبتده بر شادروان فواره سی پرتاب ایدوب تا قبه یه
 منیدر وجانب اربعه سنده کونا کون روزنلرندن اطرافنده کی کوهستان نخلستان
 کل کستان ایچره کونا کون عندلیانلرک هزار هزاران نعمات خوش الحان توالری استماع
 اولنوب ارمستانلری جمله تماشیا اولنور وبو نزهت آباد قصرک اوستی سر ومثال بر
 سر آمد قورشوم اورتولی قبه نیلکون اوزره التون ایله مظلا اولمش بر علم سر آمدی
 وارکم بر قناق یردن شعشه سی آدمک چشمن خیره لندیرز وجمیع سلف پادشاهلری و
 صاحب الحیرات وزرا ووکلا واعیان ولایت بو عثمان بابا سلطان روحانی حاضراولمغیچون

و بودہ تاموشتالی بیلاسندن تا حرم تلق [۱] خانی غربتہ نہر مریجہ مخلوط اولنجه بودہ دور [۲] یوز یکر می کرہ یکر می [۳] ساعتک یرده عذاب الیم چکرک کچیلر غیر ی یول یوقدر ایکی جانب لری شاهن یووالی قیالدر کم سعادتلو پادشاهک شاهین جی باشیسی حکمنده اولوب بو قیالرده باشقه دیدہ بان صیادلری وار کم کمندلرله قیالردن آدم لر اینوب شاهینلری آشیانہ لرندن صید ایدر لر تماشا کاهدر صعب درہ اولدوغندن بی آدم بودرہ کچہ کچہ بزار اولور اما غنیمت ومعهور درہ لر در اندن کیدوب

منزل قریة قتلی

قرق عد صاز اورتولی مسلمان کویدر بر جامی وار کره متلی و کار کیر منارہ لی زعامت کویدر و جانب اربعہ سی خیابان عجم مثال سایہ دار قویاخ عظیمدر اندن ینہ مذکور نہر معادن کنارنجه ۲ ساعت کیدوب

قریة الیاس

بر معهور مسلمان کوی و زعامتدربو کویدن نیم ساعت ینہ اول معدن درہ سی ایچرہ کیروب

وصاف منزلکاه آل عبایعی تکبہ فقرا ی حضرت عثمان بابا

پیشوای طریق آل عبا و مقتدای بای و کدا و سلطان اغنیا یعنی مرشد راه خدا حضرت عثمان بابا قدس سرہ العزیز حضرت تبری بالذات حضرت حاجی بکتاش ولی خلیفہ سی فقر الرندندر ... عصر نده بو خالی مسیره کاه معمودہ دہ مسکن و مأوی ایدوب قراردادہ اولمشدر همتلری حاضر و ناظر اوله حالا بو آستانہ درکاه معلما مذکور معدن درہ سی کنارنده ادرنه شهر ینہ کیدر کن یولک صاغ طرفنده بر بایر باشنده بر دوز زمین محصولدار اوزرہ بر درختستان خیابان کون کورمز قورویستان ایچرہ بر مسیره کاه و جانب اربعہ سی دهادی [۵]

[۱] ك : خرم تلق [۲] ك : دورت [(دورتیوز یکر می) بو یوک بر عدد اولغله یا کلیش اولسی ده ممکندر اکر بو یا کلیش ایسه اوزمان دوغروسی (بودرہ دور) یا خود (بودرہ دور ایله) اولق ممکندر (م) [۳] ظن ایدرم که مقصد (و یکر می) در یا خود ماقبلنده بر سکتہ ایله اوقونلیدر یوخسه ضرب ایدیلر کبی اوقونورسه ساعت امچون مستبعد بر عدد حاصل اولور یعنی (۸۴۰۰) ساعتک یر دولاشمق لازم کلیر که یا کلیش اولدینی بدیهیدر (م) [۴] س ک نسخه لر نده برنجی قافک، کسری نونک کسری، ایکنجی قافک سکونیاہ حرکه لشمدر (م) [۵] س، ک : دهاوی (برنجی حرفی دالدر)

(قریه بارد الجیلر) ادن (قریه یکججه)

بوایکی عدد قرالر روم ایلی ایالتنده چرمن سنجانخی حدودنده در و بوقرالر موسالی [۱] چنونی [۲] کنارنده اما معدن دروسی دیرلر نیجه یوز عدد صو د کرمانلری واردر

دروصف معدن شب زرگری

بو مد کورد مر [۳] ایچره سکز یرده لعل کون قیو مجیلر شی چیقار کم بر تماشای عظیمدر بودرده اولان کفره قرالری اهلایلری جمله شب چیقار مغه مأمور اولوب سائر تکالیف شاقه دن معاف مسلملردر اما مسلملر دکلردر جمله میری مالدر کم دفتر دارلر طرفندن باشقه امانتدر کم یدی پوک اچقه التزامدر هر کم شب سرقه ایدر سه تجریم ایدوب حبس ابد ایدوب معدنده پای بسته دلخسته بسته زنجیر اولوب اسیر کی خدمت ایدر بوشابدن قیو مجیلر آلوب کومش آغاردلر و عورتلر ادبده فرج قیجیلرینه سوروب داراجق کشام [۴] ایدر غایت نافعدر واسمهاله همچنان آج قارننه ایکی نخود دانه سی قدر بوشابدن تناول ایدنه ک اسهال سانی [۵] بامر خدا قطع اولور اما کثرت اوزره استعمال ایتیه یوره کی بوزار اما جمله یور کده کی قوردی قرار حتی بودره ایچره نیجه یرده شب کومه لری دسته دسته اولوب یغیلی دورور بو درده شب معدنی اولدوغندن جمله یرانلری [۶] اسمر کون [۷] اولوب جمله صولری ده باده همرا کی قرمزی کون جریان ایدر اندن بر مخلوق خدا نوش ایتز سهل نوش اتسه اغزن بورشدرر انیکچون غیری صولرایله جریان ایدوب کلن بالقلر بوشب صوینه داخل اولنجه جمله سر مست اولوب طشره کناره کلوب جمله قرا خلقی صید ایدوب کفافلرلر اما لذیذ سمکلی اولور و بو معدن در سی و موشتالی صوی ایکسی بر اولوب ادرنه یولنه نهر مریجه خرمتلق [۸] خانی قربنده مخلوط اولور و بو معدن صولرندن یوقارو غیری بالقلر اشقی آتماغه [۹] معدن صولرندن [۱۰] قورقارلر کم جمله ماهیلر موشتالی صوینده غایت چوقدر زیرا ییلادن اینر بر آب حیاتدر کم موشتالی صوی دیرلر معدندن اشقی سنه معدن صوی دیرلر ایکی جانی معمور و آبادان قرالردر

[۱] بزسطر یوقاریده (موشتالی) دیبه کجدی [۲] ک : صوی [۳] ک [۴] دره [۵] کس (م) اولیدر (م) [۶] قانی [۷] ک : اوتلری [۸] متته کوره (نباتلری) اولوق ممکندر (م) [۹] ک : احمر کون [۱۰] س ک : خرمتلق . ط : خرمتلی [۱۱] س ک : آقاغه [۱۲] ک : صویندن

وار هر كونه اصناف بولنور بعضی بربر و نعلبند و درزی کبی مسلم اهل حرفلردر اما بو واروشده ساکن اولیوب قونک قارشو طرفنده اولور و جمله ایکی خانای وارکم ابنای سیل ایچون کاربان سرای حسیلردر و خانلر اوکنده کی میدانده تا کافر زماندن قالمش براب حیاتندن نشان ورر قیوسی وارکم معرفده [۱] زنجیر ایله صوی [۲] چکلوب جمله اهالی ولایت اندن نوش ایدوب دفع عطشان ایدرلر زیرا قس کونلری بوشهر ایچره جریان ایدن نهر اضطنیقا دوکوب بو قیو اول زمان اسی اولوب اندن نوش ایدرلر و بو واروشده اوچ عدد کفره کنیسه لری واردر اما بری مکلفدر بعده بو قیو اوکندن شرق جانبنه چارشو ایچره کیدوب مذکور نهر اوزره اوچ یردن یوزر آدم اغاج جسرلردن عبور اولوب قرشو طرفنده (دروصف واروش مسلمان) جمله یه زعدد کره متلی و جمله باغ حدیقه لی تحتانی و فوقانی کار کیر بنا واسع حولیلی سرای مثال پاک و پاکیزه و کشاده خاندانلردر قرشو کفره واروشی کبی ضیق و مظلّم دکلدر جمله بر محله و جمله بر جامع و کار کیر مناره لی و سراپا کره مت اورتولی معبدکاهدر جمله ایکی عدد محله زاویه سی و جمله برسوخته وات حجره لری و جمله بر عدد مکتبی و جمله بر عدد تکیه سی و جمله بر عدد حمامجی و جمله اون یدی عدد دکانلری وار غیری شی یوق بر کوچو جک شیرین ربطه زیبار اما خلق عنقالردر ... اندن قالقوب شرق طرفنه کیدوب (قریه ارناوود) اندن (قریه چروینا) اندن (قریه یوقارو تخته لی) اندن (قریه اشغی تخته لی) اندن

قریه بیوک آرنبودلی

قوجه مولوی وزیر اعظم محمد پاشا زاده سلیمان بکک سربست زعامتیدر کم برد کرمانلی و باغ و باغچه لی معمور کویدر بو کویدری عبور ایدرکن فلبه شهری شمال طرفنه داغلرک آردنده قالب حقیق اندن ینه شرقه نیجه معمور و آبادان قرالر کچرک

قریه پاپاش [۳]

بو دخی کفره کویی وزعامتدر اندن جانب شماله کیدرکن موشتالی بیلاسن ... ساعتده اوچ آسمانه چیقوب نیجه کره یوز بیک درخت صنع خدایی تماشای ایدرک یقوش اشغی اینوب برخیلی یر کیدوب

[۱] س : حفرنده | بالیدرکه (چقرقنده در) (م) [۲] ک : چیقرق ایله صوی [۳] س : ک :

منزل قریہ آوجی یوردی

مسلمان کو بیدر جملہ خلقی اہل توحید یوروکاندر کارلری عبا و کبہ واحرام اشلیوب
 زراعت ایدوب کفافلنرلر و بر مسجدی و قرق الی عدد خانہ لری وار آندن ینہ سمت
 شمالہ ۱۳ ساعت بر ییلاق عظیمی آشوب اصطانیماقہ [۱] قصبہ سی ایچیندن جریان ایدن
 نہر کنارندہ قرالری کچوب

منزل قریہ کلسہ لی

سکسن اولی کفرہ کو بیدر و اصطانیماقہ حدودندہ زعامتدراندن علی الصباح ینہ مذکور
 نہر کنارنجہ صارب طاشلر ایبرہ آتارک نعلاری دو کولرک . . . ۷ ساعتہ [۲]

اوصاف شہر بی بقا یعنی قلعہ عبرت نما اصطانیماقہ

سبب تسمیہ سی . . . در بقول مورخین یا نوان فلہ ما کدون قلعہ سن بنا ایدن ما کدون
 قرالک بناسی اولوب ییلا سرانی ایمس حالا اثر بناسی نیجہ یرلردہ ظاہر و باہر در بعدہ
 سنہ . . . تاریخندہ غازی خداوندکار سلطان مراد اول ادرونہ شہرن فتح ایدوب
 اندن شہر عظیم ما کدونیہ فلہ دخی فتح ایتدکدہ بو اصطانیماقہ کفرہ لری غلغہ
 عسا کر اسلامہ طاقت کترہ میہ جککرن مشاہدہ ایدوب امان ایلہ بو قلعہ اصطانیماقہ
 غازی اورنوسہ تسلیم ایدرلر حالا سلیمان خان تحریری اوزرہ روم ایلی ایالتندہ سلیمان خان
 وقفی اولوب فلہ ناظری طرفندن متولی حاکمدر یوز الی اچہ پایہ سیلہ قضا در اما فلہ
 منلاسنہ الحاقدر ناحیہ سی قرق پارہ معمور و آبادان قرالدر کتخدایری و یکیکچری
 سرداری حکمندہ درلر زیرا فلہ یہ بر ساعتک یردر کم شمال جانبدہ قلعہ سی و مدارہ لری
 کورینور اما بو اصطانیماقہ قلعہ سی بر بایر دبنده بر ویران و خراب ویاب قلعہ در انجاق
 بر باشندہ برقلہ مثال کلیساسی قالمش بر کرہ متلی دیر صغیردر و پاپاسلری احمق و صغردر
 اما بو شہر ایکی عدد واروشدر بری جریان ایدن نہرک قلعہ طرفندہ ویران قلعہ دبنده ک
 وارمشدر جملہ اوچ یوز عدد باغلی و جنینلی و سراپا کرہ مت اورتولی واسع حولیلی سراپا
 کفرہ لر ساکن اولور اصلا مسلمان یوق بر بیوک قصبہ رعنادر جملہ یوز مقدار دکانلری

[۱] ک : اصطانیماقہ [۲] س ، ک : ۸ ساعتہ

و محتسب حاکمی سی و باجداری و سپاہ کتخدا یرسی و یکیچری سرداریسی و خراج اغاسی
 و شهر کتخداسی و قرق سکنز پارہ ناحیہ قراسی واردر اما مفتیسی و شرفا افندیسی یوقدر
 و جملہ . . . عدد کرہمت اورتولی تحتانی و فوقانی کار کیر بنالی معمور و مکلف کل گلستانی
 و پور تہ قبولی و شاه نشین و روزنلی و سرآمد باجہلی مزین بیوت رعنا لدر جملہ . . . عدد
 محلات مسلمیندر و بش عدد بلغار و روم و صرف کفرہسی محلات لدر جملہ . . . عدد جامع
 اعیان کبار صاحب الخیرات در اولا چارشو ایچندہ . . . جامعی جماعت کثیرہ یہ مالک بر
 سرآمد منارہلی جامع زیبادر . . . مشہور معبد کاهلر بونلدر و جملہ . . . عدد محلہ مز کتلیدر
 جملہ . . . و جملہ . . . عدد مدرسہ خواجہ کاندر . . . و جملہ . . . عدد مکتب جکر
 گوشہ پسراندر . . . و جملہ . . . عدد خانقاہ ارباب طریقاندر . . . و جملہ . . . عدد
 حمام راحت جاندر . . . و جملہ . . . عدد خان بازار کان سودا کراندر . . . و جملہ . . . عدد
 عدد سوق سلطان اہل صنایعاندر اما کار کیر بزازستانی یوقدر . . . و جملہ . . . عدد
 چشمہ سار آب حیواندر . . . و جملہ . . . عدد سیل خانہ جانستاندر . . . و جملہ
 آب و ہواسی لطیف اولدوغندن غایت محبوبی و محبوبہسی ممدوح عالم دلبرانی و بنات مؤدبہ لری
 وار و جملہ . . . عدد اطرافندہ باغ ارم مثالی حدیقہ روضہ جنانلر و مشبک بوستانلری
 وار کم ہر برینک و صفندہ لسان قاصردر و جملہ ممدوحانندن و ترنہ تونی مسک و عمبر خام
 رایجہ لدر کم یکیجہ دخاندن لطیف مسک بوتونی اولور و جملہ مشہور و تیرنہ نک قبر بو نام
 کوچو جک کر ماستی شہری ماستی کبی قبر بو کوپہ جکلری یوز و یوز الی درہم کلر
 تنوز [۱] زغر جقلری و سیسخانہ کوپہ جکلری اولور کم روی ارضہ اویلہ مضحک و قشمر
 و جری و غضوب او بکجیسی کاب معملہ جکلری اولور کم بر دیارندہ اولماز و الماسی و ایواسی
 دخی ممدو حدر (در شرح تہ شہر انکیز و ترنہ) بوشہر و ترنہ دمر حصارک غریسی طرفندہ
 واقع اولوب مابینہ الری ایکی منزلدن قریب اولوب ارد لرندن نہر اورفان جریان ایدر اما
 و ترنیہ سهل قریب آقار . . . * بو محلدن حقیر آشنی بو مکہ [۲] یولارینہ کتیبوب زیر اول
 یوللردہ اولان قراوقصباتلری جملہ کوردیکمز ایچن بر غیرسی سمتدن ادرنیہ کتیمک ایچون
 قلبہ [۳] یوللرن آرزو ایدوب و ترندن قالقوب شمال طرفندہ کی صعب داغلری آشوب ۵
 ساعتہ [۴] معمور قرالز عبور ایدوب

[۱] ک: تنور | صوک حرقی نقطہ سز رحرفیدر [۲] ک: کوہ ایجنہ [۳] ک: فلہ [۴] س:

دروصف قصبه منك

سبب تسمیه سی ... در بودخی کوستندیل طوپراغی حکمنده وویوادالتدر و یوزالی
 اچہ قصادر ناحیه سی ... قراردر کتخدایری ویکیحجری سرداری وحتسبی و باجداری
 وشهرکتخداسی واردر ادلسان عرب اوزره منیک دیمک فناجه و قیحهجه اسم معیوبدر [۱]
 لکن شهرینک عمارستانی بردردلی و دپهللی رده صافی باغ و باغچهللی برشیرین و معمور و مزین
 شهر عظیم مثال آباداندر جمله ... عدد کرده متلی و تحتانی و فوقانی کارگیر بنالی و اسع
 خانه دانلردر و جمله ... عدد محلاتلردر و جمله ... عدد محرابدر اما چارشو ایچنده ...
 جامعی کرمتلی و سرآمد منارهلی جماعت کثیرده مالک برجامع پرانواردر ... مشهورجامعلردر
 و جمله ... عدد محله مساجدلریدر اولا ... مسجدی ... و جمله ... عدد مدرسه طالبان
 مفسراندر اولا ... و جمله ۳ عدد مکتب دارالتعلیم صیدان نخبیاندر اولا ... و جمله ...
 عدد ... و جمله ... عدد تکیه گاه فقرای مجاذباندر اولا ... و جمله ... عدد حمامی واردر اما و حماملری
 چوقدر اولا چارشو ایچنده ... و جمله ... عدد خان سودا کرانی واردر اولا ... و جمله ... عدد
 دکا لردر اما کارگیر بنا زازستانی بوقدر (در تهمه شهرانکیز کلیات قصبه منک) بوربطه زیبا ایچره
 هفته ده بر جمعیت کبرالی بازار عظیم دوروب جمعی ذی قیمت متاعلری بی قیمت و بی منت بولنور
 اکثریا خاقلی اهل خدمت و عواندر اما یوروک طائفه سندن حال صاحی صلحای امتدن
 آدملری واردر ... * اندن قلقوب جانب شرقه ۱۲ ساعت کیدوب العیاذ بالله صعب
 و مخوف یوللر و بللر ایله (صرین) بیلاسن آشارکن گاه پیاده و گاه اسب سوار اولوب نیجه
 کونه رنج و عنالر چکیرک (منزل قریه صرین) بریلالی و بالتانلق ایچره معمور بولنار
 کفره سی کویدر سربست زعامتدر اندن ینه شرق طرفه ... ساعت کیدوب معمور
 و آبادان قرالر کچرک و غیری تماشالر ایدرک عبور ایدوب

دراوصافات قصبه شیرین و دلکش و ترینه [۲]

وجه تسمیه سی ... در ... سنجانلی حکمنده اولوب والیسی و قاضیسی وویواداسی
 [۱] (بیع) و زنده (نیک) مصدرندن اسم مفعول (منیک، منیوک) کلیرسه ده عربلر (پوشت)
 مقامنده (منیوک) کله سنی قولانینورلر . ممکن که مؤلف (منیک) دینلره راست کیشدر . مع مافیله
 (منک) ایله (منیک) اره سنده لفظاً مشابهت آزدر . شاید روم ایلی اهایسنک بر قسمی
 (منک) یرنده (منیک) دیورلر سه اوزمان مؤلفک افاده سی دوغرو اولور (م) [۴] س، ک :
 وترنه [واوک فتحی ، تانک کسری ، رانک سکونیه حرکه لشمندر]

وقواق و میشه و پلید و کورکان و قره اغاجلق و کستانه لکی جهانی دوتوب بورسه کستانه سی قدر میوه سی نیجه و لایتلره و صوفیه یه کلیر بوداغلرده خایدوق حرامی کفره لری چوقلغندن بوقصبه ده اهل عرض آدملر ساکن اوله مادقلرندن بوپورتلر [۱] اولقدر عمار دکدر خصوصاً سنه ۱۰۶۳ تاریخنده ملک احمد پاشا افندی مزله صوفیه صافی و الیسی ایکن کالی خلیل اغا ایله اول داغلره اون بیک عدد رعایالر ایله پرسلاح اولوب خایدود کافری شکار ایدرکن بوداغلرده کونده قرق الی عدد صغر قدر صغتلر و قره جهلر و ظابله لی و یغمور جهلر و بوقدر طاوشانلر سید و شکارلر ایدوب قنلی کبابلر بیه رک بهریوم قرق الی مقداری خایدوق کافرلرن دخی داووللری و زورنالی ایله کفره لری سید ایدوب مذکور پتریچ قصبه سنده و کوسندیل شهرنده و درنیجه [۲] قصبه سنده و صماقو شهرنده و صوفیه شهرنده سید اولنان کافری جمله کوشه کوشه صلب ایدوب غزالر اتدک الحاصل بوپتریچ داغلری یمان عبرتما کوه بالالدرکم بر اوجی تا المان داغلرندن و بوسنه و هرسک و دست پوت داغلرندن و قوجه داغلری و حمزیه [۳] و نانیه [۴] و بانیه ییلاسندن و اسطوق [۵] بیلاسی و ریه نک داغلرندن بوپتریچ داغلرندن و سنجانلی [۶] و سیروز بیلاسی و فوره جک اگسه سنده کی داغلر تمام اولوب دریا آشری بورسه اگسه سنده جبل رهبان یعنی ککش داغنه وارر اولدخی سیواس و مرعش و ارضرومده بیک کول بیلاسنه نندن کوه اغرییه و کوه دماوند کوه بیستونه و کوه نهانده و اندن تا هندستانه و ارنجه یدی قولدن روی ارضه یایش و کوه بالالدرکم جمله یوز قرق سکیز عدد صنع خدا کوه عظیملردر بونلرک حقتنده حضرت الله سوره نبأده (و الجبال اوتاداً) بیورمشدر و سوره ... (له مقالید السموات و الارض) بیورمشدر کم اهل مفسرین [۷] مقالیدن مراد اولوداغلدرکم روی ارضه کلدکی [۸] مقالیدلر دیو نقش [۹] اتمشدر حقا که امان نظار ایله نظر اولنسه بوپتریچ داغلرن وغیری کوهلرن کورد کده آدم عالم حیرتده قالب حقیق اولیای بی ریا کچی و اله و سرکردان اولور بعده پتریچ قصبه سی حدودندن شرقه قورولر و عظیم داغلر اتکلرن کچرک و معمور قرالر عبور ایدرک قنوب کوچه رک و بیوب ایچرک ۷ ساعت کیدور

[۱] ک : بوربطه [۲] ک : دوپچه [۳] ک : حمزیه . ط : حمزیه [۴] س : بانیه

[۵] ک : اسطوق [۶] ک : سیجان لی [۷] (اهل) کله سی فضلدر یاخود (اهل تفسیر)

اولمیلدر (م) [۸] دوغروی (کلید یعنی) اولمیلدر (م) [۹] دوغروی (تفسیر) (م)

وچناق باز وکله باز الحاصل جمیع دنیانک ارباب معارف بازبازانلری وجمیع علم سیمیاہ مالک ولدزنانلری بوجمیت کبرادہ بولنوب جمیع خیما تارده وچارشوی بازارلرده هر دیارک خاننده کان سازندکان رقاصان مطربان قشمران مضحکان مداحان غزلخوانلری وپهلوان کوشتی کیران کانداران دلبران محبوب زمانلری وعاشقان وصادقان وکویندکان بتان زنانلری بیله جمله بوبازار حسنده موجود اولوب بر جمعیت کبرا اولورکم بونی کورمین ومصرده نیل کسیمن کورمین ومصر قرینده شیخ سید احمدالدوی والشیخ ابراهیم دسوقی مولودلرن کورمین بوجهانده افنای وجود ایدوب چوق شی کوردم دیمه سن بوجمیت عالینک کیجه لری قدر وروزلری روز فیروز نوروز خازم شاهیدر الحاصل بوکارخانہ بازارده هر کسه نه تقدیر اولندی ایسه انی کار و کسب ایدوب کمی سی یوللرده مالدن وباشدن آریلوب باقی قانلر بو عید اضحی مثالدن صکره هر کس وطنلی وطنلرینه کیدوب بوجمیت یرنده بر آدم وآدمی زاد قالیوب صوبی صولمش دکرمانه دونوب آیا بومیدانده آدم وآدمی زاد وارمیدی دیو عبرت آله جاقدر کویا همان بودنیا بر کارخانہ خیال خابدر همان عارف بالله اولان فانی دنیانک حالن بو محله دهخی آکلوب آلایش دنیان ال چکر بر تماشای غریبه وعجیبه سیرانکاه جهاندرکم عمارستانیده بویله در بعده بوندن صکره .. ساعت [۴] قبله طرفه اورمانلی وچسکستانلی رلری عبور ایدوب (قریه ماچقو) [۵] کافر کوییدر سلانیکلی رمضان اغانک زعامتیدر جمله یوز عدد خانه لر در اندن نه قبله یه... ساعت [۶] بریلا یوقارو کیدوب

ستایش قصبه مزین پتريچ

لسان صرفده... دمکدر روم ایلی ایالتی وزیرینک خاصی وویوادالغیدر یوزاللی اچقه قضادر وناحیه سی سکسن عدد قرادر سپاه کتخدایری ویکیدجری سرداری ومحتسبی وباجداری واردر جمله اکیوز قرق عدد بانچه لی اولقدر معمور دکل کرده متلی وتخته وساز اورتولی اولری وار جمله ایکی محله در بر محله سی پاشا خاصیدر بر محله سی صوفیه لی شیخ زاده مصطفی اغانک سربست زعامتیدر جمله برجامعی وبرمسجدی وجمه بر سوخته وات حجر دلری وجمه بر مکستی وجمه بر عدد فقرا تکیه سی وجمه ایکی عدد خانی وجمه بر عدد کسیف حامی وجمه اللی مقداری دکانی وار اولقدر معمور قصبه دکلدر زیرا کوهستان وداغستان ایچنده واقع اولماغیله جانب اربعه سنک داغلیری اوج سمایه سرچکمشدر وچنار

بیك آت و قاطر فروخت اولنور انحق روم ایلنده دوه اولماق ایله شتر بازاری یوقدر
 وصغر و جاموس بازاری واردر و ابن آدم بازاری اولوب نیجه بیك نیچه آفتاب مهتاپ
 محبوب و محبوبه قزلر و اوغلانلر بیع و شرا اولنور و قره زنگی عرب بازاری دوروب همان
 قرق اللی بیك آدم لر کلوب قره عرب لر آلر لر زیرا بودیاردہ قره لر و قریلر غایت مقبول
 کوله لر در و جمیع اصنافانلرک برر محله ساکن اولدقلری چارسولری واردر و نیجه یوز
 بیك غروشه مالک آغر بازارکانلر مذکور قلعه مثال اولان یرده کی دکانلرده و متعدد
 کره متلی کارکیمر بنالی اولرده ساکن اولوب جمله دیبا و شیب و زرباف و دارای [۶]
 و کمخاو اطلس و قطیفه و سرنک و لعل و یاقوت و زمرد و الماس و سیلان و زبرجد و فیروزه
 و انجو و عقیق یمنی و عین الحر و عین الھر و عین السمک و نیجه بیك کونه جواهر کامیاب
 مقوله لر ن میدان محبته قیوب هر دکانچه نک روی بزه کستان عروسک نقش نکارخانه چین
 مثال اولوب هر متاع نادرات کران بهار فروخت اولنور زیرا بوقلعه کچی خان بازاری
 محفوظ یر اولماق ایله هر کسه متاع ذی قیمتین روی دکانه چیقارر اما بو آغر بازارکانلردن
 ماعداسی طشره پنایر چارشوسنده کی دکانلرده و چادرلرنده بیع و شرا ایدر لر بو سحرای
 تیه ایچره نیجه بیك دکانلر و نیجه بیك خیمه و خرکاهلر پایلوب یکر می اوطوز بیك بولنوه
 و چادرلر و کلدن و احراملردن گوشه گوشه سایه بانلر صره صره بولنوب بو سحرای چنستان
 خیاتلر ایله لاله زار مثال اولوب بیع و شرا ایدر لر و مطبخ کی کاوسلردن ماعدا بلکه بیك
 یرده قیون و قوزولر بتون بتون کبابلر چورلمده در و بیکنن متجاوز قهوه خانه و بوزه خانه
 و میخانه لر واردر اما کم قادر در کم حدندن زیاده بدمستک ایدوب غوغا و جدال ایده همان
 سرز شهری موللاسی و یکیچری قولانی چور باجیسی و امین و ویواداسی و متولسی جمله
 بونده آماده اولوب غوغا ایدنلرک حقندن کلوب تعزیر و تجریم ایدر لر غایت امین و امان
 یردر و جمیع روی ارضه نقدر لعبدہ باز و باز بازارلر وار ایسه میدانلر و خیاتلرده حقه باز
 و صراحی باز و جانباز و قومار باز و صورت باز و کاسه باز و کورز باز و کوزه باز و زور باز و رسن باز
 و شعله باز و قوقله باز و شب باز و خیال باز و حیلہ باز و پرندہ باز و سنی باز و شیشه باز و آتش باز
 و طاش باز و قدح باز و طاس باز و چمبر باز و شمشیر باز و آیوباز و میمون باز و کچی باز و حمار باز
 و مطراق باز و کندباز و یلان باز و قومار باز [۲] و قوش باز و ایش [۳] باز و کاغذباز و آینه باز

[۱] ك : درایی [۲] مکرر اولمشدر (م) [۳] س نسخه سنده قافک فتحی ، یانک کسری ایله

حرکه نشدر که حالا (قایش) شکلنده یازلقده در (م)

اوصاف جمعیت کبرا محلی [] دولیان پناوری

... سنجاغنده و استرومجه قضای حدودنده بر مسیره‌کاه درختستان چراگاه فزای لاله زارده دوز واسع محصولدار مرغزار زمینده قلعه‌مثال دورد طرفی پورته قبولی خان عظیم کبی تختانی و فوقانی متعدد کار کیر بنالی اودالری و صدرنج نقشی طرح اولمش طریق عاملرینت یمین و یسارنده جمله بیکدن متجاوز دکانلی سراپا کیره‌متلی معمور و آبادان بر پنایر یریدرکم ... بناسی اولوب ... وققدر [۲] قبولی اوزره سرای عظیملر اولوب جمعیت بازار کونلری حاکمیر وقاضیلر و سردارلر بوسرایلرده عسکرلریله ساکن اولوب حکومت ایدرلر و امینلرک بازاردن حاصل اولان عشر سلطانی قوناجق امین اودالری و مخزنلری وارد ریلده بر کره کراس موسمنده بوفزایه یوز بیک بنی آدم روم و عرب و عجم و هند و سند و سمرقند و بلخ و بخارا و مصر و شام و عرقدن و جمعی دیب فرنگستاندن و الحاصل قالیم سبعة‌دن جمیع تجاران برو بخارانلرک هاموسی متاع فراوانلریله بو پنایره جمع اولوب جمیع چارسوی بازاره کیرنلردن ماعدا طشره وادیلرده نیجه بیک خیمه و خرگاه و بارگاه و کلبه احزانلر حلاس و ملاس پلاسندن قوریلوب راوردوی بازار تجاری قورولورکم کویا اسکندر کبرا یا خود کیخسرو دارا اردوسی اولوب بوادی آدم دریاسیله پر اولوب نیجه کره یوز بیک یوک متاعلر آلینوب قوش سودی و آدم سودی و آرسلان سودی دخی بولنور قوش سودی یمورطه‌در و آدم سودی عورت سودیدر و آرسلان سودی شراب ییجانبدر آنلر دخی بولنور حتی یمورطه‌انواعندن دوه قوش یمورطه‌سی و آدم یاوردوسی و کورپه آدم قوزوسی و جکر کوشه‌لری بولنور واول بازار کونلری جمیع قرا و قصبات و شهرلردن جمیع اصناف ما کولات و مشروب‌اتجیلر و خبازین و طباخین و دباغینلر کلوب خیمه‌لریله نیجه بیک دکانلر کونا کون چاپور عسکری اوردوسی اولوب بنی آدمدن اوموز اوموزی سوکمز اولوب قرق کون قرق کیجه کرما کریم بازار محبت دوروب هر اشییای متاعدن فروخت اولنور حتی عورتلر بیله کنزلی متاعلرن آشکاره ستارلر نیجه بیک آدم مال قارونه مالک اولوب و نیجه آدملر عیش و عشرت سفاهتیه بر ایچه و بر حبه و جبه‌یه محتاج اولور حتی بو جمعیت کبراده قیون بازاری باشقه اولوب نیجه یوز بیک عدد کوسفند و کچی فروخت اولونور و آت میدانی بازارنده نیجه

[۱] برلام ایله (محلی) یازمیلیدر (م) [۲] ک : وققیدر

بونلردر و ہبسی ... عدد محلہ مساجدلریدر اولا ... مسجدی ... وعمومیسی ...
 عدد مدرسہ طالباندر اولا مدسہ ... اولانجہسی التی عدد مکتب صیداندر ...
 و باریسی ... عدد تکیہ آل عبایاندر ... و باردهسی لسان نوغای اوزرد ... عدد
 حمام دلستانلردر اولا ... حامی روشن بنادر ... و اولاندهسی ۵۰۰ عدد چارسوی
 بازار سلطانیدر اما بزازستانی یوقدر ... و هموسی یدی خان تجارانلری واردر
 اولا ... و هاموسی اون ایکی عدد چشمہ سارلری واردر ... آ و ہواسی و محبوبی
 و محبوبہسی غایت لطیف و نرم رام و تن درست و سیم اندام نیچہ افتاب کوزلاری اولور
 و باغ و باغچہسی ... عدد جنین غیطان مشبک بوستانلردر کم ... و کنیسی جمہ ...
 عدد بی مدح دیور راہباندر ... و مهمان خانہسی جمہ عدد کاربان سرای آینده و روندکان
 حسیلری وار جملہ ... و غربالر و کالہسی جمہ التی عدد بکار اودالری وار کم ایچندہ
 غریب الدیار مسافریندن ارباب معارف اهل صنایع ادملر اولور و یکونیدی خلقتک بر
 الای اوغوز طاٹفہدر و صلحای امتدن اهل سنت و الجماعت حل صاحبی یورک [۱]
 آدملری واردر و جمعی خلقتک کار و کسبلری بیاض عبا دوقیوب دولیان بازارینہ
 کتوروب فروخت ایدرلر اما لطیف عبا و احراملر اشلرلر و آمتاسی عورتلرینک چوغی
 بیاض سود کچی عبا فراجه و عبادولملر کیوب بکوپا کیزہ اولوب طاعت ایدرلر و جملتاسی
 اولرینک یوزلری جانب جنوبہ و طرف غربہ ناظر اولوب جمہ صوقاقری پاکدر جاہجا
 یرلریدہ درخت عظیملر دیکیلیدر (وعامتاسی) ایکی عدد ماکل عمارت دارالاطعامی واردر
 اولا ... (وہمہ تاسی) محصولاتنک بوغدای واریسی ... (در تمہ شہر انکیز کلیات شہر
 استرومچہ) ... * (در زیارتکاہ مشہد قبور موتای شہر استرومچہ) اولا تکیہ جامعندہ
 زیارت (الشیخ ولدان افندی) و (قوہی افندی) علمای قوہستاندن اولوب قوہستان
 کتابن حفظ و تکمیل ایتدیکندن قوہی افندی درلر مش نیچہ یوز مجلد کتب معتبرہ
 تألیفاتلری واردر و امام ہام (عزیز افندی) و صوفیوی بالی افندی خلیفہسی (نوری
 افندی) و ... و دخی اعزہ کرامدن نیچہ یوز مشایخ زیارتکاہلری واردر اما زیارت
 ایتدیکمز بو مشہور آفاق کلین اولیاء عظاملردر قدسنا اللہ بسرہ [۴] العزیز ابدن بوشہر
 اعیانلریلہ و داعلشوب و یرار رفیق وسیلہ لر آلوب بوشہردن ... طرفہ ... ساعت کیدوب اندن

کتروب اسکی قابلیجه جامعنده تربه پارانوارنده دفن ایدرلر اول زماندن برو انکیچون ایلچیرک ایکی طرفندن قوجیلر کتخداسی و ... یاپشوب یر اوپدیروب اندنصکره تختدن اشغنی ائمش بر اوزون یکی ایلچیره اوپدورمک قانون اولمشدر حاصل کلام ایانطهجه حکیمک استرووجه قلعہسی قپوسی اوزره مارویازد یعنی [۱] تاریخرموزکنوز جمله ظهور ایتدی (ازین جانب) بو استرووجه قلعہسی روم ایلی ایالتده ... سنجانغی خاکنده ... حکومتدر و یوز اللی اچقه پایه سیله شریف قصادر و ناحیهسی جمله ... عدد قرالدر شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان اشرافی و سپاه کتخدا یری و یکیچری سرداری و شهر و یووادهسی و محتسبی و باجداری واردر اما ایچ ایل اولماق ایله قلعہسی خرابه یوز دوتوب دزداری و نفراتلری یوقدر لکن بولغار مارتلوس کفره نفرلری واردر (اشکال قلعہسی) بر پشته تل بالانک تختده بر واسع درلی قره ارسنده [۲] شکل مخسندن طولانی بر سنک بنای شدادی قلعہ عایدیرکم اسکندر یوناندن برو کهنه بنا اولوب نیجه یرلری رخنه دار اولوب ایچنده دار و دیار اولیوب انجاق قیش کونلری قیونلر و کچیلر ایله کفره چوبانلر ساکن اولورلر زمان قدیمده برصعب و متین و مستحکم قلعہ ایمش جرمی ایکی بیک اوچوز آدمدر و اوچ قپوسی واردر ... * بو شهر حالا شهر سیروزه ایکی قناقدن سهل نا قصده واریلوب سرز شهرینک شمالنده بو سرز آنک جنوبنده واقع اولمشدر اما زینه و دیراما دحی یقینلردر بو شهرین معمورینلر استرووجه نیک قبله سنده بر مرحله دن مسافه [۳] واقع اولمشدر (دروصف اشغنی شهر اوسترووجه) غایت معمور و آبادان شهر عمارستان اولوب بر بایرلی درلی و دپه لی ییره واقع اولمشدر جمله باغ و باغچه و حدیقه رضوان مثالی رباط عظیمدر اما اطرافنده قلعہسی یوقدر جمله ایکی بیک قرق عدد تختانی و فوقانی سراپا کار کیر بنالی قات اندر قات جمله لعلکون کره مت اورتولی معمور و آبادان خانه زیباردر (در عدد اساء سرای اغوات) جمله آ ... سرای ... قپوسی اون دورد عدد محلاتلردر اما مسلم محله لیدر بر محله یهودیلردر اما ارمنی کفره لری یوقدر کلوب کیدرلر اولا ... محلهسی و ... محلهسی و ... و دوکلیسی ... عدد محرابدر اولا ... جامعی ... معلوم اولان

(۱) س، ک : ماروتاد یعنی . ط : مارو یازدینی [متنک شیکنه کوره (قازوب یازینی)

اولوق ممکندر (م)] (۲) ک : فزانک ارسنده . س : فزا ارسنده (۳) (برر مرحله مسافه ده)

اولوسی مناسبدر (م)

قپوسی اوزرہ لسان ترکی روجہ کلمات رموزلینک یازلماسی محققدر بعدہ مرور ایام ایلہ بو اوسترووجہ قلعه سی نیچہ دولدن دولہ انتقال ایدوب دست روم قسطنطنین تکرورنده ایکن بوشهرک عمارستانن غازی خداوندکار استماع ایدوب آخر کار بالذات کندولری سنہ ... تاریخندہ قلعه اوستوروجہ اوزرہ سفر ایدوب بدست غازی اورنوس قلعه فتح فتوح اولوب غازی خداوندکارہ مفتاحیہ مؤدہ سی کیدر و درعقب کندولریدہ کلوب فتحندہ بولنورلر بعدالفتح قلعه قپوسی اوزرہ اول رموزکنوز خطاری اترک طائفہ سی قاپو اوستندن قلع ایدوب اول اوستی روجہ خطار اولدوغندن بو قلعه نیک دخی اسمنہ (اوستی روجہ قلعه سی) دیو تسمیہ ایدرلر حالا اوستی روجہ دن غلط اوصطوروجہ و اوسترووجہ دیرلر بعدہ برمناسبت ایلہ اول طاشی غازی سلطان مراد خانہ کوستروب « برزمان محمدیلردن مراد بک نام برعثمان اوغلی بوقلعه فتح ایدہ کندیسیدہ بزم المیزدہ شہید اولہ » دیو خطاری تلاوت اندکدہ [۱] بیوررلرکم « الحمدللہ قلعه نیک فتحی یازدوغی تاریخ اوزرہ بو حقیر مرادہ میسر اولدی اما الحمدللہ حالا صحتدہ یم شہید اولدم کل منجم کذاب لایعلم الغیب الاالله » دیوب اول رموز کنوزلی یازلمش متغیر [۲] طاشی برکوشہ یہ براغرلر حالا اول سنک مرمر مستطرمور ایام ایلہ ایناروز رهبانلرینک اللریئہ سدر قیسی قلعه سنندہ کروب نجوم فنون کنوزدر دیو حفظ آتمشل بعدہ حقیقت حال فاتح اوسترووجہ غازی خداوندکار سلطان مراد اول سنہ ... تاریخندہ قوس اووادہ سلشدی قرالیہ [۳] جنک عظیم ایدوب یدی کرہ یوز بیک عدد کفارلری دندان تیغدن کچروب کندولری لاشہ مردار کفاری سیر و تماشای ایدوب « الہی حول قوت قدرت نصرت سنکدر بوغزادہ حکمتک واردر » دیو حمد ایدرکن همان لشار ایچدن میلوش قوبلالی (۴) نام بر کفرہ قالقوب سلطان مرادک یقاسن تئوب (۵) خنچر بچاغیلہ مرادخانای اورہ اورہ شہید ایدر بروایتدہ بوملعون کلوب [۶] مراد خان دستن بوس ایدرکن بچاغیلہ تخت اوزرہ مراد خانای اوروب شہید ایدوب میلوش قوبلاکی کافری دخی پاره پاره ایدوب مراد خانک قلبنی قوس اووادہ بورشتنہ [۷] شہری قربندہ کلاب نہری کنارندہ برقبہ ایچرہ دفن ایدوب وجود مراد خانای بورسہ [۸]

[۱] (ایدلکدہ) اولسی مناسبدر (م) [۲] ک : منقش [۳] ظن ایدرکم (یدی قوال

ایلہ) اولہ حقددر (م) (۴) ک : قوبلاکی (۵) ک : یقاسنہ یاپشوب (۶) ک : الچی لکلہ (۷) (برشتنہ)

یازلمسی مناسبدر (م) (۸) (بورسہ یہ) یازلمسی مناسبدر

تورکجه و اوستی اوچ سطر روجه خطلر تحریر ایدوب اوستوروجه اولمش اولور
 جمله نجوم قوتیه بو خطلری رموز کنوز ایدوب قلعه قپوسی اوزره بو خطلر
 باقی قابلر (حکمت غرابت) بونده کم اسکندر استادی ایانظه جه نام حکیم اوستوروجه ده
 ساکن قلعه قپوسی اوزره آلتی سطر تورکجه لسان خطی تحریر اندیکی بقول تواریخ
 یونان استاد کامل یونان قولی اوزره ایکی بیک ییل [۱] مرور ایتمش خطلردر مکر اول
 زمانده لسان تورکی وار ایتمش حقیقت الحال بو عبد کمتر قرمدن دشت قپچاقدن هیپات
 صحراسندن داغستان پادشاهنه کیدرکن کوه البرز اتکننده عراق دادیان دیرلر بر شهر
 ویران وار حالا ایچنده قوم لژی و قوم لکنزی و قوم لندحال [۲] و قوم قیناق [۳] و قوم
 مغول و قوم بغول و قوم قوموق و قوم قیق [۴] و قوم قالمیق نام کسنه لر [۵] کوه البرز ییلاسندن
 اینوب بوخراستان اولان عراق دادیانک عمارلرنده ساکن اولورلر و بو ویرانستانک
 مزارستانلرینک طاشلرنده تورکی لسان ایله تاریخلر یازلمشدرکه یا حضرت فتاح کبی
 و حضرت عزیز و حضرت یونس کبی تاریخلریدرکم اول عصرلرده تورکی خطلر و تورکی
 لسانلر وار ایتمش آنکچون بو اوستوروجه قلعه سی قپوسی اوزره اسکندر یونان زمانی
 تورکجه خطلر یازلمشدر [۶] حقیقت الحال لسان ترکی لهجه قدیمدر حتی تورک تورکان
 سمتری حضرت رسالت پناهک بر مکتوب دربارلرن [۷] قوم آتراك و قوم داغستان
 و قوم لژی و بالاده تحریر اولنان قوملر جمله حضرتک مکتوبیه اسلامی قبول ایدیلرکم
 نیجه یوز ییل اول تورکجه کلمات ایدرلردی و (الم غلبت الروم) آیت شریفنک تفسیرتده
 مفسرین اولیه تحریر اتمشدرکم حضرت نوح نجبی علیه السلام ایله کمی یه کیرن هوشنک شاه
 و ... جمله [۸] کشتی ایچره لسان تورکجه کلمات ایتدکلرنده مصر قومندن کهنه قلمون
 و مهرایم [۹] نام کسنه لر « یانوح بونه لساندر » دیو سؤال ایتدکلرنده « بولسان صاحبی
 آنلردرکم ادیم ارضی آنلر جمله قبضه تسخیره آله جاقدر » دیو اشارت بیورمشلردر
 امدی آندن معلوم اولدیکم نوح نجبی ده کمی ایچره [۱۰] لسان ترکی کلمات اولدغندن
 صکره اسکندر یونانیان عصرنده اولی بالطریق لسان ترکی ایله اوستوروجه قلعه سی

[۱] ط : ایکی بیک سته [۲] ک : لیه حال . ط : لته حال . س : نسخه سی (یقه حال) اوقونق
 قابلدر [۳] ک : قیناق [۴] ک : قیق . ط : قیق [قیق] (قیق) اولسی ده ممکندر (م) [۵] (قوملر)
 اولق مناسبدر (م) [۶] ک : قازلمشدر [۷] (دربارلریله) اولسی منا بدر (م) [۸] (جمله سی) اولق
 مناسبدر (م) [۹] ک : بهرام [۱۰] (نوح نجینک کمیسی ایچره) اولق مناسبدر (م)

نمای دخی تماشا ایدوب اندن ساعتده پویراز طرفنه مشہیستان وچنستان فزای محصولدار
ایچره نیجه باغ وبانچہلی معمور و آبادان قرالری کچوب

ارصاف بلاد قدیم شهر ایانطہجہ یعنی قلعه بنای عظیم اوستورمجه

اوستورومجه و اوستی رومجه و اسطورومجه و اوستورومجه دیرلر امالسان یونانیانده (قصری) [۱]
ایانطہجہ (دیرلر لسان لاتینده .. دیرلر لسان فرنگده ... دیرلر بقول مورخ عالم یانوان
وصاحب تواریخ لاتین بان قوللری اوزره بو اوستورومجه شهرینک ابتدا بانیسی قواله
قلعهسی صاحبی فیلقوس حکیمک اوغلی اسکندر یونانک استادی ایانطہجہ حکیم بنام
بنا اتمکیله اسمی لسان یونانده قصری ایانطہجہ دربعده بو ولایت اسکندر یونانک
فرمانیله استادی اولان ایانطہجہ یه خاص تعیین اولتوب کندو مسعطه [۲] شهری و بناسی
اولماغیله اولقدر معمور و آبادان بر شهر عمارستان ایدرکم تعبیر و توصیف اولتماز حالا
آثار بنالری داغلی و طاشلری دوتمشدر و بو ایانطہجہ اویله حکیم عقل ارسطو ایدیکم
جمیع فنون شتاده یدطولاسن عیان ایدوب بنوک علمی قوتیله اسکندر یونان تابلخ
و بخارا و ایران و توران زمینہ و تا ماوراءالنہرہ و اروپ ترک ترکستان و لایتلرینہ یونانیان
مالک اولورلر حتی دیار عجمده (داراشاه) بر اولو پادشاه جم جاہ ایکن یونانیان ا کہ
غلبه ایدوب جمه اهل و ایالیله دارا شاهی گرفتار بندبلا ایدوب ولایتی اھالیلرن خراجہ
کسوب دارا شاهی ایللریله رودوس جزیرهسی مقابله سنده منتشه قییلرنده (داراھنه) [۳]
نام بر محله دارا شاهی قیوب اولاجلدن حالا اول دیارہ داراھنه قضاسی دیرلر بومصلحتلری
جمه بو اوستورومجه صاحبی ایانطہجہ حکیمک رأی و تدبیری ایله ایتدیگم غایت علوم
شتالره ملک فریدالدهر دھری مذهب بر ہزا زفن بر فرد مرد ایش حتی نجوم
قوتیله « بنم بو اینجو ایانطہجہ شهریمی سنہ ۷۰۹ تاریخندہ محمدیلر آلہلر و مرادبک
نمانندہ عثمان اوغلی حکمنندہ اولہ جقدر اما اولدخی بزم الیزدہ شہید اولہ جقدر »
دیو استورومجه قلعه سنک شرق طرفی قپوسی اوزره چار گوشہ مرمر اوزره یازوب
کویا سکہ مرمرده قازوب یدطولاسن عیان و بیان اتمکچون آلتی اوچ سطر

(۹) س ، ک : قصر و [۲] ک : مستقل کندی شهری [منته کوره (کندی مسقطی
شہری) اولوق ممکندر (م)] [۳] ک : داراھیه [اکر اعلال جائز ایسه (دارا خانہ) اولوق
مکنندر (م)]

ایکی اوچ کون کادی [۱] صوبی اچمش کبی قوقار اول اجلدن آنده اولان پاپاسلر هر کون واروب غیری صولرده ییقنوب کلوب بوصولن آلوب نوش ایدرلر اکر ناپاک وجنابت آلهیم درسه‌قان آقار غریب سرعجیب تماشا کاهدر اما بعضی زمان پاپاسلر حیلہ ایدوب کندولری ییقاندن نابالغ کوچوک غلاملره بوصولن کتردوب نوش ایدرلر اما طبیعتی مسهلدر بروقیه ایچنه اون کره حکیم شرتی قدر عمل ایتدیکندن جمیع کافرستانه بوماء شمعون مسکدن قومومهلر ایله پاپاسلر کتوروب کار ایدرلر الحاصل غریب مسیره کاهدر وبو ولاندیوا قصبه‌سی سسکسن آقچه قضادر و ناحیه‌سی قرق پاره قراردر بعضی زمانده تکوش قاضیلغنه الحاق اولور بوشهر بر داغلی و باغلی و اورمانلی بر کوهجه [۱] یرده واقع اولوب سراپا داغلی و اورمانلی پر نالرق اغاجلری اولق ایله کچسی وقویونی چوق اولوب غایت سمیز اولورلر و بعضی داغلی طاشلیجه در و داغلر ااتکنده یوزاللی اولی کرمتلی و تخته و ساز اورتولی فقرا اولریدرو اولقدر اعیانی و اشرفی یوقدر جمعی رعایا و بریاسی جمله بیاض چوقه کبی عبار کیرلر قره لباس کیمک عیدر و میمنت یوقدر دیرلر و جمله صغار و کباری عبا اشلیوب یلده بر کره دولیان پنایرنده متاعلرن فروخت ایدرلر و اون المتی ارشمن عبای التمش التمش آقچه و یرلر غایت اوجوزدر و جمله بر عدد جامی وارو جمله بر عدد مسجدی وار اما مکتبی و مدرسه و تکیه‌سی اولدوغی خاطر مده یوقدر و جمله بر حامی وارد و جمله ایکی عدد خانلری وارد و جمله اللی مقداری دکانجقلری وارد اما باغ و باغچه‌سی غایت چوقدر و آب هواسی لطیف اولدوغندن محبوبه بلغار قزلری غایت چوقدر و جمیع کافرستانده بوقدر زمان سیاحت ایتدم هیچ بلغار و مجار کفره لرینک اولری و طعاملری کبی پاک قوم کفره کوردم اما اصلنده ناپا کلردر لکن صورت حالده [۲] هر بساط و ایلیری پا کدر و بونده اولان جمعی محبوبه قزلرینک باشلرینک صافی سیاه کیسولری اوزره جمله التون و غروش و باقه و پاره و دوبره و نونک فرنکی دیناریله باشلری مزیندر و کردنلرنده کوکسلری اوزره بر ایکیشر و قیه خلخال [۳] و مغطلر [۴] و بازو و بندلر و نیجه کوموش اوانی طلسماتلر ایله سینئه بی مویلری مزیندر بوقصبه عبرت

[۱] ك : كل صوبی (کادی) دوغرودر برهان قاطع ترجمه‌سندہ مفصلا مذ کوردر (م)

[۲] ك : کوهیجه [۳] ك : ظاهرده [۴] مشهوره کوره خلخال آباغه طاقیلیر [م] [۵] ك : مغطلر | ایکنجی حرفک ف اولسی ده قابلدر | ط : مغطلر [عربجه دن اویدورمق لازم کلیرسه (مفصللر) دیه بیلیرز (م)

اوصاف قصبہ زیبای ولاندیوا

اصلی ولاندو وادر [۱] لسان بلغارده بیوک پاپاس دیمکدر بودخی کوستندل طوپراغندہ وویواد القدر و مسلمانلری آذر بلغار کافرلری چوقدر حتی بوشهری ابتدا بنا ایدن ولاندیوا پاپاسک نسلندن بو کفرہ لره بورو نورور [۲] یعنی کوی کتخداسی ضابطدر اول پاپاسک اسمیلہ مسما اولوب بوربطہ یہ ولاندیوا دیرلر حالا اول پاپاسک بوندہ منصطر عظیمی وار تا اردل دیارندہ والمان کافرستانندہ واسفاج ولایتندہ اوصافن استماع آتمشدم مقدا کورمیوب هنوز کوردم وایچنہ کیروب سیر و تماشایا ایتدم حالا بر کوهسار ایچرہ قلعه مثال دمر قپولی و سراپا قباہلری قورشوم اورتولی بر دیر مصنعدرکم علم معماریدن خبردار اولنلر بودیر راہبانہ امعان نظرایلہ نظر ایدن انکشت بر دهن ایدوب عالم حیرتندہ قالر بوندہ اولان تحفہ اوانیلری و بوندہ اولان مصنعات و مصلوبات آویزہ لر و بوندہ کی عمود کونا کونلری و رخام قریش [۳] فصوص کاری و حلکاری روی دیوارلر بر دار دیار دیرلرندہ دیارمانندی یوقدر بوندہ کی پنچہ آفتاب موغ پنچہ محبوب غلاملر بر بطریق خانہ دہ یوقدر الحاصل وصفندہ ملالت واردر اما بودیری بنا ایدن ولاندیہ پاپاسک اسمیلہ مسما اولوب ولاندیوا منصطری دیرلر (حکمت خدا عبرت نما) ماتقدم حضرت عیسی حواریونلرندن شمعون صفایہ اسناد ایدرلر بر طاشہ مبارک پارمغیہ اشارت ایدوب بر دلک ظاہر اولور حکمت باری باری قیلوب اول دلکدن بر صوجریان ایدر حکمت بودرکم حیضلی عورت وخیانت [۴] کفرہ سرمست اول طاشہ واروب صومالغہ مباشرت اتسہ ہان اول آن صوقان روان اولوب جریان ایدر اما ا کرپاک آدم آلسہ بر شورلیجہ [۵] یعنی سہل طوزلیجہ شکلی صو آقار حکمت خدا جمیع زماندہ جناب کبریا آب حیاتدن و آب زلالدن غیری صلورده رایحہ طیہ خلق آتامشدر الا مکہ مکرمہ دہ آب زمزمہ سہل رایحہ طیہ واردر و قدس شریفہ عین سلواندہ کذلک رایحہ شم اولنور اما بو ولاندیوا کینسہ سندہ کی عین شمعوندن بر آدم نوش ایدرکن اوزرندہ کی اسبابی اوزرہ صو دوکلسہ مسک عمبر رخام وضیمران رایحہ سی شم اولنوب لباسندن اصلا رایحہ سی چقماز و نوش ایدہ نک دماغی

[۱] ک : ولان داو وادر [۲] ک : پورتیوروز [۳] ک : قریش . ط : فریش [اولجہ بوکی یرلر دہ (فروش) کچپوردی (م)] (۴) دوغروسی (جناب) اوللیدر نصل کہ اشاغیدہ دوغروسی کلپور (م) [۵] : شورجہ

وار و جمله ایکی عدد قهوه‌خانه‌سی وار و اولقدر مزین دکدر و جمله یوز اللی قدر مفید و مختصر دکانجقلری وار اما کار کیربنالی بزازستانی یوقدر لکن باغ و بانچه‌سی چوقدر و آب و هواسی لطیف قصبه جکدر اندن : ساعت قبله طرفنه معمور قرا کچوب هر برینک و صافلرن تحریر ایلسک محرر عالم اولماق اقتضا ایدر انجاق مهمان اولدوغمز قرالری ترقیم ایدوب . . . ساعتده

درستایش قصبه معمور تکوش

بودخی کوستندیل سنجاغی خا کنده پاشانک خاصی اولوب و یووادالغیدر و یوز اللی اچقه پایه سیله شریف قضادر و ناحیه‌سی یتمش پاره معمور قرالردر باغلی و بانچه‌لی جمله رعایالری بولغار کویلزیدر کتخداری و یکیچری سرداری یوقدر اما اعیان کباری غایت چوقدر شهری ر بایر دبنده بر مسیخ [۱] فزای محصولدارده آب و هواسی لطیف جمله اوچیوز عدد کرمهت اورتولی اولردر و اما حین تحریرده یتمش عدد خانه عوارضه قید اولمشدر جمله دورت عدد محله مشر کیندر و جمله بش عدد محرابدر اوچی جوامع لر در اولاچارشو ایچنده . . . جامعی کرمه متلی و کار کیرمنار لیدر و . . . جامعی جماعت کثیره یه مالکدر و جمله ایکی عدد محله بقعه لریدر و جمله بر عدد سوخته وات صومعه لریدر و جمله بر عدد مکتبی وار اما صیدانلری آزدردر و جمله بر عدد خاقاه اهل توحیدی وار و جمله بر عدد حمام خوش هواسی و ر غایت شیرین بنادر و جمله یکی عدد خان خواجه کانلری وار و جمله یتمش مقداری دکانلری وار اما عدد ایتمدم اما بوشهر خلقی هر سنه جوارلری یقینده اولان دولیان نام پنیورلرینه کیدوب جمعی لوازلرن اول جمعیت کبرای عظیم بازارندن الوب و کار کسب حلاللری اولان بیاض عبالن فروخت ایدوب شهر لرینه کلرلر زیر ا بوتکوش قصبه سنک بیاض عباسی روم و عرب و عجمده مشهور در کم کویا صایه چوقه در بو قصبه دخی سیر و تماشا ایدوب اندن جانب قبله یه ۸ ساعت بر فضا ایچره معمور قرالر کچرک و آب حیات صولر ایچرک (منزل قریه چری باشی) کوستندل چری باشیلرینک کوی اولماغیه چری باشی دیرلر اندن (قریه رادوش) بو قرالری کچوب نیجه محصولدار قرالری عبور ایدوب

[۱] ك : منبت [منته کوره (فسیح) اولمیدر (م)

کور شوب ینہ علی الصباح جملہ دوستلر ایله وداغلسوب منسطر شہرینک جانب شرقیسندہ کی صحرای ہامونی . . . ساعتہ [۱] عبور ایدوب (قریہ بسلر) [۲] عمر اغا زعامتیدر رعایاسی صافی بلغاردرد اندن ینہ منسطر صحراسی ایچرہ جریان ایدن نہر . . . تاو لایت دوقہ کین و ولایت بررن [۳] سنجاقلرینک داغلرندن کلوب نہر و اردارہ مخلوط اولور بو نہری عبور ایدوب ینہ طرف شرقہ ۷ ساعتہ معمور و آبادان قرالر کچوب (اشتب) شہری قضاسی نواحیلری ایچرہ (منزل قریہ واریہ) صافی مسلمان قراسیدر و سربست زعامتدر اندن . . . ساعتہ ینہ سمت شرقہ دوز صحرالر ایچرہ کیدوب

منزل قریہ اشتب [۴]

سنہ ۱۰۶۷ تاریخلرندہ برقاچ کرہ بوشہرہ اوغرایوب مفصلاً اوصافی تحریر اولمشدر اندن ینہ شرق جانبہ ۶ ساعتہ معمور و آبادان قرالر عبور ایلدک بو کوی و کندلرک قرالرینہ اوفجسہ [۵] یولی اووالری دیرلر جملہ قرالری اسلامبولدہ یکی اودالر ایچندہ اورتہ جامی [۶] اوقافی کویلدیرکم غایت معمور قرالردر انلری کچوب

اوصاف قصبہ اردووشتا

رادول نام بر قرال ضالک مسیرہ کاهی و صید و شکار کاهی اولماغیلہ اول قرالک نامیلہ اردولدن [۷] غلط اردووشتا دیرلر کوستندیل سنجانگی خاکندہ پاشاسنک خاصی اولوب وویواداسی حاکمدر و بعضی زمان خاص ہایونہ قید ایدوب طرف میریدن ضبط اولنور امانیچہ کرہ اسکوب سنجانگی پاشاسی ضبط ایدر یوز اللی ایچہ قصادر اشتب نواحیلرندن افزا اولمشدر کم التمش پارہ معمور قرالرینک جملہ رعایالری بلغاردرد و کتخدایری و بیکچیری سرداری اشتب شہرندہ در بو قصبہ معمورہ نک زمینی بردرہ نک ایکی طرفندہ جملہ دورت یوز عدد کرہ متلی اکثریا تختانی و فوقانی بانچہلی اولردردر جملہ بش محلہ در و جملہ بش عدد محرابدر اولا چارشو ایچندہ . . . جامی و . . . جامی معموردر و جملہ ایکی عدد مساجددر و جملہ بر عدد سوختہ حجرہ لری وار و جملہ بر عدد معصوم پاک مکتبی وار و جملہ بر عدد تکیہ صافی صوفیسی وار و جملہ بر کسیف حماجکی وار و جملہ اوچ عدد کوچوک خانلری

[۱] ک : ۴ ساعتہ [۲] س ، ک : بسلو [۳] (پرزرن) اولسی ممکندر (م) [۴] س :

منزل قلغہ اشتب [۵] س ، ک : اوچہ [۶] س ، ک : جامع . [۷] ک : رادولدن

ايدوب آنلر اول طرفه زلزله در دولت طرفنه بوشهر دن قالقوب اوخرى شهرينه كتميوب همان قبله طرفنه اوخرى شهرى اكسه سندن آشوق [۱] ييلاغى اتكنده ينه قريه چرى باشى كچوب بلغار رعايالزندن برقاچ قولاغزلر آلوب ينه اوسطوق ييلاغنك برغبرى يولارندن ييلاغى سير و تماشاشا ايدو ك اشوب يقوش اشغى ۵ ساعت اينوب (قريه باز) [۲] صافى بلغار كفره سى كوييدر و اوخرى خاكيدر انى كچوب قبله يه... ساعت [۳] يقوش اشغى كيدوب

اوصاف قصبه قريه عظيم پرسپه

بو دخى اوخرى سنجاعى خا كنده وويوادالقدر كم پاشانك خاصيدر ويوز اللى اچقه پايه سيله قضا در لکن قصبه سى يوقدر انجاق ناحيه سى قرق پاره معمور قرالردر كم هر برى قصبه مثالدر بعضى قرالرى پرسپه كولينك كنارينه واقع اولمش معمور و آبادان محصلولى كويلردر (دروصف بحيره پرسپه) اوخرى كولندن كوچوك شكل مربع بر بحيره جكدركم كرا كرى طقوز ميلدر اما كونا كونا بالقلى غايت چوق چيقار بو دخى باشقه امانتدر اما بعضى زمانده بونيده اوخرى كولى امينى صبطايدر اندن بو پرسپه قضاسى اچره عبور ايدر كن (رسنا) قصبه سى صول طرفزده قالوب بو حقير بر مشهك داغ اچره كيدهرك (قريه دربند) كچوب ينه شرقه ۴ ساعت كيدوب (قريه كووات) كفره كوييدر منصطر شهرى خاكيدر اندن ينه شرقه ۵ ساعت كيدوب شهر منصطر ايجنده جريان ايدن نهر... كنارنده بر مسيره كاه مرآمده سهل آرام و استراحت ايدوب نيجه بيك بلبل كونا كونك اصوات حزينلرن استماع ايتدك بو باغ مرآم خيابان سنه... تاريخنده تهر يركلك بيان ايله موصوفدر اما بو روى ارضده بو بوبى بدل لانتظير صنع خدادر ختائلى بر باغ مرآمدر كم روم دياربنده مثلى وارايسه ينه بو منصطر شهرى مرآميدر آندن

منزل شهر عظيم وبلده قديم محميه منصطر

بو شهره كامل يدى كره كلوب مكث اتمك ايله اوصافى چوق تهرير اولنمشدر كم بالاده جلد... مزه نظر اولنه نه مرتبه شهر معمور و آبادان اولدوغى آندن معلوم اولنه بونده عمر اغا زاده زاعم قرداشمز خانه سنده ينه مهمان اولوب نيجه احباب ايله

[۱] ك : اوسطوق [۲] س ، ك : باز [۳] ك : ۳ - ساعت

دوز واسع محصولدار قرالی باغ و باغچه و چفتلکلی یرلرده مینه و میسرہ امن و امان یرلرده
صفا ایله کیدوب

اوصاف قصبۂ معمور اصطار اووا

بوربطه دن پوغراداس قصبه سی غایت نمایاندر و بوقصبه دخی اوخری سنجانگی حکمندم
بکینک خاصی اولوب و ویواداسی حاکمدر یوز اللی اچقه پایه سیله قصادر ناحیه سی یتیش
پاره قرالدرر و جمله رعایا و بریالری بلغادرر و قانون سلیمان خان اوزره سرای خاصه یه
سعادتلو پادشاه ایچون بوشهره یکچیجری اوچاغندن بر چورباجی دکشرمه [۱] اغاسی
کلوب بوندن نیجه یوز عدد کزیده بلغار و روم اوغلانلرن دکشروب باشلرینه قرمرزی
شبکلاهلر واکنلرینه قرمرزی عباخلعتلر کیدروب دردولته دکشرمه غلاملری کتوروب
غایه الغایه محبوب اولوب اصل زاده اولنلری غلمان خاصه ایدوب دخی فتالرینی بوستانچی
اوجاقلرینه و یکچیجری اوجاقلرینه و دخی زبردستلرین طوبخانه و جبه خانه اوجاقلرینه و یرلر
اما غیری قضاک دکشرمه غلاملرن هر اوجاقلره و اعیان کبارلره دفتر ایله وروب علم
و کمال و معرفت اوکرندکلرند نکصره عجمی اوغلانی علوفه سنه کچروب اندن یکچیجری قپوسنه
اندن سپاه قپوسنه چیقاروب اکرکم تقدیر خدا اولورسه نیجه لری وزیرا عظمی و مفتی
و منالار اولمشلدرر یعنی بو اصطار اووا شهری کان جوانان و دکشرمه کان یری بر مبارک
ربطه زیبارکم اوخری کولندن دورت بیک آدم ایجری قره ده الارقه درر و جمله دورتیوز
عدد کره متلی معمور آبادان خاندانلدرر بعضیلری فقرا اولری اولماق ایله ساز اورتولیدر
اما هر اوده باغ و باغچه مقرردرر و جمله دورت عدد محلاتدر نصفی مسلم و نصفی غیر مسلم
محلر لیدرر و جمله دورت عدد محرابدرر ایکسی جامعدر چارشو ایچنده ... جامعی کره متلی
و بر مناره لیدر ... جامعی مزیندرر و جمله ایکی محله زاویه سی واردر و جمله بر عدد مدرسه
سوختکانی وار و جمله بر عدد مکتب پسرانی وار و جمله بر عدد خانقاه ارباب طریقی وار
و جمله یوز عدد دکانلری وار اما بزازستانی یوقدرر لکن مطافلری چوقدرر وینه هر شی
موجوددرر جمله اوچ عدد خانلری وار و جمله بر عدد حامی و اراما بونک دخی اوحاملری
وار و باغ و باغچه لری فراواندر الحاصل شیرین قصبه باغ جهاندرر بونده خاندان صاحب لری
زعمالردن ... اغایی و ... اغایی و غیریلری فرمان پادشاهی اوزره مانیه محافظه سنه مأمور

[۱] ک: دوشرہ

حقیر پر تقصیر او خریدن اسلامبوله کتدی کمز قناقلری عیان و بیان ایدر

اولا اولو یولیزینه اوسطوق ییلاسی ایکن آنده کتمیوب اوخری سنجاغنگ مانیه غزاسنه مأمور اولان ارباب زعماری وارباب تیمارلری سفره سورمک ایچون بعضی قراوقصباتلری دوران وسیران اتمک ایچون او خریدنینه ۵ ساعتده کیدوب قصبه اوستورقه عبور ایدوب اوخری کولی کنارن دور ایدرک جانب جنوبه ۵ ساعت کیدوب

اوصاف قصبه شیرین پوغراداس

بودخی اوخری بکینک خاص وویوادلغی حکمنده اسراووا [۱] قضاسی نیابتیدر بوشهرک قرشو کول آشری قصبه اوستورقه وقلعه اوخری نمایاندر مابینهمالرنده همان کول واردر بوقصبه جمه دورت عدد محله وجمه دورت عدد محرابدر اولا چارسو ایچنده ... جامعی کره متلی وکارکیر منارلی جامع زیبار و ... جامعی جماعت کثیره مه مالکدر جمه ایکی عدد معمور محله مساجدلریدر وجمه بر عدد مدرسه سوختکاندر وجمه ایکی عدد مکتب صیان امجدخواندر وجمه بر عدد تکیه درویشان عبدالاندر وجمه اوچ عدد خانلری واردر وجمه بر عدد حمام مختصری واردر وجمه الی یوز عدد باغ وباغچه لی سراپا کره مت اورتولی خاندانلرده یکریمی عدد او حاملری دخی واردر وجمه یوز الی عدد دکانلری واردر اما کارکیر بنالی بزازستانی یوقدر لکن کول کنارنده پاک دباغ دکانلری چوقدر وبونهر کول کنارنده واقع اولماغیله بعضی خاندان عظیملرک شاهنشین مقصوره لری کول کنارنده اولوب جمه روزنلری صویه ناظردر بعضی یارانلر نچرده اوطوروب کولدن نازک بالیق اولارلر اما هرکیجه نساطا فقه سی اولرنده بالیق اولیوب هر بار کزین [۲] بالیق یرلر آب وهواسی لطیف اولدوغندن باغ وباغچه لرینک کونا کون آبدار خوش خوار میوه لرندن امرودی غایت لذیذ و تردر و شهری دخی میوه سی کبی شیرین ربطه زیبا اولوب باشقه بر روح واردر بوقصبه نک جانب قبله سنده (شهر کورجه) ۸ ساعتک یردر متدما سنه ... تاریخنده [۳] شهر کورجه و شهر حور پوشته و شهر بلهشته و شهر کولی کسره کورمک ایله اول جانبیره توجه اتمیوب یینه اوخری کولی کنارنجه جانب شماله ۲ ساعتده

[۱] ک : است اووا . ط : استراووا . س : نسخه سی ده بویه فقط نقطه سزدر [۲] ک :

لذیند [۳] ک : ۱۰۷۷ تاریخنده [شایان تدقیقدر]

و مشک رومی و لاله وزرین و نرکس مکر ارض روم دیارندہ بیک کول ییلاسنده و کوه بیستونده و کوه دماند و کوه ارچشده اوله بویلاده برهفته ذوق و صفار ایدوب اندن جانب شرقه کاه یوقوش اشغی پیاده و کاه اسب سوار اوله رق شرقه ۵ ساعتده قریه پاری [۱] کچوب ینه جانب شرقه ۶ ساعتده کیدوب

اوصاف قصبه معمور رسنا [۲]

اوخری طوپراغنده نیابتدر و سربست زعامتدر قصبه سی بر واسع اوز ایچنده ... دره سی جریان ایدر بر واسع یرده جمله یوزسکسن عدد کره متلی معمور باغچہلی اولردر جمله ایکی محله در نصفی مسلم و نصفی کفره لردر جمله ایکی محرابدر بری چارشو ایچنده منصر شهرلی رمضان بک جامعی کره متلی کار کیر مناره لی و حرمنده بر مکتبلی جامع لطیفدر و بری حاجی مراد جامعیدر و جمله بر مدرسه سوختکان و جمله بر تکیه درویشان و جمله بر حمای وار صاور زاده خیرآیدر و جمله بر خانی وار و جمله بیکرمی عدد مفید مختصر دکانلری وار اما هفتده بر کون اطراف قرالردن نیجه بیک بنی آدم جمع اولوب بر جمعیت کبرالی بازار عظیم دوروب کرما کرم بیع و شرالر اولنور حقیر بو بازارده مانیه محافظه سنه مأمور اولانلر بر آن دورمیله دیو دللالر ندا ایتدیروب بو نهر اعیانلردن قوجی [۳] بک و مرتضی بک عجایب خاندان صاحبزیدر آنلر حقیره و اوخری زاده لره عظیم ضیافتلر ایدوب ارتسی کون مانیه سفرینه روانه اولدیلر بو قصبه رسنانک ممدوحانندن کستانه سی وقش امرودی و داغلرندہ قرمزی اهرام بویاسی کوکلری و چوقه بویاسی اکرلر عجایب مشهور تماشا بویالردر و جمله خلقنک کار و کسبلری بویا کوکلریدر که فنکستانه کتوردرلر غایت رایجدر جمعی ولایتلردن بازارکانلری کلوب نیجه بیک کول بویا کوکلری باغلیوب ولایت ولایت بویا کوکی کتوردرلر بو محلدن سرسته [۴] قضاسی صولزده غایت یقین قابول اندن ینه کرویہ عودت ایدوب دفعه (منزل بیلاق اوسطوق) بر کزن بر کیجه دخی آنده ذوق ایدوب اندن ینه جانب غربه یقوس اشغی بیلادن اینوب ۵ ساعتده ینه (قریه چری باشی) کچوب دفعه (منزل شهر اوخری) بونده بر کیجه دخی مهمان اولوب ارتس کون جمله احباب ایله و داعلشوب اوخری بکی مهترخانه سن چالراق جمله عسکر یله مانیه محافظه سنه روانه اولوب

[۱] ک: پاری [۲] مشهور املاسی (رسنه) درکه اعلان و شرطیده پارلامش، صوکره

سوغش بر شهر من ایدی (م) [۳] ک: قوجه [۴] س نسخہ سی (پرشتنه) اوقونق ممکندر (م)

قرینده بر کارخانه عظیمدر کم حالا قپوسی مسدود دورور جمیع آلات و بساطاری بالجمه انکازی وسکه لری موجوددر حتی حقیر خالص العیار اچمه سن کورمک اولوب (سلطان احمد بن محمد خان عنزصره ضرب اوخری) دیوسکه سی واریدی ...* (زیارتگاه اوخری) اولا مرقد اوخری زاده وغازی بک یوقارو قلعه ده خنکارجامی محرابی اوکنده مدفونلردر و شهید خزینه دار پاشا سراینک یاننده ایاصوفیه جامعی صاغنده کول کنارنده بر قیسا اوزره کرده متلی برقبده مدفوندر ... بعده اوخری زاده لرایله نیجه یوز آدملر آتلی میزه سوار اولوب اوسطوقه ییلاسی تفرجگاهنه روانه اولدق اولا اوخریدن قالقوب ۳ ساعت کیدوب

قریه چری باشی

اوخری صحراسنده بلغار رعایالی معمور بانچه لی و ایکی یوز خانلی مزین کویدر اندن باش یوقارو جانب شرقه ۵ ساعتده افلاکه عروج ایدوب

ستایش ییلاق عظیم اوسطوق

بو ییلاق عرب و عجمده مشهور آفاق بر ییلاق نه طاقدرم هر جاننده یدی قضا یرلرک داغ و طاشلری جمله نمایندر حتی بو ییلاقدن جانب غربه اوخری شهری جنوب جاننده ۵ میال ۵ ساعتک یردر بحیره سیله و جمیع هامون واسعه الاقطار مزرعاتلریله پایمال رمال کبی نمایان و بو ییلاده ولی نعم اوخری زاده بک جکز افدینک کامل اوچیوز عدد اکرک [۱] قیونلری اوظلیوب ییلا لترکم جمله یتش بیک عدد کوسفند کونا کوندر دیار رومده المان ییلاسندن صکره وریله [۲] و دست پوطوسررز و طوس ییلا لرندن صکره بواسطوق ییلاسی مشهوردر [۳] بونده خیاتلر ایله قیون صایه لرنده [۴] و اکرکلرنده قنوب کوچوب قیماق ویغورد و تله پینزلری و آغز و اگز لر و کوله مزلر و هوشمرملر و باللی قیماق و باللی قیقنالر و تازه پینر ییوب صاری کچیلرک سورونقه [۵] نام جکر تازه لر ماء چین صولرن ایچوب و طوقلی قوزو کبابلری و الا بالقلری ییوب کونا کون بوز پاره سی آب حیات صولرن نوش ایدوب نیجه بیک کونه نباتات کیهاتدن ریباس واشغن و چلک و روشنه لری ییوب کونا کون عسل مصفی شربتلی نوش ایدوب ذوق صفالر ایتدک و بو ییلاده اولان سنبل

[۱] ک : اوکرک [۲] ک : زیله [۳] مؤلفک شوراده کی (بونده ... اوله) سوزلری (دده قورقود) سوزلری قدر کوزلدر (م) [۴] مرحوم (جودت پاشا) یه کوره بوکله نک دوغروسی عربجه (ثایه) ایش (م) [۵] س ، ک : سورونقه

قیازی لغ ایہ دلوب تا اوخری کولندن علم هندسہ ایہ صو کتروب آب دولابلریہ صوبی چکلوب عمارتہ و جوامعک حوضی و حنفی چشمہ لریہ و غیر یی رلردہ استعمال اولنور بر تماشاکاہ واجب السیردر (در تقریر مسیرہ کاہ مفرحات) بو شہرک جانب اربعہ سندہ جملہ اون ایکی عدد یردہ تفرجکاہ ارباب مراملر وارکم بر دیارہ مخصوص دکلدلر الا اوخریدہ در اولا قایقلر ایہ کول ایجرہ ایام موافق ایہ بادبانلرن آچوب چفتلکلرہ کیدوب کونا کون ماہیلر صید ایدوب نریا اوزرہ عیش و عشرت لرتمک بو شہرہ مخصوصدر بری دخی قلعه نک قبلہ طرفندہ یول آشری بر سازلری کولی واردلر بش خرمن جرمنده واردلر اما غایت عمیقدر دیرلر آندہ اولان کونا کون قاز و اوردکلرک صید و شکاری عجایبدر آندن بالق دالیانلری ذوق اندن اوسطوق ییلاسی مسیرہ لری عجایبدرلر (در تنقیل لهجہ مخصوص اہالی بلاد) جملہ خلقی بلغارجہ و اوروجہ تکلم ایدرلر اما ارناوودچہ بلزلر زیرا روم ایلی دارارنا بودستان دکلدلر لکن فصیح و بلیغ لسان تورکی بلرلر غایت شہری نظریف نکتہ دان نکتہ شناسان ارباب معارف آدملری واردلر (در اشکال لباس قبای شجیعان دلیرن) جملہ تازہ یکتلری قرمزی صایہ چوقہلی سمور و وزردوا قلیاقلر و کونا کون چوقہ دن دولہلر و قوبچہلی داراجق صقمہ چاقشرلر کیوب آیاقلرنده صاری قبادی پای پوش کیوب بللرنده پالا پچاقلر طقوب رفتار ایدرلر اما اختیارلری باشلرینہ کونا کون مطالداستار محمدیلر صاروب و کونا کون چوقہ دن سرحدی و قونلوشلر و فراجلر کیرلر اما زنانہ لری کونا کون بول یکلری فراجلر کیوب و یصی باشلری اوزرہ دلبند چپرلر باغلیوب چارسوی بازاردن غیری سوق سلطانیلردہ مآدانہ کززلر (در فصل تئمہ شہر انکیز کلیات شہر اوخری) اولابونده دخی مانیہ ولایتی محافظہ سیجون کتردی کمز امر پادشاهی دیوان پادشاہیدہ اوخری بکی علی بک حضورندہ تلاوت اولنوب الامرا مرکم دیوب جملہ عسا کر اسلام مانیہ ولایتہ کتمکہ آمادہ اولدیلر بو حقیرہ علی بک ایکی یوز غروش و بر آت و بر عاصی ارناوود غلامی و بر قلیچ احسان ایدوب خداملرہ دخی اورالتون احسان ایتدی ینہ ذوق و شوقرزہ مقید اولوب آنلر دخی عسکر جمعہ جد و اہتمام ایتدیلر (در تماشای سکہ کاہ ضرب خانہ قدیم) بو شہر عظیم ابوالفتحک نخت کاہ قدیمی اولوب بونده جمیع عسا کر اسلام ایہ بایزید خان ولی برسہ مشتتا ایتدیکندن تحتکاہ آل عثمان اولوب تا سلطان مراد خان رابع عصرینہ کلنجہ بو شہرہ سکہ کسیرلر ایدی حالا ضرب خانہ سی اشغی قلعه دہ پاشا سرائی

و نازك اندام اهله نرم رام محبوب القلوب جوازلی اولوركم حسن و جمالری ايله جهان آرا اولمشدر و نیجه جانلر بونده قالمشدر (درمدح صنع خدای كزیده فاكهات) ممدوحاتندن طقوز كونه ایواسی و بابا ایواسی و اكمك ایواسی و باخصوص یكرمی دورت كونه عال العال آلوسی و یكرمی دورت امرودی سـجـلـا تـلـرـده مسطوردركم بویله آبدار خوش خور امرودلر ملاطیه شهرنده و كوردستانده بتلیس شهرنده و تبریز و لایتنده پشو [۱] و اوردو بار شهرلرنده [۲] بویله آبدار امرودلر كورمدم حملد آبك امرودی اولقدر لذیذو آبداردركم كویا بر طلوم قظر نیاتدر لکن ظالم شهرك میوه لری بر ییردن بر پیره هدایا كیده من زیرا غایت تر در اما الماسی قطولرله هر دیاره كیدوب هنوز لطافت و حلاوتی باقی قالب طول زمانده تفاحك رنگنه و ریحه طیبه سنه اصلا تغیر گلز اما غیری میوه لری بر فرسخ پیره كتمز اما بو حقیر ایواسندن تا اوصطور و حجه شهرینه دك پمه ایچننده ایوای سفر جلیسنی كتوردم (در وصف نعمت عظمای مأكولات) بوشهر اعیانه مخصوصدر كه قیش كیجه لری حمله صغار و كبار بر برلینه ضیافت عظیملر ایدوب بر صحبتده یلنن طعام نفیسه بر غیری صحبتلرده نیموب هر بر ضیافتده طرز آخر ممسك طعام كونا كونلر نیمك بوشهره مخصوصدر حلویاتی و كونا كون خوش آبلری كذلك بر صحبتده كی خوش آبلره و حلویاتلره اصلا و قطعاً مشابهلری یوقدر حتی احوزاده [۳] ضیافتده یكرمی التی كونه خوش آبلر ینوب بو حقیر خوش آبدن شهید اوله یازدم روم دیارنده اوخری ضیافتی و خوش آبلری مشهور و ممدوحدر ... (در تکیب عمارت دارالمأكل سوخته وات) جمله اوچ عددیرده دار لسیفاة فقیران واردر اولا یوقارو قلعه او كنده اوخری زادهك پادشاه احسان اتدوکی جامع دلکشانك عمارتی صبح و مسابای و كدایه و پیر و جوانه و کبر و ترسایه بر صحن چوبره سی و برر نان پاره سی فقیرانه مبذولدر و بری تکیه جامعی عمارتی واردر (در تسطیر مهمان سرای کاربان رون) جمله اوچ عدد مهمان خانه حسینلدر جمله آكوچوك بازارده چنار اغاجلری سایه سنده قرق او جاقلی کاربان سرای معموردر و اوخری زاده سهماندارستانی بنای متیندر ... (در ترقیم بنای عبرت های آبادان) جمله جامع ایاصوفیه کبیر واجب السیردر اما یوقارو قلعه او كنده اوخری زادهك پادشاه هبه اتدوکی جامع او كنده بر آب حیات صوقیوسی واركم استاد فرهاد بو چاه مایه اوله فرهادی كولو نكلر اوروب بر بئر عبرتقا قازوب عمقی كامل سكسن قولاجدر غرابت آنده كه استاد كوه كن

[۱] ك : یسو [۲] ط : و شیرازده و یار شهرلرنده (۳) س، ك : امو زاده

واطرافہ قلعہ اولماق محالدر زپرا بانچہ لری ومشبک بوستانلری جهانی زین آتمشدر جملداً مکلف و مکمل سرای عظیم اوخری زاده سرای قلعہ مثالدر متعدد دیوان خانہ لری واصطبللری وکول کنارندہ مقصورہ لری ومزید شتا سرای دخی عبرتدر بونلر مشهوردر (در قائمہ مدارس عالمان مفسران) جملہ ایکی عدد دارالتدریس عالماندر اولاکول کنارندہ مذکور الحاجی قاسم جامعنک صولندہ یول اشیرینندہ اسکی سیاووش پاشا مدرسہ سی کویا باغ صودا قدر حرمنک اطرافندہ متعدد حجرہ لری واردرس عامی وطلبہ لری موجود اولوب هر حجرہ لرینک طلبہ لرینہ جانب وقفدن حلیہ وششمعیہ معیندر اندن سلیمان خانک تکیہ مدرسہ سی بو دخی معموردر ونیجہ زاویہ مدرسہ لری دخی واردر (در شرح دارالحدیث محدثان) جملہ بریرده علم حدیث و علم تجوید تلاوت اولنور اما محدثی و حملہ حافظ قرآنی مشهور دکلدر علم تجویدده انحاق حفص قرائتی تلاوت اولنوب علم حدیثده کتاب بخاری اوقنور (در تعریف مکتب جکر گوشہ پسران) جملہ یدی عدد دارالتعلیم ابجدخواندر اولاکول اوخری زاده مکتبی وانامکتبی واردر . . . (در شہر انکیز خان خواجہ کیان تجاران) جملہ اوچ عدد خان زیبالردر اما صاحب الخبراتلرن سوال آتمدم (در تعریف حمام غاسلان راحت جان) جملہ ایکی عدد حمام خاص وعاملری واردر اولابری اوخری زاده حمامی طرز قدیمدر اما خوش هوادار و بری غازی حسین پاشا حمامیدر هواسی وبناسی لطیف حمام روشنادر (در توصیف حمام مخصوص کبار اعیان ولایت) آلفتہ لرینک نقللری اوزرہ جملہ یتیم یدی عدد سرای حماملری واردر دیو تقاخر کسب ایدرلر حقیقہ الحال واردر اولاکول اوخری زاده ک جفازلک سراینده ایکی حمامی وار وقرنداشی . . . افسدی سرای حمامی وار و . . . (در تحریر عدد چارشوی بزازستان) جملہ یوز الی عدد دکانلردر ویدی عدد مکلف و مزین مجمع العرفان قهوه خانہ لری واردر اما بوزہ خانہ ومیخانہ لری آشکارده یوقدر لکن قلعہ ده کفرہ محلہ لرنده بادہ نابی غایت چوقدر لکن بزازستانی یوقدر اما یہ هر کونہ متاعلری فراواندر لکن چارسوسی دورت رده پراکنده وپیشاندر وشاہراہ چارسوسی صوقاقلری ایجرہ عظیم درخت سایہ دار چنار منہالر ایلہ زین اولمشدر اما اکثریا چشمہ لری معطلدر وصویہ دخی احتیاجی یوقدر زیرا کول صونی کبی آب حیات وازایکن چشمہ سارلر لازم دکلدر انکیچون جملہ عیونلری بطالدر واکثریا خاندان عظیم لری کول کنارینہ واقع اولمشدر . . . (در تدبیر آب وهوای خوب جاودان) آب وهواسنک لطافتندن محبوبی ومحبوبہ لری غایت چوقدر جملہ سیمین

ماعداء ارض خالیه یرلری جمله باغ و باغچه و نیجه دولوم ارض خالیه یرلری واردد زیرا بیوک قلعه در (درستایش اشغنی شهر عظیم ارم ذات) غایت معمور و مزیندر کم کویاشام جنت مشام مرآمد و صفنده لسان قاصردر اسطوق بیلاستدن اینرکن بوشهری کورن آده لرادرنه و بورسه قدر واردد یرلر اما (در عدد اسماء محلات اواخری) جمله اون یدی عدد محلاتدر اون مسلمان محله سیدر یدیسی کفره روم و بلغار ولاتین محلاتدر اولا جمله محلاتدر دن معمور و مزین اواخری زاده محله سی و تکیه محله سی و قول اوغلی محله سی و حیدر پاشا محله سی و قوجه سیاوش پاشانک مدرسه محله سی و ظلمنه [۱] محله سی و حاجی حمزه محله سی و اسکندر بک مسجدی محله سی و یونس و ویواده محله سی و کوچ بک محله سی و امین [۲] محمود محله سی و قره خوجه محله سی نتیجه کلام اون یدی عدد محلاترک اشهبی و معمور و آبادانلری بونلردر (در فصل جوامعهای سلاطین و وزرا و کبار اعیان) جمله اون یدی عدد محراب قبله ارباب حاجاتدر اولا جمله آ جماعت کثیره یه مالک کول کنارنده حاجی قاسم جامعی نیلکون رصاص خاص قورشوم اورتولی چارکوشه تخته قبه اورتولی بر طرفه طرز قدیم مناره لی جامع زیبادر اندن تکیه جامعی سلطان سلیمان خانکدر بر عجب مفرح جامع پرنوردر اندن قول اوغلی جامعی طرز قدیمدر اندن حیدر پاشا جامعی معبدکاه قدیمدر اندن ظلمیه جامعی درلر اما منور جامعدر لکن احتمالدر ظلم ایله بنا اولمش اوله اندن حاجی حمزه جامعی اندل یوقارو قلعه ده چفته مناره لی حنکار جامعی اندن قلعه ده ایا صوفیه کبیر جامعی بو مذکور جوامع ل مشهور آفاق معبدکاه لردر (در دفتر مساجدهای مؤمنان ابدالان) جمله ۱۷ عدد محلات بقعه لیدر اولا جمله آ اسکندر بک مسجدی و یونس و یوده مسجدی و کوچی بک مسجدی و چارشو مسجدی و چنارلی مسجد و قره خوجه مسجدی الحاصل اون یدی عدد جامع اولمغه مستعد مساجدلر وارددر برینک اوقافلری متین اولوب خداملری موجوددر (در وصف سرای اعیان اغوات و غیرت بیوت مؤمنان) جمله سبج شرعه مرقوم اولدوغی اوزره در تیوز عدد کره متلی کار کیر بنالی تحتانی و فوقانی جمله روضه رضوان مثالی باغ جنابلی واسع خاندان شهر عظیمدر کم باغ و باغچه سیله اواخری صحراسی زین اولمشدر کورن بوشهری اون اون بش بیک اولردر یرلر و بو شهر معظم اطرافنده اصلا قلعه یوقدر همان شمالی و غربی و جنوبی و قبله سی طرفی اواخری کولی اولوب شرق طرفی تا اسطوق بیلاسی اتکلرینه وارنجه سراپا خیابان کلکستان ایچره بر شهر مرآمد

[۱] ک : طلومبه [۲] ک : امیر محمود

و کبیر اون یدی عدد قبه عظیمه لردر اما جمله قرمزی کره مت ایله و خره سانی کرج ایله مستور جامع پر نوردر بونده اولان آثار قدیمه لری و عمود منتهالری بر برر تعریف و توصیف اتسم تزییع اوقات اولوب وصفنده لسانلر قاصر و قلملر کاسردر اما غریب جامع ویرانه یوز دوتمشدر نیجه مصنع پرنج قپولری و صدفکاری پنجره قنادلری فنا بولمشدر زیرا اصلا جماعتی یوقدر جمله کفره ایچنده قالمشدر ا کر مستقلاً کفره النده قالسه بوجامعی ارد بهشت ایدرلردی انجاق هفته ده بر کره جمعه کون قپولری آچیلوب خداملری سیلوب سپوروب بش اون عدد پاسبانلر جمعه نمازن قیلوب ینه قپولن سد ایدوب کیدرلر و حین فتحده فتحیه جامعی ایدی خدا عمار ایله اندن یوقارو ایچ قلعه اوکنده بر مرتفع یرده (جامع اوخری زاده) بونلر حسب نسب خاندان صاحبی قرال زاده لرایمش حالا بوشهر انلرک حکمنده فرمان بردر بر قورشوملی و تحته قبه اورتولی و بر کار کیر مناره لی بر مفرح جامع بنا ایدرکن الله اعلم سلطان بایزیدولی بر غزایه کیدرکن بوجامعی کوروب « به بارک الله نه کوزل جامع اولمش » دیدکده هان عاقبت اندیش دوربین فکر اوخری زاده زمین بوس ایدوب « خدا قبول ایلیه ثوابی و بناسی پادشاهمه هبه اولسون » دیدکده پادشاه حظ ایدوب « تیز صاغ طرفنه بر مناره عالی دخی بنا اتسونلر » دیو فرمان آند کلرنده بنا ایدوب حالا اول اجلدن ایکی مناره لی حنکار جامعی دیرلر غایت اوقافلری متین جامع جهان نمادر جمله کول جنوب طرفنه نمایان اولوب جمعی بالقجی قایتلرینک شناورلک ایتدکلی نمایان و قبله‌سی اوکنده روزنلردن بحیره و صحرای بی پایان ایچره جمله عمارستان ظاهر و باهردر و حرمنده کهکشان آسا سایه سرچکمش درخت منتهالوارکم هرینک ظل حمایه سننده کی چنزار یرلرده جمله احبا و یاران باصفای ارباب معارفان اوطوروب کسب طراوتلر ایدوب مباحثه علوم شرعیله ایدوب بر طرفده دخی لوندان مقوله‌سی تازه جوانلر کونا کون لبعده بازلقلر و سلاحشورلقلر تعلیم ایتده درلر و بوجامع پرانوارک قبله قپوسنک عتبه علیاسی اوزره چلی خط ایله (لا اله الا الله محمد رسول الله) کلمه شهادتی تحریر اولنمشدر و بو قلعه ده بونلردن غیری جمله ایکی عدد محله مسجدرلی واردر آنلردن جماعتدن غیر بیلردر اما آلتی عدد کفره منظرلری وار او یله معموردرکم و او یله مزین و آبادندرکم هر برنده قرقر و الیشر عدد رهبان پطریقلری واردر جمله پاترکاه دیری ولاتین دیری غایت معمور درکم صبح و مسامطبخ مسیحیه سندن پاپاسلره نعمتلی چقدقجه مسلمانلره دخی نعمت فراوان بذل ایدرلر و بو قلعه ده اصلاخانه و حمام و چارشوی بازار یوقدر

قصری وار جهان نامدر و بر قپوسی دخی شمال طرفنده آشی و اروشه آچیلر و درون قلعهده بر مسجد و دزدارخانهسی و غلال انباری وارغیری شی یوقدر ماعدا یرلری باغچه لر در اما طشره بیوک قلعه دیواری اون آرشن یوکسکدر و جمله قرق عدد قله درسکلر در اما دندان بدزلرن صایدم لک دیواری اون بش آباق انلی و متین و مستحکم دیوارشدا دیدر و جمله اوچ عدد قپولری واردر بری ایچ قلعه آلتنده شماله ناظر کول طرفنده کی واروشه انلر بیوک قپودر و بری شرق طرفنه طباقلر قپوسیدر و بری بیوک کول قپوسی در و بو طشره قلعه نك مشرقدن شماله ویلدر جانبنه و غرب بنده صعب و متین قلعه دیوارلری واردر و اول طرفلر جمله بایرلر در اما کول طرفیکی قلعه نك قبله و جنوب طرفلر بدرکم اول سمتلر یالچین قیا سر آمد قیالر اولماغیه مخوف و مخاطره اوچوروم بی امان چاه اسفالی یرلر اولوب رطرفلر ده اصلا قلعه دیوارلری یوقدر و لازمده دکلدر لک کاهیجه حیوانلر دوشوب پارده پاره اولورلر تا بو مرتبه اوجه سرچکمش قیالدر زمان اوائلده بو اوچوروم طرفلرینه قورق اولق شکللی دیوارلر بنا ایلشلر اما مرور ایام ایله جابجا یرلری منهدم اولمش و بو بیوک قلعه ایچنده جمله یوز آلتیس عدد لعلکون مصنع کره مت اورتولی جهان نما کفره خانلری واردر و جمله دفه [۱] و روزنری جنوب جانبنده کوله ناظر شیرین کارلی معمور اولدر و جمله بری بری اوزره مرتفع دارمنجوسلر در اما اشخی کول کنارنده پاشا سرائی یخشی سرایدرکم اوچ یوزدن متجاوز ایچلی و طشره لی و حماملی و واسع میدانلی و متعدد حجره لی و سراپا کره مت اورتولی خاندان عظیمدر درون قلعهده بوندن معمور سرائی کبیر یوقدر لکن عوان خانه سیدرکم خرابه اولمده در و جمله ۳ عدد محرابدر (در اسماء جوامع سلاطین قلعه عظیم ارم ذات) اولا پاشا سرائی دبنده کول کنارنده (آیا صوفیه جامعی) بنایت اولو جامعدرکم مثلی مکر سالانیکده و قره دکنر ساحلنده طرب افزونده و اسلامبولده کوچک ایاصوفیه جامعلری اوله اما بو ایاصوفیه جامعی حضرت سلیمان اوغلی ملک رجیم عصرنده یانوان قرن داشی اوخری نام قرالک بناسیدر اول بنا اتمک ایله آنک اسمیله مسما اولوب بوشهرک اسمی اوخری باندر اما لسان رومده اسمی ... درولسان لاتینده ... فلاندر ولسان فرنکده ... در اما بو اول عصرک کفره سی عصرنده بلا تشبیه قدسلری ایمنس حمد خدا شمدهی معبدکاه مسلمیندر لکن بعضی زمان کفره لر بو ایلره نهانیجه برقاچ ایچمه وروب جامعه کروبو فی الحال تبرکا آیین عیسی ایدوب طشره چیقارلر جمله صغیر

[۱] ك : دك

اولدقده اولاره لفته کفار نجار اوخری قلعه سنه استیلا ایدوب بالذات محمدخان سرزوزیهته
 ومنصطر سمتارینه کلد کده عطف عنان اوخری قلعه سنه چو یروب سنه ... تاریخنده
 دست اسلامه کیروب الی ماشاء الله قبضه اسلامه در حالا سلیمان خان تحریری اوزره
 روم ایلی ایالتده سنجا بکی تختیدر کم باشقه حکومتدر بکینک قانون قدیم اوزره خاصی
 ۲۳۵۲۹۹ اچقدر وزعامتی ۶۰ و تیماری ۳۴۲ عدددر الای بکی و چری باشیسی واردر
 قانون پادشاهی اوزره جمعی ارباب تیمارلری جبه لولری ایله یدی بیک عدد کزیده پرسلاح
 عسکر اولوب روم ایلی ایالتی وزیر سنجانغی آلتنده مأمور اولدقلری سفره کیدرلر
 (حاکم لردن) سپاه کتخدا یری ییکی چری سرداری قلعه دزداری یتش عدد قلعه نفراتلری
 واردر اما بعضی نفراتلری قانون اوزره قلعه وره ایله ورن روم کفره لری و نفراتلردر کم
 جمیع تکالیفلردن بریدرلر و قلعه نیک تعمیر و ترمیمنه مأمور اولدقلردن هر تکالیف شاقه دن
 معاف و مسلم لردر اما غیر مسلم لردر و حاکم شرعی شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان
 اشرافی و اوچویوز اچقه پایه ایله شریف قضاسی و جمله ناحیه سی اوچ عدددر بری اوستور قه در
 و بری رستادر [۱] و بری اوخریدر غیر ناحیه لری یوقدر و جمله سنجانغی یوز قرق پاره
 معمور و آبادان قراردر کم روم ایلنده یانیه لواسندن صکره بو اوخری سنجانغی غایت
 معمور و مزیندر حاکمان عرفیلری محتسب اغاسی و شهر و ویواداسی و باجدار اغاسی
 و بالق امینی اغاسی و خراج اغاسی و پاندور اغاسی و مارتلوسان اغاسی و یدی عدد قلعه اغالری
 و شهر کتخداسی و معمار اغاسی و کفره لر اوزره پورتو بورورلری واردر (درصفت
 اشکال کیردا کرد قلعه اوخری) اولا اوخری کولینک شمالی کنارنده بریاچین قرمز
 قیا پشته عالی اوزره شکل خمیس برشدادی بنای عتیق سنک طراش قلعه صواش کار قدیم
 و برسور استوار رباط عظیمدر کم دائراً مادار چرمی درت بیک درتیوز آمدرد و بر بار
 اوزره طشره قلعه سی ایچنده شماله ناظر بر کوشه ده کی قلعه کیر دیوارینه متصل بیک آدم
 جرمنده برصعب ایچ حصاری واردر دیوارینک قدی کامل قرق آرشن عالیدر و شیرین
 کارلق ایله استاد مهندس کونا کون مصنع ابراجلر و کونا کون متین بدنلر ترتیب ایلشکم
 مثلی برقلعه ده یوقدر الحاصل برسد متین ایچ قلعه در و جمله ایکی عدد قپوسی وار بری قبله
 ناظر بیوک قپودر کم حنکار جامعنه ناظر در و یوقپو اوزره قله ده برتخته اورتولی سر آمد
 کوشکی واردر شب و روز مهترخانه آنده چالنیر و یوقپونک طشره سنده دخی برلونجه

[۱] ك : رشتادر دوغروی (رستادر) اولمیدر (م)

بیلاغندن اینن آب حیات صو اوخری کولنه قریشدینی محله اوخری زاده نك بالیق اولیجاق دالیسان کچوب بو محلدن تا اوخریه وارنجه کول کنارنجه سکز بیک آدم بیاض طاشلی واسع قالدردر آنی کچوب اوچ ساعتده

در بیان اوصاف دار ماهی یعنی قلعه خرم آباد اوخری

سبب تسمیه سی ... بانیسی بقول مؤرخان لاتین ابتدا روم پادشاهلرندن ملک رجعم [۱] ابن حضرت سلیمان عصر نده ملک رجعمک اوخری نام بر حکیمی علم حکمت ایله بوقلعه بنا ایدوب نیجه دولدن دوله انتقال اتدوکن اسلامبولی بنا ایدن یا نقوابن مادیا نك قرن دashi یانوان و موخ لاتین بان [۲] بو قلعه نك اوصاف عمارتن غایت مفصل یازمشلر اما بز اختصار اوزره کدر ایدلم چونکه بو شهر بو اوخری بحیره سی کنارنده مداین و بغداد و مصر و پوزنطه و ما کودونیه و قواله و قسطنطنیه قدر معمور بندر سواد معظم اولوب پایلغک محصولات منافعدن نیجه یوز عدد خزاین تحصیل اولدوغن یدی قرال استماع اتدکر نده جمله سی بر یوزدن طمع خاملره دوشوب بو شهره نیجه کره هر بری استیلا اتدکر ندن شهر خرابه مؤدی اولدوغندن یارملری [۳] کلوب آخر کار یدی قرال اشتراک سوی اوزره بو اوخری شهرن ضبط وربط اتمک عهده میثاق ایدوب یدی قرالک وزیر لری اوطور ردی اولابری روم تکوری و بری فرنک بوندوقانی و بری صرف دست پوط و بری بلغار و بری هر سک لاتین و بری اشیانیه طرفندن ارنابود و بری و وینتی بان بومذکور یدی عدد قرال لر بو شهری اشتراک سوی اوزره تصرفده ایکنلر سنه ... تاریخنده قوجه سلطان مراد خان ثانی یدی قرال لرندن فتح ایدوب ادرنده قول غلوی عام ایدوب مراد خان قوجه در دیو خلافتدن خلع ایدوب ابوالفتحی خلیفه ایتدکلری محله یدی قرال فرجه بلوب بو قلعه دست اسلامدن لوب دست کفارده بوقلعه قالدقده ینه قول غلوی ایدوب ابوالفتح کوچکدر ایش کورمه مش غلامدر ینه مراد خان قوجه قورنازدر دوشمندن انتقام آلیر دیو سنه ... تاریخنده تکرار خلیفه اولدقده ابتدا ینه غزاسی بو اوخری قلعه سی اولوب جمله یدی قرال ضال بانلرینک عسکر لرن دندان تیغ اتس ناپدن کچروب ایکنجی فتحی تحت قیدفا از میر قلعه سنی فتح ایدوب حکمت خدا دفعه تانیده ینه مراد خان خلیفه ایدوب ینه تکرار ابوالفتح مستقل قراردادده پادشاه جم کشور

(۱) ک: رجعم (۲) ک: بان [۳] ک: دوغوسی (یا زفری) اولمیده (م)

آلوب حکومت ایله قوش اوچورمازلر اما ممرناس شاهراه بر اوستورقه جسریدر بو قنطرنک آلت یاننده نیجه یوز عدد بالق دالیانلری وار کم تعمیر اولتماز کورمکه محتاجدر و بو جسرک آلتندہ کولک ایانگی اول مرتبہ آقار کم کوز کورمز یاز و قیش نہر دراوا کی دورت قولدن آقار اصلا کسلمز (حکمت اولکم) بو کولک ایچنہ عظیم نہرلر مخلوط اولماز ینہ بویله ایکن صیف و شتاده بو کولک ایانگی نہر جیحون کی آقار و غرب طرفتہ جریان ایدوب قصبہ ... اوغرار آندن ... اوغرار آندن ... اوغرایوب مذکور لش قلعه سی دبنده سنجوان لیمانده بوندوقانی کورفزینه منصب اولور بر آب حیات کولدر اما یاز کونلری غایت اسیدر اما سهل برداقده دوروب کسب هوا ایتسه بوز پاره سی اولور لکن چقان بو کول صوبی اسی اولدقده اولزمان بالیقلر زیاده صید اولنور و بو استورقه قصبہ سی اوخری قضاسی نپایتیدر و کول کنارنده بر قومسال یرده و چمنزار وادیلرک دورت یرنده جملة اوچیوز عدد کره مت اورتولی کار کیر بنای تحتانی و فوقانی باغ و باغچه نی آب و هواسی لطیف قصبہ جکدر جملة اوچ محله در اما بولغار و روم کفره لری چوقدر و جملة دورت عدد محرابدر اولا چارسو ایچنده اوخری زاده جامعی قورشوم اورتولی سرآمد قبه و منارہ بالای جامعدر بر خانی و بر عمارتی و بر مدرسه سی و بر حمامی وار جملة اوخری زاده خیراتیدر و جملة اوچ عدد مساجد لری واردر و جملة بش عدد صغیر و کیر خان مهمان سرایلری وار و جملة قرق عدد دکانلری وار اما بزازستانی یوقدر همان کفایت مقداری دکا کینلردر و بو چارسو ایچنده کولدن بر قول صودخی آقار آنک اوستندہ بر آغاج جسر دخی وار عمارت و مدرسه سنک پنجره لری اول صویہ ناظر اولوب عمارتک طعامن تناول ایدنر پنجره لردہ اوطوروب کسب هوا ایدرلر و جملة شهرک و کولک قایقجیلری بو شهر ایچره اولان صوده قایقلرن لیمانہ بغرلر و بو شهر ایچره بیله بر کره پنایر عظیم یعنی بازار دوروب قرق اللی بیک آدم جمع اولوب اون کون اون کیجه بر های وهوی بازار جمعیت کبرا اولور کم وصفندہ لسان قاصردر شهر خارچندہ جملة اوچیوز عدد پنایر دکانلری واردر و نیجه بیک دکان دخی بازار محلندہ حلاس ملاس پلاسدن دکانلر بنا ایدوب کار کسب ایدوب کیدرلر بونده اعیان کباردن خاندان صاحبی خلیل اغا و عمر اغا و امام افندی صوفره صاحبی کمنه لردر بونده دخی جملة احباب ایله وداعلاشوب یراز رفیقلر آلوب استورقدن جانب قبلہ یه کول کنار نیجه باغلر و باغچه لر کچوب اوستوق

کامل اون بش میلدر طولہ مائل مثلث الشكلدر کم کامل یکرمی دورت ساعتده دور اولنور
 بر آب حیات شیرین کولدر بر کره تر حاله لی فایق پاشانک شاطر باشیسی بحث ایله دور
 ایتمشدر اما اولکون کله یوب بعد الغروب کوچیله کلوب بر کونده سریعا دور ایتمشدر
 اطرافنده دورت پاره قلعه‌سی واردر اولا بری بو اوستورقه قلعه‌سیدر بری نوغراداس
 قلعه‌سیدر جملاً بیوکی کول کنارنده اوجه سرچکمش قیا اوزره اوخری قلعه‌سی در کم
 کولک شمال طرفنه واقع اولمشدر اما کولک جانب اطرفی غایت معمور و آبادان چقتلکلر
 یله مزین اولمشدر و بو بحیره ده اولان کونا کون مانده بر بدیار بحیره سنده اولمازدر باخصوص
 بونده اولان یلان بالغی مشک و عمبر خام کی ریحه طیه‌سی واردر غایت سمیز و تروتازده سن
 نفته پیراغیله کباب ایدوب تناول ایدنک بدنه اولقدر قوت قوا وروب اولقدر مقویدر کم
 هلی ایله پهلوان آسا کولش اتسه اهلی بش کره آلتی کره یکوب آلتیه آلوب غلبه لرایده
 باومرته صقنقور بری مثال یلان بالقاری اولورواغری [۱] خستاکنه بیوب باشنی طوزلیوب
 الق باشنی کندوباشنده کتور سه بامرالله اول آدم اغری خسته لکنندن خلاص اولورواوشتوق
 النی و صاریه بالغی و صازان بالغی و آله [۲] بالغی بونلر دخی لذیذ مانده لر در اما نیجه بیک کونه ماهی لری
 ولور اما بومذکور بش عدد بالقارده بامرحی قدیر اصالبالق راچهلری یوقدر و بو ماهی لری
 مین اغا اوستورقه قصبه سنک چاق اورتاسنده بر بوغازده اون ایکی عدد کوزاغاچ جسر
 وز الی آدم طویل بر جسر عظیمدر اول قنطره طویل اوزره امین اغانک سرای
 نظمی بیوک قازق درکلر اوزره بنسا اولنمنس خاندان عظیمدر بو سرای اورتاسنده
 جسر اوزره بر اغاچ قپو واردر هر کیجه بو جسر قپوسن پاسبان و بو بانلر مسدود
 بدوب اوتدن بریه و بریدن اوتیه بر آدم عبور ایدمه من زیرا هر کیجه بو جسر قپوسی
 وزره تا صباحدک قرق الی عدد پر سلاح دیده بانلر جاسوسلق ایدوب کشک یعنی
 وبت بکلر لر زیرا قاچقن کوله لر و حرامیلر و قاتیلر و بالق اوغری لری عبور ایتسون
 صلحتچون بر جسر اوزره بو سرای قپوسی بنا اولنمشدر و بو کولک ایاغی تا اون
 بق ارن اوودلق ایچنده اسکندریه سنجاغنده لش قلعه‌سی دینده کورفز دریاسنه
 سنجان لیمانی ایچنده مخلوط اولور بر طرفدن اصلاکت و رمز اوخری کولی بو
 لایت اورتاسنده سد اولش بر بحیره عظیمدر و ایکی یردن دخی ایاغنده جسر لری
 اردر انده دخی امینک آدم لری بکلوب آینده و رونده کانلردن باج بازار و عشر ماهیلر

دمکدر اوخری کولنک بوغازی اوزره شهر ایچنده چار گوشه شدادی بنا بر قلعه رعنا
ایمش غازی اورنوس سنه ... تاریخنده دسپوط قرالی اوغلی لندن فتح ایدوب بوقلعه
منهدم اتمشکم بر دخی کفار استیلا اتمکه طمع اتمسون دیو خراب ایتمش بعدہ غازی
اورنوس بوقلعه بوغازندن اوخری کولن قرشو کچوب بوغراداش [۲] شهرن واصطار
اووا شهرلرن خراب ایدر کفار ینہ عسکرک آردن آلماغیچون بوکول کنارنده اوستورقه
قلعه سنہ کلوب کورسہ کم قلعه خراب اولوب متحصن اولہ جاق بر جای مناص یوق همان
کفار خائب وخاسر دونوب غازی اورنوس سلامتہ ینہ اوخری بوغازن کچوب اوستورقه
قلعه سنہ قرار ایدر اما حقا کہ کول بوغازنده بر قلعه زیبا ایتمش اکر عمار اولسہ کول
بوغازندن قرشو بر مخلوق خدا عبور ایدہ مزدی وینہ بر فرد آفریدہ کچہ مز کیجہ ایله
قبولری قباز بو اوستورقه قصبہ سی اوخری سنجاغی خاکندہ در اما حکومتک صلب سیاست
وجرم جنایتی اوخری کولی امینی حکمنده اولوب مقطوع القلم ومفروز القدم قرق یوک
اچہ خاص هایون مال پادشاهی امانتدر کم کوکده اوچن ویرده کزن وکولده یوزن
جمیع مخلوقات موجودات امینک التزامندہ اولوب جمله قاجقس کولہ لر وجمیعی یووالر و باج
و عدد اغنام واسپنجه وقشلاحتی وتون ودولوم حتی و بیت المال و خاص وخراج وخانہ
عوارض الحاصل جمیعی تکالیف عرفیہ شاقہ لر جمله اوخری کولنک امینک حکمنده اولوب
اوخری بکینک اصلا علاقہ سی یوقدر بیوک امانتدر کم ایکیوز عدد نفراترلیله بو حکومتی
فرمان پادشاهیله ضبطربط تصرف ایدوب شب و روز کولک اطرافلرن عسکریله دولاشوب
حفظ وحراست ایدوب کولک اطرافلرن صید اولنان ماهیلرک عشر سلطانیلرن آلوب
آنک اذنیله ستارلر بالق صید ایدرلر اکر امینک اذنسز بر کسہ نہانی بر شبرماهی صید
ایدرسہ تجریم ایدوب سیاست ایدرلر و جمہ اورستورقه قصبہ سنک رعایالری ویدی پاره
کوی رعایالری بو امینک قبضہ تصرفندہ اولوب معاف ومسلملدر کم میری بالق صید اتمکه
مأمورلدر هر کیجہ جمله رعایالر اون اون بس دانه قایقره سوار اولوب وقایتده مشعللریاقوب
بالق شبکہ لری واغربلری چکوب صید اتمکلری ماهیلری قایق قایق امینہ تسلیم ایدرلر اولدخی
جمہ روم ایلندن کلن بازارکارلہ بالقلری فروخت ایدوب آنلر دخی بیوک وکچوک فیچیلر
ایچره طوز ایله صلاموره ایدوب ولایت ولایت اوخری بالغن کتوررلر (دروصف اشکال
بحیره اوخری) بعضیلر اوهری یازارلر وجہ تسمیہ سی . . . دربو بحیره نک کردا کردی

اما نه عجيب شاه راه اولمش مكر مرحوم بکقو پاشا روم ايلي ايالته متصرف ايکن قطور ونديکي کافري اوزره سفره مأمور اولدقده بو يوللردن بال يمز طوپلر و عسا کر اسلام رفاهيت اوزره عبور اتسونلر ديو يوللري تطهير ايدوب جمعي چنکستان و خيابان داغلك مشه يستانلرن قروب جمله آتسه اوروب صارپ سرکه لردو کوب شاهرا اهلر اتمشکم اتلر ايله جربد اوينا يارق عبور اتدک اصلا حايدود کفره لرينه بر کمينگاه يرلر قالميوب امن و امان اوزره حمد خدا سلامتله ٤ ساعتده

منزل قريه بانيه

حالا بو بو دربند جالندري فرمان پادشاهيله امن و امان ايدوب تطهيرينه مأمور اولمشلر ایدی [١] معمور و ارناوود و روم و بلغار کفره سي کوييدر اندن ينه شرق طرفه عظيم درخت منتهالر و کوه بي ستون مثال اوج آسمانه سر چکمش قيالر اوزره جريان ايدن آب حياتلر ايجهرک و تطهير اولمش يوللري کچرک ٤ ساعت کيدوب

قريه چوره

بو دخي دربند ايجون معاف و مسلم اولمش کفره کوييدر اندن ينه جانب شرقه ٨ ساعت کيدوب البصان صوين بر دخي کچوب اندن دوموز اوواسين دخي عبور ايدوب

درحدود سنجاچ اوخري

هان باقيه [٢] داغلك غرب طرفي البصان خا کيدر بو شرق طرفي يير [٣] اشغني اوخري لولسي حدوديدر بعده بو محالده قوجه ييلاسن اتس [٤] اشغني شرق طرفه ٥ ساعت اينوب اوخري کولن شرق طرفزه آلوب اوخري کولي کتارنجه جنزارلق معمور قرالري کچوب

اوصاف قلعه بندماهي اوستورقه

زمان قديمده اوخري نام قرالک صيد و شکارکاهي اولماق ايجون اوستورقه نام بر وزيری قلعه انشا ايلدو کيچون آنک ناميه سما اولوب اوستورقه [٥] ديرلر لسان . . .

(١) ک : ابي (٢) ک : بانيه (٣) ک : يوقش (٤) ک : باش (٥) ک : اوستورقه

و مسکن و ماوی ایدوب فرنک ایله اختلاط ایدرک عربستانندن ارنا بودلسانی پیدا ایدوب تناسل بولہراق حالا ابتدا وطن ایدنکلری بیرہ فورس داغی دیرلر زیر بونلرک اصلی قبائل عربدن قریشلردر آنکچون ارنا بود طائفہلری بز اصحاب کزین اولادلرندن قریشیلرز دیو تفاخر کسب ایدرلر لکن جبل الهمه محقق اسلام اوزره مرحوم اولدقدنضکره وصیتی اوزره بوخیلبانده دفن اولنوب بعده اولاد اولادلری فرنک بدرنک ایله قزووروب قز الدقلرندن بر فرقه سی فرنک اولوب کتبابی اولماق ایله کسه و قره داغلر و فورنس و بورعوناد و ... داغلینک جمله ارنا بودلری کتابسز کفره لر اولوب شب و روزینه اقربالری اولان مسلمان ارنا بود ایله شب و روز جنک و بربرلن اسیر ایدرلر تا ابوالفتح غازییه کلنجه چوق ارنا وودستان قومی مرتدلر ایدی بعده اسکندریه ولس و اولکن و بارولش [۱] و دراج و ارنا وود بلغرادى و بو البسان و اولونیه و دلونیه قلعهلری جمله دست آل عثمانه کیروب ارنا وودستان جمله اسلام ایله مشرف اولوب انجاق کتته و قره داغلر و قوربلش و نیجه داغلرک کفره لری عصیان اوزره کچیلر جبل الهمه حاشا بزم مذهبمز اوزره مرتد اولدی دیرلر اما تواریخ تحفده [۲] اسلام ایله کتدیکنه ذاهب اولوب قچان کوزن چقارمغه عار ایدوب فرار آتدکده قیصر خرقل یاننده ایکن قیصر اوزره جنکه کلن صحابه کرام قیصر کفره لرندن باش کنسه [۳] نهایتجه احسانلر ایدوب کندی قیصره امداد ایتوب جنکه کرشمش [۴] اندن بعده قسطنطینییه کلوب انکله دخی انطاکیه اوزره عرب جنکنه کیروب ینه کفره یه امداد ایتوب صواش پرخاش اتمز ایش اول اجلدن ارنا وودلر جدیدز جبل الهمه اصحاب کزیندن اولوب اسلام ایله مرحوم اولدی دیر خلاصه کلام ارنا وود قومنک اصلی قوم قریشدن جبل الهمه اولوب حضرت عمر خلافتنده ارنا وودستانی عمار ایش نوپیدا کفره سی بی کتاب مسلمانلری پرصواب بر الای غازیان مجاهدان حاضر جواب شجیع فتالردر والسلام ... بو شهر مزینی دخی سیر و تماشا ایدوب جمله احباب ایله وداعلشوب یرار رفیقلر آلوب

(اوخری) سنجاغنه کتدیکنز قنقلری عیان ایدر

اولا بسم الاله ایله البساندن چیقلوب جانب مشرقه ۴ ساعتده بانیه نام ییلاغن آشدق

(۱) مکرره بکره پور (م) ۲- ک: تحفده (۳) س، ک: کسه [(کسه) مقامنده یازنش

و سینک اوزرینه شده قونولشدر (م) (۴) ک: کیرمز ایش

ونچه بیک بویله مصنع تاریخلر جمیع خان وجامع ومساجد ومدرسه لرده منظوریمز اولمشدر اما تحریرنده عجزم اولوب سیاحتمزہ مانع اولور وتطویل کلام اولماسن ایچون بو قدرایله اکتفا ایتدک و (مرقد پانوار امیر سلطانلر) قلعه ایچنده سنان پاشا تکیه سنده مدفونلردکم زیارتگاه ارباب دلاندر اندن (الشیخ الهام سلطان زیارتی) اندن الشیخ قطب افاق محبوب علی الاطلاق عاشق حی ودود یعنی الشیخ (دده مقصود) حالاً وجود شریفلری ابو الفتح سلطان محمدخان عصرندن برو قبر منوری ایچره برسجاده اوزره خر قه سیله ودست شریفنده تسبیحیه وجودی ترو تازہ دردیو نقل اتدیله رحمة الله علیهم اجمعین (در بیان اجداد قوم عارنا بود یعنی قبر جبل الهمه نامحمود) البان شهری خارچنده . . . نام محله . . . بر مسیره کاه یرده مدفونلردکم جمیع ارنا بود قوملری جد عظامنز دردیو زیارت ایدر لر قبری اوزره زمان قدیم اوزره ایری طاشلر قومشدر لر نیجه بر کره مناسبه تیله احوالی ترقیم اولمشدر اما شمدی بو محله مدفون اولدوغیچون بر شمه سرگذشت غزالرن [۱] تحریر ایدلم بو جبل الهمه بالذات قوم قریشدن حضرت رسالت پناهک صحابه کرامندن اولوب توک واحد وناوب [۲] خیر و بدروحنین غزالرنده بیله اولوب ونیجه غزالر ایدوب حضور رسول کبریاه نیجه کره باش ودلر کتر [۳] بر غازی وشجیع وتوانا میر عرب ایثم بعده حضرت عمر خلافتنده بر شیخ العربک یا خطاً یا قصداً کوزین چقارر شیخ العرب دخی چقمش کوزن الینه آلوب حضور حضرت عمره کلوب یا عمر امر شرع رسول مینکدر کوزم یرینه جبل الهمه نك کوزن استرم دید کده جبلی حضرت عمر حضورینه دعوت ایدوب سؤال اولندقدہ جبل ایدر یا عمر کندوقیلمدن [۴] بر عمر نك کوزیدر بن چقاردم دید کده اقراری سجدل شرع تسجیل وترقیم اولوب سورہ . . . (وکتبنا علیهم فیها ان النفس بالنفس والعین بالین) نص قاطعی فحواسنجه جبل الهمه نك کوزی چیماسی فرمان اولنجه جبل الهمه الهام ناشرعی ایله رضاورمیوب عارنا بود ایدوب جمله تعلقات او یماغیله فرار ایدوب دوغری قیصر روم حر قیله کلر اندن جبلیه داغلرن عماران دیکندن جبلیه دیر لر انده دخی حضرت عمر قدسی فتح ایدنجه دورامیوب کیلره سوار اولوب اشبانیه قرالنه داخل [۵] دوشوب اشبانیه دخی دست حکمنده اولان وارنا بودلق اولان اولونیه ودلونیه خا کلرنده دو قات و بوداغ او [۶] وفرنکیسی [۷] داغلرن جبل الهمه یه یملیک [۸] و یروب ارض خالیه ایکن آز زمانده عمارت

(۱) س ، ک : فرارینی (۲) ک : تابوت [یا کلیشه بکزه بور (م)] [۳] ک : ک کترمش [۴] (قیبه مدن) یازلمسی دهها مناسبدر (م) [۵] (دخیل) اولمسی مناسبدر [۶] ک : لووغراد [دوغروسوی (یوغراداس) اولوقی ممکندر (م)] [۷] ک : فرتکین. س : فرنکس [۸] ک : تملیک

دور عالمن اکر سکر سکا کراہ (۱) ہیچ ممکنمکی تغیر اولنہ حکم الہ
 دیدیلر حال فراقندہ اجبا تاریخ کوچدی آہ کون فنادن چلی طاب ثراہ
 (۲) سنہ ۱۰۲۸

تاریخ تریہ وقیہ زادہ

دریغ ایلدی تاراج ملک معرفتی همیشه بویله تسخیر (۳) اولور فلک دادا
 افندیلر بودعا ایله دیلم تاریخ وقیہ زادہ یہ حق رحمت ایلسون ایدا [۴]
 سنہ ۱۰۷۴

تاریخ مشہد یحیی بک زادہ [۵]

یحیی بک زادہ عبودت (۶) ایله صالح ایدی روحنہ رحمتکی ایله عطایا معبود
 بو دعا ایله الہا دیدی روی تاریخ جنت عدن اولہ لطفیکہ مقام محمود (۱۰) سنہ ۱۰۷۲
 اندن تاریخ طاعون

دیدی ذوق بی صفا تاریخ [۸] قلدی ویران شہری طاعون [۹] سنہ . . .

(تاریخ) سنان پاشا جامعی دیوارندہ مرقومدر (تاریخ مرقد حسن پاشا [۱۰])

در بحر مستزاد

کراوج سماہ [۱۱] ایرہ سک قعر سمکدن	هیچ اویمہ امانی
کم ارض و سحواتہ کلن انس و ملکدن	ہپ اولدہ فانی
کوش ایلیجک دیدی ہلالی بوبیتی [۱۲]	ہم اولہ بوتاریخ
جام اجلی ایچدی حسن دست فلکدن	صوبی دوجہانی [۱۳] سنہ ۱۰۷۲

[۱] بو مصرع یا کلشدر دوغروسی (دور عالمن اکر شکر ایده سک کر اکراہ) اولوق
 ممکندر (م). [۲] بو مصرع تاریخ نقطہ سندن یا کلشدر دوغروسی (یکدی آہ بزم فنادن چلی طاب
 ثراہ) اولوق ممکندرکہ (۱۰۴۰) ایدیور سوکرہ بوندن تعمیمہ موجبنجہ (اجبا = ۱۲) طرح
 ایدیلنجہ (۱۰۲۸) قالیر . فقط تعمیمہ سی براز خفیدر مؤلفک (تاریخ مصنع) تعبیری بلکہ
 بو تعمیمہ دن دولاییدر (م) [۳] س : ستخیز . دوغروسی (ستخیز) اولوق ممکندر (م) [۴] بو
 مصرع تاریخ نقطہ سندن یا کلشدر دوغروسی (وقیہ زادہ یہ حق رحمت ایلسون ایدا) اولوق
 ممکندرکہ (۱۰۷۴) ایدر (م) [۵] ک : یحیی بک زادہ بنام محمود [۶] دوغروسی (عبودیت)
 اولمیدر (م) [۷] بوتاریخ نام و دوغرودر (م) [۸] وزن ایچون بو مصرعک دوغروسی (دیدی
 بو ذوق بی صفا تاریخ) اولمیدر (م) [۹] بو مصرعک وزنی ریکیدر نونہ و ہایہ کیزلی کسرہ
 ویرلمیدر حساب ایدیلنجہ (۱۰۷۲) چیقور (م) [۱۰] ط : حسن پاشا . س ، ک : حسن شاہ
 [۱۱] (سماہ) یرندہ سینک کسریلہ (سماکہ) اولمی دہا مناسبدر (م) [۱۲] دوغروسی
 (کوش ایلیجک دیدی بو نیم بیتی ہلالی) اولمیدر (م) [۱۳] صوک مصرعک حسابی دوغری
 چیقما یور بردہ مستزادی معناسزدر دوغروسی (سوامدی جہانی) اولمیدرکہ صوک مصرع مستزادیلہ
 برابر (۱۰۷۲) ایدیور . مستزادہ کی (سومک) مصدرندن (سو) امری تغیر ، تیرید ایچودر (م)

ایله جلوه لرایدوب برهای وهوی طرف طرف عیش وعشر تتر اولور کم کویا ر زلری روز نوروز خارزم شاهی اولوب شب وروز حسین بقرا مجلساری اولور وهر طرفده کونا کون خائنده وسازنده ومطربان ومداحانلرک سر آغازه هنکامه لرندن جمیع هزاران خاموش باش اولوب دم چکرلر [۱] وبومسیره کاه میداننده اولان برنک سنک [۲] یعنی اولوقیانک [۳] آلتندن بر آب حیات صوقینایوب پرتاب ایدب چیقار کم کویا طورنا کوزی کبی بلور وار شعشعه ویرر جمعی زمانده اویله آب حیات جودانی زلالی کبی جریان ایتده در ماه تموز وروز نوروزده دکمه عشاق بو عین زلالک ایچندن اوچ قطعه طاش چیقارمغه جرأت ایده مز مکر بر عاشقک معشوقه سی کل شو صوده غسل ایله دیو فرمان ایده اول زمان صویه کرمک مقرر در یعنی تابومرتبه برودت اوزره خلق اولمش آب زلالدن نشان ورر شراب طهوردر و بو مسیره کاهه شهردن اطراف و اکناف قزا وقصباتلرندن نیجه بیک اعیان و کبارلر خیمه و خرکاهلریله کلوب نیجه بیک عدد کلبه احزانلر بنا اولنوب یلده بر کره جمعیت کبرا آدم دریایی بازاری اولور کم بنوک دخی وصفنده دلر لالدر کویا همان دولیان و ماشقلمور والاصونیه و مزستره پناپورلری کبی بازار عظیم دوروب اولقدر بیع و شرا اولور کم اون کون اونکیجه ده بشر مصر خزینه سی مال جمع اولوب نیجه خزینه مال اتلاف اولوب اهالی ایلبصان بونده ذوق وصفالرایدوب فلکدن سهیجه کام آلوب کیجه لری قدر روزنری روز عید اضحی اولوب صحبت خاص الخاص اولور اندن مسیره کاه... نیجه تفرجکاهلری وار اما بونلر مشهور در لر (در تته شهر انکیز کلیات شهر البصان) اولا بوشهرک جانب اربعه سننده کی یولار ایله کلر کن البصان شهرینک اصلا عمارستان عمارتلی تا شهر ایچنه کیرمینجه بر علامت کورونمز همان افلا که سر چکمتس درخت منتهالریچره و باغ و باغچه لری ایچره پنهان اولمش باغ ارم مثال بر شهر عظیمدر الحاصل بوشهر معموره قدیم مجمع علما و منبع فضلا و مسکن شعرا و اقلیم عجیه و غریبه در علما و ظرفالری علوم کیره و فنون غریبه یه مالکلر در ... (در بیان زیارتکاه مراقدر انوار کبار اولیاء الله شهر البصان) اولا خندقی مقابله سننده (چلبی افندی مرحوم) قبر شریفی سنک مزاردده کی جلی خط مذهب ایله تحریر اولنان تاریخ مصنعدر

[۱] س ن ک : چکرلر [۲] ک : بزرنک سنک | ایشته بو دوغرودر (م) [۳] ایشته شو

تفسیر کوستریور که دوغروسی (بزرنک سنک) در (م)

خاص و عاملرہ مخصوص اولمش چنزار و لالہ عذار یتش یردہ مرا مکاہ و مسیرہ کاہلری وار
 جہاداً شہر خار جندہ لونجہ کوشکی نام اولان یردہ ہر کون بعد العصر شہرک جملہ احبا
 و دوستان عاشقان معشوقانلری بوچنزار خیابان درختستان فزاسندہ گوشہ بکوشہ ہر کس
 آشنالری ایلہ کونا کون جلوہر ایدرلر غایت لطیف مجمع العرفان یریدر و (مسیرہ کاہ
 عین الحیات) شہرک جانب شمالندہ کی باغلی بایرلر دامنندہ بر شراب طہور صافی قیناخی
 کنارندہ حوض و سلسیل و شادروانی مقصورہلر وچنزار صفہلی یردر و (تفرجکاہ
 بزرنک سنک) شہرک قبلہ طر قی خار جندہ نہر اوشقومی صوینی اشریسندہ بر در حستان نخلستان کل
 کستان خیابانستان ایچرہ بر چنزار واسع فزادہ بر رنک شنک [۱] نامیہ مشہور افق
 بر نظرکاہ عشاقدر اما ارنابود قومی لہجہ سیلہ بومسیرہ کاہہ بوز اشک دبرلر غلط مشہور
 اولی اولوب بویلہ قالمشدر اما اصلی بر رنک شنکدن [۲] غلطدر مثلاً بوچنزار مسیرہ
 کاہک تا اورتاسندہ بر اولوقیا واردر انکچون بر رنک شنک [۳] دیو شہرہ شہر اولمش
 بر تماشاکاہدر کم روم و عرب و عجمدہ مثل یوق بر نظرکاہ خدادر کم اوج آسما نہ سر
 چکش نچہ یوز عدد بر قاعدہ و ترتیب اوزرہ دکمش درخت منہالردن چنار و قواق
 و مشہ و پلید و سروی و بید سرنکون لر ایلہ مزین اولمش جانب اربعہ سی کل کستان و باغ
 و بوستان حدیقہ جنانی بر مسیرہ کاہدر کم کونا کون مقصورہلر و نشیمن صفہلری و نچہ
 فصیقہ و حوض و شادروان و فوارہلر پرتاب ایدوب لایقطع جریان ایتدہ و نچہ مطبخ
 کیکوسلر و متعدد کلار و حجرہلر ایلہ آراستہ و کونا کون قریہ و دکلر ایلہ پراستہ اولمش
 مسیرہ کاہ مرامدر و ہر فوارہلری چنارک حسلرینہ [۴] ایروب باران رحمت وارینہ
 حوضلرہ دو کیلوب صولری آب حیاتدن نشان و یروب زلال براقدر و نچہ بیک عدد
 نچہ افتاب محبوب جہان کل قم و لعل کون دوداقلی و کروبیان صفتلی دلبرانلر ایچون
 عشاق مشتاقان ہزاران نالہ و افغان ایدوب ہزاران ہزاری فغان اتمدن فراغت ایدوب
 ہر عشاق عندلیب آسانواساز و خاندندہ لکلر ایلہ خوش الحان و اصوات حزین اتدکلرندہ
 بلبلان چنلر دمبستہ و حیران اولورلر ہر طرفدہ گوشہ بہ گوشہ جمیع عشاقان معشوقلر

[۱] ک : بز رنک سنک . س ط : بزرنک شنک [برقاچ سطر اشاغیدہ مولفک تفسیرندن
 آ کلاشیایدیقنہ کورہ دوغروسی (بزرنک سنک) اولمیدر (م) [۲] ک : بز رنک سنکدن . س :
 بر رنک شنکدن [۳] ک : بز رنک سنک . س : بر رنک شنک [۴] ک : دالارینہ (اوستلرینہ)
 اولسہ دہا متناسبدر (م)

(در لباس کونا کون بتنان و نسوان) اکثریا خاتونلرینک لباسلری چوقه فراجه لر ویسی باشلی طاقیه لر اوزره بیاض دلبند اورتوب کز لر (در اسماء خواتین قوم زنان) اکثریا خواتینلرینک اسملری سلیمه و سالمه ... (در بنام جواریه کان اهل عصیان) اکثریا قراواش خلائقارینک اسملری جانسی و خاسنی [۱] ... (در بنای عبرت نمای عمارستان آبادان) اولا البسان قلعه سی غایت مصنعدر و جامعلری وزیر زمینده صور یوللری و سر آمد مناره و خانلری متین بنالردر (در مدح هوای خوب جاودان) آب و هوایی و بناسی ممدوح عالم اولوب صیف و شتاسی دائمًا اعتدال اوزره اولوب خلقی تن درستلدر جمله ... (در عدد چاه خوش کواری خاندان) شهر ایچره بقول شهر کتخداسی ایکی بیک التمش عدد آب حیات صور یوللری واردر کم قولله لر (در حساب اقالیم ارض بلد شهرستان) به علم اسطرلاب بو شهر اقلیم رابعده اولوب ارض بلدی .. در و نهاری ... (در قول منجمان طالع عمارستان) بو شهرک طالع عمارتی بقول کهان قدما برج میزان بیت زهره و هوا ایده [۲] بولنوب خلقی مسروردر (بی مدح کنیسه راهبان قیسیان) بو شهر ایچره جمله ... عدد کنیسه لر واردر اولا ... (در فصل حبوبات سبزوات محصولات) هر کونه محصولاتلری اولور اما دانه دار بوغدایی و داریسی و اریاسی و مرجکی ... بحساب اولور (در نعمت عظمای انواع ماکولات) اولا بیاض چورکی و بهارلی و شکرلی فرانیجه چورکی و نخودلی سمیدی و قرق کونه طعامی ممدو حدر (در صنع خدا کزیده فواکه شمعات) اولا بروقیه کلر امرودی و الماسی و آبدار کرازی و ایواسی و قرجلنجی و کستانه سی مشهوردر (در کونا کون جان پرور مشروبات) اولا لعل کون بادوسی و خردالیه و ریحانیه مثلی و وشتابی و بال صویی و بوزه سی ممدو حدر (در جسور عمر ناس و جمیع حیوانات) اولا شهر ایچره جریان ایدن نهر اوشقومی اوزره خشب جبری غایت مصنع اوقاف عظیمدر (در تعداد باغ و بساتین حدایقات) بقول باجدار بو شهر اطرافنده یکرمی بربیک باغ و باغچه دولوم [۳] حتی ورر دیو نقل ایتدی اما چونگی معافدر (در مصلاهی عبادتگاه ارباب حاجات) بر مفرح نمازگاهدر کم دهاوی یشیل قطیفه کبی چمنزارده الی یدی عدد سر و سر آمدلر ایله مزین عبادتگاهدر (در ستایش مسیره گاه کبار اغوات) بو البسان شهرینک اندرون و بیرونی جمله تفرجگاه آرامگاه یلردر اما

(۱) ک : حانی (۲) ک * زهره هوا ایده (۳) ک : دونوم

چشمه آب حیوانلری واردر جمله چشمه سارلرک کمرلری اوزره کاشی چینه تخریر اولنان تاریخ بودر

حضرت معمارباشی اولدرر بر روی پاك [۱] [۲]
 ده دوشوب تاریخی دیدی حسنی حقیر [۳] عشقته کلدی محمد مصطفی نك ماء پاك [۴]
 سنه ...

(دیگر تاریخ) بر چشمه سنک تاریخی (ناب پاك) واقع اولمشدر [۵] و بچاقچی زاده چشمه‌سی و جمالی چشمه‌سی و واعظ عینی واردر (در قید خان غربای مجردان) جمله طوقوز عدد بکارخانه اودالری وارکم ایچنده اهل صنایع غریب‌الدیار کمنه لر کار ایدوب اشلرلر (در رنگ روی پیر و جوان) هواسنک لطافتندن پیر ناتوانلری زنده اولوب یوز یاشنده ایکن یوزلری حرمت اوزره اولوب تازه لری همچنان ایله جقدر [۶] (در مدح صفت محبوبه و محبوبان) محبوب و محبوبه لری ایله در کم هربری حسن و جمالده و لطف و اعتدالده اولوب خالری نك هردانه‌سی خال هاشمی واردر ... (در اسماء اشرف کبار اعیان) جمله اولی نعمتمز جمالی زاده و خصم محمد پاشا زاده و بچاقچی زاده و چاوش زاده و دزدار اغا بونلر مشهورلر در (در مناقب صالحای مشایخان) ... (در شعر گزیده مصنفین شاعران) ... (در نامه‌های اخوان خوش صحبت یاران) ... (در صاحب حال اهل طریق مجاذبان) ... (در قبای اشکال رجال مرد میدان) جمله خلقی چوقه فراجه و دوله لر کیوب صارق صارلر تازه لری قمرزی عرقیه و باغریله کی و قوبجالی چاقشر و قبادی بابوچ کیرلر (در لسان اصطلاحات مردسرخندان) جمله ارناوودجه کلمات ایدوب اکثریا فصیح ترکی بلوب علماسی فارسی خانلر در تجارلری روجه و فر نکجه دخی بلورلر (در نامه‌های دلبران فتای شجیعان) اکثریا اسملری جمالی زاده و قاسم زاده و اما عواملری جلو [۷] متو و پاشو و آفو و حمزو و قوچی نامیله در [۸] (در اسماء خدامان حلقه بکوشان) اکثریا کوله لرینک اسملری ...

(۱) دوغروسی (حضرت معمار باشی اولدرر بناء پاك) اولتی ممکندر (م) (۲) ایکنجی مصراع هیچ بر نسجه ده یوقدر (م) (۳) دوغروسی (ده دوشوب تاریخی دیدی بو حسنی حقیر) اولمیلدر (م) (۴) بو مصراع (۱۰۵۶) کوستریور تعیه موجبنجه (ده = ۱۰) دوشو و نجه (۱۰۴۶) قالیر (م) (۵) (ناب پاك) ترکیبی (۷۶) کوسترمکله تاریخ اوله ماز. آکلاشیلیور که مؤلنک مقصدی (ماء) یرنده (ناب) ایله (عشقته کلدی محمد مصطفی نك ناب پاك) اوله جقدر . بو صورتده تعیه ایله (۱۰۵۶) کوستریور . دینک که معمار باشی ایکی چشمه یاپدیرمش برینسی ۱۰۴۶ ده، دیگرینی ۱۰۵۶ ده (م) (۶) ك : اولبجه در (۷) پ ، ك : چلو (۸) پ : نامیلدر

روم دیارینک و جمیع ارناوودستانک کلنجک چارشوسی بازار اولور [۱] و جمیع چارسوی بازار صوقاقلری سرپا قالدردم دوشه لی اولوب ایکی طرفنده کی یایا قالدردملرینک کنارلرندن برکونه لذیذ آب حیات صولر جریان ایدوب جمیع شاهراهلری صولری پاك ایدر خصوصا چوقه جیلر چارشوسنده و اوچیلر و یاییلر و بچاقیلر و قلججیلر چارسولری ایچره یوللر اوزره صیره صیره دکمش توت اغاجلری و سرآمد چنار منهار و بید سرنکونلر و نیجه بیک کونه اوزوم اغاجلری ترتیب اوزره یوللرده دیکیلوب شهر ایچی درخت سایه دارلر ایله مزین اولوب جمله بازار خلقی اول درختلرک ظل حمایه لرنده اوطوروب متاع نادرلرندن فروخت ایدرلر و غیری چارسولرده دخی کونا کون درختلر دکلشدرکم جمله دکان اهالیلرینه مذکور شجرلر سایه بانلر اولوب اصلا چارسوی حسنه کونش تاثیر ایتمز کویا بوشهر بحارستانک قورص ولاینده همان قشه [۲] شهری کبی باغ ارمدر (درستایش حمامات راحت جان) جمله اوچ عدد امام دلستانلری وار اولا بری قلعه ایچنده شرق طرفنده کی قلعه قیوسنک ایچ یوزنده سنان پاشا حمای کار قدیمدر و آب و هواسی و بناسی غایت لطیفدر صوبی خندق اوزره جسرایله طشره دن کلر آندن طشره واروشده چارشو حمای واسع و خوش بنا و پاک و پاکیزه و محبوب خداملر و شاطرلری وار آندن ... (در بیان عدد حمامات مخصوص کبار اعیان) بقول شهر کتخداسی بوشهر ایچره یوزالتمش عدد سرای و حماملری واردر دیو اهالی شهر فرح کسب ایدرلر (در فصل انهار زلال آب حیوان) بوشهر ایچره جریان ایدن نهر عظیم اسقومی تا کورجه و لائقده [۳] داغلرندن کلوب نیجه بیک عدد باغلری و مشبک بوستانلری ری ایدوب نیجه بیک آسیابلر چویروب بالاده تحریر اولدوغی اوزره بوندوقانی کورفزی ایچره ... قریبده مخلوط اولور اما شهرک اطرافنده اولان داغلرندن نیجه یوز عدد عیون جاریلر جریان ایدوب شهرک اطرافنده نیجه بیک عدد جنین غیطانلری ری ایدکلرندن ماعدا هر خاندانلرده بر و ایکیشر عدد آب روانلر جریان ایدکلرندن ماعدا (در عدد چشمه سار آب حیات) بوشهر ایچره جمله دورت یوز اوطوز عدد چشمه جاریلر واردر جمله خندق کنارنده اسلامبولده سلطان احمد خانک ات میداننده کی یکی جامعنی بنا ایدن معمار باشینک بوشهر ایچره قرق عدد

[۱] ک: کلنجک چارشوسی اولور [یاخود کلنجک چارشوی بازار اولور] اولوق ممکندر (م)

(۲) ک: قاشه (۳) ک: لائقده

مسافریندر کم صبح وشام بای و کدایہ و پیرو جوانہ و کبر و ترسا و مغانہ نعمتاری مبدولدر
 اولاً خنکار عمارتی و سنان پاشا عمارتی و تنکیہ عمارتی وار بونلر مشهور عمارتلردر (در
 قائمہ خان خواجہکان تجاران) جملہ اون بر عدد خانلردر اولاً ... خانی ... (در شرح
 چارشوی بزازستان) جملہ طقوز یوز عدد سوق سلطانی دکا کینریدر کرچی برشاہراہ
 اوزرہ دکلدرا اما ہر طریق عامدہ اولان دکانلری ترتیب اوزرہ بنا اولمش معمور و مزین
 و پاک و پاکیزہ و اوزرلری اورتولی سایہدار چارشوی بازار حسندر جملدن صراج خانہ سی
 وغنہ از خانہ سی و زر کران چارشوسی شیریندر و یدی عدد قہوہ خانہ لری وار کم کویا ہری
 بر کونہ منقش نکار خانہ چیندر کم جمیع ارباب معارف و اہل دل شعرالر آندہ موجودلردر
 اکر بو قہاویلرک ہر بن ماوقعلری اوزرہ تحریر اتسک تطویل کلام اولوراما بو شہرک
 آبادانہ کورہ کار کیر بنالی بزازستانی یوقدر اما جمیع دنیادہ اولان اشیای ذی قیمت
 لعل و یاقوت و الماس و زومرود و دیبا و شیب و زرباف و کاکخای دارای [۱] و نیجہ کونہ
 اقمشہ فاخرہ لر موجوددر (درکار کسب اہل اشغالات) جمیع اہل صنایع و ارباب حرف
 موجوددر اما غنہ از لری و عارناوود قالفانچیلری و اوچیلری و یایچیلری غایت چوقدر و غایت
 ممدوح آلات سلاخراشلرلر ... (درشناخ علمای ابدان حاذقان) جملہ فرق یدی عدد طیب
 نباضی وارددر اما جملہ آفرانقول لاطین علم نبضدہ یکانہ عصردر و (حکیم محی چلی)
 کویا مسیح انفاسدر ... (درکامل صاحب نظر کمال استادان) جملہ اوچ عدد کماللردر
 اما ... (در مدح جراح فسادان عاملان) کرچہ علم جراححتدہ چوق کسہ لر وارددر اما
 جملہ آ ... استاد مسلمدر (دروصف روز بازار جمعیت آدمیان) بو شہر البصان ایچرہ ہر بازار
 کونلری بر کر میت جمعیت کبرا بازار اولور کم بو شہرک جانب اربعہ سندنہ کی قرالردن
 وقصبات و قلاع و شہرلردن نیجہ بیگ عدد صغار و کبار و عورت و اوغلان کلوب بو شہر
 ایچی آدم دریاسیلہ مالامال اولوب اوموز اوموزی سوکیوب جمیع محبوب و محبوبہ لر
 عرض جمال ایدوب بی دریغ و بی باک و بی پروا سیر و تماشا لر اولوب کیزلی متاعلرن بیع
 و شرا ایدرلر اما طشرہ کویلردن اولقدر بدر منیر طلعت ارناوود قیزلری کلر کم کویا
 ہری ہری بر بانوی پری پیکر و ملک منظر دختر پاکیزہ اختر لر کلا خلاصہ ہر بازار کونلری
 بو البصان شہری بنی آدم ایلہ پر اولوب جمیع کالای متاع ایلہ شہر بزہ یوب [۲] جملہ

[۱] ک: درانی [۲] س: ک: پر اولوب [متنہ کورہ دوغروسی (بزہ نوب) اولوق ممکندر (م)]

کوستاخانه [۱] بر ابیات تحریر ایدوب (کتبه سیاح عالم اولیا سنه ۱۰۸۱) دیو تمیق ایتدک وهر شهره علی الاتفاق جمیع مورخین اسما توزیعائنه [۲] بر اسم قومشله بو شهر البصانه (دارشعرا) دیو تسمیه ایشله و بوقلعه ایچره بوسنان پاشا جامی جماعتی چوق معبدکاه روحانیدر اما ایچنده لب برب و ندیکک قطور قلعه سنه کیتمک ایچون عسکر اسلام بکصاتی ملودر حتی مانیه محافظه سنه کیدن عسکر اسلامه بوندن بیک قطار بکصات دراجه عربله ایله کیدوب آندن کیدرله مانیه کتیدر آندن اوزون چارشو ایچنده حسن بلی زاده جامی قپوسی اوزره تاریخی بودر (تاریخ)

باوب حسن بلی زاده حد [۳] ایچون	بو بیت الله چر زماننده جنت [۴]
بمحمدالله اتمام اتدی بوخیری	قبول ایده بحق ذات وحدت
نه دولندر بو کم تا روز محشر	دیهر روز وشب روحینه رحمت
منصطیری [۵] لآلی دیدی تاریخ	زه اولدی عبادتگاهت [۶] سنه ۱۰۱۷

آندن تخیل بازارنده بجاقی زاده ... اغا جامی عجب موزون مناره لی برجامع حدید زیبار آندن طوشان جامی محبوب و مصنع جای پر انواردر آندن محکمه قریبده سنان بک جامی جماعت کثیره یه ملک در مشهور و معمور بلدیکمز جوامع لر بوندردر (دروصف معبدکاه مساجد محلات) جمله یکریمی عدد محله زاویه لری و بقعه لری و مز کتلی اینه لردر اولا ... مسجدی ... بوندر مشهوردر (درعلم دارالتفسیر عالمان عاملان) جمله ... عدد مدرسه طالباندر جلدن ... (درعلم دارالحديث محدثان پیغمبران) جمله ... (در دفتر دارالقراء حفاظان مجودن) جمله ... (در مکتب صیان اجدخوان طفلان) جمله ... (درتکیه ارباب طریق آلعبای درویشان) جمله اون بر عدد خانقاه فقیراندر جلدن قلعه ایچره سنان پاشانک تکیه جلوتیسی [۷] برشهرده یوقدر فقراسی و اوقافی چوقدر و آندن حنکار جامی تکیه سی فقر و فاقه صاحی و چله مردان صاحی عارف بالله ترک و تجرید جانلری وار آندن حاجی حسن تکیه سی بر خانقاه فقرادر کم نیجه ریاست کش خلقدن منزوی کوشه نشین مردلری وار کندولری درد لریله جکر خون اولوب توحید ره [۸] مشغولردر آندن ... معروف بنام تکیه لر بوندردر (درماکل دارالضیافات عمارات) جمله اوچ عدد مأکل خانه

[۱] (کستاخانه) یازلمسی مناسبدر (م) [۲] دوغروسی (توزیعائنده) اولمیدر (م) [۳] ک : خدا [۴] بو مصرعک دوغروسی (بویت الهی چون مانند جنت) اولمیدر (م) [۵] ک : مناستری [۶] بو مصرع تام تاریخ کوستریبور (م) [۷] ک : خلوتیسی [۸] ک : آره یه

دیو نیجه دروزه لرك عبه‌علیاری اوزره تحریر اولمشدر نیجه سرائك دیوان خانه لرنده
بویت تحریر اولمشدر

شرف‌البت باهله و شرف‌اهله بسخاَه

نیجه بیک بنوک امثالی ابیاتلر ترقیم اولمشدر بو ابیاتلر مضمونی اوزره بو شهرده
قپولر قیماق و خاندان صاحبی باشلی باشنه مسافرسز خداملریله طعام یمک غایت عییدر
انکیچون البتده هر خانه داندۀ آینده ورونده مسافرین ا کسک دکلدرد وهر درکاهده بوقدر
مسافرین آتیله و خداملریله برای یاتوب قالقسه استئقال آتمزلریل باشنده بولنورسه حالنه
مناسب البتده عیدیه بر کسوه وررلر بو حسن حاللری قرق یلدن برو بردیاردۀ کورمدم
الا شام طره بلوسنده یکیچری اغاسی خضر آغاده کوردم برده بوایلصانده کوردم
(در عدد اسماء مزینات محلات) بو واروش ارم جمله اون سکنز عدد محله مسلمیندر
و جمله اون عدد محله روم وارنابود و لاتین کفره‌سی محلاتلری واردر اما اصلا یهودی
و فرنک و ارمنی و صرف و بلغار و وینیق کقره‌لری یوقدر لکن تجارت طریقیه کلوب
خانلرده مکث ایدوب ینه کیدرلر یوخسه بوض [۳] ایدلم دیو قالرلر ایسه او آن امان
و زمان ویرمیوب قتل ایدرلر تا قدیمدن بویله کوره کیشلردر اولا ... محله‌سی و ...
مشهوری بونلردر (در بیان عدد جوامعهای سلاطین آل عثمان صاحب‌الخیرات) جمله
قرق آتی عدد محرابدر جمله‌دن قدیم ابوالفتح سلطان محمد خان غازی جامعیدر کم قلعه
قیوسی اوزره فوقانی واقع اولوب جماعت کثیره‌لی جامع قدیمدر و قلعه اورناسنده غازی
سنان پاشا جامعی تختانیدر اما بنای عظیم و عتیقدر چار گوشه دیوارلرینک طشره روی
دیوارنده بر نقطه قونه‌جاق قدر خالی یر یوقدر جمله ابیات اشعار و قصاید و حدیث
و مفردلر تحریر اولمشکم روم و عرب و عجم سیاحانلرینک برر قطعه حسن خطلری
وارکم یوز [۴] مجلد کتاب اولور زیرا نیجه بیک شعرانک بوجامع قدیم منزل کاهیدر
انکیچون هر کس تبرکاً برر کونه قلم ایله عرض معرفت ایدوب نیجه کره یوز بیک [۵]
آثار ترقیم ایله مشلر زیرا غایت مصیقل و مجلا و مشعشع دیوارلردر حتی حقیرک هر وار دینم
قراوقصباتلرده و بر جمعیت کبرا اوله جق یرده آثار تحریر ایتک دأب قدیمز اولماغیله بونده دخی

(۳) (بغض) کله سنک خلقجه سیدر (م) (۴) ب : بول (دوغروسی (بر) اولمیدر (م) [

(۵) ظن ایدرم که بوراده کی (یوز) کله‌سی فضله‌در (م)

محمدک تا آل عثمانجغه [۱] وارنجه اجدادلری بر بیاض مرمر اوزره جلی خط ایله تحریر اولمشدر وتاریخ ایلبصان یازلمشدر سنه ۸۵۹ و بو قپو اوزره اوچ عدد چارکوشه بیاض مرمر خاص اوزره اوق و قورشوم ضربلری اورولمش علامتلی زنجیر ایله اصمشلر جمله اینده ورونده کانلر تماشایدرلر و بو قپو اوزره برفوقانی حنکار جامعی وار کرده متلی بر کار قدیم جامع کریمر بوجامعه قریب برسر آمد ساعت قلهسی وار غایت مصنع ودرست ساعتی وارکم دقیقه ودریجه فوت ایتمز جمله جوامعلرک مؤذنان بلالیلری اکا ناظر در و بو قلهه ایچره جمله دورت یوز التمش عدد کرده متلی باغ و باغچه سز سهل واسعجه تختانی و فوقانی کار قدیم کهنه بنا خانلری واردر دزدار خانلری بونده در اما ایچ ایل اولماق ایله نفراتلرینک کندیولری و اولری دخی یوقدر انجق قلهیه . . . عدد معافی و مسلم کفرلر خدمت ایدرلر (دروعف طشره واروش عمارت خانه دان اعیان اغوات) اولا بو ایلبصان قلهه سنک جانب اربعه سنده بایرلر دیدنه برر ساعت مسافه یرلره دک جمله معمور و آبادان و مزین و باغ و باغچه لر و بساتین جنان مثالی جهان سرایلریله آراسته و کونا کون قصر خورنق و شاهنشینلر ایله پیراسته اولمش سراپا لعلکون و مصنع و همواره کرده مت اورتولی خانه دان بیوت رعنالر در کم جمله کار کیر بنا ایکیشر اوچر قات شاهانه شاهنشینی معمور بیوت رعنالر در کم البتده هر خانه رعنالر دره برر عیون جاریلر جریان ایدوب حوض و شادروان و سلسیل و فواره لر دن پرتاب ایدر حدیقه روضه رضوانلی کاشانه [۲] زیبالر در اما اصلا جامعلرک مناره کلاهلر دن غیری قورشوم اورتولی بنالر یوقدر همان جمله احمر کون کرده متلر ایله مستور بیوت معمور لر در اولا اعیان کبار کباردن متعدد سرای عظیملرک بری خصیم محمد پاشای وزیر سرای و پاشالره مخصوص سرای و مصطفی اغا سرایی و محمی اغا سرایی و حمالی زاده سرایی و قره عثمان اغا سرایی و خصیم محمد اغا سرایی و خصیم حسن اغا کاشانه سی و بچاقچی زاده خانه دان و پاشا زاده بیتی و سپاه اغاسی استانه سی نیجه یوز سرای زیبا لر واردر نتیجه مراسم شهر کتخداسی دفتر لیه جمله بیک یوز اللی عدد سرای و خانه دانلر و بیوت رعنالر واردر ماعدالری بنه بنچه لی وسط الحال کمنه لرک بیوت تراختلریدر اما جمعی خانه دانلرینک قپولری صبح و مسا کشاده در حتی نیجه قپولر اوزره بو عربی بیت جلی خط ایله تحریر اولمشدر (بیت)

صباحک مقرون بعزودوله و بایک مفتوح لاهل الحوائج

(۱) بالکنزجه (عثمانجغه) اولسی مناسبدر (۲) س : کاشانه

تحریری اوزرہ روم ایلی ایلتندہ باشقہ سنجاق بکی تختیدر طرف پادشاهیدن بکینک خاص
 هایونی ۲۰۱۹۶۳ اچہدر وزعامتی ۱۸ در وجہ ارباب تیماری ۱۲۸ عدددر الای بکی
 وچری باشی وارددر حین سفردہ قانون اوزرہ جہلہ ارباب تیماری دورت بیک التیوزپر سلاح
 کزیدہ عسکراولور روم ایلی وزیری قننی سفردہ کیدرسہ بنوکدخی میرلواسی مأمور اولدوغی
 سفردہ کیدرلز واوچیز اچہ پایہ سیلہ تختہ باشی منصبیدر وناحیہ سی جہلہ .. عدد معمور
 قرالردر بہر سنہ قاضیہ بروجہ عدالت اون کیسہ حاصل اولور بکینہ او طوز کیسہ حاصل
 اولور شیخ الاسلامی ونقیب الاشرافی واعیان انمرافی وشہر نایبی ومحتسب اغاسی وباجدار
 اغاسی وخراج اغاسی وسپاہ کتخدایری ویکچیجری سرداری وقلعہ دزداری وجہلہ ...
 عدد قلعہ نفراتلری و... عدد [۱] قلعہ اغالری ومعمار اغاسی وشہر کتخداسی ومعاف
 قلعہ خداسی کفرہلری وار ورعایانز اوزرہ پورتویوروز [۲] کفرہلری وارددر کم جہلہ
 یکرمی عدد حاکمردر وغایت معمور ومضبوط حکومت ییدر کم جہلہ رعایا وبرایالری
 مطیع ومنقادلردر وسنجاغی حدودی ایچرہ جہلہ ... عدد قضالردر اولا جنوب جانبنده
 باشت اووا قضاسی ومزاکیکہ قضاسی وجانب غربہدرہ دراج قضاسی و... مشہور قضالر
 بونلردر وجہلہ سنجاغی حکمنده بشیوز یکرمی التی عدد قرالردر اماچوغی معاف ومسلہ
 وچوغی میری کویلردر بکلر مداخلہ ایدہ منزل (در کردا کرداشکالات قلاعات البصان)
 قلعہ سی بر دوز زمین محصولداردہ شمالی ربع ساعت و قبلہ جانبی ربع ساعت بعید
 بایرلری وداغلری جہلہ باغلی بر واسع اوز ایچندہ نہر اوشقومی کنارندہ شکل مربع
 برشدادی برکہنہ بنا قلعہدر کم قدی اون بش ارشندر دندان بدنلری غایت مصنع واطرافندہ
 الی عدد ابراجلری وار وجانب اربعہ سندہ خندق ایکی آدم قدی قدر عمیقدر اما الی ارشن
 عریضدر وخندق ایچی صافی باغ وبانچہلردر قلعہنک دائرآمدادر جرمی ایکی بیک دورت
 یوز آدیمر وجہلہ اوچ عدد تیمور قبولری وارددر بری شرقہ وبری غربہ وبری چارشو
 طرفندہ قہوہلر اوکنندہ قبلہ بہ ناظر اشک باب عظیمدر وبوقو ایکی قات قہودر او برلری
 دخی ایکیشر قاندر زیرا قلعہ سی دخی کردا کرد ایکی قات حصار دیوارلیدر انکیچوز
 قبولری ایکیشر قاندر اما بو قبلہ بہ ناظر چارشو قپوسنک کمری اوزرہ ابوالفتح سلطان

[۱] ب، ک : وبش غدد [۲] ک : پورتورپور

بیجه یوز کونه ملوکدن ملوکه و ملکه کدن ملک لک [۱] دستلرینه انتقال ایدوب بعده روم ایلی دیارلری طوائف ملوک شکلنده اولوب بوشهر عظیم صرف قرالی دست پوت نام قرالی خالک بانیه نام بر اوغلی و بسانیه نام بر ولد پلیدی اللرنده بوشهر اشترک سویلر [۲] اوزره متصرفلر ایکن ایکی نفر قرنداش پلید عئیدلر حسن زندکافی ایددمیوب بر برلریله جنک عظیم ایدوب آخرکار بسانیه نام شهزاده آزاده جنک وجدال و حرب و قتالدن خلاص اولوب دوغری ابوالفتح سلطان محمدخان غازییه کلوب شهادت بارماغن قالدروب خدای بی زوالی بر بلوب کمه نوحید کتروب حضور پادشاهیده آق شمس الدین حضرتلرینک تعلیم و تلقینیه شرف اسلام ایله مشرف اولوب بالذات ابوالفتح سلطان محمد شهراسکوبدن ارناوود اسکندریه سی فتحته عزیمت آمشکن عطف عنان بولبصان اوزره چویروب قرق بیک عسکر ایله قوجه محمود پاشا طلیعه عسکر اولوب بسانیه نام مسلم اولان محمد بکک دلالیه بر کیجه شهری بوقدر ایل بصوب بسانیه محمد بک قرنداشی بانیه نام قرالی جامه خابنده بصوب دیب دری دوتوب قتل ایدوب آل عثمانک اعانتیه اسلامه کلدو کندن باباسی شهرن محمود پاشا ایله معاً فتح ایدلر و ایچنده اولان روم و فرنگ کافرلرن جمله قرارلر انیکچون بوشهر ایل ولایت خلقیله بصلدیغندن و بسانیه محمد بک فتحنده بولندغندن (البصان) [۳] شهری دیرلر یوخسه لسان رومده اسمی ... لسان فرنگده نامی ... لسان ارناوودده ... در تواریخ لاتینده مفصل حکایتلری واردر اما بز اختصار اوزره تحریر ایتدک بعده بوقلعه فتحی موژده سیله بسانیه محمد بک حضور محمد خانه الغار ایله واروب موژده آتدکه ابوالفتح غازی کلام معجز لفظلرندن بیوررلرکم « افریم [۴] ایل بسان محمد بک سکا باصدیفک باباک تختنی احسان ایتدم انده [۵] بنم نامه کومش معدنندن سکه کسدروب دخی اطراف ولایتلرن قبضه تسخیره آل « بیوردقلرنده آق شمس الدین و امیر بخاری و منلا کورانی حضرتلری اول ملکستلرک حیز فتح تسخیره سهولتله کر میچون بونیه الفاتحه دنیلوب حقیقت الحال جمیع ارناوودستان و هر سگستان سلطان محمد خان و سلطان بایزید ولی خان زمانلرنده فتح فتوح اولمشلردر بعده بوایل بسان سلیمان خان

[۱] ك : ملكيه [ملکه لک] اولوق مناسیدر (م) [۲] ك : سوی [۳] (ایل بسان) یازلسی دهنا - بدر [۴] ظن ایدرم که اسکی تورکار (آفرین) یرنده (اقریم) دیرلرش حالا بزم طرفرده (اشقیاء) کله سنده اولدینی کی همزه بی عینه قلب ایله (اقریم = عه فریم) دیرلر (م) [۵] ب: اوند

(برکاشش) [۱] کوی البصان نه‌ری اوزره اولان اغاج جسرك تعمیر و ترمیمی ایچون معاف و مسلم برعمور کویدر بو مذکور کویلری ۴ ساعتده عبور ایدوب شهر البصان خارجنده خصم [۲] محمد پاشانک چفتلکننده سهل آتلدن اینوب شهرده روم ایلی ایالته متصرف اولان چوروم مصطفی پاشا قایم مقامنه مانیه محافظه‌سیچون امر پادشاهیلر ایله کلدیکمزک خیرن کوندروب قایم مقام دخی جمله البصان کبار زعما و ارباب تیمار و غیره عساکر بيشمار ایله حقیرک استقباله چیقوب الای عظیم ایله شهرده بکلره مخصوص سرای عظیمده نزول ایدوب دیوان پادشاهی اولوب امر پادشاهیلر قراءت اولنوب مفهومی جمله اعیان کبارک معلوملری اولوب امر پادشاهک دیوب بعدالدعاء و الثنا شهر ایچره منادیلر ندا ایدوب هرکس مانیه محافظه‌سنه کتمکه آماده اولماغه مباشرت ایدوب حقیردن اون کون مهل استدلکرنده [۳] حقیر ایتدم ایله اولسون اما اون برنجی کون البته بوشهردن چقماق کر کمز دیدکده جمله فرمان پادشاهکدر دیو هرکس اشلرینه مشغول اولدی مکر چوروم مصطفی پاشانک بو مسلمی اولان کمنه (جمالی زاده) [۴] نامیله معروف بر میرکلام و آفته و اشفته چلبی آدم مکر البصان شهرندن ایتمش همان حقیری پاشاسر ایندن قالدروب کندونک سرایه قوندروب خاندان عظیمده جمله خداملرله حجره لر تعیین ایدوب شب و روز اوچ نوبت طعام فراوان و ممسک نعمت عظاملر ییوب شهر البصانک آفته و اشفته‌لریله حسن القتلر ایدره ک شهرک کبار اولیاءاللهلرن و نیجه بیک کونه تماشای عبرت نمالر اتمکه بذل اهتمام وسی تام آتدک

اوصاف شهر بزرگ آرای عروس جهان یعنی بلده عظیم قدیم قلعه البصان

حقا که اناطولیده عربستانک بزه کستان عروسی شهر عیتابدر اما روم اینلنده ارناودستانک کلنجک شهری بو بلده البصاندر بقول مورخین لاتین بو شهر قدیمک ابتدا بانیسی اسکندر کبرا عصرنده قواله قلعه‌سی صاحبی فیلقوس یونان بناسیدر نیجه بیک حکمای قدمای کهنای قوم سلف بوشهری جای وطن ایدینوب عمار آتمشلر نتیجه مرام

(۱) (برداشش) اولسه کر کدر (م) (۲) ب: خصیم [خیصیم) یازلمسی دهامناسبدر (م)]

(۳) ب: رجا ایتدلکرنده (۴) ک: جمالی زاده

مظافلری و پاپوشجیلری چوقدر و چارشوی حسن ایچره کونا کون درخت منتها سایه دار
اشجارندن ماعدا آبدار و لذیذ طوت درختلری و اوزم اصالری ایله بو چارشوی حسن
سایه دار اولمشدرکم جمله درختلر ترتیب اوزره دیکلوب سوق سلطانی تزیین ایتمشدر و بو
شهرک آب و هواسی و بناسی غایت لطیف اولدوغندن محبوبی و محبوبه سی غایت چوقدر
و جمله اهالیسی غریب دوستلردرکم آینده ورونديه نعمتلری مبدولدر و غایت اهل سنت
و الجماعت صلاح حال ایله مشهور آدملری وارد و باغ و باغچه لری جهانی دوتوب زیتونی
وناری و انجیری و جاجا لیمون و تورنجی بلنور اکثریا باغلرینک خندقلرنده بیدسر نکونلر
و قواق درختلری دیکلدر الحاصل غایت شیرین و مزین قصبه رعنا و قلعه زیبادرکم جمله
اشیا [۱] بوربطه ده موجوددر بعده بونده جمله احباب ایله و داعلشوب و عبدالرحمن پاشا
افندیمزه اعیان ولایتدن مکتوبلر آلو اندن نیم ساعت شرقه کیدرکن ... دره سی اوزره
عبدالرحمن پاشانک برکوز طاش جسر مصنعدن عبورایدوب آندن بایرلر دبندن کیدوب

منزل قریه چی چول [۲]

عبدالرحمن پاشا افندمزک اباعن جد وطن اصلسی اولان کویدرکم خانداننده قرنداشی
محمود اغاده ساکن اولوب ذوق و صفالر ایتدک برده باشنده برمرتقع زمین جهان نما
موادار بریده بر معمور چفتلکدر بونده بر شاهنشینده ساکن اولوب کامل برهفته صحبت
خاصلر ایدوب بکین شهرندن گروه گروه احباب کلوب حسین بیقرا جمعیتلری ایدرک
عده محمود اغا ایله و داعلشوب اندن یه جانب شرقه البصان نهری کنارنجه کیدرکن
کیلر اوزره بنا اولنمش اون دکرمانلرن سیر و تماشا ایتدککم بودخی بویله بر دیاره مخصوص
یکل بر طرز مصنع دکرمنلردرکم کوردهنک عقلی کیدر و غایه الغایه سرعت اوزره ایشلر
آسیابلدر اندن یه نهر کنارنجه معمور قرالر و باغ و باغچه لر کدر ایدوب

(قریه لولان) اندن (قریه پای اووا) اندن (قریه پشکم)

اندن (قریه قورس) اندن (قریه بردشش) [۳]

بونلر جمله البصان ناحیه سی کویلریدر کمی تیمار و کمی زعامت و کمی معافدر امامد کور
(۱) ک : اشیاء کونا کونلر (۲) س ، ک : چی چول . ب : چی چون (۳) ک : بزداشش

حمدلله چون بوجامع جدید اولدی تمام هر نظر ایدنلره اولدی مقام دلکشا
 بونهارك [۱] اوسطنده چون تمام اولدی بوجای بارك الله اولدی رعنا تاریخی هی اغنیا [۲] سنه ۱۰۷۷
 آندن چارشونك اوته باشنده حریرص زاده جامعنك قپوسی اوزره لاجورد و مذهبی تاریخیدر
 حضرت حقدن اولوبدر اشبو جامع بی کمان قصبه بکلن ایچره اولدی برعالی نشان
 هر کورن خیر دعا ایله دیدی تاریخی حمدلله چون یه لطف ایلیوب اول مستعان [۳]

سنه ۱۰۷۶ هـ

مشهور جامعلر بونلردر و جمله یدی عدد محلاتلرده یدی عدد مساجدلر واردر و جمله
 اوچ عدد یرده مدرسه طالبان سوخته کان واردر اما اهل عرض حال صاحبی مؤدب
 آدملردر زیرا بو دیارک سوخته و اتلری جمله عشقیالردر انلرک اعتکاف [۴] آتدکلرن قوم
 عوان ایتمزلردر و جمله بش عدد مکتب صبیان جکر گوشه پسران واردر زیرا غایت
 ذکی الطبع نجیب رشید غلاملری واردر اکثریا منظوم کتابلری حفظاً [۵] او قورلر و جمله
 ایکی عدد تکیه گاه فقرای آل عبا درویشانی واردر و جمله یدی یرده آب حیات چشمه
 سارلری وار جمله سی یکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا خیراتیدر و غایت لذت آب حیات
 خوش کوار صولر درکم بوشهری ماه جاریلر ایله سقی ایدوب عمار آتمشدر زیرا عبدالرحمن
 پاشانک اصلنده بوشهر مسقط رأسلری اولدوغندن عمار ایدوب دخی نیجه کونه خیرات
 و حسنا تله شروع آتمشدر مقدما سنه ... تاریخنده سلطان ابراهیم جلوسنده [۶]
 و سلطان محمد خان رابع اجلاسنده قول کتخداسی بولنان چلی مصطفی کتخدا
 عبدالرحمن پاشانک دائیسیدر کم عبدالرحمن پاشا کتخدانک قزقنداشی زاده سی اولوب یکه نیدر
 مصطفی کتخدا عبدالرحمن پاشانک دائیسیدر کم بروشوق [۷] اوغولاری نامیله مشهور
 ایدی اول مرحوم یرده سعید و شهید یاتدقیه جناب کبریا عبدالرحمن پاشا کبی مدبر
 و مبطن و مبصر غازی وزیره جناب باری عمر طویلار و یره زیرا کورلی زاده فاضل احمد پاشا
 ایله یک دل یک جهت اولوب انک رأی و تدبیر ایله قندیه اوچ یلده فتح اولدی یوخسه قرق یلده
 فتحی میسر اوله جق قلعه دکل ایدی و جمله بر عدد لطیف حامی وار بودخی عبدالرحمن
 پاشا حمایدر غایت آب و هواسی و بناسی لطیف بر کوچوک روشن بناحمم روشناسدار
 و جمله ایکی عدد خانجکیزلردر و جمله ایکوز عدد قلعه اوکی میداننده دکانلردر اکثریا

[۱] ك: بوشهرک. ط: بونهادک (دوغروسى) (نونهارك) (اولق ممکندر (م) [۲] (هی اغنیا)
 عباره سی ۱۰۷۷ کوسترپور (م) [۳] بومصرع ۱۰۷۷ کوسترپور دیمک که ۱۰۷۶ رقمی یا کایددر (م)
 [۴] ك: ارتکاب [۵] ك: کتابلری واردر حفظاً [۶] ك: ابراهیم خانک خلی [۷] ك: بوروشوق

اوصاف سور استوار متین یعنی قلعهٔ بکین [۱]

سنه ... تاریخنده دراج و قوایه و باشت او و اقوللری ارناو و د عشقیاسی الندن البصان یوللری امن و امان اولماغیچون سلطان ... عصرنده اول یوللر بکلسون [۲] دیو بو قلعهٔ بنا ایدوب اسمنه بکین [۳] قلعه‌سی دیرلر بعده غلط مشهور اولی اولوب بکلیدن غلط بکین قلعه‌سی دیرلر وجه تسمیه‌سی بویله در حالا تحریر سلیمان خان اوزره ایلبصان بکینک خاص و یووالنی حکمنده اولوب ایلبصان قضاسی ناحیه‌سیدر قلعه بر بایر آلتنده بر واسع دوز یرده و ایلبصان نه‌ری کنارنده شکل مربع بر کوچوک قلعه در جرمی کامل دائراً مدار بشیوز عدد خطوده در اما خندق یوقدر اما چار گوشه‌سند چار بار عشقنه چار عدد عدد صعب قله‌لری وار و قبله طرفه بر قلعه سهل یقوشدر جمله تمللری قیالر اوزره واقع اولمشدر انجاق بر قیوسی شمال طرفه طشره واروشه آچیلور دیوارینک قدی اون ایکی آرشن بالادر دزداری و یتیش عدد نفراتلری و بش عدد شاهی طوبلری وار حالا ایچ ایلدیرک غایت امن و اماندر درون قلعه ده جمله اوتوز عدد اوافق داراجق کرمت اورتولی دارلری واردر و قیوسی اوزره بر کوچوک جامعی و اراماناره‌سی یوقدر و قلعه‌نک صولنده دیواره متصل بر چنزار یرده نمازگاهی واردر (در تعریف طشره واروش مزین) قلعه‌نک شمالی و شرقی و غربنده جمله درت یوز عدد کره‌متلی مکلف و مکمل سرای مثال باغلی و باغچه‌لی و حوض و شادروانی جمله تختانی و فوقانی کارگیر بنا اولدر و جمله یدی عدد محلاتلردر و جمله درت عدد کرمتلی جامعلردر اوچی کارگیر و مصنع و سرآمد مناره‌لیدر اما بر مناره‌سی الحاق مناره‌لی جامعدر اما جمله دن چارشو ایچنده قندیه فتحنه باعث وادی اولان یکیچری اغاسی وزیر آصف دلیر عبدالرحمن پاشا جامعی کرچه کرمتلیدر اما غایه الغایه جماعت کثیره یه مالک جامع مفرحدر قبله قیوسنک عتبهٔ علیاسی یالی [۴] اوزره مذهب جلی خط ایله تحریر اولان تاریخی بودر

(۱) ك : بکین [برنجی حرفی بر نقطه‌لی ب درمناسی ده بودر فقط قاموس الاعلامده اوچ نقطه‌لی ب ایله (بکین) یازیور (م)] (۲) ك : بکلسون [۳] برنجی حرفی بر نقطه‌لی ب در ۱۳۰۵ سنه سنه مخصوص مناستر ولایتی سالنامه‌سند اوچ نقطه‌لی ب ایله (بکین) دییه باصیلمشدر (م) [۴] دوغروسو (ناکی) اولوق ممکندر (م)

ویوادالقدر دراج قلعه‌سی لب‌دریاده برجزیره بی‌حاصل یرده‌اولماغن دراج قاضیسی بونده ساکن اولوب امینی بونده [۱] ساکن اولور یوز اللی اچمه قصادر ناحیه‌سی یتیش اوچ پاره قرادر عمارستان شهری بر دوز واسع زمین محصولدارده برخلیج کورفرك نهایتنده باغ و باغچلی مفرح و دلکشا برشیرین قصبه رعنادر و جمله دورتیوز عدد تختانی و فوقانی و حدیقه روضه‌لی کارکیر بنالی حوض و شادروانلی سراپا کره‌مت ایله مستور قلعه [۲] و شاهنشین و مقصوره‌لر ایله معمور و مزین و مکمل سرایلری واردر اعیان کباری و کبار اشرافی چوقدر اولاغریص [۳] زاده و پاشو زاده ... و جمله دورت عدد محلاتلردر اولو ... محله‌سی و جمله دورت عدد محرابدر اولو چارشو ایچنده ... جامعی ... و جامعی ... مشهورلردر و جمله ۴ عدد محله مسجدرلی در اما کارکیر بنا مناره‌لری یوقدر جمله الحاق مناره جکلردر و جمله ایکی عدد مدرسه‌لردر اما سوخته‌واتلری طالب علم دکلردر و جمله اوچ عدد درس‌خانه صبیاندر و جمله ایکی عدد آستانه طریق درویشاندر و جمله ایکینوز عدد معمور و آبادان و مزین چارشوی بازار دکانلری وارکم شاهراهدده کونا کون توت میوه‌سی اغاجلری ایله مزین اولوب سایه‌دار بر سوق سلطانیدر جمله اهل حرف موجود اولوب جمعی متاع ذی‌قیمت بی‌قیمت و بیمنت بولنور زیرا باشت اووا قلعه‌سی خلقی بوشهرک چارشوی بازارینه محتاجلردر انکیچون پازاری معمور و مزیندر و جمله ایکی عدد خان تجارانی واردر بونلر دخی کارکیر بنا اولوب کویا بزازستان کچی هر قماش کالای والا موجوددر اما چارشو حامی یوقدر لکن سرای حماملری قرقدن زیاده‌در دیو نقل ایتدیلر اما حریص زاده‌اغا بر چارشو حامی انشا‌آتمک‌ه تعهد ایدوب چارشو ایچنده زمینن دخی یورب [۴] تدارک‌ایلدی خدا آتمان میسر ایده لکن بوشهرک اعیان کبار حماملرینه اقربا و تعلقاتلری کروب چارشو حمامنه احتیاجلری اولمادغندن چارشو حامی یاپم‌نه برکسنه سعی [۵] آتمه‌مشلردر اما عنقا و بازارکان و منعم خاندان صاحبی اولان آدم‌لری واردر آب و هواسی غایت لطیف اولوب خلقی غایت‌غریب دوستلردر اندن ینه شرق طرفنه دوز یوللر ایله ایلبصان نه‌ری کنارنجه ... ساعت [۶] کیدوب

(۱) پ : دراجده (۲) ك : قله (۳) ك : حریص (۴) پ : بوزوب . ك : کوروب (۵)

پ : مباشرت (۶) پ : ۳ ساعت . ك : ۴ ساعت

حالا حکومتی خاص هابوندرکم مقطوع قلم مفروز قدم اوتوز یوک اچه التزام ایله باشقه امینی وار ایکوز آدمیه حکومت ایدر زیرا البصانک وغیری ولایتلرک اسکله سیدر زیرا وندیك کورفزی ایچیدر و البصانک شاهراه امن و امان یولیدرکم دائماً عربله اشلدیکندن جمله بازراکانلرک کیلری بونده یناشرلر و بونده برعظیم طوز معدنی واردرکم باشقه مقاطعه در جمله روم ایلنه و جمیع فرنکستانه عربله و کمیلرله طوز بوندن کیدر زیرا غایت لذید طوزلسی واردرکم اسکله باشنده داغلرکی طوزلر ینلیدر (درصفت قلعه دراج) بر دوز طوز صحراسنک دریا کنارنده وندیك کورفزنن بر کوچوک کورفزجک دخی وار یتمش سکسن میل ایچریدر انک کنارنده شکل مربع بر قلعه عظیم ایتمش مرورایام ایله نیجه دولتدن دولت، انتقال ایدوب حفظ و حراستی ممکن اولمادیغندن کوزدن دوشوب ویران اولمشدر اما دأراً مدار جرمی بش بیک آدمدر زمان مروریه ایچنده آدم از قلوب کفره طغیانندن آنلر دخی ساکن اولمغه اقتدارلری اولماغن سنه ... تاریخنده بایزیدخان ولی عصرنده بوقلعه نك قبله جانبنده بر گوشه سن بلوب شکل مربع بر کوچک قلعه جک بنا آتمشدرکم جرمی سکز یوز آدمدر وایکی قپوسی وار بری جانب شرقه ناظر البصان قپوسیدر بری جانب غربه مفتوح لب دریاده امین اسکله قپوسیدر ایچنده یوزاللی عدد اچاقق بنالی و کره متلی اولردر و چارشوی بازاری و خانه و حماملری یوقدر الحاق برجامعی کره متلی وکارگیر مناره لی بایزید ولی جامعیدر باغ و بانچه لری اولقدر یوقدر زیرا اچاقق طوزلی شوره یرلردر دزداری و یوزاللی قدر نفراتلری علوفه لرن امیندن آلرلر و یوزاللی اچه قصادر کاهیجه البصان قضاسنه الحاق ایدرلر سپاه کتخداری و یکیچری سرداری جمله البصانده در و جمله اون برعدد خورده طوبجغزلری وار... * الحاصل عجایب امانتدر اما اولقدر شهر معمور دکدر اندن قاقوب جانب شرقه ... ساعت [۱] حینرر دوز یرلرده معمور و آبادان قرالری دریادن بر کورفز کبی [۲] کرمش آنک کنارنیجه یمین و یسارنده اولان قرالری و قله لی آبادان چفتدکلری سپروتماشا ایدرک

اوصاف شهر بازار حمیه یعنی قصبه متین قوايه

سنه ... تاریخنده ... بناسیدر البصان حدودنده بودخی دراج امینی حکمنده باشقه

(۱) ك : : ساعت (۲) اشیو (کبی) کله سی ب نسخه سنده بوقدر (م)

بر کورفزدخی وارد اول کوچك كورفزك اغزنده البصان نهري ایچندن جریان ایدر
 نهر واعظ ونهر اوشقومی [۱] بو ناشت اووا قلعه‌سی دبنده دریا مثال اولوب دریاه
 دریا مثال مخلوط اولدوغی قلعه‌نك بر دیوارن مذکور نهر عظیم منهدم ایدوب ونديك
 كورفزی بحرینه منصب اولدوغی محلك بوقومسال یزنده شكلی مربع بر کوچك
 قلعه جكدز دائراً مادار جرمی یدیوز ادمدر دزداری و تمش عدد نفراتلری وار دراج
 قلعه‌سی امینی حکمنده اولوب جمله دالیازلری وسائر محصولاتلری جمه میریدر زیرا اسکله
 عظیمدر کم قرشو اشپانیه و قلوره پولیه و کورفوس ونديك شهر لرینك بندر آباد اسکله سیدر
 درون قلعه‌ده بر کرده متلی جامعی و قرق الی قدر نفرات اوچکزلی وارد بر قاچ کره
 مالطه کفاری فرقه‌لری بوقلعه یققلرندن کروب احراق ایدوب کتمشلردر چارشو
 بازاری و خان وحمای یوقدر اما جابجا باغلری وارد و ختی غایت غریب و غریب دوست
 ارنابودلردر بالتی صید ایدوب کفانزیرلر وفرنك ایله بیع وشرایدرلر زیرا ایلبصانك بر
 اسکله‌سی دخی بودر اما صبیغ و قومسال دریا اولماق ایله ایری قلیونلر لیمانه کله مزلر
 اما اوافق کیلره لطیف یتاق یری لیماندر اندن شماله ... ساعت ینه مزایه صحراسی
 آبادانی ایچره قلعه مثال قلعه‌لی چفتلکارده ذوق و صفالر ایدرک

اوصاف دارامانت باج یعنی کهنه بنای قلعه عظیم دراج

زمان قدیمده سراج بدرمنیرکبی شعشعه ورر بر قلعه منور ایمشکم بقول مورخان
 لاتین بوقلعه روم یونانیان بناسی اولوب بعده اشپانیه دسته کروب بعده بر حیاه ایله
 بوندوقانی ونديکی الینه کروب اندن سنه ... تاریخنده ابوالفتح محمد خان نزی
 اسکندرونه [۲] والکون وباروکش [۳] قلعه‌لرن فتح ایتدکده بدست محمدپاشا بودراج
 قلعه‌سن دخی زور بازو ایله بوندوقانی ونديکی الندن فتح ایدوب بعده کفار فرنك
 بدرنك بر جنك [۴] ایله ینه بوقلعه‌یه استیلا ایدوب بعده جلوس بایزید خنده‌سنه ...
 تاریخنده ینه بوقلعه فتح اولوب حالا سلیمان خان تحریری اوزره ایلبصان خاکنده
 وویوادالقدر ویوز الی اچقه پایه‌سیله شریف قصادر وناحیه‌سی ... عدد قرا اولوب

[۱] ب، ک : اوشقومی [۲] ب، ک : اسکندرونه (۳) ک : لش (۴) : یر جنک (متن

دوغرودر یاخود (بر حیاه ایله) اولمیدر (م)

یکتلا در در کم اون باره فرقه لری جمیع فرنگستان کافر لرن قور و تمشلردر قلعه لرن اول فرقه ایله قور و تمشلر حتی شمیدیکی حالده قلعه نفرا تلیرنک نصفی مانیه محافظه سنه فرقه لریله روانه اولدیلهر و بواولونیه نك هواسی غایت لطیفدر اما صوینی لطیف دکلدلر زیرا قیو صوینی ایچر لر اما محبونی و محبوبه لری خدا حقیچون لطیفدر لکن تازه یکتلری غایت عشقی اولور لر و اسباب لری جمله جزایر لی کبی قصه و داراجق اثواب کیوب بالدری جیلاق باشی فسلی و ایاق لری سیاه بابوجلی ارقالری بیاض احراملی غازی مجاهد فی سبیل الله لردر اکثریا باشلری داغلی و سینه عریان لری باغلی [۱] اولوب سینه پر کینه لری چاک چاک شرحه شرحه اولوب بی پره سن پاره نه و سر برهنه عبدالقلندری صفت غازی لری وار کم دایما لسان لرنده ورد زبانی لری اوطورسه و طورسه و قالقسه (یا محمد یا علی) دیو حرکات و سکانات ایدر برالای محب خاندان جان لردر کم جمله فارسی خان لردر ورنک روی لری جمله حمزت اوزره اولوب تن درست پر زور [۲] بر الای سرور لردر خدا جمله سندن راضی اوله ایی جان لردر اندن جمله احبا و دوستانلر ایله و داعلشوب و یرار و سیاه یکتلا آلوب اندن غرب طرفه ۲ ساعت کیدوب

قریه جرقونا [۴]

خنکار خاصی اولوب عظیم معمور قریه در انی عبور ایدوب نهر ارگری و ندیک کور فزی دریا سنه مخلوط اولدوغی محله آتلی میزله جمله بر کشتیه سوار اولوب نهر ارگری بی قرشو طرفه کچوب مزایه صحراسی قضا سنه داخل اولوب اول صحرای معمور و آبادان قرالرده ذوق و صفا ایدوب ... ساعت [۳] دخی جانب غربده قرالرده کیدوب

در قید حدود ولایت ایلبصان یعنی اشکال قلعه باشت اوواصان

لسان ارنا بودجه ... دیمکدر بانیسی بوندوقانی و ندیکی پرنج برم قرالی بناسیدر بعده سنه ... تاریخده بالذات ابوالفتح سلطان محمد خان ارنا بود اسکندریه سی غزاسنه کیدر کن بوقلعه بدست غازی محمود پاشا و غازی سمندر هلی بالی بک فتح ایتمشلردر حالا ایلبصان سنجانی خا کننده لب دریاده و ندیک کور فزندن شرق جانبه گرمش

[۱] ک: یاغلی (باشلری باغلی و سینه عریان لری داغلی) اولوق مناسبدر [۲] ک: تن پرور

[م] [۳] ک: تن پرور [۴] [ب، س، ک: چرقونا

بونده قیوب [۱] اندن وندیکک کورفز جزیره سی قلعه سنه صارلدی اما ایری بارچه قلیونلری اولونیه التنه کلومیوب [۲] نیم میل الارقده لنگر انداخت اولوب یطرلر ووشهر اولونیه ایله دریا مایینده

قریه ازورج [۳]

یوز الی عدد کفره خانلی کویدر بر معظم ومعمور کنیسه سی وار جمله حجره لری بالقیچیلر وطوز جیلردر بونده اولان طوز معدنی باشقه امنتر جمله کفره لری تکالیف عرفه دن بری اولوب طوز چقارمق خدمته مأمورلردر اما طوزی غایت لذیذ و بیاض طوزی اولوب نیجه یوز کمی یوکی طوز فرنگستانه کتورلر و بو کوک جانب غریبسنده لب دریادن بیگ ادم بعید بر بورونده

قلعه یککچ

برویران سوردر اما غایت بیوک لیمانی وار لیمان اغرنده کی قله لری و قلعه سی جمله کدک احمد پاشا فتح ایدوب جا مجامهدم ایدوب سلطان سلیمان عصر نده طاشیله مذکور اولونیه قلعه سی بنا اولمشدر بو یککچ قلعه سی لیمانک جمله جانب اربعه سی بالق دالیانلریدر و بولیمانک غرب طرفنده اون سکنز میل الارقده

جزیره سازاندر

هرسنه جمله وندیک کفری دونانماسی بو جزیره ده قشلیوب یاغلتوب نه جانبه کتمک استرسه بو جزیره دن توجه ایدر و اولونیه قلعه سنک لودوس طرفنده قره برون دیمک ایله معروف بر منزلکاه بلو [۴] یری اولدر و لودوس ایله قبله جانبنده عاصی دوقات ارنابودستانی جمله یوز پاره عاصی قره باشلی و قره شاپقالی قره کفره لردر اما کفره دسک آدمی قتل ایدر لر لکن ینه هر بار کفریده کافرینه بونلر امداده کیدر لر بونلر غایت شجیع بهادر ارنابود آدملریدر و بو اولونیه نک دخی جمیع خلقی بهادر و غازی دلاور سرور هنرور

(۱) ک : دونمء هایون بونده . توب (۲) پ : کله یوب . ک : کله یوب (۳) ب :

ارورج [۴] ک یلکن

اماغیری چشمه لر بطالدر بو شهر اهلایسی غایه لغایه صویه محتاج لر در مرور ایام ایله صویولری خراب اولمش اما آب حیات صولری وار بر صاحب الخیرات سهل شی ایله عمارتسه شهیدان دشت کر بلا ارواحرن شاد ودوازده امامانلرک ارواحرن یادیدردی زیرا بر ایچم اغز صوی ایچون نصف سامت شرق طرفنده باغلر ایچره صغار و کبار فقرالر عسرت چکرک کیدوب صو کتر لرلر اماغیری اشیانک انوعی وفرت و کثرت اوزره موجوددر باخصوص باغ و بانچه لرنده کونا کون میوه آبدارلری جهانی دوتمشدر (مأ کولات و مشروباتنک ممدوحاتندن) اولایماننده سازان والا کرده [۱] وقولویوز و کفبال ولورک بالقلری و بالقی مورطه لری اولورکم رومده اولماز و ریحانیه نام باده سی و لیمونی و تورنجی و زیتونی و اینجیری و اوزومی جهانی دوتمشدر و دوقات کویلرنده قمرزی چوقه بویاسی کولکری و رواندرومی حاصل اولوب حکمالر جمع ایدوب فرنکستانه کتور لرلر و اولونیه زفتی کبی برلذید پاک زفت بر دیارده یوقدر خصوصا بریکی بارداق ایچره زفتی قاینادوب بارداق ایچنه قویوب چالقیوب آرتان ینه طشره دوکوب اول بارداقدن صو ایچنک وجودنده اصلا صفرا و سودا و بلغم و صونلجان و امراض مختلفه قالمیوب پاک وجود اولور و یوقارو قانیه قلعه سی التنده کی قیالردن دکرمان طاشلری معدنی وار کوز کوز سونکر کبی بر طاشدر کم انک دکرمان طاشلری دیب فرنکستانه کیدر کم اق دکیز ایچره دکرمنلک جزیره سی طاشندن لطیف سب خارادکرمن طاشلری اولور و باغلیویلی اوزره انجو [۲] طاشی معدنی و تیمور معدنی و نیجه کونه معادنلر دخی چوقدر الحاصل کان معادنات بوولایت آلونادر و لب دریاده اولقدر نی حساب بالقی دالیانلری واردر کم مثلی مکر اناطولتوز دریاسنده اوله خلاصه کلام بو اولونیه سنجاغی محصول جهنتدن بر کزلیجه مصر منصیدر و بونده حاصل اولان مسک و عمبر خام رایحه لی عسل مصفی بیاض و براق آتنده و جزیره کزیده اولمازدر بر فلجان بالی یکر می فتنجان صو کتوروب ینه لذید شرتی ولذید بالوذه تری اولور (درستایش لیمان عظیم اولونیه) اولونیا قلعه سی ایله یککیچ قلعه سی مابینی جمله لیمان عظیمدر کم بیک پاره کمی آلور حتی سلطان سلیمان خان ایام خلافتنده بو اولونیه قلعه سی ینا تمه سی بولیمانده قنان [۳] کیلری محافظه ایتمک ایچون بنا ایدوب بعده دوناماء هایونی

(۱) حالا (لا کرده) دینلمکده در (م) (۲) پ، س، ک : آلپی (۳) ک : یتان

عدد محرابدر جملدن سلطان سلیمان جامعی قورشوملی و کارکیر قبه‌لی و بر منهدم اولمش
منارده‌لی محبوب جامعدر قبه قیوسی اوزره تاریخی بویله تحریر اولمشدر

ابتدا یعقوب شیخ‌الساکنین امدی مسجد فی سبیل‌الله اوبن

ثانیا سلطان سلیمان الزمان [۱۱] قلدی جمعه بارک‌الله آفرین

دیددی حبیبی بوقامک تاریخن نور حق بوجامع‌المقرنین [۲] سنه ۹۴۹

بو جامع غایت روحانیتلی جامع نوردر اندن چارشو ایچنده جماعت کثیرده مالک موحی
زاده جامعی کره‌متلی و کارکیر منارده‌لی جامع زیبادر اندن صافلر [۳] باشنده حسین اغا
جامعی نوبنا بر کره‌متلی و کارکیر مناره موزونلی مصنع بیت‌اللهدر اندن قلعه جامعی
موصوفدر و جمله بش عدد محله زاویه‌لری واردر که بعض محلاتلری بالاده مرقومدر و جمله
اوج عدد مدرسه سوخته‌کاندر اولا یعقوب افندی مدرسه‌سی و موحی زاده تدریسی [۴]
وحسین اغازاده درس‌خانه‌سی وار و جمله بش عدد مکثب صبیان ابجدخوانی وار و جمله
اوج عدد آستانه اهل‌توحید خانقاهلری وار جملدن یعقوب افندی تکیه‌سی خانه‌دان
جلوتیدر کم [۵] نیجه یوز عدد پاره‌نه و سربره‌نه خرقة یشمینه صاحبی عبدالازلری واردر
اندن قلعه‌یه حواله اولان داغده باغ‌لرا ایچره قوزغون [۶] بابا تکیه‌سی باغ ارم‌مثال بر آستانه
اولدوغنی بالاده موصوفدر و جمله بر عدد حاجینی وار قارشوسنده محکمه شرع رسول
میدنی وار کم عجم محمد افندی حاکم‌الوقت ایکن بنا ایتش بر عجب آستانه شرع رسولدر
و جمله دورت یوز اون یدی عدد چارشوسوی حسن بازاری وار جمله اهل حرف و جمیع
متاع‌نوادرات موجوددر لکن بزازستانی یوقدر امانه جمیع کالای اقمشه فاخره بقیمت
و بیمنت بولنور زیرا وندیك اسکله‌سیدر و جمله دورت عدد خانلری واردر و جمله سکنر عدد
چشمه‌لری وار اما جملدن یعقوب افندی تکیه‌سی قربنده الیاس پاشا چشمه‌سنک تاریخیدر
بولدم الیاس پاشانک تاریخی یوم‌البنار [۷] چوسکه دیدم تاریخی وهو خیر‌العباد [۸] سنه ...

(۱) ك: سلیمان زمان (۲) ك: المقرین | مع مافیه حساب طومبور دوغروسی (نورحق‌بول
جامع‌المقرین) اولمیدر که (۹۴۹) ایدیور. بوراده‌کی (بول) چوق‌معناسنه‌در (م) [(۳) ك: دباغ‌لر
] متنه کوره (طباقلر) (م) [(۴) ك: مدرسه‌سی (۵) ك: خلوتیدر کم (۶) پ: قوزقون (۷) س،
ط: البناد. ك: البناد (دوغروسی بودر (م)) (۸) تاریخ (وهو خیر‌العباد) عباره‌سندن
چیقه‌جقدر که ۹۳۵ کوس‌تیبور فقط نیجه مقصد امر خیری مدح اولغله (العباد) یرنده (لله‌عباد)
اولقی مناسبدر که اوزمان ۹۶۴ کوس‌تیرر بوضورته (وهو) نک‌هاسی ساکن او قونور (م)

ایتمشدر و بوقلعه ده دزداردن غیرى کمسنه ساکن اولیوب جمله جبه خانه و سائر مهمات لوازمانلر ایله طبقه طبقه مملودر و بو طشره قلعه ایچره جمله اوچیوز عدد کره متلی باغ و باغچه سز و حولیسز ضیق [۱] اولردر اما طریق عاملری واسعدر اما جمله الحاجق طرز قدیم یر اولیدر بونده دخی چارشوی بازاردن برشی یوقدر و خان و حمام و عمارت دخی یوقدر و جمله ایکی عدد قبولری واردر بودروزه لرك مابینلری صافی جبه خانه کونا کونله مملودر و شب و روز نکه بانلری و دیدهبانلری موجودلردر بر قپوسی شرقه و بر یانی [۲] طرف غربه ناظردر و دائراً مدار طشره خندق الیشر آدم انلی اولوب ایچی لب بر لب دریادر و بطاقتدر و قبولک اوکارنده جسر ایلی مقررلی قنطره لر اولوب هر کیچه جسر- لرنی قالدیروب قلعه قبولرینه زنجیرلر ایله بغلیوب قپویه سپر ایدرلر و جمله صغیر و کبیر بشیوز عدد طوپلری وار و دزداری و اون ایکی عدد اغالری و جمله درت یوز عدد قوللری وار نصفی مانیه و لایتی محافظه سنه امر پادشاهیه مأمور اتدک و سپاه کتخدا یری و یکیچری سرداری و اوچیوز ایچره پایه سیله شریف قضاسی اولوب ناحیه سی جمله یوزیش یاره معمور قرالردر و محتسبی و باجداری و کومروک امینی و خراج امینی و معماراغاسی و لیمان کتخداسی و شهر کتخداسی واردر و بوقلعه نك شرق طرفنده برزیتونلی بریار حواله سی واردر جمیع داغ و باغی و ارانغی و یقینی صافی باغ و باغچه و زیتونلکدر و بوحواله اوزره [۳] (زیارت بابا سلطان) برقاچ نفر فقر و فاقه صاحبی بکتاشیانلری واردر (دروصف مصلاى ارباب حاجات) بوقلعه ایله و اروش قصبه سی مابیننده بر چنزار یرده واقع بر واسع نمازگاهی وارکم ایکی بیک آدم آلور و قلعه دن طشره و اروشه و ارنجه کامل بیک آدم چنزار یردر (اوصاف شهر و واروش اولونیه) بو شهر اصلا قلعه ایچنده دکلدرد همان بر دوز واسع چنزار یرده باغ و باغچه لی و کل کلاستانلی لیمون و تورنج و زیتون و نار و انجیرلی باغ ارمدر ایچره جمله بیک عدد کرده ت اورتولی تحتانی و فوقانی کارگیر بنالی مکلف و مکمل و مزین معمور اولردر و جمله ... عدد محلاتلردر اولاحنکار جامعی محله سی و صافلر [۴] محله سی و حسین اغا محله سی و محکمه محله سی و چارشو محله سی بونلر مشهوردر و جمله ۵۰۰

(۱) ك : سبق (۲) ك : و بربابی (۳) س : و بوحواله بورون اوزره . ك : و بوحواله اولان بورون اوزره (۴) دوغروسی (و طباقلر) اولمیدر (م)

دخی نصفن مانیه محافظہ سنہ مأمور ایدوب اندن اشغی پویراز طرفندہ کی قپودن طشرہ چقیوب یقوش اشغی ۳ ساعتہ اینوب جہانی سیر ایددرک کاد تلی وکاه یایان جانب شمالہ طوغری کیدوب.

ارصاف جای امان لیمانیه یعنی بنای سد - ایمان قلعه اولونیا

سنہ ... تاریخندہ اولونیا کورفرینی بوندوقانی وندیکنندن خلاص ایچون سلیمان خان فرمان ایدوب لب دریادہ بر اولو مثال برقلعہ جک چویرک دیو اشارت سیوردقلرندن قلعه بنا ایدوب سلیمان خانک نطق دربارلری اوزرہ بعدالاتمام قلعه نیک اسمنہ (اولونیا) دیرلر سبب تسمیہ سی اولدرکم دفترخاقانیدہ اولونیه سنجانغی دیرلر قانون قدیم پایتخت لوا بودر اما بلغراد ولایتک اورتالی اولماغیلہ تختکاکہ بلغراد بہشت آباد اولمشدر اما بو اولونیه قلعه سی اولونیه کورفری ودوقات کورفری اغزنندہ برقومسال الچاقق بوروندہ شکل مٹمن یعنی سکز کوشہلی وشدادی مثال بنالی برقلعہ محکم استواردرکم حقا کہ سدسلیمان خاندن عثمانلی قلعه بنا ایدہ مز دیرلر اکرہ سرحدندہ (سکدین) قلعه سی واوزوسرحدندہ طورلہ نہری کنارندہ (بندر) قلعه سی بو (اولونیه) قلعه سن کورمینلر آل عثمان نیچہ قلعه یابدقلرینی بیلمزلر بو اولونیه نیک دیواری کامل یکرمی ارشن یو کسکدر و دیوارینک ہر طرفنک قائلنغی اونار ارشن انلیدر وسکز عدد کوشہ لرنندہ سکز عدد طایبہ عظیملری وارکم ہربری برسد یا جوج وسد ماجوج اولوب ہر برندہ یدیشر عدد سر آمد بال یمز طوپلری وار بو طوپلردن ماعدا اشغی بیرہ برابر تیمور قپولر ایچندہ اژدر ہفت سر کچی عربہ لر اوزرہ کورفر اغزنہ ناظر دریایہ برابر قرق یدی پارہ سر آمد ششخانہ و بورمالی وقرمزی چوقہ اورتولی بال یمز طوپلری وارکم ہر برینہ بر آدم صغار طوپلردن دوکلی زماندہ صقیلی واغزلی اولوب جملہ خداملری شب وروز طوپلرک یانندہ یطرلر بوقلعہ نیک سکز عدد کوشہ سنک بر کوشہ سنندن بر کوشہ سنہ وارنجہ یوز یکر میشر عدد آدمدر بو حساب اوزرہ اولونیه قلعه سی دائراً مادار طقوز یوز آدمدر وایچندہ سلطان سلیمان خان جامعی وار واورتاسندہ سلیمان شاہ قلعه سی وار یدی قات سر آمد غایت مصنع قلعہ بالادرکم صافی مطرش سنک بنا اولوب اوستی قورشوم اورتولی کلاہ قبہدر تا ذروہ اعلاسنندہ مطال علمی واردر اولونیه قلعه سنک بو ایچ قلعه سی اولسہ کر کدر غایت متین قلعہ بالادرکم کویا سلا نیکدہ کلہ مریہ قلہ سیدر زیرا آتی و بونی سلیمان خانک قوجہ معمار سنانی بنا

و کسار لرنده ... قلعہ سی و ... قلعہ سی جملہ بو قانیہ قلعہ سندن نمایاندر تا بو مرتبه ذروہ عالیده بنا اولمش قلعہ قانیہ در کم جهان ایاق التندہ نمایاندر و بو قلعہ نک او چ قات قپولری وار بری قبلہ طرفنه ناظر در کم اول طرفه اولان واروشہ آچیلیر و بر قپوسی پویراز جانبہ مفتوح در کم اشغی اولونیه قلعہ سنہ کیدر یولدر و بری دخی جنوب طرفندہ کی کوچوک واروشہ آچیلور اما بو قپونک یانندہ ایچ قلعہ در کم انک بر قپوسی شرقہ ناظر اولوب ینہ قلعہ ایچره آچیلور بو ایچ قلعہ ایچندہ انجق یکر می عدد کرہ مت اورتولی کار قدیم خانہ لری و غلال انبار لری وجہ خانہ لری وصو صارنج لری وار بو ایچ قلعہ دیوارینک طشرہ سندنہ دیوار دیندہ اشغی اولونیه قلعہ سی لیمانہ ناظر دورت عدد طوپلر وار کم بر پادشاہ اویله طوپلرہ مالک اولماشدر و بر سرحد متینہ لردہ مثللری یوقدر بو طوبک برندہ بر غریب آدم ایچندہ یاز و قیش سا کن اولوب یورغانی و دوشہ کی و تجرہ سنی و و کبہ سی جملہ بو طوب ایچندہ در حتی بر صاحب الخیرات طوبک اغزینہ بر قپو اندروب حریف ظریف طوبک اغزینی خانہ سی کبی آچوب قپایوب سا کن اولور الحاصل بر اودادر طوبدہ یطوب قالقار و بو پویراز طرفندہ کی قلعہ قپوسی اوزرہ بر بیاض چار گوشہ مرمر اوزرہ جلی خط ایله ساطان سلیمان بو قلعہ تعمیر و ترمیم اتدیکنک تاریخی تحریر اولمشدر و بو قلعہ نک جملہ صوقاقلری انیش یقوشدر بوندہ اصلا چارشوی بازار و خان و حمام و عمارت یوقدر اما قلعہ نک جنوب طرفندہ کی واروشندہ جملہ اوچیوز عدد باغلی و باغچہ لی و کرہ متلی بری بری اوزرہ حوالہ لی قات اندر قات کار کیر بنالی اولردر یوندہ دخی چارشوی بازاردن بر اثر یوقدر انجاق غازی سنان پاشانک بر مفرح جامع زیباسی و بر سر آمد منارہ رعناسی و بر عدد تکیہ حاجی بکتاش و لیبی وار کم اول دخی غازی سنان پاشانک خیر اتیدر اما روم و عرب و عجمدہ مشهور آفاق بر قطب استحقاق حاجی بکتاش ولی خانقاہیدر ارباب معارف عارف باللہدن فقر وفاقہ صاحبی صاحبی جانلری چوقدر و محبوب زیبا کوچکلری واردر کم محبوب القلوبدر و مطبخ کیکاووسندہ نعمتلری آیندہ وروندہ لره مبذولدر زیرا اوقافی جملہ داغدر و باغدر و باغچہ لر جملہ آنکدر و تکیہ جوارندہ صاحب الخیرات غازی سنان پاشا برقبہ عالیده جمیع اقربا و تعلقاتی ایله مدفونلدر برحمۃ اللہ علیہم اجمعین الحاصل جهان نما بر خانقاہ زیبادر کم و صفندہ لسان قاصردر و بو قانیہ قلعہ سنک جملہ دورت یوز عدد قوللری و دزداری جملہ اولونیه امینندن وظیفہ معینہ لرن لرلر و بو قلعہ قولنک

حجرہ سنده سا کن اولوب پدریمز روحیچون بر ختم شریف تلاوت ایدوب روی دیواره یازدینی خطاری و نیجه آتارلرن و یوسف بکده اولان یازدوغی کتابلری جمله تماشای ایدوب ختم شریفک ثوابن پدریمزک و غازی سنان پاشانک روح شریفلرینه هبه ایدوب آندن بک ایله و داعلاشوب آندن قبله طرفنه براوز ایچره کیدوب (قریة جوهرینا [۱]) آندن ینه ا که قریب (قریة ایچہ کلسه) بو قرالری ... ساعتده [۲] عبور ایدوب ینه قیله یه معمور قرالر عبور ایدوب

در صورت اجالات دار اما یه یعنی سور جهان نمای قلعه بالا قانیه

ابتدا بو قلعه بی همتا اشپانیا قرالی بنا سیدر لسان طالیانجه اسمی (پوقرون دار) در سنه ... تاریخنده عصر سلطان محمدخان ابوالفتحده بدست وزیرقوجه محمود پاشافتحیدر بعده وندیک بوندوقانی فرنگی بو قلعه یه استیلا ایدوب سنه ... تاریخنده سلطان بایزید ولی عصرنده وندیک آندن بدست غازی کوچک اورنوس بک محاصره ایله بو قلعه دوک دوک ایچنده اولان کفارلر و یره ایله ویروب «امان نه بیهلم» دیو سؤال ایتدکلرند، غازی کوچک اورنوس بک «قان یه یکه» بیوردفلرندن بعدالفتح بو قلعه یه (قانیه) [۳] دیرلر انکیچون وجه تسمیه سی (قانیه) قالمشدر حالا اولونیه سنجاغی حدودنده واقع اولوب بو قلعه دن اشغی لب دریاده غرب طرفنده اولونیه قلعه سنک ایچنده کی قازلری طاووقلری جمله کورینور بو قلعه قانیه اوج سایه سر چکمش بر قلعه سر آمددر بر طوپراقلی و کوفکه [۴] طاشلی بر کوه بی همتا اوستنده شکل مثلث شدادی بنا بر قلعه بالادر جرمی کامل اوج بیک عدد آمددر و اصلا بر طرفنده بر خطوه قدر بر خندق یوقدر زیرا صافی سنکستان اوچوروم قیالدر ایچنده جمله اوچیز کره متل خانه کارگیر بنالر واردر و بر سلطان محمد خان جامعی واردر کره مت ایله مستور و موزون مناره لی جامع معموری وار ا که قریب غازی سنان پاشا سرانی وار غایت جهاز نمدارکم جمله اولونیه صحراسی و کورفز دریاسی و یوزاللی میل بعید کورفز دریاسی ایچر کورفز جزیره سی و اولونیه کورفزی ایچی و دوقات و برغونات [۵] کورفزی ایچی ..

(۱) ب: قریة جوهرینا (۲) ك: ه ساعتده (۳) ب، س، ك: قانیه [دها دوغروسو (قان بی) یازلیبدر (م) [(۴) ك: کوفکی (۵) ك: پورغونات

اندن ۴ ساعت کیدوب (قریه فراقول) مختار بك چفتلكيدر اندن معمور کویلر کذر ایدوب ... ساعت [۱] لودوسه کیدوب نهر ارکری (قریه میقات) آلتند کیلر ایله هری قرشو طرفه عبور ایدوب

در بیان تماشا کاد معدن زفت سیاه

اولونیه سنجانی خاکنده عجب صنع خدا معدندر کم بر داغدن چیقار اول داغی کوهکنلر فرهادی کولتکلر ایله دلوب نیجه یوز معادنلری [۲] یاصدق کی وصدق کی قطعه قطعه زفت پارچه لری چیقروب جمیع فرنکستاندن بازار کاندلی کلوب زفت امینی بیع ایدر یتیم یوک اچقه التزام مل پادشاهیدر کم غایت چوق مال پادشاهی حاصل اولور بو خدمته یکریمی پاره معاف مسلم کویلری وار و نقدر مجرملر وار ایسه قتل آتیوب بونده مابد درزنجیر زفت معدننده اسیر اولوب خدمت ایدر لر و نیجه بیک آدم لر بو معدنلردن کار ایدوب بسلنر لر حالا بر داغ عظیم دخی وار ایدی بامر خالق کونین مکر آنده دخی زفت معدنی و ارامش اولدخی بو محله ظهور ایدوب آنی دخی دردولته اولونیه بکی عرض ایدوب اول دخی اون یوک اچقه باشقه التزام اولدی الحاصل کلام جناب باری صنعن اظهار ایچون جمله بوداغلرک اوستلرن سبزه زار و چنزار خاق ایدوب ایچلرینی جمله سیاه زفت خلق آتمش آیه (ان الله یفعل ما یشاء) و آیه (ان الله یحکم ما یرید) بوتماشای تهرتمالی ایدوب همان بو محله قریب (نهر آق صو) بونی آتلر ایله کچوب اما همان ینه اول محله ارکریدن کلر نهر ارکریه مخلوط اولوب اول دخی اول محله قریب اولونیه کورفرزی دریاسته منصب اولور و بو آق صودن چیرک ساعت چنزار صحرا ایله کیدوب

قریه میقات

بر بایر دبنده باغلی و باغچلی برجامعلی بر مفرح فزای لاله زاری قریه در و معمور سرای عظیم چفتلکی وار کم سنان پاشا زاده یوسف بک افندیمرله کامل بر هفته بو قریه مرآمده مراد و مرآمز اوزره جان صحبتلری ایدوب یتیم سنه مقدم پدریمز مرحوم بزم کی سیاحتله اول دخی بو کویه کلوب بو خانه داندنه مهمان اولوب نیجه سنه ساکن اولدوغی

[۱] ک : ۲ ساعت [۲] ب ، س ، ک : مغارالردن

(در طالع عمارستان بلغراد) بقول منجمین استاد کهنه پاداره وقلون قوللری اوزره بوشهرک طالع عمارتی برج سنبله و بیت عطارد و تراپیده بولنوب شهرینک محصولاتی زیاده اولوب خلقی خاکیکه یک خلوق وحلیم وسلیم آدملردر اما بوشهردن چوق اعیان ولایت ووزرا ووکلا وعلماوصالحا کمنهلر قومشدر (درتمه شهرانکیز کلیات) اولا خلقی بین الاقران غایت غیرت کش یرار و بهادر و شجاعیت فتا غازیلردر و غایت مدبر و مبصر [۱] و جری حاکم لردر وهرشیدیه [۲] و شش جهته پا کلردر ارنا بودستانک بوقوم حسینب النسیب قریشی چلیبیدر اما اهل سنت و الجماعت حنفی المذهبی درلر اما بر الای آفته و اشفته کان ارباب معارف آدملری چوقدر ... (در زیارتگاه ارنا بود بلغرادی) اولا زیارتگاه واعظ محمد افندی وجمیم خواجه و بایزید ولی جامعنک حرمنده زیارت امیرلر سلطان و اوز قورلی جامعنک جانب جنوبی طرفی قربنده زیارت پیر محمد افندی و میدان مزارستانده جسر قربنده زیارت الشیخ علی دده ... رحمة الله علیهم اجمعین بوشهرک شمالی طرفنده

قریه پندی هوندیدن و دخی قریه دوشمه نکلدن و دخی قریه لاپردادن

مذکور قرالر غایت محصولی بشر التیشر یوزاولی معمور کویلردر بونلری دورایتمدن پاشامال غنایمله شهره بر الای عظیم ایله کروپ بر دیوان پادشاهی ایدوب مانیه محافظه سنه فرمان پادشاهی اوزره سرا پرده سیله طوغلرن چیقروب حقیرایله و داعلشد کده یینه حقیره وداع محلیدر دیو حقیره ایکیوز غروش و بر عرب کوله سی و بر ارنا بود قزی [۳] و بر قات اثواب و برات و خداملریمه دخی تکرار بر چوقه و بر قماش و اوتوز [۴] غروش احسان ایدوب یوز عدد پرسلاح توفنک انداز شهباز یکتلری رفیق و یروب پاشا ایله اویشوب و داعلشوب

انلر ولایت مانیه بزلر ولایت اولونیه کتدی کمز قنایق لری بیان ایدر

اولا بولبلغراد ایچنده مذکور اغاج جسر دن عبور ایدوب جنوب جانبته معمور قرالر کچوب کوه بلندلر اوزره ۳ ساعت [۵] کیدوب (قریه سنه یا) [۶] اندن (قریه بوبرات)

[۱] ک : متبصر [۲] ط : وهرسنده [۳] ب ، ک : و برعاصی ارنا بود قزی [۴] س ، ک :

اونار [۵] ک : ۴ ساعت [۶] ک : سینه با . ب ، س : سینه یا

یرلره جریان ایدوب قبله طرفنده کی عیون جاریه لر جمله اوخری کولنه آقار و بوکوه بالاده اولان اجناس مخلوقات و حشرات متنوعه مکر کوه بیستونده و کوه سنجانده [۱] و کوه دماوند و کوه سپهده و کوه آغریده و کوه بیگ کولده و کوه البرزده اوله الحاصل غایت مسیره کاه و شکارگاه جبال عالیدر اما بلغرادک بلدز طرفنده اولان صحرا یولیه شهر ایلبصان بش ساعت یردر و بوشهر بلغراد ییلا ایلی اولماغیه آب و هواسی لطیف اولدوغندن محبوب و محبوبه سی غایت فراوان اولوب جمله عاشق پرستلر در اما غایت مؤدب و مؤدبه لر در و جمله تازه لری پورسلاح کز لر زیر العیاذ بالله هر دی سدی بیلمز ارناوودستاندر همان اسماطه [۲] حقیچون یعنی قاجم حقیچون دیوب کز لر اما عسکری ولونداطائفه سی اولیوب رعایا اوغلی اولانلر اکثریا بوشهر دن اسلامبوله کیدوب حاملرده استاد کامل اولوب دلاکلاک ایدر لر (در بیان ممدوحات ما کولات طعام عظمت مشروبات) اولابیاض ارناوود سیدی و نخودلی چوره کی و طاق بوره کی و چاموقه [۳] و قومشوق وار [۴] نام پنز و میورطه لی طوبه بورکی و قیاق بقلواسی و بادملی صمصاسی غایت ممدو حدر و مشروباآندن اوزوم شیره سنک بر کونه قینامش لعلکون شیرده سی اولور اکه ریحانیه یرلر بر کاسه آندن نوش ایدن سرخوش و سرمست اولوب کامل برهفته دماغندن ریحان و عمبر ریحه سی زائل اولماز الحاصل بوشهره مخصوص ریحانیه شربتیدر و داری بوزه سی بیاض الک کبی اولوب آندن نوش ایدن صوسزلنی دفع ایدر کویا مصرک پرنج صوبیه [۵] بوزه سیدر و فواکهاث مشراتندن آدم کله سی قدر لمان ناری و زیتون و انجیری و نیجه بیگ باغ و حدیقه جنانلری جهانی زین آتمشدر اما لیمانی و تورنجی اولماز (در کار صنایعات مصنوعات متنوعات) جمله اهل اصناف اهل حرف موجود اولوب اما اکثریا خلقی الکاسب حبیب الله دیوب کار و کسبلری تجارتدر کم ولایت ولایت متاع کتوروب کتر لر بر صنفی عوامدر [۶] بر زمره سی عالماندر بر فرقیسی اهل اصنافاندر کم چونخی شهر ایچره غزاز و صراج و قیوچی و خفاف و قزغانچی و دباغدر (در حساب اقالیات بقول علم نجوم و علم اسطرلاب) بوشهر دوردنچی اقلیمک و سطنده بولتوب ارض بلدی ... و طول نهاری ... بوشهر شیریندر ...

(۱) ک : سنجانده . ط : سنجانده (۲) ک نسخه صنده همزه نک کسری و سینک سکونیه حرکه لشمدر (م) (۳) ب : جاموقه (۴) ب ، س ، ک قوموشتو وار . ط : قوشق وار (۵) ک : پرنج صوبی [۶] ب ، س ک : عواندر

عشقیاجہ وماریولجہ اولان لوندات مقولہ سی جاناری بوداغك قویاخنده فسق و خجورایدوب
 رھفته عیش و عشرت ایدر لر الحاصل عجایب طربکاه عشرتکاه یردر اما بوقورو واروشده
 خان و حمام و چارشوی بازار یوقدر انجق ایکی عدد کفره دیرلری واردر همان بلغراد
 شهرینك صو آشری برحله سیدر واولری جمله صو کنارلرنده بالق دالیانلری ایله معمور
 لکن شهر ایچره جریان ایدن نهر اوصوم طغیان اوزره کلسه بوقورو واروشك اولرن
 وقرشو طرفنده بلغرادك صو کنارنده اولان مسیره کاه و دباغ دکانلرن و نیجه اولرک شاهنشین
 و مقصوره و قهوه خانه و درزی دکانلرن صو غرق ایدر زیرا شهر بلغرادك غایت معمور
 خانه دانلرینك روزنلری جمله صویه [۱] ناظر اولوب بعض زمان عمارتلرن صو بصوب
 کپر اما ضرر ایتمز زیرا متانت اوزره مبنی بنای عظیملردر ... (دربنای جسور ممرناس
 عجایبات) اولا شهر بلغراددن اشغیجه قزغائیلر چارشوسی باشنده نهر اوصوم اوزره
 قرشو قورو واروشده عبور ایده جك طقوز کوز اغاج قنطره عظیمدر اما بوجسرك جمله
 تابه لری [۲] صواچینده کار کیر بنای عبرت نما طاشلردر لکن اوستلری مذکور قوروداغدن
 کسمه ایری مشه و پلید اغاجی درکلری دوشه لیدر برعجایب و غرایب پل آثار عجیبه
 و غریبه درکم کویا هر سك ولایتده فوجه [۳] شهرنده نهر درین اوزره سلطان سلیمانك
 برکوز اغاج جسریدر اما بولغراد جسری طقوز کوزدر خدا حفظ ایله آمین بوجسر
 عظیمك التندن جریان ایدن نهر اوصوم بلغراد شهرینك قرشو طرفنده کی صحرادن جریان
 ایدوب نیجه بیک پرنج طرلاسی و نیجه بیک مشبك بوستانلری وار اکثریا بو شهر بلغراد
 خلقی بو صودن استعمال ایدر لر غایت لطیف و نظیف آب حیاتدر و غایت لذیذ پرنجی حاصل
 اولوب جمله ارنابو دستانه کیدر (در منظره مقالید جبل طومور) بولغراد شهرینك
 قبله جانبده ایکی ساعت بعید اولان طومور داغی اویله یوکسك سربلند کوه بالادرکم
 بش التی قناق یردن نمایان برمه یب کوه بالادر آنده اولان نباتات کیهات عشباتك انواعی
 اولورکم جمیع فرنکستان ولاتستاندن حکمالر بوجبال بالایله عروج ایدوب نیجه بیک یوک
 کونا کون ادویهلر جمع ایدر لر بونده اولان آب حیاتلر اطرافلرنده اولان اون بر قضا

(۱) ك : بو اوصوم نهرینه (۲) ك : تابه لری | (پایه لری) اولسه کر کدر (م) | (۳) پ ،
 ك : قوچه . | متی دوغرودر که هر سکه موستارک ۷۵ کیلو مترو شروقتده ودرینه نهری اوزره
 بر قصبه در (قاموس الاعلام)]

ایچنده غریب‌الدیار اهل صنایعاتلر سا کن اولورلر (در عدد مأ کل دار الضیافات اطعام عمارات) جمه اوچ عدد عمارت مأ کادر جملدن بایزید خان و اوزقورلی و عزیز افندی عماراتی مشهوردر (در بیان انهار زلال جاری آب حیوان آب حیات) بوشهر ایچره جریان ایدن نهر اوصوم تاجنوب طرفنده اصقره پاروکوه اوصوم وجبل بالا طوموردن کلوب بوشهر ایچندن جریان ایدوب غرب طرفنده موراووا صحرای ایچره کیدوب قره عثمان اوغلتک [۱] چفتلکی دبندن کچوب ایلصان صویي نهر ... مخلوط اولوب دریا مثال ایکیسی بریدن جریان ایدرک مزای که صحرا سندن عبور ایدوب تاینه باشت اووا قلعه سی دبنده وندیک کورفزی دریا سنه منصب اولوب مزای که صحرا سنده یاز و قیش بونهر اوصوم کمیلرله عبور اولنور (در وصف عمارت قورو واروش) بولغراد شهرینک بو اوصوم نهری قرشوسنده جنوب طرفنده صواشری براروش مزین واردر اسمته (قورو واروش) دیرلر جمله ایکیوز عدد اولی باغ و باغچلی و جمه کره متلی واسع اولدرلر اکثریا اوروملر وارناود کفره لری سا کنلدر بو واروشک اکسه سنده کی داغه قورو داغ دیدکلرندن بوقصبه آنک اسمیله سما اولوب قورو واروش دیرلر برعظیم کوه سر بلنددر کم درخت منتهای عظیملر ایله مزین اولوب نهر اوصوم اوزره اولان جسرک تعمیر و ترمیمه درختلرینک کراسته لرن صرف ایدرلر هر کم بوداغدن برچبوق کسه حاکم تجریم ایدوب حقتدن کلور و شهرده بر آدم قان ایدوب بوقورو داغه فرار ایدوب دخیل دوشسه حاکم الندن خلاص اولوب ارتق حاکم ا که وضعیت ایده مز اما اول قانلی شهره دخی کله مز کسه اول آن قتل ایدرلر الحاصل اولورسه جلای وطن ایلر... (در مسیره کاه ارباب مرام) بوشهر بلغراد اطرافلرنده جمله یتس یدی رده تفرجکاه مسیره کاه یرلر واردر اولایورو [۲] قلعه ده مسیره کاه چکه بنی قیالرینک مقصوره لری [۳] و اشاغی دباغ خانه صفه لری و یکی چارشو میدانی درختلری و طوموردانغی یکتلرک صیدوشکار کاهلریدر [۴] و بو قورو داغ مسیره کاهی برچنزار و لاله عذار و خیابان معجمدر کم کویا قونیه نک مرامی و ملاطیه شهرینک اصپوزوسیدر نیجه یرلرندن عیون جاریه آب حیاتلری روان اولوب هر درخت عظیم سایه لرنده کی صفه و مصطبه لرنده یوزر آدم صغارد که لدر [۵] حتی شهرک

(۱) س : قره عثمانک اوغلتک (۲) ک : یوقارو (۳) (مسیره کاه) ما بعدینه مضاف قیلنمشدر (م)
 (۴) ک : طوموردانک اتکلر نده صیدکاه و شکار کاهلریدر [(متن دها یا قیشقلیدر (م)] (۵) قاهوس
 ترجمه سنه کوره دالک فتحی و کاژک تمیدیله سدوسکی وصفه مقوله سی نشمینه دینور (م)

کلمہ بر ساعتی وار ناقوسی ایجرہ اون آدم اوطورر وقت ظہر اولدقدہ اون کرہ ضرب
ایدوب صداسی بر قناق یرده استماع اولنور تعبیر وتوصیف ایله اولماز تا کہ کورمکہ
محتاج بر ساعت عبرتمادر وبو چارشو قربنده جملہ التی عدد قہوہ خانہ لری وار جملہ سی
بر کونہ نقش بو قلمون عبرتمون قہاویلر درکم [۱] ہربری برز کونہ نقش نکارخانہ
چیندر بر قاقی شہر ایجرہ جریان ایدن نہر... کنارینہ اولوب بعض یاران صودہ شناورلک
ایدرلر بعضیلر ماہی کونا کون صید ایدرلر بعضیلر نیچہ کونہ احباب واصدقای ارباب
معارفلر ایله کوروشوب وبلشوب مباحثہ علوم شرعیہ وفن شعریہ کوررلر زیر اشعراسی
وفصحا وبلغاسر ومصنفین ومؤلفیندن تکمیل فنون شتی وعلوم لاتحصی ایتمس بحر عمان معانی
کمنہ لری غایت چوقدر اما مذهب قیدندہ دکلدردر انجاق ہان مشرب قیدندہ درلر ظریف
وعجیب ورشید ذکی الطبع آدم لری وارد و دباغ خانہ چارشوسوی نہر عظیم کنارندہ
واقع اولمغین چنار مٹہار ویندسر نکون وانکور کونا کون اشجار لریاہ مزین اولمش
بر قویاخ سایہ دار کارخانہ آہ اوراندرد کم غایت پاک وطاہر مسیرہ کاه یردر وقزغانجیلر
چارشوسندہ کرچہ سندان وچکچلرک بر طقہ طقہ طق صداسیدر اما اولدخی اصول
آہنک ایله نحاص خالصی استادلر دو کدکچہ اولدخی بر کونہ اصول وآہنک صداسیدر
اما بو چارشو دخی غایت مزین وشاندار [۲] دکا کینلردر کم بر ترتیب اوزرہ بنا اولمشدر
وغزازلر [۳] چارشوسوی دخی اولیہ پاک و لطیف و نظیف چارشوی بازار حسندر کم بوندہ
اولان محبوب نیچہ آفتاب غزاز جوانلرینک بارمقلرندہ کیکاری یچندہ ایلکلری سیر اولنوب
جمال کلاری مشاہدہ اولنور جمعی چارشوی بازارندن صولر جریان آدیکنندن اولقدر پاک
بازار لری وار کم آدم یولار اوزرہ اوطوروب تماشای جمال اتمک استر زیرا جملہ دکانلر
ایجرہ اولان دلبران لری اصلا کونش یاقیوب ہربری کویا بر کون کورمز پادشاہلرینک اولادلریدر
وبو ایکی طرف دکانلرینک اکثریا صوقاقلری اوزرہ تخته اورتولی دکانلردر [۴] جمعی
یاران ارباب معارف صادقان عاشقانلر جملہ دکانلردہ دلبرانلر ایله مصاحبت ایدرلر عیب
دکلدردر زیرا استادلری وپدرومادر لری تفاحر کسب ایدرلر (در شروع ستایتس خان تجاران
خواجہ کان) جملہ بش عدد کرہ مت اورتولی خان خواجہ کان سودا کرانلری وار کویا
قلعہ لردر (در عدد وکالہ مجردان اہل پیشہ کان) جملہ التی عدد بکار اودالری واردرد کم

[۱] ک : ہوہ خانہ لردر کم [۲] ک : سایہ دار [۳] فصیحی [۴] (قزازلر) در

ایله منور اولوب توحید اره عطریاتیله آدمک دماغلری معطر اولورکم جمله قرق عدد حجره لر در اوزقورلی تکیه سی و . . . بونلر معروف لر در (در مدح حمامات راحت جان) جمله ایکی عدد کر مابه غاسلاندر اولا بری اوزقورلی جامی اوکنده اوزقورلی حامی غایت لطیف بنا و نظیف آب و هوادر و بری طبه خانه چارشوسی ایچنده بنای شاهانی مثال حمام روشنادر و خداملری پا کدر (در وصف حمامات مخصوص اعیان) بقول آلفته و آشفته کان بو شهر ایچره یوز یتیش عدد سرای خانه داندلرده بر عدد حاملر واردر (در عدد چشمه سار آب حیوان آب حیات) جمله . . . عدد چشمه تشنه کان عطشاندر اولا جمله دن اوزقورلی حمامک قپوسی اوکنده یول آشری اسلامبولده معمار سلطان قاسم اغا چشمه سنک تاریخیدر

قاسم اغا رئیس معماران یاپدی بر خیرکم کورن ایددر شک
 حق قبول ایله چون اولدی تمام بیک الی درت ایچنده کا [۱] بو چشمه سنک [۲]
 سنه ۱۰۵۴

بو تاریخ چشمه اوزره بر قطعه لاجوردی کاشی اوزره بیاض جلی خط ایله تحریر اولمشدر اندن سراج خانه باشنده کی چشمه دخینه قاسم اغانک اولوب ینه مرقوم تاریخ کاشی اوزره تمیق اولمشدر اندن طقوز یرده اوزقورلی عیونلری جریان ایتمده در (در عدد چارشوی بزازستان قبان) جمله . . . عدد بازار حسن سوق سلطانیدر اما جمله دن سراج خانه سی و خفاف خانه سی و دباغ خانه سی و قزانیچیدر چارشوسی غایت معمور و شیرین و مزین ترتیب اوزره بنا اولمشدر دکا کینلر در اما نهر کنارنده هنوز نوبنا بر سوق رعنائی حسین پاشا بنا ایتمش جمله بر قاعده بر ترتیب بر بازار یریدرکم مجمع العرفاندرکم و یوز عدد دکان جدید لر درکم اصناف متنوعه انده موجوددر اورتاسی بر میدان عظیم اولوب کونا کون اشجار سایه دار لر ایله آراسته اولوب سایه ظل حمایه لرنده کی صفة لرده جمله ارباب صنایع و ارباب معارف برر کونه کار کیرلک ایدر لر بومیانده (در آثار بنای عبرت نهای عجایبات) اول چارشو ایچره بر ساعت قله سی وار اوجه سر چکوب انده اردل دیارندن

[۱] (b) کله سی ک نسخه سنده یوقدر . ط نسخه سنده بونک یرنده [کاه] کله سی وار [۲] بو مصرعک وزنی بوزوقدر دوغروسی (بیک الی دورته کوربو چشمه سنک) اولوق نمکندر فقط کرک متن کرک بو حساب ایدیلنجه (۱۰۵۴) دن فضله چیقور دیمک که بو مصرعک بالکز نطقاً تاریخیدر مع مافیله (الی) کله سنی شده سز اوقوق لازمدر (م)

(غازی مراد پاشا جامعی) ساده بنا معبدگاه رعنادار اندن یوقارو قلعه‌ده (حنکارجامعی) آنکه (فتیحه جامعی) دیرلراندن مراد چلبیا محله‌سنده (قره مراد پاشا یکه‌نی چلبی حسین پاشا جامعی) نوینا بر جامع زیبادرکم بو حقیرک ا که تاریخی بودرکم قبله قیوسنک عتبه علیاسی اوزره قاره حصارى طرزی جلی خط ایله

اولیا پنج اسم اعظمه دیدی تاریخی حی عزیز ویا نصیر ویا قوی ویا متین [۱] سنه ۱۰۸۱

امابر نازک و مصنع و سرامد و شش خانه کار کیر مناره و بر کاسه نیلکون بنا [۲] مدور قبه‌سی اوزره لعلکون کره مت ایله مستور بر جامع معمور پر نوردر ظرافت و لطافت و علم معماریده مثلی یوقدر بر بی بدل و مفرح و دلکش جامع زیبادر اندن محکمه قربنده نامنه (موشقا جامعی) دیرلر کویا خلد بریندر بو مذکور جامع لر مشهور معبدگاه مزینلردر (در مساجد های موحدان مؤمنان) جمله . . . عدد محلات نفقه‌لری و زاویه‌لری و مز کتایدر اولوا وقف محله‌سی مسجدی مراد چلبیا محله‌سنده اوچ عدد مساجدلر وار و بابا قاضی مسجدی پاشا خیلر مسجدی و آق محله مسجدی و اسکی بازار مسجدی و کون کورمز محله‌سی مسجدی و سکنز عدد مساجدلری دنخی وار اما مشهور معمورلری بونلردر (در تقیهمات عدد دارالتدریس مفسران) جمله بش عدد دارالعلوم طالباندر جمله آسلطان بایزید ولی مدرسه‌سی و اوزقورلی مدرسه‌سی . . . بونلر مشهوردر اما باشقه دارالحدیث محدثانی و دارالقرای حفاظانی یوقدر لکن ینه هر جامعلرده مدرس حسیلر واردرکم جمیع فنون و جوهاتلر قراءت اولنور زیراً طلبه‌لری چوقدر (در دارالتعلیم مکتب جکر گوشه پسران) جمله . . . عدد دار ابجد خوان صیاندرا اولابایزیدخان مکتبی و اوزقورلی مکتبی و شیخ عزیزین [۳] مکتبی و تکیه مکتبی . . . بونلر مشهورلردر (در ذکر تکیه درویشان ارباب طریق‌ذیشان) جمله اوچ عدد خانقاه آل‌عبای مجذوباندر اولا حنکارجامعک محرابی اوکنده حضرت الشیخ . . . افندی خانقاهیدرکم سکنز گوشه فوقانی و تحتانی بر تکیه خلوتیدرکم بو دپارده بو طرز و طور اوزره بر توحیدگاه مقام خانقاه کورلمه مشدر حتی جامعک صاغ طرفنده درویشان حجره‌لری وارکم حجر توحید ایله سوخته اولمش فقر و فاقه صاحب‌لرینک صومعه‌لری نور توحید

۱۱ | بو مصراع حساب ایدیلنجه (۱۱۲۹) ایدبورکه (۴۸) فضلده در اکر بو مصراع (اولیا پنج اسم اعظمین چیقوبدر تاریخی) اولورسه اوزمان (اولیا) کله سنک کوستردیکی (۴۸) عددی چقنجه (۱۰۸۱) اولور (م) [۲] ک : نیلکون مثال [۳] ک ، ط : عزیز

مرامدر و پاشاژده مخصوص سر ايده والى ولايت چتال باش پاشا قرن داشى عثمان پاشا سراينده ساكن اولوب كتيرديكمز امر پادشاهيلى وسردار على پاشا مکتوبلرن و يروب ديوان پادشاهيده دپه دلندن كتيرديكمز بورع و نالرى [۱] حر ميلرينك كله لرن ديوان پادشاهيده غلطان ايدوب فرمان پادشاهيلر قراءت اولند قده مفهوم كلاملى عثمان پاشانك معلومى اولوب فرمان پادشاهك ديوب مانيه محافظه سنه جمعى اولونيه سنجانى عسكريله آماده اولماق ايجون مناديلر ندا ايدوب كتيرديكمز كله لر ايجون حقيرك باشنه بر چلنك شاهى طقوب و بر خلعت فاخره كيدروب فرمان سردارى كتيرديكمز ايجون بر كيسه غروش و برآت و بر كوله و خداملر يمه اون التون و بر چوقه قومش احسان ايدوب قناغمزده برهفته صفار ايدوب نيجه سرايلرده دخى ذوقلر ايتدك اندن محمد افندى زاده لر سراي وسردار اغا سراي و اوزقورلى سراي بونلر مشهور سراي آبادانلردر (در دفتر اسماء عدد محلات) جمله اوطوز عدد محلاتلردر اولوا قلعه نك جنوبنده مراد چايبا محله سى اوزقورلى محله سى حنكار محله سى وقف محله سى بابا قاضى محله سى پاشا قجيلر محله سى اق مسجد محله سى اسكى بازار محله سى كون كورمز محله سى . . . اوطوز عدد محلاتلر ك مشهور معمورلرى بومذ كور محلاتلردر لكن اون محله سى كفرلردر و بر محله سى يهوديلردر اما ارمنى و فرنك و جنكانه محله لرى يوقدر لكن لاطين كفره لرى چوقدر كم كلوب بازرگانلق ايدوب ينه كيدرلر (دربيان عمارت جوامعهاى اهل ايمان سلاطين آل عثمان) جمله اوطوز عدد محراب مؤمنان عابداندر اما جمله ا جماعت كئيره يه مالك تاشهرنك و سطنده (سلطان بايزيدولى جامى) طولى التمش اياق و عرضى اللى اياق درو بر موزون و مصنع و سر آمد مناره سى واردرو جمله اوچ عدد قپورلى اولوب ايكي يان قپوسى و او كنده بر جامع قدر دخى صفة عظيمى وار اما حرمى داردر لكن بر طرز قديم بنا اولنش سراپا كره مت اورتولى كار عتيق جامعدر حرابى او كنده . . . افندى تكيه سى سگز كوشه تحتانى و فوقانى تكيه خلوتيدر اندن (اوزقورلى جامى) جمله سر آمد كار كير قبه لى و سراپا رصاص خاص نيلكون ايله مستور بر جامع نورعلى نوردر كم و بر سر آمد مناره موزونى وار كم مثلى مكر سيواس ايلتنده نكسار شهرنده (ملك غازى) جامعنك مناره سى ارله اما بو جامعك طشره حرمى اطرافلرنده كى يان صفه لرى اوزره بياض و مجلا مرمر ستون منهارل اوزره يدى عدد قورشوم اورتولى قباب عاليلردر و جمله مدرسه و مكتب و تكيه و عمارتلى سراپا قورشوم اورتوليدر اندن

[۱] ك : بورغونانلى

اوزرہ جملہ سکسن عدد واسع دکانلدر کم بریولدر غیرى طریق عام یوقدر زیراً بر طرفی
 قلعه نك چكه بنی قیالریدر و بر طرفی قلعه التندن جریان ایدن نهر ... در اما استاد
 فرهاد کوه کبوشنی قلعه دن و یوقاری قلعه نك چكه بنی قیالردن اویوب کسمه قیا
 نردبانلر ایله بر مناره قدی قلعه دیواری صوکناری اولماق ایله قلعه تملن صودو کر بعضی
 یرلردن صویه ایتر یتمش سکز قدمه طاش نردبانلر ایله انیلوب قزانجیلر چارشوسی قیوسی
 دیدنده بر عظیم صو قلهسی وار تا صویک ایچنده بنا اولمشدر تا چكه بنی قیالری ایچندن
 اویمه یوللری وار کم یوقارو قلعه دن اشنی صو قلهسنه اینجه بیك التمش ایاق کسمه طاش
 نردبانلدر کم حین محاصره ده بو قیالر ایچنده کی یوللردن صو طشیوب محصور اولنلر اصلا
 صویه ضرورت چکه ملر و بو یوللری دوشمنلر دخی کورملر اما قزانجیلر چارشوسی
 قیالردن اشنی صو یوللری اچاقدر اما بو یوللری دخی دشمنلر کوره ملر و بو اشنی
 قلعه ده اولان دکانلر قزانجیلر و جابجا مطاقلردر و بو قزانجیلر چارشوسندن طشره مرحوم
 ومغفورله اوزقورلی ... بر چارشوی عظیم بنا ایدوب بو محکمک بر واروش عظیم اولماسنه
 سبب اولوب حالا اوزقورلی واروشی دیرلر و قزانجیلر چارشوسندن شرقه تا مطاقلر
 باشنه وارنجه کامل ایکی بیك آدمدر و ایکی قات شاهراه یولدر و یمن یساری سراپا هر
 اصنافدن پاك و پاکیزه دکانلدر اکثریا دکا کینلر اوزقورلی اوغلی اوقافیدر کم جملہ
 یدیوز عدد [۱] دکانلدر اما بزازستانلری یوقدر لکن ینه جملہ متاع اقمشه نادره
 و دیبا و شیب و زرباف فاخره لر جملہ موجوددر اکثریا بو محسی [۲] غایت چوقدر
 (در وصف بیوک واروش شهر بلغراد ارنابود) کرچی بر سواد معظم واروش عظیمدر
 اما قلعه دیواری ایچنده دکلدر یوقارو قلعه نك جانب قبلهسی و شرقیسی طرفنده بر
 واسع فزاده و نهر ... کنارنده سراپا باغ و کلستانلی و مشبک بوستانلی رباط عظیمدر کم
 جملہ لملکون مصنع کره مت اورتولی بش بیك عدد معمور و مزین روضه جنانلی واسع
 و تحتانی و فوقانی سراپا کار کیر بنالی و یدی عدد دره و دپهلی زمین محصولدارده
 غایت مصنع دارلر اولوب یوزدن متجاوز سراپا کشانلر ایله آراسته و هر بر حاندانلری
 حوض و شادروانلر ایله پیراسته اولمش شهر مزیندر کم هواسی و بناسنده روح
 واردر (در وصف سراپا اعیان اغوات) جملاً حسن [۳] پاشا سترایی باغ

[۱] ن، س، ک: دورتیوز عدد [۲] ک: چوقه جیسی [دیگر نبیخه لر متن کبیر (م)]

[۳] ب: حسین

كفار دوزخ قورارينه بوقلعه [۱] بروجه ايله پادشاهه فریادجی کوندره منزله آخر کار بوقیالردن برسردن کچدی وشهباز یکیدی ایپایله صارقیدوب اولدخی قیالردبنده جاری اولان نهر... شناورلك ایدوب قطع منازل وطنی مراحل ایدوکه ادرنيه واروب احوال دیگر کون محاصره بربر پادشاهه تقریر ایدوب احسانلر آلوب ینه اوچ کونده برشب مظالمده بوچکه بنی قیاسی دبنه کلوب چکه بنی دیوفریاد ایدیجک بلدیلمکم قلعه دن پادشاهه فریاده کیدن غازی قوصقیدرکم کلوب قول وقرار معهود قدیم لری اوزره چکه بنی دیدی در حال غازی قوصقیی ایپرایله قلعه یه چکوب بیره خوش کلدک نه خبردیججه پادشاه عالیناه وزرا ووکلا وعلما وصلحا وشیش الاسلاملر سزله سلام ایتمدیلمر [۲] « بنم غازیلم انشالله تعالی اون کونه که اللی بیک عدد عسا کبر اسلام ايله واروب یتشم [۳] دین مبین غیرتی آنلر کدر همان غیرت وجد و اهتمام تسینلر نیلرسه ايله سنلر زنهار به زنهار قلعه کفاره ورمه سنلر » [۴] اشته جمیع سرکارده اولنلرک مکتوبلری دیوب جمله محصور اولان غزات مسلمینه تسلی خاطر و یروب آنلر دخی وار مقدورلن صرف ایدوب شب و روز صواش پرخاشلر ایدرکن حقیقت الحال اون کونده یتشم سکسن بیک عسکر امدانی قضاء قدر کبی همان جمله کافر لره قلعه التده کرشوب کفاره برصاتور بایزیدی چکرلرکم حالا مزایه صحرا سننده قرار [۵] ایدن کفره لرک استخانلری جسته جسته و پشته پشته یغلوب یاندیغی نمایاندر بعده جمله غازیلمر پادشاه جم جنابدن احسان و انعاملر آوب اول « چکه بنی » دین شهبازه دخی بر زعامت عظیم احسان اولنوب حالا اوغلارینه (چکه بنی زاده لر) دیوب الی ماشاء الله بروجه تملیک زعامت کوینه متصرفلردر انچون اول سبیدن بوقیایه چکه بنی قیاسی دیرلر مشهور آفاق بر طاق رواق مثال بر براق آق قیادر و بو چکه بنی قیالریک بعضی یرنده قله و کنیسه و مسیره کاه کوشکلر واردر (در فصل اشکال اشغی حصار) بو نیالر التنده صو کنارنده اشغیده بر قات قلعه دیوارلری دخی وار غایت متین دیوار مسند [۶] حصیندر اشغی بیوک کوپرو باشند. کی قلعه قپوسندن تا قزانجیلر چارشوسی قپوسنه دک جمله سکز یوز ادم اوزون چارشودرکم نهر کنارینه واقع اولمش سوق سلطانیدر و بو قلعه ایچنده جمله یتشم سکسن مقداری کره مت اورتولی سهل معمور اولردر ماعدا همان برشاهراه

[۱] دوغروسی (بوقلعه یی محاصره اتمدیکندن) اولمیدر (م) [۲] ب: یتشمز [۳] (ایتمدیلمر) کله سنندن صوکره (پادشاه عالیناه عباره سی لازمدر) (م) [۴] (ورمه سنلر) کله سنندن صوکره (دیدى) لارمدر (م) [۵] ک: فرار [۶] ک: سد [مشید] اولسی ده ممکندر (م)]

ایکی بیک التیوز عدد کر مه ادم احاطہ ایدر قلعه سرآمددر و جملہ دورد عدد متین و قوی دروزہ لری وار اولا یلدز طرفہ چارشویہ اینہ جک بیوک قپودن چارشو یقوش اشنی کامل بیک آدمدر و بوقپو اوچ قاتدر هر قاتی مابینی یوزر آدم بر لرندن بعید باب عظیم لردر بوقپولرک ایکی عدد قپوسی یلدز طرفہ ناظردر بر قاتی ایچری قاپودر کم شرق طرفہ مکشوفدر و بوقپونک تمل طاشلری فیل کودہ سی قدر سنک خارالردر مکر بوکونہ طاشلرک امثالی قدس شریف قربندہ خلیل الرحمنده یاخود نہر طورلہ کنارندہ بندر قلعه سنده اولہ و بر قپوسی دخی اسکی منصطر دبنده جانب غربہ ناظر قپودر کم اشنی حسین پاشانک یکی بنا ایتدوکی مراد چلیا محلہ سنده کی جامع اوکنہ اینر قپو یولیدر و بر قپودخی محلہ لر ارسندہ شرقہ ناظر بر کوچوک اوغرن قپودر اما اولقدر شاہراہ دکلدر (اشکال ایچ حصار) غربہ ناظر بیوک قلعه دیوارینک بر کوشہ سنہ متصل بر شدادی سنک بنا بر سور رعنا جکدر کم جرمی سکز یوز آدمدر و ایکی عدد قپوسی وار بری شرق طرفہ مفتوح قلعه ایچہ ناظردر بری غرب سمتہ مکشوف اولوب طشرہ اشنی چلیا محلہ سنہ یقوش اشنی اینر ایچ قلعه قپوسیدر کم جنوب طرفہ میال قپودر اما بو مذکور یدی عدد قپولرک جملہ سی قرہ آغاج تختہ سندن دروزہ لردر کم دمر قپولر دکلدر زیرا هر بر قپولر دشمندن کزلی قہلر اردلرندہ پنہان اولمش دروزہ لردر حتی بر ایکی قپولرینک تختہ قناطلری یردہ یطر زیرا ایچ ایلدہ و ایچ قلعه در دشمندن اصلا خوف و خشیتلری یوقدر و بو ایچ قلعه ایچندہ جملہ قرق الی عدد کیرہ مت اورتولی خانہ لردر و بر عدد جامع بایزید خاندنر و جبہ خانہ سی آزدنر التی پارہ طوپلری واردر و کھنہ بنا انبارلری و صو صارنجلری و دزدار خانہ سی وار غیری آثار بنا یوقدر (ستایش طشرہ بیوک حصار بلغراد) جملہ ایکیوز عدد کرہ متلی ویران شکلی اولدردر اکثریا اوروم کفرہ سی خانہ لریدر بانچہ لری خراب خیلی واسع میدانلری واردر و جملہ بر عدد کرہ متلی و کار کیر منارہ لی کار قدیم بر واسع بایزید خان جامعی کھنہ بنا جماعتسز غریب جامع عجیدر و جملہ سکز عدد کینسہ لری واردر اما بری غایت معمور و مزین و بیوکدر جملہ صوقاقلری قدرتدن طاشلی قالدردم لیدر و بو قلعه نک جانب اربعہ سنده کی قلعه دیوارینہ متصل اولدردر اصلا اطرافندہ خندقلری یوقدر زیرا دائراً مادار پالچین اوچوروم قنارہ قیالدر کم جنوب طرفندہ کی چکہ بنی قیاسی نام سمقی اوچ سماہ سرچکمش شاہین وزغنوس و قرہ قوش آشیانی و دولنسکچ و چیلاق یووالی سرآمد و مہیب قیالدر کم ادم اشنی باقمغہ جرأت ایدہ مز و بو محلہ چکہ بنی قیاسی دیمدن غرض اولدر کم بعدالفتح

تاریخنده بالذات بایزید خان خلافتنده سردار معظم کدک احمد پاشا ارناوود ایله روم و بوندوقانی فرنیکی لندن فتح آتمشدر دولت آل عثمانده حالا ... عددقلعه بلغراد نام سوربناملر وار اولابری طونا نهری کنارنده طونا بلغرادی و بری بودین سرحدنده بودینه بر مرحله دن زیادرجه بعید استولانی بلغرادی و بریده حکم آل عثمانده اردل بلغرادی و بریده بو دوردنجی ارناوود بلغرادی درکم حالا سلیمان خان تحریری اوزره روم ایلی ایالتنده اولونیه سنجاق بکینت تختیدر طرف پادشاهیدن بکینک خاصی ۲۲۹۰۰۰ اقیهه در وارباب زعامت ۲۸ وارباب تیماری ۴۸۹ در الای بکی و چری باشی واردر پاشاسی حین سفرده قانون اوزره کندو جبه لولریله و حمله ارباب تیمار جبه لولریله دورد بیک کزیده عسکر اولوب مأمور اولدقلری سفره میرلوالریله کیدر لر لیکن غایت بهادر و شجیع عسکری واردر شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اوچیوز اچی، پایه سیله شریف قضاسی و یوز یکر می پاره ناحیه قراسی اولوب بروجه عدالت بو قراردن قاضیه بهر سنه التی کیسه و پاشاسنه او طوز کیسه حاصل اولور سپاه کتخدایری و یکیچری سرداری و قلعه دزداری و ... عدد قلعه نفراتلری و شهر و ویواداسی و محتسبی و باجداری و قلعه کتخداسی و مهتر باشیمی و شهر کتخداسی و معمار اغاسی و خراج اغاسی واردر و اولونیه سنجاغنده جمله طقوز قضا پردر تخت قضا بو بلغراددر و شمال طرفنده مزرا کیه قضاسیدر کم او طوز پاره قرادر و شرق طرفنده طمور بلیچسه [۱] قضاسیدر و بو که قریب قبله ایله مشرق مابیننده قضای اصقره پاردر و آ که متصل قبله طرفنده قضای پرمدیدر بو قضایه متصل قبله سی طرفنده قضای پوغونیا در و بو قضانک غربنده قضای ارگری رایله مشادر [۲] اما بو ارگری قضاسی دلونیه سنجاغی خاکیدر و بو قضانک شمالنده قضای دپه دلندر و انک جنوبنده قضای اولونیه در اما بو مذکور طقوز عدد قضالر غایت محصولای یرلدر اما بعضی رعایالری عاصیلر در کم نعوذبالله و بو بلغراد قلعه سی روم قسطنطنین ایله ارناوود لندن فتح اولمشدر (قلعه نیک اشکالی) قبله دن یلدز روز کاری جانبنه طولانی واقع اولمش بریاچین توز [۳] قیا اوزره شنکل شمعدان مثال بر شدادی مجالسنگ طراش بر صعب سور صواش متین بر حصن حصین قلعه در لیکن ایچ ایلده اولیق ایله کوزدن براغیلوب جا بجا بعضی یرلری مرور ایام ایله مهتم اولمغه یوز دوتمشدر (در ذکر کردا کرد قلاعات [۴]) جمله

(۱) ک: بلیچسه (۲) ک: مشاعر [دوغروسی (براته مشاعر) اولوق ممکندر (م)] (۳) س، ک: بوز. پ: دوز (۴) ک: قلعه

مدرسہ سی و بر مکتبی و بر تکیہ سی و بر خانی وار اما حامی و عمارتی یوقدر لکن التی عدد دکانجقلمری وارد و بر قاچ او حاملمری وار همچوارلری اولنلر کررلر و بو شهرک آب و هواسی غایت لطیفدر بو پرمدی قضا سنک قبلہ سی طرفندہ قضای پوغزینادر [۱] اندن جانب غربہ یوقوش اشنی . . . ساعتہ کیدوب

قریہ ژوطوم [۲]

لسان ارناوودجہ . . . دمکدر باغلی و باغچلی معمور قریہ درکم رابہ نہری جنکنندہ صودہ غرق اولان یکیچری اغاسی مصطفی پاشا مرحومک کویدرکم سراینده قلعه مثال یر قلہ عظیم بنا اتمش و بو قریہ نک قرشوسنندہ یارم ساعت بردرہ اشری سلطان مراد و سلطان ابراہیم خان وزیر ی قتل و شهید اولان قرہ مصطفی پاشانک کوینی (قریہ لاودانی) [۳] صاعزده قالب اکہ قریب

قریہ روشنک

کوپرولی وزیر محمد پاشانک قصبہ مثال سراپا کرمت اورتولی تختانی کارکیر بنالی و باغلی و باغچلی جملہ . . . عدد خاندانی ربطہ مزیندر بر معمور جامعی و بر مسجدی و بر مدرسہ سوخته کانی و بر مکتب عرفانی و بر تکیہ درویشانی و بر توینا حمام جان ستانی و کفایت مقداری دکانلری وار آب و هواسی غایت لطیفدر . . . اندن ینہ قریہ ژوطومه [۴] کلوب اندن یر ساعت یقوش اشنی یدر طرفتہ کیدوب

قریہ دویرونه

یوز الی عدد اولی باغ ارم مثال کفرہ کویدر بوندن شہر بلغراد ایاق التندہ غرب طرفندہ نمایاندر اندن غربہ یقوش اشنی باغلر ایچرہ یر ساعت کیدوب

در تعبیرات سوان معظم دارجہاد یعنی قلعة ارم آباد

بلغراد حرم آباد

بقول مورخین لاطین بو قلعة ابتدا . . . بنا ایدوب نجہ دولتدن دولته کروپ آخر کار سنہ . . .

[۱] ب، س: پوغونادر. ک: پورغونادر ۱۶ ب: روطوم ۱۳۱ ب: لوزدانی [۲] روطومه

دامن) [۱] بر دربند کوبی زعامتدر اندن (قریه قاشیت) [۲] یو قرالر ارگری نهرینک
 صولنده قابوب یلدز طرفنه کیدن یولدر امان بری طرفه امن و امان اولان اصقره پار قضاسی
 حدودینه کروب اندن (قریه ماریجان) اندن (قریه قلچوقلر) بو مذکور اوچ پاره
 قرالر معاف مسلملر و مسلملردر رعایالری ارناود کفره لیدر بو محله درده عظیم چفتلکلر
 دخی واردر اندن ۳ ساعتده شرقه طاغلا اتمکننده و سنکستان یرلرده کیدوب

درتشریفات اشکال صوردار قرار یعنی حصار عبرتنامی اصقره پار

زمان قدیمده روم کفره سی بناسیدر لسان . . . دمکدر سنه . . . تاریخنده ارنا بود
 عشقیاسی لندن سلطان بایزید ولی عصرنده کدک احمد پاشا فتح ایدوب اولونیه سنجانچی
 حدودنده یوز الی اچقه قضادر و ناحیه سی قرقیدی پاره قرادر یکچیری اغالغندن قنیدن
 چیقوب اسلامبولده قائم مقام اولان ابراهیم پاشانک شهریدر قلعه نذراری والی عدد نفراتلری
 وار کتخدایری و یکچیری سرداری و غیره حا کملری یوقدر قلعه سی بر دپه اوزره
 حواله لی و بر قبولی و جرمی بیک آدملی بر کوچوک شدادی بنا بر قلعه رعنا جکدر ایچنده
 قرق بش عدد کره متلی خانه لری و بر بایزید خان جامعی واردر واروشی اشغیده یوز عدد
 کره متلی باغ و باغچه لی اولردر آب و هواسی لطیف اولوب باغچه لرنده زیتون و انجیری جهانی
 دوتمشدر اندن ایکی ساعتده (قریه ویزقار) [۳] اندن بر ساعتده جانب غربه (قریه
 طریان) یکچیری حسن اغانک بونده بر عالی ایچلی و طشلی مکلف حرملی چفتلک عظیمی
 وار آینه و رونده لره نعمتی مبدولدر اندن جانب غربه میال ۳ ساعتده کیدوب

درشروعات ستایش قلعه بره مدی [۴]

لسان . . . دمکدر ابتدا روم بناسیدر و سنه . . . تاریخنده کدک احمد پاشا فتحیدر
 دزداری و قرق عدد مردم حصاری وار اما قلعه ایچنده دزدار خانه سنیدن غیره برشی
 یوقدر جرمی ایکیوز آدمدر قلعه ایچره بر قیا اوزره بر حوضی وار ایچنده کونا کون
 ماهیلری وار غرابت آنده کم بویالچن قیا اوزره بو حوضه صورده دن کلر کسه بلز و جمیع
 زمانده صوبی اصلا ا کسلیلمز اشنی واروش جمله یوز الی عدد باغلی و باغچه لی و سراپا
 کره متلی و بعضیسی ساز اورتولی اولردر جمله بر کوچوک جامعی و بر مسجدی و بر سوخته

[۱] پ: دامن [۲] س ، ک: قاشیت [۳] پ : ویزقار [۴] پ : پرمدی

عاصی پورغونانی ارنا بودیله جنک و جدال و حرب و قتال ایدرلر زیرا بو قلعه کدک احمد پاشا جنک عظیم ایله فتح ایدوب حالا نیجه بیک شهیدلریمز اسکی دپه دلن قربنده مدفونلردر و بزم کله لر ایله کلدیکمزی قلعه نفراتلری ایشدوب الای ایله حقیره استقباله چیقوب توفنک شادمانلریله قلعه یه کیروب دزدار اغا خانه سنده ساکن [۱] اولدق اما غریب و فقیر آدملردر وظیفه معینه لرن اولونیه زفتی معدنی امیندن آلورلر آتلیمزی و بعض رفیقلریمزی قلعه دن طشره واروشه قوندردیله (در وصف واروش دپه دلن) جمله ایکیوز عدد حولیلی واسع اولردر جمله سی قیاغان و ساز اورتولی جابجا باغچه لی اولردر و یلدز طرفنده کی قپو اوکنده بر لونجه جمعیتی کوشکی وار و جمله التی عدد مفید و مختصر دکانلری وار و جمله بر جامی وار و حان و حمام و مدرسه و مکتب و غیری عمارتدن بر نشان یوقدر اما کچیلری و قیونلری و صغرلری چوقدر طشره واروش اولری کره متلیدر و اشغی صو کنسارنده باغ و باغچه لرنده ناری و انجیری واردر اما غرب طرفنده بو قلعه یه بر طوب منزلی یرده حواله لی داغلری واردر و بو دپه دلندن غیری یرار رفیقلر آلوب علی الصباح قالقوب کیده جنک محله قناغمزک قوسی اوکنده قلعه قولندن ایکیوز عدد بهادر چتال توفنکلی [۲] غازیلر بزم ایله یوله روانه اولماغه مباشرت ایدیلر حقیر اتم « غازیلر ندر اصلی سلاخانمش سز بن سزه نه دیدم » آنلر ایتدی « والله سلطانم دونکی کون سز جنک ایدوب بر قچ کافرک باشلرن آلوب نیجه سنی دخی مجروح اتمش سز ملعونلرک اقربالری بو کیجه شهره کلوب شهری [۳] بصسه لر کرک ایدی قلعه ایچنده دزدارخانه سنده یطدیغکنزدن بر چاره ایده مدیلر بعده آتلیکزی اوغورلمغه چالشدیلر بزلردخی واقف اسرار اولوب صباحه دک سزی و آتلیکزی محافظه آتدک و جنابکزی حضور کزدن اوچورمیه لم دیو سیزه و دزداره خبر ایتدک شمدی ایشته بو باشلرایله سزی بو کافرلر بو یولدن اولونیه پاشاسنه سلامت کتورمز لر ایلریده بردار بو غاز واردر آنده سزی البتده بکلرلر بز بو کون سزلردن آریلیوب رفیق اولوروز» دیو ایکیوز عدد پاک مسلح و مکمل یکتلر اوکزه دوشدیلر حقیر دخی وافر حظ ایدوب قلعه دن یقوش اشغی یوله روانه اولوب همان ارکری نهر عظیمن کیلرله قرشو کچوبا ول بوغاز دیدکلری محل ارکری نهرینک اوته طرفنده قالب قرشو طرفده صارپ داغله ۳ ساعتده چیقوب (قریه

(۱) ک : ساکن (۲) س ، ک : چتال فتلی (۳) ک : سزی

و عنا ايله عبور ايدر كن اللى پاره قرالردر ويرلرى غايت صارب و داغستان و چنكلستان يرلردركم ابتدا (۱) حدود اولونيه سنجاغيدر و دپه دڼ قضاى ناحيه سيدر بو عاصيلر ايچندن سلامتاه ۳ ساعته [۲] كچوب (قرية كورات [۳]) بو دخى دپه دڼ حدوديدر بو قريه قريب [۴] (نهر ويو) ار كرى نهرينه مخلوط اولور بو نهر ويو تا كورجه و ترحاله داغلرندن و سموينه [۵] ييلاسندن كلور اندن ايكي بيك آدم جانب غربه صارب دره لرى و دپه لرى و دره كنارلرن رنج و عتا چكر ك كيدوب

در تفهجات صورت قلعه دارامن يعنى سور رفيع متين دپه دڼ

بو دين سر حدنده نهر طونا كنارنده قلعه استرغون مشحون مقابله سنده بر دخى دپه دڼ قلعه سى وار لكن اول دپه دڼ پلانقه چيت قلعه در اما بو سنك بنا قلعه رعنادر سنه ۸۹۷ تاريخنده سلطان بايزيد ولى عصرنده كدك احمد پاشا فتحيدر عاصى ارنا بود ونه ديك فرنيكيله بر اولوب بو قلعه ايچنه قيانوب غزاة مسلمين دخى قلعه يه حواله طابيه لر ياپوب بو قلعه ايچنده كى كفسارلرك دپه لرن دللكلر يچون بو قلعه يه بعدالفتح دپه دڼ ديو تسميه ايتديلر حالا اولونيه سنجاغى خا كنده وويوادالقدر و يوز اللى اچدر ناحيه سى جمله سكسن پاره قرالردر اما چوغى بوغونيا [۶] داغلرنده عاصى لردر غيرى حا كلرى اصلا يوقدر اما قلعه دزدارى و جمله يوز عدد قلعه نفراتلرى واردر قلعه سى ا كرى نهرينك كنارنده اوج آسمانه برابر يالچين قيا اوزره بر بايرلى دوز يرده در حين محاصره ده طوب كوپلر ايله قلعه سى منهدم اولدوغندن تعمير و ترميمه امكان اولماغه اقتدارى اوليوب انك طاشى ايله ا كه قريب ينه اول بايرلر اوزره سنه مز بورده ده كدك احمد پاشا مجدداً شكل مربع بر شدادى مثال سنك بنا بر قلعه زيبا انشا ايدوب كويا سعدن اتمش داثرأ مادار جرمى التيوز آدم بر كوچك قلعه جكدر لكن خندق يوقدر اما ديوارى غايت قالين و قرق ارشن عاليدر و جمله ايكي عدد قبولرى واردر برى شرقه و برى يلدز طرفه ناظر لردر و قلعه ايچنده جمله قرق عدد حوليسز قرمىزى كرمه ت اورتولى كوچك نفرات اولريدر انجق بايزيد و لينك بر كوچك جامى وار و بر اچاق مناره جكى وار صا نارنجلرى و جبه خانه سى و دارى ايله مملو ذخيره انبارى وار قلعه نفراتلرى شب و روز

(۱) دوغروسى (ابتداء) اولمليدر (م) (۲) ك : ۲ ساعته (۳) ب : كوزات (۴) ب :

مقابل (۵) س : ك : سموينه (۶) ك : بوغونيا

وسازوسوز وهای وهوی ذوق وصفای حسین بیقرا مجلسلری اولدیکم صباحیسی یتیش عدد شراب فیچیبسی بوش قالدی وایکی بیک قیون کبابی تناول اولندی دیو تفلخر کسب ایتدیبلر خلاصه کلام بو حقیراضعف العباد بو جمعیت کبرایی برهفته تماشایدوب برارنا بودطرزی سور زفاف تماشالری اتمکه وصفنده لسان قاصر وقلملر کاسردر اکر برهفته ایچره اولان تماشای آیین عبرتنامی عجبلوبی موقوفی اوزره تخریر اتسم برطومار دراز زفاف نامه اولور نتیجه کلام بعدالسور احتتام [۱] بکدن برآت وبرکوله ویوز آلتون واون قطعه چوقه و قماشلری وبرمیقاتبلی مصنع ساعت احسان آلوب جمله احباب ایله وداعلشوب جانب غربه ایکی ساعتده تکرار ارگریه کلوب انده دخی جمله دوستانلرایله وداعلشوب ارگری قلعه سنک قبله‌سی طرفنده کی اوج سایه برابر ییلانک تا ذروه اعلا سندن دلوینه شهری دورت ساعتک یردر کون دوغودوقده هوا خوشلغنده بوندوقانی ونیدیکی کورفرزی دریاسی ایچره جزیره کورفرز قلعه‌سی نمایندر بعده ارگری یانندن عبور ایدوب شمال طرفنه باغلا ایچره کیدوب (نهر دره غوپول) کنارنجه کیدوب صاغ طرفن زده (قریه قاقوص) می پاشا اوغلی علی بک چفتلکیدر کویا رقلعه متیندر اندن ینه سمت غربه (قریه قریان) اندن (قریه لاب اووا) اندن (قریه توپوک [۲]) مقابله سنده نهریکچه ارگری نهرینه مخلوط اولدوغی یردن بر ساعت اشغی (قریه هوروم اووا) می پاشا زعامتیدر اندن

قریه لسلکل

اوکنده ارگری صوبی اوزره محمد صوباشی جسری بر کوز طاش بنا جسری عالی اولوب ایکی باشلرنده بر عدد کوچک کوزلری دخی وار بو جسری کچوب العیاذبالله عاصی پورغونات ایچیدر بو منزله کیدرکن بر کونده یولومزه ایکی کره پورغونات حرامیلری اینوب یرار رفیقلمیز اولماغیله عظیم صواشلر ایلوب آخر رفیقمز (درویش راهی) راه حقه شهید شهادتله کیدوب و بنم آتمده خمیس [۳] نام بر آتم و بر غلام مجروح اولوب آنلردن ایکی ملعون مرد اولوب سلاخلرن آلوب حمد خدا مرغ جانمز آزاد ایدوب درویش راهی شاه راه اوزره دفن ایلوب ایکی کله ایله منصور و مظفر دپلن شهرینه روانه اولدق و بو پورغونات ارنا بودی عاصیلری ایچندن یوز بیک رنج

۱۱ | ك : احتشام . ط : اخشام [دوغروسی (بعدالاختتام السور) اولق ممکندر (م)]

۱۲ | ب : ترپوک (۳) ب : خمس

اولور بونده برعظيم خان واللى قدر پناير دكانلرى وار ماعدا پناير جمعيتى زمانى بيك عدد چلاش و ملامش و خلاشدن كلبه احزان مثال دكانلر بنا اولنوب نجه كره يوز بيك خيمه و خر كاهلر قوريلوب عظيم جمعيت كبرا يرى واسع چنزار و سحر اى لاله زاردر اندن يته جانب شرقه ۳ ساعت كيدوب معمور قرالر كچرك

قرية زاروينا

يوز اولى بر معمور كويدر و برقهلى چفتلكى وار بو قرية بوغونيا قضاسى حدوديدر بوندن اوتيه قبله طرفنه ارتق يانيه سنجاغى قضاسيدر و بو قرية دن شهر يانيه ۹ ساعتك يردر و بوزار اوينا كويى باغلى و باغچلى بر كول كنانده واقع اولمش معمور زعامتدر [۱] آنده ضيافت عظيملر اولوب طوبلر و توفنكلر شادمانلرى اولوب بو كويدن قزى آلوب الاى ايله يوللرده نجه يوز كره توفنك شادمانلرى ايدوب جمله يكتلر صد اى الله الله كلبانكى چكوب اما يته كفره كجى خروس دپر كيدوب غيرى يول ايله كرويه دونوب معمور قرالر كچوب ۴ ساعتده جانب غربه كيدوب

در مسودات اشكال قصبه دلوناك

بو قصبه بوغونيا قضاسى حدودنده دوزت يوز عدد كفره اولى والتى بيك عدد باغلى معمور و آبادان رباطه زيبارد جمله قرق اللى قدر دكانلرى و جمله اون عدد كينسه لرى و جمله اوچ عدد خانلرى وار جمله كفره لرى ارنابوددر و قپودان پاشا خاصى اولوب ويواداسى حاكمدر مفروز القلم و مقطوع القدم خاصدر اندن ۶ ساعت يته طرف غربه

قرية لبوه اووا [۲]

اركرى قضاسى حدودنده باغ ارم مثال آب حياتلرى جارى و روان برداغ اتكننده جمله ايك يوز عدد قياغان اورتولى عارنابود اولريدر اما اهالىسى مسلمانلردر بر جامى و بر مسجدى و بر خانى و بر كوچك حمامى وار زينل پاشا اوغلى بونده چفتلكى ايجره سا كندر غايت خاندان عظيمدر كم و صفنده لسان قاصدر بونده كلينى يوز بيك كونه شادمانلر ايله كتروب جمعه كيجه سى بكه عروسى تسليم ايدوب اولكيجه صباحداق بر عيش و عشرت

[۱] ك : زعامت كويدر [۲] س ، ك : لبوه اوو

(پوغونیا) [۱] قضا‌سندن (قریه ژاروینا) [۲] دن قرالماغه کتدیکنم

قناقلری عیا و بیان ایدر

اولا ارگری قصریدن جانب جنوبه اول اود [۳] ایچره (نهردره غوبول) کنانجه اول صحرائک ایکی طرفی داغلی اتکنده جمله التمش سکنز پاره معمور و آبادان و باغ و باغچلی و جمله قلعه مثال قله و جمله اولری سراباقاغان طاشی اورتولی مزین قرالدر حکمت بوکم شرق طرفنده اولان کسوه اولو [۴] استنده کی صیره ده کی قرالر جمله الی پاره معمور کویلدردکم بر لرینه بر اوق منزلی قریبدر و آب حیات صولری [۵] یحسابدر اما ارگری قصری طرفنده اولان قرق پاره قرالر داغلا اتکنده در اما اصلا صولری یوقدر عجیب حکمتدر بوتماشالری مذکور صحرائر ایچره ایدرک ۶ ساعتیه جانب جنوبه کیده رک

در تسویدات طرز و طور قصبه پصقوی [۶]

ارگری قضا‌سی ناحیه‌سندن برداغ اتکنده باغلی و باغچلی و برقیالی داغ سربلند [۷] دبنده جمله اوچیوز عدد قیاغن اورتولی اولدر و قیالز دینده نیجه یوز عدد صود کرمانلری یورودور آب حیات صولر قینایوب چقار و داغلا اوستنده بری بری اوزره بنا اولمش معمور و شیرین کار کیر بنا اولدر اما اشاعیده دکرمانلر یاننده می پاشا نوبنا بر جامع زیبا و برکار کیر مناره لی معبدکاه رعنا انشا اتمشکم کویا جامع اقصى اولمش جمله قرا خلقی بوجامعه محتاجلردر عجیب رنده بنا اولمش و برچارشو بنا اتمشکم جمله یکر می عدد دکانلردر بو کویدن شرق طرفنه داغلا ایچره ایکی ساعت کیدوب

قریه اکسری والتوز

اللی عدد خاندانلری و بر بویوک چفتلکی [۸] و یلده بر کره دورر عظیم پنا بر جمعیتی

[۱] ک : پوغونیا [۲] پ : ژاروینا [۳] ک : اوز . پ : اور [نیجه اوچوده یا کیشدر دوغروسى (اول اوردو) اولمیدر واقعا حقیقه اوردو بوقسده بیک آتلی ، ایکی بیک یایان ، جمعا ایکی بیک کمی حتی بونلرک توابعلری اولسه بیله مجازا بر اوردو صایله بلیر (م) [۴] ک : کسوه اووا [کافک کسری ، سینک سکونیه حرکت لیشدر [معافیله اولوداغ مناسنه (کوه اولو) اولسیده ممکندر واقعا بویله ترکیب جائز دکل ایسه ده مؤلفمن اوقویانلری کولدورمک ایچون بویله ترکیبلر اویدوره قده در (م) [۵] پ : قیولری [۶] ک : پصقوی [۷] کوه سربلند [۸] ط : ویرنوبنا چفتلکی [بوراده (چفتلکی) دن صکره (وار) کله‌سی لازمدر (م)]

اما جمعی تازه جوانلری قصه یکللی وقصه جق اتکللی ونیکنده لی قرمزی حریر اطلاس زینونلر کیوب قوللری واولوقلری آچقدر جمله تناسب اعضالری میدانده در انجاق حریردن آق کنارلی کوملکلری قاصقلرینداق اورتر ماعدا باحرم یرلری انجه جک دوندن و کوملکلدن نمایاندر دونلری ایسه دزلرن انجاق اورتر بول پاچه لی سراویللردر دون دیرلر اما دکلدر همان بریاض چارشنی بلینه باغلمش درکار اوله جق وقتده اصلا اوچقور چوزمدن دونک پاچه لردن مصلحت کورلر الحاصل عجیب وغریب طرفه لباس هیئت مجموعه یکتلری وار اما غایت پاک دامنلردر آنلرده غلام وزنان قسملرنده فعل شنیع اولمازدر زیرا بیکت ولایتیدر وعورتلری مرحومه اولدقده (وحده لاشریکله) ایله قیودن طشره چیقار یردخی رحم مادر مصدرندن طشره چقوب دنیا به قدم بصر لکن هر بازار کونلری بالاده مذکور اولدوغی وجه اوزره فریاد و فغانلری جهانی دوتدوغی لا بأسدر یلده بر کره زانانه لری والدینلرینک خانه لینه کیده مز تابو مرتبه رابعه عدویه مرتبه سنده مستوره اهل عرض خواتینلری واردر (آثار بناسنک و ما کولات و مشروباتنک ممدوحاتندن) اولا باده سی وریحانیسی و بلونیه سی [۱] و بیاض سود کبی ارناوود سمیدی و کولده پشمش کل کبی بیاض یوغاچاسی و صارالی نام مسک اوزومی ممدوحدر و جمعی اولرینک طاش دیوارلری طرزی روی ارضده یوقدر جمله قرمزی صومپرا [۲] طاشندن چار گوشه دن طولانیجه طاش دیوارلردر کم اصلا چامور و کرچ و الحیسی یوق انجاق طاش اوزره بر قرو بنا قدلری یکرمی ارشن بالا دیوارلردر کم بالاده سهیل ممدوحدر تا کافر زمانندن قلمش هربری نیجه یوز ییلق دیوارلر و خاندانلر واردر اوله سر آمد و هموار دیوار استوارلردر کم برسرچه قوشی طرنق الدره جک [۳] یری یوقدر و (آب و هواسی و بناسی) لطیف ییلاق اولدوغندن لیمانی و تورنجی و ناری و زیتونی اولماز بو تماشالری اتدی کمز دنصکره نصب نفس ایدوب خلقیه حس الفت اتمکه جدوا هتام ایدوب خاهناخاه [۴] بو حقیر آنلرایله آفته و آشفته لک بایده رک محرم راز اولوب زینل پاشا اوغلی بک افندمزک دو کونه بیک یایا و بیک آتلی پرسلاح آدملر ایله آتلا نوب

[۱] ک : بلونیه سی . ط : ماونیه سی [۲] ک : صومپاره [۳] ک : الیشدیره جک [۴] مشهور

املاسی (خواه ناخواه) ایسه ده بوراده کی کبی یازلمسی او قونوش اعتباریله ده دوغرودر (م)

همان حریف ظریفک آلتنده عورتک خاطرینه بیک قرق اوچ سنه سنده جعفر پاشا قپودان
ایکن آق دکرده انکلیس قالیوندرلیه حرب ایدرکن بو عورتک اون یدنجی قوجه سی
حریفک آلتنده جماع محلنده خاطرینه خطور ایدوب اول حریفک آلتنده یاتوب ذوق
ایدرکن همان عورت صاچن یولوب « های بنم غزاده شهید اولان اون یدنجی قرق یللق
قوجاجنمله بن بویه می جماع ایدرم آه سکشنه دویمادیغ شهید قوجاجنم » دیه اویله
غری وجزع و فزع و نالش ایدرکم کرده بالشنده سیل اشک جیجون وار روان اولنجه
فقیر حریفک عقلی باشندن کیدوب و اویلا سکشی جاننه کچوب ارلکی فریاد و فغان ایله
تچوب فقیر حریف بازار کوتی آکدیغنه پشیمان اولور اول اجلدن حقیر واقف اسرار
اولدم که بو ارگری خلقی جمله آغلمش چهره لی آدم لر اولوب خلق ایله حسن الفتلی
حسن زنده کانه لری [۱] یوقدر اما شجیع وغازی شهبازلی چوقدر اکثریا خلقی ارباب
معارف و شعرای مؤلفینلردر بخصوص (بکایی و فغانی و نالشی و سکونی و فراغی) [۲]
نام شعرا حالا بو شهرده موجودلردر کم هربری بررفنده ید طولارن عیان آتمش لردر اما
(نالشی) پنج بیتده و قصیده پرداز قدده لانظیردر و اکثریا خلقی محب خاندان اولوب یا علی دیر
اوطورر و یا علی دیر قالقر جمله فارسی خوان اولوب محب خاندان اولدقلرندن بر فرقه سی
نهاییه معاوییه سب ایدوب یزیده اشکاره لعنت ایدرلر مش اما استماع آتمدم و خلقی غایت
اهل ذوق و عیش و عشرته مائل اولوب باده ناب و ریحانیه نام مقوی شیرلی نوش ایدوب
سرخوش اولورلر (دیگر آیین بدکار قوم ارگری) بونلر دو کونلرده و روز خضرده
و نوروز خازرم شاهیده و قاسم کونلرنده و صاری صالتق کونلرنده و عیدینده جمله زاندرزده
مستغرق اولوب لعل کون باده لری نوش ایدوب جمعی نچه آفتاب دلبران ایله عاشقلری
ال اله وروب آیین کافر کبی قوج قوجاغ اولوب خروس دپوب قوشاق قوشاغه پیشوب
خوره دیمه ایله سماع ایدرلر بودخی بدایندرکم آیین کفرده در [۳] اما بویه کوره گلش لر
یونی دخی عیب لمزز (درقیافت قبای رجال انسان) اختیارلری دستار محمدی صاروب
ماویدن ماعدا الوان چوقه لر کیوب ایقلرنده قوپچالی چاقشر اولوب [۴] شجیعانه کز لر

[۱] ک : زنده کانیلری [۲] ظن ایدرم که یا کلیدر چونکه عربجهده الف ایله (فزاع) یوقدر
دوغروسی نقطه سز ر ، نقطه لی غ ایله (فراغی) اولوق ممکندر (م) [۳] ک : آیین کریدر
[۴] ک : کیوب

اغردوب اندن کررلر اما حکمت خدا خلقی طاعوندن اولمز لر اکثریا اسمال و زخیر [۱]
 وحمای محرقة و اغر [۲] خسته ایکندن یولنز لر اما اکثریا خلقی کمال مرتبه مسن و معمر
 اولوب قوتی کتمش و هیئتی یتش و عمر عزیز یوز یتشه یتش کسه لر اولوب یتش سکسن
 سنه صقاللرن تراش ایدر لر و اک ادنا پیر فانی دیدیکک آدملى ینه سلاحلرن قوشانوب
 یا آت ایله یا خود پیاده اولوب قوریلش [۳] داغنگ عاصی ارناوودلریله یا خود و ندیک
 کافر یله جنکه کیدر بر الای غازیان مجاهدانلردر بونلرک حقتده دخی حضرت معاویه
 و یزیدی سومز و سبت [۴] ایدر دیر لر اما بن اشتمدم لکن ایدونات خلقی کئی بونلرده
 اصلا مائی چوقه کیمز لر و معاویه پیدا آندی دیو زرده آشن یموب معاویه بوزه یاپوب
 ایچدی دیو بوزه دخی ایچمز لر اما اسلامبولده اکثریا بوزه بیان جمله ارناوود قوملر دیر
 (دیگر معتاد تماشای غریبه ارکری) قرق الی بلکه یتش و سکسن ییلدن برو اولمش آدملرک
 اسمالرن اقربالری یاد ایدوب البته هر بازار کونی اول مرحومک روحی چون جمله تعلقاتلری
 اجرتلر ایله نیجه آدملر دوتوب امدانی بر اوده بر فزع و جزع و نالش و اوویلا قیوب
 بوقافه اغلیو اغلیو صاغولر صاغلیوب [۵] فریاد ایدر لر کم اول شهرده بازار کونلری فریاد
 و نالش و اوویلا قیوب فزع و جزع دن آدم بو شهرده دوره من انکی چون حقیر بو شهره
 (شهر نالش) دیدم اما غرابت اندم کم اجرت ایله دوتولن عورتلر و آدملرک اول میتله
 علاقه لری یوق ایکن یوز ییللق اولو ایچون اقربالر دن زیاده نیجه اغلیوب اشک چشم
 جگر خون دوکه بلر بعده بونلر آغلیه آغلیه آحلقدن بی تاب و بی مجال قالوب بعد البکا
 کونا کون بشیلر و چاموقه لر و قوموستورا [۶] نام بورک کئی شیلر و مسک زعفرانی
 حلوا لر بو شهر ایچره اودن اوه بر لرینه کوندز هر بازار کونی شهر ایچره ارواح موتا
 شادان اوله دیو نعمت نفیسه لر بای و کدایه و جمله مسافرین و مجاورینه بذل اولنور هله بو
 ائی خصلتدر اما یوز ییللق اولویه نافله اغلاماق بی معنیدر لکن البته هر دیار خلقنگ
 بر کونه آیین قدیم لری واردر حتی ینه کئندولری نقل ایدر کم بر آدم کندی خاتونیه
 جماع ایدر کن بر نامناسب محله حریر ایدر «جام خاتون یارین بازار کونیدر» دینجه

[۱] دوغروسی نقطه لی (ز) و نقطه سز (ح) ایله (زخیر) درکه قاموس ترجمه سنده (ایچ
 آغریسی) دیبه تفسیر ایدلشدر (م) [۲] ک: اغیر [۳] ک: قوربولش . س ، ط : قوریلش
 [۴] بوکله خلق آره سنده بویه سوبنور فقط دوغروسی (سب) در (م) [۵] دوغروسی (صاغوب)
 اولمیدر که مصدری (صاغو صاغق) در (م) [۶] ک: قوموستورا

(بی مدح دیر اہبان بطریقان) کفرہ محلاتری ایجرہ اوچ عدد مفید و مختصر کنیسہ لری وارد ر بوار کری صحرا سندن جریان ایدن نہر دراغوپولہ قبلہ طرفندہ کی صحرائک اوتہ اوجندن قریہ ضوہرہ ہو [۱] دن چیقوب ارکری صحرا سندن جانب یلدزہ کیدوب آندن نہر یکیکجہ یہ مخلوط اولوب دہ دان قلعہ سی مقابلندہ همان اول محلہ سہل کیدوب نہر ویویہ [۲] مخلوط اولوب اوچ نہر براولوب شمال جانبہ جریان ایدہ رک اولونہ کورفزی نہ قریب نہر قوروچایہ منصب اولوب ینہ اول محلہ اولونہ کورفزی دریا سنہ قریشروالسلام (دربیان زیارتکاه ارکری قصری [۳]) اولا شہر ایجرہ تکیہ جامعی حرمندہ زیارت برقی افندی و پوپو بابا سلطان و بابا حسن ددہ سلطان وینہ تکیہ جامعندہ علی دوست ددہ مشہور کبار اولیاء اللہ بونلدر (مناقب الشیخ علی دوست ددہ) بو علی دوست ددہ مرحوم اولدقدہ جملہ ارکری قصری خلقی بو علی دوست ددہ طاعوندن اولدی دیو داغلرہ و غیرہ قرالرہ فرار ایدرلر عزیز مرحومک جسد پاکلری قرق کون قرق کیجہ صو معہ سندنہ قالب بعدہ قرالردن نیجہ آملر شہرہ کلوب جرأت ایدوب صو معہ سی قپوسن آچوب کورسہ لرکم نعلشہ علی ددہ حجرہ ایجرہ قبلہ یہ متوجہ اولوب وجود شریفی ہنوز تروتازہ واسی اولوب یطر [۴] جملہ اہالی ولایت عالم حیرتدہ قالب عزیز مرحومک [۵] صاحب الخیراتلر تجہیز و تکفینن آمادہ ایدوب تشوی اوستندہ غسل ایدرلر کن عزیزک صدر منورندہ برقرمزی ات پارہ سندن قدرت قلمیہ (علی دوست) لفظی یازلمش جملہ خلق حیرتدہ قالب توحید و تذکیرانیہ غسل ایدوب بو تکیہ جامعی حرمندہ دفن ایدرلر حالا زیارتکاه خاص و عامدر قدس سرہ (درمسیرہ غریبہ و عجیبہ) حالا بو ارکری قصری [۶] شہرندہ بر آدم طاعوندن دکل انجاق برسوریجہ چبان چیقارسہ طاعوندر دیو جملہ خلق اول آدمدن نفرت ایدوب اول آدم آرتق بریرہ و اراماز اکہ یقین اولان قومشولری جملہ فرار ایدرلر مکر غیرہ خستہ لک اولسہ اول آدمک یانہ و اروب حالن خاطرن صورارلر و طاعونلی اوبہ براییک یلہدق [۷] کر مزلر اکر کررلرسہ اول اوی سرکہ ایلہ بیقیوب کونا کون بخورلر توتسی ویروب نیجہ یلری منہدم ایدوب تعمیر و ترمیم ایدوب بیاض کرج ایلہ ہر حجرہ لری

[۱] ک : صاودرہ ہو [۲] ک : ریویہ [۳] ک : قصر [۴] ک : دور [۵] ک : مرحومک

[۶] ک : قصر [۷] ک : ییلہدک

مدفوندر حتی بوحقیرک برتازه رسیده غلامی مرحوم اولوب کندیم غسل ایدوب بوحرمدہ دفن ایتدم حتی جمله ارناوود خالق سن میت بیقادک دیو حقیردن نفرت آدیلمر «بیره واللہی طاعونلی دکل ایدی اسہالدن مرحوم اولدی» دیو نیجه بیک یمین مغلظہ لر ایدوب کوجیہ خلقہ اعتماد ائدردم اندن یکی چارسودہ می پاشا جامعی ایچنہ انجاق یوز آدم صغار بر تنک یرده بر کوچک نوبنا بر جامع رعنادرکم بر کارکیر مصنع منارہ موزونی وار اما یرآن جماعتدن خالی دکلدر ارناوود ستانک بو محلی غایت مصیلدر اندن پالور جامعی خوش بنای رعنادر اندن وطوس [۱] جامعی واسع بنای عتیقدر مشهور جوامعلر بومذ کورلدر (در مساجد های مؤمنان) جمله یدی عدد محله زاویہ لری واردر اولان زمی [۲] افندی زاویہ سی و وطوس زاویہ سی و می بک بقعہ سی والای بک اینہ سی بونلر مشهور مساجدلدر (در علم دارالحدیث عالمان) جمله اوچ عدد دارالتدریس عالمان واردر اولا بایزید خان مدرسہ سی و می پاشا مدرسہ سی (در مکتب جکر گوشہ پسران) جمله بش عدد دارالتعلیم صبیان ابجدخوان واردر اولا قلعه دہ بایزید خان جامعی دبنده بیوک مکتب پالور مکتبی و چارسو مکتبی وار ... (در ذکر خانقاہ ارباب طریق درویشان) جمله اوچ عدد تکیہ اهل توحید فقیران ذیشاندر جمله آمد کور تکیہ جامعی خانقاہی مشهوردر شیخی عبداللہ افندی صلحای امتدن بیوک آدمدر ... (در عدد اسواق سلطانی اصنافان) جمله ایکوز عدد دکا کین زیبالدر اما یکی چارسو باشقہ نوبنا سکسن عدد دکانلر انشا اولنوب ایکی قاندر و ایکی باشنده ایکی متین قبولی چارشوی حسندرکم شہرک کویا یزازستانیدر (در چشمہ سار تشنه کان) جمله بش عدد آب حیات چشمہ جان پرورلری وار (در علامت مهمان سرای تجاران) جمله بش عدد خان سودا کرانلر وار اما جمله آدمی پاشاخانی متیندر (در هوای خوب جاودان) بو شہرک کرچه هواسی لطیف اولدوغندن خلقی تن درست زنده اولوب محبوب و محبوبہ سی ممدو حدر اما صوبی شہرینہ کورہ آذر تاشنی صحراہ جریان ایدن باغلر ایچرہ نہر دراغوبولہ صوبینہ محتاجلدر اندن آنلرلہ و اشکلرلہ دائماً صو طاشلرلر الحاصل بو شہرہ بش چشمہ غایت آذر (در مدح حمام راحت جان) انجق بر حمامی شدت شتادہ اشلر ماہ تموزدہ مسدود دورر بر حمام دخی دائماً معطلدر اما او حماملری چوقدر کاھیجه آنلرہ اهل بلدہ دہ کروب غسل ایدرلر

[۱] ب : وطوشی . ک : طوس [۲] ک . ط : بزى [اشاغیہ نظرأ (برقی) اولسی دہ

مکتندر (م)]

دیوارلری بر کونه بیاض سنک خارادن مبنی در کم گویا جمیع طاشلری انکرو [۱] کرچی کبی بر قلیدن [۲] استاد فرهاد کسوب دیوار هموار آتمش لر اما جمله بای و کدانک دیوارلری نویله در بر دیارده بویله چار گوشه کسلمش طاشلر یوقدر [۳] الا اناطولیده تیره و مغنیسا شهر لر نده بوقطعه ده دیوار طاشلری واردر (در عدد اسماء محلات ارگری) سکنز عدد واروش محلات لر یدر اولا پالو [۴] محله سی و و طوش [۵] محله سی فالات [۶] محله سی حاجی بک محله سی جملدن بیوکدر و دوندار محله سی بالاده می بک محله سی بونلر غایت معموردر (در عدد وصف سرای اغوات) مذکور سکنز عدد محله لر ایچره ایکی بیک عدد قیاغان طاشی اورتولی اولردر جملدن می پاشا سرای مکلف نوبناسرای رعنادر و اوغلی عثمان بک سرایی والای بک سرایی وزائم [۷] بکو سرایی دخی نیجه سرایلر واردر (در تعداد جوامع های مسلمان) جمله سکنز محرابدر یوقارو قلعه ده بایزید ولی جامعنک بر عملی ستون اوزره جلی خط ایله تحریر آتمشکم « بوشهردن قندیه غزاسنده یدییوز عدد خاندان صاحب لری شهید اولوب خانه لری مسدود قالمشدر و یدی بیک عدد صومان [۸] بوشهردن قندیه ده شهید شهادت جامن نوش آتمش لردر » دیو تحریر آتمش لر حقا که بوشهرده چوق خاندان لر مسدود قالمشدر و اهل لر ن خدام لری آلمشدر و نماز کاهک صاغننده بریاچن قیا اوزره بر بورون اوچنده جهان نما خطر [۹] اغاجامعی کار کیر مناره لی جامع عبرت نمادر و آشفیده حمام دبنده حاجی مراد جامی طاش نردبان ایله چیقنر بر سر آمد کار کیر مناره مصنعلی و بر آب حیات چشمه لی و جامع ایچنک منقش طوانی غایت نقش بوقلمون عبرت نمون جامع کلکوندر و تکیه جامی جماعت کثیره یه مالکدر اما مناره سی یوقدر و جامعه آلتی قدمه طاش نردبان ایله عروج اولتور بر کار قدیم بابایانه معبد کاهدر بوجامعک حرمنده کونا کون درخت منتهائز ایله آراسته اولوب اصلا کونش تاثیر آتیوب بر آب حیات چاه ماسی وار غایت لذیذ آب حیانددر و حرمنک اطرافنده خلوتی طریق تکیه سی حجره لری وار و حرمنک بر جانبنده نیجه بیک کبار اولیاء الله اعیان کبار لر

[۱] ب . س : انکرو . ک : انکوری [۲] س ، ک : بر قلیدن | (قالب) کلمه سی بزم طرفرده خلق ارسنده (قلیپ) دیبه سویلتور یعی و اوزونجه دائما بر چشید یا خود فریق آز اولان . تعدد پارچه لردن هر بریسنه دینلور (م) [۳] ک : چار گوشه کسلمش طاشلردن . یعنی دیوار هموار لر یوقدر [۴] ب ، س ، ک : بالور [۵] ب ، س : و و طوش [۶] ب ، س ، ک : محلات [۷] ب ، س : زاعم . ک : زعیم [۸] ک : خدامان ، ب : حذمان [۹] س ، ک : خضر

جامعدر کم طولی سکسن ایقدر عرضی قرق ایاق انلیدر ایچنده دوردد عدد عملی ستونلری اوزره چاتمہ تخمہ بنالی سطوحدر اما طوانی غایت مصنع ومنتقشدر بو قلعه اوجه برابر قیا اوزره اولماق ایله صویي جامعک منارهسی دبنده یول آشری بر صارنچ عظیمی وار جمله قلعه ایچنده کی اولرک خلقی اول آب رحمتدن جریان ایدوب جمع اولان آب نابدن نوش ایدوب دفع عطشان ایدرلردریا مثال بر صارنچ عظیمدر بوندن ماعدا البتده هر خاندانلرده برر صو صارنجلری مقرردر بو قلعه نك ایکی یردن متین وقوی دمر قبولری وار اما اوچر قات قبولدر بر قپوسی شرق طرفنه ناظردر کم اوچ قات قپودر کم بو قپویه طاش نردبانلر ایله چقلدیغندن اتلی ادملر کوجله کروبو چقارلر اوچنجی ایچ قات قپونك طشره سنده جهان نما بر لونجه کوشکی وار کم جمیع شهرک یاران ظریفان اعیان و کباری آنده اوتوروب صحرا رده کی حدیقہ روضہ باغ جنائی تفرج ایدرلر بو قپودن دخی غرب طرفنه نمازگاہ قپوسی وار بودخی اوچ قات حدید جدید قبولدر بو طرفده نمازگاہ میدانیله قلعه مابینده یوز آدم طولی ویکرمی آدم عرضی بر الحاق قلعه خندق وار بو قلعه نك ماعدا اوچ طرف جانبلری چاه غیا مثال اولمق ایله اصلا خندقلری یوقدر جمله قیاغان اورتولی ایکی یوز عدد خانه دانلری قلعه بدنلری اوزره بنا اولنوب مقصوره لر و شاهنشینلری قلعه نك یمین ویسارنده کی چاه جحیمده بنا اولنن وار و شه و صحرای لاله زاره ناظر اولردر (درستایش واروش ارگری قصری) بو قلعه نك مشرقه ناظر قپوسی اوکندن یوقوش اشنی کیدوب بر محله کفره محله سی وار کوچوک واروش دیرلر جمله ایکیوز عدد واسع دارمنحو سلردر و قلعه نك شمالنده قلعه قیالری التده اسکی چارسویه قلعه چارسوسی دیرلر جمله قرق عدد دکانچقردر ایکی باشنده بزاستان مثال اغاج قبولری واردر هر کیچه پاسبان نکهبانلری بو قبولری سد ایدرلر لکن بو قبولر قیاندقن صکره اشنی واروشدن قلعه یه یول اشلمز اولور انجاق نمازگاہ قپوسندن اشلیوب قلعه یه کیروب چقارلر اما دخی اشنی بیوک واروشده می بک چارسوسی نوبنا بر چارشودر کم بو محله کی واروشه می بک واروشی دیرلر جمله یوزلالی عدد قیاغان اورتولی نوبنای مصنع باغلی و باغچه لی واروش رعنا اولردر و مکلف سرایلردر و محکمہ شرع رسول مبین دخی بونده اولوب اول دخی می بکک خیراتیدر (بیوک واروش عتیق) قلعه نك جانب اربعه سنده سککز عدد دره و دپه لر اوزره مالامال قات اندرقات فوقانی کار کیر بنالی جمله قیاغان طاش اورتولی باغلی و باغچه لی و هر خاندانده قهلی بیوت معمور و مزیندر کم بو خاندانلرک جمله حولیلرینسک

مشبك بوستانلىرى و باغچه جقلىرى وار و بر كوچوك منارلى و كره مت اورتولى جامى وار
چار سوى بازارى و خان و حمامى يوقدر جمله ار كرى قلعه سنه محتاج لر در اندن نهر يكيجه
كنار نجه شمرق جانبته التى ساعت [۱] كيدوب ار كرى او كندن اقان نهر دير اغوپوله نهر
يكيجه [۲] مخلوط اولور اول محله حقير واروب اندن كرو جنوب طرفه اوچ ساعت
آبادانیده كيدوب

قرية تربوك و دخى قرية لات اووا [۳] اندن قرية قاقوص

بونلر جمله دلوينه بكي [۴] موبك چفتلكلر يدر بونلرك اوكلرندن تماشا ايدرك
كجوب اندن ار كرى باغلى ايچندن عبور ايدوب نيجه باغلرده ذوق و صفالر ايدرك
در تسجيلات صورت سورا و ستوار يعنى ستايش قلعه ر كرى قصرى نامدار

. . . لسان اورومده . . . قلعه دمكدر ابتدا بانيسى روم قرالريندن فيلقوس اوغلى
بناسيدر بعده نيجه دولدن دوله انتقال ايدوب آخر كار سنه . . . تاريخنده بالذات سلطان
بايزيد ولى ارناوود عشقيلارى لندن فتح آتمشدر اما نيجه يرلينك بنارى و نديك كافرلى
عماريدر زيرا صامارقو تصويرلى واردركم و نهديك علامتيدر سليمان خان تجريرى اوزره
حالا دلوينه پاشاسنك خاصى و يوه دالغيدر و يوز سكسن اچقه شريف قضا در ناحيه سى . . .
عدد قرالدر شيخ الاسلامى و نقيب الاشرافى و سپاه كتخدا ىرى و يكيچرى سردارى
و محتسب اغاسى و باجدارى و شهر كتخداسى و خراج اغاسى و معمار اغاسى و شهر صو
باشيسى و قلعه دزددارى و ايك يوز عدد قلعه نفراتلى واردر قلعه سى بالقى صرطى كى بر صرط
قىالى پشتة على اوزره شدادى كار كير طاش بنا بر قلعه قديمدر دائراً مادار جرمى بيك
دورد يوز عدد [۵] آدمدر و شرقدن غربه طولايجه واقع بر قلعه بي همتادر كم طولى التيوز
عدد كرمه خطوه در عرضى يوز آدم انمز قلعه در كويا همان قدرغه كى بر اوزون وانمز
سور عتيق استواردر و قلعه ايچى شرقدن غربه انجاق بر اولو شاهراه صوقا قدر و يولك
ايكى طرفنده جمله ايك يوز قدر سراپا قياغان اورتولى فوقانى كار كير بناى مصنع اولر واردر
و بونده بايزيد ولى خان جامى كار قديم منارلى قياغان طاشى اورتولى روحاينتى بر بيوك

[۱] ب ، س ، ك : ايكى ساعت [۲] ك : يكيجه يه [۳] ب : لا اووا [۴] ك : مى [۵] ب :

بيك يوز عدد

بنادر شرق ايله غرب مابىنته ناظر بر قپوسى واراينچنده دزدار اوى وار غيرى شى يوقدر دزدارى وجمله يوز اللى نقراتلرى صييده اسكاهسى امينندن علوفه لرن آلرلر وبوقولارلك خانه لرى قلعه دن ايكي بيك ادم اشغى نهر يكيجه و نهر فرنكس [۱] ايكيسى بر برينه مخلوط اولدوغى يرده (در بيان واروش ژولار) [۲] جمه ايكبوز عدد صمان [۳] اورتولى فقير اولريدر وبونهرلك ايكيسى دخى فرنكيس [۴] كويلرندن كلوب بوقلعه ايله واروش مابىنته عبور ايدوب وايكي ساعت شرقه كيدوب قلعه قاردك [۵] قىربندن كچوب ار كرى قلعهسى صحرا سندن جريان ايدوب ار كرى نهرينه مخلوط اولوروبو ژولار قلعهسى قولينك چوغى قوربكس داغلك ارناوود كفره ليدر بعده كوچوك محمد پاشا كافرہ قلعه قولى اولماق ممنوعدر ديو جمه كفره قوللرن اسلام ايله مشرف ايتدى بوواروشده [۶] برجامى وار يوقارو قلعه ده دخى بر ويران جامى وار بوشهرده اصلا چارشو بازار و خان و حمام وتكيه ومكتب يوقدر اما جاجا باغلى واردر اندن اولونيه بكنك اوغلى عثمان پاشايى بولوب مانيه سفرينه آنلى مامور ايدوب امر پادشاهلر ديوانده قراءت اولنوب جمه سمعاً وطاعة ديوب جمه لواسى عسكريله مانيه محافظه سنه كتمكه جد واهتمام ايدوب حقيره برآت وبركوله و اوچبوز غروش احسان ايتدى اندن شرقه نهر يكيجه كئارنجه... ساعت چنزار يرلى ومعمور آبادان كويلرى عبور ايدوب

اوصاف هيئت قلعه رعنا قارديك

لسان ارناوودجه بوقلعه يه ... ديرلر سنه تاريخنده بودخى بايزيدولى عصر نده سردار كدك احمد پاشا فتح ايله مشدر بودخى دلونيه سنجاغى خا كنده [۷] وار كرى قضاسى حكمنده [۸] بر سورى دپه جك اوزره شكل مدور بر طاش بسا كوچوك سور استوار جكدر اما جرمى معلوم دكلدر عد اتمم انجاق دزدارى و يوز عدد نقراتلرى وظيفه معنيه لرن صيده اسكاهسى امينندن آلرلر غايت بهادر و شجاع و فتا ارناوود يكتلرى واردر (در تعريف واروش قارديك) قلعه نك اشغى سنده نهر يكيجه كئارنده يوز اللى عدد كرده متلى وبعضيلرى قياغان و صمان چوپى اورتولى فقرا اولرى وار

۱۱ | ك : قوربلس . س : فرنكس | ۲ | ب ، س ، ك : ژولاد | ۳ | س ، ك : صمان
چوپى | ۴ | ب : قوربلس . ك : قوربلس . س : فرنكس | ۵ | ك : قاردل - ب : قازدك .
ط : قاردك | ۶ | (بوراوشك) اوليدر (م) | ۷ | ك : حكمنده | ۸ | ك : خا كنده

بونلره قره‌دکیز ساحلنده یوردلویروبوب عبزه آبازه داغلرنده قالب لسان آخریپدا ایدوب عبازه (۱) اوله رلازقه طرابوزن سمتمده توطن ایدوب بشقه محو (۲) لسانی پیدا ایدوب قوم لازاولورلر مکرال نام اوغلی کونیه قلعه‌سی دبنده جریان ایدن نهر جروغ کنارلرنده تا باطوم سنجاغی خاکلرنده توطن ایدوب مکرل قومی اولورلر اما بومذکور جبل الهمه حضرت عمر خوفندن بریده قرار داده اولمایوب آخر کار کمیلر ایله اشپانیه قرالنه واروب التجا اتدو کده بز قوم قریشی لرز دیدکده بونلره ارض خالیه اولان ذکری سبقت ایدن دلونیه داغلینی وروب انده تناسل بوله راق اول اولو صارپ داغلی عمار ایدوب باشقه لسان پیدا ایدوب کوز چیقارماق ایچون بونلره ارنالوود دیدیلر [۳] لکن بونلر قوم قریشدن اولدقلر ایچون حالسا کن اولدوغی داغله قوریه کش [۴] یعنی قریش داغلی دیرلر بی امان قومدر بونلر دائما وندیکه کونده برر آلتونه خدمت ایدوب قنیده بزمله جنک ایدن جمله بونلر ایدی ینه بویله ایکن مسلمانز دیرلر امایرار وتوانا وشجیع وبهادر فتالردر ایشته ارنالوود قوم عنودک اصل وفرغلی بویله اولمشدر اما صکره جبل الهمه البصان شهرنده اسلام ایله مرحوم اولمشدر بوقوم عربک احوالری علی التفصیل تورایخ محمد مسطور [۵] وبقریش طائفه‌سی حقا که عرب چهردیلدر جمله سلاخلرندن غیری اوقلری ویایلری دخی واردو (ازین جانب) غلطه قلعه‌سندن یرار رفیقلر آوبیدی ساعت شماله سنکستان یوللر وچمنزار بللر ایله کیدوب

درتقیلات اشکال قلعه زیبا ژولاد

لسان ازنالوودجه ژولاد ... دمکدر ماتقدم اشپانیه قرالی بناسی اولوب بعده برحیله ومکر ایله بوندو قانی وندیکی الینه کیروب بعده سنه ... تاریخنده بایزیدولی عصرنده بونی دخی کدک احمد پاشا فتح ایدوب حالاسلیمان خان تحریری اوزره دلونیه سنجاغی حکمنده وویوادالقدر قلعه‌سی اوج آسمانه برابر قهقها وار بر قلعه بالادرکم روم النده اوله بر قلعه بی همتا یوقدر مکر مورده جزیره‌سنده کوردوس قلعه‌سی اوله یاخود بنفشه قلعه‌سی اوله اما بنوک جرمی دائراً مادار درت یوز آدمدر وغایت متین شدادی طاش

(۱) ک : ابازه (۲) ک : جیجو . ب نسخه‌سی ده بویله فقط نقطه‌سزدر [۳] ک : کوز چیقاردمیوب عار ایدوب فراز وترک دیار اتدیکیچون بوقوه عارنا بود دیدیلر [۴] ک : قورته‌لش . ط : قوریه کش . ب : فورته کس [۵] ک : تورایخ تحفه‌ده مسطوردر

دريان فصل ابتداء حسب ونسب قوم عربنا بود

بونلر اول قومدر كم مكه مكرمه سا كنلرندن قوم قريش قبائل عرباني ايدى حكمت خدا بونلرك جبل الهمه نام بر شيوخ العربانيكه اويماق صاحبي بر قوم كبار كبار عرب ايدى خطأ بر عرب بكينك كوزن بو جبل الهمه چيقارر كوزى چيقان بك دخى حضرت عمر حضرت تارلينك حضورينه كلوب سورة [۱] (وكتبناعليهم فيها ان النفس بالنفس والعين بالعين) نص قاطعى اوزره جبل الهمه نك شرعيه كوزن چيقارمغنى طلب آتد كده حضرت عمر كتاب الله قولنجه جبل الهمه نك كوزن چيقارمغه حكم ايدنجه هان اول كيجه جبل الهمه كوزى چيقماسنك خوفندن اوچ بيك آدم قبيله سن آلوب دوغرى انطايده (۲) حرفل (۳) قراله كلوب دخيل دوشد كده اول دخى جبل الهميه جليه داغلر ن وروب آتده جبل الهمه ساكن اولوب جليه داغلى اندن غلط مشهوردر بو جبل الهمه نك بر قرداشى كيسويه سلمه (۴) چوللرنده ساكن اولوب كيس عرباني اندن قالمشدر بعده هلاكو آل عباسياندن المستنصر بالله شهيديدوب بغدادى خراب آتد كدنصكره كيس عربانن سوروب هيات صحراسى فرالرنده ميشه يستانلر ايجره اسكان اتديروب چرا كس عرباني تناسل بولهراق بر لسان آخر پيدا ايدوب چرا كس يعنى چرا كس قومى اولديلر انكي چون قوم چرا كزك اصللرى قوم قريش دن كيس عربى اولوب اندن چرا كس اولديلر بعده بو جبل الهمه نك بر اويماغى دخى مكه دن فرار ايدوب غزه ده حضرت رسولك عمسى عرب (۵) الهاشمك ياننده كلوب قوم هاشمى اولورلر بعده حضرت عمر جبل الهمه نك خرقل قرال ياننه فرار ايدوب مرتد اولدوغن استماع آتد كده عمر ابن عبدالعزيزى وخالد بن وليدى و اسود بن مقدادى (۶) قرق بيك عساكر اسلامه بونلرى سردار ايدوب جنك عظيم آتدكلرنده جبل الهمه جليده بنا اتدوكى قلعه ده قرار ايدميوپ قرارى فزاره مبدل اولوب جمله توابعاتلريه آق دكز جزيره لرينه فرارايدرلر اوچ نفر اولادلرندن عبزه و لازقه و مكرال نام اولادلى ايام موافق ايله ما كيدونيه يعنى اسلامبولده غلظه ده ساكن جنوز قرالنه كلوب اولدخى

(۱) بو نظم جليل سورة مائده ده در (م) (۲) (انطايده ده) يازلسى مناسيدر (م) (۳) ك:

خرقل (۴) س: بر قرداشى كيسو عنده سلمه (۵) ك: غزه (۶) دوغروسى (مقداد بن الاسود) اوليدر (م)

ونه دك كورفزی اطهسی رآنا [۱] كورینور ... * و بو شهرك جمله یاران صفالریله [۲] و داغلاشوب غرب طرفه كیدوب یدی ساعتده داغلی و طاشلی یوللر اوزره معمور و آبادان قرالز کچوب

اوصاف قلعه غلطه

ما تقدم و نه دك النده ایکن سنه ... تاریخنده سلطان بایزید ولی عصر نده سردار معظم کدك احمد پاشا فتحیدر دلوینه بکنک خاصیدر کم و و یوه داسی حاکمدر اما شمعی بکینی بونده بولوب مانیه ولایتی سرداری علی پاشادن کتر دیکم مکتوبلری و امر پادشاهی لری قراءت اتدیروب مفهومی معلوملری اولنجه فرمان پادشاهک دیوب مانیه محافظه سنه کتمکه جمله سنجاغی لشکر یله آماده اولوب فقیره اوچوز غروش و برآت و بش دونلق چوقه و قوماشلر و خداملریمه یوز غروش و برر چوقه و یروب شهرک تماشاسنه مقید اولدق به قلعه حور بلس [۳] قضاسی بنا سیدر [۴] قلعه سی کوه وورسکس [۵] دامنده بردوز یرده شکل مخمس بر شدادی کوچک طاش بنا قلعه جکدر دائراً مادر جرمی آلتیوز آدمدر ایچنده انجاق یدی عدد اولری وار و بر مسجدی وار و بر غلال انباری وار غیر چارسوی بازار یوقدر اما چانب شرقه ناظر ردمر قپوسی وار لیکن قلعه ا کسه سنده کی بر سوری حواله داغی وار دزداری و یوز عدد نفراتلری و وظیفه معینه لرن صیدا [۶] اسکله سی امیندن آلرلر و بوقلعه دبندن جریان ایدن ... دره سی مرکس [۷] ولایتی داغلی ایچندن کلوب مذکور حواله داغک اتکندن دولاشوب اندن بو غلطه قلعه سنک غرب طرفه کیدوب لب دریا ایله تا دلوینه قربنده دریا په کرر بعده بوقلعه دن قالقوب غرب طرفه لب دریا ایله تا اولونیه کورفزی نه وارنجه بر آدمه راست کلیوب یولجیدن بر آدم و بر آدمی زاد کچمک محالدر زیرا صارپ داغلی و بی امان بللر و سنکستان یوللر جمله قومی عاصیلر اولوب جمله یتش پاره قرالدر کم جمله یکر می بیک عدد قتل [۸] توفنک انداز ارناوودلری اللهم عافنا مسلمانز درلر اما اصلا دین دیانت حشر نشر ندر بلزلر ...

(۱) ك: آشکارا [متنه کوره (رعنا) اولسی ممکندر (م)] (۲) ك: یاران باصفالریله (۳) ك: جور بلس . ب: قورتلش [بو کله نسخه لده و حتی بر نسخه ده دورلو دورلو یازمشدر هانکی سنک دوغری اولدیغنی، برده جغرافیا کتابلرنده کی (قورولش) یا خود (قروه لش) ایله نه درجه یه قدر مناسبتی بولنوب بولمندیغنی کسدره مدم (م)] (۴) یا قیشماپور دوغروسی (نیابتیدر) اولقی ممکندر (م) (۵) ب: قورتلش . ك: حور بلس (۶) ب: صیه دا (۷) ك: حور بلس (۸) ك: قتل

واروش جمله یوز عدد کیره متلی خانه لردر اما بردوز واسع یرده وقع اولماغیله هر اولری بر لرندن بر اوق منزللری اوزا قدر بر خانه عشقیادر کم [۱] حایدودلر باصسه غیری اولرک آدملری خبردار اولماز اول اجلدن هر بر خانه دانلرک بردانه دمر قپولی قله عظیملری واردر و جمله دیوارلری غایت متانت اوزره بنا اولمشدر و جمله واروشی... عدد محلاتلردر و جمله... عدد محرابلردر جمله ا چارسو ایچنده... جامعی... و جامعی... و جامعی... ماعدا جمله... عدد محله مساجدلیدر اولالاقه محله‌سی مسجدی و کین الکیسی مسجدی و طبه‌خانه محله‌سی مسجدی بونلر مشهور اینهلردر و جمله اوچ عدد مدرسه صوخته کاندردر اما عشقیایکت صوخته لری اولور اندن جمله اوچ عدد معلم خانه صیان ابجد خواندر و جمله اوچ عدد تکیه اهل توحید فقیراندر و جمله بر عدد حمامدر و جمله اوچ عدد خانلردر اما جمله ا مو [۲] پاشا خانی مکلفدر و جمله اون عدد چشمه سارلری واردر و بوشهر دریاه... ساعت یربعیددر [۳] آب و هواسی و بناسی غایت لطیفدر و لاقه محله‌سی بر چقور یرده واقع اولمشدر اما غایت معموردردر و اندن اشغنی کیدوب و کین الکیسی [۴] محله‌سی صافی باغ و باغچه‌در و محکمه‌سی دخی غایت هوادار یرده‌در و مو پاشا سرایی و اولادلرینک خاندانلری و کتبخداسنک سرایی غایت معموردردر و لیمون و تورنجی و انجیری و زیتونی و ناری و سروی آغاجلری یی حسابدر کم شهرک داغ و باغلرن زین آتمشدر و خلقی جمله ارناوودجه تکلم ایدوب اصلا روجه بلزلر غایت شجیع و بهادر قومی واردر اما طاعوندن غایت خوف ایدوب خسته لرن اولرده براغوب داغله قچارلر طاعونی یوق ایسه‌ده اول آدم آجلقدن زارونزار [۵] البته اولوب ششوب قانر کچکشلری جمله بشرط السلامه‌در اکثریا کار و کسبلری زیتون و زیتون یاغی چیقاروب و لایت کتوروب فروخت ایدوب کار ایدرلر (رنک رویلری) جمله بای و کدای صغیر و کبیر و پیر و جوانک یوزلری حمرت اوزره‌در زیرا جمله اهل طرب و عیش و عشرته مائل برالای غازیان مجاهدانلردر اما تازه یکتلریله صوفیه علمالری غایت عشقیالردر حتی صوخته و اتلرینک باشلرنده بر کونه پریشانی سرچه یووالی صارقلری وارکم کورن آدملر کولمدن حیران اولورلر و ممدوحات ما کولات مشروباتلرندن بیاض ارناوود سمدی و بیاض پوغاچاسی و باده لاله حمراسی ممدو حدر و بوشهرک غرب طرفنده کی یوکسک دلوینه داغندن مذکور

[۱] (دینلین) یاخود (دیرلر) اولمیدر (م) [۲] ک : می [۳] س ، ک : یقیندر [۴] ک : کین الکیسی [۵] ک : زار و یزار

بر بدنام کونلرنده بر طوب شادمانلری آدیکم زمین و آسمان دردر دتره یوب اوچنچی کون بو حقیری بر قایغه قیوب تا بزمله جنرال وداعلشوب ینه قرشو دالیان قلعہ سنه کلوب آندن رفیقلر آلوب اون ساعتده کامل شماله کیدوب بعض طاشلق و بعض صحرالرده مزین قرالراچره عبور ایدوب

در تقریرات اشکال قلعہ دلوینه

لسان ارناوودجه ... دمکدر ابتدا بانیمی اسپانیه در بعده بوندوقانی ونیدیک بر شیطنت ایله استیلا ایدوب سنه ... تاریخنده سلطان بایزیدولی ونیدیک الندن فتح ایدوب ینه کفار استیلا ایدو کده سنه ... تاریخنده سلطان سلیمان خان کورفر غزاسنه کلدکده ارناوودا اصل ایاس پاشا دلوینه قلعہ سی اوزره سپهسالار معظم تعیین اولنوب بدست وزیر اعظم ایاس پاشا دلوینه قلعہ سی فتح اولنوب پای تخت میر دلوینه اولدی حالاینه روم ایلی ایلتنده باشقه سنجا قدر بکینک خاصی طرف پادشاهیدن ۱۵۷۱۳۲ هجریه وزعامتلی ۲۴ عدددر وارباب تیماری ۱۵۵ در الای بکیمی و چری باشیمی وار حین غزاده قانون اوزره بولوانک عسکری جبه لولریله و بکینک جندیله جمله ایکی بیک ایکیوز عسکر اولور یوز سکسن هجریه پایه سیله قضای آسمانیدر و ناحیه سی جمله ... عدد قرالردر جمله سنجا غنده ... عدد قرالردر اولاقضای ... قضای ... قضای ... قضای ... قضای ... بونلر مشهوردر شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و سپاه کتخدایری و یکی چری سرداری و قلعہ دزداری ... و قلعہ نفراتلری و شهرک صوباشیمی و باجداری شهر کتخداسی محتسب اغاسی خراج اغاسی واردر قلعہ سی برسوری قیانک تازروء اعلاسنده شکل خمس برشدادی سنک بنا بر قلعہ رعنا ی مصنع درکم لانظیر قیلندندر اما کوچکدر دأراً مادار جرمی آلتیوز آدمدر اصلا بر طرفنده خندق یوقدر و جانب شرقه بر دمر قیوسی وار درون قلعہ ده اوچ عدد کره متلی خانه جکلری وار بری دزدار و بری کتخدا و بری امام خانه سی اولوب بر مسجدی و بر غلال انباری و بر جبه خانه مخزنی و بر صوصارنجی وار بونلردن غیری چارسوی بازار و خان و حمام و جامع یوقدر کم غایت کوچک قلعہ جکدر و قلعہ دن چیقارکن صاغ طرفنده خنکار جامی کره متلی و کار کیر مناره لی چار گوشه بر مفید و مختصر بنالی جامعدر و جامع دبنده بر اوچوروم یرده چارسوسی غایت داراجق یرده مهملات صوقاقلی جمله سکسن عدد دکانلردر اما بزراستانی یوقدر (در وصف و اروش دلوینه) قلعہ نک شرق طرفنده یوقوش اشنی بو

اوصاف جزیره قلعه کورفز [۱]

کورفز دخی دیرلر اول و آخر ونه دک قرالرینک بر جای امان پای تحتکاهی کبی بر قلعه سدسدیدر اما سنه ۹۴۳ تاریخنده سلطان سلیمان خان الندن غزال قورتولور کبی بوقلعه خلاص اولدن برو اویله متین و مستحکم بر قلعه استوار آتمشدر کم واقعه سننده کورنلرک دوداقلری اوچوقلر اول زماندن برو ونه دک کفاری انکروس قرالینه دعا ایدرلر کم اکر انکروس قرالی فریدیناند بودینه صارلسه بوقلعه المزدن عثمانلی آردی هله الحمدلله انکروس قرالینک عصبانی سببیه سلیمان اغر اندوب [۲] بوقلعه بر اغوب کتدی دیوحد ایدرلر اما بو کورفز جزیره سی روم ایلی طرفنده دلویسه خاکنده صیدا [۳] و دالیان قلعه سی مقابلنده ونه دک کورفزی دریاسی ایچره روم ایلی قیسنه ایکی میل قریب شرقدن غربه طولانی واقع اولوب کامل طقسان میل احاطه ایدر بر معمور و مزین جزیره بی مثالدر بز قایقندن چیقوب جنرالنه بلوشوب بزمله وافر مصاحبتلر ایتدی زیرا قندیه جنرالی ایکن بعدالفتح قندیه قوم قیو لیماننده هربار سراینه واروب آشنالق کسب آتمشک شمدی ینه بو کورفزده جنرال ضال بولوب [۴] بزه بر مسیره کاه قناق و یروب قلعه بر قاچ کون سیر و تماشار ایتدک اولایمانی ایکیدر بری قلعه نک صاغنده وبری صولنده اولوب ایکیسی دخی سکزر روز کاردن امیندرلر وهر برینه بشر یوز یاره کیملر و پارچه قالیونلر [۵] صغار و قلعه سی بر یالچن قیا اوزره کورفز دریاسنه واق دکنزه ناظر ایکی قات سد اسکندر مثال اون بر عدد طابیه لی قهقهها وار قلعه در کم اندرون و بیرونی حالا نیجه بیک کونه حیل و شیطنلر ایله آراسته و بدی یوز بال یمز طوپلر ایله پیراسته اولمش بر قلعه سد یا جوجدر و حالا نیجه بیک کفار رعایالری اوشوب نیجه کونه متانتلی و شیطنتلی بنالر احداث ایدوب دخی زیاده عماراتمه درلر حالا ونیدک کافر لرینک کلید البحری بوقلعه زیبادر کم بیک میل طولی بر کورفز دریاسنک اغزنده واقع اولمش جان قورترانلریدر و جزیره کریتدن و قلعه قاندیه دن تقدیر رعایا چیقاردی ایسه بو جزیره ایچره اسکان ایتدیروب آدم دریاسی اولمش * * * بو حقیره جنرال وافر انعاملر ایله شب و روز ضیافت عظیملر ایدوب

[۱] پ ، س ، ک : کورفوس [۲] ب : امر ایدوب . ط : اغراندوی (سلیمان خان)

ایچون یدنجی جلدده (سلیمان اغراندو) تعبیری کچدیکی جهته بو نسخه نکه ده وجهی وارده (م) [

[۳] پ : صیه دا [۴] (بولنوب) اولسی دها مناسبدر (م) [۵] پ : قایقلا

در اشكال قلعه داليان

سنه ... تاريخنده بگقوپاشا فتح ايلوب دولت طرفندن ينه ونه دك كفره سنه ورديلر لب درياده بر كوچك قلعه جكدر ونه دك كفارينك بالقي داليانلرن محافظه ايجون بنا ايتدى اما متين وقوى ايدوب حالا ونه دك جزيره سنك اسكاه سيدر قرشو طرفى بر ميلدن زياده كورفز اداسيدر اما ماينهمالرى صيغدر انكين دريا دكلدر قلعه سى لب درياده بريشته پست اوزره شكل مربع طاش بنا بر قلعه جكدر بيك مقدارى جنك آور كفره لرى وجه خانه لرى وسر آمد طوپلرى وارلب دريايه ليمان قپوسى قره جانبه دلويته قپوسى [۱] بو قلعه سليمان خان عصر نده بنا اولمشدر حتى سنه ۹۴۲ تاريخنده [۲] ماه ذى الحجه سنك يديسنده بالذات سلطان سليمان عليه الرحمة والغفران دريا مثال عسكر ايله كورفز [۳] غزاسنه كلد كده بو داليان قلعه سى يرندن دريائى دولدرمغه باشلوب كورفوسه نيم ميل قالب اوزرينه بال يمز طوپلر قيوب قلعه دوكمكه مباشرت ايدوب هان اولكون دونماء هايون ايله خيرالدين پاشا وقودان پلاق مصطفى پاشا جزيره عسكر دو كوب كرما كرم جنكه آهنگ ايدرلر قره دن دخى سردار ظفر شعار لطفى پاشا سكسن بيك عسكرله خيرالدين پاشايه امداد يتشوب ككان صواش پرخاش ايدرلر عقيلرنجه سلطان سليمان خان يوز بيك عسكر ايله وشهزاده آزاده سلطان محمد شهزاده سلطان سليم ايله معا بو كورفز قلعه سى غزاسنه كلوب جزيره اشيره بر معمور قرالر قويموب آتشلره اوروب بى نهايه اسيرومل غنائملر آلوب كامل بر آى قلعه دو كوب هوايه تغير كلوب عساكر اسلامك جنكه اقتدار لرى قالمبوب سعادتلو پادشاهه بودين طرفندن آدملر كلوب انكروس قرالئك عصيان وطغيان خبر لرى كلنجه همان سعادتلو پادشاه صدراعظم اياس پاشايه خبر كوندروب كورفز قلعه سى محاصره سندن ال چكوب عسكر اسلامى بى معنى يره قردير ميوب مترسندن چقسنلر ديو غزات مسلمينه خبر اوروب جمله عسكر اسلام مترسندن چيقوب (الامور مرهونه باوقاتها) ديوب قارشو داليان قلعه سى صجراستنده اوردوى اسلامه چكوب قلعه كورفوزدن فراغ اولنوب بى فتح سليمان خان عطف عنان المان ديوب كتد كده ونه دك كافر لى اول عصرده بوداليان قلعه سن النشا اتمشدر بر بو حقيرد دخى بو قلعه دن بر قاينغه سوار اولوب ايام موافق ايله [۴] بر ميلدن زياده دريائى طرفه العين ايجره قرشويه چكوب

[۱] بوراده بر (وار) كله سى لازمدر (م) [۲] ب ، س ، ك : ۹۴۳ تاريخنده [۳] ب ؛

س ، ك : كورفوس [۴] ك : ايام موافق پوپه روزكار ايله

قریه لوبش [۱]

دلوینه خاکنده مسلم کویدر اماملعون آندلری واردر بومحلالر آرتق آرتلو و دوستان ولایتی آکیلور جمله یوز مقداری اولری واردر آندن ینہ جانب غربہ اوچ ساعت قرہده کیدوب

قریه اصبہ دا [۲]

دلوینه سنجاغی خاکنده بر یوکسک صرتده یوز التمش عدد کفرہ خانہ لی و خانلی و کینسہ لی غایت معمور کویدر کم دلوینه بکنک خاصیدر و بوسیہ دا کویندن اشغی لب دریاه یقوشلی صارب یول ایله اینوب جنوبہ نیم ساعت کیدوب

اوصاف اسکله صیدا

لب دریای کور فزده مشهور آفاق بر صیہ دانیدر کم [۳] رومده و عرب و عجم و فرنگستان ملاحانلری ایچره معروف اسکله در اما چارسوی بازاری و حامی و عمارتی و جامعدن بر اثر آثار یوقدر انجاق بازرگانلر ایچون بنا اولنمش مهمان سرایلر و لب دریاه نیجه مخازنلر و جمله طاشدن کار کیر بنالی خانلردر و جمعی اقالیم سبعه نك سیاحان بر و بحارلری و تجارلری بوخانلرده و یوقارو صیہده کوینده کفرہ اولرنده قنوب جمیع اشیلرن کومرک خانہ [۴] قیوب کومرک پادشاهی ورلر طرف پادشاهیدن باشقه کومرک امینی او طوروب قرق یوک ایچہ التزام تحصیل ایدر ونه دک قرالی طرفندن بر قونصولوز او طوروب کفره لرك متاعلرن یازوب اول دخی عواند و فواندن آلر زیر پک اشلر اسکله عظیمدر یانیه نك و تر حاله نك و یکی شهرک و سالنیکک و سره زک و نیجه قلاع و شهرلرک اسکله سیدر اما یوللری صاریدر اصلا و قطعاً یوللرنده عربہ اشلمز همان جمله کرا قطرلری اشلیوب تاصوفیه و ادرنیه کیدوب کلر و بوسیہ دا اسکله سندن جزیره ونه دک کور فزی نك باغ و باغچه لری و لیمان و قلاعلری جمله نمایاندر کم جنوب طرفنده دریا ایچنده ایکی میل الارغه بر جزیره آباداندر بعده بوسیہ دادن آتلیمزه سوار اولوب ... ساعت [۵] لب دریا ایله سنکستان صعب یوللر ایله کیدوب

[۱] س ، ک لوپس . ب : لوبش [۲] ب ، س : صیہ دا . ک : صیادا [صادک اوزریتہ فتحه فنونلشدر (م)] [۳] س ، ک : صیادا بندردر کم [صیادا لیمانیدر کم] دخی اوقات مکنندر (م) [۴] ک : کرک خانیه [۵] ک : ۴ ساعت

جامعلری وار بری چارسو ایچنده ... جامعی ... وار وجمله یدی عدد محله زاویه لری وار وجمله بر مدرسه سوختکانی وار وایکی عدد مکتب پسرانی وار وجمله ایکی عدد تکیه درویشان آل عباری وار و بر عدد حامی وار کاهیجه معطل اولور وایکی عدد خانلری وار واون یدی عدد مفید و مختصر دکانلری وار و بر عدد چشمه سی وار کم لسه کسه [۱] چشمه سی دیرلر آب حیاتدر جمله شهر خلقنک اهل طبع اولنلری صویب آندن آلرلر بنوک دخی باغ و باغچه لری یحسابدر زیرا آ وهواسی غایت لطیفدر بعده بوقلعه دن قالقوب قبله نك صاغ طرفه کیدوب اوچ ساعتده داغدر آردینه کذر ایدوب آندن لب دریای کورفز ایله ایکی ساعت کیدوب یجه سبرلر ایدوب آندن

در تقریرات قلعه دار منجوس پارغه

اول و آخر بوندوقانی وندیک کفره سنک حکمنده اولوب بزم دلینه خاکنده در ذره دکلو خندقدن طشرده علاقه سی یوقدر قلعه سی برسوری داغ اتکنده اولوب بر کوچک سنک بناقلعه رعناجکدر قلعه دن طشره آتلیمز براغوب ایچری کیره لم دیدکده بوابلر ایتدیلر نظارته بکلمینجه قلعه یه کیرمک عادت دکدر بلکی سزده یومورجق [۲] واردر دیدکلر نده حقیر ایتدم بره هی ملعونلر بن کندم سزه بشر [۳] طاعون اکبرم دیو نیجه کونه جدالردن سکره آخرکار بلار یزدن سلاحلریمیزی آلوب بزلی ایچری قلعه یه قیوب جنزاله بولشوب قلعه تماشا آتک بشیوز آدم قدر جرملی بر قپوسی قرده شرقه ناظردر بر قپوسی دریاه جنوب طرفنده اسکله و لیمانه مکشوفدر ایچنده آلتش یمش مقداری منجوس خانلری واردر ویدی سکز قدر دکانلری وار غیریشیلری یوقدر اماخذقی غایت معمور اولوب لب بر لب دریایله ملودر و لیمانه و قرده ناظردر و سنک [۴] طابیه لری اوزره سرآمد طوپلری وار قپودان جنرال حقیره بعض هدا یالر ویروب آندن چیقوب ینه آتلیمز سوار اولوب لیمانی کنار نیجه کیدوب تماشا آتک برخیلی [۵] لیاندر کم یوز پاره کیلر آلر آندن ینه لب دریایله سکز ساعت کاه سنکستان وکاه خا کستان و بی حاصل شوره یلری و بالقی دالیانلرین عبور ایدوب

[۱] ک : سه کلپسه . ط : کسه کیسه . ب ، س : نسخه لری نقطه سز و قاریشقدر [۲] ک :

یومورجق [۳] ک : بشیر [(پتر) اولمسی ده ممکندر (م)] [۴] س ، ک : درسک . ب :

درسک (۵) بوراده (خیلی) کله سی یاقیشما یور (دوغوسی) جنبکی (اولقی) ممکندر (م)

چوقه لر وقونطوش و سرحدی و فراجهر کیرلر تازه فتالری باشلرینه قرمزى صیاجو قهلی سمورکنارلی روم ایلی قلیاغی کیوب بعضیلر کور کسز ارناود تاقیه سی کیوب بللرنده حریر تیلیند [۵] قوشاق و قوربله [۱] نام وارشاق [۲] پجاق طشیوب لوندانه بالدری چپلاق قبادی یاپوش کیوب کز لرلر چونغی تجاردر بر صنفی اهل حرفدر بر فرقه سی علمالردر بر زمهره سی عوانلردر کم [۳] قرق چوقه دوله و قوچالی ارناود چاقشری کیوب خدمتله کیدرلر محبوبه لری اهل پرده اولوب هر بری رابعه عدویه مثالدر اما اهالی ولایت غایت غریب دوست و آلفته و آشفته یاراندر [۴] اهل کرم و اهل مرحمت صفره صاحبی آدم لری واردر بو شهردن دخی قالقوب جمله احباب ایله و داعلشوب قبله نک صناع طرفنه اوج ساعتده سنکستان داغ لر و بللر و طاشلر آشوب

در ترقیمات ستایش قلده استوار مارغلیج

سنه . . . تاریخنده بالذات سلطان بایزید ولی فتحیدر بدست کدک احمد پاشا حالا دولینه سنجاغی خا کنده و یوه دالقدر و سکسن اچه پایه سیله قضا جکدر ناحیه سی قرق پاره قرادر رعایالری غایت مطیع لردر اما قلعه خلقی عاصی اولدقلرندن البصانی کوچوک محمد پاشا سنه . . . تاریخنده فرمان پادشاهیله جمله شهرى غارت ایدوب آدم لرن جمله قلیجدن کچروب بقیه السیوفلری مطیع و منقاد اولدیلر قلعه سی بر محصولی صحرا ده اولوب ا کسه سی برطوب منزلی بعید حواله لی داغ لر اولوب شکل محس برشدادی بنا بر قلعه زیبا در کم کردا کرد جرمی سکز یوز تمش عدد آدم بر سنک طراش قلعه حاضر باشدر ماتقدم ونه دیک لندن فتح اولنوب مارغلیج نام بر بالقجی کفار [۵] بنام بناسیدر درون قلعه ده جمله یوز عدد کره متلی خانه جکلردر دزداری و ایکیوز عدد قلعه نفراتلری واردر مقتیسی و نقیی یوقدر اما یکچیری سرداری واردر انجاق بر حنکار جامی وار جار سوی بازار و حمام و خانلری یوقدر قلعه نک شرق طرفنه ناظر قپوسی وار صارپ داغ باشنده اولماق ایله خندقی یوقدر (دروصف واروش مارغلیج) قلعه نک غرب طرفنده بر دوز یرده بر واروش معظم مزین جمله بیک ایکیوز عدد کره متلی دباغ و بانجه لی معمور و مکلف طاش دیوارلی اولردر جمله التی عدد محلاتلری واردر و جمله ایکی عدد کار کیر مناره لی و سراپا کره متلی

[۱] ک : قورتوله . ط : قوربله . ب : فوربله [۲] ک : وارشاق [۳] ک : عوانلردر کم

[۴] س ، ک : یاراندر [۵] ک : کافر

اسماء محلات) اولاً غرباً محلہ سی غایت معمور در وقلویا [۱] محلہ سی زمان ایله ارض خالیہ دن
ایمیش انکیچون قلو یا محلہ سی دیر لر اما شمدی غایت معمور و مزین اولر واردر و غلطہ
محلہ سی بر یوکسک یرده واقع اولماق ایله نمازگاہ و مزارستانلر جملہ اندہ در (زیارت گاہ
شیشخلر) دخی بو محلہ در کم حالا بین الناس زیارت گاہ خاص و عامدر (درہوای لطیف
جانفزا) ہواسنک لطفاندن لیمونی و تورنجی وناری و اینجیری وزیتونی جہانی دوتمشدر
باخصوص بو شہرہ اولان زیتون مکر قرونده و شامدہ و قرہ بورونده (۲) اولہ اما بونک
زیتونی چوق [۳] اولوب سمیزوایری ولدیندوسریع الہضم اولدوغندن سمیع زیتون اغاجلری
خاص ہایون اولوب ہر سنے کلار پادشاہیدن اونر عدد بیاض کلاہلی کلارجیلر کلوب جملہ
درخت منہاردن زیتونلری جمع ایدوب عدالت ایدوب صاحب لرینہ پھالرن وروب آستانہ
پادشاہیہ یہ طولوملرہ کتوروب جملہ وزرا ووکلا وعلما وصلحارہ مرتبہ لرینہ کورہ زیتون
بذل ایدر لر (درمدح انجیر آغریو ماٹا) اولا شہرک شرق طرفندہ کی باغ و باغچہ لردہ
حاصل اولان اغریو ماٹا انجیرینک دردی وبشی وآلتی سی بر وقیہ کلر انجیردر کم واللہ
بکسر الہاء جہاندہ منلی یوقدر کویا بر طولوم [۴] قصر نبات جموی جلابدر اصلا درسی
یوقدر انجاق اوستندہ بر دومان مثال زارا ایچندہ دورر بعضی زمان شدت حرارتدن
بالی آقوب وجودی قروقالر سپتارلہ چارشویہ بازارہ کوچیلہ کلر غیری دیارنرک انجیرلری
کبی قورولوب ولایت ولایت کتمز و ایچندہ خشخاش دانہ سنندن خیال خوردہ تخملری
وار بر آدم اوج درت وقیہ سن یسہ اصلا امتلا اولوب آدمی ششمرن غایت سریع الہضمدر
ومسک و عمر خام کبی رایحہ طیہ سی اولدوغندن ماعدا غایت مقویدر الحاصل مدخندہ
لسان قاصر اولوب رومک آیدونات شہرندہ آغریو ماٹا انجیری غایت مشہوردر و بو
شہرک جانب اربعہ سندہ اولان چفتا کلردہ صافی سروی و چنار منہا درختلری ایله مزیندر
وہویانا یولینہ قریب حماملو چفتلکی حسین پاشانکدر غایت مسیرہ گاہ تقرجگاہ مفرح
دلکشایردر وقلعہ نک مشرق طرفندہ اولان سحرای لالہ عذار صافی باغ ارم اولدوغندن
ماعدا دانہ دار بیاض پرنجی حاصل اولور (در بیان اصطلاح اہل بلد) جملہ خلقی روجہ
وارناوودجہ کلمات ایدر لر اما باشقہ بر کونہ لہجہ مخصوصہ لرینہ باشقہ اصطلاحات عباراتلری
واردر (در قیافت قبای انسان) اعیان کباری مطالا دستار محمدی ایله سمور کورکلی الوان

[۱] ك : قلوبا [۲] ب : قرہ سوروتدہ [۳] ب ، ك [۴] ك : قنو [(قوطی) یازلمسی

مناسبدر (م) [۵] س ك : تیند

مفرحدر وبيوك محلهده مصطفى چاوش جامعى غايت مصنعدر وشيداله [۱] محلهسنده ... جامعى روشندر بونلر مشهور جامع معمورلردر و جمله اون بر عدد محلات زاويه لريدز اولاينو [۲] محله مسجدى شيداله محلهسى مسجدى آيه نيقوله محلهسى مسجدى ... وجمه اوچ عدد مدرسه سوخته كاندر وجمه التى عدد مكب صيباندر اولا حاجى على مكتبى وحسين پاشا مكتبى ... وجمه اوچ عدد تكيه گاه پيشواى طريق آل عبا خانفاهلرى وار ... وجمه بر عدد حمام خوش هواسى وار اول دخى حسين شاهك [۳] حير اتيدر غايت الغايه آب وهواسى وبناسى لطيف و مفرح حمامدر بر حمام دخى بگقو پاشا سرايى حمامى وار آكه دخى بر اى مصلحت شهر اعيانلرى كررلر غايت شيرين و مزين وبياض مرمر خام دوشه لى محبوب وروشن بنا بر حمام خوش هوای روشندر كم التون لوله لى وحوض وفضيه لى و متعدد خلوتلى وبللور و نجف و موران جاملى و صويى آب حياتلى حمام لطيفدر و بوسراى معمور اچره لطيف و نظيف آب حيات چشمه سارلر واردر و اچرده و طشرده قله عظيملى جمله دمر قولىدر و الحاصل كويا بوسراى عظيم بر قلعه در اندن جمله اون يدى عدد چشمه جان پرورلر واردر كم صولر لى قومومه لر ايله و نه ديك شهرينه كتورلر اما جملدن كوش صويى چشمه لرى غايت لذيد و جارى آب زلالر در حقير انده ايكن كوش صويندن نوبنا بر چشمه رعنا بنا اولدو قده يو حقير بالدهاه بو كونه تاريخ دشم

اوليا نوش ايدوب ديدى تاريخ لوله زر كرك كوش صوينه [۴] سنه ۱۰۸۰ [۵]

و آينيقوله محلهسنده بر آب حيات چشمه ساروار بقول حكما جمله صولردن خفيف طرطلوب بونى دخى شيشه لرله و توتيا قومومه لر ايله ديب فرنگستانه صوين كتورلر وجمه ايكوز اللى عدد دكانلردر اما بزازستانى يوقدر لكن ونديك كورفى درياسى كنارنده صيه ادا اسكاهسى و كورفز اداسى التى ساعتلك ير اولماق ايله جمله فرنگستان متاعلرى اسكاه لردن كلوب بو شهرده بولنور وجمه ايكى عدد خانلرى وار بعضى زمان و نه ديك فرنگك الحيلرى و قونصولوزلرى كلوب بو خانلره قنوب بيع و شرا ايدوب نجه كونه متاعلر كتورلر (در عدد

[۱] ك : سداله [۲] ب : بيوك . ك : بنو . ط : نيو [۳] ب : پادشاهك [دوغروسى (باشانك) اولليدر (م) [۴] [۵] بوتاريخ اكسيكدر دوغروسى (لوله زرلو كرك كوش صوينه) اولليدر كه بو صورته (۱۰۸۱) ايدور (م) [۵] نسخته لده هپ بويه ۱۰۸۰ يازمش ايسه ده دوغروسى (۱۰۸۱) اولليدر (م)

دمکدر نیجه دولدن دولک دستنه کیروب آخر کاور سنه ... تاریخنده ابو الفتح سلطان محمد خان عصرنده بدست ... پاشا روم لندن فتح ایدوب روم ایلی ایالتنده دلونیه سنجانغی حدودنده خاص هایوندر کم دردولت طرفندن کلار خاصه طرفندن هر سنه بر کلار اغاسی کلوب حکومتن ضبط و ربط ایدوب سعادتلو پادشاه ایچون نیجه یوز طلوم [۱] ایدونات زیتونی تحصیل ایدر یخشی خدمت شهر یاریدر و صو باشیقدر و یوز الی ایچقه پایه سیاه قضادر ناحیه‌سی... قرالردر کتخدایری و یکیکچری سرداری یوقدر انجاق دزداری و یتیم عدد قلعه نفراتلری واردر اعیان اشراقی مرحوم (بکقو) [۲] پاشا ایدی حالا خنق اوغلی [۳] ... پاشا و منلا چلبی و بکقو پاشا و والده‌سی حالا بیک آتلیه [۴] مالک ملکه مثال بر شجیع خاندان صاحبی خاتوندر (اشکال قلعه‌سی) برسوری یالچین صارمطراق پشته عالی اوزره بانیه [۵] ونه دیک کفاری عمار ایتیمش بر کوچک بنا برسور سنک رعنا ی شکل خمس بر قلعه جکدر اما ایکی قاتدر لکن خندقی یوقدر ایچنده مهمات جبه خانه لری چوقدر و جمله قرق مقدراری کره متلی اولری واردر ایچ حصارک جرمی کامل بیک التمش عدد آدمدر درون حصارده سلطان بایزید ولی جامعی کره متلی و کارگیر مناره‌لی بر کوچک جامعدر قلعه‌نک بعض اولرنده باران رحمتدن جمع اوله صو صارنجلری وار زیرا صویه پک محتاجدر بر قلعه ایچنده جابجا اغاجلر واردر اما حمام و خان و چارشوی بازارلر یوقدر ایکی قاتنده بر دمیر قپولری وار شاهراهدر بری شرقه و بری غربه ناظر باب قویلدر اما شرقه ناظر اولان قپو قلعه‌نک آتنده کی واروشه آچیلر (در اشکال واروش ایدونات) جمله سکز یوز عدد قات اندرقات کارگیر بنالی و جمله کیره متلی و سراپا کافری بنالی مکلف و مکمل و معمور و مزین و زیبا سرایلدر هر اوده بانچه ارملر مقرردر جملدن (بکقو پاشا) سراپی قلعه مثال فله متینلی نوبنا سراپی رعنادر هنق [۶] اوغلی سراپی و ... سراپی بونلر جمله ایچلی و طشلی و حماملی سرایلدر و جمله ... عدد جوامع عابداندر جملدن جماعت کثیره به مالک چارشو جامعی کره متلی و کارگیر مناره‌لیدر و بکقو پاشانک قیز قرنداشی جامعی غیری جامعلر کی دکلدر کویا بر قصر خلد بریندر جمله کارگیر بنا قبایی و سراپا کره متلی و کارگیر سر آمد مناره‌لی غایت لطیف معبدکه رعنا ی مزین بر جامع

[۱] س ، ک : طلوم یوک [۲] پ : بکقو [۳] س ، ک : خنق اوغلی [۴] برنجی حرفی

نقطه سزح حرفیدر (م) [۴] (آتلیه) یازلمسی منا-بدر (م) [۵] ک : ثابت . ط : بانیه

[۶] پ : هنیق

ايكيشر يوزر چفت مسافر يورغانلرى و دوشكلرى حاضر در الحاصل روم الى ايلتنده بوبله بر خاندان عظيم چفتلكلر يوقدر كم مدخنده لسانلر قاصر و قلملر كاسردر كم بوديارك مسيره كاه تفرج كاهلرى بوقرالر و چفتلكلر در كم جميع باى و كدا و اينده ورونديكانلره خانه بيمتلر در ...* نيجه كون بوشهر ك اعيان و اشرافلر يله ذوق و صفالر ايدوب بعده سردار على پاشانك حقير ايله كوندرديكى امر پادشاهلرى يانيه پاشاسى ديار بكرلى صمانجى زاده... پاشانك ديواننده قراءت اتديروب جمله اعيان كبار فرمان پادشاهكدر ديوب مانيه ولايتى محافظه سنه جمله آماده اولوب حقيره بر كيسه اجرت قدم و اوچ ات و اون دونلق چوقه و اطلاس و نيجه تحفه اشيالر جمله ميرميرانلردن پيدا ايدوب بعده سنه ۱۰۸۱ روز قاسمى [۱] بوشهرده سبجل ايدوب اول كون يانيه دن غرب طرفه يانيه كولى كئار نيجه ۲ ساعت كيدوب اندن كئشلمه جانينه كحسا [۲] يولى اوزره عظمت خدا اويله معمور و آبادان و مزين قرالرى و چفتلكلرى وار كم هر برى برر كونه باغ و باغچى و چاير و چنلى بقعه لرى خوب و خاك پاكلرى بين الناس مرغوب مزرعاتلرى و افر و چرا كاهلرى متكاثر بر برينه متصل اصلا ارض خاليه سى اوليوب بو آبادانلرى سير و تماشالر ايدوب عبور ايدرك ۶ ساعته صراند [۳] يوطامو دره سنى كچوب

درييان حدود لواء دلوينه [۴]

خاكنه داخل اولوب آنده نيجه معمور قرالر كذر ايدوب ۶ ساعته

قرية زراووج [۵]

ممش پاشانك زعامت كوييدر كم جمله رعايالرى روم كفره لريدن اندن غربه ينه ... ساعته [۶] محصوللى باغلى و باغچى لى دلوينه سنجانجى قرالرن كچوب نيجه چفتلكلر ده طعاملر ييوب

دريفصل شهرانكيز اشكال قلعه شيرين آيدونات [۷]

... بقول مورخان لاتين بوقلعه افلاطون الهى القاسيله روم قرالردن آيدونيا [۸] نام قرال بنا اتدو كندن آنك اسميله سما اولوب آيدونات ديرلر لسان رومده ...

[۱] س ، ك : قاسمن [۲] س ، ك : كجستان [۳] ك : صراند [۴] س ، ك : دلوينه [۵] : زراوج [۶] : ك ۶ ساعته [۷] ك : آيدونات [۸] ك : آيدونيا

سمك صيد اتسهلر حاكمه كتروب تجريم ايدرلر بر كنيسه لری و ايكوز خانه لری و باجبا باغ لری و اردر و بو كوله جمله يوز پاره قايقلر و اردر كولك كنارنده كي قرالردن شهرنك بازارلرینه آدملر كتوروب باقلر صيد ايدرلر و قايقلر ايله داغلردن اودون و كومور طاشيوب كار ايدرلر اما بو كولك كونا كون باقلرندن ممدوحی يلان بالني و سازان بالني و طورنا بالني و ... باقلری غایت سمیز و لذیذ اولور كرچه اوخری كولنده و كولی كسری كولنده و اسكندریه كولنده دخی عجایب مارماهیلر اولور اما بنوك يلان بالني يلان دنیاده مثلی اولیوب غایت لذیذ و نافع و مقویدر و دخی بو بحیره نك شمالنده اولان معمور قرالردن اولو

قریه اوستورونی [۱] و قریه یولنا [۲] و قریه والشا و قریه مجانش [۳]

بومذ كور قرالر كول كنارنده يوزر ايكيشر يوزر خانه لی و کلیسالی و باغ و باغچه لی قصبه مثال كفره كویلریدر كسی وقف و كسی زعامتلردر اندن ینه شهر یانیه یه كلوب یانیه نك قبله سی و جنوبیسی طرفنده كي قرالره بکلر و پاشالر ايله صید و شكاره كیدن [۴] اولو یانیه نك جانب جنوب طرفنده كي طولی اوچ ساعت اولان صحرای چمن زارك داغ لری داملارنده اولان معمور و آبادان چفتلكلر و قرالردن

قریه و چقا

ایکیوز خانه لی باغ و باغچه لی معمور کویدر بونك امثالی بو یانیه سنجاغنده یتش بر عدد معمور و آبادان چفتلكلر و اردر هر برنده اقل مایکون بیکر غروشدن بشر و اوزر بیک غروش محصول و رر یانیه پاشالرینك و بکلری و اعیان لرینك چفتلكلریدر هان یلده بر کره پاشالرك مطبخلرینه یکر میشر او طوزر بیک عدد طاووقلر و بشر اونار بیک قاز و کورجنلر و نیجه بیک عربه اودونلر و یوز قطار و نه دیک شکر و غیره ما کولات و مشروب اتلری جمله بو قرالر و چفتلكلردن یانیه شهرینه کیدوب شهری غنیمت ایدر و جمعی چفتلكلرده مهمات لوازماتردن جمله بقر او اتیلری و غیره پساتلر جمله مهیا اولوب بر کویدن بر چفتلكه کوچ ایلسه لر اصلا بریردن بریره برشی کتور منزلر حتی هر چفتلكلرده یوزر

[۱] ب : اوستورنی [۲] ب ، س ، ك : یوواما [۳] ب ، س ، ك : مجانس [۴] س ،

ك : كتدك

غایت عاشق یرست دلبرانلری اولور امامؤدبلردر زیرا یکت ولایتیدر... (درلباس نسوان صاحب عصیان) جمله رعایا قریلری [۱] باشلیرینه بیاض اصدردن تاب [۲] صارغی صاروب صاحبزن صاروقدوب جمله یوزلری کوزلری اچق اولوب چوقه دوله لر وکونا کون لباسلر کیرلر غیرى دیارک کفره قزلری کبی فصدان کیمزلر اماشهرک کفره قریلری جمله باشلیرینه قرمزى یدجکی براطهسى [۳] پرافقونه چوقدن کیوب کوزلر اما قانلی چشمه یاننده کی برحمله چنکانه لر وار انلرک عورتلری دخی کفره عورتلری کبی قرمزى چوقدن یدجکی بر اطالری [۴] کیوب قوجالیرینه چکچ چالوب [۵] کوروک چکوب دمرجیک ایدر چنکانه قریلردر اما غایت بدونحوست چهره لردر (درجامه اشکال عجب لوی رعایا و برایا) جمله رعایاسی روم وارناوود کفره لری اولوب باشلیرنده برسوری سیاه تاقیه کیرلر انک سوری اوجنه بر قرش یوکسک عارناوود قلیاغی کیرلر اما باشلیرینه اصلا فائدهسى اولیوب همان کیمه مش کبی دورر اول قلیاغی بر پرنجلی زنجیر مصنعلرایله باشلیرینه بوغازلرندن باغلرلر باشلری ادا نا قباغی قدر بیوک اولوب اوزرلرند قلیاقلری کوچت اولوب تپه لرنده دوردوغیچون کویا کیر خره کلهک قوشی قوشی کبی دورر الحاصل بر طرفه هیئت مجموعه عجبلو کفره لردر لباسلری جمله قیون پیاغیسندن شالردر اما غایت دیو توانا زبر دست فرهادوار چالش رعایالری واردر و غایت عنقالردر و جمله ... عدد کنیسه لری واردر ... (درمنظره بحیره عظیم یانیه) یانیه سحر اسنک یلرز طرفنده کی اوجنده دائراً مادار اوجیوز التی میل [۶] احاطه ایدر بر آب حیات کولدرکم جانب جنوبنده یانیه قلعهسى اوج مناره بوی یالچین قیا اوزره شاهن یووالی قلعه سر آمددر بوقلعه بالانک شمال جانبنده کول ایچنده قرشو کناره برطاش منزلی قریب

جزیره کفره

قایق ایله بش اون یاران ایله واروب تماشا لرتدک دورت میل احاطه ایدر بر معمور آدادر ایچنده اصلا مسلمان اولمدیغندن (کافر آداسی) دیرلر غایت مکلف کفره اولری وار جمله کفره لری صیاد ماهیلردر اللرنده ابوالفتح دینبو خط شریفلری اولوب نیجه کره یوز بیک غروشمیق ماهیلر صید ایدوب فروخت ایدرلر غیرى کمنه لر برقرش بر

[۱] پ: قزلری [۲] پ: قات. دیگر نسخه لر متین کبی ونقطه سزدر [۳] پ: باراطاسی
[۴] پ: باراطالری [۵] پ: صالوب [۶] س، ک: اوطوز آلتی میل

آدم لر روم و عرب و عجم دن متاعلریله کلوب اون کون اون کیجده نیجه بیک عدد خزینہ پاره لئوب بازار عظیم کرما کرم دوروب متاع آنوب متاع کونا کونلر فروخت ایدوب نیجه بیک خیمه و خرکاهلرده شب و روز عیش و عشرت و ذوق و صفار اولوب گویا دماشقلور [۱] و دولیان و الاصونیه و اوسکب [۲] بازارلری اولور (درتمه شهر انکیز کلیات شهر یانیه) اولا بوشهر بر قومسال و صوسز یرده اولماق ایله باغچه لری چوقدر اما بی حاصلدر انجاق دورت بش یرده باغ لری وار انلر دخی بشر و التیشر عدد کرم [۳] باغلردر لکن جانب اربعه سی بعینده کی [۴] قرالنده باغ باغچه لری چوق اولوب جمله آبدار و کزیده میوه لری اطراف قرالندن و شهر ناردادن نارلری بار کیرلر ایله کلر زیر اشهر یانیه بیلاق اولدوغندن میوه سی براز قدر اما هواسی لطیفدر اما آبی نظیف دکلدر (درمدح نعمت ما کولات طعام عظمت) اولا سمیز و سمین قزو کباب لری و قزو قپاملری و بیاض اککلری و سمت نام چورکلری و طاوق بورکلری و بلغرادی کلاج بقوالری ممدوح عالمدر (در صورت چین مه جین محبوبه و محبوبان) بلغراد ارناوودلق ارضنده اولماق ایله هواسنک لطافتندن محبوبه لرن کوردمم اما محبوب ماه پاره جوانلرینه عشق اولسون هر یری حسن و جمالده و لطف و اعتدالده اولوب کلاتلری جمله موزون و دشلری مثلدر مکنون جمله سیم بدن نازک اندام محبوب القلوب اهل عرض فتالری واردر سوزده کلسه لر بدیع البیان و فصیح اللسانلردر اما لسانلری اوروم لهجه سنه مثال کلمات ایدرلر و فصیح و بلیع روحه بلوب اوقیوب یازارلر زیرا روم ایلی ولایتک کزیده یریدر خلاصه کلام بویه محبوب قدر شناس دلبرانلر مکر مورده جزیره سنده قرون قلعه سنده اوله (درقبای اشکال مرد میدان) جمله اعیان کبارلری باشلرینه مظلادستارلر صارینوب جمله سمور کورک و حریر خلعت فاخره لر کیرلر اما تازه فتالری صقمه چوقه و قطفه دن لباسلر و باشلرینه لعل کون قرمزی چوقه لی سمور قلیاقلرک کنارلری سیاه دارالی دکمه [۵] قلیاقلر کیوب بلارنده سید [۶] حریر قوشاقلر و پالا نام فوریه [۷] بچاقلر طشیوب صقماقو بچلی چاقشر کیوب ایاقلرنده قبادی روم ایلی طرزی صاری پاپوشلر [۸] کیوب و کونا کون اقمشه فاخره والوان چوقدن سرحدلی قونطوشلر کیوب طاووس باغ ارم مثال کبی بازار حسننده [۹] رفقار ایدوب عرض جمال ایدرلر

[۱] ک : ماشقلور [۲] ب ، س ، ک : اوسک [۳] ک : دونوم . س : دلوم . ب : کوم [۴] ب ، س ، ک : یقیننده کی [۵] ک : دیکمه [۶] ک : پسند [اشاغیده (تپیند) شکینده کلپور (م)] [۷] ک : فورته . ط : موریه [۸] ک : بابوچر [۹] ک : محبتده . ط : قسمته [س نسخه سی نقطه سز ایسه ده (چشمده) اوقونه بیلیر (م)]

بوشهر یانیه نك مزارستانی بویله شهر ایچره قومسال یرلرده جمله قرق اوچ عدد یرلرده اولوب هر اوده باغ و باغچه لر با بلدیندن بوشهر یانیه بر سواد معظم شهر کیر کورینور اما بوشهر جمله ایکویز آلتش عدد شاهراه صوقاقلر درکم جمله قومسالدر یازوقش اصلا چاموری اولماز اولاسرای محلهسی اوچندن تاخنکار جامی اوکنه کلنجه اول اولویول کامل بیک عدد آدمدر وسراپا ایری طاشلی قالدردمدر وخنکار جامی اوکندن تا دمیر محلهسی ایچندن تا قانی چشمه محلهسنه وارنجه کامل بیک بش یوز آدمدر بودخی جمله طاش بنا قالدردمز زیر شاهراه عربه یوللریدر بوحساب اوزره بوشهرک طولی ایکی بیک بشیوز آدمدر (در وصف عرض شهر یانیه) اولا ایچ قلعهده ارسالان پاشا جامعنک قیاسی بورندن جنوب طرفه تا یوسف اغا جامی قربنده بایر محلهسی اوچنه وارنجه بو شهرک انی لکی [۱] ایکی بیک ایکویز آدمدر بونک دخی یوللری جمله قومسالدر و مذکور شاهراهلرک جابجایرلری واسع اولوب چارشوی بازارلر ایچره درخت منته چنار و قواق و بیدسرنکون و اصما اغاچلری دکیلوب سایه لری کویا قویاغ [۲] خیابان عجم اولوب وقت سحرده و وقت عصرده جمیع عشاقان ال اله و یروب رفتار ایده رک بودر خستانتلرک ظل حمایه لرنده رفتار ایده رک کیدوب مراد و مراملری اولان یرلرک بر جتزار و سایه دار یرلرنده او طوروب اعیان اشراف و علما و صلحای مفسرین و محدثینلر و بالذات شیخ الاسلامی بیله بو مسیره کاهلرده بعد العصر جمع اولوب مباحثه علوم شرعیه دن فقه و فرائض و سایر علوم و جوهاتلر کوروب جلوه لزلر [۳] زیرا بوشهرک ارباب معارفانی چوقدر اکثریا خلقی فارسی خانلردر [۴] انکی چون شعرالری و فرت اوزره در الحاصل معمور و آبادان شهر درکم اهالیلری غریب دوستلردر اما حضرت معاویه بی سومزلرد یرلر اما کوردمد و آنلردن معاویه اسملی بر کسسته اشتمدم (در چارشوی بازار میدان پنا یور) بوشهرک قبلهسی طرفنده چنکانه محله سنده برفزای عظیمده قلعه مثال چار گوشه برخان عظیم بنا اولمشدرکم کوز ایاملری موسمنده بونده یلده بر کره بازار عظیم دورماق ایچون نارد شهری یولی اوزره مرحوم و مغفورله غازی علی پاشا بر بازار یری بنا ایدوب دائر آمادار جرمی کامل اوچ بیک آدمدر و جمله چار گوشه سنده چار قوسی وارد و جمله دورت عدد اولو صوقاقلری وارد و جمله بیکری عدد انسر صوقاقلری وارد و جمله اوچویز التمش التي عدد دکانلری وار جملهسی کیره مت اورتولی دکا کینلردر و بجه تحتانی و فوقانی متعدد بازرکان حجره لری وارد هرسته نیجه بیک

(۱) ک : نیلیکی (۲) ک : قویاغ (۳) ک : جلوه کر اولورلر (۴) ک : فارسی خوانلردر

اوزرہ کار کیر بنا دکلدز اما بنی آدم دریاسی شهر عظیم اولماغیہ معمور و مزین دکا کینلردر اکثریا ترزبلری ودخی قیو مجیلری غایت چوقدر و چارشو اورتاسنده بر قهوه خانہ منتقش وار کم بش بیک آدم آلوب قرق یرده تاب [۱] نام خداملری اولوب بر مجمع العرفان یاران ظریفان کان ارباب معارفان درویشان ذیشان مسکنیدر بوقهوه خانہ نک چار محافلر نده قصه خوان و مطربان و خاننده کان و سازنده کانلر کار نقش ایله حسین بیقرا فصللری ایدرلر بوقهوه مقابله سنده یول آشری محتسب اغا قبهسی وار بودخی بر آرامگاه مسیره گاه ردر بوشهرده شب و روز هر بازار کونلری آدم دریاسی اولوب بازار عظیم دوروب هر کس متاع کونا کونلرن فروخت ایدوب ینہ بوشهردن کونا کون متاعلر آلوب کیدرلر (در ترقیات چشمه سار آب حیات) امتاسی ایکی عدد چشمه سارلری وار بر ایی شهر عظیمدر اما تا کم شهرک جریان ایدر صولری یوقدر انجاق بو ایکی چشمه در قلعه خلقی جمله آب حیات کولدن نوش ایدرلر طشره واروش خلقی جمله قیو صولری بوش ایدرلر اما آب حیات سر یع المہضم قیولری واردر (در تقریرات چاه ماء جان پرور آب حیات) جملتاسی درت بیک عدد اولرده بر و ایکیشر عدد قیو بولردن غیری خاص و عام ایچون طریق عاملر و محلاتلر ایچنده جمله درت یوز عدد بئر آب حیاتلر واردر لکن حکمت خدا بو عبد احقر بوشهرده ایکن ابراهیم چلینک خانہ سنده بر آب حیات عیون حاصل اولوب بر چشمه بنا اولند قده بو حقیر فقیر کستا خانہ علی الفور بوتاریخی ایلدک

اولیا بو عینہ تاریخی [۲] دیدی آب کوثر حق ایچون اولدی سبیل [۳] سنہ ۱۰۸۱

(در بیان طول و خطوہ کردا کرد شهر یانیه) اولا بو واروش عظیم ایچره هر اولرده بر و ایکیشر عدد باغ مرام بانچهلر اولماق ایله و قرق الی عدد اولر مابینلرنده بر مزارستان اولوب جمله قرق اوچ یرده شهر ایچره مزارستانلری اولوب هر مزارک سنک مزار لرینک قدلری باشی و ایاقلری اوچنده قائم دوروب ایکیشر آدم قدی قدر سنک خارالرنده کونا کون خطلر تحریر اولنمشدر بو [۴] قد بالا مزار طاشلری بردیارده یوقدر الا قرق کلیسا شهرینک مزار لغنده دخی بویه سر آمد مزار طاشلری واردر

(۱) س، ک: تابی [تابع کله-سندن مخفف و تعبیر دیکرله تور کجه لشدیرلشدیر (م) (۲) ک: تاریخن (۳) بوتاریغ ا کسیدر برنجی مصراع (اولیا بو عینہ تاریخن دی آک) اوله جق اولورسه (آک = ۲۱) علاوه ایدیلهرک (۱۰۸۱) حاصل اولور. (دیدمی) کله-سنی تحمل ایله ایکنجی (دی) دن ترادف قاعده سیله (آک) لفظنه انتقال ایتمکده ممکندر (م) (۴) ک: بویه

روغن وایکیشہر عدد نان پارہ و برر طاس چوبرہ لری [۱] واردر بونده اولان عمارتی غایت معمور اولوب آئندہ وروندہ یہ نعمتی مبذولدر و مدرسہ... (دردفاترات دارالقراء حفاظان) ہیمی اوچ عدد دارالقراء قرآندر جملہاً قوجہ ارسلان پاشا جامعی قراسی حنکار جامعی قراسی والیاس افندی قراسی وار اما جملہ حافظ قرآن لری آزر و سبغہ و عشرہ و تقریب قراتی اوفیدر اهل شیخ القراری یوقدر انجاق حفص قراتی اوزرہ تلاوت قرآن ایدر لر (درقائمات دارالحدیث محدثان پیغمبران) عمومسی ایکی یردہ علم حدیث تلاوت اولنوب مسلم و بخاری و جامع الصغیر و مشارق و مصابیح کتابلری اوقینور محدث کسنہ لر واردر (درتعریفات مکتب جکر گوشہ پسران) اولانجہسی اون بر عدد مکتب طفلان ابجدخوانلری واردر جملہاً ارسلان پاشا مکتبی و برپاشا و علی پاشا و حنکار جامعی مکتبلری معمور اولوب بہر رأس سنہدہ جملہ معصوملرہ صرہ و عطیہ و خلعت فاخرہ لری مقرر در (درتوصیفات خانقاہ درویشان مجذوبان) باریسی یدی عدد تکیہ ارباب طریق فقیرانلری وار جملہاً الیاس افندی تکیہسی ... (درتجریرات خان خواجہ کان تجاران) باردهسی اوچ عدد کار کیر بنالی و کالہ عظیم لر در جملہاً حنکار جامعی او کندہ کی خان عظیمدر و حالا قانی بیکار چشمہسی دبنده بر پاشا بر چشمہ سار و بر خان عظیم بنا اتمشکم قلعہ مثال اولوب جملہ آتمس اوچ عدد تختانی و فوقانی حجرہ لر در و قپوسی اوزرہ متعدد وزرا مهمان سرایلری واردر و... (درتمدیحات حمام راحت جان) اولاندهسی یکی عدد حمام خاص و عامی وار بری حنکار جامعہ قریب اولوب صوی اولقدر لطیف دکلدر اما نمازگاہ قربندہ پاشا لر حامی کار قدیم و آب و هواسی و بناسی لطیف و آب نابی لذیذ حمام روشنادر (درتکئیبات عدد حمامات مخصوص اعیان) شهرک آفتہ و آشقتہ کانلرینک تقریر لری اوزرہ بوشہر ایچرہ قوسی سکز یوز قرق بش عدد سرایلرک و اولرک حماملری واردر زیرا خواتینلری اصلا چارشویہ چقمیوب سرا ی حماملرندہ غسل ایدوب پاک اولور لر (درتسطیرات چارشوی بازار بزازستان) هاموسی بیک طقوز یوز عدد [۲] اهل حرف دکانلریدر لکن بزازستانی یوقدر اما ونہ دیک کور فزی اداسی اسکہسی و بارغہ اسکہسی [۳] وصیا ادا [۴] اسکہسی و دالیان [۵] اسکہسی یقین اولماغین جمیع فر نکستاندن دیا و شیب وزرباف و کونا کون کالای والای اقبشہ فاحرہ لر کلوب فروخت اولنور کرچی ترتیب

[۱] پ: چوبرہ لری [۲] ب: بیک طقوز عدد (۳) ک: بارغہ (۴) دوغوسی (صیا)
(صیہدا) در (م) (۵) ب: دلیان

تألف اللیلہ وارنجہ قبولی قامیوب بلکہ بر مسافر کله دیو قبولی کشادہ دوتار لر کم جملہ
پولری مفتوحدر (بیت)

صباحك مقرون بعز ودولة و بابك مفتوح لاهل الحوايج

مضمونی اوزره اهل حاجتہ وارباب مسافرینہ [۱] قبولی مکشوفدر وهرچقان بر ایکی [۲]
مسافر کله اول آن الن یوزن یقیوب اوکینه ما حضر البتہ بر طعام کتر لر قبولی
قیاتماق و مسافرینہ رعایت اتمامک و چارسوی بازارده عورت کز مک بوشهرده غایت عیدر
عورتی طشرده کورسه لر همان اصلا امان وزمان و یرمیوب قتل ایدر لاما اوروم قریلری [۳]
یوزلری آجق صوقاقلرده کزوب کونا کون کار ایدر لر عیب دکلدن اندن (در عمارت
های جوامع اهل ایمان عابدان) بویانیہ شهری و روشی ایچره قوسی اون سکز عدد
محر ایدر جملداً جماعت کثیره یه مالک چارشو اورتاسنده حنکار جامعی کار کیر مناره لی
وسراپا کیره متلی و حرمی کوچک کر قدیم بر جامعدر حرمنده بر پاشانک جدی غازی
ذوالفقاربک بر قبه ایچره مدفوندر و نمازگاهده مصطفی افندی جامعی حرمنک صول طرفنده
نمازگاهی قرق بش عدد سروی اغاجلریله مزین اولوب غایت چمن زار و لاله زار بر مسیره گاه
مجمع العرفان یردر کم تاشهر اوزره حواله بر جهان نمایردر و بهرام پاشا جامعی مفرحدر و علی
اغاجامعی کار قدیمدر و اسقویه محله سنده بالی بک جامعی مفرحدر و شاب شادن محله سنده
الیاس افندی جامعی معبدکاه مزیندر کم حلال زلال مال ایله بنا اولندوغندن روحانیت
وارددر و صاحب الخیرات الیاس افندی جامعک صولنده کندو حجره لری ایچره مدفوندر
و جامعک قبله قیوسنک عتبه علیاسی اوزره تاریخی بودر (قدنی هذا الجامع فی سبیل الله
یوسف بن قلیچ ارسلان فی سنه تسعین و تسعمائه) و یوسف اغاجامعی غایت مفرح و دلکشادر
مشهور و معمور جامع لر بونلردر (در مساجدهای موحدان) دو کلیسی اون ایکی عدد محله
مساجدلری وارددر جملداً ... مسجدی ... (در اوصاف دارالعلوم عالمان مفسران)
جمله سی التي عدد مدرسهٔ محدثان وارددر جملداً بر پاشا پدیری علی پاشا مدرسه سی بر اوزون
اوزادیه اون سکز عدد کار کیر بنا حجره لی و هر حجره اوکلری کار کیر کمر و عمود مرمر لر [۴]
ایله مبنی و مزین مدرسهٔ معموردر کم هر حجره یه بشر اچقه وظیفهٔ معینه و اوچ عدد شمع

[۱] ك: وجميع مسافرینہ [۲] نسخه لرده هب بویله ایسه ده دوغروسی (بریکی) اولیدر (م)

[۳] ب: قولری [۴] ك: و مرمر عمود لر ایله

مسلمیندر و جمله ۱۴ عدد کفره فخره محلاتریدر و جمله ۴ عدد یهودی جماعتلریدر و قانلی چشمه یاننده برحله چنکانه واردر بو حساب اوزره شهر بانیه جمله اوطوز یدی محلهدر (در عدد اسماء محلات) اولا سرای محلهسی نمازگاه محلهسی لوچا [۱] محلهسی شاپ [۲] شادن محلهسی لئاریچا محلهسی بو محله شهرک اورتاسنده اولماق ایله ساعت بونده اولدوغندن ساعت محلهسی دخی دیرلر اما غایت صحیح عبرتتا ساعتدر دوموز محلهسی جمله صافی کفره لدرر پلیو قویور [۳] محلهسی تورقو پالقو [۴] محلهسی قانلی چشمه محلهسی ... مشهور محلاتلر بونلردر (در وصف عدد سرای اعیان اغوات) بوشهر ایچره جمله صغیر و کبیر دورت بیک عدد تحتانی و فوقانی کار کیر بنالی و سراپا لعل کون کره مت اورتولی باغلی و باغچلی و واسع حولیلی سرای عظیملر واردر اکثریا سنک خارا دیوارلی اولردر بعضی خانه لرک دیوارلرینک اشغی تمللرندن نصفنه دک سنک بنا دیوارلردر نصفندن یوقاروسی کرچ دیوارلردر حالا شمعی ارسلان پاشا زاده بیر [۵] پاشا حکمنده در اما کندولری کیرید جزیره سنه نفی اولمشلردر کم ایکی توابعیه قندیه قلعهسی ایچنده محافظه جی شکلنده محبوسدر بر سرای دلکشانک طشره حولیسی اطرافنده اوچ یوز عددن متجاوز توابع حجره لری وار آلتلرنده اوچ بیک آت آلر اصطل عنتری آخورلری و مطبخ لری و کلارلری وار بونده اولان قاعه و دیوان خانه و متعدد غلمان خاصه حجره لری و متعدد حماملری و حرمی و کل و ککستانلی باغ و باغچهسی دللر ایله تعبیر و توصیف اولتماز اندن قپلان پاشا سرایی و پهلوان پاشا سرایی و مراد پاشا سرایی و مصطفی پاشا سرایی و شاهین پاشا سرایی و علی پاشا سرایی و میر میرانلره [۶] مخصوص سرایلر بومذ کور سرایلرک حولیلری اولیه واسعدر کم میدانلرنده سلاح شورلر ایکی باشندن مهترخانه لری ایله کوتا کوت [۷] جریت [۸] اوینارلر و نیجه سرای عالیلر دخی واردر اما بونلر قلعه مثال اولو خانه دانلردر بر آدم اون راس آتلیله بومذ کور خاندانلرده بر ییل اوطورسه شیرخورما و قطرنبات بیوب و جمیع تعیناتلرن و روب نه زمان کیدرسن دمک احتماللری یوقدر هر کیجه فراشلر و طواشی خداملر جمله مسافرینه سندس و استبرق مثللی جامه خابلر کتروب خدمت ایدرلر و هر صباح هر مسافر خانه لره بر رسنی تحت القهوه فطور کلر اما وقت ظهر طعامن جمله مسافر بریرده دیوان خانه ده صماط محمدیده لرلر و جمیع زمانده بوسرایلرک قپولرن بوابانلر

[۱] ب : لواجه [۲] ک : شاب شادن [۳] ک : پلیو قویور . س : پلیو قویور . ط : پلیو قیودر
 [۴] ک : تورقو پالقو [۵] ب : پیر [۶] ب ، ک : میرلوالره [۷] ک : کوتا کون [۸] ک : جرید

دیگر تاریخ

اولیا کوردکده تاریخن دبدی ای بکم نصر بلند اولدی تمام [۱] سنه ۱۰۸۱
 حقا که جهان نما قصر هتهالدرکم اشخی کول ایچنده شناورلاک ایدن نچه کره یوز
 بیگ الوان ماهیلرک تماشاسی نمایاندر اندن بوحرمک ینه کوله ناظر بر کوشه‌سنده قوجه
 غازی ارسلان پاشا بر دارالضیافه ماکل‌خانه انشا آتمشکم جمیع پرمغان و کبر و ترسایه
 وبای و کدایه صبح و مسا آیه سوره... [۲] اوزره (وما من دابة فی الارض الا علی الله
 رزقها) [۳] نص شریفی اوزره جمله آینده ورونده‌لره نعمتی مبدولدر هر جمعه کیجه‌سی
 قرق‌الی یرده اطعمه نفیسه صماط محمدی چکلر بعدالتناول ارسلان پاشایه دفع جوع ایدنلر
 خیر دعا ایله فاتحه شریفه تلاوت ایدرلر زیرا اوقاف عظیمدر و بو جامعدن قبله طرفنه
 محله‌لر ایچره بش یوز آدم کیدوب (سلطان بایزید ولینک فتحیه جامعی) چار [۴] پوشته
 طوانلی و سراپا کیره‌متلی و کارگیر مناره‌لی معبدکاه قدیمدرکم ما تقدم کنیسه ایتمش بودخی
 یالچین قیا اوزره قلعه‌نک بر کوشه‌سنده برجامع روشندرکم طولی یوز ایاقدر و عرضی التمش
 ایاقدر و بوجامعلردن ماعدا بوقلعه ایچره (درمساجد های موحدان) جمله یدی عددمحله
 زاویه‌لریدر اولا قلعه قپوسنک ایچ یوزنده (علی پاشا مسجدی) جماعت کثیره‌لی جامع
 اولغه مساعد زاویه‌در و محمد کتخدا مسجدی بو عبدکترک بوقلعه‌ده دورت عدد محرابلر
 معلومیدر اما بوقلعه‌ده اصلا دکان و حمام و چشمه و خان یوقدر بوقلعه‌قدیم یانیه سحر اسنک
 یلدز طرفنده کی اوجنده اوتوز میل احاطه ایدر برعظیم کول کنارنده مناره قدی یالچین
 قیا اوزره بر قلعه کهنه بنا اولوب جانب اربعه‌سن کول احاطه ایدوب قلعه‌یه جسر ایله
 کچرمش حالا جسر یرلری ظاهر و باهردر و حالا جنوب طرفنده اولان واروشه کیدن
 قپوسی طرفی خندق‌لری درت یوز آدم کول صوینی کسلوب تراب ورمال ایله مملو اولوب
 بوقلعه قرده قالمشدر اما کفره زمانی کول آینده جزیره ایتمش اما اگر ینه او ایله اولسه
 بر عجیب متین قلعه اولوردی بو بر طرفی قره‌دن ماعدا جانب ثلاثی کول احاطه ایتمش
 قیالر اوزره قلعه بی حائلدر (درستایش واروش عظیم شهر یانیه) بو واروش مزین مذکور
 قلعه‌نک جانب جنوبی و غربیسنه واقع اولمش بر سواد معظمدر جمله‌سی ۱۸ عدد محلات

[۱] بوتاریخ تام و دوغرودر (م) [۲] ... [۳] ک نسخه‌سنده مذکور آیت کریمه‌نک یرنده
 (انما نطعمکم لوجه‌الله لانیرد منکم جزاء ولاشکور) آیت کریمه‌سی یازلمشدرکه عمارت قیولرنده
 همان همان بو آیت کریمه یزلقدهدر (م) [۴] ک : حارط : خار

خالججهلری ابریشم منقش اولوب بر مصنع منبری وار بر کر اوزره اوستاد مهندس اولیه بنا ایشکم کویا اول منبر مصنع معلق دورر آلتنده بر قاچ آدم صغوب عبادت ایدر لر مناره سی بر سر آمد شش خانه بانک خانه زیبادر کم اشنی قیوسندن تا یوقارو شریفه صفیه چقنجه سکسن بش قدمه در حقیر بونده [۱] عروج ایدوب شهرک اشکال و جرمن هیئت اوزره بر طبقه کاغده رسم ایتم بوناره شریفدن یوقارو کلاسه، وارنجه اون بش قدمه دخی واردر الحاصل غایت مصنع مناره وجامعدر قبله قیوسی اوزره جلی خط ایله تحریر اولنان تاریخی بودر

خوش سعادت آ که کم اولدی مجاهد خیره [۲] انده یا الی حد [۳] دولت دارینه سزا کوریک آمانی هاتف دیدی تاریخی [۴] بایدار اوله بونیداشریف اعلا [۵] سنه ۱۰۲۷ و طشره قبله لرنک اوج طرفی دائراً مدار مرمر ستونلر اوزره جامع سلاطین مثال کوچک قبا بلری اوزره جمله التون ایله مطلا سر آمد علملردر اما حرمک اورتیه سی مرمر دوشه لی اولیوب یشل رهاوی قطیفه مثال چنزاردر و حرمک شمالی ویلدر طرفلرنده کوله ناظر صفه لر وار کم اشغیبی یوز آرشندن متجاوز کولدر بوصفه لر دخی جهان نما مسیره کاه یلر اولوب جمله احباب یاران صادقان ارباب معارفان بو صفه لرده حشر اولوب جمیع علوم غریبه و عجیبه مذا کره سی ایدر لر و بو حرمده شاهن بک و پهلوان پاشا اهلی و بیر پاشا اهلی و نجه ارسلان پاشا اولاد و اقربالری قبله اوکنده کی بش عدد سر آمد قبله لرده وبالذات صاحب الخیرات ارسلان پاشا دخی بو قبله لرده مدفوندر و بیوک حرمدن اشنی کوچک حرمده مدرسه ارسلان پاشا قرق عدد حجره لری سراپا کره مت اورتولی متعدد حجره لر و درس خانه قه سی واردر و بو حجره لرک جانب غریبنده قیالر اوزره بحیره یه ناظر برباشا [۶] کریده مأمور ایتمکه کلن دفتردار زاده قیوچی پاشی مصطفی بک افندیمز بر قصر عالی جهان نما انشا ایتمکده فقیرک اول قصر نزهتگاهه شکسته بسته علی الفور تاریخیدر

قصر خورنق دیدیلر اخوان اولیا دیدی القصر خوبان [۷] سنه ۱۰۸۱

[۱] ک: بومناره [۲] دوغروسی (خیره) اولمیدر (م) [۳] ک: ایده تا آنی خدا [۴] دوغروسی (دیدنی تاریخی هاتف کوریک آمان) اولمیدر (م) [۵] بوناریغ دوغرو و تمامدر (م) [۶] ک: برباشایی [۷] بویت بجا حسابیله اولوب دوغروسی شوپله اولوق ممکندر:

قصر خورنقدر دیدیلر اخوان اولیا دیدی الانصر خوبان

بوراده کی (الاقصر خوبان) تاریخدر که (۱۰۸۱) ایدر. بوراده کی (الا) کله سی همزه نک فتحیله اولمیدر (م)

جابجا رخنے دار اولوب عبوس الوجہ مثال سیاہ دیوار لر در زیر انتہاء سر حد اولوب روم ایلی دیارینک اور تاسندہ ایچ ایلدہ قالمش بی نفع قلعه اولدوغندن التفادن محرومدر بوجرم و بواشکالده اولان قلعه ایچرہ جملہ ۴ محله مسلمیندر کم اصلا کفرہ لر یوقدر اشغی محله و یوقارو محله و اور تا محله و پاشا محله سی وارو وجہ سکنز یوز عدد تختانی و فوقانی کار کیر بنالی بانچہ سز سراپا قرمزی کرہ مت ایله مستور خاندان معمور لر در جملہ سی البتہ کار کیر کمر قبولی بیوت رعنا لر در بو قلعه نیک جانب بالاسندہ [۱] اوج آسمانہ قدچکمش قیاز اوزرہ جملہ جهان نما کولہ ناظر خاندان مصنع عظیم لر در کم ہری بر طرز و طور اوزرہ مبنی اولوب مدبصرلی و مسیرہ گاہ اولر در جملدن قوجہ مصطفی پاشا سراپی و امو [۲] سراپی و ناسو [۳] سراپی و اسعدر جابجا بونلردہ درخت منہال و اردر بعدہ مصطفی پاشا سر ایندن ایچ قلعه بورنہ وارانچہ ایک یوز آدمدر (ستایش ایچ حصار) ایچ فلعه نیک نمر و اروشی طرفی کوشہ سندنہ ایچ قلعه بہ وارانچہ بشیوز آدمدر درون قلعه دزدار و کتخدا و امام و مؤذن و چالیجی مہتر باشی ساکن اولوب غیری عمارستان یوقدر الا کولہ اینر کسمہ قیادن صویولی و غلال انبارلری وجہ خانہ مخزنلری اولوب قلعه جامعندہ و بعضی انبارلردہ جملہ قطور قلعه سی مہماتی چون پکصمات و غیری لوازماتلر مملو اولوب جملہ بالبری مسدود دورر (درجوامع های مؤمنان بیوک حصار) جملہ دورت عدد عبادتگاہ مسلماندر اولا جملدن مکلف و مکمل جامع سلاطین امثال جماعت کثیرہ بہ مالک واجب السیر عبرت نما قلعه ایچندہ (قوجہ قیلان پاشا جامعی) جملدن مزین و شیرین و روشن بنای مصنع جامعدر کم دیار رومدہ مکر مثلی ہر سگ دیارندہ طاشلیجہ شہرندہ بولہ کلکی [۴] حسین پاشا جامعی اولہ اما اول تختانیدر اما بو اوج آسمانہ برابر بر یالچین قیا اوزرہ قصر خورنق مثال و نکار خانہ چین مثال بر جامع جهان تماردر کم جمیع بحیرہ و جمیع صحرای ہامونلر پایمال رمال مثال کورینور جملہ قبایلری رصاص خاص نیلکون ایله مستور بر مرتقع ہوادار یردہ (جامع معمور ارسلان [۵] پاشا) در بو قلعه نیک شمال طرفندہ کی کوہ بی ستون مثال بر قیا اوزرہ جملہ شہرہ و جمیع نواحیلرہ حوالہ بر جامع دلکشای روشندر کم مافوقندہ بر شہردہ بویاہ بر معبدگاہ یوقدر چار دیوار اوزرہ قبہ نہ طاقی اوجہ سرچکمشدر بو جامعک طولی و عرضی یوز ایقدر و جانب اربعہ سندنہ روزنلری جام بللور و نجف و موراندر و جملہ مبسوط ایلان

[۱] ک : جوانب ثلاثہ سندنہ. س : جانب ثلاثہ [۲] ک : افو . ب : افو [۳] نسخہ لردہ
ہپ بویاہ نقطہ سزایسہدہ (پاشو) اولوق مکنندر (م) [۴] ک : پولہنکی . ط : بولہکلکی [۵] ک : قیلان

تاریخندہ ابو الفتح سلطان محمد خان غازی عصر ندمہ بدست غازی اور نوس بک روم کفرہ سی
 الندن فتح ایدوب روم الی ایالتندہ سنجاق بکی تختیدر بکینک خاصی ۴۶۰۲۶۰ اچہدر
 وزعامتی ۶۲ وتیماری ۳۴۵ الای بکی وچری باشی ویوز باشی سی واردر جملہ ارباب تیمارک
 قانون اوزرہ جہ لولریلہ وبکینک عسکریلہ جملہ دورت بیک عدد کزیدہ پرسلاح عسکر
 اولور و اوچویوز اچہ پایہ سیلہ شریف قضا در ناحیہ سی ... عدد قرار در بہر سنہ بروجہ
 عدالت قاضیہ الی بیک غروش بکینہ یکر می کیہ حاصل اولور سنجاغندہ جملہ یکر می
 ایکی عدد قضا در در نیچہ لری تحریر اولندی و بعد الیوم راست کلدکجہ تحریر اولنور شیخ
 الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان اشرافی و سپاہ کتخدا یری ویکچی سرداری و قلعہ
 دزداری ... و ... عدد قلعہ نقراتی و محتسب اغاسی و باجداری و شہر کتخداسی و خراج
 اغاسی و کومروک اغاسی و شہر صوباشیسی و معمار اغاسی واردر و اوروم کفرہ لری اوزرہ
 اون ایکی عدد پورتو یوروز لری [۱] یعنی کفرہ کتخداری واردر (قلعہ سی) یانیہ کولی
 کنارندہ کھکشان آسا اوج سمایہ قدچکمش برتل رفیع اوزرہ بر حصن حصین و سد متین
 بنای رفیع البیان و خاتی عظیم الشان شکل خمس بر شدادی سنک بنا قلعہ بالادر کم بر طرفدن
 اصلاحوالہ سی اولیوب کنار بحیرہ دہ یالچن قیالر اوزرہ سنک بنا بر قلعہ غرادر کم (در کردا
 کر دقلاعات) جملہ اوج بیک آدم احاطہ ایدر بر حصار اوستواردر و جملہ ایکی عدد
 بیوک قلعہ قبولری واردر بیوک قپو جانب جنوبہ اولان و اروشہ ناظر بر اچاق کمرلی
 قپودر پیادہ آدملر کرر چقار اما بو قپولردن عربہ لر واکرلی آتار و قطر لر کچہ مز لر
 مکر ات اوزرہ سوار اولان آدملر فارس الحیل اولوب اکر بوشالداراق ات ایلہ بیوک
 و اروشندن [۲] کچہ لر زمان قدیمہ ایلہ بنا اولمش و بر قپو دخی کوچک اوغر ن
 قپودر کم بو دخی طرف جنوبہ ناظر در و اروشہ آچیلن بیوک قپونک صولندہ وقع اولوب
 بو اوغر ن قپوجکدن اشغی کولہ قیادن کسمہ یوز ایاق نردبان ایلہ انیلوب کولدن صو
 آلتر بو ایکی عدد مذکور قپولردن ماعدا سکز عدد کوچوچک صو قپوجکلری وار کم
 انلردن کولہ نردبانلر ایلہ انیلوب صو آلتر اما ایچ قلعہ دن ماعدا بو قلعہ نیک کول طرفندہ
 اصلا بیوک قلعہ دیوار لری یوقدر زیر اوج آسمانہ برابر قدچکمش قیالر اولماغیلہ دیوار لری
 یوقدر و لازمہ دکلدر لکن اشغی و اروش طرفی ایکیشرفات متین دیوار لری واردر کم
 قرق ارشن عالی و بش ارشن عربض دیوار لردر لکن کار قدیم اولماغیلہ بعضی یر لری

[۱] ک : پورتوپوروز لری ۱۲۱ س ، ک : بیوک و اروش قپوسندن

و قطر و صغر و جاموس کچھ منزلر اما بوحقیر پرتقصیر کوردمکہ برسورو قیون کچدیلمر بوجسرك طولی ایکی بیك الی آدمدر زنجیر لرك ایکی باشلی ایکی طرف قیالرنده مر مر عمود منتهالرم باغلیدر بوجسرك تعمیر و ترمیم و محافظه سنه دائمابر کوی خلقی مأمور لردر بوجسر لانظیری تماشا ایدوب اندن ینہ شہر ناردہ یه کلوب دفتر دار احمد پاشا اغاسی دورمش اغا ایله و شہر اعیانی یوسف اغا ایله و داعلشوب اندن قالقوب قریه عمارتی کچوب و ناردہ سحر اسنک داغ اتکندن عبور ایدہرک قالدردلی وقومساللی یرلر کچرک جانب شماله ۴ ساعتده معمور قرالر کچرک یول اوزره بر اولو اور [۱] دره ایچره

قیو اغاسی خانی

سابقا مصر وزیر ی اولان خادم عبدالرحمن پاشانک الی اوجاقلی و کره مت اورتولی برخان عظیم حسبیسیدر کم قیوسی اوزره تاریخی بودر

قیو اغاسی عبدالرحمن اغا تمہلندن بوخانی ایتدی بنا
ایکی القالدروب ددم تاریخ جتندہ اجرنی ویرہ مولی [۲] ۱۰۵۸

بوخاندن ینہ شماله ۳ ساعتده (قریه دربند) برخوف و مخاطره یرلردر اندن بش قیوی کچوب و بر بیلاغ عظم اشوب ... ساعتده [۳] ایکی طرفی باغ و بانچہلی یرلی کچوب یوزی اشنی کیدوب سحرای یانیہ اوجندہ

چہتلك ببر پاشا

قلعه مثال بر خانی و برقاج دکانلری وار اندن چمن زار صحرا ایچره ... ساعت [۴] غربه محصولی چفتلکلر عبور ایدہرک [۵]

اوصاف دارامایہ یعنی سوادعظم قلمه یانیہ

لسان رومجہ یانیہ دمک ... دمکدر بانیسی روم قرالردن ... قرالک بنا سیدر سنه ...

[۱] ك : اوز [ز حرفی نقطه لیدر] [۲] بومصراع هم وزن، هم تاریخ نقطه سندن یا کلیشه بکزه بور دوغروسى [ویرہ جناتلہ اجرنی مولی] اولوق ممکندرک (۱۰۶۰) ایدر بونک ایچندن ایکی ال یعنی ایکی عددی چیقاریلیر۔ (۱۰۵۸) قالیر . (جنات) دن مقصد جنت کوشکلری دیمک اولغله لسان نقطه سندن یا کلیش دکلدرد (م) [۳] ك : ۷ ساعتده [۴] ك : ۳ ساعتده [۵] ك : جهت غربه آب روان و ماء حیاتی محصولدار چفتلکلر و باجبا باغ و بانچہلر عبور ایدہرک

پایاسلری جمیع آینه و رونده کانلره خدمت ایدوب نعمت یدیرلر و بو کینسه دن شهر مفتیسی و نقیب الاشرافی و یوز الی اچمه پایه سیله قاغیسی و شهر خاصنک اغاسی و قلعه دزداری و یتیم عدد قلعه نفراتلری و محتسب اغاسی و غیره شهر حا کملری جمله بو کینسه نك او قافدن حمایه علوفه سی آلرلر مشهور آفاق بر بطریق دیریدرو بوشهر نارده زمان فیلقه وسده شهر عظیم ایتمش نیجه کره یوزبیک عدد بنای عظیم و نیجه بیک رده آثار قدیملری واردر (در وصف نعمت ما کولات و مشمرات و مشروبات) جمله ا کزیده ممدوحی بروقیه کلر فیض [۱] ناری و لفان ناری اولورکم عجم دیارنده و قره فره جک شهرنده بویه دانه دار ابدار نار انجاق اولوب داغی و طاشی نار اغاچلری مزین آندو کندن سبب تسمیه سی نارده اولمشدر [۲] و لیمونی و نارنجی و اینجیری و زیتونی و باغ و باغچه سی طرفنده بر قنای برجهانی دو تمشدر روم الی دیارینه جمله نار و لیمون و تورنج و زیتون و اینجیر بوندن کیدر (در کار کسب اهل اشغالات) اکثریا خلقنک کار و کسب ای تجارتدر باغترینک محصولی اولان شراب لرن ولایت ولایت کتوروب صتارلر و بیا باقرقوانی [۳] دخی ممدوح عالمدر (در حساب اقلیم بلدان) بحکم علم اسطرلاب بوشهر انلیم ثالثک نصفنده بولنوب عرض بلدی حرفین (لطاف) در و طول نهاری حرفین (نه) در قبله سی جنوب جانبنه اولان خط نصف نهاردن جنوب جانبنه اولان مشرق جانبنه او طولنقوزده ره جه در... (در بیان عبرت های جبل نارده) شهر نارده دن جانب شماله نصف مرحله کیدوب شهر نارده اوزره تا کافرماندن بری بردرک اسفل وار بر دره نك [۴] ایکی طرفنده کی اوج آسمانه سرچکمش بر قیادن بر قیایه ایکی قات یان یانه چکلمش ادم اولوغی قائلنغی دمرزنجیر لردن بر کوپرو ایدوب زنجیر لراوزره بیان اصماندن چتر اوروب بر مصنع جسر اولمش هر بار بنی ادم کچر اما اول ادم لرك زهره سنه عشق اولسونکم اولدری چاتلایوب هلاک اولمازلر زیرا ادم آشاغی باقسه کوزلری قراررکم کویا چاه غیا ودرک اسفلدر بودیارک خلقی آالشوب بر کویدن کویه [۵] کتمکه اشنی دره لری بر کونده دولانیموب بر آنده بوجسر سلسلدن [۶] قلاباق [۷] و ترحاله شهرینه کیدر لر اماروزکار اوردنجه بوزنجیر جسر صالحجاق کی صالتر لکن همان بنی ادم عبور ایدر یوخسه آت

(۱) ك، ط: فیضی (۲) ك: سبب تسمیه سی اولوب بوشهر نارده دیمشدر (۳) نسخه لرده هپ بویه در دیک که (بیاض باقرقوانین) دییه برجنس قانین وار ایتمش (م) (۴) نسخه لره هپ بویه در فقط (بودره نك) اولسی مناسبدر (م) [۴] ك، ط: بر کوندن بر کونه [یا کایشدر (م)] [۶] ك: سلسله دن [۷] ك: قلاباق قیایه. پ نسخه سی ده متن کبیدر فقط (قیایه) کله سی ده وار

اصلاً یوقدر املاطین [۱] کفرہ لری چوقدر وجمہ آلتی عدد جوامع عبادتکھادر ایکی جامعی قلعہ ایچندہ در اما چارشو باشندہ کرمتلی وکار کیر منارہ لی سلطان بایزیدولی جامعی فوقانی اولوب جماعت کثیرہ یہ مالکدر مصلاسی حرمنده در وشہرک جنوب طرفی اوچندہ تکیہ جامعی مفرحدر و . . . جامعی کار قدیمدر اندن جملہ . . . عدد [۲] مساجد های مؤمنانلدر در جملہ یوسف بک سرائی قربندہ بابامسجدی ودزدار مسجدی واردر و . . . بوشہر ایچندہ اصلاً قرشوم اورتولی بنا یوقدر وجمہ اوچ عدد مدرسہ سوختہ کاندر جملہ سلطان بایزید خان مدرسہ سی معمور و . . . وجمہ بش عدد مکتب صیاندہ وجمہ اوچ عدد خاتقاہ درویشانلری وار جملہ تکیہ جامعی خانقاہی معموردر . . . وجمہ بر عدد خان تجارانی وار سلطان بایزید خان جامعک یول اشریسنہ واقع اولمش بر خان عظیمدر بوخانک قپوسی اوکنده (عبرت نماساعت قلعہ سی) خانک یول اشریسنہ برسر آمد ساعت قلعہ سیدرکم چاکی غایت بیوکدر کامل بر ساعت یردن صداسی استماع اولنور بر چارخلی اولوب یکریمی دوت ساعت دور ایدر غایت مصنعدرکم بوبلہ بر چارخلی ساعت بر دیارده یوقدر وجمہ . . . عدد حمامدر وجمہ ۴۰۰ عدد تکاندر نجاقچیسی [۳] وپاوججیسی چوقدر اما کار کیر بنا بزاستانی یوقدر لکن ینہ ہرمتاع تحف بی نہایہ ولنور قہوہ خانہ لری قلعہ دیدندہ در وبعض صوقاقلری قالدردمیدر وبوشہر قومسال یر اولماق ایلہ چوق یرلری قالدردمسزدر وبوشہر قبالی وقومسال یرلر اولماق ایلہ اصلاً چشمہ لری یوقدر وجمہ بیسک یوز عدد آب حیات لذیذ قیولرندن نوش ایدرلر شہر ایچرہ جریان ایدن نہر ناردا دخی آب حیاتدر اما اہالی ولایت ثقیل صودر دیو اندن اچیبوب چاہ مالرن ایچرلر زیر اھواسی ثقیلدر صاحب طبع اولنلری بیلاغہ چیقارلر زیر ا شہرک قلعہ سی وشرقیسی الحاق وبیاض یالچین قیالر ارہ سندنہ واقع اولمش شہردر انکیچون خلقنک رنگ رویلری برز صارویہ مایلدرا کثریا بادہ قوتیہ زندہ لردر وجمہ اون بر عدد کلیسالری واردر اما جملہ شہرک جنوب طرفی خارچندہ بانچہ لر ایچندہ مجال [۱] قرال ضال کنیسی غایت بیوک قبالی بنای مصنعدرکم ایچندہ الہی عدد رہبانلری وحجرہ لری واردر ویوسف اغا سرائی قربندہ پاترک [۲] کنیسی دخی بنای غریبدر و عجبیدرکم غایت معمور و مزین اولوب شہر ایچرہ نیجہ اوقافلری واردر جملہ فرنکستاندن نذراتلری [۳] کلوب ایکوز قدر

(۱) پ : لاتن (۲) س ، ک : ۹ عدد (۳) ک : نجاقچیسی (۱) ک : مجال پاترک (۲) ک :

پاترک (۳) ک : نذوراتلری

ساعتك يول قالدردم واردر و ایکی جانبلی سrapا داغلردر کم لیون و تورنجی اونور بو جسر دن بیک آدم شماله قالدردم اوزره کیدوب باغ مراملری و معمور قرالری و حفتلکلی کچوب

در توصیفات قلعه کهنه بنا حصار استوار ناردا

سبب تسمیه سی ... تر حاله صاحبی ... قرالت بناسیدر ... تاریخنده ونیدک الندن سلطان بایزید ولی عصر نده بدست بیوکغازی اورنوس فتحیدر یانیه سنجانغی طوپراغنده خاص هایون حکومتدر [۱] ویوز الی اچیه پایه سیله قضا در ناحیه سی ... عدد قرالردر قلعه سی لب دریادن بر ساعت شمال طرفنه بر قیالی و آلچاق داغ دبنده شکل مربع بر شدادی سنک طراش بر قلعه صواش پر خاشدر کم قبله یه ناظر بر قیوسنک عتبه علیاسی کمرینک ایچ یوزنده بر مفرت بالقی کیمیکی مصلوب علامتی وار بیوک دمر قپودر و ایچ قلعه سی قپونک صولنده شهره ناظر اولوب ایچنده قرق عدد کرمتلی خانهلری و سلطان بایزید ولی جامعی وار دائراً مادار جرمی ایکی بیک آلتش عدد آدمدر بوقلعه نك شمال وییلدیز طرفلرن ناردا نهری احاطه ایتمشدر مشرق و قبله و جنوب طرفلری واروش عظیمدر قلعه ده کار کیر مناره لی و سrapا کیره متلی سلطان بایزید خان جامعی و حرمنده مدرسه سی وار و بو ایچ قلعه قره طرفنده شهره ناظر قات اندرقات قرال سrapا وار ایچنده انجاق دزدار ساکن اولوب بر خراب مسجدی وار اما اصلا قلعه ایچنده دکانلری یوقدر و صوقاقلری جمله رالی [۲] بیاض یالچین قیا قالدردمدر و اساس دیواری دخی سنک خارا اوستنده [۳] اولوب صوقاق اشری بر نماز کاهی وار اصلا اغاجلر دیکلی دکلدر همان بر چنزار و لاله زار مصلای فرح فزادر بوقلعه دائراً مادار ایکی قات اولوب خندقلری انجاق غرب طرفنده در غیرى طرفلرنده خندق یوقدر و جمله اون سکز عدد قلعه لری وار قبله قپوسی [۴] طرفنده کی واروشک اشریسنده حواله داغلروار (ستایش طشره واروش ناردا) جمله کامل ایکی بیک عدد کره متلی باغ بانچه لی و آب حیات صولی حوض و شادر و انلی و جمله فوقانی معمور و مکلف اولردر و جمله اون یدی عدد محلاتلردر اما آنجاق اوچ عدد مسلمان محله لری در دوردی یهودیلردر و اون عددی روم کفره لیدر ارمنی و فرنگ

[۱] س ، ک : حکومتیدر (۲) ک : ذاتی (۳) ب نسخه سنده یوقدر (۴) ب نسخه سنده یوقدر

اولمشدرکم حالی اوزره بر اقلشدر در قلعه‌سی پیره وزه دریاسی کنارنده برطوپراقلی بایر اوزره شکل نمخس برشدادی بنا برقلعه‌رنا اولوب دائراً مادار جرمی بیک آدمدر اماطشره‌سی ویراندر لکن ایچ قلعه‌سی معموردر اما دزداری و نفراتلری یوقدر انجیق ایچنده برقاچ معمور چفتلکلی وارددرکم بو چفتلکلی کرده آزادلی سیاه زنگی عربلری ساکن اولور بوقلعه دخی یانیه سنجانغی حدودی اولوب بو قلعه‌نک شرق طرفنه ایکی بیک آدم قریب (جسر روغوز) برکوز بر پل رعنادر اما هر سگ سنجانغنده موصدار [۱] کوپروسندن سهل ایچاقدرکم قدی کامل اللی ارشندر و غایت انسر جسر درکم اوزرندن آدم کچمکه خوف ایدر زیرا بر قولاج انلیدر آدم آشنی باقغه جرأت ایده من التندن (نهر رواتی) [۲] جریان ایدر تاشهر یانیه و شهر ایدونات داغلرندن کلوب پیره وزه دریاسنه مخلوط اولور اما قرق ارشن درین اولوب غایت دلی جریان ایدر اندن بر ساعت شرقه کیدوب (قریه ملکادث) [۳] آنی کچوب صافی صحرائر ایچره معمور قرالر عبور ایدوب اندن نیم ساعت ینه سمت شرقه کیدوب

قریه عمارت

قرق‌خانه‌لی و باغ و باغچه‌لی فایق پاشا وقفی اولوب مسلمان کویدر خان و جامع و عمارت و مدرسه جمله فایق پاشا خیراتیدرکم غایت مسیره‌کاه باغ ارم مثال یردر اما جامعی و غیری آثار بنالری جمله کره‌متلیدر و مطبخ دارالضیافه‌سنده جمیع آینه و روندکانلره نعمتی صبح و مسا مبذولدر اندن نهر ناردۀ عظیمی کچمیوب نهر کنارنجه دخی اشغی دولشوب بر ساعتده فایق پاشانک اون اوچ کوز شدادی عبرت‌نما اوجه برابر قنطره‌سندن عبور آتدک اما اورتادا کی کوزی غایت یوکسک اولوب و زیاده انلی بر پل عظیم اولوب اللی آرشن عالی و طولی جمله بر باشندن بر باشنه سکنز یوز آدم بر کوپری مصنعدرکم دوردد عدد کوزلری یوزر آدم انلیدر بو جسرک اوستندن ایکی عربه یان یانه کچمک ممکندر التندن نهر ناردۀ [۴] جریان ایدر تا ترحاله [۵] و قلاباق قیا [۶] داغلرندن کلوب بو جسرندن عبور ایدوب پیره وزه کورفزیته مخلوط اولور بو جسرندن عبور ایدوب ایکی باشنده بر

[۱] مشهوری (موستار) در (م) [۲] ط: نهر رواتی [۳] ک: حکارت . ط: منکارت
[۴] ک: بارده [یا کلپشدر] [۵] س، ط: طرحاله [۶] س نسخه‌سنده (قلا باق قیا) شکلنده
فقط نقطه‌سزدر (م)

روانه اولوب ... ساعتده ینه پیرهوزه دریاسی کنارنجبه کیدرکن ینه ایزلرینه راست کلیردک اما ایزلری کوچولمکه باشلیوب یانیله ارسلان پاشا اوغلی قپلان پاشا چفتلکی یاننده ایزلرن غائب ایتدک اما یوزلرن کورمدک وبو محملرده یولجیلره قرشو راست کلدکده سؤل ایتدک ذره مقداری خبرلری یوق ایدی همان بو بعدکتر آنی ملاحظه اتمکه جمیع زمانده آته سوار اولدقده حضرت قرآن عظیمه و فرقان کریمه حفظاً مداومت ایدوب کیدردم بویولده اول حرامی کفره لره راست کلسک کرک ایدک و بر عظیم عریده من کچوب بلکی بر قاجرز تلف نفس ایده لردی اما حضرت قرآن حرمتنه جناب الله بزلی حفظ اتمک ایچون اوکمز صره محافظه جی رفیقئر کورینوب [۱] حرامی باشی بی لبوط [۲] ایله قتل ایدوب کفره لر دخی بزی آنلردن ظن ایدوب امان دیوب توبه ایدوب سلاحلرینه مالک اولوب قرآن عظیم حرمتنه حرامیلردن خلاص اولدق کم سوره [۳] ... آیه (والحافظون لحد و دالله و بشر المؤمنین) [۲] نص شریفی واردر بنوک امثالی نیجه کره خواص قرآنک نفعن مشاهده اتمشمدر هذا من فضل ربی آندن یم ساعت جانب شماله کیدوب

لوروز چفتلکی

یانیله پیر پاشانکدر آنده بیجال مهمان اولدقده بزم اوکمز صره قتل اولونان کفره نک قتل خبری کلوب کشفنه شریعت طرفندن آدملر کتدی اولکیجه چفتلکک کتخداسی حسن اغا دخی مرحوم اولوب حقیر غسل ایدوب دفن ایدوب علی الصباح لوروزدن قولاغوزلر آلوب جانب شرقه لوروز دکرمانلرن وبر ویران قلعه کچوب و شاهن بکک قاتر [۵] نام چفتلکن کچوب ... ساعت قیالی داغلر دبندن عبور ایدوب اورمانلری کچوب

اوصاف فتوحات قلعه روغوز

روم قرالدری بنا سیدر سنه ... تاریخنده غازی اورنوس [۶] بک سلطان محمدخان ابو الفتح عصرنده و نیدیک کفارینک درون قلعه ده قرارلری فراره مبدل اولوب فتح [۱] س : کوندروب [۲] س ، ک : لبوط [۳] ... [۴] ک نسخه سنده مذکور آیت کریمه نک یرنده (ویرسل علیکم حفظة الایه) آیت کریمه سی . رردر [۵] ک : قناره [۶] دوغروسی (بدست غازی اورنوس بک) یاخود (غازی اورنوس ایله) اولمیدر (م)

کیدر بر بایان ایزی وار همان حقیر آتدن اینوب بسم الله دیوب آدم ایزن قارشلدم کعبه
 حقیچون آدم ایزی کامل دورد قارش کلوب دخی یری حرارت اوزره اصیجاق ایدی
 عقلمز باشمزدن کیدوب آیا بو نه حال ونه حکمتدرکه دیو مشاوره ایدوب نه چاره ایدلم
 اول ایزلر او کیمز صیره لب دریاده قوملق اوزره کیده یور الله صغوب غلامر ورفیقلر
 ایله آیه الکرسی ومعوذتینه مداومت ایدهرک ایاق ایاق کیده رک یول اوزره بعضی اوج
 آسمانه سرچکمش چنار وقواق ومشه اغاجلرینک آدم بلی قائلنغی دالری کویا اوصطوره ایله
 کسوب پیره بر ایشلر دیبهک حقیره دخی زیاده دهشت حاصل اولوب تلاش ال ویردی اما
 نه چاره یولمز اولدر کری دونمک ممکر دکل الحاصل کامل بو حال اوزره داغدر واورمانلر
 ایچره ۳ ساعت کیدوب پیره وزه دریاسی کنارن کچوب دخی بیوک چنککستان اورمانلره کردکه
 جان باشمزه صچرایوب کیدرکن همان اون عدد پر سلاح حایدود حرامی کفره لری
 بزنی کوردکلرنده الاثمان مدد توبه سلطانم دیوب توفنکلری وقلیجلی اورمانلر ایچره
 آتوب اغلاشراق آتلیتمزک ایاقلرینه صارلدیلر حقیر بونلردن یینه الارقه پیره ندرملعونلر
 دیو حالرن سؤال ایتدم بر الای یولجی کفره لرز لطف ایلک سزک ایلریده کیدن بیوک
 آتلی و بر بیوک یاین آدم یولداشلیکنز باشلری اغاجلره برابر اولوب اول بیان آدمک
 النده بر صویا دیهنکی و بر النده قلیجی وار و آتلینک النده بر قلیجی وار یوللر اوزره
 اغاجلری کسه کسه کیدولر بز سزک اول یولداشلیکنزی کوروب عقلمز باشمزدن
 کیدوب بر کنارده قالدق و اول بایان النده کی صویا ایله بر یمزک باشنه نجه اوردی ایسه
 خورد خشخاش [۱] ایتدی اشته لشی دیو لشی کستر دیلر حقیقه الحال کفره یه اوله
 لبوط اورمشکم آدم وجودیدر دیه جک یری قالیوب جمله خورد اولمش انجاق کفره نک
 لشنی لباسی ایچنده تفتک تفتک ایدوب بز دخی کفره یی بو حال ایله کور یجک دیبهک
 عقلمز باشمزدن کتدی اما کفره لر حرامیلر ایشم مرد اولنلری باشلری ایشم بو
 کفره لردن دخی خوف ایدوب اورمانلر ایچره آتدق لری سلاحلرن جمله آلوب اشته
 ملعونلر آنلر یزم ایلریده یولداشلیمزد در تیز بردخی سلاح ایله یوله چقماک و حرامیلکه
 توبه ایلک دیو جرأت ایدوب بر خیلی تکلملر ایلدم اما خدا بلرکم ییجان اوله یازدم غلاملم
 طقوز عدد سلاحلرن آلور طقوز کفره کافرلر اورمانده عالم حیرتده قلوب انده بر اقدق
 اما حقیر دخی ایلری کتمکه اصلا درمانم قالیوب یینه توکلت علی خالق دیبه رک یوله

جملہ پرہوزہ کیلری اصلا دمر برآمدن یطرلر ساکنز عدت روز کاردن امیندرلر اندن شمال طرفہ بر ساعت کیدوب بر بایری آشوب پرہوزہ کورفرینک بر بیوک قولاغنه یعنی بر کورفرینہ دخی واردق اول کنارچہ بر ساعت دخی کیدوب بالق دالیانلرن کچوب

در تمدیحات قلعہ پیرہوزہ عتیق عظیم

امدی اخوان وفا بوجہانده بویله قلعہ عظیم بنا اولمامشدر حالا ویراندر اما ایچنده عظیم معمور و آبادان چفتلکلر واردر قلعہ سی روی ارضده مثل مکر اسلامبول قلعہ سی یاخود عراق دادیان شہرینک خرابستانی اولہ بلکه اسلامبولدن اتطایقہ [۱] و قولہ قلعہ سندن بیوک اولہ الحاصل جرمی ایچی کونده دور اولغاز و ایچی قناق یردن بو شہر عظیمہ نیچہ بیک کەرلر ایله آب حیات صولر کترمشدر بو شہر خرابستانی [۲] سیر و تماشاسنده آدم عالم حیرتده قالبونکشت بردهن ایدر سبب خرابیسی زمان قدیمده اقریت قرالی یعنی کریدی عمار ایدن اقریت قرالک اوغلی روم پادشاهی اولان بت پرست مارتین پلید نام قرال ضال قارلی ایلی اوزره بیک پاره کیلرله کلوب بوشهر قارلی ایلی قارلی مارقونتون نام قرالک تختی ایکن قارلی ایلی قرالی کرید قرالی مارتین بت پرست قتل ایدوب یدی آیدہ بو شہر پرہوزہ عظیمی خراب ویباب نیچہ بیک عیسوی روملرن اسیر کباب خانہلرن تراب ایدوب حالا بویله قالمشدر اگر بونده اولان ہیاکل مطلقات عبرتما طاق رواق طمطراقلری و نیچہ بیک فناقلری و نیچہ بیک عمود منتهای صماقی کونا کونلری تحریر اتسک مجموعہ مز خراب آبادنامہ اولور اندن ینہ شرق طرفہ نیم ساعت کیدوب بعدہ بر ساعت پیرہوزہ دریاسن دور ایدہرک و بالق دالیانلرن تماشایا ایدہرک کیدرکن (حکمت خدا سرگذشت تماشایا) لب دریادہ قوم اوزره آسودہ حال کیدرکن اوکیمز صیرہ هنوز کتمش بر پاره باصلمش آت ایغی ایزی کورندی اما اول ایز کیدہ کیدہ دخی بیوک ایز اولدی الحاصل اوچ قارش انلی ایز اولدی حقیر غلاملریمہ ایتدم «پیرہ اوغلانچقلر شول ایزی تماشایا آتدیکز می» دیدیکمدہ فرہادو خسرو ایتدیلم «واللہی سلطانم عجایب بیوک آدم ایزی» دیو یولک صول جانبنہ بقرلر «پیرہ اوغلانلر یوصاغ طرفہ بقک نیچہ آدم ایزیدر اشته بو آت ایزیدر» دیدیکمدہ اوغلانلر آت ایزن کوروب اشته سلطانم بو طرفدہ بر آدم ایزیدہ وارہ دیدیلر مکر آت ایزیٹک صولندہ برابر [۳] آتلیہ

[۱] ک : وانطاکہ [۲] س ، ک : خرابستان [۳] ک : براز

اوزره تاريخى بودر (قد بنى هذا القلاع فى زمان [١] ايام دولة السلطان سليم ابن سليم خان خلدالله ملكه وايد [٢] سلطنته لسنة ستة [٣] وتسعمائة من الهجرة النبوية) وبوقلعه قپوسندن ايجرى كيره جك محله قپونك صاغ طرفنده طاشدن اويولمش بر صغر وقپون باشى تصويرى واركم كويا ذى روحدر وقپونك او كنده كى خندق اوزره ايكى قات اغاج جسسر اوزره قلعه يه كريلر درون قلعه ده جبه خانه مخازنلرى و غلال انبارى وصو يوللرى و قرق عدد صغير و كيرطوبلرى ومهتر خانه قلهسى وبراستاد كامل موسيقى شنس زور نازان مهترى واردر (اوصاف واروش پيره وزه) بو قلعه نك يلدز طرفنده اوچيوز عدد خاندانلى وباغ وباغچلى تختانى وفوقانى اولردر انجاق برجامى واوچ محله مساجدى وبر مدرسهسى وبر مكتى وبر تكيهسى وبر حمامى وار بطل ايدى وبر خانى وجهه يوز عدد دكانلرى وبمحساب باغچلرى وار بنوك دخى جمله خلق جزاير اسبابى كيرلر زيرا جمله خلقى فرقه جيلدر دركم ونديك كورفزى ايجنى وپوليه وقلوره وتمتس يقه لرن قورونمشلردر اما بونلر دخى اوروجه كلمات ايدرلر غايت غازى وبهادر يكتارى واركم هر برى سر آمد سرورهنزور يكتلدر حتى سنه ٩٢٧ [٤] تاريخنده سليم خان ثانى عصرنده بالاده ذ كرى سبقت ايدن صنغن يىلى دونمازدرن فرارايدن كيميتمز كفار ايله جنك ايدى بو پيره وزه ليمانه كلوب كميلرى باشند قرايه ايدوب جانلرن خلاص اتمشلكن بو پيره وزه عسكرى منزم اولان غزاته جرات وروب كندو فرقه لريه كافر كميلرينه چاتوب اللى پاره كافر كميلرن فتح ايدوب وقره يه دو كولن كافرلى جمله اسير بند زنجير اتكلكرين دخى بلور آدملى واردر يعنى تا بو مرتبه شجاع و توانا فتاللى واردر كم شب وروز الى هذا الان پيره وزه ليمانده الستة دورر فرقه لرى وار اما ليمانى قلعه يه نيم ساعت بعيدشمال طرفنده بر كوچوك ليماندر اما سسكنز روز كاردن اميندر كم ايكىوز پاره كمى آلور پيره وزه كورفزى ايجره كورفزك نهايتدر كم [٥] دريادن بر قولاق كورفز كرمشدر كميلر آنده يطوب كورفزك ايكى طرفلرى باغلىر و باغچلردر بو ليمان نهايتنده

در وصف قلعه كوچوك پيره وزه

اما ويراندر ايجنده آدم و آدمى زاددن نام و نشان يوقدر لكن بوقلعه خراب آلتنده

[١] ك: قد بنيت هذه القلعة فى زمن [٢] ك: وايد [٣] ك: ستين [١] س، ك، ط: ١٧٩

[٥] س، ك: نهايتنده در كم

بنا آتمشدرکم کورمکه محتاجدر ولفقده ایله قلعه مابینی صغ دکز ایچنده (پلامه) دیرلر بر یولوقیاواردروادادن قلعه‌یه اوچ یردن بوغازلر واردربونلر دخی [۱] بونلردن دخی اغاج جسرلر ایله کچیلر کرچه اوچ عدد خشب جسرلردر اما اصل بیوک بوغاز قلعه دبنده کی جسر آلتنده در ماباقی جسرلرک آلتلری وغیری یرلری صغاجق در یادرکم قازقلر اوزره صندوقلر چاتوب ایچلرینه طوپراق دولدوروب کناردن لفقده‌یه کتمکه یول ایلمشدردر اما قلعه دبنده کی بوغازک آصا مقره لی اغاج کوپروسی وار چقان کمیلر کچرکن جسرلی مقره لر ایله آصاقورلر کمیلر وفرقته لر وقایقلر بری اوته کچوب ینه جسرلی ایپلر ایله یرینه اندیرلر اما بو جسر آلتدن کمیلر کچدکن صکره اول کول کبی صغدر ایچره اگری بوگری کیدرکن صرقلر ایله صغری یوقلیه یوقلیه کتمک کرک و دخی قلعه نک یلدز طرفنده بر لیمان خدایی دخی واردر (دماته) دیرلر بیوک کمیلر وارمغه قابلدنر بو لیماندن پیره ووزه نک قلعه‌سی یلدز روزکاری اوزره طقوز میلدر بعده جمعی غزاتر ایله وداعلشوب جمله غازیلری فرقته لرینه سوار اولوب فرمان پادشاهی کتردی کمز اوزره مانیه امدادینه کتدی لر بو حقیره قلعه دزداری بر مکمل فرقته دونادوب جمله آتلیمز و خداملریمز ایله توکلا علی الله دیوب موافق ایام مساعد ایله ۹ میل یری طرفه العین ایچره کیدوب

اوصاف سد متین دروزه یعنی جای امان قلعه پیره ووزه

سبب تسمیه‌سی ... در سنه ۹۶۵ [۲] تاریخنده سلیمان خان بناسیدر روم ایلی ایالتی خاکنده یانیه بکینک خاصیدرکم صوباشیسی حاکمدر ویوز الی اچقه قضا در ناحیه‌سی ... عدد قراردر کتخدا یری ویکچیری سرداری وغیری حاکم لری یوقدر اما قلعه دزداری وایکیوز الی عدد قلعه نفراتلری ویدی عدد قلعه اغواتلری وپیره ووزه قپودانی وار اوچ پاره فرقته‌سی ایله دریاده شناورلک ایدوب شکار آرار جمله لوندا تلی جزایرلی اثنوابی کبی کیرلر قلعه‌سی ناردا [۳] ولایتک کور فزی اغزننده بر قومسال بورونده شکل مدور یدی عدد طابیه لی بر شدادی بنا جرمی کامل بیگ یوز آدم بر قلعه زیبادر ایچنده یوز عدد کره متلی تختانی و فوفقانی باغچه سز داراجق اولردر و صوقاقلری قراکلی وضیق طریقدردر بر جامعی وار سلیمان خانکدر بر قپوسی وار جانب شرقه ناظر اولوب قپونک عتبه‌علیاسی

[۱] ک نسخه‌سنده یوقدر فضاه‌یه بکزه بور(م) [۲] س ، ک : ۹۶۰ [۳] ک ، ط : باردا

ايه خلقنك غريب و غرباي و سائر ديار خلقيه حسن اختلاطلری يوقدر اما غایت بهادر و شجاع و يرار دلاورلردرکم بونلر فرنگستانك كوزلرينه ديكن اولمشلردر بونلرک دخی لسانلری اوروججه چلوب فصیح و بليغ روم لساني و فرنك زبانی تکلم ايدرلر لکن هواسی ثقيلدر جزيره يردر هر بار غازيلری فرقه لره سوار اولوب ديب فرنگستاني اوروب مال غنایمليله منصور و مظفر ایاماوره يه کلوب غزا ماللرن بخش قلندری ايدوب تا مفلس منده بور اولنجه عيش و عشرت ايدوب ينه سفره کيدرلر کار کسبلری بودر اما غایت مصلی يکتلری واردر

در نهر انکيز جزیره لفقده

لفقده دخی دير لسان رومده لفقده ... دمکدر بو ایاماوره واروشنك قبله سنده واقع اولوب داغلی و باغلی و باغچه لی آب حیات صولی و آب و هواسی لطيف برجزي ره در اما بولفقده ایاماوره نك قبله سی ولودوسی جانينه واقع اولوب ايکی ميل ایاماوره دن الارقه در لکن بر آدم ایقلرن صغایوب ايکی ميل صیغ دریایي کچمک ممکندر اما جمله خلقی ایاماوره دن لفقده جزیره سنه پیاده جه اوچيوز التمش التي عدد الحلاق کوزلی صو کمرلری کورولری اوزره يورويوب لفقده و اروب کلرلر بو ادانك جرمی جمله ... ميلدر بونده دخی باغ و باغچه یی حسابدر جمله ایاماوره اعسانلرينك باغلی بونده در زیرا غایت محصولدار يردر (واروش لفقده) جمله يديوز عدد کره متلی خانه معمورلردر اما جمله روم کفره سی اوليدر جابجا دکانلری و يکرمی عدد کنيسه لری و ... واردر و غایت تفرجگاه يرلری چوقدر بو اداده جمله يکرمی پاره معمور کفره قرالری وارکم جمله قبودان پاشا حکمنده اولوب ایاماوره قضاسی ناحیه سيدرکم جمله باغ صداق [۱] مثال معمور قرالردر بولفقده نك کشيشلمه طرفنده برخدایي لیمانی وار (پور توفيقو [۲]) ديرلر لسان رومده انجیر لیمانی دمکدر حقیقه الحال انجیری جهانی دوتمشدر و اغاجلری اراسندن بر آب حیات صو قینايوب چيقار یاز و قش صويي بولنور ایاماوره نك صويي بو محلدن بر اینجه طوب منزلی صغلق دریا ایچره شهادی کمرلر ایله شهره صو کيدر لفقده دن برو درت ساعتلك يردن کلور عجب خیرات عظیم تماشا کاهدر بو کمرلر کافر زمانندن قلمش ديرلر اما سلیم خان ثانی قرنداشی سلطان جهانکیرک مالیه بو کمرلری

[۱] ک: صداق [۲] س، ک: پور توفيقو

طرفنده کی بیوک واروشه ابتدا کیدرکن قلعه قپوسنک غرب طرفنده کی خندق اوزره
 الی آدم آصماغ کوروی عبور ایدوب دائراً مدار جمله خندقلری دریا صویله لب برب
 اولوب جسردن طشره بیوک واروش بردوز قومسال پاک کرده جمله اوچیوز عدد کره متلی
 وحولیلی وجابجا باغچلی جمله واسع اولردر اون عدد خانهلری مسلمانلردر ماعدا بیوتلری
 دار مشرکلردر اما جمله تخته بنالی اولوب اصلا کارکیر بنا اولریوقدر انتها سرحد اولمق ایله
 اهالی قلعه بو واروشده کارکیر بنا اولر یامغه مانع اولورلر زیرا احتمالدر دوشمن کلوب
 بو واروشی آرسه کارکیر بنالی اولرک ایچنه دشمن کروب تحصن ایدوب قلعه مترسه
 آلوب زبون اتمیلر دیو اول ملاحظه ایله بو واروشده کارکیر بنا اولر یادرمازلر انجاق
 چارشو ایچنده برتخته دن مبنی جامع واردر مناره سی دخی تختهدر وجهه یوز عدد دکانلردر
 اکثریا عطار و بابوچی دکانلری چوقدرکم سیاه فرنک بابوچی دیکرلر محکمه و قپودان
 پاشا قایم مقامنک سرایی بوندهدر برتکیه و بر مکتب و بر مسجد و ایکی عدد خانلری
 وار غیرى آثار بنادن شیلر یوقدر حتی بو واروشک ایکی طرفنده شرقی و غربیسی
 صیغ [۱] دریادر بو واروش همان بر انچه دل کبی بر قومسال یرده ایکیوز الی آدم
 طویل بر بورونده واقع اولمش واروشدرکم جمله دورد عدد چشمه لری و یدی عدد
 کنیسه جکلری و یدی عدد روم پورتورولری [۲] یعنی شهر کتخدالری واردر اما
 میخانه لری غایت چوقدرکم جمله قلعه لوندانلری شب و روز داوول و زورنا ایله
 میخانه لرده عیش و عشرت لر ایدوب بر ساز و سوز و های و هوی هنگامه درکم کویا
 جزایر ولایتدر حقا که ینه بر جزیره بی امان اولدوغندن غازیلرینک هر اتدکلرینه
 باقیوب دائماً مسامحه ایدرلر زیرا بر الای غازیان مجاهدان فرقه جی یکتلریدرکم جمله
 صغیر و کیرلرینک اوضاع و اطوارلری و جمله لباسلری جزایرلی کبی باشلرنده قرمزی
 فس و برادفونه [۳] قرمزی کوسکلر و باغریلکلری و مقدم [۴] حریر قوشاقلر و بللرنده
 چتال بچاقلری و اللرنده بلته و نجاقلری و بیاض دمیلر کیوب بالدرلری چپلاق کزوب
 ایاقلرینه سیاه فلار [۵] و ارقه لرنده نشا [۶] بورنوس و کونا کون قپودرلر و قرمزی
 احراملر ایله رفتار ایدوب عیش و طرب ایدرلر اما بو ایاماوره یول اوغراغی یراولماق

[۱] ك : جميع [۲] ك : پورتورولری ، س : پورتورولری ، ط : پورتورولری
 [۳] ك : پراشقونه . س : پراشقونه [۴] س : مخم . ك : مخم [۵] ك : قنار بابوچ [۶] ك :
 بو کله ك نسخه سننده یوقدر .

مخالاتر در ایچ قلعه محله سی و پاشا محله سی و حنکار محله سی وار و جمله صوقاق باشلر نده طریق عامه ناظر اولن اولرده جمله مازغال دلککری اولوب حین محاصره ده هر اودن دوشمنلره توفنک اورر لر غایت جبه خانہ لی اولر در و قلعه سمندر در کم جمله صغیر و کبیر یوز طقسان التی پاره شاهانه و سرآمد طوپلری وار جبه خانہ سی و غلال انبارلری و هر خاندانده صو صارنجلری مقرر در و جمله بش عدد صلوات جمعه ادا اولنور کار کبیر منارہ لی جامع لری وار اولا حنکار جامع کنیسه دن بوز مادر و چارشو ایچنده اسکی جامع و ایچ قلعه جامع وار و ماعدا جمله یدی عدد زایوہ لدر اولا حصار پچه ارسندہ ایکی قات اصما اغاجدن ایکی قات جسر لردن عبور اولنوب اونجه نام محل یرنده ایکی قپو مابینده جامع مثال بر یکی مسجد بنا اولنش غایت لطیف معبد کاهدر اما تختہ دن بنا اولنشد بر مسجد قپوسندن طشرہ بیوک و اروش طرفنه کیدیلر و قلعه یه روم ایلی طرفدن بر طاش بنا جسر ایله و بر اغاج جسر ایله قلعه یه دخول اولنور اوچ یردن بوغاز لدر و قلعه ایچنده بر عدد مدرسہ طالبان واردر و جمله ایکی عدد مکتب صبیان واردر و جمله بر عدد تکیہ درویشان واردر و جمله بر عدد کثیف حمام ناپاکی واردر و جمله بر عدد خانجیزدر اما ترتیب اوزره دکانلری یوقدر و جمله درون حصارده التی عدد چشمه سار لدر جملدا احمد اغا چشمه سی مکلف و هر دم جاریدر جمله صولری لفقده جزیره سندن دریا ایچره صو کمر لریله قلعه یه کلر بو احمد اغا چشمه سنک تاریخی بویلد

اول سخاناسی [۱] احمدی هم نام
 اتدی بر چشمه [۲] خلی خوش اندام
 سانیه [۳] دیدی بروری [۴] تاریخ
 جنتک عینی سلسبیل فی التام [۵]
 سنه ۱۰۲۸

(در بیان ستایش طشرہ و اروش) بیوک و اروش قپوسندن طشرہ لفقده جزیره سی

[۱] ک : کافی [دوغروسی بودر (م)] [۲] ک : چشمه [یا کیشدر (م)] [۳] ک :
 شانہ س : سالنه [دوغروسی بودر (م)] [۵] ک : نسخه سنده سینک ضمیله حرکة لبش اسیده
 وزن مساعد دکلدر . بلکه وزن (رهبری) کبی اوقونقی ایجاب ایدور (م) [۶] ک :
 ط : فی التام [منده کی (فی التام) کبی شو (فی التام) ده یا کیشدر دوغروسی اولسه اولسه
 (فی العام) اولیدر که حذف موصوف ایله (فی الطریق العام) حکمنده در واقعا بو اعتبار ایله
 عربجه بر ترکیب اولور سده شاعر لر بعضاً بر نوع ملمع قیلندن اوابق اوزره بو کبی شیئی خوش
 کوربورلر و فضلہ اوله رق ایشک ایچنده تاریخ ضرورتی ده واردر معافیہ (فی العام) لفظی قبول
 اندیکمز صورتده مصراعک هیئت عمومی سی (۱۰۲۷) ایدور . دیک که (۱۰۲۸) رقمی
 یا کیشدر (م)

حاصل اولور و شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان اشرافی و سپاه کتخدا یری و یکیچری سرداری و قلعه دزداری و جمله ۱۰۸۵ عدد قلعه نفراتلری و محتسبی و باجداری و معمار اغاسی و معتمد اغاسی و خراج اغاسی و قپودان اغاسی و شهر صوباشیسی و ۱۲ عدد طوغ صاحبی قلعه اغالری وارد و قلعه‌سی روم ایلی کناری ایله لفقدا نام برآدا دریا سنک مابینده یر صیغ و قومسال دریاده جزیره مثال قره دن اغاج و طاش جسر لرله عبور اولنور بر قلعه در اما قیا اوزره دکلد ر کندوسی و دیوار لری الحاق بنا اولمشدر سنه ... تاریخنده سلیم خان ثانی ابن سلیمان خان بو قلعه نك طشره سنه مجدداً بر قات سد اسکندر مثال بر قلعه دخی انشا آتد کده شکل مخمس بر سنک طراش قلعه صواش پر خاش بنا اولمشدر کم کویا سد قهقههادر کم شدادی ر ختم طولمه [۱] و خره سانی سد متین و قلعه قویدر کم کردا کرد جرمی کامل بیک بشیوز آدمدر دیوارینک قدی یکر می ذراع عالیدر ویدی آرشن عریضدر کم الیشر ایاق انلی قالین دیوار دروجه اون عدد قپولری وارد اولا قلعه نك شرقنده کون [۲]

طرفنده شهید واروشندن قلعه یه کرر کن خندق اوزره اصما مقره لی جسر دن ایچری ایچ قلعه در کم تابنای فر نکدن قالمش بر قپودر کم شماله ناظر در اما ایکی قات متین اوچر قات دمر قپولدر طشره قلعه دیواری سلیم خان ثانی نك بناسی اولوب ایکی قات متین دیواری قلعه در بنوک دخی بر قپوسی جانب قبله یه مکشوفدر اما دوردر قات متین قپولر اولوب مابینلرنده کی دیوار لدره جمله آلات سلاح آلات حرب ایله مملو اولوب جمله بوابان نگاه بانلر پر سلاح بو قپولر مابینلرنده دیده بانلق ایدر لر و بر قپو دخی کوچوک اوغرون قپودر اما خاص وعام قپوسی دکلد ر بنو کله اوچ عدد قپولری وار اما ایکیسی شاهراهدر و جمله بو قلعه وجودینک اطرافنده طقوز عدد طابیه عظیملری واردر کم هر بری برر کونه سد یا جوجا بردر و جمله دائراً مادار بیک التمش عدد دندان بدنلدر نجه یرده ابراجلر اوزره قراوول خانه لری و بر سر آمد مهتر خانه قلعه سی واردر و قلعه ایچنده جمله ایکیوز عدد کره مت ایله مستور بشر التیشر قات کار کیر بنا کفره عصرندن قالمش خانه معمور لدر زیر بو قلعه محاصره ایله آلوب بر باد اولدن وره ایله ورلدیکندن اولری غایت معموردر لکن حولیسز داره جق و صوقاقرلی انسز وضیق و مظلم شاهراهدری وار اما جمله سراپا بیاض طاشلر ایله دوشه لی پاك قالد رملی طریق عاملر در کم اصلاً باغچه لی اولر یوقدر و جمله اوچ عدد

[۱] س ، ک : طولمه [۲] س ، ک ، ط : کول

بزم دریا مزیچیندہ سزک ایک دانہ کوچوک آدالردن جزیرہ زاکلسہ و جزیرہ کفہ لونیایی بیزه ووروب
 مبادلہ ایدہ لم دیو رجائتدکار نده رجالتی حیز قبولده واقع اولوب آنلر بزه ایاماوره جمیع جبه خانہ سی
 ومهماتلریله تسلیم ایدوب عسکر قوندی بعده بزده نلره مذکور جزیریتی وندیکه تسلیم آتمشز اماسوه
 تدبیر آتمشلریزیرا حالاز کلسه و کفہ لونیہ جزیرلرن وندیك اویله معمور ایدوب قلعه لرا حدات ایدوب
 بوقدر بیک رعایا لریوب بر مصر خزینہ سی مال حاصل اولدوغندن ماعدامکر اول جزیرہ لرده
 احرام وفس وحریر بویالری کوکی حاصل اولورمش حالا اللیشربیک غروش بویا کوکندن
 مال حاصل اولور اما انلرک بو ایکی جزیرہ مقابلنده بزه ویردیکی ایاماوره دن بر کرید
 منقری حاصل اولیوب سنوی جمیع قوللرینه اوچوز سکسن کیسه رومی غلوفه لر وریلوب
 اوچوز کیسه لک دخی تیمار وزعامتلی و اردر لکن شولقدر فائده سی وارکم یانیه ونارده [۱]
 وانا طولقوز وانکلکی قصری نواحیلری امن واماندر بعده بوقلعه سلطان سلیم پاشاسنک
 الینه [۲] کردکده قلیج علی پاشایی دونمء هایون ایله کونده روب بریلده جمیع غزات
 ایله علی پاشا ایاماوره نك طشره سندن برقات دخی قلعه بنا آتمشدر کم کویاسد قهقها اولوب
 اسکی قلعه سی ایچ قلعه قالدقده بوکره ایاماوره قلعه سنک غازیلری وندیك قیلرن خراب
 ویباب آتمک باشلده قیلرنده بوقلعه دست اسلامه حسن رضالریله وردکلرینه پشیمان اولوب
 نچه کره ایاماوره اوزره کلوب جنک عظیم لرایدوب هر بار منزه مآقریلوب مغلوب ومنکوب دار
 منحوسلرینه کیدوب الی هذا الآن علم نجوم ایله اویله دیرلر کم بوقلعه ابراهیم خان اوغلی
 محمد عصر نده [۳] (غنیمه) [۴] محلنده ایاماوره غنیمه ایدهرز دیو دعوای مرده درلر [۵]
 الله میسر آتیوب اول کونلری کستر میه حالا بوقلعه ایاماوره سلیم خان ثانی تحریر نده
 قبودان پاشا ایالتنده ایاموره بکینک تختیدر بکینک خاص هایونی طرف پادشاهیدن ۴۰۰۰۰۰
 اچهدر وزعامتی ۱۵ وجمه ۳۵۴ عدد تیماردرا لای بکی وچری باشیسی واردر حین سفرده
 بکی دورد پاره قلیون ایله جمله ایکی بیک عسکرله سفر اشردی شمعدی رفع اولوب اون
 پاره فرقه لری واردر وقبودان پاشالره خاص هایون قید اولمشدر ویوز الی اچجه قضادر
 ناحیه سی جمله ... عدد قرالردر قاضیه بهر سنه اوچ کیسه وقبودان پاشایه قرق یدی کیسه

[۱] س ، ک : بارده [۲] ک : سلطان سلیم خان الیه [۳] س ، ط : زمان عصر نده [۴]

بوکله انجد حسابیه (۱۱۰۵) ایدور (م) [۵] دوغروسی (دعوای مرده ایدرلر) کی برشی
 اولمیدر (م) .

قوجه یشی اغاجلری ودفنه اغاجلرینک مسک و عمرخام مثال راجه طیبه لرن شم ایدرک
صول طرفزده برپس پایه پشته جک اوزره

منزل تکیه کاه دردار حسن

ایاماوره قلعه سنک شرقنده اغاج جسر لر آشری دورد یوز آدم بعید بر یالچن قیاجک
قلعه مثال قهلی و میدانی و یتش عدد فقرای جلوتیه حجره لری و مهمان خانه لری و مطبخ
کیکاو سلی و کلارلی و نیجه جهان نما مقصوره لی و بر مسجذلی و اشغیسنده بر باغ ارم متال
باغچلی بر مسیره کاه یردرکم ایا ماورهنک جمله یاران باصفای ارباب معارف لری بونده جان
صحت لری ایدوب توحید و ذکراله ایدر لر بوتکیه دن اشغی اینوب دریا به یقین خورده
اداجق لر و فوجیلر ادالری سیر ایدرک مذکور تکیه باغندن یوز آدم جانب غریبه کیدوب
ایاماوره نک اغاج جسری باشنه وارد قده جسر لری صاغ قوله آلوب جمله اتلر یمنزه خدایه
صغنوب جسر لردن بشیوز آدم الارقه ایا ماورهنک اجی دریا کولی ایچنده کاه اتلرک
دیزینه دک وکاه آت کو کسنه و اوزنکیلره دک وکاهیجه بلینه دک [۱] کتمک کرک خوف
چکلمز اما صاغ طرفده کی اغاج لو یرلره [۲] یقین و اریلر سه قومسال بطاقلی یرلدر آدم
غرق اولوب آتیه خلاص اوله ماز بعده بوصیغ دریا ایچره قومسالده ایا ماورده قلعه سن
کوزه درک دریا ایچره آت ایله ربع ساعت کیدوب سلامتله کو پرو باشنده کناره چقلوب
ایاماوره نک مزارستانه واروب انده (واروش شهیدلک) قرق الی عدد کره مت اورتولی
اولردر کم جمله تخته حولی لیدر صلا طاش دیواری اولر یوقدر بوکه شهیدلک و اروشی دیر لر
روم و مسلمانلر ساکن اولور لر اندن

درفتوح نامه سبب قعه زیبا ایاماوره

لسان روحه ایاماوره کوزوم جام اولیا دیمکدر بانسی بوندو قانی وندیك فرنکیدر
آخر کار بوقلعه وندیك اینه بنختی وموره ولایتک و متون وقرون قلعه لرینک لوندانلرینک
الندن فرنک بدرنک عاجز مانده قالب و بزم قره طرفنده اولوب ناردلی و یانیه لی و پیره وزه
غازیلرینک درد لرندن سنه ... تاریخنده سلطان سلیم خان ثانی عصرنده بدست قبودان
قلیج علی پاشا وندیك کافری دردولته ایچیلر کوندروب سزک عسکر کز درد لرندن بزم
ایاماوره قلعه من خلاص ایده میورز سزک طوپراقدرده [۳] آبا ماورده قلعه سن سزه یرلم

[۱] ک : تکلیه دک [۲] ک : اغاج کوپرولره [۳] ک : طرفکیزده

امرکه) کفره کوييدر اما عبدى پاشا قرداشنک زعامتيدر اندن قالقوب ينه سمت غربه
۲ ساعته امرکه ييلاسنى اشوب اورمانلى مشه لکلر ايچنده عبور ايدوب

منزل قريه ...

قره قاش على پاشا زاده نك سرست کفره کويى زعامتيدر اندن ينه طرف غربه بر
ساعته کيدوب

قريه اکسرى

اندن ينه بر ساعته

قريه واسل

بو دخى زعامتدر اما صو باشبسنى اول کيجه غلاملى قتل ايدوب فرار اندکلرنده
حقير عقيلرنجه داغله رعايا ايله دوشوب وقت سجرده دوردن دخى بر صو کچيدى
کنارنده دوتوب دست بر قفا قيدبندايه اندن جانب غربه ۳ ساعته داغله ايچره کيدوب
بر کونده سهل طعام ييوب اندن تکرار

منزل قلعه وولجسه

مقدما بالاده مفصلا موصوفدر بونده قانلى کوله لرى محکمه شرع رسول مينه کتوروب
بونلرى جمله برر برر سويلدوب دوردينک دخى کلماترى بر برلرينه مطابق اولوب اغامز
دائما مست مدام اولوب هر کيجه بزى افعال باي صيغه سته چکوب بد مست اولدوغندن
جانمزدن کچوب آخرکار کيجه قتل ايدوب فرار ايدوب بو اوليا اغا بزى دوتوب بو محله
کتردى امر شرعک ديوب دوردى دخى اذن شرعه حقيرک غلاملى قصاب جو مرد
کوچکلزى کچى بوقانلرک دوردن دخى قليج ايله قيمه قيمه ايدوب قتل ايتديلر طرف
شرعدن ولايت صوباشيسندن مقتولى کشف ايدوب اموال وارزاقلرن ضبطاتمکه آدملىر
کندکده بو حقير دخى اندن قالقوب غربطرفنه برساعت دوز طوپراقلى اورمانلر ايچره
کيدوب بر کول مثال يرلرى کچوب بوصيغله ايچنده نيجه يوزبالق داليانلرى وار کم کچى حسابدر
وقره جانبلرى سراپا ايا ماوراليلرک باغ و باغچه لرى و چفتلکلرى و معمور و مزين محصولدار
قرالرى وارانلرى سير ايدهرک نصف ساعت دخى لب دريا ايله قالدرمى وايكى طرفلرى

اقربالدر در کم اصلا ایچلرنده اجنیلری یوقدر وار ایسه ینه کندی چراغ افروخته لریدر هر بر اعیانلری ایکیشر اوچر یوز عدد بهادر یکتلر ایله انوب بنلر بونلره دخی فرمان پادشاهی پی کوستروب مانیه محافظه سنه کتمکه الامر امر کم دیوب آماده اولوب حقیره نیجه احسانلر ایتدیلر اما بونلر دخی جمله اوروجه کلمات ایدرلر تازه یکتلری جمله جزایرلی اثوابی کیوب باشلرنده قمرزی فس و ارقالرنده جزایرلی احرامیله رفتار ایدرلر اما اعیان کبارلری مطلا دستار و سمور لباچه و غیره کونه لباس فاخره لر ایله ملبس اولوب کزرلر لکن صولری جمله چاه مالریدر اما آب حیاتلدر و کارلری و محصوللری پرنج و لیمون و تورنج و زیتوندر زیرا هوا سی غایت معتدلدر اندن قالقوب بر بایر کنارانجه نیم ساعت باغلر ایچره کیدوب تکرار (منزل قصبه زبان) ماتقدم بالاده موصوفدر تکرار وصف اولماده عالم یوقدر اندن ینه سحرای لاله عذار اوزره جانب غربه ... ساعتده [۱]

قریه قالیوه

قارلی ایلی بکنک خاصیدر باغ ارم مثال سروی درختلری ایچره بر جامع لطیفی وار کم تعبیر اولنماز حکمت خدا زمان قدیمده بو سروسر آمدلری هندسه اوزره علی الترتیب دکمشلر جمله یکر می عدد سرویلدر اما بو فلک اطلسسده اوله قدکش سرولر بر ولایتده یوقدر مکر جزیره کریدده قندیه قلعه سی قربنده ارخنوس [۲] باغی سرولری اوله اما حکمت باری بو سرولرک جمله سی برقدوقامتده اولوب سایه ظل حمایه سنده جامعک جماعت کثیره لری او طوروب مباحثه علوم شرعیه ایدرلر اندن ینه بو کوی کنارنده (اصپر نهری) دریا مثال جریان ایدر یوزبیک رنج و عنا ایله کچم درکن عبور ایدمه یوب آخرکار دخی بو یوقارو کچدن کچوب قصری سحرسی ایچره جانب غربه دورت ساعت کیدوب وانکللی قصری کولن صول طرفهزه آلوب بو کولک ایاغی نهر اصپره مخلوط اولور و اصپر نهری دخی زبان داغلرندن کلوب و نارهده شهری داغلرندن آقوب قصری ناحیه سنده کفهلونیه نام وندیک کافر ی جزیره سنک مقابلنده وندیک کورفزی دریاسنه مخلوط اولور (ازین جانب) مذکور انکللی کولن کچوب ... ساعت [۳] دخی کیدوب تکرار (منزل امرکه کولی) کنارنده مکث ایدوب بعدالطعام بر ساعت کیدوب دفعه ینه (منزل قریه

[۱] ک : ۴ ساعتده [۲] ک : ارخنوز [۳] ک : ۳ ساعت

ولاحور قضاسی ناحیه سیدر واو کفر [۱] کمسنه نك سربست زعامتیدر جمله اوچیز عدد کره متلی واسع باغ وخیثلی [۲] کار کیر بنا سرایلردر کم اصلا پس پابه لی فقرا اولری یوقدر جمله پاشا و پاشا زاده لر و بك و بکزاده لر خاندانلریدر بریار دینه واقع اولوب جانب اربعه سی صافی باغ ارم مثال باغچه لردر و جمله اوچ عدد کره متلی و کار کیر مناره لی جامعری وار و جمله اون بر عدد محله مساجد لری وار و جمله ایکی عدد مدرسه طالبانی وار و جمله اوچ عدد مکتب صیانی وار و جمله ایکی عدد تکیه درویشانی وار و جمله بر عدد مفرح حمام خوش هواسی وار و جمله قرق عدد دکانلری وار اما کار کیر بنا بزاستانی یوقدر لکن جمیع ذی قیمت اقمشه فاخره لر و کالای نادر لر بیقیمت بیعت بولنور اما چارشوی بازاری بر فرح فزا مسیره کاه میدانه واقع اولوب آنده اولان چنار منهالر روم و عرب و عجمده یوقدر غریب و عجیب مسیره کاه در کم جمیع اشجارات قد کشانلرک ظل حمایه لرندن زمینه اصلا کونش تأثیر اتمز اول میدانده بر آب حیات قیوسی وار ماه تموزده صوبی بوزپاره سیدر و بر کوزطاش جسر باشنده بر مفرح قهوه خانه سی وار کم کویا نقش نکارخانه چین اولوب جمیع سیاحان بر و بحارانک ارباب معارف لری آنده جمع اولوب بر مجمع العرفاندر و قهوه خانه اوکنده کی میدانده چنار منهالرک آلتلرنده کی صفه لرک کنار لری پارماقلقی مصطبه لر اولوب جمیع آینه ورونده لر آنده کلوب خانه بی منت کبی مکث و استراحت ایدوب ذوق وصفالر و عیش و عشرت لر و قهوه لر نوش ایدر لر هر درخت اوزره نیجه بیک مرغان خوش الحان طیور لرک آشیانه لری اولوب هر بر صدای صوت حزین لر آغاز نغمات آتد کلرنده استماع ایدن احبانک جانلرینه جان قتلور الحاصل بویله چنار منهالرک مثلی مکر آق دکنز جزیره لرندن استانکوی جزیره سنک قلعه قیوسی اوکنده کی یتمش یدی درکلی [۳] چنار عظیم اوله و بو قصبه کرچه کوچو کدر اما غایت معمور و مزین و شیرین و کان ارباب دولتدر با خصوص اعیان کبار کباردن بورناز اوغوللری عبدی پاشا بکلر بکیدر و یدی عدد برادر لری دخی میر میرانلردر و الای بکیلری و نیجه یوز سمور کورکلی اعیان کبار لری وار و بو مذکور سرایلرک هر برینک حولیلرنده یوزر آتلی آدم لر آتله قوشدروب طبل خانه لر یله جریدرلر اوینارلر تا بو مرتبه واسع سرایلردر و جمله اعیانلری بر بر لریله

[۱] ك : وافر [۲] ك : باغ جنالی [باغ و جنینلی) ودها دوغروسی (باغ و جنینلی)

اولق ممکندر (م) [۳] ك : یتمش یدی عدد مرمر درکلی

طولانیجه واقع سنک مطرش بنا بر قلعه رعنادرکم یوقارو قلعه‌سی دائراً مادر شرقدن غربه طولی ایکوز آمدر و عرضی یوز آدم انلی قلعه‌در و طشره قلعه‌سنک ک‌دا کردی بدنر اوزره کامل بیگ آدم بر قلعه زیبادرکم جمله اوچ قات قلعه بالادر کرچه حواله‌سی واردر اما ایچ قلعه‌سی حواله‌سنه حواله اولوب حواله‌سی اولان داغده طوب و توفنک ایله قوش قوندرماز و جانب اربعه‌سی یاچن قیالر اولماق ایله اصلا بر طرفنده خندق یوقدر انجاق جانب جنوبه ناظر بر قیوسی و ارایکی قات دمر قیولدر و بوقلعه‌نک اورت‌ه حصارنده سلطان بایزید ولی جامعی وار کره متلی و کار کیر مناره‌لی جامع عتیق درکم بوندن غیری معموراتدن بر اثر اولمادو غندن ماعدا ادمی زاددخی یوقدر انجاق قلعه ایچنده باغ و باغچه‌لر اولوب قیوسی دائماً مسدود دورور جمله نفراتلری آشنی دره ایچنده کی واروشده اولورلر (واروش قلعه‌انکلی) جمله اوچیوز کره متلی باغلی و بوستانلی واسع اولدرر محکمه یاننده بر کره متلی کار کیر مناره‌لی مسجدی وار جمعاً و صلات عیدینی جمله یوقارو قلعه‌ده بایزید خان جامنده قلازلر و جمله واروشده اون ایکی دکندر و بو بازار ایچره بر مکلف مسجدی دخی واردر و جمله بر سوخته مدرسه‌سی و جمله بر مکتبی و جمله ایکی تکیه‌سی و جمله بر کوچوک خانی و جمله بر کوچوک حمامی وار کاهیجه بطل اولور و بو قصبه ایچره بر دره جاریدر و بر کوز طاشدن مبنی بر جسر دندن بر آب حیات صو قینایوب چقار جمله شهر خلقی آب نابی اندن نوش ایدوب دفع عطشان ایدرلر و جمعی خلقی روجه کلمات ایدرلر اما محبوبه‌لری آنکلی دسک آنکیلدر و قلعه دبنده جریان ایدن آنکلیوز کولینک ییلان بانلی بحساب اولوب ولایت ولایت طوزلیوب کتوررلر و عجایب بالتی دالیانلری واردر مکر بویله مارماهیلر آرانوود اسکندر یه سنک بوبابا [۱] کولنده اوله غایت لذیذ و بر الک [۲] مثال مارحیه‌لری اولور آنی یین عمرنده اعزى [۳] خسته لکن کورمز غایت نافع و مقویدر بو کولک محضولی دخی وزیر اعظم خاصی اولوب اناطولغزه تابعدر بعده بو کولک دالیانلری دبنده کی یدی کوز طاش جسر دن عبور ایدوب انکلی قلعه سنک شمانده اولان صحرای عظیم ایچره جانب شرقه ۲ ساعت کیدوب صید و شکارلر ایدوب معمور و آبادان قرالر کچوب

اوصاف قصبه و ره‌هور [۴]

سبب تسمیه‌سی لسان روجه ... دمکدر و دخی قارلی الی سنجاغی خاکنده

[۱] ک : بوبابا [۲] (ایلک) یازلمی مناسبدر (م) [۳] ک : اغز [۴] ک : ویره‌هور

ایہ جنک عظیم ایدوب بامرحی قدیر فایق پاشا منصور و مظفر اولوب کفار لر مقهور و مدمر اولوب نیجہ بیکی دندان تیغدن کچوب نیجہ بیکی اسیر بندزنجیر اولوب بعدہ فایق پاشا بوقلعہ محاصرہ ایدوب اونگون اونکیجہ دوکوب آخر کار قوت بازوی فایق ایہ آیق و او یانق غزاتلر و ندیک قرالینک قزی انکل نام قرالہ نک الندن آلوب قزی دخی اسیر ایدوب درون قلعہ یہ کاینقی مستوفا عسکر لر قیوب قلعہ مفتاحلری ایہ اینہ بختی آلتندن بایزید خانہ کلوب عسکر اسلام ایچرہ بر طوب و توفیک شامانلری اتدکلر ندہ کفار دوزخ قرار انکلکی قصرینک فتح اولدوغن استماع ایدوب اتلر دخی اینہ بختی پی امان ایہ وروب ایچ قلعہ سی قالر بعدہ آنلریدہ غزات مسلمین قروب اینہ بختی نک بدرستی فتح اولماسنہ فایق پاشا سبب اولدی دیو مورخلر یازمشلر بعدہ بایزید خان یکر می بیگ عسکر ایہ فایق پاشایہ اینہ بختی سنجاغنی ایکی طوغلہ احسان ایدوب نیجہ شادمانلر دنسکرہ عسا کر اسلام قلعہ ایچندہ ایکن اوچنجی کون اینہ بختی قلعہ سنک سعادیہ [۱] جانبندہ زیر زمین مغارہ لر دن بر کیجہ کفار عسکر ی شبخون ایدوب بر صواش پر خاش علی ایدر لر کم تاصباح اولنجه کفارہ بر صاتور محمدی اوروب قوت بازوی ولی ایہ اینہ بختی فتح اولور و بوانکلکی قصری حالا سلیمان خان تحریری اوزرہ جزایر ایالتندہ قارلی الی سنجاغنی بکی تختیدر بکینک طرف پادشاهیدن خاصی ۴۰۰۰۰۰۰۰ اچہ در و زعامتی ۱۱ و تیماری ۱۱۹ در الای بکی و چری باشی و یوز باشی سی واردر قانون اوزرہ حین سفردہ جملہ جبه لولری ایلہ دورت بیگ عسکر اولوب قیودان پاشا ایہ بکی اوچ پاره قدرغایہ مأمور اولدوغنی سفرہ کیدر سپاہ کتخداری و یکیچری سرداری و دزداری و قلعہ نفراتلری و جملہ یتمش عدد تیمارلی مردم حصارلردر و یوز اللی اچہ قضا در کم حالا اینہ بختی مفتیسی علی افندیہ پروجہ پایہ [۲] ارپهلق احسان اولنمشدر ناحیہ سی جملہ قرق بش پاره معمور قرالردر و سنجاغنی خاکنده جملہ التی پاره قضا لر وار اولا (قضا ای کسر و مرور) [۳] و (قضا ایالتوز) و (قضا لاخور) [۴] و (قضا و ولیجہ) [۵] و (قضا ایامورہ) [۶] جملہ بوقضالردہ قارلی الینک قرق بش عدد [۷] قرالری وار یوزاون عدد دخی خاص و اوقاف کویلری وار اما غایت صارپ و محصولدار ولایتدر قلعہ سی بر درہ لی و دپہ لی و حوالہ لی انکیلیوز کولی کنارندہ بر مرتفع سوری پشتہ عالی اوزرہ شکل مر بعدن شرقدن غربہ

[۱] ک: پنیادیہ [۲] س، ک: بروجہ تأبید [۳] ک: اکسر و مرور [۴] س، ک:

لاخور [۵] س، ک: و ولیجہ [۶] ک: ایامورہ [۷] س، ک: آلتیوز قرق بش عدد

ویکیچری سرداری و محتسی و باجداری و بالقی امینلری واردر قصبه‌سی قره‌دن برقرشوم منزلی الارقه دریا ایچنده ایکی میل احاطه ایدر بر اداچق ایچنده بر جامعلی بر خانلی بر مدرسه‌لی بر مکتبی معمورومزین یوز مسلمان اولی و یوز کفره اولی و کره‌مت اورتولی جمله صغیر و کبیر بشیوز اولردر خلقی بالقجیلر و استافلیا اوزو بحیلری در بنوک دخی بالقی یورطه‌سی ممدو حدر بونده اولان تروتازه وزعفران کچی صارو ولذید و عمبر خام رایحه‌لی بالقی یورطه‌لری بر دیارده یوقدرکم پادشاهلره و قرالره هدایا کیدر غایت مقوی و نقل طریدر یعنی شراب بی حجاب مزه‌سیدر بنوک دخی بالقی یورطه‌سن صاری‌بال مومنه صقوب جمیع فرنکستانده مثقالن برر التونه صتارلر هر بر یورطه‌سی اللبشر درهم انجاق کلور بوشهرک باغلی ادرلرینک شرقی طرفنده کی روم‌ایلی خا کنده نیجه کره یوزبیک دولوم [۱] کشنش [۲] اوزومی باغلی واردر بنوک جمله مؤمن و موحد خلقی اوروجه کلمات ایدوب مسلمان لسان آزبلرلر و چوغنک عورتلری اوروم قریلاریدر اندن یلدز طرفنه اناطولغوز کورفزی غایت صغلقدر طولی کامل یکرمی بش میلدر ایکی طرفی معمور چفتلکلردر اندن قالقوب کورفز دریاسن صولزه براغوب دوز یرلرده و صارپ اورمانلرده یلدز طرفنه ... ساعتده کیدوب چفتلکلرده ذوق ایدوب کیدرکن نیجه شهیدا مزارستانی کوردک مکر سنه ... تاریخنده [۳] قبرس جزیره‌سی فتحی محلنده پرتو پاشا [۴] و قلیج علی پاشا و مؤذن زاده قبودان پاشا اوچیوز پاره دوننامز کیلریله و ندیک دونناسنه راست کلوب بو محللرده جنک عظیم ایدرکن مؤذن زاده قبودان پاشا شهید اولوب جمله دوننامز کیلری منهم اولوب قره‌یه دوکلدکلرنده کفار نیجه بیک غزاتی شهید ایدکلرینک قبرشریفلریمشکم (دونما صنعنی) دیدکلری حادثه کبرا بو اناطولغوز وانگلی قصری قبرنده اولمشدر

در تعریفات قلعه‌ انگلی قصری

یعنی لسان رومده ملک قلعه‌سیدر حقا که محبوبی و محبوبه‌لری ملک صفتدر بانسی ابتدا روم قرالریدر بعده و ندیک اندن سنه ... تاریخنده سلطان بایزیدولی اینه بنحی بی دو کرکن فایق پاشا اینه بنحی امدادینه کیدرکن بولی اوزره بو قلعه‌دن نیجه بیک کافر لر چقوب پاشای مشارالیه

[۱] ک : دولوم [۲] س : کشمش [۳] س ، ک : ۹۷۹ تاریخنده [۴] ک : دیو پاشا
[یا کلیشه بکزیور مکرکه پرتو پاشانک بویله برلقی اولسون مع مافیله مشهور دکلدر (م)]

حریرندن نرم و لطیف ابریشمی اولوب جمه خلقی موره خلقی کبی اېکجیلردر زیرا
 حریر محصول عظیمدرکم فرنکستانه کتوررلر... بو قصبه نك شمالنده براوق منزلی بعید...
 تکیه ... بر باغ ارم مثال مسیره کاه تکیه بکتاشیاندرکم حرمنده و اطراف باغنده سرآمد
 سرو درختلیله مزین اولوب اینده ورونده یه نعمتلی مبدولدر اما حالا فرمان پادشاهیه
 بر شیخ خلوقی کلوب متصرف اولوب سا کندر آندن جانب غربه دوراق پاشا و علی
 پاشا و علی افندی و ابوالسعود اغا چقتلکلرن ... ساعتده [۱] محصولی معمور
 یرلر ایله کچوب

دو-تایش قصبه معمور مته لوقا

... لسان رومده ... دیمکدر قارلی ایلی سنجاغنده انکلی قصری قضاسی ناحیه سیدر
 دریا کنارنده بر قومسال یرده کویا بر آدا مثال بر محلددر وزیر اعظم لک اناطولغوز خاصه
 حکومتی الحاقدرکم امین ضبط ایدر جمه اوچیوز کره متلی مسلمان و کفره اولریدر
 بر جامعی و بر مکتبی و بر سوخته وات مدرسه سی و اون دکان و بر تکیه سی و بر خانی و بر
 حمام صغیری و از غیری عمارتلی یوقدر اما باغ و باغچهلری غایت چوقدر بنوک دخی جمه
 خلقی استافلیا اوزومی و بالقی یومرطه سی و ایپک حاصل ایدوب تجارت ایدوب کچنرلر غایت
 محصولی یردر و بنوک جنوب طرفی آدا ادا صیغ یرلردر نیجه یوز عدد بالقی دالیانلری
 وارکم جمه میریدر بر آدم بر قرش بالقی آولسه تجریم ایدرلر اما تازه غلاملری هر کیجه
 کفال بالقی اولولر تجریم آتیوب صید آدیکی کفالک آجرتن ورلر و بو محله دریا ایچره
 (جزیره ...) اون میل قریبدر آنک دخی جانب اربعه سی بالقی دالیانلریدر و بو قصبه نك
 ینه غربنده قومسال دوز یرلر ایله لب دریاده کیدوب اصلا طاش یوقدر معمور قرال
 تماشا ایدره ۵ ساعتده

در قایمات جزیره اناطولغوز [۲]

۱ نادولغوز [۳] دخی دیرلر قارلی ایلی سنجاغنده و انکلی قصری قضاسی نیابتنده وزیر
 اعظم خاصی اولوب مقطوع القدم و مفروز القلم بر خاص عظیمدرکم... یوک ایچره التزامدر
 حاکمی صدر اعظم اغالیدرکم [۴] یوز نفر آدملیله حکومت ایدو سپاه کتخدا یری
 [۱] ک: ۳ ساعتده [۲] س، ک: اناطولغوز [۳] س، ک: نادولغوز [۴] ک: اغالزیندرکم

باقعه جرأت ایده مز خدای متعال رحمت ایله شهید وغازی دوراق پاشا اینه بختی بکی ایکن یوقا کس قاله داغینه نیجه بیک رعایا و براباری اوشروب و کندو قدره لرنده اولان فورسه اسیرلری بو داغه دوکوب اوله تطهیر آتمشکم ایکی عربه یان یانه کیدر ودریا طرفلرینه قورقولوق دیوارلری کار کیر بنالر انشا ایدوب ایکی ساعتک صارب داغلی صافی قالدرم دوشیوب بر خیرات عظیم آتمشکم تعبیر و توصیف اولماز انی رفاهیت ایله عبور ایدوب ... ساعتده [۱] (یلان چانی) بو چای عظیم و بر اولو نهر درکم ابتدا طلوعی تا (کرنش) داغلرندن خروج ایدوب بو محلدن عبور ایدوب (غلطه) ایله (بهور) قلعه سی مایننده کورفز دریا سنه مخلوط اولور اما اوچ آی کامل بو نهر کیلرله کچیلر سائر زمان آتلر ایله کچلمک ممکندر بو مذکور نهر کنار نیجه ۴ ساعت عربه (کوچوک قاکس قاله) داغنک ایچ یوزنده کیدوب ۲ ساعتده

قریه غلطه

اینه بختی قرالرندنر اما اینه بختی حدودی یلان چاینده تمام اولدی و بو غلطه نام قریه یوز اولی بر معمور باغ و باغچه لی زعامت کفره کویدر اندن یلان چاین آتلر ایله دره سر چکرک عبور ایدوب قرشو کنارنده بر دوز یرده

اوصاف قصبه بهور معمور

قارلی ایلی سنجانلی حدودنده ویلان چانی کنارنده ایکوز عدد کرملی و باغ و باغچه لی بر شیرین قصبه در بر کره مت اورتولی جامی و اون عدد دکانجقلمی وار غیرى خان و عمارتلى یوقدر وزیر اعظم خاصی اولوب اناطولقوز حاکمی ضبط ایدوب بهور یوز اللی ایقه پایه سیله قضا در کاهیجه اینه بختی قضا سنه الحاق اولور خلق جمله بالقجیلر و باغانلر درکم استافلیا دیدکلری چکر دکمز خورده و سیاه قوش اوزومی بونده حاصل اولوب قروسن [۲] کیلرله دیب فرنکستانه کتوررلر و کفال بالئی یومورطه می اولور کم کویا عقیق یمنی اولوب صاری بال مومنه بطروب بو دخی فرنکستانه کیدوب قرق اللی درهم کلر بر پمورطه بر التونه وررلر مسک کبی رایحه سی اولوب غایت مقویدر و لطیف زیتونی اولور داغلرنده توت اغاجلری چوق اولدوغندن اییه کی عجم دیار یتک کیخججان [۳]

[۱] ک : ۴. ساعتده [۲] ک : قوروسونی [قوروسینی] [۳] ک : الحیان

سوئی دخی آتلا ایله کچوب بودخی قارلی الی داغلرندن کاوب بو محله دریا کورفره منصب اولورکم بو محله ارتق ایماوره خاک کی دیرلر بو تماشالری ایدره کیدوب (قریه میلوز) قارلی الی قرالردن بر زعامت کفره لی کوی اولوب [۱] نهر آق صو کنارنده در اندن ینه ۵ ساعتده جانب غربه کیدوب (قریه امرکه) بر زعامت کفره لی کویدر اما ایماوره قرالردندر اندن لب دریا ایله اصمزر و مخوف و مخاطره یریزی و دریا سی صیغلق بحرلی و بالق دالیانلرن کوروب ۷ ساعتده کچوب

در قوتحات قلعه و ونیجه [۲]

بانسی روم قرالردندر بعده ونیدک دستندن ۹۰۵ تاریخنده سلطان بایزید ولی عصرنده بدست فایق پاشا [۳] فتحیدر قارلی ایلی سنجانچی طوپراغنده اولوب و یواداسی حاکمدر و یوز اللی اچقه قصادر اما ایماوره نایی اوطوروب ایماوره ینه هنوز الحاق اولمشدر کتخدایری و سرداری و قلعه دزداری و التمش عدد نفراتلری واردر قلعه سی لب دریاده بر یار اوزره شکل خمس سنک بنا بر قلعه شدادی بنای رعنا اولوب جرمی کامل بیگ آدم بر کوچوک قلعه جکدر جانب شرقه مکشوف بر قبوسی وار ایچنده جمله اون عدد کرمتلی اولری و جبه خانه سی و غلال انبارلری و صوصارنجلری و سلطان بایزیدک بر کوچوک جامعی وار خانی و حمای و چارشو و بازاری یوقدر لکن اطرافلرنده باغلی چوقدر کتخدایری و بیکچیری سرداری کاهیجه ایماوره قلعه سندن ساکن اولور اندن قاللوب ینه غرب جانبته قومسال یرلر ایله دریا کنارنجه بر کول مثال یرلر و غایت صیغ دکزلر ایچره بالق دالیانلری غایت چوقدر و قره جانبی صولنژده ایماوره ولایتی دریا ایچره صغلقلرده قالوب بزینه جانب شرقه دولاشوب اینه بختی بکنک دوره چقدوغن استماع ایدوب تکرار اینه بختی قربنده (قا کس قاله) داغنه بر کونده کلوب بیلاده اینه بختی بکینی بولوب امر پادشاهی پی و سردار علی پاشا مکتوبلرن و یروب الامرا مرکم دیوب عسکر یله و جمله رعایا سیله مانیه محافظه سنه آماده اولوب حقیره بر کینسه و برآت و برمانیه کوله سی احسان ایدوب اندن

غبری سنجاقلره کتدی کمز قاقلری عیان و بیان ایدر

اولا (قا کس قاله) داغندن یوقوش اشنی جانب غربه اینرکن العیاذبالله آدم اشنی

[۱] م، ک : کفره کوی اولوب [۲] ک : و ونیجه [۳] ک : فاتی پاشا

پزباندن غلط مشهور قالمشدر و بو شهر جمله اوچوز عدد کرمتلی و طوپراق و کرچلی [۱] دیواری مفید مختصر اولقدر معمور دکل باغ و باغچه سی بی نهیاه شهردر حالانی آدمی آذر زرا دورد سنه در بو شهردن حالا طاعون چقمامشدر حتی بو حقیری بو شهره کلکه مانع اولوب اکر واررسکزر غیره شهره واردقده زبان شهرینه واردق دیمک غیره شهر خلقی بونلر طاعونلی شهردن کلمشدردر دیو سز لردن نفرت ایدوب آج وزاج قانسز دیدیلر حمد خدا کلوب بر ضرر کورمده اما حقیقه الحال بر آدم بوله میوب شهر خارچنده بر باغ ایچنده قارلی ایلی سنجانغی مسلمنه امر پادشاهی لری و سردار علی پاشا مکتوبلرن وروب فرمان پادشاهی اوزره مانیه ولایتی محافظه سنه عسکر ورعایا طلب ایدوب اوچوز غروش احسانیه بر آتن آلدق بر کیجه مهمان اولدق اما آب وهواسی ثقیلدر پرنجی حاصل اولوب زبان تتونی جهانی دوتوب جمیع دیاره زبان دخانی بوندن کیدر ایری بیر اقلی و بد رایجه لی تتونی اولور و بو شهرک عیون جاریه سی اولماغن جمله قیو صولری ایچرلر اما سحرسی غایت محصولی یرلردر بونده بنی آدم از قالدیغندن بر عورت یا بر باکره قز بر آدمه بش اتی کیسه ارکنلک و یروب بر مسلمانه وارر اکثریا عورتلری نیجه یوز مسلمانلرک جمله کفره قزلری عورتلر بدرکم بودیاریک عادتلری بویله در آنکچون جمله اولاداهل ایاللاری و کندولری دخی روجه و تورکجه کلمات ایدرلر اما رومشه قومدر جمله لباسلری چوقه انوابلدر در اختیار لرینک باشلرنده بیاض دستارلری تازه یکتلری قرمزلی فس کیوب جزایرلی لباسیله رفتار ایدرلر بعده بو شهردن قالقوب غرب طرفنه کیدوب نهر اصبری آتلا ایله کچوب دریا کنارنجه اوفاجق آداجق لری سیر ایدرک کچوب روم ایلی طرفنده وندیگ کورفزی دریای ای نده کی صیغ دکزلرده کی بالی دالیانلرن کچوب بونلر دخی اناطولقوز حکمنده وزیر اعظم خاصیدر بودالیانلری سیر ایدوب و کونا کون بالی تناول ایدوب نهر یلانلی کچوب بو دخی قارلی الی داغلرندن کلوب کورفز دریاسنه قریشیر اندن غرب طرفنه لب دریا ایله کیدوب کناره قریب بر اصسز اطه صول طرفزده دریا ایچره ... [۲] (جزیره لوروا) نک تا اورتاسنده بر خراب کینسه بناسی وارکم بغدادده تانک کسرا کبی اوج آسمانه چیقمش اول بنای الارقه دن کوروب ۵ ساعتده نهر آق

[۱] ک : وکریچ [۲] دیگر نسخه لرده آچیق یوقدر ممکن که عبارده تاسخلر تقدیم و تأخیر اتمش اولغله دوغروسی شوپله در : (کناره قریب صول طرفزده دریا ایچره بر اصسز اطه اولان (جزیره لوروا) نک تا اورتاسنده الح (م)

ایدر وزیر اعظم لارک خاصیدر کم یتش کیسہ التزام حکومتدر بو کولہ اینہ بختی طرفندن کلر برآب حیات نہر آقوب مخلوط اولور اسمنہ (آق صو) دیرلر حقا کہ براق طورنا کوزی کچی براق صودر جملہ اول سمتک خلقی صولرن بوآق صودن آلرلر حقیر بونلری سیر و تماشایدوب داغلر و طاشلر اشوب (بالقلغا) نام محلی کچوب بو دخی بر کولده عظیم بالق دالیانلری اولوب اناطول قوزک وزیر اعظم خاصیدر بو محکمک دریاسنده صول طرفرزدہ بر میل مسافہ بعیدہدہ (جزیرہ یکتہمور) [۱] کورینوب اسزادادر کچیلر قشیلر انی کچوب ۳ ساعتہ

یش بصبہ زبان

داغلر ایچرہ قرادہ سز [۲] معمور و شیرین و مزین قصبہدر داغلرندہ خراب قلعہلر واردلرلر دریادہ دکلدلر قپودان پاشا ایالتندہ قارلی سنجاغی خا کندہ خاص ہایون اولوب ویوادالقدر ویوز الی اچہ قضادر ناحیہ سی ... عدد قرادر ولا خور قضاسنہ الحاق نیابتدر سپاہ کتخذایری ویکچیچی سرداری وحتسبی و باجداری و خراج امینی واردر و جملہ دورد عدد محرابدلر چارشی جامعی جماعت کثیرہلی اولوب منارہسی قرق [۳] طولہ بنا اولوب حرمی صافی سرآمد سروی اغاجلریلہ مزیندر و کوچوک چارشو جامعی ... ماعدا اون بر عدد محلہ مساجدلری واردر و جملہ ایکی عدد مدرسہ و جملہ اوچ عدد مکتب و جملہ ... تکیہ لردر [۴] و جملہ اوچ عدد تجارخانلریدرو جملہ ایکی عدد ماملردر بری کوچوک چارشی حمای وبری بیوک چارشو حمای درکم بو حاملر برلرلرلر کامل بیک آدم بعید بیرہ واقع اولمشلردر و جملہ الی یدی عدد دکانلردر بیوک چارشی الی دکانلردر کوچوک چارشی یدی عدد دکانچیلردر اما مقدما بودخی معمور بازار ایتمش اما ہفتہدہ رب بازار عظیمی دوروب نیجہ بیک آدملر جمع اولوب ہرمتاع فراوان بولنور بو بازارک باج بازاری ابتدا بو شہری ابوالفتح عصرندہ بنا ایدن مصاحب شہر یاری یزبان موسی اغا جامعی اوقافیدر بی زبان دلسزاغا بنا اتدیکیچون بو شہرہ زبان شہری دیرلر

[۱] س ، ک : بکتہمور | برنجی حرفی بدر [۲] ک : قرادہ بر | (فزادہ بر) اولسی دہا مناسبدر (پ) نسخہ سندنہ بو کلہ یوقدر بلکہ (داغلر ایچرہ معمور) دیشدر (م) [۳] ک : قرمزی | اگر قیریق طوغلہ ایلہ منارہ یاقی اصولی دہ وار ایسہ متنک (قیریق) اولسی ممکندر (م) [۴] ک : ۳ عدد تکیہلر

ایلری واروب آتدن اینوب بیره صفا کلدک اولیا چلی بره خوش کلدک اولیا افندی بونه
 حالدر باق سنک دونکی کون دفن اتدی کمز عرب بوکیجه مزاردن طشره کفنیله سیاه
 بر کچی چیقدی دیدکلرنده کورد مکه حقا برسیاه کچی سبحان الله دیوب عالم حیرتده قالد
 حقیر ایتدم واللہی امت محمد بن بو عربی کوردوسده مغربی عربلرندن الہی التونہ آلہلی
 کامل برهفته درکم نهیدی ونه اچدی ونه یاتدی او بودی ونه کولدی ونه اغلیدی بوانینه بحتیہ
 کلوب بزکیده جکم وقتن اولوب محمد اغام دفن ایده جک اولوب بزقسئل قلعه سنه کیدوب
 مکتوبلر کز حقیره کلوب ینه کلدم بو عربی بو حالده کچی کوردم اما بونی بو قبردن کم
 چقارمشدر کمی دیدی قوردلر مزار آچوب میت چقارر کمی دیدی آدم جیل آیولر
 چقارر کمی دیدی یقبول ایتیموب طشره چیقمش دیو کونا کون کلماتلر اتدیلر حقیر ایتدم
 دونکی کون بو عربی تششور اوزره میدان محبتده کم غسل ایتدی دیو سؤوال ایتدکده
 قیوجی علی دده صلحای امتدن بر آدم در اول غسل ایتدی دیدکلرنده تیزاول آدمی بکا کتر سنلر
 دیدکده مکر اول آدم دخی آندہ حاضر ایش کلوب سلام ویردکده علیک آلوب
 حقیر ایتدم کشی بو عربی دونکی کون تششور اوزره نه اشکالده سنت اوزره غسل ایتدک
 دیدکده واللہی سنت اوزره شروط وقیودیلہ طہارت ایدوب بعدہ غسل ایدرکن عورت
 یرلری توکلای ایدی وقولتوقلری آتلیری وباشی جمله توکلای ایدی دیار غربتدر اویله اولور
 عورت یرن طراش ایتمه مش دیو بعدالغسل کفنیلوب مصلاده نمازن قیلوب توحید
 وتذکیر ایلہ جبانہ یه کتوروب دفن ایدوب تلقین ایدوب جمله دونوب کلدک علی الصباح
 کلوب جمله خلق ایلہ کوردک ہم صاردیغ کفن ایچنده اشته بوکیچی کوردک دیو بو کونه
 شہادت اتدیکنده مفتی علی افندی فتوا ووروب ینه کفنیله کشاده اولان قبرینه کفنی
 کچی دفن ایدوب جمله خلق تارمار اولدیلر اما بو حقیر اویله بلدمکم مکر بکا بو عربی
 فروخت ایدن مغریبلرک علم سیمیا معرفتلی ایدی حقا که غرایب وعجایب تماشا ایدی
 اندن ینه جمیع اعیان ایلہ وداعلشوب التی میل لب دریا ایلہ باطی وقره یل طرفه کیدوب
 قاکش قلا داغلی کتارنده مخوف ومخاطره یرلری ... ساعتده [۱] کچوب بردکز قولانغی
 کورفز کچی کرووب اول صویک ایچی بلوک بلوک اولوب و سیغیر اولوب انده برکوچک
 اداجق واردر آدینه (ماریه جک) دیرلر واول صغیرده و اطرافلرنده قازقلر اوزره بالق
 سید ایده جک دالیانلر واردر عجایب لطیف خوب بالینی چقار اناطول قوز حا کمی ضبط

آدمدر قبلہ یہ ناظر بر قبوسی واردر دزدار اغاسی و صوباشی و باجداری و اوچیوز عدد قلعہ نفراتلری وار و جملہ صغیر و کبیر یتمش یارہ طوپلری وار کم تابالی بادرہ داغلرن دو کر سر آمد طوپلردر و قلعہ ایچرہ جملہ سکسن عدد کرہمت اورتولی باغ و بانچہ سز و حولیسز خوردہ اولری و بازید خانک بر جامعی و سلیمان خانک بر مسجدی و بر حامی وار اما دکانلری و خانلری یوقدر لکن باغ و بانچہ لری چوقدر بز یوقلعہ سیر و تماشا ایدوب دزدار ایلہ مصاحبیت ایدرکن ارتسی کون علی الصباح بر قاج آدملر اینہ بختیدن مکتوبلر کتروب مکتوبدہ اولیہ تحریر آتمش لکم دونکی کون بز اینہ بختیدہ مرحوم اولان سیاہ عرب کولہ مزی تجہیز و تکفین ایدوب و مصلا دہ نمازن قلوب دفن ایدرلر (درفصل سرگذشت تماشای غربیہ و عجیبہ) ارتسی علی الصباح اہالی ولایت مزارستان یانندن گذر ایدرکن کورسہ لکم بز دونکی کون دفن اولنان عرب کولہ مزی کفندہ [۱] قبردن طشرہ یطوب دورر اما کفنک بر طرفی یرطلوب برسپاہ کچی ایقلمری طشرہ یمینہ لریلہ [۲] نمایان اولوب دورر بو حال پرملالی اہالی ولایت دیوب صغار و کبار اناس دریامثال اولوب تماشا ایدوب عالم حیرتدہ قالبو نیچہ بیک کفت و کولر ایلہ نیچہ بیک کونہ ترہات کلام ایدوب های اولیا چلی برسیاح عالم وندیدم بنی آدم براہل معرفت آدمدر بو کچی علم سیمیا ایلہ آدم شکلنہ قیوب خدمت آندرردی اللہ اعلم او بر خدمت کارلریدہ علم سیمیا قوتیہ بنی آدم صفتندہ خدمتندہ اولوب اللہ بلر آندرہ نہ کونہ مخلوقدر دیو نیچہ بیک کونہ ہا ہشہ کلہشہ ایدوب آخرکار ابو السعود زادہ محمد اغامز ایدر پیرہی آدملر حالا اولیا چلی شو بز م قریمز دہ قستل قلعہ سنندہ در مکتوب کوندرہ لم کلسن بو تماشایی کندی کوزیلہ کورسن دیو مکتوب تحریر ایدوب « البتہ بنم برادرم سعادتہ ینہ سعادت خانہ مزی ہر نقدر زحمت ایسہدہ رحمت بلوب کلہ سز » دیو مکتوبدہ تحریر آتد کلرندہ اہالی قستل و اہالی زبان شہری یانندہ مکتوب کترن آدملر دخی کفنی کچینک مزاردن طشرہ چیقیدفن بو صباح کوردک دیو یمین باللہ ایلہ شہادت ایدوب حال بز جنابکزہ کوندر دیر دیو اوچ قطعہ مکتوبلری کترن آدملہ ینہ آتلمزہ سواز اولوب بونہ تماشای غربیہ در دیو تفکر ایدرک بر ساعتہ ینہ (منزل قلعہ اینہ بختی) دوغری مزارستانہ واروب اندہ نیچہ بیک آدم جمع اولوب کفنی سیاہ کچی اولوسن سیر و تماشا ایدرلر حقیر دخی

[۱] س ، ک : کفیلہ [۲] ک : ہجہ لریلہ [بو پاکیشہ در . فقط (یمینہ) دن (یمینی)

دباغ خانه اندن مرماکاه قستل باغلی ... (در اسماء اعیان کبار) اولامفتیمی علی افندی و ابوالسعود زاده محمد اغا ... (در بیان سرگذشت تماشای عبرت) بوعبد کتر کوردوس قلعہ سنده ایکن زکریا افدینک احسانیلہ الی التونہ مغربیلردن بر سیاه چرده عرب غلامی آلم کامل بر هفته یانمده خدمت ایدوب نهدی ونه ایچدی ونه یآندی ونه اویودی ونه دنیا کلامدن برسوز سویلدی ونه تبسم ایتدی اماهرنه کونه اشارت اتسک و بر خدمت بیورسک جان حولیلہ چالشوب خدمت ایدردی حکمت خدا بو اینه بختیده ذوق و صفایه مشغول اولوب سیسخانه لری تحمیل ایدوب کیده چک محله عرب مرحوم اولوب ابوالسعود زاده خانم صاحبنه رجا ایدوب شو عربی دفن ادرک دیوب بز قصه زبانه روانه اولغه عزیمت ادرک اینه بختیدن قالفوب لب دریا ایله جنوب جانبنه بر ساعت کیدوب

اوصاف قستل روم ایلی

بودخی اینه بختینک روم ایلی طرفنده لب دریاده واقع بر بوغاز اغرنده شکل مربع بر کوچوک قلعہ جکدر بودیاردہ بویله کوچوک قلعہ لرہ قستل دیرلر سنه ۹۰۵ تاریخنده سلطان بایزید ولی متون قلعہ سی محاصره سنده ایکن دو نتماء همایون بویانه بختی کورفرزنده قیشلماق مصلحتی چون بایزید ولی خان بوقلعہ اینه بختی کورفرزی اغرنده اینه بختیدن بش میل لودوس طرفنه بعید بوقلعہ بنا ایدر و بر قلعہ دخی بنوک قارشو سنده مورد جزیره ستده بنا ادر و بر قرشو قرشویه ایکی قلعہ اولوب تمام اولدقده کورفرز امین اولوب دو نتماء همایون بی بالک و بی پروا قیشلمشدر اما همت بایزید خان ایله بوقستل قلعہ سنی روم ایلی عسکری اوشوتسی ایله برج و باروسی و حصار پیچهلریله اون سکیز کونده تمام اولدوغنه علامت بوقلعہ اون سکیز عدد ابراجلردر و عظیم طویلر قولمشدر بعده سنه ۹۴۳ تاریخنده سلطان سلیمان کورفرز غزاسی عصرنده بوقلعہ دخی توسیع ادر و بزایده قول و بال یمز طویلر قیوب اول دخی دو نتمایی بونده قشلادر حالا بو بوغاز اغرندن یوایکی عدد قستل قلعہ لرینک ماییندن و بوقلعہ نیک مایینلردن کافر کیسی دکل قوش بیله اوچوب ایچری اینه بختی و کوردس قلعہ سنه و ارماز اما بوقلعہ اینه بختی طو پراغنده بکینک صوباشیغی و نیابتکیدر قلعہ سی لب دریاده بر قومسال یرده شکل مربعدن گوشه گوشه اون سکیز درسکلی بر شدادی بنای معتبر [۱] قلعہ قویدر جرمی کامل یدییوز کر مه

[۱] س ، ک : متین

جمله جزایرلی ائوابلری کیوب قرمزی فس وبغریلکلی و کوسکلیک و سیاه فاللر [۱] کیوب بللرنده اوچی [۲] بر یرده بلا مخاف [۳] و محتشم قوشاق قوشانوب اراقلرنده برر جزایر احراملری کیوب کز لرلر اماز نانه لری نه لباسده اولدقلرن اصلا طشره ده کورمدم (درتعدان باغوات) آب و هواسنک لطافتندن قستل طرفنده وصالینه [۴] طرفنده جمله یکریمی یدی بیک باغ دونوم حتی ورر لر دیو محتسب و باجدار نقل اتدی لر امازیتونیه توت اغاچی و سروی درختلری جهانی زین ایتمشدر (در صورت چین مه جین محبوبان) غایت لوندانه تازمه جوانلری اولور امافتالردر زیر ابوولایت جزایر کی بکت کانیدر (درما کولات و مشروبات) ممدوحاتندن بیاض اکمکی و چوره کی کککک و بلدرجن بوره کی و آبدارخوش خور انکوری و اورتا [۵] ممدوح خمر حرامی مشهوردر و لیماننده کفال و لورک بالقلری ممدوحدر (در فصل مسیره گاه مفرحات) جمله قرق یرده نفر جگاه فرح فزالری واردر اما سالونه قپوسندن طشره لب دریاده بر واسع فزاده نیجه یوز عدد چنار و بید سرنکون درخت منهلر ترتیب اوزره سلف قراللری عصرنده دیکلوب الی هذا آلان هربری اوج آسمانه قدکشان اولوب هر بر درختک برک ظل حمایه لرنده اوناریک قیون سایه لنوب اصلا زمینه آفتاب علمتایک تاب و توانی دوشمیوب همان قویاخ عجم کی بر مسیره گاه چنزار یردر کم روم و عرب و عجم سیاحانی ایچره اینه بختینک بو صو باشی آرامگاهی مشهور آفاقدر بو محله اوچیوز آدم قریب صو دکرمانلری وارکم بو دخی تفرجگاه فرح فزا یردر جمله شهرک آب حیات صولری بو محله قیالردن چیقوب نیجه یوز دکرمانلره تقسیم اولوب جمله شهرک عمارتلیینه کیدر غایت سریع الهضم آب زالردر هر بر درخت سایه دارک سایه لرنده نیجه مقصوره لر و نیجه نشیمن صفه لر و ارایمش امامرور ایام ایله نیجه کاخلری خراب اولوب انجاق کارکیر بنا حوضلری و مطبخ کی کاوسلری و جابجا مصطبه لری قالمش حالا اهالی شهرک بعد العصر تفرجگاهلری حاصل کلام واجب السیر بر مسیره کاهدر سنه ۱۰۷۷ تاریخده بوشهره کلوب و برکون او طوروب بو مسیره کاهده ذوق صفا ایتدی کمزده برز یاده ایله (اینه بختی) تاریخ دوشمشدر سنه ۱۰۷۷ [۶] اندن مسیره کاه لیمان اندن تفرجگاه

[۱] ک، ط: فالرلر [۲] ک: اوچی [اوچ نقطه لی چیم ایله] [۳] ک: پلاجاق [بر (طاشیر) لازمدر معافیه (پلاجاق = یالایجاق) یعنی (بارلاجق) ، بارلاجه اولسی ده ممکندر (م)] [۴] ک: سالونه [۵] س: واولتا [دوغروسی (واولنا) اوللیدر متنه کوره دوغروسی (انکوری بوآر و ناممدوح ...) اوللیدر (م)] [۶] (اینه بختی) ابجد حسابیه (۱۰۷۸) ایدور اگر (۱۰۷۷) ایتسیدی تام تاریخ اولوردی دیمک که بر طرح ایدلک شرطیه تاریخدر (م)

و تکیہ لری وار کم بردریادہ بویہ اہ اوران [۱] اوجاخی یوقدر قانلی و واجب القتل اولان مکستہ لری بو آستانہ یہ کرسہ لری استاد لری آنی حاکمہ ورمز لری وغیری طشرہ بہ چیقارمازلر تا آنی دباغت ایلہ پاک ایدوب تائب و طاہر اولوب استاد کامل ایدر لری بو کرخانہ نک باغ و باغچہ لری و نیجہ آب حیات ارقلری آقوب دریایہ مخلوط اولور بر پاک دباغ خانہ عظیمدر اما سالونہ [۲] قپوسندن طشرہ بو دباغ خانہ قریبندہ کی واروشدہ دخی مکلف دکانلر واردر اما عد آتمدم اما غایت معمور و مزین خاندان عظیم لری وار کم جملہ باغ و باغچہ لی و آب روانی خانہ زیبالدر (در وصف سرای عدد اعیان اغوات) جملہ بو حصار اندرون و بیرونندہ اوچ بیک عدد تختانی و فوقانی و کار کیر بنا مکلف و مکمل و معمور و مزین و شیرین شدادی بنالی و سراپا کیرہ متلرایلہ مستور اکثریا کافر دن قلمہ خانہ معمور لدر جملہ اولری کور فز ایچنہ بری بری اوزرہ قات اندرقات قبلہ یہ ناظر اشغنی لب دریادن تایوقارو ایچ قلعه یہ وارنجہ طبقہ طبقہ اولری کونا کون روزنلر ایلہ آراستہ والوان لوان مقصورہ و شاہنشین و قریہ لری ایلہ پراستہ اولمش بر حسرت الملوک شہر شیریندر کم جملہ صوقاقلری انش و یقوش پاک طاش قالدردم دوشہ لی شاہراہ لدر (در عدد چشمہ سار آب حیات) جملہ قرق بش عدد چشمہ سار لردن ماعدا ہر خاندانہ بر آب حیات عیون جاریہ لری جریان آتمدہ در زیرا جملہ بو شہرک اندرون و بیرونندہ ایکویز قرق بش عدد عین الحیات مثللی قیالردن قینایوب چیقار قیناق صولری وار کم ماہ تموزدہ بر آدم راحت ایلہ اوچ یودوم آب زلالندن حضور ایلہ نوش ایدہ مز و بر آدم صویہ اللرن براز صوقامز تابو مرتبہ بارد و رقیق و براق آب پاک لدر کم کویا طورنا کوزیدر بو آب جاریہ لری جملہ اولردن جریان ایدر اما یوقارو قلعه خانہ لرنده بو صولر یوقدر زیرا صعب یلر اولماق ایلہ قلعه نک قستل طرفنک ایچ یوزلرنده بعض ارض خالیہ لری واردر غایت سنکستان محللر اولوب اینوب چیقماسی عسرت اولدوغندن اولری یوقدر زیرا بیوک قلعه و اسعدر و ایچ قلعه طرفندہ ... داغی ایچ قلعه یہ حوالہ اولماق ایلہ غایت صارب بنا اولوب اولری دخی صاربدر (در اصطلاحات اہالی شہر) جمعہ خلقی فصیح و بلیغ ترکیبہ کلمات ادکلرندن ماعدا لسان روم و لسان ارناوودجہ کلمات ایدلر خلقی غایت شجیع و توانا و بالاقدوزور آور دلاور سرور ہنزور فرقتہ جی غازیلری واردر و غایت غریب دوست درلر (در قیافت مردمیدان رجالات) اعیار کباری محتشمانہ سمور لبچہ لری و کاخا و اطلس و خارال کیرلر زمردہ علما و صلحاسی چوقہ لری و حلالی لباسلر کیرلر تازہ فتالری

[۱] ک : آہ اورن [۲] ک : سالونہ

و لیما نك کنارنده بر ییرلوقیا ایچنده بر آب حیات صو آقر اما لیمان طرفنده قلعه دیوارلری الحاقدر لکن انیدر و ابراجلری چوقدر بو جرمدہ اولان قلعه نك ایچنده (در عدد جوامعهای سلاطین آل عثمان و غیرى عبادتگاه مؤمنان) جمله سکنز عدد جوامعلردر جمله آ جماعت کثیره یه مالک اسکی حصارده لیمان قربنده سلطان بایزید ولینک فتحیه جامی برمنارہ لی کارقدیم معبدکاه عظیمدر اندن دوراق بک سرایی قربنده اولماق ایله بو جامی تعمیر و ترمیم آتدیکندن دوراق پاشا جامی دیرلر اما محمد افندی تکیه‌سی جامعیدر اندن یکی قپودن ایچری بیوک قپوجامی آندن بیغادیه [۱] جامی اندن اورته حصارده محمد افندی جامی اندن یوقارو حصارده بابا چاوش جامی اندن یوقارو حصارده ینه جبه‌خانیه متصل بایزید ولی خان جامی اندن بیوک قپودن طشره عمرافندی جامی ... (دور دفاتر مدارس مفسران علمان) جمله اوچ عدد مدرسه‌لر واردر ... (در قائمات مکتب صیان نجیبان) جمله عدد ... دارالتعلیم امجد خوان پسراندر جمله آ مفتی مسعود افندی مکتبی اوقافی عظیم اولوب هر سنه باشنده صیانیلره خلعت فاخره‌لر چیقار (در خانقاه درویشان مجذوبان) جمله التی عدد تکیه‌کاه فقرادر جمله آ جامع صاحبی محمد افندی تکیه‌سی معمور و مزیندر کم لیمان قربنده قاره باش محمد افندی نامیله معروف برخانقاه حلوتی در وبوله حصارده عزیز محمد افندی تکیه‌سی قدسی سره آستانه عظیمه‌در یوزدن متجاوز فقر و فاقه صاحبی خره پوش ارنلری وارو صالیناسی قپوسندن طشره شیخ عمر افندی تکیه‌سی و الشیخ کو چوک محمد افندی تکیه‌سی (در عدد مساجدهای محلات) جمله اون بر عدد محلات مز کتلیدر جمله آ مکلف جامع اولماغه مستعد قلعه ده پارماق سز حاجی مسجدی ابوالسعود افندی مسجدی ... (در توصیفات حمامات ارباب حاجات) جمله اوچ عدد حماملری و ازدر بری چاریشو ایچنده ... حمامی چفته‌در برینه دائماً نسوانلر کررلر و بری لیمان قربنده ... حمامی غایت لطیف و ممتز حدرد و بری یوقارو سعادیه [۲] حمامی لطیفدر اما ایکویوزدن متجاوز سرای حماملری واردر (در عددخان تجاران اهل اشغالات) جمله اشغالی قلعه‌ده ایکی عدد متین کارگیر بنا خانلردر ... (در کارخانه دکا کین اهل اکتساب) جمله ایکویوز عدد دکا کینلردر اما بزازستانی یوقدر لکن سالوته [۳] قپوسندن طشره چاپلر باشنده لب دریاده بر طبه‌خانه‌سی وار کم بر دیارده مثلی یوقدر ایکی باشلری باشقه قپولی بر قلعه عظیم مثال دباغ‌خانه‌دور کم ایچنده بر تحفه مسجدی و حوضلری و متعدد مسافرخانه حجره‌لری

[۱] س، س، ک : پیغادیه [۲] س، ک : پیغادیه [۳] س، ک : سالونه

یدی بیک غروش حاصل اولور نقیب الاشرافی و شیخ الاسلامی و شهرنابی و سپاه کتخدای
یری و یکچیری سرداری و قلعه دزداری و . . . عدد قلعه نفراتلری و شهر صوباشی سی
و شهر کتخداسی و معمار اغاسی و محتسب اغاسی و قیدان [۱] اغاسی و خراج اغاسی
و اون ایکی عدد قلعه اغالری و معتمد باشی [۲] و لیمان اغاسی واردر (اشکال قلعه سی)
روم ایلی طرفنده لب دریاده . . . داغی بورننده بر طوپراقلی و قیالی بر کوه منته اوزره
شکل مثلث بر شدادی مطرش طاش بنای حاضر باش لاجل صواش پرخاش برقلعه حصن
حصین و سدمتین حصار استوار قدیم و برسور عظیمدر کم رفیع البیان و خلقی عظیم الشان
کمنه لردر جرمی دائراً مادر کامل اوچ بیک آدمدر بیک آدم دخی دریا طرفیدر و ایکی
طرفی قره سی کامل اوچ بیک بشیوز آدمدر بو حساب اوزره جمله کردا کردی دورد.
بیک بشیوز خطوه در بو آدمدر قلعه دیوارلری اوزره در یوخسه خندق کنارنجه آدملنسه
دخی و اسعدر اما طاشلق یرده واقع اولماق ایله خندقی اولقدر عمیق دکلدر اما عریضدر
و ایچ قلعه سنک سمتنده سهل حواله سی اولماق ایله بو طرفلرینک خندقلری غیامثال دریندر
و قره طرفی بر دره لی و دپه لی یرلردر اما جمله یالک قات دیواردر لکن ایچ قلعه طرفلری
اونار آرشن انلی دیوارلردر و غایت متین و مستحکم درسکلری ابراجلری وارکم جمله
یتش یدی عدد قله لردر و غرب طرفی اگری و بوگری بنا اولنوب دائراً مادر جمله
بش عدد قلعه قپولری وار ایکیسی سمت غربه ناظردر بری اشغی قلعه در کم قسته کیدر
و بری اورتا قلعه ده اولوب اولدخی قستل جانبنه بقر و برقپو دخی اسکله قپوسیدر کم
صالته [۳] قپوسی دیرلر قصبه صالته [۴] کیدر و برقپو دخی ایچ قلعه قپوسیدر بو قلعه

کرچه شکل مثلثدر اما کویا پابوجبی موشتاسی کبی
بلی انجه در مثلا بو اشکالده در و جمله یدی قات بولمه
بولمه حصاردر هر بولمه لک دیوارلرنده بر قپولری
مقرردر و دخی تا داغ باشنده داغله حواله ایچ

قلعه در اما غایت متیندر و ایچ حصاردن اشغی تا یالی قپوسنه کلنجه آلتی قات حصار
دیوارن کچوب کامل بیک آدمدر و لیمانی حصار ایچنده بنا ایله یاپلش عملی بر کوچک
لیماندر کم اغرب قایقلری و فرقه لری بونده یطرلر قدرغه ل طشره بیوک لیمان ایچنده
لنکر براغوب یطرلر اما بیوک پارچه قلیونلری لیمانه قرشو کورفز دکزنده یطرلر

[۱] ک : میدان اغاسی [۲] ک : معنی باشیسی [۳] ک : صالنه [۴] ک : صالنه یه

اصنافاندر اما بداستانى يوقدر اما هر متاعلى بولنور و آب و هواسى غايت لطيف اولوب باغ و باغچه لرنده انكورى و ايواسى ممدوحدر لکن خاقي سهل اورمشادر اما مفره لرى ميدانده نعمتلى مبدول محب فقرا تجارت ايله كچنر خلقى واردر اسكله لرى سالونه و اينه بختى ليمانلريدن ... * زيارت ... اندن قالقوب غرب طرفنه العياذبالله بر بى امان داغلى ... ساعتده [۱] آشوب

قرية دوراق بك چفتلىكى

انده فطور طعامن ييوب اندن ... ساعت [۲] ينه جانب غربه كيدوب بر ساعت دخى لب دريا ايله اينه بختى نك زيتون باغلى [۳] و باغ و بساينلرنده ذوق و صفالر ايدوب تماشالرا ايدهرك

اوصاف قلعه بى مثال قرالار تىختى يعنى حصن حصين استوار اينه بختى

بقول مورخين روم يانوان بو قلعه نك ايتدا بائيسى قواله قلعهسى صاحى فيلقوس بناسى اولوب بعده روم الندن ونديك بر حيله ايله قبضه تسخيره آلوب زياده عمارايدوب بعده سنه ۹۰۵ تاريخنده سلطان بايزيد ولى ونديك الندن فتح آتمشدر كم مقدا ونديك پرنچ پريمى تىختى ايدى روم ايلي خا كنده اينه بختى كورفزى [۴] كنارنده قبودان پاشا ايلتنده سنجاق بكى تختيار كم بكى قانون اوزره درياده بش پاره قدرغه ايله سفراشر بكى غازى و سعيد شهيد (دوراق بك) ايدى كريدك حانيه قربنده درياده ونديك دو تماشيله جنك عظيم ايدوب شهيد اولدقه حالاسنجاغى اوغلنه صدقه اولنوب الى ماشاءالله متصرفدر قانون سايمان خان اوزره بكينك خاص هايونى طرف پادشاهيدن ۳۰۰۰۰۰ يوك اچهدر و زعامتى ۱۲ و تيمارى ۲۷۸ عدددر والاي بكى و چرى باشى و يوزباشيسى اولوب حين سفرده بكينك عسكر ليله جمه ارباب تيمارك جهلو عسكريله جمه آلتى بيك عسكر اولوب التى پاره قدرغه ليله درياده سفراشر لركيزيده عسكر لردر شهرك حا ككبرى بك سفرده ايكن قايم مقامدر و اوچيوز اچه پايه سيله شريف قضا در كم جمه توأحي قرالرى ... عدد كويلردر قاضيه سنوى اوچ بيك غروش و بكينه بروجه عدالت اون

[۱] ك: ۸ ساعتده [۱] ك: ۳ ساعت [۳] ك: باغچه لرى [۴] ك: بورقوى (كورفزى)

اولقمكندر (م)

تمدوحلردر اندن بر کشتی به سوار اولوب قبله روز کاریه اینه بختی کور فزی ایچره ۸ ساعتده موافق ایام مساعد ایله باغ بوزومی موسمنده پوبه ایام ایله کیدوب

منزل اسکله صالونه

اغری بوز سنجاغی خا کنده بو اسکله ده برخان و برقاچ مخزنلر وار غیره عمارستان یوقدر بو اسکله دن شاله ۴ ساعتده داغلا ایچره کیدوب (در اوصاف قصبه صالونه) اغری بوز سنجاغی خا کنده عایشه سلطان خاصیدر و یوز للی ایچمه قصادر و ناحیه سی ... عدد معمور قرالردر کتخدایری و یکچیجری سرداری و اعیانندن (کاتب حاجی ابراهیم چلبی) در و بو صالونه ک جانب اربعه سی صافی داغلا داغلا رنده باغلا واردر جمله سکز محله و جمله کره مت اورتولی ... عدد معمور تحتانی و فوقانی اولردر و جمله ... عدد محرابدر اول چارسو ایچره ... جامی ... جامی ... ماعدا مساجدلردر و جمله بر عدد (دوراق بک) مدرسه سی عجب خیرات عظیم اوقافدر و جمله اوچ مکتب و جمله ایکی تکیه و جمله ... حمام و جمله ... عدد خان و جمله ... عدد دکانلری وار اما ... بدستانی و قورشوم اورتولی عمارتلی یوقدر اما آب و هوای غایت لطیفدر اندن غربه ۴ ساعت کیدوب مشه یستانلری و درخت متهالی سیر و تماشا ایدوب

اوصاف قریه کرنش [۱]

اینه بختی طوبراغی حکمنده در سبب تسمیه سی ... و یوزالی ایچمه قصادر ناحیه سی ... عدد قرالردر حاکمی سنجاق بکی و یو اداسیدر کتخدایری و یکچیجری سرداری و محتسبی و خراج اغاسی و اعیان و اشرافلردن قاضی کرنشی زاده لردر علما و صلحا و مشایخاری چوقدر شهرک عمارستانی بر ... واقع اولوب کویا باغ مرامدر جمله ... عدد محله و جمله ... عدد کرمت اورتولی آب حیات صولی معمور و مزین کار کیر بنا تحتانی و فوقانی خاندانلردر جمله ... سیرانی ... و جمله ... عدد محرابدر اول چارشو ... جامی چاوسو ایچنده واقعدر و ... جامی ... ماعدا جمله ... عدد محله مساجدلیدر و جمله ۱ عدد مدرسه در و جمله ۳ عدد مکتب طفلان پسراندر و جمله ۲ عدد خانقاه درویشاندر و جمله ۲ عدد [۲] حمام دلستاندر و جمله ... عدد خان تجاراندر و جمله ۴ عدد دکان

[۱] ب ، ک : کرنش [۲] ک : بر عدد

مذکور و مرقوم عسکر لک تحصیل فرمائیہ مذکور سنجاقلرہ کوندروب ینہ حقیرہ
اوجیوز التون وبر آت دخی احسان ایدوب بو حقیرک

مآیدن ارناوودستان سنجاقرینہ و آستانہ سعادت طرفنہ کتدیگمز

منازلری بیان ایدر

اولا بو عبد کتر مانیدن علی پاشا افندیملزله وجمه احباب ایله وداغشوب انلر مانیہ
ولایتندہ کلافا قلعه سن بنا آتمکک توجه ایتدیلر حقیر بسم الاله [۱] ایله قالمقوب مأمور
اولدوغمز ارناوودستان سنجاقلری بوزلردرکم ذکر اولنور اولا قبودان پاشا حکمنده
(اینه بختی) سنجاغی وینه قبودان پاشا دستندہ (قارلی الی) سنجاغی وینه النده (ایاماوره)
سنجاغی وروم ایلی ایلتندہ (یانیه) سنجاغی و (دلونیه) [۲] سنجاغی و (اولونیه)
سنجاغی و (البصان) سنجاغی و (اخری) سنجاغی بومذکور سکمز عدد سنجاقلرک
امر شریفلرن آلوب مانیهدن چیقوب بو مذکور سنجاقلرک سیاحتلرن صحت ایله آمام
اتمکی خدای متعال آسان ایدوب عساکر اسلامی دخی تحصیل آتمک میسر اوله آمین
ویا معین اولا مانیهدن ۶ ساعت جانب شماله شهباز کویلری ایچره یقوش اشنی کیدوب
(قلعه قلامطه) [۳] مقدا موصوفدر اندن ۴ ساعت شرقه کیدوب (قریه قوج اووا)
اندن ۱۰ ساعتده العیاذبالله اول مخالف بیلا یولیه رنج عنا و مشقت راه چکرک کیدوب
(منزل قریه مز ستره) بو شهر مقدا موصوفدر اما شمعدی اووستوس [۴] ایامنده
بر پنایر عظیمنه راست کلوب تماشا ایتدک تمش سکسن بیک بنی آدم جمع اولوب برهنکامه
چارشوی بازاردرکم اکر بو پنایرک ماوقعی اوزره جمیع اوصافن تحریر ایله سک تطویل
کلام اولور انجساق شوندن معلوم سعادت اوله کم اون کونده قرق بیک قنطار حریر
کونا کون بیع و شرا اولنور سسائر اشیا لک بیع و شرالری یوکه کوره قیاس اولوب
اون کون اون کیجه آدم دریاسی جمعیت کبراسی اولور بو شهرده منلای حاکمز کریا افندی
حقیره بر بکر ناشکفته اختر مانیه قزی ویوز التون و بش دونلوق چوقه و خداملریده
احسان ایدوب اندن ینه شرق طرفنه ۸ ساعت کیدوب (منزل قصبه طره بولیجسه) [۵]
اندن ۲ ساعتده (قلعه آرخوز) [۶] اندن ۸ ساعتده (قلعه کوردوس) بونلر بالاده

[۱] ک : بسم الله [۲] س ، ک : دلونیه . ط : دلونه [متی دوغرودر یعنی ۵ اول ،
ن صوکره در (م)] [۳] ک : قلامطا [۴] ک : اغستوس [۵] ک : طره بلوجسه [۶] ک : ارخنوز

حمدالله خان محمد رابع دورنده کم
 میر میرانی علی پاشایی سردار ایلوب
 عسکر دریا شمال ایله کلوب مکث ایلدی
 برعلیک ایلوب فتح ایتمدی مانیه ملکینی
 اولیا بو فتح ایچنده بولوب اتدی دعا
 قندیه فتح اولدی فتح اوله الهی مالطه
 اسرا ایدوب دبدیکه فتح اوله بلاد مانیطه
 چقدی استقباله اهل مانیه و قلاورطه
 بارک الله دیدی قوم [۱] یانیه و قلاورطه
 آه ایدوب مانیلی دیدی تاریخن وای ضرنطه [۲]
 سنه ۱۰۸۱

دیگر تاریخ

اولیا کورینجک اساسن آنک دیدی تاریخی حی حفیظ الله [۳] سنه ۱۰۸۱

دیگر تاریخ

اولیا وضع ایدنجه اساسن آنک دیدی تاریخی بو بناء عظیم [۴] سنه ۱۰۸۱
 نیجه کونه تاریخلر دخی تحریر اولوب پاشای کامکار دخی ضرنطه قلعه سنک کرکی
 کبی جمله مهمات ولوازماتلرن کوروب مقدما حقیرک عرض اتدوکی کلافا [۵] لیمانه قلعه
 لازمدر دیدیکم محله سردار معظم قره دن جمله عسکر اسلام ایله مانیه ایچندن کتمکه
 آماده اولوب بگردن دخی جمله دونمء هایون ایله جمله متون و قرون وباللی بادره واینه بختی
 وایماورده وپیره وزه فرفته لری دخی حاضر باش ناله [۶] اولدقلرنده علی پاشا حقیره در دولت
 کیده جک فتح نامه ضرنطه مفتاح لریله و نیجه یوز مکتوبلر وروب ارناوودستان ایچنده
 یولیز اوزره بش سنجا ق یرده اولان سنجا ق بکلرینک و جمله قلعه نفراتلرینک نصف
 عسکرلری و جمله سردارلرک اللری آلتنده اولان یکینچری و طوبجی و جبه جیلری و قول
 اوغلنلری و تقدیر الی براتلی پادشاه قولی کچینلری و سنجا ق پاشاسی عسکرلری و هر سنجا قدم
 نقدر ارغاط و نجار و بنا و چراخوران رعایا و کرچی و طاشجیلر و ارایسه قاضیلر ایله جمله
 ولایت مانیه کلوب محافظه ایدوب کله فا قلعه سن [۷] مجدد آسنا اولنماسی چون [۸] بو حقیره

[۱] اشبو (قوم) کله سی ک نسخه سنده یوقدر فقط لازمدر (م) [۲] اولجه بیان ایلدیکی
 وجهه (وای ضرنطه) عباره سی (۱۰۸۱) ایدور بو کله (راشد) تاریخنده (زارنانه) دیه
 محرردر ج ۴ ، ص ۱۱۲ (م) [۳] اولجه بیان ایلدیکی وجهه دوغروسوی (زی حفیظ الله)
 اولیلدرکه (۱۰۸۱) ایدر (م) [۴] تاریخ (بو بناء عظیم) عباره سندن چیه جق . فقط بو عباره
 (۱۰۸۲) ایدور فقط ایچندن واحد طرح ایلدیجه (۱۰۸۱) قالیر . واحدک طرح ایلدیجه کینی
 ناظم (وضع ایدنجه اساسن) سوزیله اکلادیور چونکه کرک بو تاریخ رفنک و کرک بالعموم
 ابدالک اساسی واحددر (م) [۵] ک : کلاما . س : کلافه [راشد تاریخنده ده بویه (کلافه) در
 ج ۴ ص ۱۱۲ (م) [۶] ک : باله [۷] مناسی (قلعه سنک) اولقدیر (م) [۸] ک : ایتکی چون

منزل قلعه ضرابه

یه داخل اولوب علی پاشا افندمره بلوشوب خلاص ایتدیکمز امت محمد اسیرلینک یوز یتش عددن دخی سلامتله علی پاشایه تسلیم ایدوب علی پاشای حاتم طی جمله اسیر امت محمدلره برر قات لباسلر ایله اونار آلتون احسان ایدوب هربری برر جنبه وطن اصلیرینه کیدرکن حقیره خیردعالر ایدوب روانه اولدیلر بعده علی پاشای عاقبت اندیش ضرابه قلعه‌سنه ایکی بیک عدد یرار و نامدار قول قیوب و جمیع جبه‌خانه و مهمات ولوازم‌تلرن مستوفا کوروب سنه ۱۰۸۱ ربیع‌الآخرینک اول خنکار جامعده ادا اولنوب حقیر ثوابنه قصد ایدوب مؤذندلکر ایدوب مانیه ولایتک یتش یدی پاره قرالرن ماوقعی اوزره کفره باشنه خراجلر و کویلرینک جمله اولرن تحریر ایتدیکم دفترلی علی پاشایه یروب حقیره بر خلعت فاخره کیدرور بر مانیه کوله‌سی وایکی عدد مانیه قیزلری و بر کخیلان آت و اوچیوز فرنکی التون و اوچیوز غروش دخی خداملر مه برر چوقه و برر قاشلر ایله احسان و انعاملر ایدوب بیوردیلرکم « اولیا افندی بوقلعه‌نک فتحی و عمارتی مؤژده‌سیله سنی دردواته قاعه مفتاحلریله کونددریم تیز بوقلعه‌نک هیئت و اشکالی و تصویرن جمله در و دیوارلری و دروزه‌لری و طابیه‌لری و ایچنده عمار اولان خاندانلرندن جامع و مساجد و تکیه‌لر و خان و مدرسه و مکتبلری ایله دورد طبقه اسلامبول کاغذینه قاعه‌نک صورتن تحریر ایله » دیدکده حقیر بر هفته ایچنده جمله منوال مشروح اوزره الوان بویالرله بر فرنک‌پسند قاعه تصویر و تحریر ایتدیمکن خنکار جامعنی کورن و سائر خیال‌پسند عمارستانلرن کورن انکشت بردهن ایتدیلر و خنکار جامعنک محرابی اوزره مرمرده قره حصاری طرزلی مذهب خط ایله (کما دخل علیها ز کربالمحراب) آیتن و منبر اوزره (لاله‌الاله محمد رسول الله) اسم جلالرن و بالاده تحریر اولنان شکسته‌بسته و کفته تاریخلری مرمرلر اوزره حقیر یازوب حقا که سکه مرمرده قزوب قلعه‌قپولری اوزره قیوب [۱] نیجه یوز کونه آثار عجیبه‌لر ایدوب حقیرک انشا‌الدردیکی تکیه‌دکانلرینی وقف ایدوب کویا نور ایتدیم جناب کبریاقبول درگاه ایده [۲] و اشکال قلعه تصویرنده تحریر اولنان (تاریخ قلعه ضرابه در ولایت مانیه) [۳]

[۱] ك : قونوب [۲] ك : جناب کبریا درگاهنده قبول ایده [۳] س ، ك : زمانیه

قریه قوریه

بیك خانہ لی بی حاصل کفرہ کویدر کم بس بیك توفنک انداز کفرہ لری چیمار (تماشای غریبه) بو کوئی تخریر ایدوب آتار ایله کزرکن بر زیتون درختی التندہ بر نچہ آفتابه عورت باشنه یشل بز اورتوب قوجاغنده دخی بر یشیل بز اورتولی بر معصومی اولوب همان اول عورت ایاغ اوزره قالقوب قوجاغنده کی معصومن بیرہ براغوب لسان روم لهجه سی اوزره « آه جانم اولیا چلی » دیوب فریاد ایدہرک حقیرک آتی رکابنه صاریلوب کوزلرندن قانلی یشلرن چکیده چکیده دو کوب تضرع ونالشار آتدکده جکریم پارہ پارہ اولوب عقلم باشمدن کیدوب همان حقیر ایتدم « بیرہ عورت سن بنم اولیا چلی اولدوغم بو کافرستانده ندک بلدک » عورت ایتدی « بن بارودونیه قپودانی امیر حسن اغاک قیزی صایه دکیم سن بنم اویمزده خدمتکار لکله قنوب بابامک نقره زمان طوز اگمکن یدک بلزمیسک اشته شمیدی یدی یدر بونده اسیرم » دیوب قان اغلیوب ینه اوغلان قوجاغنه آلدقده حقیر ایتدم « برہ قز تیز شو بنم اوغلانک آتہ بنوب سنی آلوب قاچوب بکون سنی بابا که وانا که واصل ایدہیم » دیدکده همان ملعونه عورت نا حقیقت ایدر « بوہ جانم چلیجکم بنم قوجاغنده اولادجکم بنم لمبرا کی قپودانمدندر هر زمان کلمه یه قوجامله کیدوب کلیرم بن امیرلک استتم » دیدکده بزدن خیل الارقه دوروب تبسملر ایدوب وارک صاغاجقملر ایله دیدکده همان خاطرہ خطور آتدیکه شو ملعونه قتل ایدوب کچوب کیدم ینه ایتدم برہ قزکل سنی باباک حسن اغا قرنداشمه کتوردهیم دیو آت ایله یاننه یقین واردنچہ اول دخی اوینه یقین واروب همان فرار ایدوب قپوسندن ایچرو کروب قپوسنی سد ایتدی اشته بویله مانیه دبارنده نیجه بیك عدد اهل ایال محمدی ونیجه بیك امت رسول الله احمدی اسیر بند بزنجیر اولمش بر ولایت بی اماندر حمدا خدا بو عبد کتر یوز یتمش نفر امت محمدی بو سیاحتمزده اسیرلکدن خلاص ایدوب ونیجه بیکنی بو کافرلر کافرستانلره کونده روب ونیجه یوزینی کویلرندہ کی زندانلرنده حبس ایتدکلری معلومز اولمش ایدی اما اللربدن آلماق محال اندر محال همان جناب باری عظمتیله آنلری دخی اسیرلکدن خلاص ایدہ بعدہ بو مذکور قوریه کویندن قالقوب ینه مانیه قرالری ایچره مقدما تخریر اولنان قرال ایچره اوچ کون کرویه کیدوب

نیچہ کو نہ ترناتلری وار بشی اونی بریرد کلوب رهاوی مقامندہ صوت حزین ایله غایت
مصنع تحریراتلر [۱۲] ایدرلر آنزله مخصوص آغازلردر بعده مذکور واتیه کویندن
قالقوب سنکستان ایچره تایاراقاری [۱۳] کوینه وارنجه ۸ ساعتده پیاده طبان چکوب
اتلر یمزک نعللری قالیوب جزمه لریمزک اتلری همچنان پاره پاره اولوب یوز بیک دردوبلا
ورنجوعنا چکرک ۲ ساعتده [۱۳]

اوصاف عبرتنامی قلعه کالی

ما تقدم ایلظه قرال بناسیدر بعده سنه ... تاریخندہ مجار علی پاشا سلطان بایزیدولی
عصرندہ وندیك لندن فتح ایدوب حالادرو دیواری متین ومستحکمدر امله قولنی سلطان
احمد خان عصرندہ مانیه کفره سی قروب اول زماندن برو حالا خالی قالمشدر بو قلعه یه بر
طوب منزلی قریب

قیما پاشا لیمانی

بشیوز پاره کمی آلوب اغزی جانب شرقه بر لیمان عظیم اولوب جمیع عربستان وفرنکستاندن
قویان کمیلرک عبور کاهیدر کم مانیه نک تابورننده واقع اولوب آق دکنر ایچنده اوچیوز میل
یردن نمایان اوج آسمانه سرچکمش برقیالی بوروندرو بو منزل باشی لیمان ایچنده آب حیات
صولر دخی واردر هر تقدیر ایری مفرت قلیونلر کرسه برردمر اوزره بی بالکونی پرواسکسز
روزکاردن امین یطرلر بر امن و امان لیمان جاندر الحاصل غایت تعمیر والتفات ایده جک
قلعه ولیماندر بو قلعه یه ارقونسه بر دخی کفارک دونماسی کلوب قراردادده اوله میوب ایچ
مانیه کافرینک بورونلری قیریلوب بزم کریده کیدوب کلن کمیلر مزه برجای امان اولوردی
زیرا بولیمانک قبله سنده کرید جزیره سنک داغلری وچوقه ادالری علی ملا الناس رایکاندر
اما حالا بو محللر ایچ مانیه کافرلری خوفندن ایسز ارض خالیه بی حاصل سنکستان یرلر
قالوب کفاریده دایما عصیان اوزره اولوب بزى بو محللره کتره ن بر اصطوز کفره لری
ایله کرو جانب شماله عودت ایدوب ۳ ساعتده

[۱۱] موسیقی اصطلاحاتی اره سننده (تحریر) دییه برشی بیلیمورم ظن ایدرم که دوغروسی
(ترناتلر) اولیدر (م) [۲۱] ب : یاراقادی [۳] س ، ک : ۹ ساعتده

جد واهتمام ایدوب جمیع کفره لرینک خراجلرن سهولته تحریر ایدوب اندن ینه جانب شرقه ... ساعت [۱] صارپ یولار ایله بزم آل عثمان قلعه لرندن (قلعه پاص اووا) [۲] یه واردق ماتقدم بیک یتیش یدیده اوصافی تحریر اولمشدر ارتسی کون بوندن بش قطر یوکی بوغدای اکمکی و آتلیزمه یملر آلوب ینه ایچ مانیه کروب بر طوب منزلی پاص اووادن غربه کیدوب (قریه قلوکتولر) [۳] ضارپ بایر وطاشلقلر ایچره جمله آلی عدد محله بیوک کویلر بر بیره جمع اولمشدردر جمله ایکی بیک ایکوز عدد توفنک انداز کفره لری واردر جابجا بزم ولایت طوپراغندن اوغورلیراق کوچوک کوچوک باغاری واردر بنوک دخی قبله طرفی دخی تا واتیه کوبنه وارنجه ایچ مانیه عد اولنوب بو ایچ مانیه قومنک باشقه لهجه مخصوصه لی لسانلری واردر .

درفصل لسان کفره ایچ مانیه طا

اولا اقیچه صایمه لری بویه در انو = ۱ دیو = ۲ ترو = ۳ ترو = ۴ پندو = ۵
 کسو = ۶ افتو = ۷ اوختو = سکز = ۹ دوقون = ۱۰ (قلمبوق) اکمک
 (اقسلو) اودون (اوغو) [۴] یورطه نالدرفه بیدم [۵] سودیکم (ماوروم مایامو)
 جانم کوزلرم (غیغاییکه غوخطونا) [۶] بنم عمرم قادنچم (بویه ساموره [۷] سالموره) [۸]
 بلدرجن قوشی طورشی سی نیجه بیک کونه بونک امثالی الماظ مهمله لری وار اما صوت
 حزین ایله آغاز آتدکلری رهاوی مقامنده انکلکس بوروسی و تورمپته سی کبی صدا ورر
 مریعلری بو کونه در

مربعات لسان مانیه رومی

فنانته انالامه که فرتیه ستو قراوی له له له له له له له له له له له له
 لفقدا کمو بداکو ماروما تیبورای [۹]
 تون زاریغون [۱۰] طاینجار [۱۱] بو طومور فونده [۱۲] بالیقارووی [۱۳] له له له له له له له له له له له له
 ایخانیکه [۱۴] غوخطونا که خاباش [۱۵] توخامرراوی [۱۶] دیگر له له

[۱] ک : ۹ ساعت [۲] ب : باص اووا [۳] ب : قلوکتولر [۴] ب : اوغوم [۵] ب :
 نالورقه پیدم [۶] ب ، ک : غیغاییکه غوفا [۷] ب : بویه - اموره [۸] ب ؛ طالمور . ک :
 صاله مور . س : سالمور [۹] س ، ک : پداکوماروما تیبورای [۱۰] ک : زاریغون [۱۱] ک :
 طاینجار . ب : طاینجار . ط : طاینجار [۱۲] ب : قرنده [۱۳] ب : بالیقارووی [۱۴] ک : ایخانیکه .
 ب : ایخانیکه [۱۵] ک : خاباش . ب : خاباش [۱۶] ک : خامراوی [شومربع کورولیورکه
 دورت مصراعدر و مصراعرک ترتیبی ده بوراده اولدینی کیدر یالکرتک نسخه سنده اوچنجی مصرع
 دوردنجی و دوردنجی مصرع اوچنجی اوله رق یازمشدر (م)]

روح قسمندن هر نه بلورلر سه البته آني يرلر انجاق داغلر نده يلان وچيان وعقرب اولمادغندن آني بلوب [۱] ييه مزلر حتى دكزده يوزر كزر دكز اميني [۲] دخي يرلر كم انده اصلا قاندىن بر قطره اثر يوغينكى آني دخي يرلر وجمه قيون وكچي ونه كونه حيواناتلري قانلرن آب حيات كبي اسي اسي اچرلر وطره لى مانيه كافرلرينك دخي بولسه لر قانلرن اچرلر اما بونلر درياده فرقه جيلر دكلردر كار وكسبلري دريا مخلوقن صيد ايدوب ييوب كچيلرن كدوب [۳] نيجه بيكي طاش كسوب طشره مانيه ليه قلمبوق اكمكيكه دكشوب كاهيجه آنلر ايله دو كشوب كچنلر لكن محبوبه عورتلري اولوب جمله صولري صارنجلردر وبونلر ده اصلا مسلمان اسيرلري يوقدر زيرا كندولرينك دخي ييه جكلري اوليوب اسيرلر نه يدر سنلر جميع فرنكستان كفره لري دخي بونلردن قورقرلر (حكمت رب العالمين) بونلر دخي مخلوق خدا اولماغن بونلر ك داغلر نده برجه و بردانه حاصل اولماديغندن اول پروردكار عالم اولان الله بوقومه يلده بر كره ماه تموزده دريا ايله اوچه اوچه و دريا اوزره بر قنادن قيوب و بر قنادن يلكن كبي ايدوب حدو حصرن جناب رب بيلر اولقدر بلدرجن قوشلري بو ايچ مانيه داغرينه كلوب داغ و طاش بلدرجن طيورندن كورنمبوب جمله اون بيك عدد ايچ مانيه كفره لري عورت واوغلانلر يله بوداغره دوشوب جمله بلدرجنلري اغ كچه لري يله صيد ايدوب باشلرن قوباروب توكلري وايچلر يله قيلرده كي صارنج چتورلري اچره طوزليوب براغرلر واوستلرينه ايري طاشلر قيوب قبارلر كامل بش التي آي طوز اچره صله مورده اولوب وقت شتاده بش التي آي قوش طورشى سي ايله رب العباد بوقوللرن پرورش ايدوب دخي غيري ولايته قوش طورشى سي صانارلر غايت سميز ولديذولطيف قوش طورشى سي اولور كم قرق كون قرق كيجه دريادن بو قومه بويه مانده مثال كويا طيورسلوان [۴] كلير (ان الله على كل شئ قدير) اما بو مذكور قوش طورشولرن ييوب غايت نن پرور اولوب قوت قوللري يرنده زياده زبر دست اولدقلرندن دائما بزم باص اووا قلعه مزك غازيلر يله جنك ايدرلر اما قباحت بزم قلعه خلقنده در بونلر ك اولاد ايللرن اوغورليوب كنديلر نده اسير ايلدكلري اجلدن بونلر دخي باص اووا عسكر يله دائما جنك ايدرلر بو ايچ مانيه خلقي دريدر ومفلس ويحاصل اولماغن بونده آتليمز و كنديلر يمز آجلقدن حاللر يمز مكدر اولوب برايق اول طشره مانيه چقماغه

[۱] ب : بولوب [۲] همزه نك مديله (آمني) يازيليرسه مقصد دها چابوق اكلشيلير (م)

[۳] (كودوب) يازلمسي مناسبدر [۴] دوغروسى (سلوى) اولميدر (م)

اولقدر معمور دکلردر وسنکستان یراولماق ایله باغ و باغچه لری یوقدر واکن ویچن [۱] دخی نادر اولور طعماملرن صغر وکچی و قظر تزه کیله پشروب اکثریا طعماملری دریا حشر اتندن یککچ و کره ویت و تنکه و یاغوریه [۲] و اخطاپوط و مدیه و استریدیه و سلوکن و طراق و دکنز کستانه سی و صانجی و بونجی مثالی دریا جنوار لری حشر اتلرن بیوب قلمبوق آتمکن تناول ایدوب شرا بلرن ایچوب خنزیر کچی یطرلر و جیب او وادن ایچریسی ناقبله جانبنه دور دقتاق بر بر برونده کیدوب تاجوقه ادالری مقابله مانیا بونرنده قیاپاشا [۳] لماننه وارنجبه

دریان ولایت ایچ مانیه تاری امان بایمان

حقا که بی امان یردر کم اصلا باغ و باغچه اشجارات و مشمرات و نباتات و گیاهات محصول اتدن برشی بولماز اما جهانی اشجارات دوتمشدر که بر شبر یرده اصلا طوپراق یوقدر مذکور قریه قالیانک و مرقوم جیب او واکوینک مشرق طرفنده یازم ساعت برغیا دره آشری (قریه ووحا) بو محل ارتق ایچ مانیه حدودی عد اولنور یوز خانلی باغ و باغچه سزا اوچوز توفنکلی کفره لری وار کم جمله سی طوبرد لریله سائر طوپراقلی اولان کویلدن طوپراق اوغرلیوب اوزر لرینه قلمبوق کوب قلمبوق اکمکی لرر جمله طوپراق خرسز لریدر (اشکال عجب لوری) سیاه چرده و قصر القامه و بیوک باشلی و مدور کوزلی و صامصون کویکی سوزلی و مدور و سیاه کوزلی و ایری قولاقلی و باشلری ساحلی و قره قاشلی و بویونلری قصه و او موزلری انلی و بللری اینجه و بالدر لری همچنان انجه طبانلری بصی غایت طبان کش [۴] اولوب قیادن قیایه یرده [۵] و جیران کچی صحرار غایت چاپک کفره لردر بونلر دخی دین عیسویدن کچنلر اما اصلا دین و مذهب و حشر و نشر ندر بلزلر طشره مانیه کفره سی و اولاد لری بونلرک چهره سن کورسه لر خوف ایدر لر خنزیر لری و قظر لری و حمار لری اصلا یوقدر اما کچیلری غایت چوقدر لباسلری کچی یوکندن مطاف کچی دو قتمش انجه سیاه صوف کچی اسباب کویب باشلرینه سیاه مانلفکه و ایاقلرینه صغر و کچی در یسندن چارق کیر لر سلاح لری پنیال و شیش و حر به و توفنکدر بار و دلری قرشو چوقه ادالری فر نکندن کلوب کچی ایله دکش لر طعماملری جمله دنیا ده مرنه قدر کواکده اوچان یرده کزن و در یاده یوزن نه قدر مخلوق خدا وار ایسه قانی اولوب جانی چیقان و چقماین ذی

[۱] پ : بیچیم [۲] پ : باغوریه [۳] ک : قیانا سا . ط : قالیتا | متن دوغوردر (م) |

[۴] پ : صبان کش [۵] پ : یرده

ایدوب بزہ اعلام ایدوب انشا اللہ تعالیٰ عسا کر اسلام و دو تئمہ ہایون ایله و تیلوز لیمانہ لشکر انداز اولما من مقرر در دیو تحریر ایدوب [۱] مکتوبلری کلد کده مفهومی معلوم اولوب جمله و تیلوز کفره لریک اختیار لری و پاپاسلریله مشاوره ایدوب کفره لری بو محله قلعہ نه لازمدر دید کارنده بزمله مأمور اولان متون و قرون غازی لری اگر بونده قلعہ ضریطه کبی بر متین قلعہ بنا اولور سه هنوز مانیه فتح اولوب آق دکر کفارندن امن وامن اولوب طنوس و طره بلوس و جزائر و کریده کیدوب کلن امداد کیلریمزه کریده قارشو بر آرامگاه لیمان اولوب بز قلعه لریمز کیلری دخی بو مانیه یه کیدوب کلک آسان اولور دید کارنده حقیر ینه جمیع ایش ارلرینک مشاوره لری ایله بو محله قلعہ بناسی وجه احسن کورلدکن و جمله قلعه نک مهمات لوازماتلرن فرداً فرداً [۲] یازوب سردار علی پاشا افندی مزه اعلام ایتدم بعده بو تیلوز لیماننک کون دوغسی طرفنده براوق منزلی مسافه بعیده برده

قریه عظیم کلافا [۳]

بردوز یرده و بر کوچوک اوواجق باشنده یوز عدد معمور قلهلی و کره مت اورتولی دار منحوسلردر و اوچیوز عدد خانه لری خرابدر و حالا باغ و باغچه لری ویراندر جمله ایکی منصطری و چشمه سی وار اندن بر اوق منزلی قریب (قریا دره سی) و تیلوز ایله کلافا کویلری آره سنده جریان ایدر بر صوق صودر و غایت صارب دره در یقین کورینور اما اشغی نهایته بر ساعتده اینلر غایت مخوف درک اسفلدر بو کلافا دن شرقه بر ساعت کیدوب

قریه قالیا [۴]

الهی مقداری کرمتلی اولردر اما کویا هربری بر کونه خنزیر خانه لردر اما باغ و باغچه لری یوقدر انجق بر آب حیات سوی قیناقدن چیقوب دره اشغی اینوب اندن و تیلوز و کلافا دره سندن عبور ایدوب قرون کور فزی دریا سنه مخلوط اولور و کلافا نک لودوس جنبنده نیم ساعت

قریه جیب اووا

دریا به بر طوب منزلی بعید سنکستان قیالی یرده سکسن عدد کره متلی اولردر لکن

۱۱ ب : تحریر ایتمش [۲] ک : فرادی فرادی . ب : فرادا فرادا [۳] ک : کلاما

۱۴ ب : قاب

حقیقون مسلمانلر ابو آدماردرد دیوزعم باطللرنجه یمین ایدرلردی بودیر منصطرك [۱] پاپاسلرینه تادیب فرنکستاندن بهر سنه نیجه کره یوز بیك غروش ملیون مال کلوب آینده ورونده کانلره یدوروب ایچروب قوندروب کچوررلر [۲] حتی قدس شریفده اولان نصارا قامه سندن دخی بودیره هدایا کلر زیرا بومانیه آل عثمان ولایتی ایچنده اولوب عثمانلی ایله حرب و قتال ایدوب سرفرو آمدکلر تدن و بهر سنه نیجه کره بیك امت محمدلر اسیر اندکلر تدن بوکسنه رهبارلرینه هدایا کلر حقیقه الحال عجب ملعون کفره لری واردد و بونلر اصلا بر مذهبه دکلردر فرنکی دوتوب بزه بیع ایدرلر بزى دونوب فرنکه فروخت ایدرلر نه ملت عیسوی ونه ملت موسوی بر الای مجوسی کفره شکلی ملعونلردر و بوجه مانیه کفارلری بر برلن اسیر ایدوب کندو اوغللر و قزلرن دخی بزم رعایامز اولان اورملره وفرنکلره صآوب کار ایدینلر و قزلرن مسلمانلره رجا ایله نکاح ایله ویرلر و بر برلن قیروب اسیر ایدوب بر برلرینک اولادلرن اوغورلیوب ستاراق کار اتمک ایله کچنر کفره لردر و بووتیلوز کفره لرینک چوغنی فرقه جیدر اون ایکی پاره فرقه لرین علی پاشا خوفدن بز تحریره وارمازدن بر کون مقدم قرشو قبله لری طرفنده درپا ایچره قرق میل بعید اولان چوقه اداسنه فرقه لریله امت محمد اسیرلرن کوندروب آنده حفظ ایدرلر مش آنلردخی بز شمعی آل عثمان ایله بارشدرق دیو فرقه لرن چوقه ادالیر قبول ایتیوب زاکلسه اداسنه کوندر مشلر اما انلردن دخی خبر کله مشدی اما وتیلوزک بر عظیم لیمانی وارکم دورت میل احاطه ایدر بر کورفزدرکم بیك پاره کمی آلور و دأما ونديک دو تنمسی بولیمانده یطوب صولانوب بو کفره لردن امداد آلوب کرید کفارلرینک دأما قوت قبلبری بو حانیه کفاری وعاصی ارناودلقده قلمینه [۳] وقره داغلر وطوقات [۴] داغلری وقورنه کس [۵] داغلرینک ارناود کفره لری ونديک جنکجیلری ایدی و بو وتیلوز عظیم اسکله در لیمانک اغزی لودوس روز کارینه بزم قرون قلاه سی کنارنده دوه بورنه ناظر اون ایکی میل مابینهمائری اولوب بر منزله کاه لیمانی واردد بو حتمیر عبد فقیر یو لیمان اغزینیه بر قلعه بنا اولمنسن مناسب کوروب سردار علی پاشایه عرض ایتدم انشالله تعالی بر قلعه بنا ایده لوم نه جرمده ونه اشکالده اوله جغین و نقدر نقرات لازم اوله جغین ونه یوزدن [۶] قول مواجبلری تحصیل اولاجغین هر کونه مهماتلریله تحریر

[۱] س ، ک : مصنک [۲] ک : کوچوررلر [۳] ک : فلمنته . ب : فلمینه [۴] ک :

توقات [۵] ک : قورنه لس [۶] ک : ونه بردن

قالدیکم صلحہ مغایر ایش اولہ اما اللہ اعلم ایکیوز قدر قلعه مثال کیرہمت اورتولی وباغ
وبغچہلی اولر اولہ طاشی و طاشی صافی بزیتون و انجیر اغاجلری ایله مزین اولمشدر بنوک
قبلہ طرفہ نیم ساعت کیدوب

قریہ قریمہ نرو [۱]

لسان رومده سوق دمکدر حقیقہ الحال صولرینک سوق لغندن ماہ تموزده حضور
ایله بر یودوم ایچمک و برآن [۲] آدم الن صو ایچنده طوئماق محاللو ووجه قلعه مثال
کار کیربنا کیرہمت و قیاغان طاشی اورتولی یوزاللی عدد قہلی وایکیوز عدد بہادر توفنکلی
کافرلری چیقار و جانب اربعہ سی باغ و باغچہ ارملردر آب و هواسی و بناسی لطیف اولماق
ایله محبوب و محبوبہ لری غایت شیرین و عاشق پرست اولورلر اما خلقی بوغدای اگلی
اسمراللون درلر اندن غرب طرفہ سنکستان درہلی و دپہلی یرلری ... ساعتہ اشوب

قریہ عظیم ویلوز

لب درپایہ واقع بیک عدد قلعه مثال صارب و کار کیر قہلی و ما زغالی و جملہ سی شدادی
بنالی و سراپا کیرہمت اورتولی اولردر بوبیک عدد خانہ لردن جملہ اوچ بیک عدد نامدار
فرقتہ جی کفرہ لری چیقار خلقی غایت بازرکانلردو کم جملہ سی فرنک کی صاچلی اولوب
چونغی سیاه فرنک شاپقہ سی کبی افلاطونیہ طرطور شابقہ کیرلر زیر ا شب و روزالفتلری
و بیع و شرالری جملہ فرنک پر حنک ایله در ماعدالری قرمزلی فس کیوب قرمزلی پراقونہ
چوقہ کو کسلک و قرمزلی چوقہ دن کومش دوکھلی باغر یلکی کیوب جزایر لوندی کبی
کزلر و عورتلری سائر مانیہ عورتلری کبی دکلدن غیرلی کونہ لباسلری و فسدانلری
وار جملہ مجوہر و زر و زیووه غرق اولوب دیبا و شیب و زرباف و کاخا و دارایی فرنک
فسدانلری و فرنک پاپوجلری کیوب باشلری مجوہر طاشلی قبضہلی [۳] اولوب بعض قریلری
کومش و التون طاسدن تقیہ لر کیرلر باغ و بغچہ لری و توت اغاجلری و زیتونلری ییحساب
اولوب انیہلی [۴] غایت مشهور آفاقدن و آب حیات صولری و آب و ناب قبولری و آب
و هواسی غایت لطیف اولوب بر منصطر عظیمی وار ایچنده یوز اللی رهبانلری اولوب
خراجہ تحریر اتمہ دیکمزدن جهان قدر حظ ایدوب حقیرہ وافر رغایت ایدوب خرستوس

[۱] ک : قریہ نرو [۲] ب : براز [۳] ک : تقیہلی [۴] س ، ک : اینہکی

قریہ میلا

ایکیوز عددکار کیرہ متی قلعه مثال اولی و ایکی منصطری و باغ و بوستانلی و آب حیات چشمه سارلی و اوچیوز عدد توفنک اندازی کویدر اندن ینہ ظرفیہ قبلہ بر ساعت صارپده کیدوب

قریہ دمر حصار

لسان اورمده شدرو قصر و دیرت یوز عدد کرہ متلی مزین و معمور و ہراوودہ بررقلہ مقرر در زیر بو مانیہ کفرہ لری بر لرینہ کوی کوی خصم لدر کم شب و روز جنک ایدر لر انکچون اولرنده بر عدد قلہ لرنده مازغال دلکبری اولوب غایہ الغایہ صارپ یرده واقع اولماغیہ دمر حصار دیرلر و داغلرنده دمر معدن لری دخی واردر اما دمیرن چیقارہ می بیلمزلر و اول معدن داغندہ زمان قدیمده بر قلعه یری وار مغرب پادشاہی سلطان منصور ایانظہ قرال الندن آلور منہدم آتمشدر حالا اساس اثر لری [۱] نمایاندر بعدہ کفار بوقلعه عمار ایدوب نیچہ یوز سنہ متصرف اولوب دور لر کن سنہ .. تاریخندہ قلیج علی پاشا قیودان ایکن بر کیچہ قرہ یہ کیلردن طشرہ اردو کوب مانیہ کفارندن اون بیک عدد کفاری اسیر ایدوب قلعه سن جاچا منہدم آتمشدر حالا معمور کویندہ بشیوز عدد توفنک انداز کفرہ تحریر ایدوب اولری تحریر اولغاندی زیرا غایت عاصی کفرہ لری واردر حتی سنہ ۱۰۳۷ تاریخندہ سلطان مراد خان رابع عصر نندہ مانقور [۲] طونیہ و قلون و پولیہ [۳] و اناپولیہ و تمنبس [۴] و چیچلیہ و اسپانیہ و لایتلرنی اوروب نہب و غارت ایدوب سالمین و غانمین بومانیہ و ورمغہ کلن قیودان قوجہ خلیل پاشایی بومانیہ کفاری منہزم ایدوب نیچہ بیک عسا کر اسلامی قاچیدن کچر دکاری غزاتک حالا کمکاری یغین یغین قیالر اوزرہ دمر حصار قریہ سی قریندہ پایمال ر مال اولوب یطر اهل اسلامدن اولزمان چوق عباداللہ مسلمین قرمشلر یعنی تابو مرتبہ ہادر وقتا کفرہ لری واردر اندن ینہ قبلہ طرفنہ بر ساعت

قریہ بر پوبولی [۵]

نہ مقدار خانہ ایدوکی معلومنز اولیوب بونلر دخی تحریر آتمکہ رضا ورمیوب آز

[۱] پ : اساسی آثار لری [۲] ب : مانقور [۳] ک : قلورہ پولیہ . س : قلورہ و پولیہ [۴] ک : تمنسو . ب : تمنسرا [۵] س : قریوبولی

قریه پلاچا [۱]

لب دریاہ براووق منزلی قریب ولطیف لیمانی وار یوز پارہ کمی آلور ولیمانک قیالی
دبندہ برآب حیات صولر چیقار لیمانک اغزی لودوسہ ناظر در اون بر میل لودوسہ قرشو
قرون قلعہ سیدر ومدکور پلاچا قریہ سی قرق الہی قدر کردمتلی اولردر اما ونڈیک کافری
ایلہ بیع وشرا ایدوب تجارت ایتمک ایلہ کفر دلری غایت عنقلاردر وجمہ فرقتہ جیلر ایدی
حمد خدا جمہ فرقتہ لرن فروخت ایدوب اسپانیہ وپولتہ و جنوز فرنکستانہ واروب کلر لر
انجاق بشیوز قدر تفنک اندازہ مالکدر وبوپلاچیہ بر توفنک منزلی بعید کیدوب (قریہ
قطوقاری [۲]) واونک شرقیسنده براوق منزلی یردہ (قریہ لانقادا) [۳] بوکہ دخی
براقوق منزلی بعید شمال طرفنہ صار پلقلر ایلہ کیدوب

قریہ رمچین [۴]

بومذکور دورت پارہ قرالر دریاہ یقین اولماق ایلہ بزم متون وقرون واورن قلعہ لرینک
فرقتہ جی غازیلری خوفندن بر لرینہ یقین قنوب معمور کویلر آتمشدر ہربری یوزر
والیشر عدد کردمتلی اولردر کم ہربری قلعہ مثال مازغالی وقلعہ سر آمدلی خانہ منحوسلردر
بودورت پارہ قرالرک باغ و بانجہ لری جہانی دوتمشدر وبر لرینہ مشالدر کم اصلا ارہ لرندہ
ارالقاری یوقدر بحساب زیتون وانجیر لری طاغلری وطاشلری زین اتمشدر وجمہ آب
حیات قیولری واردد وداغلرندہ حاصل اولان پلامیدوپلیدی جمہ فرنک کمیلرینہ فروخت
ایدوب کار ایدر لر و بودورت عدد قرالردن جمہ ایکی بیک عدد توفنکلی شجرہ لری چیقار
کویلری مطیع اولدی اما بر لعب ایلہ بوکافر لک جمہ اللرندن توفنک لرن دخی المق
میسر اولدی [۵] آمین ویامعین ویامہین اندن یوقر وکرو بر ساعت قبلہ طرفنہ قریب

(قریہ اویوار وارا) [۶]

برایلچن قیالی داغ اتکسندہ یوز اولی و یوز تفنکلی کفرہ لری وار باغ و بانجہ لری و آب حیات
صولری بیلادن کلور آب و هواسی لطیف کوچوک کویدر وبنہ غرب طرفنہ بر بوچوق ساعت کیدوب

[۱] ب : پلاچہ [۲] س : قطوقری [۳] ک : لناقذا [۴] ب : نومچین . ک : لوچین .

[۵] ک : اولہ [۶] مین (اولہ دی) دیہہ اوقونورسہ دوزد لیر (م) [۶] ب : آووار وار .

ک : آووار وارا

اما بزدن صقلارلردی و بو قریه‌ده بیك بشیوز عدد نامدار فرقته صاحبی توفنك نداز کفره‌لری واردر اندن جانب شرقه بر اوق منزلی پراضطوز منصطرلری غایت مشهور کبیر مصنعدر یوز مقداری پاپاس منحوس قسیس خناس وسواس وارکم آینده ورونده لره طعاملری مبدولدر و بو پراضطوز آلتنده بر قبالی یرده بر کوچوک لیمانی وار یکریمی پاره فرقته صغار کوچوک لیماندر اندن شرق طرفه اوچ چیرک ساعت کیدوب اوج سایه برابر چیتوب و گاه انوب

قریه آردروشتا [۱]

بش عدد جمه کویلدرر جمه بیك عدد قلعه مثال کار کیر بنا کیره مت اورتولی اولدرر و جمه صغیر و کبیر قرق عدد کینسه‌لری و اوچ عدد منصطرلری وار و جمه اولرینک صو صانجیلری و جمه صوقاقلره ناظر قله مثال مازغال دلککری و باغ و باغچه‌لری یحسابدر و جمه ایکی بیك بشیوز عدد نامدار توفنك انداز کفره‌لری چیقار جمهلاً زیاده اشبهی یاراقادی [۲] و مهالا کی و لغترا کی و کریا کی و لیتر کی [۳] نامان قبودان کفره‌لری وار ایدیکم آق دیزی بونر فرقته لریله جمه قورقوتمشردی و مانیه و لاپتن جمه قورقوتمشردی آخر کار شمدی فرقته لرین مالطیه صانوب مقدا اسپراولان امت محمدلری دوتوب فرنکستانلره صاتمشار اما مسلمان خاتونلری حالا جاریه‌لری اولوب چوقدر و لکن چیقارماز خدای یچون آنلری ده عظمتیه خلاص ایده بوملعونلردن جمیعی مانیه کفارلری خوف ایدرلر زیرا جمه بهادر و شجیع و چته‌جی [۴] قومدرلر و مابینلرنده غایت حسیب و نسیب کچنر کفره‌لدرر اندن ینه شرق طرفه بر ساعت کیدوب

قریه قاصطانیا [۵]

برده ایچره واقع اولمش جانب اربعه‌سی یالچن قبالی و شاهین یووالی قرادر جمه اوچبوز مقداری حدیقه جنانلی و زیتون و انجیرلی جمه کرمه مت اورتولی معمور کویدر اما برعجاب آب حیات قیناق صولی بیکارلی شیرین محبوب و محبوبه‌سی چوق کویدر و جمه دورت یوز عدد توفنکلی کفره‌لری چیقار بونلر دخی پراضطوز کفره‌لرینک اللری آلتلرنده درلر اندن لودوس جانبته بر بوچوق ساعت گاه ذروه اعلایه و گاه قعرزمینه اینوب

[۱] س ك ، ط : آردوشتا. ب : آردوشتا [۲] س : باراقادی [۳] س، ك : لمبراکی.

ب : لمبراکی [۴] ك : جه‌دار [۵] ك : قاصطانیا . ط قاصطان

لسين اووا

بر باغلی و بانچهلی بر کوچوک اوواجقدر بو وادینک صول طرفیکی شرق طرفیدر
بر کوه بالا اوزره اندن

قریه لقتنی [۱]

صاقی باغ و بانچهلی کویدر اما صولری جمله اولرده و طشره قیالرده صارینجلردر
و جمله یوز عدد کارگیر کیره مت اورتولی دار منحوسلردر اما اوچیوز عدد توفنکلی
کفره لری چیقار اندن ینه جانب شرقه نیم ساعت دریا کناریه کیدوب

جزیره پراضطوز

بش میل احاطه ایدر بر کوچوک ادا جقدر صافی طاشقلی بی حاصل جزیره اولوب
یلدز جانبی اوچنده بر کوچوک قلعه جکی وار ایچنده انجاق اوچ عدد ویران کلسه لری
قالمش ماعدای خانهلری یری نمایان در اما صارینجلری چوقدر زیرا اولطرف کویلینک
قیونلر و کیدلری بوجزیره کزوب صولارلر سبب ویرانی اولدرکه ماتقدم قرشوسنده
اولان قرون قلعه سی غازیلری فرقه لری ایله بو جزیره یاقه ییقه خراب ایدوب اها لیلری
برساعت داغله قاجوب بریاچن داغ اوزره قریه پراضطوزی عمار ایدوب سا کن اولورلر
حالا بر آب حیات صولی و یحساب چشمه سارلی باغ جنان مثالی بر معمور قریه اولوب
چشمه لری ایقلمی اشغی سنده سراپا باغ و بانچه لری و مشبک بوستانلری یحسابدر
و آب و هواسی لطیف بر فرح فزایدر و اوچیوز عدد کیره متلی قلعه مثال اولدرکم
هر خانه بربرلینه ناظر اولوب توفنک مازغاللری وار جمله صوقاقلری کسمه قیالدرمدرکم
قدرتدن یک پاره دوشنمشدر و خلقی غیری قرالری کفره لریه دائماً جنک و جدال
و حرب و قتال ایدر یرار [۲] ملعونلردرکم نه مالطیه و نه وندیکه بلی دیمز ملعون و
خنزیردن اشد قومدر زیرا قرده و دریاده جمیع امت محمدیه و اوایلا وروب اسیر و بند
زنجیر ایدر بر بی دینلردر [۳] نیجه بیک امت محمدک اهل وایاللرین و کوربه قزولرینی و
محبوبه قزولرینی تصرف ایدرلردی و حالاینه تصرفلرنده نیجه امت محمدک قزولری وار

[۱] ب ، س ک ، ط : لغتی [۲] ک : یرامن [۳] ک : ایدن بوی دینلردر

و مشهوردر و غایت عاشق پرست کراتسه غورتلری اولور و بو غچچیانک بشیوز عدد توفنک انداز شهباز کفره لری چیقار غایت معمور و مزین و شیرین کویدر بر منصطری وار آینده و روندلره نعمتلری میدولدر اندن شرق طرفه ... ساعت [۱] داغلیر و سنکستان و چنکستان کوهر آشوب

واروش قریه بیغا [۲]

بر حقور یرده اولماغیه لسان روجه بقادیا [۳] دیمت قیو دیمکدر [۲] حدآنده آب حیات چاه ماه لری وار و آب زلال چشمه سارلری و بی نهیاه باغ و باغچه لری محبوب و محبوبه لری بحسابدر و جمله ایکویوز عدد کیره متلی قلعه مثال اولدر و جمله بشیوز عدد توفنکلی کفره لری واردر ویدی عدد کوچک کنیسه جگاری واردر اندن ینه شرقه بر ساعت کیدوب طاشقلی دره لر اچره کیدوب

واروش قریه پاندالوینا

نام بر عجایب بیلاغ بناه کویدر که بر کوه سربلند بیلاغ عظیمده واقع اولوب نیجه یوز آب حیات صولری جریان ایدوب بیلاسنده یوز بیکدن متجاوز قیون و کچیلری اولیوب کزر بر تقر جگاه بیلادر اندن بر ساعت شماله (لانقادا [۵]) بوغازن آشوب مثلی مکر عربستانده ناقوره یا خود ژیه [۶] بوغازلری کبی صارب بوغاز اوله اشته مانیه کفارلرینک عصیان ایدکلری بو بوغازلره دایانوب آل عثمانه قرشو قورلر بو لانقادا بوغازندن یوز بیک مشقت رنج و عنا ایله کچوب ایکی بوچوق ساعت شرقه کیدوب قلعه مزستره در آکه وارمیوب اندن ینه جانب غربه ۱۰ ساعت کرویو دونوب تکرار قلعه ضرطنیه کلوب بوراده ضرطنه اطرافنده کی واروشلری جمله تحریر ایدوب سلامت کلک اندن ینه جانب قبله یه ... ساعت [۷] ساعت یاچن قیالی داغلیر آشوب

اوصاف میلا لیمانی

اللی پاره کیمیری آلور کنارلری سیاه یاچن قیالدر یناشماق مشکدر اما اوافق فرقتلر یناشماق قابلدر لکن صوی یوقدر اندن بر ساعت قیالی داغلیر آشوب

[۱] ک : ۲ ساعت [۲] ک ، ط : بیغا . ب ، س : پیغا [۳] ک : بیغادیا . س : بیغادیا

[۴] باقیسه (بیغا دیولر بیغا دیمکدر) اولمیدی (م) [۵] ب : لانقادا . ک : لانقادا

[۶] ک : رنوه . ب : زیوه . س : نسخهی نقطه سزدر [۷] ک : ۴ ساعت

ایچندہ اولان لاشہ مردارلرن کندولرہ طشرہ طشیدوب قلعہدہ کی جامعہری تطہیرایدوب
 معبدکام مسلمین اتدک و بزیم اسیر اولان امت محمدی دفن اتدکاری محلی حالامقابر مسلمین
 ایدوب اطرافلرینہ دیوار چکوب حدود تعیین اولندی و قلعہیہ اینوب چیقہ جاق یولاری
 جملہ رعایا و برابارلرہ و چراخورلرہ فرہادی کولنکلر ایلہ قیلاری کسدروب عربہلر وبال
 یمز طوپلر چیقاجاق شاہراہلر اولوب درون قلعہدہ جملہ... عدد بال یمز طوپلر و بی حساب
 جبہ خانہلر و آلات سلاحلر و سایر مهمات ولوازماتلر قیوب حقیر یولار تطہیرینہ وجبہ خانہلر
 قومغہ مباشر ایدم و بوقلعہ نک اشغیسندہ بش عدد دخی واروش عظیملری وارکم ہربری
 بر کونہ زیبا باغ و بوستانلی و نخلستان کلستانلی آب و ہوالری و بنالری خوب محبوب
 و محبوبہ لری مرغوب جوانلری اولوب دیلار ایلہ تعبیر و قلملر ایلہ تحریر اولغاز اہ، بو
 قلعہ دن اشغی براوق منزلی بعیدیردہ (واروش قریہ قانبوسی) [۱] اوچیوز عدد کرہ متلی
 و باغ ارملی و مشبک بوستانلی قلعہ مثال کارگیر بنالی و تحتانی اولری وار و ایکی منصطری
 و یدی عدد کنیسہ لری و یمش عدد آب حیات صو قیولری وار اوردوی اسلامک نصفی
 بو محلدہ مکث ایدوب عظیم چارسوی بازار اولنمشیدی بو محلدن قلعہیہ نیجہ بیک اشک
 یوکی آب حیات صولر طشتردی بو واروشک بیک عدد توفنک انداز کفرہ لری چیقار
 بو کفرہ لر کندی پاپاسلرن قتل ایلدیلرکم «سزک رأی و تدبیر کز ایلہ قلعہ ترکہ و پروب
 ینہ اللرندن آیرز دیدیکیز شمدی ترک اشته قلعہ سن قہقہا ایدوب ایچنہ اون بیک عسکر
 قیوب بر دخی بوقلعہ ترک الندن آلماق محال اندر محالدر و حالا قلعہ التدہ اللی بیک ترک
 عسکری کتردیلر» دیو نیجہ سوز ساحی کفرہ اختیارلرن بو کافرلر قتل ایلدیلرکم عجب
 ملعون بی دین قوم لعین اولدقلرندن قلعہ تمام اولنچہ دورت آی کامل عسا کر اسلام
 بو واروشدہ اولر و چارشوی بازارلر و خیمہ و خرکاهدن بازارنری قوروب بر عظیم اوردوی
 اسلام اولدی کہ جمعی ذی قیمت اشیلر بی قیمت بولنوردی و بو واروشدن یوقوش اشغی
 بر بو حوق ساعتدہ صارپ یرلرایلہ کیدوب

(واروش قریہ قاچیچا) [۲]

بر صارپ داغ دامندہ بر آب حیات قاینق صولی و ہواسی لطیف باغ مرام مثال یوز عدد کارگیر
 بنالی و کیرہ مت اورتولی قلعہ مثال اولردر مانیہ ولایتندہ قاچیچا کوزہ لی وزیتونی ممدوح

[۱] ب : قنبوس [۲] س ، ک : قاچیچا

بو قلعه ايجره قات اندرقات بشيوز عدد كره متلي و قباغان اورتولي اولر وار جابجا درخت متهالر وار بو اولري علي پاشا بعضي كفره لردن كندو ماليله آلوب جمله كفاري قلعه پن طشره قووب كنيسه لرده اولان لاشه مر دارلرن دخي طشره چيقار دوب شهري ملونات مشر كيندن طاهر ايدوب [۱] و جمله يدي عدد كنيسه لرك قلعه اور تاسنده ايكي [۲] سعادتلو پادشاه ايجون جامع منور بنا آديروب قبايري و مناره لري اوزره التون ايله مطلا علملر ايله مزين آديروب برن دخي صدر اعظم جامعي ايدوب برن دخي علي پاشا كندو نامه جامع ايدوب ز كريا افندي بر مسجد انشا ايدوب حقير بر خانقاه خلوتي ايدوب والده سلطان ايجون بر مدرسه وايكي مكتب و برعلي پاشا تكيه سي و برهام و برعلي پاشا سرايي و بر حاجي احمد اغا سرايي و ز كريا افندي سرايي و اون عدد [۳] اودالر اولوب آلتري جمله بر [۴] طشره [۵] الهی عدد دكانلر اولوب جمله ز كريا افندي چارشوسي مسجدينه وقف اولندي و حقير دخي اوچ عدد دكانلر آدروب وقف تكيه ايدوب قلعه دزدارن ناظرالظار ادم و دخي نيجه كونه عمارتلر انشا اولنوب ميري صو صارنجلرندن ماعدا كينه هر اوده بر صو صارنجلري مقرر در و نيجه شيلر بنا اولنماده در و بو قلعه جمله دائراً مادار طقوز عدد عدد متين و قوي طابيه لردر اما قبله طرفنده كي كرج خانه طابيه سي طاشاغه حواله اولماق ايله اول طرفه دورت عدد طابيه بنا اولنديكم هر بري كويا بر سد قهقهه لردر بو قلعه نك بر قوسوي دخي جانب شماله مكشوف اولوب كوچك قپودر و جانب اربعه سنده قلعه دن خارج باغ ارم مثال دورت عدد و اروش عظيم لري و اركم هر بري بر قصبه مثال معمور محله لردر كم هر برنده بشر التيشر عدد منصطر لري و قرقر و الليشر عدد دكانلري اولوب جمعي داغ و راغلر نده باغلري باغ مرا ملردر و جمعي اكنلري ال چپاسيله اكن [۶] اكيلوب جمله يالچين قبالر اوزره امت محمد اسير لري طوپراق طشيوب عملي باغلر و باغچه لر ايجره سد عظيم لر ايدوب باغلري و طارله لرينه بمبه و قلمبوق ا كوب لر حمد خدا بوديار فتح اولوب امت محمد زندانلري بو حقيرك رأي و تدبير ايله جمله صو صارنجلري اولوب حمد خدا جميع كمارلر امت محمد لره طوپراق طشددق لرينه كوره بز دخي حالا آنلره طاش و طوپراق طشدوب قلعه و باغلر و باغچه لر بنا ايدوب جمله كنيسالري

[۱] ك : ايتديروب [۲] س : اور تاسنده كني [۳] س ، ك ، ط : اون عدد [۴] اشبو (بر) كله سي ك ، ط نسخه لرنده يوقدر [۵] دوغروسوي (صره = صيره) اولمليدر (م) [۶] اشبو (اكن) كله سي ك نسخه سنده يوقدر

و بر یایلیم طویلر انداخت اولوب یدی یردن جنک و جدال حربی طبلرینه طره لر ضرب اولنوب قلعه‌نک اساس تاریخی (حی حفیظ‌الله) [۱] لفظی اولدی سنه ۱۰۸۱ ایکی آیک ایچنده بوقلعه مجدداً برقلعه معمور و شیرین و متین و مستحکم اولوب کویا قلعه کوه‌نکین اولدی (تاریخ دیگر)

اولیا یه بری قلقوب صورتی اسمی تاریخین اسمنه دیدی بوسیدی [۲] قلعه کوه‌نکین [۳] سنه ۱۰۸۰

فی الحقیقه بر کوه بالای سربلند اوزره واقع اولمغله نکین دینلسه وجهی واردر شکل بادی واقع اولوب قیلدا شماله طولانیجه انشا اولمشدرکم بر شدادی دیوار استوار اولوب تمهلی دورت معمار آرشنی واسعدر و قدحیطی [۴] اون ایکی معمار آرشنی عالی اولوب دأراً مدار جرمی کامل بیک یتش آدمدر اما خندق یوقدر زیر جانب اربعه‌سی یالچن اوچوروم قیالردر و جمله ایکی قات قبولری وار بری شمال جانبنه ناظر اولوب حقیرک ابتدا اذان محمدی تلاوت اتدیکم قیودرکم حالا اذان قپوسی دیو نام قومشردر ابتدا غزات مسلمین بوقلعه یه بوقپودن کردکلرندن فتح قپوسی دخی دیرلر بوقپونک عتبه علیاسی اوزره حقیره مرمره قازوب آلتون و لاجوردی ایله یازدیغم (تاریخ) بودر

عون حقیله [۵] علی باشا ییوب بوقلعه مانیه‌ملکی بی‌امانیکین [۶] اولوب ابن‌امین [۷]

اولیا خیر دعا ایله دیدی تاریخی حق تعالی ایله بو حصنی اعدادن امین [۸]

سنه ۱۸۰۱

[۱] بوراده کی (حی حفیظ‌الله) ترکیبی (۱۰۸۲) ایدپورکه حقیقته مخالفدر اونکچون دوغروسی (زی حفیظ‌الله) اولمیدر فقط یوقاریده کی (حی حفیظ‌الله) دوغرودر چونکه اونارخ ایچون دکله معنایی ایچون سویلنمشدر معافیله اونکده (هی حفیظ‌الله) یاخود (های حفیظ‌الله) اولسی ممکندر (م) [۳] ک: شیدا [۳] متنده کی (سیدی) کی ک نسخه‌سنده کی (شیدا) ده‌یا کلیددر دوغروسی (شیدر) اولمیدرکه (شیدر قلعه کوه‌نکین ترکیبی (۱۰۸۱) کوستریور. (شیدر) کله‌سی بوراده معناسز اولیوب جواب اولابهام ثانیاً تفسیر صورتیله - ویلنمش و (قلعه کوه نکین) بدل اولمش اولور. نحو ترکیده بدلاک قبول ایلمه‌سی بر نقصاندر (م) [۴]. دوغروسی (حائط) اولمیدر (م) [۵] ک: حق ایله [۶] ک: بی‌امان اینکن [۷] دوغروسی (امن و متین) اولمیدر (م) [۸] بوصراع حساب ایدیلیرسه (۱۰۷۲) ایدپور اوست طرفنده تعیمه‌سی ده یوقدر اونکچون اوچنجی مصراعده کی (خیر) کله‌سنک یرینه (طقز = طقوز) کله‌سنی کتیرملی او زلمان تاریخه ۹ علاوه ایدیله‌جکی اکلاشیلیر و علاوه ایدلکده تمام اولور (م)

فرياد و فغانلرينه باقيوب هر طرفندن كفار خا كساره كوز آچدر ميوب كفارك هر طرفدن
 صولرن كسدكلرنده كفار دوزخ قرار بلاجنك و جدال دندان بدنلر اوزره «امان الامان
 اى كزیده عسا كر آل عثمان ه ديوب بياض امان بير اقرن ديكوب قلعه فتح اولدوقده حمد
 خدا بو عبد كمتر ابتدا دال قلعج اولوب قلعه قپوسى اوزره ابتدا اذان محمدى نى تلاوت
 آتمك بو عبد كمتره ميسر اولوب جمله غزوات قلعه يه دولوب جمیع كفار امان ايله طشره ده كى
 محله كويلرينه كيدوب قلعه فتح اولديغنه بو ابيات تاريخدر

اوليا بو فتح ايچنده بولنوب اتدی دعا آه ايدوب نايه لي دیدی تاريخن وای ضرته [۱]

سنه ۱۰۸۱

حمد خدا بلا تأسف بويه بر صعب حصار متينه فتح اولوب ممالك اسلاميه الحاق
 اولنوب مزستره سنجاغنه ضميمه اولنوب اوچيوز اچيه پايه سيله منصبي قضاسى [۲] مورهل
 ز كريا افندی يه صدقه اولندی اما زمان سلطان مرادخان ثالثه سنه ... تاريخنده قپودان
 قلعج على پاشا خوفندن بومانيه كافرلى بو صريطه [۳] رقات مفيدو مختصر قلعه ديوارن
 طشره دن چويروب دخى وسعت اوزره آتمشله اما مرورايام ايله جابجا منهدم اولدوغندن
 هان سردار معظم على پاشا ذوى العقول [۴] عسکر دريا مثالى بو قلعه يه او شروب جمله
 منهدم ايدوب اون ايكي بيك ارغاظ و جمله ايكي بيك عدد نجار و بنا و جمال [۵] ايله بو
 قلعه مجدداً بنايه مباشرت ائدكده بو عبد حقير سعد ساعتى و طالع عمارتى كوزه دوب ايمين
 اوقا تده جمله عمالار اللرنده طاش و كرچلر ايله آماده اولوب تمام ساعت ميمونه مصادف
 اولدوقده (حى حفيظ الله) ديوب المده كى طاش و كرچلر قلعه اساسنه قودنغده جمله
 استاد و عمال و بنالر دخى اللرنده اولان سنك خراى خير حشبلرى [۶] تمللره براغوب
 حقير بر كره كلبانك محمدى كتروب صدای الله الله اوجه پيوسته اولوب بر يابليم توفسكلر

[۱] ب : ظر نطه . س : ضر نطه . [بو مصراعده تاريخ (وای ضرته) تركيبندن
 چيقه جق حالبوكه يالكز (ضرته) كلهسى (۱۴۵۵) ايدبور. ديمك كه بوكله ياكليشدر دوغروسى
 س نسخه سنده اولدینی كبی (ضرته) دركه بوكا كوره (وای ضرته) تام (۱۰۸۱) ايدبور
 بوكله ك نسخه سنده (درنده) وزنده ، س نسخه سنده (مضبطه) وزنده حركه لنشدر كه وزنده
 يونی ايجاب ايدبور. بناء عليه بو دوغرو اولق لازمدر] [۲] ك : قضاسى منصبي [۳] دوغروسى
 (بو ضرته) = ضرته نى (اولميدر م) [۴] ك : مدبر [متن (ذى عقل) شكلنه قونولورسه
 دوغورلور م] [۵] دوغروسى (عمال) اولميدر م [۶] ك : جيروخشبارى [دوغروسى
 (جس و خشتلرى) اولق ممكندر م]

اسلامك اوكلرينه دوشوب كتمده اما عسا كر اسلام كفارك بو كونه انقيادلرينه اعتماد ايتيوب ايا بنوك صوكي نيه منجر اولور ديوب جميع عسا كر اسلام پر سلاح وحاضر باش اولوب آهسته روش ايله نيم ساعت يوقش يوقرو يورويش ايدوب صافي زيتونلی باغ ارم معموراتلر ايجره عبور ايدرك

قریه دولوز

بو دخی صریطه قلعہ سنک تماندن بر محله سیدر بر سارپ صرت پشتہ اوزره اوچیوز عدد کره مت وقیاغان اورتولی و ما زغال دلکلی قلعہ مثال اولری وار جمله بیک سکیز یوز عدد توفنک انداز کفره لری وار جمله بونلر دخی مطیع و منقاد اولوب پاشایه و جمله عسکره ضیافت عظیملر ایدوب هدایای و افره لر و یروب و عسا کر اسلامه جمله کفره لر و سیله اولوب اندن یه جانب شرقه یوقوش یوقرو نيم ساعت باغلر و زيتونلر و بمبه طارله لری ايجره کیدوب

دريان اوصاف محاصره کليد قلعہ مانیه يعنی حصار استوار صرطنه [۱]

سنه ... تاريخنده ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی بالذات سعادتله موره جزیره سنده کوردس قلعہ سی و مزستره قلعہ سی و نیجه قلاع متینه لری فتح ائدکلرنده قوجه محمود پاشایی سردار معظم ایدوب بو قلعہ صریطه فتح ائدکده جابجا یرلرن منهدم ایدوب جمله مانیه کفره لری مطیع و منقاد اولورلر اما بعده بو مانیه صعب و سنکستان و اسکله فرنگستان اولوق ايله کفارلری عصیان و طغیان ایدوب بو صرطنه قلعہ سن دخی تعمیر و ترمیم ایدوب برده و بجرده بو آنه کلنجه نیجه یوز بیک امت محمدلری اسیر بند زنجیر و نیجه بیک پاره کمیلری اخذ و قبضه تسخیر ایدوب نیجه بیک پاره قرا و قصبات و قلاعلری احراق بالنار آتمشردی نیجه کره اوزرلرینه سردار معظملر واروب جمله عسا کر اسلام بو صار بلیق قیالر اره لرندہ منہزم اولوب امت محمدی قرارلردی خصوصاً بر کره سنه ... تاریخنده یانیه لی ارسلان پاشا بونده منہزم اولوب جان قورتلماشدر اما حمد خدا بوسنه ۱۰۸۱ سال غراسنده سلطان محمد خان رابع ابن ابراهیم خان دولتنده بو دفعه ثانیده بدست سردار علی پاشا بو قلعہ آن واحدده عسا کر اسلام ايله محاصره ایدوب درون قلعہ دن کفارک امان دیو

[۱] دوغروسی (صرطنه) در (م)

دروصف اشکال لیمان ضرنطه

اغرب غراییدن بر لیماندر کم اغزی غرب طرفنده قلعۀ قرون جانبه ناظر اولوب
ایکیوز پاره کمی آلر ایچه جک آب حیات صولری قیالردن قینایوب چیقاریدی روزکاردن
امین لیماندر اما یلدر روزکاری غایت مخالف دوقنور و بر آب حیات صوینی دخی یوقارو
باغلرندن کلر ازاجق قیناقدن و لیمانک شمالی طرفنده کی قیالردن بر صو چیقار سهیل شورجه در
یلده بر کره کر از موسمنده جمله فرنکستاندن فرقه لر و قالیونلر ایله ... مبتلا و اهل
عرز [۱] کفره کلوب اول صودن ایچوب اون بش یکر می کره تختانی عمللر ایدوب
وجود انسانده اولان علل مختلفه لردن جمله صفرا سودا و بلغمی وغیری اخلاطلری [۲]
سوروب آدمک ایچن پاک ایدر لکن متون وقرون عسکری فرقه لردن کفره لر بوصوینی
حضور ایله ایچه میوب نیجه بیک فچیلر ایله بو صودن جمله فرنکستانه سوکتروب انده
ایچرلر غایت مشهور آفاق مسهل نافع صودر که حکیم شربندن اعلادر زیر حکیم مطلقک
صنع قدرتی شربتدر پاشای کامکار بولیمانده جمله عسکریله مکث ایتمشکن مقدا انا بولیده
قالان دونانماز جمله عسکریله و جمله متون وقرون و هلو میچ و غستون و اوارن و باللی
بدره و اینه بختی و ایاماوره و پره وزه فرقه لری جمله عسکریله پر سلاح امداده کلوب
اوچ کره اوچر یا بلیم طوب و توفنکلر شادمانلری ایدوب ضرنطه لیمانه لنگر انداحت
اولوب یصدقلرنده [۳] اوردوی اسلام غنیمت اولدی بولیماندن یوقوش یوقرو بر ساعت کیدوب

قریه مالدینا

ضرنطه قلعه سنک بر محله سیدر کم جانب اربعه سی باغ ارم مثال یوز عدد کره مت و قیاغان
اورتولی کار کیر و متین کفره اولریدر اوچ عدد منسطرلری و اوچ بیک عدد توفنک
انداز کفره لری واردر جمله سرکارده اولان ایش ارلری و جمله پاپاسلری پاشایه کلوب
بر اوپوب اطاعت ایدوب عظیم ضیافتلر ایدوب پاشایه نیجه یوز دونلوق [۴] الوان
الوان چوقه لر و قاشلر و آنک مثالی هدایالر وروب جمله قوجه کفره لر پیاده عسا کر

[۱] ک: اهل علت [متنه کوره] اهل عذر (اولورسه دوغرو اولور (م) [۲] ک: اخلاط
فاسده و فضلات کلسده لری [۳] ک: یا تدقلرنده [متنه کوره] یطدقلرنده (اولورسه دوغرو
اولور (م) [۴] ک: نیجه یوز والوان الوان دونلوق

مورہ دن معزول عبداللہ پاشا دن خبر کلدیکم زدخی بش بیک عسکر ایلہ وارمق اوزرہ یوز دیو مکتوبلر کلدی سنہ ۱۰۸۱ ماہ صفرینک . . . کونی جملہ مانیہ کفرہ لرینک ایش ارلری واختیارلری کلوب پاشایہ بولشوب ایتدیلر «سلطانم سن صفا وخوش کلدک جمیع اولاد وعیال وانسائمز ایلہ سلطانمک سعادتہ کلمہ سنہ منتظر ایدک جمیع زماندنبرو بولایت مانیہ ایکویز یلدرکم بر اسلام ایاغی باصمہ مش ویوللرندن کچمہ مش صرپ یرلری بال یمز طویلر کچر یوللری سلطانم سعادتہ عبور ومرار ایچون تطہیر اتمش [۱] لطف ایدوب یارن قناچی اغالر کلوب پاک یوللریمزدن عبور ایدوب ایرتسی کون سلطانم دخی صرظہ قلعه من آلتہ سعادتہ کلوب تشریف بیورک» دیوب زمین بوس ایتدیلر پاشای کامکار دخی بونلرہ احسان وانعاملر ایدوب بو اختیار کفرہ لری دخی نزا کتہ رهن آلیقیوب قناچی احمد اغا ایلہ اون براق عسکر ویش بیک عدد پر سلاح مزین و مرتب ایلدوب بعضی قوجہ مانیہ کفرہ لرن بلہ [۲] طوغ پادشاهیہ قناچی ایلری کتمده ایرتسی کون پاشای عاقبت کار جملہ مانیہ قوجہ لرن کوز حبسنہ آدیروب کندوسی بسم اللہ نیۃ الغزا دیوب اسب صبا سرعتہ سوار اولوب بکرمی بیٹ عسکر بلہ [۳] مانیہ کندولری حرکت اندکدہ ینہ مزسترہ سنجانچی بکی والای بکیمی ایلریہ بش بیک عدد پر سلاح کزیدہ و پیادہ عسکر ایلہ چارچی [۴] کیدوب پاشا دخی جمہ عسکر بلہ صاغ وصول یانلرنده عسکر بی پایان پر سلاح قتلری اندہ ذوالجناح وار یمین ویسارنده جیوش موحدین داغی وطاشلری بزہ یوب مورمارہ سکر در کبی قیالردن لشکر ایرشوب [۵] حاضر و آمادہ اولراق آہستہ آہستہ کیدہ رک یدی یردن سنجاق بکلری طبل قدم جنک حر بیلرن دو کورک داغلر و بللر ایکل ایکل کلیرک چتال قتلرک رایجہ لری جہانی دوتراق لب دریا ایلہرہ راست ایلہ بدرستی قبلہ طرفہ ۵ ساعت کیدوب (بش کوز مانیہ دکرمانلری) ہان دریا کنارندہ بر یالچین قیادن بر نہر عظیم چیقوب بش کوز آسیاب مصنوعی آب حیات صولرچو یروب اول محلہ دریا بہ قریشر بود کرمانلرک بر عظیم قلہ سی وار ایچنہ ایکویز عدد ادم صغار جانب اربعہ سی ما زغال دلکلر یدر بود کرمانلرک جانب اربعہ لری سراپا صریطہ قلہ لینک [۶] مزین باغلر یدر اندن ینہ لب دریا ایلہ جانب قبلہ بہ صافی باغ و بوستانلر ایچندن عبور ایدوب بر ساعتہ

[۱] سن نسخہ سی نقطہ سن ایسہ دہ شکانہ باقیلر سہ (ایتمش) او قونہ بیلر یاقیشان دہ بودر (م)
 [۲] بورادہ (آلہرق) کلمہ سی لازمدر (م) [۳] ط : بکرمی بش بیک [۴] س ، ک : چار قناچی
 [۵] س ، ک : لشکر قیالردن طر مشوب [۶] ب : صرظہ لینک

اقبع اولوب بشر التیشریوز اولی معمور کویلردر بونلرک کفر دلری دخی مانیه کفارینه سهل
قه لنوب کچنزلردی بوقرالرک جمله سندن صلاحور رعایالرن تحصیل ایدوب ینه جنوب
رفته ... ساعتده [۱] سنکستان اوچوروم یوللر اوزره باش اشغی ... ساعت کیدوب

منزل قاعه فله مطنه [۲]

یعنی قله ماتیم دیمکدر [۳] ماتقدم یتش یدیده اوصافی مفصلاً مرقومدر کم تکراره
اجت یوقدر اما شممدی حقیر وارد قده سردار ظفر شعار علی پاشا قلامطه سحر اسنده
کث آتمکه کلور کن قلامطه قلعه ستک دزداری وقپودان پاشا خاصی اغاسی وقاضیسی وجمه
بر اعیانی وجمه قلعه نفراتلری سردارک استقباله الای عظیم ایله چقدقلرنده حقیر دخی
له واروب قلعهدن عظیم طوب شادمانلری اولوب علی پاشا زیر قلعهده مکث آتدکه
بقیر بولوشوب تحصیل آتدیکمز صلاحور وچراخور رعایالری دفتر ایله چری باشیلره
بوز باشیلره تسلیم ایدوب خیمه مزله دائره مزده مکث آتدک اولکون مانیه وصرنطه [۴]
نقارلرینک شهلری کلوب بشکشن [۵] سرعسکره وروب احسان و انعام و استمالتلر
وروب انلرک بزم قدرغلر مزده مکث [۶] آتدکلری اسیرلرن برای مصلحت وروب
لامطه [۷] شهری ایچنده هر بر کلن کفره لره بر کفره خانلرن قناق ووروب عیش
وشه مشغول اولوب هر بار التفات اولنوب احسانلر اولوردی اولکون قرون عسکری
رت پاره قلیونلر و آلتی پاره بالقارمطه نام فرقه لرین زین ایدوب قلعه قلامطه لیماننده
عظیم طوب و توفنک شادمانلری ایدوب جمله عسکرلری قرایه چیقوب ینه الای عظیم ایله
لامطه التده سرعسکرک اوطاغی اوکندن الای عظیم ایله پر سلاح عبور ایدوب یکر می
دد قرون اغالری سرداره بولوشوب اوردوی اسلام ایچنده قنوب برکلبانک محمدی چکوب
ریایلم توفنک شادمانلری ایدوب آسوده حال اولدیلر جمله الچیلکه کلن مانیه کفارلری
عسکر بی پایانی کوروب عقللری باشلرندن کیدوب پریشان حال اولدیلر واولکون ینه

[۱] ك : ه ساعتده [۲] س ، ك : قالمطه [۳] ك : قالمادیام . ب : قلعهماتیم [۴] ك :
ربطه [دوغوسی نقطه لی ض ، نقطه سزدر ، چناق ن ، هاء رسمیه ایله (ضرنطه) در فقط
ك متده ، كرك دیگر نسخه لده تصحیف اثری اوله رق بر قاچ شكوده کچور نسخه لرك شكلی
جودنی محافظه ایچون هر بریسی عیناً محافظه ایتدم (م) [۵] ك بشکشن وهدایالرن [۶] ك :
ب [۷] ك : قلامتا

بویله یرلرده کاد اوج سمایه وکاد قعر زمینه پیاده اولوب یورویرک ونیجه یرلرین امکلیرک [۱]

کچرک نیجه آب حیات صولردن ایچرک

اوصاف ولایت حدود مایه

یه داخل اولدق اما بو قرالر سهل حربیه اوجیله مطیع قرا کفره لریدر بعضی زمان عشر سلطانی وپرلر وکاد ویرمز لر بو محملاری ... ساعتده [۲] صعب سیلالری یوز بیگ رنج و عنا ایله کجوب (منزل قریه قوج اووا) بو کویرک جوارنده شماله بر ساعت قریب (قریه سیج اووا) بو نواخیلرک کویرلینه شهباز کویرلی دیرلر بو سیج اووا کویرک آل آل [۳] کرازلری ممدو حدرکم ربع مسکونده مانندی ونظیری یوقدر و بو کویه قریب (قریه زریچا [۴]) و بوکه قریب ایکی عدد قرالر دخی وار (قریه اناصتوص اووا [۵]) بو مذکور بش پاره قرالردر که دردی و دپلی یرلرده باغ و بنجهلی بشر التیشر یوز کار کیر بنا کیردمت اورتولی اولی کویرلدر جمله کفره لرینک کارلری باغلا و ایکی جیلکدر [۶] و جمله سی مزستره سنجاغنه تابع شکلی زعامت کویرلدر اما هر زمان حربیه اوجیله سویلشر کفره لدر سهل ثقلت [۷] اتسک جمله ایچ مایه ولایتنه کیدوب کویرلی خراب قلور اول اجلدن بونلره مدارا ایدرلر کاه مطیع وکاد عصیان شکلن کوسترلر اما ینه جمله ... کفره لرینک عصیان و طغیانلری ینه بونلردن حاصل اولور زیرا بو آلتی پاره قرالردن ایکی بیکدن متجاوز توفنک انداز کفره چیقار غایت عتقا پلید عنید کفره لدر و بو کویرک شمالنده کی داغلرک اردنده یکر می پاره عدد شهباز کویرلی واردر لوندار قضا سنه تابع شکلی زعامت کویرلدر کم هر بری بشر التیشر یوز عدد قلعه مثال اولی [۸] کویرلدر کم جمله زعامتلدر اولا (قریه دوراه) عجمزاده رئیس افندی کویدر (قریه او اووز) [۹] بو دخی زعامتدر و (قریه بوله توز) [۱۰] بو دخی زعامتدر (قریه وورو مورس) [۱۱] بو دخی زعامتدر بو قرالر جمله مایه ولایتنک اتسکنده شمال جانبده

[۱] ک : اینک لیرک [۲] ک : ۷ ساعتده [۳] ک : آل الال [دوغروسی (عالالال) اولیدر (م)] [۴] س ، ک : زریچا [۵] ک : اناصتوص . ب ، ط : اناصتوص [مشهور املاسی (اناسطاس) در (م)] [۶] ک : ایکی جیلکدر . ط : انکی جیلکدر [بونلرک ایکی سی ده یا کیشه بکز یور (م)] [۷] بو کتایده (ثقات) کله سی نظیق وصیقه شیر مق معناسنده استعمال ایدلنکده در (م) [۸] س ، ک : اولو [۹] س ، ک : آو اووز [۱۰] ک : یولانوز . س : یوله توز . ب : یوله توز . ط : بوله توز [۱۱] ک : وورو مورس . ب : دورو مورس . ط : دودو مورس

وچراخورلر سردار علی پاشا کتخداسیاه جمله پر سلاح اون بیک کزیده عسکر مانیه نك قوچ اووا یوللرن پاك ایدوب طوب یوللری آچماغه کتیدیلر و برقولدن دخی لوندار [۱] وشهباز کویلیری یوللرن تطهیر آتمکک مزستره بکی عسکر یله و کور دس و بار دونیه و باص اووا [۲] لشکر یله اتنه قلعه سی دزداری یوسف اغا اتنه قولیله مزستره بکیله مأمور اولوب مذ کور کوندار یوللرن اون بیک عسکر اسلام ایله تطهیر آتمکک روانه اولدیلر بعده ماه ... کونی یوللرک تطهیر اولدوغی خبری کلنجه مزستره سنجاغی الای بکیسی اوچ بیک عدد کزیده پر سلاح ارباب تیمار عسکر یله مزستره نك یکیچری سرداری جمله نفراتلریله و دزداری قلعه نفراتلریله الای بکینک بیراغی آلتنده کندی بیراقرن کشاده قیلوب جمله الی بیک عدد عسکر ایله مزستره الای بکیسی چارقاجی اولوب قناجی اغا ایله علی پاشانک طوغیله لوندار یولته دعا و ثنا ایله روانه اولدیلر اردی صیره پاشانک طوغی قناجی صاری قیا و حسین اغا بیک عدد پر سلاح عسکر یله الای کوستروب لوندار قصبه سنده مکث ایدوب ایرتمی کون علی پاشادریا مثال عسکر یله سکسن پاره شاهی ضربنن طوپلری وجهه خانه لریله الای عظیم ایدوب بسم الای [۳] ایله توکلاغاً علی الله دیوب (منزل لوندار) قصبه سنده مکث ایدوب اندن قالقوب (منزل قلامظه) ححر اسنده عسا کر نصرت مآثر ایله مکث ایدوب جمله عسکر اسلام جمع اولماسنه منتظر اولورلر اما بو حقیر بعض مصالح عسکر اسلام چون مزستره شهرنده قلوب ایشلریمز تمام کوروب مستره دن قالقوب

مانیه ایچندن مانیه غراسنه کتدیگمز یول اوزره اولان عبرت نملاری یا ایدر

اولا مزستره شهرندن جانب غربه قلعه ایچندن باش یوقرو (لانتقاد) [۴] یولی ایله ۳ ساعت باغ ارملر ایچره آب حیات صولر نوش ایدرک کیدوب (منزل کاربان سرای) یر مسیره کاه یردرکم کونا کون حوضلر و متعدد حجره لر ایله آراسته بر خیابان روم بر تفرجگاه عموم و بر دفع غم نوم ایدمکک فرح فزا یردر اندن لانتقاد بوغازی ایچره کیروب العیاذ بالله شاهین وزاغوس یولی قیالی داغلا و بیان کچیمی یوللی خوف و مخاطره اوچوروم یرلری عبور ایدرکن بر مزستره لینک آتی ایاغی سویشوب [۵] قیلردن اشی قره قوش کبی اوچوب پاره پاره اولدی تابومرتبه ضیق و تنک و دار یوللر درکم نمودباله

[۱] س، ک، ط : کوندار [۲] ک : باطن اووا [۳] ک ؛ بسم الله [۴] ک : لانتقاد

[۵] ک : سورشوب [دوغروسی (سورچوب) اولمیلیر (م)]

دیوان پادشاہی اولوب بعدالضیافہ طبل حربیلرہ طبلر اوریلوب جملہ کفار « الامان ای علی پاشای آل عثمان ، دیو امان دیلوب جملہ سنہ طرف پادشاہیدن بر چوقہ و برر امان مقرمہ لری کردنلرینہ بند قلوب الی عدد کزیدہ اختیار کفرہ لری علی پاشا یانندہ امانت و رهن و قلاغز آلیقنوب ینہ تدارکلر کورمکہ یوم بیوم مقید اولنوردی حکمت خدا اولکون علی پاشانک عسکر یلہ کتخداسی وا کریبوز سنجاغنگ یدی بیک عدد پاک و مسلح و مرتب کزیدہ لوندا ت عسکری اولکون امداد کلوب طبل آسایش چلراق سراپردہ اوکنندن الای ایلہ عبور ا تدکلرندہ مانیہ کفرہ لرینک ایلیری بو قدر عسکر پرسلاحی و بو قدر بارکاه آل عثمانی کوروب انکشت بردهن ایدوب عالم حیرتده قالدیلر بو عسکر اسلام اوردوی هایون ایچنده مکت ایتدکلری آن بر کرہ کلیانک محمدی چکوب و بر یایلیم توفنکلر آتوب مزسترہ قلعہ سی دخی عسکر اسلامہ صفا کلدیکنز دیو بر یایلیم طوب و توفنکلر شادمانلری ایدوب مانیدن ایلک ایلہ کلن کفارلر بوولولہ غلغہ رومک دبدبہ سن کوروب صاچ و صقالرن یولوب و اوایل دیدیلر بو عسکر اردلری صرہ باردونیه [۱] قلعہ سی عسکری و دخی اردی صرہ باص اووه [۲] قلعہ سی عسکری اتدن بنفشہ قلعہ سی جیشی اندن انابولی قلعہ سی لشکری اندن ارخوز قلعہ سی جنودی اندن کوردس قلعہ سی غازیلری جملہ صاف صاف و موج و موج و فوج و فوج مہترخانہ لر یلہ قپودانلری و سردارلری طوغ و سنجاچ و بیراقلریلہ کلبانک محمدی چکرک سردار معظم اوطاغی اوکنندن الای ایلہ عبور ایدوب اوردوی اسلام ایچنده مکت ایتدیلر الحاصل بو قدر بیک کزیدہ عسکر اسلاملر بری بری اردلری صیرہ کلوب عظیم کلبانکلر چکوب و بر یایلیم توفنکلر شادمانلری ایدوب مزسترہ قدیم دزداری و صو باشیسی قانون قدیم اوزرہ بو قدر عسا کر اسلامی مزسترہ صحراسی اوزرہ هرکلن عسکری رلور لرینہ و یولای یوللرینہ [۳] قوندروب هرگس مانیہ غزاسنہ کتمکہ آمادہ اولوب کوندن کونہ جیوش موحدین مزسترہ صحراسن پر ایدوب بعدہ طرف طرف نواحیلر و قضاار و سنجاقلردن صلاحوران و چراخوران و ارغاط و عمالکر کلکہ باشلیوب اللرنده فرهادی کولونکلر و قازمہ لر و چاپار و وایه لر [۴] و کوسکیلر ایلہ آلائی آلائی کلوب بریول [۵] تطہیر ایتمک ایچون قوج اووا داغلی تطہیرینہ انابولی و مزسترہ و اغریبوز قلعہ لرینک عسکر لر یلہ مذکور ارغاطلر

[۱] ک : ناردونیه [۲] س ، ک : باطن اووا . ط : یا طراووا [۳] س ، ک : قوللی قوللرینہ

[۴] ک : و (ایہ) لر (ہمزہ نک و یانک فتحلہ حرکہ لئشدر (م) [۵] س ، ک : بر یول

فی الامور فاستعینوا من اهل القبور) مضمونی اوزره زیارت ایدوب استعانت طلب اتدک حتی بو عبد کترک خاطر فاترینه بویت بالبداهه خطورایدوب قبرشریفنک روی دیوارینه بویتی تخریر اتدک (بیت)

اولام درسک غریب عاشق جهانده عاشق سرور کلوب بونده زیارت ایله بودر قبر کچکار
 بو شهرک صحراسنده جمعی خیمه و خرکاهله [۱] سردار اکرم علی پاشای محترم
 مکث ایدوب جمیع عسا کر اسلام جمع اولماسنه منتظر اولوب نجبه کونلر ذوق و صفالر
 ایلوب نجبه بیک گونه تدارک کوریلوب کوندن کونه عسا کر اسلام دریا مثال جمع
 اولوب صحرای سبز کون خیمه و خرکاه و بار و بنکاهلر ایله لاله زار مثال زین اولوب
 ابتدا اوردوی اسلام یرنده صوباشیلر بر اوردو پازاری [۲] ترتیب ایتدیلر کم و صفنده
 لسان قصر و قلملر کاسردر بعده بزم ایله کریددن بیه کلن قرق نفر مانیه کفره سی ایلیرندن
 کبرالی [۳] قبودان و محالا که [۴] قبودان مشرکانلره بزم قدرغه لری مزده اسیر اولان مانیه
 کفره سی اسیرلرن آزادایدوب برای حسن تدبیر و مصلحت مانیه ایلیرینه تسلیم ایدوب دردولت
 طرفندنز کریا افندی کتخداسی احمد چلبی مانیه عهدنامه لرله الحقی تعیین اولنوب مذکور مانیه
 ایلیری مانیه نامه لر ایله ارسال اولندقده بر کون واروب مانیه ایچره جمله قبودانلر و پاپاسلر
 اوکنده نامه لر قراءت اولندقده جمله کفار ملعون معاندین و متمردین « عثمانلی بیلدیکندن
 قالسن نجبه کره یتیم سکنسز بیک تورک عسکری یو داغلی مزه کروب جمله سین قرمشز
 حالا دیکلری جنب [۵] اوواده و صریطه آلتنده یغیلب یطر بو کله جک عسکری دخی
 عیسی عشقنه قرارز ، دیو کنندی ایلیرن و اطلاق اولان اسیرلرن آلوب بزم ایلیری
 قووب بر کوشه یه قوندروب جمله کفار بر یرره جمع اولوب اوچ کون اوچ کیجه
 مشاوره دن صکره دردنجی کون بزم ایلیری کتروب بر عظیم دیوان ایدوب
 ینه نامه لر کالاول قراءت ایتدروب جمله کفار باشلرندن شابقه لرن چیقاروب
 « الله قنیه پادشاهنه و وزیر ی احمد پاشایه عمرلر ورسن مطیع اولمامغه نه حدیمز
 واردر ، دیو مانیه نک یتیم یدی پاره کویلرندن یوز یکر می عدد اختیار فخره مشرکن
 کفره لر جمله مقره لرین کردنلرینه طاقوب سنه ... ماه صفرک ... کونده مز ستره
 صحراسنده سردار معظم علی پاشانک پای سمندینه یوزلر سوروب بر عظیم جمعیت کبرالی
 [۱] ک : خیمه و خرکاه و بار و بنکمی ایله [۲] س ، ک : بازار یرلری [۳] ب : کترالی .

ک : کبرالی [۴] ک : میخالاکی [۵] ب : جیت

قلعہ جکدر اما ایچندہ آبادانیدن بر اثر یوقدر انجاق دبنده یوز اولی بر کفرہ کوی وارد کوردوس قلعہ سی قولرینک تیمارلیدر اندن ینہ قبلہ ۳ ساعتہ آناپوری [۱] بوغازن اشوب ینہ قریۂ قوچیہ کلوب آندن غربہ نیم ساعتہ (منزل قلعہ آرخوز) ماتقدم یتش یدیدہ بودخی وصف اولوب آنی کچوب ۵ ساعتہ آب حیات قیناق اسقیزا [۲] بر آب حیات صوردر کم آرخوز حدودی خاکندہ جریان ایدر اندن ینہ ۵ ساعتہ لودوس طرفنہ کیدوب (پارتانی) در بندنی و قریۂ موہولی کچوب بر ساعت دخی کیدوب (قصبہ طرہ بولجسہ [۳] معمور) بودخی یتش یدیدہ مفصل ممدو حدر بوندہ ابتدا جمعی طرہ بولجسہ عسکری سردار لیلیہ بر یرہ جمع اولوب الای عظیم ایلہ علی پاشا اوردوسندہ فرمان سردار اوزرہ مکث اتدیلر ینہ اولکون انابولی وارخوز و کوردوس قلعہ لریک عسکر لری الای کوستروب اوردوی اسلامدہ مکث اتدیلر اندن ارتسی کون قالقوب کوردوس اوزرہ کیدوب ۸ ساعتہ (منزل صحرائ قریۂ آخر لر) [۴] تیمار کوییدر بر جامعی ویوز عدد کرہ متلی خانہ لری واردر غیر ی کورینورده عمارت لری یوقدر اندن ینہ جنوبہ ۶ ساعتہ بر داغستان ایچرہ درہ لر و دپہ لر آشوب و (صوق چشمہ) نام محلی کچوب ۳ ساعتہ ینہ جنوبہ کیدوب (منزل قریۂ راہ اووہ) [۵] کفرہ قراسیدر و سربست زعامتدر اندن ینہ ۲ ساعت جنوبہ کیدوب (وورلیا) داغی بوغازندہ (قریۂ وورلیا) سربست زعامت کفرہ کوییدر بر کوه سربلند مسیرہ گاہ عبرت ما یرده اولماغیلہ بش ساعتک یرده مسسترہ شهری نمایاندر اندن ۵ ساعتہ یقوش آشی لودوس جانبہ اینوب (نہر ایری) آتلا ایلہ کچوب بو نهر عظیم لوندار داغلرندن کلوب مزسترہ صحرا سندن عبور ایدوب آلوز کوی قندہ [۶] دریایہ مخلوط اولور بو نہری عبور ایدوب جنوب جانبہ بر ساعت کیدوب

منزل قلعہ عظیم مزسترہ

مسسترہ دخی دیرلر سنجاق پاشاسی تختی اولدوغی ماتقدم یتش یدی تاریخندہ مفصلاً مدح اولونمشدر اما شمدی (زیارت کرچک ار سلطان) آستانہ سنی زیارت ایدوب اهل سفرز دیو روحانیتلرندن استمداد طلب آندک زیرا حدیث صحیحدر کم (اذا تحیرتم

[۱] ک : ایپوری [۲] ب ، س ، ک : اسقیزا . ط : اسقیر [۳] ک : طرہ بولجسہ . س ، طرہ بولجسہ . ب : طرہ بولجسہ [۴] ک : آخر لر [۵] ک : راہ اووا [۶] ک : قیسنده

افندیمز دلالرندا اتدیروب هر مأموراوولان سنجاقلره و قلاقلره قوجی باشیلرن کوندهروب مانیه سفری مهمات و لوازماتلرن کوروب سائر قدرغه لری لیمانه باغلیوب انشاءالله تعالی بعدالفتح مانیه لیمانه دولاشوب فرمانم اوزره کلهمز دیوب تنیه و تا کیدلر ایدوب سائر مهماتلری حاضر آتمکله مباشرت اندکده حقیر زکریا افندی ایله سورسات ظهیره سیچون

(کوردوس) قضاسنه کتدی کمز یولاری بیان ایدر

اولا انابولیدن نیم ساعت شماله کیدوب (منزل قریه قوجیه) اندن سمت غربه ارخوز قلعه سی صحراسی ایچره معمور و آبادان چفتلکلری و قرالری کچوب و (ایاورغی) [۱] بوغازن وییلاغن ۶ ساعتده آشوب (منزل قریه قوریتا) زکریا افندی چفتلکیدر اندن جانب شماله ... ساعتده [۲] دخی کیدوب (منزل قلعه قوریتوز) یعنی حصار استوار کوردوس بودخی ماتقدم یتش یدیده ممدوحدر اما شمعی باغلرنده و نیجه یرلرنده زکریا افندی ایله عجب ذوق و صفار آندک و (وجهه) [۳] چفتلکن تماشای ایدوب لب دریاده (چهرز [۴] لیمانی) مورده جزیره سنک آتیه کورفرزی [۵] بوغازی اسسکله سیدر آنده حکمت خدا بر ایکی ییلدن برو فرار ایدن مملوکمز بولوب آلدق خدایینه احسان ایدوب بعده کوردوسدن آتلیمزه بنوب سردار علی پاشانک فرمانلری اوزره ماه صفر الحیرک ابتدا کونی قالقوب اول آنده

منزل قلعه کوردوسدن سنه ۱۰۸۱ تاریخده مانیه غزاسه کتدی کمز

قوناقلری بیان ایدر

اولا کوردوسه ایکی ساعت قریب

اوصاف قلعه آی یوری [۶]

یعنی آیا یورغی [۷] قلعه سی دمکدر سنه ... تاریخنده ابوالفتح سلطان محمد خان فتح ایدوب ویران آتمشدر قلعه سی بر سوری قیا اوزره حواله لی بر کوچک کار کیر بنا بر

[۱] س ، ک : ایاورغی [۲] ک : ۴ ساعت [۳] ک : وجه [۴] ط : چهرز . ک : چهرز

[۵] ک : نسخه سنده یوقدر [۶] ک : ایاوری [۷] ک : یورکی

تجسس ایدر فرقه و قلیونلردر دیدکلرنده طرف طرف معقولدر همان یولمیزدن قالیم
ارکن بر لیمانه کیرهلم دیوب یوپا لودوس روزکاریله ۲۱ میل کیدوب

در صفت اشکال جزیره شفتوز

سنه ... تاریخنده سلیمان خان عصرنده پلاق مصطفی پاشا قپودان ایکن ... آمشدر
حالا قپودان پاشا ایالتیدر حاکمی و قاضیسی و نائی اولوب معمور جزیره در اعلا یاناقلی
لیمانی و برمتین قلعه‌سی و باغلی و باغچه‌لری و آب حیات صولری و داغلرنده کچیلری ...
بو جزیره شفتوز کردا کردی یکرمی میلدر و یکرمی میله قریب یلدز اوزره کیدوب

در مدح جزیره سرفوز [۱]

... * آندن ینه لودوس ایله کیدوب کامل او طوز میله ایام مساعد ایله

در وصف جزیره ارمیه

سنه ... تاریخنده سلیمان خان عصرنده قاسم پاشا انابولی و بنفشه قلعه‌سن فتح آتدوکی
سنه تاریخنده بونی دخی و ندیک آندن فتح ایدوب قپودان پاشا حکمنده یوز اللی اچیه
پایه سیله قصادر ... * آندن ینه لودوس اوزره کیدوب [۲] (در منظره جزیره قارغیق)
[۳] بر ویران اسز ادا در اما مقدا عمار ایتمش موره جزیره سننک بنفشه قلعه سنندن بو
آدا سکسن میلدر کم کورینور آندن ینه لودوس ایله اللی میل موره قییلری کورینوب
(جزیره چاملیجه) ماتقدم یتمش یدیده توصیف اولتمشدر آندن (جزیره ضوللیجه) [۴]
آدلری ارسندن کچوب انابولی کور فزی ایچنده (طلوم اده‌لری) او کندن کچوب سکز
میل دخی یلدزه کیدوب سنه ۱۰۸۱ ماه محرمک اون ایکنجی جمعه کون حمد خدا طوبلر
و توفنکلر آتوب شادمانلر ایدرک (منزل قلعه لیمان انابولی) یه کروب لئکر انداخت
اولوب جمله قناقلره کروب و اصل سلامت اولدق الحمدلله ماتقدم یتمش یدیده جزیره کریده
کچرکن بو قلعه انابولی تعریف و توصیف اولتمشدر حمد خدا اوچ یلدن برو بش عدد
آتلیمز و اوچ عدد غلاملیمز و جمله اسنا بلیمز بی قصور ولا کثیر [۵] بلوب علی پاشا

[۱] ب : سرفوز [۲] ک : ۱۹ میل کیدوب [۳] س ، ک : فارغه‌جق . ب ، ط : قارغیق

[۴] ک : ضوللیجه . سن : ضوللیجه [۵] ک : ولا کسور

و قیش بو لیمانده وندیك دونماسی یطوب اطراف آدالری اوروب خراب بیاب ایدوب خراج آلوردی غایت محصولی محبوب آدادرکم لودوس جانبلی بیاض یارلی یرلردر داغلیری جمله قرمزی یالچن قیالردر وکافرلری غایت ملعونندن اشد ملعونلردر اندن آ که متصل (ستایش جزیره لیمی نوز [۱]) جزیره لیمونوزده صولنوب تماشا اتدک بونده دخی دریادن بر اوق منلی بیعد بر بایر اوزره بو کوهنه قلعه سی وار دائراً مادر جرمی بشیوز آدمدر جمله کارگیر بنالی دارمنحوس خانه لری وار ایچنده قولی و جبه خانه سی بنوک دخی یوقدر اما بو آدا کفره لری وندیك کفاری دونماسی حرفندن قلعه ایچنه کیروب متحصن اولورلر ایمش قلعه نك اغاچلرندن قپولری اولوب خندق سز قلعه جکدر طشره سنده بر معمور طاش بنالوکوبی وارددر بنوک دخی بیوک دکرمنلک کبی یل دکرمنلری چوق اولدوغندن دکرمنلک جزیره سی یرلر قله مثال آسیاب بادلردر بونده دخی آب حیات صولر و قپولر و جمله قلعه مثال اولرده صوصرنجلیری وارددر بو جزیره لیمونوز قلعه سنی دخی سیر و تماشا ایدوب صولنوب کتمک صد دنده ایکن اوچ پاره بطور نا نام کافر قلیونلری و کمز آوب و افر قودی هان دونتامز کبیلرند سردار علی پاشا اوزر لرینه آوانته ایدنجه حمد خدا کفار بزم طرفه پوجه لیوب [۲] بزلر حاضر باش بولنوب ایامز دخی مساعد اولوب بر طرفه بزلرده کیدوب کفاره ایام مخالف اولوب یلکنلرین استغفرینه [۳] اوروب سردمند یادتیلر حمد خدا نه آنلرک بیزه و نه ییزم آنلره ضرر من اصابت ایتیب بزدخی بیره مدد الله دیوب کیدرکن هان جزیره لیمونوز [۴] دکرمانلرینک بورسندن اوکیمیزه برکافر فرقه سی چیقهد کده در حال کفار دونتامزی کوروب بر جانبه پوجه لیوب [۵] فراره یوز دوتیحا هان اول آن زکریا افندی سرداره بیره مدد سلطانم شو کافر لرک ا کسه لرینه [۶] واروب شو فرقه آله لوم دیدکده سردار ایتدی شمعی بز آنی قوسا ک اول فرقه کرده کی کافر قلیونلری اوزره دوشوب جنک عظیم اولماق اقتضا ایدر دیوب اورسه اورسه کفار فرقه سی اوزره واررکن حقیقه الحال فرقه تیز بریلکن دخی آچوب آن واحده قوش کبی اوچوب مقدا کورون کافر قلیونلرینک یانلرینه دوغری کیتدی و جمعی کفار جنک آورلری کوره که کیروب قانلره [۷] جان آندی بو محله بزم کبیلرده اولان غزات مسلمین مشورت ایدوب بونی قومق معقول دکلدن بلکی دمنکی قلیونلرک فرقه سیدر [۸] و بلکی صلح صلاح ایچون

[۱] س، ک: لیمونوز [۲] ک: پوجه لیوب [۳] س، ک: اصدقه لرینه . ط: استغفرینه .
ب: اصدقه لرینه [۴] ک: لیمونوز [۵] ک: توجه لوب [۶] س، ک: اوستلرینه [۷] ک: قلیونلره
[۸] ک: بلکه اول کوردو کیمز بطور نا کفار قلیونلرینک فرقه سیدر

جزیرہ ایدیور [۱]

طقوز میل احاطہ ایدر بر شیرین آدادر و باغ و باغچہلی معمور واروشی اولوب
آب و هواسی غایت لطیف اولوب قلعهسی اولیوب سکیز روزکاردن امین بر واسع لیمانی
وارکم یوز پاره کمیلر آلر اندن لودوس جانبہ توجہ ایدوب ۱۸ میل کیدوب

جزیرہ قلعه بالا دکرمانلق

سنہ ... تاریخندہ سلیمان خان عصرندہ صاقیز جزیرہسن فتح ایدن قوجہ پیالہ پاشا
بو جزیرہ وندیک الذدن فتح ایدوب حالا سلیمان خانک تحریری اوزره ایالت قبودان
پاشا اولوب خاصیدرکم باشقمہ حاکمی واردر و یوز اللی الحق قصادر ماتقدم مسلمانلری
وار ایمش بعد تغیرالصلح قاضیسی و مسلمانلری واغاسی و خراجلیسی [۲] فرارایدوب
کافرستان اولمشدی حالا قندیہ فتح اولدینفی آندہ جملہ مسلمانلری و قاضیسی و اغاری
کلوب منصب عالیرینہ و هرکس خاندانلرینہ متصرف اولمشلر اما رعایا کفرہلری مالطہ
ومانیہ کفرہلرندن اشد روم کفرہلری واردر اما شمعی کفرہلری بیزہ استقبالہ چیقوب
وافر ہدایالر کتوروب مطیع و منقاد اولوب مانیہ فتحہ ارغاط و تجار و سائر مهمات
کترملری فرمان اولنوب بر کیجہ آندہ مسافر اولوب جزیرہ سیر و تماشاشا اتدک بو
دکرمنلک جملہ اوچ عدد آدالدر برینہ (لیمی نوز [۳]) دیرلر شرق طرفہ برمیل بعید
جزیرہ جکدر آندن غرب طرفہ بر میل مسافہ (جزیرہ کوچک دکرمنلک) اما بو
معمور دکدر آنجاق غیری آدالرک قیونلری و کچیلری اولطیوب عجایب و غرایب سیاہ
دکرمن طاشی و ماوی طاشلری چیقار عجایب معدندرکم جمع دیارہ دکرمان طاشلری
بوندن کیدر اما (بیوک دکرمنلک آدہسی) دائراً مادار سکسن میل احاطہ ایدر بر قاج
پارہ اوروم کویلری وار غایت معمورقرالدر لکن جملہ اوروم رعایالری فرنک شابقہسی
کی سیاہ افلاطونیہ کیر عنقا بازرکان کفرہلری واردر قلعهسی اوچ سایہ کھکشان آسا
سر چکمش بر یالچن قیا اوزره بر صارب کوچک قلعه جکدر اما جملہ نفرات قوللری
کفرہلدر اما طوب و تفنک و جبہ خانہلری یوقدر شمالہ ناظر بر خدایلیمان و آب
حیات صولری وار و لذیذ قیولری و ایکویز پارہ کمی آلر لیمانی واردر هر زمان یاز

[۱] س، ک : اینبوز [۲] س، ک، ط : خراجلیسی [۳] ک : لنور

ایچون جامعار بنا اولدوقده علم میقات اوزره بدرستی قبله لرن راست ایدوب مصنع تاریخلر ایدهن دیو نیجه بونک امثالی تکلیف مالایطاق تکلیفلر اتدکده خو فدن یوق دیه میوب الامر امر کم دیدکده حقیره بر کیسه خرج راه احسان اولنوب بالغامایبلغ احسانلر [۱] دخی انعام اولنوب حقیری صدراعظم سردار علی پاشایه اولیایی کوزده ده سن دیو سپارش بیوردیلر حقیر کوموره ده اسبابلری و خداملری و آتلی اولدوغندن موره یه کتمدن و بر کیسه غروش احساندن حظ اتم اما اوچ ییل قندیه عذابن شب و روز چکوب قوش جانم کوچیله خلاص اتمشکن تکرار صلوق آمدن بردخی مانیه غزاسی جنکنه کتمکی مشاهده ایدوب الهی حول و قوت و قدرت سندندر سهولته مانیه ولایتین فتح اتمکی میسر ایله دیو بر توجه تام ایدوب توکل حق اولدوقده صدراعظم حقیره بر خلعت فاخره کیدروب جمله اعیان کباردن خرج راه و انعام و احسانلر آلوب جمله ولی نعم افندیلر بمنزله و داعاشوب خصوصاً صدراعظم کتخدانغندن چقمه حلب و الیسی ابراهیم پاشایه قره قاش علی پاشا قونیه دن [۲] مصر صدقه اولمشدی آنلردن دخی احسان آلوب « اولیام البته بکا مصره کله سن سنی کعبه یه کوندره یم » دیو بیوردیلر

اشبو سنه ۱۰۸۱ تاریخده مانیه ولایتی غزاسنه کتد بکدن منازل

اولا بسم الله ایله جزیره صانتور و نندن ماه محرمک اونجی چهارشنبه کون صدراعظمندن اون ایکی پاره قدر غلرله و او طوز پاره بالقر مطه نام فرقه لرله آریلوب باشقه بر طوب و قنک شادمانلری ایدوب جزیره صانتور و نندن جانب غربه یکریمی میل کیدوب

منزل جزیره خرستیانلر

دو تنامزله بونده لسکر انداخت اولوب تماشا اتمک ایکی عدد آداجقلردر آندن کیجه ایله عظیم فرطنه لر چکوب حمد خدا خلاص اولدق بو جزیره جکلر معمور دکالردر بریسی یندی میلدر بریسی بس میلدر و بی نفع قبالی و صوسز آداجقلردر اما اعلا یاتاق برلیدر آندن اوچ میل بلدز جاننه کیدوب

[۱] ک : تعییناتلر [۲] ب : فوتندن

کیدروب سعادتلو پادشاه عالمنه سنی مانیه غزاسنه سردار اتدی دیوب تنیه وتا کیدلر
ایدوب اون ایکی پاره قدرغله ایلهدریا پاشالردن محمودپاشایه و ماریول اوغوللردن مصطفی
پاشا وحسن پاشا وجغل اوغلی [۱] و سائر دریا بکلری آماده اولوب بر اوده یکچیری
اغاسی و بر اوده طوچیلر اغاسی و بر اوده جیهیلر اغاسی و بش عدد سنجاق بکلری
تعین اولنوب اولا موره پاشاسی حسن پاشا و مستره سنجانچی واکر بیوز سنجانچی
واینه بختی و قارلی ایلی سنجانچی و یانیه سنجانچی و تر حاله سنجانچی پاشالری عسکرلیه و جمله
تیمار وزعامت اربابلری جمله جبهلو عسکرلریه و بو التی عدد سنجاقلرده اولان یوز اون
عدد قلاعلرک نصف عسکرلریه و یوزاللی عدد میرلوا سنجاقلرک [۲] یوزاللی عدد قاضیلر
یرده بردن بیکه و بیکدن یوز بیکه و ارنجه الی براتلی تکالیف عرفیه دن مسلم و غیر مسلم اولان [۳]
صغار و کبار یکچیری و طوچی و جبهجی و قول اوغلی و غیری قوللر که اول قضا لرده سا کنلردر
جمله آته دونه و بساطه مالک اولوب عسکری کچن التی سنجاق یرده اون ایکی بیک عسکر
دخی مانیه قزاسنه مأمور اولوب التی عدد مذکور سنجاقلرده اون ایکی بیک عدد رعایا
و برایلر ایرغات و حجار [۴] و بنا و چراخورلر مانیه کلوب طاش و کرچ و کراسته
طاشیمه لری چون امر شریفلر سردار علی پاشایه فرمان عالیشانلر وریلوب ینه کندینک ایکی
پاره قدرغله لریه و اوغلینک ایکی پاره قدرغله سیله علی پاشایه موره ایالتی سر عسکرلک ایله
احسان اولنوب موره لی ز کریا افندی اوردو قاضیسی تعین اولنوب فرمان شهرباری ایله
مال دفتر داری و اوردو امینی و نزولات امینی و بشیوز شام اغالری تعین اولنوب [۵] بو
عبد کمتری دخی صدراعظم حضورینه قغروب قندیه التنده فتح نامه تحریر ایدلدی [۶]
ان قریب [۷] سنی بر ایشه مباشر ایدرز دیدیکم اشته بو کوندر کم جمله غزات مسلمینه
مانیه غزاستده خدمت ایدوب نزولات سورات کتابتن ایدوب جمیع غزاتک تعیناتلرن
استقامت اوزره وروب انشاء الله تعالی بعدالفتح قلعه بنا اولند قده قلعه لره تاریخلری مرمرلر
اوزره قازوب و قلعه لرک رسملرنی ماقعلری اوزره جمیع ابراجلری و دروزه لری و طابیه لریله
نه اشکالده انشاء اولندیغنک تصویرلرن مذهب تحریر ایدوب پادشاهمز ایچون و انشاء الله بزم

۱۹ | ب : جیغال اوغلی [۲] س : ک : نصف عسکرلریله و بو آلتی عدد مذکور سنجاقلرک

۳۱ | ک : تکالیف عرفیه دن معاف و مسلم اولان [۴] ک : نجار [۵] ک : و نزولات امینی و سورات

اغالری تعین اولنوب [۶] دوغروسی (ایدلیکی زمان) اولیلدر (م) [۷] دوغروسی (عن

قریب) اولیلدر (م)

دنیا دریالرینه مستولی اولدی اما حکمت خدا نه کونه یانمش طاش ایدیکم حمام قبه‌سی قدر طاشلری بر معصوم نارسیده کتورمکه قادر اولوب بیاض پمبه مثال کوز کوز طاشلر روی دریاده شناورلک ایدوب اصلا دریا به بطمیوب تا کوه قافه و بحر ظلماته وارمش قاو کبی طاشلری نیجه ییل روی دریاده سه‌کمز روز کارده پاره پاره شناورلک ایدوب طاشلر کز لرردی حتی سپته [۱] بوغازندن طشره دریا اوزره طاشلر یوزه یوزه بحر محیطه چیقوب تا بحر ملغیاندن [۲] یکی دنیایه و شرق طرفنده بحر عمان ایجره تا چین ماجین دریاسنه و بر کسکین لدوس روز کارلریله طاشلر اسلامبوله آندن قره دکیز ایله تا آزاق قلعه‌سنده تن صوبی ایله تامصقو ولایتیه و کلی قلعه‌سی بوغازندن نهر طونا ایله تا آلمان دیالرینه بو سانتورون طاشلری آب روانلر ایله کیدوب جمیع دنیا خلقتیه جناب باری صنعن اظهار ایتمک ایچون یانمش طاشلری کونده‌روب هر کس تعجب کئنان اولوب انکشت بردهن اولورلردی حتی اسلامبول لیمانیه نیجه بیک حمام قبه‌سی قدر طاشلر دریا اوزره شناورلک ایدورک کلوب نیجه یوز بیک طاشلری پاره پاره ایدوب حماملرده ایاق طاشی ایدرلردی سونکر کبی کوز کوز بر کونه صویه بطمز خفیف طاشلر ایدیکم کویا قاوایدی حقیقه‌الحال بر دکرمن طاشی قدر برطاش پارچه‌سن بش باشنده بر اوغلان قالدیرایدی بر غرب تماشای صنع خدا ایدیکم بو آدانک آتشی شدتندن یانه اون میل آلارقه کیلر وارسه یلکنلری منحرق اولوردی [۳] العهده علی الراوی و اول زمان صاعقه طوبلری جمله استماع ایدردم اما حمد خدا بوسنه غره‌سنده [۴] جزیره سنی و کول کبی اولان زمینی [۵] حفرلرن حقیر کوروب عالم حیرتده قالدیم (ان الله علی کل شیء قدير) و بو جزیره آتش قدرت ایله منحرق اوله‌لی ... سنه اولوب حالا بزله کورد کده ینه زمینک حرارتی وارایدی صدراعظم دخی بر فلیقیه بنوب جمله تماشای ایدوب عالم حیرتده قالدی بعده بو جزیره ده جمله موره ولایتک اعیان کبار و علما وصلحالری و نیجه یوز رعایا و بریالری مانیه ولایتی کافرندن شکایت ایدکلر نده صدراعظم مدبر (المشاوره خیر) دیوب جمیع وزرا و وکلالر ایله مشاوره ایدوب مانیه ولایتی فتح اولماسن فرمان ایدوب ابتدا

در تحقیق شروع غزای مانیه

اولا ا کری بوزلی کوسه‌سمز علی پاشایه صدراعظم دیوان پادشاهیده برسمور کورک

[۱] ک: سبته [۲] ک: مفیلانن [۳] ب: منحرق اولوب طوتوشوردی [۴] ک: ! بو

۱۰۸۱ سنه غراسنده [۵] ب: زمین

کار انسان طوپنک صداسی اوچ ساعتک یردن اوتہ یاخود برمرحلہ یردن زیادہ اشیدمک
 احتمالی یوقدر روی سمدہ پچان کوک کورلسہ بر کونہک یولدن اوتہ اشیدمک محالدراما حکمت باری
 بو جزیرہنک قدرت حق طوپلرینک صدالری یدی اقلیم وچار گوشہنک عراق صفہانندہ
 وبلخ بخارا وایران وتوران وچین وماچین وفغفور وختاوختن وکوه البرز وکوه دماوند
 وکوه الماندہ اشیدیلوب جمیع دنیا خلقی اشراط ساعت علامتلیدر دیو خوفہ دوشوب
 تضرع ونالشر ایدوب نیچہ کرہ یوز بیک عبداللہ ہر کونہ محرماتلردن تائب وطاہر
 اولوب وصیتلر ایتدیلر حتی بر کون بر کیچہ بو صانتورون جزیرہ سندنہ اولیلہ طوپلر
 آتدیکم لہ ولایتندہ بر شہر یرہ کچدی وماصقو دیارندہ ہیہات صخراسنک بر محلی یرہ
 کچمش بو عبد حقیر داغستان پادشاهی سلطان محمود خان شمشالدن اذن آنوب موصقو
 ولایتہ کیدرکن یرہ کچن زمینی کورمک میسر اولوب عظمت خدا اولیلہ بر حفر عظیم
 ایدیکم تاجاہ غیا مثال قعر زمینی کورنمز بردرک اسفل ایدی آخرکار بو حفرک یدی قنق
 چورہ سن دوران ایدوب کویا جہنم درہ لرندن بر حفر عظیم ایدی الحاصل بو صانتورون
 اداسی نارخدا ایلہ احراق اولوب قدرت طوپلری آتیلوب صاعقہ لری تا ولایت دونقار قزدہ
 ولایت دانیمار قہو اشغہ [۱] وقولورده [۲] ویکی دنیادہ ولونجاطدہ وانکلترہ دہ وانکروسدہ
 واسلووین وبحار واردلدہ وافلاق وبوغدان وقرمدہ وداغستان وتورکستان وآبازہ
 وچرکزستانہ ولازستان وکورجستان وکوردستان وعجمستان وھندستان وعراق عربدہ
 وعراق عجمدہ وعراق دادایندہ وبغداد وبصرہ ولحسہ ویمین وعدن وحبشدہ وتوبتہ [۳]
 وفونجستان وبلاد سودان وقرمانیقہ وبغہنسکی [۴] وداجو ورمیلت الحمالدہ [۵] وبورنو
 عربلری وبربرستان وآنووفس ومانکروش [۶] وتلسان وطنجہ وجزایر وطونوس
 وطرہ بولوس ومصر وقدس وشام وناطولی ورومدہ وقزل المادہ ودیب فرنکستانلرذہ
 والحاصل جمیع اقالیمک بلدان عظیملرنندہ وجمیعی ساحل بحر سفید وبحر عمان وبحر خزر
 وبحر قلزم وبحر حرمز وبحر اوقیونوس وبحر مغیلان وبحر ظلمات کنارلرنندہ اولان
 شہرلرنندہ صانتورون اداسنک قدرت طوپلری آتدینغی استماع اولنوب روم ولایتندہ قیامت
 قویویور دیرلر مش حتی بو صانتورون اداسنک بانن طاشلری حمام قبلری وجامع قبلری
 کچی طاشلری قندیہ لغیمی کچی ہواہ پران آتیلر بجمیعی طاشلری دریایہ دوشوب جمی

[۱] ک: اسفاج. ب: اشفت [۲] س، ک: قرولدہ [۳] ظن ایدرم کہ (نوبہ) اولہ جقدر (م)

[۴] س، ک: بغہنسکی. ب: بغہنسکی [۵] ک: رملتہ الحمالدہ [۶] ب: مرانکوش

بر کیجه مکث ایدوب فتیحه [۱] مخالف کیدن قدرغه لر کلوب یینه جمع و فیر اولوب قیرشو قدیه وزیرندن واعیان و اشرافلرندن صدراعظمه قایقلر ایله وافر هدیالر و کرازلر و فشنه لر [۲] و کونا کون آبدار میوه لرو کمر صولری کلوب اندن یینه ارتسی کونی نفیر رحلتلر چالئوب سکسن میل موافق پام ایله کیدوب

اوصاف جزیره عبرت نما صانتورونلر

اوج عدد آداجقلردر اما بیوکی یکرمی میل احاطه ایدر آدادر قلعه سی سنه ... تاریخنده سلیمان خان عصرنده پیاله پاشا فتح آمشدر ماتقدم وندک النده اولوب جنوز بناسیدر بر لطیف صارپ قیا اوزره بر شددی طاش بنا بر قلعه رعنا کوچوک سور استواری واردرکم دائراً مادار جرمی یدیبوز عدد آدمدر بر قیوسی وار ایچنده اللی قدر اولری و دزداری و نفراتلری و نائب شرعیسی اولوب قپودان پاشا حکمنده ایدی یینه قپودانلره خاص قید اولئوب معمور اولماق فرمان اولندی جمله خلقی اوروم کفره لریدر قدیه قلعه سی ابتدا فتح اولنجه بورعایالرک هدیالریه اون کمی کرچلری امداد کلوب ابکی یاره باغ ارم مثال کویلری واردر اما لیمانی یوقدر هرقتی روز کار اسر سه کیلر بوجزیره لرک بر طرفنده دمور براغوب یطرلر سککز عدد روز کاردن صغیلر خدای لیمانلری واردر اما کوچوک صانتورون ایله بیوک صانتورون ادالری مابینلرنده حکمت خدا بر ادا جق پیدا اولوب بیلدن بیله باصرحی قدیر اول جزیره جک بیویوب اوستنده زراعت اولئوب غایت لطیف طوپراغی اولوب بوجزیره خلقی آنده باغ و باغچه لر انشا اتدیلر (در بیان عبرتنامی صنع خدای باری) بوجزیره صانتورونلره قریب یینه صانتورون اداسی دیرلر بر بی منافع بر آدا وار ایدی دائراً مادار جرمی یدی میل احاطه ایدردی حکمت خداسنه ... تاریخنده کونلرده بر کون اول مذکور آدا متحرق اولوب کیجه و کوندوز آتش بمرود ایچنده قالب دود سیاهی اوج آسمانه پیوسته اولوب جمیع روی ارض و جمله روی دریا الحاصل ربع مسکون آیدناق اولوب کیجه لی و کوندزلی بلاحد و لاغایت طویلر آتلردی نه کونه طویلدرکم هر برطوب آتله قدیه جمیع جزیره بس بتون لرزه ناک اولوب جمیع دنیا خلقی خوف و خشیت چکوب بو حال قیامت علامتیدر درلردی حتی هر طویلرک صداسی خدا حقیچون اولیه صبت و صدا ویرردیکم صاعقه سنندن آدیم ارض دردرتتردی

[۱] ب: فتیحه [متن کی بوده یا کایشه بکزه یور بلکه (قییجه) اولوق ممکندر (م)] [۲] ب: وشنه لر

کلام بوحال اوزره دونمآه هایون منصور و مظفر کرید جزیره سندن قالقوب ایام موافق ایله یلدز جانبته ۱۸ میل کیدوب

اوصاف جزیره استاندیه

قلعه قنیدین [۱] نمایان شرقدن غربه طولاینجه واقع اولمشدر کردا کردی اون سکنر میل عدد براش [۲] صافی الحاق سنکستانلی براداجقدر اما درت عدد لیمانلری واردر جمله لیمانلرینک اغزلری قلیبه ناظردر اما ایکی لیمانی غایت خدایی معظم لیمانلردر که ایچلرینه بشر آلتیشر یوز پاره کمیلر آلر وایکی یرده آجی صولری واردر اما ضرورته ایچلر ونجه یرلرنده قیادن اویمه صو صارنجلری وارکم جمله باران رحمت آنلرده جمع اولوب کاهیجه آب حیات صولری دخی بولنور اما لیمانلرنده غایت لطیف تکرر بالقلری اولور آنده اول کیجه مهمان اولوب بعدالغشاء ماه تابانده [۳] صدراعظم آلتون علملی باشدارده هایونک چاریار کزین عشقنه چارعدد فنلرن چراغان ایدوب اوچ نوبت نفیر حلتلر وکوس ارمخاللر چالئوب بو جزیره دن دخی « صالحادمر و اوانته کورک » دیوب موافق ایام مساعد ایله بادبان مرادی کشاده ایدوب دمن [۴] عطف عنان اختیاری روم طرفه توجه اندروب بلالئکر « اللهم یا هادی آسان ایله یولیمز » الهیلرن صوت بلند داودیلر ایله آغازه ایدوب الشمس میل قرهیل روزکاری اوزره اورسه اورسه کیدرکن نصف الیلده حکمت خدا بر قرهیل فرطنه سی ظاهر اولوب عظیم فرطنه لر چکوب جمعی قدرغه لر بر قدم ایلری کتمکه اقتدارلری اولیوب کمیلر ایچره الاثمان صدالری شسایع اولدی زیراً جمله کمیلر اصقارچه یوکللی اولوب عسکر اسلام ایله لب بر لب ایدیلر کمیلرک قیالقلری وچاشداقلری وضاوراقلری [۵] پاره پاره اولوب بعضی کمیلر تلطم دریادن صو ایلدکلری [۶] اجلدن بالضروری ینه تکرر روزکار زورکارک اوکنه دوشوب سکسن میل کتدیکمز یری اوچ ساعتده کرودونوب علی الصباح ینه تکرر (منزل جزیره استاندیه) ساحلنده لئکر انداخت اولوب یطدق اما جاتم قلیونلر بو مخالف روزکار زورکاره اصلا بقمیوب روزکار فلکه قرشو قیوب اسلامبوله توجه ایدیلر اما ینه صدراعظم بو استاندیه اداسنده برکون

[۱] ك: (قنیده دن) یازلمسی مناسبدر (م) [۲] دوغروسی (عدی بر اشر) اولوق ممکندر (م)

[۳] ب، ك: ماه تابه [۴] ك: دومن [۵] ك: زورقری [۶] بلکه ده (آلدقلری) اوله جقدر (م)

سلستره لری [۱] چالئوب بریایلم توفنك و طوپلر جمله قلیونلر و قدرغه لردن آتلوب روی دریا موج
 و موج ایدوب [۲] جوش و خروش [۳] قدرغه و قلیونلر ك طوب و توفنك صدالری منقطع اولدوقده
 همان قندیه قلعسی ایچنده قالن قرق یدی بیک عسکر اسلام دخی بر آغزدن صدای الله الله هرها
 بولدوروب هر طرفدن قول قول کلبانك محمدیلر چکلوب آنك دخی ولوله سی تمام اولمادن
 قرق یدی بیک عسا کر اسلامك اللی آلمش بیک عدد صغار و کبار خداملرینك بللرنده
 و اللرنده چقماقلی قول توفنكلری و دالیان توفنكلرینك [۴] یوزبیک قدر توفنكلرینه
 بریایلم آتش ایدوب آنك دخی رعد وار کورولدیلری صداسی تمام اولمادن قندیه قلعه سنك
 در و دیوارلری و جمعی بر جلری و جمله طایبه لری اوزره آماده دوران سکزیوز قرق آلتی
 پاره طوب کوبلره بر فیتلدن آتش ایدوب زمین و آسمان دردر دتره یوب قلعه قندیه
 مرغ سنمدر وار آتش نمرود ایچنده قالدی الحاصل بو حال اوزره ا کر دو نئمه هایون
 کیلرندن و ا کر قلعهدن منوال مشروح اوزره اوچ یایلم طوپلر و توفنكلر و قومبره لر
 و کلبانك محمدیلر صداسی شادمانلری [۵] باشدارده پادشاهی بسم اله [۶] ایله آوانته
 اتدکده قلعده قلان غزوات مسلمینه اللهه صهارلوق سزی اشارتی اولماق اوزره باشدارده دن
 بر قووش طوبی آتوب عزم دار السلطنة العلیه اتدکلرنده بر طوب منزلی آلا رقه اولدوقلرنده
 همان قندیه نك صوقله سی دخی وارک صاغلغله اشارتی اولماق اوزره صوقله سی تکرار
 بریایلم طوب و توفنك شادمانلری ایدوب بز لر دریا ایچنده کیملره دورر کن صاعقه طوبدن
 دردر دتره دک بو حال ونیدیک الچیسى کوروب ایچلرنده بر ملعون قبودان اول آن همان بوقلعه نك
 تورك النده بویله قالدیغن کورمکدن ایسه کور اولماق ایدر دیو مردار بارماغن صاغ
 کوزینه صقوب کوزن چیقاروب دریاه آتوب جمله کفار خاکسار بویله مایوس و منکوب
 و مغموم اولدیلر همیشه کفار دوزخ قرار بویله مغلوب و منهزم اوله لر آمین خلاصه

[۱] ك : صالپا سلستره لری . س : صالپا دمه سلستره لری [شوراده کی (سلستره)
 کله سی ك نسخه سنده مشهور شهر اسمی کی حرکه لئشدر حالبوکه بوکله بر کرده یوقاریده (سکسره)
 دیه کچمشدر . تحفة الکبارك ۶۹ نجی یابراغنك ایکنجی صحیفه سنده لام ایله (سلسره) دیه
 کچور قاموس تورکیده ایسه [سلسره - کیلرده عسکری خدمت باشنه دعوت ایچون چالینان
 میک دودوك] عباره سی واربناء علیه نسخه لرده کی (سلستره) نك یاکایش اولدینی ثابت اولور (م)
 [۲] ك : اولوب [۳] بوراده بر (کلوب) کله سی لازمدر (م) [۴] ك : توفنكلری [۵] بوراده
 بر (آرهنده) کله سی لازمدر [۶] ك : بسم اله

اولنوب ایچلرنده اوقات خسه قلوب هر بار کلبانک محمدی تلاوت اولنوب ادای شریعت اجر اولمشدر لله الحمد و المنة بود فعه اولان غزا و جهاد ا کبر صحابه کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین دن صکره بر پادشاه دیشان کیتی ستان عهدنده بویله صواش پر خاش اولیوب و بر پادشاه جم جناب دخی بویله بر قلعه یه مالک اولما مشدر حق جل و علا حضر تلیری بو قلعه یی دست اسلامده الی انقراض الدوران مابد ایدوب و همیشه عسا کر اسلامی منصور و مظفر ایدوب پادشاه عالیشان سلطان محمد خان حضر تلیرتک عمرن افزون ایدوب نیجه بنوک امثالی فتح و نصرت لرده بولنوب اعدای دینی خور و حقیر و مدمر اوله آمین یامعین بحرمة من نطق بالصواب سنه ۱۰۸۰ [۱] بومسودات نامربوط خط مستکر همزدن صدر اعظم حظ ایدوب ایکیوز اتون احسان ایدوب انشا الله تعالی اولیا آن قریب [۲] سنی بر خدمت پادشاهی یه دخی تعیین ایدرز دیوب قپودان قبلان پاشایه بو حقیری کوزه ده سن دیوتنیه و تا کیدلز ایدوب بو حقیر مورده لی ز کریا افندی ایله ا کری بوزلی قپودان کوسه علی پاشا قدر غسنه سکنر عدد خدام لرمله کر وب آماده اولدق

بعدا لفتح قندیه [۳] سنه ۱۰۸۰ عید اضحی سنده صدر اعظم قندیه دن

آستانه سعادتیه کتمک فرمان اولدقده

قپودان قبلان پاشا قرق پاره قدر غلر و قرق پاره غلیونر آراسته قلوب اشبو سنه ۱۰۸۰ ماه محرم الحرام تک یدنجی بازار ایرتسی وقت صباحده جمیع غزات مسلمین ایله صدر اعظم بر الای عظیم ایله دونمآه هایون سفینه لرینه سوار اولوب دعا و ثنا و کلبانک محمدی ایله قندیه تک لیماندن الارقه اولرب قندیه لیمانی اوکنده جمیع کشتیلر کورنمه [۴] ایدوب تا وندک الحیسی . . . نام لعین قوم قپو لیماندن اوچ پاره قدر غلرینه سوار اولوب دونمآه هایون کیلرینه الحاق اولونجه ابتدا باشدارده هایوندن صالبا [۵] دمر

[۱] فتحنامه بتدی (م) [۲] ک: آن قریبه [۳] دوغروسی (بعد فتح قندیه) اولیدر (م) [۴] ک: کورونه [۵] بولکه بو کتابده و بو کتابک بش نسخه سنده بعضاً اوچ نقطه لی (ب) ایله (صالبا) ، بعضاً ایکی نقطه لی (ی) ایله (صالبا) شکلنده یازمشدر کاتب چلی مرحومک مطبوع تحفه الکبارنده (۶۸) نجی باپراغک ایکنجی صحیفه سنده (ی) ایله (صالیه) شکلنده باصیلدش؛ مرحوم مشارالیهک فذلکه سنده ینه (ی) ایله (صالیه) شکلنده یازیلیدر . ۱۳۰۹ ده مطبعه عثمانیه ده باصیلدش اولان اصطلاحات بحریه ده ۷۴ نجی صحیفه ده (دیر صالیه اولش) و ۷۶ نجی صحیفه ده (ویراسالیه) وینه بو صحیفه ده (تیموری سالیه) تعبیر لری وار . اولیه ظن ایدرم که دوغروسی پ ایله اولیدر معافیه کسدره م . قاموس تورکیده (کرکین خلاطک جزئی قویو بریلوب کوشدلسی) ایله تفسیر ایدلش اولان بر (صالته) گله سی وار سه ده ظن ایدرم که خلاطه متعلق اولغله باشقه برلفتدر (م)

دخی [۱] وزراء عظام و وکلای کرام و جمهور عسا کر اسلام نصرت اختتامک صلح و صلاح معقول و صواب دیدلری اولماغیله الجیلرک مراد و مراملری اوزره رجا لری حیز قبولده واقع اولو۔ صلح و صلاح خصوصلری موضع حصوله مقارن اولوب عهد قدیمه و شروط مستقیمه اوزره قطع عروق مواد خصومت و عناد و بذل و ربط صلح و فلاح و سداد اولوب [۲] مشار الیه حلب شها والیمی وزیر مکرم سعادتلو ابراهیم پاشا حضر تلرینک کمال فراست و کیاستنه اعتماد و هر امور صلحی صدراعظم انلره توفیض [۳] و هر یشک آتامن آنلره فرمان ایدوب بیوردیلر کم «ا کر کفار بد کردار ابلیس بد جلیسنک [۴] اغواسنه آلدانوب بردخی صلحه مغایر تناقض [۵] عهد و میثاق ایدر لرسه بر ب الکعبه جمله فر نکستانه لت و ضربه عودت و عبرت برله جمله سین اسیر نکبت ایدوب وادی حیرتده محبوس و چنکال خیتده منکوس ایدر مکه (انما جزاء الذین یحاربون الله ورسوله ان یقتلوا او یصلبوا و یقطع ایهم و ارجلهم من خلاف او ینفوا من الارض) نکاتنه مظهر ایدرم همان بعدالایوم قلعه قندییده بر آن دور میوب (فاخرج منها فانک رحیم وان علیک اللعنه الی یوم الدین) لعنته سپر اولدوغن بیلر تا که بو قضیه آنلره موجب عبرت و مرکز حکایت [۶] اولوب بردخی بو کفار خاکسار غول تلیس مخذول تجار آخرت کاربان سفینه لرینه بحر سفید اوزره ره زنلک آتیلر و من بعد حدود اسلامیده اولان قلاع و قرا و قصباتلره وضع ید آتیلر ا کر تعند ایدوب [۷] (رجوع الکلک العضوض اعز من یخ البعوض) حکمنجه ینه ونیدیک کفار لرینک حقلرندن کلک امر سهدر دیو صدراعظم الجیلره و ایش ایچنه مأمور اولان و زرارلره بویوزدن نیجه کونه تنبیه و تا کیدلر ایدوب فرمان قضا جریانی اوزره دین و دولته انطب و اولی و ناموس سلطنته الیق و انفع اولان شروط و قیود اوزره طرفیندن صلح و صلاح منعقد و ربو بحر ده رشته خصومت متقطع اولندقدن صکره سلاطین ربیع مسکونه متانتلی قانون نامه لر یازیلوب و خواقین زیر چرخ بوقلمونده [۸] عهد نامه لر دوزولوب حسرة الملوک اولان قندییه قلعه سن عموماً جبهه خانه سی و جمیع مهمات لوازمات لر یله جنرال ضال اشبوسنه ۱۰۸۰ ماه جمادی الآخرینک غره سنده مبارک جمعه کونی قشلق وقتده بالکللی قلعه تسلیم ایدوب بمالک اسلامیة محروسه دن عد اولنوب ایچنده واقع اولان معبدگاه کنیسه مسیحیه لر تلویث مشر کیندن تطهیر اولنوب جوامع و مساجدلر

[۱] [دخی. اثر] اولسی. مناسیدر (م) [۲۱] (اولنوب) اولسی. مناسیدر (م) [۳۱] دوغروسی (تفویض) در (م) [۴] (بدجلیسی) اولمیدر (م) [۵] دوغروسی (نقض) اولمیدر (م) [۶] دوغروسی (ومذکر نکایت) اولمیدر (م) [۷] (ایدر لرسه) اولیق مناسیدر. دها مناسی (ا کر « رجوع الکلک العضوض اعز من یخ البعوض » حکمنجه تعند ایدر لرسه) اولمیدر [۸] دوغروسی (بوقلمونه) اولمیدر (م)

اولدقلرنده [۱] درون قلعه ده محصور اولان مشرکین و کشته سرکردان [۲] اولان دشمن دین علی وجه الیقین بو حال و تدارک کالدن خیر و آگاه اولوب (فاقتلوا المشرکین حیث وجدتموهم) مفهوم شریفی اوزره جنود رحمانیه نك حرکات و جنبش لرندن دشمن بد کیشک افکار شیطانیه لری پریشان و حال دیگر کونلری تباہ و قلعه مزبورہ لرندن کیده جکندن غیری سائر ولایتلری دخی خراب و مسکنلری لانه بوم و غراب اولاجنین محقق بلوب دخی جان و ماللرینه امان و ایمل و ولایتلرینه تجاوز اوله جاق [۳] صاحب قران کشور کشا و قهرمان کیتی ستان حضر تلرینک آستانه محمد الارکان عالی الشانلرندن طلب عفو و امان و اظهار عبودیت و انقیاددن غیری چاره و درمان بولیبوب « المجاهد فی سبیل الله الغازی لوجه الله العالم العامل الولی لکامل عمر سیرت حیدر صفت وزیر اعظم و سردار اکرم وزیر ابن وزیر فاضل احمد پاشا ارسطو تدبیر » حضر تلرینک پیشکاه سعادت دستکاه نصرت اقدر نلرینه چیلدر ارسال ورجای عفو و امان طلب ایلدکلرنده ادای کلام رزین و فکر اصابت قرین آصفلری اوزره [۴] ضمیر منیر خورشید نظیر لرندن (العفو شکر للظفر) [۵] مفهومی جاوه کر و لمعان ایدوب بیوردیلرکم « الرجوع الی باب المولی احلی من العسل » دیوب اسعد اوقانده و اشرف ساعانده چیلرک رجارن قبول ایدوب (العبد عبدوان ابق فالعفو [۶] علی المولی احق والیق) ترانه سیله حمد خدانیه قیومه کلوب (تقریر العبد الآبق لیس من المروة و تشنیع المعتذر لیس من الفتوة) حکمنجه مقیل [۷] قبول خصلت ذوی العقول اولمغین صلح لری قبولمز اولدی « اما بر دخی صلحه مغایر ایش ایدر سکز و ندیک تختکزی دخی قندییه کبی خاکه برابر ایدرم » بیوردقلرنده الحی و قپوداننر بوسائر ایش ارلری کفار لر « حاشا ثم حاشا بزلر بر دخی عصیان ایدلم » دیدکلرنده صدراعظم و مشیر مفخم [۸] (الصلح خیر) مدلولی خطور نمایان [۹] اولماغیله سائر

[۱] شوراده کی عبارته نک دوغروسی (جام شهادتی نوش اتمکه مترقب فرمان حضرت سپهسالار جایلر الشان اولدیرینه) اولمیدر (م) [۲] دوغروسی (و سرکشته و سرکردان) اولمیدر (م) [۳] شوراده کی عبارته نک دوغروسی (دخی جان و ماللرینه امان اولق و ایمل و ولایتلرینه تجاوز ایلدلمک ایچون) اولمیدر (م) [۴] شوراده کی عبارته نک دوغروسی (طلب ایندکلرنده رأی بوزین و فکر اصابت قرین آصفیلری) اولمیدر. (اوزره) کله سی فضله در (م) [۵] ک : العفو شکر الظفر. مشهوری (العفو زکوة الظفر) در (م) [۶] ک : والعفو [۷] س، ک : مقبلی [۸] بوراده (حضر تلرنجه) کله سی علاوه ایدلمیدر (م) [۹] ک : ظاهر و نمایان

ملاصق اولوب كلك طرفنده اولان مترسلرده اوچ قول وجه محرر اوزره ترسانیه [۱] قریب واروب اوکلرینه مصادف اولان زیر خا کده کی طابیه لر آلتوب و قلعه نك دیواری مجدداً برقاچ دفعه آلتوب اوچ قول دخی قوملی طابیه دوغری قلعه دخول اولمق اوزره هدم اولمش دیوارلردن عروج اولنوب اعدای دینك مترسلره حواله ایلدوکی قوملی طابیه قریبده طوپلرینه قریب وارماغیله بر شب تاریکده غزات ظفر شعار جنود نصرت قرین طوپلره هجوم ایدوب اوکلرینه دشمن دین ال قومبره لری و آتش طوپلر [۲] آتوب عسکری کرویہ پسرکردوب اون بش وقیه دانه آتار اژدر فم واورن دهن بالیمز طوپلرن آن واحده غزاة مجاهدین جد و جهد ایله کفارک قلعه سی اوزره [۳] قور تاروب بزم مترسلریمزه کتیرلوب کندو طوپلرین قلعه لری دیوارینه حواله ایدوب قلعه دوکمه باشلادیلر بو دفعه ملعون کفار خا کسار (وقذف فی قلوبهم الرعب) نصی مدلولنجه زیاده خوف و خشیته دوشوب عسا کر اسلامدن هییت و دهشت آلوب بو حال اوزره ایکی جانبندن زیاده اقدام ویورویشلر مرا کیری [۴] وجه تام ایله ظاهر و نمایان اولوب مطلع (واورثکم ارضهم و دیارهم و اموالهم) آیتندن آفتاب (انا فتحناک فتحاً میناً) نصی طلوع و سطوع و (عسی ربکم ان یهلك عدوکم و یتخلفکم) دن نسیم (وعدکم الله مغنم کثیرة تأخذونها) تلیم و نسیم [۵] اتمکیله ایکی قولدن یورویشلر احواله اغازهلر اولنوب مترسلرده وسائر کدکلرده موجود و مأمور اولان عسا کر ظفر مآژدن غیری سردن کچدی نامیله قزل طابیه جانبندن یورومک اوزره یکریمی بیکدن زیاده دین مبین اوغورینه بذل وجود وجان و تحصیل رضای خالق کون و مکان و تکمیل خشنودی حیب رازق [۶] انس وجان مردان شیر شمشیر کیر هنروران دارو کیر حاضر و آماده اولوب کذلک کلک جانبنده دخی بهادر ودلاور وشجعان و نامداران یکنلردن اون بیک عدددن زیاده غازیلر تیغ آتش تأثیر لریله کفارلرک وجود خباثلرن صحیفه عالمدن حک اتمک آرزوسیه آرزوی دیدار حضرت ملک منان و سودازده [۷] جوار حیب الرحمن امیدیه ساقی کوثر علیدن جام شهادتی نوش اتمکه مترقبلا ایکن فرمان حضرت سپهسالار جلیل الشان [۸]

[۱] ک : ترساخانه [۲] ط : طوپلری . ک : ضربلر [۳] (اوزرندن) اولمیدر (م)
 [۴] دوغروسی (قرار کیری) ودها دوغروسی (قرار کیر اولدینی) اولمق ممکندر (م) [۵] ک :
 نلیم و نسیم [دوغروسی (ایله تنفس و نسیم) اولمق ممکندر (م)] [۶] ک : رزاق [۷] (سودازدکی)،
 اولسی مناسبدر (م) [۸] ط : فرمان حضرت رب العباد

یکچیریلری و بر قولدن سردن کچدی سپاهیلر ترساخانهیه دوغری مترسلر آلوب اوچ قولدخی مترسلر کوندن کونه ایلری قلعهیه یوریوب حلب والیسی ابراهیم پاشا واناطولی عسکرلری طوب ایله منهدم اولمش یرلردن قوملی طابیهیه دوغری قلعهیه دخول اولمق اوزره یورودیلوب ایچروده محصور اولان دشمن بی دین دخی زیاده زبون و بی درمان اولمش ایکن کفارک استنصار و درویزه ایلدوکی ملوک نصاردن افرنجه [۱] و دوقه و پاپا و مالطه کفارلرندن سکسندن متجاوزا بطورونا نام قلیونلریله یکریمی بیکدن زیاده کفار دوزخ قرار امداد اریشوب اعدای مشرکین تقویت و کریمیت بولوب آتش جنک فروزان اولوب بو حال اوزره نائرۀ قتال اشتعالده ایکن امداده کلن کلاب فرانجه لنگ لشکر هزیمت اثری سنه ... ماه محرم الحرامنک یکریمی التنجی کونی علی حین غفلة شافعی وقتنده دریا طرفندن جمله کفار کیلری جمله مترسلری طوبیلوب کرما کریم جنک و جدال و حرب و قتالده ایکن حکمت باری یاری قیلوب صدر اعظم قولنده قره قطر [۲] نام بر طوبیه قول کتخداسی ذوالفقار اغا نیجه آتش آندیسه بامرحی قیدر برطوب کلهسی کفار قلیونسک بارود انبارینه اصابت ایدوب آن ساعتده قلیونک قچی و باشی و بورنه [۳] و پلاوره لری و جمله درکلری و سرنلری و چارمیخلری هوایه پران اوچوب نص قاطع (حتی اذارکبا فی السفینه خرقها قال أخرقتها لتغرق اهلها لقد جئت شیئاً امراً) آتی اوزره اول قراوله [۴] کمی احراق بالئار اولوب جمله کفارلریله و اون یدی عدد قپودانلریله و نیجه یوز عدد نکزاده لری جمله غرق آب اولوب اول بدنایمی و یوز قره لقلریله ینه کیلری قرشو اصطانبه جزیره سنه منکوب و منکوس و خائب و خاسر فرار ایتدیلر هذا من فضل ربی اکر کلک طرفنده و اکر دریا طرفنده کلد کده بویله منهزم اولدقلرندن میدان کارزارک دلاورلری و معركة هیجانک شیرزلری جمله صدر اعظمندن خلعت فاخره لر و کونا کون احسان و انعاملر آلوب بین الاقران ارتقاع قدر و منزلت بولدیلر بو دفعه ایچرده محصور اولان بقیه السیوف قلان اعدای بدفرجام زبون و بی درمان و نیجه بیکی مجروح و سر کردان اولوب عسا کر اسلام نصرت اختتام ایکی قولدن زیاده اهتمام ایدوب قزل طابیه جانبدن قلعهیه دخول ایدن اون بش قول مترسلردن قلعهنک ربع حصه سنده دشمن دینک مجدداً مد ایلدیکی دیواره مقارن اولوب یکچیریلرک سردن کچدیلری و روم ابلی قولی عسکری قلعهیه

[۱] ک : فرانجه [۲] ب : قره قطر [۳] ک : پورته . ط : پورته [۴] ک : قراوانه

کلیوب واصلًا برشی عارض اولیوب درکار اولدقلری اوزره قزل طابیه‌نک منہدم اولمش یوقوشلرندن مترسلریورودوب توصیف و تعریفدن خارج جنک وجداللا رایله قزل طابیه‌نک اوزرندن مرور ایدوب وراسنده اعدای دینک مجدداً مد ایلدیکی دیواره هنوز مقارن اولدقده ضبط وربطی میسر اولان قزل طابیه‌نک اوزرندن [۱] ولب‌دریاده طوپلر ایچون متعدد عالی طابیه‌لر بنا اولنوب اوزرلرینه قرق عدددن متجاوز بالیمز سرآمد طوپلر قیوب هربری بر رعد کردار بالیمز طوپلر وضع اولنوب کفارک نوبنا ایتدیکی دیوارینه وقلعه‌نک ایچریسنه حواله اولوب زمان قلیله دشمن دینک مجدداً حفر ایتدیکی خندقلری جمله غزات موحدین مسلمین طولدیروب احداث ایلدیکی ایچرده کی یکی دیواری منہدم ایدوب اوزرنده [۲] وضع ایلدیکی طوپلری منکسر ایدوب واصل حاصل عسا کراسلام ظفرماً تر نصرت انجامک طوپلری هیبتندن وقرغان قومبره وحوان طاشلری و فرتندن و یصال مرک‌ایدن توفنک اندازلرک تکرک مثال کثرتندن ورستم واردلا ولرک و سردن کچیلرک وصالجی [۳] و واربحی تامان بهادریکتلرک حرکت و حمله لرندن اعدای دین و رای جداردن وزیر خا کده اولان طابیه‌دن باش کوسترمکه اقتدارلری اولیوب مانند خفاش مخفی اولوب درلو درلو جنک و آتش ایله محاربه‌لری ایدوب بومنوال اوزره جنک آشوبلر ایله یکی دیوارلری که کفاره سقر قرار اولمشدی آنی دخی هدم ایدوب درون قلعه‌یه دخول میسر اولنجه قزل طابیه‌ده واقع اولان جنک و نبرد فراموش اولوب بو یکی قلعه دیواری صواشنری ایله اولدیکم جمیع غازیان مجاهدان آتش نمرود ایچنده اولوب دلاوران فتایان غضنفر وار جنبش مردان ایدوب جمله آلدقلری دیلار و باشلر و ایلدکلری یوز آقلقلری و دین مبین اوغورینه بذل وجود و جان ایدوب وجوده کتر دکلری هنزورک و جکر دارلقلرندن بیکده بری تقریر اولنماق محالدر بو اثناده طرفیندن آتیلان لغمنرک تعداد و تعریفی ده امر محالدر بو ایام نصرت انجامده سعادتلو قبودان قیلان مصطفی پاشا حضرتلری دونماء هایون ایله حانیه‌دن اردوی هایونه داخل اولوب کلدکده مشارالیه حلب والیسی ابوالخیر کتخدا ابراهیم پاشا قولته بر الای عظیم ایله کیدوب [۴] آنده مکث ایلدکده صوقله‌سنه کوز آچدرمیوب بر کیجده تیجه لرلر زرخنده دار ایدوب سنه ... محرم الحرامنک یکرمی ایکنجی کونی بو قولده دخی جنبه‌خانه مستوقا احضار اولنماغیله مترسلره مباشرت اولنوب ایکی قولدن سردن کچدی

[۱] دوغروسی (اوزرینه) اولمیدر (م) [۲] ب : اوزرینه [۳] ب : صالیجی [۴] ب :

کیروب

اغالرینہ و مصر و شام قوللرینہ تنبیه و تأکید اولنوب هر کس کدکلرنده حاضر و موجود بولماغه فرمان اولندقده کفار شقاوت شعارك خروجنه جمله غزات مترقبلا یکن سنه ... ماه ... کوننده وقت شافعیده درون قلعهده محصور اولان اعدای مقرسعیر بدتدبیر هزیمت کیرلری اوزره قلعهدن طلوع ایدوب اوچ قولدن خروج و مترسلر اوزره هجوم مهجوم اتدکده دخی شافعی وقتنده کوز کوزی کورمز ایکن عا کر اسلام مانند ثریا نظام تکبیر و کلبانک محمدی کتروب مترسلردن بالمواجهه کفاره قارشو واریلوب توفنک و تیر و سل سیف آتش تأثیرایله کفار اعداواناثره جنک آشوب کر میت ایله اوچ ساعت مقداری ضرب و حرب اولوب عنایت باری یاری قیلوب نسیم فتح و ظفر طرف جنود نصرت قریندن وزان و کسر هزیمت اثر [۱] لشکر مشر کینده نمایان اولماغیله اعدای بد کردار بخار مردار قلعه فرار و قرقدن متجاوز بکزاده قومدانلری ... دن زیاده کفره لری آتش حرب ایله ایصال نیران قیلنوب جمله ... بیکدن متجاوز کفره لری اسپربند زنجیر اولندقدن ماعدا بالذات سردارلری اولان فرانسه شهزاده سی حین صواش پر خاشده غائب اولوب لله الحمد والمئه بویله صعب یرده و بویله تنک محل شافعیده بویله غزای اکبر عسکر نصرت ماثره نصیب اولوب بویله یوز آقلمی [۲] و اعدای دینه بویله روی سیاهلق تفصیلی امر محال اولوب بو معرکه نصرت انجامدنصکره ملاعین خاسرین بر دخی قلعهدن باش کوسترمکه قادر اولیوب انجق و رای جدارده پوسکر مه نام لغملر آماغه جدواهماقه باشلیوب آلات شرربارلقلر ایله جنک ایدهرک شدت سر ماده مرور و اعتدال هوا حلول آتمکیله عسا کر اسلام نصرت انجام پای اقدامه [۳] حرکت و قزل طابیه نك هدم اولماغسنه رغبت ایدوب نیجه یرلردن قلعهیه دخول اولوق اوزره مترسلره مباشرت و نیجه جنک و حرب ایله و اعمال لغملر ایله قزل طابیه نك تابالاسنه عروج آتمک اوزره ایکن اعدای دینک مقدا قزل طابیهیه ملاصق و لب دریاده مترسلر یولنده واقع اولوب سقه [۴] ایلدوکی یرلوقیا لرده لغملره آتشلر اتدکده عموما قلعه و مترسلر متزلزل و شدت لغملردن مانند قله کوه یرلوقیا لر موضعلرندن مبدل و کفارک آلتنرنده اولان لغمت و مترسلر و لرلرندن [۵] زیروز بر اولوب بو مرتبهده لغملره عفاریت سلیمانی طاقت کترمک امر محال ایکن عنایت باری یاری قیلوب معجزات رسول کبریا علیه افضل الصلوات والتحیات ایله عسا کر ظفر ماثره اصلا فتور

[۱] دوغروی (اثری) اولمیدر (م) [۲] ب : یوز آقلمی [۳] دوغروی (اقدامله)

اولمیدر (م) [۴] ب ، ک : سفته [۵] ک : یرلرندن . ب : زلزلهدن

لغملر آدروب [۱] وزیر سنکستانده دورت طرفه لغملر حاضر ایوب قلعه نك قزل طایبه جانبایرنك ایچ طرفده قلعه نك ربع حصه سنه وارنجه متصل پارمقلقلر و شرانپاولر وزیر زمینده جنکچی طایبه لری ایدوب ایچ طرفده دخی دورت طرفه قول قول مهلك لغملر ایدوب انتہاسنده دخی بر جدید مثل حدید قلعه دیواری چکوب اوزرینه الی عدددن زیاده بال یمز طوپلر وضع ایدوب دخی ایلیسنه مترسلر و صجان یولاری ایدوب نیجه بیك شیطنتلرایله هر شیرلن حاضر و آماده ایدوب [۲] اعتدال هوا اولنجه دشمن دین اچیلان کدکلرک وراسنده دورلو دورلو حیل و شیطنتلر و انواع استحکاملر و متانت اوزره هر تدارکلرن کوروب حاضر باش اولدیلر و کلک جانبنده اولان زمین لچاق ویران [۳] سسل [۴] و امواج دریانك قرارگاهی و محلی دخی تنک اولدوغندن غیری دورت قولدن اعدادی دینک طوپلری و مترسلری حواله اولغله سوقله سندن و ترس خانه دن و قوملی طایبه دن الیدن متجاوز زنجیر ایله بال یمز طوپلرن و قومبرلرن و طاش آتار حوان طوپلرن مترسلره حواله ایدوب لیل ونهار لایتنقطع طوپلرن آتوب ملوک نصارادن دخی امداد لری کلوب باخصوص وقت شتا و شدت سرما و کثرت امطار اولغیله سیل بیکران جمله مترسلری جمله صولر باصوب امواج دریان زیزوز بر اولوب پای غزات پایدار اولیوب شب و روز عسرتلر چکلوب هر جانب مترسلرینك حفظ و حراستلری مشکل ایکن ینه جنود موحدین و بحمایت [۵] ظفر قرین بو محله امواج دریانك قرارگاهنده اوغور دین مینده مبرق مکنده و مشقت و زحمتن [۶] اختیار ایدوب اعدای دین ایله لیل ونهار کارزاردن بر آن خالی اولیوب لکن مترسلر بونه تنک محله اولماغین کفار ایکبده برده طشره مترسلری بصماق فکرنده اولوب بر قاچ کره طشره چیقوب مترسلری ضبط ایتمدن خالی اولیوب خصوصاً فرانسه لعیندن قلیونلر ایله امدادی کلمکله کلکده اولان مترسلری بصمغه تصدی تدارکلرندن غزات مسلمین خبردار اولوب کلک قولنده سردار معظم اولان حلب والیسی ابوالخیر ابراهیم پاشای خورشید منیر حضر تلی [۷] کلک قولنه مأمور اولان میر میرانلر ذوی الاحتراملره و زغرچی باشی ذوالفقار اغایه و سائر بلوک اغالرینه و جمله سردن کچدی

[۱] ك : ایدوب [۲] ب : ایتدی [۳] دوغروسی (واران) اولمیدر (م) [۴] ك : سیل [۵] بونكده دوغروسی (سیلی) یا خود (سیلی) اولمیدر (م) [۶] [۵] دوغروسی (کماة) اولمیدر (م) [۶] شوراده کی دورت کله نك دوغروسی (طبراق مکانده و زحمت و مشقت) اولق ممکندر (م) [۷] بولکده دن صوکره (طرفندن) کله سی لازمدر (م)

نیجه یردن اوچر دوردر خزینہلی لغملر اولنوب برج و باروسن اژدر صفت طوپلر ایله برابر تراب ایدوب و اساس بنیادین لغملر ایله خراب ویباب ایدوب کذلک کلک جانبنده اولان مترسلر دخی وجه مشروح اوزره نقل طوپراق ایله عسکر اسلامی یوردوب دائره تصوردن خارج مقاتله و محاربه لر ایله قلعهدن منفصل زیرخا کده طابیه لرن و سد راه اولان پارمقلقلرن و جمه موانع اولان شرانیار نام حیل و شیطنتلرن اخذ و قبض و هدم ایدوب معروف اولان قوم ضابیه قربنده اصل قلعه دیوارینه لغملر اولنوب ترسخانهک دیوارن یقان [۱] دمار طوپلر ایله خا که برابر قینوب والحاصل ایکی قولدن قلعهیه کدکلر و کونا کون رخنه لر اولوب عروس فتح ظفرماً اثره ظهور جلوه کرا و لوق مشاهده سسنده ایکن لوائح علیه [۲] و سوائح [۳] لارییه حالاتی مقارنتیه اولان [۴] معرور [۵] وصول غیر [۶] حلول [۷] و ابواب فتح و دخول مشروح [۸] اولدغی نمایان اولوالابصار و مفهوم (الان نصرالله قریب) بیدار اولماغیله [۹] وجه سابق اوزره مرور شتا ایدوب اعتدال هوا [۱۰] اولنجه ضبط اولتان کدکلرنده مکث و قرار اولنوب بو حال نصرت مآل اوزره ملاعین و خاسرین قلعهک متانت و استحکامنه کمال مرتبه اعتماد ایتدکلری یرلردن کدکلر آچیلوب نهنگ آهنک طوپلر ایله کمیلری خروج و دخولندن منع و مسدود اولوق ایله قلعه متینه لری اللرندن چیقاجغن مقرر بلوب لکن ترمرد شیطنتلری اوزره عناد و سواسی و جیه خناسی اللرندن فرونهاده اتمیوب مرور شدت شتا ایدنجه هدم و خاک ایله یکسان اولان دیوارلرک باخصوص قزل طابیه وراسنده عمیق خندقلر حفر ایدوب و لغم قیولری آچوب مجدداً بر دیوار عظیم مد و سد ایدوب قزل طابیه التته ملاحق [۱۱] و لب دریا ایله وقع اولان سنکستانی سفه [۱۲] وزمین خا که

- [۱] پ: تعبان [۲] دوغروسی (غیبیه) اوللیدر (م) [۳] دوغروسی (و-واغ) اوللیدر (م) [۴] دوغروسی بلکه (اول آن) اوللیدر (م) [۵] س، ک: ظفر [۶] دوغروسی (عسیر) اولوق ممکندر [۷] دوغروسی (بحال) اولوق ممکندر (م) [۸] ک: مسروح [بلکه (مسرود) اوللیدر (م) [۹] (والحاصل) کله سندن بورایه قدر اولان افاده سیله مؤلف شویله دبتک ایسته یور: ایکی قولدن قلعهدن کدیکلر آچیلدی آرق بر یورویوشده قلعه بی آلتی ممکن ایدی بوهان همان آله جفز دیور ایدک فقط بر طاقم اسباب خفیه به بناء قلعه بی درحال آلتی کوچلشدی بوریویوشدن واز کچیلدی بونکله برابر هر حالده همده یاقین بر زمانده آله جفمز قطبی ایدی (م) [۱۰] ک: اعتدال احوال هوا [۱۱] ک: ملاحق [۱۲] س، ک: سفه

غزات دین یانہ و ارمق و قریب یانشمق دکل اژدردهان آتش فشان طوبلرک کثرتندن و لغ و قومبره لک و فرتندن نره دیوسلیمانی [۱] یانہ و رmq دکل برخیلی مسافه بیعدہدن مرورآتمک امرمحال اولوب اژدر دهشت نشان لغملر و قومبره لروفرتندن عنقای لامکان [۲] اوج اعلاده طیران [۳] عدم [۴] محال تصور ایله قصد غزات اسلامیدن [۵] بی باک و آهنگ کسار رحمانندن [۶] بی پروا اولوب لکن جنود مسلمین صاحب قران وعسا کر کیتی ستان (و ان جندنا لهم الغالبون) مفهوم شریفی اوزره خلوص بال [۷] (ربنا ثبت اقدامنا وانصرنا علی القوم الکافرین) [۸] مقال حقیقت مآل [۹] ایله کفار خا کسارک و فجار سقر مقررارک اعتماد ایلدکلری متانت و استحکامی عدمدن معدود ایدوب یوما فیوما نقل طوپراق ایله مترسلر یورینوب [۱۰] خندقه قریب اعدای دینک سدراه ایچون احداث ایلدوکی زیر خا کده ایری ایری اغاجلردن چاتمہ شرانپاو و طابیه لرینه قریب واردقده دوشمن جوانب اربعهده [۱۱] ماننده قطرات باران طوب و قومبره و حوان طاشلرن یغدروب [۱۲] وزیر خا کده اولان طابیه لردن لایقطع توفنکلر وال قومبره لری آتوب و لغ پوسکر مه لری و آلات حیل و شیظت غریبه لر ایله آتشلر صاحب بو منوال اوزره عسا کر اسلامک شش جهتلری آتش نمرود ایچنده ایکن اوغور دین مینده بذل وجود و نازنین جان عزیز ایدوب سمندر وار نأثره جنک و پیکارده صرف مکنت و اقدام اقتدار ایله خندقدن خارج اولان طابیه لرینک بعضیلرن نقل طوپراق ایله بصدیروب و بعضیلرن لغملر ایله هدم ایدوب و بعضیلرن طوب کوب و قزان قومبره لر ایله نابود ایدوب و نیچلرن شیران دلیران میدان وغالر یوروش ایله اخذوقبض ایدوب خندق و لب دریاده قزل طابیه یه ملاصق [۱۳] اولان مواعلری بال یمز طوبلر ایله هدم ایدوب اصل دیوار قلعهده اولان قزل طابیه یه دست رس اوروب [۱۴] التنه

[۱] ک : پری دیو سلیمانی [متن دوغرودر (م)] [۲] دوغروسی (لامکانک) اولمیدر (م)
 [۳] دوغروسی (طیرانن) اولمیدر (م) [۴] بوراده کی (عدم) کله سی فضلدر نصل که ک نسخه سنده یوقدر اگر لازم ایسه (عدم) شکنه قونولمیدر (م) [۵] (ا-ا-لایه دن) یازلمسی مناس-بدر
 [۶] دوغروسی (آهنگ کجاة رحمانیه دن) اولمیدر (م) [۷] دوغروسی (باخلوص بال) اولمیدر (م)؛
 [۸] آیت کریمه سورة بقرهده (بنا افرغ علینا صبراً وثبت اقدامنا وانصرنا علی القوم الکافرین)
 الفاظ شریفه سیاه در آکلاشیلورکه مؤلف اقتباس ایتشد (م) [۹] دوغروسی (مآلی) اولمیدر (م)؛
 [۱۰] ب : سورینوب . ک : یوریوب [۱۱] دوغروسی (اربعه دن) اولمیدر (م) [۱۲] ک : جنود اسلام اوزره یغدروب [۱۳] سن ، ک : ملاحق [۱۴] ک : اولوب . ب : اروب

مترسلرہ کیرلمہ سن [۱] صواب دید جمهور عسا کر ظفر مائر اولغله قزل طایبہ
مقابلہ سنده قدیمی مترسلردن لب دریایہ وارنجہ مترسلر مدوتر تیب اولنوب و شرق جانبندہ
آق طایبہ قریبندہ کلک تعیر اولنان محلدہ لب دریا ایلہ ترسخانہ یہ دوغری و معروف
اولان قوملی طایبہ یہ وارلق اوزرہ مترسلرہ مباشرت اولنوب لکن قزل طایبہ جانبندہ
واقع اولوب سعادتلو صدر اعظم حضر ترینک قولندہ واقع اولان مترسلر اوکنده لب
دریا ایلہ طاشلق و کلک طرفندہ قوملق اولماغیلہ ایکی [۲] قولدن غیری دخی لب دریا
ایلہ مترسلر مباشرتی امر محال ایکن مجاهدان غازیان دین مبین و مبارزان ظفر قرین
اوغور دین میندہ غیرت و حمیتی دولت عظمی و مشقت و زحمتی سعادت عقی مشاهدہ سیلہ
جملہ حضور و راحتی وجود لرینہ حرام مٹاہہ سندنہ ایدوب جملہ غزات خواب راحت
و استراحتی ترک و بی آرام [۳] ایدوب ایکی قولدن مترسلر ایچون مسافہ بعدلردن
ظہر لیلدر [۴] ایلہ طوپراق نقلیلہ مترسلر اعمال اولنوب مواضع غیریلردن [۵] رعدا کردار
ثعبان دمار بال یمز طوپ قلعه کوبلر کتروب طایبہ سپر لرینہ وضع ایدوب قلعه نک روی
دیوار لرینہ و جملہ طایبہ لرینہ طوپلری حوالہ ایدوب قلعه نک دیوار طایبہ لری [۶] کوندن
کونہ ویران و سر نکون اولوب و لیمانہ کیلرینک خروج و دخولنہ طوپلر مانع اولوب
لکن اعدای دین دوزخ قرین دخی ذکر اولنان ایکی قولدن اصل دیواردن غیری
خندقلردن خارج ولب دریایہ واقع اولان زیر خاکدہ جنک طایبہ لرن پوسکر مہ لغملر
ایلہ مملو و مکمل ایدوب باخصوص قزل طایبہ صنایع ابنیہ ایلہ متانت اوزرہ ایدوب سد
راہ اولجاق جنک [۷] خربی مشتمل موانع عجیبہ لری ایلہ مرتبہ اتمکیلہ جانینہ مذکوریندہ
یر مرتبہ صنایع عجیبہ و غریبہ لری احداث و بر درجہ موانع تقریبہ [۸] ایجاد ایلمشدر کم
زعم فاسد و خیال کاسدلری اوزرہ همان دین و کمان نصرت قرین [۹] اولوب [۱۰]

- [۱] دوغروسی (کیرلمسی) اولمیدر (م) [۲] ادات عطف ایلہ (وایکی) اولمسی مناسبدر (م)
[۳] بورادہ کی (بی آرام) فضلہ در یا خود (ترک ایدوب و بی آرام اولوب) دینلمیدر (م)
[۴] دیگر نسخہ لردہ بوبلہ فقط نقطہ سزدر دوغروسی (ظہرہ نقل ایلہ) اولمیدر کہ مؤلف
حاملرک (ارقه لاق) دیدکلری شیئہ (ظہریہ) دیمشدر یا ایجاد ایش یا خود اوزمان بین الادیا
مستعمل ایمش (م) [۵] ک : عدیدہ دن [۶] ک : دیوار و طایبہ لری [۷] دوغروسی (حیل)
اولمیدر (م) [۸] س، ک (تقریبہ لری) دوغروسی (تقریلر) اولوق ممکندر (م) [۹] س، ک :
جاردہ دین و کبارہ نصرت قرین | دوغروسی (حماة دین و کجاة نصرت قرین) اولمیدر (م) [۱۰]
[۱۰] دوغروسی (اولان) اولمیدر (م)

۱. كثرًا كمر لر اوزره مبنی اولوب آلات حرب ایله مشتمل صنایع غریبه لر ایله مملو اولدوغندن ماعدا خندق ایکیوز ذراع مکیدن متجاوز عریض وکال مرتبه عمیق اولوب علی الاتصال پرملق جنکاری وفرت اوزره اولوب قلعدن منفصل و خندق کیردن خارج طایبه عظیم لر دخی بر لرینه مقارن اولوب هر بریسی برقلعه متین و کوه دماوند وار تمکین مانندی اولوب جهان سین [۱] و قعر زمین لر ن فتح و تسخیره هر درسک طایبه لر ی مانع اولوب علی الخصوص سعادتلو صدر عالی وقار [۲] حضر تلرینک قولنده واقع متانت واستحکام ایله مشهور متعارف اولان قانلی طایبه ک اطراف و جرابی قات اندرقات پرملق لر و شرانپا لر و دوموز داملری وزیر خا کده جنکی [۳] طایبه لر ی و قعر زمینده بشر آلتی شرقات لغملری و آتش حرب ایله مملو و مافوقی طوپ و قوم بره لر ایله مشجون اولوب وجه مشروح اوزره موانع غریبه لر ن تعطیل و تسخیره وزیر خا کده اولان دشمن دینک لغملر ن ابطال و مانند قلعه متین اولان قانلی طایبه لغملری ایله معدوم الاثر و زمینی ضبط و ربطه کروب خندق لرینه دخول میسر اولنجه واقع اولان جنک وجدال و طریفیدن آتلان لغم و حیوان و قوم بره لرک [۴] تحریر و توصیفنده قلم سریع البیان کندولال و کاینخی تقریری امر محال اولوب بو اثناده وقت شتا و شدت شتا [۵] ایرش مکین علی طریق الحافظه قالمق مشاوه اولنوب و مترسلر خندق کنار لر نده قرارداد اولوب جمیع مترسلر ده اعتدال هوا اولنجه [۶] مکث و آرام و اقدام و اهتمام ایله مترسلر ده قیام اولنوب جنود و وحیدن اول حدت سر ماده و شدت برودتده بلا حائل نازل اولان برف و باران لیل و نهار مترسلر ایچره روان سیل بی پایان مشقتلر ن اوغور دین مینده محض رحمت بلکه [۷] علی الدوام بیکار [۸] اولوب بو حال پر ملال اوزره مرور [۹] سرما عبور [۱۰] ایدوب سرور اعتدال هوا [۱۱] مقارن اولغیله عسا کردریا موج موج و فوج فوج اقوام [۱۲] جنکه قیام و اخذ انتقام و قلعه نک فتح و تسخیرینه بذل اقدام اولنوب جانب بچردن نب دریا ایله ارن ایکی [۱۳] قولدن

[۱] ک : چهاره سین | س نسخه سی ده بویه فقط نقطه سزدر [۲] س ، ک : عالمقادر [۳] س ، ک ، ط : جنکی [۴] س ، ک : لغم و قران قوم بره لرک [۵] س ، ک ، ط : سرما [۶] دوغروسی (اولنجه بهرک) اولمیدر مع مافیله مؤلف زماننده بلکه ده ادات انتها سز سوبلیک جائز ایش (م) [۷] دوغروسی (بیلکه) اولمیدر (م) [۸] دوغروسی (پیکارده) اولمیدر (م) [۹] دوغروسی (شهر) اولق ممکندر (م) [۱۰] ک : مرور [۱۱] دوغروسی (هوا یه) اولمیدر (م) [۱۲] (اقسام) اولسی مناسبدر (م) [۱۳] س ، ک ، ط : ایکی | دوغروسی بودر (م) |

دخی مسودہ سی منظور آسفی اولدقده کم اولماش دیو تحسین و ایکویوز النون احسان ایدوب حضور پادشاهه کتورمک ایچون بو حقیرک مسوداتن دخی مهرلیوب حفظ ایلدیلر

صدراعظم یرمانیلہ تحریر اولمان و فتح نامہ قندیہ درکه بومحله تحریر اولندی

بامسودہ سیاح عالم اولیا [۱]

اولا حمد اول خالق بیچونه کم بو سنه مبارکه ده قندیہ قلعه سننک فتحی میسر اولوب دردولت مصیره بویوزدن فتح نامہ کستاخانه تحریر اولندیکم حالیا جزیره کرید احوال مسرت مالی استخبار اولنورایسه زیر نیلکون طاق لمیکن مثلها فی الآفاق اولان قندیہ قلعه سننک ابتداء محاصره سندن کمند فتح و تسخیره کلنجه واقع اولان جدال و حرب قتال و ضرب معلوم جمله عالم و مفهوم کافه ام اولوب اول قلعه متینه دریای سفیدک سد سیدی و عموماً فرنکستانک آهن [۲] کلید مکینی اولقله واقع اولان غزای کبیرک و جهاد عظیمک نقل و تقریرنده [۳] قلوب موحدین تحصیل سرور لایحصى و جنود ظفر قرین تکمیل جبور غیر احصى آتمک محقق اولقله برای [۴] جنک آشوبدن مقطه [۵] خصومت و عداوته دکین صورت پذیر اولان حرب و ضربدن ممکن التقریر اولان وجه اوزره اختصار اخبار [۶] اولنوب و الحاصل قلعه مزبورده بیک یتشیدی سنه سنده واقع اولان ماه ذی الحججه نک غره سنده جوانب اربعه سنده [۷] محاصره و معروف اولان یوکسک طابیه دن غرب طرفنده لب دریاده واقع اولوب متانت ایله اشتهار بولان قزل طابیه و ارنجه مترسلره مباشرت و مواضع عدی [۸] سکیز یردن [۹] متجاوز قلعه کوب رعب اشوب بال یتمز طوپلر طابیه دیوارلرینه حواله اولوب یوماً و فیوماً مترسلر خندقلره دوغری سورولوب اژدردم و آتش قم طوپ سرآمدلر ایله لیللا و نهاراً قلعه دیواری و طابیه لری دو کیلوب لکن قلعه استوارک جانب بریسی خصوصاً مترصلر اوکنده نقش [۱۰] دیوار قلعه نک اساس عبرتماسی

[۱] یوقاریده ۴۷۸ نجی صحیفه نک حاشیه سنده اوصیفه ده کی فصلی مؤلفک فتح نامه سی ظن یتمش ایدم شیدی آکادم که اویله دکیش. ظنم یا کلایش چیقدی بناء علیه اوراده کی سوزمک حکمی یوقدر (م)
[۲] ک: آهنین [۳] ک: تحریرنده [۴] ک: برآی [دوغروسی (ابتدای) اولوق ممکندر (م)]
[۵] ک: مقطه [دوغروسی (قطع) اولوق ممکندر (م)] [۶] س، ک: اختصار اختیار
[۷] ک: بریه سندن [۸] ک: مواضع عدیده [دوغروسی (مواضع عدیده ده) اولوق ممکندر (م)]
[۹] دوغروسی (سکیز یوزدن) اولوق ممکندر (م) [۱۰] ک: یقین

قدوقامت آداملري اولماز ا كثرثيا ايكي اندازه قذلي آدملردر اما عجب حكمت خدادرم بالاده سهل تحرير اولدوغنى اوزره ا كثرثيا عورتلري اون ايكي ياشنده بلوغنه يتشوب حامله قلوب اون اوچنده اولاد وعيال صاحبي اولور بعضيسي يدى بچوق آيده وسكز آيده وضع حمل ايدر غلاملري دخى اونبرده واون ايكيده ا كثرثيا بلوغنه اروب بالغ اولور وقيونلري سنهده ايكي كره ا كز ا كز قزولر غريب وعجب حكمتدر و... والحاصل بو جزيره كرديك اوچ يله بو قدرجه احوالرينه مطلع اولوب بلديكمز مرتبه اوصافلرن تحرير ايله سك بر مجلد كتاب اولور حاصل كلام سنه ۱۰۸۰ ماه رمضانده صدر اعظم جمله عسا كر اسلامه دستورويروب جمله روم ايلي واناطولى عسكرلري موج موج وفوج فوج هر كس وطن اصليرينه كته كدنصكره ريلغ بليغ شاهي صادر اولوب بروقيه طوپخانجه صموني برمصر پاره سنه اولوب مصر پاره سى دخى اوچ اقيجه رايح اولوب بروقيه ات ايكي تمه وهراشايى ما كولات ومشروباتلر بو كونه رايح اولوب عظيم وزنى اوزره غنيمتلر اولدى وينه غريب تماشا سرور وشادمانلر اولوب قذمه قندييه جانب اربعه سنده ضربات طوب كوبدن رخنه دار ومنهدم اولان يرلردن نام ونشان قلوب سنه ۱۰۸۰ ماه ذى الججهده جمله قلعه تعميري تمام اولوب كورنلر (عليك عون الله يا قندييه حافظ معينك جناب كبريا اوله) ديو دعا وثنالر ايتديلر بعده صدر اعظم دخى بو ماء غراذه حايه ورتمه وكيسوما طرفلرينك باغ ارملى طرفلرينك سياحتين تمام ايدوب سعادتله ينه قندييه كلوب سنه ۱۰۸۰ عيد اضحى سنده آستانه سعادت كتمك فرمان اولنوب قندييه وزير قبالان محافظ... پاشا وعنكبوت احمد پاشا وسائر ميرميرانلره وغيري امرا لر ايله قندييه قاله جاق جمله عسا كر اسلامه وجميع ارباب تيمار وارباب زعمالره وغيري ايش ارلرينه جمله مراتبلرينه كوره سمور لباچه لر و خلعت فاخره لر كيديريلوب قپودان قبالان مصطفى پاشا دخى قرق پاره قدرغه وقرق پاره غليون ايله اراسته اولدقده مقدا اوردوى اسلام اچنده نقدر علما وكبار وارباب ديوان خليفه لرلينك صاحب قلم منشى كسنه لرينه قندييه نك فتح نامه لري تحرير اولنسون ديو فرمان وزير بربر اولنمشدر [۱] رئيس الكتاب عجمزاده [۲] افندى ايله صدر اعظمه قرق عدد يردن ارباب معارفلر كونا كون فتح نامه لر كتردكلرنده اچلرندن نجه سى بكنلوب سعادتلى پادشاهه كتورمكه عزيمت آتدكلرنده بو عبد كمترك

[۱] ك نسخه سنده اشبو (بربر اولنمشدر) يرنده (صدر ورايدنجه) عباره سى وارظن

ايدرم كه دوغروبى (فرمان وزير بربر تبليغ اولنمشدر) اولميدر (م) [۲] ك: عجمي زاده

محصول حاصل اولماز ا كثرًا خلقنك كار و كسبارى سرويدن كراسته اغاچلرى كسوب
 سروى اودونى و سروى تخته‌لرى وغيرى اغاجدن كراسته‌لر كسوب جانب اربعه‌كى قلاع
 و شهرلره كتورب فروخت ايدرلر جزيره كريدك جمعى دزكارى و تخته‌لرى سراپا سروى
 اغاجدن اولوب الله رب العالمين بوجزيره سروى اغاجيله مزين ايتمشدر كم جميع داغلى
 و دره‌لرى و دبه‌لرى سروى رايحه‌سييله معطر در جميع دنياده اويله سروى درختلى بر ديار
 يوقدر حق جمله آل عثمان عسكرى بكرمى يدى ييل سرويسى قره قره دو كه مدبلر حتى
 جمله اصفقيه كفره‌لرينك اولرى و دام و باملرى و قپولرى و جمله صندوقلرى سروى لوحه‌سى
 و كراسته‌لرندن اولماغيله خانه‌لرى مسك و عمبرخام كپي ققوب آنمك دماغى معطر اولور
 هر كز بو خانه‌لرده يلان و چيان و عقرب و بو و كوه اولماز زيرا آتسه يقدقلرى اودونلرى
 بيله سروى درختلرى اولوب جمله لباسلرى دخى سروى ققوب بوزلك رنك رويلرى
 شدت شتادن اسمع اللون حمرة كوندرا حاصل بو جزيره كريد بويله دورت هوا اوزره
 خلق اولوب اهايلر ينك دخى رنك رويلرى دورد كونه [۱] اوزره خلق اولتمشدر در
 و جمعى روم كفره‌لرى سياه طرطورلى [۲] شاپقه كيرلر اما و نديك شاپقه‌سى كپي بيوك افلاطونيه
 دكلدر و شاپقه‌لرينك ايكي يانلرده قولاقلرن اورتور عبادن سياه شاپقه‌لدر و جمله اثوابلرى
 دخى سياه عبا و سياه شلوار كيوب اياقلا رنده دخى فرنك پاپوچلرى كيرلر اما عورتلرى
 باشلرينه بياض بزلى اورتوب مورده ولايتنده چقونه [۳] كفره‌سى عورتلرى كپي بياص كآبى
 صارقلى كفره عورتلرى واردر اما باشقه بر كونه ساچلرن اوروب باشقه باغ باغلرلر
 وينه فسدانلرى الوان چوقه‌لردن وغيرى حريرلردن فسدانلر ايدرلر اما زنكينه اولان
 كفره عورتلرى فسدانلرن كونا كون قظيفه‌لردن ايدرلر لكن قولتوقلرى آلتنده
 و اوكلرنده و اردلرنده حمل سمرلرى كپي يومرو فسدانلرى اولوب عورتلرن قنبور
 شكلى كوسترر اما حين جماعده بلى آلتنده يومرو فسدان دورماق ايله عورتلرينك فرج
 قبيحه‌لرى يوكسكه قالفوب جماع ايتمه آسان اولمق مصلحتيچون حكماى قدما اويله يومرو
 فسدانلر تأليف ايتمشلر وينه عورتلرى سائر كفره عورتلرى كپي دون كيميوب اياقلا رينه
 سياه پاپوچ كيرلر الحاصل غايت عبرت نما عورتلرى اولوب غايت عاشق پرستلردر و جمعى
 خلقى غايت ذكاوت اوزره خلق اولتمشدر كم اون ييل ايچنده نحيب ورشيد صيبانلرى
 مفسر و محدث اولورلر لكن آدملى بوسنه و مورده ديارى خلقى كپي ايرى توانا و صاحب

۱۱ | ك : لون | ۱۲ | ب : طرطورلى | ۱۳ | ب : جقونه

و آبدار میوه لری و نیچه کونه نباتات و گیاهات اخضر باتلری ا کسک دکلدر اما خورماسی
 از محصول ورر و پمبسی و ایچی جهانی دو توب غایت لطیف بزى [۱] اولور ولودوس
 روز کارندن ماعدا یدی عدد روز کارلری غایت لطیفدر اما لودوسی کویا ریخ سموم
 کبی اسوب صاحب طبع اولان کمسنه لری لودوسده طشره چقمازلر زیرا بر قاچ کره
 بوجزیره کرید لودوسدن خراب اولمشدر حالا بودیارده ینه لودوس ریخ عقیم کبی
 غایت شدید اسوب نیچه یرلرده طارله لری و باغلری خراب ایدوب نیچه بیک اغاجلری
 یخندن قلع ایدوب وزراعت اولنان ا کنلرن هوایه پران آتوب آدمی سراسیمه ایدر
 (در قول منجمین) علم اسطرلاب اوزره بو کرید ... اقلیم پاکنده بولنوب ارض
 بلدی ... و طول نهاری ... (در بیان رنگ روی پیروجوان) حیعی خلقنک رویلری
 دورت عدد لون اوزره در اولانسوما [۲] طرفلری که کریدک غرب طرفیدر خلقی
 غایت بیاض و تناسب اعضاى محبوب و محبوبه لری اولوب غایت غریب دوستلردر اندن
 حایه جانبلرنک خلقی غایت رنجبر اولوب اکثریا کارلری باغ و باغچه و بالق سید ایتک اولوب
 بوستانجی و چنتجی و چارجی و باغجی و زیتون یاغجی [۳] اولوب حایه غنیمت ایدوب دائما اشغال
 کثیره ده اولدقلرندن رنگ رویلری بغدادی ا کلیدرر اما غایت مستقیم فتا [۴] آدملردر اندن
 رتمدن تاقندییه وارنجبه اندن قانلی قستله و بالی پتره یه و جنوب طرفنده امسوا [۵] قلعه سنه وارنجبه
 غیرى هوا اولوب خلقی غایت چوقدر زیرا قانلی قستل نواحیلری غایت رنجبر قوم
 اولوب کارلری جمیع موجوداتده موجود اولوب هر متاعی فروخت ایدوب محبوبی
 و محبوبه سی و روم کراتسه لری چوقدر اما غضوبلردر [۶] و محبوبه لری اولقدر
 مدوحه لر دکلدر اما بونلرک دخی رنگ رویلری حرته مائللردر اندن دردنجی
 نوعه خلقنک رنگ رویلری اصفاقیه قومیدر کم آب هواسی بیلاق عظیم اولوب قشلمی
 زیاده اولدوغندن لیمون و تورنجی و ناری و انجیری و زیتونی و خورماسی اولماز اما جابجا
 باغچه لرنده انکورلری و کونا کون مشراتلری و غیرى ما کولات و مشروباتلری نادر اوور
 لکن کستانه سی و قزلجنى و قش الماسی چوق اولوب جابجا قویتورلرنده باغلری واردر
 اما انکورى لذیذ اولیوب خوش خورجه اولور اما غیرى یرلرک مخصوصلری کبی چوق

[۱] ک: حریری [۲] (کیسوما) اولسی ممکندر (م) [۳] ک: زیتون باغچه سی [۴] س ،
 ک: عنقا [۵] س، ک: امسوا . ب: امکشوا | یوقاریده (آیسو) کچدی ص ... (م) |
 [۶] ک: غضوبلردر

دست کفرده ایکن آتی کره یوز بیك بنی آدم ایله بوجزیره ملو ایمش حالا جمله
یتش بیك عورت دفتره آلمشدر و جمله یوزاللی بیك امت محمد عسکری یازلمشدر و جمله
یدی بیك عدد رومدن مسلمان اوامه بورما طائفه‌سی قالمشدر یعنی کرید کفره لکنندن
مسلمان اولمشدر و جمله اون یدی عدد معمور عسکرلی قلعه‌لر قالمشدر و جمله ایکی بیك
سکیز یوز عدد کلیان آتله قالمشدر و جمله یتش بیك قطار واردر و جمله ایکی کره یوز
یوز بیك و التمش اوچ بیك عدد جاموس و صغرلر قالمشدر و حالا میری قرق قطار دوه‌لر
قالمشدر و جمله التمش کره یوز بیك قیون و کچی واردر و جمله دورد کره یوز بیك عدد
اشکار تحریر اولمشدر و جمله داغ و راغ و باغلی طقوز کره یوز بیك عدد باغ و باغچه
و مشبک بوستانلر تحریر اولمشدر اندن جمله قرق بر بیك قیون آغلی تحریر اولمشدر
و جمله یتش بر بیك عدد یرده بل قوانلی ترقیم اولمشدر و جمله ایکی بیك عدد زیتون
یاغی دکرمانلری واردر و جمله آتی بیك صو دکرمانلری وار و جمله یوز یتش آتی بیك
عدد مزرعه تحریر اولنوب عشر سلطانی ورر و جمله طقوز یرده ساز و قامشلی کوللر
تحریر اولنوب سر عسکرلره خاص همیون قید اولنوب سردار قیدینه [۱] یوز بیك اچمه
ساده خص تحریر اولندی بادهودان غیری خلاصه کلام کوکده اوچان یرده کزن
و دریاده یوزن جمله موجوداتلر تحریر اولنوب اقلام قید اولمشدر جمله رعایا و برایاه آل
ثمانک قرق دورت عدد تکالیفندن آنجا ق دوردی کرید رعایاسنه فرمان اولنور حضرت
عمر رضی الله عنه تحریری اوزرد قوان حقی و سنه‌ده بر بوغدای عشری و باغ دونوم
حقی و بوستان حقی و رأس خراج بالغ ماعدا تکالیفلردن رعایای کرید معاف اوله‌لر دیو
سمادلو پادشاه عالمپناهدن خط شریفلر کلوب سجالات شرع رسول مینه مقیود [۲]
و ترقیم [۳] اولندی و جزیره کریده اولان یکریمی اوچ بیك عدد ارباب زعما و ارباب
تیمارلرک دخی الارینه مذکور دورت عدد عدل حضرت عمر عشری آله‌سز دیو فرمانلر
و یریلوب غیری تعدی اتمدن احتراز اوزره اوله‌سز دیو آنلرک دخی الارینه طوغرای
غرای شاهانیلر و ریابوب سجالات محمدیه مقید اولنوب منادیلر ندالر اتدیلر و بوجزیره
کرید اوله بر ولایتدرکم آب و هواسنک لطافتندن یاز و قیش قزوسی اکیسک اولیوب
یلده ایکی کره ایکیشر ایکیشر قزوسی حاصل اولور و صیف و شتاده کونا کونا شکوفه‌لری

[۱] ک : سردار قیدیه یید [۲] ک : قید [۳] س : طریق | پاکیش اولورسه بویه‌سی

اولسون (م) |

ایدوب ایچنده کی کفارلرن اسیر قید بند زنجیر ایدوب نیجه بیک کفارلری دندان تیغدن
چکروب قلعه جابجا منهدم ایتمش اما عجب محبوب و مصنع و شیرین قلعه ایتمش اندن ثمانه
داغلرنده بش ساعت کیدوب

اوصاف قلعه ثمانه

عرب بنا سیدرسکنز قله‌سی اولماق ایله سلطان منصور اسمنه (ثمانه) قلعه‌سی دمشلر بعده
اصفایه کفاری استیلا ایدوب ینه سلطان منصور فتح ایدوب جابجایرلرن رخنه دار
ایتمشدر اما غایت مزین و شیرین قلعه‌در اندن ینه اصفایه داغینک شرق طرفنده ۵
ساعت کیدوب

اوصاف قلعه آمیاروز [۱]

بونی دخی سنه ... تاریخنده مفسدی [۲] افندی رایله حسین پاشا فتح ایدوب منهدم
آمشدر اما بر کوچک قلعه‌جکدر بو اصفایه‌نک جانب اربعه‌سنده دورت عدد بوغازلردن
کریلر بو دورت عدد مذکور قلعه‌لردن غیر اصفایه داغلرینه بنی آدم کرمک محالدر
و بو دورت عدد بوغازلرده بو دورت عدد پاره قلعه متینه‌لر فتح اولمایچه اصفایه کافرلری
اطاعت ائمه‌مشلردی و بو جزیره کریدک شرقی و غربی و جنوبیسی طرفلرنده جریان ایدن
صغیر و کبیر اوچوز آلتمش عددانهارلردر جمله سنک منبع‌لری بو اصفایه داغلرندن خروچ ایدوب
جزیره کریدارضینه مستولی اولورلر و بونلردن ماعداجریان ایدن اوچوز عدد دره جکلر بعض
قیالردن ظاهر اولوب عظیم صولرد مخلوط اولور الحاصل جمله جزیره کریدک آب روانلری آلتیوز
آلتمش آلتی عدد صغیر و کبیر صولردر اما التیسی آجی صولر نامیله معروفلردر مثلا
مذکور آجی صولر [۳] دبندن جریان ایدر جمله التی عدد آجی صولردر ماعدالری
آ- حیاتلردر و جمله سکز یوز آلتمش عدد معمور و مزین قصبه مثال قرالردر و جمله
یکرمی دورت عدد قستلردر و جمله حالا یکرمی دورت قاضیلق یردر کم دخی قاضیلری
حکومت ائمه‌ک باشلامادیلر و جمله طقسان یدی بیک عدد رعایا قالب ماعداسی قمتیه
التنده صواس پرخاشده مرد اولدیلر اما ارخونده کفرله‌رینک دفترلری اوزره بو جزیره

[۱] پ : امیاروز . ط : انادوز [۲] س ، ک ، ط : مندی [۳] میمک فتیح ، نونک
سکونیه حرکتلشدر . متنه نظراً (مفتی) اولسی ممکندر (م) [۴] پ ، س ، ک : قلعه‌سی

وقیه کلر و بر ایوا بر وقیه کلر و بر شفتالو یوزدرهم و قیصی آلتمش درهم و انجیری الہی درهم و شکر انجیری یکریمی درهم کلوب قرق کونہ زیتونی اولور و بو زیتون بو جزیره یه مخصوص اولوب غیر ی دیارده یوقدر (در بیان معادنات جزیره کرید) اولا اوچ یرده بقر و بر یرده التون و ایکی یرده کومش و قورشوم و دمر ویدی یرده طوز و قرق یرده کوهرچیه و اوچ یرده شب معدنلری ویدی یرده آلچی طاشی معدنلری و طاشلری کرج معدنلری در وزرنیخ معدنی و قطران و زفت [۱] و کوکورت و کتره و ارجنه و شاب دنک [۲] و کلارمنی [۳] و لادن و بال مومی و نیچہ بنوک امثالی کونا کون معادنلردن جمہ یوز یتمش کونہ معدنلری حاصل اولوب جمہ میری قید اولنوب هربری حالا لزامدر و دخی اصفاقیه داغلی اوچ یوز میل الارقه دریادن نمایاندر کم بو کوه سر بلند او زره سکسن یدی پاره شهر مثال قرالرمکه و مدینه یه تحریر اولنمشدر و سلطان منصور بو جزیره کریدی فتح آند کده یتمش یدی سنہ قبضہ تصرفلرنده ایکن عرب طائفہ سی بو اصفاقیه کفره لرندن قیز آلوب ایچلرینه عرب قرشدقلرندن هم عربی و هم رومی یونانی لسانی تکلم ایدوب سلاحلری اوق و یای و توفنک و صپاندر و بو اصفاقیه داغلی غایت صعب و خلقی غایت شجیع اولماق ایله جمعی زمانده ونه دیک قرالنه بلی دیموب بعدالفتح آل عثمانہ حربہ اوچیه اطاعت ایدوب اصلا اصفاقیه متریس خدمتہ کلمه مشلر ایکن زور بازو ایله مترسلره کیروب جبار کفارلری جمہ مترسلرده و لغملرده مرد اولوب عورتلری جمہ مطیع و منقاد اولدیلر (اصفاقیه داغلی بوغازلرنده کی قلعه لری بیان ایدر) اولا

اوصاف قلعه امبوری [۴]

غایت متین قلعه در اصفاقیه کفره سن مطیع و منقاد آتمک ایچون سنہ ... تاریخده غازی و شهید دلی حسین پاشا ایچندن کفارن چقروب قلعه نیک بعضی یرلرن منہدم ایدوب اصفاقیه نیک شرق طرفی بوغازلرن بر صارب یرده واقع اولمشدر

اوصاف قلعه آپولونیا [۵]

سنہ مزبورده کوچوک حسن پاشا یکریمی بیک یکت ایله کیدوب قوت بازو ایله فتح

[۱] ب ک : قره نفت [۲] ک : و شنب و کل . ط : و سادنک [۳] ک : کل ارمنی

[۴] ب : امبوری . س ، ک : آمبوری [۵] ک : آپولونیا . بس : آپولونیا

اولندی یدنجی کونه تحریری معاف و مسلم [۱] روم ارخونده لرینک و ملبوط [۲] نام روم دفتردار لرینک قرالری تکتیب اولندی و سکنجی کونه تحریری بکمه لر [۳] و مال دفتردار لری و دفتر کتبخدالری و چاوشلر کتبخداسی و یکچیری اغالری حاصلری تسوید اولندی طقوزنجی نوعی جمله اوجاق اغالرینک و جمله چور باجیلرک سربست کویلری تسجیل اولندی و اونجی نوعه تحریری ... تمیق اولندی

در فصل تمة شهر انکیز کلیات جزیره کرید

امدی ای اخوان وفا آل عثمان الینه هنوز بر مصر کبی ولایت دخی کردی زیرا روی ارضده هر نه کونه شی حاصل اولورسه بو جزیره کریدده بش قات زیاده نباتات گیاهات مشمراتلر حاصل اولور اولاد دهقانیلر زمینه برکیله بغدادی زراعت ایدوب بعضی یرلرنده برکیله بغدادین یوزکیله کندم خاص دانه دار حاصل اولور بونک کیله سنه محصر دیرلر مصرده اردب دیرلر دیار بکر و ارضرومده صوما [۴] دیرلر بندگانده صعار [۵] دیرلر رومده کیله دیرلر اما بو کریدک محصریسی ... وقیه کلیر لکن ارپاسی وسائر حبوبات مقولاتلری آز اولور اما بالی ممدوح عالمدر کم آتیه ولایتک بالی کبی مسک و عمبرخام مثال رایحه طیبه لری اولوب قرق کونه عسل مصفا سی اولور و قرق کونه زیتونی اولور کم دخی صله موره اولوب پرورده اولمدن تازه ایکن خورما کبی لذیذ تناول اولتور و صو زیتون یاغی بر دیارده یوقدر الامغرب زمینده صوصه یاغی مشهوردر وتره یاغی و مپه سی و کباطی و اینجیری و اوزومی و ناری و شفتالوسی و قیصی و زردالوسی و غیری آلوسی و سائر ما کولات و مشروبات لرینک انوعی حسابلرن جناب باری بلور کرچه سواهل ولایتدر اما اصفاقیه داغیکه تاجزیره کریدک اورتاسنه واقع اولوب کوه البرزدن نشان یرر بر کوه بالای سربلنددر کم یاز و قیش قاری و آب زلالی اکسک دکلدر کستانه سی و قزلقنی و سلا [۶] کرازی و اخلاط امرودی و موشمو له و اووه زی ویدی و یرن اوزومی یاز و قیش اکسیک اولمز و ناری و زیتونی و چشیری و قزلقنی و سروی درختلری جهانی دوتوب بو ولایتک جمعی کراسته لری جمله سروی آغا جلر نندر غیری اقلیمده اولمیان نباتاتلرک انواع شکوفه لری بونده موجوددر باخصوص بر صالقم اوزومی اونیدی و یکر می و یکر می یدی [۷]

[۱] (تسلیم) دن اسم مفعول صیغه سیاهدر (م) [۲] ک : ملیوطه [۳] ک : تکیه لر اپک یاقیشمایور (کتبه لر) اولسه دهها مناسبتدر (م) [۴] س ، ک ، ط : صوما [۵] ک : صعار [۶] ک : بیلا [۷] ک : یکر می بش

صو دکرمانلری وارکم آل عثان عسکرن بو دکرمانلر طیورردی و باغ و باغچہلری و مشبک بوستانلری جهانلی دوتمشدر و بو عین زلال تا ارخنوز داغلرندن کلوب اسکی قندیہ دینده دریاه مخلوط اولور اما اسکی قندیہ مغرب زمین پادشاهی سلطان منصور فتح ایدوب خاکه برابر منهدم اتمشدر حالا نیجه بیگ یرلرده اثر بنالری ظاهر و باهردر اندن ینه لب دریا ایله جاب غره بر ساعت کیدوب

نظره ته لیمانی

قندیہ قلعه سندن بش بیگ آدم بعید لب دریاده بر طاشاق یرده قلعه مثال بر خان عظیمدرکم دلی حسین پاشا قندیہ محاصره اتدکده سهل یرباد اتمش اما شمعی صدراعظم فرماینله بر درویش بو خانی بر تکیه درویشان اتمکه مآذون اولمشدر اما بو نظرته کفار زمانی جمله بازرکانلر روم و عرب و عجمدن و دیب فرنکستاندن متاعلریله کلوب بو خاندہ مهمان اولوب کامل قرق کون اوطوروب ا کر طاعونلری واریسه پاک اولما نیجه قلعه یه قومیوب قرق کوندنصرکه قورلر داب کفارستان جمله بویله در انکیچون هر شهرلرینک طشره لرنده بویله بازر ن مسافرین نظرته لری واردر اندن ینه غره بش بیگ آدم کیدوب حمد خدا (منزل حصن حصین و سد متین قلعه قندیہ) یه داخل اولوب بو محله التیوز التمش آلی میل کرید جزیره سی سیاحتی کامل اوچ آیدتکمیل اولدی حمد خدا والسلام جمله کرید جزیره سنده ۸۶۱ عدد قرالر و جمله یکرمی بش عدد قلاعلر و جمله اکیوز عدد قصباتلری محرربک افندی مزله تحریر ایدوب جمیع عمارستانلری اون کونه تحریر اتدک ابتدا اصفاقیه داغلرینی [۱] و جمعی اراضی محصولاتلرک [۲] و جمله یکرمی بش بیگ عدد رعایا و بریالرک خراجلری دخی جمله مکه و مدینه صره سی اولوق ایچون تحریر اولندی ایکنیجی نوعه تحریری جمله وزرالر و میرمیرانلره خاص هایونلر تحریر اولندی اوچنچی کونه تحریری جمیع ارباب تیماره جمله اون بر بیگ التمش عدد تیمار و حصه تحریر اولندی دوردنچی نوعه لر ترقیمی جمیع جامع سلاطین و وزرا و وکلا اوقافاتلری تحریر اولندی بشنچی تحریری جمله یوز الی عدد زعامت سربست قرالری تحریر اولندی التنجی نوعه تسطیری پادشاه عالمناه خاصی قرالری تحریر

کیکاو سارنده جریان ایدن عیون جاریه لر کنار لرنده کونا کون مصنع چرخلی کباب اسبابلری وار و متعدد باغبان حجره لری اولوب جانب اربعه سی قلعه مثال در و دیوار لری غایت متانت اوزره بنا اولنوب بونده اولان مرغان بلا حساب هزار هزارانک اصوات حزین خوش الحان نوا خوانقلری آدمه روح افزا صفالر بخش ایدوب بالضروری بنی آدم دخی صوت بلند عشاقان مقام عشاقده قول عشاق اوقیوب اغازة نوالر و بیاتیلر و شوریلر [۱] و عرض باری [۲] مقاملرن اجرا ایدر لر تابو مرتبه دفع غم و اندوه و الم محو اولجاق برجای صفای لاله زار و کلعدنار ارخنوز باغیدر الحاصل بو باغ ارمی ماوقی اوزره تعریف و توصیف ایله سکیر مجلد کتاب مستطاب اولور انجاق بو باغی کورن عارف بالله « بوکار انسندر اول ضعیف مخلوق قصیر عمرنده سعی و کوشش ایله بویله بر باغ ارم یپالر یا اول بزى و بونی لفظ (کن) ایله خلق ایدن خلاق عالم و بزى بر قطره حیفه منیدن خلق ایدن جناب باری نک جنت مأوی و جنت علیین و عدن و فردوس و خلد برینی و اوچاق باغلی ایچره نلر یر اتمشدر » دیوب دار فاینک بو باغلینه میل و رغبت ایتیموب دار باقیده باقی مرام ایچره قرار اتمک [۳] اوزلیوب ترك و تجریدلک استر اللهم یسر (ازین جانب) بو باغ مرامدن غرب جاننده ۳ ساعت کیدوب

منزل صحرائی اوواجق

بو دخی جزیره کزیده بر بلالی باشلی و اسع محصولدار صحرادرم بعضی یرلرده دانه دار پرنجی حاصل اولور کم صرک منزله و فرسکو [۴] و دمیاد [۵] پرنجندن لطیف و براق پرنجی حاصل اولوب قندییه و زرارینه خاص همیون قید اولنوب خراجلری قندییه نفراتلرینک اقلامی تحریر اولنوب بو صحرادن ینه جانب غربه ۷ ساعتده

منزل چنارلی دره

بو دخی بر آب حیات دره کنارنده آب و هواسی لطیف مسلمان کویلری اولوب حمام و جامع و مساجدلری نوبنا اولندی حتی بو نهر عموامک [۶] کنارنده بحساب

[۱] دوغروسی (سوزناکار) اولوق ممکندر (م) [۲] مشهوری (عرضبار) در (م) [۳] ک: ایتکی [۴] ک: فرسکور. پ نسخه سی ده بویله فقط نقطه سزدر [دوغروسی (فارسکود) درکه «لهجه» یه کوره منصوره ده قضا مرکزی بر قصبه ایش (م) [۵] مشهوری (دمیاط) در (م) [۶] ک: عیونک. ط: صوانک

گذشت ایدوب قورومشله حالا موجود [۱] درختلری دوروب چورومه‌مش و لیمون و تورنج و کباط و یاسمن و فول و زکس و لیلان و وارغوان و ریحان و کل کلهستانک رایحه طیه‌سی برفرسخ یردن آدمک دماغی معطر اولور الحاصل بوباغی بنا ایدن اقریت قرالک اوغلی سن مارتین قرال دورد بیک عدد درخت منهای کونا کون دیکمشدرکم بودنیاده مثللری یوق ایدی حالا اولقدر دکلی ایسه‌ده آزا کسکدر حالا اول زمان درختلرندن دورد بیک عدد سروی درختلری باقیدر جمعی صدرنج نقشی طرح اولنوب صیره صیره چرپی ایله هموار دکمشلردر و بو باغچه عبرتنامه طولی شمالدن جنوب جانبنه کامل اون ایکی بیک آدمدر همان بر کوچک صحرایی دوتمشدر و عرضی کامل دورت بیک عدد کرمه خطوه‌در و هر سروی درختلری اوج سمایه سر چکوب آیا آل عثمان عسکری بزلی کلوب نه زمان سیر ایدرلر دیو خلعت سبزله مستغرق اولوب آفاق اوزره دورلر ایدی [۲] حمد خدا تماشالری میسر اولوب نیجه صنع خدا درخت منتهالک ظل حمایه‌لرنده طاعت و عبادتله ایدوب ذوق و صفات ایتدک اما هر بردرخت عظیملرک و هر برسروشجرینک قائلقلری ایکیشراوچر آدم قوجاقلر سرو اخضر کونلردر زیرا بو سرویلرک جمله‌سی بیکریل معمر اولمش درخت سرآمدلردرک اصلا بریسنک حسلری [۳] پریشان دکلدر همان سبزکون زمرود وار سرآمد سرولردر جمعیتی بو ترتیب آداب اوزره حضور حقه ال قاشروب طاعت حق قوللوغنه بل باغلیوب دورلر [۴] و بنوک آب و هوایی و بناسی اولقدر ممدوح عالمدرکم استاد مهندسین قدما وارمقدرون صرف ایدوب اول بنای بانی بونده اویله تصرفلر ایتمشدرکم اطلس فلکده اویله برکار کیرلک معمار سلف ایتهمشدر نیجه عدد کار قدم و نیجه یوز عدد باغ ارم مثال مقصوره‌لر و کاخ خورنقلردن ماعدانجه یو یرده جهان نما فرنک پسند نزهت آباد قاعلر و حجره متعددلر ایله آراسته و نیجه یوز عدد مصنع فضیه و شادروان و فواره‌لر و حوض عشرآ فی عشرلر ایله پراسته اولوب نیجه یوز سلسیللر و کونا کون فواره‌لر اوجه برابر پرتاب ایدوب نیجه یوز یرده کول کول [۵] انهارلر چاغلیوب جاری و روان اولوب کونا کون مطبخ

[۱] س ، ک : وجود [۱۲] مؤلفک شوراده‌کی (آیا . . . ایدی) سوزی پک کوزلدر (م)

[۳] ک : خشبلری | منته کوره (جنبشلی) اولوق ممکندر (م) [۴] مؤلفک شوراده‌کی

(آداب . . . دورلر) سوزی‌ده کوزلدر (م) [۵] ک : یول بول | دوغروسی (کورول

کورول) اولیلدر (م) |

وخیار ششمبر و حمله [۱] و موز و شام فصدقی و صاقرز اغاجی و صغله اغاجلری و یتمش کونه اوزوم و یرر انکور اغاجلری وار حتی بر صالتم اوزومده یتمش کونه دانه و یرر اوزوم اغاجلری و برسکود اغاجنده الماوشفتالو و یرر اغاجلر ونجه کره یوز بیک طود اغاجلرینک هر برنده انواغندن توت میوه سی حاصل اولور دود اغاجلری و هر صالتمی قرقر اللیشر و قیه کلیر انکوری و سکسان کونه آبدار امرود اغاجلری و قریق کونه الماسی و کونا کون آبدار کرازلری و ووشنه و قیسی سی و آبدار آلورلی و آلوی ماردینی و آلوی بره کاتلیسی و جویر و کستانه سی و قز لبق و بادمی و الحاصل جمعی اسکی دنیا و یکی دنیا میوه لر درختلری موجود اولدوغندن ماعدا یکی دنیانک نجه کره یوز بیک کونه شکوفه لری و روم و عرب و عجم و هند و سند و فرنگستان و ختن و ختا و چین و فغفور و ماچین و لایتیرینک شکوفه لری ایله بو باغ ارخنوز مزین اولمشدر جمله آ بری یوز یکریمی خانلی ماوی و بیاض و یشل سنبللری اولور کم بودنیاده اولیه سنبللر کورلمه مشدر و قرمزی بنفشه و صاری و مور بنفشه سی کول قدر قتمر قتمر اولوب رایحه سی آدمک دماغن معطر ایدر حتی عبرت ایچون بر بنفشه باشن قوپاروب وزن اتدک نیم درهم کلدی و کل طبقه سی اون دنک کلدی و بر دانه قرقفیل باشی اوچ درهم کلدی غیری کونه شکوفه لری هکذا قیاس دمو [۲] و قهوه اغاجی و کلی سر اغاجی و مرکب اغاجی عمرمه اشته مشدم بونده کوردم اما مرکب اغاجی اصما کبی اولوب یلده بر کره اصما کبی بود ایوب دالنی کسدکلری یردن نجه یوز فچی سیاه و براق و مجلا قدرت مرکبی آقوب اندن فرنگستانه کتورب آنکه باصمه کتابلر باصارلر و موز اغاجلری و جمیز اغاجلری و شکر قامشلری و اون ایکی کونه رنگارنگ پمبه اغاجلری اولور کم هر بری چناره بکنزر یشیل پمبه و قرمزی و صاری و ماوی و نفتی و نار چیچکی کبی و بیاض پمبه لری حاصل اولور و دخی زنجبیل کوکی وار اما اغاج دکلدلر و سنامکی و چوب چینی و رواند چینی و دارچینی اغاجلری وار میوه سی گویا رومک چیلک میوه سنه سهل مشابته و اردرونیلوفر و قرقفل اوتی و اردر و مصرک حب اللذیند و حب السلاطین و جوز هندی و جوز کلیمر و رواند اقرتی و اقیتمون اقرینینک قرق کونه انواعی و لادنی و کونا کون شاه تره سی اولور حتی قره عود اغاجی و باقام [۳] اغاجی و قلمبک اغاجی وار اما بومذ کور عود و باقام و قلمبک اغاجلری مرور ایام ایله خیلی زمان

[۱] (خرنوب) اولسی ممکندر (م) [۲] س : ر و ا [ظن ایدرم که (اولونه) کلمه سنک تصحیف ناقصیدر نصل که کتسخه سنده (قیاس اولونه) دیبه یازلمشدر (م) [۳] مشهوری (بقم) در (م)

(درستایس باغ‌چمنزارکستان روضه‌رضوان‌باغ [۱] ارمستان) اما بومذکور کوهسارک دامننده بر مسطح وادی ایچنده ارخنوز نامنده اقریت پادشاهینک بر باغ ارم‌خیابان عجمی وارکم بوفلک اطلسده اویله بر باغ‌قویاخ مرامنه واردر ونه اوله‌جاقدیر کم کویا قونیه‌نک باغ مرامی وملاطیه‌نک باغ اصپوزیمی وسیواس ولایتنک درنده باغی وتبریز ولایتنک چارباغ اردهشت بهشتاری وقرم‌جزیره‌سنده کفه‌شهرینک سوداق‌باغی وبودین‌قربنده‌پجوی دلجوی سرم باغ ارمک باروت خانه باغ‌لرندن زیاده بوکریدک ارخنوز باغیدرکم جمعی مداحان وصافان بر وبحار بوباغ ارخنوزک تعریف وتوصیفنده عاجزلردر ومن‌العجایب باغچه بی‌نهایه‌درکم شدادک باغ ارم ذاتی بنوک یاننده بر فدان [۲] برخیابانستان بیاباندر اما بو ارخنوز باغی حالا روضه‌رضوان مثالی بر جنین وغیطان وحدیقه باغ جنان نخلستان کلستاندر بالاده اوصافی تحریر اولتان اقریت نام‌قرالک بناسیدرکم جمیع اصناف حکماء قوالری جمع ایدوب بومحلت آب وهواسی لطیف اولدوغیچون اقریت قرال ایچون بوباغی فن حکمت اوزره حکیملر طرح طرز آخر ایدوب بنا ایدرلر اما خداحقیچون بویله بر باغ جنان لطیف جهانی اوطوز بریل سیاحت ایدوب آیه (فالنظروا الی آثار رحمة الله) نص قاطعی فحواسنجه اقالیم سبعة سبعة سیاره وار سیاحت ودوران وسیران ایدوب امعان نظر ایله نظر ایتدیکم بوادیم ارضک ربع مسکوننده اون سکز پادشاهلقیری کشت وکذار ایتدیکم روی زمینده بو ارخنوز باغی کبی فرح‌فزای دلکشا بر باغ شهر سننا [۳] مثال باغ مرامی کورمدم مکرینه بو ارخنوز باغن کورمتم خلاصه کلام تطویل کلامه‌نه حاجت بوباغ مرامک طرح طرز‌طوری شوندن معلوم سماعت اوله کم جناب کبریابو باغده اولان اشجاراته اویله حسن ویروب صنعی اظهار ایتشدرکم کویا هر درخت سایه‌دار کویا جمله‌ذی‌روح کبی قیام ایدوب هنوز دست قدرتدن چقمش کبی علی‌الترتیب دزیلوب دورر لرویدی قلیمده اولان اشجار و اشجار و منبوبات و نباتات و گیاهات و ازهار یاتدن هر نه قدر موجودات وار ایسه بونده موجوددر حتی یکی دنیا اغاچلرندن بیکدن متجاوز کوزلر کورمه‌مش وقولقلر اشتمه‌مش درخت منه‌الارک انواعندن پلاصانتا [۴] وسندیان ویکی دنیا وسندیال وقرمز وجمشیر وانبوس وزقوم وطرقی [۵] وساریه [۶] وخورما وذنوبر وفضدق وعسلبنده وقاقوله حبس [۷]

[۱] س، ک: روضه‌ارخنوز باغ [۲] قانک‌فتجی ودالک تشدیدی ایله اوقونما ایدر [۳] ک: سبا

[۴] ک: پلاصانیا [۵] ک: صرفی. ط: طری | (طرفاء) اولسی ممکندر (م) [۶] ک: صاریه

[۷] ک: ققواءه چبن [متته کوره (قاقوله حبس) اولق ممکندر (م) |

خليفة نك خليفه سى قودن بوكنيسه بنا ايدوب ينه انده مدفوندر ديوروم يونانيان بوديره غايت اعتبار ايدوب غايت قودن خليفه نك قبريني زر اندر زره مستغرق ايدوب جمجى ملت مسيحيه نك زيارتگاهلريدر اويله مزين دير مصنعدركم ايچنه آدم كرسه عالم حيرتده قلوب انواع زينت زروزيور وخورده صنعت بديعه لر بنه انكشت بر دهن ايتسى مقررردر و بشيوزدن متجاوز رهبانلرى واردر آل عثمان عسكرينك اجلرى و [۱] و آتلىرى [۲] اول طرفه وارسه نعمت يدرمدن وشكر شربتلرى ايچرمدن قويور منزل ايدى حالا تيمارخانه سنده [۴] امت محمددن ياره لى وبره لى مجر وحانلر اولقندر وار كم تعبير اولتيوب جمله رهبانلر جراح ليله غزات مساليمنه عيسى نبى عشقنه خدمت ايدوب شير خورما [۳] وقصر نبات [۴] يدررلر بعض غازيلر شفا بولوب ينه قنديه مترسلرينه كليرلر ايدى بر عجايب تفرجگاه مسيره گاه يردر خدا دائما عمار ايدو زيرا حالا [۵] قنديه ده كى حنكار جامعنه وقف تحريير اولندي حتى بو ديرك باش پاپاسى حين عربده ده قنديه انجوده اولان روملره پس پرده دن خبر كوندر مشكم قچنكم قلعه دن تورك اوستنه لاغملر اتلاجانن دويوب بر حال ايله تر كه خبر ويرك كم لاغمدن خلاص اوله لر ديو نهانيجه قلعه ايچره روملره خبر كوندرر ايمس حقيقه الحال بعضى لغملره ايچردن طشرديه روملر كزليجه خبر ايدوب لغملرى اره ديه [۶] هوايه مقررملر يا خود بر قاچ قره شافقه لرى روملر هوايه آتارلردى عسكر اسلام دخى قلدوب [۷] بعضى غزاتلر الارقيه قاچوب كفارك لغملرى هبايه آتلوب نيجه يوز لغملريده بولنوب جمله بارودلرى آينو ب ايشلرى معطل اولوردى اندن بو مذكور ديردن ينه جانب غربه ۳ ساعت كيدوب لب درياده نجه كونه تماشالر ايدب بر ساعت لب دريانك صولنده بر كوهستان داغله چيقوب

منزل كوه ارخنوز [۸]

اكر بو كوه بهمتايى وبونده حاصل اولان نيجه بيك الوان صنع خدا نباتات كياها ت ادويه و اخشاباتلرى مدح ايله سك مسودا تمز بر مجموعه فحامين [۹] واسپچر [۱۰] اولور [۱۱] شوراده (اجى واتلرى) هر حالده ياكيشدر دوغروسى بوايكيسنك يرنده (مجر وحانلرى) اولميدر (م) [۲] ك : تيمارخانه سنده [۳] ك : شير وخورما [۴] دوغروسى (قندبات) اولق مكنندر (م) [۵] ك : بودير حالا [۶] پ : وارديه [۷] پ : قتلنوب . س ، ك : قتلنوب [۸] س : آرخنوز [۹] دوغروسى (عشابين) اولميدر (م) [۱۰] بلکه (اسپنچيار) دن مخففدر (م)

تعمیر و ترمیم ایتمک ممکندر اما لازمی یزدہ دکلدل لب دریادہ شکل مثلث بر شدادی سنک طراش برقلعہ صواش ایتمش ویران اولوب ایچنندہ برطاش [۱] قلمہ مش انکیچون نہ جرمدہ اولدینن حساب [۲] ایتمدم اما برکوزل لیمانی وار ایچنندہ بر آب حیات درہ بولیانہ مخلوط اولوب اسمی معلوم اولدیغندن تحریر اولنادی لیمانی یوزپارہ کمی آلوب سکیز روزکار زورکاردن کمیلر امین اولوب بولیمانک جانب اربعہ سی معمور و مزین قرالر ایله آراسته اولمشدر زیرا بو طرفلر جزیرہ کریدک شمال طرفلری اولقی ایله آب وهواسی لطیف اولوب عمار اولمشدر اندن ینہ جانب غربہ ۲ ساعت کیدوب (منزل قوله کیسا [۳] بورنی) بو بوروندن غیرى ارتق یلدز روزکاری جانبہ ناظر یرلردر اندن ۵ ساعت لب دریایله کیدوب (پالوندہ بورنی) اندن ینہ سمت غربہ ۷ ساعتده (طوزله لیمانی) کرید جزیره سنده مصردن بورایہ بر منزل باشی یردر نجہ کرہ یوز بیک یوک طوز چیقار غایت لذیذ ماجی اولوب حالا بو مملحہ مقاطعہ تحریر اولندی میری طرفندہ باشقہ امانت اولدی اندن ینہ طرف غربہ ۹ ساعت سنکستان یرلر آشوب

منزل ایایانی بورنی

بو محلدہ بر منصور وار جملہ رهبانہ لری محبوبہ قزلردر آندہ اولان پنجه آفتاب قزلر مکرکم کیسوما شهرندہ اولہ جملہ قزلر طور اوچقور و حریر تختم اشلیوب کرلیجہ متاعلرن فروخت ایدرلر کرچہ اوچقور اشلرلر اما کندولری اوچقورسز و دونسز کینرلر بو دیر مصنعک نیجہ کرہ یوزبیک غروش اوقافی اولوب تادیب فرنکستاندن بو عمامیہ برابلر [۴] وزیت یاغلی کلیر اندن ینہ طرف غربہ ۶ ساعت چمنزر یرلردہ و باغ بوستانی یرلری کذر ایدوب (منزل تقالی [۵] لیمانی) بر خدای کوجک لیمانجکدر انجاق ایچینہ یکرمی اوطوز پارہ کمی صیغار اما آب حیات صولری واردر اندن ینہ غربہ توجه ایدوب ۴ ساعتده

منزل آیا قودن لیمانی

بوندہ دخی برکنیسه واردر قودن نامندہ حضرت عیسیٰ نیک شمعون صفانا منندہ حواریون

[۱] ک: بر شیشی [۲] ک: مساحه [۳] ب، س، ک: قوله کیسه [۴] ک: بره زانلر
[۵] اولجہ (نذراتر) دیه کچمشدی (م) [۵] ب، س: تقالی. ک: تقالی

سیر و تماشا ایدردك اكر محرر بك افنديمز بو جزیره‌ی تخریرینك دورسنده [۱] طمع خامه دوشوب مال آیلدی مال قارون آیلدی اما همان جمله قرالری موقوفی اوزره تخریر ایدوب کدر ایدردی اندن سمت غربه ... ساعت بعید ... نام محله قرشو بر میل الارقه

در تمذیحات قلعه‌اصبرلوقه [۲]

یعنی جزیره‌ مثالوقه بر جزیره‌ معموره در کم جرمی آلتی میلدر شرقدن غربه بر طولاینجه انجه جك آداجق اولوق ایله لسان فرنگده (لوقه) دیرلر یعنی اوزون دیکدر حقیر بو جزیره‌نك مقابله‌سنده [۳] بر قاق یار موافقلر ایله بر قابغه بنوب قرشویه کچوب جنرالنه بولوشوب قلعه‌سین تماشا ایتدك اما اولقدر متین و مستحکم دکلدر حالا بیک عدد جنك آور سولطاط قیوب غایت معمور ایتده در صوده لیماندنصکره بو اصبرلوقه لیمانی غایت لطیف و واسع لیماندر کم بشیوز پاره پارچه‌کی قر اوانه [۴] و قراقه آلیر بر تحفه ید قدرت لیمانیدر اما جزیره‌سی سنکستان اولوق ایله یی حاصلدرینه بزم کرید جزیره‌سنه محتاج بر کوچك آدادر قلعه‌سی بر قیالی یرده شکل مربعدن طولانی ایکی قپوسی وار بر قپوسی شرقه ناظر لیمان قپوسیدر بری جانب غربه قنیده طرفنه آچیلیر قپودر ایچنده یوز مقداری خورده ضیق حولیسز دار منحوسلری و اوچ عدد منصطرلری و بعضی میوه اغاجلری وار صولری جمله باران رحمتدن جمع اوله صارنجلردر اما حیفادریغکم یکر می یدی سنه بو جزیره‌ کریده امک چکیلوب بویله بر صلح و صلاحده بویله بر آدا کریده متصل چاقر [۵] النده قاله و اوایلا و واولدا بوقلعه‌ دخی سیر و تماشا ایدوب جنرالک ضیافتن ییوب هدایالرن آلوب ینه قایق ایله قرشو کچوب جانب غربه ۳ ساعت کیدوب مابینلری بر ساعت بعید اسملری نامعلوم اوچ عدد انهارلری آتلا ایله کچوب بونلر دخی تا اصفاقیه داغلرندن طلوع ایدوب بو محله اق دکیزه غروب ایدوب بو نهرلره قریب

در تکتیبات قلعه‌ کرمان [۶]

سنه ... تاریخنده کوچك حسن پاشا فتح ایدوب منهدم آتشدر اما سهل شی ایله

[۱] ك : ائناسنده . س : دردستنده [منته نظراً (دوره -نده) اولوق ممکندر (م)]

[۲] ك : اصبرلوقه [۳] ك : مقابلنده [۴] ك : بارچه‌کی و قر اوانه [۵] س ، ك : کافر

[۶] ب ، س : کرمانی

در توصیفات قلعه استیه

سنه ... تاریخنده سردار معظم دلی حسین پاشا فتحیدر اما بعدالفتح منهدم ایتشدر بعده سنه ... تاریخنده فاتح قندییه فاضل احمد پاشا فرمانیه عنکبوت احمد پاشا بوقلعه وجزیره کریدک دائراً مدار ایکویز آلتش پاره قستلرن عمار ایدوب هرقله لوده رعایالر وارده بکیوب بر طرفدن دشمن کیملری ظهور ایتسه قستلرده آتشلر یقوب بر برلینه آتشیله خبر ایدوب بر آنده جمله کرید جزیره‌سی خلقی دشمن کلدیکندن آگاه اولوب جمله جنکه آماده اولورلردی اول محله بواسطیه لیمانی اغزینه قلعه مثال بر حانیه [۱] عظیم بنا ایدوب قرق پاره طوپ قلعه کوب قیوب بیک بشیوز عدد عسکر ایله ترحاله بکن ... پاشا قیوب بر اوده یکیچری و بر اوده جبه‌جی و بر اوپه طویجی و بر سنجاق زیتون سپاهیسی قیوب مصردن و جزایر و طنوس و طربلوس و هلال ولایتلرندن کلوب کیدن کیلره جای امان اولدی بواسطیه لیماندن قندییه ایکی کونده واریلر اما یوللری العیاذبالله کویا سقر یوقوشلریدرکم بیک آت و قاطرلر و اشکلر داغلردن اوچوب هلاک اولورلردی اندن یینه جانب غربه ... سنکستان و داغستان و چنکستان یرلی اشراق

در تحریرات قلعه یالی [۲] پتره

سنه ... تاریخنده چارخچی [۳] مصطفی پاشا فتحیدر بعدالفتح قلعه‌سین منهدم ایدوب قلعه‌سی بر صعب یرده شکل مربع بر شدادی بنا قلعه درکم جرمی یدییوز آدمدر ایچنده بیک مقداری زیتون سپاهیلری و بر اوده یکیچریسی اولری وار آنده محافظه ایدوب مصردن کلن کیملری کوزه درلر اما طوپلری یوقدر بعده ایکی بیک عسکر ایله بوز اوق بکی تعیین اولتوب بر خیلی واسع لیمانی واردر بودخی مصر و هلال [۴] ولایتی و جریه و اوجیله و طربلوس ولایتلرینک اسکله سیدر لیمانک اغزی جانب شرقه ناظر اولوب اوج قولاج صوده کیملر دمر براغوب اولقدر مقررت قرآوانه غلیونلری یطه منزلر زیرا بو لیمانک ایچه‌جک صوبی یوقدر اندن ارتق غرب طرفه توجه ایدوب ینه قلاع و قرا و قصبات و قرالری مساحه و تحریر ایدرک نیجه بیک تیمار وزعامت کویلری قید ایدرک بوجزیره‌ی

[۱] ک : طایبه [۲] ط : بلی [۳] ب ، ک : طاووقی [۴] ط : حلال

۷ ساعت کیدوب (منزل قاوسیدر بورنی) اندن ۳ ساعت کیدوب (ایاک [۱]) دورو بورنی) انی دخی کچوب جانب غربه کیدوب ۳ ساعتده

کرماسی لیمانی

اطرافنده کامل بر ساعتک یرلری صافی باغ و باغچه وکل وکلیستانی محصولدار یرلردر کم لطیف قبولی لیمانلر اولوب آب حیات صولری فراواندر بولیمانلرک اغزلری جانب جنوبه ناظر دوله ماچ قبولی اغزلری وار زمن قدیمده بولیمان اغزلرینه زنجیرلر چکرلر مش حالا یرلری ظاهر و باهردر حالا جزیره کزیده بوایکی عدد لیمانلر لیمانلرک هامیدر [۲] بیک پاره کمیلر لنگر انداخت اولمدن یطمق قابلدن تابومرتبه لیمان جای اماندر اندن بر ساعتده نهر ... کچوب بر ساعت دخی کیدوب

منزل ایا اینون [۳] منصطاری

کزیده کزیده بنای عالی منصطارک بری دخی بودر غایت محصولالی یر اولوب بالی و میوه آبدارلری مشهور اولوب جمله کفره لری رومدر زرا جمله کزیده رعایالری رومدر لاصمان [۴] فرنکلری قلعه لوده ساکن اولورلردی و قلعه لر ایچره ینه روم رعایالری وارخونده لر وازایدی اما بومنصطارک ایچنده بیکدن متجاوز رهبانلری وموغ پچه پلاس بوشانلری وارکم هربری پری بیکر و ملک منظر مغان پرلری آینه ورونده مسافرینه خدمت ایدرلر و شب وروز جمیع آینه ورونده کانلره نعمت بی امتنانلری مبدول اولوب بیک جان و باش ایله مهماندارلق ایدوب صبح و مسامطبخ کیکاوسلرنده یوز عددن زیاده اونار اون بشر قیون آلیر و بشر آلتیشر عدد صغیر آلیر قزغانلری وارکم بدنام کونلرنده نجه بیک کفره لر جمع اولوب صبح و شام مسافرینه ضیافت ایدرلر بودیر مصنعه معتکف اولان قسیس و بطریقانلرک زعم باطلارنجه حضرت عیسی علیه السلامک خلیفه سنک بر حواریونی بونده مدفوندر اندن ینه سمت شرقه ۱۰ ساعت معمور و آبادان قرالری کچرک تماشا ایدوب

[۱] س : آیاک [۲] ک ، ط : چناغیدر [۳] ک ، ط : ایا اینون . س : ایا آتیون .

ب : ایا انه پون [۴] ک : لاتین

اوقافیدر اما اولقدر معمور کینسه دکلدر بوکنارلرک قرشوسنده (جزیره غیدوروشی) اندن (جزیره قرستیانی) ... نامان اداچقلر بربرلرینه یقین واقع اولوب حین صلحده بزم اولوب بر قبالی و طوبراقلی ادا لردر اما قرالینک صولری جمله یغمور صوی صانجیلدر کم آب روانلری یوقدر اندن اول محله قریب یلدر جانبنه برساعت ایچری قرده

اوصاف قلعه پلائیالی

حالا معمور دکلدر اما هنوز استاد بنا اندن چقمش کبی در بیض آسا جانب اربعه سی باغ مرام کبی قلعه اوستواردر زمان قدیمده اقریت قرالک قریسی بنا اتمشدر ... زیرا شرق طرفنده کی قپوسی اوزره بوسوری بنا ایدن عورتک تصویر ی تحریر اولمشدر بر قبالی یرده جرمی اوچ بیک خطوه احاطه ایدر بر حصار بوشدر اندن ... ساعت [۱] شرقه کیدوب بنجه یوز قرالر کچوب نهر کوچک اصغاقیه ی عبور ایدوب و بر نامعلوم ویران قلعه کچوب نهر قوالی [۲] کچوب اندن ۷ ساعت شرقه کیدوب قاوه ساله مون [۳] بورن کدر ایدوب اندن بر عظیم کورفز دریا کنار بنجه ... ساعت [۴] یلدر روزکاری طرفنه کیدوب و بی حاصل یرلری رنج و عنا چکرک کچوب (منزل قاو فنر بورنی) بنوک مقابله سنده نیم میل (جزیره لوسی) بر کوچک اداچقدر اما اغاجلی و محصولی جزیره جکدر اما کیمیه کچوب تماشا ایتدم اندن ینه اول کنار ایله بر عظیم کورفز دریا ساحل بنجه جانب غربه برساعت و طرف شرقه ۳ ساعت معمور و مزین یرلردن عبور ایدوب نیجه سنک خارالر کچوب

در تعریفات قلعه پالو قصری بورنی

جزیره کریدک بر گوشه سنده واقع اولوب شرقه ناظر بر پشته سر آمد بوروندر کم مصر یولنده بر عظیم قلعه در بونی کفار دلی حسین پاشا عصر نده براغوب قندییه فرار اتمشدری حالاجله در و دیوارلری یرده یطر اما بو قلعه نك اولدینی بورنده کی لیمانده سکز روز کار زور کاردن محفوظ لیماندر کم بولیمان قربنده اوچ عدد لیمانلر دخی واردر اما اسملری معلوم دکلدر غایت لطیف و آب حیات صولری واردر اندن ینه یلدر جانبنه

[۱] ک : ۸ ساعت [۲] ک : قوالی . س : قوالی [۳] ک : قاره ساله مون [۴] ک :

۷ ساعت

کبره قو لیمانی

بد قدرت ایله خلق اولمش بر خدای لیمان واسعدر کم ایکیوز پاره کمی آلیر امالودوس روز کارندن امین دکلدلر لودوس غایت پک دو قنور کمیلر بشر التیشر عدد لسکوره [۱] دمزلر ایله یطه مازلر اندن ینه جانب شرقه ۵ ساعتده (منزل قاوقی [۲] بورنی) وا که قریب (قاله یوروز منصطری بورنی) رتمه قلعه سننده والده سلطان جامعنک اوقافیدر اندن بر ساعت دریا کنارندن آلارقه قرده کیدوب

اوصاف قلعه آمیسو

اقریت نام قرالک بناسیدر بعض یرلرن افریقه پادشاهی سلطان منصور ویران ایتمشدر اما اکر بوقلعه اوصافن ماقوقی اوزره بیان اتسک تطویل کلام اولور الحاصل بوقلعه نك جرمی آلتی بیک آدمدر ایچنده دورت عدد داغی واردر ونجه کینسه لری وسرایلری وخاندلری نمایاندر وبونده اولان عمود منتهالر وعبرت تمامیلار وحوض وشادروان فواره لر و سلسیلار ونجه یوز آتار کار کهنه طلسماتلر وار کم بر دیارده دیار مثلاری یوقدر مکر بحر محیط کنارنده یکی دنیا اسکله سی اولان لونچاط [۳] شهرنده بویله آثار عظیمه لر اوله واولقدر وسعت اوزره قلعه در کم ایچنده ایکی پاره باغلو وباغچه لر ونجه بیک اولر ونجه کره یوز بیک دونوم طارله لی [۴] ومشبک بوستانتلی قلعه عظیمدر مکر اقریت قرالک لودوس روز کارندن خراب اولان پای تخت قدیمی بو شهر عظیم ایمش و بو امیسونه قریب... ساعت یلدر جانبه باغ ارملر ایچده [۵] کیدوب ومعمور ومزین قرالر کچوب

اوصاف قلعه مسالو

اقریت قرالک اوغلی مسالو قرال بنا اتمکیله آنک اسمیله مسما بر قلعه رعنادر بوقلعه قربنده نهر... عبور ایدوب بودخی اصفاقیه داغندن کلوب بو محله آق دکیزه مخلوط اولور بو نهر دنسکره ینه جانب شرقه... ساعت کیدوب (نهر آیاماترانده) کچوب بودخی جبل اصفاقیدن کلیر وا که قریب بر معظم کلیسا واردر حانیه قلعه سننده موسی پاشا جامعی

[۱] ک : لنکوریه . س : لنکورنه . ب : لنکریه [۲] ک : قاوقه . س : قاوقو .
ب : قاوقی [۳] ک : لونچاط [۴] ک : تارلالی [۵] ب : ایجری

در قایمات قلعه اصفاقیہ

سنہ ... تاریخندہ ملک احمد پاشا صدر اعظم ایکن آنک فرمایا یہ دلی حسین پاشا فتحیدر بدست ولی کتبخدا بعدالفتح برباد اولمشدر اما قول قیوب معمور ایدہ چک قلعه در زیر بر کوزل لیانی وار عرب یقاسندن بی امان دوشن کمیلرہ بر اعلا یتاقلی آرامکاه لیاندر کم آب حیات صولری واردر اما ینہ خراب قلعه سی ایچندہ یوزدن متجاوز کفرہ لرینک منجوس خانہ لری واردر قلعه سی شکل مربعی بر شدادی بنا ایش حالا ایکی عدد قپولرینک قناتلری یوقدر اما بوقلعه سہل شی ایلہ عمار اولق ممکندر اندن ینہ جانب شرقہ ۹ ساعت کیدوب

منزل قاردولوز [۱] بورنی

بر عظیم یوکسک بوروندر کم لیانندن اعلا صغناجاق بوروندر کم لیاننہ یوز پارہ کبیر کروپ یطر ہر طرفندہ آب حیات صولری وار جزیرہ کریدک بو جانی سواہل اولمغلہ خورماسی وانجیری وناری وزیتونی ونارنجی ولیمونی وشکر قامشی حاصل اولور قرشوسی عربستان اولق ایلہ کویا بو محملار مصر کبی غایت محصولی معمور قرالری واردر وبورون مقابلہ سندنہ جنوبہ ناظر محملاردن دریا ایچندہ اوفاجق ادا جقلری وار کم (لوتراق ادالری) دیر لر بیانی کچیلری غایت چوقدر زیرا بی آدمسزاسز جزیرہ جکلر در وینہ اول بوروندن شرقہ ۶ ساعت کیدوب نہر ... آتلا ایلہ کچوب تا اصفاقیہ داغلرندن طلوع ایدر بر آب حیاتدر اندن ینہ جانب شرقہ لب دریا ایلہ ۵ ساعتہ سنکستان یرلردہ کیدوب

منزل قلہ لیانی

یوز پارہ کمی آلیر قدرت لیانیدر کم نہر ... بو لیانندہ دریایہ منصب اولوب بو دخی اصفاقیہ داغندن کلر اندن ۳ ساعت ینہ جانب شرقہ کیدوب نہر ... آتلا ایلہ عبور ایدوب بودخی کوه اصفاقیہ دن کلوب اوچ کچی ادالری اوکنندہ دریایہ قریشوب کچی ادالری بوقیدن بر میل بعید کوچک ادالردر وبو لیانک اوتہ شمال جانی حانیہ قلعه سنہ برابر در کم اصفاقیہ داغن اشوب بر کوندہ ارکن حانیہ واریلر اندن ینہ سمت شرقہ لب دریا ایلہ ۷ ساعتہ کیدوب

[۱] ک : قاورولوز . س : قاورولوز . ط : قاورونور

جزیره ترکی [۱]

حالا صلح ایچنده بزم اولمشدر اما بر کوچک انمز اداچتدرکم دوری اون میلدر
غایت چمنزار محصوللی اداذر بری طرفده بزم قرالرك كچیلری و قیونلری اوطلیوب کززلر
و بعضی محللرنده صو صارنجلری وار ایمشکم جمه حیواناتلری صولارلر بر کوچک
منصطری نمایندر اما بوجزیره کچوب تماشا ایتدم اندن ینه جنوبه ۶ ساعت کیدوب

منزل قاوپالو بورنی

مغرب زمینک هلال ولایتندن چیقان یاغ کمیلری بو بورنی اوزلیوب دومنلرن یلدز
روزکاری اوزره قیوب اوچیوز میلدن جزیره کزیده کلرلر ینه بو قاوپالو بورنی شهر
طرفده اوچیوز میل یردن نمایندر ... اندن ینه جنوبه لب دریا ایله ... ساعت [۲]
معمور و آبادان یرلرده عسکر ایاغی بسمه مس قرالری کچوب

منزل صالته [۳] لیمانی

یوز پاره کمی آلیز آغزی غرب طرفنه ناظر لیماندر لکن ایچنده طااطلی صولری یوقدر
طشهرسندنه بر منصطری اولوب ایچنده ایکیوز عدد رهبانلری واردر دلی حسین پاشا
اوقافی ایدی رفع اولوب کیسوما بکینه خاص هایون تحریر اولنوب کیسوما حدودی
بو محله تمام اولدی و اول محله بر آب حیات دره آقار اسمنه روم کفره لری
(قربونزو) [۴] دیرلر یعنی صوق صو دیمکدر اما اصفاقیه داغلرندن کلر بر آب زلال
بارددر اندن ... ساعتده [۵] نهر صالته [۶] عبور ایدوب شرق جانبنه توجه اولندی
زیرا کرید جزیره سنک بر گوشه سی دخی بو صالته صویی بورنیدر و بو بورون دبنده
(نهر اصفاقیا) [۷] دریا به مخلوط اولوب آب ناب رقیق بللور مثال طورنا کوزی
صودر زیرا تا کرید جزیره سنک اورته کوبه کنده واقع اولان اصفاقیه داغنک قارلی
و آب زلال [۸] یرلرندن کلوب جریان ایدر بو آب صافی نی آتلر ایله کوچیله کچوب بر
ساعت دخی کیدوب

[۱] ب، س، ک : توری [۷] ک : ۷ ساعت [۳] س، ک، ط : صالته [۴] ب : قریونزو
[۵] ک : ۲ ساعتده [۶] س، ک، ط : صالته [۷] س، ک : اصفاقیه [۸] ک : زلالی

منزل لیمان پوندیقو

لسان رومده صچان لیمانی دیمکدر اغزی شماله ناظر اولوب یوز پاره کمی آلیر آب حیات صولری واردر اندن غربه بر ساعت طاشاق ایله لب دریاده کیدوب

منزل منصطر آیانیقوله

یوزدن متجاوز رهبانلری واردر آینه ورونده لره نعمتلری و خدمتلری مبذول اولوب حانیده خنکار جامی اوقایدن وانک قرشوسنده لودوس طرفنه ناظر بر میل الارقه

اوصاف جزیره قرامبوسه [۱]

اول و آخر و حالینه صلح ایچنده وندیک آنده قالدی اما بر لطیف لیمانی وار یر قایقوله بو جزیره و ارووب قلعه سنده قپوداننه بولوشوب قلعه سین سیر و تماشا ایتدک دورت میل بر کوچک ادادرکم شرق طرفیه قبله مابیننده بر یالچن قیا اوزره بر شدادی بنا بر کوچک قلعه جکدرکم جرمی ایکیوز آدمدر ایچنده یدی عدد کوچک کینسه جکلری و سکسن عدد او جکلری اولوب جمله دام وباملرینک اوستلری کرج صیوالی اولوب جمله باران رحمتدن نازل اولان آب حیاتلر قرق عدد صو صارنجلیرینه داخل اولور قلعه ایچنده بشیوز عدد سلطاط نام نفرات بناملری وار لیمانی قدرتنددر عملی دکدر یوز پاره کمی آلور اما لیمانی کنار لرنده صولری یوقدر کمیلری قلعه ده کی صارنجلره محتاجلدر اما بعد الصلح حالا قلعه اولقدر معمور آتمده در لرم تعبیر اولتماز قپودانندن هدایاسین آلوب قایق ایله ینه جزیره کزیده کچوب آتلرمزه سوار اولوب کریدک بو طرفلری جانب غربه ناظر چوقه آدالری نمایاندر جزیره کریدک غرب جانبده کی بر اوجی بو محسدرکم شرقدن غربه طولانیجه واقع اولمش بر جزیره در و بو گوشه سندن ارتق جزیره کریدک جنوب طرفنده عربستانک هلال ولایتلرینه ناظر سمتلریدرکم مابینهمالری [۲] ایکیوز قرق میلدر و بو گوشه دن طرف جنوبه ۳ ساعت کیدوب معمور مزین قرانر کچوب

منزل لوادیه لیمانی

یوز پاره کمی آلر صوی چوقدر و بو لیمان مقابلنده بر میل بعید

[۱] ب : قرامبوسه [۲] ک : جانلری

یوز آدمدر و جمله ... قاتدر و جمله ... عدد قیولری واردر درون حصارده اصلا اولر
 یوق ایدی اما یدی عدد کار کیر بنا منصطرلری واردر بریسی حنکار جامعی وبری وزیر
 اعظم جامعی اولوق ایچون مباشرت اولندی خدای متعال عمارت ایده [۱] و جانب اربعه‌سی
 اولقدر معمور و آبادان قرالدرکم کویاردل مجارستانک ساز [۲] ولایتدر باغ و باغچه‌لری
 اویله چوقدرکم اول کیسوما صحراسی لبون و تورنج و کبساط [۳] و زیتون و نار و انجیر
 و سروی درختلری فزای لاله‌زار و نیجه بیک کونه اشجارات مثمراتلر ایله مزین اولوب
 روی ارضده نقدر اعجاز اشجارات کونا کونلر وارایسه بو صحراده موجود اولوب شکوفه
 تورنج و لبون و سائر ازهارات لطیفه‌لرک رایحه‌سندن بنی آدمک دماغی معطر اولور و نیجه
 بیک آب روانلر طرعه طرعه [۴] جریان ایدوب جمیع حدیقه روضه رضوانلری آب
 حیوانلری ایدوب جمعی جنین و مشک بوستانلری باغ ارم مثال بر سواد عظیمدر
 الحاصل نه تطویل کلام ایدلم جزیره کریدک بو محللری شام جنت مشامدر حتی برره‌بان
 صدراعظمه اون ایکی چناق‌بال کتردی بر چنانغی غایت بیاض اولوب حتی تذکره‌جی [۵]
 افندیکه اسحق چلیدر انک دستارینک اوجن چیقاروب بال ایله روبار [۶] اندیلر
 رب‌الکعبه دستار اول بالک یاننده شکررنک ایدی یعنی تابومرتبه بیاض غسل مصفا‌سی
 اولوب بو غسللرک رایحه‌طیبه‌لری مسک و عمبر خام‌مثال ایدیکم تناول ایدنلرک دماغی معطر
 اولدی و جمعی محبوب و محبوبه مغ‌نیچه‌لرک اللرنده نیجه کرده یوز بیک عدد دسته دسته کلار
 وکلدن ایری قرفالار و فوللر و کونا کون شکوفه‌لری غلمانلر و شبانلر [۷] عسا کر
 اسلامه بذل ایدوب احسانلر آلوب مسرور و خندان اولدیلر کریدک بو قضا‌سنده اولان
 میوه و شکوفه‌لر و ما کولات و مشروباتلرک کثرتی و نهار حیوانلرینک [۸] و فرتی بر
 نواحیده یوقدر و آب و هوا سنک لطافتی و محبوب و محبوبه روم کراتسه‌لرینک لطافتی [۹]
 مکر المان دیارنده بجده و پراقده و دونقار قیز و امصطردام شهرلرنده اوله خلاصه کلام
 کریتنک قلاجاق یری بو کیسوما سنجاغیدروا که قریب ینه‌جانب جنوبه نیم ساعت کیدوب

[۱] ک: بالتمام والکمال اتمامی میسر ایلیه آمین [۲] ک: شار [۳] ک: کبات [دوغروسی
 (کباد) در (م) [۴] ک: طرف طرف ((ترعه ترعه) اولسی ممکندر (م) [۵] س ،
 ط : تزکیره‌جی . ک: برکتره‌جی یا کیشدر (م) [۶] مؤلف (روبارایتمک) تعبیرینی بوزلشدیرمک،
 قارشیلشدیرمق و مناسنده استعمال ایدیور (م) [۷] ک: نبتانلر [۸] ب: حیواناتلرینک [۹] ک: نظافتی

جنگ عظیم ایدہرک بو قلعہ لری فتح ایدوب جملہ دونمائی بونک لیمانہ قیوب طرفہ العین
ایجرہ عسکر اسلامی کیلردن طشرہ دوکوب اندن قلعہ حانیہ صارلدیغمز محلده بو
قلعہ تودوریلرک اوصافلری مرقومدر اندن برساعت شمالہ کیدوب طاشلق یرلری کچوب

منزل قیو صیاطا [۱] بوری

بو برون جمیعی آق دکزده معلوم بریلکن منزل باشی بر سوری بروندردن اندن
سمت جنوبہ بر قاق لیمانی یرلری کچوب و اوچ ساعتہ سنکستان وضعب و چنککستان
یرلری و اوچوروم دره و دپہ لری رنج و عناچکرک عبور ایدوب

در دفاتر قلعہ کیسوما

سنہ ... تاریخندہ دلی حسین پاشا فتحیدر لکن بعدالفتح معطل بر اقدیلر ایدی
اما شمدی وزیر اعظم جمیعی کرید جزیرہ سن دوران و سیران ایدرکن سنہ ۱۰۸۰
تاریخندہ نظرلری بو قلعہ یہ تعلق ایدوب کوردیلرکم آب و هواسی و بناسی لطیف و بر محل
واسع و نظیفده واقع اولمشدر بیوردیلرکم ای واه [۲] دریغ بویله بر قلعہ ویران اوله
و بویله بر محصولدار فزای لاله عذار تہی یاطہ [۳] دیوب جملہ عسکر اسلام ایله قلعہ
ایجرہ کروبو اذان محمدیلر اوقیوب معمور اولماسین فرمان ایلیوب بالذات کندولر ال
آچوب الہی عون و لطفکله بو قلعہ و بو صحرای لاله زاری دائم اعمار ایله دیو خیر دعا
ایدوب جملہ غزات آمین دیوب قرہ جہ پاشائی کیسوما بکی ایدوب بیک عدد عسکر ایله
سنجاق و طبل و علم و یریلوب حانیہ ایالتی اولوب عمارتنہ شروع اولندی و بکینہ
ایکی یوک قرق یدی بیک اچہ خاص هایون احسان اولنوب یوزالی اچہ پایہ سیلہ مستقل
قضا اولوب ناحیہ سی سکسن دورت پاره قرالر تحریر اولندیکم هر بری برر کونہ باغرام
مثال قرالردر قلعہ دزداری و اوچیوز عدد مردم حصاری قونیلوب جبه خانہ وسائر
مهمات و لوازماتلردن ماعدا قرق پاره محبوب سر آمد طوپلر قونیلوب قلعہ سنک بعض
رخنہ دار اولان یرلرن تعمیر و ترمیمہ جملہ یتمش پاره قرالرک رعایالری کرچ و طاش
و کراستہ طاشیمغہ مأمور اولدیلر قلعہ سی لب دریانک شمالی ساحلندہ بر پشتہ پست
اوزره شکل نخمس شدادی طاش بنا بر قلعہ رعنادرکم دائراً مدار جرمی ایکی بیک یدی

[۱] ک : قاپو صیاطا [۲] ب : ک : ای وای [۳] ک : یانہ

ایکی عدد کوچوچك كینسه‌لری و جمله ایکی بیک عدد سولطاط مرطاط عسکرسی واری وار اما جمله‌سی آج و زاج و برجه و نقریه محتاج صوسز و باغ و باغچه‌سز جزیره‌نی اماندر و قیلارک مغارلری ایچنده و برقاچ کمر بنالز آتلرنده برقاچ عدد کوچوچك بالقجی واکمکجی دکانلری وار اما لوندات ساکن اولسونلر دیو فاحشه‌لری چوقدر اما اکر وندیک کفاری عصیان اتسه حانیه قلعه‌سز طرفندن اول بیک [۱] آدم طاش یتیشن دریایی خار و خاشاک ایله دولدوروب یورویس ایتمک ممکندر و حانیه طرفندن بو قلعه‌دوکه دوکه یبراد ایتمک ممکندر اما جمعی کفارلری مغارلره کوروب صویه برابر طوپلرن اتمان خالی اولمازلر خدای متعال بردخی وندیک کفارینک عصیان و طغیان اتدیکن کسه‌ترمه بو تماشلاری ایدوب یینه جنرال لعینه کلوب وافر نعمتلرن سیوب بعدالطعام هدایالرن آلوب یینه بر قایقه بنوب آتلیمزه سوار اولوب اندن شماله بر ساعت کیدوب صوده بورنیکه اکر فرنگ طائفه‌سی قاوجلجه بورنی دیرلر دریا ملاحلری جزیره‌ مورده بنفشه قلعه‌سنک قیا بورندن حانیه قریب قپو صباطه بورن یاخود بو قاوجلجه بورنیکه صوده لیمانیدر جمله کیچیلر بو مذکور اولان ایکی عدد بورنلری اوزلیوب بو ایکی بورنک ماینلرنده حانیه قلعه‌سدر اندن جنوب جانبه حانیه کورفرزی ایچره ۲ ساعت کیدوب

منزل قلعه‌ سده‌تین حانیه

بو دخی ابتداسنه ... تاریخنده کی فتحنده بولندوغمز و حالا سنه ۱۰۷۷ تاریخنده کلدیگمزه اوصافلری کرتین تحریر اولمشدر اندن جانب غربه کیدوب نظرته کنارندن سمت غربه نیم ساعتده چالی [۲] و طاشلی یرلر ایله کیدوب

درفنو حات ستایش کوچك قلعه

بو دخی سنه ۱۰۷۷ تاریخنده کفارک دونماسن بو محله قاجر دیغمز محله بو قلعه اوصافی مفصلاً تحریر اولمشدر اندن یینه سمت غربه لب دریا ایله کیدوب نیم ساعتده

قلعه طوذوریلر

قلعه مثال ایکی عدد معمور کلیسالدردر کم فاتح حانیه یوسف پاشا مرحوم افندیمز ایله

[۱] ک ، ط : اون بیک [۲] س ، ک : قیالی

کفارده قلوب کفار دونماسی جزیره کزیده بوضوده قلعه‌سی بهانه سیله کلوب کتمکده در کفار دونماسه راست کلسک نزهه کیدرسک دیو قپودانلرینه سؤال ایتسک کزیده کیدرم دیر اما قبریسه و رودوسمه کیدرم دیه منز زیرا آنلرده علاقه‌لری یوقدر اما کزیده صوده و اصپرونقا و قرانپوصه اداالرنده علاقه‌لری واردر الحاصل قندیه فتح اولدی اما بو صوده کافرده قالمایله فنا صلح و صلاح اولدی انکچون بویه صلح اذیرنه [۱] حق بلا [۲] ویردی حالا بو قلعه صوده ونذیک النده قلوب جنرال جیوارینه [۳] بلوشوب ملاقات اولدقه حقیره وافر تعظیم تکریملر ایدوب خوش کلدیکنز دیو اسکملرلر اوزره یر کستروب وافر کماآلر ائدک ملعون باشنه بر سورغوج صقوب حمد ایدوب ینه سورغوجم باشمزدده نه غم قندیه المزدن کتدی ایسه صوده کچی قلعه حصن حصینمز جزیره کزیدک تا اورته سنده حالا الیمزده در و صوده لیمانی کچی بش بیگ پاره کمی آلیر لیمانز دخی المزدده در دیو تفاخر کسب ایدوب بویه صلحدن حظ ایدوب ینه سزکله دوست اولدق دیو وافر سرورلر سمتن [۴] کستروب یانمزه آدملر قشوب قلعه‌نک در و دیوارلری برج و بارولرن سیر و تماشا ائدک نعوذ بالله همان قندیه قلعه سنک صوقله‌سی مثال بوجاق بوجاق تا ک اندر تا ک اودالر و مازغاللرک جمله‌سی صویه ناظر اولوب بونده اولان سرآمد طوپلر قندیه ده دکل بلکه رودوس قلعه سنده یوقدر جمله صغار و کبار اوچیوز پاره بال یمز طوپلردر و نچه‌سی قرمزی چوقه‌لر ایله اورتولی طوپلردر الحاصل اویله متین و مستحکمدرکم بو قلعه کویا یک پاره در و ایچنده قرق اللی قدر اولری وار جمله کرج اورتولیدرکم جمعی در و دیوارلرنده جریان ایدن باران رحمتدن بر قطره هبا یرده کتیبوب جمله‌سی صو صارانجلیینه جریان ایدرکم قرق یل صوی یتمشک ممکندر و جمله در و دیوارلری و دام و باملری اویله پا کدرکم تعیر اولنماز حقیر بو قلعه سیر و تماشا ایدرکن نزا کتله بدنلر اوزره آدملم کردا کردی جمله یدیوز یمش آدمدر اما شمدی بیگ آدم مقداری بحار لیماندر طرفه [۵] خالی قیالر وار ایدی آنلرک دخی اوستلرینه اوچیوز آدم قدر جرمد بر سد متین قلعه‌لر بنا ایدوب اسکی قلعه‌یه ضم و الحاق آندوکده صوده قلعه‌سی دخی واسع اولدی و شرق طرفنه التیقات بری بری ایچنده قرانلق برلرده متین دمر قپولری وار و بر قپو دخی نو بنا الحاق آندوکی محله بنا ایدوردی و قلعه ایچنده

[۱] ک : ایدنه [۲] ک : بلالر [۳] ک : جنوارینه . ب نسخه‌سی نقطه‌سزدر [۴] ک :

سرور سمتلرن [۵] ب : تجار لیماندن طرفه . س نسخه‌سی نقطه‌سزدر ک : بحار لیماندن طرفه

وغارت ایتدی انکچون باصلح فتح اولوب حالارتمه سنجاغی خاکنده یوزاللی اقیه پایه سیله قصادر ناحیه‌سی جمله قرق یدی پاره قراره قلعه‌سی لب دریاده شکل ششمس برشدادی طاش بنا بر قلعه زیبا اولوب جرمی دائراً مادار اونبک [۱] آدمدر اولقدر بیوک دکدر اما بر شیرین قلعه مزیندر حالا دزداری وایچنده بیک یدی یوز عدد قولی و قیلان پاشا یانیه لی عسکری و بر اوده یکیچری و بر اوده جبه‌جی و بر اوده طوپیجی و بر سنجاق ارباب تیمار محافظه‌جی حیوشی [۲] آماده درلر وایکی قیوسی وار بری غربه و بری قره‌یه ناظر قیولدر اما لیمانی غایت کوچو کدر کمیدر امانسز یطرلر انجاغ جانب اربعه‌سی غایت محصلولی قراردر درون حصارده سلطان محمد خان جامعی و بر خانی و بر حمام و آلتمش عند دکانلری واردر اما باغ و باغچه‌لری فراواندر اندن ۴ ساعت غربه لب دریا ایله کیدوب

منزل قلعه عظیم رسمه

رقمه [۳] دخی دیرلر کرید جزیره‌سندنه بویله آب و هوایی لطیف شهر یوقدر بالاده یتمش یدی تاریخنده قندیه‌انته کیدر کن بوقلعه‌نک اوصافی مفصلاً تحریر اولمشدر تکراره حاجت یوقدر اندن ینه سمت غربه ۵ ساعت صعب و سنکستان داغلری و بللاری آشوب

منزل قلعه آوقرون [۴]

بنوک دخی اوصافی بیک یتمش یدیده تسطیر اولمشدر اندن ینه جانب غربه سوده لیمانی کنارنده دوران ایده‌رک بوزمیل [۵] لیمان تماشایدوب اغزی ییلدیز جانبنه ناظر بر لیمان عظیم اولدوغی و قلعه صوده بولیمانک منتهاسندنه حانیه طرفی خاکنه قریب اولوب طاش آتسه‌ک سوده قلعه‌سنه اریشور اولدوغی مقدا بودخی بالاده تحریر آتدی کمزده ایچنه کرمنک ایدی زیرا اول زمان دار حرب اولوب شمدی دارامان برکان بی ایمان کفره قلعه‌سی اولوب آتلیرمزدن جمله اینوب برقایغه پر سلاح سوار اولوب قلعه سوده یه کچدک

اوصاف قلعه صوده

صو ایچنده واقع اولدوغندن صوده دیرلر کرچه قندیه ایله جزیره کرید لفظاً فتح اولندی اما معنی هنوز فتح اولوب بوقلعه‌سی تا جزیره کریدک کوبه کنده دست

[۱] س ، ک ، ط : بیک [اون بیک یا کلیددر (م)] [۲] ک : جنودی [۳] س ، ک
 نسخهلنده رانک فتحی سینک کسریله حرکه‌لشددر (م) [۴] ب : ابوقرون [۵] ب ، ک ، ط :

یوز میل

اولدقلرندہ کمیلری غرق اولوب غیری کفسار کمیلری خایب و خاسر کیدرلردی هر بار قپودان پاشا بو محله کیجه ایله کلوب بر کیجه نك ایچنده امداد وجه خانه و ظهایرلری دوکوب ینه کرویه کیدردی زیرا غایت داریر اولوب کمیلره مستوفا یطاق لیمانی دکلدلر حقیقه الحال چناق کبی بر مدورجه لیمانجق اولدیغندن چناق لیمانی دیرلر ایکویوز پاره کمی آلیر اما آغزی پویرازه مقابل واقع اولوب کنارلری قومسالدر جمله کمیلر باشند قره یه یطرلر اندن ینه غرب جاننه صارپ قبالی یرلری ۵ ساعتده آشوب

اوصاف قلعه فودوله [۱]

سنه . . . تاریخنده دلی حسین پاشا بنا ایتمس ایدی لیکن زمان مرور ایدوب سهل ویران اولوب سنه ۱۰۷۷ تاریخنده بونی دخی صدر اعظم سردار معظم فاضل احمد پاشا بنا ایدوب قیصریه لی دلاور پاشا زاده مراد پاشا جمله عسکر یله بر اوده یکیکچری طویچی وجه جیلر و برسنجاق بکی وزیتون سپاهی لری محافظه بکلیوب بنوک دخی قلعسی و لیمانی کنارنده طوپراقدن مسریغمه برقلعه اولوب جمله یکرمی یدی عدد بال یمز طوپلری اولوب دائراً مادر جرمی اوچبوز آدمدر بنوک دخی ایچنده آب حیات صولری واردر بونی دخی برقاچ کره کفسار کمیلری دو کرکن یدی پاره کمیلری ضربات طوپ کوبدن غرق آب اولوب نجبه کره بزم کمیلری کفسار قووارق سلامتله بزم کمیلر بولیمانه کروب جانلرن خلاص ایدوب عظیم طوب شادمانلری اولوردی و جمله امداد عسکری و ظهایر وجه خانه لری بونده دوکوب بر کیجه ده لیماندن طشره چقوب کیدرلردی بنوک دخی لیمانی یوز پاره کمی آلیر اندن طرف غربه . . . ساعت لب دریا ایله کاه سنکستان و کاهجه حکمشک [۲] یرلرده معمور قرالر کچرک

در اوصاف قلعه سله

سنه ۱۰۶۱ تاریخنده افندیوز ملک احمد پاشا وزیر اعظم ایکن ذیللی [۳] چاوش زاده محمد پاشا قپودان بحریه [۴] ایکن فرمان شهر یاری ایله بوقلعه محمد پاشا زمان سلطان محمد خان رابعده فتح ایدوب امان وزمان و یروب حمایت [۵] ایتمدی و استمالتر و یروب نهب [۱] ب : فودول . ط : قوروله [۲] س ، ک : چنستان . ط : تنکستان [۳] ک : ذیللی [۴] س ، ک : بحرین [۵] ط : عمارت [ظن ایدرم که دوغروسى (خراب) اوله جقدر (م)]

همان اول محله یه دریا به مخلوط اولور اما مرسن نهری کبی آب حیات صواو لمذغندن آجی صو درلر اما بونده چیقان آلا بالقلر و کفال بالقلری اوچ بیگ آل عثمان عسکرن غنیمت اتدی اما یه هر بالغک دانه سی برر غروشه بیع اولنوردی و بو آجی صو چقدوغی قیالربنده یکریمی کوز اون دکرمانلری وارکم شب و روز دوران ایدوب آل عثمان لشکرینه رحمت آسیاب طحان یتشدی اندن یه طرف عربه بر ساعت کیدوب

در اوصاف کوچک قلعه

لسان یونانده و اصل پوتامو [۱] قلعه سی دیرلر ایشپانیه بناسیدر لکن طشره سن ونیدیک بنا ایتشدر سنه ... تاریخنده و ویتق [۲] احمد پاشا سلطان ابراهیم عصرنده فتح اتدی اوچ آسمانه سرچکمش و یاچن قیا اوزره لب دریاده پوتامو داغری اتکنده بر سد متین قلعه اولوب ایچنده دلی حسین پاشا کتخداسی ولی پاشا محافظده [۳] ایکن قندیه فتحندنسکره قبودان قیلان پاشا یوز پاره کمیلر ایله بو قلعه البته کلوب قزان قومبره لری له بو قلعه ییره برابر مهدم اتدی اندن یه جانب غربه بر ساعت کیدوب قرشکیه [۴] بورنه واریلر قندیه بورنی ایله بو قرشکیه [۵] بورنی قرشو قرشویه درکم آجی صو طرفی کورفز کیدر و قرشکیه [۶] بورندن جانب لودوسه بر ساعت کیدوب

اوصاف قلعه چناق لیمانی

سنه ۱۰۷۷ تاریخنده فاضل احمد پاشا قندییه امداد کلسین دیو بولیمانک بر اوچنده سد یاچوج مثال طوپراقدن یغمه مفید و مختصر بر قلعه انشا ایدوب غایت محلنده متین و مستحکم اولدوغندن هر بار قبودان پاشا بولیمانه امداد و ظهاری دوکوب عسکر اسلامه رحمت اولوردی بو قلعه ترانک دائراً مدار جرمی درت یوز آدمدر و جمله قرق اوچ پاره بالیمز طوپلری اولوب بر طلاس [۷] ابراهیم پاشا عسکر یله و براوطة یکچیری و بر اوده جبه جی و بر اوطة طوپچی و بیگ عدد کریدک زیتون سپاهیلری محافظه جیلری آماده اولوب امداد کیلیری عسکره ظهیره کتر دکلرنده خدمت ایدرلر بر قاچ کره کفارک دونماسی کیلیری کلوب بو قلعه دوکوب ایکیشر اوچر عدد کشتیلری قلعه دن طوپلر ایله اوروب زخمناک

[۱] پ : بوتامو [۲] ک : ویتق [۳] ک : محافظده [۴] ۵ ، ۴ ، ۶ : ک : فرشه [۵] پیری رئیسک بحریه سنده ف ایله (فرشکیه) دییه یازیلیدر (م) [۷] ک : بر طلاس

حقیر بو جزیرہ سیاحت ایدرک لودوس روزکاری طرفندہ عبرت ما خراب قالمش قلعه اساسلری وارکم هربری بر کونه حصن حصین وسد متین سورا ستوار اثرلری وار اما حالا لودوسدن [۱] دورباق محالدر اما یلدرز جانی حالادخی زیاده معموردر بعده اسپانیہ الندن بر حیله ایله ونیدک فرنکی آلوب یدی بوز یتش یدی ییل اللرنده دوروب حمد خدا بیک یتش یدی [۲] تاریخنده سلطان ابراهیم خان عصرنده فتحنه مباشرت اولوب بدست سلحدار غازی یوسف پاشا قلعه حانیہ فتح اولدیغنه تاریخدر

قوت بازوی سلطان ایله الندی کرید [۳]

بعده جمله جزیره یکرمی یدی یلده قبضه تصرفه کروپ انحاق صوده لیمانی ایچره صوده قستلی ایله قلعه قندیہ قالدی بعده سنه ۱۰۷۷ تاریخنده سلطان محمد خان رابع ابن ابراهیم خان عصرنده صدراعظم وزیر ابن وزیر کوپرولی زاده فاضل احمد پاشا فتحنه مباشرت ایدوب کوندن کونه زیاده جنک و آشوب اولوب حمد خدا اوچیل صواش پرخاشدنصکره سنه ۱۰۸۰ تاریخنده صالح ایله فتحنده بو عبداحقر حاضر اولدق واکر بو جزیره کریدک احوالنه واقف اولدوغمز قدر ما وقعی اوزره اوصافن تحریر ایتسک بر مجلد تواریخ اولور اما قصدیمز تواریخ اولسون دیو اصطلاحات عبارات ایله تحریر ایتیموز انحاق بر مسودات اولسون ایچون بویله تسوید و ترقیم ایدوب هان سیاحت ایله تماشا ایتدیکمز آثار بنا لری علی قدر الامکان تحریره جرات ایدلم اولاقندیہ قلعه سی قربنده لودوس جانبنده ابتدا صدر اعظم ایله اوردوی اسلام قوندینی محله نهر ... اوزره بر کوز قرال جسری اصلا یقلمیوب متانت اوزره دوروب ابتدا آندن عبور ایدوب نیم ساعت کیدوب (نهر مرس) [۴] اوزره بر کوز جسری دخی کذر آتدک بو مذکور ایکی عدد نهر جکلر بورسوحسه [۵] نام قارلی داغلردن کلوب قندیہ قربنده کوچک قلعه قربنده [۶] آق دکره مخلوط اولور آندن ینه جانب غربه لب دریا ایله (نهر عظیم آجی صو) پی آتار ایله عبور آتدک نجبه یرده قیناقلردن طلوع ایدر اما قطرحی زاده محمد پاشا چفتلکی دبنده بر قیادن اصفاقیه [۷] داغلی اتکلرند قولینه داغلرندن چیقوب یارم ساعت کیدوب

[۱] ک : لودوس روزکاری شدندن [۲] نسخه لرده هپ بویله (بیک یتش یدی) یازلیش ایسه ده یا کایشدر دوغروسی (بیک الی بش) اوللیدر (م) [۳] بو صراع بوشکلیه حساب ایدیلیرسه (۱۰۵۷) ایدور اکر (سلطان ایله) یرنده (سلطانیله) اولورسه (۱۰۵۶) ایدر معافیله حانیه نک فتحی (۱۰۵۵) ده اولقی مشهوردر ممکن که اوست طرفنده تعمیه وار (م) [۴] اشاقیده (مرسن) دیبه کلور (م) [۵] ک : بورسوحسه . ب : قورشوحسه . ط : بورسوحسه [۶] ک : دبنده [۷] س ، ک : و اصفاقیه

وعبارت‌تری اجنه کلاملریدر و صوت‌تری زنبور عسل کبی آواز‌تری وار اماغایت مهیب وقور [۵] صوت حزین‌تری وار برداغ باشنده بری اوطورسه او برداغده کی آدمه بدرستی کلمات ایدرلر ... (درلهجه اصطلاح قوم جبل اصفاقیه) ... اما بعضی اولاد‌تری سکیز آیده دنیایه کلر اما قزلی کامل بر یلده رحم مادر دن مشتق اولور قزلی سکیز و طقوز یاشنده بلوغته کیروب اون یاشنده وضع حمل ایدر غلام‌تری اوننده اون برنده و اون نایکیننده بالغ اولور اکثریا کرید جزیره سنک آب و هواسی حکمندن جمله خلقنک اولاد و انساب‌تری بویله خلقت اوزره اولوب غایت نجیب و ورشید صیپان‌تری وار در اماحقا که اصفاقیه کفره سنک اجنه یه مشاب‌ت‌تری وار در کم بر طرفه هیئت مجموعه لومضحک‌تری وار کم کورنلر حیران اولوب خنده ایدرلر و کندولریده دماپشمش قیون باشی کبی صریدوب کولر شکلنده کز بر آلائی زبردست عفریت صفت قوم درلر حتی جمیع کافرستانده اوق یای یوق ایکن بونلرک سلاح‌تری سهام قوس قضا و خشت و حربه و صپان و توفنکدر و غایت شجیع و زور آور و دلاور کفره‌تری وار ازین جانب بعده اسپانیه قرالی قزلینک محبتندن نیجه بیک پاره کیلر ایله جزیره کریده کلوب قزلینک اوغلارن بولوب کرید جزیره سنه جمیع عسکرن براغوب اویله معمور و آبادان آتدیکم کویا اولدن خراب اولممش کبی عمار ایدر تا حضرت عمر رضی الله عنه خلافتنه دک جزیره کرید اسپانیه التده دورت یوزیل دورر اول زمانده اندلوس و افریقه پادشاهی سلطان منصور مورده حضرت عمر الفاروق فرمانیله مورده ولایتن و بوکریت آداسی ولایتن بیک پاره یلکن ایله کلوب اول جزیره‌تری اسپانیه الندن فتح ایدب یتمش یدی سنه قبضه تصرف اسلامده دورور بعده یزید ایله امام حسینک کوفه حادثه‌سی واقع اولدینی عصرده اول معرکه مابیننده ینه [۱] اسپانیه فرجه بولوب بو جزیره کریده استیلا ایدوب اول دخی یتمش یدی ییل کریده متصرف اولمشکن بامرحی قدیر عظیم لودوسلر اسوب جمله قرا و قصباتلر و قلاع‌لرن بر باد ایدوب ینه جزیره کرید خراب اولدی ایکی کره بویله لودوس صرصرندن و ایکی کره عسکر حربندن [۲] بو جزیره بر باد اولوب آخر الامر لودوس شدید شدتندن بو جزیره‌نک لودوس جنوب [۳] جانب‌لرن اهالی ولایت براغوب بری شمال جانبی اولان حانیه و رتمه و قدیه طرف‌تری و کوچک قلعه و ابوقرون و کیسوما طرف‌لرنده یتمش یدی عدد ایریلی و اوقالی قلاع‌لر یاپوب جزیره کرید بوجه اوزره معمور اولمغه باشلیوب اولکیدن زیاده مزین و معمور ایدرلر حقیقه الحال

[۱] ک : اثناسنده [۲] ب : ضربندن [۳] ک : لودوس و جنوب

واشپانيه الحسى و قپودانلىرى جزيره كريدده قزلرك فرجندن و كندولرنيك كوتلرندن كچن ماجراى حادثاتلىرى ماوقىي اوزره قسطنطين تكوره بر برتقىر ايلدكلرندده تكوروتكوروور [۱] كولمىن حيران اولوب همان اول آن اشپانيدن كلن الحى ايله آدملىن و كندينك الحيسيه آدملىن جمله دندان تيغ آتشتابدن كچروب ينه اول آن جمله اشپانيه قزلرن كچه تيموب قرال قزينك اليه بر نامه ويروب بونى بابا كه وير ديو جمله اسپانيه كهيلرينه قزلرى دولدوروب جمله كهيلرى اشپانيا قيلرينه بر اقدرر برى طرفده اشپانيا قرالى قزلرينك حال ديكر كونلرندن خبردار اولوب جمله قزلرك آملرى دونوب [۲] فلاكته اوغرادقون استماع اتدكده جمله قزلرى ياننه كتروب قزينك التده كى قسطنطين نامه سن قراءت ايدوب و اويلادوبوب ساچن و صقالن يولوب اشپانيه قرالنه بر غيرت ناموس حيت و عار لاحق اولوب كندى قزن و غيرى بيك عدد قزلرى اصلا قبول ايتيوب جمله ما كولات و مشروباتلر ايله قايونلره دولدوروب قزلقلرى بوزيلان يره كتورك ديو فرمان ايدوب جمله قزلرى جزيره كريدده صوده ليمانه براغوب جمله كهيلر عودت ايدوب اشپانيه كلرلر برى طرفده جمله قزلرى ينه اجنه قوملى آلوب اصفاقيه داغلىرینه كتوررلر (در بيان ابتداء تناسل قوم اصفاقيه) چونكه بو اشپانيه قزلرى ينه بو جزيره كريدده قدم بصوب اصفاقيه داغلىرندده اجنه ايله ساكن اولوب مقدما بكارتلرني اجنه ازاله اتدكلرندده جمله قزلر حامله قالب بر يلدنصكره جمله قزلر برر اوغلان و قزلر دوغوروب بى آدم ايله اجنه اولادى تناسل بولهر اقبدا جزيره كريدده اجنه اولادلرندن اصفاقيه داغلك قومى حاصل اولمشدر كم اصللرى انالىرى اسپانيه قيزلر يدر و باباللى قوم اجنه دندر آنوكچون بو اصفاقيه قومى حالا اورته بويلى و قره يوزلى و كوچك مدور كوزلى و قره قاشلى و كوچوك باشلى و قورجق ساحلى و ايرى قولاقلى و يصى برونلى ايرى ديشلى و قسه بيونلى و وجودلرى پوست كچى توكللى و اياقلىرى قيصه و ايج يوزينه كرى و طبانلىرى يصى و اللرينك اياقلىرى واسع و پارمقلىرى قالن و يصى طرفلى و بلللى قالن و غايت كوچلو توانا آدملر در كم جمله يكرمى بش بيك قومدر لسانلى عربى به يقين باشقه بر اصطلاحاتلىرى وارد اور و موجهده بلورلر و نجه الفاظ

[۱] ك : تكور بگورور . ط نسخه سنده بالكنز (تكور) وار . دوغروسى (حسن بسن) ده .

اولدنى كچى ايكنجيسى اتباع قىلندن اولهرق (تكور بگور) ياخود (تكور مكور) اولتى ممكندر (م)

[۲] س ، ك : املىرى دو يوب . ط : املىرى دو توب . [س ، ك نسخه سى دوغرى ايسده همزه نك

مدى اونودولمشدر (م)]

بی تاب و بی مجال قلوب بالضروری اول کیجه داغلرده یطرلرکن هان نصف الیلده نچه آفتاب قیزلر ایله اسپانیا قرالینک قزینی دخی اجنه قومی آلوب غایب اولورلر تاصباحه دک جمیع قزلری قوم اجنه افعال بانه چکوب جمله دخترپا کیزه اختلرک بکارتلرین ازاله ایدوب ناپاک ایدرلر علی الصباح بو حالی جمله کفار کورورلر کم جمیع بکرناشکفته قزلرک سکرلرندن قانلری جریان ایدر جمله کفار بریره جمع اولوب قزلردن بو حال پرملالی سؤال ایتدکلرنده قزلر دخی اول کیجه بودلری اره سنندن کچن حادثاتلری و جریان ایدن دم فاسد جمیع ماجرای بر بر نقل ایتدکلرنده جمله قپودانلر و ایلچیلر و غیرى کفارلر ملول اولوب ایا بعدالیوم حالمز نیه منجر اولور اسپانیا قرالمیزه و قسطنطین قرالنه نه یوزله واروب نه یوزدن جواب ویرلم دیوب مغموم و متالم اولوب جمیع قزلری کمیره قویوب کندیلری عالم حیرتده قلوب اول کیجه جمله کفار کمیلرده یطمیوب قروده قزلرایچون قورولان چادرلره اسپانیا قرالک قزینی طلب ایتمه کلن قسطنطین قرالک ایلجیسی و جمیع توابعات لوا حقاتلریله چادرلرده مشاوره لر ایدوب بز پادشاهلریمزه نه جواب ویرلم دیو مشاوره ناصوابلر ایدوب بعدالقی والتا [۱] خیماتلر ایچره عیش و نوشه باشلیوب اول کیجه آنلر دخی چادرلرده خاب راحتیه یطرلر همانکه نصف الیل اولدقده بر کتوردی قیوب نچه کره یوزینک اجنه قومی بو کافرلرک صغیر و کبیرلرینه تا صباحدک اوله کیردرازبار [۲] چکرلر کم جمیع کافرلرک کوتلری اوزره اوطورمغه اقتدارلری قالمیوب بی تاب و بی مجال قالرلر ایدبه کوتلرینک آجیلرندن کمیره جان آتوب قزلرک فرج قییحهلرینه کلن حال کفارک کوتلرینه کلوب جمله کفار کمیلرده یوزی قیویا طوب کوتلری اوزره اوطوره مازلر بو حال اوزره صوده لیماننده فرانیجه چوره کی بیهیه کندولره پرهیز ایدوب و جمله قزلری صاحبی قبرس ایله و شاب و مازی ایله و یاره صه قوشی قانی ایله قزلرک فرجلرینه معالجه لر ایدوب قزلره تنیه ایدرلر کم صقنک احوال سرگذشت سرانجام فرجکزی قسطنطین تکورینه دیمک دیو تنیه و تا کیدلر ایدوب صوده لیمانندن صالحه دمر ایدوب ریخ موافق ایله قطع منازل ایدوب قسطنطینیه به کلوب سرای بورنی نام محله طوب و توفنک شادمانلرند نصکره اشپانیه قرالک قزینی قسطنطینه تسلیم ایتدکلرنده بالضرور تکور ایلجیسی

[۱] دوغروسى مشهور اولدینی وجهله (بعداللیاوالتی) در (م) [۲۱] (بار) دن زیاده (باز) مناسبت آلیور ط نسخه سنده ایسه پک آچیفه وورلش و مذکور (کیردرازبار) یرنده (س،ک) یازلشدر شو قدر وارکه حرف املا اولان (ی) قونولماشدر (م)

جمع ایدوب لشکر عظیم ایله کریت قرالی مارتین پت پرست اوزره واروب مارتین پت پرست دخی یرکتورمز جنودجنبلریله قارلی ایلی شهزاده سنه قرشوچیقوب رتمه واپوقرون صحرالرنده یدی کون یدی کیجه برجنک وجدال ایدوب آخرکار عیسویلر غالب وپت پرست مارتین مغلوب اولوب فچارکن قارلی ایلی شهزاده سنک لشکری کریدقرالنه یتشوب باشن کسوب قارلی ایلی قرالک قان آلوب کرید جزیره سنده کی عمارتلی دخی قارلی ایلی شهزاده سی بیره برابر ایدوب منصور و مظفرینه ولایت قارلی ایلی یه کلوب قونداشی و باباسی تختته جلوس ایدوب مستقل پادشاه اولوب پاپاسلقدن و سیاحتدن فراغت ایدر حکمت باری ینه جزیره کرید اوته طرفده خالی قالب ینه اجنه قومی کریدی ضبط ایدوب کامل یوزیل ینه خالی و معطل یطرکن اسلامبول تکوری اسپانیا قرالندن برقرینی رجا ایدر درحال اسپانیا قرالی (الامرا مرمک) دیوب بر پنجه آفتاب دختر پاکیزه اخترنا شکفته قرینی جهازلیوب وقرینه جاریه لک ایچون بیک عدد قیز اوغلان قزلی زروزبوره غرق ایدوب نیجه بیک میلیون خزاین وجواهراتلر ایله قرینی آراسته و یوزپاره قراوانه غلیونلری [۱] جمله عسکری و مهماتلریله پراسته ایدوب ما کولات مشروبات لواز ماتلریله نیجه بیک عسکری دخی پرسلاح یوزپاره پارچه [۲] قلیونلره جمله لشکری قرینه تحمیل ایدوب اسلامبول قرالنه محبت نامه لر و معتمد علیه ایلچیلر ایله نیجه کره یوز بیک عدد کران بها متاع کام یابلر [۳] کوندروب اسپانیان جمله کشتیلر چیقوب قسطنطنیه یه طوغری کیدرکن حکمت خدا روزکار مخالف اسوب جمیع اسپانیا کیلرن جزیره کریده سونه [۴] لیمانه دوشوروب آنده کامل اوچ آی لشکر انداز اولوب یطه یطه جمله خلقی بیراز اولورلر آخرکار جمله قزلر کیملر ایچنده فریاد ایدوب بزى بر کره طشره چیقارک کسب هوا ایدلم دیدکلرنده قبودان وایدچی و سائر ایش ارلری قزلرک رجالین قبول ایلوب کسب طراوت ایتسونلر دیو جمیع قزلی اسپانیا قرالی قرزیه طشره چیقاروب اوزرلرینه چتر ملمعلر و سایه بانلر قروب برقاق کون ساحل بحرده عیش و نوشه مشغول اولوب برکون جمیع بانولر سنبل هوا [۵] ایتمک ایچون داغ و راغ و باغلی کشت و گذار ایدرک برخیلی مسافه بعیده یرلره کیدرلر حکمت باری بر عظیم یاغور یاغوب پیاده یوریمکه معتاد ایدنمه مش قزلر چامورده

[۱] ط: قلیونلری [۲] ک، ط: بارجه. س: بارجه [۳] دوغروسی (کیابلر) اولمیدر (م)

[۴] ک: صوده. [۵] ظن ایدرم که عربلرجه مشهور اولان (شم الهوا) = هوا قلاق = هوا

(آلق) دن غلطدر (م)

قرالٹک یرینہ اوغلی سنور [۱] بان نام بر ولد پلید عنیدی قرق ییل کامل پادشاہ اولوب سکھسز اچہ کسدیروب رایج ایلدی اول دخی قرق ییلدن صکره مرد اولوب کوچک قرنداشی مارتین [۲] نام پلید قرال ضال اولوب دین عیسیدن نکول ایدوب مجوسی مذهب بر پت پرست کفره اولوب ایکی عدد پوتلر دوزوب [۳] برن باباسی و برن کندوسی قیافتنه دوزدوروب جمله ملت مسیحیه قومی متأذی ایدوب پت پرست ایتدی اما عنقای ذی شان پادشاہ کمره اولوب جمیع لب دریاده اولان پادشاہلری کندویه بر تقریب ایله مطیع و منقاد ایتدی اما روم ایلی قیلرندہ قارلی ایلی [۴] ولایتی قارلی صارپ لرلده ساکن اولمق ایله مارتین قرالہ اطاعت ایتیموب بدرستی عصیان و طغیان اوزره اولدی آخر بوقریت پادشاہی مارتین نام پت پرست بیگ پاره کمی عسکر ایله قارلی الی پادشاہنک اوزرینہ واروب اینہنجی وایا ماورہ و ناردہ و پرہوزہ داغلرندہ جنک عظیملر ایدوب قارلی پادشاہی فرار ایدوب تایانیہ ولایتہ وارنجه قوب یانیہ شہرندہ یتشوب قارلی الی قارلی مارقونتون [۵] قرالک باشنی کسوب ایلی ولایتی غارت و آلان تالان ایدوب نیجه بیگ عسکر لرین دخی قلیچدن کپیروب بقیہ لسیوفلرین اسیر بندزنجیر ایدوب ینہ سالمین و غامین مارتین قرال جزیرہ کریدہ واصل اولور بعدہ قتل اولنان قارلی ایلی قرالٹک مقدا مارتین قرنداشی دولت دنیایی استمیوب سیاحت ایله ولایت دونقار قیز و ولایت دانمارقه پادشاہلرینہ و دانصقاولہ وچه و قرول و فلمنک قراللرینہ کتمش ایدی قرنداشی مارقونتون قارلی کریت قارلی مارتین نام پلید عنید پت پرست قتل ایلدیکن استماع ایدنجه همان بو سییاح شہزادہ پاپاس عالم سیاحتندہ اختلاط ایتدیکی مذکور قراللردن امداد استیوب ایکی کره یوز بیگ عسکرله قارلی ایلی ولایتہ کلوب کورورکم بر خراب بیاب دار دیار اولش همان وار قوتی بازویہ کتیروب صغیر و کبیر ایکی بیگ پاره کشتی جمع ایدوب بر موافق ایام مساعد ایله کرید اطه سنک صوده ایمانہ کیروب اول آن لنگر انداخت ایدوب طرفه العین ایچره قرده لشکر دوکوب مذکور پت پرست اولان مارتین قرالدن روگردان اولوب عیسی دینندہ اولانلری باشنه

[۱] بو حکایه (پیری رئیس) ک (بحریه) سنندہده وار اوراده قرالک اوغلنک آدی (ستورنی) دییه یازلشدر سین مفتوحدر (م) [۲] بحریهده دخی بویله جہدر (م) [۳] ک : دوز دوروب [۴] بحریهده (قارلوایی) دییه یازلشدر [۵] بحریهده (مرقاتون) دییه یازلشدر .یم مکسوردر . مطالعه ایتدیکم بحریه نسخہ سی کوپرلی کتبخانه سنندہ ایکنجی قسمده (۱۷۱) نومرولی بر نسخہدر صحیح وخریطه لری کوزلدر صوکنده استانبول خریطه سی ده وار (م)

بعدہ اسپانیا قرالارندن بر قرال ضالک اسمی اقریت [۱] ایٹس ایکی بیک پارہ یلکن
 کیلر یلہ اندلوس و افریقہ عربی پادشاہلری اوزرہ سفرہ کیدر کن حکمت باری روز کار
 مخالف اولوب بوجزیرہ کریددہ صودہ لیمانہ کیروب لنکر انداز اولوب یطارلر کورلر کم
 نیچہ بیک عدد آب حیات انہارلری جریان ایدوب جمیع داغلرندہ باغلری محصولدار بر
 دار دیار کم دیارمانندی اولیوب آب و هواسی لطیف و ہر میوہلری آبدار نظیف کل کستان
 مرغان خوش الحانی یرلر و داغلرندہ قارلری وافرہ و جمیع نباتاتلری متکاثرہ اماشہلری
 و قلاغلری خراب و بیاب پایمال رمال اولوب یطر ہان اقریت قرال جمیع علما و اطبا
 و دوربین فکر مسن اختیار آدملریلہ مشاورہ ایدوب جمیع ندمالری و حکمالری ایدر
 « پادشام بومحلہ روز کار بزی کتیر مسی حکمت خدادار عربستان فتحندن بوجزیرہ پی
 فتح ایدوب عمار ایٹک دخی اعلادر » دیدکلرندہ ہان اقریت قرال « تیز بوجزیرہ عمار
 اولسون » دیو اورمانول نام وزیرین چاغروب « بوجزیرہ پی ہم ایچون عمار ایلہ » دیو
 فرمان ایدر اورمانول وزیر دخی علم حکمتدہ و علم زینجدہ و علم ہیئتدہ و علم ہندسہدہ
 و علم حسابدہ و علم اسطرلابدہ و علم نجومدہ و علم ادبہ و علم کلامدہ و علم کلامہ
 و الحاصل جمیع علوم غریبہ و عجیبہ لردہ تکمیل فنون ایٹس بر وزیر مدبر ایدی کم کویا
 فیٹاغورث توحیدی ایدی ہان اقریت قرالک امرینہ الامرامر کم دیوب بوجزیرہ کریدک
 جنوب طرفتہ رغبت ایدوب ساحل بحرہ و بعضی یرلردہ محلہ مناسب آب و هواسی
 لطیف اولان مرتفع یرلرہ اوچوز پارہ شہرلر و قلعہلر و اوچ بیک پارہ قرا و قصباتلر
 انشا ایٹکہ شروع ایدوب بش کرہ یوز بیک عدد رعایا و برابار ایلہ بوجزیرہ اوچ پیلہ
 اویلہ معمور و مزین ایتدی کم اول عصرہ روی ارضہ بویلہ بر باغ ارم منال جزیرہ
 یوق ایدی ہر بر قراسی بیکر و ایکشر بیکر خانہلی ایدی بعدہ یوز بیہدق اویلہ معمور
 اولدی کم داغ وراغندہ و باغ و باغچہلرندن ماعدا یرلرندہ بی آدم توطن ایدوب تناسل
 یولوب آدم دریاسندن زراعت ایدہ جک ارض خالیہ بر شہر یر قالیوب بی آدم کثرتندن
 قحط و غلا اولور بعدہ یوز ییلدن صکرہ مذکور اقریت نام قرال ضال مرد اولوب
 بوجزیرہ یہ اقریت دیدیلر سبب تسمیہ سی اقریتدن « قریت » دیرلر تخفیف کلام ایدوب
 افواہ علمدہ (کرید) نامیلہ مشہور آفاق اولمش بر جزیرہ واجب السیردر آندن اقریت

جملہ بش بیک عدد اناطولی سپاہیسی اوچریل او طورماق شرطیہ. قالدیلر و جملہ
ایکی بیک عدد کوکللی غریب یکتیلر اوچریل بکلیوب سپاہیلک رؤسارین آماق شرطیہ
قالدیلر و جملہ بیک عدد قومبرہ جیلر و جملہ بیک عدد لاغمجیلر... نتیجہ مراسم بالادہ
تحریر اولنوب قندیہدہ قانان جملہ... عسکر تحریر اولنوب قالدیلر اما اللی بیک عسکر
دخی قالسہ وجہی واردر و یریمز دار دیہجک حالری یوقدر اما بالادہ اسامیلری تحریر
اولنان مال دفترداری و تیمار دفترداری و دفتر کتخداسی و دفتر امینی و محاسبہ جی
و روزنامہ جی بونلرک جملہ کویلری و کندلرندن خاص ہایونلری واردر (درستایش
کردا کرد جزیرہ کریت) اولا فرمان وزیر اعظم ایلہ یکیچری افندیسی اولان صاری
علی افندی زادہ... بک افندیملزہ جزیرہ کریدی دائراً مادار تحریر ایدوب سیاحت
اندیکمز قرا و قصبات و قلاع و قستللی و یکرمی عدد قضالردہ اولان طقوز یوز
عدد قرالرک ایکی کرہ یوز بیک عدد رعایا و بریالری و جملہ عمارتلرین عیان و بیان ایدر
اولا بنفسہ کرید جزیرہ سی دائراً مادار بقول پاپا مونتا و بقول اطلس و مینور [۱] و
جوغراق [۲] وغیری ہیئت کتابلری تحریرلری اوزرہ بوجزیرہ کرید التیوز التمش و
بعضیلریدی یوزیتمش میل احاطہ ایدر برجزیرہ دریرلر اما «فتحت» [۳] لفظی تاریخندہ
یکی دنیایی بولان پادرہ وقولون [۴] نامان حکمای قدمای ذوفنونلرکہ [۵] پاپامونتا کتابندن
استخراج ایدوب و کندولریدہ بالنفس سیاحت ایدوب بوجزیرہ کریدی تحریراتدکلری
قول صحیحیلری اوزرہ و علم ہیئت و علم اسطرلاب علم فلک اوزرہ بوجزیرہ کرید
شرقدن غربہ طولی ایکیوز یکرمی میلدر و عرضی آلتمش میلدر بعضی یری شمال جانبندن
جنوب طرفنہ یرلری کہ عربستان طرفنہ ناظر آق دکزک لب دریاسی طرفلرینسہ اوچ
ساعتدہ بر دکزدن بر دکزہ واریلر یرلری واردر یعنی تابومرتبہدہ انسر یرلری واردر
(در بیان عمارت سبب جزیرہ اقریت) اما مورخ عالم ایانتا [۶] توارینخندہ لسان یونان
روم اوزرہ ایولہ تحریر ایدر کم حضرت عسی علیہ السلام زمانندہ بوجزیرہ کریدی اجنہ
قومی ضبط ایدوب نیجہ بیک معمور و آبادان قرا و قصبات و قلاع و شہرلری وار ایتمش
حکمت خدا اول عصرده پی اندرپی قرق کون قرق کیجہ لودوس ریجی اسوب جمیع
اجنہ قومی قروب جمیع عمارتلریندہ برباد ایدوب بوجزیرہ کرید نیجہ ییل معطل قالور

[۱] ط : اطلس مینور [۲] ط : وجوغرافیا [۳] ب، س : فتحتا [۴] بلکه (قولوب)

کله سندن مخفقدر (م) [۵] ک : ذوفنونلرک [۶] س : آیانتا

اغاسيدر و جمله يكرمى التى اوده يكيچرى چور باجيسى قونديكم جمله ... عدد قپو قولى يكيچرى ليدر و جبهجى باشى و طوپچى باشى و قومبره جى باشى و یرلى يكيچرى اغاسى و یرلى جبهجیلر اغاسى و یرلى طوپچیلر اغاسى و اون ايكي بولوك یرلى عزبستان اغاسى و یرلى قومبره جى باشى و یرلى لغمچيان اغاسى و اون ايكي عدد طشره طابيه لرك اغالرى و جمله اوچ عدد قلعه دزدارلى و شيخ الاسلامى و نقيب الاشرافى و محتسب باشى و قسام عسكرى نايى و محتسب اغاسى و معمار اغاسى و خراج اغاسى و شهر كتخداسى و مرانقوز اغاسى و مرمانجى باشى و بارودجى باشى و چراخور باشى و اوچ یرده چاليجى مهتر باشى و ليمان اغاسى و كومروك امينى و باجدار باشى و دللال باشى و ليمان ريسى و ترس خانه امينى و مال دفتردارى و چاوشلر كتخداسى و چاوشلر امينى و چاوشلر كاتى [۱] و دفتر امينى و محاسبه جى افندى و مقاطعه جى و قلعه تذكروه جيسى و روزنامه جى و اون طابيه نك و اون ايكي عدد سنجاق اغالرى و صو قلهسى دزدارى بكر اغا و اون ايكي عدد طوغ صاحبلى صو قلهسى اغالرى و ليمان قبودانى اون پاره فرقيه مالكدر و قزل طابيه دزدارى و سكر عدد سنجاق صاحى بولوك اغالرى و الاى بكى و چرى باشى و الهى عدد ارباب زعماسى و بيك اوچپوز عدد ارباب تيمارى و انبار امينى و انبار كاتى و انبار ناظرى و شهر صو باشيسى و جبهخانه امينى و جبهخانه كاتى و موقوفات یرلى و تيمار دفتردارى و دفتردار امينى و ارزاق كاتى و حرمين محاسبه جيسى و اوقاف كاتى و شهر امينى و ... حاصل كلام قنديه نك جمله قرق عدد اغاقلرى قپو قوللى اغاسيدر ماعدا تيمش عدد اغاقلرى یرلى قولى اغاليدر و جمله قرق عدد قپو قوللى اودالرى چور باجىلىرى و اوده باشىلىرى ايله موجود اولوب جمله اون ايكي بيك عدد يكيچرى و جبهجى و طوپچى قپو قوللى موجوددر و جمله بش بيك عدد صاغ فول و جمله بش بيك عدد صول قول و جمله يش بيك عدد یرلى يكيچرىلىرى و جمله ايكي بيك عدد قپو قولى جبهجىلىرى و جمله بيك بشيوز عدد قپو قولى طوپچىلىرى و جمله بيك عدد یرلى جبهجىلىرى و جمله بيك بيك عدد یرلى طوپچىلىرى و جمله بيك عدد عزه بستان قوللىرى و جمله اوچ بيك عدد كوكللى عسكرى و جمله ايكي بيك عزه بستان عسكرى و جمله بيك عدد بشلى عسكرى و جمله بيك عدد قراول عسكرى و جمله بش بيك عدد روم ايلي سپاهيسى عسكرى و

قپوسنك ایچ یوزنده محتسب خانه‌یه متصل چاه غیای درك اسفادن نشان ویرر چاه‌بابل هاروت و ماروتدن و یاخود دیار مصرده‌کی سجن یوسفدن نشان ویرر بر محبوس خانه درکم کورنك عقلی کیدوب وجودنی آدم چاك چاك اولور ایچنده کرفتار بند زنجیر اولانلرك نقللری اوزره نیجه یوزامت محمد آه‌وانین ایدوب ایتدیلمک بوسجن ججیم بش قات اولوب سنك خارادن کسمه چاه عظیملر اولوب اوچ قاتی قعرزمینده تحتانی زیرزمینلر ایمش اوچ قاتی فوقانی اولوب جمیع در و دیوارلری دمیر تخته قابلی اولوب بعضی خورده پنجره‌لری بشر آلتیش قات قول قانلی دمر پنجره‌لر اولوب جمله امت محمد اسیرلرن هر کیجه بو زندانه زنجیرلر ایله دست و پابسته و دلخسته باغلی زندانه ایندروپ ینه علی‌الصباح چیقارلر تا بو مرتبه بر مظلوم خانه محبس جالندردر (در و سف آسیاب باد روزکار) [۱] قرانلق قپونك ایچ یوزنده اون عدد قله مثال یل دکرمنلری واردر کفره زمانی بونلرده بارود سیاه اشلر ایمش بو دخی بر غریب و عجیب تماشای عبرت نما چرخلری واردر حالا اون دکرمنلری اولمشدر *

امدی ای اخوان وفا کر بو قلعنه‌نک فتحنده بولنوب هر شیئی* منظورمن اولدیقی اوزره اوصافلرن بر سنه کامل تحریر ایلسه‌کینه تمام اولماز همان خدای یچون شردشمندن مصون و محفوظ ایلیوب دست اسلامده الی انقراض الدوران مؤبد ایله آمین یامعین و بحق سیدالمرسلین (خلاصه کلام) فرمان سلطان محمد خان رابع‌کم فاتح قندیه در آنلرك فرمان هایونلری اوزره و سردار معظم وزیر ابن وزیر فاضل احمد پاشا تحریری اوزره جزیره قندیه وزرات ایله سردار معظم اولوب [۲] وزرات ابتدا . . . پاشایه احسان اولنوب پاشاسنك طرف پادشاهیدن خاص هایونی روم ایلی وزیر ی پایه‌سیله اون ایکی یوک یتمش بیک ایچه خاص قید اولمشدر ایالتنده جمله دورت عدد سنجاق بیره تصرف ایدر اولاسنجاق حانیه و سنجاعتمه و سنجاعت کیسوما و سنجاعت . . . و بش یوز ایچه مولویت اولوب ابتدا حانیه قضا سندن معزول . . . افندیه قندیه مولوتی احسان اولنوب جمله ایالتنده یکر می درت عدد قستل قضالری واردران شالله جمله قضالری محللریله تحریر اولنور اما الحق قندیه مولوتی قرالری جمله اوچ یوز پاره قرالری ناحیه اولوق اوزره اشارت اولندی اما دخی تحریر اولنوب بوجه عدالت پاشایه و موللایه نه تحصیل اوله جنی [۳] نا معلومدر و ثالثا اغایکیچیری

[۱] پ : آسیاب روزکار [۲] دوغروسی (تختی اولوب) اولمیدر (م) [۳] ک : نه قدر

یہ ترتیب اوزرہ بنا اولنمش آلتی واوستلی کار کیر بنالی یوزاللی عدد اودالردر اما باغلری و باغچہ لری و اطراف لرنده حولیلری یوقدر زیرا بو کارخانہ شہرک تا اورتاسنده ایچ قلعه دیواری اوستنده واقع اولوب بعض نجرہ لری قلعه نک خندقہ ناظردر اندن بو اودالرہ قریب عبرت نمای عظیم دوردرقات بوغدای انبارلری وارکم جمیع دقیق وشعیر و کندم ووز و عدس و فول و غیرى حبوبات و ما کولات و نیچہ کرہ یوز بیک قنطار بکصمات داغلر کبی یغلیدر اما کفار زماندن قالمش بر دانہ خردل بولماقد اما بارودسیاہ وکله و طوپ و توفنک و قورشوم و سائر جہ خانہ مہملری بی نہایہ بولدق و بوانبارلری استاد بنا اولیہ ہندسہ اوزرہ بنا ایتمش کم اوج آسمانہ سرچکوب ایچینده اولان اون و بوغدای و سائر حبوباتلر کسب ہوا ایستون دیو بو بنای عبرت نمانک جانب اربعہ سنده اوجیوز آلتش آلتی عدد نجرہ لرنہ بنا یتشلر [۱] بوانبارلر دخی اسکی ایچ قلعه دیوارلری اوزرنده واقع اولوب بعض روزنلری ایچ قلعه خندقہ ناظردر بو مخازنلرک آلتلری سراپا یوز عدد کار کیر بنا دنلردر و ہر دکانک ایچ یوز لرنده بر عددینہ کار کیر مخازنلر وار آنلرک دخی اوستلرنده ینہ بر قات کار کیر حجرہ لرواردر آنلردہ مخزن اودالریدر و ینہ ایچ قلعه قپوسنک کمری اوزرہ محبوسخانہ مدیون اعیان اشرف سجنی واردر قات اندرقات دمیر نجرہ لردمیر قابلی دیوارلردر اللهم عافنا و بو ایچ قلعه قپوسی کمری اوزرہ بیاض مرمر اوزرہ بر صامارقو کلبی صورتی تصویری وار قناطرین کشادہ ایدوب دورر کویا ذی روح ظن اولنور و ینہ بو قپونک ایچ یوزینک صول طرفندہ بر چورباجی نفراتیہ محتسب اعاسی سا کندر آندن بنای عظیم دفتردار احمد پاشا جامعنہ متصل بر قلعه مثال سرای عظیم جہ خانہ عبرت نما وارکم بنانک درود یوارنندہ و دام و باملری اطراف لرنده و جہ خانہ قپوسی اطرافندہ ویا نلرنده و عقبہ علیاسندہ اولان واجب السیر تماشای مرمر بلرلر بر دیارده یوقدر مکر اتنہ شہرندہ سلطان محمد ابو الفتح جامعندہ کی اشکال غریبہ لر اولہ اما بونو بنا اولمق ایلہ بونندہ اولان نقوش و تمثال غریبہ و عجیبہ لر و نقش بو قلمون عبرت نمون مرمر کاری اتیہ غالبدر زیرا جمیع اجناس مخلوقاتلرک تصویراتلری بوجہ خانہ سراینک روی دیوارلرنده مسطور اولوب بر عجایبات غریبات عبرت نما لردر و بوجہ خانہ اولان آلات و مہمات و لوازماتلرک حسابن خدا و محتسب لایزال بلرلر حتی [۲] بالادہ جہ خانہ اوصافن تحریرایتدک امامدیادہ قطرہ و کونشدہ ذرہ و ذرہدہ ششمہ مقداری تحریر و ترقیم اولنمادی و ترقیمی دخی ممکن دکلدر و بو ایچ قلعه

ميدانده جمله قپو قولى طوپچيلرينك قشله اودالريدر و بو يكيچرى اودالرينك صاغنده كي شاه راه يول اغا جامعي محرابى اوكدن تا كمر صوي قپوسنه دك كامل طقوزبيك آديم اولوب بعض يرلى انلى و بعض يرلى انسز اولوب يولك يمىن و يسارنده صافى باغ و باغچىلى معمور و مزىن خاندانلر دركم اوچ يلدن برو اولان محاصرهده اصلا بو خانه لره طوب كله لرى دو قه ماشدر و بو يولك صولنده يكيچرى اغاسى عبدالرحمن پاشا جامعي يولى تا والده جامعنه و ارنجه التيوز آدم بر شاهراه عظيم انلى طريقدر و بو شاهراهك صاغنده كي يول رئيس الكتتاب عجم زاده افندى مسجدى اوكدن محمود كتبخدا جامعي و حماسى اوكنه و ارنجه بشيوز آدم طولى [۱] بر يولدر كم يكرمى ارشن انليدر ايكي جانبى اولر و دكانلر ايله آراسته بر واسع شاهراهدر و بو يولك صاغنده راس [۲] افندى قپوسى اوكدن قول كتبخداسى ذوالفقار اغا چارشوسى يولى تا پانغراد قپوسنه و ارنجه بيك آدم طولى [۳] يكرمى ارشون انليدر و ايكي جانبى معمور و مزىن دكانلر و اولدردر آندن قزل طابيه قربنده قزلر منصطارى بر قلعه مثال بناى عظيم ايمش طوب كوب ايله منهدم اولان يرلرن عمار ايدوب يرلى يكيچريلرينه صدقه اولوب بر عظيم اودالر اولدى اورتاسنده بر فوقانى جامع اولوب التنده بر حوض عظيم اورتاسنده فواره لرى تا جامعك التنه يتشوب اطرافنده ايدست موصلو قبرى جريان ايدر و بر كوشه سنده بر حمام لطيف ايله آراسته اولوب بر آستانه عظيم اولدى كم قات اندر قات اودالرنده يرلى يكيچرى قوللرى سا كنلردر و دخى قرانلق قپونك ايچ يوزنده قپو قولى جبه جيلرينك جبه خانه اودالرى جمله سكسان عدد تحتانى و فوقانى كار كير بنا باغلى و باغچىلى و مدبصرلى اودالر اولوب جمله اوستلرى سراپا كرچ و خره سانى ايله مستور ترتيب اوزره بنا اولمش خانه معموره لر اولوب اطرافنده قلعه مثال ديوارلرى و ايكي باشلرنده كمر قپولر ايله پراسته ايله اولمش بر كارخانه جبه جياندر آندن كارخانه يرلوجه جيان كمر صوي قپوسنك ايچ يوزنده صوفى محمد پاشا جامعي قربنده باغلى و باغچىلى و صيره ايله على الترتيب بنا اولمش در ماتقدم يو دخى كفره سلطاط خانه لرى ايمش حالا دخى زياده معمور اولوب يرلى جبه جيان حجره لرى اولدى اولدى آندن آستانه يرلى طوپچيان يصى طابيه نام محلك ايچ يوزنده بو دخى على لرتيب بنا اولمش اللى عدد فوقانى و تحتانى كار كير بنا اودالرى جمله باغ و باغچىلى معمور اودالدر آندن آستانه عظيم يرلى عزبستان [۴] اودالرى ميرى انبارلر قربنده

[۱] ك : طوللى [۲] ك : رئيس . ب : راس [۳] ك : طوللى [۴] ك : عزبان

قیوسندہ کو مروک امینی باج و بازار عشر سلطانی بکھر ودخی بولیمان قیوسنک ایچ یوزندہ وزیر اعظم چارشوسی ایچرہ ینہ صدر اعظم بر اور تولی بر خان عظیم بنا ایلمشدر کم کویاسد اسکندر در و جملہ تختانی و فوقانی التمش عدد حجرہ اولوب التلری جملہ مخزنلدر و بو محلدن باش یوقاری تاوالده سلطان جامعنه وارنجہ کامل بیک ایکی یوز آدم یولی بر ساعتلک یردر کم بوشاھراھک ایکی جانب لری سراپا درہ لدر [۱] (دربیان اوصاف قلعه عتیق ایچ حصار) بو قلعه قدیمدر اما طشرہ دہ کی قلعه سلیمان خان ردوسی فتح ایتد کدن صکرہ پانغراد و قرانلق قپولری و یوکسکک طابیه و قزیل طابیه ویصی طابیه و قوم طابیه سی و کلک طابیه لرینک دیوار لری سلیمان خاندن صکرہ بنا اولمشدر بعدہ سلطان ابراھیم جلوسندن صکرہ دخی متانت اوزرہ انشا اولمشدر اما مذکور ایچ قلعه قپوسی اوکی دورت چتال یولدر صاغ طرفی ایچ قلعه خندق کنارنجہ باش آشنی کوچک لیمان کہ قوم قپو یولدر آ کہ کیدر شاھراھ عظیمدر اما طشرہ قلعه بنا اولہلی بو ایچ قلعه دیوار لری و خندق لری اول قدر معمور دکلدر و ینہ ایچ قلعه قپوسنک صولندہ کی [۲] یول ایچ قلعه دیوار یدر کم خندق دولوب طریق عظیم اولوب یکیکچری اودالری حملہ بو ایچ قلعه دیواری اوکنده کی یولده در کم [۳] کامل التمش ارشین انلی یولدر حالا بو شاھراھ اوزرہ ہر بازار کونلری ہفتہ بازار ی دورماق فرمان اولنوب جمعیت کبرا اولوب بر طرفندہ ات بازار ی و بر طرفندہ قیون بازار ی و بر سمتدہ صغیر بازار ی و بر گوشہ یوجہ سندنہ عورت بازار ی دورر اما اوغلان بازار ی جملہ اشکک رایکان بازار میدھدان مغلماندر بو یولک بر طرفی طوپخانہ یہ و بر طرفی خنکار جامعہ کیدر و بو محلدہ کی یکیکچری اودالری کفار زمانی سلطاط مرطاط [۴] اودالری ایمش حالا یکیکچری اودالریدر جملہ تختانی و فوقانی ایکی فات کار کیر بنالی خانہ زیباری یوز عدد [۵] حجرہ لری سراپا کار کیر بنالی کمر و طولوز قبایلی تاک اندرتاک خاندان پاک اودالز اولوب اوزر لری سراپا خرہ سان و کرچ صیوالی اولوب آب رحمت صولری جملہ صارنجلرہ کیدوب جمیع اودالرک اوکلرندہ صوقاغہ ناظر دھلیز لری صافی دمر پارماقلدر انشا اولنوب بو اودالرک ایکی باشلرندہ عظیم کار کیر بنا طاش زردبانہ چیقیلر مضع طاش زردبانلدر و بو خاندانلرک اردلرندہ بر انجہ جک و ضیق و دراجق یولدر کم تا طونجی باشی چارشوسنہ چیقار و بر طرفی ینہ طوپخانہ میدانہ چیقوب اول

[۱] سراپا دکان معمورہ لدر [اسکیلرک شیوہ سنہ کورہ (دکا کین معمورہ لدر) اولمیدر (م)]
 [۲] ک : صولندہ اولان یولی [۳] ک : دیوارندہ کی یولده در کم [۴] ک : مرہتد [۵] ک : ویوز عدد

قهلرى واردركم هر طابيه نك ايچ يوزلرنده برر عدد قبه عظيملرك زير زمينلرى بيله بارودخانه لدرر حالا هر بيرنه برر عدد جبه جى چور باجىلرى تعين اولنوب نقراتلريله محافظه ايدوب بارود لازم كلد كده يقين اولان طابيه لره بارود طاشيرلر (بى مدح كنيسه راهبان) جمله صغبر وكبير يوز يتمش ايكي عدد دير قسيسان بطريق خانه لر واردر اما كميسى حمام و كيمي مخازن و كيمي جامع و مساجد و مدرسه لر اولدى (در عدد باغوات ارم ذات) درون حصارده جمله يوز يتمش عدد باغچه مراملر واردر حالا دخى زياده عمار اولمده درر و حالا نيجه بيك عدد باغ و باغچه و بساينلر اوله جق ارض خاليه لرى واردر (در تحريات عدد محلات) قلعه دفتردارى ميلوطه نام ذمى دفتريله جمله قنديه ايچنده قرق بر عدد محلات و پاپاساقتدر يكرمى محله سى فرنكدر يكرمى بر محله سى روم كفره لرى ايدى جمله كفره لرى كميره قيوب جنرال لعين و نديكه كتوردى اما فرنك محله لرينك سرايلرى معمور اولوب جمله دام و باملرى كرهج و خرده سانلى اولوب باران رحمتدن جريان ايدن صولرى اواخر [۱] ايچنده كى صو صارنجلرينه جمع اولوب جمله ديوارلرى و داملرندن مطر رحمتلر كرمتلرندن نزول ايدوب صارنجلر بنده جمع اولور [۲] (در بيان اشكال قلعه ليمان قنديه) بو ليمان عماينك دائر امدادار اطرافى بيك اديمدر و جمله اون درت عدد كوز كار كير بنا ترساخانه كهرلرى واركم جمله سنك اوستلرى سراپا خرده سانى كرهج اورتوليدر آنلردن دخى جريان ايدن آب رحمت جمله صوصارنجلرينه نازل اولور امدادورت عدد ترس خانه كوزلرينه اوچر و ايكيشر عدد قدرغملر صغار ترس خانه كوزلرى وار غايت اوزوندر و بو ترس خانه كوزنده بر كفره قريسنك [۳] بالاتشبيه خير ايتيدر بر عجائب شراب چشمه سى واردر بر سرمر ديوكه سندن حراحرر كون جريان ايدوب التى آى كامل شيره انكور زمانى هر بازار كونلرى جميع كفره لوندانلرينه شراب خمر توزيع اولنور مشرر حالا بر بيوك شيره صارنجى واردر اما شرابى دكل صويي قلامس ترس خانه نك اورتا كوزلرنده معطل دورر اما بو ليمانك بيوك قپوسنك ايچ يوزنده يكيچرى اوجاغندن خاصكى پايزن [۴] حسن اغا جمله اوداسى نقراتيله قوللق بكليوب كوچك قپوده كومروك ديده باملرى بكليوب كومروك

[۱] ك : اولر [متنده كى (اواخر) كله سى شايان تدقيدر (م)] [۲] ديمك كه قنديه ده ايكي دورلو صارينچ وار ايمش بريسى بر اوزرنده يعنى داملك غيريسندن اقان صولر ايچون ، بريسى ده داملردن اقان صولر ايچون ايمش . ايكنجيسى خصوصى اولدغى حالده برنجيسى عموى اولوقى ممكندر [۳] ب : بر كفره فرنك قريسنك [۴] ط : بادن

اذن ویرلمدی (در منظره خان خواجکیان) جملہ اون یدی خان سودا کران برو بخاردر کم
 ہر متاع ذی قیمت بمنت رایکان بولنور اما ہنوز دخی خانلر بنا اولنمادہ در (در حق عدد
 سرای کبار اعیان) جملہ دورت بیک عدد شدادی بنالی قات اندرقات خانہ دانلر در کم
 ہر بری مانند قلعه اولو۔ بشر آلتیشر قات شاہنشین و دمر قفصلی و یخہسی دمر قپولی
 و ما زغال دلیکلی و درسکللی صارب اولرک جملہ دام و باملرینک اوستلری قرمزی کرمتلی
 و چونغی قرمزی خورہ سان ایلہ مستور خانہ دان معمور لردر جملہ آ جنرال سرای عظیم
 تماشا خانہ داندر کم صدر اعظم سرای اولدی و دفتر پاشا سرای و قپودان پاشا سرای
 و سرعسکر سرای و یکیکچری اغاسی سرای و ابوالخیر کتخدا ابراہیم پاشا سرای و شام
 وزیر ی ملک ابراہیم پاشا سرای و صاری حسین پاشا سرای و جملہ وزرالرہ و میر میرانلرہ
 بر سرای قناق و یروب قول کتخداسی ذوالفقار اغا کتندو جامعی سراینده مهمان
 اولدی و زغرہجی باہی سرای و صامصونجی باشی سرای و خاصہ کیلر سرابی و باش چاوش
 سرای و جملہ سپاہ اغالری سرای و جبہجی باشی سرای و طوہنجی باشی سرای و الحاصل
 جمیع اوجاق اغالریہ و جمیع ارباب دیوان افندیلریہ بر سرای و سائر ایش ارلریہ بر
 قشلہ قناقلر و یروب ہر کس قناقلرن عمار ایتسن دیو فرمان دستور مکرم اولنچہ عظمت
 خدا بر آیدہ جمیع خاندان در بیض آسا اولدیلر و ہر خانہ دانلردہ بر و ایکیشر و اوچر
 عدد صو قیولری اولوب جملہ طقوز بیک التمش عدد چاہ مالر تخریر اولنمشدر و جملہ
 اولردہ یدی بیک عدد آب حیات صو صارنجلری مقرر در کم جملہ دام و باملرندن جریان
 ایدن باران رحمت اولر ایچنڈہ کی صو صارنجلریہ نازل اولوب لب بر لب ماء زلال اولدیغندن
 کفارلر صویہ عسرت چکمزلر ایمنس و جملہ محلہ یهودان بر محلہ در اما یدی عدد جماعتدر
 فرای [۱] یهودیلری اسرائیلی یهودیلرندن آیری باشقہ بر محلہ سا کنلر در کم جملہ نک صغیر و کبیر
 دار منحوس خانلری اوج یوز عدد دار ناچارلری واردر بو یهودیلر جملہ جنک محللرندہ
 کامل یدی آی جملہ اولاد ایالریلہ قلعه ایچنڈہ غائب اولوب بعد الفتح میدانہ چقبوب
 جملہ سی زیر زمیندہ کویامیت متحرک اولمشلر امت محمدی کوروب یوزلرن یرہ سوروب
 سجدہ شکر ایدوب محلہ لری عسکر دن مصون اولسون ایچون بر یکیکچری چور باجسی
 دیدہ بان تعیین اولندی و جملہ اوچ یوز عدد مشبک بوستان کل گلستان لر وار کم ہر برندہ
 بر ایکیشر آب حیات چاہ مالر واردر و جملہ اون سکز عدد یردہ بارودخانہ خزینہ سی

اندن یکچیری اغاسی عبدالرحمن پاشا سراپی برتکیہ بکتاشیان اولیوردی اندن قوشاقلی منصطر قربندہ مدینہ لی درویش صالح تکیہ سنک اصلا خیرات و عقار تلری یوق طریق قادریده قادر قیوم رزاق اللہ ناظر برالای قاف قناعتده و کنج استغناده فقر و فاقہ صاحب لری قلندری فقر لری وار اما سورہ [۱] (ان الله هو الرزاق ذو القوة المتین) نصی اوزرہ شب و روز ہر طرفدن صدقہ و نذرات [۲] قربان لری کلوب جمیع آیندہ و روندہ کانلر ایلہ ییوب ایجوب طاعت و عباداتہ مشغول بر الای پابرهنہ و سر برهنہ فقرای صابرین و شا کرین و ذا کرین در (در عدد چارسوی بازار بزازستان) ماتقدم کفرہ زمانی میلوطہ نام دفتر دار اشقروان [۳] خطیلہ جملہ بیک یدی یوز عدد دکا کینلری وار ایدی شمدی ینہ ہنوز جملہ سنہ عنقا بازار کانلر کروہ کالای والای متاعلرن عرض ایدوب ہر دکان عروسک شہر چین اولدی اما قول کتخداسی ذوالفقار اغا جامعی جنبندہ بعد الفتح بر آیدہ بر شاہراہ عظیمک یمین ویسارندہ کار کیر بنا یوز الی عدد دکانلری علی الترتیب انشا ایدوب بر چارشوی حسن اولدی کم جمیع اقمشہ فاخرہ و والای نادرہ لرنہ فروخت اولنور و یکچیری اغاسی عبدالرحمن پاشا دخی جامعی جنبندہ شاہراہک صاغندہ وصولندہ بر بزہ کستان کارستان بر چارسوی مزین ایتشدہر جمیع اقالیم سببعہ نیک تحف متاعلری آندہ موجود اولوب ایکی شاہراہک باشندہ بر قہوہ خانہ دخی انشا ایتشدہر جمیع غازیان سربازان مجاہدان مداحان ارباب معارف شاعران بو مجمع العرفان قہوہ خانہ موجود در و دفتر دار احمد پاشا پازاری جملہ الی عدد دکانلردر و محمود کتخدا چارشوسی دخی الی کارجانہ لردر و رئیس الکتاب عجم زادہ افندی الی عدد دکانلر یاپدی و طوبیجی باشی اوطوز عدد و آندن اشغی صدر اعظم یتش عدد دکانلری سراپا یکیدن انشا ایدوب جامعہ وقف ایتدی و ابوالخیر ابراہیم پاشا الی عدد دکانلر بنا ایتدی و الحاصل جمیع وزرا و وکلالر نیچہ بیک خیرات و حسنا تدر انشا ایدوب شہر قندیہ کل کبی اولوب کولدی و کافر زمانی بو شہر ایجرہ اصلا کھریز اولماق ایلہ صدر اعظم فرمان ایدوب تا والدہ جامعی اوکندن یوقوش اشغی طریق عامک قعر زمین یاروب کھریز یوللرین تالیمان قپوسی خارجنہ وارنجہ کار کیر بنا ایلہ یاپوب ہنوز پاک و پاکیزہ بر شہر طاہر اولدی و جملہ التمش سکز عدد کار کیر مخزنلر و جملہ اون عدد قہوہ خانہ لر و جملہ نیکرمی عدد بوزہ خانہ لردر کم کان لونداندر بونلرہ سہل رخصت و یردی لرمک عسکری طائفہ سنہ آرام گاہ اولہ اما میخانہ لرہ

[۱] بوآیت کریمہ (الذاریات) سورہ شریفہ سندہ در [۲] ک: و نزور [۳] ک: ط: اشقروان

البتہ تحریر اولنان جامعہ ملک اکثرندہ بر مدرسہ مقرر در اما طقوز عددندہ مستقل درس عامہ وارد . . . (در تمدیح مکتب طفلان ابجد خوان) جملہ طقوز عدد ہنوز نوبنا دارالعلوم جگر گوشہ پسراندر وارد اول خنکار مکتبی و والدہ سلطان مکتبی و صدر اعظم مکتبی و عبدالرحمن پاشا مکتبی و قول کتخداسی ذوالفقار اغا مکتبی و دفتر دارمکتبی و کتخدا ابراہیم پاشا مکتبی و ملک ابراہیم پاشا مکتبی دخی نیجہ مکتبہ ہنوز بنا اولنوب بوشر قندیہ عمار اولمدہ در (در تذکیر تکیہ کاه ارباب طریق درویشان) جملہ اون یدی عدد خانقاہ فقرای آل عبا کانلری وارد اول جملہ اول بنا اولنان قلعه خارجندہ دلی حسین پاشانک خرہ سان اوغلی مسیرہ کاه تکیہ سیدرکم خانقاہ آل علی بکتاشیان آستانہ سیدرکم بالادہ موصوفدر بعدالفتح بنا اولنان درون قلعه دہ یوکسک طابینک ایچ یوزندہ چاوش باشی کوسہ ابراہیم اغا تکیہ سی طریق بکتاشیان درکم [۱] نیچہ کونہ فقیران غازیانلر سا کنلردر اما عبدالقادر کیلانی طریقندہ برمسافر عزیز کلوب فقر الیہ اعظم توحید و تذکیر سورولوب ہر کون جمعیت کبرا اولوب جان محبتلری اولور زیرا بر مرتفع رده واقع اولوب جملہ عشاقان صادقانلر تفرجہ کلوب کسب ہوا ایدرلر اندن یعی طابینک ایچ یوزندہ قرہ باش تکیہ سی اولو آستانہ اولدی اندن صو کمرلری قریندہ خنکار جامعی یولی اوزرہ ہندی بابا جعفر تکیہ سی اندن شیخ ابراہیم کلشنی تکیہ سی اندن اسکداری محمود افندی خلیفہ سی جلوتی علی افندی تکیہ سی اندن کلک طابینک ایچ یوزندہ طریق برامیدہ شیخ واحدی خانقاہی اندن عنکبوت احمد پاشا جامعی قریندہ طریق عشاقیدہ شیخ اسدالدین صومعہ سی اندن بانقراد [۲] قپوسندہ جبہ خانہ تکیہ سی طریق فبایدندر [۳] اندن قرانلق قپونک ایچ یوزندہ بکتاشی علی ددہ تکیہ سی اندن . . . * درون قلعه دہ نیچہ تکیہ ار دخی وارد و نیچہ لری دخی ہنوز عمار اولمدہ در امامعلوم اولان بونلردر اما قلعدن طشرہ قوشاقلی منصطر قریندہ تکیہ تیراندازان یعنی اوق آتچیلر تکیہ سی ہنوز صدر اعظمک . . . اغاسی عمار ایدہ یور و برخلندہ اوق میدانی اولمشدرکم تعبیر اولنماز اندن صدراعظمک اوطاغی یری بر معصور چفتلک اولوب بر مسیرہ کاه تفرج کاہدر اندن صدر اعظم وکیل خرجی رجب اغا تکیہ سی فقرای خلوتیلردر [۴]

[۱] دوغروسی (تکیہ طریق بکتاشیاندرکم) یاخود (طریق بکتاشیان ایچوندرکم) اوللیدر (م) [۲] ک : بانقراد [۳] ک : فتاییدن . ب : فتاییدن [۴] مناسی (اولیوردی) دیا یازنلدر (م)

اوج اڪسكياھ اوليا دیدی تاریخی خیرات [۱] فی سبیل الله [۲] سته ۷۰۸۰
 آندن وزیر کتخداسی محمود اغا چشمه سی آندن رئیس الکتتاب عجمزاده . . . افندی
 عین الحیاتی آندن قپودان قپلان مصطفی پاشانک صوفه سی دبنده لیمان کنارنده کی چشمه سنک
 مذهب ایله تحریر اولمش تاریخیدر

مصطفی پاشا وزیر پاک ذات ایلدی بو عینی جاری اول صفات [۳]
 تشنه دالر دیدیلر تاریخی صوبی صافی چشمه ایچ آب حیات [۴] سته ۱۰۸۰

آندن خان بربر [۵] قپوسی قربنده ابازه صازی حسین پاشا مسجدی آندن پیغمبر
 چشمه سی [۶] بنا اولنوب روح شریفه هبه اولندی و نیجه چشمه سارلر واردر اما
 آب نابلرن نوش ایدوب معلومز اولان چشمه لر بونلدر کم بو محله تمام اولدی
 (در علم مدارس عالمان مضران محدثان) جمله طقوز عدد دارالتریس ط الباندر

[۱] س، ک، ط: خیری [۲] ظنجه بویتده برقاچ پاکیش وار اولا - تاریخ کویستره جک
 اولان (خیرات فی سبیل الله) عباره سی یا کیشدر چونکه بالکز (خیرات) کله سی (۱۲۱۱)
 یدورکه (۱۰۸۰) دن (۱۳۱) فضله در . بو حالده دوغروسی دیگر نسخه لرده اولدینی کبی (خیری
 فی سبیل الله) اولمیدر . ثانیاً - (خیری فی سبیل الله) عباره سی (۱۰۷۸) ایدور چشمه ایسه
 ۱۰۸۰ ده یاپیلدیغندن ایکی اکیسکندر . حالبوکه کرک مننده، کرک دیگر نسخه لرده (اوج اڪسكياھ)
 ازلشدر . ثالثاً - بو بیت بحر خفیفدن اولغله وزن ایجابی اوله رق (تاریخی) یا کیشدر دوغروسی
 (تاریخی) اولمیدر . ایشته عرض ایتدیکم اوج نقطه نظر دفته آلینجه بیتک دوغروسی شویله
 ولق لازمدر :

ایکی اڪسكياھ دیدی اولیا تاریخی (خیری فی سبیل الله) سته ۱۰۸۰ (م)

[۳] (اول صفات) معنا سزدر دوغروسی (خوش صفات) یا خود (پاک صفات) اولقی
 نکندر (م) [۴] بو مصرع حساب ایدیلنجه (۱۰۸۱) ایدور دیمک بر فضله کلیور حالبوکه کرک
 و چشمه و کرک سائر مبانی عقیب فحده یاپیلدینی ایچون (۱۰۸۰) رقمی دوغرودر . شو حالده
 تاریخی دوغرو ولقی ایچون تعمیمه یا احتیاج وارظن ایدرم که اوتعمیه (تشنه دالر) تعیرنده متدر جدر:
 چونکه هر کسجه معلومدر که پک صوصایان انسانک دلی دیشاری چیقار اغزندن صارقار حتی تورکرجه
 صوصامش؛ دلی برقاریش اولش) تعیری بیله وار . دیل ایسه شکل اعتباریله حرفه رده الف
 حرفه، رقلرده (۱) رفته بکزر . شیمدی شاعر « بو چشمه نك تاریخی صوصامش کیمسه لر
 سولدیلر ، دیمکله صوصامش کیمسه لر دیلرینی چیقاردیلر سولدیلر دیش اولور؛ دیل ایسه (۱)
 قنک تئالی اولدیغندن تاریخ عباره سنک کویستر دیکی عددن بر اسقاط ایدلسی لازم گلش اولور (م)
 [۵] ک : جان ریز . ط : خان در [س نسخه سی ده ک نسخه سی کیدر فقط فقط مزدر (م)]
 [۶] شودینی ، علوی حسی ایلك دذمه اوله رق بوراده کوربورم اوقودیم کتا بزده بویله یرشی
 ناطر لایورم . شو نقطه قندیه فاتحلری ایچون نه بو بوک شرفدر (م)

و مختصر عجلہ ایلہ بنا اولنمش کوچوک حمامدر ویاغراد قپوسی یولی اوزره روم ایلی حامی
 وخنکار جامعی قربنده حاجبی حامی ویکچیری حامی ویرلی قولی حامی و طوپنجیلر حامی
 و جفود محلہ سی حامی و آغا حامی بو حماملر جملہ بجلہ ایلہ بنا اولنمش کوچوک حماملر در
 اما جملہ دن دفتردار احمد پاشا حامی غایت بیوک و پاک و مصنع بر حمام عظیمدر کم غیر
 جزیره لردہ مثلثی یوقدر جانب و اطرافندہ دورت عدد خلوتلری و میدان صفہ سی و متعدد
 چار کوشہ سنده چار عدد یان صفہ لرنده اوچر عدد قورنالی واسع حمام خوش هوا
 و خوش بنا بر حمام رعنادر کم جمیع بساطلری و محبوب دللا کلری پاک و پاکیزہ بر حمام
 کشادہ در کم جمیع قبایلرنده بلور و نجف و موران جاملر ایلہ روشن آباد و روشنا حمام
 دلکشادر و بر جامکانی وار کم بیک آدم آلور و تا اورتاسنده بر حوض عظیمی وار
 فوارہ لری قبہ جامکانہ پرتاب ایدر الحاصل بوقہ [۱] بر نقش بوقلمون حمام عبرتموند
 بنوک دخی ویکچیری اغاسی عبدالرحمن پاشا حمامنک و محمود کتخدای حمامنک دخی صولری
 آب حیات کمر صولرننددر اما غیر حماملرک صولری چاہ مالرنددر (دروصف چشمہ
 سار آب روان) جملہ یتمش عدد عین الحیات و عین حیوانلر در جملہ آ چارشو اورتاسنده
 دفتردار احمد پاشا جامنک او کئندہ کی میدانہ قرال چشمہ سی بر حوض عظیمک اورتاسنده
 بر الحاق عمود اوزرینہ ینہ مر مردن بر مجسم کفرہ تصویر ی ایدوب ذ کندن جریان
 ایدن صودن جملہ کفار نوش ایدوب دفع عطشان ایدر لر مش اما بعد الفتح غازیان مجاهدان
 بر کمنہ جراح کامل ایمش مذکور کفارک ذ کرن بالته ایلہ سنت ایدوب بعدہ دفتردار
 احمد پاشا بو حوض عظیم ایچرہ بر چشمہ عبرت نما انشا ایتشدر کم بر واجب السیر آب
 حیاتدر بویلہ بر چشمہ سار بر دیارده اولمز بو حوض پاکک جانب اربعه سنده استاد
 حداد دمر قفصلر ایدوب نقاش بہزاد دخی بو دمر قفصلرہ لعل کون بویالر ایلہ نقش
 ایدوب مزین اولدی اندن خنکار چشمہ لری یدی یرددر اندن وزیر اعظم چشمہ سی
 اندن ایکی لولہ لی والدہ سلطان چشمہ سی اندن یکچیری اغاسی عبدالرحمن پاشا چشمہ سی
 اندن قول کتخداسی ذوالفقار آغا چشمہ سی اندن دفتردار احمد پاشا عینی اندن ملک
 ابراہیم پاشا عینی اندن سلطان ابراہیم چشمہ سی اندن عنکبوت احمد پاشا عینی اندن
 ابوالخیر کتخدای ابراہیم پاشانک لیمان قپوسندن طشرہ لیمان کنارندہ ایکی لولہ لی چشمہ سنک
 شکستہ بستہ تاریخیدر :

تاریخ دیگر لادری کلمه

ماندازماتا قیامت تاریخ [۱] فرنك همه مرود [۲] الا [۳] ملك [۴]

سنه ۱۰۸۰

تاریخ طرز آخر

* . . . *

اگر بوقندیه نك جميع جوامع ومساجد و خان و حمام و چشمه سارلرینك تاریخنن تحریر ایله سك باشقه بر مجلد منظوم تواریخ نامه اولور انجاق بوقدر ایله اکتفا اولندی لکن بوتاریخلری مسطور اولان اون سکنز عدد جوامع سلاطین و وزراء مجاهدین معبدگاهلرندن ماعدا (درتقیل مساجد های قلعه قندیه) جمله یتیم بر عدد محله مساجدلری واردر اما جمله آ جماعت کثیره مالک عجم زاده رئیس . . . افندی مسجدی چارشو ایچنده بر تحتانی زاویه اولق ایله شب و روز جماعتن خالی دکدر لکن جامع اولغه استعدادی اولوب اوقاف کثیره سی چوقدر و قره باش دده مسجدی و هندی جعفر بابا مسجدی و پانغراد قوسنك ایچ یوزنده علی بابا مسجدی و صدراعظمک و کیل خرجی رجب آغا مسجدی و چاوش باشی زاویه سی و یوز بر محمد آغا [۵] بقعه سی ویرلی یکچیریلری میدانی مزکتی و بالته آغا اینه سی و کومروک قوسی مسجدی و . . . * بعدالایوم ان شالله تعالی دخی چوق جوامع و مساجد بنا اولنور (درتسجیل حمامات راحت جان) جمله . . . عدد حمام جان ستانلردر اما جمله آ مقدم بنا اولنان وزیر اعظم کتخداسی محمود آغا حامی بر کنیسه ایکن آغای مومی الیهک علم معماریسی اولماسی سببیه اون کونده اون قورنالی و ایکی خلوتلی و بر میدان صفه لی بر لطیف جامکانی آب و هواسی لطیف حمام روشنا ایدوب جامعه و وقف ایلوب جامعه دخی یقیندر و قرانلق قمو قریبند بستان حامی اوچ قورنه لی بر مفید

[۱] بو مصراعک دوغروسی (بماند زماتا قیامت تاریخ) اولق ممکندر فقط (تاریخ) کله سنده کی ت حرفنی اوزاتماق لازمدر (م) [۲] ب: مرود شد [۳] لامک اوزرنده مد اشارتی یا کایشدر [۵] بو مصراعک دوغروسی (فرنك همه مرود شد الاملك) اولق ممکندر که بوندن تام تاریخ چیقور . معناسی ایسه (قرالدن باشقه تکمیل فرنکر مرود اولدیقله دن سورولدیلا اگر قرالده ایچلرنده بولونسیدی اوده طرد ورد جزاسنه اوغراددی) اولق ممکندر و بوسوزنده استئنا استئنا متصلدر . استئنا نك منقطع اولسی ده ممکندر بو صورته (ملك دن مقصد پادشاه اولمش اولوب مصراعک معناسی ایسه) شو قندیه محاربه سنده فرنکر مغلوب و مرود فقط پادشاه غالب و مطفر اولدی) دیک اولور (م) [۵] ك: و بورناز محمد آغا

دفعہ تاریخ او

دیدى خيلى بو فتحه تاريخدر من الله فتح بنصره عزيز [۱] سنه ۱۰۸۰

آخر کونه تاريخ

موره ديارنده مزسترد [۲] مفتيسى حمدى افندى گفته سيدر (تاريخ)

قلعه نك حمد يا متاتى كر داستان اولسيدي افواهدن [۳]

فتىحى تاريخى قصره نك بارى ايندى خلقه علم اللهدن [۴] سنه ۱۰۸۰

ديكر تاريخ لادرى قابله

بى سلاست ايسده [۵] موژده ايله تاريخ دیدم قنديه [۶] شاهم آلدی وزیر ابن وزيرك [۷]

سنه ۱۰۸۰

تاريخ نوع ديكر

اشيو فتحك سالنه مشعر اوله بر مصرى استرز [۸] مرآت دلدن كوستره هم اوله خوش

مدت فتح كورينور بو يازيلان تاريخدن قنديه نك ناپا كى چقدى قلعه ايسه اولدى بوش [۹]

سنه ۱۰۸۰

[۱] بو تاريخده تامدر ، وزنى بحر متقاربندن در . شوراده تاريخلى كورولن شاعر (خيلى افندى) نك برجه حالى (صفائى) تذکره سنده مفصلجه در خلاصه الخلاصه سى شودر كه : بو ذاتك آدى (احمد) اولوب (قرق كليسا) لى ايش بر زمانلر ديوان كاتبلكرنده بولونمش و نهايت كوپرلى زاده فاضل احمد باشايه انساب ايله تذکره حى اولمش ؛ دها صوكره لرى موقوفاتى اولمش ونهايت (۱۰۹۸) ده (بلقراد) ده وفات اتمشدر . وفاتنه سويلنن تاريخك تاريخ بيتى شودر :

فوتنك عدلى دیدى تاريخى عدن اوله خيلى افندى منزلى سنه ۱۰۹۸

[۲] ط : مسترد [۳] منظومه تاريخيه بوراده اولدينى كپى ايكي بيتدن عبارت برقطعه حالنده دكلسه اوزمان برنجى بيتك بويله قالسى دوغرى اوله ماز بلكه شويله اولميدر :

قلعه نك حمديا متاتى كيم داستان اولسيدي افواهدن

يوق اكر تاريخ بيتندن اول ديكر بيت وارده مؤلف يازمامش ايسه او زمان برنجى بيت شكل حاضريله دوغرى اوله بيلور (م) [۴] بو مصراع دوغرى و تاريخ تامدر (م) [۵] ك : ايسده [۶] ك : قنديه [تاريخ ايجون متى دوغرودر (م)] [۷] بوراده كى شكليله بو مصراع تام تاريخ كوسترمكده در . بو بيت بحر ملك سالم قسمندن ايسده ايكنجى مصراعده براز اماله لازمدر (م) [۸] ط : ايسترز . س ، ك : استوز [ياكيشدر (م)] [۹] بو مصراع دوغرى و تاريخ تامدر (م)

ديگر تاريخ نامقه

بانك محمد اوقيوب ديدى تاريخ اوليا [۱] فتح اولندى قندييه [۲] الحمدلله صلح ايله [۳] سنه ۱۰۸۰

ديگر تاريخ للمقير

ايلدك بز اوليا لفظا و معنى تاريخن اولدى بيك سكسانده [۴] فتح قندييه صلح [۵] اجهاد سنه ۱۰۸۰

تاريخ پادشاه عالمناه

ديدى جون سلطان محمد كوش ايدوب تاريخنى آلدى دشمندن وزيرم ينله قندييه [۶] سنه ۱۰۸۰

ديگر تاريخ آخر

اوليا ايتدك دعاء تاريخن قندييه [۷] آلندى حمداً بالكثير [۸] سنه ۱۰۸۰

تاريخ ديگر كفته خيلي

قهرمان مرتبه سردار غزا انديشه
ديدلر خيلي پسند ايليوب اصحاب سيوف
سلصمصام جهاد ايتدى كرده كلدى
سيف احمد پاشا قندييه حصارن آلدو [۹] سنه ۱۰۸۰

دفعه تاريخ زيبا

زور بازو ايله چون يقدى [۱۰] دروديواران دست خبيرشكين حيدر كرار آسا
حمد ايدوب خلق جهان خيلي ديدلر تاريخ فاتح قندييه اولدى يد احمد پاشا [۱۱] سنه ۱۰۸۰

[۱] وزن ايجون دوغروسى (اوقيوب بانك محمد ديدى تاريخ اوليا) اولميدر (م) [۲] س، ك: قندييه تاريخ ايجون دوغروسى بودر (م) [۳] بو مصراع (فتح اولندى قندييه الحمدلله صلح ايله) شكنده حساب ايدلديكى صورته تام و دوغرودر (م) [۴] س: سكسنده [تاريخ ايجون بو دوغرودر (م) [۵] تاريخ ايجون (صلح) اولميدر بو مصراع (اولدى بيك سكسنده فتح قندييه صلح جهاد) شكنده حساب ايدلديكى صورته تام و دوغرودر (م) [۶] س، ك: قندييه [تاريخ ايجون بو دوغرودر . بو مصراع (آلدى دشمندن وزيرم ينله قندييه) شكنده حساب ايدلنجه تام و دوغرودر (م) [۷] س، ك: قندييه [تاريخ ايجون بو دوغرودر (م) [۸] بو مصراع (قندييه آلندى حمداً بالكثير) شكنده حساب ايدلده تام و دوغرودر (م) [۹] بو مصراع بوشكيله تامدر معافيه س ، ك نسخه لر نده اولديني وجهله (قندييه) ير نده (قندييه) يازيله جق اولورسه اوزمان (حصارن) كله سنى (حصارين) شكنده يازمق لازمدر (م) [۱۰] (يقدى) يازلسى مناسبدر (م) [۱۱] بو مصراع بوشكيله تامدر (م)

مصطفیٰ پاشا) قندیہ قلعہ سنک لیائی اغزندہ صو قلعہ سی ایچندہ بر کوچک جامع زیبادرکم
کویا جہان نما بر قصر ارم ذات العما درر جملہ کار کیر بنا اولوب سراپا قورشون اورتولی
و بر کار کیر منارولی جامع جمع العرفان مسیرہ گاہ تفرج گاہ معبد گاہ شیریندر بو جامع بنا
اولنورکن صو قلعہ سی دخی تعمیر و ترمیم اولندوغنه تاریخ اولمشدر

اولیاہ بیری قلعوب صورتی فتحی تاریخین اسمنہ دیدی بوسیدی قلعہ کوہر نکین [۱]
سنہ ۱۰۸۰

تاریخ دیگر زیبا

ولی [۲] چقدی دیدی بوبلجہ یاز تاریخین مژدہ قندیہ [۳] فتح ایلدی احمد پاشا [۴]
سنہ ۱۰۸۰

تاریخ دیگر

تمام اولنجہ فتحی تاریخ ایچون اوقودق سورہ انا فتحنا [۵] سنہ ۱۰۸۰

تاریخ آخر کفتہ قوجہ وزیر زادہ سلیمان بک سلمہ اللہ

اذ بخار ایدوب آنوکلادیدی فاتح تاریخ قیادی اللہ بکا قندیہ فتحین احسان [۶]
سنہ ۱۰۸۰

دیگر تاریخ سلیمان بک

حسن قندیہ [۷] چون مہل ایلہ اعدا قالیچق فکر ایدردہ مکہ نہ یوزدن اولہ اخراج آیا
بر سحر کوشمہ اردی چون [۸] صدای تکبیر صدق با کیلہ همان اتم اودم حمد و ثنا
چیقچق مہل ایلہ اعدا دیدم اکہ تاریخ قندیہ [۹] حصنی فتح ایلدی احمد پاشا [۱۰]
سنہ ۱۰۸۰

[۹] بو مصراع حقندہ کی مطالعہ می یوقاریدہ ص ... دہ یازمشدم (م) [۲] س ، ک ؛ ط ؛
برولی [دوغروسیدہ بودر (م) [۳] س ، ط ؛ قندیہ [تاریخ ایچون بودوغرودر . اشبو
مصراع (مژدہ قندیہ فتح ایلدی احمد پاشا) شکلندہ حساب ایڈینجہ (۱۱۲۶) ایدیور ؛ تعمیرہ
موجینجہ بوندن (ولی) لفظنک کوستردیکی (۴۶) عدی چیقنچہ (۱۰۸۰) قالیور (م) [۵] تاریخ
تمام ودوغرودر (م) [۶] اون اکسیک چیقبور تماملاق ایچون یا (قندیہ) کلہسنی ایکی ی ایلہ
(قندیہ) شکلندہ یازہق ویاخود دہا ایسی (فتحین) کلہسنی (فتحین) یازبق لازمدر (م)
[۷] ک ؛ قندیہ [۸] س ، ک ؛ چو ا بو دوغرودر (م) [۹] س ، ک ؛ قندیہ [تاریخ
ایچون بودوغرودر (م) [۱۰] [قندیہ حصنی فتح ایلدی احمد پاشا) مصراعی حساب ایڈینجہ
(۱۲۷۷) ایدیور تعمیرہ موجینجہ بوندن (مہل ایلہ اعدا) عبارہ سنک کوستردیکی (۱۹۷) چیقنچہ
کیری یہ (۱۰۸۰) قالیور . شاعرک بورادہ کی تعمیرہ سی پک صنعتی دوشمش اوقدرکہ تعمیرہ اولدینی یلہ
حساب ایڈینجہ کلاشیلہ یور (م)

دیگر تاریخ‌نامه

اولیا بوجامی کوردکده تاریخین [۱] دیدی بو بنایه دائم الله اوله ستاری معین [۲] سنه ۲۰۸۰

امدی ای اخوان وفا بوقندییه ایچنده دکل بلکی جمیع ممالک محروسه اسلامیهده بویله بر جامع یوقدر کم صافی کار کیر طولوز قبهلی بر اوروم کینسه سی ایدی ایچنده حالا اغاجدن بر اثر اولیوب جمله در و دیواری التون ایله حلکاری نقش بوقلمون ایکن شمدی بیک قات اولقدر زیاده نقش بوقلمون عبرت نمون اولوب سراپاروی دیواری التون حل ایله زر اندر زر اولوب نورعلی نور اولدی محرابی سنت اوزره ساده کوزملیدر اما بر بیاض مرمرخامدن شبکه فیخری اویماسی کبی بر مقرر نسلی منبره مالکدر کم جهانک اسلام دیار لرنده نظیری اولیوب بریره اصلا یاپشمامش همان میدانده جامعک صاغ طرفنده بر کرسی والای سرآمددر کم کویا جامعک روحیدر و بر متقش شبکهلی مرمردن مؤذنان محفلی وار کم بودخی لانتظیره قبیلندن اولوب بروجه ایله تعیر و توصیف اولنماز جامعک صول طرفنده یینه جامعه تته بر مصنع قبهسی وار و جمله اوچ عدد قپولری اولوب بری قبه قپوسی بیوکدر بری تته قپوسی صولنده در صاغ طرفنده حرم قپوسیدر اما قبه قپوسی اوکنده کی حرمده بر بیاض مرمردن حوض لطیف شادروانی وار جمله جماعت اندن تجدید وضوء ایدوب مقصوره وار بر کوچوک قبهلی وقورشون اورتولی شادروان حوضی قبهسیدر کم صافی زرکار نقش بوقلموندر و صاغ طرفنده بر آب حیات صو صانجی وار و جامع ایچنده مؤذنانلرک محفلی آلتنده بر آب حیات قپوسی وار و منارهسی یینه اسکی چاکلقدر اما ذروه اعلاسی اورته سنده بر مناره کلاهی بنا اولنوب بر شریفهسی [۳] وار غایت مصنعدر بو جامع زیبا اوچوز آدم طولی و عرضی بر باغ مرام [۴] کل کلهستان و سنبل ریحانستان ایچنده واقع اولوب کویا بر قصر خور تقدیر بو جامعک قبهلری اوستی سراپا قرمزی خرهسانی کرچ ایله صیوالیدر الحاصل جانب اربعهسی طلبه حجره لی [۵] و مکتب و مدرسه لی بر مزین و محبوب و مرغوب جامع زیبا در کم قلعه قاندیهده دکل بلکه غیر یی رده نظیری یوقدر خدای متعال الی انقراض الدوران مؤبدایده (در تقریر جامع قپودان قپلان

[۱] تاریخ نامدر همده دوغرودر (م) [۲] (دائم) کلهسی بویله همزه ایله یازیلیرسه تاریخ اکیسک چیقور . (ی) ایله (دایم) یازیلیرسه دوغری کلیور . اکلشیلورکه مؤلف (دایم) یازمشدرکه بوده جائزدر (م) [۳] س، ک : شرفهسی [۴] ب. ارم [۵] ک : طلبه علوم حیراتلی

وصاعنده کی حرمده جنازه مصلاسی طاشی وارد و برموزون شش خانه صراحی مناره‌سی وار یول اوزره قبله قپوسی واقع اولوب دمر پنجره لردر [۱] الحاصل غایت جماعت کثیره یه مالک - معبدکاه قدیمدر (درتسطیر جامع ابوالخیر کتخدای ابراهیم پاشا) بیوک لیان قپوسنک ایچ یوزنده بر مرتقع زمینده جمله کرشلی و طوانلری سروی خشبلی و کرده متلی و برسر آمدمناره لی کوچک جامعدر اما صبح و مسا جماعتدن خالی دکلدن وصول طرفنده دریاه ناظر بر طولانیجه واقع اولمش یان صفه‌سی وار جمله ارباب تجار و سیاحان بروبحار آنده عبادت ایدوب اعتکاف نیتیه استراحت ایدوب یطرلر بو جامع لیان اغزننده واسکله باشنده [۲] واقع اولماغیله جماعتی فراوان اولوب جامع التنده کی جمله دکا کینلری جامعک اوقاف خیراتلریدر و بابایانه بنا اولنوب شهرت [۳] وزینتی یوقدر همان بر ساده کوزه لی جامع دربیض آسادر لکن حرمی یوقدر زیر شهرک مقبول وضیق یرنده وقع اولمشدر (درمدح ترقیم جامع عنکبوت احمد پاشا) قلعه‌نک جنوبی طرفنده یوکسک طابیه قربنده کیره متلی و چاکلو مناره لی بر بابایانه ساده کوزه لی باغ مرام مثللی بر خیابان کلستان باغچلی و بر عمارت و مدرسه لی بر اوق منزلی قدر باغچه عظیم ایچنده اردبهشت هشت مثال بر جامع بی مثالدر وصول طرفنده کی مدرسه ایچره بر آب حیات صوصارنجی وار اطرافنی دارالتدریس [۴] علمان مفسرانلر سا کنلدر کم شب و روز علم حدیث تلاوت اولنوز (درستایش جامع دفتردار سابق ملک ابراهیم پاشا) بو جامع مقدا عنادیه قلعه‌سی ایچنده اسکی دفتردار افندی جامعی ایدی عنادیه منهدم اولماق ایله اول جامعه بدل بو جامعی ابراهیم پاشا عمار اتدیکه چون ابراهیم پاشا جامعی دیرلر جمله کارگیر بنالی والی عدد کارگیر قبله متین و مصنع جامعدر اما جماعتدن عاریدر زیر شهرک بر کنارنده باغلر ایچره واقع اولمشدر اما اطرافنده فقرای خلوتی مشایخ لری سا کن اولوب شب و روز توحید و تذکیر سوریلور ﴿در فصل جامع قول کتخداسی ذوالفقار اغا﴾ قبله قپوسی اوزره آلتون و لاجورد ایله مسطور اولان تاریخی بودر

هزاران صد بسند ایدوب دیدی تاریخی هانف عبادتگاه اولیجق بویه کرک جامع زیبا

سنه ۱۰۸۰

[۱] ک : پنجره لری دمر پنجره لردر [۲] ب : یاننده [۳] ک : اولنوب اولندر شهرت

[۴] بوراده بر (اولوب) کله‌سی لازمدر (م)

کاسر در خلاصه کلام بر جامع روشن در کم نظیری یوقدر (در اوصاف جامع پر انوار یکی چری
اغاسی عبدالرحمن پاشا) قبله قیوسی اوزره تاریخی بودر

بو جامع تام اولونجه .. تاریخ [۱۱] دیدی [۱۲] صلات اهلینہ نیابادی نہ بر جامع زیبا [۱۳]

سنہ ۱۰۸۰

بودخی حاتمہ سروی کرشلی و سروی منقش تختلر اوزره قرمزی کرہ متیلدر
اما ایکی یانلرنده دهلیز طبقه لری [۴] اوزره سراپا قورشون اورتولیدر و بر محراب و بر
منبره مالکدر کم بویله بر مرمر خامدن منبر رعنا بر دیارده یوقدر مکرقره دکز ساحلنده
سینوب جامعی منبری اوله درون جامعک ایکی طرفنده فوقانی جماعت محافلری واردر
و بو جامع ایچره اولان مجوهر و مرصع مصنع اویزهلر بر جامعده یوقدر مکر اسلامبولده
سلطان احمدک یکی جامعنده اوله دخی نیجه بیک کونه حسنا لری [۵] واردر اما حریمی
داردر زیرا شهرک غایت مقبول و ازدحام یریدر و غایت جماعت کثیریه مالکدر و اوقافی
غایت چوقدر ائمہ و خطبایی و مؤذنان لریک نظیری یوقدر و حریمی صول طرفنده واقع
اولوب بر مدور حوضی و اطرافنده حنفی موصول قلی اوزره سکز عدد ستون نیخضرک [۶]
کمرلرنده بر مدور و مصنع قورشون اورتولی قبه سی وار کم بودخی کویا بر قبه نیلکون
طاق نه تا کدر و حوض پاکنک اطرافی مصنع فخری اویماسی کبی مشبک اویما مرمر
قفصلردر نتیجه مرام بودخی ارد ارم قصرندن نشان ورر بر مناره سر آمدلی بر مصنع
و مفرح و دلکشا جامع زیبادر کم ایچنه بر کز کرن چیقاجاغی کلیوب شب و روز طاعت
و عبادتہ مشغول اولور اطرافنده نیجه نیجه علما و صلحالک حجره لری واردر (در تکتیب
جامع دفتر دار احمد پاشا) چارشو ایچنده حوض میدانی اوکنده بر جامع پر جماعتدر کم
تا حضرت عمر خلافتنده مغرب زمین پادشاهلرندن سلطان منصور افریقی بناسیدر
انکیچون قبه سی دوغرودر بنوک دخی ایچریسی جمله سروی چاتمہ کرشلردر لکن
بنوک ایچنده سکز عدد بستون منہال واردر کم هر بری بر خزینہ مصر دکر بنوک
دخی محراب و منبری غایت مصنع و خطلر ایله مزیندر و طشره سنده صیغ و صولنده بان
طبقه لری [۷] جمله قورشون اورتولیدر و صول طرفنده کی حرمدہ دیوارده [۸] ابدست موصول قلی

[۱۱] ك : تاریخین . س : تاریخنی [۲] کورولبورکه مصرعده آجیق یر وار ممکن که ابلک

ناسیخ طرفندن اوقونہ مامشدر . بو آجینی دولدوروق ایچون (بو جامع تام اولنجه بر مصلی تاریخین
دیدی) دنیلک ممکندر (م) [۳] تاریخ تامدر (م) [۴] ب ، ک : صفه لری [۵] س ، ک :

حسینانلری [۶] ب : ستونخقلریک [۷] ك : صفه لری [۸] ك : دیوارلرده

قبو صول طرفدہ کی حرمده حوض و شادروان موصلقلرینہ ناظردر و بر مصنع قورشون اورتولی شادروان قبہ سر آمددرکم استاد معمار مهندس هنوز نو بنا بر قبہ زیبا ایجاد اتمشدرکم التي عدد رقیق مرمر ستونلر اوزره وضع بنا اولمشدر و جامعک صولندہ اولان جماعت دهلزی طبقہسی [۱] عملی درکلر اوزره کرشلرک منقش طوانلری اوزره سراپا قورشون اورتولیدر و جامعک صاغ طرفندہ هنوز استاد بنا بر منارہ رعنا اتمشدرکم حنکار جامعی بانک خانہسندن مصنع سرآمد منارہ مصعدر (در تدیح جامع محمود کتخدای صدر اعظم) بو صدر اعظم جامعندن [۲] کوچو کدراما برطرز اخرغرب و عجیب جامع حیددر تاریخی (هی بنای اغا) لفظیدر [۳] سنہ ۱۰۸۰ بو جامع مسیرهکاه تکیہکاهک محرابی اوکنده اولان باغ مرام حدیقہ رضوانی ماوقعی اوزره تعبیر و توصیف اتسک بر فلاحت نامہ نام بر محمد کتاب بنام اولور انجاق شطرنج نقشی طرح اولمش جملہ بیک الشمس یدی ذراع مکی بر جنین کلستان اولوب جمیع شکوفہ و گیاهات و نباتات و اشجارات مثمراک انواعندن موجود اولوب کونا کون مقصورہلر و متعدد مسافر خانہ حجرہلری و فسقیہ و حوض و شادروانلرنده کی فوارہلر عبرتمون اولوب بر مطبخ عظیمی و کیلار اودالرنده بیکدن متجاوز بقر اوانی مقولہسی اولوب بر وقف عظیم مسیرهکاه تکیہ ارمستان اولمشدر جملہ مقصورہلرنده جمیع ارباب معارفان جمع اولوب و نیچہ اعیان کبارلر کلوب سیر و تماشا لرایدوب کسب طراوت ایدرلر اما جامع محرابنک ایکی عدد پنجرہلری بو مذکور باغ ارمہ ناظر اولوب بو پنجرہلراوزره ایکی عدد جاملری وارکم هربری بر روم خراجی دکرغایت مصنع خوردہ نقش بوقلمون جامع مصنع نمونلردر بو جامعک دخی سروی درختلرندن کرشلری و منقش طوان زرکاری و حلکاریلری جملہ سروی لوحه لریدر بو جامعک صول طرفی نوینا کارکیر طولوز کمرلر ایله مبنی اولوب دخی واسع جامع متین اولمشدر و بر نوینا سرآمد منارہ رعناسی وارکم گویا سرآمد سرویدر و جامعک صولندہ کی حرم ایچرہ بر آب حیات صو صارنجی وارماہ تموزده صویبوز پاره سیدر بو حرمک اطرافندہ دارالتدریس حجرہلریدر و عمارتندہ نعمتی صبح و مسامیہ مبدولدر و بو جامعک محراب و منبری و کونا کون اویزه مصنعلری و ابریشم خالیجهلری وائمه و خطباترینک و صفلرنده لسان قاصر و قلملر

[۱] ک : صفہسی [۲] ک : بو کتخدا محمود اغا جامی صدر اعظم جامعندن [۳] حساب

دوغرودر (م)

طرفنده بر عالی زمین اوزره بر جامع زیبادر اما خنکار جامعدن سهل کوچکدر کم طولی
ایکیوز ایقدر عرضی سکسن ایقدر وصولنده بر عمارت دارالاطعامی دار نعمتی آینده
ورونده کانلره مبذول اولوب بر مدرسه عالم مفسرانی وارد و بو جامعک دخی قبهسی
سروی خشبلرندن چاتمیری و جمله کیشلری اوزره سراپا اعل کون عبرت نمون مصنع
کره مت اورتولیدر اما بر کاشی چین محرابی و بر مصنع منبری و بر مرصع مثال محفل
منیفی و بر کرسی صدفکاری لطیفی وارکم تعبیر و توصیفدن عاریدر اما منارهسی ینه
کار قدیم عیسی منارهسیدر اما ایچنه بر قات محمدی منارهسی بنا ایتدیلر (درتوصیف
جامع سلطان ابراهیم خان) بوقلمه هنوز بنا اولندی [۱] بونده سلطان ابراهیم جامعک
مناسبتی ندر دیو سؤال اولنورسه [۲] سلطان ابراهیم خان عصرنده بو قلعهک نیجه کره
فتح و تسخیرینه مباشرت اولنوب فتیح میسر اولیوب آخرکارینه فتحنه جد و اهتمام
و بذل همت اتمکیچون سلطان ابراهیم خان بو قندییه حواله عنادیه قلعهسن بنا ایدوب
درون حصارده ابراهیم خان ایچون بر جامع عظیم بنا اولنوب بوقلمه فتح اولدوقده عنادیه
قلعهسن و ابراهیم خان جامعن منهدم ایتک اقتضا ایدوب قندییه قلعهسی ایچره سلطان
ابراهیم جامعن بنا ایدوب [۳] جمله ائمه و خطبازی و سائر مرتزقه و خداملری خدمتلرنده
اولدیلر اشته بو جامعک سبب بناسی اویله اولمشدر اما مصنع و مزین جامع قدیم اولوب
جمله کیشلری و چاتیلری سراپا سروی درخنلرندن و لوحه لرنندن اولوب بو دخی کره مت
ایله مستور بر جامع معموردر (در تحریر جامع فاتح قندییه وزیر اعظم فاضل احمد پاشا)
چارسوی بازار قربنده اولماق ایله جماعت کثیره یه مالک اولوب طولی و عرضی سکسن
ایقدر و محرابی طرفی دورت عدد عملی سستون اوزره نو بنا طولوز کمرلردر غیری
یرلری ماتقدمدن اوله کلدوکی اوزره سروی کیشلر اوزره قورشون اورتولی جامعدر
اما بنوک دخی محرابی و منبری جمله بلور و نجف و موران جاملری غایت مصنع اولوب
نور علی نور بر جامع پرنوردر و محرابی اوکی شاهراه صوقاقدر و شرق طرفی باغ
ارم مثال بر جنین غیطاندر و جمله ایکی قیوسی وار کوچوک قیو و اورته قیوسی غایت
بیوکدرکم اوچ عدد قپولردر اوچی دخی شرقه ناظر قپولردر و وصول طرفنده کی بر

[۱] ك : هنوز فتح اولندی [۲] بوراده جواب صیغهسی اولوق اوزره بر (درزکله) کلهسی

لازمدر (م) [۳] ك : قندییه قلعهسی ایچره مذکور جامع منهدمه بدل سلطان ابراهیم ایچون بر جامع
بنا ایدوب

خسکار جامعی قپوسنہ امعان نظرایلہ نکران ایدن ارباب معارف بلر کم نہ کونہ مصنع نقش بوقلمون عبرتتون باب معالدر و بوجامعک صولندہ اولان حرمک [۱] جانب اربعہ سندنہ صماقی ویشم حرہ قانی [۲] ستونلر اوزرہ متعدد مدارس حجرہ لری وار فوقانی و تحتانی برر کونہ کافر ی و مصنع بنا صومعه لر در کم ہربری جہان نما دار التدریس لردر ودخی کفرہ زمانندہ دخی ما کل خانہ عمارت ایش اما شمدی ہنوز اولیہ بر معمور دار الضیافہ اولوب جمیع بای و کدای غزرات مسلمینہ وغیری آیندہ ورونندہ کان و پیرمغانہ نعمت نفیسہ لری بی امتنان مبذولدر و بو جامعک منارہ سی صول طرفندہ بر طبقہ شریفہ لی [۳] سراند نو بنا بر منارہ زیبا و مصنع در کم جملہ یوز قرق ایاق عالیدر مقدا چار گوشہ چاک خانہ اولان قلعسن منارہ آتمک مراد اتد کلرندہ کلک طرفندن قیلان پاشا و کتخدا ابراہیم پاشا بو چاک خانہ قلعسن صدمات طوب ایلہ رخنہ دار اتد کلرندن بو منارہ سرامدی قرق کوندہ نو بنا اتدیلر خلاصہ کلام اولیہ بر قطعہ رعنا و بر طرح [۴] زیبا مرغوب مطلوب جہان جامع مینا بر سرحددہ و بر دیاردہ یوقدر زیرا ایچندہ جمیع کرش لری ایکیشر آدم قوجاقلار سروی آغاچیدر و جملہ زرکاری و حلکاری طوان لوحہ لری همچنان سروی تحتہ لری اولدوغندن رایحہ طیہ لرنندن جامع ایچندہ اولان جماعت کثیرہ لک دمغلی معطر اولور حتی سنہ ۱۰۷۷ تاریخندہ صدر اعظم بوقندیہ التہ النار ایلہ صالت کلوب مترس یرلرن تفرج اتد کدہ بو خسکار جامعی اولان منصطری کوروب انشا اللہ تعالی بعد الفتح بوسال غرادہ بو دیر کیری سعادتلو پادشاهمز ایچون جامع شریف ایدہرز بیوردی کلرندہ حقیر فقیر نص قاطعہ جامع آتمکہ نیت اتد کلری سال غرایہ تاریخ اولمشدر کم سورہ بقرہ دہ مسطوردر (فول و جہک شطر المسجد الحرام) [۵] سنہ ۱۰۷۷ حتی بو آیت شریفہ محراب دیوارینک صولندہ قرہ حصاری طرزی جلی خط ایلہ روی دیوارہ تحریر ایدوب صدر اعظامدن یوز آلتون احسان آلوب آصف علی ہمم بیوردیلر کم پو آیت شریفہ بوقلعہ نک فتحنہ شروع اتدیکمزہ و بو جامعی کنیسہ دن محراب محمدیہ ولی ایدہ جکمز نیتتہ تاریخ اولمشدر بیوردیلر اما حقا کہ پسندیدہ عالم بر جامع پر نور اولمشدر (بیت)

رأینا جامع الدنيا جميعا ولكن ما رأينا مثل هذا

(در تعریف جامع عظیم والدہ سلطان محمد خان) مزبور خسکار جامعک جنوبیسی

[۱] س ، ک : حرمک [۲] ب : خزہ قانی [۳] ک : شریفہ لی [۴] ب : صرح [۵] نظم

جلیل حساب ایدلکدہ حقیقہ (۱۰۷۷) ایدور (م)

و طشره سى نقش بوقلمون عبرتتون اولوب مزين اولمشدر و يكرمى عدد پجره لرى روزنلرنده نجف وموران و بللور جاملر ايله مزين اولمشدر و اويلاه بر هوادار و مفرح و تفرجگاه جامع اسلامدر كم مثلى مكر اسلامبولده سليمانيه جامى اوله و كونا كونا منقش حري برخاليجه صفاهانيلرايله پاي انداز دو شنبوب آراسته اولمشدر و نجه بيك عدد كونا كونا قناديل مصنعلر و نجف اويزه و مصلوباتلرايله پيراسته اولوب كويا بر جامع عروسك دنيا اولمشدر و بر محراب و منبر اولمشدر كم استاد مهندسين مرمر بر بو منبر و محرابه معادل اسلامبولده سلطان احمدخان جامعنده و غيرى جوامع سلاطينلرده اتمه مشلردر و محفل مؤذنان بلاليسى و واعظ و ناصح كرسيمى خود اويلاه مصنع و مقصوره لرا اولمشدر كم كويا بر كاخ خورنقدر و محرابى پجره لر ينك او كنده طولاً و عرضاً كامل بيك بزذراع [۱] بر باغ اره مثال بر حديقهد روضه رضواندن نشان ويرر بر حذبى وار كم جناب بارى بوروى ارضده نقدر اشجار مشراتلر خلق اتدى ايسه بوباغ مرآمده جمله موجود اولوب جمله آ ممسك انجير ميوه سى نازلى [۲] انجيرينه اقراندر و بوباغ كلزارك صلونده عملى قرق عدد سستونلر اوزره كار كير طولوز كمر لرله معمور بر طبقه مدرسه حجره لرى جمله قورشون ايله مستور و معمور خلوت خانه لردر و حرمك طولى و عرضى شطرنجى بيك عدد معمار آرشونى حرم واسعدر بو حرمك تاوسطنده هنوز نوپيدا بنا اولمش بر حوض حنفى مصنعى وار صوتى آبزالال كمر صوتيندندر اطرافنده جميع [۳] لوله لرندن آب نابلر سلسبيل آسا جزيان ايدوب جماعت كشيرلر تجديد و ضوء ايدوب طاعت يزدان ايدرلر و حوضك فسقيه و فواره لرى حوض اوزره اولان قبه نك تا ذروه اعلاسنه پرتاب ايدر بوقبه نيلكون سكر عددستون منتهال اوزره مبنى اولوب رصاص خاص نيلكون ايله مستور اولوب بوقبه على اوزره بر التون ايله مطلا اولمش بر علمى وار كم چشم انسان خيره لئز و بوجامعك اوچ قپوسى وار ايكي سى يان قپولردر برى قبله قپوسيدر بوباب عاليلرك اوستارنده قورشون ايله مستور خشب بناى منقش لوالر [۴] واردر اما قبله قپوسى اوزره قورشون اورتولى قبه نك آلتنده جامع قپوسنك مرمر كمر لرنده اولان زيهلر و كرهيلر واسلميلر و قات اندرقات خرده كير و مصنع فرنك پسند خيال فكر مرمر برلك معرفت لر ينك مثلى [۵] روى ارضده يوقدر مكر اتنه ولايتنده يا خود مثلى شهر سى واسده كوك مدرسه قپوسنده اوله اما بو كريده

[۱] س ، ك : بيك ذراع [۲] مشهورى ايكي لام ايله (نازلى) در (م) [۳] س ،

ك : حنى [۴] ك : كمرلر [۵] ك : معرفت لر ينك و كونا كونا فخرى چلبى او بولر ينك مثلى

فتح اولدی و بواولو خندقدن طشره اولان طابیه لرك باشقه باشقه قورق و اللبشر آدم انلی ودرین خندقلری ایچنده و کنارلرنده نیجه کره یوزبیک عدد کونا کونا شرانپا و درکارین فتح ایدنجه نیجه یوزبیک آدم شهید اولوب بو خندقلردن طشره قوشاقلی منصطر سحرالری طرفلرنده نیجه بیک کونه مترسلر و لغملر آتمشدیکی [۱] اوچ ییل کامل اولطرفلره بزم عسکر اسلام اوغرامایوب قلعه قیولری آچق دوروب کفارک اتلری و صغرلری و قیونلری و کچیلری و خنزیرلری سوروسورو اوتلیوب کوزلردی ایمینه بزدن جبه جیلر آتلنوب [۲] کفاردن کله و دللر آلرلردی

دریان عمارت جوامعهای سلاطین آل عثمان وغیری صاحب الحیرات [۳]

وزرا و میرمیران و اعیان کبار

اولا بو قلعه قندیه ایچنده اولان جمیع عماراتلری ماوقعی اوزره جنرال وارخونده و مبلوطه [۴] نام کفره دفتردارلری و بعدالفتح محرر [۵] دفترلری اوزره جمیع آثار بنالری عیان و بیان ایدر (اولا در بیان اوصاف جامع سلطان محمد خان غازی) لسان و روجه اسمنه ... دیرلر لسان طالبان فرنگده ... دیرلر حضرت عیسی عصرنده بانیسی ... بعده حضرت ... خلافتنده آل فاطمیوندن افریقه پادشاهی سلطان منصور مغرب زمیندن کلوب بوجزیره کریدی فتح ایدوب بودیر عظیمی جامع ایدوب بعده اسپانیالنه کروپ دخی وسعت اوزره دیر کبیر اتدی بعده بوندوقانی وندیکی الینه کروپ دخی زیاده عمار ایدوب ارغنون خانه ایدوب حمد خدا بوسال مبارک غراده دست آل عثمانه کیروب معبدکاه مسلمین اولوب شب و روز آیین دین محمدی اولور هذا من فضل ربی اولا بوجامع پرانوار زر کردان تعبیر ارلننن پابوجلی ایاق ایاق [۶] ایله قبله قیوسندن تا محرابه وارنجه طولی ایکیوز اللی ایاقدر عرضی یوز ایاقدر قرق ارشونن یوکسکدر و جمله سروی اغاجی چاتیلری [۷] و کرشلری اوزردعلمکون کره مت اور تولیدر و ایچریسی

[۱] (اتمشدی که) یازلمسی خوشدر (م) [۲] ک: چته جیلرمن ایشلیوب [۳] ک: نسخه -نده (الحیرات) کلمه سندن سوکره سی شویله در: (والحسنات و وزیرای عظام و میرمیران کرام و اعیان کبار ذوی الاحترام تقبل الله تعالی اعمالهم) [۴] ب، س، ک: میلوته [۵] ک: تخریر [۶] (ایاق) کله سی نه خه لرده هپ بویله مکرر ایسه ده تکرارنده عالم یوقدر ظن ایدرم (م) [۸] ک: حاتیلاری

کویا آق طایبه‌نک اوغوللریدرکم هربری آتشی نمرود ایچنده قالمشدردر اما نیجه انایی و بابایی اغلادوب اوکسوز قودقلریچین اوکسوز طایبه دیرلر اندن لودوس طرفنه یارجه طایبه وینه لودوس جانبنده چتال طایبه اندن یینه لودوسه ناظر قوتلوق طایبه‌سی اندن یینه لودوسه ناظریوکسک طایبه‌نک خندق آشری مقابله‌سنده فیجیلی طایبه بو طایبه‌نک برکوشه‌سنده عظیم مفرت شراب فیجیلری ایچره طوپراق طولی اولدوغندن فیجیلی طایبه دیرلر فیجیلردن صرب مترسلی اولوب یانیله یی [۱] پاشانک چته جیلرن بیزار آتمشدی زیرا بر طایبه اندن اولیوب [۲] باشقه برمتین طایبه ایدی بنوک دخی اوچ کوشه‌سنده اوچ عدد طایبه‌لری واردرکم جمله جرمی کامل ایکی بیک آدمدر و باشقه اللی آدم انلی خندق ایچنده بیره برابر دوموز داملری و قات اندرقات شرانپاولری واردر اندن یینه غرب طرفنده قراناق قپو خندق اوکنده حسین [۳] پاشا طایبه‌سی اندن یینه جانب غربده قراناق قپونک غرب طرفنده روم ایلی قولی طایبه‌سی اندن پانغراد قپوسی اوکنده یینه خندق آشری جفود طایبه‌سی ایکی یلده کوچیله بر باد اولوب یینه عمار اولدی اندن قانلی طایبه بو دخی بر باد اولدی آندن خاجلی طایبه بو دخی بر باد اولدی آندن دره طایبه‌سی دخی خاکه برابر اولدی اندن قزل طایبه اوکنده طاشلی طایبه اوچ سنه کامل سد نمرود واز متین و مستحکم دوروب نیجه بیک آدم اوغلانن هلاک ایدوب مرغ سمندر وار آتشی نمرود ایچنده قالب دست آل عثماندن خلاص اولدی اندن اشغنی انلی [۴] طایبه‌سی دخی بر باد اولوب یینه مذکور طاشلی طایبه‌دن بوالی طایبه‌سی تمهینه کفارلر کروبو جنک عظیم ایدرلردی زیرا طاشلی طایبه ایله ایلی طایبه‌سنک یر آلتندن و دریندن بربرلینه یوللری وار ایتمس بو طاشلی طایبه بر صارب قبالی و سنک خارالی یرده واقع اولماغیله اوچ سنه کامل آل عثمانه قرشسو دورمغه تحمل ایدیکنندن جانب ازیعه‌سندن نیجه یوز لغملر آتلوب یینه اول میدانده بی باک و بی پروا کوکس کروبو نیجه کره یوز بیک آدمک شهادتیه سبب اولوب آخرکار فتح اولیوب قزل طایبه‌یه صارمغه مباشرت ایدوب [۵] اندن قراغت اولندی و قزل طایبه دخی بر یلده کوچیله بر باد اولوب یدیوز یتش آدم قزل طایبه‌دن ایچری قلعه‌نک ییکی دیوارلری فتح اولوب اوچنجی یلده قلعه دخی کوچیله

[۱] ک : بر [برنجی بانک فتحی ، ایکنجیسنک ضمی ایله حرکه‌لشمدر] [۲] ک : زیرا
 بو طایبه بر طایبه‌یه اتصالی اولیوب . س : زیرا بر طایبه‌یه ملاصق اولیوب [۳] ب : حسن
 [۴] ک : آتلی [۵] ک : اولنوب

وزیر زمین و عبرت‌ناملر [۱] وار و صو قیولری و صوصارنجلیری واردر و التنده کی لغم یوللری تا فوشاقلی منسطره داق و صامسز [۲] دره‌سنه و چنارلی دره‌سنه وارر یوللری واردر و بو آق طابیه‌نک قات اندرفات قرقق ارشن انلی و قرقق ارشن درین خندقلری وارینه بویله ایکن خندقلری ایچنده بیره برابر دوموز داملری وارکم خندق ایچندن قلعه‌نک یانیه آدم وارمق محالدرو خندقک ایچی و طشره‌سی کنارلرنده قات اندرفات شرانپاولردرکم کویا براغاج دریاسیدر کونا کون حیل و شیطنتلر ایشلردرکم یانیه وحوش و طیور و ارسه آنلر دخی دام و دوزخلرینه [۳] صیداولتور بو کونه لعبده باز و حیله باز لقلر تألیف ایشلکم [۴] کورن آدمک عقلی کیدر بر آدم بو قلعه‌یه هر کون یوز کره امعان نظر ایله نظر ایتسه بر کور شده دخی بر کونه اشکال و طرز و طورده دخی نمایان اولور حمد خدا کفارک حسن تدبیر آدم دیو انشا ایتدوکی شیطنتلر جمله سوء تدبیر اولوب جمله تخیلات و افکار فاسده لری هبا اولوب الهام ربانی ایله عسا کراسلام بو آق طابیه و یوکسک طابیه و بیقلی طابیه لری طرفلرندن صارلمیوب جمله کفارک یکریمی یدی یلدن برو چالشدقلری جمله هیایه کیدوب هر کونه کارنا صوابلری بکرناشکفته قالب آل عثمان عسکری بکارتن ازاله ایدوب سهولتله قبضه تصرفه آلتدی لله الحمد اکر بو آق طابیه جانبلرندن محاصره اولنیدی نیجه کره یوز بیگ عسکر اسلام تائف اولوب نیجه متون [۵] و قرون کچوب برطاشی آلمیه ایدی انکی چون کفار صلح کونلری چادرلر ایچنده درلردیکم « قلعه سیزه ویردیکمزه آغلاماز اما آه سیزه آق طابیه مزک و یوکسک طابیه مزک جنکئی و آتدیکمز حیله و تنس بازلق لغم یوللرن کوستره مدک آه سزی مراسمز اوزره قرامادق » دیو دوموز قلی مثال صاچ و صقاللرن یوللردی و بو آق طابیه دبنده کی انا خندقی ایچره تا کلک طرفندن دریا صویي کلوب لیمان مثال قایقلر یناشر ایش حالاً ابرهیم کتخداپاشا شرانپاولر ایله سدایدوب کمی دکل برچرتق کر مز اولدی و بو آق طابیه‌نک صاعنده وصولنده ایکی عدد طابیه لردخی واردر اما آق طابیه دن الحاقدرکم آق طابیه [۶] سپراولمشدر [۷] کلک طرفنده کی طابیه‌یه بویله طابیه دیرلر و صاغ طرفنده کنه اوکسوز طابیه دیرلر زیرا بویکی عدد طابیه لر آق طابیه‌نک قولتوغی التنده واقع اولمشدر

۱۱ ب، س، ک : وغازنیاملر وار [۲] ب، س : چاشتر [۳] دوغروسی (دوزقلرینه =

دوزقلرینه) اوللیدر (م) [۵] دوغروسی میمک فتیحله (مترن) اولوق ممکن ایسه ده (سنه) نک

چی اولان. (سنون) اولسی پک مناسبدر (م) [۶] س، ک : آق طابیه ه [۷] ب، س، ک :

اولمشدر

کورمکه محتاجدر یوخسه تعبیر وتوصیف ایله آکلناز آخرکار بواق طایبه التندن کرویه
 دوزک یمین ویسارده اولان لغماتلری بربرر صایق صاغ طرفده یوز عدد لغم عظیم
 یوللری وارکم هربری بیکر وایکیشر بیک کیسه بارودآر خزینهلی لغملر وآرالزنده جمله
 اوچیوز عدد کوچوک پسكرمه لغملر وار بونلرک التلرنده دخی اولقدر لغملر وار تاقعر
 زمینه اینجه بویه لغملردر اندن صول طرفزده جمله سکسن عدد لغم کبیر یوللری ایچنده
 برر خرمن میدانلری قدردرکلی لغملر وار بونلرک اره سنده دخی اوچیوز عدد کوچوک
 پسكرمه لغملری وار بونلرک دخی التلرنده قعر ارضه وارنجه جمله طقوز قات لغم مهلکلر
 وار بو ایکی طرفده لغملری ویوللرن عد ایدوب بو مذکور یوللرک هر برندن نیجه کونه
 صاعه وصوله پریشان اولمش لغم یوللری ایچره کزه کزه بیتاب ویمجال قالب مدد
 کلدیکمز یوللری غایب ایتمه لم دیوب همان کرویه دنوب نیجه لغم قبولینه [۱] و نیجه یاغلی [۲]
 لغم یوللرینه اوغرادق مکر دخی باروتلری ایچنده ایتمش و نیجه بارود خزینه لرن و نیجه کره یوز
 بیک لغم یوللرن سد اتمکه کراسته درکاری وطاشلری وسائر آلات لغم مهماتلرن سیر
 وتماشایده درک سلامتله سراسمه طشره چیقوب سهل کونش کوروب کسب هوا ایدوب
 راحت جان بولدق بوخندقدن خارج اولان طایبه لرک جمله سندن بیوک بوکلک طرفنده کی
 قلعه آق طایبه در جمله اون اوچ عدد گوشه اولوب دائراً مدار جرمی کامل اوچ بیک
 آدمدر همان اردل ولایتنده اولان و اراط قلعه سی جرمنده باشقه بر قلعه آق طایبه در اما
 بو و اراطدن غایت صارپدر و جمله بش عدد قبولری واردر اما بیوک قیوسی اناخندقی ایچنده
 اولوب یقوش یوقارو طاش دوشمه [۳] نردبان ایله چیقیر یله یقوشدر کم حین محله طوب
 چکمک وطوب اندر مک آسان اولوب چامور اولیه دیو قالدردم دوشه لیدر بشیوز
 آدمده اینلر و غرب طرفنه آچیلر بش قات بری بری ایچنده صارب قبولردر و بو
 قلعه نك دائراً مدار تملاری شدادی طاش بنالردر اما غیری طایبه لرک اساس بنالری
 طوپراقدن کسمه در اما بو آق طایبه نك اون ارشن عالی طاش تمه لند نصکره یوقاروسی
 کسمه قیالی و طوپراقلی دیوارلردر و اطرافنده جمله التی عدد طایبه لری وارکم هربری
 و اراط و او یوار قلعه لری قدر طایبه لری واردر هر طایبه لری اوزره ینه داغلر کی طوپراق
 یغلیدر و بواق طایبه ایچنده بر میدان عظیمی وار ایکی اوچ بیک عدد سولطاطلره اودالر

[۱] ک ؛ قاپولینه [۲] س ، ک ط ؛ باغلی [برنجی حرفی ب در] [۳] ک ؛ دوشه لی

در کم یوللرینہ نیجہ یارانلر ایله مشعللر وقانوسار ویل موملری یقوب کزہ کزہ غایب اوله یازوب بیم وخشیتدن کیرویه دونوب جمه کفارک لغعات خزینهلرن قات اندرقات یاغلو وحاضر ومهیا دورر کوروب انکشت بر دهن ایدوب عالم حیرتده قالدق ملعون کفار زیرزمینده کوستبک صچانی کبی شناورلک ایدرمش (درقائمه طرز وطور واشکال قلعه ااق طایبه) حقیر پرتقصیرینه بر کون بر قاق نقر یارانلر ایله پرسلاح اولوب الحینکسلر [۱] بر کفره سین قولاغز آلوب جیه خانه دن مشعللر ویل موملری یاقوب کیده رک قرق اللی کشی اولوب ااق طایبه التنده کی اولوغم یولینه کردک کامل یدیوز آدم بر واسع اولویول اولوب جنوب جانبته کیدوب یینه زیرزمینده بر اولومیدانه چقدق اول میدانک نیجه بر لرنده یینه طور اقدن اللی عدد یاننده [۲] دیرکلر وار هر بر درک اوکنده بر عدد شاهراه صوقاقلر وار کم کمی شرقه وکمی غربه وکمی شماله وکمی جنوبه کتمش صوقاقلر واردر بزدخی صوقاقلر باشنه [۳] بر نشان و علامت قویوب بر جانبته کیدوب الله بلور کم نه جانبته کتدک کامل بو صوقاق ایچره دخی یدیوز آدم کیدوب یینه بر کوچوک میدانه واردق اما بو میدانن ایلرو صوقاقلر یوق ایدی لکن طوبراق اوزره یول نشانلری اتمشلوبو میدانک اطرافنده یول یول اولقدر قات اندرقات لغملر وار کم تعبیر و توصیف وبروجه ایله تحریر اولنور دکلدر بو محلدن دخی ایلری کتمکه خوف ایدوب کروییه دوزکن یوللرده آب حیات صو قیولری وار ویوللر اوزرینه صو قیولری کبی طوبراقدن کسمه نردبانلر ایله اینلر قیولر وار مکر اونلر دخی اشخی زیر زمینده بر قات لغم یوللرینه کیدرمش اندن اشخی بر قات دخی لغم یوللری وار الحاصل بو ااق طایبه نک آلتنده ثاقت الثرا وماورایه وار نیجه اون ایکیشر قات اندرقات لغملر وار حتی مقدهما قزل طایبه اوکنده آتدوغی لغملر ایمش [۴] بر آتدوغی لغم دلکنندن اون ایکیشر واون اوچر کره لغملر آتدوغنک اصلی بو ایمشکم یر التنده قات اندرقات لغملر ایمش [۵] بر لغمی آتوب اشته لغمی قالدی دیو یوریتس ایدرکن بردن [۶] بر لغم دخی آتوب نیجه بیک جان دخی هلاک ایدردی الحاصل مصرع (شنیدن کی بود مانند دیدن) مضمونی اوزره بو لغملری

[۱] ب نسخه سنده کی کله نک (بیلر) اوقونمی مکتندر . س نسخه سنده (احوال بیلن) دینلمش . ک نسخه سنده ایسه ناسخی طرفندن (واقف احوال اسرار قلمه قندیه) دیبه اوزون بر عباره ایدورولمشدر (م) [۲] س : یاننده | دوغروسی (یاننده) اولسه کرکدر (م) [۳] س ، ک ، ط : بر صوقاق باشته | ۴ | ب ، س ، ک : لغملرک [۵] ک : لغملر وار ایمش [۶] ک : بر قاتدن . ط : بردن

پاچارزله وحیل و دام سجنلر [۱] ایله آراسنه اولمش خندقلری واردر اما قاعه نك دائراً
 مدار سکسن عدد [۲] معمار ارشنی درین و سکسن ارشن انلیدر لکن بویوکسک طابیه
 و آق طابیه خندقلرینک انیلکلی کامل بر تیرکس اوقی منزلی انلی واسع خندقلر اولوب
 کامل سکسنز قولاج درین اولوب آدم اشغنی باقعه جرأت اتمیوب کوزلری قراروب
 قماشوب آدمک سوداسی غلبه ایدر غایت مخوف و مخاطره خندق عمیقلری واردر و
 خندقلر ایچره نیجه بیک عدد بوستانلر و قبولر و آب حیاتدن نشان ویرر صوقناقلری
 و کورستان کفاراندلر واردر و مزارستان اسارای اهل اسلام وار و بو خندق ایچنده
 قلعه نك تملی دیواری دبنده [۳] دائراً مدار قره طرفن احاطه اتمش برقات یغیلی
 طوپراقلر واردر انلر دخی بیره برابر اونار ارشن یوکسک طابیه جقلردر اما بلوک
 بلوک دکلدلر همان قلعه دبین چپ چوره احاطه اتمش یغیلی طوپراقدرکم کامل یکرمی ادم
 انلیدر و بو یغن طوپراقلرک التلری دخی سراپا صچان یوالی لغملردر که تعبیر و توصیف
 اولمز اما لعین کفار بو یغلمش طوپراق سپرلری قلعه تملی اوکنه اول ملاحظه ایله
 ایشکم اکر ترک خندقدن خارج اولان طابیه لری اوچ ییله داق آلوب خندق
 ایچیه کلوب قلعه تملی نه کلوب لغم ایدر سه ترکک لغملری بولونسون ملاحظه سیله
 بو سپر طابیه لری ایدوب الترینه کامل بیک عدد صوقاق صوقاق لغملر اتمش
 و اصلا بری [۴] اسلام عسکری طرفندن بروجه ایله قلعه تملی دبلرینه لغملر وارماق
 محال ایدی و لغملر وارسده قلعه نك جمیع تمللری یالچن قناره [۵] قیالر اوزره
 وارنجه قازوب قلعه تمللرن براقش اما (العبد یدبرو الله یقدر) خدای لم یزل عسا کر دین
 اسلامه ظفر ونصرت احسان ایلوب کفارک اول تدبیرلری مفید اولیوب و بزم طرفندن
 قلعه آلترینه لغمه دخی احتیاج اولیوب کفار قلعه نك جمله مفتاحلرین کندی اللریله
 کتوروب جمله سین صدراعظمه تسلیم و کندولری سک بر صحرا فریاد و فغان ونالان ایدهرک
 هر بری برر سمته یقیلوب یاقیلوب کندی و بو اولو خندقدن طشره اولان اون ایکی عدد
 مذکور طابیه عظیملرک التلرنده جمله اوچ بیک ایکوز عدد چتال چتال یوالی لغملروار

[۱] شوراده کی (ودام سجنلر) یرنده ک نسخه سنده (وشیطنتلر) عبارته سی وار. متنک (ودام
 سجنلر = جهنمی دوزاقلر یا خود جهنم دوزاقلری) اولسی ده ممکندر (م) [۲] ک : دائرآمدار
 خندق سکسن عدد [متنده و دیگر نسخه لده (خندق) کله سی اونودولشدر (م) [۳] ک :
 قلعه نك دیواری تملی دبنده [۴] بانک فتحیله حرکتلشدر [۵] س : قناره

اوزرنده کی کافرلیہ زمین خندقہ اوچوب کفارلری پارہ پارہ اولدیلر لکنینہ بویوکسک طابیه نك بر طرفنده اوچ عدد درکلر بر برینه مخلی اولوب بودخی افلاک سرچکوب دورردی حتی کفار بر سرور وصفالری ویاخود بر بدنام کونلری اولنجه اول سرآمد درک اوزره بر عظیم زر اندر زر و زر دوز و زر و زیوره غرق اولمش بر فلاندره صامارقو تصویرلی بیراخی میجوبیلر [۱] ایله چکوب فلاندره آچوب تا خندق ایچنه اینوب کاهیجه روزکار ایله فلاندره بیراخی اوچ آسمانه پیوسته اولوردی بعدالفتح انی دخی صدر اعظم قیروب اندرتدی و بویوکسک طابیه عظیم حقا اولیه عالیدرکم شهر ایچره وجمه سحرالرده و تا طماس داغلرینه وارنجه کزن و دریاده یوزن و سحرالرده طوزن طوزلر و وحوش و طیورلر و بنی آدم و دواباتلردن نه کزر ایسه بویوکسک طابیه دن نمایاندر و بوطابیه اوستنده یوز اللی پارہ اوچر قات طوپلری وارکم اکر برآ و اکر بحرآ اوکلرندن بر جان خلاص اوله ماز مکر اوچ آسمانده کروبیان خلاص اوله حتی دلی حسین پاشا بر قاج کره بو قندیه محاصره اتدکه بویوکسک طابیه جانبدن صارملق ایله فتیحی میسر اولمامشدر و دفتر ایله یتمش بیک آدم هلاک اولوب شهید اولدقلری مشهور کافه ائمدر و بویوکسک طابیه نك آلتی بوش بر شاهراه عظیم کمرلردرکم تانک کسران نشان ویرر ضولی ایکیوز اللی عدد ادم واسع یولدر و بو مذکور کر اوکنده [۲] قلعه ایچندن طرفه طابیه التنده بر آب حیات عظیم صو قیوسی واردرکم بو چاه مانک اطرافنده اولان میدان عظیمده اسباب بیقیه جاق طاش تکنه لر وار مکر حین محاصره ده جمیع کفار دوی بو قیودن آلورلر مش بوندن ماعدا درون قلعه ده حمله الی بیک یتمش عدد آب حیات قیولر ویدی عدد قیناق صولر وقرق عدد ایازمه بیکارلری وار عسکر اسلام ایسه طشره دن کفارک صولرن کسه لم دیو چالشوب کفار صوسز بوکالسون دیو اول سودایه یلرلردی مکر قلعه نك بر قطره صویه احتیاجلری یوق ایتمش و بو قلعه نك دیوارلرینک اوستنده نیجه لازملی رده بیکر میشر ادم انلی و بیکر میشر زراع درین شیطنتلی و کمینکاهلی خندقلری وارکم نیجه بیک کونه حیلہ و فتنه لر ایله مملو خندقلردر باخصوص بو مذکور بویوکسک طابیه نك اوستنده کی خندقلر ایچره یوز بیک کونه چرخ فلک و

[۱] س نسخه سی قاریشیدر (مچکوی) اوقومق ممکندر ط نسخه سنده بویله برکله یوقدر.
ک نسخه سنده بویکله نك یرنده (مقره لی ایپلر) عباره سی وار. دوغروسی مؤلفک اولاسیله
(مچونلر = ماچونلر) یاخود (منجنونلر) اولوق ممکندر (م) [۲] ک: آلتنده

ارخونده طایبه سی یو کسک دکلدرا اما اصلنده زمینی عالی اولمق ایله جمیع طایبه لری قورودر و طوپلریله اطرافلری قورودر کویا بر کوه آغریدرکم سد متیندر اوستنده التی پاره سرآمد بال یمز طوپلری وارکم آنلره منزل طوپلری دیرلر تاغنادیه قلعه سن و ارخونوز داغلرن کدر ایدر (درصفت بنای یو کسک طایبه) اوج آسمانه سرچکمش شکل مربع قلعه نك بر رکن رکینی اولمش سکسن ارشن عالی قلعه نك انا دیوارینک ایچ یوزنده سکسن ارشن دخی قلعه دن عالی یو کسک طایبه نامیله معروف جهان نما بر صحرای تیه مثال بر کوه المان والامان [۱] و بی امان و برسد جهان [۲] و برسد یا جوج مثال کوه بی ستوندرکم اوستنده بش بیک آدم جنک ایتسه یرمز دار دیمزلر ایچنده ایک یوزدن متجاوز سولطاط و مورطاط اودالری اولدوغندن ماعدا یکرمی ادم انلی بو طایبه اوزره درین خندق وار [۳] ایچریسی نیجه کره یوز بیک آلات حیل [۴] و مکر و شیطنت ایله مملو اولوب [۵] خندقک [۵] ایکی جانجی کنارلرنده نیجه کره یوز بیک شرانپاو درکلری و دوموز داملر و بونلردن ماعدا یرلری میدان عظیملر اولوب عجم ولایتی طرزی چوکان اوینایه جق نیجه یرلری بوش یرلری وار و ابتدا بوقلمه محاصره ایتدی کمزده کفار بو یو کسک طایبه اوزره ایکی عدد سرآمد ماوونه درکلرن بر برلریه مخلیوب دیکلی دوروب تاذروء اعلاسنده ایکی آدم صغه جاق قدر اغاجدن بر کوچوک قراوول خانه اولوب کمی دیره کنسه ایپدن زردبانلر ایله چیقلمر کچی زردبانلردن کفارلر بو درک اوزره قراوول خانیه چقوب اوج سایه برابر اولمش درکلر اوزره طورینلر [۷] ایله آق دیزی و اصفاقیه داغلرن و جمعی نمایان اولان یرلری کوزه دوب بر طرفدن دشمن ظاهر اولورسه خبرو یروب دیده بانلق ایدرلردی صدر اعظم کلد کده نیجه بیک غازیان مجاهدانلر دالیان سر آمد درهملی توفیکلر ایله بو درک باشنده اولان قراوول خانه ایچره اولان کفارلره اولقدر قورشون آتدی لرکم اصلا یتشمه دی زیرا آسمانه سرچکمش عمود منتها اولدوغندن ماعدا اصلنده یو کسک طایبه دخی افلا که سرچکمش بر بنای سر آمددر همان صدر اعظم طوپچی باشیه فرمان ایدوب صاری اسد نام بر سرآمد طوپ بنامه اتش ادنجه بامر الله تعالی کله اولدر که اصابت ایدوب بلندن ایکی پاره ایدوب

[۱] بو کله (الاثمان) یازیلرسه مهمل لکدن قورتولور (م) [۱۵] ک : بر سد قهقههای

جهان [۳] ک : بو طایبه نك درین خندق وار [۴] ک : یوز بیک شرانپا و درکلری و دوموز داملری و سائر آلات و حیل و مکر و شیطنت ایله مملو اولوب [۵] ب : جنک [۶] ک : خندقک

[۷] ک : دورینلر

(تاریخ مناسب لئادقہ اولیا)

اولیایہ اسم رسمک [۱۸] صور دیلر تاریخ ایچون اسمنه دیدی بوشیدی [۲] قلعه کوه نکین [۳] سنه ۱۰۸۰

(در تمدج اشکال جمیع طابیات) اولاً قلعه نك جمیع خندقلری و جمیع درو دیوارلری شهر اوزره و دریا [۲] و صحرای قندیسه اوزره حواله اولدوغندن ماعدا مذکور کلک طرفنده قوم طابیه سی اوج سایه برابر اولوب اوستنده کامل و مکمل سکسن پاره بالیز طوپلری و یکریمی عدد حوان طوپلری اولوب اوج عدد [۵] عسکر اسلام آلر بر سد قهقهادر کم کویا کوه البرزدر و طوب میدانی قربنده آق طابیه یه حواله یصی طابیه تا قانلی مغارالر و طاشلققره و ارنجه بو طابیه اصلا قوش قوندرماز کوه ارچشه [۶] مانند نشان [۷] و یرمش بر کوه بالادر و اوستی بر صحرای عظیم اولوب متعدد سولطاط اودالری اولوب جمله اون یدی پاره بال یمز طوپلری و بش پاره حوان طوپلری وار و بتوک مقابلنده کمر صوی قپوسی اوزره ارخونده طابیه سی دیرلر کم صدر اعظمه کلوب قزل طابیه طرفندن قانیدیة محاصره اندیروب فتحنه سبب اولان (ارخونده) یعنی روم بکزاده سی دمکدر بو طابیه اول بنا آندیکیچون ارخونده طابیه سی دیرلر بعدالفتح ینه مذکور ارخونده نك تعلیمیه بو طابیه وغیری یرلری متانت اوزره عماران دیرلوب (الکریم اذا وعد وفی) [۸] مضمونی اوزره بو طابیه صاحبی ارخونده یه صدر اعظم جمیع ملک و املا کلرن وزعامت کویلرن احسان ایدوب ینه قلعه یه ناظر و معتمد ارخونده کی [۹] انعام اولندی اما بو

[۱۱] ك : اسم و رسمن [دوغروسی ده بودر (م)] [۲] ك : بو شیدا [۳] تاریخ ایچون بوراده ایکنجی مصراعی تماماً آلق معناجه مناسبت آلمدینی کی آلیسه بیله ۱۰۷۴ عددی چیقیورکه مطلوبه مختاقدر . بجه بومصرعک دوغروسی (اسمنه دیدی بو شهر قلعه کوه نکین) اولمیدرکه بوراده تاریخ (بوشهر قلعه کوه نکین) عباره سنندن چیقار فی الحقیقه بو عباره حساب ایدلده (۱۰۸۰) ایدیور . بوراده کی (شهر) کله سی یا تورکجه ده اولدینی کی شینک فتجی ، هانک کسری ایله او قونور یا خود ها ساکن ، را مکسور اولهرق فارسی قاعده سیله سویلنور . هر ایکی صورتده مؤلفک مقصدی « تاریخ ایچون بو شهرک اسم و رسمنی اولیایه صور دیلر ؛ اوده جواب اولق اوزره (بو شهر قلعه کوه نکین) در یعنی بوشهرک آدی (قلعه کوه نکین) در » دیه جواب ویردی دیمکدر . دیمک که تکمیل جواب تاریخ اولیور (م) [۴] ك نسخه سننده بوقدر [۵] ك : اوج بیک عدد متن کی دیگر نسخه لرده ده (بیک) کله سی اونودولشدر چونکه همه حال لارمدر (م) [۶] ك : ارچسه . س ، ط : ارچشه [جیل مذکورک اسم مشهوری (ارچیش اولغله دوغروسی (ارچیشه) اولق نمکندر (م)] [۷] ب : شان [۸] س : الکریم اذا عهد وفاه [۹] س ، ك : ارخونده لی | متنده کی (ارخونده کی) فارسی قاعده سیله پایلمش اولورسه دوغرو اولور فقط بو صورتده هاء رسمیه سز (ارخوندکی) یازلمیدر (م) |

لب دریادر و بر طرفدن [۱] مقاص طابیه لری اره لرنده واقع اولمش بهان قبولر اولوب بروجہ ایله دشمندن خوفی اولمایوب طوب ایله دوکملک محال اولدوغندن اناج قناملی دریا کناری قبولدر [۲] اماقره جانب لرنده کی جمله قبولر اوچر و دوردر و بشرقات حدید و جدید و قوی و متین قبولدر و دخی قره طرفنده کی قلعہ دیواری او یله متانت اوزره بنا اولمشدر کم روی دیوارلری فیل جثه سی قدر ایری طاش دیوارلری [۳] جمله یکر میشر ایاقلی انلی شدادی رختم کوفه کی طاشلی دیوارلدر اما دوله شدادی رختم طوپراخی ایله بعض دیوارینک یرلری یوزاللی و بعض یری یوز التمش و یوز یتمش و یوز سکسن ایاق انلی خره سانی بنا رختم دیوارلدر و دائر امدار قلعہ اوستی دیواری حلب میدانی کی صحرالدرر حتی ابو الفتح وزیر اعظم بو سنک [۴] طابیه اوستنده عسا کر اسلام ایله کونا کون [۵] جلت [۶] اوینادوب مهترخانه نر چالزندی تا بو مرتبه صحرا مشال قلعہ دیواریدر و بو قره جانی دیواری جمله طقوز بیک آدمدر کم یو کسکلکی بعضی یری قرق ارشن و اللی ارشن و التمش و یتمش ارشن یو کسک یرلری وار سد قهقههاوار دیوار عظیم لدر و بودیوارلدرن یو کسک اونار و اون بشر معمار آرشنی طوپراقلر یغلیدر کم بو طوپراقلرک آلتلرندہ جمله بیک یدیوز عدد ساده لغملر واردر کم جمله سی حاضر باش ایدی (درستایش قراول خانه) مذکور اولان جمله طقوز عدد قلعہ دیوارنده اولان طابیه لر و مقاصلر و دخی درسکلر اوزره الزم لوازمدن اولان محل کوشه باشلرندہ جمله یوز اللی عدد یرده کار کیر بنا کوچوک کوچوک قله جکلر وار کم انلره قراول خانه لر دیرلر هر برینک برر کونه ناملری واردر جمله کار کیر بنا قیابلر ایله آراسته اولمش شیرین و سر آمد و مصنع قله جکلر در هر برنده بشر آلتیشر آدم صیغوب اخشامدن تا صباحه دک حالا اوچ بیک عدد نکهبانلر بو قراول خانه لرده الله یکدر یک دیوب فریاد ایدرک کلبانک محمدی چکوب نوبت بکلرلر حتی بعد الفتح صدراعظم حضر تلری بو قندییه قلعہ سی دیوارلری اوزره نوبنا [۷] جمله اون ایکی بیک یدیوز یتمش عدد دندان بدنلر و مازغال دلکلری [۸] و طوب دلکلری بنا اتدیروب قلعہ نک جمله روی دیوارلرن بیاض قغو کی آغردوب حمد خدا هنوز قلعہ قندییه در بیض آسا اولوب مانند کوهر اولدی

[۱] ب : لب دریاده و بر طرفدن [۲] ک : قبولیدر [۳] ک : طاش ایله مینی دیوارلری [۴] ک : یو کسک [۵] کوتا کوت [۶] س، ک : نسخه لری ده بویله اولوب جیمک کسریله حرکه لشددر فقط دوغروسی ط نسخه سنده اولدینی وجهله (جرید) در (م) [۷] س، ک : نوپیدا [۸] س، ک : مازغاللر [] یعنی بو ایکی نسخه ده (دلکلری) کله سی یوقدر (م) []

ازدحامندہ کیدرلرکن نیچہ آدملر بر لرینہ باشلرن اوروب کری طورایلری کل صاعہ وارصولہ وار صاقین یولدن دیو کیدرلرکن بو قرانلق قپو یوللرنندہ بعض لوندان [۱] مقولہسی غازیلر بعضی دلبرک اردی صیرہ کوزہدوب اولقرانلق یرءکلدکدہ اولمحبوبلرک بوسہلرن آلدقلمچون عشاقان مشتاقان مابینلرنندہ بو قپویہ شفتالی قپوسی دیدیلر حقا کہ قرانلق قپودر وبو قپودن جانب غربہ بشیوز آدم کیدوب پانغراد [۲] قپوسی بر عظیم دروزہ اولوب جانب غربہ ناظر غایت شاہراہدر اندن غربہ سکز یوز آدم کیدوب قزل طابیہ مقاصی ارہسندہ وزیراعظمک بنا ایتدوکی خان قپوسی [۳] دخی سمت غربہ مفتوحدرکم بو محلدہ بردہ [۴] اولان التی عدد قپولر تمام اولدی امالبدریادہ نیچہ قپولر واردر اما چوغی مسدود اولان قپولری بیگ ایکیوز آدمدہ کچوب کوچوک لیمان قپوسیدریعی قوم قپودر وبو باب واسع یلدز روزکاری طرفنہ مکشوف اولور اسکہسنہ بعضی کمیلر یناشرلر ایکی قات بیوک قپولردر اندن مغرب طرفنہ لب دریادہ قلعه دیواری بدنلری [۵] اوزرہ کیدیلر زیرا قلعه دیوارلرن دریا دوکوب غایت درین اولماغیہ قلعه دیوری اوزرہ شاہ راہ یوللری جملہ دولہ دیواردر بو محلدہ بیگ آدم کیدوب بیوک لیمان قپوسنہ واریلیر جانب شرقہ ناظر برقات دمر [۶] قپودر اما غایت شاہراہ اشکک قپودر اندن یوز آدم یقیں کیدوب [۷] لیمان کنارندہ طاش نردبانلرہ [۸] انیلر کوئرؤک قپوسیدرکم برقات باب ازدحام اولوب بو دخی سمت شرقہ ناظردر وصو قہ قپوسی ایلہ بو قندییہنک برآ و بجرأ جملہ اون بر عدد قپولردر اما بو صو قلہسی قپوسی لودوس طرفنہ ناظردر اما غایت متین و صعب و قوی اولوب دخولی و خروجی غایت عسیر قپودر لکن بومذکور دریا کنارلرنندہ اولان ا کر مسدود وا کر مفتوح قپولرک جملہسی دش بوداق اغاجی تختہسندن متین قپولر اولوب جملہسنک یوزلرینہ ایری باشلی ا کسرینلر قاقلمشدر وبو قپولرک جملہسی اغاجدن دمرسز قپولر اولماسنک اصلی اولدرکم بر طرفدہ

[۱] س ، ک ، ط : لوندات [۲] پ : یانغراد ! مطبوع راشد تاریخنک برنجی جلدندہ (۲۰۴) نجی صحیفہدہ سہوآ (بانی غراد) دییہ باصلمشدر (م) [۳] ک : جان ریز قپوسی . س : جان قپوسی . ط : خان قپوسی [۴] س ، ک : قرہدہ [۵] ک : نسخہسندہ اشبو (بدنلری) کلہسی یوفدر (م) [۶] س ، ک : نسخہلرنندہ اشبو (دمر) کلہسی یوقدر مؤاتفک بر ایکی سطر صورکہکی افادہسنہ کورہ قپولر ہپ دیش بوداق اغاجندن اولوب ہیچ بریسی دمر دکل ایمش . بناءً علیہ بورادہکی (دمر) فضلہدر (م) [۷] ک : یوز آدم دخی کیدوب [۸] پ : نردبان ایلہ

دخى دىرلر و بىقلى مصطفى پاشا طابيه سى و حسين [۱] پاشا طابيه سى و يو كسك طابيه و قرانلق قپو طابيه سى و پانغراد قپوسى طابيه سى و قزل طابيه و دريا كئارنده صدر اعظمك خانرر [۲] نام فتحيه طابيه سى بو طوقوز عدد طابيه لرك اسمائرى تمام اولوب قلعه ديوارينك ايچ يوزنده قلعه دن الارقه اوچ عدد كوه عظيم مثال طابيه لر واردر برى كلك طرفك ايچ يوزنده [۳] بيوك قوم طابيه سى و برى كمر قپوسنك ايچ يوزنده طوپخانه ميدانده يصى طابيه برى دخى جهان نمايو كسك طابيه بو ايكي طابيه در برى انا ديوارك [۴] طشره يوزنده در برى ايچ يوزنده در اماينه بر برلرينه كیده جك يوللرى واردر بو مذكورون اوچ عدد طابيه لر دخى جميع شهره و جمله دريايه و قونمايان اولان قنديه صحراسنه وارنجه بو طابيه لر حواله لردر (در عدد ابواب قلعه قنديه) بو سورا ستوارك جانب ثلاثه اولان اوغرون قپولرله جمله سكسن عدد صغير و كبير قلعه قپوليدر امارايكان اشلر شاهراه قپولرى جمله اون عدد اولابرى ترس خانه كوزلرينك اردنده صارينج طابيه سنك التنده قبله ناظر كوچك قپودر كم اكه شمى قپودان قپلان پاشا قپوسى دىرلر زيرا بو قپوي انلر يكي دن آچوب بنا اينديلر اكه قريب يوز او طوز آدمه كلك قپوسى بوئى اواختر كئتخدا ابراهيم پاشا مجدداً بنا اتدكيچون ابراهيم پاشا قپوسى دىرلر كم جانب شماله ناظر غايت صعب و متين باب قويدر اندن آق طابيه قپوسنه شمى طوب قپوسى دىرلر زيرا طوب خانه اولطر فده در و جمله درت قات قپولدر كم جمله بو قپولره يقوش يوقارويه چقار بر واسع يوللرى وار قبله ناظر باب قويلر اولوب ازدحامدر اندن كمر صوي قپوسى دخى بيوك قپودر كم قبله ناظر اولوب كمر صولرى شهره بو دروه زه دن كرديكيچون كمر صوي قپوسى ناميله معزوفر اندن تاقرانلق قپويه وارنجه اوچ بيك آدم يردده اولن قپولر جمله مسدوددر [۵] اشلميوب حين محلده آچيلر اما قرانلق قپو جانب غربه ناظر اولوب اوچ قات متين مستحكم قپولدر لکن طابيه لرك كرلرى التدن كيدلوب غايت قرانلق يراولماق ايله قرانلق قپو دىرلر غايت مظلم يوللرى واردر حتى بعد الفتح جمله خلق بو قرانلق يوللرك

[۱] ب : حسن [۲] س نسخه سى ده بو شكلده و نقطه سزدر . ط نسخه سى (جان در) اوقونه بيليرسه ده جان ييرتان ديمك اولغله ابي بر معنا چيقميور . ك : جان ريز [بونك معناسى (جان دوكن) ديمك اولغله بر درجه يه قدر ياقيشيور و بالاده متنده ص ۴۸۵ ده كچديكى وجهله دوغروسى بودر (م) [۳] ك : كولك طرفنده قپونك ايچ يوزنده [۴] ك : ديوارينك [۵] ك :

مسدود دورور

ایله صدر اعظم کفار ایله جنک عظیم ایتدوکی کوشه‌یه مورخان روم فتحیه طایبه‌سی دیرلر اندن دریا کنارنده اولان قلعه دیوارلری و مقاصلری و بدنار اوزره کیدوب تا کوچک لیمان قیوسیکه ا کا قوم قیوسی دیرلر زیرا صافی قومسالدیر بو محله کلنجه کامل بیک ایکیوز آدمدر اندن ینه دریا کنارنده اولان قلعه دیواری طایبه‌لری و مقاصلرینک بدنلری اوزره جانب شرقه کیدوب بیوک لیمان قیوسی وزرینه وارنجه کامل بیک آدمدر و بو بیوک لیمان قیوسندن طشره چیقوب لیمان کنارنجه قالدیرم اوزره شرق طرفنه تا صو قله‌سنه وارنجه دورت یوز آدمدر (اوصاف صو قله‌سی) یعنی صو قله‌سی باشقه برقلعه‌درکم حضرت ... عصرنده ابتدا بنا اولنان قصر و قله‌سی بودر دریایی عملی دولدوروب اوزرینه بو قله‌سی بنا اولنوب لیمان اغزندده سد یا جوج اولوب بدنلری اوزره دائراً مادر جرمی کامل دورت یوز آدمدر صویه برابر دمر قبولی طوب دلکلرنده یکریمی عدد سر آمد بال یمز طوبلری وار و برقات طوبلر دخی یوقارو قله‌لر اوزره وارکم دریایه قوش قوندورمز (ستایش لیمان قندییه) مذکور صو قله‌سنک ایچ یوزنده تا قندییه قله‌سنک ایچنده عملی بر لیمانجقدر جمله یوزپاره‌کی انجاق آلوب بر طرفنده اون دورت کوز عدد کامل کارگیر بنا ترسخانه کوزلری وار جمله اوستلری طولوزکمر بنالر اولوب سراپا خره‌سانی کرج ایله مستور اولوب ترس‌خانه کوزلری اوزره عسکر کزر بولیمان عملینک کنارنجه شرقه و غربه و شماله دولاشنجه کامل بیک [۱] عدد آدمدر اما بو حساب اوزره قله‌ قندییه بالاده تحریر اولندوغی منوال اوزره دائراً مادر اون ایکی بیک آدمدر لب دریادن ماعدا قره جانبنده خندق عظیمدن طشره اولان اون ایکی عدد طایبه‌لرک باشقه خندقلری وارددرکم جمله الیشر آدم انلی خندقلر کنارنجه بو قندییه‌نک انجاق قره جانبلیری التی بیک بشیوز آدمدر زیرا بو طایبه‌لرک خندق کنارنجه مقاص مقاص اگری بوگری دولاشماز همان دوغری دوغریه اولدوغندن التی بیک بشیوز آدمدر کرات ایله حقیر اتک درمیان ایدوب آمله‌مشمدر و فتحیه بورندن قلعه ایچره محللر ایچیندن تا کلک بورنه وارنجه بو قله‌نک طولی آلتی بیک آدمدر و دخی یوکسک طایبه بورندن ینه محلاتلر ایچره تا صو قله‌سنه وارنجه بو قندییه‌نک انیلکی دورت بیک آدمدر و قله‌ عظیمک اصل وجودی دیوارنده جمله طقوز عدد طایبه عظیملردر اولابریسی کلک طرفی بورنده ترس خانه کوزلری اردنده صارینچ طایبه‌سی و کلک طایبه‌سی و کر قیوسی طایبه‌سنه قوم طایبه‌سی

كفره لر مجروح و منكبوب آج و زاج بر حبه و حبه به محتاج قديده محض خلاص اولديلر و جنرال لعين استقامت ايدوب ماوقعي اوزره قلعه قنديه نك جمله محلاتلری و چارسوی بازارلری و سراي عاليلری و منسطر و ديورلرن جمله اسم و رسملریه و باقي قالان مأ كولات و مشروباتلری ايله و قلعه نك دائراً مادار هندسه اوزره جرم حدودلریه و الحاصل جميع عمارتلرينك و جميع موجوداتلرينك فرادا فرادا دلای دفترن صدر اعظمه كونده روب ضبط اولندی حقير دخي سرکآبی احمد چلبیدن اول جنرال دفترن آنوب اندن استخراج ايدوب بو محله قيد ايدوب قلعه قنديه نك هر احوالرينه واقف اولوب علی التحقیق بو كونه تحریر اولنور (در بیان اسماء قلعه قنديه) اولاً لسان طالیان فرنگده قانیه [۱] ديمك كوپك خانه ديمكدر زيرا ونديك فرنكي صانمارقو نام ايكي قنادلی كوپكۀ طاوبوب بو قلعه صانمارقو كوپكۀ [۲] وقف آتدكلرندن قانیه [۳] ديرلر ولسان يونان رومره قصر و ديرلر ولسان لاتينده ... ديرلر ولسان... ولسان مسلمانده هنوز اسمنه قلعه جان ريز ديرلر اما اقريت بروملری بو قلعه قانی قستل ديرلر حقيقت جمله آر خونده لری و ... نام كفره لرينك دفترلرنده قانلی [۴] قستل ناحیه سنده قانی قصر و ديرلر و ... نام دره سنه قرييدر و كلك جانبنده ... نام دره سی جريان ايدر بو ايكي عدد دره لرك مابيننده ر قیالی و طوپر قالی بوزنده لب دریای سفيدك شالته ناظر صرفنده شكل مثلثدر اما اون ايكي عدد طابيه سيه اون ايكي كوشه كورينور اما اصلي اوچ كوشه در بر كوشه سی شرق طرفنه ناظر صو قله سيدر و بر كوشه سی غرب طرفنه ناظر قزل طابيه در و بر طرفی كوشه سی جنوبه ناظر يو كسك طابيه كورينوب اما اوچنجی كوشه سی كات بوزنی طرفيدر جمله دائراً مادار شددادی مطرش طاش بنای سد یا جوج و مأ جوج سد اسكندر يوناندر مرغ سمندر وار آتش نمرود ايچنده قالمش بر حصن حصين و سد متين قلعه بی اماندر كم دائراً مادار جرمی بدنلر اوزره كلك طرفندن لیان بوزنی ديوارلری اوزرنندن كاه قبلیه و كاه جنوبه وكاه لودوس جانبته كيدوب تا بويوكسك طابيه اوستنه وارنجه كامل بش طابيه و مقاصلری و بدنلر اوزره كامل بش بيك آدمدر و يو كسك طابيه اوستندن غرب طرفنه جميع مقراصر و مقاصلری مابينلرندن يته بدنلر اوزره دوس دوغری تالب درياده قزل طابيه بوزنندن فتحیه طابيه سنه وارنجه كامل دورت بيك خطوه در و بو قزل طابيه بوزنده عسا كراسلام

[۱] لازم كليركه (قانیه) اولسون (م) [۲] لازم كليركه (كوپكته) اولسون (۳) ب :

قانیه [۴] لازم كليركه (قانی) اولسون

واقع اولوب انلرده شهید اولشلردر و جملہ شہدای عسا کر مصر ۶۰۰۰ عدددر و جملہ شہیدان جیوش شام ۲۰۰۰ عدددر و جملہ مرحومان حلب ۱۰۶۰ عدددر و جملہ شہدان قبودان پاشا ۷۰۰۰ عدددر و جملہ شہدای لغمجیان ۸۰۰ عدد و جملہ شہیدان حسبآلہ ۹۰۸۰ عدددر و جملہ شہیدان سردنکچدیان و جملہ صالحیان [۱] و جملہ قوم واریحیان بو طایفہ لک بیت المالرن کندولری قبض اتدکلرندن باشقہ بر قوم عظیم اولوب هموسی اون سکش بیک یدیوز عدد شہدالردر و جملہ قوم اصناف شہدای بارودجیان [۲] اون بیک طقوز یوز عدد آدملردر و جملہ مردہ رعایای کفرہ کرید اوچ بیک عدد کفرہ لردر و جملہ مردہ اسیر فورسہ پایزنلرایکی بیک قرق نفردر و جملہ مردہ نصارای اوردوجیان اصناف بیک قرق عدد نفردر و جملہ شہدای کورکچیان عربستان [۳] بیک یوز نفردر و سائر غریب غریبای بی دفتر بی تدبیر و بی صاحب فقر الرک و خدمتکار مقولہ۔ لرینک حساب و کتابن خدای لم یزل بیلور الحاصل آدم قانی ارماق کچی آقدی اماغیری غنزلردہ قان آقاردی اما بوقندیہ آئندہ قان اوزرہ جان آقاردی اما آنلرکہ قلعہ ایچندہ بزم امت محمدن اسیر اولشلردی انلردن بیک التیوز نفر کسنہ لری خلاص اولدیلر و بعدالفتح کفارلرک روایات درایاتلری اوزرہ قلعہ ایچندن بزم طرفہ فراایدوب اسلام ایلہ مشرف اولنلر و غیری سولطاط و مورطاطلر و بکزادہ لر و پور عنادلردن جملہ بیک طقوز یوز بکر می عدد کفارلر طشرہ فراایدوب سیزہ چقمشلردر دیو صدر اعظم لری بویلہ دفتروردیلر و حین صلحدہ جنرال لعین عرض معرفت و مهارتلرن بلدرمک ایچون برقاچ لغمجی کفارلرن بزم لغمجی باشیہ کوندروب اون کون پراکنده [۴] بزم لاغمجی باشی [۵] کزوب جملہ لغملری تماشایا ایدوب خیلہ سی [۶] اولندوغی کون حقیر بیلہ کزوب تماشایا ایتدم عظمت خدا اول قعر زمینده اولان لاغمتلری کورمین دنیا دہ برشی کور میوب آدم اوغلابی نیہ قادر ایدو کین بیلہ مز و قلعہ ایچندہ بزم صدمات طوبلردن و قوم برہ لر و لاغملر میزدن و سهام قضا کچی پیکان و خدنکلردن و قورشوم توفنکلردن مردہ اولان کفارلر جملہ سکسن سکز بیک عدد کفار اوچ یلدہ مرد اولمش و حین صلحدہ زیر زمینلردہ پنهان اولوب بعدالفتح میدانہ چیقان جملہ قوم جهود قرای [۷] جهودلر او حیوز نفر اسراییلر ایدی و جملہ بقیہ السیوف اون بر بیک عدد

۱۱ ب : صالحیان [۲] س ، ک : اوردوجیان [۳] ک : عربستان . س : عزہستان
 ا ہر ایک نسخہ دہدہ ایکنچی حرف نقطہ لی (ز) حرفیدر (م) [۴] ب : بر آئندہ [دوغروسی
 بودر (م) [۵] ب : باشیہ [۶] دوغروسی (تخلیہ سی) اولوق نمکندر (م) [۷] ب : قرایی

تحریر اتمشم و جمیع مصارفات آل عثمانی فرادا فرادا دیلی دفترلرایله علی التحقیق اولمق اوزره وزیر اعظمه و یریلان دفترلردن نصب نفس ایدوب حقیر اولیا تحریر اتمشدر اولا جمله شهیدان زمره یکیچریان تسلیم جامدان ۱۲۳۱۱ و هر قولدن احسان و انعام آلان مجروحانلر جمله عدد ۴۸۸۱۲ و بزدن آتلان بیوک قران قومبرلر جمله ۵۵۲۲۲ عدددر و بزدن آتلان کوچک قومبرلر جمله ۲۰۰۰۰۰۰ [۱] عدددر و بارود سیاه عدد قنطار ۱۱۱۳۱۲ و بزدن آتلان صغبر و کبیر طوب کللری ۱۴۷۱۴۷۵ عدددر [۲] و قلعه اطرافنده اوچ یلده آتدیغمز لغماتلر ۲۶۶۰ عدددر و اوچ یلده شهید اولان میرمیرانلر ۱۸ و جمله میرلوالر ۱۵۵ عدددر و شهیدان چاوشان یکیچریان جمله ۹۶۴ عدددر [۳] و شهیدان چورباچیان یکیچریان جمله ۷۷۴ عدددر و اوده باشی یکیچریان ۹۰۰۰ عدددر و شهیدان سپاهیان التی بلو کده معه سردنکچدیان سپاهیان جمله اون طقوز بیگ قرقق بش عدددر و شهدای جبه جیان جمله اون بیگ التمش عدددر و شهدای طوبیحیان جمله یدی بیگ عدددر و شهدای قومبره جیان جمله اوچیوز قرقق بش عدددر و شهدای کدکلو زعمالر جمله بیگ اوچیوز التمش عدددر و شهدای چاوشان درگاه عالی دیوان جمله یدیوز بش عدددر و شهیدان ارباب تیماران روم ایلر جمله ایکیوز بیگ یدیوز التمش عدددر اکثریا بعضی تیمارلرک قیدلری یوزر ایکیشر یوزر کره محلول اولوب قیدلری بوزیلوب غیریبه توجه اولنوب ایرتسی ینه محلول اولمشدر و شهدای اناطولی اهل تیمارلری جمله ایکی کره یوز بیگ سکسن عدد نفردر و شهیدان سائر ایالنلر جمله او طوز یدی سنجاقدده هر تیمارلری قرقق اللیشر کره محلول اولوب آخره توجه اولنوب تذکره لر التمشر مثلا تیره و مغنيسا و بورسہ و منتشا و حمید و ارمنک [۴] و انکوروی و کانقری و قاسطمونی و بولی و قره حصار حصار صاحب و غیری زیتون سپاهیله عمومی بو مذکور سنجاقلرک میرمیرانلری و میرلوالری و الای بکیلری و چری باشیلری ایله جمله ایکیشر اوچر و بشر کره لغم آتوب اندر هوا معلقت دیدکلری کبی بوقدر بیگ جانلر طیور ابایل کبی هوایه منقلب اولوب ینه محلولدن یرلرینه آدملری دولدی و یکیچری اوچاغنده بعضی اودالرک یدیشر سکنزر یوزنفراتلری جمله برآیده شهید اولوب دونکی کون قویه چیقان ائک اشغیده کی دومنچی نام یولداشلری بر کونده اوده باشی اولمشدر نیجه کره بویه

[۱] پ : ۲۰۰۰۰۰۰ [۲] س، ک : ۱۴۶۴۷۵ عدددر. ط: ۱۱۷۴۷۵ عدددر [۳] س،

ک : ۱۶۴ عدددر [۴] س، ک : ازیمید

احوال حالی نیہ منجر اولہ جملہ «محی الدین العربی» سوز لرندن مستخرج نیجہ کلام در برابر ل واردر کم ینہ یتشم یدی سنہ سی تمامندہ اشارت لری وار خدای ذوالجلال حفظ ایدہ زیراً بو قلعه شکل مثلث بنا اولنوب اوچر ویدیشر ویتشم ویدیشردہ طالعی منحوسدر خدا حفظ واما ندہ ایدہ (تاریخ لنامقہ)

اولیا فتحن کوروب دیدی بوخطک [۱] تاریخن حق تعالی ایلیہ بو حصنی اعدادن امین [۲] سنہ ۱۰۸۰

دیگر تاریخ

ایده اسلام ایلارن حق مکر اعدادن امین [۳] سنہ ۱۰۸

دیگر تاریخ

عالمک شوقن کوروب خیل دیدی تاریخی مسلمینہ اولدی فتح قانديه عيد جديد [۴] سنہ ... و نیجہ یوز تاریخلر ایتشلردر اشغیدہ محللیہ تحریر اولنور اما انشا الله نیجہ زمان شر اعدادن امیندر زیراً نیجہ کرہ یوزبیک شہدالک قانلری بیرہ دوشمشدر کم روحانیتلری حاضر و ناظر در (در بیان عدد شهیدان جیوش موحدین آل عثمان) بکرمی یدی یلدن برو بو کرید جزیره سنده طقوز کرہ یوزبیک عسا کر اسلام شهید اولدوغنی تواتر اوزره مبتدر اما انحاق سنہ ۱۰۷۷ ذی الحجہ سنک ایکنجی کونی قندیہ التندہ مترسہ کیریلوب سنہ ... جمادی الاولی غره سی جمعہ کونہ کلنجه بو اوطوز بر آیدہ اولان جنک و جدال عظیمده روزمرہ شهید اولان شہدالک اسامیلری و جامدانلری بیت المالجی سلیمان اغا دفتریلہ صدر اعظمہ عرض اولدوغنی تحقیقی اوزره حقیر صورت دفتردن استخراج ایدوب بو محله تحریرہ جرات اتمشم و هر قولده روزمرہ اولان وقایعاتی ممکن اولدینی مرتبه

[۱] ب: حصنک ادوغوسی بودر (م) [۳] بو مصراع حساب ایدیلورسه (۱۰۷۲) چیقور بناءً علیہ برنجی مصراعده کی تعمیمی نظر دقتہ آلهرق (بو) لفظنی کورمک یعنی بونک کوستردیکی (۸) عددی علاوہ ایتک لازمدرکه بو صورتده ۱۰۸۰ ایدر (م) [۳] بو مصراعده (۱۰۷۲) کوستریور لازمدرکه اوست طرفندہ تعمیمی بولونسون فقط ندن ایسه مؤلف حضرتلری اوست طرفنی یازماشدر (م) [۴] بو مصراع حساب ایدیلنجه (۱۰۴۹) چیقور. دینک که (۳۱) اکسیکدر؛ مصراع اولده تعمیمه اشارتی ده یوقدر. او حالده حکم ایدہ بیلیرز که تاریخ مصراعنده (فتح قانديه) ترکیبی یاکلیشدر دوغروسوی (فتح القانديه) اوللیدرکه بوسورتده مصراع مذکور (۱۰۸۰) ایدر واقعا (قانديه) کله سی اعجمی اولوب ادات تعریفی قبول ایتزسه ده ضرورت ایچون تجویز ایدیلہ بیلیر هله (ابوعلی فارسی) یه کوره بتون الفاظ اعجمیه یی بوزمایه رق الفاظ عربیه کبی استعمال جائز اولدیغه قائل اولورسه قی اوزمان هیچ بر دیبه جک قاللاز (م)

ای اخوان وفا و یاران باصفا بو جزیره کرید آق دکز ایچنده شرقدن غربه شکل بادمی طولانی بر جزیره سور محصولدار [۱] کویا جمیع فرنگستانک مصریدر بنوک جانب اربعه سنده ماتقدم سلف پادشاهلری و قراللری عصرنده بو جزیره اطرافنده یتمش یدی پاره قلعه متینه لری و رایدی اما بو قلعه قندییه بو جزیره نك شمالی طرفنده بر عملی لیمانلی بر کوچك قلعه ایدی لکن سلیمان خان سنه [۲] فتحهما [۳] تاریخنده مالطه کفاری النندن قلعه رودوسی فتح ایله دکدنصکره جمیع ساحل دریاده اولان کفارلر خوف و خشیتهدوشور و ندیک کفاری خوفندن بو جزیره کریده حانیه ورتمه و بو قندییه طشره سندن برقات. قلعه دخی چو یروب وسعت اوزره آندوکی معلومدر اما ماتقدم حضرت یحیی علیه السلام عصرنده ابتدا صو قله سی بنا اولمشدر بعده حضرت عمر رضی الله عنه خلافتنده افریقه پادشاهلرندن فس و فرانکوش [۴] عسکر یله سلطان منصور بیک پاره یلکنلر ایله کلوب بو جزیره کریدی و جزیره مورده فتح ایدوب بو قندییه قلعه سن دخی فتح ایدر اما اولزمان قلعه انجاق صو قله سی اولوب حضرت عیسی حواریونلرندن ایچنده بر خلیفه مسیح ساکن اولدوغی روم تواریخلرنده مصر حدر اول عصرده قندییه اول صو قله سی اولوب ابتدا بانیسی اسپانیه قرالیدر بعده و ندیک الینه کروبو حتی وسعت اوزره بنا ایدوب و طشره واروشین دخی درون حصاره آلوب بعده یتمش سنه سلطان منصورک قبضه تصرفنده اولوب طشره سنده افریقه قومی ساکن اولماغیچون بر واروش عظیم بنا ایدوب حالا دفتردار احمد پاشا و محمود کتخدا جامعی اولان کنیسه لرک محرابلری دوغری قبله یه راست اولمه سنه سبب سلطان منصور بنالیدر بعده عرب النندن یتمش یدی یلدن صکره بر حیلله ایله ینه اسپانیه آلوب آنلرده دخی یتمش یدی سنه دوروب بعده بر لغب ایله مورده جزیره سی صاحبی ایانطه قرال الینه کروبو یوز یتمش یدی ییل دخی آنلر حکم ایدوب بعده بر لغب ایله ینه و ندیک الینه کروبو یدییوز یتمش یدی ییل قبضه تصرفلرنده اولوب ینه بیک یتمش یدی سنه سنده آل عثمان فتحنه میاشرت ایدوب سورده بقرده بو آیت شریفه تاریخیدر (فول وجهک شطر المسجد الحرام) نص قاطعی ایله من عندالله ابتدا محاصره سی شروعه تاریخدر بو تاریخ جبل متینده نیجه سرالله واردرکم تقدر زمان دست اسلامده دوره بعده

[۱] (سرور و محصولدار) کبی بر شی اولیدر (م) [۲] ک : ۹۲۸ [۳] ک : فتحما [بو کله حساب ایدیلورسه (۹۲۹) ایدبور. دوغروسی ۹۲۸ اولغله القی آتهرق (فتحتم) دینلمیلیدر (م). [۴] پ : مرانکوش [دوغروسی (مرانکوش) اولیلیدر (م)]

ونجه کره یوز بيگ غزات مسلمينک [۱] بغرلرینه طاش اوروب امید وصلت ایله قلعهنک کولن [۲] درمیوب نامراد قلدوردی (بیت)

کویا بوقندییه آتلان طوب طاشلری
سیلوش یا آنک اطرافنده آقن قانلرک
جمع اولوب بریره خرچ احرام انجم وردی نام [۳]
کوستر شفق قیوب بودوران صبح شام [۴]

مضمونجه آدم قانی و جانی ایله قندییه صحرا سنک طاش و طوپراغی تخمیر اولندی حمد خدا (الامور مرهونه باوقآتها) ما صدق اوزره قلعۀ قندییه نك فتح فتوحی سنه... تاریخنده سلطان محمد خان رابعه بدست وزیر ابن وزیر اعظم فاضل احمد پاشا زید فضلهم و فتوحاتهم [۵] حضرتلرینه میسر اولوب حمد خدا بو حقیر دخی اوچ ییل جنکنده کویا رصد کوزلرکی فتحین کوزلیوب ابتدا کلک طرفنده قوم طابیه سی اوزره دال قلیچ اولوب اذان محمدی اوقومق بو عبد کمتره میسر اولدی اما بویله بر قلعۀ قهقهه مانندی کامل پی اندر پی اوطوز التي سنه در کم سیاح عالم اولوب اقالیم سبعة ده سبعة سیاره وار سیران و دوران و کشت و کذار آندیکم اسلام پادشاهلری و غیر مسلم قرالترینک اون یدی پادشاهلری لرین سیر و تماشالر ایدوب صغیر و کبیر جمله اوچیک یدیوز الشمس عدد قلعهرن امعان نظر ایله نظر ایتم اما بو قلعۀ قندییه کبی بر سور استوار بی همتا کورمدم مکر بو قلعیه مانند المان دیارنده نجه چاسارینک حکمنده نهر طونا کنارندد جکر یاقن یانق قلعه سی و چاسارک تختی اولان بیچ پیچ اندر پیچ قلعه اوله خدای بیچون یانق ایله بیچ پیچ قلعهرینک دخی فتحلری میسر اوله اما انده دخی چوق انالر و چوق بلالار اغلیوب چوق سردار معظملر هلاک اوله لر انلرک دخی فتحنده بو حقیره اذان محمدی تلاوت آتمک میسر اوله لکن بو قندییه یانقدن و بجدن بیوک اولوب بونده اولان مکر و حیهله بازلق بر قلعده یوقدر و بو قلعهنک کیفیت حالی عبرت و امعان نظر ایله نظر ایدن کمنستره خفی دکلدرا اما هر کس ماوقعی اوزره احوالنه واقف اوله مازلر زیرا بعض آدم سورۀ ... (کمل الحمار یحمل اسفاراً) مضمومی قیبه سندن در [۶] ای امدی

[۱] دوغروسی (مسلمین) اولیدر (م) [۲] بیله یکمز چیچک اولغله (کلن) یازلسی دهه متاسیدر مع مافیة اسلافتن چوقلری (کول) شکلنده یازمشلردر (م) [۳] بو مصراعک دوغروسی (جمع اولوب بریره خرچ اجرام انجم ویردی نام) اولیدر (م) [۴] دیگر نسنخه لره کوره (آدن) کله سی علاوه بیله دوغروسی (کوستر آدن شفق قیوب بودوران صبح وشام) در (م) [۵] ک : زیدت فضاآله و فتوحاته [۶] دوغروسی (قبیلندن در) اولیدر (م)

مجاهدان مشرف اولوب اصلا ذیلہ حصانہ اولدی [۱] و برگره اللری دیوارینه ارمدی
 آخر تیغ سنان [۲] کوهربار ایله هوا سیار [۳] اولوب عقد عقیده لرینه [۴] علی الاتفاق
 رغبت کوستریلوب دولت آل عثمانده [۵] یدیوز پاره کشتی انشا اولتوب روی دریا [۶]
 بادبان بیاض ایله و کشتیان و سربازان لر و عسا کر بی شمار لر ایله جمله زورقلری پورالیوب
 بر دونمآ هیون ایلیوب روی دریایه چقدیکم آل عثمان دولتنده مکر اولیه دونما سنه
 ۱۰۶۰ تاریخنده ملک احمد پاشا افندیمز صدراعظم ایکن چقمش بو قدر عسا کر اسلامه
 دلی حسین پاشایی سردار معظم ایلیوب سالین وغامین حانیه قلعه سی لیمانه واصل اولوب
 قندیه قلعه سی و رتمه قلعه سی جانب لرینه اردوی اسلام ایله سردار مومی آیه چقبوب
 صوده لیمانی قربنده مکث اولتوب بری طرفده کفارخا کسار دخی یتش آلتی بیک جنود
 جنیبه حسین پاشا طبورلری ... نام محله عسا کر اسلامی کفار استقبال ایدوب یدی
 ساعت کامل کرما کریم جنک عظیم اولوب سک زنجی ساعتده لله الحمد کفار دوزخ نرادر
 منهزم اولوب جمله یکریمی اوچ بیک عدد کفار دندان تیغدن کچوب بقیه السیوفلری پای
 بسته و دست بسته و دلخسته اسیر بند زنجیر اولوب بالذات سردار ضالری اولان پرچ
 پریم اوغلی ... نام محله ولید پلید عنیدلر اسیر بند زنجیر سلسله اولوب در دولنده (یدی
 قلعه) نام قلعه بی امانده مارفور اوایل [۷] و پرچ پریم اوغلی ایله یتش عدد قبودانلری
 حبس ابد اولدیلر وینه یکریمی کره دخی بو کونه جنک و جدالل اولوب هر بار منهزم
 اولورلرکن سورة ... (کل جبار عنید) نصی اوزره جمله کفار متمردين عنیدلک
 ایدوب آل عثمانه بیون اکموب ینه قلعه قندیه سد اسکندر وار متانت اوزره ایدوب
 کوندن کونه معمور و آبادان ایدوب حسرة الملوك برقلعه رعنا اولوب حالی اوزره قالدی

[۱] ك: اصلا بوحصارك خبری اولدی [ظن ایدرم که ك نسخه ستك ناسخی نسخه اصلیه سنده کی
 عباره بی اوقویه مادینی ایچون اویدوره بر جمله یازمشدر. عبدعاجزه کوره دوغروسی (برمله معاتق اولدی)
 اولق ممکندر (م) [۲] دوغروسی (وسنان) اوللیدر (م) [۳] ك: هوسیار. ط: حواسیار
 [دوغروسی (خواستار) اوللیدر که طالب دیمکدر (م) [۴] دوغروسی (عقد عقیده لرینه) اولق
 ممکندر که برنجی عین مفتوح، ایکنجیسی مضمومدر (م) [۵] بوراده کی (ده) ادات عطف
 اولمله (عثمان ده) یازلمسی مناسبتدر (م) [۶] دوغروسی (ذریایی) اوللیدر (م) [۷] ك: ط
 : مارفور اوایل

دولتارندہ بویہ جنک و جدال و حرب و قتال پی اندر پی بکرمی یدی سنہ بویہ صواش پر خاش اولیوب
بر ملوک نصارادہ بیہ بویہ نبرد عظیم اولیوب لله الحمد بر پادشاه عالی و قار کیتی ستانہ بو
قلعہ نک فتح فتوحی میسر اولوب الی انقراض الدوران و نہایۃ الدوران دست آل عثمانہ
مأبد اولہ آمین

در اوصاف محاربه قلعه فندیہ سواد عظیم [۱]

بو قلعه اولیہ بر حصار استوار نیلکون طاق لم یکن مثلہافی البلاد و آفاق اولان قاندیہ
قلعہ سی بکرمی یدی ییلدن برو فتح و تسخیرہ کلہ مش ایدی نیچہ سپہسالاران معظملر ایلہ
نیچہ کرہ یوز بیگ عسا کر اسلاملر کلوب بوزیر قلعہ دہ جملہ شہد شہادت جاملرن نوش
ایدوب سرخوش وادی خاموشان اولوب و نیچہ کرہ یوز بیگ عبداللہ مسلمین بو قلعه نک
فتح و تسخیری ایچون اسیر بندزنجیر اولوب نیچہ بیگ پاره کشتیلر پاره اولوب و نیچہ
کرہ یوز بیگ رعایا و برایا پرا کندیہ و پریشان اولوب و نیچہ بیگ قرا و قصباتلر ویران
و آلان و تالان و خراب و بیاب و اہالیلری اسیر و کباب و اثر بنالری تراب اولوب نیچہ
کرہ یوز بیگ کونہ ظلم و تعدی اولدوغی معلوم عالم و مفہوم کافہ ام اولوب لکن اول
بینہایہ متنعہ [۲] دریای سفیدک تا اورتاسندیہ واقع اولمش دیدیوز یتمش میل کرید آداسنک
شمالیسنہ ناظر طرفندیہ بر حصن حصین و سد متین سدیدی و عموماً فرنگستانک آہنکر
ودنکین [۳] کلیدی اولماغیہ و دارالکفرک رکن رکنی و متانتدہ سد متینی اولوب فلک
وار استوار و اندرون و بیرونندہ اسباب آلات جدال ابہ پر وحیل شیطنلر ایلہ ایچی
و طشرہ سی مملو ایدی و قعر خندق قعر زمیندہ و قرق حوشنی [۴] چرخ بریندہ
متون طلال [۵] کالجبال قرون کچرمک ایلہ سدیداً جوج مثال و قہقہاوار آہندن قوی
و متین بر قلعه اولمش و درونی اہرمن کفاریلہ کوفہ قاف مثال دولمش ایدی بو سنہ
مبارکیہ کلنجہ نیچہ سپہسالار معظملر عسکر بی شمار و سپاہ سلحدار انجم شمار ایلہ بو قلعه فلک
کردارک فتح تسخیری سوداسنہ دوشوب شربت شہادت ایلہ نیچہ کرہ یوز بیگ غازیان

[۱] ظن ایدرم کہ مؤلفک یوقاریدہ بحث ایتمش اولدینی (فتح نامہ) سی بودر (م) [۲] ط:

مشغول [معناسزدر . دیگر نسخہ لر متن کبیر . ظن ایدرم کہ دوغروسی (متسعہ) اوللیدر (م)]

[۳] ک : دلکین . ب : دلکین [ایکسیدہ معناسزدر دوغروسی (رنکین) اولوق ممکندر (م)]

[۴] دوغروسی (و فرق جوستی) اوللیدر (م) [۵] دوغروسی (قلال) اولوق ممکندر (م)

لله الحمد بودفعده اولان غزای ا کبر حضرت رسالت پناه حضرت تلرینک زمان سعادت لر نندن
 برو صحابه کرام و چاریار کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین دنصکره دولت امویونده
 دولت آل عباسیانده و دولت فاطمین و کیانیان و صاسانیان [۱] و آل بنی عقیل و آل
 دانشمندیان و آل قره قیونلیان و آل آق قیونلیان و آل هاشمیان و آل شاهان و آل دربندیان
 و آل ذوالقدریه و آل رمضانیه و آل جنکزیان منول هلاکو و آل جنکزیان ماوراءالنهر
 و آل ایغولیان و آل مظفران و آل چوپانیان و آل کرتبایان [۲] و آل سرداران [۳]
 و آل تیمور کورکان و آل بنی قننادیان شرفای مکه و آل تبعاه و آل اکاسره و آل بنی رسول
 و آل ادرسه و آل حمود درملاک اندلوس و آل ملتمین [۴] و آل موحدین و آل بنی حزین
 و آل بنی طاوس [۵] درملاک فاس و آل شرفای مغرب زمین و آل اغلب حاکمان افریقه
 و آل بنی کلب حاکمان درجزیره صقلیه [۶] و آل بنی حفظ [۷] و آل عباسیاندنصکره
 مصره و بو جزیره کزیده مالک اولنلردن آل طاهریان و آل بنی لیث صفاریان و آل سامانیان
 و آل بنی زیاد و آل بویه و آل سبکتکین و آل غون [۸] و آل خارزمیان [۹] و آل
 سلجوقیان ایران و توران و آل سلجوقیان ممالک یونان و آل تاج الدوله و آل اتابکیان
 درملاک شام و دولت ملاحده حاکمان قوهستان و آل ایوبیان بن شاد [۱۰] الکردی
 درحاکمان مصرشام اسنه اسوان [۱۱] و آل قراختایان و آل بنی ارتق در ممالک حلب
 و دیاربکر و آل مروانیان حاکم دیاربکر اکراداردلان صوران و آل بنی قرداس [۱۲]
 الکلابی [۱۳] درحاکمان حلب نفر ۷ و آل بنی اسد حاکمان حله نفر ۷ و آل بنی همدان
 [۱۴] حکام موصل عتیق نفر ۶ و آل بکتوتیان ... خلاصه کلام دولت محمدی اوللدن
 برو اسلام پادشاهلرندن یدییوز یمش عدد دولت سلاطین سلف کلوب هر برینک دولته بشر
 و اوزوبکر میشر و اوطوزر نفر پادشاهلر کلوب جمله ۲۰۰۰ عدد پادشاه اولوب بر پادشاهک ایام

[۱] مشهوری سین ایله (ساسانیان) در (م) [۲] پ ، س : کرتبایان . ک : کردبایان
 [ظن ایدرمکه (آل کرت) اولمیدر (م)] [۳] س : سرابداران [متن دوغرودر (م)]
 [۴] مشهوری ثناء ، مثلثه ایله (ملتمین) در (م) [۵] س ، ک : طاس [۶] : صقاله [متن
 دوغرودر (م)] [۷] دوغروسی (حفص) اولسه کرکدر (م) [۸] س ، ک : غوره
 [دوغروسی (غور) اولسه کرکدر (م)] [۹] ب : خوارزمیان [۱۰] دوغروسی (شادی) در
 [۱۱] دوغروسی و او عاقله ایله (مصر و شام واسنه اسوان) اولمیدر (م) [۱۲] س ، ک :
 قرداس [ظن ایدرمکه دوغروسی (فراس) اولمیدر (م)] [۱۳] ک : الکلابی [۱۴] دوغروسی
 (حمدان) اولسه کرکدر (م)

اولدی و غزات مسلمیندن قلعه‌یه اوچ یلدن برو آیلان قورشونلری قلعه خندق ایچندن
 جمله غزات دوشیروب دفتردار احمد پاشایه کتروب بیك قطار قورشون میریبه تحصیل
 اولنوب بهاسی ورلدی اما بعده بو قورشون شکازن یکیچری اغاسی عبدی پاشا و ابراهیم
 کتخدا پاشا و صدراعظم کتخداسی محمود اغا دوتوب جمله قورشونلری آنلر آلوب
 تخته قورشونلر دوکوب جامعلرنک اوزرلرن جمله رصاص خاص نیلکون ایله تزیین ایدوب
 قورشون بهایه چیقوب جمیع غزات دره و دپه‌لرده و خندقلرده قورشون آرامغه باشلایلر
 بعده جمیع غزات مسلمین بومترسلری تزیین ایدوب و قلمه دربیض آسا تعمیر و ترمیم
 ایدوب ادای خدمتلرندن صکره روی دریاده امن و امان اولوب جمیع جیوش موحدینه
 صدراعظم وزرا و میرمیرانلره و میرلوالره مراتبلینه کوره احسان و انعاملر ایدوب
 قول قول سنجاق به سنجاق جمله به دستور شاهی وریلوب هر کس ولایت ولایت وطن
 اصلیلرینه کتمکه جان آتوب قلیونلر و فرقه‌لر و دوننای هایون کملرله مسقط رأسلری
 اولان وطنلی وطنلرینه مسرور و شادمانیلر ایله حمد و ثنا ایدرک هرری بر طرفه روانه
 اولوب انجاق صدراعظم جمله قپو قوللری و کدکلی زعمالر و جمیع ارباب دیوان ایله قلوب
 بیرون قلعه‌ده اوردودن بر نام و نشان قالیوب جمیع غزات مسلمین قلعه‌یه سپشوب جمله
 ارباب دیوانه قشالار وریلوب هر کس قنقلرن تطهیر و تعمیر و ترمیم فرمان اولوب شیخ
 الاسلام موللای خوجه جنی [۱] ارتق مقیم نمازی قلمغه اذن و یردی و جمیع کنیسه‌لری
 تلوثات مشرکیندن و معبدملت مسیحیه فاجریندن آری اتمکه جدواهتم ایدوب درون کنیسه‌لر
 و منصطر و دیورلرک زیر زمینلرنده مدفون اولان لاشه‌مردار جیفه‌لرن جمله بومرده لشلرن
 قعر دریاه دوکوب پاک و تطهیر ایدوب بخور و عود و عمبر و کافوری و عسلبند رایحه‌لرله
 جمیع جامعلری معطر ایدوب معبدکاه مسیح ایکن مساجد و جوامع محمدی اولوب کتور
 کتور اذان محمدیلر و قرآن عظیم و فرقان مجیدلر قراءت اولنوب جمعه نمازلری و اوقات
 خمسہ سبحانی قنوب محروسه اسلامدن عد اولنوب ایچنده شریعت محمدی اجرا اولنغه
 مباشرت اولنوب ابتدا محکمه شرع رسول مبین درکاهی قوریلوب بعده اصفاقیه داغلری
 رعایالرندن مکه و مدینه وقفی تحریرینه فرمان صدر آصفی صادر اولوب ابتدا حاکم شرع
 بشیوز اچمه مولویت پایه‌سیله حانیدن معزول ... افندیبه قندیبه مولوتی صدقه اولنوب
 سجاده رسول مبین اوزره جلوس ایدوب اجرای شریعت محمدیه شروع اولندی

۱۶۳ ک : منلای حنفی ب : موللای خواجه حنفی

ایدی شمعی امن و امان ایله اولدن خلاص اولدقلرینک شکرانه سنه حرزجان ایله فرهاد وار چالشوب اوچیلده کوچیله قازیلان نچه یوزبیک عدد فوج عمیق خندقلری جان و کواکل ایله قازوب حلاج منصور کبی خاک پاکی ناپدن [۱] چیقاروب قندیه سحراسی مترسلرن وادی هامونه دونده روب هر طرفده وزرالر ومیر میرانلر طبل و جنک حربیلر چالوب نچه بیک قزغان طعاملر پشوب بیه ایچه بر خدمت ایتشلردر کم تعبیر اولنماز بر هفته کامل جمیع مترسلری پر ایلیوب دشت قیچاق ایلدیلر اما نچه کره یوز بیک شهیدلر مترسلر آلتنده نابود و ناپیدا قالب آنجاق قرق اللی یرده بیوک مزارستانلر قالب اطرافلرینه خندق عظیملر قازدیلر کم حیوانات چکنه میه لر اما یتمش الی عدد شهیدلر اسبابلریله دفن اولنمش بولوب وجودلری تر و تازه پیمه مثال اولوب قورشون یاره لری یردن لعلکون قانلری جریان ایدوب دخی ائوابلری چورو مدیکن نچه بیک عسا کر موحدین کوروب اسم و رسملریله بو شهیدلر بلنوب بر قاچی یکریمی ییل اول دلی حسین پاشا یوروشلرنده شهید اولدی دیو شهادت ائدیله غیریلری بو صدر اعظم محاصره سنده شهید اولدقلرن بلوب بو شهیدلری جمله یرلرندن کلر ایله نقل ایدوب بو حقیرک غسل آندیکی یشل قول سلطان و رفیقم هندی بابا منصور دده و سویلنز علی دده جنبلرنده قره [۲] مزارستانده [۳] بو شهیدلرک تر و تازه جسد شریفلرن ایکی عدد شهید اولان غلاملریمک بانیلرینه دفن ایدوب باشلری اوچلرینه یشیل بویالی تختهدن شهیدا بایراقلری علامتی آتدک بولنلرن غیری شهیدلر مترسلر آلتنده غائب اولوب دوم دوز سحرالر اولدی وفی الحال یرلرینه حاصل ا کدیله قرق اللی کونده بر کونه بوغدای حاصل اولدی کم هر دانه سی دردانه مثال اولوب دوه دیشی کبی دانه دار بوغدای اولدی و بو مترسلری غزات دین مبین دولدر کن جمله صغیر و کبیر درت کره یوزبیک عدد کفره نک غزات مسلمینه آندیغی طوب کله لری چیقوب نچه یرلره داغله کبی یغوب اندن طوچخانیه. طاشیدیلر بعده دفتر دار احمد پاشای مدبر دلال ندا آتدیروب هر کیم کله [۴] کتر رسه بر مصر پاره سی احسان اولنور دینجه عظمت خدا جمیع غزات مسلمین و جمیع صبیان و رعایا و برابار اولقدر طوب کله لرن [۵] دره لر و دپه لر و داغله رده و باغله رده یقین اراغله رده بولوب کله لری کله کله کتروب یکریمی یرده کله لر داغله کبی یغله دی بو دخی بر خزینه

[۱] پ : پایدن . ط : یایدن (دوغروسی بودر (م) [۲] یوقاریده (قره شهیدک) دییه کچمشدی (م) [۳] مناسبی (مزارستانده) اولقدر (م) [۴] کافک ضمیله حرکه لئمشدر (م) [۵] کافک ضمیله حرکه لئمشدر (م)

فتحندن قرق یدی کون صکرہ جملہ سی بر یردن قدرغله سوار اولوب روانه اولندیلر
الله مبارک ایلہ

در بیان تعمیر و ترمیم و تطہیر قلعه قندیہ

جميع ممالک محروسه آل عثماندن تقدربیک معمار مهندس استاد کامل نجار و بنا لرو عمال و نیجه
بیک پای بسته پرانقله لی پایزنلری قلعه قندیه نك اوج یلدن بری ضربات طوب کوب ایلہ منہدم اولان
یرلرینه ایالت به ایالت جمیع وزرا و میر میرانلری و میر لوالری ایالتلری عسکر یلہ قلعه عمارتہ
مأمور ایدوب کلک طرفنه ابو الحیر کتخدا ابراہیم پاشایی و قیلان پاشایی مأمور ایدوب
بو قلعه نیجه طوب ایلہ خراب ایلدیکیز ایسه کالاول اعمار ایدک دندلکده آنلر دخی دریا
مثال عسکر اسلام ایلہ مورماره اوشر کبی اوشوب باسر الله تعالی نیجه یوز یرده خره سانی
و کرچ معادنلری دینه لری بولوب کیجه و کوندوز قوجه ابراہیم پاشا کلک طرفنده بر
سد اسکندر مثال طایبه مباشرت آندی و صدراعظم طرفندن اناطولی وزیر ی . . . پاشا
و روم ایلی ایالتی وزیر ی سیاوش پاشا قونداشی ابازه صاری حسین پاشا وزیر روشن
ضمیرک منہدم آندو کی قزل طایبه عمار اتمکہ آدم دریاسیله مباشرت ایدوب قزل طایبه
تملندن اصلا نام و نشانی بیله قلیوب جملہ خاک پاکی خا کستر اولوب مجدداً قانلی طایبه
و قزل طایبه یرینه ایکی عدد سد قهقهها وار طایبه لر بنا اولدیکم بو ادیم دنیاده اویله بر
سد اسکندر مثال رکن اعظم لر بنا اولنا مشدر جملہ عسا کر اسلام نیجه کره یوز بیک
اوچاق کرچلری طشیوب آخر الامر طاش زیاده سیله لازم اولوب سلطان ابراہیم خان
عصر نده بنا اولنان عنادیه قلعه سن یرہ برابر منہدم ایدوب جملہ طوپلری و جبه خانه و مهماتلرن
قندیه یه کتیروب بر قیراط طاشلرن دخی قویم یوب جملہ عسا کر اسلام و کریدر عالیلری
طاشلرن طاشیوب قلعه دینده کرچ یاقدیلر و مطرش طاشلرن قلعه یه صرف
آندیلر و جمیع غزات مسلمین ایچره منادیلر ندا ایدوب هر ایالتک میر میرانلری و عسا کر
اسلاملری و جمیع اوردوی بازار جیلر و جملہ حاضر اولان بنی آدم لره تنبیه و تآ کید اولندیکم
هر ایالت عسکری قازدقلری مترسلری دولدورسونلردیو تنبیه و تآ کید اولندقدہ العظمه لله
بو دخی حشر و لشردن بر کون اولوب نیجه کره یوز بیک بنی آدم و رعایا و بر ایالر قازما
و کورکلریله بو صحرای قندیه اوزره بر چپا و قازما چالوب کردو غبار اوجه پیوسته
اولوب مقدا کفارک طوب و قومبراسی خوفندن خضوع و خشوع و صفا ایلہ قازمه مازلر

صارلیوب تور که آتس بازلق معرفتن کو ستره مدم آه « دیو تحسر ایدردی حمد خداغزات اسلامی جناب کبریا آق طایبه شردن حفظ و امانده ایدوب جمله لغملریله طایبه لری بکر قالدی بوتخیرات جبه خانه لر ونجه بیک عدد ماده کبرالر در دفتر اولوب و جمیع قوللردن کتاب حسلرک [۱] حسن خط انشالی [۲] اوزره فتح نامه لری جمه ارباب معارفان ارباب دیوان صدر اعظمه عرض اتدکلرنده کامل بر هفته صدر اعظم هر کسک فتح نامه لرن مطالعه ایدوب جمله (کتابچی احمد چلی) انشاسین بکنوب (اولیائک فتح نامه سی) دخی نرم دل [۳] اولوب محله مناسب آیه شریفه لر ایله آب و تاب و یرمش اما بزمنی انشاء الله تعالی پادشاهمزنک مراد و مراملری [۴] اوزره اولمشدر دیو بالذات صدر اعظم کندی انشاسی و کندی دست خطیله [۵] تحریر اولنان فتح نامه رئیس الکتاب اولان... افندیه و یرو- جمیع ارباب دیوانک خطاط خلیفه لرینه فتح نامه صدر اعظم و یریلوب جمیع ممالک محروسه آل عثمانه فتح نامه لر تحریر اولنوب صدر اعظم خطیله [۵] اولان فتح نامه چاوش باشی کوسه ابراهیم اغا سعادتلو پادشاهه [۶] قلعه و خزینه مفتاحلری و تلخیص ایله کتمکه آماده اولدی جمله آلتیوز آلتی عدد مفتاحلر تسلیم اولدقده قلعه و خزینه مفتاحلری التون ایله مطلا اولوب دیبا و شیب و زرباف زردوز کیسه لره قوندی و سائر صدر اعظم اغاری قول قول برر ایالت آل عثمانه روانه اولماغه آماده اولدیلر قپوچیلر کتخداسی سیاوش اغا اسلامبولده والده سلطان و صدر اعظم والده سنه آماده اولوب جمه اغواتلر مکه و مدینه و بغداد و بصره و حسه و مصر و حلب و شام طرهبوس و قدس و شهر زور و موصل و مازدین و دیار بکر و وان و اخسقه و قارص و اراض روم و مرعش و سیواس و قره مان و اناطولی و قبرس و طربزون و کفا و تانارخان و افلاق و بوغدان و روم ایلی و طمشوار و اکره و بودین و قیثره و بوسنه و مور و سائر ممالک محروسه لرک فتح نامه لرن صدر اعظم اغالرینه احسان ایدوب جمله مرثده جیلر قلعه

[۱] س ، ک : مفشیلری [۲] (وانشالی) اولسی مناسبدر [۳] ک : پر مال [۴] ک :
 و مرام شریفلری [۵] مرحوم و مغفورله فاضل احمد پاشا کوزل تعلیق بازارمش کو یریلی کتبخانه سنده کی کتابلرک بر قسمنده و از جمله برنجی دفترده کی (۴۹۵ ، ۵۴۴ ، ۶۶۱ ، ۶۶۷ ، ۶۷۷ ، ۶۸۲) نومرولی نسخه لرک باش طرفلرنده مرحوم مشارالیهک استصحاب و تملک کوسترن فصیح و بلیغ عربجه امضا نوعندن یازیلری واردر (م) [۶] بوراده (کو تور مکه) و یاخود (تقدیم ایتمکه)
 کی بر عباره لازمدر (م)

اما قلعه خندقندن طشرده اولان اون ایکی عدد طایبه لرك جمه سنده ایکیوز عدد صغیر و کبیر طوپلری قلمشدی آنلر دخی قلعه دیوارلری اوزره قوندی و دخی آل عثمانک قاندیه فاتحی اولان جمه ... عدد اژدرهفت سرمثال طوپلری و جمه ... عدد حوان طوپلری و جمه ... عدد شایقه طوپلری و جمه ... عدد شاه‌ی الای طوپلرن جمه لب دریاده کی دیوار اوزره و صوقله سنک دریاه برابر مازغال دلککرینه و جمه ... عدد طایبه لرینک اوستلرینه آل عثمانک جمه غازی طوپلرن جمه مهمات ولوا ماتلریله زین ایدوب هنوز قلعه قاندیه اژدرهفت سره دونوب بر سور استوار حصن حصین و سد متین اولدیکم آق دکزده دکل بلکه برده و یدی عدد بجرده بویله بر قلعه بیهتا اولماشدر و قلعه خندقندن طشرده اولان کلک طایبه‌سی و قومسز [۱] طایبه‌سی و یوکسک طایبه و آق طایبه و قوشاقلی طایبه و بیقلی صابیه‌سی و قرانلق طایبه و پانغراد طایبه‌سی و قانی طایبه و طاشلی طایبه و خاچلی طایبه و آتلی طایبه و جنود طایبه‌سی و قزل طایبه و غیره خندق خارخنده اولان و جمه اون ایکی عدد فچلی طایبه و یاربجه طایبه و هندی طایبه‌سی ... نامان طایبه جققلرک اون ایکی سنک دخی التلرنده بزم عسا کر اسلامزک جمه متریسلی التلرنده مالامال لغملر اتمش حمد خدا اصلا آتلیوب حاضر د ررلر ایش بو جمه لغملری الچی کفارلری کستروب جمه بارودن دخی اخذ و قبض اتدک اما نه قطاره کلر ونه کیسه لرایله حسابه کلر همان عسا کر اسلام کامل برهفته لغملردن بارودلری قلعه ایچره طشیوب در انبار اولدی و جمه حاضر و مهیا اوچییک ایکیوز اون طقوز عدد لغملر اولوب او طوز عددی بزم عسا کر اسلام آلتلرنده درخزینه اولوب باغلمش بارودلریله حاضر ایمشکم حین یورویشه آتش ایدوب جمیع غزات عبادی هلاک ایده حمد خدا نصیب اولیوب قلعه تسلیم ایدوب باروتلرن حفظ اتدیله اما بو قندییه قلعه سنک بارود خزینه‌سی بر یرده دکلدک کفار عاقبت کار دوربهن افکار ملاحظه اتمشدم بلکه بارود خزینه‌سنه برصاعقه ورعدو برق ضرری اصابت ایده دیو اون یدی یرده بارود خزینه‌سی ایش و قلعه عظیم اولماغیله بریردن برمسافه بعیده یره بادود طاشیمق امر عسیر اولماغیله اون یدی یرده لازملی محله‌ده بارود خزینه‌سی بنا اتمشله اولاق طایبه التده قرق عدد لغم یوللرنده یدیوز چتال لغملر تخریر اولتوب بارودلری آلتدی مکر کفار حیله کار دوزخ قرار « آه نیلیم عثمانیه آق طایبه لغملرن آتوب سیر اتدره دم آق طایبه

[۱] ک : قوم طایبه‌سی | بودوغرودر (م)

کوه یوز بیک بشیوز عدد دمر کله لر و جمله الی بیک عدد طاش کله لر و یتش بیک عدد دوکوز [۱] ایغنی جمله دمردن و یوز بیک عدد حدیددن طوب مقاصیری و قرق بیک بوله کله لر و قرق بیک عدد پراقه لی کله لر و یوز الی بیک عدد زنجیری کله لر و یوز بیک نفتی کله لر و قرق بیک عدد نفت و قطرانلی طلومبه لر و یتش بیک عدد زنجیری مشعل لر و بر مخزن یل موملری و یصی طابیه التنه مالا مال نفتی و قطرانلی اسکی یورقانلر و پچاوره لر و بز لر و بر مخزن مالا مال حد و حصرن صناع لمیزل بلور یوریش کونلری عسا کر اسلامک اباقلری التنه دوکجه ک دوردر چتال دمردن اشک سدیکی ایله زاغلمش و سم هلاهل ایله یاغلمش دمر پچارزلی [۲] وار و قلعه دن اشغنی عسا کر اسلام اوزره یوورلیه جاق چارپالی [۳] کمی دزکلی و نیجه کوه یوز بیک عدد کونا کون حیل و شیطنتری وار اما قومبره سی آز قالمش جمله اوچ بیک عدد قرغان قومبره سی چقدی و اون بیک عدد صرچدن ال قومبراسی و اون بیک عدد طوج ال قومبراسی چقدی بونک امثالی طوب خانه مهماتلرینک عددی لایحصی ایدی و بزه تسلیم ایلدوکی آلی بیک التیوز التمش الی عدد مفتاحلرک مخازنلری ایچنده اولوب تحریر اولنان جبه خانه و مهماتلری فرادا کوردم دیسم کذبدر انجاق بو تحریر اولنانلری کوروب دفتر سجالاتدن صورتلرن الوب نیجه سن دفاتر موقوفاتدن استخراج آتم و نیجه سن جبه جی باشی قایمه سنیدن بیاضه کچردم اکر غیری مخزنلر ایچنده کی موجوداتلری جهان کتابلری بر یرره کلوب و نیجه مورخلر جمع اولوب بو جبه خانه لرک اوصاف تعدادلرن تحریر ایلدوم دیسه لر دریاده قطره و کنشده ذره و شمه مقداری تحریر ایتیلری قابل امکان دکلدر همان راحسان خدادرکم حمد خدا آل عثمانه نصیب اولدی (دروصف عدد طوب قلعه کوب) اولو طوبجی باشی دفتر یله کفاردن قلان جمله صغیر و کبیر طوبلردن اولو ایکویوز [۴] باره منقش خورده شاهی طوبلر و کفاردن قلان قیرق طوبلر جمله دورتیوز سکس عدد مکسور طوبلر قالمشکم بزم بالیمز طوبلریمز بو کافر طوبلرینک اغزن و بورن و بللرن و قولارن و قویروقلرن اولیه قرمشکم اصلا بر طوبی صاغ یوقدی و بو مجروح طوبلردن ماعدا صاغ و سالم صغیر و کبیر جمله اوچیوز الی بش عدد طوبلری قلوب یوزبش عددی بالیمز ایدی و جمله سکسن بش عدد حوان طوبلری جمله اون یدی عدد شایقه طوبلری و جمله ایکی بیک عدد میمونجقلی صاحبه طوبلری قالمش ماعداسنی کفار کیلیله کتورمش

[۱] ک : دوموز [۲] ب : پاچارزلی [۳] س ، ک : چارپالی [۴] ب : بیک یوز

ویک عدد داوولر و ترومپته و لوطریانی و طالیانی بورولر و یدی بیک عدد پرائقه زنجیرلر و ایکی بیک عدد بوغاز زنجیرلری و قرق بیک عدد بلکچکلر [۱] و نیجه کره یوز بیک عدد بورغولر و قرق بیک عدد دستره لر و اوچ بیک عدد کسرلر الحاصل بو تخریراتی نه دراز ایدلم اکرجه خانه ایچنده اولانلری فراد افرادا ماقعی اوزره تخریر ایله سک بر عظیم موقوفات دفتری اولور اما بو روی ارضه جمیع موجودات متنوعاتلردن هر نه واریسه بو جبهه خانه موجود اولوب حتی عورتلرک خرماسی و اشک یئسی واردزیرا بعض زمانیر آلتندن بزم لغم ایله کفارک لغمجیلری بر برلینه ملاقی اولدقده جنک عظیم ایدرکن عورتلرک خرماسی ایله اشک سدیکن و اشک بینی سن آتسه براغوب برقاچ کره لغمجیلریمز اشک یئسی و خرمه رایجه سندن قریلشلردرو نیجه بیکی توتوندن بوغولشلردر (در دفتر مهمات جبهه خانه ترس خانه) بو دخی یدی کونده تخریر اولنوب اولقدر کمی مهماتلری وار ایدیکم حسابن خدابلور اولاجمدا بری دورد کره یوز بیک عدد جم تحتی ویش کره یوز بیک مشه تحتی و یوز بیک عدد شرانپاو درکلری و یوز سکسن بیک صغیر و کیر قدرغه درکلری و سرنلری و آلتی کره یوز بیک عدد قدرغه و ماوونه لرک کورکلری و یدی مخزن لب برب یلکن بزلی و اوچ مخزن موم یاغی و ایکی مخزن صغیر کونلری و بر مخزن قیون دریمی [۲] و مشنی و صحتیانی و یکر می بیک عدد تحتی قورشون و بر مخزن عظیمده انواعندن جوادره و پراجولیه [۳] و قامنه اکرلرن قنطاره اورماق محال اولدی و بر مخزن سکزی بیک قنطارزفت و بیک طلوم ایریجنه ویدیوز فچی قنطاران و یتش یدی طلوم نفت یاغی [۴] و قرق مخزن کمی پلامارلری و قومنلری [۵] و جان قورتاران خلاتلری و اصبار چنه لری و اصدقا [۶] ایپلری و پلامارتللری و سایر تجملات آلات خلات حسابلرن خدابلور ا در بیان مهمات لوازمات طوبخانه (اولا خنکار جامعی قریبنده کی اولان تاك کسرادن نشان و برر کرلرک آلتلرنده زیرزمینلرده کی طوبخانه مهماتندن همان دمر چیرلی یدی بیک عدد طوب تکرلکلری وار و اوچ بیک عدد دمر دنکلر وار و یکر می بیک عدد اغاج دنکلر وار و طقوز بیک عدد قره اغاج طوب تحتی و اوچ بیک عدد صغیر و کیر طوب دنکلی میمونجکی [۷] وار جمله دمر دندر و بر کوشه ده ایکی کره یوز بیک و الشمس بیک دخی طوب سرقلری و جمله صغیر و کیر طوب کله لری و اوچ

[۱] ب حرفک آلتنده کسره وار [۲] (دریمی) یازلمسی مناسبدر [۳] ک : پراجولیه

[۴] ب ، ک : بجم نفت یاغی [۵] ب ، ک : قومانلری [۶] ک : اصطنقا [۷] ک : میمونجی

وشیخ الاسلام و اوردوی اسلام مولاسی [۱] و دفتر دار پاشا و جبه جی باشی و طوپوچی باشی و غیرى سرکارده اولانلر ایله جمداً ملک دفتر دار احمد پاشا قلعه جبه خانه نك [۲] بسم الاله [۳] ایله قبولن آچوب کفارک جبه خانه امینی و ناظر النظاری اولان کفره لر بیله موجود اولوب جنرال لعینک حین صلحه و ردیکی دفتر اوزره جمله موجوداتلری دفتر سجالاتلره قید ایتک ایچون اوردو مولاسی نایبلری سجالاتلرن اللرینه آلوب یدی قولدن سجالاته قید ایتکک باشلدیلر اوله بسم الاله [۴] ایله طشره بیوک جبه خانه ایچره دورت کره یوز بیک عدد مصنع و مجلا و مصیقل توفنکلر و ایکی کره یوز بیک عدد قلیجلر و یوز بیک عدد دالیانی [۵] شیشلر و بش بیک قنطار بارود - یاه و اوچ بیک چوال کوهر چيله [۶] و یدی بیک قنطار ککورد [۷] و اون اوچ قنطار قورشوم سبوکه [۸] و بیک فچی مملو دوککش قورشوم و بیک فچی اشک سدیکی ایله زاغلمش تللی قورشوم و اوچ کره یوز بیک عدد دمر کورکلر و ایکی کره یوز بیک عدد دمر چپالر و ایکی کره یوز بیک قازمار و او طوز یدی بیک عدد بالطالر و یوز بیک فرهادی کولنکلر و ایکی کره یوز بیک مزاراقلر جمله سدان [۹] و یکی دنیا آغا جلرندن ایدی و ایکی کره یوز بیک و قرق یدی بیک عدد حاربه لر و یتش بیک عدد قانچلر [۱۰] و طقسان بر بیک دمر حاربه شیشلر اما اوق و یا بلر انحاق الی دانه چقدیلر زیرا جمیع کافرستانده بوسنت رسول الله اولان اوق و یای یوقدر الاقلق کفارنده و اسفاج تانارنده وارد اما بزم عساکر اسلامک طشره دن قلعه ایچره آتدقلى اوچ یلده می یوخسه یکر می یدی یلدن بری دلی حسین پاشا زمانندن بریمی جمله اوقلری ایکی دیوار مابینه داغلر کی یغمشلر اول قدر ناوک و خدنک و پیکان سهم قضالر یغلمشکم حسابن خدای ذوالجلال بلور حمد خدا ینه بو اوقلر بزم عساکر اسلامه میسر اولدی و یدی کره یوز بیک عدد قنطار قره دمر و یوز الی بیک قنطار کامل بزم صماقو ولایتک دمر چوقلری و یدی مخزن ایچره مصر کتانی قتیلی و اون مخزن کومور و بر مخزن باقر و بر مخزن قیریق طوپلر و بر مخزن انواعندن کسرلر و یتش مخزن کتان و ییاغیلر و جبه خانه نك یوقارو طبقه سنده یتش بیک عدد دمر دن کیم قبالوی زرخلر و بیک عدد کروکه زرهلر و قرق ایکی بیک طغولقای [۱۱] طالوتیلر و یوز فچی زهرلی قورشوملر

[۱] ك : منلاسی [۲] مناسی (قلعه جبه خانه سنك) اولمقدر (م) [۳] [۴] ك : بسم الله
 [۵] ی : طالایانی [۶] ك : کهرچيله [۷] ك : (کورکورد) یازلسی مشهوردر [۸] ك : سبیکه
 [۹] سندیان [دوغروسی ده بودر (م)] [۱۰] (قانچهلر) یازلسی مناسبدر [۱۱] اسکی کتابلرده
 (توغولفه) شکنده ده یازلمشدر (م)

کونا کون شادماندر اولوب کیجہ مزقدر کوندوزمن روزعید اضحی وروز نوروز خوارزم شاهی ایدی اما قرشو طرفده اولان کفارک روزلری روز جحیم وذوقلری عذاب الیم اولوب بزم تدیکمز سرور وشادمانلری کویا دار جحیم روزلرندن نکران ایدوب کوسه صقاللرن یولوب کویا حلیم [۱] صار باشندن [۲] قالمش جهوده دونمشلر ایدی حالا بوشادمان ایچره حایده بقدر زمان حبس اولان وندیك الحسی لعین دونما کیلری ایله کلوب الحی بوشادمانلری کوروب انلر دخی صقاللرن یولوب حیفا کیری قندیه المزدن کندی دیو تأسف چکرلردی حتی بوالچیلرک قناقبری قوم قیولیماننک ایچ یوزنده بر سرای عالیده اولوب انلره رغماً بر قاج اوده طوبجیسانلری انلره قریب قوندوروب اویله طوب وتوفیک شنلکلری ایدرلردیکم کویا مصرده نیل کیمی وسید احمد لبدوی شادمانلری اولوردی ودخی دریاده احراق اولان فرانسه نک بطورنا قلیوننت جمیع طوپلرن دریادن چیقاروب الحی کافرینک قتاقلری اوکینه علی الترتیب دزب شب وروز شادمانلرده آتارلردی اما حقا که عجایب وغرایب نقش بوقلمون عبرت نمون سر آمد طوپلر ایدی جمله سی التون کی صاری اونوب اویله سحر اعجاز مدفعلر درکم بلاد فرنکستانده اویله بر مصنع طوپلر دوکله مشدر بعده یدی کون یدی کیجہ دونما سورندن فارغ اولنجه صدراعظم فرمان ایدوب کریت جزیره سی اطرافنده هرتقدر اسکله لر وار ایسه ضبط وربط آتدیلر کم اصلا بر طرفندن در دولته قندیه نک موثرده خبری کتمه سن تا که قلمه نک ایچنده اولان جبه خانه ومهمات ولوازمات و ظهائر و خزاین وسایر آلات سلاح اوانیلری تحریر اولنجه بر کمی بر طرفه کتمه سن دیو اسکله لری ضبط ایدوب بر آدم بر قایقه کرتدن [۳] بر جانبہ کتمک محال اولوب بعده پادشاه عالمناه حضرتلرینه هر قولک دیوان کتا بلرینه فرمانلر صادر اولوب فتح نامه لر وموثرده نامه لر ونیجه بیک کونه حوادثا نلر تحریر اولمغه شروع اولنوب بو حقیرده علی قدر الامکان شکسته بسته واقف اسرار اولدیغمز بر مرتبه بر فتح نامه شکلی بر مسوداته مباشرت آتدک انشالله محله [۴] تحریر اولنور

دریان خزان جبه خانه عظیم قندیه

اولا جمله کتابان دیوان پادشاهی بر یره کلوب جمیع آل عثمانک اوجاق آغالی

[۱] ک : حکیم [۲] دوغروسی (سپارنا نندن) اولمیدر (م) [۳] (کریددن) یازلمسی دها

خوشدر [۴] ک : محلیه . س ، ط : محلده

هر کس وار قوتلرن بازویه کتروب خیمه وخرکاهلری واولری ودکانلری ودام وباملرن بیراق وقنادیللر وکونا کون تماشالر ایله والوان الوان زروز یورلرایله شهری بزهیوب هر کس ساز وسوز ولعب ولهو وعیش وطرب ایدوب شادمانلر ایدلر بلدم وبلدمد واشتدم واشتدمد دیمهلر « دیومکرر مکرر تنیهلر اولندقده عظمت خدا هر کس قندیه نك لغم ومترس وقومبره وطاش بالارندن خلاص اولدقلرینك شکرانه سنه جمله غزات مسلمین قلعه ایچنده چارسوی بازاری وجهه در و دیوارلری وسراپا سرایلی اویله مزین آتدیلمک خدا حق کیدی قندیه باغ ارم اولوب عروسک جهان اولدی واول کیجه قلعه نك جمله در و دیوارلری اوزره جمیع عسا کر اسلامده ن قدر کره یوز بیک مشعله وفانوسلر وجهه خنده ن قدر نفت وقطران وزفت ویاغ ویل موملری وبال موملری ونیجه کره یوز بیک عدد قنادیل واریسه قلعه دیوارلری اوزره آتس سزیر قالیوب اویله چراغان اولدیکم قلعه قندیه نور پر نور اولوب اخشامدن تا صباحداق طوب وتوفنك قرقر کره یایلم یایلم آتلورکن صدراعظم ودفتردار احمد پاشا ویکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا ودفتردار شاد وشام وزیر ی [۱] ملک ابراهیم پاشا وکتخدا ابراهیم پاشا وقول کتخداسی ذوالفقار اغا وغیری وزرا ومیرمیرانلر وغیری اعیان کبارلرک قوللرنده نیجه کره یوز بیک سراقه آسمانی طره فلی [۲] فشکلر وبدالوچقه نام موشقات وتوفنکلر آتوب تاوقت صباحداق فشک وقومبره لر هواده طیران ایدوب بر کونه آتس فشانلق اولدیکم اسانده پرواز ایدن مرغ هوایلرک پروباللری احراق اولوب بیخناج خاک پا که دوشوب نیجه بیک خوش طیور [۳] زمینک رمالی اوزره بر تصویر [۴] کزرلردی تا اول مرتبه هواده آتس سوزان فشکلر ریزان اولدی [۵] وجمیع خاندانلرک دام وباملری نیجه کره یوز بیک موملر وفانوسلر وقنادیللرایله چراغان اولوب اول شب مظلم کویا روز روشن اولدی وصباحیسی قلعه نك جمیع طابیه لری اوزره فلاندره ویراقلر وسسناقلر وعلملر زین اولوب ... یوز عدد قولدن جمله وزرالرک ومیرمیرانلرک ومیرلوارلرک طرف طرف مهترخانه لری چالئوب و اوقات خسه ادا اولندقدنصکره دعا وثنا اولئوب اوچر نوبت کلبانک محمدی چکلوب بعده برر یایلم توفنك و برر یایلم طوب آتلوب یدی کون یدی کیجه بوترتیب مسطور اوزره

[۱] س ، ک : و دفتردار سابق شام وزیر ی [۲] ک : طرفلی [۳] ک : وحوش و طیور
 [۴] متنه کوره (خوش طیور) اولسی ده ممکندر (م) [۴] ک : قنادسز [۵] س ، ک : فشکلر دن
 ریزان اولوردی

حسکار جامعی دروزه سنده اسب صایماسندن [۱] نزول ایدنجه یمین ویسارده سلامه دوران غازیان فقیرانه جمله یکریمی بر کیسه بذل احسان ایدوب جمعه نمازن ادا اتدکده ینه حقیر سرمؤذنانلک ایدوب ابتدا خطبه شام جنت مشام مفتیسی ... افندی خطابت ایدوب حقیر ینه بردعا اتمشمدرکه وصفنده لسان قاصر در بعدصلاةالجمعه صدراعظم قلعه ایچنده لیمانه ناظر بر سرای عظیمی زراندرزر ایله مستغرق انوار ایدوب انده ساکن اولدقده تنبیه اولندوغی منوال اوزره قندیه قلعه سنک درودیوارلری اوزره یوز بیک عدد توفنک انداز عسکر اسلام پر سلاح حاضر باش اولوب ابتدا لیمانده باشدارده هایون روی دریاده لنگر انداز اولوب جمیع قدرغعلری فلاندره لرو سنجاغ و پیراغ و علمله زین ایدوب چارمیخلرده جانبازلر رسن بازلقلر ایدوب جمیع قدرغعلرک فورلر سه لرن قرمزی فسفر و بیاض کوملکلر ایله ملبس ایدوب جمله غازیان کشتیان ملاحانلر دخی لباس کونا کونلر کیوب ابتدا قدرغعلردن جمله بر یایلیم توفنک و بر یایلیم طوب آتوب کلبانک محمدی چکمه که آغازه اتدکلرنده عظمت خدا قانده قلعه سنک جمیع درو دیواری اوزره پر سلاح آماده اولان یوزبیک عسا کر اسلام بر کره براغزندن [۲] کلبانک محمدی یه اوچ نوبت رها بولدر ب و صدای الله الله اوچ آسمانه پیوسته اولنجه جمله غزات کوچوچک قول توفنکلرینه و بیوک قول توفنکلرینه آتش اوچ کره یوز بیک توفنکلرک صدالری دخی ساکن اولمدن جمله طابیه لر و سپر لر اوزره اولان بیک یوز عدد طوبلره بر قتلدن آتش ایدنجه زمین و آسمان در درد تره مدن خالی اولمیوب عقینجه جمله غزات تکبیر محمد کتروب جهان ولوله ناک و افلاک سما چاک چاک اولدی ظن اولوب جمیع طوبلرک کله لری دریا و وزره مارطی قوشی کبی سکوب اوچاراق و قارپوز کبی یووارلناق و ککلک کبی کله لر روی دریاده و قره ده سکرک کفارک قرشو آداده یطن کیلرینه قریب طوب کله لری غواص کبی دالردی بو حال اوزره یدی کره بری بری اردی صیره اکر برآ و اکر بحرآ طوب شادمانلری و توفنک پرچنک فرحلی اولدیکم خدا حق طوب و توفنک صاعقه سندن ودخان کبودندن گویا که سواده ابر کبود پاره پاره اولوب زمینه دوشدی بوشادمانلردن فارغ اولنوب ینه اخشامه حاضر اولوب شادمانلر اولنسن دیو قول قول الای چاوشلری تنبیه و تا کیدلر ایدوب منادیلر ندا ایلدیکم «حق تعالی پادشاهمزه عمرلر ویرسین فرمان صدراعظم اولیه صادر اولمشدرکم یدی کون یدی کیجه اکر دریاده واکر بره ده دوتنمادر

[۱] ک : رفتارندن [۲] ک : براوغوردن

بر روحانجه دعا خرمنی ایتدمکه خدا عالمدر کریه ونالش وفزع وجزع ايله آمین دیوب فریاد اتمدک آدم قالمیوب الحمدلله ثم الحمدلله یکرمی یلدن برو حسرة المملوک اولان قندییه فتحنده صاغ بولنوب ابترا جمعه نمازنده بویله دعای خیر خرمننده بولندق دیو جمله غزات حدوشنا ایدوب یوزلرن یپردسروب سرور وشادمانیلر ایدوب دعاری قبول درگاه حی ودود اوله آمین (حکمت خدا) بر هفته ایچنده بو حنکار جامعی نك محرابی ومنبری ومؤذنان محافللی تمام اولوب زیر زمینلرنده مدفون اولان لاشه کفره لردن تطهیر وجمع کینسه لرده لوئات مشر کیندن تطهیر و ترمیم اولنجه دونمآه هایون ايله حانیدن سکسان پاره قدرغه ايله التون عملی و التون فنرلی وزراندرزه مستغرق اولمش باشدرده هایون ايله ابتدا جمعه کونی قپودان قبالن پاشا وکیلی اولان حانیه وزیر ی عنکبوت احمد پاشا دونمآه ايله بیله کلوب قانديه لیمانده لنگر انداخت اوله جاق محله قندییه قلعه سنندن لمان قله سنندن دونمآه هایوننه صفا کلدک دیو بر فتیلدن بیک الشمس پاره طوب آتوب دونمآه شادمانلر اتدیلمک زمین وآسمان دردر دره دی و دونمآه هایون کشتیلری دخی غزالر قوتلی اولسون دیو جمع قدرغه لرباشدرده دن بریایلم توفک و بریایلم طوب شادمانلری ایدوب آسمان نیلکون رعد وار کوم کوم کورلیوب بارود سیاه ايله ابر کبود سیاه کون اولوب آتش طوب کوبلردن کویا دریای سفید طوطشوب آتش نمرود ایچنده قالوب اویله طوب و توفک شادمانیلری اولدیکم دللر ايله تعبیر و قلملر ايله تحریر و کلک مال ايله تسطیر اولتماز بو حال اوزره قاعه دن و دونمآه کیلرندن یدی کره بری بری عقبنجه شادمانلر اولوب دریای سفید و قلعه قندییه مزع سمندر وار آتش سیاوش ایچنده قالدی اما قرشو اصنادیه اداسنده خاب دوزخه یطن کفار بو شادمانلری سیر و تماشا ایدوب دردر و نلرندن عذاب دار جیمده قالدی همان بری جاننده صدراعظم طرفندن جمیع عساکر اسلامه الایلر فرمان اولندیکم جمله پرسلاح اولوب صدراعظم ايله ابتدا جمعه ده قلعه ایچنه کروب الاى محمدی اولدیکم تا اوردوی اسلام ایچنده وزیر اعظم اوطاغندن قندییه قلعه سنه کلنجه بر ساعت [۱] یرده یر کتورمز دریا مثال عسکر ايله زمین مالا مال اولوب یوللر اوزره قربانلر طرفینده کسلوب و یمین و یسارده سلامه دوران غازیان مجاهدانلره صدقه ل احسان و الغام اوله رققات اندرقات عساکر اسلام ایچنده مردان خدا کبی شیر مردلیر (فاضل احمد پاشای وزیر ابن وزیر) ایکی طرفنه کولر جمال ايله سلام و یرده رک کدر ایدوب

[۱] ک ، ط : بر ساعتک

مدای صلات اولدوقده همان برجان علی دده نك مغاراسی ایچنده غسل اولنان چرکاب صوبندن
 قانه قانه ایچوب اول دخی علی دده کبی بزبان اولوب مغارایه کروبو قالدی بودخی غریب
 تماشادر دیوب علی دده نك تابوت شریفن بو قدر بیک غزات بارمق اوزره کتروبو
 قره شهیدک محله مقدما دفن ایتدی کمز یشل قول سلطان ایله بزم شهید اولان هندی
 بابا منصورک بآننده دفن ایدوب قبر شریفی اوزره نیجه بیک فقر الریس شریف تلاوت
 ایدوب نیجه یوز فقر الری مشهدی اوزره قرق کون قرق کیچیه قالبوب ختم شریف لر تلاوت
 ایدر لر دی رحمة الله علیه روحی چون الفاتحه حالا یشل قول سلطان و بوسوی لیز علی دده
 وحقیرک رفیق هندی بابا منصور دده حالا زیارتگاه خاص و عامدر قدسنا الله بسمه الغزیز [۱]
 حمد خدا بویله عزیز سلطانلرک خدمت لرنده بولنوب و قندیه غزاسی کبی برغزای اکبرده
 بولنوب ابتدا وره کونی کولک طرفنده جنت [۲] قپوسی نام تعبیر ایدک لری محل اوزره
 فتح اذانی اوقوماق حقیره میسر اولدی جناب خلاق عالم دخی نیجه غزالده اذاتلر و بانک
 محمدیلر چکمک حقیره میسر ایده آمین و یامعین خدای متعال حقیچون فاتح حانیه غازی
 و سعید و شهید یوسف پاشا بکی [۳] بو اذان اوقودوغمی واقعه مده کوردوم ایدیکم قندیه
 فتح اولمش حقیر المده قلمجه اذان اوقومش ایدم حمد خدا بکرمی بس یلدن صکره
 رؤیای صالحم کلوب ظهور ایدوب قندیه دیواری اوزره اذان تلاوت اتمک ابتدا بو
 حقیره میسر اولدی

بعده جمیع غزات اسلام قلعه ایچنه طشره اوردودن طشوب

کروه کروه قلعه یه کروبو بر هفتنه حنکار جامی اولان کنیسه عظیمی
 پادشاه عالمناه ایچون بر جامع بیت الله معظم ایدوب بو حقیرینه بیاض بیوردی
 شریف ایله ابتدا بو جامعه جمع اذان تلاوت ایدوب جمع مؤذنانلره رئیس بلالی
 اولوب دعاء خیر ایله جمع شهید شهادتی و حقوقن کسب ایتدی کمز افندیلر مزی و حمله
 حجاج مسلمین و غزات مسلمینی و پادشاه دین اسلامی و سردار معظم فاضل احمد
 پاشا ابن کوپرولی محمد پاشای و سائر حاضرین جماعت غازیان مجاهدانلری دعاء خیر ایله
 یاد ایدوب جمعی یتس سکسان بیک عدد حضار صغار و کبار غزات مسلمین آمین دیوب

[۱] ک رحمة الله عليهم اجمعین [۲] ک: چیت (دیگر نسخه لر نقطه یزدن) [۳] ک: سنه سنده

[۱] سنه کی (بکی) یا کیشدر دوغروسی (یلی = ییلی) اولمیلدر (م)

و دلخسته و مجروح سرکچ کردان اولوب کوسه صقاللرن یولارق و پارماقلرن بعضیلری کوزلرینه صوقراق نیجهسی بو کونی کورمیدم دیو کوزلرن چیقراق فریاد و فغان و نالشلر ایله اغلایراق قلعه‌نك شمالی مقابله‌سنده کی اون ایکی میل استاندیه اداسنه کیدوب انده لشکر انداخت اولدقلری آنده صدر اعظم فرمان ایدوب جمله یکیچری اوجاغی جمله جبه‌جیان و طویحیان و غیره سپاهیان اوجاقلری درون قلعه‌یه کروب جمیع صوقاق باشلرن ضبط وربط ایدوب جمعی مفتاحلری تسلیم اولنان قبولی وجهه‌خانلری و جبه‌خزینهلری و مغاره‌دن [۴] انبارلری و مهمات و لوازماتلرن قول قول اخذ و قبض اتدیلر اگر بو جمله کروب بلدی کمز احواللری فرادا فرادا تخریر ایله سم مجلد کتاب اولور اما بو سیاحتده تخریر آتمک اصلا لیاقم اولیوب بو قدرجه ایله اکتفا اولندی زیرا جمعی وقایعاتلرن ترقیم آتمک مقدور و میسر [۱] دکدر حمد باری تعالی سنه ۱۰۷۷ ماه ذی‌الحجه سنک ایکنجی کونی قلعه قندیه اتنده مترسه کریلوب بو آنه دک کامل اوطوز برآی اولوب کیجه و کوندوز صیف و شتاده جنک وجدال و حرب و قتاللر اولوب آخر کار سنه ۱۰۸۰ تاریخنک ماه ربیع‌الآخرینک بشنجی کونی کفار قلعه وره ایله وروب ایچرده یکر می بش کون تقاعد ایدوب ینه سنه من بورك جامذی الاولینک غره‌سنده جمعه کونی قلعه تسلیم ایدوب سک برحرا دیوب قعر کردانه [۲] کتدیلر والسلام (اما حکمت خدا) قلعه فتحندن مقدم بزبان علی دده ایله مشرق اولدقده حقیر سؤال ایدوب سلطانم انشالله قلعه نه زمان فتح اولور دیدیکمده اوطوز ایکی دیشم چیقاردیغم اوطوز ایکی آیه دلیلدر بعدالفتح بنم جنازه‌مده بولنوب بی غسل ایدوب یشل قول سلطان یاننده دفن ایله دیو نطق بیوردقلری بونک اوطوز ایکنجی آینده فتح اولنوب بعدالفتح روح تسلیم ایدوب جمیع غزات مسلمین جنازه‌سنده حاضر اولدقده حقیر مغاراسی ایچنده جسد شریفن غسل ایدرکن عود و عمبر و زعفران و بنفشه و کلاب قدرت رایحه لرندن دماغم معطر اولوب جمیع فقرای مجاهدان توحید و تذکیره مشغوللر ایکن همان مرحوم علی دده‌نک جسد شریفن غسل ایدرکن صدر شریفی اوزره قرمزی خط ایله «مغسول و مرحوم و مغفور» لفظلری ظاهر اوله دوشوب جمیع عاشقان غازیان بوخطی کوروب سبحان‌الله دیوب عالم حیرتده قالیدلر حقیردخی علی‌العجله تجهیز و تکفین کوروب یتمش ردن آب زمزمی کفتلر کلوب جمله‌سنه علی دده‌نک [۳] وجودن صاروب صارملیوب برتابوت ایچره قیوب یوز بیک غزات مسلمین نمازینه حاضر اولوب

[۱] س، ک: مقدور بشر [۲] (قمر کردابه) اولوق ممکندر [۳] ک: دده سلطانک

غازیلر صلح بوزولدی هر کس مترسلی مترسلرینه کیرسینلر « دیو تنیه و تأکید اولندقده جمله غازیان مجاهدان یاربی بونه بلای عظیم اولور دیو هر کس قبر عذابندن خلاص اولمشکن ینه مترسلرینه درلکلرندن کروب آماده دوردیلر اما کوروزده [۱] برکافر یوق درحال صدراعظم رهن اولان کافرلردن بونه حالدر وبونه کونه قرمزی پاپا بیراغی در دیو سؤال اولندقده انلرده نسنه [۲] یوقدر اکر صلحه مغایر بر شیشمز وار ایسه بزى پاره پاره ایلک انجاق قلعدن بکون چیقوب سزه تسلیم اتدیکمز محله بزم صانمارقه مز سنجاغی ایله قلعه تسلیم آتمک ناموس ایدوب بیزه قزل الما پاپاسی بوقدر زمان امداد ایتیموب شمدی بز سزه قلعه وره جک محله بو اون پاره قدرغه ایله بابا بیراغن کوندرمش بابایه رغماً بزده آنک بیراغن سیزه قارشو دیکوب وطوب شنلکلری ایدوب آنک بیراغیله سیزه قلعه وره لم دیو بیراق دکدک وسزک قلعه ایچره رهن پاشا واغالیرکیزی قرشو ادایه کوندردیکمزک اصلی اولدرکه بزم جمله اموال و ارزاقلریمز شمدی قرشو اداده داغلر کبی یغلمشدر بوکلن اون پاره امداد بابا قدرغه لرن سزک جزایرلی وطونسلی و طره بولوسلی یوز پاره قلیونلر ایله هنوز سیزه امداده کلورکن بوپاپا کمیلری انلره راست کلوب بونلر چقا چقا استانیده اداسنده قرار ایتیموب بوقندیه لیانته دار دوشدیلر بزده مارناره [۳] جزایرلیدن خوف ایدوب قرشوده کی مالز جزایرلی اورماسن دیو رهن پاشالری و جمله اغواتلری یصاچی کبی علی العجله قرشو جزیره یه کوندردک یوقسه قلعه الله سیزه مبارک ایله بو توفنک شنلکی ندر درسه کز جمله مز مزارلریمزه واروب و داغلمشه زیارتلری ایدوب شادمان اتدیکمزدر دیو عیسی و مریمه یمیلر ایتدیلر حقیقه الحال او ایله ایمش خبرک صحتی آلتوب جمله غزات ینه مترسلرده اول کیجه قالب ارتسی کون

سنه ۱۰۸۰ ماه جمادی الاولینک غره سنده

یوم جمعده قوشلق وقتنده جمله التی بیک التیوز التمش التی عددقلعه و سائرجه خانلر و سائر خزائن و مهمات انبارلرینک جمله مفتاحلرن و کیل پادشاه عالمنه اولان فاتح قندیه فاضل احمد پاشایه مفتاحلری تسلیم ایدوب جزالی وقودانلری جمله اعیان کبار ایله و دالشوب کیده جکلرنده قرشو جزیره کوندردکلری رهنلریمز اولان پاشا و اغواتلرک یلرینه قرق عدد قپودانلرن دخی قلعه ده رهن آلیقوب جمله کفار شکسته بسته مکسور البال

[۱] ک: اما کورینور یرلرده [۲] ک: بر شی [۳] ط: بارباریه [دیگر نسخه لر نقطه سزدر]

يكرى بش كون مهل ورد كده جمله غزات «دولتلى وزير اوتهدن بروقانون سلطانى بونلرده مهل
 وچ كوندرا وچ كوندن زياده مى خالف قانون پادشاهيدر بونلري يكرى بش كونده قلعه دهه طوپ
 و بوفنك و جبه خانه قومىوب جمله سن كهيلره طشر لر» ديو فرياد ايتدكلر نده بروجهه فريادلرى
 مسموع اوليوب يكرى بش كونده قلعه نك ذى قيمت اسباب واشيالرن و جيمى كرانها اولان
 آلات سلاح و جبه خانه لرى و محبوب و منقش سر آمد طوپلرن و نيج، كره يوز بيك كلهلرن
 كله كله طشيوب و جيمع صغير و كبير عورت و اوغلانلر كهيلره قرشو استانديه [۱]
 داستنه طشر كن مكر قايونلره طوپلرى قور كن قونال [۲] نام ايللردن طوپلر او [۳]
 كهيلرينك ايچيه اوچوب قرشو طرفه كيدر كن اوچ پاره كهيلرى بو قدر بيك عورت
 و اوغلانلر يله دونه دونه اول اوچ پاره كهيلرى غرق اولديلر اويله بوزولوب تارمار اولمش
 پريشان حال كهيلرى وار ايديكم ايچنده اصلا جنك جيسى اوليوب و كور كيجلرى قاليوب
 ييكى كهيلرى دخى عورت و اوغلانلرى ايله غرق اولديلر و جيمع تجملات مهملات
 چيلانلرى نالامال ايكن قره يه وورديلر و بعضى سولطات كهيلرى [۴] دولدوروب انبار اغزلر-
 سندق يوكلادوب بو فرانسز كهيلرى [۵] دونشمس [۶] كهيلرينك اورتاسنه آلوب يلكن آچوب
 اوچر اوچر كهيلر بو حال اوزره قرشو استانديه داستنه كچرلردى بو حال اوزره
 يكرى بش كون تسم اولوب يكرى التيجى كون اون پاره مكمل دونشمس قدر غه لرايله
 ليمانه كروب لئكر انداخت اولدقده عسكرا اسلام ايچره بر كفت و كو اولوب
 فاعده كى كفاره ريم پاپدن براغيه اون عدد امداد گلش ديدكلر نده قلعه ايچنده كى رهن
 اولان پاشا لره بنوك اصلى ندر ديو آدم كوندردكلر نده رهن پشالردن و اغلردن نامونشان
 و ليوب مكر قرشو آدابه جمله رهنلرى كتور مشلر بره اصلى ندر در كن و كفارشمدى
 لرغه لريمزه جنرالز و بكرانه لريمز ايله بنوب كيدرز در كن همان آمدانى قزل طابيه
 وزره بر كوچك قرمزى قزل الما پاپاسى بيراخى ديكلوب قلعه ايچنده بر يازوژ و غريو
 فرياد صداسى ايچره بريايليم طوپ و توفنك صداسى شنلدى اولوب دندان بدنلر اوزره
 ر كفاز كورنمز اولدى مكر اول كيجه بزم قلعه ايچنده اولان اسير امت محمد يمزله رهن
 لشلرى و اغلرى قرشوا دايه كچير مشلر بو حاله و بو پاپا بيراخى احواله عسا كر اسلام واقف
 سرار اولنجه عظمت خدا جيمع اوجاق اغلرى و اوجاق چاوشلرى ندا ايدوب « بيه

[۱] ك : استانديه [۲] ك : قونال : ط : قونال [۳] ك : نسخه سنده بو (او) كله مى
 و قدر (م) ، ۴ ، ۵ : مناسى (كيلرن) اولفدر (م) [۶] ك : بو فرانسز كهيلرى دونشمس

[۱] و بیوه ۲. و نیکشیک و خطرناق و دور و بناق [۳] و بتانیان [۴] قلعه لریمزدن تاسزک قطور قلعه کیزه و ارنجه و سزک رشنا [۵] قلعه کز باغلیزیه و ارنجه علاقه کز او لماسن «دید کده جمله کفار باش اوستنه او یله اولسون دیو بو حال اوزره ینه فاتحه اوقیوب طرفیندن او چیوز الشمس آلتی ماده اوزره کامل آلتی همته کشا کش و مشاوره عظیمه اولوب جمله مواد لر سجلا تاره و نصعه [۵] ترقیم اولنوب وزیرا عظمه عرض اولندی آنلر دخی بو صلح و صلاحی قبول ایتدکلر نده صدراعظم مکرم مدبر [۷] فرمان ایتدیکم تیز مشاوره صلحه چیقان کافر لری جمله کوز حبسنه قویوب رهن دورسونلر دیو فرمان کلوب بزم رهنمز دخی ایچرویه کیده فرمان آصفی اولدقده یاییلی آرسلان پاشا زاده میر میران بیر پاشا و سپاه او جانندن التی بلوک اغاری و یکچیری یان زمره سندن الی دو قوز محمد اغا و الحاصل جمیع او جانندن برر اغا قلعه ایچنه رهن کروب جمله مستوفای قناقلر و روب اما تعینات ورمکه افتد ارلری اولیوب بو اغاو تر ایچری کررکن بو عبد کتر کلک طرفنده کی یصی طایبه وزره دل قلیج اولوب اتر بو عبد کتره قندیه ک فتح اذائن اوقیوبانی میسر اولدی الحمد لله هذا من فضل ربی جمله اغوات رهن انار و پاندر ایله حتم ایچری قلعه کرد کده ثم الحمد لله طرفیندن جنث و جدال و حرب و قتال منع اولوب اورتالقی آسوده حال اولوب طوب و توفنک و قوم برلرک صیت و صدائری منقطع اولوب جمله مخلوق خدا امن و راحتده اولوب تکرار قلعه دیوارلرینت طایبه لرینه و جمله بر جارینه تکرار بیاض بیراقلر دیکلر جمیع غزات مسلمین میدان عرصاتده بنی آدم صور اسرافیل کونی نیجه یردن چیقارلر سه جمله غزات دخی او چنجی یلدنصکره مترسلرندن باش کوستروب چقدار قلرنده جمله سجده سبحان ایدوب غزات مسلمینلرک مرده دللری حیات بولدیلر (اما حکمت خدا) بر کون ایمانلق اولوب جمله کفار کیلری قلعه البته کره مه دیلر اما ینه وار قوتلرن بازویه کتروب قرق پاره قلیونلری قلعه البته هراس [۸] جان چکرک یناشوب صندال و قایق لرایله اسبابلرن تشماغه [۹] شروع ایتدیلر اما چوق کفار غرق آب اولدیلر الحاصل صدراعظمین بر ای مهل استه دیلر صاحب دولت کوچیه خاها خاه [۱۰]

[۱] ک: زیشتا. پ: رسبا ط: دشنا [۲] ک: نیوه. ب: بیوه [۳] ک: دورونیاق. پ: دور و بناق. [۴] ک: بتانیان پ: بانیاق [۵] ک: زیشتا [۶] دیکر نسخه لرده یوقدر دوغروسی (بطبته) اولوق ممکندر (م) [۷] ک: صدر اعظم مکرم ارسطو تدبیر [۸] س، ک، ط: خراش [۹] ک: طاشیماغه [۱۰] ک: خواه ناخواه

وقراده اولان حلبده و قدسده و شامده و جمله یوللری بکرده پاپاسلری میز و بارزکانلری میز اصلارنجیده خاطر اولماسن سزک سزده بزم بزده قانون سلطان سلیمان اوزره [۱] اولسون « دیدکلرنده همان حقیرک قراری قالیوب » امدی اویله ایسه سلیمان خانک کلشنی [۲] قلعه سن بیزه ینه تسلیم ایدک « دیدیکمده جمله » آفرین اولیا چلبی اویله اولسون « دیدکلرنده ابراهیم کتخددا پاشا ایتدی « هله اوبر بی حاصل و بی نفع قلعه جکدر » دیدکده ینه تکرار فاتحه تلاوت اولنوب کفارک جمیع رجالی حیز قبولده واقع اولوب ابراهیم کتخددا پاشا ایدر (سزک هر رجالی بکر قبوله کچدی اما بزم دخی صلحمز بویله اولسون کم عبدالرحمن پاشا قرداشمز دمن بیوردینی کی آق دکزده امن و امان اولسون و سزک کمیلری بکر آق دیکزک عرب [۳] یقه سنده کز مه سن سزک ضادده و سنه بیک [۴] واسپلت و قوروباغه [۵] نام کورفرلی بکر [۶] اسکله لرنده بزم ینه امینلری میز اوطورسون سزک ضادرا قلعه کز جانبلرنده بزم نادن قلعه سی و صدوورنه و باقرحسه [۷] و برموتیک [۸] و سد اسلام و پولیج سک [۹] وورنه و او بورحاس [۱۰] و قریم [۱۱] و سبن [۱۲] و کنین [۱۳] و استورویچا [۱۴] و قرقه و اسفرا دین [۱۵] و قیر [۱۶] و قنقرا [۱۷] درکیم [۱۸] و راقب نیجه [۱۹] و قورلادو [۲۰] و درلس و وورلقه و اودونیه [۲۱] و لقا و بهکه و قوربا [۲۲] و قوسدا نیجه و واحک و جنبه و رولوق و هلوئه [۲۳] و عله قوح [۲۴] و قره اورمان بزم کلش [۲۵] سنجاغنده و راحه [۲۶] سنجاغنده و قرقه سنجاغنده و هر سک سنجاغنده اولان یتش التی پاره قلعه لریمزده و الحاصل بوسنه ولایتی دفتردارلنی دفترنده جمله یوز طقسان دورد پاره قلعه لریمزک حدودنده کی ولایت خروادستانده اصلا علاقه گز اولماسن بز انلری جمله عمار ایدرز و هر سک سنجاغنده کووه [۲۷] و قومبور و قلوبوق و رثبنا

[۱] ط: سلطان ساپان قوی اوزره [۲] ک: قلس [س نسخه سی (کلیس) اوقونه بیلورم] [۳] ک: ب: غرب [۴] ک: سبته نیک . ط: سنه بیک [۵] ک: فوروناغه . ط: قورباغه [۶] ک: کورفرلی بکر [۷] ک: نافرنجسه [۸] ب: زهوسک . ک: رمونیک . ط: رمونیک [۹] ک: پولیج نیک [۱۰] ب: ابورچاوش . ک: و بورچاویم [۱۱] ک: فرین . ط: قدم [۱۲] ک: ط: سبن [۱۳] س، ک: ط: کنین [۱۴] ک، ط: استورویچا [۱۵] ک: اسقرارین [۱۶] ب، ک: قین [۱۷] ب، ک: قینقرا [۱۸] ب، ک: وایم [۱۹] ک: راقب نیجه [۲۰] ک: ویش . ب: ودرسن [۲۱] ب: اورونیه [۲۱] ک: قورنا [۲۳] ک: هلوکه . [۲۴] ب: عله فرج . ک: عله موج [۲۵] ک: کاس [۲۶] ک: راجیه . ط: رانجسه [۲۷] س، ک: نووه

عسا کر اسلام ایچندہ بر سرور وشادمان اولدی اما ملعون کفار بویله رجا اتدیکم تا بز قلعدن چقنجه [۱] ینه جنکمز جنکدر دیدکده بزم سرکارده اولاندریمزده اشغی قومیوب اولیله اولسون دیوب کافره رخصت وروب ینه روزمره عظیم جنک وجدال و حرب و قتال اولوب بر یاننده [۲] قاعه طابیه لری اوزره بیاض ویره بیراقلری و بر یاننده [۳] کافرلر و مسلمانلر ایچرییه و طشریه کروب چقماده ینه کرما کریم جنک و آشوب اولوب بو قدر آدم شهید اولماده جمله عالم خلقی عالم حیرتده قالوب بونه کونه صلح و صلاحدر دیو کتخدا ابراهیم پاشایه شتوم غلیظه ایدرلر ایدی و ملک ابراهیم پاشا و عبدالرحمن پاشایه و ذوالفقار کتخدایه خیر دعالر ایدرلردی حتی بو صلح اثناسنده صدراعظمک چالچی مهتر باشیلغندن چیقوب سردن کچدی اغاسی اولان یوسف اغا و نیجه بیک عدد کزیده غازیلر بو صلح آره سنده جمله حر شهید اولوب آز قالدیکم بر فترت عظیم اوله ینه بویله ایکن طرفیندن نیجه یوز لغملر آتلوب و نیجه بیک قانلر صاحبوب وینه روزمره چادرلرده کونا کون مشاوره لری ابراهیم پاشا کفارلر ایله ایدوب ینه کرما کریم غوغا و جنک وجدالار اولوب کاه ابراهیم پاشا کفارک سوزلرینه و کاه کفره لر ابراهیم پاشانک سوزینه قائل اولیوب بو کونه شتر کر به [۴] معامله لره اصلا کسه نک عقلی ارمیوب و یوز سنه معمر اولمش آدملر بویله صلح کورمیوب عالم حیرتده قالمشلردی خلاصه کلام بو حال اوزره کامل بر هفته کشاکش طرفینده [۵] مشاوره لرده ایکن کونا کون نبرد عظیملر اولوب بر کون ینه کفار مشاوره لرنده بو کونه رجا اتدیلرکم « سزک اسلامبول غلطه سی ایچره بزم بر ارغیون [۶] کنیسه مزوار ایدی احراق اولماغه حالا معطل دورور آتی اولکنندن اعلا عمار ایدلم و سزک زندانکزده اولان بزم وندیکی خرسنیاں اسیرلریمز بزه جمله ویرک » دیدکلرنده همان عبدالرحمن پاشا « بزم یکر می یدی ییلدن برو سزده اولان اسیرلریمزی بزه ویرک » دیدکده کفارک نطقه بحالی قالمیوب « نوله یزده سیزه مسلمان اسیرلرینک یکر می یلدن بروسن ویره لم امانسزک جمله اسکهلریکیزده بزم بالیوزلریمز و قونصولوز و قونجولوز لرمن اولکی کبی اوطورسن و بزم بالیوزیمز پادشاه اسلام دیواننده فرانسه بالیوزینک اوست یاننده اسکمله ده اوطورسن و اسکهلریکیزده

[۱] ط : چقینجه . ک : چقنجه دکن (چقینجه یه دکن) (۳،۲) نسخه لرده هپ بویله ایسه ده (بر یاننده) اولسی دهنا مناسبدر (م) [۴] ک : شوش و کر به [۵] ک : طرفیندن [(و طرفین) اولسی دهنا مناسبدر (م)] [۶] ک : ارغنون . ط : ارغیوت . ب : ارغیوب

سزک لکزدن سلطان سایم ثانی آلدقده اطرافنده بر آلیکسک [۱] جزیره قومادی شو بر سوهدی و قرومبوسی [۲] واسپرلوققه جزیره لرینی سیزده قوماق احتملز یوقدر « دیدکده دفتردار ملک ابراهیم پاشا ایدر » بیز [۳] انشالله تعالی بز چوقه ادرینک ایکیس دخی فتح ایدرز « دیوب قالقنجه ابوالخیر ابراهیم کتخددا پاشا » اویله اولسون سوده واسپرلوققه وقرانیوسه اذالری سزک اولسون « دنجه یکیچری اغاسی عبدالرحمن اغا ایله قول کتخداسی ذوالفقار اغا ایتدیلر « یابو نه کونه صلح اولورکم بو اوچ پاره جزیره لر کافرده قاله و سوده جزیره سی کرید جزیره سنک قاربنده [۴] ایکن کافر النده قاله بو جزیره کرید نیجه کافر الندن آلمش اوله لفظاً آندی ومعنی [۵] آلماش اوله « دیدکلرنده ابوالخیر ابراهیم پاشا ایدر » صاحب دولتک سوزی بنده در اول اوچ پاره آدالر کافرده قالس ، دیدکده همان جمله کفار سرورلرندن شاقالرن هوایه آتوب شادمان اولدیلر جمله مشاوره خلقی بیدرمان قالب غش [۶] اولدیلر بو سوزدن صکره کفار حظ آتدکلرندن « سزک دخی نه رجا کز وار ایسه قبول و مقبولز اولسون » دیدکلرنده یکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا « مصر یولی دریاسی ایچره بزم حجاج کیلری جمله آق دکرده امن و امان اولسونلر » [۷] دیدکده جمله کفار « بزم [۸] بوغمز اولسون آنلر مصره و شامه و شام طره بلوسنه و مغرب طرا بلوسنه واروب کله لری بزم عهده مزده اولسون » دیدکلرنده همان ملک ابراهیم پاشا « مانیه ولایتندن و ایاموره و قطور قیلرندن و آق دکر ایچره اولان آدریمزدن [۹] جمله ال چکلب بیت المال مسلمینه کومروک ورمکه عناد و مخالفت آتمک » دیدکده جمله کفار سمعاً و طاعة دیوب یکرمی عدد حاده آنلرک رجاسی واللی آتی عدد ماده بزم رجا ریمز طرفیندن مقبوله کچوب فاتحه اوقنوب

سنه ۱۰۸۰ تاریخک ماه ربیع الآخرینک ایشنجی کونی (الصلح خیر

و الصلح سیدالاحکام) دیوب

صلح و صلاح ایله قلعه نک جوانب اربعه سننده وره بیاض بیراقلری دیکلوب [۱] ک اکسک [س نسخه سی نقطه سز ایسه ده (ایشک = ایلشیک) اوقونه یلورکه دها مناسبدر (م)] [۲] ک : قرومبوسی [۳] س ، ک ، ط : بیره [۴] ک : قارنده . ط : قوربنده (قربنده) [۵] ک : اما معنی [۶] دوغروسی (غشی) اولدیلر (م) [۷] بو افاده ک نسخه سننده شویله در : مصر یولی امن و امان اولسون و حجاج مسلمین کیلری جمله آق دکرده ، این و سالم کتسونلر کتسونلر [۸] ک : اول بزم [۹] ک : اطه لر لیکزدن

قلعه‌ی قوت بازومزله آرز بعدد اول سوده و اصپرلوقه و قرامبوسه آدلرنده سزك نه علاقه كز قار و استدیلم [۱] و كورفر و تراكلسو و كفالونیه و قطور و اسلیت [۲] و سبه نیک و ضادره قلعه لرن دخی بامرالله تعالی فتح آدیكمز یقین زمانده كوررسز و سزك پای تختكز اولان ونه دیک شهرن دخی آلوب ولایت اسلامییه ضم و الحاق ایدرز سزك بزم طوپر قلدردکی سوده قلعه سنده [۳] و لیمانده علاقه كز یوقدر سز نزا کتله مقدم تاریخ ایدوب بزم دیو سوده یه [۴] زراعت ایچون طوپراق استیوب رجا ایدرز دیرسكز قاتلك شورادن كیدك بویردن [۵] یوخسه انشالله صباحن سزك كوزلریكزه بر كورینه جك وار « دیه بوکافرلی ابراهیم پاشا قوونجه همان جمله كفار امان سلطانی دیوب یوزلرن یره سروب صلح و صلاحی یجه استرایسكز او یله اولسون دیو یلو ارووب رجا آندوكلرنده دفتر دار ملك ابراهیم پاشا و یکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا و قول کتخداسی ذوالفقار اغا یوکلرن یوقارو بالاییه قیوب اوچ استغنا طرفنده اولوب ایتدیلم » بوماعون كفار ایله بویه صلح اتمك محالدر تیز چادرلری بوزسونلر و کرما کریم یورویشلر اولسون « دیدکلرنده آلت ملاحظه ومع الکراهه بر قاچ چادرلری بوزوب پاشالر قاتقوب کیدر شکلی اولدقلرنده همان كفارک عقلاری باشلرندن کیدوب جمله وزرالرك ایاقلرینه دوشوب یوزبیک کونه رجلر ایله دیلر وینه چادرلری قوردیلر و مشاوردییه دوردیلمر ومدارلیجه سوزلره مباشرت ایتدیلم » مدد سلطانی قلعه اصلا علاقه من قالماسن جمله جبه خانه و خزینه سی ایله پادشاهه تسلیم ایدلم و مذکور اوچ عدد آدلریمزه جزیره کیددن التیشر [۶] میل طوپراق استمیلم و اول اوچ عدد جزیره لرك لیمانلرنده بیله علاقه من اولماسن حتی سوده لیمانه سزك و بزم کیلریمز یناشوب لنگر براغوب ینه لیمان سزك اولسون و لیمانده اولادینمز بالقرک عشر سلطانیسی بیله سزك اولسون کم حانیه قلعه کز قوللرینک اقلاملری مالی اولسون اما لطف ایدوب آل عثمان برعنقا پادشاه ذوالاقتدار جم جناب پادشاه حرمین و عراقیندر بومذکور اوچ پاره آداجقلم بزم اولسون آندن ماعداسی سزك اولسون « دیجه همان عبدالرحمن پاشا ایدر « بیردملعونلر شوقبرس آداسن

[۱] س : استدیلمر [نقطه سزدر (استندیه) اولمی مکنندر (م)] [۲] س ، ک : اسپت .

ط : اسپت [۳] ک : قلعه مزده [۴] ک : سوده یه [۵] ک : بورادن [۶] یوقریده (الیشمر) دییه

کچمشدی ظن ایدرم که بوراده کی (التیشر) کله سی دوغرودر (م)

درفتح كلام ابراهيم پاشا برای صاحب قلعه قندیه

ابتدا ابوالخیر ابراهیم پاشا ایتدی « شمدنکرو سزدن بر شافی جواب و خبر استرز بور هفته دن برو سز بوقایقر ایله آجی صو کنارینه کلوب کیدردیکز و بو قلعه اوزرینه نه ایچون بیاض امان ببراغی دکدیگز » انلر دخی ایتدی لر بارشماغه کلدک « دیدکده ابراهیم پاشا ایتدی « نه کونه بارشماغه کلدیگز بیزه همان بر پراوجه [۱] دوغرو خبر و یرک » دنلکده انلر دخی ایتدی لر (در بیان مشاوره کلمات کفار حیله کار) « واللهی اوللرده سیزه بر ایچیمز کونده روب طماش [۲] داغندن اوته سی حایه طرفلری سزک اولسون طماش [۳] داغندن بری قندیه طرفلری بزم اولسون دمندک کچن سنه ایچیمزی قووب حالا حایه قلعه کنز ایچره ایچیمز محبوسدر اما شمدی قندیه سیزه وره لم اما سزدن رجا و تمنامز اولدر کم سبه نیکده [۴] واسلبده [۵] وضادره و مارینه و ریجسه [۶] و ماندالینا و قاقمین نامان قلعه لری مزده سزک بوسنه وزیر ی طرفندن برر کومروک امینلریگز او طور و بر کومروک مالی تحصیل ایدر لر سزک دخی جمعی بندر اسکله لریگز ده مثلاً مصر اسکندریه سنده و عکه و صیده و روت و شام طرابلوسی و حلب و اسکندرون و الانیه [۷] و از میر و الحاصل جمیع اسکله لریگز ده دوستلق ایچون بزم بر ربالیوز و قونصلوز و بکزاده لریمز او طور لر [۸] بزم دخی بو قندیه قلعه سی ایچنده بر بکیمز او طور سون و لیمان قربنده بر محله [۹] بکیمزک توابعات و لواحقاتلری سا کن اولسونلر و بر رجامز دخی اولدر کم بزم صوده قلعه مز بر جزیره طاشلق یرده در اصلا بر زراعت ایده جک یری یوقدر و اطرافی دخی بی حاصل یرلدر و اصپر لوقفه [۱۰] آدامز و قرامپوصه [۱۱] جزیره مزده دخی اولیه زراعت ایده جک یرلر یوقدر او جی دخی سنکستان و بی حاصل یرلدر سزدن رجامز اولدر کم بوذ کر ایتدی کمز اوچ پاره ادا لری مزه کرید ادا سندن انلره قرشو یرلرده لایشر میل طولاً و عرضاً طو پر اقلر و یرک زراعت اتسنلر دوستلغ کزدن کسلیله سنلر اشته بر رجا و تمنامز بودر « دیوب خاموش باش اولدی لر (جواب ابراهیم پاشای ابوالخیر) ایتدی « امدی معلوم اولدی کم ینه سز قلعه ورمیوب عوق و تأخیر آتمک چقمش سز انشالله بز

[۱] ط: بر پراوجه [۲] س، ک: طماس [۳] س، ک: طماس [۴] ک: سننه نیکده (شبه نیکده)

[۵] ک: اسکیده . پ: اسکنده [۶] ک: پر نجسه [۷] ک: الاثیه (علائیة) [۸] ک: ن

او طور لر [۹] ک: محله [۱۰] ط: اصپر لوقفه [۱۱] ک: قرامپوصه

کلوب کیدرلردی تا کہ دوردنچی کونی اولدی آنی کوردک علی الصباح قلعه نك منهدم اولمین قزل طایبه بورنده صدر اعظم قولی طرفنده بر عظیم بیوک بیراق دکدکلرنده یکیچری اوجاغنه قلعه ایچندن اون عدد بلای باشلی و قره شاقالی محتشم قپودانلر چیقوب وزیر اعظمه خبر اولوب آنلر دخی ترجمان باشی پناوت نام کفره بر نفر قپوجی باشیسی ابله قپودان پاشایه کتدیله قپلان پاشا و حلب والیسی ابوالخیر ابراهیم پاشا کلکدن صدر اعظم قولته کلوب یکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشایله قول کتخداسی ذوالفقار اغاسرایلری اورتاسنده کی میدانده کفره لر ایچون بر چتر ملمع قوروب انده قوندروب روزمره الیشر عدد مرتبانی [۱] طعام مسک سکری طاشنوب آج کوپکلر کبی یرلردی حتی آجلقدن چقمش کفارلر بویله مسک و معمیرین طعاملری ینجه برقاچی اسپاله اوغرایوب افساد معده ایله خسته اولوب قلعه یه کتدیله بو کفره لر اوچ کون ضیافتدن صکره ابوالخیر ابراهیم پاشا و قپلان پاشا و عبدالرحمن پاشا و قول کتخداسی ذوالفقارا و زغرچی باشی احمدا و جمله سپاهیان اغالری و هر اوجاق اغالرندن برر اغالر تعیین اولنوب و نیجه امور دیده و کار آزموده مسن و اختیار ایش کورمش و نیجه فتوحاتلرده بولمش آدملر مشورت اتسنلر دیوب تنیه و تأکید اولنوب جمله آدملر و جمله صلحه چیقان کفره لر والی حلب ابوالخیر ابراهیم پاشایه تسلیم اولنوب آنک رأی و تدبیر احسنندن خارج بر مصلحت کورلیه دیو فرمان اولندی ابراهیم پاشا دخی قلعه متقابلنده [۲] قوشاقلی منصطر قربنده بر طویدن محفوظ یرده ابراهیم پاشا بر مشاوره خیمه سی قوردیکم جمله زراندر زر اطلس و دیبا و شیب و زرباف ایله بر نقش بو قلمون چتر ملمع قوردیکم کویا سرا پرده سلیمانی ایدی و یکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا و دفتردار ابراهیم پاشا و قول کتخداسی ذوالفقار اغا آنلر دخی نیجه کونه بارکاهلر و خیمه و خرکاهلر قوروب سائر اغواتلر دخی منقش کونا کون زیبا چرکه لر قوروب کفارلر ایله مشاوره اتمکک مباشرت اولندوقده ابتدا ابوالخیر ابراهیم پاشا یوز عدد کوموش صخونلر و یوز عدد فغفوریلر و مرتبانیلر ایله بر ضیافت عظیم اتمشدرکم قندیه التنده بویله قندنباتلی مسک طعام نیموب بلکه اسلام بولده بیله تناول اولنماشدر بعدالطعام جمله کفاره برر امان مقررله لرین کردانلرینه باغلیوب امانمز اماندر صفا کلدیکز و خوش کلدیکز دینلوب بووجه ایله کندولرینه امان ویرلدی

[۱] ک : صون [۲] ب ، ک : مقابلنده

بی صواب ایدر لرکن (حکمت قادر قیوم) صدر اعظم قولنده قره قطار [۱] ناملی بر
 مفرت عظیم طومرزه آتس ایله ییجه بو مذکورون ملاعینلرک مشورت اتدکلری قبه عالینک
 تانک کسراسنه طوپ کلهسی اصابت ایدنچ. اول قبه عظیم منهد اولوب مشاورده اولان
 ملعونلرک یتمش اوج غدد بلای باشلیری اینه کول قوربنغاسی کبی یام یاحی باصدرما مثال
 طاشلر التنده بصدیریلوب قالبوب و بر قاچ یوزی مجروح اولوب قلعه ایجره دیبهک بر
 فرغ و جزع و و اوایل واقع اولوب درحال باش پاپاسلری جمیع رهبانلری باشنه جمع ایدوب
 « بیه مدد قلعه هان تورکه وره ایله ورهلم اندن هر بریمز دیاریمزه کیدهلم همان بدنلر
 اوزره امان ای آل عثمان دیهلم یوخسه دولت عیسی بزدن تقدیر زماندر یوز چویروب
 مریم انامز انجمنشدره دیدکده همان اول آن برقیغه بر قاچ برمنان کفره لرک اشهلرن
 قیوب لب دریاده اولان متریس لریمز اوکلرندن بر طوپ منزلی الارقه یرده بر کافر قاینی
 کچوب بیاض بیراقلر دیکوب آچی صو باشنه واروب یاناشدیلر اما بزم عسا کر اسلام
 طرفدن آنره بر کسه رغبت ایتیموب یانلرینه واریموب کرما کرم کوز آچدر میوب
 جنک و جداللر اولماده همان قایقندن بر قاچ کفارلر بیاض بیراقلریله بلا سلاح عربانآب
 دریاده اولان بوستانجیلره چیقوب امان ایله بز بارشصاق کرک وار بیزه بر خبر کتر
 دیدکلرنده باغبانلر ایدر بز بارشماق استهسک دخی کچن یل بارشردق اما یارن او برکون
 یورویش ایدوب بوقلعه قلیج ایله کافرلرینی قیره قیره آرز دیدکلرنده خاه نا خاه بوستانجیلره
 ییجه ماللر وروب مکر بوستانجیلر یکیچری اناسی عبدی اغانک کتخداسی سمن محمد اغانک
 بوستانجیلری ایتمش آنلر یکیچری اغاسنه کلوب اغا دخی صدر اعظمه واروب احوالی
 اعلام ایدوب صدر اعظم چاوش باشی و صو باشی و قره قولاق احمد اغالره وارک کورک
 شو کافرلر نه دیرلر دیو کافره کوندروب بوزلر دخی مال کلامی کافرلر دن خبر آلوب
 صاحب دولته کفارک صلحه رغبت اتدکلرک خیرن ویرنجه بیه شو کافرلری وورک قیرک
 قووک انشاء الله تعالی بز قلعه بو کون [۳] یورویشه آرز دیو بو خبرینه کفاره کلوب
 کفار بی تاب و بی مجال و خائب و خاسر کرو قلعه لرینه کتدیلر علی الصباح ینه اول قایق
 بیاض بیراقلریله کلرکن آردی صیره بر قایق دخی نمایان اولوب تا کوچک قلعه آلتنه
 واروب انک محافظی اولان ولی پاشا یاننده بر قایق قالبوب بریمی ینه دونکی یرده آچی صو
 کنارینه یانשוב ینه قودیلر الحاصل کامل اوج کون بو حال اوزره کفار خائب و خاسر

وزیر و یتیمس میرمیران و یوز بکرمی عدد میرالوزک جہاسی اوقات خمدہ طبل و نقارہ و تفریر و سوزنا و زیل ہم ایلہ کونا کون جنکی حریریلر ہر بار ہنوز چالغہ باشلدی اما مقدما اصلا بر قولده طبل خانہ چالغازدی اما ایچردہ کفار ہر بار کونا کون تورمپتہلر وارغنون و ناقوسلر چالغوب شادمانلر ایدوب صداسندن دورولمازدی اما بو محالدرہ کفار ہر بار اولقدر لوطریان بورولرن چالیوب شادمانیلر آتمز اولدی بزم جنک حریریلریمز چالغہ باشلینجه عسکر اسلام بلدیلر کم شمدنکرو کفارہ هجوم ایلہ یورویش آتمک مقرردر دیو جنود مسلمین ایچرہ بر سرور و شادمانلر حاصل اولوب قوت قاصر دلری زیاد بر زیاد اولدی و بو کونلدرہ جمیع عساکر اسلام ایچندہ دللا لار ندا ایلوب « هر کم اکمک و تیمار و زعامت و سپاہلیک استرسہ دین مبین اوغورینہ کلسن یورویشدر معلومکز اولسون » دینچہ عظمت خدا غزوات مسلمینلر بلدیلر کم سائر یلار کبی یورویش دکلدر دیو جہا غزوات عظیم تدارکلر کوروب اسلام عسکری ایچندہ فرح و شادیلر پیدا اولدیکم کسده بر خدمتکار و اوغول و قرنداش و اقرباز قالمیوب جہاسی سردن کچدی یازماغہ کتدیلر کلک طرفندہ بر ہفتہدہ اون ایکی بیگ عدد یر سلاح غریب بکتلر حاضر باش تحریر اولندیلر و دخی وزیر اعظم قولدن بکرمی بیگ عدد شہباز بہادران و غازیان مجاہدان نامدار بکتلر تحریر اولنوب آنلر دخی پر سلاح آمادہ اولوب جہہ جی باشی یوسف اغایہ و فضل کتخدا اغایہ فرمان صا-ر اولوب بو مذکور او طوز ایکی بیگ عدد سردن کچدی بکتلرہ قوللی قوللرنجہ دفتر پادشاهی اوزرہ جمیع مهمات و لوازمات جہہ و جوشن و آت سلاحلرن ویردسن دیو فرمان ویرلدرہ جہہ غریب بکتلر مسلح و حاضر باش اولوب یورویش بو کون یارین دیو مترقبلا ایکن درون قلعہدہ اولان کفار آل عثمان عسکرینک بو کونہ ولولہ و غولغولہ-ستدن نقش آلوب جان باشلرینہ صچرایوب جہہ بر بیرہ کلوب مشاورہ ایدوب دیرلر کم « ایشته تورک عسکری بڑہ امان وزمان ورمیوب شب وروز کوز آچدرمیوب جنک ایدرہک قزل طابیہ منر آلوب اندن ایچری بیگ آدم کرووب بر قات یکی دیواریمز دخی آلوب اندن ایچری یدیوز آدم اوبر یکی دیوار دیدندہ متریسہ کرووب داغلر کبی شہریمز ایچرہ شہرہ حوالہ طابیہلر یوب ہنوز جنک حریریلر چالغہ باشلیوب البتہ بر کون یورویش ایدوب جہہ منری اولاد ایانزلہ قرووب البتدہ قلعہ آلر بوکانہ چارہ و نہ علاج و حیلہ تدارک ایدلم » دیو جہہ قیودانلری و جنراللری و سائر سرکاردہ اولان معاونلری مشاورہ

حسن کتخدا دخی قتل اولنوب نیچه کسه لر دخی بو میانده قتل اولنوب عسکر ایچنده کفت و کوی فترت عصیان و طغیان منقطع اولوب ینه جنک سلطانیلر اولده [۱] ایدیکم تعبیری ممکن دکلدر و مقدا آتدیغمز طوب و توفنک و قومبره و طاشلر و لغملردن اوچر دوردر قات زیاده آتوب کیجه کوندوز کفارہ اصلا و قطعاً کوز آچدیرماز اولدی وسنه ۱۰۸۰ ابتداسندن اشغیده کی اوردوی اسلام قلعه آلتنه کوچ اتسنلر دیو فرمان صدراعظم صادر اولنج بو قدر بیک دکان و بو قدر بیک خاندانلر جمله کوچوب قلعه آلتنده مکث ایدنجه ملعون کفار یدی کون یدی کیجه تکرار قدوروب [۲] عسکر اسلامه کوز آچدرمیوب اولیه طوبلر و مشقات و قومبره لر اوردیکم بر وجه ایله تحریری قابل دکلدر اما لغملری آتلا دینندن جمیع عسا کر اسلامک و جمیع اهل حرف احنافانک و جهه خاندان صاحب لرینک کفارک بو مرتبه طوب و قومبره آتدقاری عینلرینه کلیوب اولرینک و دکانلرینک اوکلرینه سدیأجوج مثال سپرلرینا ایدوب و کونا کون متعدد اودالر و حوض و شادروانلر و حماملر و مطبخلر و نیجه کونه عمارتلر انشا اولونوب خدا حقیچون بر آیده بر یکی شهر عظیم بنا اولندیکم تعبیر اولتماز جمله عسا کر اسلام پرا کنده و پریشان ایکن جمله بریره کلوب عظیم سرور و شادمانلر اولوب هر بار جنک تمادی اولور اولدی اما مقدا عسا کر اسلام کفارک لغمی و قومبرا و طاشلر خوفلرندن هر بر قول عسکرلری قلعه دن بر ساعت مسافه بعیده یرلرده مکث اتمشدردی اما بو ائشاده کفار خا کسارک هرشیده تنزی اولماق ایله جمله غزات بر یرره کلوب آدم دریاسی جمع اولوب بو حال اوزره ینه کفار ایله روزمره جنک عظیم اولماده [۳]

حمد پروردگار یچون سنه ۱۰۸۰ صفرینک غره سنده

یکی دیوار قلعه سی دخی فتح اولنوب اون ایکی عدد قولدن صیچان یوللری حمد خدا یکی قلعه نك دیواری شرانپاولرینک اوکنه واروب آنده مکث اولندی یکی دیواره مقابل لب دریاده بر کوه دماوند بی مانند طابیه عظیمی صدر اعظم کتخداسی محمود اغا بنا ایدوب اوستنه اون ایکی پاره بال یمز طوبلر قیوب امدخی مازغال دلکلی آچیلیمپوب [۴] حاضر باش دوروب جمیع وزیر اعظم توابعاتی و جمله سسکبانلری پر سلاح اولوب اول طابیه اطرافنده مترسه کردیلر و بو محللرده فرمان سردار مکرّم صادر اولوب یدی

[۱] ك : اولئماده [۲] ك : قدوروب [۳] ك : اولورکن [۴] ب : آچایوب

کورمش دکلدر در بو حال پر ملالاری کفار قلعدن کور یحک بلدیکم تورک عسکر به اکر قرده و اکر دریا ده سویلشمک محالدر و کوندن کونه نیجه بیگ کفار آجلقدن طشره قاچوب وقاچ خوفندن دور میوب طشره اوردوی اسلام ایچنده نان پاره دینوب مطبخلرده خدمت ایدوب کسی شرف اسلام ایله مشرف اولوردی و متریس لرنده قرار داده اولان کفره لر بزم غازیله «ممت بشفه امت بشفه امک و ارمی» دیوا امک استیوب خاص و بیاض امک و پشمش کباب و ررلردی تا بو مرتبه کفار مضطرب الاحوال اولدیلردی و دخی اوته کلک طرفنده ایسه کوندن کونه بزم عسکر نصرت ما^۱ تریمز منصور و مظفر اولوب ناقله دیوارینک آلتلرینه کروب یدیوز مقداری لغملر آتوب و کونا کون یورویشلر ایدوب لیماندن ایچری کمیلری قوماز اولدیلر اما کفار عنید باید عنادینه مصر اولوب بر آی دخی جان و باش ایله غیرت باطل ایدوب جنک ایدردی اما یسه هرشیده نزل اوزره حرکت ایدردی لکن بزم عساکر اسلام ضبط و ربط اولمادن قالدیلردی عسکرک ضبطدن قالمالاری بو ایدیکم همان بوقلعه یورویش ایدم امر خدانک سره یازیلن کلر اوچ پیل متریسده دوروب بو قدر یوز بیگ غزات مسلمین قردلیغین کم کورمشدر همان دال قاچ اولوب قلعه ایچنه کروب فتح و فتوح اولوب جمله عبادالله عذاب الیمدن خلاص اولسونلر بر قاچ کره یورویشلر ایدوب قلعه ایچنه کروب بو قدر بیگ باش و دللر آلدقده اغالریمز و چاوشلریمز اغزلریمز دن قلیچ ایله بز ی اوروب یورویش ایتمه کومیوب جمله غازیلر یلمزی کرویه دوندر دیلر دیوبویله کونا کون کفت و کولر اولمادن خالی دکل ایدی بر کون یسه جمله اوچ بیگ عدد سپاه سردن کچدیلمی غلو ایدوب تا بکی بز بورنج و عنایی چکرز بیزه ابدالریمز [۱] وریکزینه جمله [۲] دوره لم دیو بر جمعیت کبرای عظیم اولدقده همان وزیر مدبر یکچیری او جاغنه خبر کوندروب جمله غازیان یکچیریان سلاحلنوب سپاه سردن کچدیلمینک بر قاچ ایلمی کلن عشقیا جه لرینی [۳] کله پاچه ائدکلر نده غیر لری فراری تخلص [۴] ایدوب فساد باشی سپاهلر کتخداسی صاری کتخدا اولدینی محقق اولوب نفی بلد عزل ابد دیو حانیه نفی اولدقده عقبنجه آدم کیدوب قتل اولندی و تکلی پاشا کتخداسی نزول [۵] امینی

[۱] هر نسخه ده بویه در فقط باقیمایور دوغروسی (اشیالریمز) اولوق ممکندر که جنک ایچون لازم کلن سلاح و ساثره در. اوله اکلشیلور که مترسه کیررکن فضله اشیلاری آینیور و متریسده خفیف بولونیور لرمش (م) [۲] س، ک: جنکه [۳] ک اشقیالرینی. ط: عشقیالرینی [۴] دوغروسی میمکت فتحیه (مخلص) اولدیلر (م) [۵] ک: نزل

غرق آب اولدیلهر و بو احراق اولان بیوک بطرونه قلیون ایچون جمیع اسیر اولان کفار
 بخارلر دیدیلرکم « بو دریا دریا دیو خلق اولهلی بویله بر بیوک پطرونا قلیون و بویله بنای
 قوی و بویله جبه خانهلی و درت قات انبارلی و دورت فترلی و ایکی قیالقی [۱] و حتی باغچلی
 و ایچی قرق عدد دکانلی و آب حیات صو صارنجلی و چرخلرله اون دکرمانلی قلیون بو
 دریا اوزره اولمامشدر و ایچنده اوچ بیگ کیمسه عسکر خزینهمسی و ایکی بیگ عدد سولطاطلی
 کمی ایدی حتی یاندقده مشاوره ایچون قلیونده بکرمی آلتی عدد طورون مشاوره صاحبی
 قپودانلریمز وار ایدیکم هر بری فرانسه دیارینک بر رکن اعظمی ایدی قروده بویله
 قلیچ یدک دریاده باری تر کن انتقام آلام در کن آنده دخی بویله رخنلر کوروب
 یاندق یاقیلدق بوندنصکره دیار فرانسه خراب و بیاب اولور « دیو اغلشوب فریاد
 و فغانلر و آه و زارلر ایدرلردی اما حمد خدا نص قاطع فحواسنجه (حتی اذا رکبا
 فی السفینه خرقتها قال اخر قهالتغرق اهلها لتدجئت شیئا امرأ) [۲] آیت شریفی مضمونی
 اوزره کیلری احراق بالنار اولوب و جمله کفارلری غرق اولوب کفار بدکار ایچره کیلرنده
 بر اوپلا و اولدالرصداسی قپوب قرارلری فراره مبدل اولوب جمله کفار کیلری لب
 دریادن الارقه اولنجه همان بریده بزم عسا کر نصرت مأز طرفندن بر صدای الله الله
 قپوب طرف طرف قول قول جمیع غزات مسلمانینک کوزلری طاس پر خونه دونوب
 قلعه نک منهدم اولان یرلرندن کمندبازلق و کاندازلق [۳] و شمشیربازلق و شهباز و شهنزایق
 ایدرک اندرون قلعه دن و یکی دیوار قلعه سنک دوموز خانه لرندن قوجه قرچل دوموز لریک
 کله لر غلطان ایدوب علی ملا الناس عظیم یوز آقلقلری اولوب ایکی یوز کله و یتیم نفر
 یوزباشی نام کافرلری باش بوغیله حضور صدر آصفه کتروب جمله سر بازانلره بالغاً مابلع
 صره و عطیله احسان و نعام اولنوب خلوص بال ایله سوره بقره ده (فانصرنا علی القوم
 الکافرین) مقال حقیقت مأل ایله کفار بدکار خا کسارک و بخار نابکار دوزخ قرارک
 اعتماد و اعتنا ایدلکری قلعه لرندن درون دلدن و جان کوکلدن هنوز مایوس اولوب ایچریدن
 طشمه کفار دخی زیاده کروه دلبر قپودان زانده لری چقماغه باشلیدی حتی بکیچری
 اغایی عبدی پاشایه برنجه آفتاب مهتاب عالمتاب بر فرانسه محبوبی قلعه دن چیقوب اسلام
 ایله مشرف اولوب اسمنه عمر دیدیلر حقا که اوپله عمری عمری ایچنده بر فرد آفریده

[۱] ط : دورت قات قیالقی [۲] بو نظم جلیل سوره کهنده در (م) [۳] دوغروی مجاز

ایسه ده (کمان اندازق) اولمیدر . حقیقی (تیر اندازق) در (م)

علی دده کوندردیکی کله اصابت ایدوب بامرالله تعالی چاق بارود خزینہ سنہ کله نرب [۱] العظمة لله دریای سفید بر کره جوش و خروشه کلوب تبری قره طرفنده بر زلزله عظیم اولوب درحال دریاده اولان داغ پاره سی کبی قبودان غلیونی [۲] اول اصابت ایدن علی بابا کله سندن بر آتش سوزان ظاهر اولوب کمی ایچنده اولان جمیع کفار طیرابابیل کبی هوایه پران منقلب اولوب دوغانچی بویراسی [۳] کبی بر هوا اوچوب کمینک شیخی و باشی و قیائی و ایچنده اولان ایکی بیک عدد کامل جمله سولطاط مرتاطار اندر هوا معلقست اولوب و آتش نمرود ایله بریان اولوب کمی قره یه و کمی دریایه دوشوب مائلدره [۴] غذای سمک اولدیلر حتی کمینک اورتا دیره کی اوچ قات صفه لر [۵] درک ایدی جمله چارمیخ و اصیجاق [۶] و چناققریله و اورسه خاچلی بر ققریله جمله اوق کبی اوچ سمایه اول اولو درک طیران ایدوب بامر خدا اول درک دریاده کفارک باشد اوده سی اوزره دوشوب کمینک بی قریلوب ایکی بیک قدر کفاریله اول کمی دخی غرق آب اولدی و احراق اولان کمینک ایچنده اولان یوز الی پاره یطر دمه [۷] طوج طوبلری و یوز الی پاره یطر دمه صاحجه طوبلری و جمله جبه خانه لری و سائر مهمات لری جمله هوایه منقلب اولوب کمی دریایه و کمی قره یه دوشردی و کمینک قچنده کی و درک دپه سنده کی آلتون فانوسلرینک دوردی دخی بزم قره طرفنه دوشدی بو حال پر ملالی سائر کفار قلیونلری کوروب ایچلرنده ضربات طرپدن سولطاطلریده قلیوب جمله مجروح بیدرمان بر برلرن اظیارجه ۸ نام ایپلر ایله چکوب [۹] بزم طوپلر اوکندن خلاص اولوب مایوس و منهزم قرشی جانبدنه اصتانده [۱۰] نام جزیره یه وارنجه ایکی عدد قدرغلری و بر عدد قبودانه قلیون و بر عدد ریاله [۱۱] قلیونلری جمله

[۱] س، ک، ط : دکوب [۲] س : قبودانه غلیون . ط : قبودانه قلیون [مناسی (قلیوننده) یاخود (غلیوننده) اولمیدر (م) [۳] س، ک : پفتره سی (نقطه سز یازلمش) [۴] ک : مائلدره (ظنی ایدرم که متی دوغرودر چونکه (مائلدره) کله سی چاقانان معناسنه اولغله (مائلدره) دن مقصد کزلر اولمش اولور قیظ بو صورتده (مائلدره) دنیمسی لازمدر . برده بو کله سراز غریبدر . اونکچون (مائلدره) اولسی دها مناسیدر (م) [۵] ک : طقه لی [۶] ک : اصطیجا . ط : اصیجان [۷] ک : یاتورده [۸] ک : اظبارجه . س : اظیارجه . ب : اظیارجه . ط : اظیارجه [۹] ب، ط : کلوب [۱۰] بو کله چوق کره ط ایله (اصطانده) شکنده یازلمده در . کرید تاریخنده ، (وقایعنامه عبدی پاشاده) (استندیه) شکنده یازلمشدر (م) [۱۱] ک : اریاله | وقایعنامه عبدی پاشاده (ریالا) شکنده یازلمشدر (م)]

ایدہرک بی باک و بی پر طوب آلتلرینہ ماوونہ و غلیونلری یقین کلوب و دریادن بزم مترسلیری
 طوپلوب دورلرکن ہان بر کرہ بزم قرہدہ اولان طوپلرک سپرلن آچوب و مذکور
 علی ددہ نک صدراعظمہ کوندردیکی طوب کلہسنی قرہ قطر [۱] نام طوب ایجنہ ذوالفقار
 کتخدہ اگا بسم اللہ ایلہ قیوب و بر قیلدن جملہ طوپلرہ آتش ایدنجہ [۲] العظۃ للہ جمہ
 کفار قلیونلری و قادرغہلری و ماوونہ لرینک درکلری و سرنلری و کورکلری [۳] و قیچلری
 و باشلری و ایرہ مزہلری [۴] و حاسداقلری [۵] و مرسہ [۶] و پلاورہلری و دومنلری
 و قیالقری و فنلری و کدہلری [۷] و بابانققولری و الحاصل جمیع کفار کلیرلرینک چارمیخلری
 و اصطنجاری [۸] و چناقلری و اورسہہ خاچلی صنارقو نام تصویرلی برارلری جملہ ہواہ
 پران اولوب ہان قدرغہلری و ماوونہلری ایچندن برصدای اللہ اللہ قیوب «مدد آتاک امت
 محمد بزامت محمد اسیرلری بز سزک طوب کلہلریکز بزی دخی قیریور» دیو فریاد
 اتدکلرنجہ اصلا فریاد و فغانلرینہ باقلمیوب بری طرفدن دخی زیادہ صویہ برابر اورولوب
 کفار قلیونلرینک قچلری و باشلری و پلاورہلری و قیالقری و دیرک و سرنلری و بابانققولری
 و جوادہرہلری [۹] ضربات کلہلریمزدن ہواہ پران اوچرلردی و صوقاق صوقاق اولوب
 کلیردہ قپولر کبی دلکلر پنجرہلر مثال آچلوب ایچندہ اولان کفارلر دورمیوب دار
 ججمہ کیدرلردی کفار کلیرلہ دریادن عسا کر اسلام قرہدن کامل علی التوالی درت
 ساعت نجومی جنک و جدال متمادی اولوب حکمت و قدرت صاحبی اللہ احسان الہام
 ایدوب قول کتخداسی ذوالفقار آغا طوپچی باشیلہ مشاورہ ایدوب مقدا سویلہ من
 درویش علینک کوندردیکی کلہ بی قرہ قطر [۱۰] نام طوپہ ذوالفقار کتخدہ بر کرہ نیجہ بسم اللہ
 ایلہ آتش ایدنجہ جمیع کفار غلیونلرینک سرداری اولان باطورنا [۱۱] نام قیودان قلیونہ

[۱] ک : قارہ قاطر [۲] مؤلفک اشاعیدہ کی افادہ سی دہ نظر دفتہ آلیننجہ اکلاشیلیرکہ
 دشمن کلیرلی طوب آلتنہ کلیرکنز ہان بزم طوپجیلر تبرکاً علی ددہ نک کولہ سنی (قرہ قاطر)
 ادلی طوبک ایجنہ قویس و دیکر طوپلری فنیلیرک آتش ایشلر فقط علی ددہ نک کولہ سنی آتامشلرہ
 آتقی ایچون اہمیتلی نقطہ بکلہ مشلر و نہایت جنک اوزاینجہ دشمنک اک برنجی کیسنی نشان آلہرق
 ایشتہ علی ددہ نک کولہ سنی بوکا لازمدر دیش و بسملہ ایلہ طوپی آتمشلرکہ علی ددہ نک کرامتیلہ
 کولہ کینک تابارود خزینہ سہنہ کیرمش و کمی بی ایچندہ کلیریلہ برابر بخو ایشدر (م) [۳] س :
 کوپرلری [۴] ک : ارمیزہلری . ط : ایرہ مہرہلری [۵] ک . حاشداقلری [۶] ک : صرنبہ
 [میمک ، رانک کسری ، نوک سکونیلہ حرکہ لئش] [۷] ک : ترنکتہلری [۸] س ، ط :
 اصطنجاری [۹] ک : جوادیرہلری [۱۰] ک : قارہ قاطر [۱۱] ک : بطورنا . کرید تاریخی : باترونہ

(حكمت خداداد جنك عظيم دربا)

مقدما ملك طرفنده فرانسه كفارينك دندان تيغ آتش تابدن كچديكى كونك ...
 كونسند وقت ششاعيمده روى درياده يوز يكرمى پاره قليون وقدرغه وماغونه لر [۱] ايله
 دوقة ومالطه وپاپاومانیه كيملى وجه دريائى بادبانلريله بزه يوب وقت حنى اولدوقده جمیع كافر
 كيملى وزير اعظمك قولنه قریب يئاشوب صباحدن تا وقت ظهره دک جمله متریس ایچره
 اولان عساكر اسلام اوزره طوب وقومبره وموشقات وحوان طاشلرن باران امنه كچي
 ياغدروب متریسلرده وصیچان يوللرنده و طابیه لر وسپرلرده بر آدم باش كوسترمكه اصلا
 قادر اوله ماديلر زيرا متریسلرك دريا طرفلرنده آردلری آچق اولوب سپرلى اوليوب
 جمله عساكر اسلام ميدانده ايدیلر اما قلعه طرفلری متانت اوزره سپرلى ایدی ونديك
 ماوونلرينك قرقر و قيه قروش [۲] طوبى آتار كه لری و فرانسه مصرونا [۳]
 وارناله [۴] و فودانا [۵] نامان غليونلری مطردمه [۶] يان طوبلری ايله بران [۷] طوبلرن
 آتوب قليونلری برياننه دخى طره موله ايدوب جیوش مسلمينه ايله طوب كه لری اورديكم
 دو قونماق بر خطويه رقايلوب خراب و بیاب اولماق طابیه لرو سپرلرو بونا طه لر [۸] و كلبه احزانلر
 قلمدی اما حمد خدا بر يكيدك اياغى مجروح اولوب غیری كسه لره اصلا بر ضرر اصابت
 آمدی و بر طرفدن ملعون قله اولقدر لغملر وقومبره لر و حوان طاشلری آتديكم زمين
 و آسمان دردر دتره دی اما بری طرفده غزات مسالمن كفار حيله كار نابكار قلعه دن
 اوردوي باصمغه چيقارلر دیو مترقبر ایدی اما كفار قليونلرينك طوبلری خوفندن
 كفارك كلك [۹] طرفنده منهزم اولدقلى كوندن برو البته كفار كيملرله بر كون اردوی
 اسلام متریسلرینی طوبلر [۱۰] ملاحظه سيله صدراعظم قولنده خوفه دوشلوب جمله يوز
 التمش پاره طوبلرك التمش ویتش پاره طوبلرن دريايه چويروب آماده اتمش لر ایدی چونكه
 كفار بلديكم توركك جمیع طوبلری قره ده قلعه يه ناظر در همان جمله كفار كيملى كوه كوه [۱۱]

[۱] ك: ماوونلر [۲] س ، ك ، ط : قروش [۳] ك : بطرونا [۴] ك : ارياله [۵] ك :
 قيودانا [۶] ك : باتردمه (منته كوره) بطردمه) ، بزه كوره (ياتيرمه) اوليدر (م) [۷] ك:
 برقات ط : بريان (فرانسزجه اولقې مكمندر (م)) [۸] ك : بونا طه لر (ديكر نسخه لده
 هب بوشكلده فقط نقطه سزدر) [۹] ك : كواك [۱۰] مصدراسى اولان (طوبلق = طوبلامق)
 مصدرندن مضارعدر (م) [۱۱] ك : لوه لوه (لامك ، واوك اوزرينه فتحه قونولش . ديكر
 نسخه لر من كيدر (م)

عود و عمبر ققوب رایحه مسک و عمبر طمیر ایدن [۱] دماغم معطر اولدی و کندینک دأتما [۳]
 مذکور دمرکله کندونک ابدست مقرمسی ایچنه قویوب « اولیام بوکله ایله ارتق قانديه
 قلعه سن دوکم شمدن کرو قلعه سزکدر اما کله جک کافر کملیرینه و وورک همان وار بوکله
 کوپرولی اوغلی سرداره ور الله امانتی اولسون همان کله جک کافر کملیرینه اورسن [۳]
 و قلعه اوطوز ایکنجی آی تمامنده اوطوز ایکی دشلمر کبی فتح اتسین وار امدی
 الله سلامته [۴] بعدالفتح کل میتم یو [۵] مالایله [۶] دونوب [۷] حقیری باغیرینه
 بصوب آلتی اوپوب مبارک دلته شهادت بارمغن سوروب آج اغزک دیوب بارمغن دلیمه
 سوروب وار صاعقلیه [۸] عمر کده [۹] اوله سن ایشیکه دیوب حقیر الله اصهارلم
 دیوب عزم راه ایدوب اوردویه کبر کن مکرینمه کیدن اوچ نفر یارانلرم علی دده مغاراسنک
 صاغ طرفنده پنهان اولوب جمعی ایلدی کمز صاحبه لری دکار لر ایمن « آدم بزم سلامتی
 آلامدی اما سنکله بو قدر کاتلر اتدی و سنک اوستک باشک چامور روسوی ایکن کویا
 بریکی پاک اسباب کیمش سن امینه اثوابک اولدر بو نه عجایب تماشادر» دیو آنلر دخی
 تعجب ایده قالب اوچ کشتی نوبت ایله بو طوب کله سنی گتوروب صدراعظمه کتروب
 « سولیز علی دده نک سلطانه امانت هدا یاسیدر کله جک کافر کملیرینه بو طوبی اورسون
 کملیری فتح ایدوب شمدن کرو قلعه چوق دو کمسون فتح اتسنک وقتی تمام اولدی «
 بیوردی دیدیکمده جمله حضار محبس اتیلر بره اولیاچلی اول علی دده جمیع زمانده کسه
 ایله تکلم اتمه مشدر بز [۱۰] انکله بشقه بر لسان حال و اصطلاحات عباراتیه نطق
 ایتشدر [۱۱] دیو شقا آمیز نیجه کفت و کولر اولوب صدراعظم اول کله یه سیاه مرکب
 سور دوروب دفتر دار احمد پاشایه کوندردی اول دخی قول کتخداسی ذوالفقار کتخدایه
 امانت کوندروب مخلنده طوبه قیوب آتسنر دیدی کتخدایه اول کله یاننده دأتما حفظ ایدردی

[۱] ك: و عمبر خادمین . س: و عمبر طمر ایدن . ط: و عمبر طیر ایدن | دوغروسی (و عمبر
 طیرانندن) اولق ممکندر مؤلف (طیران) کله سنی بوراده انشار معناسنده استعمال ایتشدر (م)
 [۲] دوغروسی (دأتما یری دو کدیکی) اولمیدر (م) [۳] (اورسون) شکلنده یازلمسی مناسبدر (م)
 [۴] ك: وار امدی سلام ایله | منته کوره (و ارامدی الله سلامت ویره) اولمیدر (م) |
 [۵] س: بعدالفتح کل نه میتم یو [هپ نقطه سزدر] ك: بعدالفتح کل نه یول تدارکمه [۶] دوغروسی
 (حلال ایله) اولمیدر (م) [۷] دوغروسی (دوب) اولمیدر (م) [۸] ك: صاغلییه [۹] مناسی
 (عمر کده صاغلق ایله اوله سک) اولمیدر (م) [۱۰] دوغروسی (سز) اولمیدر (م) [۱۱] دوغروسی
 (ایتشکیزدر) اولمیدر (م)

خون بنی آدم دکل جان بنی انسان آب روان کبی جربان ایدوب نیجه کره یوزبیک مخلوق خدا تلف اولیور هان داغ درونمدن چرکف دنیا اولان تیمار وزعامتم ترک ایدوب بوغاره کروپ نیجه چله مردانلر چکوب دعاار ایدوب « قلعه قانديه فتحن دست اسلامه نصیب ایله » دیورجا آتدکده بکا برالهام ربانی کلوب « یاعلی بنم ریورو نام دوستم موسی وعیسی ومحمدحییم شفیع دوتدی یوخسه سن بنم ویس القرنی کبی عاشقمسنکم انلرک [۱] رجاسن دوتوب [۲] بوقلعه آنلرک [۳] حمایه سندن آلوب مسلم وغیر مسلم شکللی قوللریء بوقلعه ویرم » دیو بویله برندا کانهجه هان بو علی ضعیف غلیل ایتدم « الهی اول سکا موسی وعیسی پی شفیع دوتدی ایسه بن سنک عزت وجلال وعظمت و کبریا کی وجبروتکی ویوزیکرمی دورد بیک پیغمبر لریکی ویتمش یدی بیک صفات که کبر [۴] غوث اعظم بلی [۵] وویس القرنی عاشقک [۶] حییک محمدالمصطفی عشقنه اوطوز ایکی دشن چیقاردی ویره کندی قانن دوکدی انلری دخی شفیع دوتارم انلرک یوزلری صوینه وعزت وجبروتک حقیچون اولسون واوتوز ایکی دشلرم ویس القرنی عاشقکک دشلری کبی سنک یولیکه اوطوز ایکی دشلرم اول آن چیقاردم [۷] ایشته دشلرم » دیو بریز [۸] ییچنده اوطوز ایکی عدد دشلرن کوستروب هان مبارک آغزین آچوب باق آغزیمه دیدکده نی کوردم دورد عددلی [۹] وار تا جگرینه وقلبنه وارنجه کوردم هان صاغ ایله اغزیمه الن سوروب صم بکم دیدی و « اشته اولیام اوطوز ایکی دشم فدا ایدوب جمع ارواح انیا واولیاری شفیع دوتوب اوطوز ایکی دشلرم عددنجه بوقلعه اوطوز ایکی ایده فتح اولور وارکت سنده بوخبر الله اماتی اولسون اما بعدالفتح قلعه قانديه ده جنازومه کلوب حاضر اولوب یشل ال سلطان شهیدمزی دفن ایتدیکک کبی بنیده آنک یانه دفن ایدوب دعا خرمی محصولیچون سنک مزارمه برفاتحه یاز والسلام تم الکلام » دیوب دست بوس ایتدکده [۱۰] اوزیمه بر کره نیجه اوف دیدی ایسه جمله چامورلر اسبابلرم اوزرندن غبار پاک کبی دوکولوب اول ملوث اولمش لباسلرم هنوز خیاط التدن چقمش کبی پاک و پاکیزه اولوب جمیع لباسلرم

[۱] مناسی (آنک) اولقدر (م) [۲] ك : بوزوب [۳] مناسی (آنک) اولقدر (م)
 [۴] ك : کلینکی | (کالکی) ده خوشدر (م) [۵] ك : غوث اعظم لریکی | مفرد صیغه سیاه
 (غوث اعظمکی) ده اوله بیلیر (م) [۶] ادوغروسی (عاشقک که) اوللیدر (م) [۷] (چیقاردم)
 کله سندن صوکره (دیدم) کله سی لازمدر (م) [۸] ك : بریر [۹] (دیلی) یازلمسی ده
 مناسبدر (م) [۱۰] (ایتدیکده) ده مناسبدر (م)

قالقوب ايدر «عشقاه [۱] مسك معشوق رب اوله حقا كه اى سردن كچدى دلنجيسنكم [۲]
 اوچ يلدن برو . . . نى سن سويلتدك [۳] سرخدا سنده قالسنكم [۴] بارماغكده كى
 خاتمك سجعه [۵] (مخزن اسرار خدا اوليا ديو بو مصرعى ياز ديو» نطق بيورديلر
 و «بيورك كلبه احزان غاريتيا نمزه كيدلم» ديديلر همان حقير دستورديو بو كه فدن اچرى
 يا عشق ديو كرد كده اوستم باشم چاموريله او طوردم دست بوس ايدم ديدم رضاويرميوب
 بر ال ارقهسى يرده تمنا اتم و بر زانوى اداب اوزره جلوس اتم «صفا كلدك اوليام
 قدم رنجيده قلدك بزه وجود نازينك ايله هدايا كترديكك قرآن عظيمى تلاوت ايدوب
 استماع ايدوب محزون قلبم شاد وويران جسمم آباد اوله» ديدكده [۶] همان
 سورة . . . [۷] (ووهبالداود سليمان نم العبدانه اواب) آيت شريفى الى آخره تلاوت
 ايدوب الفاتحه ديوب بعد تلاوة سبع المثانى «عمر عزيزم بو عبد كتر احقر بر خير دعا كز
 رجا ايدر» ديديكده «واللهي برادر سكه [۸] عالم صباوتدن برو دعاء خير وفق اعظم
 طلسم نظر كيمى ا كسيراژن اتمشارس [۹] كسه نك دعا سنه محتاج دلگسن زيراجله
 قرآن عظيم و فرقان مجيده سنك [۱۰] حقه كده جناب كبريا سورة . . . [۱۱] (والحافظون
 لحدود الله) بيورمشدر همان قانديه فتحى كى نيجه فتح فتوحاتلرده بولنوب نيجه حج الاكبر لر
 ايدوب سياحت سعادت [۱۲] دارينه نائل اوله سن بو نيته العشق ربا» ديوب خاموش اولدى همان
 حقير ايتدم «سلطانم كستا خلقدر اما قندييه فتحنده بولناسن بيورديكز اما نه زمان فتحن
 كورده بليز» ديديكده «اوليام سر خدادر سوز بونده سوزوم كى سنده قالسين بزم
 قندييه قلعهسى اچره بر بدلاجه يور [۱۳] نام بر پاپاسم و اردر آنكه اوچ يلدركه
 ياريشم و اردر [۱۴] اول جناب كبريايه رجا ايدوب حضرت موسى و حضرت عيسى
 و حضرت محمدى شفيع دوتوب [۱۵] «قندييه قلعه سن بو ظالم عسكرلره ويره» ديوب رجا
 اتدكده رجاسى قبول اولدى بو جيفه معدنى دنخى كوردمكه قندييه آلتنده نهر كون [۱۶]

[۱] ك : عشقه [۲] ك : دلنجيسنكم [دوغروسى (دلجيسنكم = ديلجى-كيم) اولتى
 ممكندر (م) [۳] س ، ك : سويلتمدك [دوغروسى (اوچ يلدن برو سويلن نى سن سويلتدك)
 اولتى ممكندر [۴] ك : قالسونم [۵] ب : فصه [نقطه كيرسه (فصه) اولوركه دوغرودر (م)]
 [۶] س ، ك : ديدكلرنده [۷] بو آيت كريبه (ص) سورة شريفه سنده در (م) [۸] ك : سكا
 [۹] س ، ك : سن [۱۰] دوغروسى (زيرا جمله قرآن عظيم و فرقان مجيدنسك) اولميدر (م)
 [۱۱] بونظم جليل سورة توبه ده در (م) [۱۲] دوغروسى (وسعادت) اولميدر (م) [۱۳] ب : حد يور
 [۱۴] س : ياركيشيمز . ك : ياريشم [۱۵] ك : ايدوب [۱۶] دوغروسى (بهركون) اولميدر (م)

سويله ميوب اشراقیون و مشائون . . . بتون [۱] فقرالغن قبول ايدوب دائما صم و بكم دوروب كوندوز صائم و كيجه قائم همان دائما طاعت و عباداته مشغول اولوب ارباب تيماردن بر دوستی بهر لیل [۲] بر چناق بوغداي چوبره سی كتروب انكله كفافلر كن بر كون جمله اوطوز ايكي دشلرن چيقاروب بيدندان قالبوب ينه ساكن اولديني كهف غريباننده طاعت و عبادت ايدورك بر فرد آفريدن بر نان يمك [۳] قبول ايموب صبح و مساقرق وقيه بر طوب كله سن [۴] مغارانك بر كوشه سنه [۵] دو كه دو كه مغارانك قیاسن اون كی اتمه کی كار اتمش نجه بيك عدد اوردوی اسلام خاقي بوكه سلام و یردكارنده اشارت ايله سلام آلوب نه سلام ونه عليك دنيا كلامندن بر حرف هجا تكلم ايتديكن حقیر استماع ايدوب البته بن آني سويديرم ديونجه احباب ياننده دعوای مردی ايدوب كفارك كلك طرفنده مذكور منزه اولان فرانسه كافرې عربده سندن اوچ كون صكره عزم راه بی زبان علی دده ديوب یدی عدد ياران ظريفان بكتاشيان [۶] ايله پياده جه كيدر كن بر باران رحمت نازل اولوب صاف صاف [۷] اوردلوب [۸] كيدر كن بش [۹] عدد يارانلر يميز كری دونوب میری فرونلره اسبابلرینی قوروتمنغه كتديلر اوچ كشی [۱۰] يولزدن دونيوب اول عزيزی البته زیارت ايدرز ديوب كيدورك بليزه دك چاموره غرق اولوب دده نك مغاره سی قربنه واردقده ايكي يارانمز ایلری واروب علی دده یه سلام وررلر اصلا سلام آلیوب بونلر دخی دونوب كلديلر همان حقیر دخی ایلری واروب علی دده مغاره سنك قپوسنك ايچ يوزنده اوطوردغنی كورنجه بر نعره ياهو ديوب همان دده نك كوزی او كنده چامورك ايچنه يوزی قیویطوب يوزم اوزره چامور اچره سورونه سورونه درسكلرمله يورورك جمله كورك و اثواب و افعال و چاقشرم چامورده ملوث اوله رق غار تیمك قپوسی او كنه واردقده ایاق اوزره قالقوب «عشق اوله جانلر جانی» دیديكمده همان علی دده ایاق اوزره

[۱] بوكله ك نسخه سنده يوقدر. س نسخه سنده بوشكلده ايسه ده نقطه سزدر [۲] ك: لیل ونهار [۳] ك، ط: نمك [۴] مناسی (كله سیاه) اولقدر (م) [۵] مناسی (كوشه سنی) اولقدر (م) [۶] س، ك: نكته شناسان [۷] ب: طباق طباق [۸] ك: اوروله دوب. س: اوروكه دوب [۹] دوغروسی (ارزولهوب) اولوق ممكندر (م) [۱۰] مؤلفك اشاغیده کی افاده سنه نظراً (اوچ) اولمیلدر (م) [۱۰] دورت اولمیلدر یاخود كه مؤلفك مقصدی (بن داخل اولدیم حالده اوچ كشی) ديكدر یاخود اشاغیده کی عدد یاكیشدر (م)

در لر ایدی بعض عاقبت اندیش وندکلی فرانسه نك بویه قیریلوب اسیر اولدقلرن کوروب بو کون بونلره ایسه یارین بیزه در دیوب جمله صقاللرن یولارلردی و بو حال اوزره جمله غزات قلعه آلتدن عبور ایدوب حضور صدراعظمه کلک طرفده اولان وزرالر و میرمیرانلر و میرلوالر و جمله اوجاق اغاری و جمله ایش ارلری و غیرى الای بکلرینه خلعت فاخره لر کیدیریلوب کله کترنلره یوزر غروش و دل کترنلره یوز الیشر غروش و بر طوبانی [۱] چلنک باشلرینه طاقیلوب [۲] ینه اسیرلری کندیلرینه هبه اولتوب تللی باشلی قیودانلری و جنراللر پادشاه ایچون ضبط واخذ اولتوب صاحبلیرینه بر کیسه غروش احسان اولتوب کفارک جمله قیوروقسز آتلی و آلات سلاح و جبه خانهلری جمله میری یه آلتوب کترنلره بالغاً مابلغ احسانلر اولتوب ابراهیم پاشا و قپلان پاشایه بر صمور پوستین کدرکلر انعام اولتوب حمد خدا آیه سوره ... [۳] (وان چندنالهم الغالبون) نص شریفی فحواسنجه جمله جیوش مسلمین منصور و مظفر اولدیلر و درون قلعه دن کفار بو حال پرملال پریشانی کوریلجک سلامتدن مأیوس و قلعه دن ال یومق فکرده اولدیلر اما آیت سوره ... (کل جبار عنید) مضمون شریفی اوزره عنادلرینه مصر اولوب سردن کچدیلر و صالحیلر [۴] و واریحیلر و دلکچی [۵] غازیلری کفارک شرانپا اولردن ایچری کیروب دوموز داملری ایچندن قوجه دوموزلری دهلوب نیجه بیکنی اسیر ایدوب عسا کر اسلام میانده ارتفاع قدر ورتب بولورلردی ...

در مناقب کشف راز ملامیون اشراقیون صمودی [۶] علی دده

بعضیلر صمو [۷] علی دده و بعضیلر سویله مز علی دده [۸] درلردی اوردوی اسلامک جانب جنویسنده چماشر [۹] دره سی کنارنده بر غاریتیمان ایچره ارباب تیماردن بر کمنه ترک دنیا اولوب خالقدن منزوی بر کوشه وحدتده ساکن اولوب اصلا دنیا کلامن

[۱] س ؛ ک نسخه لر ده بویه فقط نقطه سزدر . ط نسخه سنده (طبانلی) یازلمش . دوغروسی ((و برطورانلی) اولوق ممکندر (م) [۲] ک : سانجیلوب [۳] بو آیت کریمه (الصافات) سوره شریفه سنده در (م) [۴] ک : صاریحیلر [۵] دالک فتیحی ، لایک کسری ایله حرکتلنش [۶] پ : صمودی [۷] ک : صدق [صادک فتیحی ، میمک کسری ، قاذک سکوتیه حرکتلنش] [۸] شوراده کی (سویله مز) کله سنه باقییرسه یوقاریده کی (صمودی) یا کابیش اولوب دوغروسی سکوت معنا سنه اولان (صوت) لفظنه نسبتله سکوتی مقامنده صادق ضمیله (صوتی) اولمیدر (م) [۹] ک : چماشر . ط : چاشور . پ : چماشر

پسه پورطه نام خطلر آلوب بحر محیط کنارنده اولان لونجاط شهرینه و دو تقارقر و دایمارقه ولایتلرینه و المان دریاسی کنارنده فلمنک قرالنگ پای تختی اولان امصطردام ولایتلرینه ونجه یوز پاره شهرلرینه ویدی قراللق ولایتلرینه کیدوب سیاحت ایدرکن اول سنه بوجنکده غایب اولان فرانسه قرالی شهزاده سینه حقیر راست کلد کده بولشوب المده اولان نمسه چاسارینک خطلی کوروب وافر حظ ایدوب یتمش کون کندو ایله و بانلری و حضمانلری [۱] وهرسکلر یله انس والفت آدی کمز محملدرده الی بیک عدد عسکر ایله دیش فرانسه ولایتنه کیدردی ییحد و بی پایان عسکر دریا مثاله مالک اولوب برنوجوان قرال زاده جهان پنجه افتاب دخی و زمان ایدی [۲] مکر اجلی صحرای بی امان قندیه دار قزل قانده [۳] دست آل عثمانده مستغرق خون اولوب نابدید اولدی اندنینه غیری کفارخا کسارلر دخی دندان تیغ آتش تاب ایله مشرف اولوب بقیه لسیوفلری پای بسته دل خسته قیدوبند اسیر بند زنجیر اولوب جمله سن کشان بر کشان چکریک وینه کندولرینه طبل و قدوم و فقیر و صورنابارن چالدر اراق الای الای ایکیشر ایکیشر زنجیرلره باغلی و جکرلری داغلی اولوب هر برن کیم اسیر ایتدی ایسه کنه بند زنجیرک اوجلری اول غازیلرک لارنده اولوب جمله اوچ بیک سکز یوز عدد کلهلری جمله سپاهیانک نزه لرینک لاله زار بر اقلری اوچنده دمرنلرینه جمله قره صاچلی و قره شاپقهلی کلهلر زین اولوب الای الای کدر ایدرلردی و جمله اسیرلری کشان بر کشان سورلردی و جمله کونا کون قویرو قمز آتلرن ترس اکرلیوب خاچلی پیکرلر اتلری اوچزیره سرلوب باغلیوب [۴] جمیع غزات بونلری قلعه التندن کچررکن فرانسه کفاری اسیرلری قلعه اوزره اولان تماشاجی و ندیک کفارلرینه بقوب « بیره فنالیه [۵] و بغشه و بو مرقو » [۶] دیو کوکس ققوب آه و اینن ایله کچرلردی اما و ندیک کفاری بو محله قلعدن عسکر اسلامه اصلا برطوب و توفنک آتمیوب فرانسه لرک [۷] اسیر اولدقلرینه بقوب کلو شوب « قندیه قلعه سنک یاریسن استرمیسز » دیووندکلی فرانسه نک اسیرلرینه چاغرشوب طعنه سرزنش ایدرلردی و « آفریم کیدی تورک فرانسه ای قردیلر »

[۱] ب، ک، ط : حطمانلری [۲] س، ک، ط : پنجه آفتاب دورزمان ایدی [۳] (قانده) کله - ندین سوکره (کلوب) کله - سی ایستر کبیدر (م) [۴] ک : انلری اوچزیره سرنکون باغلیوب. س نسخه سی ده بوبله فقط نقطه سزدر [دوغروسی (آتلری اوزره سرنکون باغلیوب) اولمیدر (م)] [۵] ک : قنالیه [۶] س، ک، ویرمرقو . ب : ویرمرقو [۷] دوغروسی (فرانسه لولرک) اولمیدر (م)

قان لیرہ وان [۱] دولوب روی ارض جسد کفار ایله شجر و قواق دبی کبی [۲] زین اولدی آیت سورہ ... [۳] (عسی ربکم ان یهلاک عدوکم ویستخلفکم) نص قاطعی نسیہ: بدن آیت سورہ فتح (وعدکم الله مغنم کثیرة تأخذونها) حکم شریفی اوزره نیجه بیک غزات مسلمین مال غنایملر آلوب همان اون دورد بیک کفاردن دورد کفار خلاص اولمیوب جمه هلاک اولوب همان اوچ بیک سکیز یوز کله و بیک یدی یوز عدد دللر دیب دیری دل اولوب میدانہ چقدی صدراعظمه [۴] قراقلرینی بلوب جمه غازیان مجاهدانلر الدقلری اسیرلری حفظ ایدوب وخیمه وخرکاهنرنده و سهر طایبه لرنده جمه کفارلرن بنهان ایدوب بعده علی مهل فروخت اتدیلر صدراعظم خبردار اولدی اماینه اغماض عین اتدیلر مکر بو امداده کلن قلیونلر ایله [۵] اسپانیه و پاپا ومالته و دوقه و مانیه کافرلری بیله امداده کلشدر ایمش همان بو غزای غراده جمه اون طقوزفرانسه بکزاده لری و تیش عدد قلیون قپودانلری و تیش عدد ریم پاپاسلری ومالته قپودانی ودوقه قپودانی ومانیه قپودانی و یوز یکریمی یوزباشیلری نامنده قپودانلری جمه اسیر بند زنجیر اولدقلرندن ماعدا بالذات فرانسه قرالینک بیوک اوغلی بو جنک عظیمده غائب اولوب «نجه یوز ملیون غروش ویره لم زه قرال زاده مز لشینی ویرک ا کر صاغ ایسه سزه منتشه [۶] جزیره سن اوچیوز پاره قلعه سیاه وره لم بیزه ویرک» دیدیلر و نیجه بیک کونه رجا ایتدیلر مهم ایدینوب کلوب [۷] ویرمدیلر و بر خبر آلمیوب لشکر ایچنده غائب اولدی زیرا نیجه غزاتک پاره قیالری [۸] کافر لشرینه عورت یرلرنده کی قلدرینه وقولتوقلرینه آتشلر ایدوب نیجه بیک کفارلشدری جایرچایر دنیا آتشنه یاندیلر آخرکار بو قرال زاده ایچون فرانسه و ندیک ایله عدوی جان خصم قوی اولدیلر و فرانسه کفاری صاتور محمدی بی یرکن غایب مرداولان فرانسه قرال زاده سی حقیقه الحال بیوک قرال ضال ایدیکم دست [۹] فرانسه حا کمی ایدی حتی حقیر پرتقصیر سنه ۱۰۷۴ تاریخنده رابه صوبی انہزامندن صکره نسه چاساری قرالینه واروب اندن

- [۱] ك : قتره وار . س : فاسره وار [دوغروسى (قتره وار = قناره وار) اوللیدر (م)]
 [۲] ك : شجره و قواق دبی کبی [۳] بونظم جلیل سورہ اعرافده در (م) [۴] نسخهلده بویله ایسه ده (صدر اعظمک) اولمق مناسبدر (م) [۵] ك ، ط : فرانسه قلیونلریله . س : فرانسه غلیونلریله [۶] ب ، ك : مسنه [میك و سینك کسریله حرکه لیش] [۷] س : ك : بولوب [۸] ك : تازه فتالری [۹] نسخهلده هپ بویله ایسه ده مؤلفک بر قاق سطر اشاغیده کی «دیش فرانسه ولایتنه کیدردی» افاده سنه نظراً دوغروسى (دیش) اوللیدر (م)

پاشا ... بوقدر وزرا و میرمیرانلر و بوقدر غازیان و سرور ہنرورلر کفار خاکسارک قلعہ دن طرفہ آردلرن آنجہ وقت شافعی کچوب کامل وقت حنفی نعمان ثابتی [۱] ثابت اولنجه جملہ جیوش موحدین ثابت قدم اولوب کوز کوزی کوروب ہان جملہ غازیان مجاہدان کفارک ایچلرینہ دالوب کرو کفاری قصاب جو مرد کوچکلری کچی قرمغہ باشلدیلر اما ونڈیک کفاری عہدینہ وفا ایدوب قلعہ دن نہ برطوب ونہ برتوفنک ونہ برقومبرہ آتمیوب بزندنہ آنلرہ برشی آتمیوب جمیع ونہ دیک کفارلری قلعہ طابیلری اوزرہ قات اندر قات اولوب بی باک و بی پروا میدان بزم و رزم عرصہ [۲] کاہدہ اولان صواش پرخاشی سیراتمکہ مشغوللرایدی اما صدارک اللہ ابتدا عسا کر سپاہیانک زمرہ سلحدارانای ایچرہ ابتدا کفاراندہ کر دیکندن ابتدا آنلردن کلہلر و دللر آدلیر و قشلاوردہ اسپرلرن قید و بند ایدوب ینہ صواشہ کر دیلر اندن درکاہ عالی یکیچریلرینک سربازانلری کلہ آدلیر اندن جبہ جیلر و طویچیلر دللر آدلیر خلاصہ کلام قلعہ ایلہ کفارک مابینی عسکر اسلام ایلہ مالامال اولوب بران امان وزمان ورمیوب کفاری دستہ دستہ قرارلرکن ہان کفار خاسرین آیت سورہ ... [۳] (وقذف فی قلوبہم الرعب) نصی اوزرہ کفار دوزخ قرارک ساطور محمدی یمدن قرارلری کسلوب قرارلری فرارہ مبدل اولوب قلعہ یہ بالضرورہ فرار ایدلم درکن آتلی و پیادہ عسا کر اسلامز ایچندن خلاص اولمیوب آتلی کفارلری اسب صبا پیمارہ [۴] سوار اولان سالاخوران [۵] سلحداران سپاہیان قرمغہ آہنک اتدیلر پیادہ کفارلری پیادہ کان غازیان مجاہدان یکیچریان و جبہ جیان سردن کچدیلری قصاب اجل کچی قرمغہ باشایوب کلہلر غلطان و سیل حون روان لولنجه ہان بقیہ السیوف اولان کفارلر یقوش اشغی قلعہ فرارہ یوز دوتوب مددسندن یا عیسی طوت بزی دیدکلرندہ حضرت عیسی نینک روحانیت شریفہ لری بو کفارلری امر حق ایلہ طوتوب پای بستہ و دل خستہ و شکستہ بستہ دست عسکر اسلامہ وروب کامل اوچ ساعت نجومی اوستہ قصاب کوچکلری کچی بو فرانسہ درانسہ [۶] جنود جنبن اویلہ قریدلرکم خدای لم یزل حقیچون قانلی مغارالرک قیالری اوزرہ خون انسان جریان [۱] سیل روان اولوب صحرای قانیدی قان ایلہ سرخ کون اولوب قانیدی آلتدہ قانلی مغارہ لر قان ایلہ

[۱] ک : نعمان بن ثابت [۲] ک : عرصہ [۳] بونظم جلیل سورہ احزابدہ در (م) [۴] ک :

رفتارلرہ [۵] ک : سلاخوران [۶] دالہ کسرہ قونولمش (م) [۷] مناسی (جریان ایلہ) یا خود (جریان ایدوب) اولقندر (م)

یوکسک طایبه قرانقده ضبط ایدوب طوپلری چوبلین کفار لک اره سنده برطوپچی یکیدی
 خاب آلوده ایکن برطوب کوب قونداغی التندن قالدوب کوزلرن آچوب کورسه کم بو
 طوپلر اطر افنده کافر عسکر لری یطر همان اول یکت یاننده یاتوب [۱] دوران طوب فیلان
 الینه آلوب بر طوپه آتس ایدهیم دیر کورسه کم طوپلر چویانمش بیره های مدد دیوب
 عقلی باشندن کیدر اول محله بدرستی وقت شافی اول [۲] مظالمی اولمش انده کی قتیلی
 پنهان ایدوب بارود خزینه سن ضبط ایدوب اوستنده اوطوران کفار لک اره سنه کروب
 نیجه باروده آتس ایدنجه العظمه لله بارود اوزره اوطوروب ضبط ایدن کفارک جمعیسی
 هوایه منقلب اولنجه «بیره اوردوی اسلامک تا اورتاسنده کفار لغم آندی بیره یوق کفار
 اوردوی بصدمی» [۳] دینجه [۴] آل عثمانک دریا مثال عسا کر نصرت ما ثر لری خابدن
 بیدار اولوب بر صدای الله الله قویدیکم جمیع خاب ایله آلوده اولمش بی روح بی آدملر
 جمله ذی روح اولوب کوردیلر کم ایلر زنده کفار عسکری کیجه لمش همان جمله اهل ایمان
 دال صابور محمدی اولوب کفار کوشدیلر کفار دخی عسکر اسلامه قارشیدیلر و قاتشدیلر
 و بر لرینه سنه بر سنه چاوشدیلر [۵] وقت صباح ده قریب اولوب بر لر یله کورشیدیلر
 و کفار خاکسار طبل و ناقوس و تورومته و لوطریانی بورولرن چالغه هنوز باشلیوب
 جمله سی بر بیره طوب [۶] خنزیر سوروسی کبی سرو سرو کلنجه عسکر اسلام ایچنده
 بیره کفار خاکسار اوردوی اسلامی باصدی دیو برصد صدا [۷] اولنجه العظمه نیجه
 مغاره لرده خاب غفلتده یطن شیر غرنده و درنده مثال اژدر هفت سر آدم اژدهالری
 مغار لرندن باشی قباق یالن ایاق هر کس دال قلیج و کندیلری عریان قشال لرندن و چادر لری
 و طایبه و سپر لرندن چقنجه کامل وقت صبح صحیح شافی اولوب طرف طرف قراوولر
 دخی خبردار اولوب مصر و شام و حلب و اناطولی و مرعش و قره مان و زمرة سپاهیان
 عسکر لری جمع اولنجه کفار جنکی خیلی [۸] عسا کر اسلامی شهید آتدیلر اما کیچدن
 یوکسک طایبه متریسین بصن کفار دن جان قورتولمادی بعده حلب والیسی کتخدا ابراهیم
 پاشا و قپودان قیلان پاشا و چوروم... پاشا و سیدی پاشا زاده محمد پاشا و قره علی پاشا و پیر [۹]

[۱] نون ایله (یاتوب) اولسی ممکندر (م) [۲] واوک اوزرنده شده وار [۳] ک: باصدی
 [۴] (دینجه = دینجه) اولمیدر (م) [۵] ک: صانشیدیلر [۶] س ، ک: کلوب [۷] ک :
 صیت و صدال اولنجه [۸] ک: کفار خیلی خیلی [۹] ک: پیر [برنجی بافتح ایله ، ایکنجهیسی
 ضم ایله حرکه لیش]

قروپ بوزولميا جيڪڙهه وقاعه ڇيوسن اوزرمزه ڇيايوب بوزولورسق نري قلعه به قوماك
 ديديڪيڪڙهه بزم اليزه برحمت عيسي ورك بعده طشره توركي قرمغه چيقوك « ديديڪنده
 هان جمله فرانسه ڇيودانلري و جزالي و فرانسه قرال زاده سي ونديڪلي اليه حجت
 باطلرن [۱] وروب ونديڪيده قندييه نصفن بعدالسلامه وره جك اوله جاني [۲] حجت
 باطله لرن وروب هان اول كيجهه درون قلعه دن ۰۰۰۰ بيڪ عدد كفار فرانسه پياده سي
 پرسلاح و ... بيڪ عدد اتلي فرانسه لري بي فلاح [۳] قلعه دن طشره نصف الليله
 چقنجه ونديڪلي هان قلعه ڇيولرن سد ايدوب عالم اغياردن خيبراولوب هر بر ي رکوشه ده
 فرانسه نك احوالي نيه منجر اولور ديه مترقب اولوب دوررلر چونكي بو حقير پر تقصير
 وقت شافعي قرانلغنده كوروب راست كلديكم مذكور عسڪرلر بو كفار عسڪري ايمش
 ايجلرن دن كيدم حمد خدا بر ضرلرن كورميوب كرو سيدي زاده اوردوسنه كلوب
 پشاني خوابدن بيدار ايدوب ايتدم « سلطامن قلعه او كنده قوشا قلي منضطر طرفنده
 ناقانلي مغارالره كلنجه قرمزي فسلي پرسلاح عسڪر چنزار اوزره بو كيجهه قرانلغنده
 يطمشلر آلره سلام ويردم سلام آلديلر اما لسانلري فصيح تورك كهي دكل
 قلعه به يورويش ايدو جك بزم عسڪر ميدير يوخسه كافر عسڪر ميدير اما كافر لشكري
 اولسه قره شاپقه لري اولوردي و قرانلقده بر خوشجه سچه مدم بيلم نه كونه
 عسڪردر « ديجه في الحال جمله سيدي زاده محمد پاشا عسڪري پر سلاح آماده اولديلر
 (حكمت خد) كلك طرفنده كوندزين جميع عساكر اسلام كفار ايله بر جنك عظيم
 ايدوب وقت شافعيه جميع غزات مسلمين يورغون و آرغن و اتلري دورغون جمله سي
 خواب نفي لرن چالوب كرده نالسي [۴] بالشلري [۵] اوزره سرراحتلرن قيوب يطرلر كن
 قانلي مغاره لر طرفندن اون بيڪ عدد مسلح جنك آور پياده فرانسه كفار بر كزيده سي ڇيودانلريه
 اول شب مظلومه آهسته آهسته كلوب سپاهيان قولنده يوكسك طايه آلته كروب هر
 اطرافنه لستوب [۶] قبضه تسخيره لوب جمله بال يمز طوپلري ا كسريلر ايله چويلوب
 دوررلر و كلك دره سي ايجره دخي دورد بيڪ عدد كفار شب رواني اسبابلريه كمينكاهلرده
 شب خون اتمكه يطرلر چونكه حكمت باري ياري اوله جاقدر نصف الليله سپاهيلر ايجره

[۱] ك : باطله لرن [۲] س ، ك : اوله جاني | دوغوسي (اوله جفته) اولميدر (م) |

[۳] ك : بي سلاح | ياكديه بكيور (م) | | ۴ | ك : لرده نالسي | متن كهي بوده ياكيشدر

دوغوسي (كرده باش) اولميدر (م) | | ۵ | ك : بالينري [۶] ك : يتشوب . ط : سنوب

یطدیله اوغلانم حقیره دیرکم « اغا بو عسکر الله اعلم قلعه‌یه یورویش اتمکه صباح وقتن بکلرلر» دیدکده همان قلعه‌یه الهام ربانی ایله برشی لایح اوله دوشوب ایلری کمتیوب کرویبه سیدی زاده اوردوسنه دوندم مکر بو حقیق کرب راست کلوب سلام ویردیکی لشکر کفار فرانسه ایمشکم دعوی مریدیله اوردوی اسلامی بصبغه کلش مقدا ذکر سبقت [۱] ایدن یوز بکریمی پاره کیمیلرکم قندییه امدادینه کلشلردی آنلرک سردار پلید عنیدی اولان لعین بی‌دین قندییه جنرالنه دیرکم « سز بریله ایکی یلدن برو تورک النده قویله [۲] قلعه ایچره زاروزبون نه یطرسز قنی غیرت دین ملت مسیحیه بیچون بو قدر زماندن برو طشره چیقوب تورکی قروب قلعه تورکدن خلاص اتمرسز » دیدکده قندییه جنرالی ایدر « هر نه قدر کره طشره چیقوب تورک ایله جنک اتمکده تورک بزنی قروب آنلر غالب بزلر مغلوب اولوب قلعه‌یه کوچیله کروب جان قورتارانلریمز آز قالردی » دیدکده فرانسه جنرالی وقرال زاده سرداری ایدر « بز تورک عسکرن المان ولایتنده رابه‌صوبی جنکننده قروب جمله سن رابه صوبه دوکوب نمسه چاساری انپزه‌طورینه امداد ایدوب دین عیبی قومیه [۳] تورکه غالب اولدق اکر سز بیزه قندییه قلعه‌سنک نصفن وروب بو قلعه ایچره بزده برویریمز [۴] او طوروب قندییه قلعه‌سنده حکم و حکومات ایدر سه قلعه‌دن طشره چیقهلم جمله تورکی قیرالم قندییه قلعه‌سن تورک‌الندن قورتارالم » دیدکلرنده قندییه جنرالی ایدر « سز قلعه‌دن طشره چیقوب تورکی قرالم دیرکن تورک عسکریمی سیزی قرارسه سز دخی قاچه‌قاچه البته قلعه‌یه کرمکه کلسه کز کرک تورک عسکریمی سزی قوه‌قوه اریکسزجه قلعه‌مه کرسه کرک بو کره سیزک سبه بکزله بزم قندییه قلعه‌من الیزدن کتسه کرک» دیدکده همان فرانسه جنرالی و سرداری اولان شهزاده‌سی ایدر « بیزه [۵] همان سز بیزه قندییه قلعه‌سنک نصفنی شمعی ضبط ایدیرک بز جمله طشره‌یه چیقوب تورکی قرالم اکر آنلر بزنی بوزارلر سه بزم عسکر قاچوب قندییه آلتنه کلرلر سه قلعه قپولرن اصلا آچماک و کوپرولری کسک و بز تورکی قرارکن اصلا برطوب و توفنک آتوب بیزه امداد اتمه کز همان سز قلعه دیوارلری اوزره سیروتماشالر ایدیکن سز بزلر تورکی نیجه قرارز کوروک » دیو کر میت قوام شراب بیحجاب ایله نیجه بیک کونه لاف و کذافلر ایدوب دعوی مریدی ایدرلر همان عاقبت اندیش دور بین فکر اولان قندییه جنرالی ایدر « امدی سز تورکی

[۱] ک : سبق [۲] ک : بویه [۳] ک : قوتیه [۴] ب ، ک : وزیریمز [۵] ک : بیره

[حرفی اوچنچر راه . همله در]

باشلدیلر وزیر اعظم قولندن بو امداد کترن قایقلمه بو قدر بیسک عدد طوپلر آتلوب
اصلا مانع اولیوب ینه کفارک امداد قایقلمی کلوب کیدردی زیرا صدر اعظم قولندن
بر طوب منزلی بعید ایدی [۱] انجق ر کیجه بر قدرغسی غرق اولوب لیانه کیره جک
یری سد ایدوب برهفته امدادی قلعه یه کلز اولوب بعده اول غرق اولان قدرغه کیلمره
آصوب قرشو استاندیه آداسنه کتوردیلر الحاصل مرادلری اوزره هر کیجه قلعه یه امدادلرن
آلوب کلک طرفنده و صدر اعظم قولنده اولقدر جنک عظیم ایدرا اولدیلر کم عسا کراسلامه
کمال مرتبه بر یم و خشیت و دهشت حاصل اولوب آیا کفارنه کون قلعه دن طشره چیقوب
مترسلری بصر دیو عسا کر موحدین مترقبیلر ایکن

در بیان نبرد عظیم قلعه قانديه سنه ... ماه ...

کیجه سی بو عبد کتر کلک طرفنده ابراهیم پاشا افندی مزده مسافر تده ایدم
علی الصباح صدر اعظم قولنده جمیع قوله علوفه معینه لری چیقاجاق ایدی حقیر
موجب الماق ایچون وقت شافعیده آتمه سوار اولوب سپاهیان اوردوسی ایچره کچوب سیدی زاده
عسکری ایچره عبور ایدر کن قانلی مقارالرایله قوشاقلی منظر مابیننده لغم و مترسلری یوق ایکن
صافی چنزار اوزره قرمزی فسلی پر سلاح عسکر لر چتاچت اولوب آدم دریاسی بر برلرینه
بر کثوب [۲] چنزار اوزره خاموش اولوب یطر لر حقیر دخی ات اوزره بونلره سلام
ویروب غازیلر صباح لریکنز خیر اولسون اولریکنز وشکار لریکنز قانلی [۳] اولوب الله تعالی
مرادیکنز اوزره فرصت لر وره دید کده کمی سلام آلدی و کمی «کجه کجه دخی صباح اوزاق»
دیدى اما لسانلری غیرى کونه بر خوشجه فصیح و بلیغ یرنجه [۴] سوبلیه مدیلر حقیر
دخی ایلری کیدم دیدم دخی زیاده آدم دریاسی یطرو صباح قرنلغی اولماق ایله بونلر نه
اشکالده آدم لردر ونه ولایت غازیلریدر بلیوب بونلره دخی سلام ویروب کجه یم دیرکن
هان بونلرک ایچندن اوچ دانه یکت قالقوب بکا دوغری توجه ایدکلر نده یطانلردن بری
ایدر «سننه باش» [۵] دینجه «بیو» [۶] دیوب اوچیده بکا کلیوب کروییه دونوب ینه

[۱] ک: بعیدیر ایدی [۲] ک: کریشوب [۳] ک: نسخہ سنده اوچنچی حرک نطقه سی قونامش (م)
[۴] ک: برکجه [مقصد] (کیجه) کله سنی فصیح سوبلیه مدیلر بلکه (کیجه) دیبه جک یرده
کافه فتحه صریحه و بر مرک (کجه) دیدیلر دیمکدر (م) [۵] (سننه) کله سنده کی سینک
اوزرینه سن نسخه سنده فتحه، ک: نسخہ سنده ضمه قونمش (م) [۶] ک: بنو [بانک و نونک
ضمیاه حرکه لشمش] ب: قنو

قيالر اوزره بويله شيطنتلي لغملر تاليف ايديوب نجه بيك عدد آدملي بويله هلاك ايديوب
 بر قدم ارض خاليه ير بولنماز اولدي لكن هوادن قومبره لري از آتار اولوب [۱]
 ايجردن طشره فرار ايدن كفارلر سزك قومبره لريكز و لغملريكز و اوقلريكز بزي
 چوق قرار اولدي ديو خبر و يروب قتلقدن بر برلريمزك لشلريني يمكه باشلادق واشكلريمز
 جمله يدك ديو خبر و يرلردى (حكمت خدا) سنه ۱۰۸۰ محرمنده دريا يوزى يوزيكرمى
 آلتى پاره يلكن ايله ترين اولوب و نديك دونماسى و دوقه و پاپا و مالطه و الاقورنه
 و فرانسه غليونلرى روى درياني باياديه چيچكى كبي زين ايديوب قلعه قنديه اوكنه كلوب
 بى باك و بى پروا لشكر انداخت اولوب اوچ بوچق ساعت نجومى كامل طوب و تفنك
 شادمانلرى اتديلر كم روى دريا نفت و قطران مثال طوطشوب اولقدر كميلر دن ارغنون
 و ترومته لر و ناقوس و مزمراتلر [۲] و لوطر باني و طاليباني بورولن رهاوى مقاملرنده
 چالوب اويله شادمانلر اتديلر كم كويا فصل دجال اولوب جميع كميلر ن اورسه بر اقلر و خاچلى
 بيكرلر و فلاندره لر ايله كشتيلر ن زين ايديوب قلعه دن دخى آنلره صفا كلديكز طوبلرى
 آتلوب الحاصل اولكون دود سياه باروددن آسمان كبود سياه كون اولوب آفتاب علمتابك
 يوزى منكسف اولوب اوچ ساعت دخى بو ترتيب اوزره قانديه قلعه سى شادمانلر ايديوب
 اولكون يدى كره بو ترتيب اوزره آتس فشانقملر ايديوب آسوده حال و فارغ البسال
 اولديلر اما درياده اولان كميلر دن كيجه كيجه قايقلر و فلقه لر ايله ليمايه امداد قوركن
 كلك طرفنده حلب واليسى كتنخدا ابراهيم پاشا و قبودان قبالان پاشا كفارك قلعه يه امداد
 قودقلارينك خبرن آوب واقف اسرار اولدقلا رنده ليمايه آغزينه مقابل صويه برابر يتمش
 سكسن پاره سر آمد بال يمز طوبلر قيوب ارتسى كيجه ينه كفار يوز پاره صندال و فلقه لر
 ايله ليمايه امداد لرى كره جك محله جميع سر آمد طوبلره آتشلر ايديوب جمله قايقلى
 آدملى يه غرق اولوب بر و اوپلا قويديكم آه و انين نى آدم اوچه بيوسته اولوب ارتق
 ليمايه امداد كرده ميور ليمايه اغزنده قوش اوچماز اولدى در حال كفار زال بر كيجه نك
 ايجنده ليمايه شمال جانبنده ليمايه ديوارن منهدم ايديوب بر قدرغه عبور ايده جك قدر بر
 قپو يرى آچوب جمله امداد كترن فرقه لر و قايقلر و فلقه لر اندن ليمايه كرو چقماغه

[۱] ك : اولدى [۲] ك : مزماراتلر [۳] ك : فليقه لر [اسكى كتابلر ك بر قسمنده (فلوقه)
 شكلنده ده يازلدينى كورولمكده در . مشروطيتدن مقدم غزته لرده (فلكه) يازيليردى . - ويله نيشه
 كوره (فليقه) يازلسى مناسبتدر (م)]

لیمان کنارینہ وارنجہ قلعہ مقابلہ سئدہ قیلان پاشا عسکرلیہ مکث ایدوب طرفہ لعین ایچرمہ جمیع عسکرینہ وجمہ پازنلرینہ حانیہ قلعہ سی جرمنده بر طاہور عظیم خندقلری قازدیروب ایچنہ اوچیوز عدد خیمہ وخرکاہلر واللی عدد قدرغہ تنتہ لری قورولدوغن کفار قلعہ دن کوروب ایا بونہ کونہ عسکر امدادیدر دیو قیلان پاشا اوردوسنہ لیمان قلعہ سندن وکلک طرفلرندن اولقدر بال یمز طوب کله لری اوردیکم تعبیر اولغاز اما حمد خدا عسا کر نصرت مأثرہ اصلا بر ضرر اصابت اتمدی ارتسی کون قیلان پاشا جمہ عسکرلیہ کلک طرفندہ قات اندرقات متریسہ کروب فی الحال لب دریاہدہ بر کیچہ ایچرہ بر طابیہ سد اسکندر اتدیکم قندیہ قلعہ سی بو طابیہ نک التندہ قالبوب قلعہ ایچرہ کزن قاز وطاق واوردکلر نمایان ایدی کفار مردار علی الصباح بویکی طابیہ کوروب بوداغ بر یلدہ تمام اولہ جاق دکلکن ایا بونہ ہمتدرکم بر کیچہدہ بویلہ بر کوبہ بلندی ترک عسکری یابدیلر دیوب بو طابیہ کیچہ کوندوز دورمیوب ایکیشر بیک عدد بال یمز طوب کله لری اوروب طابیہ نک وروحنک خبری اولمازدی قبودان پاشا دخی بویکی طابیہ دن قرق پارہ بال یمز ایلہ قلعہ نک در و دیوارلرن وخنکار جامی اولہ جاق منصطر اطرافندہ اولان سرایلرن جمہ پیرہ برابر ایدوب درون قلعہدہ بنی آدم دکل بر طاق کزہ مز اولوب لیمان قلعہ سنک دخی جمہ طوپلری بطل اولوب آندہ دخی کفار باشن کوسترمیوب لیمانہ بر کمیسی کروب چیقاماز اولدی بعدہ وزیر اعظم طرفندہ دخی کفار دورد کرہ چیقوب غایت شیرینلیوب کرما کریم جنک وجداللہ ایدردی [۱] اما حمد خدا ہرچقدقدہ مترسلر یزدن غازیان مجاہدان مبارزانلر دال صاتور اولوب طاق قرار کبی کفاری قروب ہر بار منہزم اولوب بعدہ قلعہ دن طشرہ کون بکون کفار آجلقدن وخوف و خشیتلرندن طشرہ چقماغہ و طرف طرف قاچمنہ باشلادیلر بزدن ایسہ کوندن کونہ ایکیشر یوز عدد قومبرہ قزغان ویوزر عدد اورتہ قومبرہ وایکیشر بیک عدد سرچہ [۲] و طوج ال قومبرہ لری زیادہ آتار [۳] اولدی وجمہ عسا کر اسلام اون ایکی قولدن قزل طابیہ دن ایچری یکی قلعہ دیوارہ وارنجہ یدییوز آدم بر صیجان یولی مترسلر یوریوب عسا کر اسلام ارتق لغمدردندن [۴] خلاص اولدیلر اما ینہ پسرکرمہ نام لغملر و اون و اون یش قران قومبرہ لری بر پیرہ کوموب قومبرہ لغمی پیدا ایدوب

[۱] ک : اولوردی [۲] (سرچہ) یازلمسی مناسبدر [۳] (آتیلیر) یازلمسی مناسبدر (م)

[۴] ک : لغمدردندن

وبلا حساب بارود سیاه و نیجه یوز بیک چوال بکصمات و نیجه بیک کونه جبه خانه و مهمات و غیره سائر لوازمات مأ کولات مشروبات و طوب و قوم برله کیتوردیکم حساب و کتابن خدا بلور بو محله بومفرح خبر لردستور مکرم صدراعظمه منعکس اولوب حائیده قیودان پاشایه امر شهر یاری واروب « سنکی [۱] قیودان پاشاسن امر شریفم وصول بولده قده جمله ایالتک عسکرینک ارباب زعما و ارباب تیمار و عزبستان [۲] و کورکچیان و جمیع پایزن فورسه کفره لرك و جمله کتر دیکک سپاه و یکیچریلری و جبه حیان و طوپوچیان و قوم بره حیان عسکر لرن جمله موجود اولان عساکر اسلاملری و جمله مهمات و لوازماتلری آلوب بر الای عظیم ایله شادمانلق ایده رک اوردوی هایونه کله سن و فرمان شهر یاری اوزره قلعه حانیه لیمانه کفایت مقداری عسکر ایله جمله دو نتمه هایون کیلرن قیوب عنکبوت احمد پاشانی یریکه قائم مقام ایدوب حانیه نك محافظی احمد پاشا اوله و علی الفور حانیه دن عجله ایله اوردوی اسلامه کورکن بر الای عظیم ایدوب و طوب و توفنکلر آتوب کلبانک محمدیلر چکرک کلک طرفنده ابراهیم پاشا یاننده مکث ایده سن » دیو قبلان پاشایه فرمان پادشاهی وارنجه برهفته نك ایچنده اوردوی اسلام ایچره بر الای ایله کچوب طبل و نقاره لرن دو کرک یکر می بیک عدد مسلح و مرتب و مزین عسکر یله اون بیک عدد ایانچی دمر پرانغلی اسیر پایزن لرك لر رنده بر لعل کون بایراقلری و بللر نده چپالری و قازمالری ایله عبور ایتدیلر اندن جمله پر سلاح قرمزی فسلی جزایر لشکری و ترس خانه عامره لشکری و جمله دریا بکلرینک جیوشلری و جمله قیودان پاشا اغالریه قازداغی لوندانلری طوب و توفنکلرن آتوب کلبانک محمدی چکرک قرق عدد دریا پاشالری جمله اسباب [۳] احتشاملریله کذر ایدوب اندن سردار قیودان قبلان پاشا کولک دمیره غرق اولوب رستم سام اقران وار کچیلان آت اوزره سوار اولوب جمله یکر می بیک عسکر یله تاقلمه قندیه التدن کلبانک چکرک عبور ایدر لرن نیجه بیک کفار قلعه طابیه لری اوزره بر کشوب [۴] بوامداد کلن عساکر اسلامی و اون بیک عدد ایاقلری زنجیرلی پایزنلری کوروب عالم حیرتده قالوب قلعه دن یر طوب و توفنک آتیدیلر اما قبلان پاشا طرفندن نیجه بیک عدد توفنکلر آتوب شادمانیلر ایده رک صاف صاف [۵] عبور ایدوب قانلی مغارالر قربنده تابصریه [۶] نام

[۱] ك: سنکه [۲] بوکله بعض نسخه لرده نقطه مز، بعضیسنده عربستان یازلمش ایسه ده (عزبان) اولسی ده ممکندر (م) [۳] ك: آتوب [۴] ك: برلشوب [۵] (صف) کله سنک ادبانه سنده (صاف) استعمال ایدلسی شایعدر (م) [۶] س، ك: قصریه. ط: بصریه [نظرته] اولسی ده ممکندر (م) [

دو کہ آلتی آیدہ قومہ برابر ایدوب بو کولک طابہ سن دخی کولہ برابر ایدوب کولن کو کہ
 صاوروب یدی ردن زیرک یقوشلری کبی شاهراہلر اولوب درحال ابراہیم پاشای مدبر
 جملہ غزاتہ بذل مال نثار ایدوب قوم طابہ سی وکلک طابہ سی اوزرہ دوران بال یمز
 طوپلری کفارک کوزلری او کئندہ جملہ غزات سردن کچدیلم مذکور طوپلرہ زنجیر باغلیوب
 خادناخا [۱] کشان برکشان طوپلری چکر کن التی بیک عدد کفار طوپلرک اردلری صرہ
 هجوم ائدکلرندہ نیجہ بیکی بزم طوپ کلہلری ضربندن و نیچہ سی قورشوم ضربندن هلاک
 اولوب نیجہ یوز عدد کفارلر طوپلری خلاص ایدلم دیو طوپلری ایلہ بیلہ بزم مترسار
 ایلرینہ دوکلوب بزم مترسار یمزی یاصدیلم (عظمت خدا) بوجملہ کفارہ غزات مجاهدان
 ایلہ صاتور چکوب کمال اقتدارلرن یاصدیلم آن واحدده مترسار ایچرہ کفارک لاشئ
 مردارلری جسته جسته وپشته پشته اولوب بقیة السیوفلری جملہ بستئ زنجیر اولوب دم بستہ
 ودلجسته اولدیلمر جملہ ایکی بیک یمس کله ویک بشیوز عدد کفار دل طوطوب طوپلری
 وطبل وناقوس وارغونلری وخالچی بیگلرلری ایلہ الای عظیم ایلہ جملہ کفاری دست بر
 قفا باغلی قلعه التندن کچروب صدر اعظمہ کتورنلر احسان [۲] وانعاملر ایلہ سرافراز
 اولدیلمر حکمت باری یاری قیلوب بوکلک طرفندہ بزم عسکر طابہلر اوزرہ کفارک
 طوپلرن زنجیرلر ایلہ کشا کئندہ ایکن همان درون قلعهده اولان امت محمد اسیرلرندن
 بشیوز اونبر آدم ایاقلرندہ دمیرلریلہ الله الله دیوب طشرہ بزم عسکر اوزرہ جملہ چیقوب
 خلاص اولوب آنلرک سبہ بیلہ کفار خا کسار منہزم اولوب کلک طابہ سی دخی قبضئ
 تصرفہ آئدی اما بوکلک طرفندہ عسا کر اسلام غایبہ الغایہ هجوم ائدکلرن کفار کوروب
 چفته چفته انملر آتوب یوز سکسن عدد بال یمز طوپلرن کرپی توکی کبی دیزوب
 صبح و مسا و برآن دورمیوب طوپ و توفنک و فیشنک و قومبالر و طاشلر آتادن خالی
 اولیوب بوکلک طرفندہ کی مترسار یمزی سنہ ۱۰۷۹ ایچندہ اون طقوز کرہ بصوب
 هرچقد قیجہ قیلوب منہزم بقیة السیوفلری قلعه یہ فرار ایدرلردی اما ملعون صو قلہ سی
 ایکی بجوق یلدہ قرق الای بیک عدد بال یمز طوپ کلہلری یدی اما اصلا عینندہ اولیوب
 کلک طرفندہ آدم و حیوانات کزدرمزدی حکمت خدا بوقدیہ قلعه سنک ایکی طرفندہ
 عسا کر اسلام محاصرهده کرما کرم جنک وجدالده ایکن سنہ ۱۰۷۹ ... سنده قیودان
 قیلان پاشا سکسن پاره قدرغہ و قرق پاره غلیون ایلہ حانیہ یہ یکرمی بیک عسکر دوکوب

[۱] ک : خواه ناخواه [۲] ک : کتوردیلر و نیجہ احسان

قورودوب يکيدن هتوز برنو طهور جنک وجداله باشلاندى و بويکي قلعه ديوارندن ايجرى قوم قپوسى قربنده برسد يا جوج مثال بر کار کير بناى عظيم سرايى جمله طوپراق ايله دولدوروب بر طابيه عظيم ايدوب اوستونه قرق اللى پاره بال يمز طوپلرى قپوب بزم يکيدن بنا اتيديکمز طابيه لرى بطل اتمکه باشلوب روزمره خرافخرا [۱] جنک وجدالدر اولوب هر کون بزم عسکر اسلام انجق بر آدم ايلرى کيده بلوب کفار قلعه بيزه قيراط به قيراط و يرردى (حکمت باري) در دولت طرفندن بر صلاحور شهر يارى بر مصاحب خط شريف ايله کلوب يکيجرى اغاسى ابراهيم پاشا آستانه سعاده قائم مقام اتمکه دعوت اولندى مکر اسلامبولده شهزاده لر بهانه سى ايله بر عظيم فترت و کفت کوى اولوب جمله اهل حرف و اهل سوق ات ميدانده جمعيت کبرا ايدوب بر شهزاده لرى قتل اترديوب والده سلطان الله اماتى و ريرز ديو غلوى عاملر ايدوب کوجله جمله اهل اصنافى تسپس [۲] اتيکلرنده اسلامبولى ضبط و ربط ايتون يکيجرى آغاسنى قائم مقاملغه دعوت ايدوب سنه ۱۰۷۹ ماه ... کونى ابراهيم پاشا در دولته روانه اولوب يرينه قول کتخداسى عبدالرحمن آغا اوچ طوغ ايله مستقل يکيجرى اغاسى اولوب زغرچى بانى ذوالفقار آغا مستقل قول کتخداسى اولوب بورونسز احمد آغا زغرچى باشى اولوب الجاصل جمله يکيجرى اوجاغى ايجره بر سلسله عظيم اولوب هر مناصب عاليلر اربابلرينه توجه اولندقه يکيجرى اغاسى عبدى پاشا همان اول ان آلتى بيک عدد کزیده توانا يکيتلرى سردن کچدى يازوب هر کس قولاي قوللرنجه بر لشوب کفاره بر آن راحت و يرميوب صبح و مسا عبدالرحمن پاشا قولندن جنک فراوانلر اولوب کفار بدکار حيله کار يکي قلعه ديوارلرندن يري [۳] باش کوسترمکه قادر اولمازلردى بو محله سکبان باشى دخى مترسدن چيقوب آستانه سعاده سکبان باشى اولماغه فرمان اولنوب ابراهيم پاشا عقبنجه آستانه جانبنه روانه اولدوغى محله بکلى احمد آغا و باش چاوش و کوچک چاوش شهيد اولديلر و بو کونکي کونده قزل طابيه نك ايج يوزنده کفار دوزخ کار بر لغم سهمناک آتوب دفتر دار احمد پاشانک جميع اغوانلرن سيلوب سوپوروب جنک عظيم اولدى و اوته کلک طرفنده ابوالخير ابراهيم کتخدا پاشا حلب ايالتى عسکرى ویدی ايالت ميرميرانلرى عسا کريله و جمله يکيجرى لشکريه کوز قراردوب مصر جنودى صاغ طرفده و اناطولى جيشى صول طرفده و سپاه و سلحدار و التى بلوک زمرة غازيانلر ايله کلککلک [۴] قوم طابيه سنى دوک

[۱] خايه کسره ، زايه شده و تنوين قونولش (م) [۲] ک: تسپس [۳] بايه کسره قونولش [۴] ک: ک و لولوک

اوستلرن زین ایدوب دوردیلر زیر ابوطاہیہ لر طرفلرنده عسا کر اسلامک اصلامترسلری اولمادغندن قلعه قپولری جملہ آچیق دورردی همان اول قپولردن دیشاری نچہ بیک پیاده کفار اللرنده و بللرنده اصلا سلاحلر اولیوب باشلری قبا اولوب اللرنده برر بیاض بیراقلری اولوب « آمان آمان ای عسکر آل عثمان ایچرده [۱] جنر المز اولدی شمدن کرو وره وره لم و سزکله باریشالم کرید جزیره سننده کی فتح آندیککنز یرلر سزک سزده وقتیهده بزده» دیوامان دیدکلری وزیر اعظمه منعکس اولوب جملہ کفاری قلعه قودیلر ونجهلرن ووردیلر ونجهلرن دخی قردیلر ونجهلری ایچری کیرمیوب اسلام ایله مشرف اولدیلر واولمانلری اصفاقیه داغلرنده رعایا اولدیلر بعدہ سنہ ۱۰۷۹ نصفندہ وزیر اعظم قولندن قزل طاہیہ عموم هجوم اوزره تئید تاملر وجد وسیعی واهتماملر اولنوب جمیع غزات مسلمینہ احسان و انعاملر وریلوب قزل طاہیہ نک خون آلودہ خاک احمر کون عسا کر موحدین قرنجہ طپراق طاشر کی قزل طاہیہ نک ترابلرن نجه کره یوز بیک طوبرلر ایله طاشیوب دریایه دوکوب اون کون اون کجه (عمه لرجال قتلع الجبال) مضمونی اوزره قزل طاہیہ داغن دوروب ایکی یلدن برو قزل طاہیہ اطرافنده طرفیندن آتلان بیک یدی پوزلغملری آتله آتله وهنوز ترابری طشنه طشنه بعض لغملری میدانہ چقوب جبہ جی باشی یوسف آغا وجہ جیلر کتخداسی فضلی کتخدا جملہ عسکر یله قزل طاہیہ نک اون یدی یرده ظاہر اولان لغملرینک بارود سیاهلرن طشیوب درخزینہ اولوب هنوز عسا کر آل عثمان برکنجینہ پنهان بارود خزینہ سنہ مالک اولوب حمد خدا قزل طاہیہ نک اطراف واکنافن کسوب لغملردن ونام کفار بدنامدن برشی قلیوب فتح اولنوب اوزرینہ عسکر اسلام چقوب علم رسول الله نیکوب اوستنه بال یمز طوپلری قیوب قلعه ایچنی هنوز دوکمه مباشرت اولندی ویدی عدد طاہیہ لر دخی بنا اولنوب وزیر اعظم طاہیہ سی ویکیچری اغاسی ودفتردار پاشا طاہیہ لر جملہ کروده معطل اولوب قزل طاہیہ دن ایلری اوچ عدد طاہیہ عظیمه لر بنا اولنوب قلعه ایچنده اولان کینسلر و سرائلری اون ایکی قولدن یکی دیواری دخی دوکمه مباشرت اولنوب جمیع مترسلر قلعه ایچره یکی دیواره دوغرو کتمکہ باشلادی اما یکی قلعه دیواری کویا سد قهقها مثال برالچاق حیط استواردر قزل طاہیہ نک فتح اولدوغن کفار پلید عنید کوررب بو یکی قاعہ دیواری اوزره یمش پاره بال یمز طوپلر قیوب و عورت طاہیہ سی اوزره دخی یمش پاره طوپلر قیوب بربرلینی

[۱] ب ، ک : ایچرده ز (ایچرده) دن مخفدر (م)

مجرّوح اولوب طشره اوردوسنه چيقوب کندو عسکرلرندن یتس آتی عدد شیجان دلاورانلرندن شهباز شهناز فتالری شهید اولوب بو روز عیدده بر جنک عظیم اولمشدرکم بوجه ایله تعیری ممکن دکدر ایکی سنه دن برو بویه نبرد عظیم اولماشدر اما ملعون کفاری مبارزان دلاوران قیره قیره بی تاب و بی مجال اولوب طعام بیوب ینه قرمه باشلادیلر زیرا کفارک کیده جک یری اولمایوب اورتا یرده طویه طوطلمش میهونه دونوب خربنده وسیسر و نابالغ غلاملر بله کفاری قرمدن تاب و توانلری قالمیوب جمله یدی بیک یدی یوز کله و بیک عدد اسیر بند زنجیر اولوب اون بر عدد قودان و نجه یوز عدد اش ارلری قید و بند ایله بتجیع ارغنون و ناقوس و خاچلی پیکرلریله جمله کفارلری زنجیرلر ایله الای الای کشان بر کشان سوروب قلعه آلتندن سر نکون بیراقرن آچراق و طبل و تورمپتلرن چالراق جمله غزات الای ایله کچوب جمله غنایم اولان کفارک آتترین یدکه آلوب حضور وزیر اعظم دن کذر ایتدکلرند کفار قلعه دن بو حال پریشان پرملالی کوروب نجه کفار داغ درونلرندن کندولرن قلعه دیوارلرندن خندقه آتوب پاره پاره اولدیلر و صدراعظم نجه یوز اسیرلرک بیونلرن اوردوغن غزات مسلمین کوروب هر کس قید و بندنده اولان اسیرلری حفظ ایتدی و بش عدد قودانلرینک دخی کاهلری کسیلوب جمله غزات مسلمینه احسان و انعام و چلشکلر بدل اولنوب جمیع مجروحلره نان پاره لر وریلوب نجه ایش ارلرینه شهید اولان میر میرانلرک ایالتلری توجیه اولوب اردوی اسلام ایچره طرف طرف سرور و شادمانیلر اولوب بقیه السیوف اولان کفار حیله کارلر مجروح و منکوب قلعه یه توجه ایدوب مدد بزى طوت یا عیسی دیه رجا ایتدکلرند رجا زن حضرت عیسی طوطوب نجه یوزینی سیدی زاده محمد پاشایه وردی و نجه یوزینی طوطوب قناخچی قره علی پاشا قولته وردی و نجه یوزینی یانیه لی بئر [۱] پاشا قولته وروب آنلر دخی قیدوبند ایله جمله کفاری جمله غازیانلریله تکرار بر الای عظیم لر ایله اوچ عدد میر میرانلر حضور صدراعظمه کلوب جمله عسکرلرینه احسان و انعاملر اولوب پاشالرینه خلعت زردوز فاخرلر کیدریلوب هر کس ینه مرکز لرینه روانه اولوب غزات مجاهدان ایچره بر کونه دخی فرح و شادیلر اولدی حتی بو جنکک اوچنجی کونی قوشلق وقتنده قلعه ایچنده کی جمیع کفار یوکسک طابیه و یارمجه طابیه و بیقلی مصطفی یاشانک طابیه لری اوزره جمله کفار علی ملا الناس اشکار دیه چیقوب قره شایقه قلعه دیوارلری

[۱] پ ، ط : بئر . س ، ک : بئر . برنجی بانک فتیحی ، ایکنجیستک ضعی ابله حرکتلریش ا

اوجنچی کونیدر دیو طرف طرف صحبتلردایکن همان درون قلعه دن اون بیک [۱] عدد پیاده و ایکی بیک عدد اتلی کفار طبل قدوم وارغنون و تروم پتہ لرن چلاراق قلعه دن چیقوب خنزیر سروسسی کچی سرو سرو کفار بر لرینه چتاحت اولوب یازوژ یازوژ دیو فریاد لری اوجه پیوسته اولوب کلمه مکرر برفرقه جنود جنبلری قانلی مغارہ لردہ ردرندن [۲] علی الغضله اوردویی باصوب مترس لری ضبط ایتمک صدندہ ایکن العظمه لله والهیه لله همان جمله غزات مسلمین کفاری بو حالده [۳] کوردکلرنده برہ غازیلر اشته قربانمز بیرامیدر نہ دوررسز کون بکون کی کوندر دیو الای چاوشلری قول قول ندا ایدنجه نجه بیک غازیان مجاهدان کویا حشر نشر کوننده صوراسرافیل نفخ اولدوغی کون نجه قبردن جمله موتا حیات بولوب باش کوستر لر ایسه همان جمله غزات مجاهدین دخی مترس مزار لرندن باش کوستروب الاری قان و قلج لری عریان و سینہ لری بریان جمله سی درون دلدن جان حولیله صدای الله الابه رها بولدوروب کفارک قلعه دن طرفه اردلرن کسوب جمله کفار تیکچیری اوجانغی و مصرلی عسکری و سپاهیان لشکر لری ایچنده قالب ایکی عسکر بر لرینه کروب بر صواش پر خاش اولدیکم فلکده ملکلر رشک ایدوب جمله غزات کفارده اویله صاتور محمدی اوردیلر کم مکرر حجاج ظالم یوسف اول قدر بنی آدم قرمش اوله آیه (فاقولوا المشرکین حیث وجدتموهم) [۴] مفهوم شریفی اوزره جنود رحمانیه نک حرکات جنبش لری برہ کاتبه دوشمن بدکیشک افکار مکرر فاسد شیطانی لری پریشان اولوب هر بری بر حال ایله غازیان سربازان دلاورانلرک الارینه کروب کمئی طعمه شمشیر ونجه بیکئی اسپر بند زنجیر اندیلر اما بو بتر [۵] میدان وغاده مغنیسا سنجانغی الای بکی و جمله ارباب تیماری و بورسہ الای بکی و جمله ارباب تیماری و جمله ارباب زعامت لری بالکلیه آنلردن جان قور تولیوب شهید شهادت جامن ساقی کوثر علیدن [۶] نوش ایدوب سرخوش اولدیلر و قطرحی زاده محمد پاشا دخی اوچ یوز عدد یکیدیه مست الست اولدی و دخی وانلی محمد پاشا دخی بشیوز یکیدیه رتبه شهادته ایردیلر و کوسه طویجی باشی آلتش عدد نفراترلیله طوب یولنه شهادته کتدیلر و حلب والیسی افندیمز کتخدای [۷] بوشناق ابراهیم پاشا

[۱] ب : اوچ بیک | مؤانک بر صحیقه اشاغیده کی (یدی بیک یدی یوز کله و بیک عدد اسپر ...) افاده سی دلالت ایدرکه (اوچ بیک) نسخه سی یا کیشدر (م) [۲] س ، ک : قانلی مغارالردره لرنده [۳] ب : بو حال اوزره [۴] بو نظم جلیل سورۃ توبه ددر (م) [۵] س ، ک : نبرد [۶] ک : علیندن [۷] یا کیش اولدینی بدیهدر . (علیدن) دیمک (علی لندن) دیمک اولغله مجازدر . (م) [۷] ک : کتخدای | یا کیشدر (م) [

هفته ده قزل طابيه نك ايچ يوزنده يديوز آدم ايچري بر ميدان عظيمه تا دريا کنارنده اولان عورت طابيه سي بورندن تا پانغراد قپوسي طابيه سنك ايچ يوزينه وارنجه بر هفته ايچره بر سد متين قلعه ديواري يامشكي دللر ايله تعبير اوليوب اردينه اللهی آدم انلي سد ياجوج کبي قالن طوپراق يغمش دخي ايلري سني جمله لغملر اتمش و جمله مهماترين يرلي يرلر ينه قيوب دورمش مکر غازيلري يورويشدين منع ايدوب کرويہ دوندر دکلرينک اصلي بو ديوار اتمش و بويکي قلعه ديوارينک خندق اوله جق يرلري صافي طاشلق اولماق ايله قرق و اليشر قات شراباو قازقلر ايله دوموز داملري و نجه کره يوز بيک عدد پچارز ديدکلي [۱] و نيجه حيل و شيطنتلر احداث ايدوب اردلريني کونا کون مترسلر اتمش ينوک دخي و صفنده لسان قاصردر و بوقيش بويکي ديوار قلعه سي اوکنه و قزل طابيه اردينه ايکي قات قالن ديوارلر دخي چکوب هر قاتي اونار ارشن انلي شدادي بنا ديوارلر ايدوب يونلرک اوکلرينه و اردلرينه نجه کره يوز بيک کيسه باروتلر قيوب و نجه بيک قرغان قومبره لرن ييره کوموب لغم کبي آتماغه آماده اتمش زيرا بو محل طاشلق ير اولماغه لغم اولمايوب قومبره لغملرن حاضر باش اتمش اما ينه قزل طابيه ده شب و روز جنک سلطاني اولوب اول قيش بو قزل طابيه نك جانب اربعه سنده بيک اتمش عدد طرفيندن لغملر و ايکي بيک يوز عدد پسکر مه نام لغملر آتلوب يدي بيک عدد جان دين اوغورينه قربان شهيدان اولوب جامدانلري [۲] بيت الماله تسليم اولوب ينه عسا کر اسلام بو حال پريشانه اصلا بقميوب آتش نمرود ايچنده هر بار مرغ سمندر وار شناورلک و سرور و هنرورلک ايدوب جان و باش ايله قزل طابيه اوستنده جنک اورلک ايده رک قزل طابيه ده قزل قاته مستغرق اولوب قزل طابيه دن قوماديلر

وسنه ۱۰۷۹ جنک عظيم تابور

بوسال غراعيد اکبرينک اوچنجي کوني کفار خا کسار درون قلعه ده مشاوره ايدوب ابدرکم تورکک جمیع هجومي بو قزل طابيه طرفنه اولوب اوته کلک طرفلرينک تورکلري غافل اولوب اول طرفده تورک آز کورنمکه باشلدي همان بو کجه کلک طرفن بصلم ديو عسکرلرن جمع ايدنجه وقت ظهر اولوب اظهر من الشمس ايکن جمله غزات عيد شريفک

[۱] ک : درکلري . س ، ط : درکلري [۲] ک : جامه دانلري

امرا لره وجمه سرکارده اولنلره وجمیع اوجاق خلقته كذلك خلعت فاخره لر کلوب سائر عساکر اسلامه دعانامه لرده خیردعالر ایدوب « غیرت بنم دکلدلر غیرت سز کدر معجزات محمد المصطفایک بر کاتیله جدواهتم ایدوب بکا قلعه فتح ایدده سز یوخسه اول بهار بهشتی آبادده [۱] دونمآ هاپونم ایله قندیه آلتنه واروب مکث خیام ایدوب جنکه آهنگ ایدرم و السلام » دیو خط شریف قراءت اولنور حق پاشا همزه عمر ورسن دیوب بعدالدعاوالثنا دیوان آصف بر خیاده هر کسه مراتب لینه کوره خلعت فاخره لر کیدیریلوب مصاحب یوسف اغایی یکیحیری افندیسی ... بک افندی خانه سنده مهمان آدیبلر ایرتسی کون مصاحب شهر یاری یوسف اغایی وزیر اعظمک سدا سکندر وار طایه سنه قلعه تماشا سنه چیقاروب کوه دماوند مثال قندیه قلعه سن بر کنج نهاندن سیر و تماشا آندی مکر بزم بر عظیم لغه مز قزل طایه التنده اوج قوللی و اوج خزینه لی آماده ایمنس وقت وساعتی کلنجه العظمه لله قزل طایه نک بری بزدن جانی اوستنده اولان بالیمز طویلر ایله وبش بیک عدد کفار لر ایله قزل طایه نک یوز قولاج دیواری اوج آسمانه عروج ایدوب جمیع کفار لر ی روی هواده طیور جحیم کبی اوچراق کمی بزم مترسلر ایچنه وینجه بیکی دریاه وکیمی اندرون قلعه یه دوشدوکن کفار خاکسار کوروب قزل طایه اوزره قرار لر ی فراره مبدل اولوب جمله کفار اول طرف لر ی براغوب جمعیسی تالیانه وارنجه قاچوب آنده لیانه قریب یکیدن بنا آتدوکی قلعه سنه قبانوب دریاده یتان غلیونلرینه فشکلر آتوب الامن بز ی کلوب آلت دیو بر و اوایل و فریاد آتدبلر کم تعیر اولنماز بری جانبده ایسه دشمن دشمنک حالندن خبردار اولیوب جمیع غزات مسلمین وجیوش موحدین دال قلیچ اولوب فرصت غنیمت در دیو یورویش آدیبلر فی الحال جمیع قولدن چاوشلر و اغالر جمله آنلرده دال صاتور اولوب دونوک غازیلر یورویش زمانی دکلدلر ایلیسنده حیل و شیطنلر چوقدر و فرمان وزیر یوقدر یرلی یریکزده اوطورک دیو جمله عسکری کروه دونده روب هر کس کالاول یرلی یرنده اوطوروب آسوده حال اولندی اما جابجاقوللردن یتمش و سکسنر و ایکشر یوز عدد کله لر و دللر کلوب صدراعظمین احسان و انعاملر و تلار و نان پاره لر آلدی مصاحب یوسف اغا بو جنگ وجدالی و حرب وقتالی کوروب ... کزندن صکره نجه یوز کیسه جمله وزرالردن احسان و انعاملر آلوب سعادتلو پادشاه بو مژده ایله روان اولدی اما اوتنه جانبده کفار دوزخ قرار طایه نک بر جانی مهدم اولدوغن کوروب بر

[۱] ک : بهشت آئارده

مجاهدانلر یرلرندن قلع اولنوب [۱] اول کراسته لری غازیانلر فروخت ایدوب اوردوی اسلام ایچره اون بیکدن متجاوز قشاهلر یاییلوب خدا حقیچون اوردوی مسلمین دخی زیاده معمور ومزین اولدی اما ینه هر کون بزدن و کفاردن قرقروالیشر عددلغملر بویله طاشاق ایچنده آتماغه باشلادی همان صدر اعظم غضب آلود اولوب مقدا بو طاشلی یرده لغیر یوقدر دین ارخونده کفاری [۱] حضورینه چاغیروب ایدر « بیرده ماعون سن دیمه دکیمی دریا کناری طاشلیق یرلر اولماق ایله انده لغم یوقدر اندن قلعه یه صاریلک دیمه دکیمی » دینجه همان کفار حاضر جواب ایدر « دیدمسه سلطانم کافر طاشلر ایچنه لغملر یاچجه انده قلوچقه طاوق یمورطا اوستنده اوطورر کبی اوطورروب صفای خاطرله سرایلر یوب بر قیش دخی قشلیوب اوطورک دیمه دم اشد قلعه نك نیجه یرلر نده طوب ایله یقلمش یرلرندن یورویش ایدوب بر کره تجر به ایدک امیدر که جناب الله سیزه قلعه احسان ایده اما سز اصلا ایکی یلده یورویش اتمیوب سرایلر باغ وبانچه لر یاپوب همان بوقدر یوز بیك امت محمدی شهید اولدی دیو قردر رسز » دیدکده بوسوزی کفارک صدر اعظمه بار کران کلوب جمله ایش ارلری وسردن کچدی هنور لرلی « واللهم سلطانه کیدی کافر اینی دیدی بر یلدن برو بو طاشلیق ایچره امن وامان اوطورردق بر یلدنصکره کفار علی مهل طاشلر ایچره لغملر آتماغه باشلادی وهر کون نیجه یوز کلمه ایله روم ایلی زعمالری وارباب تیمارلری قریلوب طشره طشیوب هر زعامت و تیمارلری والای بکلری قرقروالیشر کره تبدیل وتغیر اولدی همان سلطانم بر کون قلعه یه الله الله ایله یورویش ایدم » دیدکلر نده صدر اعظم ایتدی براوغوردن عسکرک کوزن قورقتمیم (العجالة من لشیطان والتانی من الرحمن) دیمش لر بر کره شو قول طابیه برباد اید بلسک اولیه الاخیر دیوب (الامور مرهونه باوقاتها) کلامن ترنم ایدوب ینه هر طرفدن جدوا هتام ایله جنسکه اهنگ ایدروب بلا حساب جمیع غازیان سربازانلره احسان وانعاملری مبدول ایدی [۳] (حاصل مراد ومرام) بو حال اوزره جمله غزات آهسته آهسته یورویه یورویه تاقرل طابیه دینه حمد خدا ایکی یلده واروب سنه ۱۰۷۹ تاریخی رمضانک غره سنده پادشاه عالمنه طرفندن خزینه دار خاصه حبشی مصاحب یوسف اغا صدر اعظمه قلیج وقتان وسورغوچ شاهی وسعمور پوشیلر [۴] خلعت پادشاهی کتوروب وسائر وزرالره سمور کورکلر ومیر میرانلره وغیری.

[۱] ك : ایدوب (ایلوب) اولسی دها مناسبدر (م) | ۲ | پ : ارخونده کافر،

[۳] (اتدی = ایتدی) اولسی دها مناسبدر (م) | ۴ | س ، ك : پوستین

خاکسار قلعه ایچنده سرسری راحت کزه مز اولدی جنرال لعین پلیدعنید بوحال پرملالی کوروب شاشدی اما نه چاره عثمانی قلعه‌یه لغمسز یرلردن یاشدی وجهه عساکر اسلام طاشملقلی یرده ولب دریاده قونمئس لغمسز یرده [۱] اولماق ایله امن وامان اولمش کفار خاکسار های کدی [۲] ترک قلعه‌نک نه عجائب لغمسز خالی یرلرینه قنوب صفالر ایدوب بزم قلعه‌مز ایچنده بزم راحتمز کیدوب جهه معبدخانه‌لریمز و خاندانلریمز ییقیلوب بر باد اولدی دیوب کفار متأمم اولوب کوندن کونه کفاردن ایچردن طشره دخی زیاده‌فرار ایتمک باشلادیلر بعده کفار حیله‌کار وار قوتلرن بازوی منکر لرینه کتروب عسکر اسلام طرفنده اولان قیالی تیزاب صولریه طاشملری آتشلر یاقوب و صارب سرکله‌ر دوکوب سنک خارلری پاره پاره ایدوب بر رقات اوجاق لغملر دقتدار ابراهیم پاشا قولندن و سیاوش پاشا قوندانی صاری حسین پاشا قولندن بر قاج عدد بکرمه لغملر آتدی اما طاشلو [۳] یرده اولغله خلقه اولقدر ضرری اصابت اتمیوب خاق دخی لغم تمام اولدی دیو هر کس یرلو یرلرنده ایکن یتیم طقوزنجی یک‌چیری اوداسنک التندن بر لغم مهلت امدانی اتدیکم زمین و آسمان درد درد دیوب زلزله‌دن اوردوی اسلام ایچنده نیجه یوز قشله‌ر منهدم اولوب لغم‌التنده قلان شه‌الردن ماعدا بیک اون‌بش عدد کلر ایچنده شه‌الری طشره چیقاروب دفن اتدیلر ویدیوز عدد مجروحلر چیقوب طشره‌ده جراحلره ویردیلر و بیک الشمس عدد جمدانلری بیت‌المال اغاسی سایان اغایه تسلیم اولندی و بو لغمه‌ده هان اون ایکی عدد سردن کچدی اغالری نقراتلریه سیوندی و روم ایلی بکلر بکیسی ... پاشا شهید اولوب بریسی [۴] احسان اولندی (حاصل کلام) بو قیش دخی مترسده قشلیوب روزمره جنگ‌عظیملر اولوب کوندن کونه قزل طابیه خندقندن خارج کفارک شرانپاومترسلرینه دوغرو بر اوق منزلی کفار یرنده ایکن اول قیش کفاری کروییه سوره سوره و کونا کون حیل و شیطنتلی لغملرن و بکرمه‌لرن بزم لغمجیلر بولوب باروتلریه و نیجه یوز کفارلریه اخذ و قبض ایدوب نیجه کره یر آلتنده بزم لغم‌ایله کفارک لغملری بر برلرینه راست کلوب قعر زمینده بیله جنگ و جدال ایدوب اول قشده هم روی زمینده و هم قعر ارضده جنگ ایدو رک کفاردن نیجه کلر و نیجه دللر آلئوب کونا کون شرانپاولر و خنزیر داملری جمله احراق اولوب و نیجه کره یوز بیک شرانپا و کراسته‌لرن غازیانلرن

۱۱ | ب : یرلر ۲۱ | (کیدی) یازسه دها دوغرو اوقونور (م) ۳۱ | ب : طاشلق

۱۴ | ک : یری

لب دریاچه سنک خارا اوزره بر مظالم کیجده عالم اغیاردن بی خبر ایکن جمله عسا کر اسلام انده کچوب تاصباحداق جمله عسکر اسلام طایبه لر [۱] اوزره سپرلنوب کفار بو طرفلره ناظر طوپلر قیونجه جمله غزات سپرلنوب کما کان یرلی رینه یرلشوب سپرلر پیدا ایتدیلرکم اولکنندن اعلا ومتین طایبه لر ایجاد ایدوب بو محله زغرچی باشی ذوالفقار اغا آهسته آهسته بر صجان یوللری قازدیکم ایکی عرب به یان یانه و جمله ارباب دیوان آت ایله دیوانه کیدوب کله ده اصلا آت اوزره بر آدم کورنمیوب اگری بوگری و چماق یولای صجان یوللری اولمشدرکم ازاق قلعه سی و حانیه قلعه سی التنده بویه واسع مترس یوللری اولمشدر [۲] بو صجان یوللرینک طولی بیک سکز یوز عدد آدم اولوب ایکی جانی جمعی بقال و چقال ورناب [۳] و قصاب و قهوه خانه و بوزه خانه لر و سیل خانه لر وارکم همان اوچ برده ابوالخیرات ابراهیم کتخدا پاشانک اونا ر عدد خسروانی کویلی سیل خانه لری وارکم شهیدان دشت کربلا روحی چون (مصرع) « ما حسن ایله حسین عشقنه صو » [۴] دیوب غازیان عطشانه ماء حیائر بذل اولور فی سیل الله لر وار و باغ و باغچه لی و متعدد اودالی و حمام و شادروانی سرایلر یاپلوب اولکی اوردودن معظم و مزین و متین و معمور مترسلر اولوب جمیع عسا کر اسلام قزل طایبه ایله لب دریا جانبه یدییوز یردن مترسلری روی ارضه قازوب فرهاد کبی کوه کنلکلر ایدوب کونا کون صجان یوللری ایجاد ایدوب قرق الی عدد یرلره سپرلر ایدوب عظیم بال یمز طوپلر قیوب سنه ۱۰۷۹ ... ده قزل طایبه نام کوه البرزه یاشمه شروع اولنوب عظیم سپرلر بنا اولندیکم اون بر عددی کویا البرز و کوه دماوند و سد اسکندر یاپلوب قزل طایبه حواله اولوب هر برینک اوستلرینه قرق و بکر میشر عدد بال یمز طوپ قلعه کوبلر قیوب قزل طایبه صبح و مسا دوکه دوکه نجه بال یمز طوپلرک فالیه لری آشنوب مقدا اوصافی تحریر اولنان طوپخانه یه منکسر طوپلری کتوروب ینه یرلرینه مع الزیاده مصنع یکی بال یمز طوپلر دوکلوب [۵] یوما فیوما ینه قلعه قندیه نو کرلردی اما بر بچق سنه مقدم بویه یوکسک طایبه بوق ایدی حتی بو یو طایبه لر بنیا اولندقدن صکره قلعه ایچنده کی سرایلر و کنیسه و منظرلر و ناقوس خانه مثلاری [۶] صدمات طوب ایله منهدم اولوب درون شهرده معمور و آباداندن بر یر قلامغه باشلیوب کفار

[۱] ب : طاشلر [۲] پ ، س ، ک : اولامشدر [۳] ب : رناب . ط وزاد [برنجیسی

عناسز ، ابکنجیسی یا قیشقسزدر شکلنه کوره (زیات = زیتون یاغی صاتان) اولوق نمکندر (م)

[۴] ... [۵] ب : کلوب [۶] ک : مثالی بنالری

قلعه‌سی ایچره بر ارخونده یعنی بر اوروم بکزاده‌سی قنله مستحق اولوب جمله قپودانلر رجا ایدوب قتلدن خلاص ایدوب عزل ابدنی بلد دیو بو ارخونده قنیدن و ندیکه سوردر لر اندن موران شهرینه کوندر لر اما (العبد یدروالله یقدر) جناب فیاض مطلقک حکمتی وارکم (اذا ارادالله شیئا هیأ اسبابه) مضمونی اوزره حکمت اسی مولی بر شیئی مراد اتسه ابتدا آنک اسبابن خلق ایدر زیرا ایه سوره ... [۱] (من کل شیء سبباً فاتبع سبباً) بیورمشدر چونکم ارخونده [۲] نام اوروم بکزاده‌سی قانیدین موران ولایتنه سوردر لر اول دخی فرصت بلوب بر کیجه موراندن قاجوب بوسنه پاشاسنه کلوب اول دخی بونی دردولتده ادرنیه کونده روب سعادتلو پادشاهه بو ارخونده بولشوب «پادشاهم ا کر قندییه قلعه سن استرسن بی قندییه قلعه‌سی التنده وزیر اعظمه [۳] کوندر انشالله تعالی احتمالدر قندییه قلعه‌سی فتحنه سبب اولم» دیو نیجه کونه دعوی مریدلر ایدوب پادشاهدن معاف و مسلم نامه خط شریف لر آلوب قپودان پاشا ایله حانییه و سیدی زاده ایله قندییه کلوب اول آن صدر اعظمه بولشوب ایدر «دولتی وزیر بو عسکر اسلامی ایکی یلدر بو جفود طایبه‌سی و طاشلی طایبه و قانلی طایبه لر ی اوکلرنده بو امت محمدی نه قدر رسن بو محللر بو صحرا لرده جمله آلتلیکیز اونارو اون ایکیشر قات لغملردر بر یردن اون لغم آثار جمله بنم اشلمدر و بنم رأی و تدبیرمه یا پلشلردر [۴] ا کر بنم سوزم دوتارسکنز بو محللردن بو قلعه دو کهمدن فراغت ایدک زیرا طوپراغنده لغملری چوقدر اما فزل طایبه دن تادریا کنارینه وارنجه جمله طاشلق اولوب اول طرفده اصلا لغم یوقدر هان دریا کنارینه وارک ا کر بو قلعه اوردن فتح اتمزسه کنز بی کباب ایدک و کلک طرفنده دریا کنارنده قوم ایچنده مترس ایدوب تاقلعه دینه وارسنلر ا کر آنده لغم وارسه بی لغم ایله آتسه یاقک «دیو مسرت خبرلر ورنجه صدر اعظم آیه سوره ... [۵] (وشاورهم فی الامر فاذا عزمت فتوکل علی الله) نص قاطعی اوزره جمله اعیان دولت ایله مشاوره ده بو رأی و تدبیری رأی احسن کوروب (ماراه المؤمنون حسنا فهو عندالله حسن) ماصدقی اوزره بورأی معقول کورب بر بو چوق یلدن رو در دسرورنچ و غناچکلامش جمیع لغملری و جمیع صیجان یوللری و جمله مترسلری و قمو طایبه لر ی و هموسپرلری بر اغوب قلعه نك شمال جانبنده

[۱] بونظم چلیل سوره کهنده اولوب آیت کریمه شودر: «انامکناله فی الارض و آیتناه من

کل شیء سبباً فاتبع سبباً» (م) [۲] ک: ارخونده . ط: ارخونده [۳] س، ک، اعظمکه

[۴] ک: یا پلشدر [۵] بونظم چلیل آل عمران سوره سنده در (م)

يکرمی پاره قلوبورونه طوپلر ایله و جمله یوز پاره حوان طوپلر ایله بو قلعه نك سینئه پر کینه سی صدمات طوپ کوبدن رخنه دار اولدغندن ماعدا قلعه نك خندق خارچنده اولان طابیه لک منهدم اولان یرلرینه هنوز عسا کر نصرت مأثر یرلشوب کوندن کونه آدم جانی وقانی ارماق کبی آقوب نعشه شهیدلر یوماً فیوماً زیاده سیله طشره طشناده ایدی اما ایچری قلعه ده دخی کفار طوپدن قومبرادن و طاشدن و هوادن نازل اولان اولدردن کفار قریلوب ایچلرینه خوف و خشیت دوشدو کن ایچردن طشره فرار ایدوب وزیر اعظمه کلن کفارلر بویه خبر و یروب و غایت قحط و غلا اولوب کفار ایچره و او ایلا دوشدیکن فراری کفره لر خبر و یرنجه صدر آصف بوخیره لری کیدروب وافر احسان و انعاملر ایدوب اوردو ایچنده قره شاپقه لر ایله کوزلر ایدی بر قاچ کوندن بر قاچنک قرنلری طیوب ینه ایچری قلعه یه قچوب دریا مثال عسکریمزک چوقلغن و غنیمت فراوانی سویدلر کونده همان یرتسی کون قامه ایچندن طشره اوردوی اسلامه قاچوب کلرلردی و بر قچی قاچار کن کفار بونلری دو طوب قلعه دیواری اوزره بونلری قازیغه اوردی

وسیه ۱۰۷۹ محرمی غره سنده

حانیه قلعه سنه ینه قیودان قیلان پاشا یوز اللی پاره شایقه و غلیون و قدر غله ایله یکرمی بیگ عدد تازه عسکر امداد کتروب و ینه نیجه کره یوز بیگ قطار بارودسیاه و اون و بوغدای و بکصباط و بصدومه و بلا حساب جیه خاهلر و سائر مهمات و لوازماتلر اولقدر کلدی کم حد و حصرن جناب باری بلر الحاصل حانیه دن کلن بومهمات و ذخایرلر اوردوی اسلامه کامل اوچ آی طشنوب تمام اولمادی اما بوکلن امدادلر اوردوی اسلامه داخل اولوب جمله غزات مسلمین تازه جان بولوب یوزلری کولدی اما بو امدادلرک جمله سی دخی دفتره قید اولمادن جمله سی اوچ ایدیه شهید اولدی و ینه قلعه حانیه محافظه سنده اولان قناچی علی پاشا و سیدی زاده محمد پاشا و ... پاشا بونلرینه اوردوی اسلامه کلکه مأمور اولوب اون بیگ عدد کزیده عسا کر موحدین ایله بر آلائی عظیم ایدوب مذکور پاشای کامکارلر اوردویه کلنجه جمله غزات جان اندر جان بولوب خیمه و خرکاهلر ایچره باشقه رونق اولوب بودریا مثال عسکری قوشاقلی منسطر طرفنه قوندروب سیدی زاده محمد پاشا کلک طرفنده چوروم ... پاشا طرفنه قونمغه مأمور اولدی (حکمت خدا) وزیر اعظم جزیره کزیده کچدیکی محله قندییه

واراط قلعہ سی صواشی و سنہ... دہ ملک احمد پشایا بلہ بوسنہ دہ ایکن و ندیک کافرینک شبہ نیک
 قلعہ سی قربندہ رجبہ [۱] وقین و وقین غراد [۲] قلعہ لری نبرد لری و سنہ ۱۰۶۷ تاریخندہ اوزو
 قلعہ لری قزاق عاقدن خلاص اتدی کمز اوروشلری وینہ سنہ مزبور دہ تاتار خان عسکری و یالی
 عسکر لریلہ محمد کرای خان لہ رلایتندہ ابلو [۳] شہری قربندہ اردل قرالی اولان راقوخی
 قرال [۴] طاہورن بوزوب قردیغمز یرخاشی ویدی سنہ اسلام کرای و محمد کرای
 خان عصر لرنده له مملکتندہ آتدو کز غزالردہ و سنہ... تاریخندہ بوغدان بکی بورونسز
 قسطنطین عصیان ایدوب تاتار خان عسکر لریلہ یاش شہری التندہ کفار ی قردیغمز جنکندہ
 و سنہ ۱۰۶۹ تاریخندہ اردل دیارندہ غازی سیدی احمد پشایا بلہ راقوخی قرالی ایکی کرہ
 قردیغمزک بری دمر قپونک ایچ یوزندہ حاجک [۵] صحرا سندنہ و بری قلوژ وار [۶]
 جنکی کبی اولو غزالردہ بولندق و سنہ ۱۰۷۳ تاریخندہ کوپری زاده ینہ سردار معظمز
 احمد پشایا بلہ او یوار غزاسندنہ و سنہ ۱۰۱۴ تاریخندہ قنژہ قلعہ مز قربندہ کی یکی قلعہ
 جنکندہ و ینہ سنہ مزبور دہ نہر رابا جنکندہ کی انہزامندہ بولنوب نیچہ جنک عظیملر
 اتدک اما اول غزالر بو قندیہ جنکنک یانندہ تفرج کاه باغ مرام آصپوزی ایمنس و بو
 قندیہ آتندہ اولان جنک عظیم کونا کونلر هبوط آدمدن برو بیک یدیوز عدد ملوک
 دولتندہ بوبلہ بر عالی غزا اولماشدر و اولماز

(بیت)

نیچہ بیک آدم اوغلانی هلاک اولتی کرک تا کم یلانچی فانی دنیاہ اولہ بر کرچک ار پیدا
 مضمونچہ نیچہ یوز بیک [۷] کیمک کرک کم بویله بر مدبر و مبصر و مبطن عاقت
 اندیش وزیر اعظم کلہ کم بویله بر جنک عظیم تدارکن کورہ (مصرع) « شنیدن کی بود
 مانند دیدن » دمشر تا کہ بو جنکندہ بولنوب عین الیقین حاصل اتینچہ بو قندیہ جنکی
 نہ ایدیکی معلوم اولی الابصار دکلدز زیرا بو جنکندہ غزات مسلمین اوج سایہ طیر ابابیل
 کبی لغم آتشلری ایچرہ طیران ایدوب کمی خلاص اولوب کمی هزار پاره و کمی احراق
 بالنار اولوب و کیمنک یری زیر تراب اولوب مائدہ وار بعضیلر سادن نازل اولورلر اما
 اون یدی قولدن بو قلعہ یوز طقسان یدی پاره قرقر و قیہ بال یمز طوپلرک کلہ لریلہ و یوز

[۱] ک: رجبہ [۲] ک: وقین غراد [متندہ (قین) کلہ سی بویله ایکی کرہ یازلشدر (م)]

[۳] هر سنخده بویله نقطه سزدر [۴] ک: راقوخی اوغلی قرال [۵] ک: خاچک [۶] ک: قلوژ

وار [۷] ب، س، ک: ییل [دوغروس ی بودر (م)]

خبر ایدوب بوعد کمتر دخی مبارک بدر منیر جمالن کوروب بزم ردامی مبارک یورینه برقع ایدوب وجود پاکنی بر احرام ایله اورتوب صباحدک دوردی چونکه وقت سحر اولدی قولنده کی الوان پوز رنکبری [۱] زائل اولوب انجاق آوجنده کی دلیکده سهل آتس کبی نور برق اورردی چون صلات فجر ادا اولنوب باشمه نیجه یوز فقرالری جمع ایدوب توحید و تذکیر ایله نعش شریفن لب دریادن بر کلمه قالدروب کتوررک اون اوچ یردن آب زمزمی کفنلر کلوب قره شهیدک [۲] ... نام قریبنده [۳] حقیر غسل ایدوب آنده نیجه یوز بیک عسا کر اسلام ایله نمازینی قیلوب اول جای مشهد فقرایه دفن ایدوب اسمنه (یشل قوللی سلطان) دیو نام قودم و اطرافنه خندق قازدروب قبر شریفی اطرافن کار کیر بنا ایله عمار ایتدردم و سنک مزاری اوزره برتخته دن یشل بویالی براق ایله شهدا علامتی اتمد حالا زیارتگاه خاص و عامدر رحمة الله علیه (بوندنصکره) بو حقیر کی قراللق یرده و اوچ عدد اسلام پادشاهلغی ولایتلرنده رفیق یار صادق اولان هندی بابا منصور ی و قره باش بوش [۴] دده [۵] و طغو [۶] نام برده و نیجه فقرالری و حقیر کی ایکی عدد شهید غلاملریمی و اوچ عدد پاشالردن قره مصطفی پاشایی و قطرچی زاده محمد پاشایی و وانلی محمد پاشایی و نیجه میرلوالری و نیجه اعیان کبار شهدالری و غیر ی موتالری حسب الله غسل ایدوب دفن ایتدردم [۷] جمله شهیدان دشت کربلا و شهیدان جنک صغیر [۸] و شهیدان غزای قندییه ارواحلر ی چون الله رضاسی چون الفاتحه و دخی نیجه کونه سعی و کوشش و مجاهده لرم چوقدر خدای ییچون ریایه یاز میه اوچ بیکدن متجاوز اوق اتمد و ایکی بچوق بل قورشوم اتمد و نیجه یوز طوبره طوپراق طشیدم ایکی بچوق بلده هر جمعه کیجه سی بر رختم شریف اندر میکی کسمیوب شب و روز مداومت ایدردم و هر نه رده بر طوب کله سی بولسم بیاندن طشیوب طوپرلر دبنه کترردم حق تعالی قبول درگاه ایده (در تحقیق غزای عظیم قلعه قندییه) اخوان صفای باو فایه شو بیه معلوم اوله که آل عثمانک ازاق غزاسندن برو بر غزاسندن قالماد حتی ارض روم ایالتنده سوسق [۹] قلعه سن قزلباش بدمعاش الدن خلاص ایدی کمز و قره دکنر ساحلنده نهر جروغ کنارنده لوینه [۱۰] قلعه سن قزاق عاقدن خلاص ایدی کمز جنکی و سنه ... تاریخننده کوپرلی محمد پاشا ایله تابونه [۱۱] غزاسی و سنه ... تاریخننده کوسه سردار علی پاشا ایله

[۱] ك: نور رنکبری . ب نسخه سی نقطه سزدر [۲] ش ، ك ، ط : قره شهید [۳] ب: قریده [۴] س ، ك: یونس [۵] ب: دده [۶] طاء مهلمه نك و غین معجمه نك ضمیمه حرکه لئشدر [۷] ب ، ك: ایدردم [۸] ك: صفین [بولکه (سچین) وزنده در (م)] [۹] ك: شوشك [شنیلرک کری و و اوک سکونیه حرکه لئشدر] [۱۰] ك: کونیه . ط : لونیه [۱۱] ك: یانوه . ب: یانوه

ظاہر اولوب جملہ مترسارده اولان غزات مسلمین بو آتشی کوروب های مدد کفارک
 مترساری بصره بر حیلہ سی وار بیرہ غازیلر اول آتسه باغغہ مقید اولماک همان جملہ کز
 مترسارک زده ثابت قدم اولوب غافل مباح دیدیلر اما یئہ دریا طرفتہ جملہ سردن
 کچدیلمی و صالحیجیری و واریحیجیری و جملہ توفنک اندازلری لب دریاہ قیوب
 کفارک حیلہ ایله دریادن کلن آتشرینہ مقید اولوک غافل میاش دیوتنیه و تآکیدلر اولدی
 و نیجه بیک غزات لب دریاده آماده دوردیلمر حکمت باری اول آتس نلطم دریا دالغاسیلہ
 طلاسلنہ طلاسلنہ کله کله لب دریاہ بو آتس قریب کلدیکی کچی نیجه کرہ یوز بیک توفنک
 وطوب و مشقات بو آتسه اوردقلرنده قورشوم دریاده بولغور صوده قینار کچی قینایوب
 اول آتس دخی زیاده کونا کون منور چیقوب علو بر علو شعلاہ سی اوجه پیوستہ اولوب
 اوردوی اسلام اول لیلہ مظلمده کویا روز روشن اولوب بو آتس دیبہ لک کنارہ دخی
 زیاده یاقلشدقده عازیان مبارزان دخی زیاده قورشومی بو آتس اوزره آتوب شہر شہر
 اورلردی دالغہ بو آتشی آخرکار کنارہ کتردکده جمیع غزات کوردیلرکم بر آدم
 دریا کنارینہ چیقوب عریان و بریان بر آدم لشی اما عورت یرلری بر کیسہ مثال قالن بر
 طوبرہ ایچنדה مستور لکن غیری وجودی مکشوف در برقاچ جرأت صاحبی قتالر اول
 لشک الندن چقان علور علو آتسه باقیوب عورت یرنده کی طوبرہ بزى یرطوب عورت
 یرینہ نظر اتدیلمر کوردیلرکم سنت رسول الله اوزره ستلی ییلدیلمرکم شہدای امت محمدندنر
 اما نیجه آدملر بومیتک عورت یرینہ نظر اتدکلرنده علی ملائ الناس میت صول الیہ عورت
 یرن ستر اتدکده نیجه آدملر عالم حیرتده قالوب سبحان الله دیدیلر و کیسی دیدیکم کافر بر
 مسلمان میتہ سحر آتشدر صقنک آتس حیلہ سندن دیو هر قنادن بر صا و کفت و کو
 اولوب آخرکار بولعش شریفی ساحل بحرہ چیقروب کوردیلرکم صاغ قولی یریشیل بر
 قولکم آوجنک تا اورتاسنده بر دلاک وار جملہ یشل و ماوی و قیرمزی علور علو آتشلر
 اول آوجنده کی دلکدن چیقار و دریا ایچنדה بو وجود کنارہ کلنجه نیجه کرہ یوز بیک
 قورشومک و طوب کله لرینک ضربلری اصلا وجودینہ تاثیر ایتیموب هنوز جسد شریفی
 بلور مثال پاک و صاف نژاد اولوب جسم شریفندن نورطلوع ایدوب آوجنده کی دلکدن
 چقان آتس مکر نور ایشکم اوجه پیوستہ اولدوغن نیجه بیک غزات مسلمین کوروب
 بلدیلمرکم صحیح حر شہیددر صدر اعظمک کتخداسی محمود اغا و نیجه صاحب و غا غازیلر
 کوروب اوردو شیخ الاسلامی و موللاسندن فتوالر اولوب فرمان وزیر ایله بو حقیر بر تقصیرہ

حاموش باش اولوب درون دلدن جنك و جدال و حرب و قتال اولوب لغملر و مترس يورويشلىرى كونلرنده شمشير محمدى اورارقصدى الله الله ايله كلبانك احمدى چكيلوب كفارى قرارق صواش پرخاش اولوردى (حقير پرتقصير) بونبرد عظيملىرى كوردوكمزه كوره بر جرات حاصل ايدوب سائر غزات مسلميندن برآن و بر قدم آيرليوب شب و روزاتك درميان ايدوب كلبانك محمدى چكيلوب جنك و آشوب اولان يرلرده الى قان و قلجى قان و جبرى بريان و سينهسى عريان دللرنده حضرت قرآن تلاوت ايدن غزات مسلميندن برآن و بر قدم كرويه قاليوب حمد خدا نجه يوز لغملردن و طاش و قومبرالردن و طوب و توفنك و موشقاتلردن خدای متعال حافظ چيون حفظ و امانده ايدوب صبح و مسا سلاح و ضوء ايله آماده اولوب نجه يوز عدد شهدالرى و نجه ميرميران امرالرى دفن ايدوب نجه يوز عدد مجروحلىرى جراحلره كتروب تيمار ايدرردم ربا اولويه حتى بو حقير و فقير بعضى زمان مجروحلره چوربا و آتمك [۱] طاشيوب بعضى قريب اولنلرك [۲] اسبابلرني خدامرمله خشيلوب پاك و پا كيزه ايدوب ينه لباسلرن كيدروب يوركلرينك بغزلرى باشنه مرهم اوروب كوزلرينك ياشنه مرحمت ايدرردم حتى نجه سنك صقاللرى و بيقلرينه و قولاقلىرى دلكلرينه كهله اوشوب صاحلىرى و صقاللرى و بيقلرن مقراصله قرقوب چار حر - [۳] بر مطرش حواللافي [۴] عبدال قيافت ايدوب نجه خستهلرى بووجه اوزره تهلكدن خلاص ايدرردم حتى بعضى زمان بوروز محشر كونلرنده بابا اوغوله و اوغول بابايه باقاديغى كونلرده حقيرك بر كوچوك عربه طلومى [۵] وار ايدى آنى آب حيات ايله طولدوروب واسكى مترسلر ايچره نى كس و نى درمان قالمش خستهلر و مجروحلره صو اولشدوروب شهيدان دشت كر بلا ارواحلرني شاد [۶] و مجروحلرك دل غمناكلرن شاد ايدرردم جناب كبرياريايه يازميوب قبول مقبول دركاه ايدو آمين و يا معين [۷] (درمناقب حكمت خدای عظيم) سنه ۱۰۷۸ [۸] برات كيجهسى نصيف الليلده وزير اعظم قولنده لب درياده قراوول بكلر ايكن اون ميل قدر بعيد روى درياده برعلولى آتش

(۱) پ : اتمك (۲) پ ، س ، ك : غريب اولنلرينك (۳) ط : چارظرب [دوغروسى (چارظرب) اولوق ممكندر (م)] (۴) ك : جوللاق . س : هوللاق [ط نسخه سنده بو كله يوقدر] (۵) ك : ارناود طلومى (۶) ك : باد (۷) ك : جناب كبريا ريايه يازميوب دركاه على كبرياسنده حسن قبول ايله مقبول و روز جزاده مثاب و مأجور ايله آمين يامين و يا رب العالمين آمين (۸) س ، ك : سنه ۱۰۷۹

جملہ بر بوجوق یدلہ آت ایغی آلتندہ زیر وزبر آتدیلر اما نیجہ بیک غازیانی شہید آتدیلر
 اما ظالم قانلی طابیه پی ادرینی بریل دایانوب جانب اربعہ لرندہ بزدن وانلردن آلتمش عدد
 لغم عظیم لر آتلوب بروجه ایله اصلا یانلرینہ وارماق محال اولمشدی ینہ بویله ایکن ملعون
 کفار منہدم اولان مذکورون طابیه لرک قعر زمیندہ کینکاکاھلرہ کروب نیجہ کرہ یوز
 بیک کونہ حیل و شیطنتلر ایله جنک وجداللر ایدوب بر کیجہ ایچندہ بیک شرانپاؤ
 دیرکلرن دیکوب ینہ جنک آھنک ایدوب قلعه نك حالا ینہ بر قپوسنی قپامیوب جرأت
 ایدرلردی اما شب وروز کفار درون قلعه دن وعسا کر اسلام طشرہ دن ایچری آتدقلمی
 سکسن [۱] وقیکلر قرعان قومبرہ لری قلعه ایچن و آنر عسا کر اسلام ایچن بر باد وخراب
 وییاب و نیجہ آدم لری قومبرا آتشری کباب ایدردی بومحمدہ بزم عسا کر اسلام ہنوز
 کفار طوجدن و صرچدن [۲] ال قومبرہ لری آتماغہ باشلایلر زیرا کفار عسکرہ پک
 یقین کدکہ باشلادی وعسا کر اسلام دخی ہنوز بر بوجوق یدلہ قلعه خندق کنارینہ واروب
 قلعه دیورن کورمکہ باشلایلر اما ہنوز جملہ غزات مرغ سمندر وار آتس نمرود
 ایچندہ جنک آتمکہ باشلایلر (سنہ ۱۰۷۸) رمضان المبارکنک اولکی کونی قپودان قپلان
 پاشا ینہ چناق لیمانہ از میردہ قپویہ چیقان اوچ بیک یکیچری غازی لری و اون بیک قدر
 اناطولی عسکری ونچہ بیک قنطار بارود سیاہ و نچہ بیک کونہ آلات سلاح و نچہ یوز
 بیک قنطار پکصمات و سائر جہ خانہ و مهمات و لوازمات اشیالری چناق لیمانہ کتروب
 بر کیجہ دہ دوکوپ ینہ اوردوی اسلام عسکری تازہ جان بولوب اوردو اویلہ غنیمت
 اولدیکم تعیر اولتماز و بوہنوز کلن امداد لری دخی صدراعظم یرلی یرلرینہ و قوللی قوللرینہ
 قیوب جنک وجدال و حرب و قتال زیادہ جہ اولماغہ باشلادی اما کفار دخی لغملری
 و قومبرہ لری و حوان طاشلرن ہوادن زیادہ جہ یاغدرمغہ باشلادی و کیجہ کوندوز چاکلری
 و تورومپتہ و لوطریان بورولری و ناقوس وارغنون عماملرن [۳] چالوب ہر کیجہ قلعه نك
 جمیع طابیه لری و برج و بارولری اوزرہ نچہ کرہ یوز بیک مشعلہ و زفت [۴] و قطران
 ایلہ چراغان ایدوب خندق لرینک ایچلرینی اصما زنجیرلی مشعللر ایلہ [۵] شب مظلمی روشن
 ایدوب قلعه نك روی دیواری و خندق لرک ایچلرینی زیادہ سیاہ حفظ و حراست آتمکہ باشلادی
 اما بزم طر فزدن اصلا جنک حر بیلر و طبل و قدوم و کوس خاقانیان لر چالنیوب ہان

(۱) ب : سکسن (۲) ک : صرچدن (۳) ک : غمامہ لرن (۴) ب ، س : نفت (۵) ط :

ایچلرینی بز پارچہ لری ایلہ

واحوالات اعيان اشرف وزرا ووكلا وميرميرانلك شهدالن ومكررمكر عزل ونصبلرن
رر بر تحرير التسم خدا حقيچون بر قاموس واخترى لفقى قدر كتاب مدون لولور اما
تطوير كلامه نه حاجت هان مفيد و مختصر تحريره شروع ايدم اولوا

سنه ۱۰۷۸ جمادى الآخره اوخرنده

كفار طرفندن بر قاچ عدد پسكرمه [۱] نام لغم بدناملر انداخت اولمغه باشلدى
هان لغمدريو عساكر اسلامه بر دهشت حاصل اولمغه [۲] بو حال اوزره بر آي كامل
كدر ايدوب مزبور سنه شعبان اعظمنده دفتردار احمد پاشا و دفتردار سابق ابراهيم پاشا
قوللريه روم ايلي قولى پاشاسى ابازه سارى حسين پاشا قولى مابيتلرنده كفار دوزخ كار
بر مهلك لغم عظيم آتديكم زمين آسمان دردر دتره يوب اوردوى اسلامدن بر ساعتلك
بعيد اولان عناديه قلعهسى ديوارلى ضربات لغمدن سدقتههاوار متين ديوارلى چاطايوب
بيك سكر يوز اديم بعيد اولان صچان يولارى اطرافلرنده نيجه يوز عدد قشلهلر وسپرلر
يقلوب نيجه يوز اولرده و دكانلرده جيقان چيقانك اولوب مذكور كفار لغمينك التنده
ايكى بيكدن متجاوز عساكر اسلام واوچ عدد سنجاق بكي واوچ عدد ميرميرانلر شهيد
اولديلر خاك پاك آلتنده قالين غازيان مجاهدانك ايسه حسابن خدا بلر و بولغم مهلك سر سندن
ايكى بيك كم [۳] مجروح اولمش يكتلرى طشره اوردويه چيقارديلر و جمله سنه جراحلر
تعين ايتديلر آندن جمله غزات بلديلر كم كفارك اول آتدقلى پسكرمه لغملر ايمش بو
شمى آتيلان بيوك لغم ايمش ديو جمله غزات آگاه اولوب جمله غزاتك ايش اولرى
و سركارده اولان دلاوران سرورلى جمله بر ييره كلوب صدراعظم حضورنده مشاوره لر
ايدوب اون يدى قولدن قعر زمينه اون بيك لغمچيلر تعين اولنوب ير صچانلرى كچي قعر
زميندن تاقلعهيه دوغرى كيدوب هنوز بر بوچق يادليسكره عساكر اسلام لغم وارمغه [۴]
مباشرت ايتديلر (اما سنه ۱۰۷۸) اوخرينه دك قندييه قلعه سندن خارج صحرا ده چنود
[۵] طابيه سنى و خاچلى طابيه ووره [۶] طابيه سنى و قوشاقل طابيه و ايكي [۷] طابيه سنى

(۱) ك: پوسكوره (۲) ك: اولوب [متنده كى (اولمغه) ياكشدر دوغروسى (اولمغه) =
اولمغه (اولميدر (م) (۳) (كييم) شكلنده يازلمى ده ما مناسبدر . اكلاشليوركه اوزمان سديه
عادت اولمدينى ايچون ياره ايلرى ، خسته لرى كييم ايچنه قويوب دورت اوچندن دورت آدم طوتهرق
طاشيورلر (م) (۴) س ، ك : قازمه . ب : لغملر قازمه (۵) ب : چيفوت (۶) ك : ويره
(۷) ب ، ك : اتلى (آتلى)

دیو اوردو اغاسی [۱] و سورات اغاسی و انبار ناظری و انبار کتابلری [۲] و موقوفات افندیلرینه فرمان صدراعظم صادر اولوب جمله ورین تعییناتلر حساب اولندقدہ بر موجب دفتر موقوفات جمله طقسان التی بیک عدد مخلوق خدایہ تعینات ویریلن [۳] کزیدہ عسکر عد اولندی و دخی اوردوجی باشی دفتریلہ اوردوی اسلام ایچندہ و میری خاص فرونلر ایلہ جمله یوز یتیم عدد فرونلردہ نقدر اکمک اشلندیکی و نقدر فروخت اولندوغن بہر یوم حساب ایدوب عسکری طائفہ سندن ماعدا جمله اصنافات حشرات لمنجیان و بلداران و چراخواران و غیری بتلان چقلان اصنافان پایزنان اجناس مخلوقات جمله اللی دورت بیک عدد بنی آدمدر و سکسان یدی بیک عدد آت و قاطر و حمار در دفتر [۴] اولوب صدر اعظمہ عرض اولندی بو یوزاللی بیک عدد قولک و بو قدر ذی روح قسمی دو بات حیوانلر دفترلرن وزیر اعظم کورنجہ عالم حیرتدہ قالوب آیہ سورہ ... [۵] (و مامن دابۃ فی الارض الاعلیٰ اللہ رزقہا) نفسی قراءت ایدوب تسلیٰ خاطر بولدی اما کوندن کونہ عسا کر اسلام زیاد برزباد اولوب ہر طرفدن کدہ ام بر طرفدن جنک و جدال ایدہ رک عسا کر اسلامندہ [۶] شہید اولدہ اما ینہ جنود مسلمین ایچرہ برشادمن و سرور اولوب قلعه یہ قریب واریلوب سخرادہ اولان شرانپا و [۷] درکلرن یاقوب و دوموز داملرن کفارلرک باشلرینہ ییقوب اوردوی اسلام ایچندہ نچہ بیک عدد وی طابیلر یاپیلمدہ و شب و روز نیچہ بیک مزارستان قازیلوب روزمرہ بیکر و ایکیشر بیکر شہید اولوب مترسلردن طشرہ نغشہ شہدای طشرہ چیقاروب اوردوی اسلام ایچندہ دفن ایتدکلرندن اوردو ایچرہ مزارستاندن کچلمز اولدی حاصل کلام قلعه قاندیہ خا کی قان ایلہ تخمیر اولوب آدم قانی دکل آدم جانی ارماق کبی آقدی حقا کہ قاندیہ [۸] ایمشکم قانلی طابیلہ دن صبح و مسا طرفیندن بنی آدم قانلری روان اولوردی و اکر بو قلعه عبرتتا آلتدہ روزمرہ منظورمن اولدوغی اوزرہ جمیع و قابعات و تبدیلات و تغیراتی

(۱) ک : اوردو اعیانی (۲) ک : کتابلری (۳) ک : وریلور (۴) : حماردر دیو دفتر (۵) آیت کریمہ (سورہ ہود) دہدر (م) (۶) ک : اسلامدن (۷) ک : شرانپا و (۸) مؤلف شاعرانہ لفظی تخیل اولوق اوزرہ (قاندیہ) ایچون تورکجہدر وایکی کلہدن مرکبدر ادعا سندن بولونیور بوا یکی کلہ نک برنجیسی (قان) ، ایکنجسی دیمک مصدرندن (دیہ) در. معناسی ایسہ شودر : بوقلہ اولیلہ برقلہدر کہ قانسز الہ کیرمن ؛ کیم اونی آلمق ایسترسہ ، اوکا مہرک ندر دیہ صورارسہ مہرم قاندر ؛ قان ایسترم قان دیر (م)

ویوکسک طایبه اوزره اوچ قات کمی دیرکن بربرینه مخلیوب اوچ آسمانه سر چکوب
عمود منتهالر اوزره برزاندزرز فلاندره برانچی ستون عالینک ذروء عالیسنه مقرملر ایله
چکوب بر اوچی خندق ایچنده زمینده اولوب بر فلاندره کوسترمشدرکم دالر ایله تعبیر
وتوصیف اولتماز بومنوال اوزره قلعهنک جمیع ابراجلرن زین ایدوب علی الصباح امدادی
کلدیکنی اشعار ایچون بر طوپ و توفنک وقومبره شادمانلری اتمشدرکم صدای کفار قعر
جحیمده ولوله آرا اولوب قلعه ایچنده جمیع دیورلری چاک خانه وبانک خانه لرنده اولقدرد
ناقوس وارغنون ودانیکیی [۱] و دهل و تورومپته ولوتوریانی بورولری چالوب شادمانلر
اندیکم کویا دجال ضال خروج ایتدی بعده ایرتمی کون علی السحیر کفار خاکسار
کلن امدادلرینه مغرور اولوب سنه ۱۰۷۸ ماه ربیع الاخرینک ابتدا کونی کلک طرفنده
ابراهیم پاشا اوزره کفار شب خون ایتدی حکمت خدا جمله عسا کر اسلام غافل دکلر
ایدی همان آن واحدهده جمله غزات مسلمین کفارک جانب اربعه سین چویروب اورتیه
آلوب انی قونی علی مهل کفاری قیره قیره کفاردن اصلا برجان خلاص اولیوب جمله
غزات فخره و مرده لری اولیه قردیلرکم قصاب جو مرد اصنافی مثال بیاض قوللری
کفارک قزل قانلرینه مستغرق اولوب صدراعظم حضورینه ایکی بیک آلتش کله کتیروب
جمیع غزات مسلمینه احسان وانعام بی نهایت اولوب جمله غازیانه الیشر غروش و نیجه لرینک
سرلرینه چلنک صالحلوب ابراهیم پاشایه برسمور پوستین خلعت فاخره وسائر وزراومیر
میرانلر زردوزلر احسان اولنوب هر کس مرکز لرینه مسروروشادان روانه اولوب کفار خاکسار
بوفرقتی [۲] و بوکله الایلر قلعه دن کوروب کوسه صقاللرن یولدیلمر مرده لری دار جحیمی بولدیلمر
بعده ماه جمادی الاولده تکرار بر مصر بکی اوچ بیک عسکر یله جمله جزایر و طنوس
[۳] و طره بلوس عسکری و قالیونلر ایله اسنیه [۴] لیمانی نام محله لنکر انداخت اولوب
یتشوب اوچتچی کونده اردوی اسلامه داخل اولورلرکن بر الای عظیم ایله کلشدرکه
دالر ایله تعبیر و قلملر ایله تحریر اولنمز بونلر دخی کلک طرفنده مکث ایدوب مصرلی
متریسنه کروب جزایر عسکری قلیونلرینه کیدوب جزیره کاید اطرافنی محافظه اتمک
روانه اولدیلمر بعده یتش سکزده [۵] جمله عسا کر اسلامه تقدر تعینات ویردیکنز [۶]

(۱) پ، س، ک : دانکیو (۲) ک، فرقتی (۳) ک: تنوس (تونس) (۴) پ : استنبیه.

ک : استنه . ط : اسقیه (۵) ک : یتش سکز سنه سی دخوانده (۶) ک : ویریلور

ایکی گوشہ سی قرہ جانیدر و بوقرہ جانبک آنجاق دورد بلو کده ایکی بلوکی محاصره اولمش ایدی ایکی بلوکی تایی طابیدن و یوکسک طابیدن و بیقلی طابیه سندن و فچیلی طابیه سندن و نچه کوچک مابین طابیه لرندن کچوب تا قرانلق قیویہ و ارنجه بومذ کور طابیه لر مابین لرنده اصلا آدم و آدمی زاددن بر فرد آفریده مترسده اولیوب بو طرفلر سر پاخالی اولوب کفارک دوموزلری و کچیلری و قیونلری و اشکاری قلعه نک طوب آلتلرنده چایریوب کز لرلدی و اصلا بو طرفلرده قلعه قپولرن قپامزلردی زیرا کیجه و کوندوز اوچر دوردر بیک عدد طوب و موشقات و قومبره و حوان طاشلری آتارایدی ینہ بو محالرده طوبدن الارق، یرلرده مذکور جبه جیلر و محافظه جیلر چته و بطوره آمدن خالی اولیوب نیجه کره کینسکاه لرندن کفارک باش و دلارن و آت و قیون و صغرلرن آلرلردی یعنی مال کلام قلعه قندییه تابومرتبه سوراستوار عظیم اولوب دورت بلو کدن ایکی بلوکی مترسه کرلمش قلعه در ایکی طرفده کی دریاسی خودامین و سالم دورردی بو حقیر برتقصیر بوقاعه قندییه بر فیله تشبیه ایتدم مثلا صدراعظم قلعه نک شمال جانبنده کی سوری بورنی اولان فیل خورطومنه صارلمش چکر فیل دخی کاهیجه داریلوب خورطومن سیلکوب یعنی قومبره و لغملرن آتوب وزیر اعظم قولندن نیجه بیک آدملری هلاک ایدر و بری دخی مثلا فیلک قویروغی قلعه نک کلک جانی اولوب ابوالخیر ابراهیم پاشا فیلک قویروغنه پاشوب چکر کاهیجه فیل دخی غضب آلوده اولوب ابراهیم پاشا عسکرن پشت پاسیله دپور نیجه بیک آدملری هلاک ایدر فیلک قارنی طرفلری آق طابیه محللریدر انده مترسلر اولماق ایله اول طرفلرده فیلدن عسا کر اسلام امین و سالمدر هله حقیر عقل قاصرمله بوقاعه قندییه فیله بکزتدم بورنندن قویروغندن پاشوب ضبط و ربط ایدلم دیرلر خدای بیچون آسان وجه اوزره فتح میسر ایده

اندن ماه من بورك اوننجی کونی

کفار خا کسار دوزخ قرارلرک الی پاره غلیونلریله امدادی کلوب بی باک و بی پروا لیمان قپوسندن ایچری کیجه ایله نیجه یوز قایق و صندال و فرقته و بالغارمطه [۱] نامان کمیلریله قلعه یه امدادن قور ایدی زیرا دریا کندونک حکمنده در صباحسی قلعه نک جمیع طابیه لر و درود یوارلری اوزره خاچلی و صانمارقالی پیکرلری و اورسه یار اقلری و فلاندره لر

(۱) س، ک، ط : باقارمطه . ب : باقارمته

جمله التي بيك عدد سردن كچدى سپاهيان جمله بوابراهيم پاشا قوائنده اناطولى سپاهيلريه
 برابر متريسه كرمش ايدى اما حقا كه بو طرز و طور اوزره بروزير بويله متريسه كرمه مش
 ايدى زيرا زغرچى باشى اولان ذوالفقاراغا غازى حسين پاشا عصرندن برو مترس علمند
 و عساكر اسلامى چكوب چورمده تكميل فنون ايدوب بوكلك طرفنده على الترتيب
 متريسلر اتمش كم تعبير و توصيف اولتماز و جمله قرق. پاره بال يمز طويلرى و جمله
 يدى يوز يتمش عدد مترس يوللرى ارده لرنده كى بال يمز طويلر كلك طرفن برباد
 ايدرلردى ... (درجوش مسامين ام دنياى مصر نادره العصر ؛ بوكلك
 طرفنده ابراهيم پاشاى ابوالخيرك حلب عسكرى اردنه جمله اوچ بيك عدد كزنده مصر
 عسكرى سردارى مصر بكي كوسه قيصونك و يكيچرى اغاسى قونداقچى مصطفى اغا
 و براقار سليم چاوش و يدى اودا باشى و يكرمى عدد چورباجى و اون عدد چرا كسه
 بكلىرى و الحاصل يدى بلو كدن سپاهيان كوكللى و توفنك انداز و صاغ و صول قول اغالرى
 و متفرقه كان اغالريه جمله اوچ بيك عسكر مصرلى ايدى اما اون بيك عدد كامل توابع
 و لواحقلريه متريسه كروب بونلرك صواش پرخاشى بر مترسده اولمازدى زيرا جمله سى
 طشققرلى سلاحلرن اجر اتمكه قادر لرايدى و بونلرك اوردوسندن غنيمت اردو بزم متريسده
 بوق ايدى زيرا هر بار مصر دن كميلريه و هلال ولايتندن فرقه لريه على الدوام ظهير لرى
 كلر ايدى و بوكلك طرفنده اولان جمله عساكر اسلام او طوز بر بيك يدى يوز عدد
 عساكر اسلام اولوب جمله اوچ يوز عدد مترسارده واللى عدد صيچان يوللرنده مالامل
 اصقرجه [۱] عساكر مسامين ايدى اما بوكلك محلى نايث تنك دار اولوب تازغرچى باشى
 ذوالفقار اغا بو قوله كمينجه مترسلر و صيچان يوللرى واسع اولمادى صاغ طرفنده مصر
 درياسن [۲] دولدوروب صول طرفنده كوفه كى طاشلى قبالرى كسوب مترسلر ايجره
 قعر زمينده حجره لر و قهوه خانه لر و سبيل خانه لر انشا ايدوب هر سبيلك اوزرلرينه بر آدم
 قدى قالن طويلر اقلر يعقوب جمله غزاتى طاشدن و قوم برادن سهل امين ايدوب هر سبيلر
 و طابيه لر اوزره قالن و وردينار دركلر و سروى درختلى اورتوب اوزرلرينه چيم و رختم
 طويلر اقلر دوشيوب بو حال ايله بوكلك طرفى امين اولوب غزات مسامين حضور ايله جنك
 و جدال و حرب و قتال ايدر اولديلر خلاصه كلام بو قلعه قندييه شكل مثلث واقع اولوب

(۱) ك : اصقرجه (۲) ب نسخه مى (نظرتنه درياسن) ، س ، ك نسخه لرى (قصرية

درياسن) او فومايه قسماً مساعددر (م)

جنوبندہ یوکسسک طابہ اوکندہ قوشاقلی منصور و ہندی بابا طابہ سی اوکلرندہ یانہ
 سنجاغنہ متصرف اولان پر [۱] پاشا وقرنداشی قیلان پاشا جملہ لوسی عسکر یا قر اوول
 بکلیوب چتہ جیلرہ سردارایدی ... (در عسکر سیدی محمد پاشا) ... عسکر بہ عسا کر اسلامک
 ا کہہ سندہ قفادار اولوب قر اوول بکلمک فرمان اولندی اماحقا کہہر بارایی خدمت پادشاہیدہ
 بولنوردی (در جنود مسلمین چوروم پاشاسی) ... ایالتیہ بودخی کولک [۲] طرفلرینک جنوبی
 طرفندہ محافظہ ایدوب انجہ قر اوولاری واریدی (در غازیان ایالت ... پاسا) ... (در مجاهدان
 جند ایالت اناطولی) قطرچی اوغلی محمد پاشا کلک [۳] طرفندہ جملہ ایالتی عسکر بہ
 و کذینک ایپن قازوقن قور تولمش تمش طاسدن [۴] کچمش بیک عدد سر بازان غازیلری
 و اوچ بیک عدد کزیدہ اناطولی سردن کچدیلریہ تیرہ و مغنيسا و آیدین و صرخان [۵]
 و انکوروی و کانقری و ازمد و بورسہ و الایہ و قسطنطونی و تنک و حمید بوسنجا قلدہ
 اولان ارباب زعما و ارباب تیمار ابہ متریسہ کروب جملہ یکرمی بیک عسکر اسلام ایدی
 (در مجاهدان ایالت وانلی محمد پاشا) بودخی کولک طرفندہ حلب والیسی کتخدا
 ابراہیم پاشا قولندہ ... عدد ایالتی عسکر بہ متہریسدہ ایدیلر اما ثابت شجیع و بہادر
 مبارزانی وار ایدی (در عسا کر سر بازان درہ سپاہیان سلحداران) ... بونلر دخی
 کلک طرفندہ قانی مغارالر اوستندہ یدی بلوک سپاہلری سیدی زادہ قرلندہ جملہ آلتی
 بلوک غازیلری قر اوولار بکلیوب چتہ جیلک [۶] ایدوب متہریسلردہ اولان غازیان دین
 مینی محافظہ ایدرلردی (در ایالت عسا کر حلب الشہا ابہ ابراہیم پاشا) سپاہیان
 زمرہ سندن اشغی قلعه نیک ینہ کلک طرفندہ حلب والیسی ابراہیم پاشا سکز
 بیک عدد کزیدہ عسکر ابہ و کندونک بیک عدد توفنک انداز پیادہ جنک آور دلاور
 سرور ہنرور جرأتلی [۷] بہادران مبارزانلر بہ کلکک لب دریا سندہ قات اندر قات متریسہ
 کر مشلر ایدی و آ کہ متصل زمرہ یکیکچریاندن زغرچی باشی ذوالنقاز اغا و طور ناجی
 باشی و صامصونجی باشی و تبدیل اولان خاصکی حسن اغا و سکسان بر جماعت و الی
 بر جماعت الحاصل یکرمی عدد اودالر ایہ زمرہ یکیکچریان و جملہ بش اودہ ایہ جہجیان
 و جملہ بش اودہ ایہ طویجیان و جملہ بر اودہ ایہ قومبرہ جیان ... آلتی بلوک سپاہیاندن

(۱) پ : یتر . ک : پر (برنجی بانک فتیحی ، ایکنجی بانک ضمیله حرکتشدر (م))
 (۲) ک : کولک (۳) لامک اوزرندہ شدہ وار (۴) ک : طاشدن (۵) ک : صاروخان (۶) پ :
 جہجیلک (۷) پ : جرد آتلی

سكز بيك عسكريه متريسه كرمش ابدى اما غايت مخالف و مخاطره دلى صبح و مساجنك و آشوب یری بر برزخدر بو ابراهيم پاشا قولنده خاصكى حسن انا و صامونجى باشى ... انا و زمبركجى [۱] باشى ... انا و تعليم خانه جى باشى ... انا جمله يكرمى اوده يكيچرى و بش اوده جبه جى و بش اوده طوبجى و بر اوده قومبره جيلر جمله ايكيوز اللى عدد متريسلره كريلوب جمه قرق درت عدد بال يمز طوپلر و جمله اون عدد حوان طوپلر قونيلوب مكمل متريسلر ايدى (درعسا كر صدراعظم قولى) اولاشام قولى شاننده وره طابيه سى انلى [۲] طابيه سى طاشلى طابيه سى قزل طابيه سى خانلر طابيه سى اوكلرنده صدراعظم و سردار معظم قوليدركم همان كندونك اون بيك عدد جنك اور دلاور سرور هنرور عسكرى واردر دخى يكيچرى اغاسى ازناود ابراهيم پاشانك اوچ بيك عدد كندو عسكرى و قول كتخداسى عبدى انا و زغر جى باشى بورونسز احمد انا و طورناجى باشى خاصكى انا و باش چاوش و اورطه چاوش و كوچك چاوش و اوجاق امامى عمر انا و يوز بر قوجه محمد انا و والى طقوز محمد انا و اون اوده جبه جيان و اون اوده طويجيان و بش اوده قومبره جيان و بش بيك عدد سپاهان [۳] سردن كچديلى ايله جمله درت يوز يتمش قولدن صيچان يولارى ايچره متريسلر ايچى كويا ميدان عرصات حشر و نشر ايدى (در فصل دفتردار احمد پاشا قولى) صدر اعظم ايله روم ايلي قولى ارده سنه بر انجه بيك يول ايله تا قزل طابيه آردلرينه وارنجه دفتردار احمد پاشا ايكي بيك آدميه كروندن متريسه كروب جمله عسا كر اسلامه مهمات و لوازماتلر يتشدرمده ايدى اما دفتردار قوليله وزير اعظم قولى جمله اون ايكي يوز يتمش عدد بال يمز طوپلر ايدى كه هر برى اژدر هفت سر آتش فشان مدفعلدر اما كوسه طوبجى باشى قولنده قره قاطر نام طوپ و صارى بالى و چول دو تماز و دككل قران و قره جمعه و الى بالى و قزاق قران و دلى سرسم [۵] نامان طوپلر جمله قزل طابيه براء اتمكه باشلدى و ملك احمد پاشا كتخداسى يوسف انا جبه جى باشى اولوب و فضلى كتخدا باش كتخدا اولوب و تورك [۵] احمد كتخدا ايكنجى كتخدا اولوب بو جبه جيان اوجانجى دفتردار قولنده يكيچريلره رغماً ايلرى متريس يوروتتمكه جرأت اتديلر و هر بار كفاردن باش دل كترمكه باشلديلر (درلشكر جيوش و وحدين لواء يانيه) اولوا قلعه نك جانب

(۱) ك : مترجى (۲) ب ، س ، ك : آتلى (۳) ك : سپاهيان (۴) ط : دلى دومان

(۵) ك : بورك

قیوب قندیه قلعه‌سی اون درت قولدن محاصره اولمش اولدی اولا سکبان باشی بکر آغایی
 یرندن قالدیروب جمله یکریمی ایکی عدد مکلف ومکمل یکچیری ا؛ دلریله وجمله اونیدی
 عدد بال یمز طوپلریله وجمله بش اوده طوپجیان وجمله بش اوده جبه‌جیان وجمله بر اوده
 قومبره‌جیان وجمله بیك عدد سردن کچدی سپاهان و جمله التي بیك عدد ارباب رعمای
 سپاهیان وجمله بیك عدد لاغمجیان بوقدر عسکر یله سکبان باشی پی ابراهیم پاشا قولینه
 سردار ایدوب بوشام وزیر ی ابراهیم پاشا قولی جمله ایکویزیمش عدد مترس قات اندرقات
 اولدی حتی یکچیری اوجاق بیت المالجیسی سکورچی [۱] سلیمان آغا بوقولده مترسده ایدی
 اما آل عثمان دولتنده حاجی بکتاش اوجاغی اولالدن برو بویله برکونه مصنع مترس برقلعه
 آلتنده نه اولمشدر ونه اوله‌جائی درکم مقودور بشر دکلدن مثلاً درت بش خرمر عظیم جرمنده
 بر میدان عظیمی تا قعر زمینه وارنجه اطرافن چاه غیا مثال خندقلر قازوب دریا مثال صولر
 چیقوب بو مترس میدانه اغاج جسر ایله کچوب بر طرفدن کیروب چیقاجاغی یری اولمیوب
 اطرافنه قات اندرقات یر آلتنده مترسلر ایجاد ایتدیکم بر یولداش لرینه کتارک قورشوملری
 کلیوب کندیلری کافره قورشوم اورلر بو مترس کویا بر جزیره اولوب بر جانبدن لغم
 کلک محال اولدی زیر اقرانلق قپو خندقنک طشره کنارنجه اولان جنرال لعینک طایبه‌سی
 حالا باشقه باشقه برقلعه مثالدر بو مترس انک خندق کنارینه واروب مابینلرنده انجاق
 بر خندق قالدی وبو سلیمان آغانک مترسدن شهباز یولداشاری بر اوزهن درک جسر ایله
 کافرک فرشو مترسلرینه کچوب کافرلری قانجهلر ایله بری طرفه چکوب دیل آلیرلر ایدی
 وکافرلر دخی اولیه ایدرلردی اما بو سلیمان آغا خندق غیا اولمق ایله مترسلری اصلا
 باصلمیوب لغمدن امینلردر بو حال اوزره بو مترسده بو سلیمان آغا اوده‌سی لغمدن
 خلاص اولدیلر اما ینه طاش و قومیره شرنندن خلاص اولمزلردی وبو سکبان باشی قولنه
 بر مصر بکی بیك عدد شهبازلریله متریسه کیرمشلر ایدی اندن (ایالت روم ایلی قولی)
 اون سکز عدد سنجاق بکی عسکر یله جمله اون اوچ بیك لشکر اولوب جمله یوز سکسان
 بش قول مترسدن روم ایلی بکلبکیسی پهلوان پاشا کرمش ایدی بو قوللرده سردار ظفر
 شعار بو ایدی زیر ادلی حسین پاشا عصرنده الای بکی ایکن بوقولدن مترسه کرمشلر
 (در ایالت شام قولی) مذکور روم ایلی عسکرینک آلت یاننده شمال طرفنده تا قلعه‌نک
 پانغراد قپوسی اوکی طرفدن جفود طایبه‌سی اوکنده شام وزیر ی دفتر دار ابراهیم پاشا

(۱) ب : شلورچی

پاشا زاده قبلان پاشای عسکریه ابو قرون قلعه سی محافظه سنه تعیین ایتدیلهر وقپو قولدن کلن امداد یکیچریلری صدراعظم قولت تعیین اولندی الحاصل جمله کلن امداد لری قول قول یرلشدیروب عساکر اسلام کوندن کونه قوت و قدرت تحصیل ایدوب تازه جان بولمه و شب و روز فنون تحصیل ایدوب ایلری کتمده اما کفار خاکسار دخی هنوز غلبه ایدوب عسکر اسلام اوزره کلمه و قده برالک ایسه شب و روز اصلا آردلری و آرائی کسینه یوب وجود انسان هواده سمندر قوشی کچی قوم برالک آتشدن هواده طیران ایتمه و هرغزات شهیدای غربا برر کونه زخم ایله جان ویرمنه لکن بزم دخی قوه برالیمز و سکدره بال یمز طویلرمنز دخی کفارک سدرلی [۱] و شرانپاولری و دوموز داملری و باملرن تارومار ایدوب کفارلری دخی قروب کچیرمه اما حالاً بوقدر زماندن برو بوقدر صواش پرخاش اولتور قلعه نه جانبددر بلنمیوب و نه اشکالده در کورنمیوب همان همان بر قورو هوایی جنک و جدالدر و عجبا در و دیواری نه کونه در دیو ایلری واروب بقان دار بقایه بقار بقیمان باقی قالر تا بو مرتبه نظری مهلاک قلعه هلاکدر کم برسندن برو قلعه نك اوز وجودنده خندق کنارن کورمک دکل خندقدن طشره صحراده اولان اون ایکی عدد طابیه لرك خندقلرن کوره مدیکمز دن ماعدا طابیه لردن طشره ایلری صحرا رده اولان شرانپاولرن و اوکلرندن کفار مترسلرن دخی بریلدن برو کورمش عسکریمز یوقدر حکمت خدا بو محله سنه... تاریخنده ماه... روم ایلی بکلر بکیسی... پاشا شهید اولوب ایالتی... پاشایه صدقه اولندی بو محله کفار خاکسار ابتدا سکبان باشی قولندن قلعه دن طشره چیقوب مترسلری باصاق مراد ایتدکده بر جنک عظیم اولوب همان اول آن یدیوز عدد شهباز جوان یکتلر شهید اولوب قرق نفر کفار اسیر بند زنجیر اولوب صدراعظمه دیل کتوردیلر و جمله اوچیوز قپودانلری و جمله درت بیك عدد کله لری آلتوب صاحب دولت هرغزاتنه مراتبلرینه کوره بالغاً مابلع آوج آوج آلتونلر و رقیلر و مجروحلره تقاعد و نان پاره لر احسان اولتوب جیوش موحدینی جنکه ترغیب ایچون نیجه غازیلرک باشلرینه صدراعظم کندی اللریله کومش چلنک طقاردی بعده بو جنک و جدال دفع اولوب قلعه محاصره سنده اولان عساکر اسلامک آره لرینه و آردلرینه دخی زیاده عسکر بی پابان قیوب دخی استحکام ایتکیچون [۲] یدی قولدن صاریلان عسکرک آره لرینه یدی قول عسکر دخی جمیع مهمات و لوازماتلری ایله عسکر

(۱) س، ک : سپرلی (۲) ک : ویرمکیچون

دیوان خواجه‌لرینه و سائر اعیان کبار دعا‌گویانه آوردو دره سنک اوته طرفنده مکث اتمک فرمان اولتوب جمله ارباب دیوان آسوده حال و فارغ‌لبال اولدبلر اما بری طرفده جمله مترسار بایر باشلرینه، چیقوب سیچان یولاری طرف طرف یورومکه باشلیوب کتمده اما ملعون قلعه‌ینه باران لعنتی یاغدرمده لکن عساکر اسلام آلتی یدی آیدن برو یتش قات مترسار دیکشدرمده و یوماً فیوماً ایلری کتمده. اماملعون کفار خندقدن طشره اولان طایه‌لری جمله اردینه بر اغوب بزدن طرفه قلعه‌ایله عساکر مابیننده قندیه سحر اسنده بر قورشون منزلی بعید بزم عسکر اسلام اوزره انلردخی مترسلره سروب گلده و شب و روز نجه بیک آتیلری اول میدانده چیقوب کز مده و اطرافلری چالوب چارب مده بزم عسکر اسلامده ایسه هنوز بیک قدر آتلی عسکر اسلام انجاق وار جمله‌سی خرسوار عسکر لر مز وار حتی حقیر مورده ولایتندن آت کچردم انی دخی الیدن بشیوز غروشده آلو - حقیر دخی بالضروره حماره سوار اولدم [۱] الحاصل آلتی آی بو حال اوزره خراً فخر اچنک عظیم لر ایدرله کوندن کونه غرات مسلمین قلعه‌یه بر قورشوم منزلی یقین وارلدی اما دخی لغ یرلری دکال ایدی

بعده سنه ۱۰۷۸ غره‌سی داخل اولنجه

مرعش ایالتیه ... پاشا کلوب صدر اعظم قولنه مأمور اولدی بعده یتش سکر صفرنده آدانه ایالتیه ... پاشا کلوب شام وزیری دفتر دار ابراهیم پاشا قولنه فرمان اولندی بعده سنه مز بوزه ماه ربیع الاولنده ینه قپودان قبلان پاشا دو نتمه‌هایون ایله اسلامبولده بیکچری قپوسی عسکرندن اون بیک عدد بیکچری لری اندن قرمان ایالتیه قوناقچی علی پاشا [۲] عسکرین کتروب علی پاشایه تسلیم اولندی زیرا علی پاشا حانیه محافظی ایدی اندن سیواس ایالتیه ... پاشا علی یاشا قولنه تعیین اولندی و نجه کره یوز بیک قنطار بارود سیاه و نجه کره یوز بیک چوال بکصمات و بلا حساب جبه‌خانه لر و سائر مهمات و لوازماتلر کتروب بر کیجه رتمه قلعه‌سی لیمانه بو قدر عساکر و مهماتلری دو کوب ینه ایام مساعد ایله شادمانلر ایدوب اندن دریایه چیقوب کیتدی بری جانبده بو احوال امداد و زیر روشن ضمیره منعکس اولنجه قرمان ایالتی عسکرن حانیه ایالتی صاحبی قناتچی علی پاشا یانه مأمور ایتدیلر و الجه [۳] حصار عسکرن آجی صو قلعه‌سنده مالک پاشا یانه مأمور ایتدیلر و یانیه پاشامی ارسالن

(۱) ک : قاطر سوار اولدم (۲) س ، ک : قوناقچی قره علی پاشا (۳) ک : والجه

غلال وجبہ خانہ نك چناق لیماندن اوردوی اسلامہ نقل اولماسنہ مباشر ومعمدعلیہ آدملر تعیین ایدوب [۱] و جملہ کرید اداسنہ کی رعایا و بریالردہ اولان ایکی کرہ یوز بیک عدد اشکلری ارخونده ومیلوصسک [۲] دفترلیہ جملہ حمارلر رعایالریہ کلوب بر ہفتہ ایچندہ چناق لیماندن بو قدر ما کولات ومشروبات وجبہ خانہ ومهمات ولوازمترلری بو قدر بیک مخلوق خدا طشیوب اوردوی اسلام ایچنہ کتردکلری کبی جمیع عسا کر اسلام ایچندہ اویہ غنیمت اولدیکم جملہ غزات تازہ جان بولوب کوکلدن جنکہ آھنک ایدوب مترسلرہ ہنوز گرمکہ باشلادیلر اما حقیر دخی بو محلدہ سہل استما زحمتن چکرکن تازہ جان حیات جاودان بولوب عسا کر اسلام ایلہ قلعہ صحراسنہ مترسلرہ و صچان یوللرینہ واروب کلککہ باشلدم اما شب وروز جنک وجدال و حرب و قتال کوندن کونہ زیادہ اولوب بیک وبیک بشیوز وایکی بیک کلم بنی آدمدن کلہ وپاچہلر ایلہ شہدالرک قانلری ارماق کبی اقوب نعشہ شہیدان غازیان طاشیمدہ ایدی لکن غزات مجاہدینہ بو حال یس آلتی آیدن برو معتادلری اولوب کارلری اولدقلرندن اصلا کوجلرینہ کمیوب ہان جملہ موتایہ حق رحمت ایلہ دیو طشیوب اسکی مترسلر ایچلرندن بر ریار آلتلرینہ صقوب [۳] ہر شہدانک اوستلرینہ تازہ طوپراقلر [۴] یغوب جملہ اسبابلریہ دفن ایدوب کیدرلر اصلا غزات موحدیندن بریسی بو احوال دن متغیر و مغیر الحاضر اولمیوب ینہ سرور وشادمان ایدہرک جنکہ آھنک ایدرلر بو حال پر ملال سنہ ۱۰۷۷ ذی الحجہ سندن برو متریسہ کرہلی بو شہدالری بویہ کورہلی معتادلری اولمش وحق تعالی غزاتہ قوت قاہرہلر ورمش حتی ابتدا مترسلر قلعہ قندیہ نك جنوب طرفندہ قرانلق قپوسندن وپانفراد [۵] قپوسندن وطاسلی [۶] طایبہ ناملی محللر دن [۷] بر طوب منزل بعیدیدی قول یرلر دن قلعہ یہ مترسلرہ شروع اولندقدہ بو قدر مسافہ بعیدہ ابکن اوردوی اسلام ایچندہ اصلا بر آدم باش کوسترمکہ قادر اولمیوب قرق کون قرق کیچہ روز محشر مثال قیامت قپوب عسکر ایچندہ بر فریاد و اوایلا و بر فزع وجزع دوشدی وھوادہ بربری اردی صیرہ چفتہ چفتہ قومبرہلر قرہ قوش مثالی طاشلر ہوان قومبرہلرندن چیقوب اندر معلقتست اوچوب دورمز [۸] نجہ آدملر ہلاک اولوب ینہ وزیر اعظم اوطاغی پارہ پارہ اولوب جمیع ارباب

(۱) ك : تعیین اولنوب (۲) ب ، ك : آرخونده و میلوصسک (۲) ص حرفنک اوزرندہ
ضمہ وار (۴) س ، ك : یار طوپراقلری (۵) ب : بانفراد (۶) ب ، س ، ك : طاشلی
(۷) ك : طایبہ باشی محللرندن (۸) ب ، س ك : روزمرہ

و پرنج و سائر حبوبات و قیون و قزو و کچیلر و نچہ بیک چوال بصدرمہ و نچہ کرہ یوزبیک الوان مهمات و لوازمات لر کتروب اول کیجہ فی الحال صباحہ دک جملہ اشیای بار ثقیلاری قرہیہ دو کوب صدر اعظمہ دفتر لریہ مکتوبلر کوندروب همان اول آن ایام مساعدہ الہ ایکن کافر کمیلری کلدن صالیا [۱] دمر ایدوب بریایلم طوپ و توفنک شادمان لری ایدوب بادبان مرادلرن آچوب دریانک طرفہ بوجہ [۲] ایدوب کتمده اما بری طرفندہ کفارک قدیمیہ مقابلہ سندہ کی اصتاندیہ اداسندہ یطان یوز بکر می پاره کفار قلیون لری و قدرغہ لری و معاونہ لری قیلان پاشانک امداد کتر دکلاری شادمان لرن استماع ایدوب چناق لیمانی اغزنہ جملہ کفار کمیلری کلوب لنگر انداخت اولنجہ همان چناق لیمانی محافظہ سندہ اولان دلی حسین پاشا کتخداسی ولی پاشا و یرطلاس [۳] ابراهیم پاشا دریا مثال محافظہ جی اولان عسکر اسلام و ہنوز یکی امدادہ کلن غزات مسلمین بنام و جملہ حضار عسا کر ہام کفارہ قرشو و براغزدن صدای اللہ اللہہ رها بولدوروب زمین و آسمان دردر دترہ یوب چناق لیمانی اغزنندہ کی ایریلی و اوقاقلی سکسن پاره بال یمز طوپلرہ بر فیلدن آتش ایدونچہ طوپ کلہ لرینک نچہ لری کفارک کشتیلرینہ اصابت ایدوب همان اول محلدہ اوچ پاره قلیون لری مولوی و ارسماع ایدہ ایدہ علی ملا الناس جملہ کفارایاہ غرق آب اولوب نچہ سی جان حولیہ دریادہ شناورلک ایدہ رک دریا کنارینہ سلامتدر دیو [۴] کنارہ کلوب سلامت یوزن کورمیوب کرفسار بند زنجیر اولدیلر غیری کمیلر ضربات طوپ کوبدن فرار ایدوب و نچہ سی مجروحاً مذکور جزیرہ فرار ایدوب یرلری دارالبوار جہنم اولوب نچہ بقیہ الطوبلری اولان زورقلری بزم قبودان پاشا اردینہ دوشوب کتدیلر اما قبودان پاشا کمیلرینک ایزلرن و توزلرن کورمیوب خایب و خاسرینہ مذکور اصتاندیہ اداسی لیمانی جہنمنندہ قرار ایدیلر چونکم بری طرفندہ صدر اعظمہ قبودان پاشانک مکتوبلریہ ظہایر دفتر لری و امدادہ کلن عسا کر اسلام خبرلری وارنجہ همان صاحب دولت و کثیر المرحمت [۵] عاقبت اندیش رای و تدبیر ایدوب اوردوی اسلام ایچندہ دلال لرندا ایدوب [۶] نقدر کرہ یوزبیک ات و قاطر و دودہ و حمار و ارایسہ قول قول تنیہ و تأکید اولنوب بو قدر

[۱] ب : صلیا، س ، ک ، ط : صالیا | قاموس تورکیہ کورہ صالته = (صالنا) اولسہ کر کدر (م) [۲] ط : پوجہ . ک : توجہ [۳] ک : یرطلاز [۴] (دریا کنارینہ « سلامت در کنارست » دیو) اولوق دھا متاسبدر (م) [۵] ک : و کثیر المروۃ . ب : و کثیر المروت [۶] ک : ایتدیروب

وردوی هایون ایچره ندا ایدوب هر کس جبهه خانه پادشاهیدن دمر قازمه لر و دمر کورکلر و دمر فرهادی کائکلر و کوسکولر و واریه دمرلری آلوب جمیع عبدالله آلات ساحلریله اوردوی اسلام باشندن تا قندیه قلعه سی التته صچان یوللری قازمغه آدم دریاسی چالشرکن ملعون کضار صاحب الزنار دوزخ قرارک قراری قالمیوب اوچ گون اوچ گیجه دخی آتس فشانلق ایدوب قلعه دن اتدینی طوب و توفشکک و طاش قومبره و فشنکک حسابن جناب باری بلوب پی اندرپی شب و روز آردی اراسی کسلیمیوب ارباب اهل حرفدن اوچ کون اوچ کیجه ده اوچ بیک آدم دیار عدمه قدم بصدیلر اما حمد خدا مترسندر دخی جهه سکزنجی آیده هنوز سخرای قندیه واروب انحاق قلعه نك آق طابیه نام داغلر کبی طوپراقلری نمایان اولوب متریس باشلری قلعه یه [۱] دخی بر طوب منزلی بعید ایدی اما حمد خدا کون بکون عسکر اسلام اناطولیدن و عرب غرب [۲] طرفندن و روم و بوم جانلرندن عسکر اسلام دریا مثال اولوب هر طرفدن کیده اما اوردوی اسلام ایچنه قحط و غلا استیلا ایدوب بر وقیه ات سکزتمنه واللی درهم ا کمک بر ایچیه و بر آتیمی محرذیسی [۳] بر غروشه و بروقیه باصدرمه بر غروشه و بروقیه بکصمات قرق ایچیه جیقوب سائر ما کولات و مشروبانلر ا که کوره قیاس اولنه حتی مجروح اولان عزتات مسلمینک زخمیرینه مرهم اتمک ایچون بر طاق بیضه سی [۴] مزاد سلطانیده بر غروشه چیقدی اولدخی بولنماز هر نی کویا جان اوتی اولدی زیرا کفار خا کسارک دونما کیلری کریت [۵] جزیره سی اطرفلرن احاطه ایدوب اصلا بر کمی کله مز اولدوغندن اوردوی اسلام ایچره قحط و غلا اولماسنه سبب اولدی (حکمت خدا) سنه ۱۰۷۷ ماه جمادی الآخرنده بر کیجه قبدان [۶] قیلان پاشاچناق لیمانه سکسن پاره قلیون و سکسن پاره قدرغه لر یله کلوب اون ایکی بیک عدد کونا کون کزیده عسکر و لغمجیلر و بلدارانلر [۷] و نیجه کره یوز بیک قنطار بارود سیاه و نیجه یوز بیک طوب کله سی و قزغان قومبره لر ی و نیجه کره یوز بیک الوان جبهه خانلر و نیجه کره یوز بیک عدد چوال اون و بوغدای

[۱] ب: قلیه [۲] س: و عرب و غرب [۳] س: محزریسی. ب: محزریسی [ط نسخه سنده بوکله یوقدر. ک نسخه سنده یری آچیق بیراقیلمشدر. ظن ایدرم که دوغروسی س نسخه سنده اولدینی وجهله (محزریسی) اولوب حله مهمله دن صوکره زاء معجمه ایله (محزری) بر نوع قوطی کبی کوچوک بر اولجک اولسه کرکدر (م) [۴] ب: یورطه سی [۵] ک: کرید [۶] ب: س، ک، ط: قپودان [۷] س نسخه سنده (ر) حرفندن صوکره الف یوق و تماماً نقطه یزدر (م)

طشیوب اوردوی اسلامی غنیمت ایدرلر بعدہ اناطولیدن خیرلی اوغلی و کر کرلی اوغ
 نام کراجیلر ایکی بیک عدد کرا با کیرلری و کرا قطرلری کچیروب بر وقیہ یوکی حانید
 اوردویہ بر رتمیہ [۱] طشیوب اولقدر کار کسب عظیمہ ایدوب مال قارونہ مالک اولور
 اوردوی غنیمت ایدیلر بعدہ بو کاری کریت [۲] رعایاسی دیوب اوردو ایجرہ اش
 بازارلرنده کامل یتمش بیک اشک جمع اولوب کرا یوکی طشیوب اولقدر اوجوزلق و غنیم
 اولدیکم تعریف و توصیف اولتماز حتی قلعه جنرالی اولان ... نام لعین دمشکم « ح
 دریغ اکر اشکلرک تورک بویله امداد ایدوب ظہیرہ کتورب [۳] اوجوزلق ایدہ جک
 بلیدم جزیرہ اقریتده اولان جملہ اشکلری تورک کریدہ کلدن مقدم جملہ قراردم « د
 وافر تأسف چکمش حقا کہ یتمش بیک عدد اشکلر عسا کر اسلامہ امداد عظیمہ اولور
 اول اشک بازارن کورن کویا بازار دجالی کوروب آیہ سورہ ... (ان انکر الاصوا
 لصوت الحمیر) نص قاطعی اوزرہ نیچہ بیک حمار حمیرانلرک سکاہ مقامندہ آغازہ لری کرہ نا
 عجم کپی اوجہ پیوستہ اولور مذ کر حمارلر و کرابار کیرلری ہر طرف لیانلرندن اوردو
 اسلامہ عسکر موحدین طشیہ کونڈن کونہ جیوش مسلمین دریا مثال اولوب ہنہ
 صدر اعظم تازہ جان بولوب قندیہ قلعه سنی محاصرہ آتمکہ جد و اہتمامہ شروعہ باشلیو
 یتمش یدی قولدہ اولان جنود مؤمنینک سرکارده اولان وزرالینہ و میرمیرانلر
 و میرلوالرینہ و الای بکلرینہ و چری باشیلرینہ تنبیہ و تأکید اولتوب یوما فیومآترس
 یورومک فرمان اولندی و اوردوی اسلامک حاکم لشرعی اولان فضیلتلو ... موللا فند
 و شیخ الاسلام ... افندی و تقیب الاشراف ... افندی و اوردونایی ... افندی حضرتلرینہ
 تنبیہ و تأکیدلریلہ جملہ علما و صلحای درویشان و مجاہدان حسینلر دخی جنکہ آما
 اولدیلر و حاکمان عرفیلرکہ [۴] اوردو محتسب اغاسی و با جدار اغاسی و سورسا
 اغاسی و سورسات امینی و غلال محصلی و اوردو صوباشیمی و اوردو کتخداسی و قراو
 اغاسی و جملہ ایکویز یتمش عدد الای بکیلر و چری باشیلر و ... الحاصل ایکویز ال
 عدد اوردوی بازارواسیر [۵] حاکملرینہ جملہ فرمان شہریاریلر صادر اولوب جمیع اوردو جیر
 و چراخوران و لانغمجیان و عمالان و نجاران و رعایای و بلداران و نبردان و غریہ
 و عجمیان و تبرداران و ... نتیجہ مرام جملہ اصنافات اہل حرفہ دللال باشی [۱۱] توابعلر

[۱] ب ، س ، ک : بر تبنہ [۲] : کرید [۳] ک : طاشیوب [۴] ب : عرفیلرینہ [۵] ب
 بونڈن صکرہ بر (یعنی) گلہسی لازمدر (م) [۵] ک : واشتر [یا کلپشدر ممکن کہ (واشتر
 اونہ جقدر (م) [۶] ک : نجی [یا کلپش اولسہ کرکدر (م)]

مصرلی قراوولینه وارنجه کامل التمش بیک اوده لر و جمله یکریمی [۱] دکانلر و حماملی
مصغه [۲] و حوضلی منقش سروی طاوانلی سرای عظیملر و سروی تخته سندن مصنع
پولر و باغچه و بوستانلر و کل و کلستانلر و آب حیات قیولر و کورچن قهلی ششاهانه
باهنشین و کاخ والالر ایله آراسته اولمش بر شهر معظمدر ا کر هروزرا و وکلا و اعیان
بارلرن بربر تعریف و توصیف اتسک بر هایون نامه [۳] اولور انجاق شوندن معلوم
له کم تقدر شهر معظم اولدی همان اوچ بیک عدد دکانلرده دیبا و شیب و زرباف و سمور
لورک فروخت اولنور دکانلردرم هر نه کونه ذی قیمت شی مراد ایدنسک بولنوب جمیع
الک محروسه لک اهل صنایع و ارباب معارفی بوشهر ایچره موجود ایدی آلتی آی کامل
سکر اسلامک عمر کران مایه لری بو شهری آبادان آتمک ایله کذران آدی امایه قندیه
عهسی التنه مترسلر آتمک سبی تام اولوردی و جمله یوز التمش یرده مساجدلروار اما جامع
نادیه قلعه سندن غیری یرده یوق ایدی و جمله قرق حمام و جمله یدی خان و التمش عدد
بو خانه وار لکن میخانه لر یوقدر اما بوزه خانه لری واردر و جمله قرق عدد یرده شه دالری
سل ایدوب قالدرا ن علمالره مجودی [۴] مدرسه چادرلری وار و جمله یتیمش عدد جراح
ادرلری و جمله قرق عدد حکیم دکانلری و چادرلری واردر و جمله قرق یرده طهیل [۵]
زاری و جمله یکریمی یرده قیون بازاری و جمله اللی یرده بالقی بازاری و جمله یدی یرده
پناه بازاری و جمله اوچ بیک یرده سبیل خانه وار قرقق ابراهیم پاشانکدر اما ات بازاری
قدر زیرا جمیع وزرا و وکلالر و اعیان کبارلر جمله پیاده لردر زیرا هنوز دخی قریشو
رفدن اتلر قدر غه لر ایله کچه میوب جمله عسا کراسلام پیاده لردر بعده فرقه لر ایله اتلر
نمکه باشلیدیلر اما جمله قرق یرده کراچی اشک بازارلری واردر کم جمیع غزرات مسلمینک
خانه لری و مهمات و لوازماتلرن حانیه و رتبه و اپوقروندن و سلینه و چاناق لیانندن
فودوله لیانندن و کوچوک لیانندن و الحاصل جمله کنار لیانلرنندن ظهیره لری جمله اشکلر

[۱] ب، س، ک: یکریمی بیک [کریک متنده، کریک ط نسخه سنده (بیک) یوقدر
لبوکه لازمدره مؤلفک ایکی اوچ سطر اشاغیده کی (همان اوچ بیک عدد دکانلرده...) سوزی ده
فی مؤیددر (م) [۳] مؤلفک مقصدی هایون نامه جمنده بر کتتاب اولوردیمکدر (م) [۴] ب:
و ذی. ط: مجودی ک نسخه سندن بوکله نک یرنده (مستقل) کله سی وار. ممکن که متنک دوغروسی
مجوزی (یعنی جویر کپی یووارلاق دیمک اولسون (م)) [۵] ک: تخیل [اناطولیده و بالخاصه
م طرفلرده تفخیم ایله (طاخیل) دیرلر (م)]

نیچہ کرہ یوز بیک توفنک و نیچہ بیک طوب و نیچہ بیک حوان و قزان قومبارہ و نیچہ کرہ یوز بیک عدد حوان طاشی اوج سمانن باران لعنت کچی یغوب بر فرد آفریده بر قیراط بر مترس قازمغه قادر اولیوب جمله غزات تارمار مثال مورومار اولوب هربری بر قیا آلتندہ سپرنوب اوردوی اسلامده نیچہ کرہ یوز بیک خیمه و خرکاه و باروبنکاهدن بر صاغ چتر ملمع قالیوب نیچہ بیک آت و قطار و مهار داغله فرار آتدکلرندن ماعدا نیچہ کرہ یوز بیک حمارلر کره نای عجم وار سکاہ مقامنده آغاز ایدہ رک آنلر دخی دشت و هامون و کوهلری پناه ایدینوب آکیر اراق بر طرفه کتدیلر خلاصه کلام اوردوی اسلام اچینده بر صاغ خیمه و بر الحق [۱] دکان و دزکاه و بر طایفه جای پناه قالمادغندن ماعدا صدر اعظمک بارکاه چتر ملمع زر دوزنده بر پارچه صاغ یر قالیوب آخرکار طوب ارمز بر قبلی یار آلتندہ بر غیری اوطاق نه طاق قوروب صاحب دولته بر غار یتیمان ایچره بر صومعه ایدیلر تا که علی الصباح اولدی اول کیجه یدی بیک آلتمش عدد غازیان مجاهدان یکتلر شہد شہادت جامن نوش ایدوب جمدانلری [۲] بیت المال اغاسنه تسلیم اولندی الحاصل بومنوال اوزره کفار دوزخ قرار اوج کون اوج کیجه علی الاتصال آتش نمرود ایله کوز آچدیرمیوب بر آن مشقات طوب کله سی ضربندن جیوش موحدین اصلا امن و راحت بوله میوب اوج کون اوج کیجه دهه طقوز بیک عسکر درجنک اول دخی مترسه کرمدن شہید اولدقلرن عرض آتدکلرنده صدر اعظم عسا کر اسلامه مرحمت ایدوب «عجابه آتمه سنلر علی مهل مترسه قوللی قوللرنجه و یوللی یوللرنجه آهسته آهسته یوروسونلر و اوردوی اسلامی کرده قورسونلر» دیدکده جمله عسا کر تازه جان بولوب ... نام محلك دره سی کنسارنده بر اوردوی بازار بنا اولنمشدرکم دللر ایله تعبیر و قلملر ایله تحریر اولنماز

درقید شهر عظیم اوردوی اسلام آل عثمان

امدی اخوان وفا اوردوی اسلام بویله برسواد معظم بنام شهر مرام اولنمشدرکم لب دریادن صچان یوللری ایچره یعنی طوب و قورشوم صدماتندن خلاص ایچون قازیلان یوللره بو غزالده صچان یولی تعبیر ایدرلر اول صچان یوللری ایچره ایکی طرفی سراپا معمور و آبادان دکانچه تجاران و اهل صنایع خرده کان اولوب براوجی قبله کامل بر ساعت طولی

[۱] ك : الحاق [۲] (جامه دانلری) یازلق خوشدر (م)

سنت رسول اللہ اتباعاً ابتدا قلعه قندیہ جنرالنه درکاه عالی یکپیری اوجاغندن . . .
 اغا وصدراعظم اغالردن . . . اغا نامه ایله بانغراد [۱] قوسندن ایچری کیروب جنرالنه نامه
 لطیبه [۲] نامه ورد کده قراءت ایدرئر (در بیان صورت نامه) « السلام علی من اتبع الهدی
 اول [۳] بنام خدا ثانیاً حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ثالثاً چاریار باصفا
 رضوان الله علیهم اجمعین رابعاً خادم الحرمین الشریفین اولان آل عثمان پادشاهی السلطان
 ابن السلطان السلطان محمد خان ابن السلطان ابراهیم خان ادام الله دولته وابد سلطنته
 حضر تترینک دستور مکرمی ومشیر مفخمی اولان فاضل احمد پاشایم تنبیه نامه م وصول
 بولدقده بر آن دورمیوب قلعه مفتاحلرن پادشاه عالمنهاه تسلیم ایدوب جمله کز کلوب
 خراج کذار اولوب یینه اولاد وعیالکمز ایله درون قلعه ده خانۀ منحوس دارالبوارلر کزده
 ساکن اوله سز والا بامر الله تعالی قلعه ند فتح نصرتی میسر اولدقده جمله کز دندان تیغ
 آتشدن کچه کز مقرر در تمت الکلام [۴] » (جواب جنرال ضال) « یکرمی یدی
 یلدر بوقندیه قلعه سی کبی حسرة الملوک آتته سزک کبی نیجه کره یوز بیگ عسکرلر کلوب
 بوقلعه نک بر طاشنه نیجه بیگ باشلر وروب خایب وخاسر کتدیله و نیجه بیگ قهرمان
 مدبر وزرالر ومیرمیرانلر وامرالر بوقلعه التنده جان وردیلر خندقن کورمکه قادر اولمادیله
 سز لر دخی بر زمان چالشوب کیدرسز بر طاشنه یوز بیگ باش وره من مقرر در دکلی
 سزه قلعه وره لم بلدی کز دن قاله [۵] » دیوب ایلیری قلعه دن رد ایدوب صدراعظمه
 کلوب قضیه نامرضیه کلامی بر بر نقل اتدکلرنده صدراعظم جمیع اوردوی اسلام ایچنده
 قول قول منادیله ندا اندروب « هر کس بوکیجه متریسره کرسینلر » دیو فرمان اولنجه
 العظمه الله اولکیجه اول شب تاریک ظلمتده آدم دریاسی قندیه قلعه سی کورنمین یرلردن
 ابتدا بسم الاله [۶] ایله متریسه باشلیوب کفار خا کسار درون قلعه دن اسلام لشکرینک
 قازمالری و کورکلری صاعقه سن استماع ایدنجه اللهم عافنا ملعون کفار طوبره سنده یلان
 بولش حکیمه دونوب تاوقت صباحداق آن واحد ودریجه ودقیقه دورمیوب علی الاتصال

[۱] ب : بانغراد . ط : بانغراد [۲] ک : جنرال . . . نام لعینه [۳] مابعدینه نظراً (اولاً)
 اولمیلدر (م) [۴] ک : تم الکلام [۵] شو جوا بنامه . ترجمه اولیوب ده اوزمان عیناً یازلش ایسه لسان ،
 بلاغت ، حماست جهتلرندن فوق العاده در . یالکز (جان وردیلر) دن صوکره بر (ده) علاوه سی
 لازمدریه برده (بیلدی کز دن قاله) خوش دکل . یا (بیلدی کز دن قاله) یاخود (بیلدی کز دن
 قالمیکز) دینلمیلدر (م) [۶] ک : بسم الله . ط : بسم الله

زالال قربندہ (تکیہ خرہ سان اوغلی) غازی سعید و شہید دلی حسین پاشانک خیراتی اولوب آستانہ حاجی بکتاش ولی اولوب سکسن عدد پابرنہ و سر برنہ عبدالان [۱] فقر و فاقہ صاحبی [۲] کرم کانلری اولوب جملہ سنک نوی [۳] ہمتلریلہ بو جای حرم آبادی باغ و باغچہ و کل کلستان و آب روانلی باغ مرام مثال بر مسرہ کاه و تفرج گاہ آتمش لر ہمیشہ صبح و شام بای و کدایہ اطعام عام ایدوب ارنلرہ خدمت ایدر لر بو تکیہ مسیرہ کاهدن جملہ صحرای قندیہ و قلعہ قصر و ایاق لتندہ نمایاندر (در تماشاکاہ غرایب) بز بو تکیہ کاهی سیرو تماشاکاہ ایدر کن صدراعظم دن فرمان کلوب عنادیہ قلعہ سی واروشنہ آل عثمانک دریا مثال عسکری اوشوب اون ساعتدہ [۴] بیرہ برابر ایدوب خان و جامع و چارشوی بازار دن بر اثر بنا قلیوب جمہ کراستہ و اخشابا تیرن یرلر دن قلع ایدوب قندیہ قلعہ سی التندہ صدراعظمک چتر ملمعی قربندہ اوردوی اسلامی عمار اتمکہ شروع ایدیلر بو حقیر پرتقصیر دخی عنادیہ قلعہ سنندن سکز بیگ ادم یردہ چنزار و سبزہ زار و محصولدار صحرا ایلہ جانب شمالہ کیدوب حمد خدا سنہ ... [۵] تاریخندہ سخت و سلامتہ اوردوی ہایونہ واصل اولدق

اوصاف اوردوی عساکر اسلام آل عثمان بہ صحرای قلعہ قندیہ بی امان

اولا بو عبد حقیر ہتر اشبو سنہ تاریخنک جمادی الاولینک [۶] یکرمی بشنجی کون قندیہ یوردندہ [۷] اوردوی ہایونہ داخل اولوب اباعن جد او جانمزر اولان یکیچری اغاسی او جانغہ داخل اوانجہ یکیچری اغاسی ابراہیم پاشا و قول کتخداسی عبدی اغا حقیرہ بر اودا احسان ایدوب جمہ ما کولات و مشروباتلریمز بالغاً ما بلغ تعیین ایدوب قناغمز دہ آسودہ حال اولوب دوام دولت پادشاہی بہ مداوم اولوب شب و روز طرفیندن جمیع جنک و جدالی و حرب و قتالی تماشاکاہ اتمکہ و بعض وقایع لری و ظہورات الہیہ لری تحریر اتمکہ شروع ایدوب التزام مالایز مہ [۸] مقید اولدق کم ذکر اولنور اولا

در مبدأ صواش پر خاش عظیم قلعہ قندیہ

ابتدا صدراعظم عالی وقار دوربین فکر عقل ارسطو عدل حضرت عمرہ عمل ایدوب

[۱] ک : ابدالان [۲] ک : صاحب لری [۳] ک : تک و پوی [متنہ کورہ (قوی) اولسی دہ ممکندر (م) [۴] س ، ک : آن ساعتدہ [۵] ک : ۱۰۷۸ [۶] خلقہ کورہ یازمشدر یوقسہ (جمادی الاول سنک) یازملیدی (م) [۷] پ : بوردندہ [۸] س ، ک : التزام مالایلم اتمکہ

فوقانی اولر و بکارخانه اودالردر و جمله یدی عدد جامع مفید و سفید خاک‌پاک ایله مستور مناره‌سز جامع معمورلردر و جمله قرق عدد مساجدلر و جمله اوج عدد مدرسه‌لردر و جمله بش عدد مکتبلردر و جمله ایکی عدد تکیه‌لردر و جمله التی عدد کوچوچک حماملردر و جمله یدی عدد خانلردر و جمله ایکی بیک عدد دکانلردر اما بو بنالرك جمله‌سی اخشابات و خار و خاشاک ایله عمار اولمش مفید و مختصر کارخانه‌لردر حتی سنه ... تاریخنده کفار حیه‌کار خا کسار بو اوردوی اسلام شهرن یوزبیک کفار ایله علی الغفله بصوب نیجه بیک غزات شهید ایدوب بو شهری قبضه تصرفه آلوب بقیه‌السیوف جمله غزات مسلمین عنادیه قلعه‌سنه کروم متحصن اولدقلرنده بامر حی قدير حانیه قلعه‌سی طرفندن رجال الغیب مثال قطرچی زاده محمدپاشا امداد یتشوب شقه علملرین کشاده ایدوب نمایان اولدقلرنده کفار خا کسار ایچره « بیره بیره قاطرچی اوغلی کلدی » دیدکلرنده کفاره بر ولوله رعب و بیم دوشنجه اردوی اسلامی براغوب کمی طشره چقدی و کمی مال غنایم دردینه دوشمشلر هان قطرچی زاده الله الله دیوب کفاره قلیچ اوررکن عنادیه قلعه‌سنه مقدا فرار ایدن عسکر اسلام دخی تازه جان بولوب هر کس اولرن کفاردن خلاص آتمکک جدواهتم ایدوب آنلر دخی دال صاتور محمدی اولوب بر طرفدن دخی بونلر و بر طرفدن قطرچی زده عسکری درون دلدن کفاره اولله بر تیغ آتش تاب اوررلرکم وقت چاشتدن وقت عصره دک سکسن یدی بیک کفاری دندان تیغ خونریزدن کچروب اون بیک التمش قدر کفاری اسیر بند زنجیر ایدوب جمیع کفاریک لاشه مردارلرن بر بیره داغتلر کبی یغوب کله بی دولتلرندن مصرلی قولی و بیکچیری و سپاه قوللرنده کلدن [۱] قهلهر بنا ایدوب دوررلر بو دخی تماشا گاه کله پشان پاچهدر (در بیان کارخانه طوبخانه) بو عنادیه قلعه‌سندن شمال جانبه بیک ادم یقوش اشغی کیدوب بافرمان صدراعظم کهرلی زاده فاضل احمد پاشا بامساعده عنکبوت احمد پاشا بر طوبخانه کارخانه‌سی بنا آتمشلردرکم وصفنده زبائلر قاصر و کلک جواهر نازلر کاسردر قرقروقیه کله آثار سکسنر و یوزر قطار طوپلر دوکلمکک باشلنوب اوج بیک عدد استاد کامل و ماهر سرریختکان درگاه عالی خداملری اولوب فرهاد وار صبح و مسا چالشلر و بو محلدن جریان ایدر (کمر صوی) آب حیاتدرکم قندیه قلعه‌سی ایچره کیدرکن هنوز قطع اولنوب بیابانه کیدر اولدی اما لذیذ آب خوش کواردر بو عین

[۱] (کلدن) یازلمی مناسبدر . حرکه یوقسه طبیعیدرکه کاف مفتوح ، لام همده شده‌لی

عمار اولوب تمام برسور ہام اولدی اما یوز بیک عسکر اوچ آی ایچندہ بو حص حصینی مجدداً سد اسکندر وار بنا [۱] آمشلردر زمین قلعه سی بر سرآمد پشته عالی اوزره وبرطوپراقلی وطاشلی بایر اوزره شکل خمسدن طولانی برشدادی مثال طاش بنا برقلعه رعنا درکم دائراً مادر جرمی اوچ بیک الی [۲] آدم اولوب یکریمی ایاق انلی طاشدن قلن دیواردر واون ادم انلی و عالی طوپراق یغیلیدر و جملہ دورد عدد قپوسی واردر قندیہ قپوسی جانب یلدزه ناظردر داغ قپوسی طرف جنوبہ مفتوحدر واروش قپوسی سمت غربہ مکشوفدر بر قپوسی دخی سمت شرقہ منظوردر بو قلعه نک تاریخی (آب ناخته) [۳] لفظیدر سنہ ۱۰۵۹ دیگر تاریخ ...

بو قلعه ایچرہ جملہ بشیوز عدد کار کیر بنا اولر واردر شکل خمسده بش عدد ابراج قویلری وارکم ہربری کویا بر کونہ سد اسکندرلردر جبہ خانہ وغلال انبارلری وصو صارنجلیلیہ آراستہ و اطرافندہ قراوول خانہ لیلیہ پیراستہ اولمش رباط میتندر دزداری و اوچ یوز عدد قلعه نفراتلری و اراما یوز بیک عسکر اسلام اطراف واروشلرنده مستخفظانلری وار و جملہ اوچ عدد آب حیات چشمہ سارلری وار و جملہ آلتی عدد معبدکاه محرابلری وار جملداً سلطان ابراہیم خان جامعی التی عدد قبہلی کار کیر وخرہسانی صیوالی منارہ سز و حرمسز و جماعتسز جامعدرکم حالا ایچندہ بارودسیاہ مملو اولمق ایلہ قپولری مہرلی اولوب کیچہ و کوندز قلعه نفرانلری خاب [۴] نازلرندن بیدار اولوب رار رار [۵] بارہ دبلائی بکلرلر اماغیری مساجد لک جماعت کثیرہ لری واردر بو عنادیدن قصر و قلعه سی بر ساعت یر اولوب ایاق التندہ کورینور تا اولقدر عالی قلعه شایدر حتی عنادیہ نک سرآمد طوپلری قاندیہ شہر شپردو کر و قندیہ نکدہ طوپلری عنادیہ اریشر اما کھلری صووق کلر زرا بالایہ آتلان طوپلرک کھلری بی فرکلر (در بیان واروش عظیم عنادیہ) قلعه نک شمالی وغریبسی طرفندہ درہلر و دپہلر ایچرہ جملہ سی یتمش یدی بیک [۶] مفید مختصر تحتانی

[۱] ک: انشا [۱۲] ک: جرمی الی آدم | بلیدرکہ (اوچ بیک) کله سی اونودولشدر (م) | [۳] بو لفظ حساب اندلکدہ دوغری اولہرق ۱۰۵۹ چقیبور فقط بورادہ کی (ناخته) کله سی مہملدر نہ عربیدہ ، نہ فارسیدہ بولہ بر کله یوقدر دیک کہ محضا تاریخی ضبط ایچون اشبو (آب ناخته) ترکیب مہملتی بریسی ایدورمشدر و کتابلردہ بولہ مہمل ترکیبلر چوقدر (م) [۴] خواب یازلمق مناسبدر (م) [۵] دوغروسی (زارونزار) اولسہ کر کدر (م) [۶] ک نسخہ سندہ (بیک) کله سی یوقدر دوغروسی (یدی بیک) اولمق نمکندر ، و لہک برقاچ سطر اشاغیدہ کی افادہ سی یعنی صدراعظمک بو قلعه یی یقیدر مہمسی دہ بوکا دلیدر چونکہ اولہ یتمش یدی بیک خانہ لی بریر اولسیدی قیوب دہ صدراعظم بونی یقیدر مازدی (م)

جبل قریہ طماس [۱]

یوز الہی عدد خانہ لی بر کفرہ روم کویدر قہوہ خانہ لری و بر قاج دکا لری وار غایت اشلی یردر اندن بر ساعت شرقہ کیدوب بر نار اناجلغن کچوب کوه طماسک تاذروہ بلاسنده بریشہ [۲] وار اندن جملہ قانڈیا سخراسی وقلعہ سی و جملہ نواحیلری و چنارلی درہ و جاشرلی [۳] درہ و عنادیہ قلعہ سی و آجی صولر و بصرہ یہ لڑ [۴] جملہ اطلس قلمون کجی سخرای قندیہ کورینوب بو داغ جملہ داغلرہ و باغلرہ حوالہ اولوب اکر کوه طماس اوزرہ بر پارہ بلوط اولسہ ہان قندیہ سخراسنہ یاغمور یاغمغہ باشلار بوسر ندطماسک سرنده بر ساعت او طوروب صدراعظم ایلہ ونڈیک کفارینک جنک وجد اللرینک [۵] رفتدن [۶] طوب و توفنک صدالرندن زمین و آسمان دردرد ترہ بوب کویا حشر نشر ازدن [۷] بر کون اولوب قلعہ قانڈیہ و اوردوی آل عثمان مرغ سمندر وار آتش رود ایچندہ قالب بارود سیاہک دود کبودی نیلکون اوج سماہ منقلب اولوب اوج کدہ رعد و حرق و برق زمینی لرزان ایدردی حقیر بوتماشایی ایدوب طماس داغندن قوش اشغی بر ساعتہ نزول ایدوب (سروی قہوہ سی) اندن نیم ساعت اشغی اینوب قولاهور درہ سی) اندن ینہ نیم ساعت کیدوب قاطر جی اوغلی پاشا چقتلیکی اندن سود بوین اندن فنکہ [۸] درہ سنی بر کار کیر طاش ایلہ مبنی جسردن کچوب

اوصاف بنای خاقانیہ یعنی قعہ استوار عنادیہ

نیچہ کرہ حسین پاشای غازی دلبر بوقانڈیہ [۹] قلعہ سنہ یورویشلر ایدوب۔ فتجی بسر اولیوب نیچہ کرہ یوز بیک جان روح روان ایتدیکندن آخر کار قانڈیہ قلعہ سنہ طوب منزلی حوالہ سنہ ... تاریخنندہ بافرمان سلطان ابراہیم خان بوقلعہ بدست دلی حسین پاشای سام اقران بوقلعہ انشا ایدوب اسمنہ (عنادیہ) نام قودیلر کوندن کونہ

[۱] ب: طماش [۲] ط: بر پشتہ وار . ب ، ک : بر کنیہ وار [۳] س ، ک نسخہ لری طہ سزدر [۴] ک : قصریلر [۵] دیگر نسخہ لری متن کجی فقط نقطہ سزدر دوغوسی (نظرہ تہ لری) یلیق ممکندر (م) [۵] دوغوسی (وجدالرنندن) اولیلیدر (م) [۶] دوغوسی (وطر فیندن) یلییدر (م) [۷] ک : محسردن [۸] فانک ، نونک کسریلہ حرکہ لٹمشدر [۹] ب : بو اورا ونیہ یا کلیش اولدینی بدیہیدر (م) |

عبرتمای آبادان) بو شهر ایچره برزندان قاهسی وار انک اوستنده برساعت وار بو دخی تماشای واجب السیر عظیمدر (درستایش لیمان جای امان کشتیان) بوقلعه ک لیمانی شهرک شرق طرفنده واقع اولوب بر عملی بنادر انجاق الی پاره کمی آئر لکن کون دوغوسی روز کاری اغزندن پک کرووب دمر دوتماز بر قومسال لیمان اولماغیله بونده بیوک پارچه کمیلر یطه مازلر (بولیمانہ قریب طوپخانه) باشقه بر ایچ قلعه کبی واقع اولوب ایچ قلعه بالا بملر [۱] واشنی شهرک اطرافن قورور [۲] برطوپ خانہ زیبادر کم جمه الی پاره بال یمز سر آمد طوپلری واردر (درتمہ شهرانکیز کلیات بلدان) اولا بورتمہ [۳] قلعه سنک جمه عمارت و آبادانلری بو اشنی واروشده اولوب جمه صوقاقلر واسع اولدوغندن ماعدا چارشوی بازارلری ایچره اوزوم اصاملری دیکیلوب جمیع شاه راهلر منقش چادیر کبی زین اولوب اصلا آفتاب علمتابک شدت حرارت تاب وتوانی بو بازار حسن ایچره بیع ونسرا ایدن بی آملره تاثیر ایتمز کویا بر قویاغستان [۴] ارمدر بر قومسال زمین اولماغیله ایام شتاده اصلا چامور اولماز آب وهواسی وبناسی و محبوب و محبوبه سی و باغ و باغچه سی و لیون وتورنیچ وشفتالو وانجیر واوزومی وزیتونی جهانی دوتوب ممدوح عالم اولمشدر... بوقلعه دخی سیر و تماشای ایدوب اندن یه شرق جانبنه یه قلعه یه قریب (قریه بوستانلی) کفره کوی و باغ و باغچه سی و بوستانی چوق اولدوغندن بوستانلی دیرلر انی کچوب و (داسکلی طاش) نام یری کچوب و (قینارجه) خان کچوب ۵ ساعتده (حسین پاشا چفتلکی) خانی وقهوه خانلری و برقاچ دکانلری واردر انده بر کیجه مهمان اولوب ذوق و صفالر اتدک اندن یه جانب شرقه ... ساعت مخوف یرلری کچوب (پاپاس چشمه سی) بر آب حیاندن اندن یه سمت شرقه ۲ ساعتده (قریه کوپلر) [۵] بر اوز ایچنه واقع اولمش باغ آسپوزی مثال قرالدرر جمه رعایالری کوپ و دستی و کره مید اشله دکلرندن کوپلر [۶] کوی دیرلر بر خانی و اوچ عدد قهوه خانه سی و اون قدر دکانلری وار اندن یه شرقه ۲ ساعتده (یکی قهوه) انی دخی کچوب ... ساعتده [۷]

[۱] ط: بالایملر [دیگر نسخه لده (لر) یرنده (ان) وار دوغوسی (ایچ قلعه بالاتملن ایچ قلعه بالاتملن) اولوق ممکندر ک نسخه سنده ایسه (ایچ قلعه ک - بله سن) یازلشدر (م)]
 [۲] ک : قورودور [۳] ک ، ط : رتمه . س : ریتمه [۴] س ، ک : قویاغستان [۵] ب : کوپل [۷] ک : ۳ ساعتده

هر برینک مدحنده لسان قاصردر کم بر وجهله تعبیر و توصیف اولتماز و جمله‌سی او چ بیک
یدی یوز عدد اودالر در [۱] اما سرای لردکلدر انجاق یتمش یدی عددی سرای لردر حسین
پاشا تحریری اوزره اودالر عد اولتمشدر جمله‌اً مکلف پاشا سرایی و ولی کتخدای سرایی
و شعبان الای یکی سرایی و عنکبوت احمدپاشا سرایی و ... (در دفتر جوامع‌های سلاطین
آل عثمان و غیره کبار اعیان) کزیده‌سی آلتی عدد جوامعدر اولای یوقار و حصارده ابراهیم
خان جامی اندن تکیه قپوسنک ایچ یوزنده والده سلطان جامی اندن چارشو ایچنده دلی
حسین پاشا جامی اندن عنکبوت احمد پاشا جامی اندن تکیه قپوسی اوکنده مزارستان
ایچنده ولی پاشا جامی بونلر جماعت کثیره یه مالکدر کلیسه لردن معبدکاه مسلم اولمش
عبادت‌کاه قدیم لردر ... (در قائمه مساجدهای اهل ایمان) قپوسی طقوز عدد زاویه محلات
عابدان زاهداندر جمله‌اً ... (در علامت دارالحدیث محدثان مفسران) دو کلیسی ایکی عدد
مدرسه علماندر ... (در دارالعلوم معصومان ابجدخوان) هپسی اوچ عدد مکتب طفلان
بسراندر اولای ... (در تکیه‌کاه آل عبا درویشان دیشان) عموموسی اوچ عدد خانقاه
ارباب طریق ذاکراندر جمله‌اً تکیه قپوسی تکیه‌سی معموردر اندن [۲] قپوسی خارجنده
ولی پاشا [۳] تکیه‌سی خانقاه بکتاشیاندر کم باغ ارمدر و غایت مسیره‌کاه یردر (در صفای
راحت جان حمامات دلستان) اولانجه‌سی ایکی عدد حمام روشناندر اولای ... (در عمارات
دارالاطعام آینه و رونده‌کان) باریسی اوچ عدد ما کل خانه عمارتدر اولادلی حسین پاشا
جامی عمارتی و تکیه قپوسنده والده جامی عمارتی و ولی پاشا جامی عمارت‌ترینک نعمت‌تری
بای و کدایه پیر و جوانه صبح و مسا بر طاس چوپره لری مبدولدر (در تعریف چارشوی
بزازستان) بارده‌سی یوز الی عدد دکانجه اهل صنایع کاسباندر کم جمله اهل حرفه
هرشی بقیمت بولنور (در تحریر خان تجاران اهالی برو بجانان) باریسی اوچ عدد
وکاله خواجه‌کان سودا کراندر جمله‌اً ... (در تمیح چشمه سار دل و جان)
هاموسی اون عدد چشمه حیواندر اما جمله‌اً چارشو ایچنده کی میدانده قرال چشمه‌سی
بر واجب السیر عین‌الحیاتدر کم استاد مرمر بر فرنگ حکاک بیاض مرمردن کونا کون
تصویر لر ایدوب هر کونه تمثال‌لرک اغزلرندن و بورونلرندن و ذکر لرندن بر آب‌تاب جریان
ایدوب هر کورن بوصورت‌لری واله و حیران اولوب انکشت بر دهن ایدر قالور (در کار

[۱] ک: اولدر [۲] س نسخه‌سی ده بویله نقطه‌سزدر فقط ایکنجی حرفی کافه بکزه‌یور

شو قدر وارکه قواسزدر (م) [۳] ک: دلی حسین پاشا تکیه‌سی

و متین قلعه در کم جرمی بدن دیوار لری اوزره کامل اوچ بیک دورت یوز آدمدر و جملہ اطرافندہ بش عدد طایبہ عظیمہ لری وارد و جانب اربعہ سی یالچین قیالردر اما اولیہ افلا کہ قدکشان دکلدرد انجاق بر منارہ قدی پشتہ عالی اوزره سنک طراش بر قلعہ صواش پر خاش حاضر باشد در کم اصلا بر طرفندن لغ و سببہ و مترس ایلک قابل امکان دکل ایکن (همه الرجال تعلق الجبال) مضمونی بوندہ ظاہر اولوب حین محاصرہدہ کوچوک حسن پاشا بو ایچ قلعه نیک نماز کاهہ ناظر کوشہ سندنہ کی طایبہ لغ ایلہ آتوب اول طرفدن غزات موحدین یوروش ایدوب اولکون بو قلعہ زیبا فتح اولمشدر و جملہ بو ایچ قلعه دیوار لری نیک ایچ یوز لری حایہ قلعه سی دیواری کبی دائراً مدار طوپراق یغلیدر و جملہ ایکی [۱] آدم انلی دیوار اولوب انجاق جانب شرقہ ناظر بر قپوسی وار ایکی قات متین حدید قپولردر طشرہ قپو اوزره بر اعظم بالقی کمیکی مصلوب اولوب علامتدر و بو قپولردن ایچری بر واسع طولوز کمر آلتی یولدر اوزر لری طوپراق ینیلی طایبہ لردر و جملہ بو ایچ قلعه دہ الی عدد کرہ مت اورتولی در بیض آسا بیاض اولرد در کم جملہ قات اندر قات کار کیر بنای جهان نمای خاندان زیبالردر جملہ دزدار سرایی و شیخ محمد افندی سرایی و اسعدر و جملہ بر عدد سلطان ابراہیم خان جامعی وار و جملہ بر عدد مسجد وار و جہ خانہ و غلال انبار لری و صو صارینج لری و قرق عدد بال یمز طوپولری اولقدر مهمات ولوازمات لری وار کم حسابن خدای لم یزل بیلور جناب اللہ شر اعدادن امین ایدہ امین یامعین (در صفت بنای زمین اشغی قلعه و اروش رتہ) بو قلعه سور عظیم لب دریادہ شکل مربع بر الحاق طاش دیواری و خندقسز رباط مزیندر و اطرافندہ جابجا طایبہ لری وار اماشی [۲] دکلدرد حین محاصرہدہ بری دخی هجومہ تحمل ایدہ منزلر بو واروشک جرمی کامل دورت بیک آلتیوز آدمدر و جملہ اوچ عدد قپوسی وار بری جانب قبلہ یہ ناظر بیوک قپو و بری طرف شرقہ ناظر تکیہ قپوسی اوچ قات متین قپولردر سلونیه قپوسی دخی شرقہ ناظر در بوسلونیه قپو سندن تا لیماہ وارنجہ لب دریادہ اصلا قلعه دیوار لری یوقدر لکن عثمانلی بو قلعه فتح اتدکدہ لب دریایہ سراپا [۳] قازقلر قاقوب قلعدن صارپ پلنقہ دیوار آتمش اماینہ الحاقدر لکن مازغال و درسکلرندہ اولان طوبلر جملہ لیماہ ناظر و حاضر در و بو واروش ایچرہ انغرب غرایبدن جملہ دریایہ ناظر قات اندر قات کافر دن قلہ شدادی بنای آبادنر وار کم

[۱] پ، س، ک : یکرمی [۲] نسخہ لردہ ہب بولہ ایسہدہ (متین) اولسی دہا مناسبدر (م)

[۳] س : شرانپاو

و بر کوچوک حمایچی و ۱۰ عدد دکانجقلری وار قلعه دبنده بر آجی صوقینانخی اولدوغندن
 آجی صوققلعه سی در لر اندن ینه جانب شرقه بش ساعت صارب یوللر ایله لب دریاچه
 کیدوب قیو [۱] قهوه لری نام یرلری کچوب نیجه آب حیات صولر ایچوب و نیجه مزارعاتلر
 کچوب حسین پاشا طابوری نام محله حسین پاشا یتیمش یدی بیک عدد و ندیک کفار یله
 جنک عظیم اتمشدر کم حالا کفارک میکلری داغلر کبی یغلیدر کم بو صواش پر خاشده بر
 کفار جان قورتار مامشدر بو محله کفارک استخان کله لرن سیرو تماشا ایدرک کچوب
 (وزره جسر ی) نام محله واردق بو قنطره زیبا یکچیری آغاسی مراد اغا بنا سیدر کم صکره
 صدراعظم اولمشدر بو پل متینک التندن عبور ایدن (نهر ووجا) [۲] اصفاقیه داغلرندن
 کلوب بو محله آق دکره مخلوط اولور اما بو جسر غایت اوچوروم و مخوفدر انی دخی کچوب

درمنظره قلعه زیبارتمه

روم لسانجه رتمه ... دیرلر بانسی و ندیک پر نیچریمیدر سنه ... تاریخنده سلطان
 ابراهیم خان عصر نده بدست دلی حسین پاشا فتح اولمشدر حالا سانجاق بکی تختیدر
 پاشاسنک خاصی ۲۲۹۰۰۰ اچهدر [۳] الای بکی و چری باشی و ۳۹ عدد زعامتی و ۳۵۵
 عدد ارباب تیماری وار قانون اوزره جبه لولری ایله حین غزاده جمله بش بیک عدد
 زیتون سپاهیسی عسکری اولور و یوزاللی اچقه قصادر ناحیه سی ... عدد قرادر و یکچیری
 آغاسی و قلعه دزداری و دورد اوده یکچیری چور باجینری و جبه جی باشی و طوبیجی باشیلری
 وار ایکشیر اوده نفراتلری وار و جمله یکرمی عدد قلعه اغالری و جمله اوچ بیک قلعه
 نفراتلری و شیخ الاسلام و نقیب الاشرافی و سپاه کتخداری و محتسب آغاسی و خراج آغاسی
 و معمار آغاسی و شهر امینی و غلال امینی و لیمان امینی و کومرک امینی و باجداری ... وارد
 الحاصل جمله مستحفظان عسکر یله اون ایکی بیک مسلح [۴] عسکر اسلام آماده و مهیادر
 (اشکال زمین قلعه سی) لب دریاچه رسد متین پالچین قیا اوزره دریاچه حواله قره جانبنده
 کندویه حواله سز بر مصنع ایچ قلعه در کم اشینی واروشدن بو ایچ قلعه یه کیدرکن
 شمال جانبته کیدوب نمازکاهی کچوب بش یوز آدم بر چنزار فزایی دخی کچوب یقوش
 یوقارو کیدوب سد اسکندر وار بر ایچ قلعه شکل مخمس طاش بنا غایه الغایه صعب

[۱] ب : قیو [۲] س ، ک : روجا . ب : مروجا [۳] ب : ۲۶۹۰۰۰ اچهدر [۴] ب ،

س ، ک : قلع

در علامت قلعه آپوقرون

روم لسانجہ... دمکدر اما قوم عثمانیان ابوقرون دیرلر سنہ... [۱] تاریخندہ سلطان ابراہیم فتحیدر بدست غازی دلی حین پاشا سنجاق بکینک خاصی تختیدر طرف پادشاهیدن خاص ہایونی... اچہدر ارباب زعماسی... وارباب تیماری... عدددر آلائی بکجیسی وچری باشیسی واردر حین سفردہ بکینک عسکریلہ وجملہ جبہلولریلہ بش بیک عدد بتون [۲] سپاہی [۳] عسکری اولور یوزاللی اچہ شریف قضا درقلعہ سی صودہ لیمانی اغزندہ شکل خمس برشددادی قلعه ایمش کفار دونتماسی ایلہ کلوب بر زیرلرن جابجا منہدم آتمش اما سہل شی ایلہ تعمیر و ترمیم اولماق قابلدر بر جامعی و ر مسجدی و بر خانی و برحامی واللی عدد دکاندیری وار واوچ بیک عدد محافظہ جی عسکرلری حاضر باشلردر بو قلعہ دن صودہ لیمانہ طوپ ایلہ کمی کچیرمک آساندر غایت لازملی قلعہدر بو لیمانک قارشو طرفندہ کی صودہ بورنہ پاشا قولی دیرلر اول محلدہ بر قلہ عظیم و طابئہ متین یاپلسہ ابوقرونلہ قرشو قرشویہ بوغاز قلعہ لری کی اولوب صودہ لیمانہ کافر کیمیلری کیرہ میوب صودہ قلعہ سی کفاری امان دیوب قلعہ ورلردی و بو ابو قرونک آب و هواسی غایت لطیف اولوب بناسی اولقدر مدوح دکلدر اندن ینہ ۴ ساعت شرقہ کیدوب صعب طاشقلر کچوب

در حق قلعه آجی صو

دریادن ایکی میل بعید قرہدہدر سنہ... تاریخندہ بافرمان سلطان ابراہیم خان دلی حسین پاشا مجدداً بنا ایدوب بر مرتفع بایر اوزرہ بر حوالہ لی طاش بنا قلعه رعنائی شکل مرہبی کامل بشیوز آدم بر کوچوک والچاق دیوارلی قلعہ جکدر کم دلی حسین پاشانک اوطاغی یریدر ایچندہ بر جامعی و بر مکتبی ویدی عدد خانہ سی و غربہ ناظر بر قوسی وار وروم ایلی ایالتندن الجہ حصار [۴] بکی مالک بک بو قلعہ یہ سنجانگی عسکریلہ مالکدر کم محافظہ ایدوب آیندہ وروندہ کاندیری اوردوی اسلامہ کتروب کتر غایت ممرناس لازم قلعہدر طشرہ واروشی معمور اولوب بر عددخانی و بش عدد مسافر خانہ [۵] قہوہ خانہ لری

[۱] ک: ۱۰۵۹ تاریخندہ [۲] ب، ک: زیتون [۳] ب، س، ک: سپاہیسی [۴] ک: الاجہ [۵] س، ک، ط: مساوی خانہ

ال طاشی کیسی [۱] دریایی بش اون پاره کمی غرق ایدوب دولدرمق ممکندر یاخودقرده دن ضربات طوب کوب صدماتیه بوقلعه جکی خاکه برابر منهدم ایتمک امر سهلدر اما همت عظیم استر حتی سنه .. تاریخنده قپودان و ویتق احمد پاشا بو قلعه یه دو نئمه هایون ایله آنی هجوم ایدوب صارلش اما بامر خدا شهید اولنجه جمله کیمیلر چکلوب کیندکارنده قلعه نك فتحی میسر اولیوب الی هذا الآن دست کفارده برسور لیماندر خدای متعال فتحن میسر اید (در تنقیل اشکال لیمان صوده) بو لیمان جای امان اولیه بر بی امان [۲] یردر کم شرقدن غربه طولی الی میل اولوب ایچنه اوچ بیک پارچه لر و قرانلر و قلیون و بیکلر و قراقه بو نور توبلر [۳] و بوطاغ [۴] و شیتیه لر و قدرغه و قالیته لر و ماوونه و قالیته لر [۵] لنکر انداخت اولوب یطمق ممکندر و سکز عدد روزکار زورکاردن امین اولوب هر جانبده آب حیات صولری و فرت اوزره در آق دکر ملاحانلرینک مابینلرنده بو صوده لیمانی مشهور اولوب بمدوح اولان لیمانک بری دخی بو صوده لیماندر کم نیجه کره یوز بیک الوان بالقلری چیقار یاخصوص اوچ و قیه کلور لعل کون تکور بالقلری و قلقان و کفال و سازان و لورک و اصقومی و محبده [۶] و پالامید والا کرده و اولوفر و قولیوز بالقلری اولور کم پر لیمانه مخصوص دکدر الا بو صوده لیمانده اولور اما بو لیمانک بر جانبندن بر جانبنه قرشو قرشویه طوب کله سی یتشیر حتی بو لیمانک جانب قبله سنده آپوقرون طرفی بورندن صوده قلعه سنی غازی و شهید دلی حسین پاشا دوکه دوکه خراب بیاب ایتشدر بو قلعه صوده و لیماتی سیر و تماشا ایدوب قطره [۷] جانبنه توجه ایدوب صوده لیمانی کنارنجه قبله جانبنه بر ساعت کیدوب (قریه چوملک) یول اوزره باغلی و بغچه لی معمور و مسلم و کفره کوییدر کفره سی جمله سی چناق و دستی و چوملک یایدقلرندن چوملک کوییدر لر طین عمر چین مثال برخاک پاکتی وار حالا بونده عسا کر اسلامدن نیجه یوز عزبان بکتلر قهوه خانلر و بوزه خانه لر و نیجه یوز عدد دکان لرا احداث ایدوب کار ایدر لر اندن ۲ ساعت کیدوب کتخدابک چشمه سی اندن قانی چشمه نری کچوب منزل قریه اشکلوز [۸] بر معمور باغلی و بغچه لی بو آب حیات قیناق سوق صولی اوروم کوییدر اندن شماله بر ساعتده معمور لیمون و تورنجلی یرلری کچوب

[۱] ط : ال طاشی کبی [دوغروسی (ال طاشی) اولمیدر (م)] [۲] ک : بی ایمان
 [۳] ک : پورتولر [۴] ک : بوطاج . ب : بوطاح [۵] ط : قالیته لر [۶] ک : فیچده [۷] ک : قصر و
 [۸] ب : اشکلوز

مشہد قلعہ حانیہ (اولاً قبر غازی قنصو پاشا و قلاق سیاوش پاشا و بیقلی مصطفی پاشا و کوچک حسن پاشا و کور حسن پاشا ... نیچہ یوزعدد وزرا و میرمیرانلر وار و شممدی کافر قالیونلریلہ جنک ایدرکن شہدالریمز مدفونلردر رحمة اللہ علیہم اجمعین بو شہر عظیمی بوبورندن [۱] سیروتماشنا اتدی کمزدن صکرہ صدر اعظم قانیدیہ سیروتماشنا ایدوب لغم و مترسی یرلرن کزوب ... ہفتدہ حانیہ کلنجہ مورہ طرفندن قبودان پاشا نیچہ کرہ دریا مثال عسا کر اسلامی ظہایر لریلہ جزیرہ کریدہ کچروب عسکر اسلام دریا مثال اولدی همان صدر اعظم فقیر رحلتلر و کوس کرومر [۲] ارتحاللری چالدروب سنہ ماہ ... یوم ... نندہ الای عظیم ایلہ حانیدن سعد سعادتدہ چیقوب قطع منازل و طی مراحل ایدہ رنک عزم راہ غزای قانیدیہ دیوب کتمدہ بو حقیر بر تقصیر عسکر دریا مثالک 'زدحامندن حظ ایتیب اون عدد آتی و چندر سوارلی رفیقلر ایلہ یولدن صول جانبہ صابوب علی طریق۔ السیر نیم ساعت جانب شرقہ سنکستان ایجرہ کیدوب

اوصاف قلعہ صودہ

ابتدایسی بقول مورخان لاتین قریم جزیرہ سندہ کفہ قلعہ سی قربندہ صوداق کفرہ سی سلطان بایزیدولینک کدک احمد پاشا سی لندن خلاص اولوب کیمیلریلہ بو جزیرہ کریدہ کلوب بو صوداق فرنیکی بو قلعہ نی یکی [۳] بنا ایتدکلرندن صوداقدن غلط صودہ درلر اما حقیقت الحال صودہ قلعہ سیدر کم قرودہ دکلدلر اول و آخرونہ دک بانی حکمنندہ در قلعہ سی الی میل طولی برلیمان عظیمک انتہاسندہ حانیہ بر بیاشری قریب اول بایرلی قرہ [۴] دبنده دریا ایچندہ شکل مسدس بر سد متین بر کوچک قلعہ جکدر کم صافی یالچین قیا اوزرہ در اما غایۃ الغایہ صعبدر و اولری واردر [۵] اصلا باغی و باغچہ سی یوقدرزیرا اداسی کامل اوچ میل احاطہ ایدر ادا جقدر کم جملہ قات اندرقات درسک درسک بنا اولنمش جملہ قلعہ در بر یردن واریلہ جق یرلری یوقدر اما حانیہ جانبدہ کی قیالردن بو قلعہ بر شاہ باز و توانا بکت ال طاشی اتسہ طاش ارر تا بومرتبہ قرہ یقین ادا جقدر قورشون ایسہ اولی بالطریق قلعہ سندہ کفرہ لرن دورمز اما نیچہ کینکاکلری وار اصلا کفرہ لری کورونمز اما اگر ہمت آل عثمان اولسہ حانیہ طرفندہ کی بوروبندن بو صودہ یہ وارنجہ

[۱] س ، ک : بو یوزدن . ط : بر یوزدن [۲] ک : کروفر [۳] ک : بو قلعہ جیکی .

س : بو قلعہ جیکی [۴] س ، ک : قیا [۵] ک : آزدلر [دادرر] دھا مناسبدر (م)]

یوقدر خصوصا سیاه‌کاکلی روم یچه محبوب غلاملری سیم تن و نازک بدن اولوب حسن و جماله و لطف اعتدالده غلمانلری اولوب غایه‌الغایه ذکی و نجیب ورشید اولورلر (دراشکال قباى بنتان اهل عصیان) جمله روم عورتلری دخی محبوبهٔ زمانه اولوب عاشق پرستلردر اما لباسلری غایت قیجدر مثلاً فصدان تعبیر ایندکلری حریر کونا کون قبالری قولتوقلری التنده حمال سمیری کبی یومری اولوب ارقالری و کوکسلری دخی اوپله یومری اولوب بلارندن یوقاروسی تا قولتوقلرینه وارنجه اکر قارنلری و اکر سینهلری و اکر مملری و اکر مومیان کمرلری اصلاً کورنمیوب همان قولتوقلردن یوقارو اموزلری و قوللری و کردان و یوزلری و باشلارنده کاتبی صارقلری التنده سیاه صیاجلری کورینور غیری انداملری کویا بر حرار کیهندان [۱] ایچنده اولوب همان قولتوقلردن اشاغی بر مولوی درویشی تنوره‌سی کیمش بر بد لباسلی محبوبه زنانه‌لری وار (درقیافت لباس رعایای کافران) جمله رعایا و بریایسی روم کفره‌سی اولوب جمله باشلرینه قره مانلفکه شباکه کیوب اسبابلری قیون یوکی [۲] صوفدن سیاه روقله کیوب بلارنده زنار قوشاقلری و آیقلرنده سیاه فرنک پاپوجلری کیوب کفره‌دن مسلمان اولنلره بورما قومی دیرلر (دروصف ممدوحات ما کولات) اولا انکوری بوزجه آداده و قدس شریف قربنده خلیل‌الرحمنده وماردین یاننده کی سنجار داغنده بوحنیه اوزومی کبی آبدار خوش خوار انکور اولمزددر حتی بر صالحم اوزومی اون بش وقیه کلوب یکرمی یدی کونه عنبالوانی اولور وکلیسه‌بالی دیرلر بر بیاض عسل مصفاسی اولورکم تناول ایده‌نک دماغی معطر رایحهٔ مسک اولور غایت لطیف بالدر اما آز اولور و بر ناری بر وقیه غایت آبدار و تابدار [۳] رمانی اولور و زیتونی و سروی آغاجلری جهانی دوتمشدر و مشهور آفاق اولان حرام شراب بی‌حجابی فاسقان فاجران مابینلرنده ممدوحدر (درتمهٔ شهرانکیز کلیات) اولا قلعه‌نک قره‌قپوسندن طشره یصی طابیه باشنده غازیان مجاهدانلرک کفارخا کساردن کسدکلری کاهلردن بر قلعه‌بالا بنا اولنمشدر بودخی واجب‌العبرتدر [۴] *... (درزیارتگاه

[۱] ك : بر خرار فصدان . ب : بر خرار کبی صدان [دوغروسى (بر خرار کبی فصدان) اولیلدر . کنیش الپسه‌بی چوواله و دها کنیش اولورسه خراره بکزتمک حالا متعارقدر . (خرار) کله‌سی بزم طرفلرده (خارال) دیبه تلفظ ایدیلیر ایچنه اوزون و شیشمان بر آدم ایاق اوزرنده طورهق شرطیله صیغه‌حق قدر اوزون، کنیش کچی قیلندن طوقونمش قایا ، قلین چوواله دیرز(م) [۲] ك : توکی [۳] ب، ك : ودانه‌دار [۴] ك : واجب‌السردر . س، ط : واجب‌العبردر

(در عدد مساجد موحدان) جملہ یدی عدد محله زاویہ لری ایدی حالا دخی عمار اولمده در (در علم دارالتدریس عالمان) ... (در مکتب جکر کوشه پسران) ... (در ذکر خانقاه ارباب طریق ذیشان) جملہ اوچ عدد تکیه درویشاندر ... (در چشمه سار رحمت دل و جان) جملہ ... عدد چشمه جاریلر در اما جملہ آ حوض عظیم میدانک چشمه سی تاریخدر

بارک الله سر سکبانان اغای محمود
چشمه اتمامه عالی دیدی زیبا تاریخ
ایلیه رب، و دود عاقبتی محمود
یاغنی اولدی ایکی اکسک اولنجه معدود [۱]
سنه ۱۰۷۳

(دیگر تاریخ گیری چشمه) در قرب حنکار جامعی

ساعی خیر سر سکسونیان
کوش ایدنجه دیدیلر تاریخ
حضرت عثمان اغای ذی حیا
چشمه عین الحیات جانفزا [۲] سنه ۱۰۷۳

(در دفتر چارشوی بزاستان) جملہ بشیوز عدد دکان اهل حرفدر و یکرمی عدد عدد قهوه خانه لردر اما قلعدن طشره میخانه لردر (در مدح حمامات غاسلان) جملہ آلتی عدد حماملردر (در خان خواجه کان تجاران) ... (در سیل خانه جانستان) ... (در ستایش قلعه میان) مذکور بیوک حصارک تا اورتاسنده بر مرتفع یرده جهانما بر ایچ قلعه در کم جملہ اوچ عدد قپولری واربری جانب شرقه وبری طرف غربه وبری زردبان ایله اینلوب چیقلوب چارشو بازاره اشلر [۳] بر بادر کم او بر قپولردن کوچو کدر اما او بر بیوک قپولردن بر قپویه وارنجه بو ایچ قلعه اورتاسنده بر واسع پاک قلدر ملی شاه راهک یمین و یسارنده عجب کار کیر سالی مصنع عظیم سرایلری وار کم هربری قات اندرقات جهان نما سرایلردر بو قلعه و طشره قلعه و باغچه لر کافر زمانی اولقدر معمور و مزین ایمشکم تعبیر و توصیفندن مبرادر لکن هنوز الی یومنا هذا معمور و آبادان اولمده در ... (در فصل آب و هوای راحت الابدان) آب و هواسنک لطافتندن محبوب و محبوبه لری نه حد و حصر

[۱] (یاغنی) لفظی تاریخدر فقط (۱۰۷۱) ایدیور که ایکی اکسیکدر ایشته ناظم بو لفظک کوستردیکی عدده ایکی علاوه ایدیله جکینی (ایکی اکسک معدود اولنجه) عباره سیله آ کلا دیور که علاوه ایتدی کمزده (۱۰۷۳) حاصل اولیور (م) [۲] ب: ۱۰۷۲ [صوک مصرع حساب ایدیلنجه (۱۰۶۶) ایدیور حالبوکه (الحیات) کله سیله (جانفزا) کله سنک اره سنده شیوه ایجانی اوله رق بر او کتیرمک لازمدر (و) حرف ایسه ایجد حسابنده (۶) عددینی کوستیرر. بوضورتله مذکور ۱۰۶۶ عددینه ۶ علاوه ایدیلنجه ۱۰۷۲ حاصل اولور. دیعک که ب نسخه سنده کی ۱۰۷۲ رقمی دوغری ایش (م) [۳] ک: اینلر (اینلیر)

عدد عالی ومصنع قراوول خانہ کوشکلری وارد در غرب طرفندہ کی آلتون طابہ سی وشرق طرفندہ کی کومش طابہ سی ... طابہ سی ... بو مذ کور طابہ لک آلتلری قات اندرقات جملہ جنک شیطنتلر ایله بنا اولمش لغملردر اما نفس قلعہ دیواری همان یکرمی ارشون انلی شدادی بنای متین قالن دیواردر ماعداسی داغلر کبی یغلمش طہراقدر اما داری وقامش کوکیله خیم اندر خیم [۱] و رختیم اولمش طہراقدر بریرینہ یوز بیک کله اورسک اصلا تأثیر ایدوب ضربات طویلر کرب قلعہ یہ اصلا رخنہ ویرمز صعب دیواردر (دراندرون عمارات قلعہ حانیہ) بو ذ کر اولنان جرمدہ کی قلعہ ایچندہ جملہ دورت بیک عدد قات اندرقات جملہ دریایہ ناظر شاہنشین وروزن و بلا طغلی و [۲] مقصورہ ملی جملہ فرنکی کارگیر و کافری بنالی خاندان زیبالی شہر معمور سرایلر ویسوت رعنا لردر کم جملہ بللور کبی کرچ صوالی سطوحلری اولوب دام و باملرندن جریان ایدن مطر رحمتلری جملہ اولرک صو صارنجلرینہ جریان ایدوب ماہ تموزدہ یوز کبی صولری نوش اولنور (درمدح سرای اعیان اغوات) جملدن پاشا سرائی ویوسف پاشا سرائی و موسی پاشا سرائی وشعبان الابی بکی سرائی ... مشهوردر (درعیان جوامعہای اہل ایمان) جملہ آلتی عدد معبدکاه سلاطین وغیری صاحب الخیرات اعیاندر اما جملدن جماعت کثیرہ یہ مالک فاتح حانیہ غازی یوسف پاشا جامعدر ایکوز ایاق طولی و سکسن ایاق عرضی قبلہ قبوسندن محرابہ وارنجہ طولانی واقع اولوب کینسادن ولی اولنمش برجامع منوردر اندن سلطان ابراہیم جامعی مصنع معبدکاهدر کم بودہ دیر قدیم ایدی اندن قوجہ موسی پاشا جامعی ایچ قلعہ نک ایچندہ بر مرتفع یردہ واقع اولوب جهان نما برجامع پر انواردر بو مذ کور جوامع لر جملہ جماعت کثیرہ یہ مالکلردر اندن یکیکچری اغاسی جامعی اندن لیمان کنارندہ کوچک حسن پاشا جامعی کلیسادن بوزما دکلدن مجددآ تسکبان باشی محمود اغا بنا ایدرکن ناآمام قالوب حسن پاشا آمام آندو کندن حسن پاشا جامعی دیرلر قبلہ قبوسی اوزرہ تاریخی بودر

اول سرسکبانیا نکم حضرت محمود اغا خیرہ سالک، اولنی حق آنگہ انعام ایلدی
دیدنی هاتدر انک کوش ایلوب تاریخی حمد [۳] ایله بو جامعک نقصان آتام ایلدی سنہ ...

[۱] ک : حتم اندر حتم . س نسخہ سی نقطہ سزدر [۲] ک : بلا طغلی [۳] ب ، ک : جدک
[(جد) اولورسہ مصراع ۱۰۷۳ کوستریور فقط (حمد) اولورسہ ۱۱۱۸ کوستریور کہ کتابک
تاریخ تألیفی دہ کچبور (م)]

اون بر عدد آغاچ طپوزلر [۱] وار یعنی طپوزمنز [۲] ایله آلدق علامتیدر اما بوجسرك آلتنده چقور [۳] یرده خندق ایچره کار کیر بنا درکلر واردر خندق بر دریدان بر دریایه وارنجه کامل بش بیک آدم قره‌در و یوز آدم انلی خندقدر اما اولقدر درین دکلدردر و قلعه‌سی دیواری اللی ذراع یوکسک اولوب صافی کسمه کوفه که ارس طاشی [۴] ایله بنا اولنوب خندقه ناظر هر طایبه‌سی بر رقلعه مثال اولوب هر طایبه اوزره سپر سبتلرینک اردنده اژدر هفت سر مثال بال یمز وشایقه طوپلری کرپی توکی کبی خندقه و جانب یمین ویساره نکیران ایدر طوپلری واردر و هر طایبه سنک مابینلری بشر یوز خطوه در اما لوندانه آدمدر اما شمال طرفی دریا اولوب اول جانی لیمان کنارانجه بوقلعه بیک آدمدر و جمله اوچ عدد طایبه عظیملر در آلتون طایبه‌سی و کومش طایبه‌لری [۵] جملدن متین و مستحکم و بر طایبه عظیم تالیمان اغزنده بر یالچین قیا اوزره همان دوکمه بال مومنه بکزر بر مصنع برج باروده دریایه [۶] برابر اللی پاره سر آمد بال یمز طوپلری وشایقه نام پراقه طوپلری وار ایچلرینه آدم صغار بو طوپ کوپلر دریاده اصلا بر چیرنیق و بر قایق کزدر بر مدکلرندن ماعدای روی دریاده مارتی قوشی اوچورمز لر لیمانک اغزی قاپوسی پوزاره ناظر اولوب کوچیله بر قاندرغه صغار هر کیچه بولیمان قپوسنه قلهدن قلهیه دلابلر ایله زنجیرلر چکرلر اما لیمانی ایکی یوز پاره کمی بی بی منت آلوب بولیمان تاشهرک ایچنه کروپ هر جانی سرایلر و چارشوی بازارلردر و بولیمانک شرقی طرفنده جمله یکر می عدد ترسخانه کوزلری وار اون آلتیسی کار کیر و طلوز کمر بنالردر دوردی حین محاصره ده سهلجه ویرانجه اولوب لیمانه ناظر سرایلر وار کم هر برینک تعریف و توصیفنده لسان عاجزدر اما بولیمان طرفی دیوارلرینک ایچ یوزلری طپراق یغلی دکلدردر همان ساده قالن قلعه دیوارلریدر اما قره طرفلری دیوارلرینک ایچ یوزلری کوه دماوند مثال یوز آلتش آدم انلی داغلر کبی طپراق یغیلیدر کم قلعه دیوارلرندن اونار ارشون طپراقلر یوکسکدر و هر طایبه ل اوزره ایچ یوزده قلعه دن یوکسک یکر می شر ارشون قدی طایبه ل واردر بش عدد طایبه لرک جمله‌سی بر برلین قورودر لر و هر طایبه بر رسد اسکندره مانند اولوب هر برینک اوزرلرنده بر

[۱] ك : طابور [اكلاشیلپوزر كه اساسده (طبور) شكلنده ایش یعنی صوك حرهك نقطه‌سی اونودلش ایش یازان ذات (طابور) شكلنی ویرمشدر (م)] [۲] ك : طابور یمز [۳] ب : طقوز [۴] ك : کوفه کی طراش و طاش. ط : کوفه کی اری طاش [۵] ك : طایبه‌سی [۶] ك : برج باروسی واردر آنده دریایه [دوغروسی (برج و باروسی) اولمیلدر (م)]

وبشلی اغاسی ومارتلوسان اغاسی ویرلی جبه جیلر اغاسی ویرلی طوینجیلر اغاسی ویرلی حصار اری اغاسی و قپودان اغاسی و معمار اغاسی و خراج امینی و کومروک امینی و باجدار اغاسی و شهر کتخداسی و معتمد باشی و محتسب اغاسی و قلفاتجی باشی و مرانقوز باشی و ... الحاسل قرق ایکی اغالق اولوب اوچ بیک عدد قلعہ قولارندن ماعدا جمه اون بش بیک عدد پرسلاح کزیده عسکر حانیہ ایچنده حاضر باشدر حالا دست آل عثمانده بویله بر متین و مکلف و مکمل عسکرلی قلعہ یوقدر اما طشره محافظه جی عسکرلری جمه قرق بیک عسا کر اسلام نصرت ما تره غازی دلی حسین پاشا سردار معظم اولدن برو بوقدر بیک عدد جیوش موحدین آماده اولوب نیجه کره کفاری قروب قرال زاده لری و قپودانلری اسیر بند زنجیر ایدوب دردولتده یدی قلعده حبس آمشلردر و حاکم شرعیسی اولابشیوز اچمه مولویت پایه سیله شیخ الاسلامی و بشیوز اچمه پایه سیله مولاسی و ناحیه سی ... عدد قراسی وار بهرسنه مولاسنه بروجه عدالت یدی بیک غروش حاصل اولور وزیرینه اللی بیک غروش حاصل اولور و جمیع شرفایه نقیب الاشرافی واردر و سپاه کتخدا یری و بیت المال اغاسی و ... (دروصف اشکال زمین قلعۀ حانیہ) اولا مشرق طرفنده صوده قلعہ سی بورنی ایله غرب طرفنده قپوصطه [۱] بورنی ایچنده اوتوز میل انلی بر کورفرک انتہاسنده واقع اولمش دائراً مدار آلتی بیک آدم و اوچ میل احاطه ایدر بر قلعۀ سد اسکندر درکم لب دریاده بر الحاق قیالی پوشته اوزره واقع اولمشدر حقیقه الحال ایچ قلعہ سنی سدا سکندر یونان بنا آندوکی یونانیان تواریخلرنده مصر حدر اما حقا که بوقاعه نیک ادیم ارضده مثلی مکرینه بوجزیره ده قانديه قصره سی [۲] اوله لب دریاده شکل خمس بش طابیه لی بر قلعۀ بالادرکم جمه ایکی عدد قپوسی وار بری قره طرفنده جانب جنوبه ناظر بیوک قپودر و بری دخی طرف شماله مکشوف بیوک لیمان قپوسیدر اما ایکیشر قات باب حدیدلردر و بر کوچوجک اوغرن قپوجک دخی لیمانه آچیلیر اما اجاج قناتلی قپودر دمرلی دکلدر و خاص و عام قپوسی دکلدر اما بیوک قپولر دمرلی اولوب جمه ممرناس قپولری اولوب و جمیع خلق بوقپولره محتاج اولوب مابینلری مالامال آلات سناح ایله مزین اولوب شب و روز دیده بانلر پرسلاح آماده اولوب نکهبانلق ایدوب آینده و رونده لره نظر ایدرلر بویوک قپودن طشره خندق اوزره اجاج جسر عظیمک اوستنده

[۱] ک : قپوصاطا [۲] ب : قصروسی

فرنگی استیلا ایدوب قبضہ تصرفہ آلوب دار منحوسلر آندکده حکمت باری یاری قیلوب سنہ ... تاریخندہ سلطان سلیمان علیہ الرحمہ والغفران مالطہ رودوسنی فتح آندکده جملہ افرنج کفارلرینک درونلرینہ خوف و خشیت دوشوب «های صاری اغرونده تورک سلیمانک قوت طالعی کشادہ اولوب البتہ بوجزیرہ کریدہ دخی سلیمان یاخود بر محمد خان گلہسی مقرردر» دیویم ورعبہ دوشوب بوحانیہ قلعه سین ورکہ [۱] قلعه سین وقانڈیہ قلعه سین سد اسکندر مثال ایدرلر بعدہ سنہ ... تاریخندہ سلطان سلیم ثانی بدست قرہ مصطفی جزیرہ قبرسی اوچیلدہ وندک الندن فتح آندکده ینہ وندیک کافری دیبہک خوفہ دوشوب بوحانیہ قلعه سینہ ایکی طابیہ عظیم دخی ضمیمہ ایدوب متانت اوزرہ ایدر اما (العبد یدبروالله یقدر) کشی البتہ قورقدوغنہ اوغرا دیرلر حکمت خدا سنہ ... تاریخندہ [۲] سلطان ابراهیم بن احمد خان عصرندہ سردار معظم بوشناق سلحدار یوسف پاشا ایلہ یدیبوز یتیش بارہ یلکن ایلہ بوحانیہ کلوب فتح آندیکمز بالادہ جلد ثانی سیاحت نامہ مزده جملہ جنک وجدالمز ایلہ مسطوردر تکرار تحریرہ حاجت یوقدر اما شمدی حمد خدا بوسنہ ۱۰۷۸ تاریخندہ سلطان محمد خان ابن ابراهیم خان عصرندہ قانڈیہ قلعه سی فتحنہ کلدی کمزده بوقلعه فتح آندیکمزدن زباده معمور و آبادان کوردم بوقلعه ابتدا فتح آندیکمزدن تاریخ مصر اعدید

قوت بازوی سلطان ایلہ آندی کرید [۳] سنہ ۱۰۵۵

وحالا ابراهیم خان تحریری اوزرہ ایالت وزیری تختیدر و پاشاسنک طرف پادشاهیدن خاصی ... اچهدر و دفتر امینی کتخدای خاصی ... اچهدر و مال دفتر داری خاصی ... اچهدر و چاوش باشی سی و چاوشلر کتخداسی و دفتر امینی و دفتر کتخداسی و چاوشلر کاتبی و نہر مقاطعة جیبسی و تیمار دفتر داری والای بکیسی و چری باشی سی و ... عدد ارباب زعماسی و ... عدد ارباب تیماری واردر قانون اوزرہ جملہ سی حین سفردہ جبہ لولریلہ و پاشاسی عسکریلہ جملہ طقوز بیک عدد زیتون سپاہیسی عسکری اولور و آلتی اودہ یکچیری اغاسی و آلتی اودہ جبہ جیلر اغاسی و آلتی اودہ طوپجیلر اغاسی و بر اودہ قونبارہ جیلر اغاسی و بر اودہ لغمجیلر اغاسی و دزدار اغاسی و کوکلی اغاسی و عزب اغاسی

[۱] ب : ورتمہ [۲] ک : سنہ ۱۰۵۵ تاریخندہ [۳] بو مصراع حساب ایدلکده ۱۰۵۷ چقیبور اگر (سلطان ایلہ) یرینہ (سلطانیلہ) قونلہ جق اولورسه ۱۰۵۶ هر حالده اوست مصراعده تعمیه واردر ظن ایدرم (م)

ابتدا چرغچی [۱] سیدی احمد پاشا زاده ایلری واروب کفارہ مقابل طابیه‌لر و سپرلر ییارک همان کفار کیلرندن بر یایلم طوپلر آتوب اورسه خاچلی بیراقلرین دیکدی اول صدمات طوپدن سیدی زاده قولندن یکریمی نفر غازیان مجاهدان شهید شهادت جامندن نوش ایدوب چارغمز [۲] عسکری یان ورمشدی همان علی‌العقیب [۳] قیلان پاشای دلیر طودوری قلعه‌سی طرفندن امداد عسکر یتشدردی و قناجی علی پاشا دومدار ایکن کوچوک قلعه‌نک قیوصیتا [۴] بورننده طابیه قروب دعا و ثنا ایله طوپلره آتس ایدوب کفاری قرارکن کفار دوزخ قراردن بر یایلم طوپلر دخی آتوب علی پاشا قولندن یکریمی نفر سربازان دلاورانلر شهید اولدیلر اما بزم قیلان پاشا طرفندن ایکی آت ودرت نفر ایغی دهرلی پیزانلر [۵] مرد اولوب ایکی یکت شهید اولدی حانیة بو جمله شهیدلری غسل ایدوب جمله‌نک نمازلرن بر کره‌دن قیلوب اسکی شهیدلر جبانه‌سنده دفن اتدک روحلرچون الفاتحه بعده صدر اعظم و سردار معظم کپرلی زاده فاضل احمد پاشا جمیع امور دیده و کار آزموده عسکر اسلامک اختیاراتلیه مشاوره ایدوب حانیة قالقوب قانديه قلعه‌سنه صالت کیدوب قلعه‌نک طرز و طور و شکل و شمایل و متریه و لغیمه کیروب محاصره ایده‌جک یرلن کورمکه اوچ بیک عسکر ایله صالت سبکبار کتدکده بو حقیق حانیة الای بکیسی شعبان اغا خانه‌سنده وزیر مراد پاشا زاده بک ایله مهمان اولوب حانیة قلعه‌سنی سیر و تماشا ایدوب آثار بنالرین محریر اتمکه شروع اتدک اما حمد خدا سنه ۱۰۵۵ تاریخنده سلطان ابراهیم عصرنده بدست سردار معظم یوسف پاشا ایله فتحنده بولنوب اذان محمدیلر تلاوت اتمشدک اما شیمدی اول زماندن برو دخی زیاده معمور و آبادان و مزین اولمش

دراوصاف ولایت جزیره اقریت یعنی کرید قانیه و قلعه سد یونان حانیة

بقول تواریخ یونان بوقلعه ابتدا اسپانیة [۶] بناسیدر بعده روم و یونان فیلقوس دخی زیاده عمار اتمشدر بعده شام شریفده آل امویون عصرنده افریقه پادشاهلرندن سلطان منصور فاطمیون بیک یدیوز پاره یلکن ایله جزیره اقریتی فتح ایدوب یوز تیش سنه دست اسلامده اولوب نیجه بیک معبدکاه مسلمین واریکن سنه ... تاریخنده ونیدک

[۱] ب ، س ، ک : چارقاجی [۲] ب : چارقاجی من [۳] ک : علی‌العقیب [۴] ب : قیوصیاطلا

[۵] ب : پایزانلر . ک : پایزانلر [۶] ک : اسپانیة

و دون اعالی [۱] وزاورقلری [۲] قره براق [۳] لیمانہ کردیلر و نظرتا لیمانہ کیرن قدرغلهر دخی آنلرده یوز بیک عنا چکرك حانیہ لیمانہ فی ۲۵ ربیع الآخر ... کونی لیمان حانیہ یہ داخل اولنجه

در وصف غزای امدانی بدست قبلان پاشا رستم ثانی

همان قپودان قبلان پاشا صدر اعظمین فرمان آلوب انابولیدن آلتان بال یمز طوپلری عره بلره [۴] و قزاقلره [۵] بندروب جمیع عسا کر اسلام ایله طوپلری چکوب مقدمه قابوصاطه بورنده روزکار التنده یطن سکزیاره کافر قلیونلری یانه قریب واروب علی النور لب دریاده داغلهر کبی سپرلریابوب کافر کمیلرینه بال یمز طوپلر اورمغه بشلقد اما لعین کفار بی ایام اولمق ایله اصلا دپرتمیوب حمد بیچون شایقه طوپلرک طاش کله لری کمیلره اصابت ایدوب صویه برابر پنجه لر [۶] آچیلوب اول آن اوچ پاره کمیلری غرق اولوب بیک آتمش عدد کنارلری جمله کفاره چیقوب اسیر اتدیلهر بش پاره کمیلری شیطنه و حیه ایله دمرلری اوزره طنوز الیرک [۷] روزکار اوزره چیقوب یلکن آچوب کیدرکن بری دخی غرق اولوب انحاق دورت پاره کمیلره سوده لیمانه کوجیله کرووب جان قورتارانلری آز قالدی حمد خدا بیک التمش قدر اسیر ایله شادمانلر ایده رک قلعه جانبه کلوب قبلان پاشا صدر اعظمین برتحف سمور کورک و سائر قپودانلر و سیدی زاده محمدپاشا و قناچی علی پاشایه وغیری ایس ارلرینه خلعات [۸] فاخره لر کیدوریلوب اول کیجه جمله قدرغله لری بوشاللوب ینه دو نتماء هایون موره ولایتنه کیدوب عسکر اسلام کچرمک فرمان اولندی بو محله انابولیدن و اکر یوز قلعه لرندن کتر دیکمز سکسنر وقیه طاش کله آثار شایقه طوپلری کافر کمیلرینه کتروب اوزامشدق [۹] اول طوپلری هر مهماتلریله قانديه آتته کتمکه آماده ایدک و حانیه قلعه سندن اون پاره طوپلر کتوروب کافر کمیلرینه اوروب کفار کمیلرینک چارمقلرین و درکلرین هوایه پران آتمشدک اول طوپلری دخی حانیه قلعه سندن یرلی رینه قیوب (در بیان غازیان شهیدان) کفارایله اول نبرد ضواش پرخاشده

[۱] ک : دور اغارن [۲] ک : رورقلرن . س : راورقلرن . ب : اورقلرن [۳] ک :

قیه راق [۴] ک : (عربه لره) یازلمسی دها مناسبدر (م) [۵] (قزاقلره) یازلمسی دها مناسبدر

(م) [۶] ک : پنجه لر [۷] ک : الله یرک [۸] ک : تخلیعات [۹] ک : اورمشیدک

جانب خمسه [۱] ایلری قر اوول و قولاغز کوندروب اندن بویراز روزکار موافقیه کامل جانب جنوبه یوز اوتوز میل کیدوب (در منزلکه لیمان عظیم اسکی بنفشه) مقدا بوصیف اولمشدر اما حکمت خدا روزکار زوردر مخالف اولوب بش کون بش کیجه بو لیمان دبنده [۲] تنه قوروب لنگر انداخت اولوب مهمان اولدق اما جمله قپوداندیری عورتلر بوروسی کچی بورولر و سانجیلر دوتوب کفار خوفندن یورکلرین اومغه [۳] بشلیدیلر حمد خدا اوچنجی کون ایام مساعد اسوب درعقب صالحه دمر ایدوب اوتوزمیل کیدوب (قا بورون) آ که کفره لر لسانجه (قاومالویه) دیرلر بو بورونده بر کنیسه واردر اسمنه فرنکلر (قاوصاف سانجولو) [۴] دیرلر بز دخی جمله کیلرله اول بورنی کچوب کون دوغریسی [۵] روزکاریله اورسه اورسه کیددرک (جزیره چوقه) مورهنک قپو بورنندن بو جزیره چوقه کامل ... میلدر و بو جزیره دائراً مادار آلمش میلدر بر اغلا لیمانی و برمتین قلعه سی وار حالا ونیدک فرنکی حکمنده در حتی سنه ۱۰۵۵ تاریخنده سردار معظم یوسف پاشا ایله جزیره کزیده قلعه حانیه فتح آتدکن صکره اینه بختیلی غازی دوراق بک فرقه لری ایله بو جزیره اوروب احراق ایدوب بو قدر مال غنائم ایله مقتم اولوب بو جزیره کورمشدک حمد خدا بوسال غزاده ینه کوروب الارقدن او کندن کچوب ینه اورسه اورسه کیدوب سکسان میلده قبله کیدوب حمد خدا (جزیره کزید) ه واروب قبی صیره صیردوب (قاوصاطه بورنی) نام یره واردقه مکر کفارک سکیز پاره مفرت پطرونا [۶] نام قلیونلری آنده یطرلر مش حمد خدا ایامزنی مخالف اولدوغندن قاص قاتی قالب یاطرلردی اما بز موافق ایام مساعد ایله بر صقرچقلی [۷] روزکار قومی [۸] بر قاچ باره قدرغه لریمز نظره ته [۹] لیمانه دوشدی اما غیری جمله قدرغه لریمز حمد خدا سلامتله حانیه لیمانه کروب اصقارچه یطدق طشره ده کی کیلر دخی کورکلرن

[۱] س : حسده . ک : حسده . ط : خمسه [دوغوسی (جنبنده) اولق مکندر فقط بوصورنده (ایلری) کله سنک باشنه برادات عطف کتیره رک (ایلری) دیلمیلدر . اوله آ کلاشیلورکه بش پاره فرقه نک برقمنی قولاغوز اولق اوزره ایلری به کوندرمش ، برقمنی ده قره قول وظیفه سنی کورمک اوزره یان طرفه داغیتمش اوله جقلم (م) [۲] ب ، ک : بولیمانده . س : بولیمان سده [۳] (اوغغه) یاخود (اووغغه) یازلمسی دها مناسبدر (م) [۴] ب ، س ، ک : قاوصان سانجولو [۵] ب ، س ، ک : دوغوسی [۶] ب : پطرونا [۷] ک : صقرچقلی . ب : صقرچقلی [۸] ک : قومی ایله [۹] ب : نظره

جانمہ منت اولوب سکنز رأس آتلیزیمز و اوچ عدد مملوکلریمز ایکی غرار اسباب بار
ثقیلریمز زکریا افندیکن قوجیا نام چفتلیکنه کوندروب بو حقیر تراب [۱] و بر خرار
اسباب و اوچ نقر غلاملر ایله صالت سبکیار اولوب الله تعالیٰ یه صغنوب زکریا افندی ایله
عبدی پاشا زاده حسن بکک قرچه [۲] باشدارده سنه بر آتمله و خدمتکارلرمله کروپ
[۳] حقیر حسن بک ایله قدرغه چخنده ذوق ایدوب تلاوت قرآن ایدهرک

سنه ۱۰۷۸ تاریخنک ماه ربیع الآخرینک فی یوم ۱۵ [۴]

کرید غزاسنه عزیمت اتدیکمز بیان ایدر

اوچ کونده جمیع عسا کر اسلام و نیجه کره یوز بیک غزات ذخایرات و مهمات
لوازماتلری علی التعجیل قدرغلهرله تحمیل ایدوب اول کیجه صالحا دمر و فوره تته ایدوب
توکلا علی الله دیوب اورسه فلاندره سنجاغ و بیراقلر دیکوب انابولی لیماندن بسم الله ایله
چیقوب جنوب طرفنه اوطوز میل کیدوب (جزیره صمون) آنی کچوب (جزیره
صولیجه لر) آنی کچوب قبله جانبنه کیدوب (جزیره طلوم) بو مذکور جزیره لر انابولی
کورفزی ایچنده واقع اولمشلردر اندن جانب شرقه قرق میل کیدوب تکرارینه
(جزیره چاملیجه) اندن مذکور اولان (لیمان قصر و موره) اندن ینه (جزیره
دوقوز) [۵] بو محللرده حکمت خدا روزکار مخالت اولوب یولیمز دکل ایکن
نیجه خرده آداجقلری کچوب سکسنز [۶] میل دخی (درمنزلکاه لیمان قلعه ترسس) [۷]
حکمت خداینه بو قلعه تماشا ایدوب مکر دونمآ هاپونک نصفی آنده آماده ایمش
جمله دونمآ بریره جمع اولوب انده طرفه العین ایچره صولنوب طرف طرف کفاردن
خبرلر آلوب وقت سحرده نفیر رحلتلر چالنوب جمله آلتمش یدی پاره آلتسته و بالتا
و صغوریه و سردمند باشدارده قدرغلهر اولوب یینه [۸] فوره اوآننه دمر دیو سکسرله
چالنوب اسه [۹] سرن و سوک بیلکن ایدوب بش پاره او جفون [۱۰] ترکنده [۱۱] فرقه لری

[۱] ک : برت [۲] ب : قرجه . ک : قارهجه [۳] ب : کمیه کروپ [۴] ک : اون
بشنجی کونی [۵] ب : طوقوز [۶] ب ، ک : سکسن [۷] ب ، س : ترمش . ک : ترمس
[۸] ک : تته [۹] ک : اسه [۱۰] ب ، ک : او جفون [۱۱] ک : یولنده . ب : برکنده
[(پرکنده) اولسی ممکندر (م)]

و قلاوراطا قضاسی غایت ییلاق اولوب لیون و طورونج و انجیر اولماز زیرا یاز و قیش داغلرندہ شدت شتا اولوب کاجہہ قار دخی یغار زیرا داغلری مورہ ولایتک کوبہ کیدر جمہ مورہ دیارلرینک انہارلرینک منبعلری طرہ پولیچسہ و قلاوراطہ ومانیہ طاغلری اولوب جمہ انہار مورہ بو طاغلر دن طلوع ایدوب ولایت مورہ یہ تقسیم اولور و هوای ثانی مانیہ داغلری قومیدر کم لسانلری باشقہ قوم عاصی کفرہ لدر کم و ندیکہ تابعلر در غرایب و عجایب داغلری وار اصلا اکن اولمز جمہ خلقی ولایت اوروب و چارپوب و داری و قلمبوق سیوب و یلدہ بر کرہ در یادن بلدر چین قوشلری کلوب نیچہ کرہ یوز بیگ فیچی قوش طورشوسی ایدوب در یادن مدیہ استردیہ اولیوب یرلر غایت صعب ولایتدر بر قسم ثالثی مزستہ سنجاعیدر کم تا بنفشیہ وارنجہ سواہل و محصولی و باغ و باغچہلی یرلدر حتی اون یدی نوع اینجیری سجدہ مسطور اولوب چاقونہ قومی بو سنجاق خا کندہ اولوب باشقہ لسانلری واردر دوردنجی هواسی غستون صحراسی قضاسیدر بوندہ اصلا قاردورماز غایت محصولدار فزای لالہ زاردر کم جمہ ولایت مورہ و ولایت وندیکہ بو غستون قضاسی بسار و بو جزیرہ مورہ دہ درت کونہ بنی آدم لسانلری واردو اولو مزستہ جانبی فصیح و بلیغ رومدر وبری مانیہ رومی لسانیدر وبری بنفشہ قربندہ چقونہ کفرہ سی لسانیدر وبری ووسینجہ و قلاوراطا جانبلری جمہ ارناوود لسانیدر و السلام بو حساب اوزرہ مورہ نک دورت کونہ هواسی و دورت لسان اوزرہ آدمیسی اوصافلری تمام اولدی (در بیان قول منجمان علم اسطرلاب) مورہ اقلیم ... بولنوب ارض بلدی ... طول نہاری ... اولوب جمہ یکر می اوچ قاضیلق یردر و جمہ سی ایکی سنجاق یردر اما خلقنک لسانلری اوروم لسانیدر [۱] لکن صلحای امتدن آدملری چوقدر و محب غریب الدیار عنقا صاحب کرم و صاحب چراغ افروختہ خاندان صاحبی ولی النعم آدملری واردر بعدہ بو کوردوسدن زکریا افندیمز ایلہ جانب جنوبہ ... ساعت [۲] کیدوب (تکرار منزل قلعہ انابولی) سورات اغاسی مراد اغا ایلہ و شیخی افندی و پاشازادہ لری ایلہ ذوق و صفادہ ایکن طالعمر مساعد اولوب دونمای ایلہ ہایون ایلہ چودان قیلان پاشا صدراعظمی کردیہ براغوب انابولی لیمانہ لنگر انداخت اولدقدہ حقیر واروب بولشوب « برہ اولیام خوش کلدک برہ سنی وزیر اعظم کتخداسی ابراہیم اغا و دفتردار احمد پاشا و غیرہ ایش ارلری سنی استرلر تیز باشداردیہ کیر سنی قرشو کردیہ کچیرہم » دیدکدہ

سمت شمالہ بش ساعتدہ (قریہ ...) مسلمان و کفرہ رعایاسی وار باغری یحسابدر
اندن طرف غربہ دورت ساعتدہ (قلعہ ...) بودخی بر طاشلی بوغاز اغزندہ کار کیر
بنای خرابدر اندن ایکی ساعتدہ

شہر سوادعظیم خراب قلعہ ...

بونی دخی افریقہ پادشاہی ملک منصور منہدم ایتشددر اکر بوئہر خرابی ماوقعی
اوزرہ وصف اتم بر مدون اولور اما بوندہ اولان عبرتتا ستونلر و کونا کون بچلمش
ایری رخام مرمرلر و نیجہ کرہ یوز بیک عدد قباب صاف رواق [۱] تاک
کسرالر و یحساب حوض سرای عظیملر ایچرہ فسقیہ و شادروانلر وارکم کورنلر والہ
وحیران اولورلر بونی دخی تماشایدوب عبور ایدہرک ایکی ساعت کیدہرک سلامتہ
(دفعہ منزل قلعہ اناپولی) اندن ینہ جانب شمالہ کیدرکن قوچیا چفتلکن کچوب
طقوز ساعتدہ معمور و آبادان قرالری و نیجہ باغری کچوب (دیگر منزل قلعہ کوردوش)
[۲] حمد خدا بوجملہ ینہ سلامتہ کلوب (درتحقیق نتیجہ کلیات شہرانکیز ولایت مورہ)
جزیرہ مورہنک یدیوزتمش میل آداسنی دولاشوب و جملہ اوتوز بر عدد معمور قلاعاتلری
و جملہ بش عدد صہ بابلرن [۳] و اوچیوز التمش پارہ قرالرن و جملہ یتش سکز عدد
انہارلرن و نیجہ بیک عدد قیناق عیون جاریہ لرندن نوش ایدوب و نیجہ کرہ یوز بیک
صنع خدالری تماشایدوب کامل اوچ آیدہ دور ایدوب نیجہ یوز عدد چفتلکلرہ ذوق
و شوق ایدوب بو کوردوس محلندہ سیاحت مورہنک آتامی اولدی «ہذا من فضل ربی»
امدی اخوان صفانک شویلہ معلوم شریفلری اولسونکم آل عثمان دستندہ بویلہ بر آب
و ہواسی لطیف و محصولی جزیرہ یوقدرکم جملہ اوچ یوز نوعہ [۴] محصولن حساب
اتمشلر حتی یاز و قیش قزوسی و کچی و اوغلاغی اکیسک اولیوب قیون بر یلدہ ایکی
کرہ قوزو ویرر و قزلری طقوز یاشندہ بالغہ اولوب اون یاشندہ اولاد صاحبی اولور
صیانلری اونندہ و اون ایکسندہ بالغ اولور و دخی نباتات علفزاری دائما حاصل اولوب
انجیری و انکوری یدیشر کرہ یلدہ میوہ آبدار ویرر و جمیع اخضریات و سبزہ واتلری یاز
و قیش اکیسک دکدر اما آب و ہواسی درت نوع اوزرہ در مثلا طرہ پولیچسہ قضاسی

[۱] ک : طاق و رواق [۲] س ، ک : کوردوس . ب : کردوس [۳] بوکہ ہر نسخہ دہ

بوشکلده و نقطہ سز بر شیدر آکلایہ مدم (م) [۴] ب : نوع

اوصاف قلعہ قصری مورہ

بر عظیم قلعہ در ابتدا افریقا پادشاہلرندن سلطان منصور آل فاطمیون بو قلعہ نك فتحنده عاجز مانده اولوب بعدالفتح منہدم آئمشدر اما سهل شی ایله تعمیر و ترمیم اولماق نمکندر اما عجایب و غرایب بر شهر معظم و آبادان مقدم ایمش وبری بری ایچنه قات اندر قات سکنز روزکاردن امین دارامان قبولی لیمانلری وار و طشره لیمانی بیک پاره کمی آلور خدایی لیمان جای اماندر وا کر بو قلعہ نك خراب آباد اولان اثر بنالری و تانک کسر اوقباب مصنعلرین تعریف و توصیف ایتم بر کراض طومار دراز اولور انحق حالا اوچوز خانہ لی بر کفره کوی قدر خانہ لری قالمش اما بو قصر و داغرلنده آب حیات صولر واردرم کویا آب زلالدر حالا کمرلری و نیجه بیک کار کیر بنا آسیاب مالری و نیجه بیک چشمه سارلری و نیجه بیک چوقه دزکاهلری و نیجه بیک کاغذخانه کارخانہ لری رایکان دورر بقول مورخان روم جزیره کریده اولان قصری [۱] قلعہ سی خلقی سلطان منصور عصرنده بوندن چوب کر بد قصر و سنی عمار ادکلر یچون ا که دخی قصر و درلر خدای یچون آنک دخی فتنن میسر ایدہ بحق اولیا و انبیا و بوموره قصر و سی لیماندن (قاواسقلا) [۲] بورنی یعنی کوپک بورنی دمکدر اول بوروندن انابولی لیمانی التمش میلدر بعده بو قصر و دن بر ساعت لب دریا ایله کیدوب (منصطر قصر و) آینده ورونده لره نعمتلری مبدولدر اما ایچنده عاصی کافر لر اکسیک دکلدر (حکمت حکیم مطلق) بوکنیسه نك حرمنده کی قبودن بر سورجه [۳] بیاض سودکی صو چقار ایکی فنجان ایچنه حکیم سربسدن [۴] نافع اولوب بورمادن و صارمادن [۵] ملایمت اوزره اون قدر عمل ایدوب وجود انسانده و معدده تقدیر فضلات و اخلاط فاسده و تقدیر صفرا و سودا و بلغم و نماز بورنی [۶] مثل شیلری و جمیع صوجلان و قوردلری قروب تختانی نیجه عمللر ایدوب آدم تن درست اولور آنکچون بودیره بهرسنه ماه تموزده نیجه بیک آدم خیمه و خرکاه و چرکه و بارکاهلریله کلوب بوماه مسهلدن نوش ایدوب عیش و عشرت ایدوب ذوق و شوق ایدرلر بعده بوندن جانب شماله الی ساعت کیدوب (قلعه اورثولت) [۷] بر پوشته عالی اوزره خرابجه بر کوچک قلعہ در اما اورثولت کوی معموردر اندن

[۱] ک: قصر [۲] ب: قاواسقلا [۳] ک: سورجه [۴] ک: شربندن [۵] ب: صارمدن

[۶] (نماز بوزن) اولتی ممکندر (م) [۷] ب: اورثولت

یولر اوزرہ ونیچہ امت محمد یکتاری یولر اوزرہ میتلری یاطر ونیچہ بیک آدملر وقاطرلر ودوہلر خربندہ سز و ساربان سیس سز سر سری داغلرہ کزوب نیچہ یوز یکتلر دخی مجروحاً عربان و کریان و بریان و نالان سر کردان اولوب داغلرہ کزولر حتی بر قاچ نیچہ آفتاب غلاملرک ادبہ دبرلرن بیچاقہ او یوب داغلرہ امان دیوب کزر و نیچہ غلام نوجوانلری قتل ایدوب ذکرین کسوب ادبہ دبرلرینہ صقوب یوزن قیو یطرلر و نیچہ بیک ہرار و سپت صندوقلر بوم بوش اورمانلر ایچرہ یاطرلر حقیر عالم حیرتہ قالبوب آیا بونہ غریب تماشای عجیب اولور دیرکن اورمان ایچندن دورت نفر محبوب نیچہ آفتاب غلاملر پابرنہ و سر برہنہ حقیرہ امان سلطانم دیو عربان چیقہ کلدیلر « بز سلطانم الاصونیه سمتمده بزاعمک خداملری ایدک اغاضر ترمشدن وزیر اعظم ایلہ قدرغہ لہ بنوب بزى مال وارزاق واسبابلریلہ براغوب آردیمز صیرہ کلک دیو جزیرہ کریدہ اوچ کوندر کیدہ لی همان بزى کریدہ کچمین سکبان و صاریحہلر وقرہ قوللقجیلر بزى وغیری اغواتلرک بارخانہ لرن اوروب جنک ایدہ ایدہ نیچہ بیک آدملری بو داغلرہ قروب براییہ محتاج اولان ايسز صایسز و ضابطسز و رابطسز حشراتلری بزى ضرب [۱] نیچہ بیک غلاملری افعال بابلرینہ چکوب نیچہ بیک [۲] غلمانلری دہ قروب حالا داغلرہ نیچہ بیک حشراتلر اغواتلرینک [۳] غلاملریلہ عیش وعشرت ایتدہ درلر امان سلطانم سز دخی احتراز اوزرہ اولوب بزى آلوب بر سلامتہ چقارک « ددکلرنده همان جان باشمہ صچرایوب جمہ من سلا حمله آمادہ اولوب بو غلاملری یانمہ آلوب کتدکچہ یوللر اوزہ نیچہ لشلر ونیچہ بارکاک خیمہ و خرکاک یوکلری یردہ یاطر کوردک مکر بو حقیر کمتر ترمش قلعه سنہ وارمزدن ایکی ساعت اول صدر اعظم فاضل احمد پاشا همان ترمشہ الغار ایلہ کلوب ہر کیم پادشاہ قولی ایسہ کریدہ بوآن کلسن دینچہ همان جمہ اهل عرض اولان اعیان کبار اولاد ایاللرین براغوب باشی قورقوسندن همان برجانیہ کیلرہ کیدوب [۴] کریدہ کچرلر انکچون بوقدر صاحبسز مال و ارزاق فراوانی حشرات خدامان فرصت بولوب نہب وغارت ایدرلر اندن حقیر دخی غافل اولیوب خداملرم داغلر ایچرہ نیچہ کونہ کلپور متاعلر بولوب اوچ عدد غلاملر دخی کلوب آنلرہ پیادہ یانمز صیرہ کیدوب بش ساعتہ

[۱] ب : صیوب . ک : صیوب [۲] ب : بنام [۳] ک : اغواتلرک [۴] (کیروب)

اولسی دہ ممکندر (م)

یلدرم قله‌سندن نمایاندر نیجه کره بوقلعه‌ علی الغضله مانیالی و مالطه‌لی کمیلره کلوب باصدیلر نیجه یوز کافرلرن بوقلعه اهایلیری دوتوب آصدیلر آخرکار جمله بقیه‌السیوف اولان کفره‌لری منهنزماً فرار آتمشدر کرحه اون سکز عدد قلعه نفراتلری واردر اما درون حصاردن یوز اللی قدر شهباز یکتلری چیقار و اطراف قرالردن طرفه‌العین ایجره اوچ بیک کزیده توفنک انداز غازیلری امداده کلورلر غایه‌الغایه سرفراز و شهباز دلاور سرور هنزور یکتلری اولور اما بوقلعه ایجره اصلا خان و حمام و مدرسه و مکتب و چارسوی بازاردن بر اثر بنا یوقدر صولری جمله صارنجدرکه نازل اولان باران رحمتدن برقطره آب رحمت هبایه کتمیوب جمله دام و باملرندن جریان ایدوب صارنجدره جمع اولور اما اشغیده لیمانی کنارنده آب حیات صولری چوقدر جمله اسبابلرین و جمیع حیواناتلرین انده کتورر غسل ثیاب ایدوب سقی دوابات ایدرلر و اشغی لیمانه وارنجه لب دریاسی جمله باغلدرر حتی یو حقیر و ارمازدن برکون مقدم و ندیک کافری دوننامسی صدر اعظم کوپرلی زاده احمد پاشا کزیده حکمه‌سن دیو بزم دوننامز آره‌یراق بو ترمش قلعه‌سی آلتنه کلوب لشکر انداخت اولوب باغلی و بغچه‌لری نهب و غارت ایدرکن قلعه‌دن نیجه یوز عدد غازیان مجاهدان ترمش کمینکاهلرندن چیقوب کفاره برای صاتور ترمیشی اورمشلرکه تعبیر اولتماز حتی یکریمی ایکی عدد نامدار قپودانلرین کرفتار بندزنجیر آتمش و بیک سکز یوز عددین دندان ترمیشدن کچرمش و نیجه یوز کفاری کویلرده قرمشلر حقیر نیجه یوز بیک لاشه‌ مردارلرین شاه‌راهلر اوزره پایمال رمال اولوب یطدقارن کوردک تابومرتبه غازی و مجاهد یکتلری واردر (مدوحات ما کولاتندن) اوزومی و انجیر قروسی و لب دریاده طوزله‌سی وار موره دیارنده اوپله برلنذ طوزله یوقدر قلعه نفراتلرینک اقلاملریدرکم علفه‌ معینه‌لرن بو محلدن [۱] آلورلر دخی زیاده محصولی انابولی قولینه‌ویرلر لطیف طوزله مقاطعه‌سیدر و بوقلعه مقابله‌سنده قبله جانبنده دریا آشری (جزیره‌ چاملیجه) انابولی ناحیه‌سیدر شردن غربه طولانیجه واقع اولاب بر معمور کوچوک آداجقدر اعلا لطیف آب حیات صولری و صغناجق لطیف یتاقلی دمر دوتار و اسع لیمانی وار داغلی صافی چام آغاچلری اولدوغندن چاملیجه‌دیرلر اما جمله عاصی کفار بونده اکسک دکلدر زیرا کفار خاکسارک غایت کذرکاهیدر بعده بوقلعه ترمشدن دورت ساعت لب دریا ایله جانب غربه کیدرکن (درعجایب مصیبت غرایب) یوللر اوزره نیجه امت محمدک پنجه آفتاب غلاملرینک لشلری

[۱] س، ک : مملعه‌دن

سنه ... [۱] تاریخنده سلیمان خان فتحیدر بدست قبودان قاسم پاشا حالاموره سنجانی خاکنده ویوادلقدر و انابولی قضاسی ناحیه سیدر دزداردن غیرى خا کابر یوقدر اما بویله بر قلعه استوارک اون سکز عدد نفراتلری واردر همان خدانک حفظ و اماننده اوله قلعه‌سی لب دریادن بر طوب منزلی بعید شمال جانبنده قره‌ده اوج آسمانه سرچکمش بر صارپ صاری وقرل قیای یالچن اوزره بر کوچوک قلعه جکدر اما کویا کوه دماوند و کوه بی‌ستون اوزره یدقدرت ایله قلعه نامنده [۲] خاق اولمشدر بر حصار استواردرکم بو فلک اطلس بوقلمونده مثلی مکر قریم ولایتنده منکوب قلعه‌سی ویاخود کفه قربنده صوداق قلعه‌سی اوله الحاصل جمیع سیاحان برو بحاران تواریخ شناسان بوقلعه حقنده قلعه قهقه‌های روم دیو تسمیه آتمشر اصلا بر طرفندن بوقلعه‌یه ظفر ممکن اولیوب شکل مربع واقع اولوب شماله ناظر بر کوچوک دمرقوچکی وار اول طرفی غایت متین ویکرمی ارشن یوکسک شدادی دوله ریختم دیواردر اما جانب جنوبه و طرف قبله‌یه ناظر اولن یرلرنده اصلا وقطعا قلعه دیواری یوقدر بو طرفلردن آدم اشغنی بقصه [۳] اودی صنار نعوذبالله اوچوروم درک اسفل قیالدرکم کونا کون وحوش و طیورلر آشیان آتمشردر و بو طرف قیالری مرصاجانی [۴] کچی قبله‌یه اکیلوب سراپا الی بوشدرکم بر قاج دانه اوروم کفره لرینک خانه واسع لری وار تابو مرتبه الی بوش قلعه قیاسیدر کویا کوه بی‌ستوندر التنده ساکن اولان کفره لرینک جرأتلرینه عشق اولسون اما بوقلعه‌نک انجاق قیادن کسسه برکی چیقاجق یولغازی واردر اندن قلعه ایچره جمله سکز [۵] عدد کار کیر بنا و کره‌مت اورتولی حولیسی [۶] داراجق اولری اولوب بری بری اوزره دریابه ناظر جهان نما کوچوک بیوت رعنا لدر سلیمان خان جامعی مناره‌سز کره‌متلی بر کوچوک جامعدر بوقلعه‌نک ایچنده بر قدبالا [۷] ایچ قلعه‌سی وار قپوسی اوستندن آغاج نردبان ایله چیقلر آدم کوچیله عروج ایدوب هر کیجه بو ابلر نردبانی قالدردلر زیرا بو ایچ قلعه ایچنده جمیع موره اعیانک ذی قیمت جواهر کیاتلری [۸] و نیجه کونه تحف و اوانیلری بو ایچ قلعه‌ده محفوظدر و ایچ قلعه‌نک شرق طرفی گوشه‌سندده یدرم قلعه‌سی نام بر قله بنامدن جمله موره جزیره‌سی و کرید جزیره‌سی و مانیه بورنی و چوقه جزیره‌لری واقدکز ایچره یتمش عدد جزایر لردهخی بو

[۱] س ، ک : ۹۵۴ تاریخنده [۲] ک : شکلنده [۳] ب : باقسه [۴] س ، ک : قار

صجانی . ب : وار صجانی [۵] ب ، س ، ک : سکسن عدد [۶] ب ، س ، ک : حولیسز

[۷] ب ، س ، ک : قله بالا [۸] دوغروسی (کیابلری) اولمیدر (م)

اوصاف جزیره قلعه پوروز [۱]

آق دکز ایچنده اولوب قیودان پاشالرك خاصیدر بهر سنه... یوك اچقه التزام اولوب قایم مقام حاکمدر ومتونه [۲] قضاسی ناحیه سیدر قلعه‌سی بر صارب قیا اوزره سهلجه رخنه دارلی قلعه جکدر انجاق ایچنده بر عظیم منصطروار همان ایچ قلعه معمور اولدیر مکفوردر اما اشغی لب دریاده بر معظم کفره کوی و وار بشیوز خانلی و بش منصطری معمور و کفره لری عنقا و مسرور [۳] کویدر جمله عاصی مانیه و مالطه فرقه لری بی باک و بی پروا کلوب لیمانه لنگر انداخت اولوب بیع و شرا ایدرلر و سبزه [۴] ا کمک و پینز آلوب اسیر مؤمن ستارلر موره کنار یله بویوروز [۵] اداسی مابینی ایو لیماندر کم قدر غلر بولیمانک ایکی جانینه [۶] کروپ چقماق قابلدنر و اداسی کنار لرنده آب حیات صولر فراواندر و بولیماندن (جزیره ایانا) [۷] شمال طرفنه سکنز میل قریبدر قلعه‌سی و لیمانی خدایدنر بالاده وصف اولنشدنر تکرارنده عالم یوقدر اندن جانب جنوبه ... ساعت [۸] برمش [۹] داغلر و سنکستانلرن کچوب (قلعه پساده) [۱۰] ماتقدم معمور ایتمش بعدالفتح امار یخ [۱۱] ویران اتمش اما سهل امداد ایله معمور اولماق قابلدنر بو قلعه کچوب ینه صعب یوللر ایله کیدوب (قلعه مونت) بودخی بر طوپراقلی بار اوزره بر کوچوک طاش بنا بر قلعه رعنا جکدر اما بودخی ویرانجه در انی دخی کچوب نیجه قرالر و نیجه منهدم قلعه عبرتتال کچوب (قریه بالابان) بوده شیخی افندیمزک چفتلکیدر مقابله سنده دریا آشری ایکی میل جانب قبله یه و مشرقه میلی (جزیره دو قوز) ویرانجه بر کوچوک اده جکدر اما شرقده [۱۲] اعلا لیمانی واردن اندن نیم ساعت [۱۳] لب دریا ایله نعوذبالله طشلق ایچره جانب غربه دوغری رنج ورعنا چکرک کیدوب

در اشکال کردا کرد قهقههای روم یعنی قلعه ترمش عبرتتون آن مرز بوم

بقول مورخان لاتین قوم روم بو قلعه فلك مشحون فیلقوس بنا سیدر لسان رومجه ترمش قصری... [۱۴] دمکدر لسان طالبان فرنکده... دیرلر و ندیک کفاری الندن

[۱] ب : پوروز [۱۲] ب : مویه [۳] ب : مشهور [۴] ک : شیره [۵] ب : پوروز
 [۶] ب : جابیدن . ک : جانبدن [۷] ک : ایانا [۸] ک : ساعت [۹] ک : ترمش [۱۰] ط : پساده [۱۱] ب : مایع . ک : قاع [۱۲] ب : شرقنده [۱۳] ب ، س ، ک : دورت ساعت
 [۱۴] ب ، س ، ک : قصر و

یولیمان اطرافندہ قوش قوندرماز و بوقستل ایچندہ اوجہ سرچکمش بر ایچ قلعه مشال
 قله سرآمدوار طشرہ مندرک قیوسندن کرلادکہ بو قله قیوسندہ خشب جسر ایله کچیلر
 کسمه قیا خندقدر هر کیچه خشب جسر ی پاس بانلر قالدروب بو ایچ قلعه کویا جزیره
 اولور سکز طبقه برقله سرآمددر جمله ذخائر وجبه خانه ومهماتلر بوندهدر و ایچندہ یوز
 آدمه بریل کفایت ایدر آب حیات صو صارنجی واردر بو قله بالاده دخی نیجه سرآمد
 شاهانه طوپلری وارکم دریاده و آرخوز باغلرندہ قوش قوندرماز بنوک امثالی متون قلعه سنندہ کی
 قستل دخی عجایبدر اما اتابولی مندرکی متونده کندن واسع و مصنعدر خدای متعال الی
 انقراض اللوران دشمن شردن امن و امان ایدہ آمین یا مستعان (در بیان قبور شہدای
 زیارات) اولا طریق پیشوای فقرای آل عبا زیارت (سلیم بابا) قدس سرہ العزیز لیمان
 قیوسی قریندہ قلعه دیواری دیندہ مدفون اولوب زیارتگاه اناس خاص و عامدر و زیارت
 مزارستان کبراء ... بو قلعه دخی تماشا ایدوب جمله احباب ایله وداعلشوب مشرق طرفنه
 ۲ ساعت کیدوب (قریہ وولی میرو) [۱] اوصاحبز ولی نعم شیخی افندی حضرت تلرینک
 چفتلکیدر آندن ۶ ساعت قبلہ کیدوب (قریہ آیری) دورقود پاشا چفتلکیدر آندن
 ینہ مشرق جانبہ ۳ ساعت صارپ یوللره کیدوب منضطر آوغوز [۲] اوجہ برابر بر قیا
 اوزره اولوب بر عجیب و غریب مهمان خانہ ملت مسجیددر اما تا ذروہ اعلاسنہ ۵
 ساعتدہ چقلوب آیدہ وروندہ کانلره نعمتلری مبذولدر آندن ینہ مشرق طرفنه ۴ ساعت
 طاشلق ایجرہ کیدوب (قریہ ارثولک) آسمانه منقلب اولمش بر یاچین قیا اوزره ویرانجه
 قلعه جکدر ایچندہ قیولر قشلار اما اشغی دیندہ بر آب حیات صو چقصارکم کویا بوز
 پاره سیدر آندن ... ساعت باش شاغی مشرق طرفنه کیدوب لب دریاہه چیقوب (جزیره
 لشا) کوردوس قلعه سی کورفزینک [۳] کنسارندہ بر بیوک روم کفرہ سی کوییدر
 و (فلوری [۴] اداسی) بو کنارہ پک قریبدر و بو قریہ نک مشرق طرفندہ (جزیره
 مشا) سهلجه مورہ طرفنه قریبدرکم بر توفنک منزلی بر اولوب قبودان پاشا خاصیدر
 و کوردوس قضا سیدر آندن جانب قبلہ لب دریاہه ۳ ساعت کیدوب (قریہ پاشیا) برابر
 باشتدہ قرق الی اولی کفرہ کوییدر و شیخی افندی مزک چفتلکی محصولداریدر و کوردوس
 ناحیه سیدر اما صوغاتی و اوزومی و انجیری مشهوردر بو کویک مقابله سنندہ شمال جانبہ
 بر قورشوم منزلی یعید

[۶] ب ، س ، ک : میر [۲] ب : اووغوز . س : اووغوز . ک : اووغوز [۳] ک :
 کورفزینک [۴] ب ، س ، ک : فلوری

قیودن طشره تکیه‌لر اطرافنده دخی ایکی ساعت ایبری وارنجه جمله اون سکنز بیک باغ و وبانجه و مشیک بوستانلردر (در مسیره‌کاه ارم ارباب حاجات) ... (درتمة شهر انکیز کلیات) ... (در بیان کردا کرد لیمان جای نجات) بو اشغنی قلعه‌نک شمالی ویلدزی و غریبسی طرفلرن احاطه اتمش بر لیمان عظیمدر کم انابولی کورفزی‌نک نهایتنده در کیملر چنات کویشته کویشته یعنی قارن قارینه یطسه‌لر بیک پاره کمی آلر اما دمور اوزره موله یطسه‌لر اوچوز پاره کمی آلور لیمان جای مناصدر بولیمانک تا اورته‌سنه [۱] واقع اولان قستل قلعه‌سی مابیننده یاتن کیملر بش قولاج صوده یاتر لر لکن مشرق و شمال ویلدز طرفی کنار لری قومصال صیغ یلردر کونا کونا لطیف و سمنز بالقلری صید اولنور اما یلده بر کره حد و حصرن جناب کبریا بلور اولقدر کفال بالخی کلوب قستل قلعه‌سی اوکنده بر طلسم‌بالخی وار انک تأثیر یله کفال بالقلری کلوب جمله صیاد ماهی‌النده دامه دوشوب انابولی قومی بالقی غنیمتی ایدر عجب حکمت حکمادر (در وصف قلعه قستل دارحیات) مذکور اشغنی واروش قلعه‌سنگ شمالی اوکنده کی لیمان کیر اورته‌سننده حکمت صنع خدا بر یالچین پشته پشت [۲] واقع اولوب اوستاد بنای سلف وار مقدورین صرف ایدوب بو جزیره قیاجق اوزره شکل مربع برشدادی بنا بر مندرک رعنا انشا ایتشدر کم کویا بنای مهندس یید طولاسین عیان اتمش زیرا بولیمان عظیم بر خیلی واسع لیمان اولماغیه یخه کره دشمن فرفته لری شبخون ایله بولیمانه کروب کیملری بصوب اسپر لر آلوب کتمش لر انک ایچون بو قستل قلعه‌سین یسه مشر حقا که لیمان هنوز جای امن و امان اولمش بر جانجی تا انابولی بوغازنه ناظر در جمیع اطراف لیمانی محافظه ایدر برسد اسکندر در جرمی دائر امدار کامل اوچ یوز آدم اولوب ایچنده بر جامعی و جمله بش عدد خانه لری اولوب بشقه دزداری ویوز الای عدد مردم حصاری اولوب خانه لری طبقه طبقه‌قله لر ایچنده سا کنلردر جانب شرقه ناظر بر متین کوچوک دمر قپوسی وار حتی سنه ... تاریخنده انابولی فتح اولندقدن قرق کون صکره کفار جنک ایدوب دونمای آل عثمانی بولیمانه قیوب [۳] صواش ایدر بعده قرق کوندن صکره بومذ کور قاپویی آچوب کیملره سوار اولوب بر جانبه قچوب کیدر لر آنک ایچون بوقلعه قرق کوندن صکره فتح اولمشدر بوقستلده اولان طوپلرک هر بری بوغاز اغزیننه و اطراف لیمانه ناظر سر آمد بال یمز اغرب غراییدن طوپلردر کم

[۱] ک : اورته‌سننده [۲] ک : پست [بوکا کوره (پشته پست) اولیلیدر (م)] [۳] پ،

نک : قوما یوب

دانی کی اسماری واردر (در نامہای بتان عدویہ مخدرات) اولاً موزونہ قادو رایبہ قادو امیسہ قادو اکثریا ... (در القاب حلقہ نکوشان غلامات) کولہ لری فرنکدر پرویز شہباز ہزاد موہلی بالی فیروز بنوک امثالی اسماری واردر (در لقب جواریان ابیض واسودات) عتابہ کاتبہ ساحیہ [۱] مسما عمبرہ جانفدہ شوریزہ مثالی اسماری واردر (در حساب ارض بلد شہراقلیات) بقول منجمین علم اسطرلاب اوزرہ ۲۸ نجی اقلیم عرفیدہ بولنوب طول نہاری ... (در قول منجمین بنای طالع عمارات) بقول کہنہ قدما بوشہرک طالع عمارتی برج میزانہ ویت زہرہ و ہوایدہ بولنمشدر (در ہوای خوب جاودان ونسیم مفرحات) ہواسی غایت لطیف اعتدالہ اولوب وقت سحری اول قدر خوبدرکم بادسحر بوندہ بولنور (بی مدح کنیسہ راہبان مہمات) درون شہرک جانب غربیستندہ کفرہ محلانلری ایجرہ جملہ یدی عدد کنیسہ راہبان بطریقانلری واردر (در مدح پیشہکار اہل اشغالات) اکثریا خلقی بحار [۲] کشتیان مراتقوزاندر یعنی کمی یاپارلر بر صنفی باغبان و پاسبان قلعہدر (درکار کہنہ عجایبات مطلبہات) بوشہر ایجرہ اصلا یلان وچیان وعقرب اولماز ولیمانہ ہرسنہ کفال بانلی کلوب طلسمن زیارت ایدرکن صید اولنور (در محصوبات متنوعات حبوبات) بوغدای وقلمبوق و داروسی وپمبہسی غایت چوقدر اما ارباسی ومرجمکی آز اولور (در صنع خدای کزیدہ مشمرات) جملہاً زیادہ الوان اوزومی غایت شیرہ داردر وانجیری وزیتونی وناری غایت ممدوحدر (در بیان نباتات انواع سبزہوات) فی الصیف والشتا مارولی وترہسی وصلاطہسی وصوغانی وغیری نباتات کیہاتی فراواندر (در تمدیح نعمت عظامی ما کولات) بوشہرک سگری اشلری وکونا کون اشلری وخصوصاً کلاچ بقلواسی وککلک بورہ کی بر دیارده یوقدر (در حیات جان پرور کونا کون مشروبات) اولاً غسل مصفاسنک لیون صولی شرتی ورمات شرتی ومثک شرعیسی ممدوحدر (در ما کل عمارات دارالضیافات) ہر خانداندر عمارت مثال بای وکدایہ نعمتلری مبدولدر اما طشرہ تکیہ لک نعمتلری بی متندر (در مشروبات محرمت الوان مسکرات) جملہاً خمر حرامی طورنا قانی کی لعل کون اولوب خناری یوقدر دیرلر وشنابی دخی مشہوردر (در تعداد جنین ارم ذات باغوات) بیوک

[۱] پ : ساحیہ . ک : ساحیہ [۲] پ ، ک : تجار [منندہ کی (بحار) کلہسی قاموسدہ اولدینی وجہلہ (نجار) وزندہ اولوب کیچی معناسنہدر . دیمک کہ بودوغرودر مؤلفک تفسیری دہ بونی تأیید ایتمکدہدر (م)] دورت سطر آچیق وار

(در حق مهمان سرای مسافرین لوندات) جمله اوچ عدد خان حسیدلری وار اولا ...
 (در چشمه سار زلال آب حیات) جمله ... عدد چشمه لردر جمله خیراتی قلعه فاتحی
 قاسم پاشانکدر کم آب نابن شرق طرفنده ... باغلرندن کتردمشدر درون قلعه ده چارسوا چنده کی
 چشمه نك تاريخيدر

..... وخیر قبول [۱] سنه ۹۵۴

(در قائمه کوجوک بازار اهل صنایعات) اولا بیوک قپودن طشره اللی عدد دکا کینلر
 اولوب هر بازار کونلری جمیع قرا وقصباتلردن نیجه بیک بنی آدم جمع اولوب کرما کریم
 بر جمعیت کبرالی بازار اولور کم تعبیر اولماز ... (در عیون جان پرور عین الحیات) بوشهرک
 ایکی یردن صولری کلر اما اسحاقدر اما قاسم پاشا صویي بردر [۲] بری دخی اسکی
 انابولیدن کلر اما سهل آجیجه در (در رنگ روی پرناتوان رجالات) مسن زال زمان
 چونکلشمش قوجه لرینسک بللری بوکلش ایکن ینه باغلره پیاده کیدوب کلر لر (در مدح
 صورت محبوبان صاحب جمالات) دلبرانی غایت ممدوح اولوب اهل عرض و پری پیکر
 و ملک منظر ظریف ونکته دان پنجه آفتاب دلبرانی اولور (در اسماء کرام کبار اعیان
 صاحب صامت) عبدی پاشا و مصطفی پاشا وحسن [۳] پاشا و شیخی افندی [۴] ...
 (در علمای طیبیان حاذقان صاحب طیعات) چوقدر اما جمله اُ روم بنفشه لی وروم
 محالا کی و عبدی پاشا اسیری [۵] بونلر مشهوردر (در شناخ استاد جراحان معتبرات)
 اولاجراح اوسته حییب و جراح اوسته رجب ... (در مناقب صلحای مستجاب الدعوات) ...
 (در نعت کزیده شاعران معرفات) ... (در مطنه اهل حال مجاذبات) ... (در قیافت
 قبای بنات) جمله تازه جوان اولادلری سراپا پرائقونه الوان چوقه لری جزایر اسبابلریدر
 زیرا جمله لونداندر (در جامه های اشکال امهات) جمیع خواتینلری الوان چوقه فراجهلر
 کیوب یاصصی باشلری اوزره عزار [۶] اورتونورلر (در اسماء مرد میدان ولی نعم صاحب
 کمالات) جمله کشتیان داییلرینک اسمالری مراد دانی وسجاء دانی والوز دانی وقاقومیر

[۱] س، ک : وخیر قبول | بو عبارت ۹۵۴ کو سترمکله تاریخ اولسی دوغرودر فقط یازینک
 شکنه کوره بو عبارت نك بر منظومه تاریخیه سوکنده کان تاریخ مصراعتک صوک بارچه سی اولوق
 لازمدره دیگ که یا کتابه نك اوراسی قیرلش ویا سیلنمش ویا خود مؤلف اوقوبه ماهش در نسجه لک
 بشی ده بوله در (م) [۲] ب ، ک : لئیددر [۳] ب : حسین [۴] ک : و شیخی افندی [۵] ک :
 اسیری منولا کی [۶] ک : ازار

درکم ارخوس [۱] قلعهسى يولته كيدر [۲] اوچقات متين دميرقورلدر اندن ايكي قبودخى اسكله قپوسيدر كم برى طرف غربه و برى سمت شرقه آچيلير و ايچ حصاره كيدر طوروش [۳] قپوسى و اورطه حصاره كيدن اورطه قپولر شرقه ناظرلدر بوقلعه زير يوقارى ايچ قلعه لرك قبالينى قوشتمش لب دريائى ليمانده بر دوز واسع يرده شكل مقوس بر قلعه عظيمدر اما بو جرم و اشكلده اولان قلعه ايچره (در عدد اسماء محلات) جمله بيك التى بوز عدد تحتاني و فوقاني كار كير بنالى و سراپا كره مت اورتولى قات اندر قات سراي عاليدر در كم جمله وزرا و ميرميران و امرا و اعيان كبار اولرى بوقلعه ده در يوقارى قلعه ده بويله سرايلر يوقدر اولان ليمان قپوسنك ايچيوزنده ماريول [۴] اوغلى سرايى و ... محله شينجى [۵] افندى سرايى ... (در وصف سراي اغوات) ... و يوقارو قلعه ده كوچكه كوز [۶] سرايى مشهوردر (در جوامعهاى مسلمان) اولان چارشو ايچنده ... جامعى كار كير قبلى و كار كير منارلى و مؤذنى جامعدر طشره قپوسنك [۷] صول طرفنده بر قبر شهدا وارد و يينه چارسو ايچنده ... جامعى بودخى كار كير قبلى و كره متلى و كار كير منارلى مبدكاهدردر و قلعه دن طشره تكيه جامعلى ايكي سيده مفر حدر ... بونلر جماعت كثير يه مالك بيت الله لدر و يوقارو حصاره سلیمان خان جامعى كليسان ولى اولدوغى بالاده مسطوردر (در عدد مساجدهاى موحدان) جمله ... عدد محله بوقعه [۸] لريدر اولان ... (در علم ...) ... (در علم دارالتدريس علمان مؤمنان) جمله ... عدد مدرسه مفسرين و محدثيندر اولان جمله ... (در تعريف مکتب صبيان نجيبان) جمله ... عدد دار لتعليم طفلاندر اولان ... (در خاتقاه درويشان مجذوبان) جمله ... عدد تكيه كاه ذكرا الله ارباب طريق آل عباددر اولان شهر كى شرقنده كى قيودن طشره مزارستانلر ايچره يوقاروده ايكي عدد فقراي اهل طريق تكيه سى و ارايكي سنده دخى جامعلر و ارعجاب و غرايب آستانه لدر در كم نعمتلرى صبح و مسامافرین و مجاورينلره فراواندر (در دفتر دكا كين اهل كاسبان) جمله ايكيوز عدد دكان اهل حرفدر اما بزازستانى يوقدر جمله ذى قيمت شيلر بولنور (در مدح كرماب حمامات اهل صلات) جمله ... عدد حمام راحت جاندر اما تمش عدد سراي حماملى وارددر (در تحريخان سودا كران ارباب تجارات) جمله ... عدد وكاله بازرگاندر اولان ...

[۱] ب، ك : ارخوز . س : آرخوز [۲] ك : قلعه سته كيديلور [۳] ب : طوروس .
 ك : طوروز [۴] ب : ماريول [۵] ك : شيخ افندى [۶] س ، ك : دزدار كوچكه كور
 [۷] ب : صوفه سنك . س ، ك : صوفه سنك [۸] ك : بقعه لريدر

انجاق بر مسجدی و بش عدد خانه‌سی وار غیری آثار بنا لر اولیوب همان بر میدان واسعدر
 و بو محلدن اشغی کیدوب شرق طرفنده یته‌قیالر اوزره بر بولمه حصار دخی وارد راسمنه...
 دیرلر بر جامعی و سکسان عدد کره‌مت اورتولی خانه‌لری وار غیری شی یوقدر اندن اشغی
 طوروز قپوسنه کیدرکن بر بولمه حصار دخی وار اسمنه... دیرلر جمله یکرمی عدد
 خانه‌لر دخی بونده واردر اما ایچ قلعه بوذکرا اولنان ایکی عدد بولمه حصاره کلنجه دیوارلرینک
 قالنغی یوزایق انلی شدادی بنای متیندر و قرقر ارشون یوکسک دیواردر کم جمله روی
 دیوارلری ایچ یوزینه اکریدر قچانکم حین محاصره‌ده آتیلان طوب کله‌لری تأثیر ایتیب
 قایوب کیدر و قلعه‌نک بو طرفی قره اولتی ایله اوچ قات کسمه قیا خندقک طشره قاتی
 کامل سکسان آدم انلی و عمیق خندقدر کم لیان طرفنده کی خندق ایچره قایقلا یناشوب
 کیرلر [۱] و بو قلعه‌نک اولومی قره طرفنده کی خندق اشری اولان حواله قیالردن درزیرا
 بو محلاک حواله قیالردن طاش آتصاک [۲] قلعه ایچنه اول طاش [۳] دوشر تابو مرتبه
 حواله قیالری واردر کم بو قیالردن قورشوم قلعه ایچره طاق کزدرمز اول اجلدن بو
 قلعه‌نک قره‌جانجی صرب [۴] اندر صعبدر و جمله بش یوز آدم قره‌جانجی قره‌طاشلی قره‌در
 ماعدا بوقلغنک جانب اربعه‌سی دریا در همان بوقلعه جزیره اولماغه بش یوز آدم قیالی یری قالمشدر
 اکر آنی دخی کسسه‌لر بو قلعه بدرستی جزیره اولوردی و حالاً بوقلعه دائراً مادار یالچین
 قیا اوزره واقع اولمشدر جنوب طرفی بر چاه غیا مثال سنک خارا اولدوغندن ماعدا اول
 طرفلرده عفا [۵] قلعه دیواری اولمایوب همان بر قلعه خدایدرد و دخی یوقارو قلعه‌لرک
 شمال طرفنده اشغی واروش قلعه‌سنه اینر قلغنک بیوک قپوسی اوکنده بر لونجه کوشکی
 وار لیانه ناظردر کم جمله لیان و اشغی شهر ایاق آلتنده نمایاندر (دروصف اشکال اشغی
 قلعه واروش عظیم) اولا بو اشغی حصار لب دریا در لیان [۶] کنارانجه قلعه‌نک بدنلری
 اوزره تا اشغی طوپخانه‌یه وارنجه اندن یوقارو بیوک طوپخانه‌یه وارنجه اندن یالچین قیالر
 اوزره تا طوروز قپوسنه وارنجه اندن شرق طرفنده بیوک قپویه وارنجه بو قلعه دائراً مادار
 جرمی دورد بیک سکزی یوز عدد کره‌آدمدر و جمله قرق ایکی عدد شاهانه درسک
 درسک ابراج عظیم قه‌لردر و جمله ایکی بیک یوز عدد قلعه بدنلری در و جمله اظرانفنده
 بش عدد قپولردر اما اوچی بو اشغی حصارده در اولا بری جانب شرقه ناظر بیوک قپو-

[۱] پ، س، ک : کزدرلر [۲] ک : آتسه‌ک [۳] پ، ک : ال طاشی [۴] ک : صعب

[۵] س، ک : اصلا . ط : عقرا [۶] ک : لب دریای لیان

اغاسی و قبودان اغاسی و لیمان اغاسی و مندرک قلعہ سی اغاسی باشقہ نفراتلری واردر و جملہ ... عدد اشاغی قلعہ و یوقارو قلعہ نفراتلری واردر روم کفرہ لری اوزرہ پورتویوروزلری [۱] واردر اما فرنک بال یوزی و قونصولوزی یوقدر لکن اعیان اشرافی و علمای صلحاسی و بک و بک زاده لر و پاشا و پاشا زاده لر غایت چوقدر اما جملدن مکلف و مکمل ماریول [۲] اوغلارندن عبدی پاشا و مصطفی پاشا و حسن پاشا و ... بونلر جملدن عظیم خاندان صاحبلری اولوب اوچ پاره قدرغہ ایله سفر اشرا سبب ایکیشر طوغلی دریا قبودان لریدر کم آق دکزدمه ولوله آرا اولمش پاشای باوقارلردر (در اشکال زمین سورا اوصافات) بو قلعہ انابولی کورفزیئک انتہاسنده لب دریاده شکل بادمی یعنی بر طولانیجہ واقع اولمش بر مرتفع قیا اوزرہ بر قلعہ متین و بر حصن حصین حصار استواردر کم ایچ قلعہ سی کامل اوچ قات بولمہ شدادی دیوارلی بر صعب ربطہ ایچ حصاردر بونده انحق فتحیہ جامعی وار سلیمان خانکدر کم کینسہ دن ولی اولنوب طولاً و عرضاً اللبشر ایاق اولوب سادہ کرہ منلی و بر موزون منارہ لی کامل آلتمش بش ایاق طاش نردبان ایله حقیر بوبانک جانیہ [۳] غروج ایدوب شہرک طرح و طرز اشکال اساس و بناسن سیر و تماشا ایدوب بر طبق کاغذہ قلعہ نک جملہ اشکال عمارتلرن رسم اتدم اما بو فتحیہ جامعی ایچرہ بر عظیم صو صارتنجی وار کم جمیع بو ایچ قلعہ خلقی اکا محتاج اولوب ایام باحورده کویا بوز پاردہ سی صوبی وار بر روحانیلی جامع نوردر و بونده جملہ ایکویز عدد کرہ مت اورتولی مکلف و مکمل بنالی جملہ مسلمان خانہ لریدر و جملہ اسلام بناسیدر زیرا حین محاصرہ ده صدمات طوبدن کفرہ بنالری قالمیوب جملہ خاک ایله یکسان اولمغہ بعدالفتح طرز اسلام اوزرہ معمور اولمش خاندانلردر اما اساسلری یالچین قیالر اوزرہ واقع اولمغہ بو ایچ قلعہ ده اصلا باغ و بغیچہ لی اولریوقدر و جملہ دارلردر اما جهان نما هوادار دارقارلردر و بو قلعہ نک قبلہ جانبنده اصلا قبلہ دیوارلری یوقدر همان بر یالچین قیالردر کم آدم اشغی اصلا باقغہ جرأت ایدہ مز اما بو قلعہ نک جملہ طوپلری بو دیوارسز اولان قیالر اوزرہ اولوب جملہ اشغی دریا بوغازینہ ناظر سر آمد طوپلری واردر کم ہربری سیر سبتلرینک [۴] آردلرنده اژدر ہفت سرکبی دورر بال یمز طوپلردر و بو ایچ قلعہ نک شرق طرفندہ بر بولمہ حصار دخی وار آ کہ اورتا حصار دیرلر انجاق غرب جانبہ ناظر قپوسی وار اندن ایچری جنک میدانیدر

[۱] ک : پورتوپورلری [۲] ک : مارتول [۳] ک : بانک خانہ یہ [۴] پ : سبتلرینک ۔

ک : سبتلرینک

پوتلنده قصر و آناپولیه [۱] دیرلر لسان آل عثمانده انابولی دیرلرکم اناپولیدن غلطدر
 اما آل عثمانک حکمنده بوانابولی وقره دکر ساحلنده اینه بولی سوزه بولی و آخته بولی
 وکلیبولی واناطولیده شهر بولی وار و نیجه بولی لفظلی شهرلر وار اما بوقلعه انابولی کبی
 دست آل عثمانده بولیه بر حصن حصین و سد متین قلعه یوقدر حتی ابتدا سسته . . .
 تاریخنده ابوالفتح سلطان محمد خان محاصره ایدوب فتح ایدمه مدی بعده سنه . . . تاریخنده
 سلطان بایزید خان محاصره ایدوب [۲] فتحی اکادخی میسر اولمادی ایکی کره صیادچین
 الندن رها بولمش چین آهوسنه دونوب بعده بوقلعه ونیدیک کافری اولیه سد یا جوج
 اتدیکم مقدما روم وفیلقوس بناسندن زیاده سد مأجوج ایتدی آخرکار سنه . . . تاریخنده
 سلطان سلیمان خان وزیر قپودان کوزلجه قاسم پاشا بوقلعه اوزره سردار معظم اولوب
 کلوب برآ و بحرآ بو سور متینی قوشا ادوب یتمش کون یتمش کیجه ضربات قلعه کوب
 طوبلر ایله دوکه دوکه قوت بازوی آل عثمان ایله قلیج اوروب فتح اولمشدرکم جمله مورده
 جزیره سن ابوالفتح و بایزید خان ایکی پادشاه فتح ایدوب بوقلعه اصلا بی دیموب کامل
 یتمش یل دست کفارده قالوب صکره بوانابولی وقلعه بنفشه وقلعه ترمش [۳] یتمش یلدن
 صکره امان ایله بنفشه و ترمش قلعه لرن ورمش لردر بوقلعه فتح اولمتیجه جمیع مورده جزیره سی
 دست آل عثمانه کیره مشدر الا اوچنجی پادشاهده سلیمان خان دسته کر مشدر حالا
 آنلرک تحریری اوزره بوقلعه انابولی مورده پاشاسنک خاص هایوتندن و بوادالقدر [۴]
 حاکمی اوچوزو آتجه پایه سیله شریف قضا در ناحیه سی . . . عدد قرادرکم قاضیه بهر سنه
 اون کیسه مال حرام پیش تخته محصولی حاصل اولور و شیخ الاسلامی و تقیب الاشرافی
 و سورات اغاسی و نزول [۵] اغاسی و اشتر اغاسی و کومروک اغاسی و محتسب اغاسی و
 باجدار اغاسی و خراج اغاسی و معمار اغاسی و شهر امینی و سپاه کتخدایری و یکیکچری
 سرداری و انبار امینی و انبار نظری و انبار کاتبی وار زیرا جمله کریده کیده جک ذخایر
 و مهمات و لوازمات عسکر اسلام بونده داغلر کبی یغلمش ایدی کم انکیچون بوشهر آدم
 دریاسی اولمش ایدی وقلعه اغاسی و جمله یکر می نفرات اغالردن صاغ قول اغاسی وصول
 قول اغاسی و کولکلی اغاسی و سزب اغاسی ویشللی [۶] اغاسی و طوبوچی اغاسی و جبه جیلر

[۱] ک : لسان روم یونانده قصر و اناپولیه . ب : لسان رومده بولنده قصر و اناپولیه . ط :
 لسان رومده پوتلنده قصر و اناپولیه [۲] ب : اندروب [۳] ک : ترمش [۴] و بوادالقدر [۵] ک :
 نزل [نونک ، زانک ضمیمه حرکه لشمش [۶] ب : بشلی . ک بشلو

شهر ارخوز (یوقارو واروشدن یوقوش اشنی بوواروشه کلنجه کامل اوچ بیک آدمدر بوشهر جمله سکنز یوز عدد خانه کبیرلدرکم ایکی اوبر یرده دکلرددر جمله باشقه باشقه بنا اولتمشدر همان صحراده هر کس بکندوکی یرده باغلی و باغچه‌لی و آب حیات صولی قلعه‌مثال واسع و متین و معمور خانه‌لر دوزمشلرکم جمله کره‌متلی و پورطه سرای قپولی بیوت رعنالردر و جمله ایکی عدد جامعدر بری چارشو ایچنده کره‌مت قبله‌لی و بر نازک کارگیر مناره‌لی طرز قدیم جامع عظیمدر و بری دخی شسبکلر [۱] قربنده جامع معموردر و جمله اون عدد محلات مساجدلریدر اولا ... مسجدی و ... و جمله درون قلعه‌ده و یوقارو واروشده و اشنی بوواروشده جمله اون بر محله‌در جلدن شسبکلر محله‌سی و کتخدالمحله‌سی ... معموردر و جمله بر مدرسه‌ عالماندر و جمله ایکی عدد مکتب ابجدخاندر و جمله ایکی عدد تکیه‌گاه درویشاندر و جمله بر عدد حمام غاسلاندر و جمله بر عدد خان سودا کراندر و جمله یکرمی عدد سیرک سیرک دکانلدرکم ترتیب اوزره بنا اولتمشدر و جمله بشیوز عدد آب حیات قیولری واردر و محکمه‌سرای ... معمورلدر آب و هواسی لطیفدر و باغ و بیغچه‌سی جهانی دوتمشدر زیر انابولی شهرینک اعیان کبارینک بونده باغلی واردر قرق کونه ابدار سبزه‌دار [۲] انکور خوش خواری سجده مسطور اولوب اوزومی ممدو حدر ... * بوشهری دخی تماشایدوب اندن شرقه ایکی ساعت کیدوب منزل قریه قوچیا ز کریا افندینک باغ ارم‌مثال چفتلکیدر اندن جانب قبله‌یه بر ساعتده

اوصاف قلعه خراب اسکی انابولی (۳)

باغلی و بیغچه‌لر ایچنده ویران قلش حواله‌سز شدادی برطاش بنا ایمش آنی کچوب نیم ساعتده کیدوب

درفتوحات ولایت انابولی (۴) یعنی قلعه سد اسکندر انابولی (۵)

لسان طالیان [۶] فرنکده انابولیه [۷] دیرلر لسان لاتینده ... دیرلر لسان رومده

[۱] ب : ک : (بشیکار) طرزنده در فقط نقطه‌سزدر . س (بشیغار) طرزنده در فقط

نقطه‌سزدر . ط : عیبکار [۲] ک : شیره‌دار [۳] ب ، ک : انابولی [۴] ، [۵] ب : انابولی

[۶] ک : تالیان [۷] ب : انابولیه

اللی ع.د خانه‌لردر اما چونجی بوشدر صاحب‌لری طاعوندن فرار ایدوب جابجا خانه‌لری خراب یرلری تراب اولماده‌در اما بویچ قلعه‌نک غربه ناظر کوشه‌سنده اوج آسمانه برابر برعبرتما قلّه رعناسی وار جمله انابولی کورفزی دریاسی و انابولی قلعه‌سی و ارخوز سحراسی جمله ایاق ایالتنده نمایاندر بوقله [۱] بالا کویا ایچ قلعه ایچینه بر ایچ قلعه دخی اولمشدر الحاصل تماشاً اندیکمز قلعه‌لرده بویله بر قلّه بالا مکر اسلامبولده غلظه قله‌سی اوله حقیقه‌الحال غلظه قه‌سن بنا ایدن بنای سلف بوقله سر آمدی اول بنا اتمشدر تاریخی لاتینجه او یله تحریر اولمشدر اما بوقله غلظه قله‌سی کبی ساده بنا دکدر تا ذروّه اعلاسنده اولان بدنلر ایچره بر قات قلّه بالا وارکم اول دخی افلا که قد کشان اولوب دورر لکن غلظه‌قله‌سی کبی اوستی قورشون اورتولی کلاه دکدر استاد کامل عرض معرفت ایچون بوقله‌نک تاذروّه اعلاسنه بر مصنع کارگیر بنا طولوز قبه رعنا اتمشکم تعبیر اولتماز قدیم ایامده بوقله اوزره طوپلری چوق ایش اما شمدی جمله بش عدد سر آمد شاهی طوپلری وارد درون قلّه [۲] سکیز قات قلّه اولوب [۳] هر طبقه‌سنده کونا کون جبه‌خانلر و مهمات ولوازماتلر و کونا کون ذخایرلری و داری و آریا و قلیچقلی پرنج مملودر و مذکور ایچ قلعه‌نک شرق طرفنده متصل بر قات بوله قلعه دیواری دخی وار بو حصار ایچره جمله اون بش عدد کره متلی اولر وارد و بر مفید مختصر جامعی وار نیجه اختیارلر بو جامع ابوالفتح کدرکم ابتدا بوقله ابوالفتح فتح ایدوب انابولی فتح ایدمیوب بعده کفار بوقله بنا اتمشدر [۴] دیو نقل ایدیلر اما بو جامعک خطبه‌سنده سلیمان خان نامی تلاوت اولنور بو حصارده بو جامعدن غیری برشی یوقدر الحاصل بوقله ارخوز اوچ قات بوله حصاردر و دائرآمدار جریمی بدنلری اوزره ایکی بیک یوز عدد آدمدر و شرق و غرب طرفلری جمله یاچن اوچوروم قیالر اولمق ایله اسلا بر طرفنده خندق یوق همان او یله بر خندقسز متین قلعه‌در بوقله‌نک قبوسی اوکنده (ستایش یوقارو کوچوک واروش) بو واروش ایچره اکر مسلم و اکر غیر مسلم خانه‌لری جمله سکسان عدد کرمت اورتولی تحتانی و فوقانی کارگیر بنای جهانما خانه رعنا لردر لکن اولقدر معمور و مزین دکدر بونده دخی چارشوی بازار و خان و حمام یوقدر زمینی غایت عالی اولمق ایله هر کس بو محله چقماغه عاجز اولدقلرندن جمله خلقی اشغی شهره محتاج لردر (در وصف اشغی

[۱] ب: قلّه [۲] ب: قلعه [۳] ب، س، ک: سکیز قات اولوب [۴] س: بعده کفار

بوقله اتمشدر. ک: بعده کفار بو قلعه به استیلا اتمشدر

ایله انس و الفت ایده جك قهوه‌خانه عبرتمالردر و جمله دورت یوز یکرمی عدد کفره محله‌لریدر الحاصل غایت معمور و شیرین شهر رعنادر آب و هواسی بیلاق اولماق ایله غایت لطیفدر اما شدت شتاسی شدید اولماق ایله لیون و تورنجی و ناری و زیتونی اولماز مورد اقایسی سواهلنه کوره قیشی شدید اولور لکن محبوب و محبوبه‌سی غایت خوب جمالی جوانلری [۱] اولوب جمله خلقی تندرستلردر لباسلری جمله چوقه‌لر و قاشلر اولوب تازه یکتلری جزایرلی اثوابی کیوب بغر [۲] یلکلری و پالا بچاقلری طشیوب باشلرنده قرمزی فس و ایاقلرنده سیاه فلاد [۳] پاپوج کیوب کززلر جمله خلقی رومشادرلر اما اهل ذوقلردر و غایت محب غریب‌الدیار آدم‌لردر کم بر کیجه مسافرسز طعام یملر اعیان کباردن ... * اندن قالقوب قبله جانبه ۲ ساعت کیدوب صافی باغلا و باغچه‌لر ایچره کچوب قریه ... روم کوییدر انی کچوب ۶ ساعته دخی صارب طاشلی یوللری کچوب ... داغن آشوب مخاطره غیا دره‌لرین و حرامی بصویرلن کچوب

در فصل صحرای ... یعنی بنای سرآمد قلعه ارخوز [۴]

بانیسی و ندیک پرچپرملریدر ... لسان طالیانده اسمی ... لسان رومده ارخوز... دمکدر لسان اروامده دخی اول اسمیه مسما بر شهر رعنادر بعده سنه ... تاریخنده سلطان سلیمان وزرالزندن قپودان کوزلجه قاسم پاشا دریادن دو نئمه هیون ایله وقره‌دن دریا مثال عسکرایله قلعه اوزره اردو کوب امان ایله فتح اتمشدر حالا قانون سلیمان خان اورره وزیر اعظم‌لرک خاصیدر کم قائم مقام حاکمیدر بهرسنه حاکمنه ... یوک ایچه حاصل اولور یوز الی ایچه پایه‌سیاه قضادر ناحیه‌سی جمله ... عدد قرادر سپاه کتخداری و سرداری یوقدر اما محتسب و باجداری و خراج اغاسی و شهر کتخداسی و قلعه دزداری و ... عدد مردم حصار نفراتلری واردر (اشکال زمین قلعی) لب دریادن برصوت [۵] طویل منزلی بعید اوجه برابر بریالچن پوشته اوزره حواله‌سز شکل مربع شدادی سنک بنا بر سور استوار زیبا اولوب جاتب جنوبه ناظر بر قپوسی وار ایکی قات متین دروزه حدیدلردن ایچری سهل کیدوب بر میدانن ایچری کیدوب [۶] ایچ قلعه قپوسیدر اول دخی طرف جنوبه مفتوح قوی دمر قپودر اندن ایچری بو ایچ قلعه ایچنده جمله یوز

[۱] پ : خوبلری [۲] ک : باغر [۳] پ : س ، ک : فلار [۴] س ، ک : آرخوز

[۵] پ ، ک ، ط : طوب [۶] س ، ک : کندو . ط : کنندی

وضع ایدوب آلتنده حوض پاکی آب حیات ایله مملو اولوب بر یک پاره مر مردن شش خانه برحوض خفیدرکم وصفنده لسان عاجزدر بو جامعك قبله قپوسی اوزره تاریخی بودر

بیره تاریخ ایچون خدای علم اشبو قولی بیره ایدوب تعلیم
راستدر بومقام بل تاریخ [۱] رؤس [۲] اولدی مقامک ابراهیم [۳] سنه ۱۰۶۷

اندن احمد آغا جامعی بو دخی بر نوراندنور پر نور جامع معموردرکم کار کیر قبله
وسرآمد منارهلی جامع زیبادر و بو جامعلردن ماعدا جمله الی عد محله زاویه لریدر اولا...
مسجدی و ... و جمله ایکی مدرسه علماندر و جمله اوچ عدد مکتب پسراندر و جمله ایکی عدد
تکیه درویشاندر جلدن احمد آغا جامعی حرمنده حسین افندی حضر تلرینک خانقاهی
طریق خلوتیده [۴] اولو آستانه کبرادرکم بای و کدایه نعمتی مبدولدر بالذات صاحب
الخیرات بو تکیه ساحه سنده بر قبه عالی ایچنده مدفون اولوب باب معلاسنک عتبه علیاسی
صاغ طرفنده پنجره اوزره بوتاریخ مسطوردر .

کاشف اسرار ارباب سلوک طالع انواره [۵] جد وجهه ایدن
تاریخی آنک بیک اوتوز بشدهدر کندی پیری مبارک [۶] دنیدن سنه ۱۰۳۵

وایکی تکیه دخی معمور درکاهلردر و جمله برهام راحت جان و جمله بر خان تجاران
و جمله بر عدد مهمان سرای آینده و رونده کان و جمله اون درت یرده چشمه سار آب
روان و جمله یوز آلتش عدد دکان اصنافان و جمله ایکی عدد قهوه خانه تریاکی مذموماندر اما
بو قهوه خانه لر چارشو ایچنده واسع شاه راد اوزره واقع اولوب اوکلرنده عظیم چنار منهار
وارکم هربری اوج سمایه سر چکوب شاخه لری آلتنده چنزار صفه لر اوزره جمیع سیاحان
برو بچارک ارباب معارف لری هر چنارک ظل حمایه سنده عرض معرفت ایدوب اهالی ولایت

[۱] ب : راستدر بو مقامه نك بل تاریخ . ك : راستدر بومقامه بل تاریخ [۲] ب، س،
ك ، ط : روشن [۳] ط : مقام ابراهیم [تاریخ مصراعنك دوغروسی (روشن اولدی مقامک
ابراهیم) درکه حساب اولندقه (۱۰۶۷) ایدیور (م) [۴] ك : خلوتیده [۵] ك : انواره
[بو مصراعده کی (طالع) کله‌سی یا قیشما یور بونک برینه (طالب) کله‌سی قویه رق بو مصراعک
دوغروسی (طالب انواره جدوجه ایدن) ودها ایسی (طالبی ارشاده جدوجه ایدن) اولتی
ممکندر . طالب انواردن مقصد مریددر (م) [۶] ب : کندی اوپیری مبارک . ك : کندی
اوپیر مبارک [تاریخ (۱۰۳۴) اولدیغه کوره تاریخ مصراعنك دوغروسی (کندی اوپیر مبارک
دنیدن) اولمیدرکه حساب ایدلده مذکور عدد حاصل اولیور (م) [

اوصاف قصبہ طنہ

مورہ سنجانی و یووالغیدر و یوز الی آقچہ پایہ سیلہ قضا در و ناحیہ سی . . . عدد قرالدر شہری بر طاشلی یرده شرق و غرب طرفی صحرائی بر مرتفع قیالی یرده جملہ بشیوز عدد خانہ لی معمور و آبادان بر قصبہ در کم زمینی صافی سروک ایچندہ جملہ کرہ مت اورتولی خاندانلدر و جملہ بر جامی وار حرمی صافی سروی و قبہ سی کرمتلی و برکار کیر منارہ لی بر لطیف جامی و آب حیات صولری و اراما چارشوی بازاری و خان حمامی یوقدر اما ہفتہ ہدہ بر عظیم بازاری دوروب اطرافدن نیجہ بیک آدم جمع اولور اندن بر ساعتہ

اوصاف قلعہ . . . یعنی شہر عتیق طرہ پولیچسہ [۱]

بایسی . . . در وجہ تسمیہ سی لسان روم یونانہدہ قوش قفصی دیمکدر حالا قوم روم قوشلرہ پولیہ دیرلر تعریف تصغیر ایلہ پولیچسہ دیرلرسنہدہ . . . دہ دست و ندیکدن قاسم پاشا فتحیدر حالا مورہ پاشاسنک و یووالغیدر و یوزاللی اقچہ پایہ سیلہ قضا در ناحیہ سی . . . عدد قرادر کتخدا یری و بیکچیری سرداری و اعیانی وارددر قلعہ سی شہرک غرب طرفندہ بر طوب منزلی مسافہ بعیدہدہ بر یالچین قیاوزرہ بر کار کیرشدادی بنا بر کوچوک قلعہ رعنادر ابتدا ابوالفتحہ مفتاحلرین تسلیم ایتشلر بعدہ کفارینہ استیلا ایدوب فتح ثانیہ سلیمان خان وزیر ی قاسم پاشایہ ورہ ایلہ قلعہ و یردیلر و مفتاحلرین تسلیم ایتدیلر لکن حالا ایچندہ آدم و آدمی زاد یوقدر شہری بر واسع اووا ایچندہ جملہ بیک عدد خانہ لی باغلی و باغچہ لی معمور و آبادان کار کیر بنالی و سراپا کرہ مت اورتولی خاندان واسعلدر و جملہ اون بر محلاتدر اولا . . . محلہ سی . . . و جملہ ایکی عدد جامع مفرحلدر اولا . . . چارشوا ایچندہ کار کیرقبہ لی و کار کیر منارہ لی و قبہ سی کیرچ ایلہ صیوالی و حرمنہدہ بر عبرتتمای واجب السیر آبدست خانہ حولی [۲] بر جامع روشندر کم مورہ دیارندہ بویلہ بر مفرح دلکشا جامع پرانوار یوقدر حتی استاد بنای مهندس بو مذکور حوضی تا حرمک اورتاسنہ [۳] التی عدد بیاض و انجہ مرمرستونجکلر اوزرہ برقبہ طاق رواقین [۴]

[۱] ک: طرہ پولیچسہ [۲] ک: آبدست خانہ لی. ط: آبدست خانہ بولی [دوغروسی (آبدست خانہ حوضی) اولیدر. بورادہ (آبدست خانہ) دن مقصد آبدست الینہ جق بر دیمکدر کلہ نک اصل معناسی بودر (م) [۳] ک: بو مذکور حوض باعہ نک اورتاسنہ [یا کایش و معناسیز بر عبارتدر (م) [۴] برقبہ طاق رواقی [دوغروسی (برقبہ طاق و رواقین) اولیدر (م)]

دریاسنه کچر زیرا بو جسرك ايکي طرفي لیماندر اما بیوک کیلر مشکل یاترلر (در ستایش لیمان بنفشه) اما اسکی بنفشه لیمانی غایت لطیف و طوب آلتده اعلا یتاقلی لیمان امان اولوب ایکیوز پاره کیلر یلزدن قره یلدن وبطیدن بو اوچ روز کار زورکاردن امان یطر جمله کیلر باشلرن قره‌ده یلذب جانبنه طاشلره یلذب جانبنه باغلر ولودوس جانبنه اون قولاج یرده دمر قورلر اما لودوس وقباده وکون طغروسنده کیلریتاماز غایت مشکدر وبولیمانک غرب طرفنده قیالر آلتده لطیف ضولر بولنور و مذکور بنفشه جسرينک نیم ساعت جنوبنده کی باغلر وبغچه‌لر جمله بنفشه لنکدر [۱] لطیف صولری و آبدار میوه‌لری و خوش خور انکورلری اولور و بو بنفشه‌دن جنوبه قیا بون کامل او طوز میلدر اندن جزیره کريد قبله [۲] جانبنه کامل سکسان میلدر و جمیع لب دریاده آل عثمانک بنفشه کی الزم لوازمندن برسرحد یوقدر و غایت جزیره بی امان یرده واقع اولوب لیمان بی اماندر بوقلعه حسن پاشایاننده برهفته مکث ایدوب غریب و عجیب تماشاآلر اتدک بعده بوندن خبر آلدقکم صدر اعظم برمتین [۳] قلعه‌سندن دو نساء هایونه سوار اولوب جزیره کريد کچمش حقیر دخی مورده پاشاسی حسن پاشادن احسانلر ورفیقلر آلوب .

بنفشه‌دن انابولیه روانه اولدوغمز قنقلری بیان ایدر

اولا بنفشدن جانب غربه سکز ساعت کیدوب الوز سحر اسنده (منزلک چفتلکی) غایت معمور او طاردر حقونیه [۴] داغلی صاغ طرفه‌ده قالدی اندن جانب شماله سکز ساعت معمور و آبادان قرالر و چفتلکلر و محصولدار مزارعاتلر کچوب منزل قلعه تکرار مزرسترده شیخ الاسلام حمدی افندی خانه‌سی یوقارو قلعه‌ده اولوب انده مهمان اولدق اندن جانب شماله التي ساعت کیدوب (منزل قریه ...) کفره کوییدر اندن ینه شماله ... ساعت باغلی وبغچه‌لی و محصوللی سحرالر کچوب (ستایش قلعه خراب ...) بر یالچن قیا باشنده قیالری مغارالی ویران قلعه بالادرکم ایچنده آدم و آدمی زاد یوقدر انحق قس ایاملرنده ایچنده چوبانلریله قیونلر قشلاخی آغلار وار اشغی دره‌سی ایچنده بر آب حیات صوبی وار اما غایت مخوف و مخاطره‌لی یرلردر و کینکاهلی دره‌لردر اندن ینه شماله طنه سحراسی ایچره بر ساعت محصوللی یرلری و معمور چفتلکلری کچوب

[۱] ک : بنفشه اهایلسنکدر [۲] ک : قبله [۳] ک : ترمس . س نسخه نی نقطه‌سزدر .
ط : بر معین [دوغوسی (ترمس) درکه اشاغیده کلهجکدر (م)] [۴] ک : جلاونیه .
س : حقونیه [۵] ک ؛ ۷ ساعت

ليمانه ناظر در اماقبليه آچيلر متين قپودر و برى دخى جانب غربه مكشوف بيوك قپودر كم
 اوج قات برى برى ايچره دمر قپولدر و ايكي عدد كوچك اوغرن قپوجكلىرى
 واردر اما بيوك غرب طرفى قپوسندن طشره شهره مزارستانيدر و بر قاچ اجى صولى
 قپولرى وار و ليما ن كنارنده بازرگان مخزنلى وار و بو طرف ليماندر اما بيوك كميلر
 يطامازلر بنفشه فرقه لى و كليولى كميلرى يطرلر و بو مذكور واروش ايچنده ايربلى
 و اوقاقلى جمله بيك آلتىوز عدد داراجق حوليسز و جمله كرم ت اورتولى قات اندرقات
 كار كير بنالى قلعه مثال شىدادى اثر اولدرر جمله سى پاك و بياض و نظيف بيوت رغنلردر
 و جمله كار كير قبه لى و كار كير مناره لى ايكي عدد جامع لى چارشو ايچره اولمق ايله ايكي سيدة
 جماعت كشير ليدر و جمله ايكي عدد مساجددر و جمله بر مدرسه در و جمله ايكي مکتبدر
 و جمله الهى عدد دكاندر صودن غيرى بوشهرده هر نه مراد ايدنسك بولنور الا صوبولماز
 مثقال ايله صوبولندوغى اجلادن بوشهرده اصلا چشمه و سويل خانة و حمام يوقدر بوشهره
 آب حيات صوكلك قابلدر اما جمله شهر خلقلى على الاتفاق شهره صوكمسنه صاحب
 خير لى منع ايدرلر سببى اولدر كم چشمه صولر يمز واردرديو مغرور اولوب صوصارنجلر مزه
 مقيد اولوب ويران اولور حين محاصره ده كفار كلوب طشره دن كلن صولر يمزى كسوب
 جمله مز صوسز قالب امان ديوب قلعه كافره و يرمك اقتضا ايدر ديوفكر ايله اهالى ولايت
 شهره صوكديكن استمز لرا كر چه اهالى ولايتك طشره دن صوكلكى استمدكلرى منع لايخيرا ولمق
 كچي كورينور اماينه عاقبت انديشلكدر اما هر اوده بشر اوز عدد صوصارنجلى مقرر در
 و جمله اوچ بيك عدد صارنجلى وار كم ماه تموزده هر برى آب حيات اولور بوز پاره سيدر اما
 جمله صارنجلى مهربلدر كم بر قوم شو بر قوكشويه بر قطره ايچمكه صو و يرمز و جمله
 ايچ قاعنك قزل قياسندن جريان ايدن باران رحمة يوللر كسوب ميرى صارنجلرينه انذن
 شهر اولرى صارنجلرينه دولر جميع خاندانك دام و باملرى اوزره جريان ايدن باران
 رحمتك بر قطره سى هبايه كتميوب صهرنجلره آقار و بوشهرده اصلا باغ و بىچچه اولماز زيرا
 جمله سنك خارادر و هواسى غايت اسيجاقدر و محبوبى و محبوبه سى غايت آقدر و قلعه لر ينك
 حافظى خلاق و رزاقدر و بو بنفشه قلعه سى بر ادادر آنجا ق قره طرفى كه غرب جانيدر
 اول محله دريا اوزره اون بر كوز طاش جسر وار طولى دورت يوز الهى آدمدر جسر
 اولديغى محل صعبدر [۲] طا جسرلر [۳] آلتدن بالقجىلك قايقلى بر طرفدن بر طرف

[۱] س : ك : صغدر [صاد حرفته كسره قونولمش] [۲] دوغروسى (طاش جسرلر)
 اولميدر . ك نسخه سنده (جسرلر) ديه يازلمشدر (م)

ومانیه ومالطه کفارلری قره دن کلوب بو واروشی اوچ آی اون کون محاصره ایدوب یوز بیک عدد طوب کله لری اوروب بر طاش قویاره میوب خایب وخاسر اولوب قلعه نك فتحندن مایوس اولدقاری محله قره دن قرق بیک عدد کزیده عسکر اسلام امداد یتشوب کفار بدکردار مرداری علی الغضله بصوب کفارلی قیره قیره دریاه دوکوب نیجه بیتک عدد کفره فجره لر غرق بحر سفید اولوب نیجه سی شناورلک ایدرک کملیرینه واروب قرارلری فراره مبدل اولوب جانلری جهنمه کتدکلرنده اهالی ولایت حال دیکر کونلرن دزدولت مداره عرض اتدکلرنده دونمآه هایون ایله سنه ... تاریخنده قبودان مصطفی پاشا [۱] واون ایکی ایالت عسکری ویتش بیک رعایا و برایا وعمال وبنالر جمع اولوب مذکور ایچ قلعه قیاسنک نصفندن استاد بنا بلوب [۲] تادریاه وارنجه ولب دریا ایله تا ایچ قلعه قیاسنک تادریا ایچنده کی کورشه [۳] وارنجه بر حصار شکل منک اتمشلردر کم هنوز قلعه بنفشه تازه جان بلوب [۴] برقلعه حصن حصین وسد متین اولمشدر اما جمله بو واروشک صوقاقلری داراجقدر لکن دار اولدوغنی ینه ایدر [۵] زیرا حین محاصره ده دوشمن اول دار سواقاقلردن بوروش ایدمز لر و جمله اولری بری بری اوزره قات اندر قات حولیسز قلعه مشال جمله روم کفره لرینک اولریدر مسلمان محله لری قلعه نك قیاسی الله واقع اولوب غایت جنک آور دلاور روم کفره لری اولور حتی وندیک کافری بو واروشی محاصره اتد کده دخی قلعه لری یوق ایکن کفار بوگه اوچ کره بوروش ایدوب داراجق صوقاقلیرینه فرنک کرنجه واروش اوروملری قیره قیره کرویه دوندرمشلردر حالا جمیع وندیک کافلری بو بنفشه کافلرینک اولقدر عدوی جانلیردر کم بنفشه کی [۶] بولسلر کباب ایدر لر غایت بهادر روم کفره لری اولور شمعی ایسه واروشلری قلعه ایچنه آندی هر بر روملری اژدر هفت سر مثال اولدیلر (در جرم واروش) بو واروش ایچ قلعه قیاسی نصفندن غرب طرفنده واروش قپوسندن دریا کنارندن شرق طرفی قپوسندن ینه ایچ قلعه قیاسی بورننه متصل وارنجه جمله کردا کرد جرمی ایکی بیک یوز عدد کره آدمدر و جمله طقوز عدد قاه و جمله اوچ عدد یرده طابیه عظیم لر و جمله دورت عدد قپولری واردر اولاشرق طرفنده بر قپوسی لب دریاه اولوب

[۱] س، ک : فضلی پاشا . ب : مصلی پاشا [لامک اوزرینه شده قونولمشدر] [۲] ک : بورننه . س : بورننه [۳] ک : بولوب | بولک مصدرندن [۴] ک : بولوب [بولق مصدرندن] [۵] ک : مناسب اولمشدر [۶] ب، س، ک، ط : بنفشه لی

اولسہ روز کار زور کار بوکوه سر بلندده جملہ کرمتری هوایہ آتار [۱] و بواجی قلعه نیک شرق طرفندہ یر بوروندہ بر قلعه عظیم وارد [۲] قیوسنہ طاش نردبان ایله چیقور قاسم پاشا قلعه سی دیرلر مالامال جبهه خانه مهمات لوازمات ملودر و بوقلعه نیک غرب طرفندہ اوجه برابر برقله بالاسی دخی وار جملہ شہرہ و جانب اربعہ یہ حوالہ اولوب ایچندہ کونا کون ظہایر ما کولات و مشروبات مالامال درو بوقلعه دریادہ اوچوز میل دریادن سچیلر و کرید اداسی بوقلعه دن علی ملا الناس نمایاندر زیرا مابینماری سکسان میلدر و بوقلعه نیک صوقاقلری سراپا قدرتدن بیاض طاش دوششمہ قلدرم [۳] اولوب پاک و پاکیزہ در اصلا بوقلعه یہ بوابان نکہبانلر کوپک قومازلر زیرا جملہ یغمور صولری صو صارنجلیرینہ کیدر انکیچون جملہ طریق عاملری پا کدر و جملہ خلقتک مسیره کاه و تفرجکاهلری فتحیہ جامعیدر کم بریاچن قیا اوزرہ واقع اولوب شرق و شمالہ و غربہ ناظر در جملہ جماعت کشرہ ادای صلاتنصکرہ اندہ و توروب تفرج ایدرلر و بر مسیره کاه دخی قلعه قیوسی مابیندیر کم جملہ قلعه قولینک لونجه یریدر بر سیوک کمر آلتی اولغیہ قیونک ایکی طرفی صفہ لرندہ جملہ آیندہ و رونده لک تفرجکاهلریدر و جملہ درو دیواری آلات سلاح ایله مزین در بو قپودہ یوقار و ایچ قلعه نیک حدودی و اوصافی تمام اولدی

درستایش کردا کرد و اروش قلعه بنفشہ

بومذ کور ایچ قلعه قیوستدن اشنی و اروشہ انجه اوچ قات دولہماج قلعه قیولری واردر یوللری صافی مجلا یاچلر قیالی غایت صارب اولوب یوللرندن آت و قطر و حمار کوچیلہ چیقارلر و بومذ کور ایچ قلعه قیاسی اشنی و اروشی کویا قرینہ [۴] آلوب قوشا تمشدر [۵] و بو واروش ایچ قلعه نیک قبلہ سی طرفندہ واقع اولوب ایچ قلعه قیاسی التہ کرمشدر حتی یوقارو ایچ قلعه نیک تاذزوه اعلا سندن بو اشنی و اروش کورنمز زیرا ایچ قلعه نیک پشتہ عالیسی التہ اشنی و اروش کرمشدر [۶] انکیچون یوقارو قلعه دن بو واروش حصار کورنمز (در بیان بنای و اروش سلطان محمد خان رابع) سبب بناسی اولدر کم ستہ ... تاریخندہ سلطان محمد خان عصرندہ بوقلعه بنفشہ نیک و اروشی اطرافندہ رباط معمورہ سی اولدوغی اجلدن و ندیک کافری دونمہ منحوسیلہ یوز پارہ کشتی ایله دریادن

[۱] : ک : هوایہ یران ایدر [۲] : ک : برقله عظیمی وار [۳] : ب : قلدرم [۴] : ک : قیونہ
[۵] : ک : قوشا تمشدر [۶] : ک : کربوب صفقلمشدر

لازمدر و حالا مورده پاشاسی عنكبوت احمد پاشا كتخدالنندن چقمه حسن پاشا اولوب سیدی احمد پاشا زاده محمد پاشا معزولا^۱ كریده كچدی حقیر حسن پاشا ایله بنفشه قلعه سنده قلوب قلعه سیر و تماشایه مشغول اولدق اولو بو قلعه بنفشه السنه^۲ ناسده منكشه دیرلر لسان فرنگده ... در لسان رومده ... در و لسان قوم اسلامده بنفشه در وجه تسمیه سی اولدرکم داغلرن و بللرن و چقونه ناحیه سی ایللرین جمله بنفشه وزرین و مسك رومی و آدا صوغانی زین ایدوب بنفسج رایحه سی آدمك دماغن معطر آتدیكندن بو قلعه بنفشه دیرلر (اشكال قلعه سی) آق دكز كنارنده مورده جزیره سنك جنویسی طرفنده بر سووری بورنده همان بر آدا مثال بر قرمزی یا لچن قیا اوزره اول كوه سر بلندك ذروه اعلا سنده اوج آسمانه برابر دست قدرت ایله خلق اولمش بر قلعه قهقهاء روم حصار استوار لانیظیر درکم شرقدن غربه طولانی واقع اولمش بر ایچ قلعه بی مثالدرکم بعضی زمان كشافت هواده ایچ قلعه بولوتلر ایچره قلوب تا وقت ظهرده شدت حار اولنجه ابر كبودلر زائل اولوب ایچ قلعه نمایان رایگان اولمغه باشلر تا بومرته ایچ قلعه بالادر اما جانب ثلاثنده اصلا دیوار یوقدر همان بر قلعه بالای ید قدرتدر انجاق اشنی قلعه طرفنه ناظر قیوسی قرینده جا بجا قلعه دیوارلری واردر اما هر نه جانبدن اولورسه اشنی باقلماق محالدرکم باقن آدمك زهره سی چاك اولور بو قلعه بالا كوردستانده كویا وان قلعه سیدر لکن یووان قلعه سندن اوچ قات یوكسكدر و آندن واسعدر ایچنده جمله بشیوز عدد خانه شدادی بتالر واردر هر بری كویا بر قلعه در سراپا لعل كون كرم ت اورتولی باغسز و باغچه سی و حولیسی [۱] داراجق دارلرکم جمله بیوتلری برر كونه قات اندرقات قصر خورنق مثال جهان نما خانه زیبالدرر یدی سكر یرده دود اغاجلری و بش اون یرده سروی اغاجلری وار جمله اولری بری بری اوزره اولوب قیوسی جانب جنوبه و سمت قبله یه ناظر بیوت رعنازدرکم آق دكز جمله بحیره مثال نمایاندر جمله اولری بیاض قفو کبی شاهانه معمور بیت الطیفلدرر و هر اولرده بر رایكیشر اوچر صو صا رنجلری مقرردر اما بو ایچ قلعه اصلا كفره خانه لری یوقدر حمام و قیو و خان و دكان و غیرى بنای آبادان یوقدر اما ایله ایکی عدد جامع مؤمنان وار برینه فتحیه جامعی دیرلر سلطان سلیمان خانكدرکم كنیسه دن ولی اولمشدر و بری قپونك ایچ یوزنده درویش محمد اغا [۲] جامعی بونلر كرم تلی جامعدرر اما جمیع اولرك بو بو جامعلرك كرم تلی جمله كرچ ایله مبنی بر كونه بیوك كرم متلردر بر را روم كرم میدی کی

[۱] ك: باغسز و باغچه سز و حولیسز [۲] ب: محمد پاشا

منزل چشمه باشی

بر واسع یرده اطراقی قیالی داغلر اولوب کونا کونا قیناق صولری و نیجه بیك باغلیری وار جمله بنفشه قلعه‌سی اعیانک باغ ارملیدر بنفشه قلعه‌سنک محافظه‌سنه مأمور یانیه‌لی بر [۱] پاشا و قشلان [۲] پاشا لر جمله خیمه و خرگاه و بار و بنکاهلرین قوروب اوتورلر و نیجه بیك عسا کر اسلام کریده کچمک ایچون دونمآ هاپون ایله قپودان قیلان پاشا کله دیو نوبت بکلیوب داغ و طاشلر اوزره عسا کر اسلام مکث ایدوب بر اوردوی بازار و بر جمعیت کثیر اولمشکم تعبیر اولتماز بونده پیر پاشانک سر اپرده‌سنده خدامان رفیقلمزله مکث ایدوب بر کیجه مهمان اولوب مذکور چشمه‌نک آب حیاتندن نوش ایدوب اول کیجه ذوق صفالر ایتدک بعده علی الصبح نیم ساعت مشرقه و نیم ساعت قبله‌یه اولو یول ایله کیدوب [۳]

درستایشات عبرت یعنی حکمت فله‌ه بنفشه صنع ید قدرت

بقول مورخین ابتدا بناسی فیلقوس یونانیان بطلمیوسا ندر بعده دست اشپانیه‌قرالنه کردی اندن بوندوقانی و ندیکی النده ایکن ابوالفتح و سلطان بایزید ولی بو قلعه اوزره برآ و بحرآ سفر ایدوب بو قلعه بنفشه و قلعه آناپولیة و قلعه ترمیسک فتیح میسر اولیوب جمله جزیره موره آل عثمان حکمنده اولوب ابوالفتحدن تا سلطان سلیمان خانه کانجه مذکور اوچ عدد قلاع متذهلر ... سنه دست کفارده قالب آخرکار سنه ... تاریخنده سلیمان خان وزرالرندن قپودان وزیر قاسم پاشا سردار معظم اولوب برآ و بحرآ دریا مثال عسکر ایله بو قلعه بنفشه محاصره ایدوب و ندیک الندن فتح ایدوب سلیمان خان تحریری اوزره حالا قپودان پاشا ایالتده موره سنجانحی حکمنده یووالقدر و یوز اللی اچمه پایه‌سیبه قضادر و ناحیه‌سی ... عدد معمور قرالردر کتخدا یری و یکیکچری سرداری و غیره خا کملری یوقدراما ایکی دزداری واردر بری اشغی حصار و بری یوقارو حصار دزداریدر و جمله ... عدد قلعه نفراتلری واردر محتسی و باجداری و شهر کتخداسی و بوربورلری [۴] واردر سلطان سلیمان خان زمانی باشقه قپودانی و ارایمش بش پاره فرقه ایله دریایی محافظه ایدرمش بعده رفع اولمش اما خفا که بو عصرده بو قلعیه بر دریا قپودانی

[۱] ک : پیر [۲] ک : قیلان [۳] ک : صحراده کیدوب [۴] ک : پورتوبورلری

شہر لردہ بغدادی آتمکی یسہلر خستہ اولورلر ہر بار اقربا وتعلقاتلری اولرندن یوک یوک قلمبوق آتمکی کتروب یلر و بر طرفہ اسباب کیرلر اما جملہ سی بیاض عبا و کبہ اولوب صیحا صیحا پوسکلیدر تللری [۱] ایجہ اپکلری [۲] بول ویکلری دار اثواب طرفہ کیوب جملہ مرد و زنانلری باشلرینہ بیاض صارق صارارلر اما عورتلری سیاہ صاحبیرین تارمار ایدوب اوزرینہ بیاض بر کسای صاریغن کیدکده بر ہفت [۳] مجموعہ مضحک عجیلوی اشکال غریبہ اولورکم کورنلر کولمکدن والہ وحیران اولور (اشکال صورتلری) جملہ قالمق تاتارلری چہرہ لی وقزان باشلی و دودہ دیشلی و ایری قولاقلی و ایری کوزلی ویسی یوزلی و صامصون سوزلی اولوب صدالری داغلر ایچندہ کوم کوم اوتوب برداغندہ بری و بر کوهده بری مابینلری ایکی فرسخ یر اولوب بر برلریلہ اعلا تکلم ایدرلر (در بیان- لسان کفرہ قوم چاقونہ بہ ولایت جزیرہ مورہ) (انا) بر . (دویا) ایکی . (تروی) اوج . (ترو) دورت . (پاندو) [۴] بش . (اکسو) آلتی . (آفتو) [۵] یدی . (اوجتو) [۶] سکز . (آنکو) [۷] طوقوز . (دوقا) اون . (آندی) آتمک . (قوتا) اللہ . (خرسو) اللہ . (ماریہ) مریم انا . (نارو) [۸] صو . (قالی) [۹] ادون . (اوری) باقماق . (دوغانی) بغدادی آتمکی . (چییا) اوج . (شومو) طعام . (فوقا) قرق . (ایشیلہ) [۱۰] کوز . (اوی) اشک . (مری) کدی . (شامری) [۱۱] بکونکی کون . (طانجالا) اولر . (طانبجہ) [۱۲] او . (اظانو) [۱۳] قالمق . (ماتمی) انا . (شامی) قر . (ایزہ می) اوغول . (قشی مینی) [۱۴] او طور (ای یو) صوق صو . (اومہ خو) [۱۵] یوقدر . (ازراچی) [۱۶] کیتمک . بوکہ بکیزر [۱۷] نیجہ کرہ یوز بیک کونہ لسانلری وار اما بر کون بر کیجہ آندہ مهمان اولوب آتلیمز و کندیمز داری و کچی آتی یمدن بیزار اولوب لہجہ مخصوصہ لرندن بو قدرجہ تحریر ایتدک اندن قالمقوب ویران اولمش (حقوقیہ [۱۸] قلعہ سی) بر قرمز ی قیا اوزرہ صاغ طرفزده قالبوب معمور حقوقیہ قرالرندن سنکستان ایچرہ عبور ایدوب

[۱] ک : بللری [۲] ک : انکلری [۳] ک : ہیئت [۴] ک : پندو [۵] ب : افتو [۶] ب ، س ، ک : اوجتو [۷] ب : آتکو [۸] ب : ناروو [۹] ک : قالو [۱۰] ب : ایشیلہ . ک : ایشیلہ [۱۱] ب : ساسر [۱۲] ب : طانجا [۱۳] ب : اظانو [۱۴] س : قشی مینی . ک : قشی مینی . ب : قشی مینی . ط : قشی مینی [۱۵] ب : اومہ خو [۱۶] ک ، ازراچی . ط : ازراچی [۱۷] س ، ک : بوکہ کورہ [۱۸] ک : حقوقیہ

نہب وغارت ایدر زمان سابقہ بو نہر کنارندہ بر شہر عظیم وار ایتمش حالا آثار بنالری
 ظاہر وباہر در آل امویون عصرندہ مغرب زمین پادشاہلرندن سلطان منصور بوجزیرہ
 مورہ فتح ایدوب بو شہری خراب ویباب و خانہلرن تراب ایتمش بو محلدن (بوینوز -
 آداسی [۱]) اون میلدن کورینور بر کوچک جزیرہ جکدر اما بر ای لطف لیمانی وارد
 وبو الوز صحراسی کنارندہ بنفشہ قلعہسی بورننہ وارنجہ یکرمی عدد ویرانجہ اولمش
 قلعلر وارد ہرری منظوریمز اولدی اما اسمالری و خراب آباد اوصافلرین تحریر اتسک
 تطویل کلام اولور والحاصل بو روی ارضہ مورہ جزیرہسی آدم در یاسی و قلعلر وادیسی
 ایتمش بو صحرای الوز کون کچوب بنفشہ قلعہسی یولنہ کیروب ینہ مشرق طرفنہ کیدوب
 (قلعہ خراب آریا) بر یالچین قیا اوزرہ صولزردہ قالبوب . . . ساعت [۲] دخی مشرق
 طرفنہ کیدوب

ناحیہ عظیم و قلعہ قدیم چاقونہ [۳]

لسان ناسدہ چاقونہ دیرلر لسان حر و مدہ . . . [۴] دمکدر بنفشہ قاضیلغندہ بر ناحیہ -
 کبرادر لکن صارب سنکستان و چنککستان داغلر اولغلہ کسہ وارامن اون بیک قدر
 رعایالری وار جمہ ملت مسیحیدن کچوب کتاب انجیل اوقیوب روم کفرہسی
 کچورلر اما مذہبلی باشقہ واصطلاحات لسان لهجہ مخصوصہ لری باشقہ در کہ آدم
 کلماتلرینی فہم ایدہ مز ترجمانہ محتاجدر . مورہ جزیرہسی دورت بلوک قوم اولدوغی بلادہ
 تحریر اولمشدی اشته بر اولککہ قومی دخی بونلردر داغلرندہ بوغدای واریا وغیری
 مشمرات فاکہات نبات حاصل اولماز الاداری و قلمبوق اولوب جمہ قلمبوق بر آلای کافر بدخوی
 بدکار بی کارلردر اما آب و ہواسی خوب جاودان وانہارلری جاری وریان اولدوغندن
 غایت سمین و حسیم دابہ الارض کبی دیو صفت زور آور دلاور وتوانا کافرلری اولوب
 اکثریا بنفشہ شہرینہ و اناپولہ [۵] شہرینہ عورت و اوغلانلری ایلہ بوشہرہ کلوب حاملق
 ایدرلر حتی بعضی حاملہ قریلری آرقالزندہ ایکیوز وقیہ یوک کتورر بعضیلرینک قوجاغندہ
 ایکی اولادی وار ایکن ینہ ایکیوز اللی وقیہ یوک کتورر عورتلری و آردر اما فتا وتوانا
 ارلری اوچر و دردر یوز وقیہ یوک قالدیرلر غایت کوجلو کفرہ لری اولور اما بونلر

[۱] ک : بسور اٹہسی [۲] ک : ۳ ساعت [۳] ب : چاقونہ [۴] ک : رومدہ . ب :

خرومدہ [۵] ب ، ک : اناپولہ

طرفدن ظفر ممکن دکلدر اما حواله اولان قیالر قلعہ ایچنده آدم کزدردن آنکیچون
 قلعہ ایچنده برار و بر اوغلان و بر عورت و بر خانہ یوقدر جمله نفراتلری اهل
 ایالریله [۱] قلعہ قہلری ایچنده اولان قات قات قہلرده سا کنلردر هر بر بلوک اغلری
 بر قلعہ ایچنده نفرلریله سا کن اولورلر انجاق قلعہ اورتاسنده کی [۲] میدانده بر کارگیر
 قہلی و کرہمت اورتولی ... جامعی وار آلتی صافی صو صارنجیدر بو جامع ایچره دخی
 مجرد کولکلی غازیلری سا کن اولورلر اما بو قلعہده غرایب و عجایب بال یمز طوپلری
 وار بونده چارشوی و بازار و غیرى عمارت و باغ و بجنجه یوقدر نفراتلری قپودن طشره
 یالکز چیقماغه قادر دکلدر صویه کتسهلر قرق الی غازیلر پر سلاح اولوب صووباغ
 و بوستانلرینه کیدوب کلیرلر کاهجه مانیه کافریله جنک دخی ایدرلر شرفه ناظر بر متین
 دمر کوچک قپوسی اولوب اوستنده اولان قلعده دزدار سا کن اولوراما آب وهواسی غایت
 لطیفدر و بو قلعهنک قبله طرفنده بر طوپ منزلی بعید بر اینی لطیف لیمانی وار یوز پاره
 کمی آلیر پاشا لیمانی دیرلر مانیه ولایتی بورنی دورت میل قریبدر بو قلعهدن مانیه نیک
 (کللی [۳] قلعہ سی) بر یالچین قیا اوزره عجیب متین قلعهدر بو دخی محلنده توصیف
 اولنور بو محله آدملریز مانیه کفارلریله سوبلشوب آوازلی استماع اولنور تا بو مرتبه
 یقیندر کم شب و روز مانیه کفارلری باص اووا [۴] غازیلریله جنک و جدال و حرب
 و قتال ایدرلر اما بو باص اووا قلعہسنه کلور کن کینکاهده اسیر آتدی کمز دورت نفر
 کفره ایچون ایکی بیک غروش مانیه لی وروب آدیلر غازیلر حقیره ایکیوز غروش حصه
 و یروب غلاملریمده قرقرغروش پای وردیلر حق برکات ویره اندن بوقلعہ ارنلری حقیره الی
 عددغازی پر سلاح جنک آورقولاغوزلر وروب بوقلعهدن مشرق طرفنه داغلو واورمانلری کچوب
 درت ساعتده صحرای الوز [۵] ایچره درت ساعت دخی معمور چفتلکلری وقرالری کچوب
 قریه اصقالا [۶] رعایاسی جمله کفره و زعامتدر اندن بو صحرای الوز ایچره نجه قرالر
 کچوب و نهر ... آتلا ایله کوجیله عبور آتدک بو نهر عین زلال تا طرف شمالده
 طره بولیجسه شهری داغلرندن کلوب مزستره صحراسی ایچره کچوب بو الوز صحراسی
 نهاینده آق دیکزه قاریشور اما نهر عظیمدر کاه آتلا وکاه کیلر ایله عبور اولنور لکن
 صغایی [۷] محلنده بونهردن ایچری مانیه فرقه لری کروب اطراف صحراده اولان کویلری

[۱] ک: اهل وعیالریله [۲] ک: قلعہ ایچنده اولان [۳] کافک اوزرینه ضمه قونولشد (م)

[۴] ک: باص اووا [۵] ک: آلوز [۶] ک: اصقاله [۷] ک: طغیانی

و باغچه‌لری و مشبك بوستانلری چوقدر بو قلعهدده اصلا خان و دکان و حمام و مدرسه و مکتب و غیره عمارتدن اثر یوقدر انجاق سلطان محمد خانک بر کوچوک جامعی وقلعه قیوسی اوزره بر مسجدی واردر بو قلعه بر جزیره یرده اولماق ایله اصلا برشی بولماز جمله مزسترهیه محتاجلردر اما خلقی غایت شهبازلردر هر بار مانیه کفاریله صواش پرخاش ایدوب محبوب و محبوبه مانیه قزلری و غلاملری کتروب هر کون جنک و جدالدن خالی دکلردر و بو قلعهدن طشره مانیه کفاری خوفندن اصلا اولر یوقدر انجاق کوچوک قله کبی چفتکلکری چوقدر زیرا غایت محصولدار صحراسی واردر بو قلعهدن اشغنی نهر ارنا [۱] مانیه داغلرندن کلوب بو محله قریب آق دکنزه قریشیر بو قلعه دخی تماشای ایدوب اون عدد یهادر قولاغزلر آلوب قبله طرفته ... ساعت سهل طاشلق ماعدا آسان یوللرایله ویران و مخاطره یرلر ایله کیدرکن حکمت خدا یول اوزره برمفرت یلان چقوب برمشه- یستان اورمانه سکر دوب قاچارکن همان رفیقلریمز باردونیه غازیلری یلانی قووب های شونده و های بونده درکن چالیرک آردنده بر کینکاه یرده بش عدد توفسکلی مانیه کافرلری حاضر باش چیقنجه همان بزم غازیلر ایله یقه یقیه و بوغاز بوغازه اولنجه همان غلاملرم دخی آتلرندن سلاحلریله پیاده اولوب کفارلری اورتیه آلوب حمد خدا برین قتل ایدوب دوردن اسیر بند زنجیر ایدوب غنیمت شادمان کیدوب

در اوصافات دار امانیه یعنی قلعه پاص اوواء خاقانیه

سته ... تاریخنده بایزید ولی عصرنده بدست ... پاشا بنا ایله دیکه چون (قلعه خاقانیه امانیه) دیودفترخانه پادشاهیده مسطوردر حالا مزستره سنجانغی وویووالغی وباردونیه [۲] قضاسی نیابتیدر آنجاق دزداری ویوزعدد مردم حصاری واردر غیره جا کملری یوقدر قلعه‌سی لب دریادن ... میل بعید مانیه داغلی ایچنده بر صارپ طاشلی یالچین قیا اوزره حواله‌لی شکل مریدن طولانی و قبله‌دن غربه صراخی شکلنده برشدادی بنای متیندر دائراً مدار جرمی بیک الی آدمدرکم جانب اربعه‌سی چاه غیا مثال اولماق ایله اصلا بر طرفنده خندق یوقدر و جمله کردا کرد یالین قات دیواردر اما بش ارشن. انلی کار کیربنادیواردر و دائراً مدار جمله اون ایکی عدد متین ابراجلردر و شمال جانبی اون مناره قدی درک اسفل وار اوچوروم اولماق ایله اول طرفک قلعه دیواری یوقدر الحاصل بو قلعیه بر

[۱] س، ک : آرنا [۲] ک : ناردونیه

بو شهرده يلدە بر کره قرق بيک آدم جمع اولوب بازار عظيم اولورکم وصفنده لسان
قاصردر بعده بو شهردن بر ساعت شمال طرفنه باغلا ايچره کيدوب

ستایش قنعه آيانقو

ابوالفتح غازي منهدم آتمشدر زمان قدیمده بر عجيب و غريب شهر عظيم ايش مزستره
حراسنده جريان ایدن نهر عظيم ايری کنارنده اولوب جمله دروديوارلری یرده بطر
اندن ۴ ساعتده جانب قبله یه ینه مانیه داغلی اتکنده کیدوب (منزل منسطر زریچسه [۱])
بر غریب مهمان خانه مسیحیه درکم یوز مقداری پاپاسلری و مغ پچه محبوب غلاملری وار
آینده ورونده لره خدمت ایدوب بای و کدای پیر و مغانلره [۲] نعمتلری مبدولدر اندن
قالقوب الی عدد پر سلاح شهباز یکنتر ایله ۴ ساعت [۳] مانیه داغلی اتکلرنجه خوف
و مخاطره لرلی عبور ایدوب قریه غوره نوز [۴] آندن قریه قورچون [۵] آندن
قریه یرپچه [۶] اندن قریه زلینا بوقرالری قبله طرفنه کیده رك العیاذبالله طاشلق یرلدر درکم
آتلریمز بصاجاق یر بولامازلردی غایت بصویرلری مخوف دره لری کچوب دوردنچی ساعتده

اوصاف حدود خاك مانیه یعنی داراسلام قلعه پاردونیه [۷]

سنه ... تاریخنده بودخی ابوالفتح غازي فتحیدر اما امان ایله ورمشدر مزستره
سنجانی و یووالغیدر و یوزاللی اجه قضاقدردر ناحیه لری .. عدد قراجقدر لکن کتخدا
و سرداری وغیری حاکم لری یوقدر اما دزداری و یوز اون دورت عدد نفراتی وارد
قلعه سی مانیه داغی اتکنده بر حواله لی یالچین بیاض قیا اوزره شکل مربع بر شدادی
ینا بر قلعه رعنادر قبله و شمال جانبی نیما دره سی مثال اولماق ایله اول جانلرنده قلعه
دیوارلری یوقدر آدم اشنی باقسه زهره سی چاک اولور انجاق غرب طرفنده بر کوچوک قپوسی
وار آت کوچیله کیرر بو قپو طرفلری حواله لی اولماق ایله غایت متین و قوی قله عظیم لری
واردر بو قلعه ده جمله ... عدد کوچوک اولری وار بری بری اوزره اولوب جمله حولیسز
داراجق دارلدر صواقلری همچنان ضیق و تنکدر اشکلر یوکیله کوچیله کچرلر و جمله
اولری کره متلی و جانب قبله یه ناظر بیوتلدر طشره داغلرنده آب حیات صولری و باغلی

[۱] ب ، س : زریچسه [۲] ک : بای و کدا و پیر و جوان و مغانلره [۳] ک : ۳ ساعت
[۴] ک : غورانور [۵] ب : قورچون [۶] س : یرپچه [۷] ب ، س ، ک ، ط : بزدونیه

زکریا افندی بنا ایتدی وجمله خاندانلرندن پاشا سرایی واقوبک سرایی [۱] واغا سرایی ... سرایی و محکمہ سرایی معمور خاندانلردر و جمله یوز سکسن عدد دکانلری وار اما طبعخانہسی واپکجیلر [۲] چارشوسی مزیندر وقلعہ آردندہ کی درہدن جریان ایدن نہر... بو واروشک اوکندن جریان ایدوب نہر خارچندہ بر کوز جسر مصنع آلتندن عبور ایدوب آیہ نیقو صحراسی ایچندن جریان ایدن نہر عظیم ایریہ [۳] مخلوط اولوب اندن آلوز صحراسی قربندہ باردونیہ وپاص اووا قلعہ لری قربندہ آق د کیزہ منصب اولور و شہر ایچرہ جمله یتش عدد صو دکرمانلری واردر و جمله اوچ بیک عدد باغ و باغچہ و کل کلستانی و لیون و طورنجی و انجیری و انکوری غایت چوقدر جمیع باغلری قلعہ نیک غرب طرفندہ اولان داغلر سراپا باغلر و صحرائی جمله آب روان صولی باغچہ لردر کم ہر بری کل کلستان و سنبل و ریحانستان و روضہ رضوان مثالی باغ جنانلردر اما ایام تموزدہ ہواسی سہل ثقیدر لکن قشی غایت لطیفدر اما صولری غایت لذیذ و لطیف اولوب نیچہ بیک عدد عیونلری فراوان و ہر مشبک بوستانلر ایچرہ جریان ایدن عیون خرش کوارلردر و محبوبی و محبوبہسی غایت مشہوردر کم اگر غلمانی و اگر بتانی مرالی و غزالی کوزلی و شیرین سوزلی و منور یوزلی پری پیکر و ملک منظر محبوب و محبوبہ لری اولور ممدوحانندن ایپکی و ابریشمی و پرنقوب [۴] نام بویا کوکی و سیاہ ا کشی توتی و سیاہ انجیری ممدو حدر جمیع خلقی اورومشادر زیرا شب و روز اختلاط و بیع و شراری روم کفرہ لریلہ اولوب فصیح روم لسانی تکلم ایدر مسلمانلری واردر (در فصل مربعات لسان روم)

فلاہستہ [۵] ماتیموقلاہستہ [۶]	ناقتہ مکورث ناریشہ [۷]
تو [۸] دلبر اکموکنا عیسی	بیرہ تکنز [۹] ماورہ قوراقا
کہدہ قتراسو [۱۰] ماورہ کتاوغاسو	ملانا کتہ پولیاسو
ماورہ آنکسی بنوار [۱۱]	اسعدریہ [۱۲] الانقاہ دماما تقیمو [۱۳]

[۱] [ب] س: واقوبک سرایی . ک : ویاقونک سرایی [۲] ک : وایپکجیلر [۳] ک : اریہ [۴] ب ، س: پرنقوب [۵] ک : فلاہستہ [۶] ک : فلاہستہ [۷] ط : ناریشہ [۸] ب : قر [۹] ک : تکنز [۱۰] ک : آسو [۱۱] ک : بنو [۱۲] ک : استغریہ . س: استغریہ [۱۳] ط : ماتیمو عرض معذرت — مؤلفک شورادہ کی (مربعات) گلہسی اکلا دیورکہ شورادہ کی روجہ عبارہ لہر بر نوع شرقی ویا تور کیدر ؛ دیک کہ ہر حالہ روجہ وزنی اوزرہ یازیش بر نظمدر فقط بش نسخہ نیک بشندہ دہ تمامہ نثر کی یازلمدی ؛ عبدعاجز ایسہ روجہ نیک نہد بلی ، نہ یازیشنی پیلم ؛ اونکچون روجہ بی ای بیایدیکنہ حسن ظن ایتدیکم بردانہ شو بارچہ بی عرض ایتدم فقط مع التاسف او ذات محترمہ حل ایدہمدی ؛ او حل ایدہمینجہ آرتق باشقلہ لری نہ کوسترمکہ لزوم کورہدم ؛ بونکہ برابر نثر کی یازہ بہدہ کوکلم راضی اولدی ؛ بناء علیہ بوکا تخمیناً بر شکل ویردم واولہجہ یازدم . اگر آرزق اصابت ایدہ بیادہسہ نہ اعلا ایدہمدہسہ بابامک آدی خضر ؛ المدن کلن بودر (م)

ماعداء نجهلری [۱] کوچک قپولر دخی واردر اما بومذکورلر شاه راه باب کیرلردر بوقلعه ایچره جمله معمور و آبادان کار کیر بنای کافر ی بیک یوز عدد قات اندر قات بری بری اوزره بنا اولنش حویلسز جهان نما اولردر اما آلتی یوز قدر خانه لری بوسنه غضب باریله احراق اولوب حالا نجه خانه لرن عماراتمدد لرلر و جمیع اولری بری بری اوزره اولوب جمله جانب شرقه و طرف شمالده آیه نیقو صحراسنه ناظر بیوت عالیلردر و بوقلعه ده (در عدد جوامعهای مسلمان) جمله یدی عدد محرابدر اولوا فتحیه جامعی سلطان محمد خانکدر و چارشو جامعی و رال [۲] جامعی ماعداء مساجد های مؤمناندر و بر عدد مدرسه سوخته لردر و ایکی عدد مکتب جکر گوشه نجیب رشیدلردر و بر عدد خانقاه پیر طریق مجذوباندر و بر عدد حمام راحت مفرح لردر و ایکی یوز عدد دکا کین اهل سنایعلردر و بر عدد خان ارباب تجار لردر و جمله بر عدد خان کاربان سرای مسافر لردر و یدی عدد کنیسه و منظر کفره مهملاتدر جلدن آیانیقودری مصنعدر (در عبرت های غریبات) بوقلعه ایچره یهودی و روم محلاتلری ایچره وغیری یرلرده یکر می طقوز عدد دیرده باد کیر نامنده عظیم مغارالر و کهنف تئاتلر [۳] وارکم هر بری بیکر آدم آلر ماه تموزده جمله شهرک اجبابی و خرابات ارنلری بومغارالرده استراحت ایدوب طرب و عیش و عشرت ایدرلر اما بوزغالزده ایام باحورده آدم لر کور کسز او طور امازلر و جمله شهر خلقاری صولرن و باد لرن و خوش آبلرن بوسرداب مغارالرده صوودر لر ماه تموزده صووقدن دورلماز بر غریب تماشا گاه مغاره لردر و بوقلعه دن طشره قوردچلبی جامعی هنوز بنا اولنور برشیرین جامع اولور و بوقلعه دن یوقوش اشغی جانب قبله یه ایکی بیک آدم کیدوب (ستایش و اروش مسه خور) بر دوز فزاده بشیوز عدد تحتانی و فوقانی سراپا کره مت اورتولی باغ و باغچلی واسع اولردر و جمله اون عدد مسلمان محلاتلریدر و جمله بش جماعت یهودیلریدر و جمله اون بر محله روم کفره لریدر و جمله آلتی عدد محرابدر بری غایت مکلف جامعدر و جمله دورت عدد مساجدلردر و جمله بر عدد مدرسه سوخته لردر و جمله ایکی عدد مکتب صیان المجد خواندر و جمله ایکی عدد تکیه درویشاندر و جمله ایکی عدد مصلازی نمازگاهی واردر بری قلعه نك شمالنده در بری جنوبنده در و جمله بر عدد سهل کسیفجه حماجکی وار و جمله دورت عدد خان تجارانی وار و جمله بر عدد کاربان سرای مسافرینی وار که هنوز مستتره قاضیسی

[۱] ك : نجه کزلی [۲] ك : زال [۳] س، ك : یتیمانلر

ناظر در و طشرہ قاتندہ کی قوغربہ مفتوحدر اما قرانلق بر مظلم یردہ در وبو قپو اوکنده (مقام فاتح محمد خان) وار قلعه فتح آندکده درون دلدن سجدہ شکر آندکده بریاچن سنک خارا قیادہ آئی سجدیہ کلدیکی یردہ حالا بر مجلا جعو [۱] قیاجقدر باران رحمت جمع اولدقدہ مصروع و محوم اولان آدمیر اول مطر رحمتدن نوش ایدوب بامرالله تعالی شفا بلورلر وبو مذکور اوچ قات ایچ قلعه لک تانارن قلہسی ایچندہ قلعه دزداری خانہسی وجہ خانہسی وغلال انبارلری ووصارنجی [۲] وار غیرشی یوقدر الحاصل بومذکور اولان اوچ قات حصار ایچرہ جملہ سکس عدد کرہ متلہ مستور حہان نماخانہ بالالدر بواچ حصارده سلطان محمد خان جامی طرز قدیم منارہسز معبدکاہدر بواچ قلعه لرجملہ دائراً مدار جرمی بدنلر اوزرہ کامل سکیز یوز آدمدر بوقلعدن آدم اشغی بقسہ خدا حقیچون زہرہسی چاک اولور تابو مرتبہ افلاکہ سرچکمش قدکشان قلعه درکم ذروہ اعلاسنہ نظر ایدہنک چشمی نرکس مردملری [۳] خیرہنور (مقام شیخ حضرت آق شمس الدین) بوقلعه قیوسندن طشرہ عبادت آندوکی قیا اوزرہ عزیزک کوزی یا شی سنک خارای دلاک آدیکی [۴] ومبارک دزلری یری طاشہ تأثیر ایدوب یر ایلہ مشدہر انکچون مزسترہ قلعه سنی آق شمس الدینک کوزی یا شی آلدی دیرلرحمہ اللہ علیہ بومقامدن اشغی (ستایش عمارت اشغی حصار استوار) مذکور ایچ قلعه لک شرقیسی و شمالیسی ویلدر روزکاری وغریبسی طرفلرن احاطہ آتمش برقلعه عظیمدر اما قبلہ وجنوب طرفلری نعوذباللہ چاہ غیاودرک اسفل مثالی اوچوروم یوز قولاج قیالر اولمغیلہ اولطرفلرنده قلعه دیوارلری و ابراجلری یوقدر ولازمده دکلدر بوقلہ [۵] شکل نخمس اولوب دائراً مدار جرمی کامل طقوز بیک یکریمی آدمدر [۶] وبر طرفندہ اصلا خندق یوقدر جملہ یاچن سنک حارا قیالر اوزرہ بنا اولمشدرکم جملہ سکیز عدد قپولری وار بری کوچک نمازکاہ قپوسیدرکم جانب غربہ ناظردر وبری چارسو قپوسیدرکم بودخی طرف غربہ مکشوقدر وبری راک [۷] قپوسیدرکم سمت شرقہ ناظردر وبری قورت [۸] اغا جامی قپوسیدرکم شمال طرفہ مفتوحدر وبری دخی اشغی چارشوقپوسی جانب قبلہ یہ ناظردر اما شہر ایچرہ بونلردن

[۱] ک: چقور. ب: جقر [۲] س، ک: صارنجلری [۳] ک: چشم نرکس دیدہ لری. س:

چشم نرکس مردملری [۴] مناسی (ایتش) اولمیدر (م) [۵] ک: بوقلہ [۶] س، ک: طقوز بیک کرہ آیددر [۷] س: رال ک نسخہ سندہ بوکلہ نک یری آچیق بیراقلمشدر [۸]

[۸] ب: قورد

درفتوحات ولایت مسه خور [۱] یعنی اوصاف قلعه مزستره

بعضیازر مزستره یازار لر اما دفتر خاقانیده ولایت مسه خور یازیلر القاب امراده
 لواء مزستره یازیلر ابتدا بانسی بقول مورخان یونان حضرت سلیماندراندن ملک رجیم ابن
 سلیمان نیدر بعده ملک فیلقوس یونانیان اتنه شهرن بنا ایدوب بومزستره شهرینک آب
 وهواسندن حظا ایدوب دخی زیاده عمارتدی بدست مسه خوروزیر مباشرتیه عماراوماعن
 روم تواریخلرنده اشغی شهر مزستره یه مسه خور دیر لر لسان فرنگده ... دیر لر لسان لاتینده
 مستر دیر لر بوشهر قدیم وقلعه عظیم سنه ... تاریخنده بالذات ابوالفتح سلطان محمد خان
 فتحیدر ونه دیک فرنگی قرالی تختی ایدی حالا مزستره سنجاق بکی تختیدر قانون اوزره
 پاشاسنک خاصی ۲۱۹۰۰۰ اچه دروزعامتی ۱۱ عدددر ویماری ۹۱ عدددر الای بکی
 وچری باشوسی اولوب حین سفرده قانون اوزره جبهولرلیه جمله اوچ بیک عسکراولوب
 ایالت وزیر ی اولان قبودان پاشا ایله سنجاق بکیسی اوچ پاره قدرغه ایله دریاده سفر
 اشر لر میرلواسنه بوسنجاقدن بوجه عدالت اوطوز کیسه مال حاصل اولور حاکم شرعی
 اوچیوز اچه پایه سیله شریف قصادر ناحیه سی ... عدد قرادر قاضیه سنوی سکنز کیسه
 حاصل اولور وشیشخ الاسلامی حمدی افندی حضرتلریدر کم تکمیل فنون ایتش برخلوق
 وصاحب طبع وکثیر المروءه عالی جناب چلسیدر ونقیب الاشرافی واشغی شهر نابی وسپاه
 کتخدایری ویکیحجری سرداری واعیان کباری وقلعه دزداری ویکرمی دورت عدد
 مردم حصار ی ومحتسب اغاسی وکومروک امینی وخراج امینی وباجداری ومعمار اغاسی
 وشهر کتخداسی و . روم کفره لری اوزره بوربوروی [۲] ویهودیلره جماعت باشیمی
 وفرنگلره قونصولوزلری واردر زیرا مضبوط شهردر (درفصل کردا کردا اشکال قلعه
 مزستره) بوعد کمتر حقیرک منظوری اولدوغی اوزره بوقلعه بالا مانیه داغلی دامنده
 شهباز داغنه متصل بر سوری یالچن بیاض قیا اوزره اوچ آسمانه سرچکمش شدادی بر
 حصن حصین وسدمتین وبرکارقدیم شکل باده می بر ایچ قلعه سی وار اشغی قلعه لریله جمله
 اوچ قات دوله حصار استوار رعنا ایچ قلعه در وجه اوچ عدد قپولری واردر بر قپوسی
 سمت شرفه آچیلیر بوتای ایچ قلعه ایچندن [۳] نازن حصار قپوسیدر واورته قپوقله جانبیه
 [۱] میک کسریله حرکه نشدر [۲] ک : پورتوپوری [۳] ک : کویا ایچ قلعه ایچنده .

س ، ک : بوتای ایچ قلعه ایچنده

رعایادن بو قلعہ ایجرہ بش نفر آدم بککر [۱] اشغنی واروشی حفظ ایدرلر اکر مانیہ کافرلرندن بر حرکت اولورسه بو قلعہ ده اولان وغلہ جیلر آتشلر یقوب نیجہ توفنکلر آتوب اطرافہ خبر ایدرلر فی الحال جوانب اربعہ قرا لردن نیجہ بیگ توفنک انداز آدملر جمع اولوب لوتقانیگ قصبہ سن محافظہ ایدرلر (در بیان اشکال واروش لوتقانیگ) بر درہ لی و دپہ لی و مقسی قیالرا ایجرہ انشلی و یقوشلی جہنم درجہ لری مثال اوچوروم یرلردہ جملہ بش یوز عدد مقداری بری بری اوزرہ قات اندرقات کار کیر بنالی وسراپا کرہ متلی حولیسی [۲] داراجق دارلردر اما اغاجلری چوق اولوب اورمانلردر [۳] جملہ سی بش محلہ معمورلردر و جملہ بر عدد جامعدر و جملہ یدی عدد دکاندر غیري عمارستاندن نشان یوقدر لکن ہراولردہ صولری و دکرمانلری غایت چوقدر و جملہ اون بر عدد کینسہ لری واردر زیرا خلقنک اکثری کفرہ لردر مسلماننر آندہ آنلردن دونمہ اخریانلردر [۴] بور نصہ [۵] بنی آدم ہر بار چیقوب انمکہ عاجزلردر زیرا غایت صعب یرلردر اما آب و ہواسی غایت لطیف اولدوغندن محبوبہ روم قزلری و کراتسہ لری [۶] اولوب جملہ ایپک بسلرلر اما جملہ مسلمانی و کفرہ لری طاعوندن طاغلرہ فرار ایدوب انجاق و ویواداسی مزسترہ سنجاغی بکی طرفندن حاکمدر یوز قدر آدملریلہ نہرہدہ او قالمش ماعداسی فرار ایتشلر و مزسترہ قاضیسی نیابتیدر بو قصبہ کچوب ینہ قبلہ جانبہ مانیہ داغلری اتکنجہ اول مخوف و مخاطرہ یرلری کچوب قریہ ایاواش و قریہ قوکتسہ و قریہ آغوریان [۷] و قریہ الوروزی [۸] بو قرا ل جملہ مانیہ نک شہاز داغلری اتکنندہ جملہ اوچ دورت یوز اولی [۹] معمور اوروم کویلری باغلی باغچہ لی اولوب جملہ مسسترہ سنجاغی ناحیہ سیدر اندن ۴ ساعتہ جانب ... کیدوب

- [۱] س ، ک : بش نفر آدم قالوب وغلہ بکایوب [(وغلہ) کلہ سی واوک کسری ، غین معجبہ نک سکونیلہ حرکہ لئمشدر (م)] ب : بش نفر آدم قالوب وغلر [اکر دوغری ایسہ (وغلہ مک) مصدرندن . ضارعہ بکزبور (م)] [۲] ب ، س ، ک : حولیسز [۳] ک : اورمانلقدر [۴] ک : مسلمان اولنلردہ انلردن دونمہ اخریانلردر . س : مسلمانلریدہ آنلردن دونمہ اخریانلردر [(آخریان) کلہ سی ہمزہ نک مدی ، خاہ معجبہ نک کسری ، راہ ہملہ نک سکونیلہ حرکہ لئمشدر (م)] [۵] ک : بوربطیہ [متندہ کی کلہ نک دوغروسی (بوربطیہ) اولمیدر کہ اسکی امللاوزرہ یازلشددر (م)] [۶] ک : کراتسہ نام عورتلری . س : کراتسا نام عورتلری [۷] ب : آغوریان [۸] ک : آلوروزی [۹] ک : جملہ اوچر دوردر یوز اولی

قلعه‌سی غایت‌متین اوچ قات قلعه ایتمش انجاق ایچ قلعه معلومدر [۱] ایچنده روم کفره‌لری ساکن اولورلر قلعه تعمیر اولسه شهر دخی زیاده عمار اولور یوز اللی ایچه پایه‌سیله قصادر ناحیه‌سی ... عدد قراردر غیرى حاکملى واعیانی یوقدر الابر عرب قاضی [۲] واردر اما جمله قضا سنک عمارستانی اوچ یوز عددویران شکللی و کره‌متلی خانه واسعلردر اهالیسی مانیه کفارلری خوفندن شب وروز خوف اوزره او طوروب نیجه کسه‌لر کیچه ایله اشخی اووالره کیدوب یوکلرده [۳] یطرلر جمله بر عدد سلطان یازید ولی جامعی وار کینسه دن بوزمادر وجاه بر مدرسه وجاه برتکیه‌سی وار وجاه بر مکتبی وجاه بر خانی وجاه سکیز عدد دکانی وجاه بر کوچوک حمای وار غیرى عمارتلی یوقدر جمله ایکیوز عدد آب حیات صو قیولری واردر کم صویه محتاجلردر بانغی وبنجه‌لری یوقدر مانیه اتکنده اولماق ایله غایت مرتفع یراولدوغندن شتاسی شدید اولوب باغلی یوقدر دخی شهری خرابه یوز طوتمشدر ... * (زیارتگاه لونداز) قره‌باش محمدافندی قدس سره ... بعده بولونداردن [۴] قبله طرفه مانیه اتکیله ... ۲ ساعتده [۵] طاشقلی صارب اوچوروم یوللر ایله کیدوب

اوصاف قلعه لوندانیک

بانسی روم کفره‌لردن لوندانیک نام بر ضالک [۶] بناسی اولماغیله لوندانیک دیرلر لسان رومده لوندانیک ... دیمکدر لسان فرنگده لونقه اوزون اولان شیئه دیرلر بعده بو قلعه سنه ... تاریخنده اندولوس وافر یقه پادشاهی اولان سلطان منصور ابتداجزیره کریدی فتح ایدوب بعده بو موره جزیره سن فتح آتدکده بوقلعه لوندانیککی فتح ایدوب جابجا قلعه سن رخنه‌دار ایتمش انجاق بر قیا باشنده بر قله علامت قالمش بعده سنه ... تاریخنده بالذات ابو الفتح سلطان محمدخان مسستره قلعه سن فتح آتدکده بو شهرک کفره‌لری مزبور قله‌نک مفتاحلرن ابو الفتحه تسلیم ایدرلر اما حالا قله ده بر آدم ساکن دکلدر اما بوقله مانیه ولایتک شهباز داغلی اتکنده اولوب یوزی مشرقه ناظردر اما اشخی شهر خلقی قلعه‌نک بعضی رخنه‌دارلرن کئندو ماللریله تعمیر ایدوب مانیه کافرلری خوفندن بعضی محللره کروپ تحصن ایدرلر اما اولری وغیری عمار لرلی یوقدر انجاق هر کیچه

[۱] : معموردردر [۲] ک: ناخی [۳] ک: کویلرده. ب: کویلرده. [۴] ب: لوندازدن [۵]

ک: ۳ ساعتده [۶] ک: نام بران بدزبانک

ناس اولوب امامت ایدر لر بو جامعک برتحفه کوچک منارہ سی وارکم بو طرز منارہ بردیار جامعندہ یوقدر وسطوحی سراپا کرہمت اورتولی برجامع مزیندر [۱] (درکشف اشغی واروش معمور) اشغی مذکور قلعہ یہ حوالہ اولان قیا ایلہ قلعہ ارہ سی ملامل برواروش معموردرکم جملہ سکیز یوز عدد کار کیر بنالی بربری اوزرہ قات اندرقات قبلہ ناظرخانہ لردرکم جملہ قیالراوزرہ بنا اولمشدر اماصولری آز اولدوغندن ہراولردہ صوصارنجلری مقرردر خانی وحمایٰ حالا ویراندر جملہ دورت عدد محرابدر ایچ قلعہ دہ بایزیدخان مسجدی طشرہ قلعہ دہ بایزیدخان جامعی حوالہ قبلہ سندہ [۲] ... مسجدی محکمہ قربندہ کار کیر منارہ لی و سراپا کرہمت اورتولی ... جامعی وار جملہ بر مدرسہ سوختکان و جملہ بر عدد مکتب صیان و جملہ بر عدد تکیہ درویشان ذیشان و جملہ بکرمی عدد دکاندر ارہ سندہ و شہر باغلرندہ جابجا سرودرختلری وار و مذکور ویران حمام دبنده جملہ بر عدد آب حیات چشمہ سارجانقراسی وار و نمازگاہ عبرتماسی شہرک اشغی قبلہ جانبندہ سرودرختلری ایچرہ برمصلائی واجب السیردرکم تعریف و توصیفہ محتاجدر ... و بوشہرذن اشغی ینہ التی کوز قنطرہ مضنی نہر ... اوزرہ عبور ایدوب یوز مقداری معمور باغ ارملر کچوب قبلہ طرفہ ۴ ساعت کیدوب (قریہ جعفر اغا) معمور مسلمان و روم کویدر اندن صحرا ایچرہ معمور قرالر و آبادان چفتاکلری سیر ایدہرک کچوب

دراوصاف خاکپاک هوادار یعنی بنای روم قلعہ لوندار

ابتدا بانسی روم قرالرنندن لوندار کہ [۳] نام بر قرال ضال بنام انشا ایدوب بعدہ بوندوقانی وندیکی الینہ کردی بعدہ سنہ ۸۶۹ تاریخندہ ابوالفتح غازی مستترہ قلعہ سین فتح ایتدکدہ بودخی ورہ ایلہ وروب فتح اولمشدر بعدہ ینہ کفار بدتبار نابکار استیلا ایدوب سنہ ... دہ [۴] سلطان بایزید ولی متون و قرونی فتح ایدوب بونی دخی بایزید خان فتح ایدوب قلعہ سن منہدم ایدوب جابجا یرلری رایکاندر اما شمدیکی حالہ عمار اولسہ عجب لازملی قلعہ یریدر زیرا ا کسہ سی جملہ مانیہ کافری داغلری اولوب بو قلعہ زمینی مانیہ بورغازی [۵] اغرنندہ بر یالچین قیا اوزرہ شاہین یووالی بر قلعہ زیبا یریدر حالا شہری مورہ پاشاسی ویوادالغی اولوب قلعہ قیالری التندہ سہل معمور جہدر

[۱] س، ک: غریبدر [۲] ب، س، ک: محله سندہ [۳] ک لوندار کی: [۴] ک: ۹۲۶ دہ [۵]

ب س، ک، ط: بوغازی

وحامی یوقدر و محبوب و محبوبه سی آقدر و مدوحاتندن توتونی چوقدر و دخاننک رایحه سی عجایبدر بو قصبه دن قالتقوب مشرق طرفنه ۴ ساعت کیدوب

صحرای لاقوز [۱]

جانب اربعه سی کود سربندلر اولوب هر داغ باشلرندہ بر عدد ویرانجه قلعه لری وار دیدیسنده دخی دزدار و نفراتلری یوقدر کرچه بو لاقوز صحراسی بر کوچک وادیدر اما نیجه قرالر و چقتلکلر ایله معمور و مزین و محصولدار بر لاله زاردر انی کچوب و لوندار بیلاغن طاشلقلر و درلر دردن چکریک انی دخی کچوب ۴ ساعت یلدز جانبته صحراجقلر و معمور کریدار [۲] قضاسی قرالرن و چقتلکلرن سیرو تماشایده رک جمله ۱ ساعتده

در فتح ولایت پتره تنا [۳] یعنی قلعه عتیق قرینتا [۴]

بقول مورخین تواریخ یونان بو قلعه کهنه بنا حضرت زکریا زمانی بنای روم بطلیموس کدر پتره تنا یعنی طاش اوو اسی ایچره قرتانام بر بطلیموس بنام بناسیدر بعده و ندیک الینه بر حیله ایله کیروب بعده سنه ۸۶۹ تاریخنده بو قلعه کفره لری کوردیلر کم جانب اربعه لری فتح اولدی بونلر دخی قلعه نیک مفتاحلرن سلطان بایزید خانه تسلیم ایدوب سالم و مسلم [۵] اولوب قلعه قالدیلر حالا مزستره سنجاغی بر آنده [۶] و یووادالقدر کتخدا یری سرداری دزداری اوز دورت عدد تیمارلی نفراتلری اعیان کبارلری یوز سکسن ایچہ پایه سیله قضاسی ... عدد ناحیه قراسی وار قلعه سی نهر ... یوقارویه کیدوب بر کوز بیوک جسر عظیمک ایکی باننده ایکشر کوز کوچوک کوز لیجه جسر جکلر دن کچوب کامل ایکی بیک آدم یقوش یوقارو صارب قیا اوزره اوجه برابر پلاو یغماسی [۷] کبی بر سوری قیا اوزره شکل مربع بر کوچک قلعه جکدر کم جرمی کامل دورت یوز آدمدر اما بدنلر اوزره آدمله مشمدر لکن بو همان انجق ایچ قلعه در و ایچنده بش عدد خانه سی واردر دزداری و ایکی اوچ نفرات اولریدر کم آدم هر بار چیقوب اینمکه عاجزلردر و مشرقه ناظر بر قوسی وار و بر مسجدی و صو صارنجی و جبه خانه سی و کفایت مقداری شاهی طوپلری وار اشنی ویران قاعده سلطان بایزید ولی جامی و اراما امامی و خداملری یوقدر خلقی اوقات خسته بر لرینه مقتدای

[۱] ب: الاقوز [۲] ک: لوندار [۳] ب: پتره تنا [۴] ب، س، ک: قرینتا [۵] قعیل بانندن اسم
مفعول صیغه سیله در (م) [۶] ک: ایالتنده [۷] (بیغمه سی) شکلنده یازلمایدی (م)

اولماز حتی فرنگستانہ بو شہردن نیچہ بیک یوک حریر کونا کون کیدر ... * بو شہرک جانب قبلہ سندہ کوہ بالالرک تا ذروہ اعلا سندہ ۲ ساعت یرده مانیه کافرستانک صرطه [۱] نام قلعه سی نمایان ایدی اما بعدہ اوصافی تحریر اولتور اندن ینہ کرویه دونوب غرب طرفنه کیدر کن سه سی [۲] کوی صحراستی ۴ ساعتده کچوب

شروع ستایش کوہ روسه یعنی فلمه کهنه اندروسه [۳]

ابتداروم قرالاردن اندروه روسه [۴] نام برقرال بنام بناسیدر لسان رومده اندروسه ... دمکدر بعدہ بوندوقانی وندیک الینه کروپ دخی زیاده عمار ایتدی بعده سنه ۹۰۶ تاریخده یازید خان ولی متون قلعه سن دو کرکن بونی دخی دو کوب بلا توقف فتح ایدیلر اما معمور اتمیوب منهدم قالشدر مستتره سنجاغی خاکنده ویوادالقدر و یوز الی ایچہ قضای تا کهنایدر ناحیه سی ... قرادر کتخداسی و سرداری و دررداری و نقراتلری یوقدر قلعه سی لب دریای قروندن ... ساعت بعد داغلر ایچره یلدز و باطی روزکاری طرفنده بر طوپراقلی بار اوزره شکل مربع بر طاش بنادر و بر قوسی وارد درون حصارده جمله یکریمی بش عدد کره مت اورتولی اکثریا تختانی کار کیر بنا بیوت رعناجکلری وار و جمله بر عدد سلطان یازیدولی جامعی وار و بوقلعه اطرافنده اصلاح خندق اولمادیغندن و نقراتی دخی اولمادغی اجلدن اعیان ولایت مانیه کفارندن امین اولیوب قلعه نک جابجا منهدم اولان یرلن کندی ماللریه تعمیر و ترمیم ایدوب کندولری نکهبانلق ایلوب هر کیجه کشک شاهی بکلرلر (درتقیه اشکال واروش) برائش یقوشجه زمینده جمله یوز عدد خانهلری اولوب سرایا کره متلی و باغ و باغچلی و واسع بیوت رعنالردر لکن اکثری روم کفره سی اولریدر جمله یکریمی عدد دکان مختصری واردر جمله هنوز کنیسه دن ولی اولمش شیخ ... افتدی نوبنا بر جامع زیبا بنا ایدویور بو حقیر کستاخانه سورہ بقره دن بو آیت شریفه تاریخ یولدق «تاریخ نص شریف» «فول وجهک شطر المسجد الحرام» سنه ۱۰۷۷ [۵] و جمله بر مدرسه فقیهان و جمله بر مکتب صبیان و جمله بر عدد تکیه درویشاندرکم جامع صاحبی عزیز افتدی بناسیدر لکن بوریطه زیبانک صوی آزدو اما باغلری غایت چوقدر و خانی

[۹] ک : صرطه . س : طراتله . ب : طبرطه . ط : صرطه [۲] ک : ینہ بستی . س : نسخه سی ده بویله فقط نقطه سزدر . ب : ینہ پتی [۳] ب : اندوروسه [۴] ک : اندروسه [۵] یوتاریغ اولیا چلبینک کراملرتدن عدایدله سزادر (م)

دد قلوبورنہ و شاہی طرابزان [۱] طوپلری وار و سمت شرقہ ناظر بر دمر قپوسی
 ار بو مذکور ایچ قلعہ نک طشرہ سنده (اشکال بیوک قلعہ) بو دخی نو بنا الحاق قیا
 وزرہ شکل طولانی بر کار کیر بنای عالی قلعہ زیبا در کم ایچندہ او طوز عدد کرہ متلی نفرات
 ولری و غربہ ناظر بر دمر قپوسی وار جانب اربعہ سی کسمہ یالچین قیا اولماق ایله بر
 طرفندہ اصلا خندق یوقدر اما دیوارلرنده ابراجلری و مازغال دلیکلری چوقدر (در
 وصف بنای طشرہ واروش) بو رباط مزینہ قلعہ نک جانب غربی سنده جملہ سکنز یوز
 عدد تحتانی و فوقانی کرپچ و طاش دیوارلی و سراپا کرہ مت اورتولی باغلی و روضہ لی [۲]
 و مشبک بوستانلی مزین واروشدر و شرقدن غربہ طولانی واقع اولمش بر اوزون
 قالدرمسز صوقاق ایچرہ جملہ ایک یوز عدد دکانچہ لردر جملہ متاع و اقمشہ و الای کالای کاغحای
 و دارای [۳] نام متاعلر فراواندر اما خانلری و حاملری یوقدر انجاق اشغنی محکمہ
 اوکنده بر کرہ مت اورتولی و بر کار کیر منارہ لی کار قدیم بر کوچوک جامع محبوبی وار
 جملہ خلقی رومدر مسلمانی غایت آزرر انکچون جملہ طقوز عدد کنیسہ لری واردر
 (در ممدوحات صنایعات) کونا کون حریردن جزایر مختمندن فرق اولتماز الوان حریر
 مختملر یعنی مهرلی مقدملر کم لوندان مقولہ لری باشلرینہ صاروب و بلارینہ قوشاق ایدرلر
 و سیاه زردوز اشلیمہ لسولری [۴] اولور و حریر منقش طویلر [۵] و صافی حریردن
 بورونجک نام خیال و رقیق کوملکلری اولور و بر کوملکلک بزلی بر بغوم قامش ایچنہ
 قیوب پادشاہلرہ و وزرا و وکلارہ کتوررلر بر کوملکی یدی سکنز درہم کلر تابومرتبہ
 خیال حریری اولور و حریری غایت چوقدر صغار و کباردن دخترانلری [۶] جملہ اسپک
 حاصل ایدور ایوب کبی قورت جغزازلری بسلیوب حریر پیدا ایدرلر زیرا طقوز بیک
 عدد باغلرنده جملہ دوت آغا جلری جهانی دوتمشدر صحر الرندہ مزارعاتلری قلمبوق اولوب
 صغار و کباری جملہ قلمبوق اکمکی یرلر آب و هواسی مانیہ داغی اتکی اولماق ایله
 هواسی خوب و اوروم جوانلری و روم کر اتصہ لری محبوب و محبوبہ اولوب حریر ایله کار ایدرلر
 زیرا بو شہردہ حاصل اولان حریر برغیری قضادہ و عجم دیارندہ کیلان و کجنجانده [۷]

[۱] دوغروسی (حزیرن) یا خود (ضار بوزن) اولمیدر (م) [۲] ب: رو طیه لی [۳] س:
 دارایی [۴] ط: سوزنی لری [دوغروسی (ایشولری = پوشولری) اولمیدر. (م) [۵] [۶] ک:
 طونلری [۶] س: و کبارزن دخترانلری [بر واو علاوه سیلہ (زن و دخترانلری) اولسہ دها
 اینی اولور (م) [۷] [لاہجان) دن محرف (لحیجان) اولوق تکمندر (م)

خانداندر کم بیک آتلی کلسہ صفا کلڈک دیوقرشو چیقوب مہماندارلق ایدر بر ولینع ادریس
 اغادر اندن بو قریہ دن جانب شرقہ کیدر کن نہر جعفر امین اندن نہرمانیہ [۱] اندن نہر
 غلطہ اندن نہر اصپرہ حوما [۲] مذکور انہار لر جملہ اندروسہ شہری داغلرندن کلوب
 مانیہ ولایتی ایلہ قرون قلعه سی مابیندہ کی قلامتہ [۳] کورفرینہ مخلوط اولور لر بو انہار
 زلالری [۴] آتلی ایلہ ایقدن ۳ ساعتہ کچوب

در بدء ستایش قلعه نوبنا قلمانیہ [۵]

ونہ دیک پرنچ پریمی بناسی اولوب لسان روجہ وجہ تسمیہ سی قلمانیہ دیمک ای
 کوزم قلعه سی دیمکدر حالا قوم روم مذموم قصر وقلمانیہ دیر لر لسان اترا کدہ قلمانیہ [۶]
 نامیہ معروف بر قلعه مصوندر [۷] سنہ ... تاریخندہ ابوالفتح قلیج ایلہ فتح ایدر کن
 عسر چکوب بعدالفتح سور استوارن حاجا منہدم ایتمشردی بعدہ بو شہری معمور
 اولوب قلعه دخی الزم لوازمندن اولوب شہرینی مانیہ کفارندن خلاص ایچون سنہ ...
 تاریخندہ مجدداً سلطان محمد خان رابع عصرندہ بدست کوپورلی محمد پاشا با مبائرت
 ارنبوت [۸] کمانکش احمد پاشا عمار اولوب مزسترہ سنجانغی خا کندہ قپودان پاشا لارک
 خاصی اولوب قائم مقامی یوز نفر آدمیہ حکومت ایدر یوز اللی اتجہ پایہ سیلہ قصادر
 و ناحیہ سی ... عدد قرادر کتخدایری و یکپجری سرداری وغیری حاکم لری یوقدر
 لکن قائم مقام طرفندن میزان حریر امینی و باجداری و یکپجریانندن قلعه دزداری
 و اوچیوز عدد مردم حصار ی واردر (اشکال زمین قلعه سی) قرون کورفری نہایتندن
 بر طوب منزلی بعید جانب شمال شرقیہ میال قرہدہ مانیہ کافرستانی ایلندہ [۹] بر
 سوری قیا اوزرہ [۱۰] شرقدن غربہ طولانیجہ بر یکی متین بنای قلعه شدادی طاش بنا
 بر کوچوک حصار رعنادر کم دائراً مادار جرمی التیوز عدد آدمدر و یوز اللی آدم
 ا کیدر [۱۱] و ایچندہ جملہ یکرمی عدد کرہمت و قیاغان اورتولی ضیق اولری وار
 وجملہ سلطان محمد خان رابعک برجامعی وار دخی منارہمی یوق ایدی و جملہ اون بش

[۱] ک : ماتیا . ط : مانده [۲] ب : ا سپرہ صوما [۳] ک : قلامطہ [۴] ک : انہار آب

زاللری [۵] ک : قلاماتیا [۶] ک : قلامطہ [۷] س ، ک : موصوفر [۸] ب ، س ، ک : ارناوود

[۹] ب : اتکنندہ [۱۰] ب ، س ، ک : بر سوری قیا عالی اوزرہ [۱۱] ب ، س : انلیدر

بو بهادی دیدی تاریخن سه تا [۱] چشمهٔ پس بو رسمه قلدی سبیل
باک صاف [۲] چشمهٔ آب حیات اولدی آب کوثر آب سبیل [۳] سنه ۱۰۶۷

... (زیارتگاه قرون) باغلا اچینده شیخ محمد افندی قدس سره ... و بو قرون دن
دخی اعیان و لایتدن رفیقلر آلوب یلدز جانبه لب دریا ایله زیتونلکلر و باغلا و باغچلی
یرلرده بر ساعتده

اوصاف قلعهٔ قتل

قرون لیمانی کنارنده بر مرتفع بایر اوزره بر کوچوک قصبه در باغلی و باغچلی و یوز
عدد خانلی معمور ایکن حقیر قرونه و ارمازدن بر کون اول کیجه صباحه یقین اوچ
پاره مانیه فرقته لری علی الغضله لوفشک [۴] لواسن [۵] اوروب نهب و غارت ایدوب
یوز نفر اسیر و بو قدر مال غنایم آلوب کفار کتمش حقیر و او ایلا اوزره و اوروب اهل
وعیال و اولاد فزع و جزعده اولوب بو قدر مال و منال تارمار یا تدیفندن حقیر دخی بونده
یا طمایوب بر ساعتده نهر لوقه اندن اسکی قلعه دبنده نهر یونالیدانی کچوب اندن نهر
ولیکه عبور ایدوب اندن نهر چبچور [۶] کذر ایتدک بو انهار صغیر لر جمله انا و ویرا [۷]
ا کسه سنده کی داغلدن و قلا و راطا کوه لر ندن کلوب بو قرون کور فزیه مخلوط اولور لر
و بو مذکور عیونلری آتلا ایله عبور ایدوب قرون دن بری ۷ ساعتده

قریهٔ معمورنسی [۸]

باغلی و باغچلی و محصولی دیار قراده [۹] اوچ یوز عدد کرمت اورتولی مسلمان کوی
اولوب زعامتدر کم صاحب السمی [۱۰] ارباب دیواندن عجمزاده [۱۱] افندی بر جامی و بر
حمای [۱۲] وار اما خاندان صاحبی ادريس اغادر اولاد لری دریا بکلریدر بر عظیم معظم

[۱] ک: بونهادی دیدی تاریخن شها [س نسخه سنده (شها) یرنده (شه تا) وار [۱۰] تن دوغرودر (م)]
[۲] ک: صافی [دوغروسی بودر] [۳] شونظده کی ایکنجی ، صراعک دوغروسی (چشمه و بس
قلدی بو رسمه سبیل) اولمیدر . دوردنجی ، صراعک دوغروسی ده (اولدی آب کوثر آب
سلسبیل) اولمیدر که حساب ایدینجه (۹۷۵) ایدور ایکنجی و اوچنجی ، صراعده تاریخدر (م)
[۴] س ، ک ، ط : بو قستل [۵] ک : اهالیسنی [۶] س ، ک : چبچور [۷] س ، ک : انا و ویرا
[۸] س ، ک : نسبی [۹] پ ، س ، ک : و . محصولدار فزاده [(دیار و فزاده) اولورسه متنده
دوزه لیر (م)] [۱۰] س ، ک : السیق . ب : السیق [۱۱] ک : عجمی زاده [۱۲] پ ، س ،
ک : بر جامی و بر خانی وار

سیاه‌عربلردر (بوشهرک دخی اقلیم ارض بلدی) کوردوس شهری و باللی بادرا شهری کی یکرمی سکزنجی اقلیم عرفیه‌ندرد... (در بیان لیمان امان جای نجات) بوقلعه‌نک لیمانی یلدز روز کاری طرفنه واقع اولوب عملی بنا ایدلمشدر بوقسه خدای لیمان دکلدر کفره عصرنده یوز ایکویز پاره کمیلر آلمش اما شمعی مرور ایام ایله خارخاشاک‌رمال تراب ایله دولوب صیغ اولوب غایت درین‌رلری ایکی قولاج اولوب ایری کمیلر کیره‌میوب لیمان طشره‌سندره لنگر انداخت اولوب یطرلر اما قرون‌قلعه‌سن لیمان طرفنه دولاشرکن اصقاندیل شاقوله‌سی ایله اوچ قولاج صودن طشره دولاشلر زیرا قلعه بورنده صیغلر واردرد دخی طشره دو کندی [۱] قیالرواردرد بومحلا‌ردن طشره‌سی اون ایکی قرش‌صودر کمیلره بوقلعه آلتده غایت احتراز لازمدر لیمانه کیرمیوب قلعه‌نک قبله طرفنده دمر قورلرسه کناره یقین یرده طاش‌لقدر بر میل مقداری الارقه دکزده یاتماق کر کیر وایچمه‌که صو حاجت اولورسه کمیلر یاندوغی یرده‌قارشو بر بورونده وافرصو‌چیقار صندال‌لر باشدن قره اولوب صو اوکنه واروب ایکی اوچ آدم الارغدن صوی آلوب بی‌زحمت ینه صندال‌لره بنوب کیدرلر اما مذکور صودن (قاوغالو) یعنی خروس بورنی نام بورون صودن بش میل مقداری دریادن ادا کبی کوسترر اما ادا دکلدر قره‌یه متصلدر اول قاوغالو بورندن کشتیانلر حذر ایدلر و بو قرون لیماندن متون قلعه‌سی لیمانه وارنجه اون سکز میل اولوب کون بطیسی اوزره کیدیلر (در تمیق اشکال واروش مزین شهر قرون) مذکور قرون لیمانی کنارندن تا بوقلعه وارنجه بر مرتفع زمینده بری بری اوزره قات قات واروش‌در کم جمله آلتیوز عدد کار کیر بنای عالیلر اولوب سراپا قرمزلی کره‌متر ایله مستور خاندان معمورلری باغ وحدیقه جنینلی خانه رعنا‌لردر و جمله نجره‌لری یلدزجانبه ناظر در کم اولطرف لیماندر [۲] و جمله ۲ عدد [۳] محلات مسلمان کافراندرد [۴] و جمله برجامعی وار... خیرآتیدر و جمله ۳ عدد محله نفقه‌لری [۵] واردرد و جمله بر عدد مدرسه طالب علمی واردرد و جمله ایکی عدد مکتب صیان ابجد خوانی واردرد و جمله ایکی عدد تکیه درویشان واردرد و جمله بر عدد حامی واردرد و جمله بر عدد خان کار کیر بناسی واردرد و جمله ۲۰۰ عدد دکانجی‌لری واردرد و جمله یکرمی یرده سبیل خانه جان پستانلری واردرد جمله آ چارشو ایچنده سبیل خانه عطشان تشنه‌کانک تاریخیدر

[۱] ک : دو کوندی [۲] ک : اول طرفی ذکر اولنان قرون لیمانیدر [۳] س، ک : ۶ عدد

[۴] دوغوسی (... کافراندرد) اولیدر (م) [۵] دوغوسی (بقعه‌لری) اولیدر (م)

قرون زیتونی قدری و لطیف و خوش خور زیتون کوردم خصوصاً لیمون صوبی و زیتون یاغیه پرورش اولمش دستیلر ایچره زیتونی پادشاهه هدایا کترلر جمیع داغلی و باغلی زیتون درختلری دوتمشدر و لیمون و طورنجی و کبابی و تاطلی لیمونی دخی ممدوحدروزیتون یاغی و اوزم باغی و تره یاغی خود مشهور اولوب یکریمی الوان انکور آبداری اولوب شیرین شیردسی اولور و صابونی قدس شریف صابونندن لطیف صابونی اولور و سروی اغاجلری خودجهانی دوتمشدر (مسیره کاه آرامگاه) بو شهر خارچنک جانب شمالنده بر صاحب الخیر کمسنه بیک عدد سرو سرآمد درختلرن هندسه اوزره چرپی ایله صدرنج یعنی علی الترتیب دیکوب برتفرجکاه ارم آتمشدر کم بو دخی ربع مسکونده بی نظیر سیرانگاه بی بدلدلر سروی درختلرینک رایحه طیه لری آدمک دماغن معطر ایدوب نیجه یوز کره بیک طیور و مرغ خوش الحانلرک اصوات حزینلری آدمه صفا ویرر جای صفا کاه زهتکاهدر و (مسیره کاه . . .) (در طرز عجیب و غریب) بو شهرده و متونده قره عرب جواریلر و زنجی عرب کوله جهانی دوتمشدر اما کوله صاحبلی عربیه بر فسکه و بر چوق چالمنه قادر دکلدلر و کوله سنه بره عرب بره قره دیمکه قادر دکلدلر جماعه خلق عربلرینه باقوب چلبی و عمر چلبی و بلال چلبی و قوبرو چلبی و بیران چلبی و خیجلقان [۱] چلبی الحاصل چلبی لفظندن غیری برسوز سویلکه قادر دکلسن ابتدا صان آلدیغک محله نه خدمت تکلیف آندکسه اندن زیاده بر شی تکلیف ایده مرسن اما مقدا معهود اولان خدمتی ادا آتمسه همان جمیع زنجی عرب کوله لریک یینه برزشت روی عبوس الوجه شترلب برقره عرب بکلری وار اکه و روب بزم چلبی خدمت درعهده سن ادا آتمدی دیو شکایت ایدرسن یاخود بر خبر کوندررسن در حال آنلرک مابیننده چاوش لری وار کلوب چلبی عربکی کتوروب دیوان ایدر برسنی بر کوله بی سویلدوب اکر جرم کوله ده اولوب آج و زاج و عریان دکلسه نیچون ادای خدمت آتمسن دیو بیک ایکی بیک دینهک و قرباج و فیل سکین کوتنه اوروب لش کی براغور اکر عربک اولورسه یینه بر غیر عرب کوله ویرر صاحبی دوکسه یتمش سکسان دکنهک اوروب مرحمت ایدوب قیو ورر اما بکی بی رحم خونی جلاد مریح صفت دوکنجه هلاک ایده جک مرتبه ده دوکر حقا که عجب ضبط و ربط ایدرلر و جمیع عربلر باغلی و باغچه لری کوزه دوب ذوق و صفالرایدوب عورتلری و اوغلانلری له عمار ایدرلر بودیارده بیاض فرنک کوله لرندن ماعدا خدام مملوکلر

[۱] س ، ک : جیجلقان . ط : جیجلقان

کیرلر اما محبوبلر بیاض جزایر احراملرن ارقالرینه آلوب باشلرنده لعلکون فس کیوب بیاض خام کومش کبی بالدرلرن صغیوب صاف بلور مثال بیاض طپوقلرن عشاقان سیر و تماشای ایدرک [۱] احرام ایله خرام ایدرک محبوبلری کزیرلر کورنلر هر طرفدن [۲] یا هو صداسی استماع اولنور اولقدر حسن و جمالده و لطف اعتدالده اولوب ککاتلری رومسه در [۳] اما فصیح و موزون و مضمون تکلم ایدوب سر سعادتلرندن احمر کون فسلرن رفع آتدکده کاکلرینک هر تاری شب تار مثال اولوب عشاقک عقل قاصرلری تارمار اولور هر بر جوانلرک خالدری خال هاشمی خال هندو وار اولوب هر بر خالدری بیک کزیرشک مشک تاتار چین [۴] دکر حسن لطافتلری و شیوه کار ظرافتلری و صفدن خارجلدر الحاسل بو جزیره موره ولایتده او طوز التی پاره شهر و یکرمی دورت عدد قضا یرده قرون شهرینک محبوب مطلوبی مشهوردر اما محبوبه لرن کورمدم و شهر اهالیسی دخی اهلندن ماعدا بر انسان کورمز لر کندولرینک نقلری اوزره رابعه عدویه مرتبه سنده اهل یرده زاهده صاحب جمال خواتینلری وار و جمیع خلقی حلیم و سلیم و قدیم کلام غرقده فنیه [۵] مالک فصیح اللسان و بدیع البیان بابای عالم غریب الدیار محبی اعیان کبارلری واردر (اسماء اعیان کبار اغوات) اولا دزدار اغا و صاری یرادده [۶] ... غایت شجیع و بهادر و عنقا صفره صاحی کرم کانلری آدملری وار لکن متون خلقی ایله بو قرون اهالیسی اره سنده سهل کرد کدورتلر واردر باعث و بادسی اولدر کم قچان سلیمان خان عصرنده کفار دوزخ قرار ابتدا متون قلعه سنه استیلا آتمک مراد آتدکلرنده غازیان متون جنک عظیم ایدوب کفاری منهزم ایدوب قلعه ورمیدلر کفار قلعه قرونه واروب بلا تأخیر قلعه قرون کبی بر حصن حصینی کافره وردکلرندن متون خلقی قرون لی پی طعن و زبانداری ایله تشنیع و سرزنش آتدکلرندن قرونلیده متونلیه پیره جگر جیلر دیو طعن و تعرض ایدرلر البته هر دیارده ایکی قبیله مابینلرنده بویله لقب لولر مقرردر (درمدوحات فوا کهاث) اولا قرون زیتونی روم و عرب و عجمده شام شریف زیتونندن زیاده ممدو حدر و حد ذاتده بو عبد کمر دخی بو

[۱] ک : عشاقانه سیر و تماشای ایدرک [۲] (هر کورنلر طرفندن) اولسی دهامنا سبدر (م)
 [۳] س ، ک ، ط : رومسه در [۴] دوغروسی (وچین) یا خود (وختن) اولمیدر (م)
 [۵] ک : کلام عربیه | متنک (کلام عربده فنونه) اولسی ممکندر (عرقده فنیه) اولسی
 بوکون ایچون ممکن ایسه ده مؤلف زمانی ایچون امکانسزدر (م) [۶] س : صاری بکزاده
 ک : صاری بک زاده

خان عصر نده بنا اولئان یحیی پاشا زاده محمد پاشانک بناسی حواله طابیه سی کویا سدیأ جوجدر
 بیك [۱] طابیه سی سانکم پشته مأجوجدر کم لیمانه ناظر اولوب اوچ قات طوب چکر
 و مشرق طرفنده سلیمان خان طابیه لری ایکی [۲] عدد سد قهقهالردر کم منهدم اولان
 و اذیه قلعه سی رینه و لیمانه ناظر در اما بولواذیه قلعه سی ینه معمور اولسه مشرق طرفنده
 دریا آسری اولان مانیه قیلیرینی دوکوب قلامطه کورفرزی لیمانه کافر کیلیری کیره مزدی
 و صاری بك اوغلینک اوی گوشه سنده جیغاله پاشا طابیه سی اوزره عظیم وزنی اوزره
 سر آمد بال میز طوبلری وار قرقر قارشدر جنوب طرفنده کی لیمانی دوکوب قوش اوچورماز
 بو جرمده و بو اشکال مهابتده و بوبنای صلابتده اولان قلعه بی مثالک ایچنده (دروصف
 سرای خاندان اغوات) جمله التیوز عدد قات اندرقات کافر ی بنامتین ورعنا تختانی و فوقانی
 باغسز و بانچه سز معمور و مزین بیوت رعنا لردر زیر ابوقلعه جمیع زمانده محاصره اولنوب طوب
 یمدن اولری خراب اولدن وره ایله ورلد کندن جمله خاندانلری و قلعه سنک روی دیوار لری
 جمله اراج دندان بدنلری در بیض آسا دورر و جمله سطوح لری لعلکون کره مت اورتولی
 اولوب قبولرینک عتبه علیلاری سراپا کمر بنالرایله آراسته و روزن و شاهنشین و مقصوره لر
 ایله پیراسته بر شهر مزین اولوب جمله شاهراهلری یاک قالدرم دوشه لیدر کم خاروخاشاک
 مزبله دن نشان یوقدر (در چشمه سار آب حیات) لذیذ خوش کوار صولری طشره دن
 کلر اما یوللری پنهاندر و ایچ قپودن ایجری قبولر آراسنده عبرتیا بالق کیکلری آصیلدر
 و بو محله یکر می عدد دکانجقلری وار و سلطان بازید ولی جامی وار غایت مصنع جامع
 روحانیدر کم یکر می آلتی عدد ستون منتهالری [۳] ایکی قاندر زمان قدیمده کنیسه دن ولی
 اولمش بر مناره لی جامع محبوبدر اما اولقدر واسع دکلدر بوقلعه ایچره غیری عمارت لری یوقدر
 زیر ادر دیارده [۴] اب و هواسی غایت لطیف اولدوغندن محبوب و محبوبه لری غایت مشهوردر
 اما محبوب جوان لرینه عشق اولسون (در صورت چین جبین محبوبان) کرچه جمله خلقی
 جزایر لی اسبابلری کی داراجق پشلی و کچر ملی و کو کسلکلی لباس لر کیوب بلرنده بچاق
 والرنده نجاق اولوب اینلرنده [۵] بیاض و لعل کون احرام و سیاه بورتوس و قپود لباسلر

[۱] س، ک : بك [اسکیدن (بك) کله سی چوق کره (بيك) شکنده یازیلدی (م)]
 [۲] ک : آلتی . [۳] ک : ستون مرمر منتهالری [۴] س ، ک ، ط : دیاردر [دوغروسی
 (غایت مشهور بردار و دیار دروآب) اولمیدر که مؤلفه کوره مملکت لرده معنا سنده در (م)] [۵] (اکتینرنده)
 یازلسی ده مشهوردر فقط کافی کاف یا ئیدر (م)

سمت شرقہ ناظر بردمر قپوسی وار جبہ خانہ قلعہ سی بواچ حصار ایچندہ بر ایچ حصار کچی واقع اولوب بر عظیم سرآمد قلعہ در و قلعہ یہ سہل حوالہ اولان بر بواچ قلعہ یہ حوالہ اولمشدر و ایچ قلعہ نک مغرب طرفندہ اولان کوشہ یہ واقع اولمش سہل حوالہ لی قیالردر زیرا بوقلعہ قرونک اکثریا خوفی بوحوالہ کوشہ سی پورسندن در اما بو کوشہ اولقدر متین شدید در کم تعبیر و توصیف اولتماز حتی استاد بنای مهندس بوحوالہ یہ قرشو قلعہ کچی بوزنی کچی بر سوری برون آتمشکم حین محاصرہ دہ قلعہ کوب طوبدن صقنوب قلعہ یہ ضررا صابت آتیمہ دیو بوپورونہ وار مقدورن صرف ایدوب بوحوالہ یہ قارشو بر طابیہ عظیم سد متین ایدوب منارہ قدی کسمہ قیا اوزرہ بنا اولنوب اوستتہ بیک آدم صغر میدان عظیمدر کونا کون حیل وافکار ایلہ مبنی اولوب نیچہ کونہ سپرلر و کینکاکہلر و ماغازلارک جانب اربعہ سندنہ حوالہ اولان بیرہ و دخی قرہ دہ اولان اطرافہ ناظر کرپی نوکی مثال دزلمش یتش پارہ سر آمد بال یمز و کشکک یمز و چول دو تماز و قونداق قران نام شاہانہ طوپلری وار صافی دوکمہ رختم بنالی برطابیہ عظیمدر باشقہ طوپجیلری و باشقہ نفراتلری وارد و بو محل قلعہ نک جملہ آ یوکسک یری اولماق ایلہ بر قراول خانہ قصری وار کم جهان نما نامیلہ اشتہار بولوب حقا کہ بوقصر عالیدن جملہ اطراف و جوانب بروبحار سیرو تماشا اولنور و جملہ شہرک ارباب معارفان یارانلری آندہ جمع اولوب جوق جوق ذوق و شوقلر ایدوب روی دریاہہ جزیرہ چوقہ لری و مانیہ ولایتی و ضارنطہ قلعہ سی و قلامطہ قلعہ سن سیرو تماشا ایدرلر عجایب و غرایب کوشک بالای مجمع فقرا و ~~میں~~ طرفادر و بوقلعہ نک انجاق جانب غربہ ناظر بر باب حدیدی وار اما بری بری ایچندہ اگری بوگری یوالی دورت عدد صعب متین دروزہ عالیردر و ہر قپوارہ لرنده دیدہ بان و پاسبان و نکہبان و بو اباندر پرسلاح اولوب شب و روز آندہ موجود بولنوب طولہ و سنطرنج و کونا کون لعدہ باز لقلر ایدوب اشیک [۱] بکلر لربودخی برکار کیر بناقلہ عظیم التندہ بر جمعیت کبرایریدر کم جمیع قلعہ اغالری بو محلدہ اوطوروب دیوان ایدرلر جملہ بوقپو ارہ لرنده اولان روی دیوار دہ نیچہ بیک کونہ آلات سلاح ایلہ زین اولمش دورت عدد مہیب قپوارلریدر و بوقلعہ نک جانب اربعہ سندنہ جملہ اون بر عدد طابیہ عظیملری و قرق یدی عدد ابراج متینہ لری و بیک طقوز یوز عدد دندان بدنلری وار اما جملہ طابیہ لردن متین و مہیب سد اسکندر سلیمان

[۱] ک : کسک | کاڈک ، سینک اوزرینہ فتحہ قونولمش ایسہ دہ دوغروسی متندہ اولدینی

کچی اشیکدر. (کشک = کوشک) اولسی دہ ممکندر (م)]

یحیایاشا زاده محمود [۱] بکه‌موره سنجاغن وروب و قپودان پشایی دخی در یادن کوندروب سنه مزبورده عسا کر اسلام برآ و بحرآ قوشادوب نیجه بیک حسن تدیرلر ایله درون قلعه‌ده اولان جنک اور دلاور اوروم وارنبوط وفرنکک ایچلرینه تفرقه دوشوروب روم ارنبوتلر فرنکی قلعه‌ده جمله قروب قلعه قرونی ینه محمد بکه تسلیم ایدوب امان ایله اوروم ارنبوتلر قلعه‌دن چیقوب هربری دارالبوارلرینه کتدکده میر مشارالیه قلعه مفتاحلرن سلیمان خانه موژده خبریله کوندرر اول زماندن بروحمدخدا دست اسلامده اولوب سلیمان خان تخریری اوزره موره ایالتنده متون قائم مقامی حکمنده اولوب یوز اللی اچمه پایه سیله شریف قضادر ناحیه‌سی . . . عدد معمور قرادر کتخدایری سرداری وامینی باجداری خراج اغاسی معمار اغاسی محتسب اغاسی شهر کتخداسی جمله اون ایکی عدد قلعه اغاسی جمله اوچ یوز نفر قلعه نضراتلری و اشرافی نقیب الاشرافی شیخ الاسلامی دریا بکلری نیجه سنجاق صاحبی امرای میر میرانلری واردر متون دن زیاده اعیان کباری واردر (در زمین اشکال سورقرون مشحون) آق دکز ساحلنده قرون بوزنده بر قرمزی قیا اوزره بر مناره پس پایه قدی قدر یوکسک یرده قبله و مشرقه مقابل ایکی قلعه‌در اما بری بری اوزره مائلدر بری قرون قلعه‌سیدر و بری لوادیه [۲] قلعه‌سیدر اما شم‌دیکی حالده لوادیه قلعه‌سی منهدم اولمش دورر فتح نائنده یحیی پاشا زاده محمد بک بولوادیه منهدم ایدوب بو قرون قلعه‌سنک ضبط وربطی ممکن اولسون یچون قلعه کوچوک اتدی اما متون متین [۳] قرون اولدی حالا بوقلعه قرونک دیواری یکر میشر ایاق انلی و قالن شدادی سنک بنای سد اسکندر مائلدر کم هرطاشی تمه‌لنده فیل و جاموس جه‌سی قدر واردر رختم بنا بر متین قلعه رعنا اولوب شکل مائلدن سهل مدورجه‌در کم مشرقدن غرب طرفنه طولانی وقع اولوب برقیالی برون اوزره دائراً مادر جرمی بیک التیوز عدد کرمه آدیمر اما بدنلر اوزره آدمله مشمدر طشره‌دن آدمله ماق مشکدر زیرا نیجه مخالف اوچوروم یری واردر کم جانب اربعه‌سی قرقر الیشر قولاج یالچین قیالر اولماق ایله اصلا خندق یوقدر (اشکال ایچ حصاری) قره طرفنده جانب غربه ناظر بر قیالی پشته عالی اوزره باشقه بر متین قلعه جکدر اماینه طشره بیوک قلعه‌یه متصلدر و بایزیدولی جامعی اوکنده

[۱] س ، ک : محمد [دوغروسی بودر (م)] [۲] ک : لوادیه [۳] ک : متین متون
[متون کی متین قرون) اولسی دها کوزلدر ممکن که مؤلف مبالغه ایچون متون متینک عینی
اولان قرون اولمشدر مناسنی قصد ایتمدر (م)]

اوصاف بنای عبرتمون یعنی رباط سزین قلعه قرون

بانیسی بوندوقانی و ندیک بانیدر لسان لاتینده اسمی غرونه در غروندن غلط مشهور قرون دیرلر لسان رومده غرونه قطورون [۱] دیرلر زیرا برزمان بوقلعهده تاج اسکندر غروناسی دورماق ایله روملر غرونه قطرو [۲] دیرلر نتیجه کلام نیجه دولدن دوله انتقال ایدوب آخرکار سنه ۹۰۶ تاریخنده سلطان بایزید خان ولینک متون قلعه سن فتح اتدوکن بوقورون کفارلری استماع ایدوب مهابت وصولت شهریاریه یه طاقت کتره میه جکلرن کفار خا کسار بلوب درحال قرون قلعه سنک مفتاحلرن بایزید خانه تسلیم و امان استیمان ایدوب وره ویردیلر لکن بوقلعه کوهرنکین اوطوز بش سنه دست اسلامده طوروب سایمان خان قرل المای المان اوزره بجده و براقده و بودین سد ایمان قلعه لری طرفنده جنگ و جدال و حرب و قتالده ایکن ینه المان قرالی اولان فردیناند قرال خال پرتضلیک اغوا و تحریک و تضلیل و نه ندیک پرنچر می سنه ۹۴۰ تاریخنده التمش یاره قدر غه لریله اول [۳] متون قلعه سنی محاصره ایتمک صدندده ایکن غازیان متون کتابی متدن کورمش کبی کفاره مذکور بال میز طوبلری انداخت ایدوب کفارک التی پاره ماوونه لردن سپنجه آداسی اوکنده غرق ایدوب کفار دوزخ قرارک قرارلری فراره مبدل اولوب بو قلعه قرونه کلوب لیمانه لنگر انداز اولوب اول آن طشره جنود جنین دو کوب جمله اطراف رعایالرن یتیم بیگ کونه تزویر و حیل و شیطنت و خلف و کذب و عدله ایله رعایالری کندولرینه رام ایدوب مراد و مراملری اوزره قلعه قرونی محاصره ایدرلر مکر اول عصرده غازیان قرونه طاعون اکبر استیلا ایدوب بر [۴] و اوایلا و واولداده دورت بیگ عددغازی مرحوم اولمشکی [۵] درون قلعه ده ایش ارلری اولماق ایله قلعه قرقنچی کون ده وره ایله کافرده قلعه براقچ منخت نابکار بیکار و بدکار لرو یروب سک بر صحرا هربری بر طرفه کیدرلر کفار قلعه قبضه تصرفه آلوب ملک موروث مزینه المزه کیردی ملاحظه سیله جمله کشتیلرده اولان مهمات ولواز ماتلرن قلعه یه قیوب قلعه یی کرکی کبی قهقهها وار عمارات مکه شروع ایدر چونکه بو خبر مدهش اثر بودین آلتنده سلیمان خانک مسموع شریفلری اولنجه همان اول آن سمندر ه سنجاغندن

[۱] س ، ک : قطرور [۲] س ، ک : قطرور [۳] (و) حرفی شده لیدر [۴] (بو) اولسی

دها مناسبدر [۵] ک : اولمشکن

معاونت‌ری [۱] کورلدی اندن غزا مالندن قائم مقام ولایت قانون اوزره اوچ کیسه غروش لیمان حتی وردیلر و دزداره وقاضیه و سائر قلعه اغازینه الحاصل جمله اعیانه مراتبلرینه کوره هدایالر وردیلر حتی حقیر پرتقصیره بر فرنك غلامی و نیجه چوقه وقاشلر احسان ایتدیلر و خدامان غلمانلر مه بیله انعاملر ایتدیلر بعده جمیع شهیدلری غسل ایدوب جمله نك جنازه لرن بر بیرده بر نماز ایله قیلوب توحید و تکبیر ایله قلعه نك خارجنده یلدز طرفنده قلعه ایله طشره واروش ارسنده (دربیان قبور شهیدان غازیان شهرمتون) بو محله شهید غازیان قدیمکه [۲] سلطان بایزید ولی عصر نده قلعه آلتنده شهید اولانلرک باشلرنده باینلرنده [۳] بوجز ایرلی شهیدلرن دفن ایدوب روحلری چون یس شریف و فاتحه شریفه ام الکتاب لطیف تلاوت اولنوب هر کس وطنلرینه روانه اولدقده بو حقیر غیرى زیارتگاهلره مشغول اولدم اولار بر قبه عالی ایچنده (شهید غازی سلحدار اغا) سلطان بایزید خانک مقبول و مرغوبی ایکن سر سعادتن طوب کتورد کده بایزیدخان همان اول آن ایکی رکعت صلات سبحان قیلوب ال آچوب «بهی آتسه یانه سی قلعه دخی بو آنده ده می فتح اولیوب بر یارغار همراز شهیاز سلحدار می شهید ائدک» دیو بدعا ائدکده بامراله تعالی همان متونک ایچ قلعه سنده بر عظیم بارود سیاه طوطشوب نیجه بیك کفار اندر هوا معلقست هوایه پران اولوب اول آن ان قصه [۴] نام ایچ قلعه فتح اولوب طشره بیوک قلعه صکره قلیچ ایله فتح اولمشدر و بو مزار سستانده بش عدد قبه لرده بش عدد وزرالر ایله یدی بیك عدد شهیدان غازیانلر مدفوندر و (زیارت بالی دده) قربنده بر کوچک خان واردر کم خنده مهمان اولنلر البته آنی زیارت ایدرلر و (زیارت ...)

... بوزیارتلری ایدوب اول کیجه شهرده جمیع شهیدلرک غازیلر حلواسی ضیافتلرن ییوب نیجه یوز بیك اخلاص شریفلر تلاوت اولنوب ثوابلری شهیدان غازیان ارواحلرینه هبه اولنوب علی الصبح حقیر جمله احباب ایله وداعلشوب ویرار رفیقلر وروب اوکمزجه قولاغز پرسلح اولوب مشرق جانبته ۳ ساعت کیدوب (قریه قوکناپولی) لسان روجه قرمزى قوش کوی دیرلر متون قلعه‌سی دزدارینک زعامتی کوییدر اندن ینه مشرق طرفنه ۳ ساعت زیتون باغلی [۵] ایچره آب حیات صولر ایچرک

[۱] ك: مؤونتري [۲] ك: قدیمکه [۳] متنده کی (باشلرنده باینلرنده) یرنده س، ك نسخه لرنده (یا نرنده) کله سی وارکه دوغوردر متنده کی ایکی کله ایسه یا کلپشدر دوغوسی (یرلریدر یانلرنده) اولقی ممکندر (م) [۴] س: ان قصه . ك: ان قصبه [۵] ك: زیتون اغاجری

اصلا قار یغما دیغندن بر بندر آباد اسکله در کم جزایر و طونوس و طربلوس و جربه و هلاک [۱] ولایت لرندن بهر سنه نیجه یوز پاره بارجه قلیونلر و نیجه یوز بیک سیاه عربلر یو اسکلیه کلوب اندن ماشققلونیا بورننه کیدرلر (در عجایب غزای اکبر امدانی) حکمت خدا بز بو شهرده ایکن جزایردن و طره بلوسدن بش پاره قورسان غازیان لوندان کمیلری اورسه بر اقلر آچوب پوپه ایام مساعدا یله کلر کن همان قلعه اوکنده اولان سنبنجه اداسی آردندن ایکی عدد کافر قالیونلری هر بری داغ کبی سکسنر پاره یطرطمه طوج طوب چکر فرنک قالیونلری بز جزایرلی قلیونلری اوکلرینه چیقه دوشدی همان ساعت بز بش پاره جزایر قلیونلرینک قپودانلری و پطرونلری [۲] واریاله لری کافر اوزره طره موله ایدوب طرفه العین ایچره مسلم و غیر مسلم قلیونلری بر برلینه صاریلوب بر برلینه اویله طوب و مقبره و میسوان [۳] اوروب صدای الله الله ایله استماع اولتور اما مندرک قله سندن تماشا ایدرز اما طرفینک طوبلری و توفنک لرینک دود بارود سیاهندن کمیلر اصلا کورنمز اما بر جنک و جدال و حرب و قتال اولیور کم زمین و آسمان دردر دتره یوب دورر بر ساعت مرورندن صکره بر باد نسیم اسلام طرفنه اسوب جمله کمیلر رایکان اولوب مکر جمله غزات کافر قلیونلرینه کیروب در کلرینه چیقوب جمله کفارک چارمیخ و حلات آلانلر بالته ایله کسوب کافرک یلکنلری جمله دریاه دوشوب جمله غزات کفارک کمیلری ایچنده قلیچ اوروب الله دیمده وینه جنک صواش پرخاش اولماده حکمت خدا روزگار بونلری متون قلعه سنه دوغری سوروب کتردی الحاصل قصه نه دراز ایدم یدی ساعت کرما کریم جنک عظیم اولوب آخر کار کفارک غازیلر امان و زمان ورمیوب ایکی پاره کافرک داغ کبی قلیونلرن فتح ایدوب جمله خاچلی بیر اقلرن باش اشغی ایدوب لیمان متونه کرر لر کن برطوب و توفنک شادمانقلری اولمشدر کم دیلر ایله تعبیر و قلملر ایله تخریر اولتماز نتیجه کلام قلعه ده و کشتیلر ده اوچ کون اوچ کیجه ذوق و شوق و شادمانلر آتدیلر زیرا فتح آتدکلری کمیلرک هر بری قلعه مثال ایدی مکر ایچنده کرید جزیره سنه کیده جک مال خزینه و مهمات و جبه خانه امداد لوازمات و ارایمش جمله مال غنایمی جمیع غزات مسلمین قانونلری اوزره پای ایدوب التیوز اسیر ضاغ و دورت یوز کفره مجروح و دورت یوز کفره لر دندان تیغدن و صدمات طوبدن جمله مرد اولوب لاشه مردارلرن جمله دریاه آتدیلر و یوز تمش عدد غازیلر شهید شهادت شربتن نوش ایتدیلر کمیلرندن طشره چقاروب و ائمه و خطبایه تسلیم اولنوب تجهیز و تکفین لرینک

[۱] س ، ک : هلال [۲] ک : پطرونلری [۳] ک : سقات

دكان ميكده لری وار غیرى عمارات یوقدر لکن لب دریاده برویران حامی وار کاهیجه اشلر دیدیلر صوبی بو حمامه قریب فرنك قیوسندن کلر (در چاه ماء عمارات) بو آب حیات قیو برمصنع تماشاکاهدرکم استادان فرنك اصغر رنك بو برمایه وار مقدرون صرف ایدوب قیو اوزره سکزی ردن پابندازلر اوزره تاك قزحلهر بنا ایدوب قیو اوستنده اورتاسی دلك بر قبه عالی ایدوب اطرافى الحاجق دیوارجق ایدوب دخى اطرافنه انجهجك مرمر ستونجکلر ایدوب دخى اوستنه اصما قریه لری ایدوب جابجا اطرافنده صفه لر و دکه لر اتمشکم کویا بر قصر عالی اولوب مذکور قیو بوقبه آلتنده بنا اولمشدر بو قصر اعلا نك طشره سندن [۱] یوقارو آتلیر ایله چیققر بر یولی واردر بو قصرک قبه‌سی اورته سنده کی مذکور قیو اوزره اولان دلك اوزره استاد فرنك کونا کون چرخ مصنعلر ایله صو دللابری ایجاد ایله مشکم نیجه انکارلری [۲] جمله دمردر ودللاب قوالرینک ایپلری دخى زنجیرلردر بودلابه آتلیرى قشوب چرخلری دوران آتدر دکه قبه ده اولان مذکور دلکدن قوالر اشخی قیودن صوبی یوقارو قصره چکوب اندن اشخی مناره قدی صو اوچوب ترازولر ایله شهرک خاندانلرینه و صارنجلرینه و حماملرینه و عمارستانلرینه کیدر بر عبرت ما چاه مادر لکن بعضی زمان آتلیر اولیوب اشلمز اما اشغیده اولان قیوسى شب و روز معطل دورماز حقا که صنعت غریبه و عجیبه تماشاکاهدرکم هر بار آتلیرى حاضر اولوب سهل شیده معمور اولسه قلعه ایچنده کی چشمه لر عمار اولوردی و بو واروشده بالی دده تر به سی قریبنده بر کوچک خانه وار کره مت اورتولیدر... (در ممدوحات مشمرات صنع خدای فواکها ت) اولا زیتونی ربع مسکونده یوقدر و چیچک انجیری خود جهان ارا لیوب [۳] چوقدر ... (در کزیده مشهور کار صنایعات) ... جمله آ صابونی مسک کبی رایحه طیه سی واردر اسبابی کل پنبه مثال پاک ایدر و پمبه سی فراوان اولماغن بیاض و رقیق مرده سی [۴] و نازک حریری اولور زیرا جمله داغ و باغلرنده دود اغاجلری چوقدر (دروصف هوای دلستان باد نسیم مفرحات) هواسی ماه تموزده ایکی آی غایت شدت حار اولوب سهل ثقیلجه در اما اون آی هواسی اولقدر لطیفدرکم کویا حلب الشهبأ و شهر معرة النعماندر حقیر آنده ایکن بهار ایاملری اولوب اولیه صفالر آتدکم تعبیر و توصیف اولتماز قیش ایاملری خود غایت لطیف و نظیف اولور دیو اهاالی ولایت هوای شتاسن مدح آتیلر زیرا بوشهرلرده

[۱] ك : طشره سنده [۲] سن : انكازی [بودوغرودر (م)] [۳] ك : جهان آرا اولوب

[۴] س، ك : مرده سی. ط : مرده سی.

وتارطاندا [۱] وغلیطه ووقدرغه وچکلوہ وصاربننا [۲] وشیتیه [۳] کمیلر کیروب مستوفایطر لر اما بیوک بارجه کمیلر لیمانه قورشود کزده دمرقوتیله یطر لر بر خدای لیمان لطیفدر کم کمیلر بلامار لرین لیمان کنارنده اولان عظیم طاش درکاره باغلیوب دمزلرن مشرق طرفنده دریابه براغوب یطر لر زیرا بو لیمانک عمقی التی ویدی واون قولاج یرلری اولوب هر کمی قشلاماق ممکن در بو لیمانک ایکی میل قباہ طرفنه (دروصف اشکال جزیره اسپا ۹) [۴] بو آدا ایله متون قلعه سی ارسندن یاد کمیلر کچمه سن دیوسلطان بازید ولی متون او کنده کی مندرك قلعه سن بنا ایدر بعده سلیمان خان دخی مکمل واسع بنا قاعه مندرك ایدوب غایت امن وامان اولوب بر انایی واجنبی دوشمن کسی کچمک دکل بر مرغ زیرک بو مندرك او کندن اوچه ماز و برچرتق دریادن کچه مز و بوسدینجه اداسنک مشرق طرفنده خدایی برانجه [۵] لیمانی وار اسمنه پورتولونقو دیر لر یعنی اوزون لیمان دیوفرنک لسانده تخریر ایدر لر اعلا یتاقلی لیماندر اما ایچجهک صولری آجیجه در بو جزیره قباہ دن یلدز طرفنه ایکی چتال طولانیجه واقع اولمش بر ادا جقدر (درمدح برماء حیات) بو لیماندن جمله کشتیانلر صندال لرایله کنار لیمانه در کنار اولوب واروللری وقوالری [۶] و دستیلری متونک قپوسندن طشره یلدز جانبنده اولان واروشده (حامورسن) [۷] نام بر صو قیوسی وار کافر زمانندن قالمش بر چاه آب نابدر کم نظیری یوقدر جمله ملاحان کشتی بان فلاحان و شهر خلقنک کبار وصیدان اولان خدامانلری بو قیودن صوچکوب استعمال ایدر لر و نیجه صاحب الحیراتلر بوقیونک اطرافلرنده طاش تکنه لرایدوب جمله غریب الدیار فقرای بحاران بونده جامه شویک ایدوب لباسلرن پاک ایدر لر... (در بیان طشره واروش محلات) بو شهر رباط شیرین مزین ارم ذات متون قلعه سنک طشره سننده یلدز جانبنه بر اوق منزلی بعید واقع اولوب جمله ایکیوز عدد معمور و مکلف کار کیر بنالی اکثریا تحتانی کفره لرنک منحوس خانهلری در اصلا بونده مسلمان خانهلری یوقدر لیکن باغر لنده و بیغجه لرنده اعیان کبار خانهلری و مقصوره لری اولوب تفریح کاهلر ایچون بنا اولمش آرام کاهلر یی حسابدر بو واروش خانهلری دخی جمله کره مت ایله مستور دار فچور لردر و جمله بیک عدد باغ مرام باغواتدر جمله سی قلعه اعیانی و نفراتلرینکدر زیتونی جهانی دوشمدر لیمونی و تورنجی و انجیری و انکوری و رمانی جمله حدیقه لری زین آتمشدر و جمله الی عدد دکان اهل خرابات یعنی میخانه محرمات

[۱] ك: تارطانر [۲] ك: ضاربتا . س: ضاربتار [۳] ك: شایقه . س: شایقه [۴] ك: سپنجه . س: سپانجه [۵] ك: ایجه [۶] ك: قواتلری [۷] ك: خامورسن . س: حامورسن

طلبه‌لری چوقدر اما حافظ قرآنلری یوقدن آزدرد و ارایسه حافظ قرآنی اولاد عرب مجاوراندر (در تسجیل مکتب طفلان نجیبان) جمله ۴ عدد دارالتعلیم المجدخان پسراندر... (در تذکیر خانقاه درویشان مجذوبان) جمله ... عدد خانه ذکر الله ارباب طریق الرضادر [۱] جمله آ تکیه مسجدنده پیشوای طریق عزیز افندی تکیه‌سی و... (در دارالاطعام فقیران عمارات) جمله ایکی عدد عمارات دارالضیافه مسافرینی وار سلطان بایزید ولی عمارتک و شیخ تکیه سنک نعمتلی مبدولدر اما بو شهرده فقرالری عمارته محتاج آتمز نیجه یوز عدد غازیان و مجاهدانن خاندان صاحب‌لری ولینع و صاحب کرم آدم‌لر وار (در مدح عدد بنای حمامات) جمله بر عدد حمام مفید و مختصردر اما نیجه یرده خاندان حمام‌لری اولوب پاک و طاهر غازیلری وار (در تمدیح دکانین ارباب صنایعات) جمله قرق عدد دکان اهل حرفدر اماینه هر متاع ذی قیمت اشیالر بیقیمت بولئور (در عبرت‌نمای مطلقیات عجایبات) چار سو میدانی ایله واروش قپوسنک ایچ یوزنده بر محل واسعه بر صفاقی الجه عمود منتهای اوزره بر مرمردن مبنی تابوت واردر ایچنده بر قرال میقی واردر نیجه آدم‌لر ایچنده پیر [۲] و اکسیر اعظم واردر دیرلر اما لاتین کفره لرینک تاریخ‌لرنده یاز دوغی اوزره بو قلعه‌ده یلان و چیان و عقرب و سوری سینک اولماسن ایچون طلسمات واردیرلر (در تمیق عدد خاندان اغوات) جمله قلعه ایچره صغیر و کبیر تحتانی فوقانی خانه مسلمانانیدی یوز عدد معمور و مکلف و مکمل شدادی کفره دن قالمش متین و قوی بنا اولدر در کم جمله لعل کون کره مت ایله مستوردر اما صولری یوقدر طشره دن کتوردرلر لکن حین محاصره ملاحظه سیله هر خاندان لرنده صوصارنج‌لری مقرردر... (در تمه اوصاف شهرانکیز کلیات) بو قلعه‌ده اولان طویلر بر قلعه‌ده یوقدر مکر ردوس قلعه‌سنده و آق دکز و قره دکز بو غازلرنده و اسلامبولده سرای بورننده و طوپ‌نخنده و بودین قلعه‌سنده و اکره قلعه‌سنده اوله جمله یوز طقسان عدد صغیر و کبیر طوب قلعه کوبلدر در کم هر بری بر قلعه ذکر الله شراعدان حفظ ایده... (در ستایش لیان واسع بحیرات) بو قلعه‌نک مشرق طرفنده ایری طاشلر ایله بنای قوم عمالقه بر لیان عظیمی وار اما بیوک بارجه‌لر و قره‌وانه قلیونلر کره مزلر اما کوچوک شیشه [۳] و پوطاچ و پنک و پوتون [۴] و بولاقه

[۱] ک : آل عبادر [۲] ک : تبر . س نسخه‌سی نقطه‌سز . ط نسخه‌سنده بو کله یوقدر [۳]

س : شینته [۴] ک : بورتون . س : بورتون

قپودن دخی ایچری ایچ یوزندہ قپو کمرینک آلتندہ بر قالن بالق اکہ کیسی کمیکی وار کامل اون بش آرشون طویل بالق کمیکی درکم عبرت نمادر زنجیرلر ایله قپو کمری التندہ مصلوبدر اما بویله بر بالق کمیکی المان ولایتنک دانمارقا ولایتندہ سیر آدم کامل یتمش آدم قدی استخان ماہی اولوب عمود کبیر مثال قالن ایدی اما بومتون قلعه سنندہ کی دخی عبرت نما ایدی ومشرق طرفندہ ایکی قپو دخی لیمانہ ناظر کوچک قپولردر اما بری بعضی زمان اشلر بعضی زمان مسدود دورر اما بری دائما مفتوحدر وبوقپولر اوکنده لبدریادہ قزاق قونداقلر اوزرہ لیمانی حفظ ایدر مفرت عظیم طویلر وارددر کم ہر برینہ آدم صنارو بر قیوسی دخی بورج مندرك قلعه سی [۱] قپوسیدر کم جانب لودوس روز کارینہ ناظر باب صغیردر لکن بوقپو دخی دورت قات قوی ومتین وصعب باب حدیدلردر بوقپو اوزرہ بر قلہ بالاسی وار زمیندن یوقارو بوقلعه نك [۲] ذروہ اعلاسنہ کامل یوز قدمہ طاش نردبان ایله عروج اولنور بر قلہ سر آمددر وبوقلعه ایچی یلدزدن لودوسہ دورت عدد واسع صوقاقلردر طولاری یدیشر یوز عدد کرمہ آدم شاہراہلردر اما بوقلعه نك انلیکی لیمان طرفندن مغرب طرفنہ جمہ اون عدد واسع صوقاقلردر وجمہ اوچوز آدمدر وبوقلعه بویله انسز وطولانیجہ واقع اولمشدر لکن بومذکور اولان طریق عاملرک جملہ سی ایری طاشلر ایله محلا قالدردم دوشہ لیدر کم غایت پاك شاه راہلری واردر بوجرمده وبواشکالده اولان قلعه نك اوصافی تمام اولوب (در اوصاف جوامعہای سلاطین مسلمان) جملہ یدی عدد محراب معبدکاه مؤمناندر اولا ایچ قلعه دمہ سلطان مراد خان ثالث جامعی و بیوک قلعه دمہ سلطان بایزید ولی جامعی کنیسہ ایمش (آیتہ سورہ بقرہ) (فول وجہک شطر المسجد الحرام) نصی اوزرہ حین فتحده بو دیرک محرابی قدسدن مکبہ ولی اولنوب بیت اللہ مسلمین اولوب حالا درون جامعده اون آلتی عدد مرمرستون اوزرہ تاك خورنقلردر کم ہر بری کویا تاك کسر الرک [۳] اوزری سروی درختی کرشلیری اوزرہ منقش طواندر طولی یوز ایاق و عرضی سکسن ایقدر بر نازک ومضع طرز قدیم کار کیر بنا منارہ موزونی وار جامع کبیردر (در مساجد های ابدان) جملہ ... عدد بقعہ زاهدانی وار اولا تکیہ محلہ سی مسجدی وشیشخ افندی محلہ سی مسجدی وعربیائی مسجدی وچارشو مسجدی ... (در تنقیل دارالتدریس سوختهوات) جملہ ... عدد دارالتحصیل علوم مفسران محدثان دارالقراء حفاظاندر اولا مدرسہ بایزید خان

[۱] س : قلہ سی [۲] ک : قلہ نك [۳] دوغروسی (کسرالدر) اولمیدر (م)

قلعہ موزون متین و مستحکم لری واردر اما جملة آقلعه نك كشملمه جانبده لیمان اغزنده کی سلطان سلیمان مندرکی بر عظیم قله در کم روی ارضك قلاعرنده مثلی مکر سلانیک قلعہ سنده ینه سلیمان خانك کله مریه قله سی اوله هان بودخی کله مریه قله سی کبی اون ایکی کوشه اوجه برابر طقوز قات بر برج مندر کدر کم فلکده بی همتادر صویه برابر اون ایکی کوشه سنده اون ایکی دمر قپاقلی طوب دلکلرنده اون ایکی عدد آدم صفار سر آمد طوبلری وار کم قرشو دریا ایچنده سپنجه اداسنده اصلا قوش قوندورماز طوبلری اوزره تاریخلری بودر

سلیمان زمان سلطان اعظم بیوردی طوبلری هیبت اثر [۱]
دم اوروب رعدوش غرغردغنجه اوله اعدا حصاری خاکه یکسر [۲]

بعضی طوبلر اوزره استاد جنکان [۳] بویه ایباتلر یازمشلر حقا که سکه کلک جواهر تشارلرن طوجده قازمشلر بوقلعه نك دزداری و جمله نفراتلری باشقه اغالقدر زیر بوقله باللا اشاغیدن یوقارو ذروه اعلاسنه چقنجه بش طبقه اولوب کرپی کبی طوبلری هر یاننده موجوددر لیمانی وغیری جانبلری قورودوب جمله اوستی نیلکون قورشون اورتولی اولوب اندن جریان ایدن باران رحمتدن آب نابلری بوقلعه ایچره صو صارنجینه جمع اولور حقا که بومندرک قله سنده سلیمان خانك معمار سنائی عرض معرفت اجرا ایتمش بوقلعه نك جانب نماله مکشوف انجاق بر دمر قپوجکی وار اوکنده جسر ایله کچیلر بر قپودر کم تلطم دریاده بوقله دریا ایچنده قالب اطرافی دولسدی [۴] قیالی طاشلردر اما بیوک قلعه نك جمله دورت عدد قپولری واردر اولایلدز روز کاری طرفنه بیوک واروش قپوسی دورت قات دولماچ اگری بوگری کریلر صعب قپولردر بوقپولرک اره لری و جانب اربعه لری صافی مازغال دلکلری ایله آراسته در و صافی کرپی توکی کبی زین اولش بالیمز طوبلر ایله پراسته در و طشره بیوک جسر قپوسی اوزره سلطان بایزید ولینک بر طوچسدن طپوزی علامتی وار یعنی بوقلعه طپوزمله آدم دیمک علامتیدر و بر مرمر علم علامتی و بر مرمردن قاوون و بر مرمردن قارپوز علامتی وار یعنی قاوون و قارپوز موسمی محنده فتح ایلدم دیمک علامتی در (علامت دیگر) مذکور بیوک قپودن ایچری اورتا

[۱] ک : قودی بو طوبلری صفت اثر [۲] مؤلف بو نظم ایچون تاریخ دیش ایهده دکدر بلکه طوبلری مدح ایچون یازلش بر قطعه در یاخوده مؤلف اکیک یازمشدر (م) [۳] ک : بریختکان . س : رحکان . ط : وحکان [۴] (دوکندی) دوکندی (اولق ممکندر (م)

طولانیجہ کو یا صراحی بارداق مثالی بر شدادی جای متیندر کم جانب اربعہ سی در یادر اما بیلدز طرفندہ دورت یوز آدم سنک خارا قرہ یہ متصل قیادر اما بو طرف لیکی قات کسمہ قیا خندق عظیم واسعدر بو دورت یوز آدم اولان قرہ طرفندہ کی خندق کفار اولقدر درک غیا عمیق اتمشکم قلعه صو پروات [۱] جزیرہ کبی اتمکہ آز قالمش ہان سہل دخی قیالی کسلسہ بوقلعه متون بر آدا اولور عجیب و غریب ہمت ایدوب کسمشدر بو وایکی قات کسمہ خندقلری یوز آدم انلی وبشر التیشر یردن اصما مقررہ لی زنجیرلر ایلہ ہر کیجہ قالقار خشب جسر لر در و خندق ایچنہ ناظر کونا کون مازغال دلکری اولوب اول قرہ طرفی اوچ قات بر یرندن عالی سد اسکندر مثال سر آمد دیوار لر در و ہرقات دیواری قر قر والیشر ایاق انلی شدادی جافظ [۲] عجیب دیوار لر در و بو دیوار لر ک ایچ یوزلری الیشر آدم دولار ختم و چیم طوپراق یغلیدر کم مراد اولنسہ بو دیوار لر اوزرہ فارس الخیلر جرید اویناماق نمکندر و بوقرہ طرفی قات اندر قات طابیہ عظیم لر در کم کربنی توکی کبی بال یمز طوپلری جمیع مہمات ولواز ماتلریلہ آمادہ دوروب اژدر ہفت سر مثال عمر بہ لر و شدلر [۳] اوزرہ سر آمد طوپلر در والحاصل کفار بوقرہ طرفندن خوف اتدیکی چون بوقلعه نک بو جانبن غایت متین و مستحکم اتمشدر اما حمد خدا کفار ینہ قورقو غنہ اوغرا یوب ینہ بو طرفندن بایزیدولی دو کہ دو کہ طوبر ایلہ منہدم ایدوب یورویش ایلہ فتح اولشدر و بوقرہ طرفی ایچ یوزی گوشہ سندنہ (اشکال ایچ حصار) یدیوز آدم جرمدہ ایچ قلعه در کم اکہ متون وقرون خلقی قصبہ دیر لر یعنی شہرک بر گوشہ اوچندہ واقع اولدوغندن قصبہ تعبیر ایدر لر زیرا ابتدا بوقلعه فتح اولوب بر قاچ ایام عسکر اسلام بوندہ ساکن اولدی لر بونارن حصار ایچندہ جملہ الی عدد خانہ لری وار سلطان مراد ثالثک بر کوچوک جامعی وار طرز قدیمدر اما غیری عمارت و حمام و خان و چارشوی بازاردن نشان یوقدر (در صفت اشکال قلعه کبیر متون) بو طشرہ بیوک قلعه نک دائراً مادار جرمی بیک بشیوز آدمدر اما قرہ طرفندن ماعدا لب دریادہ اولان دیوار لری یالین قاندر وقدی کامل یکر می آرشن یوکسک دیواردر وانیلکی [۴] یکر می ایاق انلی دیوار عالی اولوب بویلہ ایکن دیوار لر دن ایچری شہرہ دریا فرطنہ سی کیروب داملر اوزرہ دریا صوبی دو کیلوب صوقاقلردن سیلر جریان ایدر الحاصل دریا الٹی بر قلعه در و ایچ قلعه ایلہ بوقلعه نک جملہ اطراف لر ندہ یکر می بش عدد

[۱] دوغروسی (صوروپوب) اوللیدر (م) [۲] ک : حائط [۳] س ، ک ، ط : شترل
[۴] ظن ایدرم کہ دوغروسی (سدلر) اوللیدر (م) [۴] ک : واینلیکی

قوت بازو ایله یوروش ایدوب قلیج ایله فتح اولدوغندن انکیچون درون جامعلرده جمعه کونی خطیلر منبره قلیج ایله چیقارلر و حالا شهر ایچره بعضی روی دیوارلرده کفارک قانلری علامتی دوررکم کفارک قانی کله‌لرینی سیل خون روان کتورمشدر بوقلعه‌ و الای عبرتنامه زمن قدیمده فرنک بدرنک کفارینک صاغ کوزی ایدی صول کوزی کورفز اداسیدر بو کوزی چقوب دست اسلامه کردی کورفز اداسی قلعه‌سنده خدا کریمدر آئیده چیقاروب انشالله فتح ایدهرز بوقلعه دخی جمله اهل دریانک آت باشی میدانیدرتحریر بایزید خان اوزره مورده پاشاسنک قایم مقام تختی اولوب ایکیوز عسکرله ضبط ایدوب اوچیوز اچمه پایه‌سیاه شریف قضا اولوب ناحیه‌سی ... عدد معمور قرالردر سپاه کتخدایری ویکچی سرداری یوقدر اما تقیبی و شیخ الاسلامی ویکرمی دورت عدد طوغ و علم صاحبی قلعه اغالری وقلعه دزداری وبله یدییوز عدد مردم حصاری وار لکن اعیان اشرفی یوقدر جمله‌سی غازیان سربازان مجاهدان فی سبیل‌الله نه‌باز و بهادر قتالری واردر جمله‌دا صاحب حکم دزداردردر و عزب اغاسی و طوبجی اغاسی و محتسب اغاسی و باجدار اغاسی و معمار اغاسی و شهر کتخداسی و خراج اغاسی ینه قلعه اغالردندر زیرا جمله خراجلری کندولرینک اقلاملریدرکم جمله علوفه‌سی بو شهرده اولان رعایانک خراجلردن آلتماق اوزره نظام ویرلمشدر (در بیان اشکال زمین قلعه‌ متون) مورده جزیره سنک خاکنده قبله قارشو برالچاق قیالی یرده لب دریاده بر بورون اوزره بنا اولنمشدر یدلزدن لودوسه

مرحوم شاعر اولقله برابر مدرسه علملرنده عالم ، فنون ادبیه‌ده ماهر ، فارسیسی مکمل ، تورکجه‌ی پک کوزل بیلن بر فاضلدر . (یونس امرم) حضرتلرینه (چقدیم اریک دالنه ...) طرزنده آچیق تورکجه ، هیجه حسابیه یازمش اولدینی نظیره تورکجه‌ده کی کمالی کوستر برهاندردر . چوق یازیق که دیوانی باصیلماشدر . حالبوکه دیوان ذیشانی یالکنز ادبیات ایچون دکل تورکجه ایچونده بر خزینه اولق اعتباریه هر حالده باصدیرللیدر .

بو بوپوک شاعر ، بو بوپوک ادیب یوردی اولان بورسه‌ی پک سومش ، دیواننده شهرانکیز بازارجه‌سنه اوکمش ، کندیسیده بورسه و بورسه‌لیر ایچون مدار افتخار بولومش اولدینی ایچون دیواننک طبعنه همت بوپورلسی بورسه‌لیردن بکله‌نیایر .

مذکور نظمک صوک مصرعنده کی (فتح بلادالفرنک) عباره‌سی تاریخ دوشورلمشدر که (۹۰۶) ایدور . ناصلکه دیواننده مذکور عباره‌نک البته ۹۰۶ رقمی یازلمشدر .

بو نظم (بحرمنسرح) دن اولوب وزنی (مفتعان فاعلن مفتعلن فاعلن) در .

دیواننده (متون) کله‌سنده میمک ، (قرون) کله‌سنده قافک اوزرینه ضمه قونولمشدر (م) [

درتقریر بنای متین عبرت نمون یعنی حصن حصین حصار استوار متون

ابتدا بانیسی حضرت یحییٰ علیہ السلام عصر ندره قوم عمالقه بنا سیدر بعدہ اسپاہیہ عمار
ایتدی بعدہ بر حیل شیطنت ایله بوندوقانی ونه دیکی بوقلعه قبضه تسخیره آلوب دخی متانت
اوزره بنا اتدی بقول مورخان آل عثمان بعدہ سنه ۹۰۶ تاریخنده بر عظیم دونماء هایون
ایله بحرآ ولشکر بی حد و بی پایان جند مسلمین ایله برآ سلطان بایزید ولی کندولری برآ
کلوب محاصره ایدوب دوکه دوکه جبرآ وقهر آدست ونیدیکدن فتح اندک لرینه تاریخی بودر
ملهم اولوب لامی حق قبلندن دیدی قان [۱] دیدی تاریخی فتح بلادالفرنگ سنه ...

[۱] ك: قال [بومصر اعك دوغروسی (لامی) مرحومك دیواننده اولدینی وجهله شویله در :

ملهم اولب لامی حق قبلندن هان دل دیدی تاریخی فتح بلادالفرنگ

لامی مرحوم بو تاریخی بر سفرده فتح ایدیلن (متون ، قرون ، اوارین) قلعه لرینك هر
اوچی ایچون سولشدر كرك سولوچه ، كرك نظم بونی آكلاتقه دره . نظمك هیئت مجموعه سی
دیواننده شویله در :

تایخ فتح قلاع متون و قرون و اوارین

چون شه عالی علم خسرو کردون چشم	عزم ایدوبن مورده ایتدی فرنکیله جنك
آلدی متون قلعه سین رزم ایدوبن قهرله	ایتدی زمین صفحه سین خون عدو لاله رنگ
ورددی اوارین بویون بلدی بو احوالی چون	قلدی اطاعت قرون ایشدی جنك بی درنگ
ملهم اولوب لامی حق قبلندن هان	دل دیدی تاریخی فتح بلادالفرنگ

۹۰۶

لامی دیواننك كوزل بر نسخه سی مرحوم (علی امیری) افندی کتبخانه سنده دیوانلر قسمنده
۴۳۹ نومورده مقیددر . بو نسخه بی لامی مرحوم ۹۳۷ ده حال حیاستنده یازدیره رق سلطان
سلیمان خان حضر ت لرینك صدراعظمی اولان (مقبول ابراهیم) پاشایه تقدیم ایشدر . مذهب
دکلسده پك صحتلی ، شایان اعتماد بر نسخه عالیه در . باش طرفنده تقدیم ایچون یازیلان فارسی
قطعه لامعینك کندی یازسی اولق ممکندر .

دیوان شویله بر کوزدن کچیریله جنك اولورسه کورولورکه لامی مرحوم (بایزید ثانی ، سلیم
اول ، سلیمان قانونی) کبی اوچ بویوک پادشاهک زماننده یاشامش ؛ بونلری ، شهزاده لرینی ،
وزراسنی ، وکلاسنی ، بورسسه والیرینی و دیگر برچوق ذواتی مدح ایشمش ؛ (سلطان قورقوده
نظیره ، (سلطان جم) ه تاریخ وفات سویله مش ؛ متعدد شهزاده لر ایچون مرثیه لر یازمش
وطبیعییدرکه پك چوق لطفله مظهر اولمش بر شاعردر .

کوله لر کتر لر زيرا مغرب زميندن قوپان کيلر آت باشن بونده چکوب لنکر براغر لر زيرا بو اوارن قلعه سی مغربه کوكس کروب دورر جزايردن چقان کيلر جنوب لودوس روزکاريه ييلدز اوزره کامل بيک ميلده بو انا وارينه کتر لر دايم کارلری جزايرلی ايله در آب و هوا سی لطيف اولدوغندن خلقي تن درستلر در صوبي خيرات عظيمدر کم سلطان مراد خان رابع کم فاتح بغداددر آنک قپودان و بربری چلبی حسن پاشا يوزيک غروش حسبه لاه خرج ايدوب بر قناق يردن قيارلی و کوه بی ستونلری فرهاد کبی کسدیروب بو شهر اهالیسنه صو ضیافتی ايله مشدر حقا کم خيرات عظيمدر بو آب ضیافت کلن يرلر و قلعه نك ا کسه لری صافی باغ و بغه لردر کم ليمون و تورنجی و کباطی و رمانی و اينجیری و سائر مثمراتلری و زيتونی و سروی درختلری چوقدر حکمت خدا آل عثمان ديارنده بوندن غیری یرده قهوه آغاجی یوقدر قلعه قپوسنک اوکنده يول آشری جراح علی چلبی دکاننک اردنده کی باغچه سنده بر قهوه آغاجی واز هر سنه یحساب محصول ورر اکر اشکال درختی سؤال اولنور ه همان روم ديارلرنده حاصل اولان بر نار [۱] آغاجی کبی الحاق و کوچوک آغاج اولور کویا یمن ديارنده کی کبی آغاجدر اما نظر تعلق اتمه سن ایچون کسمیه کوسترمز و قیش ایاملرنده اطرافنی کچلر [۲] ايله اورتوب کچه ایچره بر طغر [۳] آتش یقار بر تماشا درخت مضحکدر و دخی کار عمدو حاتندن پمیدن خیال رقیق ساقز دمیسی اشلنز ساقز دمیسندن نظیفدر که کویا احمد آباد بزیدر هر دياره هدایا کتور لر و توفیکلره طابجه لی چاقاق اشلر لر کم جزايرده و هر سکده طاشلیجه شهرنده اویله طابجه اشلنمز مشهوردر (در ترقیم اشکال طشره واروش) قلعه نك خارچی قبله سنده [۴] بر دوز واسع فزاده سراپا باغ ارملی کار کیر بنالی تحتانی و فوقانی و کیره مت اورتولی جمله ایکیوز عدد اولدر اما اکثریا روم کفره سی خانلری اولوب ارمنی و یهودی یوقدر جمله بر محله مسجدی و جمله بر خان مسافرین و جمله اون بش عدد دکان تجارانی وار حامی و غیری خیراتلری یوقدر الاجمله بر عدد مسیره کاه مسکن فقرای خائقه وارددر ... بو قلعه دخی سیر ایدوب جمله غازیان مجاهدانلر ايله و داعلشوب بابا و اغلن آیرلدقه آغلشر کبی آغلشر اق بر لر یمزدن آیرلوب قبله طرفه لب دریا ايله باغلو و زيتونلکر ایچره کاهیجه طاشلیجه يرلر اوزره ۳ ساعتده رنج و غنا چکرك کیدوب

[۱] ك : بر نار [۲] ك : کچلر [۳] ك : طغار [۴] ك : قبله سی خارچنده

اون ایاق طاش نردبان ایله چیقار معبدکاه فوقانی اولوب آلتی سراپا کمرلی کارگیر بنا،
دکانلردر بنوک دخی قبه قپوسی اوزرنده تاریخیدر

ایلدی بنیاد فرهاد اغای اهل دین [۱] حسیبه‌الله عبادت اتمکچون قوم دین
اشرف عیده [۲] مساجداوله بو حصن ایچره هم اولدی تاریخین ترتیب مسجده‌للمسلین [۳] سنه ..

بوجوامعلردن ماعدا... عدد مساجدلر دخی واردر جمله بر مدرسه عالمان وار و جمله بر
عدد مکتب صبیان وار سلطان مراد ثالث خیراتیدر و جمله بر عدد تکیه درویشان وار
و جمله بر عدد خاندنر و جمله بر عدد حامی جیغاله پاشانکدر و جمله ۸۵ دکاندر ا کثریا
سوقاقلر ایچره آب حیات صولر جریان ایدوب طشره‌دن کله هر صوقاق باشلرنده چشمه
سارلری و کونا کون اصما آغاچلریله مزین شهردر کم چارسوی حسنه اصلا کونش تاثیر
ایتمیوب جمله اعیان شهر دکانلرده وقهوه‌خانه‌لرده اوطوروب طوله و صنطرنج و کوس [۴]
و داما و مانقله اوینیوب ا کلنرلر زیرا جزیره یردر (در اشکال لباس غازیان) جمله
پیر و جوان صغار و کبار جزایر اسبابی کیوب لوندانه کزر اختیارلری فس اوزره صارق
و کونا کون چوخه‌دن طار پشیلیر کیوب بلارنده اوچ عدد بیچاقلر بریده و ایاقلرنده
قره طوماقلر کیرلر جوان یکیتلری بیاض بالدرلی و فرنک پابوچلی و باشلرنده قرمزی
فسلی و سینه چاک و بازولری کشاده اورتا قوشاقلی کزدرلر اما زنانه‌لرینی کورمدم
نه کونه لباس کیرلر زیرا بونده عورت مرحومه اولدقده قپودن چیقار غایت اهل عرض
غیرت کش ناموس و حمیت صاحبی مردخدا یکیتلری واردر جمیع طونوسلی و طره‌بلوسلی
و جزایرلی هر سنه کیلریله بونده کلوب لنگرانداز اولوب متاع کونا کون و قره عرب

[۱] بو مصراعده ا کسیکلک وار دوغروسی (بونی بنیاد ایلدی فرهاد اغای اهل دین)
اولیلیدر (م) [۲] ک : عبده [بو مصراعک معناسی مقلقدر ظن ایدرم که شاعر شویله دینک
ایسته‌بور : جناب حق‌دن دیرلم که بو حصن ایچره اشرف عباد اولان امت محمد ایچون دها بر چوق
مسجدلر اوله (م) [۳] س : (اولدی تاریخی بترتیب مسجده‌للمسلین) . تاریخ (بترتیب)
لفظندن چیقه‌جقدر که ۱۰۱۴ کوسترمده‌در (م) [۴] ک : کورش . س : کونش [ط نسخه‌سی ده
متن کبیر . س نسخه‌سنده‌کی (کونش) یا کلیدر . ک نسخه‌سنده‌کی (کورش) دوغرو
اوله بیله‌یرسه‌ده اوستی سطرنج ، آلتی داما اولغله بو ایکینسک اره‌سنده کلسی یاقیشیق آلیمور .
دوغروسی (کوس) درکه برنوع اوپون ایمنش . عاصم افندی مرحوم برهان قاطع ترجمه‌سنده
شویله دیور : کوس — برنوع اوپون اسیدر فی‌الجمله سطرنج اوپونه مشاهددر زیرا بونده
دخی قطع‌لرین بری برینه مقابل دیزرلر (م)

اما مشرق و مغرب طرفی دریا در انجاق لیمان اغزنده بر الحاق قبالی بورون اوزره شکل بادی ایچہ [۱] تختہ سی کی طولانیچہ بر طشرہ قلعه زیبار کم دائراً مدار جرمی قلعه دیواری اوزره اوچیک سکنز یوز آدمدر قرہ جانی قیالر اوزره اولماق ایله اصلاً خندق یوقدر و جملہ ۱۲ عدد قپولری وارد بر قپوسی لب دریادہ لیمان قپوسیدر کم جانب شمالہ ناظر در وبری قرہ طرفندہ قبلہ مفتوح بیوک واروش قپوسیدر کم بو قپونک ایچریسنہ کیرر کن صول جانبنده ایچ قلعه همان بالتشیه اویوار قلعه سی شکل مسدس مہر سلیمان کی آلتی گوشہ قلعه دروہر گوشہ سندہ بر طابیہ متین اولوب التی عدد طابیہ لدر بر قلعه رغنائی مصنع صافی طولہ و طاش ایله مبنی بر سور قویدر کم ہر طاشی سنک مطرش اولوب ہر طابیہ سی اوزره بر عدد قورشون اورتولی کار کیر قہ قراول خانہ لری وار قلعه غایت حسن و رمش قباب مزینہ لدر دروہر طابیہ دہ یکیشقات بال یمز طوپلری جملہ سی لیمانہ ناظر سر آمد طوپلر در و بدنلر اوزره مازغال دلکرنده نیچہ یوز عدد دردن صاچہ و شاهی طوپلری وار بوا ایچ قلعه یالکز جہ جرمی کامل بیگ خطوہ در اما کرہ آمددر و ایچندہ جملہ ۳۳ عدد [۲] بانچہ سز کرہ مت اورتولی معمور اولری وارد و سمت شمالہ ناظر بر قپوسی وار قپو اراسی اوزره بر عظیم قہ عالیدر قلعه اغالرتینک و نقراترینک دیوانخانہ لیدر کم شب و روز جمیع دیدہ بان و پاسبانلر بوندہ بر سلاح آمادہ اولوب نوبت بکلرلر و بوا ایچ قلعه نک جملہ دیواری او طوزر ایاق رخم قالن اتلی دیوار اولوب قدی کامل یکرمی ارشن عالیدر (ستایش اشغی طشرہ قلعه) بونک جرمی اوچیک سکنز یوز آدمدر کار کیر بنا اولدوغی تحریر اولتوب درون حصار دہ جملہ آلتیوز عدد کار کیر بنا اودالر [۳] اولوب سراپا کرہ مت ایله مستور خاندان معمور لدر سلطان مراد خان ثالث ابن سلیم خان جامعی بو قلعه ایچرہ اولوب قورشونلی و کار کیر قبلہ و بر نازک منارہ لی مصنع جامع زیبار لکن چارشو ایچندہ اولتوب تا شہرک اورتاسندہ بر مرتفع یدہ حرمنده حوض سلسبیلی جامعی پر انوارک قبلہ قپوسی اوزره تاریخی بودر

قومادی شویله خالی حق تعالی

محمدالله یابدی اشبو جامع

دیدلر تاریخی خوشبجہ اعلا [۴] سنہ ۱۰۱۶

زیارت ایلتلر بو مقامک

اندن چارسو ایچندہ کی فرہاد اغا جامعی کرہ متلی و نازک و موزون منارہ لی جامعدر کم

[۱] ک : بادی یا خود ایچہ [۲] س ، ک : ۱۳۳ عدد . ط : ۳۲ عدد [۳] ک : اولر

[۴] بو مصراعدہ کی (خوشبجہ اعلا) عبارہ سی حساب ایدیلبجہ (۱۰۱۶) ایدیور (م)

لیمان عظیمدر کم ایچنہ بش بوز پارہ قدرغہ وقالیون وبارجہ سیغار جانب جنوبہ کویاقبو
 کبی ایکی قیا واقع اولوب جملہ طوبلر بو بوغازه ناظر درر سکز روزکار زورکار دن
 امین بر واسع لیمان اماندر حتی بو لیمان ایچرہ اوچ یردن نہر عظیملر مخلوط اولور
 اسماری بالادہ مرقومدر مذکور لیمانہ افراط ایلہ بیوک کیمیلر وارنجاق [۱] لیمانک اور تاسندہ
 یرکوچوجک ادا جق واردر کیمیلر پلامارلرن اول ادا جغہ باغلیوب دمورلرن روزکارہ کورہ
 ہر نہ طرفہ اولورسہ براغوب اعلا نظاملی [۲] لیمان اماندر حتی سنہ ... تاریخندہ ابتدا
 مالطہ غزاسی دیویدیوز پارہ کیمیلرہ سردار معظم قیودان یوسف پاشا ایلہ بولیمانہ دونمائی
 ہایون ایلہ کیروب جمیع آل عثمان دونمائی صغوب صولنور اسکی قدرغہ لری بوندہ
 براغوب جملہ مهمات ولوازماتلری عسکرلرین [۳] غیر ی کیمیلرہ یرلشدیروب بر کیجہ بو
 لیماندن چیقوب جزیرہ کریددہ ابتدا طودوری قلعہ لرن آن واحددہ فتح ایدوب اندن
 حایہ قلعہ سنہ صاریلوب دوکہ دوکہ حمد خدا ... کوندہ فتح ایتدک مال کلام اولدر کم
 بو لیمان اناوارن آل عثمان دونمائن آلبرجای اماندر اندن بولیمان کنارنجہ بر ساعت
 قیلیہ کیدر کن محصولی یرلری ونہر ... آتلا ایلہ کچوب

در تسطیر قلعہ اناوارین جدید سفلی

سنہ ۹۷۷ تاریخندہ سلطان مراد خان ثالث عصرندہ بدست قلع علی پاشا بنا آتش
 یرقلعہ زیبادر کم مورہ ایالتندہ ویواد القدر ومتون قضاسی [۴] ناحیہ سیدر ومفتیسی و تقیبی
 وکتخدایری ویکچیری سرداری وقلعہ دزداری و ... عدد مردم حصاری ومحتسبی
 بواجرداری وخراج امینی ومعمار باشیسی وشہر کتخداسی واون ایکی عدد قلعہ اغازی
 واردر (درسبب بنای قلعہ اناواران [۵] جدید) اولدر کم بواوارن لیمانی بر لیمان عظیم
 اولوب ایکی یردن کیریلر اغزی اولماق ایلہ بالادہ کی اسکی اوارینک طوپلری بولیمائی
 قورودہ میوب طوب قہ لری [۶] آشری کتدیکیچون اشغیدہ دریابہ برابر بو قلعہ لیمان
 اغزندہ بنا آتدیلر حقا کم اصابت آتدیلر حالا لیمان اغزندہ برشدادی مثال بنای کار اسلام
 یر حصن حصین وسدمتین سوربنام اولوب لیمانی امن وامان ایدوب بر قلعہ زیبادر

[۱] ک : وارنجاق [۲] ک : یتاقلی [کتابک املاسیہ (یتاقلی)] [۳] دوغروسی
 (عسکرلردن) اولمیلدر (م) [۴] ک : قضا سنک . [۵] ک : اوارن [۶] دوغروسی (کھلری)
 اولمیلدر (م)

خانہ لرنده برقاچ توت اغاجلری واردر دزدار اغا بونده سا کندر و بواورته قلعہ ایچنده برقات دخی ایچ قلعہ جک واردر اما حالاجاجادر و دیوارلری خرابجه در اما بونده دخی بر صو صارنجندن غیری اثر بنا یوقدر زیرا بنی آدم بونارن حصاره چقماغه عاجزدرلر امامذ کورقله نك اکر اشغیسی واکر یوقاروسنك مشرق طرفنده اصلا دیوار یوقدره مان قدرت قلعہ سیدرزیرا اولطر فلراون مناره قدی بالا یالچین مناره قیالدر در کم برهواسیران [۱] ایدن مرغ زیرکلر طرنق ایلشدره جک یری یوق بر مجلا و مصیقل قیالدر در کم شاهینلر و قره قوشلر و کر کنسلر [۲] و دولنک جگر بعضی رخنه دار قیاده [۳] آشیانه لر یابو - دونه مشلر العیاذبالله آدم اشغی باقمه جرأت ایده مز جمله صحرالر و داغلر و باغلر جانب شرقده ایاق آلتنده نمایاندر و جانب جنوبی و قبله سی و غریبسی طرفی جمله بحر سفید بر بحیره جک کبی رابکاندر یعنی تابو مرتبه برقله بالادر و بو قلمده جمله یکرمی اوچ عدد بال یمز طوپلری اولوب جمله لیمان اغزینه بقار و اشغیده یکی اواریں قلعہ سی بورن دو کر سر آمد طوپلردر و بنوک لوندانلری اشغی یکی اواریں قلعہ سی قولندن [۴] فتوز و یرار و بهار و نامدار نفراتلری واردر جمله . . . عدد مردم حصارلری واردر اما بر الای فقیرلردر حین فتحده بو قلعہ متون قلعہ سی قضا سنه - الحاق اولوب الی هذا الآن متون ناحیه سی اولوب نیابتدر و بو قلعیه بعدالفتح بایزید خان دریاسندن جاننه بر کر مه دیوار متین بنا آتمشلر اما جاجا دیوار رخنه دار اولمش بو مذ کور دیوار کر مه نك قارشوسنده براوزونجه و قره جه آداجق واردر قبلدآ جانب غربه طولانیجه و قع اولوب باشقه بر داغجکزدر بو آداجق ایله قلعہ قیاسی مایینی بر صقلق بوغازدر کم درینلکی بر قولاجدر اما آداجقن طرفه قدرغلر مستوفا کچرلر زیرا یری جانبدن اونه جانبه برفتا آدم ال طاشی آتسه یتشر تابو مرتبه یقین آداجقدر و دخی لیمان کنارنجه کیدرک بر بنای عظیم کمر لره داغلردن و قیالردن اواریں قلعہ سنه صو کتر مشلر اما سرور ایام ایله بعضی یرلری منهدم اولوب عمار آتمدکلرندن صولری کلز (ستایش لیمان عظیم اواریں) لسان فرنک طالیا نجه بولیمانک اسمنه پورتو جوتقور [۵] دیرلر یعنی قوه دیکنی سازلنی دیمکدر حقیقه الحال بولیمان اطرافی صغلفنده قوه سازی یشل یشل بتوب مصر حصیری کبی بوریا اوررلر لطیف حصیری اولور بولیمان متون قلعہ سنه طقوز میلدر و متوندن بولیمان یلدز قره یل اوزرینه کیدیلر و بولیمان بر خدایی

[۱] ک : طیران [۳] ک : کر کنسلر [۳] ک : رخنه دار اولمش قیاده [۴] ک : قولندن

[۵] س ، ک : چوتقور

و جدال ایله آلینجاق قلعه سرآمد دکلدز ایچنده صوبی و ظهیره‌سی اولسیدی یدی سنه محاصره‌یه تحملی وار کهکشان آسا سهایه قد چکمش بر قلعه بی هتادر حالا بایزید خان تخریری اوزره مورهایالتنده جمله تکالیف عرفیه دن بریلردر و قلعه‌سی ابرسهایه سرچکمش بریالچین صاری قیانک تاذروه اعلاسنده بر شدادی بنا و کوه قهقها مثال بر قلعه بالادر کم کویا کوردستانده وان قلعه سیدر اما بو قلعه نك جانب اربعه‌سی قیاسن دریا دو کوب احاطه اتمشدر انجاق شرق طرفنده بر انجه جك قومسال یولی وار قره در و بر انجه قومسال یول دخی لیمانك تا اورتسنه واقع اولمشدر بو ایکی طرفدن [۱] ماعدا جانب اربعه‌سی دریا در کم بر طرفدن ظفر ممکن دکلدز واشنی لیاندن یوقارو قلعه یوقوش یوقارویه اوچ بیک آدمده چیقیر غایت دیک قیالی یقوشدر اول طرفده شرقه ناظر بر دمرتین و قوی باب عالیسی وار بو قودن ایچریسنه اشنی قلعه دیرلر جمله‌سی سکسن عدد کردمتلی باغ و باغچه‌سز کارگیر بنا داراجق اولردر اما هربری جهان نامدر و سلطان بایزید جامعی بونده در اما مفید و مختصر جامع کار قدیم در و قوسی بش عدد دکانجق در خان و حمام و مدرسه و مکتب و باغ و بئجه دن اثر یوقدر همان صوسز بر جزیره در صوبی اشنی لیمان کنارنده مذکور قومسال یرده کی قیولردن اشکلر ایله قلعه یه صوتشرلر اما غریب تماشای عبرتدر کم صوتر اشکلر اوزره قلعه ده صوترین یوکلدوب اشنی قیویه اندکده اشغیده کی آدملر دستیلری صوایله دولدوروب اشکلری قلعه یه قوارلر اشکلر صوایله اولری اوکنه کلدکده سگاه مقامنده آغازه حمار اندکده خانه صاحبی حمارینك [۲] صوایله کلدیکن بیلوب اشکدن صوبی آلوب ینه کونده رر او یله معلم حمارلری اولدوغندن مورده ولایتنده ضرب مثلدر کم « سنی ناوارین اشکندن معلم [۱] ایده رم » دیو خداملرینه خطاب ایدرلر اشده ناوارین [۴] قلعه سنك تاذروه اعلاسنه صولری بو ترتیب اوزره حمارلر ایله چیقار و هر خاندانده صرنج مقرر در و بو موصوف اولان اشنی قلعه دن بیاض قیالی یول ایله باش یوقارو اورته قلعه چیقوب جانب جنوبه ناظر بر کوچوک جدید باب شدیدی وار و جمله بش عدد اولری وار اما بر عظیم صوصارنجی وار جمیع باران رحمت میزابلر ایله بوصارنجه جریان ایدوب بر قطره ماء مظر هبایه کتیموب یولردن صسارنجه دولار پاک قیالی شاه راهلری وار و بو قلعه اصلا کلب یوقدر کم بو ابلر قومازلر و بو قلعه

[۱] س، ک : یولدن [۲] س، ک : چندرینك [۳] ک نسخه‌سنده لامک تشدیدی و فتحیه حرکتشدر [م] [۴] ک : اوارین

آسوده‌حال کیدرکن حکمت باری یاری قیلوب صاغ طرفده کناربحره قریب براق آداسی نام جزیره‌نک بوغازی اردندن برکافر فرقه‌سی ظاهر اولوب بیزه راست کلوب همان اوزریمزه آواته آندکده حمد خدا همان آتلیمزک بویننه دوشوب داغله طرمشوب چقارکن آردیمز صره براق طوب ونیجه توفنکلر آتوب شکر خدا نه‌بیزه ونه آتلیمزه برشی راست کلیوب داغله چقوب خلاص اولدق ملعون کفارینه فرقه‌سنک دیرکلرن اندیروب ینه براق آداسی اردنده پنهان اولوب یآندی بزله داغله ایچره ۳ ساعت کیدوب نهر ... کچدک بوهر تامسستره [۱] وکوندار شهرلری داغله اردن کلوب اناوارن قلعه‌سی لیمانده دریایه منصب اولور

دروصف صفت اشکال جزیرهٔ براق

مذکور براق آداسی موره جزیره‌سنه پک یقیندرکم قورشوم یتشر وانا وارن قلعه‌سیله ماینهمالری طقوز میلدرکم قره‌یل اوزره اناوارندن کیدیلر ایچنده عمارتدن اثر یوق بر کوچوک صافی قیالی جزیره‌جکدر بوادایه بایزید خانک متون وقرون سفرنده براق آداسی دیو تسمیه آتمشر اما لسان فرنگده اسمنه کشتیانلر (پرادنه) دیرلر اما اصل لیمان کبی بیاغی کیشلمه‌مقابل اولان کنارده بر خراب کینسه‌جک یری واردر پلاری کینسه اوکنه باغلیوب کمیلر دمرلرن کیشلمه طرفته یکریمی ایکی قولاج صوده قورلار ومذکور آدانک قره طرفی قرق قولاج عمیق دکزدر قارجه [۲] قیلونلر مراد ایدنسه کچر وبوبراق ادامزدن کافرک ایزا کلسه آداسنه کامل آلتش میل قره یلک کرته باطیدن جنبه کیدیلر وبوبراق جزیره‌سی اوکنده کافر فرقه‌سندن خلاص اولوب ۳ ساعتده

درتک‌تیب بنای سرآمد عالی یعنی قلعهٔ آناوارین عتیق

وجه تسمیه‌سی ... بانیسی بوندوقانی وندیکی بانی بناسیدر ... تاریخنده [۳] سلطان بایزید خانه وندیکی کافرلری قلعه مفتاحلرن امان ایله تسلیم ایتدیلر زیرا صولت پادشاهی به طاقت کتیره‌میه‌جکلرن بلوب وردیلر زیرا مقدا ابوالفتح نیجه کوردوس قلعه‌سن فتح آتدیکن خاطرلرینه کتروبو بوقلعه بی‌امانی امان ایله وردیلر اما خدا حقیچون جنک

[۱] ک: مزستره [۲] ک: بارچه. س: قارجه [۳] س: ک: ۹۶۶ تاریخنده [یا کلیشدر (م)]

ابجد خان طفلان مکتبی وارد و جمه بر عدد خانقاه آل عبا فقیرانی وارد و جمه بر عدد کاه اشکر و کاه اشلمز حمای وار ... بو شهرک هواسی سواهل اولوب وقت عصرده خاندانلرینه و قیالی داغلرینه کوئش شعشعه سی اوروب غایت شدت خار اولور اما خلقتی تن درست اولوب محبوب و محبوبه سی ممدو حدر حتی بو شهر خاگ پاکده حاصل اولمش ... اغا زاده عبدالله چلبي نام بر جوان بنام حاصل اولوب خلاق عالم اکه بر حسن و جمال و کمال و بر حسن آداب بی مثال ورمشیدیکم کوئش آنک روی منوری یاننده بی نور بی مزد [۱] حکمت باری پدري مرحوم اولدوقده بو جوان احسن تقویم اکسزک [۲] اوکسوز قلوب کوردوسلی زکریا افندی یاننه آلوب دنیا و آخرت اوغول ایدوب علم و کمال و معرفت تعلیم ایتدیروب بر نجیب ورشید معصوم پاک اولدوکم کورنر (لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم) آیتن تلاوت ایدردی اما بو شهرک سواهلک [۳] اولدوغنه کوره صولری آب حیاندی حتی چارسوی حسن ایچره بر چشمه ساراب کوثر واردرکم مورده ولایینده مثلی یوقدر اول عین الجنانک [۴] تاریخی بودر

بوسبیل کوثرک هادی [۵] دیدی تاریخی ایچ حسینک عشقنه ای جان صفا عایفا
سنه ۱۰۱۶ [۶]

بو شهرک باغ و باغچه سی بحساب اولوب ممدوحات مشمراتندن لیمونی و طورنجی و کبابی و نار و انجیری ممدو حدر اما زیتونی خورما کی تازه ایکن تناول اولتور اصلا آبی دکلدی و پیچه سی ربع مسکونده اولماق احتمالی یوقدر و (ممدوح صنایعاتی) بیاض پیچه بزندن یکریمی درهم کلور بر کوملکی بر قامش ایچره قیوب پادشاهلره و قرالره و اعیان ولایتلره و وزرا و وکلایره بر بوغوم قامش ایچنده کوملکلک بزنی هدایا کوندرلر عجب مصنع بزدرکم هندستانده بیله اولماز اما قره دکز ساحلنده طرب افزون شهرنده اولور آنک دخی ممدوح بزندن هر سنه آل عثمان پادشاهلرینه هدایا کتورلر ... * بو شهر آرقادییانی دخی سیرو تماشای ایدوب لب دریا ایله ... ساعت [۷] جنوبه کیدوب بر قاچ مخوف و مخاطره دره لری

[۱] دوغروسی (بی فردر) اوللیدر (م) [۲] ب: اکسز [۳] یا ایکی لام ایله (سواهلک) یازلی یا خود سلف اصولجه بر لام ایله یازیلوب اوزرینه شده قونولیدر (م) [۴] ب: الحیاتک [۵] ک: هاتف [۶] نسخه لرده ایکنجی مصراع عیناً بوراده اولدینی کی یازلمش و سنه ۱۰۱۶ کوسترلشدر حالبوکه بو مصراع بوشکیله حساب ایدیلنجه (۱۰۱۲) ایدیور اکر (صحا) کله سنک یرینه وزن و معناجه ده ماناسی اولان (صباحاً) کله سی قونولورلرسه اوزمان تام اولدق (۱۰۱۶) ایدیور (م) [۷] ک: ۴ ساعت

غازى مردم حصارى جمله جزاير لوندلى كيدر قلعهسى لب دريادن بر طوب منزلى
 ايجرى شرق جانبده قرهده جمعه كوني [۱] داغى بورنده بر مرتفع حواله سز شكل
 بادى بر سنك طراش و بركار كير و متين قلعه صواش محكم حصار استوار حاضر
 باشدركم ازدهفت سر كچي جانب اربهيه و دريايه ناظر بر حصن حصين و سد متين رباط
 مزين و شهر مديندر كم بر رفيع الشان و خلقى عظيم الشان غازى فتالردر اما بوقلعه نك
 اطرافرنده اصلا خندق و حفر دن بر نشان يوقدر و لازمده دكلدر زيرا صافى يالچين قيالر
 اوزره واقع اولمشدر بوسورك كرا كرى جمله ايكي بيك آديمدر و جمله ايكي قات دوله
 ر ختم شدادى سد اسكندر وار قالين ديوار استواردر لکن ايچ قلعهسى دخى متين
 و مستحكمدر و جمله اطراف قلعهده سگنز عدد طابيه مثال بورج بارولردر كم
 هر طابيه لرى اوزره غايت لطيف طوپلرى واردر و بوقلعه ايجره سگسن عدد كرمهت
 ايله مستور تحتانى و فوقانى كار كير بنا خاندان معمورلر واردر و جمله جانب شرقه ناظر
 بر دمر قوسى وار اما ايكي قات قبولدر اما شرقه ناظر اورطه قيو او كنده سلطان
 سليمان جامى وار طرز قديم بر مصنع جامع روحايدر و طشره بيوك قيونك ايچ يوزنده
 آب حيات چشمه آب خوش كوارى وار بوقيو دخى جانب شرقه مكشوفدر بوقبودن
 طشره (در قيد طشره واروش مزين) بر صار بلق و قيالق زمين ايجره جمله ۳۰۰ عدد [۲]
 سراپا كار كير بنا و جمله طاش ديوارلى قلعه مثال متين و تحتانى و فوقانى كيره متلى و ...
 اورتولى معمور و مزين خاندانلردر كم هر اوده تونك مازغالى دلكارلى وار كم جانب و اطرافنده
 اولان صواقلرده اصلا دشمن كروب كيزه مز زيرا بوشهر خلقنك خوفى فرنگدندر
 بر كره بوشهره ونه ديك فرنگى كروب جمله قريلوب بقيهسى خائب و خاسر فرار اتديلر
 زيرا بوشهرك خاندانلرينك ايكيسى اوچى بر بيرده دكلدر سيرك سيرك بنا اولنش قلعه
 مثال خاندانلردر اما ينه بر برينى كوزدرلر جمله آ... اغانك خانهسى ... مشهور سرايلردر
 (دركار خانه اهل صنايعات) بوشهر ايجره جمله الهى عدد معمور و مزين چارسو و بازار
 حسن واردر اما بوسوق سلطانى ايجره دكانلرك اوكلرنده ايرى قديلا چنار اغاجلرى
 و اصفا اغاجلرى ايله زين اولوب بر سايه دار و قوياخ خيابان مفرح و مسيره كاه مزين چارسودر
 و جمله بر عدد جامى وار ... و جمله ... عدد محله مساجدلرى وار اولا ... مسجدى جامع
 اولغه مستعد بر مسجد منوردر و ... و بر عدد مدرسه سوخته واتى وار و جمله ايكي عدد

[۱] ب ، س ، ك : كوني [۲] ب ، س ، ك : ۴۰۰ عدد

معمورہ نك اطرافندہ اولان نیجہ قرالردن عبوردر واوغلانلر [۱] کلوب بو حوض عظیم ایچرہ شناورلک ایدوب بنی آدم ماہیلری بربرلرینہ بلا واسطہ قوج قوجاق اولوب صحبت پرچیز [۲] ایدرلر بو حوضک اطرافندہ آسانہ قدکشان اولمش چنار منتهالرك ظل وسایہ لرنده کونا کون نشیمن صفہلر ونچہ مصطبہ ودکلر و چنزار یرده کونا کون مقصورہ لردہ ارباب مرام تفرج ایدوب عیش ونوش ایدرلر ہر درخت شاخدارک ہر برین اونار آدم قوجاقلیہ ماز عجب صنع خلاق لم یزل کاری درخت عظیم لردر کم سایہ لرنده اولان عشر آفی عشر حوض عظیم اوزرہ و ظل حمایہ سندنہ اولان صفہلر اوزرہ صحبت خاص ایدن آدملرہ اصلا کوئش تاثیر آتمز بر غریب و عجیب تفرجگاہ مسیرہ گاہ باغ مرآمدر کم مورہدہ وسائر دیارده زورسہ تفرجگاہی غایت مشہوردر بوتفرجگاہ ایچون ہر بازار کونی بوندہ اطراف قرالردن بش اون بیک آدملر جمع اولورلر آلی وصاتی وبازار عظیم اولور بوتکیدہ معمورہ [۳] آرقادیہ قضاسی ناحیہ سیدر بعدہ بوقریہ دن الی عدد توفنک انداز اوروم یکتلرندن لوندانلر آلوب خدایہ صغوب ۳ ساعت [۴] طرف جنوبہ کیدوب نہر بوزی کچدک بو نہر آرقادیہ وقلاراطاعلرندن جمع اولوب بو محلہ قریب کورفز دریاسنہ منصب اولور اندن کورفز دریاسی کنارینہ چیقوب نیم ساعت ایلری بایلرلر باشلرینہ قراوللر قیوب اب دریا ایلہ سنکستان یرلری کچردک بو محللردہ مانیہ و حوقہ [۵] ادالرینک فرنک بدرنک پرچنک کافرلرینک بطاق یرلری اولدوغندن کافر خوفلرن چکرک ۳ ساعت دنخی طرف قبلہ یہ کیدوب

در تحریر زمین مانیہ یعنی تمدیح قلعہ آرقادیا

بانیسی . . . در لسان روجہ اوزرہ ارقادیا . . . دیمکدر نچہ ملوک دستنہ کیروب آخرکار سنہ ۹۰۶ تاریخندہ سلطان بایزید ولی فتحیدر مورہ ایالتندہ پاشا خاصی وویوادالغیدر اوچیوز اچہ پایہ سیلہ شریف قضا اولوب . . . عدد ناحیہ قراسی وار کتخدایری و یکیچری سرداری وحتسبی و باجداری و معماری وخراج اغاسی و شہر کتخداسی و روملر اوزرہ نوربوروری [۶] واردر قلعہ دزداری و طقسان عدد

[۱] ط : عبور و اوغلانلر . ک : عورت و اوغلانلر [۲] س ، ک : پرچین [ب نك فتحلہ حرکہ لٹمندر] ب : پرچین . ط : پرچیز [۳] ک : بو قریہ معمورہ [۴] ک ، ط : ۲ ساعت [۵] ک : چوقہ . ط : جوقہ . ب : حوقہ [۶] ک : پورتورپوری

در توصیف قلعه فنز

تشریفات قضاده قضاة فانوس فرموره یازار [۱] بر فنز قلعه سی دخی تر حاله قلعه سی
 قریبند و اردر بالاده محرردر اما بوفانوس قضای مورده در بوقلعه دخی سنه ۹۰۶ تاریخندہ
 سلطان بایزیدولی فتح آتمشدر بدست قوجه مصطفی پاشا اسلامبولده زنجیرلی سرویده جامع
 و تکیه سی اولان مصطفی پاشا فتح آتمشدر حالا مورده سنجاعی خاکنده سکسن اچہ
 پایه سیله قضای نا کھانیدر کم ناحیه سی ... عدد قرادر سرداری وار کتخداری وغیری
 حاکماری یوقدر قلعه سی بر صاربلق و طاشلق یرده در اما ویراندر شہرینک عمارتی جملہ
 ایکوز خانہ لی و جملہ بر جامعی و جملہ بر زاویہ لی و جملہ بر حمامی و جملہ بر مکتبی و جملہ
 بر سوخته مدرسہ لی و جملہ بر تکیہ لی و جملہ اون دکانی ویران شکلی بر قصبہ جکدر اما
 باغ و باغچہ سی چوقدر اندن نہر روفیہ کنارنجہ نچہ قریہ لر [۲] آشوب ۲ ساعت [۳] سمت
 شرقہ کیدوب قریہ صیچاقہ یوزاولی و باغ و باغچہ لی و درہ و دپہ لی قیر [۴] قضاسی ناحیہ سندہ
 زعامت کویدر اندن ینہ جانب قباہیہ ۲ ساعت [۵] کیدوب قریہ آرداسیجا [۶] بعضیلر
 آرایجا [۷] دیرلر بر صارپ درہ لی و دپہ لی یرده باغ و باغچہ لی و بر جامعی و سکسن عدد
 قیاغان اورتولی و نصفی کرہ مت ایله مستور معمور زعامت کویدر آندن جانب جنوبہ
 العیاذ باللہ داغلر و بللر آشوب صارپ یرلری ۶ ساعتہ کچوب

منزل قلعه زورسا [۸]

وزیر اعظم ایکن سلطان ابراہیمک خلقی بونی [۹] آت میدانندہ ہزار پارہ اندکلی
 احمد پاشانک اوغلی باقی بکک [۱۰] سربست زعامتی کویدر کم بر واسع اوز ایچندہ باغلی
 و باغچہ لی و یوزاللی اولی سراپا کرہ مت اورتولی معمور کار کیر بنالی و بر جامعی بر شہرین
 قریہ در اما قصبہ اولماغہ مستعد زمین محصولداریہ واقع اولمشدر (در صنع خدای عبرت اثر)
 بو قریہ ایچندہ بر آب حیات براق و بر آب ناب صو قیناق حوض عظیمی وار کم بو قریہ

[۱] س : قضاة فانوس مورہ یازار . ک : قضاة فانوس مورہ یازیلیر [متندہ کی (فنز)
 کلہ سی فضلہ در (م)] [۷] ب ، س ، ک ، ط : درہ و دپہ لر آشوب [۳] س ، ک : ۳ ساعت
 [۴] ک ، ط : قبر [ظن ایدرم کہ (فنز) اولہ جقدر (م)] [۵] س ، ک : ۲ ساعت [۶] س ،
 ک ، ط : آرداسیجا [۷] س ، ک : آردیجا . ط : آردیجا [۸] ک : زوسا [۹] تاریخ کتابلر ندن
 آکلاشیلدینی وجملہ دوغروسی (سلطان ابراہیمک خلقی کونی) اولہ جقدر (م) [۱۰] ب : پاشا

ستایش قلعه پوندیقو [۱]

لسان رومجہ سیچان قلعه سی دیمکدر بانسی ینہ ونیدکر لبدریانک بر برونندم واقع اولوب معمور ایدسجک قلعه در سنہ ۹۰۶ تاریخندہ بایزید خان ولی فتح ایدوب بعدالفتح مہدم آتمشدر کم بر دخی کفسار جمع ایدوب استیلا ایمیہ اما روایت صحیحہ دہ سبب انہدای اولدر کم بو شهر عظیم ایچرہ بر عمود بالا اوزرہ حکمانک بری بر آلتوندن سیچان تمثالنی مطمئن ایدوب بو شہرہ اصلا سیچان اولمازش حین فتحہ شکارچی غزاقہ مسلمینر مذکور عمودی یقوب اوزرنندہ کی آلتون سیچانی قویاروب آلدقیری کبی جمیع شہرہ سیچان مستولی اولوب ایچندہ اولان بنی آدم لک اسباب حوایجلی قلمادیغندن ماعدا جملہ غازیلک آتلینک یلہ لینی وقوروقلینی سیچان ییوب آتلی طای ایدر وجملہ خلقتک صاحب لری وصفالاری و بقلرینی صچان ییوب پرناتوان صاحب دیشلری سیچان جوان یکتیلر آتدیکندن جملہ خاقی سیچان دردندن شہری براغوب فرار ایتدکلرندن شہرک خرابی بویلہ اولمشدر دیو یازمشلر انکیچون بوقلعه یہ روملر (پوندیقو [۲] قلعه سی) دیرلر شہری و باغ و باغچہ سی دخی کدی قدر سیچانلری وارد و آدمی و آدمی زاد یوقدرانی کچوب بر ساعت کیدوب قریہ ... بریاری بر درہ وارد یوز اللی اولی و بر جامعی معمور کویدر زعامتی اولان [۳] حسن چاوش بو جامعی کرہ متلیجہ و بر آلچاق ہزارہ لیجہ جامع بنا ایتش اندن بر ساعت جانب جنوبہ کیدوب نہر عظیم روفیہ [۴] کشتی ایلہ عبور ایتدک بونہر آب زلال تا ارخوز و طرہ بولیچسہ [۵] و قلاوراطا داغلزندن جمع اولوب نہر عظیم اولدقدہ مذکور پوندیقو [۵] قلعه سی قربندہ آق دکزہ مخلوط اولوب کاهیجہ کیلرلہ عبور اولتور بر دیوانہ آقار نہر عظیمدر اماغرابت اندہ کم بومورہ جزیرہ سی دریا ایچندہ اولوب بویلہ نہر کبری اولہ غریب حکمت عجیبر [۶] همان (ان اللہ علی کل شیء قدير) در حقا کہ مورہ اداسندہ بوندن بیوک نہر یوقدر اندن شرق طرفہ ۵ ساعت [۷] کیدوب

[۱] ک : بوندیقو . پ : بوندیفون [۲] پ : بوندیقون [۳] ک : زعامت صاحبی اولان [۴] ط : روبہ [۵] ک : طرہ بولیچسہ [۵] پ : بوندیقون [۶] ک : عجیبر [۷] س ، ک :

۲ عدد تکیه درویشانی وار اما جلداً (الشیخ محمد قادری) خاقلاهی معموردر یوز
 نفر دن متجاوز عاشقان صادقانلری وار و شیخ ... تکیه سی خلوتی طریقنده اولو آستانه
 اولوب نعمتی پر و جوانه دائمدر اما باغ و باغچه سی بحسابدر ماتقدم بو صحرای بی پایانک
 محصولات کونا کونلری جمله وندیکی و سائر فرنکستانی بساردی زیرا مورده ولایتنده
 بو صحرادن وارخوز وادیسندن والوز وادیسندن و لاقوز وادیلندن محصورلدار هامون
 لاله عذارلر یوقدر اما بو غوستون [۱] صحراسی جلداً عظیم نباتات کیهات محصولاتلی
 بو قرا و قصبائی قرای معموردر ممدوحاتندن بالی و یاغی وهر فواکه شممرات آبداری
 ممدوح اولوب الا کراز کلنار خوش خوری ربع مسکونده یوقدر مکر اسلامبولک حصار
 کرازی اوله و دخی ممدوحی بو صحرائک آب و هوا سی بامر خدا جاموسنه یارامشدر
 نیجه یوز بیک قره جاموسلری اولوب سورو سورو کز لرر جمله خلقی اورومشه [۲]
 نسانیلردر اما مسلمانلری جمله صاحب سلوک محب فقرا آدم لردر رعایالری روم کفره لری
 اولوب جمله سی باشلری نه برر کونه مانندیکه بیاض شباقه کبی طرطور کبرلر و عورتلری
 باشلری نه بیاض صا زریق صرار کفره قاریلردر برر کونه مضحک چهره لی و صاچی
 بو صارقلی [۳] قاریلردر ... (در بیان زیارتگاه شهر غوستون) اولا قادری تکیه سنک
 باغ ارمی ایچنده بر کل کستان جاننده [۴] مرقده (دلکلی بابا) اسم شریفلری علیدر
 بو جوارنده مشهد (الشیخ عراقی) و اکه قریب قبر (الشیخ ابوبکر) و بونوک
 جنبنده (الشیخ محمد لسانی) بو عزیز مرقوم طریق قادری سرورلندن بر سرباز عشق
 الهی هرورلندن اولو سلطان اولوب نیجه یوز مناقبلری واردر قدس الله سره العزیز
 بو رحمة الله علیهم اجمعین اندن قالقوب قبله طرفنه ۳ ساعت کیدوب

قلعه یار غم

لب دریاده ویرانجه شکل مثک بر شدادی قلعه جک ایمن دورقود پاشا خراب ایمن
 اما قریبده معمور قرالر چوقدر اندن ینه جانب قبله یه ۳ ساعتده قریه بک چمنلکده یوز
 مقداری ساز اورتولی کافر اولری وار اندن ینه قبله طرفنه ... ساعت [۶] لب دریاه
 ایله کیدوب

[۱] ک: غستون [۲] س: اروسه . ک: اورومجه، [۳] و اوسز اولرق (صارقلی) اولسه
 ککر کدر (م) [۴]: خیابانده [۵] ب: بارغم . ک: بارغم [۶] ک: ۲ ساعت

بیک کفار چند ملاعین کندولرن دریاه آتوب غرق آب اولغه باشلادیلر الحاصل کام
 اوچ ساعت پی اندرپی جنک و جدال و حرب و قتال اولوب خاه ناخاه کافرلرک دورت بار
 عظیم کیلرن فتح ایدوب دورت پاره فرقه سنک یدکنه باغلیوب کافرک خاجلی پیکرلر
 سرنکون ایدوب موافق ایام ایله کیدرلرکن عظمت خدا جمله کافر قلیونلرن دن و قلعه
 و لیمانده یطان فرقه لردن کفار دوزخ قرار اولقدر طوب و توفنک آتدیلمک آسمانی طوب
 و توفنک توتونی طوطدی درحال کفار مصرلی اوغلنک آردی صره دورت پاره کا
 قدرغه سی دونانوب لیماندن چیقوب قرونجه مصرلی اوغلی ایام مساعد ایله یلکن و کور
 چکرک دورت پاره قلیونلر شکار یله اینه نختی قلعه سن بولدیلمر بعده دورت پاره کفار قدرغه
 خائب و خاسر دوندیلمر و دارمنحوس اولان لیمانلرینه کیدرلر اول آن جمله یلکن آچو
 کرید جانبنه یقلوب کتدیلمر بو تماشای عبرت اثری دخی ایدوب غزات مسلمینه
 ایتدک ایشده بو مورده سرحدینک جمله غازیلرینک شب و روز کارلری بودر خدای مت
 هر ایشلرن آسان ایدوب جمله سی رب العزمنک حفظ و اماننده اوله لر بعده حقیر هلوب
 اعیانیه و داعلشوب باش اشنی ایکی ساعتده جانب قبله یه صحرای غستون ایچره کیدر
 نهر... طقوز کوز مصنع طاش جسر دن عبور ایتدک بونهر جانب شرقده تاقلار اطارداعلر
 کلوب هلوبیچ قربنده کورفز دریاسنه مخلوط اولور آندن یه صحرای غستون ایچره مع
 قرالری و جفتلکلی ۳ ساعتده کچوب

در تعریف محصولدار شهر غستون عبرتمون

موره پاشاسنک خاصی وویوادالغیدر اوچیوز ایچه پایه سیله شریف قضا در ناحیه
 جمله . . . عدد معمور قرادر شیخ الاسلام و نقیب الاشرافی و ناحیه نأبی و کتخدای
 و یکیچری سرداری و خراج اغاسی و محتسب اغاسی و باجداری و جمله اعیان کبای
 وار اما طاعوندن داغله فرار ایتدلمر و بوندوقانی و ندیکی غارندن شهری خرابه
 دوتمشدر بو شهر دریادن ایکی ساعت بعید بر محصوللی واسعة لاقطار و رخصه لاس
 بر صحرای غنیمت بی پایانده واقع اولوب جمله ۴ عدد محلات و جمله ۴ عدد محراب و
 ایکویز عدد کرمهت اورتولی سهل معمور قالمش باغلی و بانچه ملی واسع ازلردر اولچار
 ایچنده اسکی جامع و یکی جامع واردر ماعدا جمله ... عدد محله مساجدلیدر و
 بر مدرسه و جمله ۲ مکتب و جمله ۱۰۰ دکاندر و جمله بر خان و جمله بر حمام و

بوغدایي كافرہ صاندیغندن صقلوب حقیرہ بر کیسه وخداملریمه قرقر آلتون وبرر چوقه
 وبرر قوماش و كفارك بر عدد توفنكلرن ووروب كتخدا ایله واسیرلكدن خلاص اولان
 حسن خواجه ایله وغیری الفت اندیکمز غازبلرایله وداغلاشوب بونده آتلیزیمینه حاضر
 بلوب [۱] مذکور بر کیسه مال بار ثقیلی ونیجه غیری بار وبنکاهی هلو میچ قلعهمسی دزدارینه
 امانت قوماق ایچون آتله سوار اولوب ایکی ساعتده اوج آسمانه عروج ایدوب قلعه
 هلو میچ دزدارنده مهمان اولوب جمله اشیای بار کرائری دزداره امانت قیوب صالت
 سبكار قالدق مقدمما كچك كفالونیه جزیره سنك بره قالكك شمعی دونماز كلر دیدیکی
 مکر كچك ایتمش آنی كوردك روی دریاده یكرمی آلتی پاره قلیون واوچ پاره قدرغه
 واون بر پاره فرقه پوپه یلكنلرین كشاده ایدوب وقت ظهرده طوب و توفنك شادمانلری
 ایدوب خاچلی پیکرلرین آچارق ایزا كلسه لیمانه جمله كروب انكر انداخت اولوب يطوب
 عیش ونوش و ذوق وشوقه باشلیوب ارغنون وتورومپته ولطوریان [۲] بورولری چاله راق
 یاطدقورن حقیر قلعهدن سیروتماش ایدردك كم اصلا دوربین ایله نظر آتمك لازم دكل ایدی
 (حكمت خدا تماشای عبرتنامه) اول کیجه اینه بختکی [۳] دوراق بك آدم لرندن مصرلی
 اوغلی نام غازی مغازی دورت پاره فرقه همی ایله خرسز کی كلوب ایزا كلسه [۴] لنده
 لیمان ایچره یطر یكرمی آلتی پاره كافر قلیونلری واوچ پاره قدرغه واون پاره فرقه ترك
 ارا لریزه وقت صباحده جمله كفار لیمان بند [۵] سرخوش واوکار بی کارخاب غفلتده یطر لر کن
 همان مصرلی اوغلی دورت پاره پالنه [۶] والیسه [۷] فرقه لر یله ظاهر اولوب بو كافر کیم لرینك
 ارسنه آج قورت قیونه وقیون طوزه صونار کی كافرہ صونوب صاریلجاق همان صدای
 الله الله رها بولدوروب بریایلم طوب و بریایلم توفنك آتوب جمله كفار کیم لرینك ایچارینه
 دال صاتور محمدی اولوب اوردقورنده حقیر بری طرفده دندان بدنلر اوزره هلو میچ قومیه
 سیروتماش ایدوب دعایه مشغول اولدق او یله بر جك کرما کرم صواش پر خاش ببر [۸]
 دلیرانه اندیکم طوب و توفنك بارود سیاهی دودی وقت صباحده شب مظالم اولوب كفار
 ایچره جزع [۹] و فریاد و وایلا ووپوب آفتاب عالمتاب پرتو صالدقده آنی كوردك نیجه

[۱] ك : حاضر بلوب . ب : حاضر بلوب [۲] ب : لوطوریان [۳] ك : اینه بختلی [۴] ك :
 ایذا كلسه [۵] س : ك : لیمان بنده . ط : لیمان دبنده [۶] ك : پالنه [۷] ك : آلتسته
 [۸] ك : نسخه سنده (ببر) یرنده (حرب) لفظی وار [۹] ب : نسخه سنده (جزع) یرنده (غریب)
 ك : نسخه سنده (غری) وار

اماندر و بر لیمان دخی بوجزیره نك قبله سی طرفندہ (حرامی) لیمانی دیر لر اعلا لیمان اولوب بوندہ دخی بیوک کیلر یاطمق قابلدر اما بو حرامی لیمانی ایاماورہ بورنشہ اون میل یر قریبدر کم (لفقده) آداجنی و (ایاماورہ) قلعه سی و (پرہوزہ) قلعه سی بو (اناطولقوز) قیلری جمہ کورینور و بو کفالونیه جزیرہ سنک اطرافندہ یکر میدن متجاوز اعلا یتاقلی لیمانر واردر اما مجموعہ نامطبوعمزده کشتیان ملاحان تجارلری یر حصہ خبردار آتمک ایچون بو مذکور لیمان مشهورلرک اوصافن منظورمن اولدوغی اوزرہ تحریر ایتدک بو جزیرہده اوچکون نظر تہ بکلیوب دردنجی کون قلعه جنرالی اولان جنوزہ بولوشوب مذکور اسیر قرہ حسن خواجہ زنداندن چیقاروب بلموواجهہ حسن خواجہ جنرالدن بشیوز اوصقو طہ ریال غروشه اسیر لکدن خلاص ایدوب جنرالک ضیافتن بیوب نیجہ جزئی و کلی ہدایالرین آلوب ینہ فرقہ لریمزہ سوار اولوب طوب و توفنک شادیلری ایدوب کیدرکن (براق آداسی) آردندن بر فرقہ مملو بوغدای ایلہ بزہ قرشو کلوب کافرہ کتر لرکن امن و یرمیوب ایچندہ یکر می ایکی کفرہ سن دخی اسیر ایدوب فرقہ یدہ کہ آلوب یلدز طرفنہ ۵ میل کیدوب

در جزیرہ شہر انکیز کوچک کفہ لویا

وندیک حکمندہ بر کوچک آداجقدر کم مغربدن مشرقہ طولانی واقع اولوب بوندن ایاماورہ بورنشہ اوچ میل قریب اولوب بوجزیرہ جکدہ بر کوچک قلعه جک واردر قودانی ویوز کفرہ نفراتلری وار بو جزیرہ یہ یناشوب ورہ وروب نظر تہ لرندہ یطمدن آج وزاج بو رجبہ یہ محتاج کفرہ لر پاشا کتخدا مزک باشنہ اوشوب رجاومت ایلہ غنیمت آلدیغمن بوغدای کیمسن بوغداییلہ یکر می کیسہ اوصقو طہ غروشنہ آلوب یکر می ایکی نفر اسیر اولان کافر لریدہ اون التی کیسہ غروشه خلاص ایدوب بزہ وافر رعایات ایدوب وارک سلامتہ کیدک شمدی بوآن [۱] وندک دونتماز کلوب بورادن کچوب کریدہ امداد عسکر کتورسہ کرک دیدکلرندہ همان عقلمز باشمزدن کیدوب اندن اوانتہ دیو قالقوب تکرار یلدز جانبدن مشرق طرفنہ صیرمہ [۲] روزکار ایلہ تکرار قلعه ہلو بجه کلوب اندہ حسن کتخدا بزہ فروخت آدیکی بوغدای مالندن و اسیرلرک مالارندن بر کیسہ غروش حق سکوت وردی زیرا کفارہ غلال صاتمق ممنوعدر دیو کندوسی دریادہ کزرکن کندوسی

[۱] ب : یوان [۲] اوچ ی ایلہ (صییرمہ) یازلسی مناسبدر (م)

یو کسک داغلردر و لودوسه مقابل اولان یرنده بر یومرو بورون واردر غایت عالی بوروندر کم قاومیان سی [۱] بورنی دیرلر مغربدن کلن کمیلر اول بورونی کچوب [۲] کفهلونیا اناسی در دیرلر اما بو بورونده بر طاش واردر کمیلره اندن احتراز لازمدر و بو آدانک قبله طرفنده خدای بر واسع لیمانی واردر طوزله لیمانی دیرلر و برینه پالیکه لیمانی دیرلر بی بدل لیمانلردن بونلردر و بولیمانده یطوب کفاره و یره بیاض بیراغن دگوب اوچکون نظر و انده [۳] مهمان اولوب قلعه جزالی جمله ما کولات و مشرو باتلریمز وروب صفالر ایتدک بو مذکور پالیکه لیماندن چیقوب قره ده الی میل کیدوب (در فهرس اشکال سور کفهلونیا) بر مرتفع پشته اوزره شکل مربع بر شدادی بنای متیندر اما کوچکدر کفار انده اولماق ایله مراد و مرامز اوزره تماشا ایدمه مدک اما غایت معمور و پر سلاح قلعه آماده در بعضی قلعه مثال منصطرلری و قورینه لری [۴] و مزین چفتلک لری نمایاندر و قلعه ایچنده و طشره سنده اولقدر کفره چوقدر کم حسابن نارسعیر زبانیلری بلر زیرا آب و هواسی و بناسی لطیف محبوب و محبوبه سی نظیف و ظریف بر جزیره دلکشادر و قلعه سی لیمانه کمیلر و اربحاق قره یل طرفنه پالیکه لیمانه مقابل آلی قولاج یرده کمیلر یطر زیرا قلعه جانبی صفاقدر و طوزله یرلردر و اکر لیماندن طشره دمر براقسه لر اون آلی قولچدر و بر لیمان دخی (آیا کری) لیمانی دیرلر لطیف لیماندر کم لیمان کنارنده بر کنیسه سی وار و بر لیمان دخی کون دوغوسنه قرشو (آیاستفغو) دیرلر ای لیمان امان اولوب بنوک دخی بر کنیسه سی فرنک [۵] قره یل [۶] طرفنده آقار صولری واردر و بر لیمانی دخی آیاستفغو لیماننک قره یل طرفنه [۷] بر لیمانی دخی وار اکا (لاریخس) [۸] دیرلر بیوک قلیونلر کروب لنگرلرن اون بش قولاج یرده براغر و بر لیمانی دخی کون باطیس و قره یل طرفنده اولوب (باش قره ده) لیمانی دیرلر ایی لطیف لیماندر کم نیچه کمیلر کنارده باشن قره یه وروب اسلامبولده امین اوکی و غلطه طرفنده قورشوملی مغازه اوکی کبی قارن قارینه یطرلر سکز روز کاردن امین چناق کبی لیمان بر

[۱] ب ، س ، ک : قاوصان سی . ط : قاوصانلی [۲] ب ، س ، ک ، ط : سچوب
 [۳] ک : نظرته ده [ن ، ظ حرفلری مفتوح ، ر حرفی ساکندر) ط : نظرته ده . ب : یطراتده
 س : یطروانده [۴] ط : قورتیه لری [۵] س ، ط : فرنک [برنجی حرفه نقطه قونامش]
 ب : فرنک [اوچنجی حرفه نقطه قونامش] ک نسخه سنده بو کبه یوقدر [۶] ک : قره یل
 [۷] ک : طرفنده [۸] ک : لاریخس ، ب : الاریخس

وہم گردن کلن کملر بوادای او کنوب [۱] کلر زیرا غایت ممرناسدر و بوجزیرہ ایزا کلسہ اطرافندہ بر کیجہ دولاشوب اصلا کفارہ ذخیرہ کیدر فرقتہ و قایقلرہ راست کلبوب اندن قالقوب کفار خونی چکدرک فرقتہ لریزایاہ جانب قبلہ یہ کیدوب جزیرہ کفالونیہ دم اسیر اولان دوراق قپودانک خواجہ سی (قرہ حسن خواجہ) بی کفاردن اطلاقہ کتدکدہ زاکلسہ دن یکر می میلده قرہ یلک کرتہ سنہ سردند کیدوب

در شرح جزیرہ و قلعہ کفالونیہ

بانیس وندک پرنچرملریدر اما سنہ ... تاریخندہ سلطان بایزید ولی فتحیدر وندک الندن آلمشدر بعدہ سنہ ... تاریخندہ متون و اینہ سختی فتح لرندن صکرہ وندک کفاری ایکویز پارہ کشتی ایلہ بر دونمآء عظیمی کلوب مذکور قلعہ کامل سکز آی دوکہ دوکہ ویدی کرہ لنملر آتوب و اوطوز دورت کرہ یورویوش ایلہ ضرباً و قہراً بوقلعہ زبون اتدیلر ایچندہ اولان عسا کر اسلامدہ آز قالب سکز آیدن برو بر جانبدن دخی امداد کلدیکندن قلعہ ویرہ ایلہ ویردیلر ویرہ دن صکرہ کفار بد کردار عہدو امانی بوزوب جملہ ویرہ ورن عسکری دندان تیغدن ورمخ و سناندن کچروب قردیلر بعدہ سنہ ... تاریخندہ سلطان سلیمان خان عصرندہ صاقز جزیرہ س فتح ایدن بنا کہ [۲] پاشا دست بازوی قہر ایلہ وندک الندن بوقلعہ فتح ایدوب (من دق دق) دیوب مقدا کفار بزم ویرہ ورن عسکریمز نیجہ قردی ایسہ بنا کہ [۳] پاشا دخی جملہ کفاری قلیجدن کچروب قلعہ فتح ایتدی بعدہ سنہ ... تاریخندہ وندک کفاری بوجزیرہ دخی قلیج علی پاشا ایلہ ایماورہ قلعہ سیلہ بوجزیرہ دخی مبادلہ ایدوب ایماورہ بزده قالدی و بوقفالونیہ جزیردسی اولز ماندن برو کفرہ النده قالدی شکل مدوری یوزاللی میلدر و جزیرہ مورہ یہ اوطوز میل قریبدر کم مورہ نک جانب غربیسنندہ در و ایماورہ بورندہ کی انجیر لیمانی آلتی میلدر مقابلہ سنہ پویرازک کرتہ کون دوغوسندن جانبہ کیدیلر و مذکور کفالونیہ اداسی داغلی و طاشلی و باغلی بانچہلی و آب حیات صولی و نعمتلی وافر و برکاتلی متکثر بر واسع ادادر حتی دریادن بز کلر کن بوآدانک علامتی اولدر کم کون باطی طرفلری غایت

[۱] ب ، ک : اوزلیوب [۲] : یناکہ (برنجی حرفی ی در) [عبد عاجزہ کورہ کرک برنجی حرفی ب اولان (بنا کہ) ، کرک ی اولان (یناکہ) ایکسی دە یا کایشدر دوغوسی . (پیالہ پاشا) اوله جقدر (م) [۳] ک : یناکہ (برنجی حرفی ی در)

قلعه لزی فتح لرینه کیدر کن بوجزیره فتح ایدوب جمله ایذاچکن امت محمدی اسپرلکدن خلاص ایدوب ایذاکدن [۱] جمله کفره ورهبانلری قلجدن کچروب جزیره حالی اوزره براغر بعده قلعه سنی عمار ایدوب ایچنه هر مهمات لوازماتلریله عسکر اسلام دولدوروب قالرلر تا که سنه... تاریخنده دست اسلامده دوروب اولسنه منهده [۲] سلطان مراد ثالث عصرنده اولوج علی پاشا بوجزیره وندیکنک ایماوره قلعه سی ایله مبادله اولنوب بوجزیره حالانندیکن النده اولوب ایماوره بزده قالدی اما حالا بوجزیره وقلعه سی غایت معمور سورا ستواردر وطرشه سنده بر شهر مزین بنا اتمس و بوجزیره بر اولویلالی داغده و دائراً مدار جرمی سکسن میلدرکم موره جزیره سنه اون میل قریبدر وموره ایله ادایه [۳] قریب مابیننده بر اولوقیا واردرکم دریا ایچنده درکیمیل اول قیایه قریب وارمنه احتراز ایدرلر و حلومیچ [۴] بورنی بو قیاچنک جانب شرقتده موره قیسینده بر عالی بوروندرا اما اطراف افراطیله صغلقدر واورمانلر ایله صغلقدر مذکور هولومیچ بورننه قریب کیمیل وارمیله ملاح کشتیانلر احتراز ایدرلر حتی کفار زمانی هولومیچ بورننده فانوس یقارلر مش جمله زبان ملاحان کیجه ایله اول فانوسی کوروب اول بورونه یقین وارمازلر مش حالا فانوس قلعه سی اثری نمایاندر و بوجزیره زاکلساده سرعبوب [۵] دیرلر بر کونه کونک پیدا اولور بوندن فرنکستانه نیجه بیک یوک کتورلر و نیجه بیک دنک بیاض سکرلدو بیاض صایه چوقه لری فرنکستاندن یوک یوک کتروب بوجزیره ده مذکور کونک ایله اعل کون چوقه لر بویانوب [۶] بو کونکدن هر سنه نیجه یوز بیک التون حاصل اولور انکیچون وندیکن کافری ایماوره کچی قلعه بی حاصلی ووروب یرینه بر محصول ایذاکلسه جزیره سن الدی اما بوزاکلسه بزم الیزده ایکن اول کونکدن کسنه نیک خبری اولیوب کراید منقری کچی بر فلوس احمر حاصل اولمازدی و بوجزیره نیک قلعه سی موره جزیره سنک هولومیچ قلعه سنه مقابل و قریب پویراز روز کارینه قرشو بر بایر اوزره بر ششادی سنک بنا بر کوچک قلعه رعنادر اما غایت صعب و متین قلعه زییادر اما عاصی کفره دستنده اولماق ایله الارقدن تماشا ایتدک بی حد و بی حساب داغلری باغلدر و آدم دریا سیله مالاملدر و بو آدانک بر اینی لیمانی وار قره یل طرفنده یلدز روز کارینه قارشو بر آداجق واردر اسمنه (پالوزیه) [۷] دیرلر آنده اعلا یتاقیری لیماندر و بوزاکلسه جزیره سی جمیع فرنکستان

[۱] ك : اذا ایدن [۲] ك : میمونه ده [۳] ك : الهیه [۴] ك : هولومیچ [۵] ك :

پرنفوت . ط : برنور [۶] ك : بویانوب [۷] ك : پالوریه . ط : پالورزیه

نوٹش بیک غروش التراملی کومروک امینی اوطوروب اسکھ باشندہ بر کومروک خانہ
سرای وار حالا معموردر اما نہ امینی وار ونہ جای امانی وار ونڈیک کفرہ سی خوفندن
مسلمانلری یوقدر کفرہ لری چوقدر اما بو قلعہ نک اندرون و پیروندہ اصلا چارسوی
بازار و خان و حمام و مکتب و تکیہ دخی یوقدر غایت جزیرہ بر اولوب خرابہ یوزدو تمشدر
لیمانی بشیوز پارہ کمی آلر اعلا دمر دوتار آلتی روزکاردن امین لیمان اماندر اما باطی
بولودوس روزکارلری اصابت ایدر لکن دمر قوی [۱] ایله یا طلر بر جای مناص لیمان
کوزفزدر و بو قلعدن غرب طرفنہ دریا آشری قلعہ ایزاکلسہ طقوز میل دریادہ بر جزیرہ
محصولداردر کم جرمی سکسن میلدر زمان قدیمدہ بزم ایدی قلیچ علی پاشا سنہ ... ده
آیا ماورہ قلعہ سن ونڈیک بزہ ویروب بو جزیرہ زاکلسہ علی پاشا ونڈیکہ ورمکی رأی احسن
کوررلر حالا معمور کفرہ جزیرہ سی اولوب ایچندہ سکسن بیک عدد کفرہ سی وار
بو بو ہلومیچ قلعہ سنہ مقابل نمایان بر صارب قلعہ سی و لیمانی اولوب خروس صداسی
و ناقوصلری [۲] صدالری استماع اولنور بر جزیرہ در و بو بزم ہلومیچ قلعہ سنندن ہلومیچ
بورنی یکریمی میل پوراز روزکاری اوزرہ کیدیلر بر بوروندراکم تاجزایر وطنوس و طرہ
بولوسدن چیقان کیمیلر بو بورنی اوزولولر [۳] حکمت خدا بز بو ہلومیچ قلعہ سن سیر
و تماشا ایدر کن مورہ پاشاسی حسن پاشانک کتخداسی باللی بادرہ دن دورت پارہ فرقتہ
ایله بو ہلومیچہ کلوب کفارہ ظہیرہ و یرن آدملری و ظہیرہ طاشیان کیملری ارایراق
کلدکدہ بز دخی آتلیمز ہلومیچدہ براغوب کتخدا فرقتہ سنہ کروب ایزاکلسہ جزیرہ سی
طریفلیزینہ اوانتہ ایدوب جزیرہ سن سیر و تماشا ایدرک کتردک [۴]

درقائتہ اشکال جزیرہ و قلعہ ایزاکلسہ

زاکلسہ دخی دیرلر اما وجہ تسمیہ سی بو جزیرہ قدیم اولدہ دست کفارده ایکن
بوندہ اولان جملہ کفار فرقتہ لر ایله ہنوز فتح اولمنس مورہ ولایتندہ نچہ یوز عدد امت
محمدلری اسبرپای بستہ دلخستہ آتدکلرندہ انوک امت محمدلرہ جور و جفا و ایذا آتدکلرندن
(ایزاکلسہ [۵]) دیو نامی قلمش بعدہ ابوالفتح بدن صکرہ سلطان بایزید ولی متون وقرون

[۱] ک : قوتی [۲] دوغروسی سین ایله (ناقوسلری) در (م) [۳] س ، ط : اوزرلر
[۴] ک : کیدردک [۵] بوکا کورہ ذال معجمہ ایله (ایذاکاسہ = ایذاکایسہ = ایذاکنیسہ)
بو تخفیف ایله (اذاکلسہ) و براز دھا تخفیف ایله (ذاکلسہ) یازلیلیدر (م)

کیده جک اسیر لریله بزم دخی بش عدد احسان اولتان اسیر لری بر غلامله قره دن کوردوسده زکریا افندیبه کونده دروب بو اسیر لری فروخت ایده سز دیو مکتوبلر تحریر ایدوب انلر اینه بختی و کوردوسه کندیلرینه حقیر لار نیچه قلعه سندن قالقوب جانب جنوبه ۳ ساعتده باش یوقارو کیدوب

در دفتر پیچ اندر پیچ یعنی بنای بالا قلعه هلو میچ

بعضی کمنه لر هلو موج یازار لر بوندوقانی ونه دیکی بنا سیدر وجه تسمیه سی ... نیچه دولدن دوله دکوب آخر کار سنه ... تاریخنده سلطان بایزید ولی فتحیدر مورده ایالتنده باشاسنک خاصی ویواداسی حاکمدر و پادشاه طرفندن عظیم امانتدر اوچیوز ایچه شریف قضادر اما قاضی غستون قصبه سنده ساکندر ناحیه سی ... عدد معمور قرادر کتخدایری یکیچیری سرداری باجداری قلعه دزداری یوز عدد مردم حصار ی خراج امینی محتسب اغاسی معمار اغاسی شهر کتخداسی واردر (در طرز و طرح اشکال زمین قلعه هلو میچ) بو سورا استوار بالا لب دریادن ایکی میل بعید شرق جانبنه اوج سمایه برابر اولوب کامل ایکی ساعتده چقلر بر شکل مسبع شدادی طاش بنا قلعه بالای رعنا ی متیندر کم اصلا بر طرفندن حواله سی یوقدر هر طرفنده بشر قوناق یردن و دریاده یوز میلی یردن کورینور قلعه بی همتادر و ایچ قلعه سی ایچنده انجاق دزدار اوی وجه خانه و غلال انباری و صوصارنجلیری واردر غیر ی معمور اتلردن برشی یوقدر اما جانب اربعه سنده کی اودالر اوزره کرچ ایله صیوالی باران رحمتدن آقان صو یولاری اولوب صو صارنجلیرینه کیدر اما بویچ قلعه نیک اورتاسی بر واسع میدان اولوب آلتنده صو صارنجلیری و بر سروی اغاجی اولوب جانب شماله ناظر بر ایچ قلعه قپوسی و اراما طشره قلعه سی بویچ قلعه متصل چار گوشه بر قلعه متیندر لکن یالچین قیالر اوزره اولماق ایله هر طرفنده اصلا خندقلری اولیوب بنوک دخی طرف غربه ناظر بر قپوسی وار بوقلعه ایچنده سکسن عدد کره مت اورتولی کار کیر بنا خانه لری مایینده سلطان بایزید ولینک بر جامعی وار بر طرز عجیب و غریب مناره رعناسی وار (در بیان واروش هلو میچ) بو قلعه مزبورک غرب طرفی طشره سنده جمله ایکیوز عدد کره مت اورتولی معمور اوروم کفره سی اولری وار قلعه یه اصلا کفره لر کیره مزلر زمان قدیمده و ندک ایله آل عثمان صالح اوزره ایکن عظیم اسکله ایمش حالایندی قرال بالیوز کفره لری و قونصولور لری نیک سر ایلیری و اراما و ندیک بالیوزی یوقدر

اوله ديو همان جنكدن فارغ اولوب اوانته ديوب جمله لوندان كوره كه كروب سكز پاره اسلام فرقهسى بزم تماشا اتديكمز لارنجبه قلعهسى ليمايه كروب قپانديلر حقيرى كوروب جمله غازيلر حظ ايدوب طرفة العين ايچره سكز پاره فرقه لرنيك ايچلر نده مال غنايم بار ثقيللرى و جمله كفرة اسيرلرنيك اللرن دست بر قفا باغلوب كميلر دن طشره چيقاروب حقيره تسليم ايتديلر همان حقير خداملر يمي آنلر يله كتر دوب حقير دىخى آتمة سوار اولوب كفار اسيرلرى اوزره آماده دوروب بر غلامى داغده اولان كويه كوندروب جمله رعايا، پ سلاح دوروب كلوب اشقى اينوب جمله اسيرلرى اورتيه الوب و بار ثقيللرى اسيرلر م يوكلدوب خراب قلعه دن چيقوب داغله كيدوب آنده قرار ايتك همان كه غازى دوراق بك سكز پاره فرقهسى ايله صالت قالوب جانب اربعه دن جنك و آشوبى كوروب كلن يكتلر دن بشيوز قدر يكتلرى فرقه لر ينه دولدوروب اول آن لارنجبه ليمايىدن طشره ينه كفار اوزره اوانته ايدوب كفار ايله كتاك [۱] و كرما كرم صواش پرخاش اتديكىنى بالاي بادره وهلوموج قلعهسى يكتلرى بوجنك آشوبى دويوب دولنده [۲] اولنلر پ سلاح طرفة العين ايچره كيله كروب در حال غازى دوراق بكة امداد يتشوب كفارك اون پاره فرقه سن اورتيه آلوب طوب و قورشوم ايله كفارى طويه طوطلمش ميمونه دوندروب فى الحال كفارك سكز پاره كميلر ينى آن واحده فتح ايدوب ايكي كفار كيمسى كرويه فرار ايدوب كفالونيه جزيرهسى ليمايه كرديلر حمد خدا غازى دوراق بك سكز پاره كى ايله سكز كى دخى فتح ايدوب جمله كفرة لر ينى اسير ايدوب اولقدر مال غنايم و سلاح وجه خانه مقولهسى آلوب ينه لارنجبه قلعهسى ليمايه لنيكر انداخت اولنجبه حقير دىخى داغده كى اسير و مال غنايملرى ينه كتروب دوراق بكة تسليم اتد كده غازى دوراق بك و مصراوغلى و غيرى خوجه لر و دايبلر حقيره خدمتمز مقابله سننده اوچ كفرة اسير و ايكي فرنگ غلامى و بر كيسه طالر غروش احسان ايدوب اول آن اون آلتى پاره كيله جمله غزوات كوروب كفارك سكز پاره كميلرنيك خاچلى پيكر لر ينى باش اشاغى ايدوب طوب و توفنك شادمانلرى ايدوب موافق ايام ايله يلكنلرن اچوب اينه بختى قلعه سته دوغرو عزم اتديلر ا شده على الغضله بويله بردريا جنكى سيرو تماشالرى ايدوب جناب كبريا بس اسير و بر كيسه غروش بو حقيره دخى احسان اتدى جناب الله بر قولنه احسان ايدنجبه قرده كزر كن دريا غنيمتدن مال احسان ايدر اما غازى دوراق بك و غيرى غازيلر ك جمله قره دن اينه بختيه

[۱] ب ، ك : كونا كوت [۲] ك : يولنده

در صفت کردا کرد قلعه لارنجه

بانیسی بوندوقانی وندیکیدر لسان روجه لارنجه ... دیرلر سبب تسمیه‌سی اولدر اما سنه ... تاریخنده بایزید ولی خان فتحیدر عسرت و مشقت عظیمه ایله فتح اولوب بی فائده اولدوغی چون بعدالفتح قلعه‌سن جاججا منهدم ایتدیلر زیرا بالی بادره و هلو میچ قلعه‌لری غایت یقین اولدوغندن قلعه‌سن بر باد ایتدیلر اما عمار ایکن موره آداسنده آنک کبی کبی معمور و متین قلعه یوق ایمش حالاجله در و دیوارندن چوق یرده آثار بنالری واردر سهل‌بانه ایله تعمیر اولوب لب‌دریاده شکل تخمس بر قلعه متین اولوردی و آب‌حیات صولری و ایکی عدد لیمانلری اولوب سکیز روزکار زورکاردن بی باک و بی پروا یطیلر لیمانلری وار و حالا جزایر قورصانلری دریاده شناورلک ایدوب شکار آرارلر کن بو هلو میچ قلعه‌سی داغن سیچون [۱] بولارنجه لیمانلرنده لشکر انداخت اولوب یطرلر (در جنک تماشای عبرت اثر مائر آمدانی) بو حقیر فقیر جمله آتلی می داغلا ایچره پنهان ایدوب ایکی خدامله حقیر اوچ کشی پیاده اولوب لارنجه قلعه‌سی خرابستانی ایچره بر کوشه‌ده پنهان اولوب دوربین ایله کورفز بحری ایچره کفالونیه جزیره‌سی و ندیک فرنگی حکمنده اولوب سجه قلعه و برج و بارولری واسکه‌لری و کفره‌لرینک صغارو کبارلرن دوربین ایله رایکان تماشای ایدر کن سکیز پاره یشل سنجاقلی وارسه [۲] بایراقلی مسلمان فرقه‌لری ظاهر اولدی مگر بزم اینه بختی غازیلرندن دوراق بک و مصرلی اوغلی نام کیلر غزادن کلرلر کن همان کفارک مذکور کفالونیه قلعه‌سی لیمانندن اون پاره فرقه چیقوب دوراق بک کیلری اوزره آوانتا ایدوب روی دریاده اسلام کیلری و کفره فرقه‌لری بر لرینه کریشوب بر جنک عظیم ایتدیلر کم بو حقیر لارنجه قلعه‌سی خرابنده طوب و توفنک سرپندیسندن دوراماز اولوب بر کوشه‌ده پنهان ایدم اما بزم غازیلر حقا که دلیرانه اپی صواش پرخاش ایتدیلر اما بزم غزاتک کیلری سکیز عدد فرقه‌لرک ایچی مالامال کفار اسیری و یحساب اصقارجه یوکلی مال غنایم اولمغله کندولرنده جنکه اقتدار وار اما کیلرینک جنکه تحمللری یوق و کفارک اون پاره پرسلاح یوکسز سره مند فرقه‌لری و کرون دخی صندالرر و قایقلا ایله امدادلری گلده همان بزم عسکر اسلام کیلری فرقه‌لرینک ایچنده مالامال اولان کفار اسیرلندن خوف ایتدیلر کم بلکه جنک اناسنده اسیرلر باش قالدرمغه احتماللری

[۱] دوغروسی (سچوب) اولمیدر (م) [۲] ب ، ک ، س : اورسه

ایدرلر جملہ حاکمراوس کس منع ایدهمدیلر (مناقب مختصر) بو عزیزمرقوم ووستچسه [۱] شہرندن قارشو اینہ بختی کورفرن قرشو کچمک مراد ایدنکلریدہ کمیجیلر عزیز مرقومی کمیہ آمیوب کچوب کیدرلر ہان صاری صدیق سلطان اتکنہ دریا کنارندن براز قوم دولدوروب دریابہ دوکہ دوکہ قاینک آردی صرہ کیدر ہان کشتیا نر کوررلر کم اول درویش دلریس دریا اوزرہ ایکی بیگ آدیم یر دولدوروب کلر ہان قایتجیلرک عقلری باشلرندن کیدوب اگر درویش بویہ دریایی دولدورورسہ بوغاز قانوب کندیلرہ کار یری قالمز بیرہ ددہ کل قایغہ کر دیو فی الحال صاری صدیقی قایتلریزہ آلوب اینہ بختیہ کچررلر انکیچون حالا وستچسہ طرفندن بر میل قدر یر قومسال بوروندرکم اوجندہ بر خانی واردر مورہدن اینہ بختیہ اسکہ اول بوروندہدر حالا اول کرامت علیہ بو بادرادہ آسودہ اولان صاری صدیق سلطانکدر نیچہ کشف کرامتری دخی واردر اما بو کرامتی اظہار ایتدیکیچون آخرتہ انتقال ایتمشلردر حفا کہ روم تواریخلرندہ چوق مناقبلرن یازمشلردر ازلرک تحریری اوزرہ بو عزیز آل عثمانک عثمانجک [۲] پادشاهی عصرندہ حاجی بکتاش ولی خلیفہسی ایمش اویلہ ترقیم ایتمشلر اندن زیارت (یوانی بابا) قدس سرہ بونی دخی روملر بزم حضرت عیسی خلیفہلرینک اون ایکی خلیفہلرندن یوانی خلیفہدرکم بزم حواریونلرمزدندر دیوب زیارت ایدرلر وعیسیہ نازل اولان کتاب انجیل آیتلرن بو بر بیرہ جمع ایدوب کتاب وحی ایدی دیو اعتبار ایدرلر اندن زیارت ... * بو شہردن دخی قالقوب ۳ ساعتہ سمت جنوبہ کیدوب نہرقمانچسہ ناقلاوراطاداغلرندن کلوب بو محلدہ کورفرزہ قریشر کوچک صودر آنی آتارلہ کچوب (قریہ مصطفی پاشا) اسکداردن بر منزلدہ کی ککبزیدہ کی [۳] مصطفی پاشا جامعنک اوقاف عظیمیدرکم رعایاسی صافی ارناوود کفرہلریدر اندن ۳ ساعت دخی (قریہ مرترہ) مورہ الای بکیسی زعامتیدر رعایاسی جملہ روم اولوب بو کوی مورہ قرہ داغلری اتکنندہ اولوب جملہ کافر فرقتہلری بو کنارلردہ اغاجلق ایجرہ کوچک لیمازلردہ کزلنوب آیندہ و روندہلری اسیر ایدوب کیدر و بو قریدن ... ساعت [۴] عستون [۵] صحرای بی پابانی ایجرہ معمور جامعی و خانلی و خاندانلی کویلری و باغ مرام مثال باغ و باغچہلری کچوب

[۱] ک : ووستچسہ [۲] ک ، ط : عثمانجک [۳] ط : ککبوزہدہ کی . ب : ککبوزہدہ کی .

ک : ککبوزہدہ کی [۴] ک : ہ ساعت [۵] ک : عستون

مشراتلری ممدو حدر لکن جابجا آب حیات صولری چوقدر وخلق رومیوزدر جمله
 روجه کلم ایدوب جمله رعایالری اوروم کفره سی وارانود کفره لیدر زیرا بو موره
 جزیره سی یدییوز یتش میلیر آدادر اما بش کونه بی آدمی واردر اولافنس موره نك
 جمله مؤمن و موحد مسلمانلریك لسانلری ارومشادر و قلاوراطه و ووستیچه
 بو طرفه بولایچه [۱] سمتلریك اهللسی رعایالری [۲] تا کوردسه وارنجه قوم ارناوودلر-
 درانگم جمله ارناوودجه کلمات ایدرلر و بنفشه و انابولی مابیننده کی [۳] داغلر ایچره بر
 کونه قوم دخی واردر آنلره چاقونا [۴] قومی دیرلر نه اوروجهدر نه طالیان لسایدر
 باشقه بر کونه لهجه مخصوصه لری واردر ترجمان ایله آکلر غریب لساندر ومانیه ولایتی
 موره جزیره سننک جنوبیسی بورننده جزیره کیده مقابل بر ولایتدر انک مانیه
 کافرلریك دخی لسانلری نه اورومجدر و نه قطوفاری لسایدر آنلرک دخی بر کونه
 اصطلاحات مهمملری واردر و برصنقی دخی مسیره [۵] کفره سی روملری درکم غایت فصیح
 و بلیغ لسان، یونان کلمات ایدرلر مذکور بش کونه قومک بش کونه اصطلاحاتلری
 واردر ان شالله تعالی آنلرده محللریله تحریر اولنور و بو بالی بادراده یهودی دخی
 چوقدر جمله کومروک خداملری و چارشوی بازار میانجیلری یهودیلردر زیرا جمله لیمانده
 اولان فرنک قالونلری ایچره دیده بانلر یهودیلردر (در حق جای مناص لیمان بالی بادرا)
 ونه دینک کورفزینک جانب شرقیسنده هلومیچ قلعه سی بورنندن ایچری بر کوچک
 کورفرجکک نهایتنده بر مدور خدای لیماندر اما شهر کنارنده صیغیناچق یرلی اولوب
 پارچه غلیونلر [۶] برطنوز [۷] مقداری لنگر براغوب یطرلر اعلا یتاق یریدرکم هر کونه
 شمالی [۸] و فرت اوزره در کرچه هواسی سهل سواهدر اما محبوبه سی ممدو حدر شرابی
 و سائر ما کولات مشروبات نعمتلری فراواندر (در بیان زیارتگاه بالی بادرا) اولا
 (صاری صدیق بابا) روم کفره لری دخی زیارت ایدوب بزم (استوب [۹] نیکوله) مز
 اولان (صاری صالئق سلطان) بودریرلر تره دارلرینه بزه رایلر [۱۰] و یروب زیارت

[۱] ك: طراپولیچه [۲] ك: اهالی ورعایالری [۳] ك: مابیننده اولان [۴] ك: چاقونه
 [۵] ك: مزستره . پ: مسیره [دوغروسی (مستره) اوله جق [۶] ك: قلیونر [۷] پ:
 ظهور [ایکنجی حرفی نقطه مزدر] ك: نسخه سنده بوکله نك یری آچیق بیراقلمش . س نسخه سی
 متن شکلنده فقط تماماً نقطه مزدر [۸] ك: سماکی [سین حرفته فنده قونولمش [۹] ك: اسوت
 [۱۰] ك: نذوراتر

یوز یتش عدد تفرجگاه اهل مرام ارباب حاجاتلری چوقدر اما جملاً باغچه جیندلر ایچر اولان تماشای صنع خدا بیوک سروی بو ادیم ارضک اقالیم سبعة سنده و ربع مسکوند مثلی یوقدر زیرا جناب خلاق صناع لم یزل باغبان رب العزتک نظری تعلق آتشی بر سر الاخضر کون زمرد وار بر درخت عظیمدرکم بو کون اطلس بوقلمون فلکده نظری یوقدر لکن غیری سرولر کبی سرآمد دکلدر جمله دورت چتالدر و جمله اوچ یوز التمش عدد شاخه لری اوج و آسمانه و یمین و یساره نهالدر صالوب ظل حمایه سنده قرق الی طاوله آت باغلوب قرق الی سیک قیون سایه لار و هر خشه سی [۱] کامل الیشرو التمش فرس [۲] احاطه اید و اشاعیده اولان بیوک وجودن یدی نفر علامه الاله و یروب کوجیه دراغوش آتدی آدم دخی باشندن دستارن بوزوب بو سرو سر آمدی دولبند ایله احاطه آدی بالتامام اما سر و عبرتنامهک تاذروه اعلا سنده بر کهنه دلاک وارد اندن بال آر بلری آشیان ایدوب بال یارلر هر سته بو سرو صاحبی بال موسمنده بودرخته چیقوب یوز قیه بال چیقاروب ولایت ولایت اعیان کبار لره هدایا کوندر لر اما خدا عالمدر بو وجه ارضده او یله رایحه طیبه لی عمل مصفی صنع خدا خلق اولنما مشدر (در فصل صنع خدای ممدوحات جمیع مورخان فرنگ پرچنگ بی آهنگ بو شهره بالی بادرا دیه سنک وجه تسمیه سی بو او بیگ التمش سنه معمر اولس سروده او یله بال حاصل اولدوغی چون و بو شهرک بالی جهاد دوتدیغی چون بو شهره بالی بادرا شهری دیر لر و حضرت ابراهیم باباسی آزیو [۳] عصرند قوم کافرو حاشا ثم حاشا بو سرو اغاجنی معبود اتخا ایدینوب پرستش ایلر لر مش حالان هذا الان جمیع ملت نصارای مسیحیه بو سرو یانندن کچد کلرنجه باشلندن طار طور بو بطور لرن چیقاروب باشی قبا بر قاچ کره طنوب کچد کلری بو حقیرک منظوری اولمشد زیرا بو حقیر بو مسیره کاهده دخی بر آتاریمز اولسون ایچون صیانتلره [۴] بو سرو بر نهاله عروج ایدوب بوره کان و کلسمان [۵] ایله «سیاح عالم اولیا روحی چون الفاتحه» د سروک قبوغن او کوب [۶] قره حصاری طرزی تحریر اتمد اما انشا الله استانکوی جزیره سنده چنار منهای عبرتنامه قازدینمدن بو اعلا اولوب انقراض الدوران مابد اولور اما بو شهر آب و هواسی اولقدر ممدوح دکلدر زیرا هواسی سواهدلر لیمونی و نارنجی و کونا کونا

[۱] ک : و هر خشبه سی | ظن ایدرم که دوغروسی (و هر شاخه سی) اولمیدر (م)

[۲] ک : قارش | ظن ایدرم که دوغروسی (فرس) اولمیدر (م) [۳] ک : آزیون [۴] ک : طنابلر ایله . ب : صبانر ایله [۵] ک : نوره کان کلیمان . س : بوره کان کلسمان [۶] ک : او بو

بو واروشده بری [۱] کتخدا جامی قبایلری قورشوم اورتولی و آلتون ایله یالذلزی سر
 آمد عملی و بر نازک مصنع زیبا منارهلی جامع خرم حرم آباددر آندن بو کتخدا جامینه
 فریب نوبنا شیخ افندی جهی غایت معموردر زیراً هنوز صاحب الحیراتی حیاتده اولماغن
 غایت مکلف و مزین مزکتکاه عماردر آندن ابراهیم چوش جامی شیرین کارلی
 کار کیر جامع خورده کیر مصعدر آندن دباغ خانه یعنی طبه خانه جامی جماعت کثیره لیدر
 بونلردن ماعدا دورت عدد مساجد های موحداندر اولاً اولاً محله سی مسجدی . . .
 (درعلم دارالعلوم مفسران) جمله دورت عدد مدرسه مجذبان [۲] طالباندر اما مخصوص
 دارالقرآء حفاظانلری یوقدر (درعلامت مکتب المجدخان طفلان) جمله بش عدد دارالتحصیل
 علوم مکتب نجیب رشید صیوانلری واردر (درخاقاه درویشان مجذوبان) جمله دورت عدد
 تکیه سی وار اولاً نوبنا شیخ افندی تکیه سی . . . (درمدح راحت جان حمامات) جمله
 اوچ عدد حمام جانستاندر اولاً قلعه بایزید ولی حمامی و طبه خانه ده احمد افندی حمامی
 و بری کتخدا حمامی غایت مفرح حمام روشنادر اما بقول الفته کانلر شهریمزده قرق عدد
 حماملر خاندانلرده واردر دیرلر (درترقیات خان ارباب تجارت) جمله ایکی عدد و کاله
 سودا کرانلردر برنده فرنک بالیوزلری و برنده بازرگانلر ساکن اولور (درتقریر
 دکا کین اهل اشغالات) جمله اوچبوز عدد دکاندر اما سراج خانه سی مزین چارشوی
 معموردر کم چارشوی بازارلرینک شاه راهلرینک یمین و یسارنده اوزوم آصمه لری دکلوب
 سوق سلطانیسی ایچره اصلا کونش تأثیر ایتیوب کویا بر قویاخ خیابان مجمدر و کونا کون
 انکور آبدار شیرهدار اوزوملری خوشه خوشه چارطاقلر و قریه لر اوزرندن آویزه لر
 واردر و جمیع آینه و رونده لر سیر و تماشایدرلر انکیچون بو بالی بادرا شهرینه مورده
 ولایتک کلینجکیدر دیو مورخان روم شهرانکیز آتمشلر حقا کوزل دمشلر (درتمه شهر
 انکیز کلیات) اولاً غایه الغایه شهر مزین اولدوغندن ماعدا آب حیات عیون جاریه لری
 بی حد و بی پایان ونعمت نفیسه لری فراوان شهر آباداندر (درتعداد باغوات ارم ذات)
 درقایمات باجدار اغای احتساب جمله یکرمی اوچ بیک عدد باغلر دوم [۳] حق عشر
 سلطانی ورر دیو نقل آتدیله بو قلعه دن تاقلاراطا داغلیرینه وارنجه باغ مراملردر کم اوچ
 ساعت فزایی [۴] کل کاستانی زین ایتمش حدیقه رضوانلردر (درمسیره کاه عبرت های مفرحات).

[۱] ک : بری [ممکن که (بری) اوله جقدر (م)] [۲] ب : مجذبان [دوغروسی (مجذبان)]

اولق ممکندر (م) [۳] ب : دوکوم [۴] ب : قرایی

در اشکال قلعه باللی بادرا

بوندوقانی یعنی ونڈیک کورفزی دریاسی کنارندن بیک آدم آلارقہ قرہدہ بر بایر بوروندہ قبلہدن غربہ شکل بادمی کرسی الشکل یعنی اچہ تختہسی کبی بر شمدادی متین طاش کار کیر بنا بر سور رعنادر دائراً مادار خندق کنارانجہ کردا کردی بیک بشیوز خطوہدر اما بدنلر اوزره اطراف جرمی بیک الی دورت [۱] آدمدر قبلہہ ناظر بر قپوسی وار اما اوچ قات متین وقوی بونیاد جدید حدید قبولردر و ایچ قلعهسی باشقہ خندقلی و اصما مقرہدی تختہ جسری جانب جنوبہ ناظر بر دمر قپولی قلعه جکدر ایچندم انجاق دزداری وجبہ خانہسی وظہیرہ انبارلری ووصوصارنجاری وشاہانہ بال یمز طوپلری وار غایت صارپ قلعهدر زیرا بواچ قلعه طرفندہ سہل حوالہلی بایرلر واردر و بواچ حصار قپوسی اوکنده خندق آشری سلطان بایزید ولی جامعی وار اما خطبہ سندنہ ابوالفتح محمد خانزده یاد اولنور و بوجامع قپوسی اوکنده بر کوچک حماجنی وار و جامعک محرابی اوکنده بر چشمہ عین الحیاتی وار و بوقلعهده جملہ یوز عدد کرہمتلی کار کیر بنا مصنع خاندانلر واردر کم جملہ بیوت رعنازلرنک روزنلری وشاہنشینلری دریایہ و ہلومیچ قلعه سنبہ وغستون صحرا لرنہ ناظر جہان نما عالی خاندانلردر و بوقلعه نک دریایہ ناظر کوشہ سندنہ بر عظیم بونیاد بر طابیہ متینی وار کم کرپی توکی کبی بال یمز طوپلری جملہ دریادہ لیمانہ ناظر اولوب مرغ سمندر وار آتس نمرود ایچندہ قالمش بر بنای شمداد نمود و بر طابیہ سد اسکندر جنوددر کم اوچ قات طوپلر چکر بر ج قہقہادر (دروصف زمین شہر باللی بادرا) شہر از دین قربندہ بادراجق نام بر قصبہ بنام واردر اما بوباللی بادرا در کم قلعه نک جنوبی و شرقی و غربی طرفن احاطہ آتس تالب دریایہ قریب وارنجہ باغ و باغچہ لری و شرق طرفندہ ایکی ساعت بعید داغره وارنجہ حدیقہ جنانی بر دوز واسع فزای محصولداردہ بندر شہر عظیمدر کم جملہ اوچ بیک ایک یوز عدد کیرہمت اورتولی تحتانی و فوقانی کار کیر بنا بیوت رعنازلردر کم غایت مکلف و مکمل و معمور و خلقی مسرور خاندانلردر البتہ ہراودہ باغ و باغچہ مقرردر (در جوامع ہای مسلمان) جملہ ۰۰۰ عدد محراب و منبر معبدکاہ مؤماندر اولا چارشو باشندہ ابوالفتح محمدخان غازی جامعی کلبسادن ولی اولنمش معبدکاہ قدیمدر آندن ایچ قلعهده سلطان بایزید ولی جامعی آندن

[۱] دیگر نسخہ لردہ (بیک الی) دیبہ محرردر (م)

ابوالفتحہ خطبہ سی اوقوروزیرا فاتح اولدر قانون اوزره کوردوسدنصکره موره پاشاسنک تختی حالا بودر خاص هایونی وارباب تیماری و ارباب زعماسی و الای بکیسی و چری باشیسی جمله ابوالفتحک قانونی اوزره کوردوس قلعہ سنده تحریر اولمشدر اما بوسلیمان خان عصرنده موره باشالزینہ تخت اولمشدر اما مال دفترداری و محصلی و دفترکتخداسی و تیمار دفترداری حالا کرید بکندن [۱] برو جمله موره عسکریسی ایله قپودان پاشا ایله ارباب تیمارلری و ارباب زعامتلری سفراشمرلر زیرا جمله موره ایالتی عسکری دریا سفرینہ مأمورلردر انحاق موره پاشاسی عنکبوت احمد پاشا کتخدالغندن چقما [۲] حسن پاشا موره پاشاسی اولوب محصلاقی ایله عالی منصب اولوب و بنفشه قلعہ سن محافظه ایدوب جزیره کریده عسکر کچر مکه مأموردر

موره ایالتی سنجاقلری بونلدر کم ذکر اولنور

اولا سنجاغ مزستره ولواء ایاماوره و سنجاغ اینہ تختی ولواء قارلی الی و سنجاغ مانیه ولواء بالی بادره شممدی موره پاشالزینک تختکاهی اولوب بوبش پاره سنجاقلر موره ایالتی اولوب محصلاقیله [۳] وزارت عالی اولمشدر لکن مانیه سنجاغی کفره لری حالا عصیان و طغیانده اولماق ایله بعض قرالری مسستره سنجاغنه الحاق اولنوب مانیه ولایتک کافرلری اولاد ایالریله اورولوب اسیر اولنور و جمله جزیره موره ایالتی یکریمی دورت عدد قصبه لردر انشالله محلالریله هربری نواحیلریله تحریر اولنور اما بوبالی بادره قضاسی اوچیز الحقه پایه سیله شریف قضا در و ناحیه سی ... عدد معمور قرارر سپاه کتخدایری و بکیچری سرداری جمله آ ملک کومروک امینی و باجداری و محتسبی و شهر کتخداسی و خراج امینی و قپودان اغاسی و معمار باشیسی و شهر و ویواداسی و شهر چوبلک صوباشیسی و قلعه دزداری و ایکویز عدد مردم حصاری و اوچ عدد فرنک بالیوزلری و اوچ عدد فرنک قونصولوزلری [۴] و شهر روملرینک پورتونودورلری [۵] و اردر کم غایت مضبوط و معمور شهردر

[۱] ك : فتحندن ، س ، ط : یکنندن . ب : بکنندن [ظن ایدرم که دوغرومی] یلندن اولمیدر (م) [۲] ك : چیقمه [۳] ك : محصلاقی ایله [۴] ك : قونصولوزلری [۵] ك : پورتو پوزورلری . س نسخه سی ده بوبله فقط آلتنجی حرفی نقطه سزدر . ب : پورتوبورولری . ط : پورتوبورولری

سنہ ... [۱]

هو اللایق لشاربه دعاء

بوقستلک وقرشو اینہ بختی قستلنک عظیم وزنی اوزرہ طابیہ لرنده کی سرآمد بال یمز
 طوپلری بوغزدن اصلا قوش اوچورمازلر زیرا ایکی قستلک مابینہماری بر میدن سهل
 زیاده جہدر نیجہ کرہ ونڈیک کفارینک دونمسی کلوب بوقستلاری دوکوب حمد خداظفر
 بولہ میوب نیجہ کیلری ضربات طوبدن غرق اولوب برر کرنہ رحنہ ایلہ منکوب اولوب
 کتدیلمر اما برقاچ کرہ لیلہ مظلمدمہ مانسہ ومالطہ فرقتلری کچوب ایچریده مذکور
 وستیچسہ قصبہ سین احراق ایدوب بوغزدن ینہ کچلم دیرکن قلعه نفراتلری خبردار
 اولوب بال یمز طوپلر ایلہ کافرنک فرقتلرن غرق اتمشردر بر کرہ دخی ووستیچسہ
 مالطہ فرقتلری علی الغشاہ کلوب احراق ائدکده اینہ بختی غازیلری دیوبوب فرقتلری
 سوار اولوب مالطہ فرقتلرن جمہ ففتح ایدوب الدقبری مال غنائری واسیرلرن قورناردقبردن
 ماعدا جمہ کفرہ لری اسیر ایتدیلمر اما بو محلدہ مالطہ کافرلری ووستیچسہ شہرن احراق
 ائدکده مذکور قستل قلعه سندن ایچرو کیرد میہ جکن بلوب قرہ یہ کافر دوکوب شہری
 خراب یباب ایدوب کتدیلمر انکیچون حالا ووستیچسہ خرابدر ہنوز عمار اولمدہ در
 الحاصل بواینہ بختی کورفزی اعزندہ مذکور قستل قلعه لری سد اسلامدر لکن خانلری
 ودکانلری یوقدر امدباغلری وبانچہ لری چوقدر بوقلعه دخی تماشا ایدوب کمیدن آتلمزہ
 سوار اولوب جنوب طرفہ کیدوب ... ساعتہ [۲]

در تدمیحات شہر نادرہ یعنی قلعه بالی بادرہ

بانیسی بوندوقانی ونڈیکنک پرنیچرم پاپلرینک [۳] بناسیدر وجہ تسمیہ سی اولدر کم
 بوشہرک باغلرنده بر سروی درختندہ بال حاصل اولوب بالی چوق اولدوغندن بالی بادرہ
 دیرلر مقدا فتیحی ابوالفتحکدر بعدہ کفار استیلا ایدوب سلطان بایزید ولی سنہ ۸۶۲
 تاریخندہ متون وقرون قلعه لرنینک فتحنہ کیدرکن فتح اتمشدر اما ینہ بایزید ولی پدری

[۱] شو مصراع شو حایلہ حساب ایدلکده (۷۹۷) ایدیورکہ تاریخہ مغایر اولغلہ یا کلش
 اولدینی بدیہدر . ظن ایدیورم کہ تاریخ مصراعندہ کی (هو) گلہ سی (قل) اولہ جق . ایشتہ
 بویلہ (قل) لفظی قبول ایدیور بردہ ی حرفیہ (اللایق) یا کلش اولغلہ اولک یرینہ
 (اللایق) قونولرق حساب ایدیلہ جک اولورسہ اوزمان ۹۰۷ عددی حاصل اولورکہ او تاریخندہ
 مورہ قستلندہ چشمہ پاپلہ سنک امکانی وارددر (م) [۲] : ۶ : ساعتہ [۳] ک: بانرینک

وچنك ورباب قیدنده اولوب بر الای لوندان خرابات ارنلری مذکور عیون جاریه لرده جامه شویلق ایدوب اسبابلرن یقارلر عجایب و غرایب مسیره کاهدر بعده بو ووسنجسه قصبه سندن قالقوب جانب غربه لب دریای کورفز ایله ۵ ساعت کدوب

درستایش قلعه موره قستلی

بودخی موره جزیره سی طوپراغنده سنه... تاریخنده ابوالفتح سلطان محمد خان اینه بختی کورفزی ایچره کافر کیلری کره سن ایچون کورفزك بوغازی اغزینه بو قستلی بنای عالی آتمشدی اما کوچوک اولماغیه ینه بوندوقانی فرنکی ومالطه کشتیلری بوقلعه او کندن بی باک و بیرواچرلر آخر کار سنه... [۱] تاریخنده سلیمان خان بو قستلی کامل آلتیوز آدم توسیع ایدوب شکل مربع شددادی مثال بر قلعه جنك وجدال آتمشدر بدست غازی قپودان خیرالدین پاشادونمء هایون ایله بو جای امانه کلوب جمیع عسکر اسلام و جمله پایزن فورسه اسیرلر ایله بنا اولمش بر قلعه قستلدر بودیارد بربوغاز اغزنده ویا خود برداغده قراوول خانه کچی بنا اولنان قه لره (قستل) ولیمان اغزلرنده ولیمان اورتالرنده بنا اولنان قه لره (مندرک) دیرلر [۲] اما بوموره قستلی قپودان خیرالدین پاشای مدبر دور بین فکر ارسطو موره خاکنده بر قومسال بورونده حواله سز ودخی خندق سز درود یواری یکر میشر ایاق قالین سد سدید دیواری قبله یه ناظر دمر قپولی واون ایکی عدد بال یمز طویلی قلعه متیندر کم طویلی قرشو اینه بختی طرفنده کی قستلی و جانب غربه کورفزك بوغاز اغزنی دو کر سر آمد بال یمز طویلی وار بوقلعه نك چار گوشه سنده دورد عدد طابیه عظیم لرینك سویه برابر طویلی وار دمر قپولری ایله آماده دورر دزداری و ایکیوز عدد مردم حصار ی وار حاکمی بالی بادره شهرنده در ویالی بادره نیابتیدر درون حصارده جمله اللی عدد کره مت اورتولی نفرات اولری وارا ما غایت داردر و جمله برجامعی و برهامی واردر و جمله بر عدد چشمه سی قلعه قپوسنك ایچ یوزنده واقع اولوب کویا آب حیات آب نابدر کم تاریخی بودر

[۱] کورولدیکی وجهه متنده سنه نك رقم یری آچیق براقلمشدر فقط ب ، س ، ك ، ط نسخه لرنده رقم خانه سنده (۹۰۵) کورولیور حالبوکه سلطان سلیمان خانك ولادت (۹۰۰) ده اولمغه مذکور رقم یا کایش اولدینی بدیهدر (م) [۲] (مندرك) کله سی ایچون مرحوم شمس الدین سامی بك قاهوس تور کیسنده (صنی لیمان) دییور. دیمك که مؤلفك یازدینی معنایی کورمه مشدر (م)

دالغیدر ویوزاللی اچہ پایہ سیاہ قضا در یاسی شمال طرفہ فیدر جمہ ایک یوز عدد کرہ مت اور تولی باغلی و بانچہ ملی و کار کیر بنالی و تختانی و فوفقانی خانہ ملی معمور بر قصبہ جکدر جنوب طرفندہ کی صحراسی سراپا مزارعات کثیرہ ملی قرالردر بوقصبہ اطرافہ اولان چنار منہاز و چنار کبی مفرت زیتون اغاجلری اولور کم بردیاردہ بویلہ زیتون درختلری یوقدر حتی نیچہ اختیارلردن مسموعمز اولدیکم شہریمزیدہ ایکی بیک ییلقدن متجاوز زیتون اغاجلریمز واردر کم علامتلردن بلرز دیدیلر و جمہ قرق عدد دکانچقلری و جمہ بر عدد خانجغزی و جمہ بر عدد حامجنی وار قس کونلری اشلر ماء تموزدہ خلقی جمہ دریایہ کررلر و بوشہری ونہ دیک کافری بو آنہ کلنچہ اوچ کرہ احراق ایدوب خراب و بیاب آتمشدر زیرا حالا عظیم خاندانلر خراب تراب یتوب انجاق (شیخ افندی جامی) کار کیر بنای عظیم اولمق ایلہ آشدن خلاص اولوب معموردردر انجاق مساجدلر و جوامع لردن همان بومعبدکاه قالمشدر اما بوشہر خرابک شرق طرفندہ نہر ... قلاوراطہ طاغلرندن کلوب اینہ بختی کورفرزینہ بوشہر قربندہ مخلوط اولوب بو نہر اوزرہ ایکی عدد جسر وار جمہ طقوز کوزدر غایت اچاقدر اما مصنعدر و بوشہرک مغرب طرفندہ بر آب حیات صوواردردر سکز یردن طاش اولوقلر ایلہ جریان ایدر غایت لذیذ بر آب خوش کوار بوز پارہ سی کبی مادباردردر صاحب الحیراتک بری تفرجکاه ایچون بو عیون جاریہ کنارندہ اخشابآدن بر قصر مرام انشاآتمس حقا کہ مسیرہ کاه مفرح و مقصورہ آرامکاہدر بومقصورہ قربندہ (تکیہ علی بابا) بکتاشیاندن بر قاچ فقر و فاقہ صاحبی جانلری وار بو استانہ ایچندہ علی بابا مدفوندر قدس سرہ بو درکاہ لب دریادہ اولماق ایلہ جمیع اطرافدن قایقلر ایلہ زوار بر و بحارلر کلوب زیارت ایدرلر تماشاکاہ مسیرہ کاه دلکشایردر حتی بو آستانہ دہ بردرخت عظیم وار کم سایہ سی زمینی دوتوب نیچہ بیک عدد نہال شاخلری سرای پردہ سلیمانی کبی سایہ انداز اولوب ظل حمایہ سندہ کی چمنزار صفہ لر و دکہ لر [۱] اوزرہ نیچہ بیک عشاقان مشتاقانلر ذوق و صفالر ایدوب کمیمی طاعت و عبادات کمیمی ما کولات و مشروبات قیدندہ اولوب کباب شراب

[۱] ک: ونشمنلر [دلاک فتحی، کافک تشدیدیلہ (دکہ) کلہ سی دہ نشمین معناسنہ درہ ظن ایدورم کہ ک نسخہ سنی یازان ذات عربچہ یہ آشنا علمادن اولغلہ مذکور (دکہ) کلہ سنی بلکہ آکلاشیلماز دیبہرک ترک ایلہ یرینہ (نشمین) کلہ سنی یازمشدر مذکور نسخہ دہ بویلہ نظر دفتی جلب ایدہ جک کلہ لر کورولمکندہ در ازجلہ ص ۲۸۰ دہ کی (منبوتات) یرندہ (سبزوآت) او مقلہ دندر (م)]

صاری داغله چيقوب و معمور آبادان ييلاقلى قرالر ايچره ۳ ساعت دخى طرف جنوبه كيدوب صارپ داغلى كچوب

در تسمطيرات قلعۀ كهنه بنا قلاوراطا

ونه ديك بناسى سنه ۸۲۶ تاريخنده ابوالفتح فتحيدر اما بدست قوجه محمود پاشا قبضۀ تسخيره آلدی و موره سنجانى ويووالنيدر و اوچيوز الحقه قاضيسى و تمش عدد ناحيه سى قراسى و كتيخدايريسى ويكيچيرى اغاسى و قلعۀ اغاسى و يكرمى بش عدد مردم حصاريسى واردر اعيانندن دفتردار احمد پاشا اغاسى الحاجى احمد اغا ... (اشكال قلعہ سى) حواله لى بر قبالى و بر دپه لى زمين مرتفع اوزره شكل مدور بر كوچك قلعہ جكدر درون حصارده يكرمى عدد كره مت اورتولى داراجق دارلى وار بر جامى و بر قلعہ قپوسى وار غيرى شى يوقدر (در ترقيات صفت واروش قلاوراطا) بر مقسى ضيق در [۱] هموسى دورت يوزغدد كره متلى كار كير بنا معمور و آبادان خانه لردر و هاموسى يدى عدد محله لردر يگونسى ... عدد محرابد اولا ... جامى و ... ماعداسى محلات زاويه سيدر ... جمعاسى ... عدد مدرسه علماندر امتاسى ... عدد مكتب جكر كوشۀ پسراندر و جملتاسى ... عدد تكيۀ درويشان فقيراندر و عامتاسى بر عدد حمامدر گاه اشلر و كاهجه اشلميوب مسدود دورور اما قرق عدد اولر حاملبرى واردر ديديلر زيرا معمور خاندانلى واردر و همتاسى ايكي عدد خاندر و مقوسى ... عدد دكاندر هر متاع ذى قيمت بولنور اما ييلاق زمينده واقع اولماغن آب و هواسى و بناسى و محبوب و محبوبه سى خوب و لطيف و مرغوبدر لكن هواسى سرما اولدوغندن باغچه لرنده ليمونى و طورونجى و زيتونى و نارى و انجبرى آز اولور و سائر ميوه لرى دخى نادر اولور جا بجا باغلى واردر اما سائر سبزه و اتلرى جمله و وسيتچسه قصبه سندن كلر غايت محصولسز يردر انكيچون روم لسانجه قلاوراطه در ... دمكدر ... بو قصبۀ دخى سير و تماشا ايدوب ينه شمال جانبه داغله و دره لردر و دپه لردر آشوب در دسر چكرك ۷ ساعت كيدوب

در وصف قصبۀ ووستجسه [۲]

ما تقدم بر كوچوك قلعہ جكي وار ايمش ملطه كفارى منهدم اتمش زيرا لب درياده اولوب اينه بنجتي كورفزي كنانرنده بر مرتفع باير اوزره در موره پاشاسنك خاصى وويوا-

[۱] ب : دره | بوسورته دوغروسى (دره ايچره) اوليدر (م) | [۲] ب : وستجسه

و حفر عظیم لک یرلری رایکان دورر بعدہ ہوندوقاتی ونہدیک وار قوتی بازویہ کتروب
 ینہ مورہ جزیرہ سن اشپانیہ اندن آلوب عمار ایدرکن ونہدیک اندن آخرکار ابوالفتح
 محمد خان نصفن آلوب فتح ایتدی اندن دخی نصفن دہ متون و قرون و ہوندسفور [۱]
 قلعہ لرین سلطان بایزید ولی فتح ایتدی بعدہ ارحوز [۲] و انابولی و بنفشہ و پاردونیہ [۳]
 و ناص اووا [۴] و مانیہ و یرمش [۵] قلعہ لرین سنہ ... تاریخندہ سلطان سلیمانک قاسم
 پاشا سی مذکور قلعہ لری فتح ایدوب ولایت مورہ اوچنجی [۶] پادشاہ اندہ فتح اولوب
 قبضہ تصرفہ آتمش اولدی الی انقراض الدوران دست آل عثماندہ اولہ آمین ویا معین
 بعدہ بو کوردس اعیانہ و داعلشوب زکریا افندیکن برمانیہ قزی و برمانیہ غلامی احسان
 آلوب مورہ اداسین علی العموم کشت و کذر آتمکیچون

کوردسندن قاقوب جزیرہ مورہ تماشا اندیکمز بلدر

اولا کوردسندن غرب طرفہ کیدرکن نہر قسکہ [۷] پتری [۸] داغلرندن
 کلوب اینہ بختی کورفزیہ مخلوط اولور اندن نہر قوری کوپ حولی [۹] داغلرندن کلر
 کوچک درہ در و نہر چریلوز [۱۰] فوحا [۱۱] داغلرندن کلر اندن نہر دمینوز و الجا [۱۲]
 داغلرندن کلوب بو اوچ عیون جاریہ لر جملہ اینہ بختی کورفزیہ منصب اولور کوچک
 عینلر درکم آتلرا بلہ عبور ایدوب (قریہ دمینوز) نہر دمینوز کنارندہ باغ ارم مثال بر کفرہ
 قریہ سیدر اما زکریا افندیکن چفتلکیدر اندن ینہ سمت غربہ ۵ ساعت اینہ بختی دریاسی
 کناریلہ کیدوب (منزل قریہ فیلہ روز) اغاج حصاری درہ سی کنارندہ در اندن نہر امر و
 مازقشی [۱۳] داغلرندن کلوب ینہ اینہ بختی کورفزیہ اندن نہر اقراطہ قلاور اتا داغلرندن
 کلوب اینہ بختی کورفزیہ قریشر اندن ۲ ساعت دخی دریا کنارنجہ کیدوب بعدہ صاری

[۱] ک : بوندیتوز . ط : بوندقور [۲] ط : ارحوز [۳] ک : باردونیہ [۴] ک : باص
 اووا [۵] ط : برمش [۶] سلطان سلیمان خان علیہ الرحمۃ والغفران حضرتلری اونجی پادشاہ
 اوغلہ بورادہ کی (اوچنجی) کلہ سی یا کایدشر دوغروسی (اونجی) اولیلیدر . مع مانیہ اندہ کی بش
 نسخہ نک بشندہ ہپ (اوچنجی) دیہہ یازمش اولدیغندن تاویل ایلہ بونک دہ دوغرو اولسی ممکندر
 شویلہ کہ : مورہ فتوحانہ فاتح باشلامش ؛ بایزید ولی ایلہ سلیمان خان دوام ایتمش ؛ سلیمان خان
 زمانندہ مورہ تماماً فتح ایدلشدر . بوضورتدہ اوچنجیدن مقصد (مورہ نک فتحہ ہمت ایدن بادشاہ لک
 اوچنجیسی دیکدر (م) [۷] س ، ک ، ط : فسکہ [۸] ب : پتر [۹] ب : جولی [۱۰]
 ب : چریلوز [۱۱] س ، ک ، ط : موحا [۱۲] س ، ک ، ط : والحا [۱۳] ک : مازقشی . ب : مہارقشی

ضریب الدیار کرم کافی حاتم طی و جعفر برمکی کبی خاندان صاحب لری چوقدر و آب و هواسی لطیف اولوب ییلاق سیدریعی بازی یاز و قیشی قیشدر و جمیع خلقی تجاردر و محتم سمور کور کلی اعیان لری چوقدر تازه یکتلری جزایر لوندان لری کبی داراجق اثواب کیوب بالدر لری چبلاق کز لر و باشلرینه قرمزی فس و بللرنده پلا بچاق و ایاقلرنده سیاه فرنک فلاری کیرلر و زانہ لری جملہ الوان چوقہ فراجه لر ویصی باشلی بیاض چمبر بورینور مآدبانہ کز ر اهل پردہ خواتین لری اولور و جابجا محبوب جوان لری اولور ... (در اسماء مرد میدان) دوراق ... (در نامهای بتان و زنان) ... (در القاب مملوکان اسودان) اکثریا کولہ لری زنیکی عربلر در و محبوب فرنک غلاملریدر قونده لا و سرولا و سروللا و قوقولا و حافلا (در بنام جوانان چا کران) فرنک غلاملرینک اسم لری فیروز و پرویش [۱] بہزاد و مرزا و جم و عارف و شہباز و کیوان (در اسماء عبد مشتری جواریان) اولا روشنا و روانی و بادسحر و بسملا و سیانہ و پیمانہ و عاسمہ و سامسہ و سامعہ ... نیجہ یوز بیک کونہ احوالات نظام و انتظام لری وار اما عشق اولسون جملہ خلقنک ذوق و شوقلرینہ و بربرلرینک کثرت محبتلرینہ عشق اولسون و حق تعالی جملہ سندن راضی اولسون اما زمان قدیمہ بو کوردوس قلعہ سنک قرہ سی اولان بردکزدن بردکزه اولان زمینی و ندیک قرالردن پرنج پر م [۲] نام برجدام [۳] اقرہ [۴] ابوالفتحک مورہ اوزرہ کلہ جکنی علم نجوم قوتیہ بیلوب مورہ ولایتن آدا آتمک ایچون بو کوردوس محندن کسوب ایکی کورفز دریاسی بوغازلرن بربرلرینہ قاووشدر مغہ مباشرت ایدوب اوچ قات خندق دخی کسوب خندقلرک ایچ یوزلرینہ اون عدد قلعہ متینہ لر یصامش ایدی و ایکی دریایی بربرینہ قاووشدرمش ایدی ولایت مورہ عموما یدی یوز یتیش میل احاطہ ایدر بر جزیرہ آسودہ اولمشدی اما (العبد یدر واللہ بقدر) اول قرال ضال بد فعال آل عثماندن خوف ایدوب بو محلی کسوب دریا آتمشدی حکمت باری اسپانیہ قرالی بیک یدی یوز پاره کیمہ بو ولایت مورہ اوزرہ کلوب بو دیار مورہ قبضہ تصرفہ آلوب مذکور اولان اون پاره قلعہ لری منہدم ایدوب و ایکی دکز مابینندہ کیسلن بوغازی و خندقلری دولدوروب مورہ جزیرہ سنینہ خلقتی اوزرہ قرہ یہ متصل ایدوب آل عثمانہ شاہراہ سہل اولمغہ سبب اولور حالا اول قلعہ لرک اسایش [۵] ایراما [۶] یرلری

[۱] (پرویز) دن غلط اولسه کرکدر (م) [۲] (پاپ) اولتی ممکندر (م) [۳] پ : جدام [۴] خلق ازہ سنندہ (جودام) دیہ سویلنور (م) [۵] [۴] پ ، س ، ک : کفرہ [۵] ک : اساس [۶] پ : ایرما . ط : ایرما [شورادہ کی اوچ کلہ ک نسخه سنندہ (اساس اثر مآثر لری) دیہ یازلشدرکہ فنا بربولوش دکلدر . متنده کی شکلہ کورہ (اساس آیرما یرلری) اولقده ممکندر (م)]

(در تکستیات خان تجاران) بارده سی ایکی عدد خانلردر بری زکریا افندینک خیرایتدر
 (در عدد حمامات) اولانده سی همان بر عدد حمامی وار طاش نردبان ایله اینلر حمام
 کثیفدر اما یتمش عدد سرای حماملری وارددر دیواهل بلد تفاخر کسب ایدرلر (در ممدوحات
 صنع خدای کزیده شمعات) باغ و باغچه لرنده سر و درختلری و لیمون و تورنجی
 و زیتونی و رمانی و اینجیری بی حسابدر اما کباطی و لذیذ و آبدار نارنجی مشهوردر
 (در محصولات حبوبات) دانداز بوغدای و ارپاسی و مرجه کی و قرق کونه مشوبات [۱]
 نباتات گیاهاتی ممدوحددر و سحرالرنده قلعہ مثال معمور چفتلکلر ایله مزین اولمش
 اویارلر وار اما جملہ زکریا افندینک ووحہ [۲] نام چفتلکی معموردر و جملہ رعایاسی
 اوروم وارناووددر جملہ خلق اورومجه وارناوودجه تکلم ایدرلر اما لسانلری اورمیوزدرکم
 وارمسک کلمسک کورمسک دیوسک لفظنی چوق استعمال ایدرلر (در لهجه مخصوص
 اهالی اصطلاحات) بری برلری مابینلرنده باشقه بر وادی طرح ایدوب کویا عارفانه بر
 نزاکت اوزره کلماتلری وارددر کم ذکر اولنور اولا (قاقومیر) یعنی بدبخت ... (کله فوص)
 ثوبه یعنی ناپاک (یاسن الماس سن [۳] جاتی برتمینه) قورتارہ سن قاقومیر باشنی [۴] بو محله
 قاقومیر زواللی معناسه در (یا بیرہ سن بر اقمش سن سرکه جک چوربایه) یا بیرہ سن قودکمی
 سرکه چوربایه ... (بیرہ یا زوالی ورمہ سن بکا بر سپسی [۵] توتوجیک) بیرہ یا
 زواللی و برمز میسک بکا بر لوله توتونجک (خزرہ تیزدن آزاشم [۶] کوکولی) حضر تکر کز
 دن استمشم خام اییک قوزالغنی ... (جنابکیسه اکمکم یوقدر اشدہ شمدی ییہ سن
 قلمبوق) یعنی جنابکزه اکمکم یوقدر شمدی ییہ سن قلمبوق قلمبوق مصر بوغدا ایدر کم قاش
 کبی شیدہ بتوب اندن بر کونه بیاض اکمک ایدرلر اول اکمک قلمبوقا کمکیدر قلمبوق ییک
 دیدیکی اولدرونیجه یوزبیک کونه کندولره مخصوص اصطلاحات عباراتلری وار کم یانلرنده ایاندن
 [۷] برغیری آدم اولسه انلرک لسان مهمله لرن مکر ترجمان ایله کلیه حقیردخی یوقدر جه فهم
 ایدوب تحریر ایتدم اما خلقی غایت خلوق وحلیم وسلیم و کریم الطبع صفره صاحبی هپ

[۱] ک: سبزوات . ط: مشوبات . | ط نسخه سنده کی (مشوبات) یا کلیش اولدینی کی
 متنده کی (مشوبات) ده یا کلیدشدر . متنده کی شکاک ذاته نظراً دوغروسی (منوبات) اولمیدرکه
 ا کملہ بیتن ، یتیشن یشیلکلر معناسه اولوب (سبزوات) دیمک اولور (م) [۲] پ: ووجه
 [۳] ک: المازسن [۴] (باشکی) اولمیدر (م) [۵] پ: سپس [۶] ک: ازاشم [۷] ک:
 اجابدن . پ: س: اسادن [بلکه (اناییدن) درکه صاف کیسه معناسنده استعمال ایدلشدر (م)]

(غازی ابراهیم بابا) مدفوندر قدس سره‌العزیز وقلعه‌نک بو محله‌ری جمله‌خالدردر کم‌تلیکیلر وچقاللر و طوشانلر واردر زیرا واسیع قلعه‌ عظیمدر و بو قلعه‌ده آدم صغار مفرت عبرت‌ما طوبلر واردر کم تا ابوالفتح قومشدر اما بومفرت طوب کوبلری بوقلعه‌ سرآمدک تا ذروه‌ اعلاسنه نیجه چیقارمشلردر بو دخی غریب تماشادر و بو قلعه‌ده اصلا قورشوم اورتولی اثر بنالردن علامت یوقدر (درمنظرات صفت واروش کوردیس) [۱] بوقلعه‌ بالادن‌جانب‌شماله یقوش اشنی بش‌بیک‌آیدمه‌ اینلر اما یاری یوله یول اوزره بر اوچوروم مرتفع یرده ایکی عدد آب حیات چشمه‌لر وارکم خدا حقیچون روم ایلی دیارنده اویله بر آب حیات مکر اردل ولایتده نهر عظیم شاموس [۲] صوبی اوله شهره یقین اولان چشمه‌ جان پرورک تاریخی بودر (امر بنای [۳] هذالماء‌الجاری خالصاً لله یوسف‌الحیاط حسبه‌الله وطلب‌المراضة‌الرب‌الرحیم لسنة‌احدی و عشرين و تسعمایه) و بو چشمه‌دن اشنی شهر کوردوس جمله‌سی بش عدد محله‌در اولا ... محله‌سی ... وقوسی بشیوز عدد‌باغلی و باغچلی و ماء جاریلی و باغ مراملی جمله کارگیر بنالی قلعه‌ مثال واسع سرای عظیملر وغیری خاندانلردر کم جمله لعل کون قرمزی کیره‌میت اورتولی اولردر اما هر بر خاندانلر باشقه باشقه بنا اولمشدر بر برلینه متصل اولر غایت نادردر زیرا برواسعة‌الاقطار زمین محصولدار دار قرارلردر جا بجا بعضی خاندانلرک ارالارنده طارلالر واردر زیرا ویران یرلری چوقدر اما کفره‌ زمانی اویله عمار ایمشکم همان اوچ بیک عدد کاغدیجی دکانی و ایکی بیک صرمه‌کش و ایکی بیک بچاچی و مقراصیجی دکانلری و بو قدر خان و کنیسه و منصطرلری وار ایمش حالا نیجه کره یوز بیک عدد یرلرده آثار بنالر ظاهردر (در جوامعهای مسلمان) دوکلیسی بش عدد جامع عابدان مؤمناندر اما اوچی جامع جمعه‌در اولا چارشو ایچنده محمد چاوش جامعی قورشومسزدر لکن جماعت کثیره‌یه مالکدر و زوربا ... جامعی و تکیه جامعی ماعدا مساجدلردر کم معلوم دکلدر (درکان عالمان مدرسان) هپسی درت عدد دارالتدریس مفسراندر (در قائمات مکتب پسران) اولانجه‌سی یدی عدد دارالعلوم ابجدخاندر (در تذکیرات خانقاه موحدان) عمومسی اوچ عدد تکیه‌ درویشان ذیشان آل عبا آستانه‌لریدر (در قائمه‌ دکا کینات) باریسی یعنی تاتار لسانی اوزره جمله‌سی یوز عدد مفید و مختصر دکانلردر

[۱] ب: کوردوس [۲] پ: شاموش [۳] دوغوسی (بنا) اوللیدر. آفر صو
 یایق صو کوتورورسه‌ده مقصد صونک کندیمی دکل یریدر دیملکه سوزی کسک قبا‌در (م)

اوج آسمانہ برابر اولدوغندن هر کس چیتوب اینمدهن عاجز اولوب عمارتلی آزدرلکن
ینه اشغی شهر اعیانلرینک بونده اولری ومغارالری واردر وبوقلعه ایچی اویله سنکستاندرکم
حراساسک [۱] ایچنده آدم راحت ایله یوروپه من حکمت خدا بویله اوج آسمانہ برابر
قیا اوزره اوچوز آلمش آلتی عدد صو قیولری وارکم غرب طرفی قیولری جمه آجیدر
شرق طرفی چاهلری جمه آب حیات کبی طاتلیدر (درعیان چشمه سار آب حیات)
بوقلعه ده سلطان محمد جامی دبنده ایکی عدد آب زلال چشمه جان پرورلر واردرکم هربری
ماه تموزده بوز پاره سی کبی ماء بردعین رواقدر اما عجب حکمت باریدرکم بو کوه بالادن
بالا قریبنده داغلر یوقدرکم آندن بوقلعه صولر کله دیه سن همان (ان الله علی کل شیء
قدیر) در آمانا صدقنا وجمه داغلردن عالی بو چشمه سارلر اولان قلعه داغی ساژداغله
حایلدر عقل احاطه ایتمزکم بوقلعه داغنده بویله آب ظهور قیولر وچشمه سارلر اوله همان
صنع خدای صناعت لم یزلدردر اول چشمه لک تاریخلری بودر (امربناء [۲] هذالاله الباری
حسن اغا بن مصطفی ابن الحاجی حسن اغا خالصا لله تعالی وطلبنا لمرضاته تحریراً فی واسط
شهر ربیع الاول سنه احدی والف) بو چشمه یه قریب اولان چشمه زلالک تاریخیدر
(امرهدا [۳] الماء جاری الحاجی اغا حسبه لله تعالی تحریراً فی واسط شهر ربیع الآخر
سنه سته واربعین وتسعمایه) تحریر اولمشدر اما بو چشمه لر آب کوژردن نشان ویرلر
وبو چشمه سارلرک غیر مغرب جانبنده دخی عیونلر واردر اما سهل آجیجه در اما ینه
طعامه قنوب وغیری شیلره استعمال اولنوب حیوانا تله نافع چشمه جاریلدر (در تمدیحات
صفت ایچ حصار) موصوف اولان بیوک قلعه نیک جانب جنوبی کوشه سنده بر یالچین قیا
پشته عالی اوزره چار کوشه بر کوچک ایچ قلعه در ایچنده انجاق دزدار اوی وکتیخدا
اوی وجبه خانه خزینه سی و بر قاق شاهی طوپلری وار غیر شی یوقدر اما بوقلعه اندرونک
برج وبارولرندن تاوندیک کورفزی کنارنده ایاماوره قلعه سی و نارده شهری ویانیه شهری
داغلیر نمایاندر وشرق جانبنده آق دکز ایشیره یکرمی اوج عدد جزیره لر جمه نمایاندر
تابو مرتبه افلاکه قدکشان اولمش هما آشیانی سورا ستواردر بوقلعه جیکک شرق طرفنده
برقات قلعه دیواری دخی صکرده بن اولمش اکه یکی حصار دیرلر زیرا بر کره بوقلعه
کفار اول محلدن آلمش اول سبب ایله بو محله بقات قلعه دخی بنا ایتشدر اول حساب
اوزره بوقلعه کوردرس بش بقات بوله حصاردر (زیارتگاه) بو قلعه نیک تاذروه اعلاسنده

[۱] ک: خرابستانک [۲] دوغروسی (بناء) اولمیدر (م) [۳] دوغروسی (بهذا) اولمیدر (م)

عددندان بدنلر اوزره استاد مهندس صنعت معماریسنى عرض ایدوب اویله مصنع بدنلر اتمشکم بر غیرى سورا ستوارلرده اویله دندان بدنلر یوقدر و جمله درود یوارلری انش و یقوش قیالر اوزره واقع اولمشدر و جمله بش عدد سدیدقولری واردر امدوردی داتمامسدود دوروب حین محاصره ده آچیلر کوچك قپولدرر انجاق جانب غربه ناظر بیوك قپواشنى واروشه ایشلر اما بوقپو اوچ قات قوی ومتین دمر قپولدرر وهر قاپی مابینلری بر بولمه حصار دیوارلریدر اما ابتدا اشانغی بیوك قپودن ایجری بولمه حصار جتده اصلا اولر یوقدر انجاق قپونك ایچ یوزنده قلعه نك قپوجیلری او طور اجاق بر کویجه [۱] یری واردر اوچ عدد مغارادن اودا جقلى واردر واشنى شهردن بوبیوك قپویه کلنجه یقوش یوقارو بر بچق ساعتده چیققر جهان نما برباب عظیمدر کم شب وروز دیده بانلری و نکه بانلری و بوابانلری پرسلاح امدادرلر بوبیوك قپودن ایجری یقوش یوقارو کسمه قیا یوللرایله تا اورته قپویه وارنجه ایکیوز عدد کر مه خطوده در بواورطه قپو دخی جانب غربه مکشوف باب عظیم دمردن متین دروازه کیردر بواورتا قپودن ایجری ینه یقوش یوقارو بشیوز آدم بولمه حصار جقدر کم حین فتحده قلعه مفتاحلرین سلطان محمد تسلیم ایدوب معاف و مسلم اولان روم کفره لرینك یونده خانه منحوسلری واردر بونده اصلا مسلمانلر خانه‌سی یوقدر و جمله ایکیوز عدد روم اولری و بر کنیسه‌لری و اون عدد دکانجقلى وار قیالر اوستی اولماق ایله باغ و باغچیلری یوقدر بوندن ینه یقوش یوقارو اوچنجی قات قپودر کم ایکی یاننده اولان قله لرك ایچلری لب برب صافی دارى و آریه و بوغداى و قلیچقلى پرنج دولیدر و بر قله ده صافی اودون مملودر کم حین محاصره ده جمیع ذخایر لازمدر دیو احتیاطاً هر مهمات و لوازمات موجوددر و بر قله ده دخی آت دکرمانلری و آدم چوپره جك دللابلی آدم دکرمانلری و نچه بیك ال دکرمانلری واردر بعده بواوچنجی قات قپودن ایجری سواد عظیم قلعه ایچنده جمله ایکیوز عدد جمله تحتانی کار کیر بنالی و سراپا کره مت اورتولی مسلمان اولری وار اصلا کفره خانه‌لری یوقدر مکر مسلمانلرک عورتلری کافره اوله یوخسه بوقلعه یه کافرلر کیره مزلر و جمله دورت عدد محرابدر برى ابوالفتح سلطان محمد جامعیدر طرز قدیم مفید مختصر معبد کاهدر و برى بکزاده جامعیدر و برى احمد پاشا جامعیدر و برى فتحیه جامعیدر کم صکره کنیسه دن فتح اولوب جامع اولمشدر و جمله ایکی عدد محله مسجدى و بر قهوه خانه و بر دکانجخی وار بویله سواد معظم قلعه ده غیرى عمارتلر یوقدر زیرا

[۱] پ : بر کوزله . ک : بر لونجه

خان عصر نندہ مورہ ولایتندہ لب دریادہ اولان نیچہ قلعہ لہر دو نثناء ہایون ایلہ فتح اولوب
 بوقلعہ کوردوس اصلا اطاعت ایتیموب بالذات ابوالفتح مغازی [۱] دریا مثال عسکر ایلہ
 مورہ ولایتنک سدسیدی وحصن متینی اولان مزسترہ [۲] قلعہ سنہ لشکر بی پایان چکوب
 بو محاہ کلد کدہ جملہ کوردس کفار لری مہابت ودارات وصولت آل عثمانہ طاقت کتیرہ میہ جکلرینہ
 علم لری لاحق اولوب درون حصار دہ اولان کفرہ لہر مابینرینہ تفرقہ دوشوب بوندوقانی
 فرنکلری قلعہ دن فرارایدوب قلعہ مفتاح لری روم کفرہ لری ابوالفتحہ تسلیم ایدوب یرلیغ
 بلیغ شاہی ایلہ یقہ قلعہ دہ قالب رعایا اولوق اوزرہ معاف اولمشلردر حالا محمد خان تخریری
 اوزرہ جزایر ایالتندہ قہودان پاشا حکمنده سنجا ق بکی تختی اولوب طرف پادشاہیدن بکنک
 خاصی ۲۱۹۰۰۰ وزعامتی ۱۶ و تیماری ۹۱۱ کامیل الای بکیسی و چری باشیسی وارد
 حین سفر دہ بکنک عسکر یلہ جملہ اوچیک لشکر اولور اما شمدی مورہ یتیم یوک اچقہ
 محصلنی ایلہ باشقہ ایالت اولوب وزارت ادیلر بو شهر کوردوس پاشا خاصی وویوادالغیر
 واوچوز اچقہ پایہ سیلہ شریف قلعہ در مغارہ قضا سیدہ بوکا الحاقدر جملہ ۳۰۶ عدد ناحیہ
 قرالیدر وشیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و سپاہ کتخدایری ویکچیری سرداری وقلعہ
 دیزداری وایکی یوز عدد مردم حصاری و محتسب اغاسی و باجداری و خراج اغاسی و شہر
 کتخداسی و معمار اغاسی و نچہ یوز عدد اعیان کبار لری و بک و بکنزادہ لہر و پاشا لہر و پاشا
 رادہ لہر وار جملہ ... و پاشا و آلای بکی ... و زکریا افندی و عزیز افندی و جعفر
 افندی و یکن [۳] ابراہیم [۴] بک زادہ و علی کتخدا و عزیز افندی زادہ احمد اغا و مصطفی
 افندی و اوغلی آلای بکی و بو مذکور وندن ماعدانچہ یوز عدد خاندان صاحب لری ولی نعم
 اعیان کبار لری وارد (دراشکال زمین قلعہ کوردس) اتہ کور فزی و اینہ تختی کور فزی
 اورتاسندہ واقع اولان آلتی میل طولی بر صحرانک تا اورتاسندہ اوج سمایہ برابر بریا لچین
 قرمزی قیا اوزرہ شکل مٹمن یعنی سکیز گوشہ و سکیز عدد روز کارہ قارشو سکیز گوشہ
 بر قلعہ بی ہمتادرم سراپا شدادی رختم کار قدیم سنک طراش بر قلعہ حاضر باش پرصواش
 بر حصین حصین و سد متین سور عظیمدر بو قلعہ دن اتہ کور فزی و اینہ تختی کور فزی
 دریالری غایت نمایاندر زیرا افلاکہ سرچکمش بر قلعہ بی ہمتادرم دائراً مدار جرمی اون
 درت بیک آدمدر بر شدادی سداسکیندرہ مثال قلعہ پرمالدر و جملہ یدی بیک یدی یوز یتیم سیدی

[۱] دوغروسوی (و المغازی) اولمیدر (م) [۲] ک ، ط : مرسین [یا کایشدر (م)]

[۳] س : و بکسو . ک ، ط : و بگو [۴] ک : و ابراہیم

آته دن مورہ ولایتہ کتدی کمز منازلری بیان ایدر

اولا آته دن شمال جانبہ ۴ ساعتہ (قریہ حاشا) [۱] آتہ قضاسی و دیوادلغیدر کم یوز عدد خانہ لی عارناوود کفرہ سی کویدر جمہ الی عدد خانہ اولوب جمہ رعایاسی بندر یولن بکلمک ایچون معافلردر بو کوئی کچوب دریا کنارنجہ صارب طاشلق و جاملق و مخوف و محاطرہ کافر فرقتہ لری یتاغی و ملعوندر دوراغی اولان یرلری ۵ ساعتہ کچوب

حدود ولایت مورہ قلعه مغاره

سنہ ... تاریخندہ وندک کافرلی لندن ابوالفتح فتحیدر مورہ ایالتی حکمنده و دیوادلقدر و یوز الی ایچہ قصادر و ناحیہ سی ... عدد قرادر سپاہ کتخدایری و یکیچری سرداری و قلعه دزداری و مردم حصاری موجود ایدی ابتدا کرید سفرندن برو کافر قاعہ سن ویران ایدوب جمہ قصبہ سی خاکی پرا کنده و پریشان اولدیلر بز دخی کفرہ فرقتہ لری خوفندن بو محلدن علی العجلہ عبور ایدوب تکرار کرو شمال طرفہ ۳ ساعت دونوب

قلعه قورتدوری [۲]

یوز اولی وایکی منصطری ارناوود کفرہ سی فزاسنده [۳] مغاره قضاسی اولوب خراجلری استغفہ شہرینک منزل بار کیرینہ باغلی معمور کویدر آندن ۷ ساعت جنوبہ اغاجلی و اورمانلی تطہیر اولمش آل عثمان عسکرینک و صدراعظمک کذرکاهی اولان یولاری کچوب آندن کوردوس صحراسیہ ایکی دریا کورفرزی مابینہ واقع اولمش محصوالی فزالری و معمور آبادان قرالری دخی کچوب

در توصیفات ولایت قوریتوس یعنی بنای سنک قدرت قلعه کوردوس

ابتدا بانسی حضرت یحیی عصرندہ ملت نصادان قوریتوز [۴] نامندہ بر قرالضال اولوب و قوریتوزدن [۵] غلط کوردوس دیرلر بعدہ اسپانیہ اینہ کردی آندن وندیک بوندرقانی فرنکی اینہ کروبو دخی معمور آندی آندن سنہ ۸۶۲ تاریخندہ ابوالفتح محمد

[۱] ب : حاشا | ۲ | س ، ک : قوندوری | ۳ | س ، ط : قراسندن . ک : قریہ سیدرا | ۴ | ک : قوریتوس | ۵ | ک : قوریتوسدن

نام قاضیعلک تختکاهی و قپودان پاشانک ایالتی و خاصی قائم مقامی اوطوروب حکم و حکومت ایدرلردی حالا قاضی وقائم دخی کفاریک عصیان و طغیانلرندن قاچوب آتیه طرفنده کی کوبلرند کزوب قنا [۱] قضا اولدی لیکن حالا بوقلمه قربنده جمله بشیوز عددکار کیر بنا اولر و یوز مقداری مسلمانلر اولوب بر جامعی وار غیر یوقدر غیر یسی کفره رعایالری و بش عدد کینسه لری وار و غیر یسی یوقدر اما آب حیات صولریله باغلی چوقدر زیتونی و لیمانی و تورنجنک حد حصر لری یوقدر بزمله قائم مقامی وقاضی آتیه دن بیله کلوب جمله رعایان بر کونده یدی بیک غروش مال و میری طوبره و چوال و فیللری تحصیل ایدوب کافر فرقه لری خوفندن اول کیچه آنده یتامیوب هان فرقه مزه کروب یلکن یر طوب اول کون ایام لطیف ایله اکنه لیمانک قرشو طرفنده جمله واروللره صودولدوردق بر خدایی لیمان عظیمدم یوز پاره پارچه لی کیمیر آلر و آغزی کون باطیسنه ناظر در بیوک قالیونلر کرر بولیمان اکنه ک صاعنده برویران برغوز قلمه جکدر قلیچ علی پاشا سهل خراب آتمش بو برغوز اوکنده دخی کیمیر یاتماق قابدر بولیماندن چیقوب شماله یکر می میل کیدوب

در تعریفات جزیره کور

آتیه قیلرندن نمایان بر جزیره آباداندر قپودان پاشا خاصی اولوب آتیه قضاسی حکمنده ناحیه سیدر بالاده ممدو حدر اما لیمانی یوقدر هر نه جانبه ایری قالیونلر یاشوب [۲] لنگر انداخت اولسه حضور ایله یطر قلمه سی خرابدر بونده بر کیچه مهمان اولوب رعایالرندن ایکی بیک غروش مال میری تحصیل ایدوب بر قاچ استاد کفره لری قولاغز آلوب آندن دخی یلکن آچوب ... میلده در تعریفات جزیره ... *
آندن اون سکیز میلده ایام سردمدن ایله حمد خدا ینه تکرار (منزل شهر آتیه) شهرینک اردل [۳] لیمانته لنگر انداز اولدیغمز ساعت اسپانیه ولایتندن ایکی پاره جنوز قالیونلری کلوب طوب شادمانلری ایدوب آتیه حاکمه وقاضیه و فرنک بالیوزلرینه و قونصولوزلره موژده اولوب هر حاکمه وافر هدایا کتروب شهر آتیه غنیمت اولدی همان حقیر ایرته سی کون جمله احباب ایله و داعلشوب

[۱] ک: قبا [فنا (اولسه فنا اولماز ظن ایدرم (م) | | ۲ | ط : یانوشوب (یاناشوب) .

ک: یاتوب (۰) سکیز سطر آچیق وار [۳] س ، ک : آزد

صوباً الافاج قاطو) بره صوص کل اوطور (سیقه لانو [۱] ماتسام) قالق یورو جانم (دوزمکه [۲] نوره [۳] ناسه دو قور انا [۴] فلوری) بر کره ویربکا سکا بر آلتون ویرهیم (قالی مره کرتسی) صباح الخیر چلبی (قایسی [۵] مراما ستوری) یاصباح الخیر اوستا (کراتصا) قادنچق (کرتسی) چلبی (پدا کی) [۶] اوغلان (ما کر) [۷] بچاق [۸] (قاصرو) قلعه (پرغاز) حصار (اله مسا) کل ایچری (لاذیقا [۹]) پاپاس (متروپولید) قاضی (پاترکاه) حاکمدر یعنی اولو قرال پایه سیدر (کافرو) قوم آزر بودر کم حضرت ابراهیمک باباسی پت پرست اولان آزر در (خرستیان) حضرت عیسی به ایمان کتر نلدر... نتیجه کلام بر بحر عمان مثال لغت یونانیاندر اما بو قدر چه تحریره جرأت ایتدک والسلام بو اتنه شهرین بویه سیر و تماشنا ایدوب ذوق و صفائر ایدر کن حکمت خدا آستانه سعادت طرفندن کریت [۱۰] جزیره سی مهماتی تحصیلچون بر قوجی باشی کلوب امر پادشاهیبری قراءت اولندوقده فرمان شهر یاری اوزره آتته نک اژدر لیمانندن علی بلی نام قپودانک بربر ارقه سنه [۱۱] سوار اولوب چول و غرار و طوره و بمبه تحصیلچون اینا و یوروز و جزیره کلور و جزیره حرامی و جزیره دو قوز و جزیره چاملیجه

والحاصل اون ایکی پاره جزیره لره کیتدی کمزی بیان ایدر

اولا آتته دن اون سکنز میل جنوب طرفنه موافق ایام مساعد ایله کیدوب

در فتوحات جزیره حصار اکنه

سنه ... تاریخنده غازی ابوالفتحک فتحیدر ونه دیک النده ایکن کفاری اطاعت ایتشلردی بعده ونه دیک علی الغفله دونماسیله کلوب قلعه سنک بعضی برلرین منهدم ایتشدر اما قلعه سی حالا جزیره نک شالنده واقع اولوب شکل نمخس بر شدادی سنک بنا قلعه رعنا جکدر ایچنده اولان کافر و مسام آدملر کریت جزیره سی فتحندن برو جمله اهالی قلعه ملک و املاکلرین براغوب قرشو اتنه خاکنه کوچشلردر اما ماتقدم مئوبه [۱۲]

[۱] س. ک. : سیقه بانو [۲] ب. : دورمکه [۳] س، ک. : فوره [۴] ب. : ذوقو انا. س، ک. : ذوقو انا [۵] س، ک. : قایسی [۶] ب. : پداک [۷] ب. : ماخ کر [۸] ب. : بچاق [۹] ک. : لادیقا [۱۰] دیگر نسخه لرده (کرید) دال ایله یازیلیدر (م) [۱۱] س. : بر رازمه سنه. [دیکر نسخه لرمتن کی فقط نقطه سزدرد و غروسی (برابر فرقه سنه) اولمیلیدر (م)] [۱۲] ب. س. ک. : مئوبه

(تلفظ لسانلری و عدد حسابلری بویله در کم تحریر اولنور)

(انا) بر (دیو) ایکی (تریه) اوچ (تثره) دورت (پنده) بش (ا کسی) آلتی
 (افتا) یدی (اوختو) سکنز (انکه) [۱] طقموز (ذقا) اون (اندقا) [۲] اون بر (دودقا) [۳]
 اون ایکی (ذقا تریه) اون اوچ (ذقا تثره) اون دورت (ذقا پننده) اون بش (ذقا کبی)
 اون آلتی (ذقا افتا) اون یدی (ذقا اوختو) اون سکنز (ذقا انکه) اون طقموز (ایقوشی) [۴]
 یکرمی (تریانده) اوتوز (صراندا) قرق (پندئا) اللی (ا کسندا) التمش (اودومندا)
 یتمش (اوغدوندا) [۵] طقسان الی آخره (خرستوس) الله اسمیدر (مقراچقو) [۶] قالو
 کوچک ابی عیسی (حضرت عیسی نك حواریون نام اون ایکی خلیفه لرینك اسمالری
 بونلردر) اول (شمعون صفا) روملرا که شمیون [۷] دیر بر دخی (پاولو) در کم
 حبیب نجاردر بری (پترو) در و بری (آندریا) در و بری (یووانی) در آیت
 آیت کلام عزت انجیل نازل اولدقجه بو یووانی کتاب انجیلی یازوب جمع ایدردی بری
 دخی (ماشغو) [۸] در و بری (لوقه) در کم مجاذبون [۹] اسرار الهیدر بری دخی
 (مارقو) در کم ونه دیک فرنکی ا که صمارقو دیوب سنجاچ و بیراقلرنده قتانلی ارسلان
 صورتی طشدقلری بو مارقو خلیفه نك صورتیدر و بری (یاقوپو) یعنی یعقوبدر بردخی
 (ثوما) در ایکیسی نامعلومدر بومذ کور خلیفه لرك هر بری حضرت عیسی علیه السلام
 (ورفعناه مکاناً علیا) یه عروج ایتدکن صکره هر بری برر اقلیمه سیاحت ابده رک
 کیدوب دین عیسی اشکاره ایدوب دیار رومی معمور و مزین ایدوب بلاد قدیم اولان
 آتیه و شهر رومده جمع اولورلردی بو مذ کورون خلیفه لردن صکره کلنلره قوم یونان
 روم ایا نیقو و ایا بورو و ایا قاسم و ایا اوستوس [۱۰] و ایا خضر اللس [۱۱] و ایا اسوت
 نیقوله دیرلر (آیا) لفظی اولیا دیمکدر (قله یورز) اولو پاپاسدر (اپسومی) اکمک
 (زو) صو (تیری) پینیر (قریاش) ات (انقوریا) خیار (په پون) قاوون
 (قرومدیا) صوغان (کیری) موم (آنکلی) ملک (اسوت نیقولا) صاری صالتق
 (نالدرقیم) قز قرنداش (اپساریه) [۱۲] بالیق (پوپایستو) نرده ایدک (اجی) [۱۳]
 [۱] س ، ک : انکه [۲] ب : اندقا [۳] س ، ک : دیودقا [۴] ب : اقبوش [۵] ب ؛
 اوغندندا [۶] ک : مقراچقو [۷] س ، ک : سمیون [۸] ب : مانتقو . ک : مانثغو [۹] ک :
 مجذوب [۱۰] س : ایاوستوس [۱۱] ک : ایللز . س : اللز [۱۲] ب : اپساریه [۱۳] س ، ک :
 آسی . ب : اسی

مأبد اوله آمین ویا معین بجرمة سیدالمرسلین لکن حاکم [۱] شهرکان قوم یونانیان اولماق ایله کفره لری بی حسابد و مسلمانلری آذر آتله دخی جمله روجه کلمات ایدرلر زیرا مسلمانلرک شب وروز بیع وشرالری وحسن الفت واختلاطلری جمله کفره روم ایله در اما اولقدر فصیح وبلغ روم لسانی تکلم ایدرلرکم تعیر اولتماز زیرا لسان روم بوشهرده اشتهار بولوب افلاطون وبقراد وسقراط وبطلیموسانلر وغیری حکمای قدمالر روم لسان یونانه بو بلده قدیمده اربنات [۲] ورمشدردر لکن بولسان یونان روم حضرت داوودنبی علیه السلام عصرنده ملک جالوت حکمالرندن استماع اولتوب حضرت سلیمان اوغلی ملک رجیم عصرنده اشتهار بولوب حضرت زکریا و حضرت یحیا و حضرت عیسی صلوات الله علیهم اجمعین نبیلرک زمان سعادتلرنده جمله لسان یونانجه تکلم ایدکلرندن جناب خلاق عالم قبلندن حضرت عیسیاه کتاب انجیل لسان یونان اوزره نازل اولوب لسان لاتینه ولسان سریانی یه ولسان قباطه مصره ترجمه اولندی یعنی اشتهار لسان یونان بو شهر اتنده تواتر بولوب جمله حکمالر نیجه بیک عدد کتاب معتبره لر تألیف و تصنیف ایتدیلر (در بیان لسان یونانیان) بو آیت کتاب انجیلده حضرت محمد حقنده نازل اولمشدر (آبتون) [۳] یعنی بر اوغلان (آزریون) [۴] آزار اوغلندن (پرفنوتون) پیغمبر اوله (لوغسلین) یلانجی اولیه (نیث وینثا) آنک مولودی (افزولاد) مکده اولا (که کالوئیر) [۵] صالحلغه گلش اولا (تونومنین) [۶] آنک مبارک آدی (موامیثومیث) [۷] احمد و محمد اوله (آسغندوش) [۸] آ که او یانلر (نا کردیس) بوجهان اسی اوله لر (پیست پیث) [۹] ودخی اول جهان اسی اوله لر (کتاب انجیلده الف به [۱۰] سوره لریدر) الف او . ودپشی [۱۱]. غماشی . ذلثافی . [۱۲] ای . ذیتانا . ایتایما [۱۳] . شیترو . پوته پی . قباو . لوو کشی . مینی . او بیرو . (اوته مقراچقو قالو) . یعنی او حضرت عیسی (مقراچقو) کوچو کدر بیویوب (قالو) اولور یعنی ای اولور (دیگر طرز آخر الف به) [۱۴] . آلفاوبه [۱۵] . غمازلنا [۱۶] . اذیتا [۱۷] . یوتا [۱۸] . قبالا وظه می . نی ایکیسی [۱۹] . روئیانا [۲۰] . ایسی شی ... الی آخره

[۱] ك : ظالم [۲] ك : ارتباط [۳] ب : آبتون [۴] ب ، س ، ك : آزریون [۵] ب : کالوسیر . س ، ك : کالوشیر [۶] ب : تونومین [۷] ب ، س ، ك : موامیثومیث [۸] س ، ك : آسغندوس [۹] ب : بیث پیث [۱۰] ك : الفبا [۱۱] ك : ودپسی [۱۲] س ، ك : ذلثافی [۱۳] ب : ایتایما [۱۴] ب : الفبا [۱۵] س ، ك : وپته [۱۶] س ، ك : غمازلنا [۱۷] س ، ك : اذیتا [۱۸] ب : پوته [۱۹] ب ، س ، ك : اکیسی [۲۰] ب : روئیانا

درجہ و دقیقہ در (درقول کهنہ قدمای سلف) بو آتہ شہرینک طالع عمارتی برج قوس بیت مشتری و ناریدہ بولمشدر انکیچون خلقی شصط بر قبضہ چکلمش یای کبی ہر جانبہ تکرار ایدوب مشتری صید ایدوب تجارت ایدر لر بیت ناریدہ بولندقلری جہتدن اہالی ولایتی آتس پارہ لوج و عقور اوروملردر (درمدوحات محبوبہ بمحبوبات) روم کراتصلری [۱] اولورکم بو جہاندہ مثللری یوقدر اولقدر بیاض و ابرو کمان و حقہ آغز و دردندان و سیم غنغ چاہ زنجندان صاحبی نچہ آفتاب سار [۲] با کرہ و دوشیزہ و پاکیزہ دخترلری اولورکم کویا ہربری پری پیکر و ملک منظر اولور و محبوب اوروم کراتصلری وارکم ہربری مرالی و غزالی ختن اہوسی کوزلی و شیرین سوزلی سیم بدن و نازک اندام و بدر نام مثللی صورتلری چین مہ جین محبوب القلوب موغ پچہ جوانلری اولورکم سوزہ کلسہ لر بدیع الیان فصیح اللسان لردر آب و ہوای راحت جانی ایسہ کویا شہر (معرفۃ النعان) و شہر حلب الشہبا) در بنا جہتدن ایسہ بو کون اطلس فلکدہ نظیری یوقدر اگر مثل وارسہ شام و حلبدہ و قدس شریفدہ و مصر قاہرہ نک بنای عبرت نمالری اولہ (درتمدیحات علمای اطبا ی حاذقان) جمیع خلقی علم طہ متمدن لر ا ما بجلد ا مارچلین و مندل کنیسہ سندنہ میخیال و تریاندہ فیہ و زافیری نام کفرہ لر جملدن اوستاد کامل حاذق فساد عامل تکمیل معرفت آتمش کفرہ لردر و جراحان فسادلری خودی نہایدہر اما نبقولہ و صراندہ و ماتولاک [۳] نام ذمیلر غایت استاد کامل جراح لردر الحاصل حکمای حاذقی و جراحان فاصدی حددن افزون و تعریف و توصیفدن بیرون در زیر حضرت سلیمان نبی علیہ السلام بوشہرہ بنیاد اورملی مدینۃ الحکماء القدما شہر عظیم آتسادر (درمدوحات صنع خدای) مذکور اولان تمسک اولان غسل مصفا سی بوادیم ارضدہ مثل یوقدر زیر بودیارک داغلرندہ حاصل اولان گیاہات و نباتاتک شکوفہ ازہریاتندن حاصل اولور رواق مصفا درکم پادشاہلرہ ہدایا کیدر و بیاض و لعل کون کراز آبداری بر شہرک باغ جنین غیطانلرندہ یوقدر خلاصہ کلام بو شہرک اوچ طرفی کل کلستان و سنبل ریحانستان وروضہ رضوان مثللی باغ جنانلری و مشبک بوستانلری حسابن رب العزت بلوب بوشہرک جنوب طرفی دریا اولوب قرہ طرفی برواسعۃ الاقطار و رخیصۃ الاستعار بر دار دیارد درکم جمیع مورخان و صفان [۴] بوشہرک مدحتندہ قاصر لردر زیر حسن لطافتی و کار ظرافتی و صفدن خارج و بیاندن عارجدر بو جہان دوردقچہ دوروب انقراض الدوران

[۱] ک : کراتصلری [۲] ک : بنان . ب نسخہ سندنہ (نچہ آفتاب با کرہ) دنیلمشدر

[۳] ک : ماتولاک [۴] ک : و صافان

وارکم آدم آنلرک وصفن تحریر اتمکه عاجزدر و مذکور مزمردر کلر اولدوغی قیالر آلتنده یعنی دکز کنارنده اولان یارلر و قیالر دبلرنده نیجه آب حیات صولر واردر اما بری اعجب قیناق عظیمدر دکه آدم اول قیناق صوینی بلمز زیرا دکزده قینار دریادن یوقارو قبه کبی آتله آب حیاتدر تا کیلرله اوزرینه وارمانجه بلنمز یانه وارنجه قینادیغندن معلوم اولور زیرا بریلو قیادن آتلوب چیقار کشتیابنلره صولازم اولورسه بو محله تابورونک اوجنده بو قیناق صوینی توقلایلر [۱] والسلام بولری دخی تماشایا ایدوب قره یل طرفه دولاشدقه (مملحه عظیم) برخدایی طوزله واردر غایت لذیذ طوزی اولور جمیع قضالره ونواحیلره طوز بوندن کیدر اندن بو طوزله بورن کون باطیسی و قره یل طرفه دکز کنار یله دولاشدقندن صکره شهر آته نیک (اسکی لیمانی) کنارینه کلینر بو لیمانک اسمنه لسان فرنگده (پورتواواکو) درلر مذکور لیمانک کون باطیسی طرفه آته نیک اژدر لیمانیدر بو لیمانک اسمنه لسان فرنج اوزره (پورتولیو) [۲] دیرلر زمان قدیمده بولیمان اغرنیه کافرلر طاش دوکشلردر بولیمانه کررک غایت احتراز لازمدر مذکور طاشلر لیمانک کون دوغوسی طرفنده در بو لیماندن تامغاره قلعه سنه وارنجه اوطوز بش میلدر برخیلی واسع وطویل کورفزدر کم نهایتنده مغاره قلعه سی وار و قرشو جنوب طرفه مورده جزیره سنک (ترمش قلعه سی) بورنی وار و مغاره قلعه سنک غرب طرفی آردینه اینه بختی کورفزیدر بو اینه بختی کورفزیله مغاره قلعه سی کورفزی نیک ایکسی مابینی آلتی میل قراردر داغندن ایکی کورفز دکزلی دخی کورینور و بومذکور آته لیمانی ایله کلور آداسی مابیننده حرامی آداسی دیرلر بر کوچک آداجقدر آته لیمانندن حرامی آداجغندک ایکی میلدر کم غایت یقیندر کم بانک خروس استماع اولنور اما مزبور آداجیغک مابینندن رفاهیت اوزره پارجه کیلر کچر و مذکور کلور جزیره سی بر چام واردیچ اغاجلی آدادر هر جایی اعلا دمر دوتار یرلردر و کنار ایله کلور آداسی مابینی بر میل قره سی یقیندر و درینلکی درت و بش قولاج دکزدر و جزیره کلورده بر کنیسه واردر اسمنه سان تقوله دیرلر مزبور آدایه وارن کیلر کلسانک اوکنه یاناشلرلر و ایچمکه صولری بواداده جاملی دره لرده بولنوراندن ینه جانب غربه کیدوب (تکرار منزل شهر عظیم آته) و یوواده ابراهیم اغاده مهمان اولوب ینه سیر و تماشای احوال آته یه شروع ایتدک اول (در حساب اقلیمات) بقول منجمین بو آته یکر می سکرنجی اقلیم عرفیده بولنوب ارض بلدی ... و طول نهاری ...

[۱] ک : یوقلایلر . ط : یوقلارلر [۲] ب : پورتولیو

تماشاگاه درزی لیمانی

بوجای مناص کشتیه درزی لیمانی دیمکه باعث اولدرکم بولیمانک اغزننده بر قره یومرو اداچق واردر اول ادانک اوستنده زمان سابقدن قالمش طاشدن یونما بر پوت واردر اول پوتی بر درزی یاپدرمش انکیچون درزی لیمانی دیرلر غریب تماشار بقول نصارا اول پوت تاحضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم رحم مادردن مشتق اولنجه سویلر مش مولود نبی کیجه‌سی لال اولمش حالا بیاض مرمر پوتدر دورر بوبوت اولان اداچیک ایکی جانبنده بیون کمیلر بی‌باکچر درین یرلدرر و کمیلر ایچری کیرد کدن صکره هر جانبی اعلا دمر دوتار یرلدرر بولیمانک اغزنندن طشره کی قبله طرفنده بر بوجاق دخی واردر آنده ایجه‌جک آب‌حیات صوبلنور مذکور بوجاقدن (بیرجک [۱] اداسی) دورت میلدر بر قره‌جه انجه‌جک اوزون اداچقدرکم طولی اون میلدر وروم ایلی کنارنده [۲] یکرمی میلدر و مابینلری بشر‌التیشر قولاج دریندر اما یلدر روز کاری اولان جانبک مقابله‌سننده کی اولان بورون اوجنده بر طاش واردر اندن کچن کمیلر اول طاشی کوزتمک کرک و بر طاش عظیم دخی قبله طرفنده کی بورونده واردر اندن دخی احتراز لازمدر اندن درزی لیمان و بیره‌جک جزیره سن سیرایدوب ... ساعت [۳] جانب جنوب غربه میال کیدوب

منزل قریه تماشاقت

آنه قضاسی خاکنده اولوب هسه [۴] قضاسی ایله متویه قضاسی مابیننده جزیره اغریبوزده قزل حصار بورنه مقابل دریایه حواله افلاکه سر چکمش بر یوجه داغلی و قیالی یرده بوقیانک تاذروه اعلاسننده آت میدانی مثال بر میدانده علم هندسه اوزره چرپی ایله هموار دیزلمش نیجه یوز عدد ثابت قدم کونا کون عمود منهار وارکم اول ستون منهارک اوستلری ابرسایه چیقنجه قات اندرقات سرای عظیملر و قصر خورنقلر و کاخ نزهت آبادلر وار ایمشکم زمان حضرت سلیمانده بلقیس انانک تخت‌کاهی ایمش و بوجای معهودده نیجه بیک ویران کنیسه‌لر و خان و حمام و قباب عظیملر و تاک کسریلر

[۱] س ، ک : بیرجک [برنجی و ایکنجی حرفی ب در حرکت‌سنده کوره (بپر) ک مصفری در (م)] [۲] ک : کنارینه [۳] س ، ک : ۲ ساعت [۴] س ، ک : کفسه

خاص قید اولنوب بوستانجی باشی طرفندن بر خاصی ضبط ایدوب عمارت دارالضیافه ایچون جانب وقفه بیک وقیه عسل مصفی وررلر و اکر بو مندل منصطرنیک ماوقعی اوزره بناسنی و هواسنی و آنده اولان عبرتتا مصنع قنادیل و شمعدان و چلیپالری تعریف و توصیف ایله سک بر طومار دراز اولور زیرا بودیر بی مثالی و صفنده لسان قاصردر بودیری دخی تماشا ایدوب مافوقنده (تماشاکاه غار عجیب) بر کوه سربلند ایچنده صافی مرمرستان بر کوه عظیم بالادرمک اوج آسمانه سرچکوب مافوقنده حضرت سلیمان نبی علیه السلامک بلقیس انایه بنا ایتدوکی قصر عظیمک حالا اثر بنالری رایکاندر جمیع آق دکز ایچنده اولان جزایراتلر سراپا ظاهر و باهردر آته شهرنده هر نقدر آثار بنالر و ارایسه مرمر عمودلری وغیری مرمر احجاراتلری جمله بو کوه بالادن کسلدیکی یرلری دورر و حالا نیجه یوز عدد کوه کنلر فرهادوار مرمر کسمده درلر غریب تماشا کاهدر و بو محله بر درک اسفل مثال بر کهف عظیم واردر پاپاسلر بال موملری یقوب جمله مزعربان اولوب برر زبون [۱] ایله داراجق قیالر ایچره تیر [۲] اشنی دلیکدن دلیکه اینوب بر ساعتده تاقعر زمینده مقام اشراقیون و مقام مشاؤنلره واروب تماشا ایتدک جمله بو طائفه بو کهلرده افنای وجود ایدوب بر برلریله بی زبان کلمات ایدوب تحصیل علوم فلسفیات ایدر لر مش اما بو غارلرک جمله سی خدایدنر بی آدم کاری دکلدنر و قیالر آره سندن آیدنلق که جک یرلری واردر هر غارده و هر سنک خاراده نیجه یوز بیک حکماترک اسمالری و کونا کون عبرتتا خطلر و تصویراتلی خطلر وارمک کویا اسلامبولده آت میدانده چار کوشه دیکلی طاش خطلریدر و هر کس بو غاره کیروب تماشا ایتدیکین طاشه قازوب یازمش آندن اشنی قعر زمینده تاحوصه [۳] وار نیجه اینوب نیجه بیک آثار غریبه لر و نیجه بیک بی آدم استخانلرن سیر ایدوب وسیله مز اولان پاپاسلر ایله اوج ساعتده طشره سلامت چیققدق بعده آندن اشنی ۲ ساعتده باغ و باغچه لر و داغلرده نیجه کره یوز بیک بال قوانلر و نیجه معمور چفتلکلرده ذوق و صفالر ایدوب کچرک (منزل قر... مثویه) حالا باشقه قصادرمک یوز اللی اچقه پایه سیدر حالا قاضیسی بونده ساکن اولور یوز عدد اولی معمور اوروم قریه سیدر داغلی جمله باغلر و زیتون اغاجلری وبال قوانلریدر آندن جانب جنوبه ۱ ساعت کیدوب

[۱] ک نسخه سنده زانک کسری ، بانک ضمیمه حرکه لشمدرکه استانبول شیوه سیدر بزم طرفلرده (زوبون) دنیلور (م) [۲] ک: تپه [۳] ک: تاحوصه

بولیوب جهانی آری دوتمشدر زیرا شمعون بالی پک سودکلرندن کندیلر بال قوانلری
 بسلمشدر بر عجایب و غرایب نفتی رنگ بالی اولورکم بر فنجان عسل مصفی مروقتہ قرق
 فنجان قوسالر اعلا لذیذ شربت اولوب بالودہ [۱] بردخی اولور تا بومرتبہ قوتلی نفتی
 رنگ بالی اولور (سرصنع خدای عظیم) حکمت غرایب بوندہ کم بالک قوانی سپدی ایچرہ
 حاصل اولان بال قوچ باشی کبی بویوزلی وقاشلی وکوزلی و اغزلی و بورنلی و قولاقلی
 وشیرین محبوب قوچ باشی کبی پتک بالی اولور هر سپتدہ اونار واون بشر ویکرمی شروقہ
 کلر بالدن قوچ کلہسی حاصل اولدیغیچون قوچ باشی دیو بمدوحات ایچرہ مشهوردر ورائحہ
 طیہسی مسک و عمرخام کبی اولوب تناول ایدہنک دماغن معطر ایدر و بوکنیسہدہ پشن
 نعمت نفیسہ بریردہ طبخ اولماق احتمالی یوقدرکم جمیع آیندہ ورونده لره صفرہ بی امتنانلریلہ
 نعمت مسککری مبدولدر (درشهرانکیز تمہ کلیات) بو آتہ قضاسی کبی بر کوچک قضادہ
 جملہ بیک بر عدد صغیر و کبیر کنیسہ لر و منصطرلر و دیوراتلر واردر نیجہ سندنہ بشر واونار
 ویکرمی شر عدد پلاس پوشان کشیشان لات و عزلی پرستانلری وار هر بر کنیسہ لرک بر
 کونہ اسمالری وار اما بوقوچ باشی منصطرینہ روم کفرہ لری سریانیدر و غایت [۲] اعتبار
 ایدرلر حتی جمیع فرنکستان وغیری کافرستاندن نزه راتلر [۳] کلر (نامدح دیر راہبان
 مندل) بو مذکور قوچ باشی کنیسہ سندن شرق جانبہ ۲ ساعتہ قیالی داغتر و صعب
 یوللر ایلہ کیدوب بر کوهستان میشہ بیستان باغ خیابان قویاخ ایچندہ کشیشخانہ مندل
 منصطرن دخی حضرت عیسی آیہ سورہ ... (ورفناہ مکاناً علیاً) نص قاطع برہانی
 اوزرہ عیسی بی آسمانہ عروج اتد کدہ اون ایکی عدد حواریون نام خلیفہ لری پرا کندہ
 و پریشان اولوب هر بری بر جانبہ سیاحت ایدہرک ... نام حواریون [۴] دخی بو آتہ
 شہرینہ کلوب بومندل کنیسہ سن بنا آتمش حالا بشیوزدن متجاوز رہبانلری واردر بوکہ
 دخی جمیع کافرستاندن حتی دیب فرنکستاندن نزه راتلر کلر بیک آتلی کلسہ خوش
 کلدیکنز دیو تعظیم و تکریم ایدوب رعایت ایدرلر اما یہودی وارسہ صباح مرد اولمش
 بولنوب قاققرہ یا آتمش بولنور عجب حکمتدر بو دیر مصنعدہ اولقدر محبوب موغ یچہ پایاس
 غلاملری وارکم مدح لرنده لسان قاصدرر نیجہ بیک قیون و قوزی و کچی و صغرو آت
 و قاطرلری داغ لرنده و خیابانلرنده چوبانسنز سرو سرو رومہ کز لرلر و باغ و باغچہ لری
 دنیایی دوتمشدر و حالا اسلامبولک امین اوکنده بنا اولنان والدہ جامعہ بو کنیسہ

[۱] ک : پالوزہ [۲] ک : سریانیدر دیوب غایت [۳] ک : نذوراتلر [۴] ک : حواری

نهره شهر اولش بر کوه بالای سربلند در کم اغریبوز کور فزی و موره جزیره سی کور فزی
 ایته بختی کور فزی دریایری جمله خلیج کبی نمایندر و بوجبل عالیده اولان حیوانات و نباتات
 رادویه هزار کون بریلاده یوقدر حتی پبروح الصم و رواندرومی و دوروغ اوتی و لابده و اشقن
 و ریاس دخی نیچه کره یوز بیک کونه بنوک امثالی ادویه داروی اعظم حاصل اولوب جمیع درد لره
 نوالر بولنور حتی بهار موسمنده بو کوه بالانک ذروه اعلا سنه چقان آدمک دماغی روح توتیا
 و سنبل و بنفشه و مسک رومی و زکس و ریحان و فول و شقایق نعمان و لاله زرین قدحک کونا
 کونلرینک رایحه طیه لرندن آدمک دماغی معطر اولور زمان قدیمده جمیع دنیانک اطبا و حکمای
 ذقلمی بو اتنه شهر نی مسکن ایدمه لرینک اصلی بو کوه بالانک ادویه لر ایچوندر بو شهر اسپانیه [۱]
 فرالی النده ایکن جمیع ولایتلردن حکما و اطبالر بو کوه کلوب جمع ایتدکلمی نباتات
 دوا ایچون یوز بیک التون کومروک حاصل اولورمش حالایته نیچه یوز یوک ادویه لر حاصل
 اولوب جمیع فرنکستانه کیدر اصلا براچه کومروک ویرمز لر (بی مدح منصطر عجایبات)
 بو مذکور دلی داغک اتکنده بر دیر عبرت نمای عتیق واردر جمیع کافرستانده قوج باشی
 منصطری نامیله مشهور بر آیین گاه ملت مسیحیه در کم آب و هواسی و بناسی ربع مسکونده
 بو قدر نیچه یوز بیک حکمای قدما کندولرن بونده دفن ایتدر مکه وصیت ایدر لر زیرا
 لاشه لر ای اصلا و قطعا چور و میوب بیاز تر و تازه [۲] غار لر ایچره بطر لر زیرا بو کهنلره
 حکمای قدما لر طلسم ایدوب یلان و چیان و عقرب و مور و پشه و مکس و غیره لش [۳]
 یوقدر انکیچون تنلری چورومز و قدید دخی دکلدر در جمله تناسب اعضا لر و شوارب
 و حلیه لر یولی رنده دوروب وجود لر یزم و رام دور لر زیرا بو کنیسه معتبره بی حضرت
 عیسی نک حواریونلرندن شمعون صفا کلوب بنا اتمشدر او چ یوزدن متجاوز خد امان
 قسیسان بطریقان مغان پیچه لر واردر همان یهودیدن ماعدانه قدر مخلوق خدا کلسه جان
 و باش ایله خدمت ایدوب قوش سودی و ارسلان سودی کتروب یدروب ایچروب قوندروب
 کچور لر و بودیر اطرافنده کی داغله و بایر لره مطر رحمت یاغسه روی ارضده اولان
 نباتاتک و درختلرک یکلرنده [۴] اولان لادنلرک و نیچه کره یوز بیک الوان زهر یا تارک [۵]
 رایحه طیه لر انسانک دماغلرن معطر ایدر انکیچون قوج باشی منصطری بالی مشهور در
 حضرت شمعون صفا بالینک آرلرینه دعا ایدوب الی هذا لان اول غسل زنبور لر انقراض

[۱] س : اسپانیه [۱] ک : بیاز بوزباره سی کبی [۳] ک : غیره شیلر [۴] ک : برکلرنده

[۵] ک : ازهاراتلرک

دبنده ایکی آدم قدی قدر بالا بیاض مرمردن کوشی. [۱] اوزره اوطورمش واغزن جانب جنوبده کی دریاه آمچش بر ارسلان تصویرن اوستاد مرمر بر او یله تمثال بیثال اتمشدر کم بودهر دینده اکه معادل جمیع دنیا ذیشانلری [۲] جمع اولسه بر تیشه و بر بلسین [۳] و بر درفش اورمغه قادر دکلردر اول اسد تصویرینک باشی حمام قبه سی قدر اولوب اوک ایاقلرن لب دریاه دیابوب قچی اوزره چوملوب اوطوروب کویا دریاده اولان کمیلره نکران ایدر بر مهیب و عجیب صنعت غریب اژدرها صفت بر ارسلان عظیم صورتی اولدوغیچون بولیمان اژدر لیمانی دیرلر بودخی عجایب غرایب اتدن بر اژدر اما بولیمان اوچیوز پاره کمیلر آلر چناق کچی بر مدور قپولی لیماندر بش روزکار زورکاردن امین اولوب اعلا دمر دوتار یتاقلی لیماندر حتی جان پولاد زاده مصطفی پاشا قپودان پاشای بحر ایکن بولیمانده دونمای هایون کمیلریله لشکر انداخت اولوب لیمان اغزننده برقله عظیم مندرک بنا ایدر کن بو ارسلانی ده تماشا ایدوب کونا کون طوبالره [۴] نقش بو قلمون اتمش حالا اول نقشک اثر لری وجود غضنفرده ظاهر در بعده سلطان مرادخان رابع جان پولاد زاده مصطفی پاشایی در دولتته دعوت ایدوب مذکور قلّه مندرک ناتمام قالقوب دورالر [۵] اول قلّه تمام اولسه بو اژدر لیمانی حقا کم اژدر هفت سرکانی بر لیمان جای امان اولوردی لکن ظالم لیمانک کنار لرنده صوبی یوقدر لکن یقینده باغلا ایچنده آب حیات صولری چوقدر اما حقیر کمتر فقیر بو ارسلان تصویرینه امعان نظر ایله نظر ایتدم کفره عصر نده بوسبع عجیب بی غرنده وبی درنده چشمه ایش زیر اچقی اوزره اوطوروب اغزن هوایه آچوب دوردوغندن اوک ایاقلری اوکنده یک پاره حوض عظیم اولدوغندن معلومدر کم چشمه ساراوله اغزنندن آدم کوده سی قدر آب حیات صو پرتاب ایدوب حوضه دوکلوب جمله کشتیانلر اندن صولانر لرمش اما آب حیات صوینک منبعی آتیه شهرینک مشرق طرفنده ایکی ساعت بعید دلی داغ دیرلر بر کوه سربلند واردر اوندن کونکلر ایله آب حیات صوکلوب بو ارسلان صورتک اغزنندن اقرارمش حالا صوکلن یرلری ویوللری اشکاره در... * (در فصل کوه مجنون و محصولات نباتات اخشابات). [۶] آتیه شهرینه ایکی ساعت قریب روم و عرب و عجمده دلی داغ نامیاه

[۱] ك : کرسی [متنده کی کله سیاق قرینه سیله (کوتی) اولسی نمکندر (م)] [۲] ب، س، ك : رساملری [۳] ك : تلمهان . ب نسخه سی متن کبدر [۴] ب، ك : بو یالره [۵] ك : دورور (۵) ب نسخه - سنده سکز سطر آچیق وار [۶] مناسی (عشابات) یاخود (اعشابات) لولیدر (م)

وارکم هر برنده کونا کون قبایلر و سرايلر [۱] و صومعه اعتکاف خانه لر و کونا کون کهفلر وارکم آنلرک هر برنده حکمای قدمالردن رسطاليس و بقراط و سقراط و فيثاغورث توحيدى و جالينوس و فيلقوس بطليموس و ميحان و ميخايل و اقلاطون حجره لرى وار هر حجره صومعه غاريتيانلر ايچره کرسک حالا بسباسه و کبابه و دارصيني و داربوى فلفل و جنجيب [۲] و عودالقهر و عاقر قرحا و قاقوله رايحه سى آدمک دماغن معطرايدر بعضى غارصاحبلى کيميايه چاليشدقلرندن غارلرندن کبريت و زيبق و زرنبيخ معادنلرى قوقار اول زمانده بوشهره کلن حکمالر بو غاريتيانلرده ساکن اولوب درس مذاکره ايدوب کونا کون مباحثه علم ايدوب نيجه کونه علوم عجيبه و غريبه يه مالک اولوب تکميل فنون کثيره ايدرلرلمش آنکيچون نيجه مورخان سلف بوشهر آته شهرينه شهر اشراقيون و شهر مشائون و شهر ... ديرلر اول عصرده حکمالر وار ايمش کم بغدادده کي حکما ايله بوآته ده کي حکما لر بي زبان بلا واسطه بر بيله شب و روز کلمات ايدرلرلمش بودخى سرعيب و غريبدرکم بغداد ايله آته نك مابيننده دريادن ماعداسى بش ايلق يولدر لسان حال ايله قيل و قال مرتبه سى سويله شيله حقا کم مسيح انفاس مرتبه سيدر ودخى اولزمان بوشهر آته اولقدر معمور و آبادان ايمشکم شهردن جانب جنوب اوزره لب درياده اژدر ليمانه وار نيجه ايکي ساعت يرده قات اندرقات خانه کاشانه باغ بهشت مثال سرايلر و حديثه روضه رضوان مثالى باغ جنازلرى و نيجه بيک کونه دکا کينلر و نيجه بيک عبرت نماى تماشا کاهلر وار ايمش حالا نيجه يوز عبرت نمالى نماياندر بر طرفى ايکي ساعت تادلى داغه واردر و بر جانى شماله کفسه قصبه سنه واررلمش بوکفسه قصبه سى شهر آته دن آريلوب قالمش درکم حالا اره سنده نيجه بيک باغلر واردر الحاصل بوشهرى پياده بر آدم اوچ کونده دور ايدرلمش و برمکتوبى الدن اله و يروب تاا کرى بوزه واستفيه و کوردوس شهرينه اولاشددرلرلمش حالا بوشهردن اون ايکي [۳] ساعتک يرتا اژدر ليمانه وار نيجه سراپا باغ و بانچه و مشبک بوستانلرک ايچلرنده نيجه يوز بيک عمارت اثرلرندن قبائلر و تاك کسرالر واردر (در بيان عجائبات اژدر ليمانى) شهرک جانب جنوبنده ايکي ساعت بعيد اولان ساحل بحر سفيدک بر کورفزي نهايتنده اژدر ليمانيله معروف ملاحان بحار عمان و بحر اوقينوس و بحر ملغان [۴] کشتيانلرى اره سنده مشهور و موصوف بر اژدر ليمانيدر بو ليمانک کنارنده کي اسکله باشنده کي [۵] خان عظيم

[۱] ك : سردابلر [۲] ك : زنجيبيل [۳] س، ك : اول ايکي [۴] ب : ملغان . ط : ملغان

[۵] ب : بناسنده کي . ك : بناسنده اولان

یک پارہ درس خانہ چادریدر اما بوچادر شکلندہ کی قبہ ایچندہ بر قبر وار فیلقوس یونانی
 بوندہ مدفوندر دیو جملہ روم کفرہ لری اعتبار ایدوب بدنام کونلرنده زیارت ایدرلر
 بوقبرک باشی وایاغی اوچندہ لسان یونان اوزرہ تاریخی تحریر اولمشدر و بو مرمرچادر
 قبہ اوزرہ بر انجہ میل واردر حکمای قدمالر زمانندہ اول میل اوزرہ بر آینه اسکندر
 مثال بر مرآت دنیا و ارایمش ہرنہ جانبدن بو شہر اوزرہ بر دوشمن حرکت اتسہ اول
 آینه دنیاہ حرکت ایدن دوشمنک جملہ لشکری و سرعسکری نمایان اولورمش حالایری
 دورور اما آینه سی یوقدر اول زمانندہ بو شہر ایچرہ جمع اولان حکمالر بر کونہ عبرت
 اثر مطلسمات غریبہ و برر کونہ وفق اعظم عجیبہ ل انشا ایدوب بو شہرہ طاعون ویلان
 و چیان و عقرب و لیلک و قرغہ و پیرہ و کھلہ و تختہ تی و سوری سنک و قرہ سنک اولمازش
 الحاصل بر یل اوچیز آلتمش آلتی کوندر کون باشنہ برر کونہ طلسمات قرہ دہ و کون
 باشنہ برر طلسمات دریایہ متعلق اولوب دریایہ طلسماتلر آتمشلر تا کہ حضرت رسالتناہ
 رحم مادر دن مشق اولنجہ بومذ کور مطلسماتلرک حکملری نامر [۱] اولوب اول حیب خدانک
 مولودی کیجہ سی جملہ طلسمات و اوققاتلر زیروز بر اولوب عمللری باطل اولور حالا
 یجہ طلسمات یرلری منظور مر اولمشدر اما شمعی ینہ بو شہر آندہ سوروی سنک
 و چیان و عقرب و لیلک و قرغہ اولماز و کلرسہ وطن دوتماز و چوق دورورلرسہ
 یشامازلر و بوچادر قبہ ایچرہ آدم کرسہ ہان ساعت کوکلی بولانوب استفراخ ایدوب
 پارہ پاره صفرا و سودا و بلغم و سائر اخلاطلری جملہ قوصار زیرا قبہ نک بر ترکندہ
 سب می [۲] و بر ترکندہ لاجورد رنگی [۳] کوزطاشی واردر همان آنلرک رایجہ سی
 تأثیریلہ حمالی آدم قصوب استمان خلاص اولور غایت مجربدر (در بیان معرفت کبرا)
 بوچادر قبہ سنک طشرہ سندہ اولان سکز روزکارہ معادل اوستاد کامل حکیمک بریسی
 علم نجوم و علم اسطرلاب اوزرہ ربع دائرہ سیلہ میل بعد نصریلہ [۴] خیال پسند بر
 میقات طرح ایدوب ینہ مرمر اوزرہ ... [۵] رودہ اویلہ بر میقات عبرت نمایی بطلیموسلرک
 بری و حاکم بامرالله و علی قوشچی ابوالفتح عصرندہ بیلہ اویلہ مصنع میقات آتمہ مشلردر
 الحاصل عبرتنامی قبہ عالیدر و بو آتہ قلعہ سنک حوالہ سی اولان قیانک التندہ مغارالر

[۱] ب : باقر [۲] ک : شب یعنی [۳] ک : زنگی [۴] قصریلہ . ط : قطریلہ [۵] اشبو
 آچیق براقیلان یردہ ب ، ک نسخہ لرنده (حرہ سلم بو فلک کج) کلہ لری وارسدہ (حرہ سلم)
 یا کلیندر دوغروسی (چزمشکم = چیزمشکم الخ) اولمیلدر (م)

اولن اثر بنای عمود کونا کونلری طاق کسرازی و قباب عالیبری ایله تعریف و توصیف ایتسک برکراس کتابت اولور لکن شمعی کی حالده آته شهرینک نماز کاهیدرکم استسقا دعاسنه وصلت عیدینه جمله مسلمین پر سلاح اولوب چیقارلر زیراشرده مسلمان قالیوب جمله کفره لر قالر بودخی بر واجب السیر اوستی آحیق عمود منتهالی وارکم [۱] بر نمازگاه سرای عظیم درکم مدحتنده لسانلر قاصردر و سرسرای دخی شهر ایچنده اصقاله [۲] قپوسی نام محله بر سرای عظیم درکم بوده تعبیر و توصیفدن مبرا بر کهنه بنا سرای رعنا ایمشکم وصفنده دلرالدرد اندن ... نام محله اوزون کینسه دیمکیله معروف سحر اعجاز یردی تماشاکاه وارکم وصفنده دیلرالدرداندن (بنای تماشاکاه عجایبات) اسکی جامع قربنده جمله حکمالرک جمع العرفانی وارکم که افلاطون چادری دیرلر سکزر روزکاره قرشو سکزر کوشه یک پاره طاشدن بر خیمه عبرت نماد بر بو چادرک هر کوشه سنده بر آدم صورتی تصویر اولمشدرکم انلرده یک پاره بیاض مر مردن دوزولمش هر بر تصویرک آلتنده [۳] بر روزکار علامتی آلتلری وار و سکزر روزکارک دوردی ازکک و دوردی دیشی تصویر اولمشدرار ککلری نچه آفتاب غلامه تابلر چهره سنده در دیشیلری محبوبه عورتلر صورتنده در پویاز ویلدز و قره یل و کون دوغریسی روز کارلرن ازکک صفتنده تصویر آتمش امالدوسی و باطی و انباطی و کشیشلمه بی عورت صورتنده ایتشدر اماحقا که سحر اعجاز تمثاللر آتمشدرکم ینه هر بری روز کارلرینه ناظر اولوب دورر و بو چادر قبه سنک ایچی اون ایکی بروج اوزره اون ایکی ترک طرح اولمش بیاض مر مردن قبه در اولا اون ایکی ترکک برنده (برج حمل) بیت مریخ منقلب ناری تصویر یازلمش و بر ترکنده (برج ثور) بیت زهره ترابی یازلمش و برنده (برج جوزا) بیت عطارد هوایی ترقیم اولمش و برنده (برج سرطان) بیت قمر مائی وار و برنده (برج اسد) بیت شمس ناری مر قومدر و برنده (برج سنبله) بیت عطارد ترابی تحریر اولمش و برنده (برج میزان) بیت زهره هوایی قید اولمش و برنده (برج عقرب) بیت مریخ مائی مر قومدر و برنده (بورج قوس) بیت مشتری ناری مسطوردر و برنده (برج جدی) بیت زحل ترابی مقیددر و برنده (برج دلو) بیت زحل هوایی تکتیددر و اون ایکنجی ترکنده چادرک (برج حوت) بیت مشتری مائی مر قومدر و بو ابراجلره متعلق سبعة سیاره لری و دخی نجه کونه کوا کباترک تأثیراتلرن تعریف ایدوب یازمش بر سحر مبین مرتبه سنده اون ایکی ترک بر مصنع مر مردن

[۱] ک : قائم [۲] پ : اصقاله [۳] ب : آته

خانه لردر و جمله سوقاقلری پاک قومسال زمیندر کم اصلا چامور اولنادوغندن بو شهرده اصلا
 قالدوم یوقدر و جمله کفار حین تحریرده دورت بیک خراج تحریر اولمش اما اون بیک
 کفاردن متجاوز کفره فخره لرواردر کویاهان مالطه شهریدر مسلمانلری اصلا سوپلتمیوب
 مسلمینلر بو شهرده وقع ووقار و اعتبارلری یوقدر زیرا کفره لری غایت عنقا بازرگانلردر
 تادیب فرنکستانده اورتاقلری واردر (در بیان جامه های کفره آتیه) اختیار کفره لری
 و حکماملری سیاه حریر قطیفه افلاطونیه شابقه باشلرینه کیوب جمله لباسلری سیاه روقله در
 و تازه روم غلاملری باشلرینه قرمزی فس و الوان چوقه یلکلر و حریر الوان مخم قوشاقلر
 و حریر زنار کمرلر قوشانوب ایقلرینه سیاه طوماق و سیاه پاپوج و قرمزی پاپوج کیرلر
 و زنانه لری جمله الوان فصدانلر کیوب باشلرنده ترپوشلری اولوب یوزی آچیق کرزلر
 اما بو شهرده اصلا روز روشنده اکر مسلمه واکر کافره قریلرینک چارشوی بازاره
 وغیری اسواقلره چیقوب کزدکلرین بر فرد آفریده کورمه مشدر هانکم بعدالغروب
 اولدی نیجه بیک عورتلر فنوسلریله [۱] (مصرع) (یعنی که برای طلسم جانانه جاننه) [۲]
 مضمونی اوزره صباحدک خاندانلرده و حاملرده ذوق و صفا ایدرلر اما بر کونه کفره
 عورتلری وار باشلرینه طاوس قوشی قویروغی کیی منقش الاحه یصی بر کونه طرفه شی
 کیرلر بو دخی عجایب و غرایب هیئت مجموعدر ولکن رعایا کفره لری باشلرینه فریک قله
 باغی [۳] کیی مانلفکه کیرلر و اسبابلرینه کونا کون عبا و کبهر کیرلر (بی مدح عادت
 کنیسات) جمله اوچیوز عدد صغیر و کبیر دیور پوت کده لردر کم جمله اوچ بیک عدد
 پاترقان قسیسان ره بانلری واردر (در عدد چشمه سار آب حیات) کفره زماننده بوشهر
 ایچره جمله یوزاون سکز یرده چشمه عیان الحیاتلر وار ایتمشکم هر خاندانده بر آب نابلر
 جریان ایدر مش شمدیکی حالده یوللری خراب اولوب چشمه یرلری رایکاندر (در قایمات
 عدد چاه خاندان) جمله دورت بیک عدد اولرده آب حیات صوقیولری واردر (در تفریح
 کاه سرای بلقیس) بوشهر اتننک کون دوغوسی طرفنده تخت بلقیس دیرلر حضرت
 حلیمان نبی علیه السلام دیولره فرمان ایدوب یامشلردر اکر بنوک دخی اوصافی کاکان

[۱] (قانونسلریله) یازلمسی مناسبدر (م) [۲] بو مصرع بشنسخه نیک بشنده ده بر برندن فرقلی
 اولوق اوزره یاکامیش یازلشدر دوغوسی (یعنی که برای طلسم خانه بخانه) در مصرع اولی (که معتقد
 دیرم وکه ساکن مسجد) در ناظمی (خیالی) اسمنده بر ذاتلر (مولانا عبدالرحمن جامی)
 حضرتلری بهارستانده بوذادن بحث ایدبور (م) [۳] ک: قلیباغی

خدا زمان مرور ایدوب بر کون بر عدوبرق ایله یلدرم اصابت ایدوب بو درس خانه مصنعك بعض یرلرن منهدم ایتمش حالا آینه ورونده کان ایچون مهمان سرای کاربان روان حسیدر بو بنای عظیم دخی عجایب و غرایب تماشا کاهدیرکم و صفنده لسان قاصردر و بو محل حصارك [۱] ایکی قپوسی مابینی طوب خانه در بونده بر قاچ عدد عظیم طویلر واردر و بر مسجد دخی وارکم قلعه قپوسن بکلین نفراتلر بو قپولرده پرسلاح آماده اولوب بو مسجده عبادت ایدرلر و بو قپودن یوز آدم اشنی کیدوب حسین افندی تکیه سی طریق خلوتیده اولو آستانه سعادتدرکم قپوسی اوزره تاریخی بودر

بویه دیدی محمدی [۲] تاریخ اکه اوله مقبولی خدانك اول عام [۳] سنه ۱۰۲۵ [۴]

بو قلعه دن اشنی شمال طرفنه انوب (در دفاتر واروش آته دارارم ذات) آته قلعه سنك پویراز و یلدز جانبنه واقع اولمش باغ مرامدن نشان ورر بر شهر شیریندر جمله ۳ محله مسلماندرکم جمله بر یره واقع اولمش خاندانلردر و جمله اوچ عدد جامعلردر مذکور ایچ قلعه جامعیه دورت محرابدر اولو ... بک حامی کارگیر بنا قبایی متین و معمور جامع بر نوردر و حاجی علی جامی بو اوچی کارگیر قبه لی و کیره مت اورتولی معبد کاهلردر بو شهرده اصلا قورشوم اورتولی عمارتلیر یوقدر و جمله یدی عدد محله مساجدلری وار و جمله بر عدد مدرسه عالماندر و جمله اوچ عدد مکتب صیانددر و جمله ایکی عدد تکیه درویشانددر و جمله ۳ عدد حماماندر اولابک حامی و حاجی علی حامی و عابد افندی حامی خوش هوا حماملردر و جمله لیکی عدد خان تجاراندر و جمله یوز بش عدد دکانلردر اما بزازستانی یوقدر لکن جمیع البسه فاخره و متاع نادره لر بولنور بازار حسندر (درقائمات خاندان مسلم و غیر مسلم اولری) جمله یدی بیك عدد کیره مت اورتولی قلعه مثال مازغالی و بدنی سراپا کارگیر بنا متین اولردر اصلا طوپراق اورتولی و چامور دیوارلی و اغاج بنالی اولر یوقدر جمله خره سانی و کرچ ایله انشا اولنمش طاش دیوارلی شدادی بنا بیوت رعنا لردر و هر اوده صانج صوی مقرر درکم جمله دام و باملره نازل اولان مطر رحمت میزابلردن جریان ایدوب صوصارنجلرینه آقار الحاصل غایت صعب و متین و معمور و مزین و واسع خانه لی و اکثریا بانجی ملی مهمان

[۱] ایشبو (حصارك) کله سی ك نسخه سنده یوقدر (م) [۲] ك : محمدی [ظن ایدرم که دوغروسی (محری) یا خود (مخدوی) اولمیدر (م) [۳] ب : همان [۴] س ، ك ۱۰۲۴ [۵] حاصل اولتی ایچون تاریخ مصرعی (اوله مقبولی خدانك اول امام) اولمیدر . دیمك که (همان) ده ، (همام) ده یا کیشدر (م)]

دوشوب دمبستہ ومہوت اولوراما بر آدم بو آتہ شہرینہ واروب تا علم الیقین وحق الیقین
 بو عین الیقین حاصل آتینجہ بو اتہ ولایتی وشہری زمان قدیمدہ نہ ایدیکن بلیمز زیرا
 تعریف وتوصیف ایلہ اولمز (مصرع) (شنیدن کی بو دماندیدن) [۱] مضمونجہ
 ایشتمک کورمک کبی دکدر کلام کبار عربیدہ دخی (لیس الخبر کالعیان) دینلمشدر بو حقیر
 پرتقصیر بیک اللی تاریخندن بروربع مسکونک اقالیم سبعمسن سیاحت آمدہ حضم [۲]
 واردر کم عالی کشت وکذار ایتدم اما بو اتہ شہرندہ وفر نکستانک روما شہرندہ وانکروسک
 اوستورغون قلعه سنندہ ویج شہرندہ وفلمنکک امصطردام شہر لرنده اولان عبرتنامری
 بر دیارده کورمدم اما بو اتہ جامعی ایجرہ وحرمنده اولان کار پسندیدہ بی آدمز جملہ
 مذکور دیارلرک عبرتنامرندن زیادہ مصنع اعجب وغرایبدر بو شہری کلوب کورمین
 سیاح عالم جہان بینم دیمہ سین لکن ظالم [۳] عرب سلطانی ملک منصور بو ولایتی
 فتح آتد کدہ بو جامعک جملہ درودیوار لرنده اولان تصویراتلرک جواہر کوزلرن چقاروب
 کور ایلمش وجمیع ذی قیمت مجوہر قنادیلری وجملہ ذی قیمت کران ہا شمعدانلری وشب
 چراغلر وچلیالری آلوب غارت ایدوب طشرہ حرمنده اولان قبابلرک لعل یعقوت [۴]
 جواہر لرن آلوب حرمی آتہ اوروب کتمش حالا بعض مصنعات یلری آتسرخنہ سندن
 بوزلمشدر اما ینہ بو کون اطلس فلکدہ بویلہ جامع روشن پر نور یوقدر زیرا بو جامعہ
 نیجہ کرہ کرسہک بر کریشدہ دخی نیجہ اولولرک نیجہ کونہ صنایعات تصرفات عبرتنامی
 مرسماتلری نیجہ یلرنده ظاہر وباہر اولور الحاصل (بیت مناسب)

رأینا جامع الدنيا جميعاً ولكن مارأینا مثل هذا

بو جامع پرانوار حقندہ اولہ زیرا بو معبدکاهک مثلی اراضی معمورہدہ یوقدر الی
 انقراض الدوران مابد اولوب بنای داسہ [۵] اولہ آمین ویامعین (دربنای عجایبات)
 بو مذکور جامعدن اشاغی قلعه قپوسنک ایچ یوزندہ جملہ اطبا وحکمای حافظانک درس
 خانہلری وار بنوک دخی درودیوار لرنده اولان روزنلری جملہ خاص وبیاض مرمر خاصدر
 بعدالفتح بو درس خانہ عبرت اثرک ایچنہ آل عثمان بارودسیاہ قیوب جہ خانہ ایدرلر حکمت

[۱] بومصرع یالکزک نسخہ سنندہ دوغرو، دیکر لرنده پک یا کلیش یازلمشدر مصرع مشہور
 اولدینی ایچون نسخہ لردہ کی خطالری کوسترمدم (م) [۲] ک : حصم [متندہ کی کلہ (حظم)
 اولورسہ دوزہ لیر (م) [۳] ب ، س : حاکم [۴] ب : یاقوت [بزم طرفلردہدہ (یعقوت)
 دیرلر بلکہ بونکدہ بر وجہی واردر (م) [۵] ک : بناسی ثابتہ

التندہ اولان ستونلر اوزره و دیوار اوزره اولان بیاض مرمردن جٹہلی کونا کون عبرت نمون تصویرات و تمثالاتلرک اشکال اوضاع هیئت مجموعہلرن یر یر تحریر ایله سک مسودا تمز بر مجلد کتاب اولوب سیاحت مزه مانع اولور و عقل بنی آدم احاطه ایتمز بر کونه سحر اعجاز مرتبه سی صورلردر کم کار مقدور بشر دکلدن انجاق عقل ارسطو اولان بوکار کرلکلری کوروب کرامات بنی آدمدر دیوب خاموش باش اولور زیر اجمه اشکاله عبرت کوزیله بقراولسه هر بری ذی روح نطن اولنور خلاصه کلام جناب باری خلاق عالم صاحب کونین و مکونات بوادیم ارضی لفظ کن ایله خلق ایدلن برومن آدم الی قیامه [۱] تقدردی روح قسمی خلق اتدی ایسه بو جامعک حریمی اطرافنده مرمردن قالب تصویرات و تمثالنلری وارد و کونا کون مخوف و بد چهره و بدلقا دیو و جنی و شیطان و سواس و خناس و ضراط [۲] و زبانیلر و پریلر و ملکلر و اژدهالر و دابة الارضلر و دجال و حمله العرش و حمله الارض رحوت [۳] و جمله ارضی مور [۴] و نیجه بیک اجناس مخلوقاتدن اوزبک [۵] و نهنگ و فیل و کرکدان و زره فا [۶] و کچیچه قویرق و یلان و چیان و عقرب و قابلی بغه و تمساح و دکر مالکی و نیجه بیک صجان و کدی و ارسلان و قیلان و ببر و پارس و ووشاق و غول بیابان و کونا کون کروبیان و جبرائیل و اسرافیل و عزرائیل و میکائیل و عرش و کرسی و صراط و میزان و جنت و جهنم و اعراف و میدان حشرده جمع اولان جمیع اجناس مخلوق خدانک اهل جنتی جتته ملائکه کروبیانلر سوروب کتورزکن شادمان ایدرک کیدر تصویرلرن یازمش و اهل جهنمی اورارق جهنمه کیدرلر ایکن هر بری مغموم و غمکسار شکلی صورتلرن یازوب مرمرده قازوب بر طرفده جنت ایچره اولانلرک حوری و غلمان ایله کونا کون باغ بهشتلرده عیش و عشرت اتدکلری محله دک [۷] یازمش بر طرفده دخی اهل جهنمک دار جحیمده حیم نار سعیر ایچره یانوب زبانیلرک اوردقلری تمثاللرن یازمش الحاصل بو جامعک حریمی دیوارلرنده بو جنت تصویرن کورنلر صفا ایدر و جهنم تمثاللرینک مخوف و عجبه لقا صورتلرن بنی آدم کورد کده عالم حیرتده قالب و وجودینه خوف و خشیت

[۱] ك : الی القیامه [۲] شیطانہ ضراطلق بك یاقیشمش (م) [۳] دوغروسى (وحمة الارض حوت) اولیدر مع مافیہ مؤلف بوراده (حمله) بی (حامل) مقامنده استعمال ایتمش بوئوده (حمله العرش) ه اویغون کتیرمک ایچون یاپمدر (م) [۴] ب ، ك : ثور [دوغروسى (وحمة الارض ثور) اولیدر (م) [۵] ك : اورنك [۶] دوغرو املاسی (زرافه) در (م) [۷] مناسپی (محلارن) اولقدر (م)

وسلو [۱] وبدخشانی بویالزایله منقشدر وبوقبه قپوسنک اندرون و بیرونه امعان نظر ایله نکران ایلدم انواع فصوص مقوم محکوک و کونا کون رخام عبرتمون معکوک ایله معقود قلنمشدر وهرقه باک سلوبنده [۲] و جمله در و دیواری روبند الوان الوان [۳] عمق منجوقلر بیاض و سیاه و احمر کون و غیره کونا کونا حجاری ذی قیمتلر ایله انشا اولنوب چشم انشانه [۴] و عین الحره و عین الهره و عین السمک نام خرده ذی قیمت طاشلر ایله نقش بوقلمون اولش جامعدر کم کویا قدس شریفده جامع و مسجد صخره اللهدر و بونده اولان احمر کون و سبز کون عمود منتهای کونا کونلرک مثللری وجه ارضده اولیوب مکر اسلامبولده ایاصوفیه کبیره و یاخود سلیمانیه جامعنده اوله و محراب و منبرینک و صفنده لسان قاصر و قلملر کاسردر و بوجامعک روی دیوارلرنده اولان بیاض مجلا مرمر طاشلرک هربری فیل جهه سی قدر واردر حکمت غرایب بونده کم بر آدم هر تقد علم معماریده استاد کامل و مهارت صاحب اولسه اول طاشلرک بر برلرینه امتزاجلرن فرق ایده مز کویا یک پاره قرق آرشن قدی بر دیوار بالا صنرسن و او ایله مجلا و مشعشع دیواردر کم بر هوا یرده و بر شمه جک [۵] اوچسه اول دیوارده نمایاندر باخصوص بنی آدم جماعتک رنگ رویلری و جمله رکوع و سجودلری اولی بالطریق جمله آشکاره در حقا که کویا بر یک پاره آینه مثال چار دیوار عالیلردر و بر صنعت بسندیده سی دخی اولدر کم بر دیوارده اصلا کرچ و جبس و خره سان یوقدر سراپا قورشوم و دمر کندلر ایله مبنی بر جامعدر غیره شیئی یوقدر و طشره حرمنک جانب اربعه سسنده التمش عدد بیاض ششخانه ستون منتهای عبرت مالرک قدلری بکرمی بشر ارشندر اما جامع ایچنده کی کبی یک پاره مستونلر دکلردر لکن هر نه قدر دقت ایله سک بو حرمده کی ستونلرک امتزاج یرلرن دخی کوره میوب یک پاره مرمر در کلردر درسک [۶] زیر اجمله عمودلری استادنقار مرمر بر زهلی و اولوقلی و بورمالی مصنع و طرز قدیم ششخانه در کلردر [۷] و بو آلتمش عدد ستونلر سرو مثال جامعک حرمی اطرافته علم هندسه اوزره علی الترتیب چرپی ایله دیزیلوب جامعک صحنلری [۸]

[۱] س : سسلو . ک : لعل سنکی [دوغروسی (ونیلی) یاخود (و سیلانی) اولوق ممکندر (م)] [۲] س ، ط : سکوسده [دوغروسی (وهرقه تانک نیکوننده) اولوق ممکندر (م)] [۳] ک : التون [۴] ب : انسانه [۵] ک : برهوا بر ذره جک و بر شمه جک [دها مناسی (برهوا بر ذره جک بر شمه جک) اولقدر (م)] [۶] (یک) مصدرندن مضارعک مفرد مخاطبی در (م) [۷] مناسی (دیرکلر یاغشدر) اولقدر (م) [۸] ک : صیفا لری

عایلر دکلدن بقول محمد بن اسحق حضرت عیسیٰ علیہ السلامدن ولادت محمد المصطفیانک
 التیوزیل صکره ولادت باسعادت کیجھسی اولدقده بغدادده طاق کسری وعراقده آتش
 کده نمرود سنوب وبوزنطیده [۱] ایاصوفیہ کبیر قہسی و سلائییکده ایاصوفیہ قہسی
 وبواتنہ دیری قہسی دخی جمہ منہم اولوب بعدہ بواتنہ قہسی نیجہ کرہ بنا اولوب ثابت
 قرار اولمادیغندن اسلامبول تکوری بواتنہ قہسی یرینہ تاک عظیملر آتدروب اول کمرلر
 اوزره درخت منتہا سروی اغاجلری کرشیلر ایدوب انلرک اوستنہ ینہ سرودن طبان
 درکلر و آنلرک دخی اوستارینہ سرویدن تختلر دوشیوب جمہ سروی خشبلری و تختلری
 زراندرزر نقش بوقلمون عبرتمولدرکم بر قیل قلمن چکمدہ مانی وبہزاد عاجز اولوب
 میانلری موی میان اولور و جمیع سروی خشبلرینک رایجہ طیہسندن بو جامع ایچندہ
 اولان جماعت کثیرہ نک دماغلری معطر اولور بومنقش سروی تختلرک دخی اوستی
 خرہ سان و کرہج و جبس و آچی اوزره سراپا بیاض مرمر خام دوشہ لیدر قورشوم
 قہ دکلدن اما مرمرک ہر قطعہ سی خالیجہ و کلم قدر واردر قورشومدن اعلا و لطیف
 مصیقل و مجلا بلور کبی مرمر خاملردر کونش اوردقده نجف موران بلورلری کبی
 برق و شمشعہ و زر و بو سطوحده دوشہ لی اولان مرمرلری استاد مرمر بر
 برکونہ تختہ کبی ایجہجک بچمشکم کویا ہر بر قطعہ سی طوان تختہ سی کبی ایجہ اولوب جامع
 اوزره اصلا بار ثقیل دکلدن و جمیع باران زحمتدن نازل اولان قطرات جمہ بومرمر
 کرہ منتر اوزره نازل اولوب بر صنعت ایلہ استاد کامل قطرات مطر رحمتہ یوللر ایدوب
 جامعک قبلہ طرفندہ کی محراب صفہ سی آلی ایاق طاش نردبان ایلہ چیلیر کار کیر بنا بر
 صفہ عظیمک آلی عمود منتہا اوزره بنا اولمش صوصارنجیدر جمہ جامع اوزره مرمرلردن
 جریان ایدن آب رحمت بو محراب آلتندہ کی صارنجہ جمع اولوب آب زلال ماء بارد اولوب
 جامع ایجرہ اولان جماعت کثیرہ نوش ایدوب دفع عطشان ایدرلر و بوصارنجی اولان
 قبلہ صفہ سی اوستندہ کی نیم قہ کار کیر بنادر جامع ایچی کبی اغاج کرشیلر ایلہ منی قہ
 دکلدن صافی کار کیر بنا نیم قہدر اما بنوک دخی اوستی قورشوم ایلہ مستور اولیوب
 کلر جرمی قدر بیاض مرمر دوشہ لی سطوحدر اما بوقبہ مینانک ایچی صافی آلتون
 صوانتدن [۲] و مذهب و مطلا صرچالی طابشدن [۳] و نقش زرکاری صافی لازورد و لعلی

[۱] ب نسخہ سی نقطہ سزدر [۲] س ، ک : صیوالیدر [۳] س ، ک : طاشدر

بر پیره کلوب بر کوچک قبه جک اولمشدز اول قبه جکک تا اورتاسنده کوپک [۱] کبی
 بر بیاض مر مردن بر کله پیر [۲] تصویر اولمشددر کم بودخی برسحر اعجاز مر مردن بر صنعت
 تماشادر و بو کورسینک تا اوستنده کی اطراف اربعه سی صافی سروی اغاجندن اویولمش
 پارمقلقلردر و بو جامعک فرشی چار گوشه بیاض مر مر خاملر دوشه لیدر کم هر طاشک
 قطعہ سی طولاً و عرضاً بشر آرشندر هر بری اویله مواحدر کم [۳] آدمک رنک روی
 نمایاندر و بو جامعک اوچ قات قبله قپوسی وار طشره قپو ایله اورته قپو مابینده جامعہ
 کره جک زمان صول طرفده بر بیاض منقش مر مردن بر قدح واردر ایچنه بش آدم صیغاز
 اول زمانده صاحب بنا جامعده اشلین ارغاطلره اول قدح ایله برر قدح شراب بحجاب
 ویرر مش آنلرده بلا جرعه نوش ایدر لر مش حالا شمیدیکی حالده اول قدح ایکی آت سقاسی
 مشقی صو آلر اول عصرک آدم لری تقدیر بالا قد جته دار آدم لر اولماق کرک که ایکی آت
 قزبایی صو آلر قدح دن بلا جرعه شراب نوش ایدر لر مش حالا اول قدحک ایچنی
 استاد مر مر بردخی وارسوب [۴] طراش ایدوب آبدست موصلغیدر کم آندن تجدید و وضو اولنور
 اندن اورته قپو مابینی طوانی صافی حلکاری بوسوی فخری چلی اویماسی خیال فرنک پسند
 اویمالی طواندرو بو اورتا قپونک قدی کامل یکر می ارشن بالا سروی تخته سی قناطر در ماتقدم کفره
 زمانده بو قپولر جمله زارندر زرر جواهر و مرصعات ایله مزین دروزه لر ایمش حالا
 جواهر یرلری ظاهر و باهر در و ایچ قپو که جامع اینده [۵] انده ارغنون و ناقوس
 چالنجاق محفل عبرت مانک کمر لرینک تا اورتاسنده کی کمره اوکسوز کمر دیرلر
 معلق دورر بر کمر اوزره معلق دورر بر در کدر بو جهانده آنی کورمکه محتاج ...
 اما کورسه لرده عقل احاطه ایتیموب آدم انکشت بردهن ایدوب واله اولور همان عقلی
 اولان کرامات استاد اندر [۶] دیوب خاموش باش اولور یوخسه امعان نظر ایله نظر
 ایدنجه آدم مبهوت و حیران قالر بومذ کور تاک وستون پاک اوزره بر شب چراغ دورر
 ایمش شب ظلمتده جمیع پاپاس کشیش بطریق قسیسلر اول شب چراغ منورک شعله سندن
 انجیل وغیری صحف ایتلی اوقور لر مش اما بو معبدکاه قدیم جامعک اوزری کار کیر قیاب

[۱] ب : کوپک . [مننده کی کله (کوپوک) یازلسه دها خوش اولور (م)] [۲] ک :
 کله پیز [کله] کله سی کافک فتحی و لامک تشدید بیلده حرکه لئشدر [ط کله پیر . ب : کله پیز
 [۳] ب : مواحدر کم . ک : مصیقلدر کم [مننده کی کله (مواحدر کم) اوله بیلور (م)] [۴] ب :
 فارسوب [بلایدرکه (فاز بیوب) اوله جق (م)] [۵] س ، ک : ایچی در [۶] ک : اولیادندر

بر قندیل آصمَش جامعك كونا دوغوسى طرفنده كى ديوارده كاغد كچي اينجه جك حبال، [۱] جره قان [۲] مرمر لرى يعنى آتش طاشلرى وضع ايدوب آفتاب عالمتاب قله فلكدن باش كوسترد كده بر هوا مرتفع اولدجه شمسك شدت حرارتدن اول آتش طاشلرى قزوب جامع اينجده كى اول شب چراغ قنديللرى قزوب نفت ايله ملمع اولمش قتيه لر يانوب جامع ايجى منور اولورمش جمله كفره لر بو كه طلسمات ديو اعتبار ايدوب قدرت نوري قنديلي ديرلر مش سنه ... تاريخنده آل امويون عصر نده مغرب زميندن سلطان منصور بيك پاره كهيه جزيره كريدى و جزيره حجله [۳] و بو قلعه آته فتح ايدوب مذكور شب چراغ قنديللرى و حواهردن زنجير لرى و نجه بيك عدد كران بها پوتلرى و شمعدانلرى و جواهرلى صلبه لرى [۴] جمله آلمش اما قبه مينا عود اغاجندن اولديغى بليوب آلامش لر حالا شمديكى حالده دخى كمسه بلز اما ومن العجايب قبه ميناي عبرتماي تماشا كاهدر اما حالا بزم منبره متصل دورت عدد زمرد مثال يشل صماقى دركلر وار كم ايجلر نده كونا كونا اشكال عجيبه و كونا كونا شكوفه غريبه لر مشاهده اولور مقدا دورت عدد قرمزى صماقى و دورت عدد بويشيل صماقى ايله سكرز عدد صماقيلردن ماعدا درون جامعه جمله آلمش عدد تحتانى و فوقانى بياض مرمر ستونلر ك جمله سى زيهلى و شيش خانه لى [۵] ستون مصنعلدر و اول مذكور دورت عدد يشل صماقى دركلر ك وصول طرفنده كى دركلره متصل التى عدد خورده مرمر دره جكلر [۶] اوزره استاد مهندس مرمر بر بياض مرمر خامدن افلاطون الهى ايجون بر مرمر كورسى انشا آتمشكم علم معماريسى اولان عبرت كوزيله كورسه نكران ايلسه چشم شهلاسى خيره لئوب عقلى ريشان اولور بو مذكور آلتى عدد ستون جكلر اوزره التى عدد خورده مصنع كمر جكلر در و هر كمر جكلر ك اوچلرى بريره كلوب بر كوچوك قبه جك اولمشدر افلاطون اول قبه جك اوزره او طور وب خلقه و عظ و نصيحت ايدر مش اطرافى اويله خورده خورده مرمر دن اويمه مشبك ملون و مدينه [۷] قروش [۸] قفصار وار و جمله كمر جكلر ك اوچلرى

[۲] ك: خيال. ب: نسخه سى نقطه سزدر [۲] ك، خ: حرفان. ب: مره قان [۳] س: بحليه.

ب: نسخه سى ده بويه فقط نقطه سزدر [متنده كى شكل (چچليه) اوقونه بيلور (م) [۴] ب: صلبه [ممكّن كه دوغروسى (صليبيه) در (م) [۵] ك: شش خانه لى [۶] (ديره جكلر) يازلسى دها خوشدر كه (ديرك) كله سنك مصغريد (م) [۷] ك نسخه سى نقطه سزدر [دوغروسى (ومرين)

اولق ممكندر (م) [۸] ب: وفروش [دوغروسى (وفروش) اولق ممكندر (م)]

دائرآ مدار جرمی بدن دیواری اوزره کامل اوچ بیک آدم احاطه ایدر بر قلعه زیبار اما بر طرفنده اصلا خندق یوقدر زیرا هر جانبی کسمه قیا چاه غیا مثال اوچوروملی قیالردر انجاق جانب غربه ناظر اوچ قات دمر قبولری وار بری برندن کچر و هر برقبونک مابینی اللیشر آدمدر و بوقلعه ایچنده (درفتوحات) خاندان جملهسی اوچپوز عدد شدادی مثال بنالی کارکیر و متین و سراپا کره مت اورتولی قلعه مثال اولردر اما بانچه لری یوقدر لکن جمله خاندانلرینک روزن وشاهنشین و صوفلری [۱] طاقه لرندن صحرانک باغ و بانچه لری و سراپا مزارعاتلری و مشبک بوستانلری تماشا اولنور اما ظالم قلعه نك کفره زماننده جریان ایدر آب حیات صولری کهریزلریله کلوب جریان ایدر مش اما شمدی صوبی اولمادیغندن جمله خاندانلرک دام وباملرندن نازل اولان باران رحمت هر خانه نك صو صارنجلرینه جمع اولوب ماه تموزده بوز پارهسی اولوب اندن استعمال ایدرلر یغمور صوبینه محتاجلردر نیجه کسه لر اشاغی واروش شهرینک آب حیات قبولرندن حیدرلرله [۲] صو کتردب اندن نوش ایدوب دفع عطشان ایدرلر (درستایش جوامعهای سلاطین و غیری مسلمان) بو قلعه ایچره بر جامعدر اما بو جهانی کشت و کذار ایدن سیاح عالم و ندیم آدم اولنلرک مابینلرنده ممدوح و مشهور اولان جامع پر نور عبرتتا بو قلعه نك اورتاسنده واقع اولوب طولی ایکپوز اللی آباقدر و عرضی سکسن ایاقدر و ایچنده جملهسی آلتش عدد بیاض مرمر دره کی عمود منتهالرکه بری بری اوزره ایکی قات وضع اولنمش ستون موزون عبرت اثرلردر بو جامعک هر جانبی ستونلر اوزره برر صفه [۳] دخی بنا اولنمشدرکم دائرآمدار اطرافلری ایکی قات جامع مصنعدر لکن دورد عدد ستونلر محراب ایله منبر مابیننده قرمزی لعل کون صفاق ستون منتهالردرکم هر بری برر کونه نقش بوقلمون عبرت نمون صنع خدای اکبردرکم هر بری اکسیر اعظمدن نشان ویروب او ایله مصیقل و مجلا و براقدرکم آدمک رنگ روی نمایان اولوب هر بری برراقلم خراجی دکر و بو ستونلر اوزره قبله اولان یرده صافی عود اغاجندن فخری اویماسی مثال برقبه عالی بنا اولنمش صاف منقش زرکار چک کار [۴] قبه مسادر [۵] کم کورن آدمک عقلی پریشان اولور بو عود اغاجندن مبنی قبه ده حکیم افلاطون الهی شب چراغدن

[۱] س، ک: دقه لری [۲] ک: چندرلرله [ب نسخه سی ده بویله فقط نقطه سزدر] [۳] ک: بر صفه [۴] س: حلکار (حل کار) یازلسی ده خوشدر (م) [۵] بو کلمه ک نسخه سنده دائما (مینا) دیبه کچمکده در (م)

بو روی ارضك اقالیم سبعة سنده یوقدر زیرا قوم یونانیان روم ابتدا حضرت داوود علیه السلام عصر نده بلاد رومده تناسل بوله راق ملك و املاك صاحبی اولد قزلنده ابتدا آدك لری شهر عظیم شهر ماكدونیة كم شهر فلبه در اندن شهر بوربطه در كم [۱] صكره اكه قسطنطنیه دیدیلر حالا اسلامبول دیرلر صكره بو آتنه شهرینی قوم روم روم دریاسنك روم ایلی طرفنك شمالی و غربیسی طرفنك كورفز دریاسی نهایتنده بنا آتدیلر بعده اسلامبول صاحبی قسطنطنین دخی زیاده عمار ایدوب آنك جنودی بو شهر آتنیه حكم ایدوب مدرسه دار حكما اولمش ایدیكم بیک یدییوز یللق كار قدیم و بندر شهر عظیمدر نچه یوز عدد ملو كدن ملو كه انتقال ایتمش بر دار دیار اولوب ایچنده نچه پادشاهلر و نچه حكما ل ساكن اولوب استانیه [۲] لندن و نهديك فرنکی آتنه کیروب اندن سنه ... تاریخنده آل عثمانیاندن بالذات ابوالفتح سلطان محمد خان فتحیدر حالا روم ایلی خالقنده [۳] قبودان پاشا حكمنده ... سنجاغی خا كنده مكه و مدینه و قنی اولوب قزلر اغاسی نظارتنده مقطوع قلم و مفروض القدم خاص همیون سعادت مقروندر شرع رسول مبین طرفندن اوچیوز اچه پایه سیاه قاضیسی و ... عدد ناحیه قراسی و مفتیسی و نقیب شرفاسی و سپاه كتخدا یریسی و یكیچری سرداری و دارالسعاده اغاسی طرفندن والیسی اللی بیک غروش تحصیل ایدر و قلعه نك دزدار اغاسی و یوز اللی عدد مردم حصارى و محتسب اغاسی و باجدار اغاسی و خراج اغاسی و امین اغاسی و شهر كتخداسی و معمار اغاسی و شهر صو باشیسی و اوروملر اووزره بر پاتركاه [۴] كفره سی واد غیری حا كملری یوقدر (دراوصافات اشكال زمین قلعه آتنه) قلعه سی بر واسع صحرا اورتاسنده حواله سز بر یالچین قزل قیا اووزره شكل مدوردن مشرقدن مغربه طولانیچه بر كار عادى بنای قدیمدر كم بو قلعه نك امثالی وجه ارضده بویه بر سور حصین و سد متین بنا اولنما مشدر ... زیرا رمیندن قیاسنك قدی كامل یوز ارشن عالیدر و قلعه نك وجودنده هر طاشی فیل جنه سی و حمام قبه سی قدر مصیقل و مجالسنك طراش جمله بیاض مرمر خامدر استاد بنای سلف وارمقدورن صرف ایدوب بو طاشلری بر برینه كچرمه آمشدر اصلا كرچ و الحی سی یوقدر بو قلعه نك جانب اربعه سندن بوجه ایله ظفر ممكن دكلدر زیرا لغ و متریس پریدن قابل امکان دكلدر و بر طرفندن بو قصور [۵] استواره حواله یوقدر ویرلی قیاسندن یوقارویه طاش بناسنك قدی كامل اللی ارشین یوكسك اولوب قلعه نك [۱] ك : بوزنطه در كم [۲] ك : اسپانیه [۳] ك : ایالتنده [۴] : پاتریكاه [۵] : سور

بو شهر حکما سی اجله درمان بولمغه چالیشوب ممکن اولوب [۱] اجله درمان بوله میوب
 نجه کره یوزبیک درده درمانی کمال مرتبه ریاضات و پرهیز ایله وجودلرینه شفا بولوب
 اوچرودردر یوزبیل معمر اولدیلهر اما بقراط حکیم اجله درمان دکل دردینه درمان بوله میوب
 اسپالدن مرحوم اولنجه همان افلاطون الهی ترک دنیا ایلوب و حکما مذهبندن چیقوب
 خضر [۲] دینن قبول ایلوب سیاحت ایدرک بودین سرحدلرنده پچوی سرم مانند باغ ارام
 شهرینه کلوب انده قرق بشنه [۳] اقامت ایلوب آخرکار بقول (شعر محس)

مرغ دل باز اجدن یولیز استخلاص چام پرزهن ایچیسر فلکک عام ایله خاص
 یوق اجدن کشی قور تولمغه برجای مناص اولیادی قلچندن اجلاک زال خلاص
 بولمادی مرض موته شطا [۴] جالینوس

فحوا سی اوزره افلاطون الهی بوقدر حاذق کامل ایکن اول دخی کریبان عمرن
 دست اجله وروب چاک چاک ایدیروب یری زیر خاک اولوب پچوی دلجوی شهرینک
 سکت قیوسی خارچنده برجان [۵] ایچره یطر تاحالت نزع کلنجه « آم نم باغ ارام آتیه »
 دیو وفات ایدی زیرا شهر آتیه اوله بر خوب و مرغوب شهر آباد ایدی کم رفیع البیان
 و خلقی عظیم الشان بر دار دیاردر کم روی ارضه واقع اولان عجایبات و غرایبات الدهردن
 هر نه قدر مصنعات اشیال وار ایسه بو شهر معمورده موجوددر و بیاض مرمر خامدن
 اویولمش مقرنس صنعتلر ونجه کره یوزبیک عدد کونا کونا اجناس مخلوقاتک تصاویر
 غریبه و عجیبه لری فرنک پسندتمال لری وار کم کورنلرواله و حیران و عقللری خوش و وجودی
 بی هوش اولوب مردم چشم ز کسلی نمناک اولوب خیره لنز کویا هر تصاویر لری ذی روح
 کبی آدمه نکران ایدرلر بو تمثال لری تماشا ایدنلره خنده کنان تبسم ایلوب کیمی غضب
 آلود اولمش شکلنده آدمه کچ نگاه ایدرلر الحاصل عجایبات الدهردن و غرایبات عصردن
 بو آتیه شهرینک بو معتدل شهر عظیمنده و دلکشا بندر قدیمنده و آتیه اطرافنده کبی وادی
 تماشا لنده اندن اژدر لیماننده اندن درزی لیماننده اندن قوج باشی نام کینسه ده اندن
 کفسه قصبه سنده اندن مرمر لکده اولان عجیب و غریب و عبرت ما تماشا آثار و واجب السیرلر

[۱] بعض نسخه لده (اولیوب) دییه یازمش ایسه ده بوله یرلده شیوه مر برنجینک مثبت،
 ایکنجینک منی اولسی و نیک برنجی به سرایت ایتدیلمسی طرزنده در (م) [۲] ب : حضرت .
 س ، ک ، ط : حضر [ظن ایدرم که (حضرت) کله سنک تامی دوشمشدر . ک نسخه سنده
 بو کله دن صو کره آد یری آچیق یراقلمشدر (م) [۳] ک : سنه . س : یشنه ط : یشته
 [۴] ک : شفا [۵] ک : خیابان

غایت لطیف و تزوتازده در وداعی وطاشی صافی زیتون اغاجیه مزین اولوب البته هر طراغ باشنده برر دانه کوچوک کلسه لری مقرر در اندن جانب قبله یه ۶ ساعت [۱] کیدوب

اوصاف شهر عظیم عتیق دارمدینه الحکماء القدما قلعه آتنا [۲]

لسان رومده تا ایله ثا حرفلرینک قرب مخرجلری اولدوغندن قوم روم مرزبوم بو شهره (آته) دیرلر یعنی ... دیمک اولور و زبان لاتینده ... دیرلر ولسان فرنگده ... دیرلر ولسان طالبانده [۳] ... دیرلر ولسان ... بقول جمیع مورخان نصارای ملت مسجیه و مورخین ملت قبطی [۴] ادریسیه بو آته شهرینک ابتدا بایسی حضرت سلیمان علیه السلام درکم چخان بلقیس انابی یمن دیارنده سبا پادشاهنک دختر پاکیزه اختریکن پریرله بلقیس انابی بر کچه جامه خوابیله کتردوب منکوحه لکه قبول ایدوب بلقیس انا کسب هوا ایچون جهانی سیر و تماشا ایتک مراد آتدکده حضرت سلیمان روزکاره امر ایدوب قدس شریفدن بارکاهیه حضرت سلیمان معه [۵] بلقیس انا بر هوا طیران ایدره ک ابتدا جزیره کزیده کوه صفا قبله نک [۶] تازروئه اعلاسنده مقر ایدوب بلقیس انایه آتده بر قصر عالی بنیاد ایدر اندن ینه بر هوا روم طرفه کچوب بو آته شهرنده تماشالی نام محلنده بر باغ ارم مثالی سرای عظیم قصر عالی بر بنا ایدر بعده ملک رجیم ابن حضرت سلیمان دخی زیاده بو شهری عمار ایدر بعده ملک فیلقوس بنا ایتدی بشنجی آتاده بو فیلقوس حضرت سلیمان منتهیدر روم پادشاهلرندن اولوب سلانیک و قواله بی بنا ایدوب روم و عرب و عجمی قبضه تسخیره آلدی بعده بو فیلقوس عصرنده اسکندر کبر اوچوده کلوب فیلقوس اسکندری پرورش ایدوب اول دخی جهان آرا بر پادشاه ذوالقرنین اولوب بو آته شهرینی دخی زیاده عمار ایدوب بو شهر ایچره یدی بیک عدد حکمای ذوفنونلر جمع اولدوغنده جمله مؤرخین ملل بو شهره (دارمدینه الحکماء القدما) دیو تسمیه ایتدیلر حتی حکمالردن فیثاغورث توحیدی و بوقراط و سقراط و فیلقوس و فیله سوف [۷] ورستطالیس و جالینوس و افلاطون الهی و بطلموس و ... *

و الحاصل جمیع حکما بو آته شهرینک هواسنی بکنوب جای وطن ایدینوب علی الاتفاق

[۱] س، ک : ۲ ساعت [۲] ک : آته [۳] ک : تالبانده [۴] ک : ملل قبطیان

[۵] ک : مع [۶] س، ک، ط : اصفاقیه نک [۷] ک : فیلسوف

جامع پر نوری بنا ایتشد۔ حالاعلی پاشا بواغریبوزک دکرمن بوغازی قیالزن کسیدن یرب [۱] اقتضایاتسه اول بوغازدن کورکرن چتاروب قدرغه کچمک ممکندروالسلام بو قزل حصاردن قالقوب ینہ کرویه اغریبوزہ دونوب بر کونده (منزل قریہ یوپوز) [۲] صافی اوروم کویدر اندن یندز روزکاری طرفتہ ۵ ساعت کیدوب ینہ (قلعہ اغریبوز) بر کیجہ مہمان اولوب جملہ اعیان کبار قیودان افندیلریمزایله وداعلشوب اندن ینہ مذکور دکرمانلر اولان بوغاز جسرندن رومالی خاکنہ قدم بصوب قریہ اضمقمنوزی [۳] کچوب ۲ ساعتہ [۴]

منزل قضای دوپوز [۵]

اغریبوز طوپراغی ناحیہ سیدر و جملہ ... عدد ناحیہ قرالری واردرب لب دریادن بر میل الارقہ بر قیالی صرط باشندہ ایکیوز اولی برکافر کویدر اسلامبولدہ سلیمانیه جامعی قربندہ ساکن دفتردار زادہ محمد پاشا زادہ سی احمد بک افندیمزک سربست زعامتیدر اما بوکویدہ بر عبرتتا بر تصویر اتلی نقش بو قلمون کینسہ سی وارکم هرصور تمثالری کویا نقش مانیدر اندن دخی قالقوب ینہ جنوب جانبہ اول صارب داغلی وطاشلی یرلری ۲ ساعتہ [۶] اشوب قریہ ماہونیه کفرہ لردر [۷] آندن قبلہ ۴ ساعت چام اغاجلی دوز یرلری کچوب یولک صول طرفندہ

منزل ستایش قصبہ کفسہ

اتہ قضاسندن افزاز بر کوچوک قضادر پایہ سی سکسن اچہ قضا جکدر و ناحیہ سی ... عدد قراجکدر و حاکم عرفیسی خاص هایون اولوب آستانہ سعادتہ خفتانچی باشیلر طرفندن ویواداسی حاکمدر سردار و کتخدایری آتہ شہرندہ در زیرا اتہ غایت یقین اولوب کورونور بر معمور و آبادان صحرا ایچرہ باغارم مثال اوچیوز عدد معمور و مزین کیرہ مت اورتولی خانہ مزینلی قصبہ درکم نصفی مسلمان و نصفی کفرہ رعایالیدر برجامی و بر مسجدی و بر مدرسہ سوخته و آتی و بر مکتبی و بر تکیہ سی و بر حمامی و بر مکلف خانای و اون عدد دکانی وار غیرری عمارت یوقدر و ممدوحاتندن باغلرندہ بیاض کرازی

[۱] ک : کسیدن برو . ط : کسیدن بری [۲] س : یوپوز . ب : یوپوز [۳] س ،

ک ، ط : اضمقمنوزی [ایکنجی حرفی نقطہ سز ص در] [۴] ک : ۲ ساعتہ [۵] س : روپوز .

ک : روپوز [۶] ک : ۳ ساعتہ [۷] ک : کفرہ لر کویدر

اشته بومحله دخی دریا قبودان ملاح زیاندرینه [۱] فائده اولسون ایچون اغریبوز وقزل حصار لیمانلرن دخی منظوریمز اولدوغی اوزره تحریر ایلدک (حکایه غریبه) سنه ... تاریخنده سلیم خان ثانی عصرنده قلیج علی پاشا جزیره قبرسده سرداراعظم اولان قره مصطفی پاشایه امداد کتوررکن دورد پاره قدرغسیله اون پاره کفار قلیونلری اولوج علی پاشا راست کلوب بر کون بر کیجه کفارایله جنک عظیم ایدوب آخرکار علی پاشا سهل مغلوبیت کورینوب فراراً عن توالی الکفرات [۲] دیو اوانته ایدوب بوقزل حصار لیمانه کروب لنگر انداز اوله جاق محله عقبنجه کفار خاکسار قوه راق کلوب همان علی پاشا آنده قرار ایتیموب اغریبوز کورفزیسه کروب قلعه آلتنده دمر براغوب بی باکوی پروایطر کفار دخی اون یاره قلیون کیلریله بوغازک اغزینه لنگر براغوب ترک هر نه زمان چیقارسه بندر دیوب یطر همان عقل ارسطو علی پاشا بر کیجه نک ایچنده دورد پاره قدرغسنک لوندانی وقورسه لرن [۳] قدرغلرندن چیقاروب اغریبوز قلعه سنک مذ کور اولان جسک دکرمن بوغازندن جریان ایده جک [۴] صونک ایکی طرفلرنده قیالربا لرلی [۵] فرهادی کونکلر ایله اوشوروب قیالی ایکی طرفدن کسه کسه قدرغلری کچه جک قدر واسع ایدوب همان نصف الیلده دورت پاره قدرغسنک تنه لرن فوره ایدوب قره ده تنه لری قورار بعده قدرغلرینک دوردنی دخی مذ کور کسیدیکی دکرمن بوغازندن اوانته ربوز [۶] بورنی طرفته کچوروب دورت پاره قدرغلریله قزل حصار بورتی دولاشوب وقت سحرده کفار کیلرندن کوررک مینه تورک لیمان ایچنده تنه لرن قوروب یطر مقید اولیوب جمیع کفار وقت سحرده خواب راحتده سرخوش و اوکار یطرکن همان غازی علی پاشا دورت پاره قدرغسیله علی السحر کافر کیلری ایچنه کیروب الله الله دیوب کافره قچدن باشدن [۷] چتوب طرفه العین ایچره کافر کیلرینه ار دوکوب قلیج اوره رق بامر الله تعالی دورت پاره قدرغایله اون پاره کیلری فتح ایدوب منصور و مظفر آستانیه کلوب کفارک خاچلی پیکرن سرنکون اییوب حضور سلیم خاندن طوب و توفنک شادمانلری ایدوب اندن صکره مستقلاً اوچ طوغ ایله قبودان پاشا اولوب نیجه غزا ماللریله طوب خانه ده کی

[۱] دوغروسی نار معناسنه اولان (رمان) وزنده (رباندرینه) اولیدرکه کمی دلیلی ویا یا کمیچ دیمکدر [۲] مؤلف بوراده صرف عربی کتابلرنده مسطور (فراراً عن توالی الکسرات) تعبیرینه نظیره یا پیشدر (م) [۳] ک : وفورسه لرن [۴] ب، ک : ایدن [۵] ک : قیاله بایزنلری [۶] ک : ربوز [۷] ک : باشدن فیچه

رعنا جکدر ایچندہ انجاق یکر می قدر اوجکدر بر جامی وار غیر ی دکان و حمام و خاندن بر اثر بنا یوقدر انجاق صو صارنجلی وجہ خانہ مخزنلری و غلال انبارلری و دزداری و سکسن قدر مردم حصاری وارد و بر قبوسی جانب قبلہ یہ [۱] ناظر در (ستایش واروش قزل حصار) قلعدن اشغیدہ لب دریادہ [۲] الارقہ جہ بر صارب درہ ایچرہ ... ایچندہ جملہ ... عدد محلہ در و جملہ ... عدد کار کیر بنالی سراپا کرہ مت اورتولی معمور خانہ لدر و جملہ ... عدد محر ایدر اولا ... جامی ...

و جملہ بر مدرسہ و جملہ بر مکتب صیدان و جملہ بر خانقہ درویشان و جملہ بر خان تجاران و جملہ بر حمام دلستان و جملہ یکر می عدد دکان غیر ی آثار بناسی یوق بر جزیرہ در و بو قلعہ اغریبوز اداسی کورفزیسک اغزنندن طشرہ بر بوروندہ واقع اولوب اغریبوزدن بو محله کلر کن مشرق طرفنہ کلر و بو محله اولیہ صغناقلی روز کار زور کار دوشر کم آدمی آدن تپہ سی اوزرہ یقوب آتی دخی یوزی اوزرہ یقار بعضی زمان روز کار جملہ اکیئلری کو کندن چقاروب نیجہ بیک درخت منہالری یخندن دویروب روز کار ہر شیئی دریادہ دو کر (تماشای عبرت) بوشہرک جملہ اوروم عورتلری دونسز کزدکلرندن روز کار عقیم فصدانلرن آچوب عورت یری اولان فرج قیجہ لری کورنمہ سن ایچون جملہ عورتلر فراجہ و فصدانلرینک اتکلرینہ بر قاچ وقیہ قورشوم پارہ لری دیکوب عورت یری آچلمیوب کززلر واکر بو صغناقلی روز کار اللہم عافنا کیمیرہ راست کلسہ قبادوب غرق ایدر تابومر تپہ شدید روز کاری اولدوغندن بعضی مورخ بوقلعیہ (داریح حصار سرخ آباد) دیرلر اما بوقلعیہ نک بش میل قرہیلی جانبہ آندہ قرہ آدا دیرلر بر لطیف صغناجاق صغناقسز یردر کم اعلا دمر دوتار جای مناص لیماندر آندن آلتی میل کششلہ طرفنہ بر آداجق واردر اسمنہ مانتلو [۳] دیرلر اکا قارشو بر لیمان وار مانتلو لیمانی دیرلر و آندہ بر ویران کینسہ وار بو کینسہ طرفندہ کیمیل دمر براغوب پاتسہ لر حضور ایدرلر بولیمانہ آب حیات صولی قیالر واردر و بوقزل حصار بورنندن اتنہ شہری طرفندہ روپوز بورنسہ وارنجہ اللی میلدر اما شمال طرفنہ از دین بورنی اوطوز میلدر لکن شمال ایلہ باطینک کر تہ قرہ یلدن جانبہ توجہ اولنوب از دین بورنن اوزلیوب کیدنلر [۴]

[۱] دیگر نسخہ لردہ یری آچیق بیراقلمشدر [۲] س،ک : لب دریادن [۳] ب : ماتلو

[۴] نسخہ لردہ بویلہ ایسہ دہ دوغروسی (کیدیلیر = کیدیلور) اولیلدر (م)

ایله کیشلمه روزکاری اره سنده توجه ایدوب بر ساعتده (قریه قلابوز) [۱] باغ ارم مثال کل کلهستانی ولیمون و تورنجلی و بوستانی بر شیرین قریه در جمله شهر اعیان و اشرفلرینک باغ و باغچه لری بو کویده در والده سلطانک لوادیه شهری خاصنه الحاق اولمش خاص والده سلطاندرکم حاکی لوادیه اغاسی طرفندن کلوب ضبط ایدر اندن ینه جانب قبله معمور قرالر کچوب

اوصاف قلعه فلا

بطلیموس قرالک فلوپور [۲] نام برولد بلیدغندی بنا اتمش آنک اسمیه مسما برقلعه بالادر سنه ... تاریخده کفار روم غلغه عسکر روم ایلی کلدیکن استماع ایدیجک درون حصارده کفارک قرالرلی فراره مبدل اولوب قلعه امن ایله وررلر اما بعدالفتح قلعه نیک جابجا یرلن منهدم اتمشدردر اما قره طرفی غایت معموردر ایچنده روم کفره لری واردر اندن قبله طرفته ۲ ساعت دخی باغدر و باغچه لری ایچنده کیدوب ونجه قرالر کچوب

ستایش قلعه خراب ...

ایکی اغریبوز قلعه سی قدر واردر بر ویران قلعه در اما سهل بهانه ایله معمور اولماق آساندر و قریبنده باغ ارم مثال معمور اوروم قرالرلی چوقدر اندن ۵ ساعتده (منزل قریه پادر) [۳] کفره کوییدر اندن قالقوب کاه لب دریا ایله وکاهجه داغ وراغ و باغلی یوللر ایله جانب شرقه ... ساعت [۴] کیدوب

اوصاف عبرت ما قزل حصار

حکمدان بر بطلیموس قرال بنا سیدر سنه ... تاریخده ابوالفتح محمد خانک قوجه محمود [۵] پاشاسی فتحیدر و اغریبوز قضا سیدر کم نایی حکم ایدر و قلعه سی لب دریادن بر بوچق میل بعد قره بریرلوکوک قیا [۶] باشنه واقع اولوب مقابله سنده لیمان یوقدر اما یاننده جانب قبله ناظر بر خوب و لطیف لنگر انداز ایده جک لیمانی واردر قلعه سی اوج آسمانه برار برسر بلند بر پشته عالی اوزره شکل مربع بر شدادی سنک بنا بر قلعه

[۱] ک : فلاپور . س : فلاپوز [۲] ک : فلانور [۳] س ، ک : پادرا . پ : بازارا
[۴] ک : ۴ ساعت [۵] پ : محمد [۶] ک : قره ده بر بیوک قیا

اولدوغی سیدن مزبور جزیرہ اغریبوز اسپاریہ دیمشقر یعنی لسان رومدہ بالق آغی [۱] یری دمکدر اما بوندن اول بوجزیرہ یرینہ ماقسری پو [۲] دیرلر ایمش ولسان لاتیندہ ماقری دیواوزون یرہ دیرلر حقا بوجزیرہ دخی روم ایلی طرفنہ اوزون واقع اولدوغی چون ماقری دیرلر مالسان رومدہ ماقری دیوایکی بوغاز دمکدر حقا کہ حالا ایکی بوغاز دریاسی ایچندہ بر جزیرہ طولانی درو بو اغریبوز جزیرہ سنک طولی بوز سکسن میلدر و دأر آما دار جرمی اوچیوز آلمش میلدر و داغلقہ طاشلق و اورمانلق یرلر و آب حیات قیناق صولی و محصولی صحرالر و چمنزار و لاله زارلی یرلر اولوب بر بی بدل آب و هواسی لطیف جزیرہ واجب السیردر کم محصولات کونا کونک کثرتندن اهل ہیئت بو جزیرہ یشل ایله تصویر ایدرلر و بوادایہ دریادن واررکن بر سوری داغ یوز میل یردن نمایان اولوب اول کوه سربلندہ اغریبوز [۳] دیرلر بر جانچی قزل حصار بورنی داغیدر و بو جزیرہ نک لب دریاسی اطرافندہ سراپاقت اندرقات معمور و آبادان روم کفرہ سی قرالیدر مزیندر و ایچندہ قصبہ مثال کویلو واردر و مزبور ادانک لودوس طرفندہ قلعه اغریبوزدر (درستایش لیان [۴] عظیم اغریبوز) بر لیان [۵] قلعه نک اشغی طرفنہ واقع اولوب یوقارو لیمانی یلدز روزکاری و پویراز جانبہ آچقدر قیش کونلری کیملر یتاما ز فرطنہ دن هلاک اولور اما بواشغی طرفندہ کی لیان عظیم بر بی بدل خدایی لیاندر کم دورت یوز یارہ کمی بر کزدن کروپ جملہ لنگر انداخت اولوب حضور ایله یطرلر همان برا ماغہ کر مش کبی اولورلر و بعض کیملر اسلامبولدہ غلطہ اوکنندہ کی کبی حصار اوکنہ ایقوری یطرلر و بو لیان اغرنندہ دپوز [۶] کوبی طرفنہ ناظر بر کوچوجک اداجق واردر قلعه غایت یقیندر اسمنہ پاشاداسی دیرلر اندہ ابو الفتح سلطان محمد کیلہ کچوب اوستندہ چادر قروب او طور مشدر حالانشیمن یری ظاهر و باهردر بو اداجقدن کیلرلہ قلعه یہ وارانجه کویرو ایدوب روم ایلی طرفندن قلعه یہ عسا کر اسلام دو کیلوب یورویش ایدوب قلعه فتح اولمشدر و بوجزیرہ جکدن کشلمہ روزکاری جانبہ طوزلہ بورنی بش میلدر اندن روم ایلی طرفنہ بورغازلی بورونہ وارانجه یکر می بش میلدر و بو بوروندن قبلہ اوچ میل مقداری بردرہ واردر اسمنہ ... دیرلر آب حیاتدر و بو محلدن قزل حصار قرق بش میلدر اما اغریبوزدن قزل حصارہ قرہ ایله کیدر کہ قبلہ

[۱] ک : اغربی (ایغریبی) [ط نسخہ سندہ (بالق یری) دیبہ یازلشددر] [۲] س ، ک : ماقری پو . پ : ماقری بو [۳] [اگریبوز] اولسی مناسبدر (م) [۴] ب : لیانین [تثنیہ صیفہ سیلہدر (م)] [۵] س ، ک : بولیمان [۶] س : رپوز [رانک ضیلہ حرکہ لشمش]

(لطی) و طولی بعدی (نهی) لفظلرنده بولمشدر و قبلهسی جنوب جانبنه نصفنہاردن جانبہ اولان مشرق جانبہ قرق دریجہدر الحاصل مقر [۱] خاکنده ارض جاسان [۲] اوزره قبلهسی دوغری اولوب اول عرض اوزره مکیه متوجه اغریبوز قبلهسیدر (درتمه شهرانکیز کلیات) . . . * (درزیارتکاه شهدای اغریبوز) اولا جسرك روم ایلی طرفنده زیارت (قره بابا سلطان) بر کوچوک قبرده مدفوندر بو مقام عالیدن جمله شهرک عمارتلی و شهرک ایکی طرفنده اولان کورفز دریالر نمایاندر اندن قلعه ایچنده مدفون (محمود [۳] بابا سلطان) اندن یوقارو قپو اره سننده (امرلر [۴] سلطان) اندن واروشده (غایب بابا) اندن (ولی دده سلطان) همتلی حاضر و ناظر اوله رحمة الله علیهم اجمعین بو محله قلعه اوصافی و شهرک عمارتکاهلری اوصافی تمام اولدی

اما بو اغریبوز جزیره سن سیاحت ایدوب و قف اسرار اولدوغمز

مرتبہ بعض احوال جزیره سن دخی بیان ایدم

اولا مذکور اغریبوز حضرت رسالت پناهک مولودندن ۸۸۹ [۵] سنه مقدم بو اغریبوز اسکندر ذوالقرنین حکمنده ایکن بو شهرک خاک پاک قرهسی طرفنه متصل ایدی بقول مورخان روم یانوان [۶] بو شهرک حاکی بر مدبر عقل ارسطو بطلمیوس اولماغن اسکندره عرض ایدرکم بو قلعه من اولان یر روم ایلی طرفنه سهل بر [۷] متصلدر انی کولنکلره [۸] فرهادکی کسلم قلعه و شهریمز جزیره اولوب دشمندن مصون و محفوظ اولوب بالقی دالیانلری یاپوب کونا کون ماهیلر چوق اولوب جمله قلعه قوللرینه اندن علوفه و پادشاهمزه نیچه خزینه حاصل اولور و شهریمز بالقی ایله غایت غنیمت اولور دیو اسکندره بو منوال مشروح اوزره عرض ایتدکه عرضی حیز قبولده واقع اولوب مرادومرامک اوزره اول عرض ایلدیکلک یری کسه سن دیو اسکندردن فرمان صادر اولتجه همان حاکم اغریبوز باشنه آدم دریاسنی جمع ایدوب مذکور بوغازی کسوب دریایی یرندن اوتیه [۹] آقیدوب اول محله کهنه لرك علمیه بر مطلقسمات عظیمه ایدوب جمیع آدلر [۱۰] بالقلری کسلین بوغازدن عبور ایدرکی دالیانلرده آغودوزاغه [۱۱] کروب صید

[۱] ب : مصر [۲] ک : حاسان . س : حاسان [۳] ک : صومر . س : صمود .
ط : صمفون صور [۴] ک : امیر [۵] ک : ۸۸۸ [۶] ک : بقول مورخان یونان روم [۷] (بر)
کلهسی ک نسخه سنده یوقدر [۸] س، ک، ط : کوه کنلر ایله [۹] سن، ک : اوبنه [۱۰] س، ک :
آق دیکز [۱۱] ک : دوزاغله

آدملر وارددر برچونگی قودانلرک کفره پارنلری [۱] بونده پرمعرفتلردر و کوتروسی
ایکی عدد خان تجاراندر وهربارسی التیوز عدد بئرماء خاندانلردر هر بریسی آب حیاتدن
نشان ورر اما جملدا بو واروشده برفرنک قیوسی وار قورتی نامیله مشهور بر ماء شراب
طهوردرر جانب وقفدن صو صغرلری هر قیودن [۲] دلابلر ایله صو چکوب واروشده
وقلعه ایچنده اولان چشمه سارلره جمله صولر بو قورتی قیوسندن کیدوب هر چشمه یه
تقسیم اولتور خیرات عظیمه در (دیگر بنای عبرت نمای خیرات ماء کوثر) مقدا بو
شهر عظیم صوسز اولماق ایله سنه . . . تاریخنده قیودان خلیل پاشا بوشهره بش ساعتک
یردن داغلردن ودشت هامونلردن فرهاد کبی صو کترمشدرکم قات اندرقات کمرلردر انجاق بو واروش
ایچنده مصطفی پاشا جامعی اوکنده الی عدد کمر کوزلر وارکم هر بری کهکشان آسما یه
سرچکمش قوس قزح مثال تانک کسرالدرکم هپ خیراندر و بو واروش عماریه قلعه
مابینی شهرک مزارستانیدرکم حین فتحده نیجه بیک عدد کزیده غازیان شهیدانلر مدفوندر
(درمدح آب وهوای جاودان) هواسنک لطافتدن جمیع خلقی تن درست اولوب ورنک
رویبری احمر کون اولوب جمله خلقی جزایر لوندی طرزی کونا کون چوقه یشل
وتغزیلکلی [۳] و کوکوسلکلی غرمه [۴] اسبابلر کیوب اختیارلری فس اوزره نیم صارق
واینلرنده بیاض وقرمزی احرام و جزایر بونوسی کیوب بللرنده پلا بچاقلر وحریر
مختم قوشاقلر ودمی دزلکلر و صایه صقما چاقشیرلر کیرلر تازه یکتلری بالدری چیلاق
بیاض طیوقلی محبوب دلبرانلری غایت چوقدر اما زانانه لری اصلا طشرده یوقدر عمرالله
تعالی اهل عرض آدملری و خاندان صاحبی کرم کانلری چوقدر (دروصف ممدوحات
مشهورات) اغریبوز کفتری نامیله شهره شهر اولمش اوزوم شیره سنده پرورش اولمش
ایچی جوزلی و بادملی برلنید و ترکفتری اولوب لذتندن و رایحه طیئه ممسکندن آدم یمک
ایله دو یاماز صندوقلر ایچره قیوب روم و عرب و عجمه هدایا کتوررلر و اسلامبولدن
وروم اینندن بوشهره کلنجه اصلا خورما اغاچلری یوقدر اما بوشهرک باغ و باغچه لرنده
نخل خورمای سرآمدلر چوقدر و آبدار کرازی اولور زیرا بوشهرک هوانی سواهلدر
(در حساب اقلیم ارض بلد اغریبوز) بقول منجمان بر حکم اسطرلاب بو شهرک اقلیمی
یکرمی سکزنجی اقلیم عرفیده و اقلیم رابعک نصف حقیقی سنده بولنوب ارض بلدی

[۱] ک: بایزنلری [س نسخه سی ده بوشکلده فقط نقطه سزدر] [۲] ک: بو قیودن. س، ط:

قیودن [۳] ک: یشلی و باغریلکلی [۴] س، ک: کچرمه

... وبارداسی ... عدد مکتب جکر گوشه پسراندر اولا علی پاشا مکتبی ... وباریسی ... عدد تکیه ارباب طریق آل عبا درویشاندر جملدا خانقاہ ... واولاندهسی درون قلعهده بر کوچک حمام سلطاندر [۱] و هموسی اون طقوز عدد چشمه ساردل و جاندر کم جملہسی آب حیادن نشان ویریر و هاموسی سکیز یوز عدد چاہ ماء خانداندر در زیر ہر اودہ بر قیومقرر در کم صویندن استعمال ایدر لر و امتاسی درون حصارده سکسن عدد دکا کین اهل حرف واردر اما بزاستانی یوقدر لکن ہر متاع بولنور (دروصف طشرہ واروش اغریوز) بومرقوم قلعهک یدلز روز کاری خارچندہ قلعهک خندقدن بر قورشوم منزلی آلارقده جملہ بناسی ایکی بیک عدد باغلی و باغچہلی و کار کیر بنا جملہ فوقانی قات اندرقات قپودان و میر میران سزایلیدر کم کویاہر بری بر خیابان قویاغستان و کل کستانلی سرای مزینہ لردر جملدا قپودان کوسہ علی پاشا سزایی و قرنداشی احمد پاشا سزایی ... بونلر مشهوردر و عامتاسی ... عدد محراندر جملدا مصطفی بک جامع قورشوم قبایلی غایت شیرین و معمور و مزین جامع پرانوار لطیفدر اندن قوجہ می پاشا جامعی حقا کہ بیت اللہ عبرت اثر اولوب خارپوشتہ تختہ قبہسی کرہ متلیدر اما غایت معمور و مزین جامع پرانوار و جامع الاسرار بر معبدکاہ عباد مسلمین مؤمنین در کم قبلہ قبوسی اوزرہ تاریخی بویلہ مرقومدر

خیرہ مائل اولوب [۲] می پاشا اولدی ہپ [۳] قصد و نیتی معقول
کوروب اتامنی انک ہاتف دیدی تاریخ حیرین [۴] اولدی قبول [۵] سنہ ...

و ہپسی طقوز عدد محلہ مساجد لری واردر جملدا حسین [۶] چلبی مسجدی و ہمہ تاسی ایکی عدد مدرسہ طالبان مفسران محدثان حافظ قرآندر جملدا ... و یکوینسی بش عدد مکتب صبیان ابجد خواندر جملدا می پاشا مکتبی و قپودان علی پاشا مکتبی ... و جمعاسی دورت عدد تکیه درکاہ ذکر اللہ خانقاہ لریدر اولا ... و اولانیسی ایکی عدد حمام غاسلاندر ... اسکی حمام داوود بک خیراتیدر و یکی حمام مصطفی بککدر اما سزایی حاملری یوقدر و جملہسی بو واروش ایچرہ دورت یوز یکرمی التی عدد دکان اهل حرفدر کم جمیع اهل صنایع ہزار فن جمشید کبی حیر [۷] استاد کامل پرفنون [۸]

[۱] ب : حمام سلطان محمد کدر . ک : حمام سلطان محمد خانکدر [۲] ک : اولدی [۳] ک نسخہ سندہ (ہپ) کلہسی یوقدر [۴] س ، ک : خیرک [۵] تاریخ (خیرک اولدی قبول) عبارہ سندن چیقہ جقدر کہ (۱۰۱۹) کوسترہ مکددر (م) [۶] س ، ک ، ط : حبیب [۷] ک ، ط : حیر [ک نسخہ سندہ جانک کسری و بانک سکونیلہ حرکہ لئشدر] ب : حیر . [س نسخہ سی دە بو شکلده فقط نقطہ سزدر] [۸] ب ، س ، ک : ذوفنون

جملہ سی اون بر عدد مسلمان محلہ سیدر اولاً محلہ ... وقوسی ۱۱ جوامع سلاطین مؤمناندر
اولاً جملہ قدیم ابوالفتح سلطان محمد خان جامعی مقدما کفرہ عصر نندہ بر دیر عظیم
این [۱] مسیح خانہ ایٹش حالا معبدکاه مسلمین اولوب طولی یوز او طوز [۲] ایاقدر
عرضی طقسان ایاقدر و درون جامعدہ قرق سکز عدد مرمرستون منہائز اوزرہ کرہ مت
اورتولی و چار پوشتہ [۳] قبلی چار گوشہ قلہ مثال منارہلی و ایچندہ بر آب حیات قبولی
و ایکی قبولی مصنع بر جامع کیردر اندن داوود بک جامعی غایت مفرح قورشوم اورتولی
و کار کیر قبایلی جامع دلکشادر قبلہ قپوسنک عقبہ علیاسی اوزرہ تاریخی بودر

جامی [۴] داوود بک بناسی [۵] حسبہ لله رب العالمین

جاء تاریخاً له خیر جمیل جنت [۶] المأوی مکان المسلمین [۷] سنہ ...

اندن امرزادہ [۸] جامعی غایت مصنعدر اندن فیل [۹] زادہ جامعی جماعت کثیرہ لیدر
اندن قارلی زادہ جامعی محبوب و مزین جامع روشندر بونلردن ماعدا بوقلعه ایچرہ دوکلسی
القی عدد محلہ مساجد لیدر جملہ عثمان اغا مسجدی و طورخان بک زاویہ سی و حسن بابا
مزکتی و کوچک الیاس بقعہ سی و موسی اغا مسجدی بونلر جامع مثالی مسجد لردر و بو
مسلمان محلہ لرندن ماعدا یوقارو قپو سمتندہ ہبسی بش عدد کفرہ روم محلہ سی و بش
عدد کوچک کفرہ کنیسہ لری وار و عمومسی بر عدد یہودی محلہ سی و بر عدد صناعو
نام کنیسہ سی وار و اولانجہ سی درون حصارده بیک طقوز یوز عدد باغسز و باغچہ سز
و داراجق کار کیر بنا جملہ کرہ مت اورتولی و جملہ کمر قبولی و کفرہ بناسی شدادی
بنای متین قات اندرقات اولردر و جملہ صقاقلری سراپا پاک قالدیرم دوشلیدر و جملہ شاہ
راہلری علم ہندسہ اوزرہ چرپی ایلہ طرح اولٹمش صدرنج نقشی طریق عاملردر لکن
قلعہ ایچی اولوق ایلہ داراجق صوقاقلردر وبارلیسی ... عدد مدرسہ عالماندر جملہ مدرسہ

[۱] ک، ط : آیین [۲] ب : یوز اوچ [۳] ب، ک : خارپوشتہ [۴] دوغروسی (جامع)
اولمیدر (م) [۵] ک : بنی [بومصرعده وزن اکیسلکی وار اونکچون بورایہ یاقیشیق آلان
(ذوالقدر) ترکیبی علاوہ ایلہ مصراعک دوغروسی (جامع ذوالقدر داوود بک بنی) اولمیدر (م)
[۶] (جنہ) شکلندہ یازلمسی لازمدر [۷] بورادہ کی تاریخ چیفتہ در برنجیسی اوچنجی مصرعده کی
(خیر جمیل) عبارہ سندن چیقیورک (۹۱۳) کوستریور؛ ایکنجیسی دوردنجی مصراعک تمامیدرک
بودہ (۹۱۳) کوستریور. دوغروسی شاعر کرچکدن استاد ایٹش. روحی شاد اولسون (م)
[۸] س، ک : امین زادہ [۹] س، ک : نسخہ لری نقطہ سبزد

۱۰۶۷) و بوجسر عبرتنامك قرشوسنده روم ایلی طرفنده استتفه خاکنده همان جسرك باشنده اوتوز اوجاقلی بر خان عظیم [۱] وار لب دریاده در جمیع آینه ورونده کانلر بوخان مهمان سرایه قنوب صباح جسرك قوریلوب قلعه قپوسی اچلدقده ارباب حاجات قلعه یه دخول ایدرلر و بوخاندن قلعه کره جك جسرك قپوسی جانب غربه ناظر در و بر قپوسی دخی اشغیده طرف قبله یه ناظر در و بر قپوسی دخی یوقارو قپولدر کم سمت غربه مفتوح در کم طاشدن مبنی الحاق جسرك ایله عبور اولتور لکن بو قپولرك اوکری زنجیر ایله هر کیجه قالقار اغاج جسردر و بو قپوده سلیمان خان بر عظیم قله بنا ایدوب قپونك ایچ یوزنده بیاض مرمر اوزره تخریر اولنان تاریخدر

شاه سلیمان آغریبوزك اندروب تعمیرنی دیدیکم شادان اولهسك [۲] قاپولره اشبو [۳] طاق عون حق ایله دیدم ذی الحجه [۴] تاریخی باب بالا اوستنه قیلدی [۵] بنیاد ایکی طاق [۶] سنه ...

بو قپودن ایچرو کروب (طوبخانه حصار ییچه سی) باشقه بر حصار در کم قپوسی جانب غربه مکشوف باب قریدر بو قلعه لب دریاده صویه ناظر اون عدد طوب کمر جکلری وار جمله دمر قپولدر کم هر کمرلرك آلترنده بر عدد مفرت طوب عظیملری وار کم هر برینه بر آدم صغوب ایچنده آدم باغداش قوروب اوطورماق ممکن طوبلر وار کم تا قستل بورینی [۷] دو کر اول طرفه ناظر طوب قلعه کوبله شایقه و بر ایقه [۸] طوب دیرلر آدم قوی قایلنخی دمر حلقه لی عبرت نما طوبلدر کم هر بری بر قلعه دکر طوبلدر کم لیمان عظیمی قورودر اما بو طوبخانه حصار ییچه سنده طوبیلردن غیری کمنه اولماز زیرا قچن بو طوبلر آتسه زلزله سندن بونده بر او قالماز جمله منهدم اولور انکی چون بونده اولر اولیوب بر باشقه ابوالفتح بناسی حصار ییچه قلعه در و بو محله کلنجه ذکر اولنان دورت عدد قپولردن ماعدا حصار قپولری یوقدر و بو قلعه آغریبوز ایچنده

[۱] ب : معظم [۲] نجھ بو مصراعك دوغروسى شویله اولق ممکندر : (دیدی کم شادان اوله نوقاپولره اسکی طاق) بوکا کوره کمر اسکی ، قاپو صوکره دن تعمیر ایدیلرک یکی اولش اولور [۳] نجھ دوغروسى (اسکی) اولمیدر (م) [۴] ك : ذی الحجه ده [۵] ك : قیلدی [متنده کی قیلدی = قیلدی = قیله ایدی) تمنی کوستردیکی بو مقامده ایسه تمنی قسوری آکلاتدینی جهته دوغروسى (قیلدی) اولق لازمدر (م) [۶] بو مصراعك دوغروسى تقدیم و تأخیر ایله (باب بالا اوستنه بنیاد قیلدی ایکی طاق) اولمیدر . بو مصراع حساب ایدلکده ۹۳۳ کوستریور (م) [۷] ك : تا قستل بورتنی . ب : تانسك بورنونی [۸] س : بر ایقه

اتمده در عجایب غرائب تماشا گاه مطلسمات عبرتتادر وبوبوغازده صویک یوقارو واشاغی اقدوغی یرده (عرب نمای کار استادان) اوچ عدد صو دکرمانلری وارکم دقیق کندم ورقیق اوکودرلر صوققنی طرفه جریان ایدرسه آسیاب مصنعلر دخی اول طرفه دوران ایدوب اون اوکودر بودخی بر کونه اغرب غرابیدن مصنعطحان عبرتتون پسندکوندر وبو دکرمانلرک اوستلرنده بوقلعه نفراتلرینک وغریب الیاری یکتلرک اودالری واردر وبودکرمنلرک قپوسی دبنده بوکوپرو قلعه سنک صویه برابر بر اوغرن حصار نیچه [۱] قپوسی وار وبالاده کوپرونک بری باشنده برقپوسی واونه باشنده برقپوسی وار اورتاسی مذکور خشب جسر درکم هر کیچه بو ابان دیده بان نکهبانلر بو جسری دمیر زنجیر دولابلر ایله چکوب قالدردلر بو جسر قلعه سی و آندن ایچری بیوکا کریبوز [۲] قلعه سی جزیره ده قار بو قلعه اغریبوزک بو محانی کورمیوب عبرت نظریله بقمیوب کچنلر بوروی ارض [۳] جهانده برشی کورمه مش وبر صنع خدای تماشا اتمه مشدر زیرا علی ملا الناس بویله برطلسمات رایکان یوقدر وبوجسر ایکی یردندر بری دکرمانلر اولان جسر عظیمدر بریسی قله جسر یدر اما قلیه کیره جک جسر روم ایلی طرفندن کلوب کچنلر کوچوک جسر درکم انک التندن قدرغه کچه من وبوجسر اوزره برتفر جگاه کوشکی وار جسر التندن بریه واوتیه آقان طلسمات صویک طرفه العین ایچره نیچه آقوب نیچه دکرمانلر دوران اتدکاری بوقصدن تماشا اولنوب بر آرامگاه مسافرین ومجاوریندر وبوجسر قپوسی اوزره بر بیاض مرمرده بر مصنع صانته ومارقه [۴] یعنی قناطلی ارسلان تصویر ی وارکم اوستاد مرمر بر بوتماله اولیله نقش [۵] ودرفس [۶] اورمش کم کویاسحر اعجاز ایتش کورنلر آتی ذی روح ظن ایدر زیرا بوضورته ونه دیک کافر لری پرستش ایدوب جمیع سنجاغ وپیراغ وپیکر لرنده بوضورتک نقشن طشرلر وبو جسر قله سنده جسر باشندن طشره چیقارکن قلعه نك صاغ طرفی روی دیوارنده چار گوشه بر بیاض مرمر خام اوزره جلی حسن خط لاجورد مذهب ایله تحریر اولنان تاریخ بودر (بافرمان عالی مباشرت قله وجسر حضرت وزیر مکرم کنعان پاشا الواقع فی شهر شوال ۱۹ وتمام شد ۲۶ فی شهر مذکور سنه

[۱] ک : پیچه . ط : پیچه [۲] ک : اغریبوز [۳] ک : ارضده [۴] س ، ک : صانته
 مارقه . ب : صانده مرقه [۵] ط : نقش . ک : تیشه [۶] ک : ورفش [دوغوسی ودرفش]
 اولوق ممکندرکه مؤلف بو (درفش) کله سنی چوق استعمال ایدیور فقط مقصدینی پک آکلایه دم
 ظن ایدیورم که طاش یونته جق قلم معناسنده قوللانیور (م) [۷]

مفتیسی وارد و نقبازی و ویواداسی [۱] و سپاه کتخداسی و یکیچری سرداری و محتسب اغاسی و باجدار اغاسی و خراج اغاسی و شهر کتخداسی و معمار اغاسی و کومروک اغاسی و دزدار اغاسی و عزب اغاسی و حصار اری اغاسی و طوبجی اغاسی و جبہ جیلر اغاسی و مرماجی اغاسی و جبہ اوچپوز عدد مردم حصار ارلری و اردر کم جبہ آمادہ عسکر در و (اشکال زمین قلعه سی) آق دکز ایچندہ روم ایلی ایالتی خاکی طرفنہ یقین براوجده شکل مخمس اوچ قات بر قلعه حصن حصین و سد متین و سد اسکندر وار بر حصار استواردر کم کویا قلعه سکتواردر بر معنیدہ بوقلعه یدی قات قلعه دیواریدر ارہ لری شدادی دولہ رختم مولوز بنا دیوارلدر بعضی یرلری قرقر و الیشر ایاق انلی قالین دولہ دیواردر و شرق و جنوب و غرب و شمال طرفلری نی دریا دوکر دیوارلدر انجاق قرہیل و بیلدز جاہلری قرہدر اما بوقرہ جاہلرینک دیوارلری سکسن آدم انلی سد قہقہا واری کسمہ قیا خندقدر و اول طرفلرینک دیوارلری قرقر ارشن یوکسکدر و خندق کنارنجہ قرہ طرفنک دیواری بر دکزدن بر دکزہ وارنجہ بیک بشیوز آدم قرہ طرفی دیواریدر و دخی اولکی قات طشرہ دیواری اوزرہ بوقلعه نک کردا کردجرمی جبہ الی بیک آدمدر اندن ایچ یوزندہ کی ایکنجی قات دیواری اوزرہ بوسور معمورک جرمی کامل دورت بیک آدمدر اما لوندانہ یورومک ایلہ اولقدر آدمدر و جبہ سی یوز اون بر قلہ عظیملدر کم ہرری بر کونہ بورح افلا کدن نشان ورر ابراج عظیملدر و ہر بوقلعه قرقر و الیشر عدد ایری و اوافق دندان بدنروارد و ہر بر بوقلعه اونروا و بشر عدد صغیر و کبیر بال یمز طوپلری واردراولا ... قہہ سی و ... قہہ سی ... اما جبہ قہلردن متین و عظیم و قوی جسر قہہ سی باشقہ قلعه دکم کوپروقلعه نامیلہ مشہوردر باشقہ بر کوچوچک اداچق ایچندہ واقع اولوب دائراً مادار جرمی سکز یوز آدمدر باشقہ دزدار اغاسی و باشقہ ایکیوز نقراتی واردر بوقلعه دن بیوک قلعه یہ کیدر کن اغاچ جسر ایلہ کچوب کیدیلر و بعضی محلدہ جسر لر زنجیر لہلہ قالقوب قلعه جزیرہ دہه قالب جسر آلتندن قدرغہ کمیسی کچر (در عجایبات مطلبسات کار کھنہ قدما) بو محکک جسری التندن کیجہ و کوندوز دریا بر کسمہ قیا بوغازدہ قرقر کرہ اشنی و قرقر کرہ یوقارویہ جریان اتمہ دہدر اما شدتلی آقوب قتی بایدن اوق چیقار کبی آقار و صباحدن اولیلہ دک جانب غربہ آقار اولیلہ وقتندن تا وقت غروب دک شرق طرفنہ جریان ایدر الی ماشاء اللہ لیل و نہار بو بوغازدہ دریا بویلہ جریان

[۱] س، ک: و نقبازی و والیسی و ویواداسی

ایدیجک بر بیاض قالن [۱] طاش اولور اما کهنف عظیم لردن چقارار کن چوق کوه کن آدم لر آلتنده قالب هلاک اولمشلردر (مدوحات صنایعاندن) بومذ کور طاشدن بیاض ومصنع توتون لوله لری ایدوب اویله منقش ایدر لکم کویا نقش مانیدر و کونا کون کاسه لر و بخوردانلر و فنجان منقش لر ایدوب صاری شمع غسل ایله ترتیب [۲] ایدوب کویا التون اولور و تره یانغی سورسه لر کویا سنک خارا اولوب ولایت ولایت لوله و کاسه و فنجانلر هدایا کتوررلر ... بو شهری دخی سیر و تماشا ایدوب جانب شرقه ۵ ساعتده طاشلی بایرلر اشوب قیون آغیلر نده قیاقلر ییوب ایچوب خوش کچوب

اوصاف دیر آباغریبوز یعنی قلعه عظیم اغریبوز

روم یونان کفره لردن آباغریبوز [۳] یعنی نام صاحبی اولیا بر زهبان بنا ایدوب آباغریبوزدن [۴] غلط اغریبوز دیرلر بعضیلر ا کریبوز دیرلر زیرا بو شهره دریادن کمیه کررک قزل حصار نام قلعه سی طرفنده بر ا کریبوز داغ واردرکم یوز میل مسافه بعیده یردن نمایاندر اول ا کریبوز داغ ایچون بوشهره آل عثمان ا کریبوز دیرلر اما دفتر خاقانیده اغریبوز یازیلر نیجه قرال بد فعال ضال دن ضال مضله انتقال ایدوب آخر کار دست افرنج و ندیک الندن بالذات ابوالفتح سلطان محمد خان سنه ... تاریخنده دریادن دو نئمه هایون ایله قره دن کندیلری اللی یدی بیک عسکر ایله یوز یکر می یدی کون محاصره ایدوب قلعه کوب طوبلر ایله دو که دو که نیجه یرلرن منهدم آتد کدن صکره مصلحت دپه سی نام محمدن یوروش ایدوب قلیج اوره اوره فتح اولمشدر حالا تحریر سلیمان خان اوزره قپودان پاشا ایالتنده سنجاق بکی تختیدرکم پاشاسنک خاص هایونی ۴۴۰۰۰۰ یوک ایچهدر و تیماری ۲۰۵ و ارباب زعامتی ۴۸ و قانون اوزره جبه لولری پاشاسنک عسکر ایله جمله اوچ بیک عدد عسکر پر سلاح اولوب مأمور اولدقلری سفره کیدرلر پاشاسی دریاده اوچ پاره قدرغه ایله بالیا [۵] والسسته اولوب هر بار قدرغه لری لیانده آماده اولوب بر جزیره ده [۶] دوشمن کمیلری کورونسه قدرغه لری ایله اوانطه ایدوب دوشمن اوزره وارر و قانون اوزره قاضیسی اوچیوز ایچه پایه سیدر ناحیه سی ... عدد قرادر بوجه عدالت هر سنه حاکم شرعه اون کیسه و حاکم عرف اولان پاشایه سکسن کیسه حاصل اولور

[۱] ب ، س ، ک : قاتی [۲] ک : ترتیب [۳] ب : آباغریبوز [۴] ب ؛ آغریبوزدن

[۵] دیکر نسخه لر (بالا) شکنده اولوب نقطه سزدر [۶] ب : بوجزیره ده

تکیہ سی ... وجمہ آلتی عدد مسلمان محلہ سردر اولا ... محلہ سی ... وجمہ اون یدی عدد روم محلہ سیدر وجمہ بر عدد یہودی محلہ سیدر اما ہپسی ایکی بیک بشیوز عدد مکلف و مکمل کیرہ مت اورتولی شدادی طاش دیوارلی کار کیر . اسرای قبولی کچی کمر قبولی واسع خانہ زیباردر جملہ صاری قباق حسن اغا سرائی ... و عمومی بر عدد حمامدر واولانجہ سی ایکی عدد خانلردر اما حمام قربندہ کی خان والدہ سلطانک خیراتیدر کم از دین خاص مالیلہ بنا اولنمشدر اما چارشو ایچندہ اولان خان غیر کی کسہ نک خیراتیدر وجملتاسی یوز مقداری دکا کینلردر اما عدا تدم اما غایت واسع صوقاق ایچنہ واقع اولوب چارشو ایچرہ اوچ یردہ چنار عظیماری واردر اما اکثریا شاہ راہلری قالدرمسز شورہ یرلردر و آہوہراسی غایت ثقیل اولدوغندن حکمای قدما بوشہرہ دارحما [۱] دیو تسمیہ اتمشیر انکیچون خلقتک رنگ رویلری صارویہ مایللردر و تازہ یکتلی جزایرلی اسباب لباسلر کیوب بالدری چبلاق کزوب و لوان چوقدن یشلیلر [۲] کیوب اراقالزندہ جزایر احراملری اولوب ایقلزندہ سیاہ فرنگ پابوچلری کیوب باشلرندہ لعل کونفسلر وبللرندہ چتال بچاقلری طاشیوب کززلر انا بو شہردہ عورتلر سو قاعہ روز روشندہ چیقماق عیدر کیچہ فانوسلر ایلہ خدام سیاہ چردہ لر ایلہ اقربا و تعلقاتلرینہ کیدرلر اکر مرحومہ اولورسہ اول زمان کوندروب قیودن طشرہ (وحدہ لاشریک لہ) ایلہ دار قرار وادی خاموشانہ کیدر (عبرت نمای بنای آبادان) بوشہرک جنوب جانبندہ شہرہ کلن صو کمرلری عجایب بنای تماشا کاہدر لکن صوی اولقدر مدوح اولیوب البتدہ و فرت اوزرہ نوش ایدن بلغمی اولوب اصفرالون اولور (و مسیرہ کاہ باغ مرام علی پاشا) بر تفرج کاہ خیاباندر کم و صفندہ لسان قاصدر بوجای مفرحدہ کوپرلی زادہ فاضل وزیر اعظم احمد پاشا قنوب سکسن کون کامل مکث اتدکدہ بو شہرک آب و هواسی ثقیلکنندن کامل دفتر ایلہ اون سکز بیک آدم عسا کر اسلامدن خستہ لک ایلہ مرحوم اولوب انسانی [۳] ولی النعم اولان افندیلریمز و کدوسلی خلیفہ افندیمز زیارت ایدوب روح شریفلرچون بر یس شریف تلاوت ایتدک رحمة اللہ علیہم اجمعین (در بیان معدن حجر استفہ) بر حقیقی [۴] بیاض طاشدر شہرک شمالی خارچندہ طارلہ لر ایچندہ بر مخوف و مخاطرہ چاہ ججیم غیاسی کچی قمر زمین مغارالردہ پسرلرکن [۵] کوپا پینر کچی یومشا قدر همان طشرہ دہ کسب ہوا

[۱] ک : دارحما [۲] ک : پشلیلر [۳] ک : آشنای [۴] س ، ک : خیف [۵] ک :

دوشیرلرکن . ب : پسرلرکن (ظن ایدرم کہ دوغوسی (کسرلرکن) اولیدر (م)

اول دخی سہل عمار ایدر بعدہ سنہ ... تاریخندہ ابو الفتح محمد خان عصرندہ غازی عمر
 بك فتح ایدوب کفار ونہ دیکي جملہ قروب لاشہ مردارلین بری بری اوستونہ استف
 اتدکلرندہ عارفان غازیان بو شہرہ (استفہ) دیو نام وردیلر اما لسان رومدہ اسمی
 (ایاسن تقا) [۱] در استانبول یانندہ کی (ایاستفاناس) قلعه سین دخی بو استفہ بنا ایدن
 یامشدر اما بوندہ غازی عمر بك جنك عظیم ایدوب یوروش ایله کفارلرن قیروب فتح اتدکدہ
 اول دخی اسکندر یونان کبی بردخی کفار عمار آتمہ سین دیو بعد الفتح قلعه سین منہم آتمشدر
 اما برقلہ عظیمی معموردردر وحالا تخریر سلیمان خان اوزرہ شہر اغریبوز سنجانخی خاکبندہ
 خواص ہما بوندن اولوب عایشہ سلطان خاصی ویواداسی حا کمدر کم ایکویز آدملہ حکومت
 ایدوب اون یوک اچہ حاصل ایدر ویوز الی اچہ یابہ سیلہ شریف قضہ در ناحیہ سی ...
 عدد قرادر سپاہ کتخدایری و صاری صاف [۲] نام یکیچیری سرداری و محتسبی
 و باجداری واردر اما دزداری و نفراتلری یوقدر زیرا سوری [۳] خرابدر بوشہرک
 جملہ سی آلی عدد محرابدر اوچی صلات جمعہ ادا اولنور آذینہ لردر اولا یعقوب بك
 جامعی مفرحدر وقایم بك جامعی مصنعدر و درویش یازیچی جامعی و چارشو ایچندہ ہنوز
 نوبنا اغریبوزلی کوسہ علی پاشا قرنداشی احمد پاشا جامعیدر اما جملہ ا مفرح و مصنع
 وشیرین کاری جامع بودر کندوسی جامعک حرمندہ مدفوندر و حقتندہ [۴] ابراہیم خان
 زادہ ابراہیم بك دخی حرمدہ مدفون اولوب سنك مزارینك تاریخیدر

ابراہیم خان زادہ اتدی نا کھان عزم بقا ترک دنیا ولعنہ [۵] کوپاکہ اولدی لایحہ
 کم ایدرسہ قوتی تاریخین سؤال ال قلدروب روح ابراہیم بك ایچون دیہ الفاتحہ [۶] سنہ ۱۰۷۷
 بوجامعلردن ماعدا قوسی التی ء د محله بقعہ لیدر جملہ ا ... دو کلیسی دورت عدد
 مدرسہ خواجہ عالماندر اولامدرسہ ... و جملہ سی ... دارالعلوم نارسیدہ پسراندر اولا
 صاری قباق مکتبی ... و جملہ اوچ عدد خانقاہ ارباب طریق آل عبای فنا فی اللہدر جملہ ا ...

[۱] ك: ایاسن تقا [۲] ك: قباق. ب: فاف. س: فاف [۳] ب: شہری [۴] ك: و جنبندہ
 [۵] ك: قلبنہ [۶] شاعر بورادہ (ابراہیم) کلہ سنی القسز یازمشدر کہ جائزدر بردہ (دیہ) کلہ سنی
 بر (ی) ایله یازمش بودہ جائزدر . بو مصراع متنندہ کی شکلیلہ حساب ایدلکدہ (۱۱۰۸)
 ایدپورکہ (۳۱) فضلہ کلپور . بونك ایچون شاعر فن معادہ کی اسقط قاعدہ سنجہ (ال قالدروب)
 افادہ سیلہ مذکور عدددن (ال = ۳۱) عددینك طرح ایدیلہ جکی اکلادیورکہ طرح ایدلکدہ
 (۱۰۷۷) قالیور . مطلوبدہ بودر . (م)

باشلرینہ قرمزی فس کیوب لوندانہ بالدری جبلاق کزوب ایاقلرینہ سیاہ فلاد [۱]
 کیوب لوندانہ کزرلر اختیارلر کونا کون چوقہ لباسلر کیوب باشلرینہ پریشانی دستار
 صارنوب پرفانیلری چوقدر زانہلری یصی باشلی اولوب الوانرنک چوقہ فراجہلر کیوب
 مادبانہ کزرلر اما محبوبہ روم قزلری باش قبا [۲] کا کلرن تار ایدوب حریر فصدانلر
 کیوب یوزلری آچق کزرلر غایت محبوبہ روم کرانالری [۳] و اروم کرانصالری [۴]
 اولور اما صیق وطاشلی درہ ایچرہ اولماق ایلہ هواسی سهل ثقیدلر لکن قرشو محله نام
 بفتح دیدکلری محک آب و هواسی لطیفدر اکثریا ایام تموزده جملہ خلق اول باغلرہ
 کوچرلر جملہ ۲۰۰۰ عدد [۵] باغلر دونوم حتی ورر بیک عدد باغلری دخی معافدر
 مدوحاتندن بالی واشنی پانچہلرک لعل کون آبدار خوش خوار کرازلری کم دکلدر ... *
 (دربیان زیارتکاه شہرلوادیه) اولا (اسکچی بابا) و ... * بوشہری دخی تماشا ایدوب
 اندن داغلر کچرک شرق طرفہ کیدوب و وصول طرفندہ صحرالر معمور قرالر کچوب
 ۵ ساعتہ

اوصاف دارحمای محرقہ یعنی قلعہ خراب آباد استفہ

بانیسی ابتدا لقای بی بقا قرال ضالک بناسیدر بوسوراستوارک مثلثی بو ادیم ارضدہ
 یوق ایمش اما اسکندر یونان بو قلعہ یدی سنہ دوکوب آخرالامر فتح ایدوب ایچندہ
 اولان قوم مجوسیلری قروب قلعہنک دخی جمیع طابیلہلری و برج بارولرن منہدم ایدوب
 جملہ طاشلرن اغریبوز دریاسنہ دولدوروب [۶] قلعہنک حالاجابجا قلعہ عظیملری و نیجہمتین
 براجلری و جملہ فتح عمیق خندقلری و قپولری دورور و ہر تمل طاشلری حمام قبہسی
 مثال رایکاندر قبلہدن یلدز طرفہ طولانی برقلعہ عظیم ایمشکم بر بایر اوزرہ شکل بادمی
 واقع اولوب دائراً مادار جرمی کامل یدی بیک آدمدرحین محاصرہدہ ایچندہ جنک آور
 آدم اولسہ ہان خندقلری کفایت ایدوب بر ییل محاصرہ کتوروب صغیرلر قلعہ خرابدر
 وایکی طرفی خندق مثال درہلردر ویدی رددہ سدمتین قپولر [۷] ظاہر و باہردر آخرکار
 بو زمین محصولدار نیجہ ملوکدن ملو کہ انتقال ایدوب دست ونہدیک فرنکنہ کیروب

[۱] پ ، ک : فلار . س : فلار [۲] پ ، ک : باشی قبا [۳] ک : کرانالری . پ ، س :
 کرانالری [۴] پ ، س : کرانصالری [۵] پ : (۱۲۰۰۰) عدد [۶] پ : دوکدوروب
 [۷] س ، ک : قپولری

غربہ ناظر لردر کم جملہ ۷ عدد [۱] مسلمان محلہ سیدر جملہ آ معمور مصلح الدین محلہ سی وقرشو محلہ سی و اشنی محلہ و چارشو محلہ سی و ویوادا محلہ سی ... مشہور لری بونلردر و جملہ ۶ عدد محلہ کفرہ لردر اکثریا روم ولاتین وارمنی کفرہ لریدر و جملہ مسلمان و کفرہ لرخانہ لری ایک پیگ یکرمی عدد تختانی و فوقانی مصنع بیوت رعنا لردر و جملہ ۷ عدد محراب مسلمیندر جملہ اشنی چارشو ایچندہ غازی عمر بک جامعی طرز قدیم کوچک جامعدر و بالی بک جامعی کهنہ بنادر اما جماعت کثیرہ سی واردر قبلہ قیوسی اوزرہ تاریخی بودر

مسجد هذا بالی بک بنا [۲] حسیبہ لہ دارالساجدین
قال غیباً هاتفاً [۳] تاریخہ ادخلوها بسلام آمین [۴] سنہ ...

وطبہ خانہ جامعی بوکہ سلیمانیه جامعی دیرلر و مصطفی و یووادا جامعی و مصلح الدین افندی جامعی مشہور و مفرح جامعلر بونلردر ماعدا جملہ ۳ عدد محلہ مز کتلیدر و جملہ ۲ عدد مدرسہ سوخته کاندز و جملہ ۳ عدد مکتب دارالتعلیم غلماندر و جملہ ۳ عدد تکیہ ارباب طریق زاهداندر و جملہ بر عدد [۵] یردہ جسر ممرناس واردر شہرک تا اورتاسندن جریان ایدن ... عبرتہما ... کویا عین الحیات مثللی بر براق و پاک بللور مثال آب خوش کواردر کم ابتدا منبئی یہود [۶] داغلرندن و اینہ بنجی بللرندن کلوب بوشہر ایچندہ مذکور اوچ عدد جسور متینہ لرتندن کچوب بوعیون جاریہ نک یمین و یساری شہر عظیم و چارشوی بازار و کنارندہ مکلف قہوہ خانہ لر و ویوادانک حوض فسقیہ و شادروان و مقصورہ لی سرانی بودرہ کنارندہ بر یالچین قیاصخرہ عظیم آلتندہ بر مصنع و شیرین سرایدر دخی اشنی نہر کنارنجہ معمور طباع خانہ دن اشنی جریان ایدوب اسد آباد قصبہ سندن اشنی بحر سفیدہ مخلوط اولور الحاصل بوشہر غایت صارب و طاشلق ایچندہ داراجق معمور شہر در ... (در تمہ شہر انکیز کلیات شہر لوادیہ) اولاً جملہ خلقتک لسانلری اور و مجہ در فصیح اور و مجہ و تور کجہ دخی کلات ایدوب تازہ یکتلری جزائر لی کبی داراجق اسباب کونا کونلر و بللرندہ اوچر بچاق بر یردہ طاشیوب حریرہ مقدم [۷] قوشاقلر قوشانوب بیاض دیمی دزلک [۸] کیوب

[۱] پ : ۸ عدد [۲] ناقص یائی اولدیغیچون (بنی) شکلندہ یازلمسی لازمدر . ممکن کہ دوغروسی (بناہ) در فقط بو صورتدہ صوکدہ کی ضمیر وقف ایلہ یعنی ساکن او قونق لازمدر (م) [۳] (ہاتف) اولق دہا مناسبدر (م) [۴] بوہ صراع حساب ایدلکدہ (۹۳۱) کوستریور (م) [۵] ک : ۳ عدد (۶) س ، ک : ہور [بانک و ہانک ضمیہ حرکت لشددر] [۷] ک : حریر مقدم [۸] س ، ک : درلک [دالک فتحی و رانک سکونیلہ حرکت لشددر کہ بو معنادہ (ترلک) دہا مشہور در فقط یوندن مقصد اناطولیدہ اولدیغی کبی اسکیدن فسک آلتنہ کیلین شیدر یوقسہ استانبول ترلیکی دکلددر (م)

و کبار و اشرفی چوقدر (اشکال زمین قلعه‌سی) اوج سمایه سرچکمش بریالچین قیا اوزره اوچ قات برشدادی و سنک خارالی رقلعه متین و شکل خمس واقع اولوب جرمی دأرآمدار ایکی بیک کرمه خطوده در اما تریا کی آدیمله دکدر لوندانه ایکی بیک آدیمر اما بعضی رلری غایت چاه غیا مثال اوچوروم صعب قیالردر اصلا برطرفنده خندق یوقدر و لازمده دکدر اما قبله و جنوب طرفنه حواله‌لی یالچین قیالری وارد اما اول قیالریله قلعه مابینی اون مناره قدی چاه غیادن نشان ورر درک اسفللر وارد و یلدز جانبنه ناظر انجاق برپوسی وارد غیر ی قیولری یوقدر بو قیودن ایجری درون حصارده الی عدد حصاراری و دزداری و کتیخدا اولری و برجامعی و غلال انبارلری و جبهه خانه لری وارو بوقلعه دن یوقارو ایچ قلعه من کوچک بوله [۱] حصاردر ایچنده اصلا برخانه یوقدر انجاق برطوب خانه و برصو صارانجی و برقاچ شاهی طوبلری وارد و بو اورته حصاردن یوقاروده بر بوله حصار دخی وار اصل ایچ قلعه اودر و بونده قرال سرایندن غیری آثار بنادن بر اثر یوقدر جمله زمین دزدار بقچه آمشدر زیرا اولر اولسه هر بر آدم چیقوب انمکه عاجز مانده اولورلر اما حقا که عیوقه قد کشان اولمش بر صخره عالی اوزره بدر بیض آسا قلعه سرآمد در کم بورج باروی استوار لرندن آدم اشغی دره لره و قیالره باقنه جرأت ایده من و بوندن جمله زمین نمایان اولدوغندن ماعدا بحر ابیض بر پنچیره جک [۲] کبی کورینور و بوقلعه نك دخی قبله‌سی و جنوبیسی طرفلری حواله قیالردر اما بو حواله لر دن اصلا قلعه یه ضرر یوقدر زیرا بر طوب منزلندن زیاده مسافه بعیده یرده جبالردر بو یوقارو قلعه دن اشغی شهره کامل بر ساعتده انیلوب قلعه کویا کوک یوزنده قارو قلعه اولدوغی قیالر اوزره کونا کون قوشلر دونکلیوب [۳] آشیانه لر آمشلر الحاصل بوقلعه نك مافوقته مرغان‌ها پروازلردن ماعدا بر مخلوق وارمق محالدر وهان خدای پروردکارک احسانیه فتح اولمش بر قلعه بی همتادر (دروصف شهر لوادیه) مهربور قلعه دن طشره یدی عدد داغلر اوزره ویدی عدد دره لر و دپه لر ایچره بیاض طاشلق ایچنده مالامل بری بری اوزره قات اندرقات باغسز و بغچه و حویلسز صیق و داراجق انیش و یوقش لی یرلده جمله در و دیوارلری صافی کار کیر بنا طاشدر و جمله کره متایله مستور غایت معمور اولدر در کم بر لرینک پنجره لرینه ناظر لردر امام صلح الدین محله‌سی اولری جانب شرقه ناظر واشغیجه [۴] اولردر و قرشو محله خانه لری جمله طرف

[۱] س: ایچ قلعه بر کوچک بوله. ک: ایچ قلعه در و بر کوچک بوله. ب: ایچ قلعه ده بر کوچک بوله [۲] ک: بر پنچیره جک [۳] ک: دونایوب. ط: دولکنوب [۴] (واسعجه) اولسی ده مانا سبدر (م)

ستایش قصبہ اسدلی یعنی ربطۂ اسد آباد

اغریبوز سنجائی طوپراغندہ کوچوک صحراہ بر جامعی وبر مدرسہ لی وبرمکتبلی وبر تکیہ لی و ایکی خانلی و بش دکانلی و جملہ یوز عدد کرہمت اورتولی اولری معمور قصبہ جکدر کفار قرقلری [۱] خوفندن بوندہ مهمان اولیوب ۴ ساعت وادیلر ایجرہ کاه قبلہ و کاه جنوبہ کیدوب

اوصاف خاک بادیه یعنی قلعه عتیق لوادیه

بقول مورخ یونان اتہ شہرندہ ساکن اولان افلاطون الہی نام حکیمک دختر پاکیزہ اختری لوادیه نام بر قرالہ ملکہ بناسی اولوب لوادیه دن غلط لوادیه دیرلر بعدہ سنہ ... تاریخندہ ابوالفتح سلطان محمد مورہ ولایتی فتحہ کیدرکن بدست غازی عمر بک ونذیک کفاری و روم کفرہ سی الذدن فتح ایدوب ابتدا حکومتن میرالوالق ایلہ عمر بک صدقہ اولندیغندن لوادیه [۲] یعنی سنجاق بکلکی دندلی یوخسہ کفرہ زمانندہ اسمی لوادیه در حالا قبودان پاشا ایالتندہ اغریبوز سنجائی خاکندہ یوز الی اچہ پایہ سیلہ شریف قضادر و ناحیہ سی ... قدر قرادر و مدینہ منورہ وقفی اولماق ایلہ دارالسعادہ اغاسی طرفندن وویواداسی ایکییوز آدم ایلہ ضبط ایدوب صلب و سیاست و جرم و جنسایت جملہ وویوادانک اولوب قرق الی بیک غروش حاصل اولور مقطوع القلم و مفروزالقدم سربست وقف اللہدر حاکم الوقتی اولان کومروک امینی حسن [۳] اغا زادہ [۴] سراینندہ مهمان اولوب صفالر آتدک و سپاہ کتبخدا یری ویکچیبری سرداری و قلعه دزداری و الی عدد مردم حصاری و شہر کتبخداسی و شہر صوباشی سی و خراج امینی و محتسب اغاسی و باجداری و شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان

[۱] پ: قرقلری. ک: فرقلری. ط: قرمتلری | بوکتابده (قارغہ) کلہ سی اکثریتلہ (قرقہ) شککنندہ یازلمش اولغلہ ظنرا یدرم کہ اشقیادن کنایہ اولہرق (قرقلری) اولسہ دہا مناب اولور و دہا مناسی بوکتابک املاسیلہ (عشقیالری = اشقیالری) اولقدر . برده (قومتلری) اولقدہ بمکنندر (م) | [۲] (لوا) عربچہدر صوکنندہ ہمزہ وارسدہ تورکجہدہ آتیلور فقط صوکنندہ (د) حرفی یوقدر بناء علیہ بونک نسبتندہ (لوادیه) دنیاہ من بلکہ (لوائیہ) دنیلک لازم کلیر ممکن کہ (لوادیه) تورکجہ اولوب ایکی کلہدر برنجیسی (لوا) ، ایکنجیسی (دیمک) مصدرندن (دیہ = دیبہ) در (م) [۳] پ: حسین [۴] ک: کومروک امینی زادہ حسن اغا

طریق صاحب سجاده اولان (ارسلان دده) حافظ قرآن برجان دوستاندرکم [۱] صوم داوود ایله مقیددر دملرینه هوآندن یزه برقاچ درویش رفیقلر ویروب جمله فقرالر ایله وداع لشوب کیدرکن بر (تماشای غریبه) ظهور ایدوب نیجه یوز عدد مودونوج خلقی ازدین شهرندن قاضی کتروب تکیه فقرالردن مال واسباب واثقال طلب ایتکه باشدیلر مکر بومودونوج خلقی متعصیندن بر الای اورومسه [۲] قوم اولوب سلطان ولی‌اللهه وغیری کبار اولیلرله قوم منکرینلردن ایشلر بوتکیه‌نک نیجه باغ وباغچه و نیجه مزارعاتلرن ملکیت اوزره آلوب تصرف ایشلر ایش حکمت خدا کفار دخی کلوب اول منکرینلرک اموال وارزاقلرن آلوب واهل وعیاللرن اسیر ایدوب کتوردکده بونلر درویشانلره یایشوب سزک مالکزی کفار کتوررکن بارثقیل اولماغیله براغوب بزم ماللریمز دخی براغوب سز بزم تکیه مالیدر دیو سحرادن ماللریمز دکشروب [۳] بوتکیه کترمش سز دیو قاضی ازدین حضورنده دعوا اتدکلرنده درویشان ایتدی بیره آدملر کفار بزم جهاز فقرا اولان اسبابلریمز و مطبخک سخان و طنجره لرن کتوروب کتدیلر و آستانه ایچندن چراغدان و شمعدان و بر قاچ کلام شریفلری آلن کافرلر یانوب قاب قاره کول اولوب قالدیلر دینجه همان بر آدم اشته بنم ایکی کلام عزتم و بوقدر مالم آلندی سزده در دیو دوغرو قبر شریفه کیروب قاضی و حقیر حضورنده همان اوچ عدد بیوک مصحف شریفی رحله لر اوزرندن آلوب اشد بونلر بنمدر دیو قپودن طشره چیقارکن حریف ظریف دپه‌سی اوزره یقیلوب جان بر جهنم قاب قره یانوب قالدقده فقرالر بده [۴] کلام شریفلری آلوب ینه یرلرینه قیوب حقیر عالم حیرتده دم بسته قالوب همان خداملرله همان بومنکرک لاشه مردارینک الندن ایاقلردن طشره سور یوب مذکور کفره لرک لاشه لری اره‌سینه براغوب جمله قوم مودونوج بوحوالی کوروب فرار ایتدیلر فقیر قاضی ازدیندن کلدیکنه پشیان اولوب اول دخی العظمه لله دیوب آتیه سوار اولوب ینه ازینه دونوب ازدینه کتدی بوسرگذشت سرانجاملره نیجه یوز شاهد عادلر واردر بزلر دخی همان اول آن آتله سوار اولوب ینه رفیقلر مزله مودونوجدن قبله طرفنه العیاذ بالله صعب قیالی و دره‌لی و دپه‌لی داغلو بللر آشوب ۴ ساعتده

[۱] ك : درویشاندرکم [۲] ك : اورومسه [۳] ك : دوشیروب (دوشیروب)

[۴] ك : یردن . س : بزدن

آستانہ سعادتک ایچہ کر مکہ جرأت ایدوب کیرلر بر قاج جہاز فقردن اشیار آلوب
 و بر قاج عدد حسن خط کلام شریفلر آلوب بر کافر دخی دعویٰ مردی ایہ عزیزک
 سر سعادتندہ اولان سکۂ محمدی آلیرکن بر پیر فانی سلیمان دہدہ ایدر بیرہ عزیزنہ یطرسن
 حالی کورسہ نہ قفی غیرت محمدی دینجہ عظمت خدا قبۂ پرانوار ایچندہ بررعدوبرق و بر آتش
 ظاہر اولوب قبۂ پرانوارک طشرہ سندنہ یدی عدد کفار خاکسار آتش غضبیلہ خراب
 قرہ کومر مثال ینوب یرلری دوزخ قرار اولوب بو حقیر بو آستانہ زیارتنہ واردیغمزہ
 دخی احراق اولان کفرہ لک لاشۂ مردارلری نک یدیسی دخی قرہ قطران طولملری کبی
 سروی درختلری سایہ سندنہ پایمال رمال اولوب یطرلردی حقیر جملہ درویشانلو خدامرملہ
 کفارلک جیفۂ مردارلرینہ ایقارینہ ایپلر طبقوب آستانہ دن طشرہ سرودوب میدانہ بر اقدق
 جملہ شہر کفرہ لری بو کفرہ لک لاشۂ سوزانلرن کوروب دیبہ لک سلطان ولی اللہ
 اعتقاد تام حاصل ایسدیلر اما نیچہ کفرہ لر بونلرک قاب قرہ یاندقلرن کوروب یکیدن
 آدقلری اشیارلری براغوب فرار ایدرک مقدما مطبخدن سخن وطنجرہ آلنلرہ بو احوال
 پرملالی دیوب کسی مال غنایمی براغوب کسی براقیوب جرأت ایدوب کتوررکن
 بامر اللہ تعالیٰ باشلرنده طنجرہ لری کین کافرلک باشلرنده طنجرہ لر قزوب قرہ شابقہ لرنده
 قرہ صاحبلی وقرہ باشلری قارہ طنجرہ نک قزغیندن [۱] باشلری یانوب طنجرہ لری
 وقزغانلری براغوب قچارلر نیچہ سی غیرت ایدوب مال غنایم کتوررکن طساقتلری طاق
 اولوب یوکنی برغیری کفرہ یہ ویرر آنک دخی وجودی بی تاب اولوب اولدہ براغوب
 بردخی آلر الحاصل بو آستانہ ولی اللہدن کفارہ تقدرش ی آملشرسہ صحرادہ براغوب کیلرینہ
 جان آتوب خلاص اولہ لم دیرکن مقدما بزده بو قدر عسکر ایلہ کفاری قوہ قوہ یتشوب
 بو قدر مال غنایم بر اقدیروب و بو قدر اسیرلریمز خلاص ایدوب کفاردن قرق بش عدد
 اسیرلر آلمشوق حمد خدا بو آستانہ نک جمیع اسباب و ائقاللری یرینہ کلوب برشیلری ضایع
 اولیوب ہنوز ہر کونہ جہاز فقری درویشان ذیشانلر یولو یرلرینہ قوماق خدمتندہ ایدیلر
 بو مناقب پر عبرتدن مال کلام اولدرکم جمیع عقاید کتابلرنده یازدینی اوزرہ کرامات اولیا
 حقدر حضرت شیخ ولی اللہ روحیچون و آل و اولادلری روحیچون اللہ رضاسیچون
 الفاتحہ بو حقیر فقرای باب اللہلر ایلہ بو آستانہ دہہ بر کیجہ مهمان اولوب جان صحبتلری
 آتک حقا کہ اہل سنت و الجماعت پاک مذهب و پاک اعتقاد فقرالری وار خصوصاً پیشوای

[۱] ک : قزغیندن

دارالضیافه سنک نعمت چوربه‌سی و یخنیسی و پیلایوی و زرده‌سی بای و کدای و پبر و جوا
 و جهود و مغانه (و مامن دابة فی الارض الاعلی اللہ رزقها) نصی اوزره جمیع آینده و رونده کانلره
 نعمتی مبذولدر زیرا اوقاف عظیمدر و جمله کافرستانده کی قرالدر و سائر کفره لر بوسلطان
 ذی شانک معتقدی اولوب هر سنه کافرستاندن بزه رانلر [۱] کلیر و هر سنه باشنده عیدالایلیری
 قدوم چالراق پارسای محمدیده کزوب تحصیل مال و ذخائر ایدوب مسافرینه یدیرلر
 واجب السیر بر اولو تکیه جهان نمادرکم جمیع آثار عمارتلیری صافی قرشوم اورتولی ...
 پاشانک خیرات حسنا تیرندندرکم بو قبه پر انوار ایچنده آسوده اولان سلطان ولی اللہک
 صندوقه‌سی اطرافنده بو قدر حسن خط کلام عزتلیر و بو قدر ذی قیمت بخوردان و کلایدان
 و مصنع شمعدانلر و مصلوب قنادیل کونا کونلر و ذی قیمت تحف آویزه لر و نیجه بیگ عاشقان
 سیاحان بحارک برر کونه حسن خط آثارلیری و نیجه بیگ درویشانک جهاز فقر لرلرندن
 رزدسته و کشکل و پالهنک و قبایعی و نیجه طبیل و علم و طراق [۲] و سنسناغ و دف و قدوم
 و نفیر و زیل و کرله [۳] و مقرفلری [۴] وار جمیع فقرالرهر کلن زوارک اوزرلرینه کلاب
 نثار ایدرلر اما سلطان ولی اللہک یاننده اولاد ذوی الاحترامندن ... سلطان ... مدفوندر
 دخی جنبنده ... سلطان مدفوندر و طشره حرمنده نیجه اعزّه کرامدن کسه لر مدفوندر
 رحمة الله علیهم اجمعین (در بیان تحقیق کرامات اولیا) بو عبد کتیرک منظوری اولمشدرکم
 تحریره جرأت ایتدک دونکی کونکی بو شهری کفار خا کساردن نیجه بیگ ملاعین
 نهب و غارت ایتدکلرنده نیجه یوز کفار دخی بر الای بلید عنیدیزید بو تر به شریفه کلوب
 کوررلرکم بر الای درویشان ذی شان ال قاوشروب دورر اما جمله کفار بو سلطانک
 معتقدلری اولماق ایله فقیرلرن اسیر ایتیموب نیجه لری طمع خامه دوشوب مطبخ عمارت
 کارندن [۵] و میدان فقرادن بعض اشیاری غرارلره [۶] دولدروب غنیمت الدق ظ ایدوب
 کتورب کیدرلر کفار بو غنیمت الدقلری مالی [۷] کوررلرکم مال و منال آلنلره بر ضرر
 اولیبوز بر خیلی کفار دخی مطبخدن صحنولر و طنجره و قزغان و کچه لری الو ب باشلرنده کی
 قره شاپقه اوزره قره طنجره لری کیوب کیدرلر انی کوروب بر قاچ عدد کفره نجره

[۱] ك : پر زانلر . پ : بزهرایلر . ط : بزهرکاتلر . س : نسخه‌سی ك نسخه سنک شکلنده
 فقط نقطه سزدر [دوغروسی (نذوراتلر) اولمیدر (م)] [۲] س ، ك : طرف [۳] ك ، ط :
 کبرله [(کبرکه اولسی ممکندر (م)] [۴] ك : مقره لری . س : معرفه لری [(مقرعه لری)
 اولوق ممکندر (م)] [۵] ك : کاندن (۶) ك : خرارلره (۷) س ، ك : حالی

مودنوج شهر عظیمه کلد کده مکر اول عصرده بوشهر عظیم اسپانیه قرالی دستنده ایتمش
 قرال زال بد فعاله بو سلطان ولی الله توحید سلطانی ایدوب قدوملرن چلاراق قراله
 بولشدقلرنده بونلردن کیفیت احوال وحسب ونسللرن سؤال ایدوب واقف اسرار اولدقلده
 سز بنم اولکمده نشلرسز ونیچون بوولایته ایاف بصوب واذان اوقیوب توحید ایتدیکنز
 سزدن صکره بو ولایته ترک قومی ایاغی بصرغه سبب اولوب یول کوسترمکه می کلدیکنز
 دیو ملعون قرال غضب آلوده اولوب سلطان ولی اللهی بر بیوک طوپ ایچنه قیوب آتس
 ایده جک محله عزیز اعتقاد تام ایله قرآن عظیمدن سوره... اولان ایت شریفه به مداومه
 باشلیوب (قلنا یانار کونی برداً وسلاماً علی ابراهیم) آیتن تلاوت ایدرکن طوب کوب
 یاننده جمله فقرالر توحیده مشغول اولدقلرنده هان کفار دوزخ قرارک قراری قلمیوب
 طوپه آتس اتدکلرنده بامرالله تعالی امام ولی الله برهواپران ایدوب علو برعلودن هوان
 نمایان اولوب یاالله یاحفیظ صداسی استماع اولنور هوان بامرالله زمینه نزول ایدوب وجود
 نازنینه برضرر اصابت ایتمیوب ایاق اوزره دوروب هان طاعت رب العزته مشغول اولنجه
 جمیع کفار سکر دوب عزیزک بو حالن کورب اول آن یدی بیک عدد کفار بی ایمان
 کلمه شهادت کتروب صاحب ایمان مرید عزیز اولوب قوللغه دوررلر قرال دخی بو حالی
 کوروب اول دخی شهادت پارماغین کتوروب کلمه توحیدی یاد ایدوب شرف اسلام ایله
 مشرف اولوب جمله اولاد ایاللری دخی مؤمن و موحد اولوب دیار رومده ابتدا اسلام
 ایله مشرف اولان بو اهالی مودونوجدر بعده عزیزک جمیع ما کولات مشروبات
 تعیناتلرن ویروب و طوپدن دوشدوکی بیره بو حالا معمور اولان آستانه عظیمه لری
 بنا ایدوب اقالیم سبعة کفارلری کلوب عزیزلی کورر اولدیله عزیز مرقوم دخی بو کشف
 کرامتی خلقه اظهار اتد کدنصکره معمر اولمیوب آخرته انتقال اتد کده نیجه بیک فقرالر
 عزیز مرحومی بو درکاهده دفن ایدرلر حالاز یارتکاه خاص وعام بر اولو آستانه فقرای
 حاجی محمد بکتاش ولی خانقاهیدر یتمش عدد فقر وفاقه صاحبی ارباب معرفت فنا فی الله ترک
 وتجرید ارنلردن عجیب خلوق وحلیم و سلیم جانلر واردرکم هر بری برر کونه خدمته
 مأموردلر جمیع آینده ورونده کانلرک آتلیینه و خدا ملرینه خدمت ایدوب هر کسک
 نقدر آتلی واریسه چول وطوبره چیقارمیوب [۱] تکینک [۲] آخوری وطوبره لر ایله
 جمیع آتله صولر ویروب یملر اصوب قهوه لر پیشیروب خدمت ایدرلر و مطبخ عمارت

[۱] ک : چیقارمیوب [۲] س ، ک : تکیه تک

غزاتك اتفاقیه حقیره بر كفرة اسیر ویردیلهر حمد خدا آمدانی بر غزاده بولندق اماچه فائده بوقدر امت محمد اسیر اولوب كتدی و داغلرده دخی پصوده كفار واردر دیوخبركلوب جمله مودونوجلی و شهر از دینلی و قصبه مرجنوشلی [۱] و نیجه بیك آدم لر دخی کله کله جمع اولوب داغله و بللره کیدوب شهرک اطرافن قراوللر بکلمکله قالدیلر (تمه اوصاف شهر مودونوج) واروشك بر کهنه جامعی احراق اولنمایوب قالدی و برخانلی و برکیسف حامی و اون عدد دکانلری ویوز عدد مسلمان اولری و یوزالللی قدر کفره اولری وار جمله کره متلی و باغلی و باغچلی اولر قالب ماعداسی احراق بالنار اولوب یاناردی بعده داغله و بللره کیدن مودونوجلی و از دینلی غازیلی کلوب کفاردن برنام و نشان بولمادق لیرینک خبرن ویردیلهر اما غافل اولماق کرک دیدیلر بز دخی خوفزدن طشره شهرده یاطمیوب اورته حصاره قاجوب انده مهمان اولدق کرچه بوقلعه اوج آسمانه برابردر اما مرجنوش قصبه‌سی یولنه کیده جک داغله بوقلعه‌یه حواله در درون قلعه‌ده جمله اللی قدر فقر انقرا خانلری و غلال انبارلری و جبه‌خانه خزینه لری وار اما جبه‌خانه‌سی آزدر جمله بش عددشاهی طوپلری وار انجاق برکوچوک جامعی وار غیری عمارتلری بوقدر و قلعه دن طشره جابجا باغ و باغچلری وار... (اوصاف زیارتگاه کبار اولیاءالله قلعه مودنوج) شهرک جانب شرقیسی خارچنده بر مرتفع مسیره‌گاه زمین عالیده صافی سرو سر آمد درختستانلری ایچنده جهان نمای تماشاگاه چنزار یرده برقورشوم اورتولی قبه عظیم ایچنده بغداد بهشت آبادده مدفون اولان امام موسی رضا رضی الله عنک عرق طاهر سلاله اولادذوی الاحترامندن اولان منبع اسرار مرجع ابرار مجذوب و وحدت مسلوب عزت بدرقه مقامات آینه کرامات امام زاده صاحب صدر ابن هم عالی قدر برکزیده عبادالله (الشیخ سلطان ولی الله) ابن امام علی موسی رضا ابن امام کاظم ابن امام جعفر صادق ابن امام باقر ابن امام زین العابدین ابن امام حسین ابن امام علی مرتضی نك اهلی حضرت فاطمه الزهرا درکم بنت حضرت محمد احمد محمود مصطفی در رضوان الله تعالی علیهم اجمعین بوسلطان ولی الله حضرتلری بویله عرق طاهر دن اولوب بو مودنوج شهرنده آسایش آخرت ایدوب آسوده حال اولوب جمیع تملقات و اولاد و اصحابیله برقه پرنور مهبط پرانوار ایچنده مدفونلر در (مناقب عزیز ولی الله) حادثه دشت کربلادن صکره آل امویوندن آل زید اولاد امام حسین هانت و خیانت ایلدکلری اجلدن بوسلطان ولی الله ترك وطن ایدوب روم ارنلرندن اولماق آرزوسیه کشت و کذار عالم ایدره ک بو

[۱] ك : مرجنوشلی

مقدم یولدہ برطوب و توفنک صداسی و کولبنک محمدی اداسی اشیدوب مقید اولمادق بزده آہستہ آہستہ بوشہرہ کلرکن نیجہ بیک امت محمد اہل ایالریلہ باشلری ایاقلری قبا پیادہ اولوب چارلردی مکر بوقلغہ واروششنہ کفار دوننامی دریادن کلوب لشکر دوکوب قرہدن جورجی نام قپودان بی ایمان کلوب بوشہری اوروب نہب وغارت والان وتالان ایدوب احراق بالنار ایدوب ایکویوز عدد اسپر ونیجہ بیک غروشلق متاع و کالا وظہایر آلوب قاضی دخی اسپر ایدوب اولاد وایالی آلر (درسب غارت قلغہ مودنوج) قاضی ظالم رعایا و برایاہ اول مرتبہ ظلم صریح وتعدی آتمشکم قاضینک حکمنده [۱] رعایالر بالقلمہ [۲] بنوب دریابی [۳] شناورلک ایدن جورجی قپودانہ استندیل اداسندہ واروب بولوب قاضیدن نظلم ایدوب « بزدن بوقدر مال الدی قپودان حضرت عیسی حقیچون اولسون بزم حقمز حق ایلہ » دیوب ینہ رعایالر جورجی قپودانہ وسیلہ اولوب برآ و بجرآ کلوب بویلہ برنازین شہری برقاضی ظالم سبہ بیلہ کفار خراب ویباب ایدوب بوقدر اسپر و مل غنایم آلرلر دخی یوق اوایلا محلندہ [۴] بو شہرہ کیرمکہ جرأت ایدوب کوردنک کم ہنوز کفار بوقدر مخلوق خدایی اسپر بند زنجیر ایدوب کتورر ہان قلغہدہ قبانان امت محمدلر بزی کورنیجہ قلغہ قپوسنی آچوب برہ غازیلر نیجہ ایدلم بوقدر اہل وایال و اولادمز اسپر اولوب اشته کتوریورلر دیو فریاد ایدرک شہرک بعض محلہ ممکن اولان آتشلرن خداملرملہ و شہر آدملریلہ سوندررکن آنی کوردنک شہر آردندن آتی وایان خیلی [۵] غازیان و مجاهدانلر امدادہ کلنچہ حملہ شہر خلقیہ دخی بریرہ کلوب کفار خاکساری خیلی قووپ لب دریایہ قریبہ وارنچہ کفاردن نیجہ مال ومنال ونیجہ پرہ زن خواتینلر ونیجہ زال زمان امت محمد اسپرلری بر اقدیروپ و سکرمدن و بارثقیل متاعلر کتورمدن قاب [۶] قالش قرق بش عدد کفرہلر دخی قالوب حمد خدا آنلری اسپر ایدوب دخی ایلری کفاری قوارق تالب دریایہ قرشو [۷] واردیغمزده ملعون کفار قلیونلرندن و آلنی پارہ ماوونہلرندن بیزہ بال یتز طوپلر اوروب بالضروری جملہ مز اسپرلری آلوب کرویہ فرار ایدوب سالمین و غانمین بوقدر امت محمد و بوقدر مل اسباب اثقال ایلہ شادمانلر ایدوب اسپر کفرہلر ایلہ شہرہ کلدی کمزده جملہ

[۱] ک : ظلمندن [۲] ک : قایقلمہ [۳] ک : دریادہ [۴] ک : دخی بو وایلا محلندہ
 [۵] ک : جنکچی ، س : جنکی [۶] ک : فات [دوغروسی (بی تاب) اولوق ممکندر (م)]
 [۷] س ، ک : دریایہ قریب

و بر تکیه‌سی و بر حامی و یوز مقداری دکانلری و بر خانی و ... و سائر عماراتلری ...
 جمله آبادان اثر بنالر یلدز روز کاری طرفنه ناظر ... اندن ینه جانب شرقه دوشوب
 ازدك [۱] صحراسن كچوب ... ساعتده [۲] كیدوب ازدين صحراسنده جريان ايدن نهر
 بادره [۳] اغرافا داغلرندن كلوب بو ازدين صحراسنده مرحومه كوسم والده سلطانك
 یدی كوز عبرت نمای واجب السیر جسر عظیمندن كچوب ازدين كورفزنده آق دكیزه
 مخلوط اولور حقیردخی بوقنطره ممرناسدن كچوب برساعت دخی كیدوب (در بیان عیون
 كرماب نافع ازدين) بش آلتی یرده قیناق الیجه لردر اما اولقدر بنای عظیمی حمه لر
 دكلدر الچاق الچاق كوچوك قبه جكدر بعضی سنك اوستنده اثر بنالری اولیوب قیناق اسی
 صورلدر اكثریا ازدين خلقی و قصبه مرجنوس و قصبه مودونوج اهایلری كلوب بو حه لره
 كروب صفا [۴] بولور غایت نافع كو كورد قوقار ماء كرمالدر بو ایلیجه لك یاننده تتونی
 مشهور قصبه مرجنوس یولی صاغ طرفیمزده قالب بز لر جانب جنوبه برساعت [۵] دخی
 داغلر اشوب كیده رك

اوصاف سور استوار قوی بورج یعنی بنای متین قلعه مودنوج

بانسی ونه ديك نیخ [۶] پرمیدر سبب تسمیه‌سی ... * فاتحی بالذات ابوالفتح سلطان
 محمدخان سنه ... تاریخنده مورده جزیره‌سی فتحنه كیدر كن غازی عمر بکی سردار ایدوب
 بدست عمر بك بوقلعه بی‌مثالی دست افرنج و ندیکدن فتح ایدوب تحریر سلیمان خان
 اوزره قپودان پاشا ایالتنده اغریبوز سنجانچی خا كنده و یووالقدر و یوز اللی اچنه پایه ایله
 قضا جقدر ناحیه‌سی ... عدد قرالدرر كتنخدا یری و یكیچری سرداری و محتسی و خراج
 امینی و باجداری و قلعه دزداری و یوز عدد مكروس انورنوش [۷] و فقیر قلعه نفراتلری
 و فقیر كبار اعیانلری وار و قلعه لب دریادن جانب غربه ایکی ساعتدن ا كسك بعید اولوب
 داغلرك بر یوكسك یرنده شكل مدور دورت قات بر شدادی بنا قلعه در دائر آمادار
 جزئی كامل دوردبك آمدر لکن اشغیده قلعه‌نك ایکی قاتی بعدالفتح منهدم اولادن برو
 جابجا دیوارلری حرجه دار [۸] دورر اما سهل مال همت ایله عمار اولماق نمكندر اما
 اوچنچی قات دیواری و ایچ قلعه‌سی غایت متیندر حکمت خدا بوقفیر بوقلعه‌یه كگذدن

[۱] س، ك : اردك [۲] ك : ۳ ساعتده [۳] س، ك، ط : بارده [۴] ك : شفا [۵] ك :

۲ ساعت [۶] ك : پنج ، س : پنج [۷] س ، ك : انور دوش [۸] ك : رخنه دار

چتال قنلی [۱] یرار و نامدار فتالر چیقوب لب دریایی محافظه ایدر و کیجه ایکیشریوز الی فارس الحیل کحیلان آتی غازیلر صباحداق شهرک جانب ثلاثی اولان داغلی و بللری کشت و گذار ایدوب قراوول بکلرلر و بو شهر ازدین آق دکیزک بر کورفزی ایچنده لب دریادن نیم ساعت یرده واقعدر اما لیمان غایت واسع اولوب بیک پاره کمی صغار لکن قبله سی و کون دوغوسی طرفه آغزی آچیق اولوب بو ایکی روزکار زورکار اصابت ایدوب کیلر پاره لیر لکن قوی جان قورتران عمابه لر [۲] ایله لنگر انداخت اولنجه بی پاک و پروا کیلر اعلا دمر دوتار یتاقلی لیماندر و بو شهر جمله اون بیک آدم تحریر اولمشدر جمله والده سلطان رعایا و برالی ریدر (در بیان زیارتگاه ازدین) اولا الشیخ رضوان افندی وانک قربنده صاحلی سلطان اندن قره قاضی افندی اندن قورشوملی جامی اوکنده صاحب الحیرات غازی حسن بک اندن الشیخ حضرت سنان افندی اندن اسماعیل افندی اندن محمد دوده قدسنالله بسره [۳] العزیز ... * بو شهردن دخی قالقوب غرب طرفه ... ساعت [۴] کیدوب

ستایش آبادان اوواجق [۵] یعنی قصبه بادراجق

وجه تسمیه سی ... در ... سنجانی خا کنده داغلی ایچنده معمور ربطه مزین درکم قانون اوزره یوزاللی اجه پایه سیله اعلا قضادر و ناحیه سی ... قرادر کتخدایری و یکیچری سرداری و محتسی و آستانه سعادتدن یکیچری اوچاغندن بر عتیق یکیچری چاووشی دخی جمله رعایالردن مال تحصیل ایدر زیرا جمله مسلمانلری و ارمنی [۶] کفره لری اسلامبولده یکیچری میدانک قیون آینه قید اولمش رعایالردرکم جمیع تکالیف عرفیه دن بریلدر والده خاصی اولان ازدین قضاسته مشاع قضادر اما آنلر بورعایالره مداخله ایده منزله قانون اوزره یکیچریلر حکمنده رعایالردر و شهری خنکار ییلاغی زمیننه واقع اولوب جمله سی ۸۰۰ عدد کارگیر کرده مت اورتولی باغلی و باغچلی معمور و مزین خانه زیباردر بر ییلای عظیم دامننده اولماغن آب وهواسی لطیف قصبه جکدر لکن لیونی و تورنجی و ناری اولماز قومسی بش عدد محله در و دوکلیسی ... عدد محرابدر چارشو ایچنده ... جامی و ... و محلات مساجدلری ...

[۱] ک : فنیللی [۲] ط : عمابه لر . ک : غمانه لر [۳] ک : بسرهم [۴] ک : ۷ ساعت [۵] س ، ک ، ط : اوواجق [۶] ک : روم

عدد تکیه عابداندر... و جمله... عدد خان تجاران سودا کراندر و جمله بر عدد حمام راحت جاندر اول دخی محمد پاشانک خیراتیدر و جمله ۴۰ عدد خاندان حماملری وار دیدیلر و جمله بر عدد عمارت و مأکل فقیراندر و جمله ۵ عدد یرده شهر ایچره جریان ایدن نهر اوزره طاش جسره عبرت اثرلر واردر اما برر کوز کوچوک قنطره زیباردز و جمله ۲۰۰ عدد دکانچه اهل حرفدر کرچه بزازستانی یوقدر اما هر متاع کران بهابی بها بولنور... و جمله ایکی بیگ بشیوز مکمل و مکلف کرده مت اورتولی قات اندر قات معمور و مزین خاندانلر و غیره بیوت رعناى آدملردر [۱] و جمله سوقاقلری قالدرم دوشه لی در و قلعه التنده تاشغنی چارسودره سنه وارنجه جمله بری بری اوزره اوفاجق و داراجق و حویلیمسز کفره اولریدر کم یوزلری جانب غربه ناظر درر اما بو کفره خانه لرینک دره آشری مقابله لرینه اولان بایرلر اوزره جمله مسلمان مؤمنان موحدان خانه لریدر و جمله یوزلری قباها سمتنه ناظر باغلی و باغچه لی و فسقیه و حوض و شادروانلی واسع حولیله [۲] قات اندر قات سرای عالیدرر جمله آ... سرایی... * مشهور خاندانلردر بوشهر ایچره جریان ایدن نهر... یمین و یساری بویله معمور بیوت مزینه لدرر آب و هواسی سهیلدر باغلرنده لیمون و تورنجی و زیتونی و اناری و غیره کونا کون متمراتلری چوقدر و جمله ۸ عدد مسیره کاهلری وار جمله آ شهرک یلدز جانبنده برنیم ساعت بعید پاشا باغی نامیله معزوف بر باغ ارم واردر کم بی بدل تفرجگاه راحت جاندر و مسیره... (اوصاف تمه نهر انکیز کلیات شهر ازدین) اولا ولایت روم اولماغیله اکثریا خلقنک لسانلری رومیه [۳] اولوب فصیح و بلیغ رووجه و ترکیه کلمات ایدرلر اسبابلری جمله اسکرلد و پرائقوته و سایه چوقه فراجه و قونطوش و سرحدلی کیوب باشلرینه دستار محمدی صارلر رعایالری ینه بیاض کچه دن فرنک شابقاسی کیوب بیاض عبالر و کبه لر کیرلر و زنانه لری جمله باشلرینه الوان چوقه دن تربوش کیوب یوزلرینه قیلدن نقاب دوتنوب و باشلرینه بیاض عرقیه اینلرینه [۴] کونا کون چوقه فراجه کیوب خرامانی رفتار ایدرلر اما غایت مأدبه و اهل پرده خواتینلر وار زیرا مضبوط شهر معلومدر و جمله خلقی غریب دوست قوم تجار ولی نعم صفره صاحبی خلوق و حلیم و سلیم آدملرندن... اگا و... اگا و... اگا کرم کارای خاندان صاحب لریدر و عایت غازی و سرباز و دلاور سرور هنرور آدملری اولوب بو شهر لب دریا قریبنده اولماغین عاصی و ندیکدن خوفلری اولدوغندن هر کیچه بوشهر دن بیکر عدد [۱] پ، س، ک: ازملردر [۲] س، ک: حوالی [۳] ک: روجه [۴] ک: اکنلرینه

غیری شی یوقدر بو ایچ حصاردن آق دکز ایاق آلتندہ کبی نمایاندر اما اشغی قلعهده بر جامع وار طرز قدیمدر بو قلعهنک صوبی اشکلرله اشغیدن کلوب صارنجلر معطلد و بوقلعهنک قبلہ طرفی صحرا و دخی ماوراسی آق دکز بر میل قدر مسافہدر و شرق طرفی حوالہلی بایرلردر و اطرافندہ اصلاحندقی یوقدر زیر اصعب ویالجین قیالردر (ستایش اشغی شہر ازدین) وجہ تسمیہ سنک بر روایتی دخی اما بو واروش معمور غایت مزیندر بر واسع درہلی و ایکی طرفلری قیالی بر اوز ایچندہ واقع اولوب جملہ ۱۳ عدد محله مسلمیندر اولا محله مشہوری بونلردر و جملہ ۸ عدد محلات کفرہدر اما یہود و فرنک یوقدر لکن روم و بلغار وارمنی ولاتین کفرہلری چوقدر بو قدر محلاتلر ایچرہ جملہ ۸ عدد [۱] محرابدر دوردندہ صلات جمعہ ادا اولنور جامع سلاطین آل عثمان وسایر اعیان کبار جامعیدر اولا جملہ مفرح و دلکشا قورشوم اورتولی حسن بک جامعی اندن ابو الفتح سلطان محمدخان جامعی کرچہ طرز قدیم بر کرہمت اورتولی معبدکہ قدیمدر اما مستجاب الدعوه بیت اللہ اولوب غایت روحانیت واردر بوندہ اول قاضی الحاجتدن قنقی مراد و مراد نیاز اولنسه البتہ مراد و مرادی میسر اولور تا بو مرتبہ عبادتکاہ میسوندر و حرمنده گوناگون سایہدار درخت منہال وار قبلہ قبوسنک عتبہ علیاسی اوزرہ بو تاریخ مسطوردر

هرکمز رحمت خدا او میدکز

در پنج اوقات اینجا نماز

الہی بحق سورہٴ اخلاص

سنہ ۸۵۲

ابدی کن اینجامی [۲] خلاص

اندن عمارت . . . جامعی . . . بونلردن ماعدًا محله مساجدلریدر کم جملہ ۳ محله زاویہ لریدر و جملہ . . . عدد مدرسہٴ مفسراندر . . . و جملہ . . . عدد مکتب طفلاندر و جملہ . . .

(۱) س ، ک : ۶ عدد (۲) س ، ک : جامع [بورادہ کی قطعہٴ تاریخیہ تحفدر قافیہ لریدہ باشقہدر برنجی بیتک دوغروسی شویله اولوق ممکندر :

کرکنی رحمت خدا امید پنج اوقات کدار بجای نماز

ایکنجی بیتک دوغروسی ده شویله اولوق ممکندر :

بحق سورہٴ اخلاص الہی بکن ابدی اینجامع باخلاص

بو بیت تاریخ بیتی اولواق ممکن اولدینی کبی تکلف ایله بوندن تاریخ چیقارمق ده ممکندر شویله کہ ایکنجی مصراعدہ کی (جامع = ۱۱۴) کلمہ سی (اخلاص = ۷۲۲) کلمہ سیله جمع ایدیلنجہ (۸۳۶) حاصل اولور بوکا (ابدی = ۱۷) دخی علاوه ایدیلنجہ (۸۵۳) ایدر . شو قدر وارکہ نسخہ لردہ سنہ ۸۵۲ دیہ کوسترلشددر (م) [

وارا ما حمای و غیره عمارت‌لی یوقدر اما آب حیات فشان [۱] صولری چوقدر و باغ و باغچه‌لری اوزا قدر و بوقلعه شاه راهه خلاف اولماق ایله بوقوم اصلا مسافر آمازلر و یهودی قومن بوشهره قومازلر و یهودیلرده خوف ایدوب کلزلر بو قلعه دن قبله طرفنه ۴ ساعت داغلیر و بللر و صارب قیالی یولار اشوب و ماندره لرده قیون و جاموس قیماقلری و یغوردلری یوب ایچوب خوش کچوب

اوصاف معمور زمین یعنی قلعه متین ازدین

بانسی لقا قیزی زدین بناسیدر زدیندن غلط ازدین دیرلر سنه ۸۵۶ تاریخنده [۲] بالذات ابوالفتح سلطان محمد مورده جزیره سن و نه دیک آلمانا کیدر کن بونی دخی و نه دیک کفاری آلمان دست قهر ایله قبضه تسخیره آلوب سلیمان خان تحریری اوزره قپودان پاشا حکمنده اغریوز سنجانغی خا کنده یوزاللی ایچه پایه سیله شریف قضادر و ناحیه‌سی ... عدد قرادر والده سلطانلرک خاص هایونلری اولوب حاکی و یواددر کم مقطوع قلم و مفروض القدم اولوب اللی بیک غروش تحصیل اولور شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و سپاه کتخدایری و یکیچری سرداری و قلعه دزداری و اللی عدد مردم حصاری و محتسبی و باجداری و خراج امینی و شهر کتخداسی ... واردر قلعه‌سی اوج سمایه برابر برکوک قیا اوزره جنوبدن شماله طولانیجه شکل بادمی سنک بنا بر قلعه رعنا ی سد اسکندر در دست و نه دیکده ایکن عمار و مزین بنا ایمشکم جمیع فرنگستان استادلرینک یسند ایتدکلری حصار استوارک بری دخی بودر بری دخی متون و قروندر اما بو اویله بر کار قدیمدر کم هر طرف قدبالاسی اوطوزر ارشن شدادی دیوار مصنع و مجلا و مصیقل سنک خارادر کم تامر [۳] هندسه لطافت و ظرافتندة مثل یوقدر علم معماریدن سهل خبردار اولوب بوقلعه پسندیده کوردکده [۴] انکشت بردهن ایدوب واله حیران اولور لکن کوچو کدر کردا کردی کامل بیک آدم اولوب ایکی قپوسی وار بری سمت قبله و بری جانب جنوبه ناظر دمردن متین و قوی قپولردر و جمله بوقلعه ایچره اللی عدد خانه لردر اما یوقارو تا ایچ قاعده ده اصلا اولر یوقدر آنجاق جبه‌خانه و بعض مهمات لواز ماتلر واردر ظهیر [۵] قسمندن بغدادی و داری و قلیچلی پرنج و بکصمات وار

[۱] س، ک: قیناق (۲) س، ک: ۸۵۲ تاریخنده (۳) ک نسخه‌سندنه بوکله یوقدر (بامر هندسه) اولسی ممکندرکه هندسه‌جه دیمکدر (م) (۴) ک: کوروب امان نظر ایله نظر ایدن (۵) ک: ذخایر

ستایش قصبہ جمعہ

بودخی تر حالہ خا کندہ ویوادلق اولوب یکی شہر مناسی نائی حکم ایدر جملہ ... عدد ناحیہ قرالریدر یکیکچری سرداری وکتخدایری و برقاچ اعیانی وارد بر واسع صحرایہ واقع اولوب باغلی و باغچلی جملہ یدی عدد محله و قوسی یدی عدد محرابلی بر کوچوک قصبہ جکدر کم سربست زعامتدر ودو کلیسی ایکی عدد صلات جمعہ ادا اولنور جامعدر بری عمر بک جامعی بری علی چاوش جامعیدر اما بویر قورشوم اورتولی جامع پر نوردر و هپسی بش عدد محله بقعه لریدر و عمومی سی بر عدد مدرسه عالماندر اولانجه سی بر حامدر وباریسی ایکی عدد مکتب صیانددر و بارده سی اوچ عدد خانقاه درویشاندر اولانده سی ایکی عدد خان تجاراندر و هاموسی یکرمی عدد دکاندر بر آب و هواسی لطیف ربطه معمور و غنیمت و محمولی یردر خاندان صاحبی خادم اغا و برادری موسی اغا صفره لری میدانده کر مکار آدم لردر حکمت خدا بو قصبہ ده قره سنک اویله چوقدر کم آدمی هلاک ایدر ماشقولور پنایری کونلری اصلانہ کک وجود لری انده قلیوب بو قصبہ سنک کلوب چوق اولور [۱] بالاده طلسم اولدوغی مر قومدر بعدہ بو قصبدن قالقوب قبلہ جانبہ ... ساعت [۲] صحرا ایجره معمور و آبادان قرالری کچوب

اوصاف قلعه دیموقو

بانیسی لقا اوغلی دیموقو بنا اتمکیله دیموقودن غلط دوموقو دیرلر سنہ ... تاریخندہ ابوالفتح سلطان محمد مورہ ولایتی فتحنه کیدر کن بدست دورخان بک فتح ایدوب روم ایلی ایالتندہ اینہ بختی سنجانگی ویواد الغندہ چطالچہ قضاسی ناحیہ سنک ناییدر [۳] اشغیدن قلعه سنہ بر ساعتده صعود ایدوب تماشا ایتدم قلعه سی اوچ آسمانہ برابر برسوری قیا اوزرہ شکل مدور و شدادی طاش بنا کوچوک قلعه در بعدالفتح جابجا یرلری منہدم اولمشدر جملہ کافری و مسمانلری آنجا یوز قدر کرہمت اورتولی اولردر و روملر تافتحدن برو ایچ قلعه نک دروہ اعلاسنده ساکنلردر اندن اشغیده مسلمانلر اولوب بر محله و بر جامع وار اما مسلمانلرک دینلری مذهب لری نہدر آنلر دخی بلز کفره لری ایله مخلوط ہم مجلس مسلمان شکلی خراج و رمدن خلاص اولمش بر قومدر جملہ ایکی خانلری و جملہ الہی عدد دکانلری

[۱] ط : چوقدر [۲] ک : ۵ ساعت [۳] س ، ک : نیابتیدر

وجواهر کونا کون کران بها ودر تیملری ریش و شوارب و کیسولرینه زین ایدوب عرض جمال تدکده حاشا شم حاشا ربوبیت دعاسنده اولدقده جمله دنیا خلقی کلوب جمال بدلقایی کوروب هر بای و کدا متاعلرن لقایه باییدار [۱] ایدوب لقایه سجده لرایدرایش حالا اوزماندن برو بوجمیت بازار بولقای بی بقادن قالب هر سنه بومحله آدم دریاسی جمع اولور سببی بودر والسلام (درکار کهنه مظلم ناموس) یعنی سوری سنک و قره سنک صنعت غریبه درکم بوماشقلور پنایری کونده سینکدن آدم دوره مازایکن همان پناور کونلری اولنجه اصلا سنه کک وجودی قالماز تماشا بومک بوجمیت کبراده نیجه کره یوز بیک بی آدمک مزخرفاتی وقاذوراتی و نیجه کره یوز بیک حیواناتلرک نجساری و نیجه کره یوز بیک ذبح اولان قیونلرک و صغرلرک قانلری رایحه سی حوف [۲] اوله حاق ایکن بر بد رایحه اولیوب بر پشه و بر مکس سیاه یوقدر همان که بازار صا و ولوب بر آدم قالمادوخی کبی قره سنک و سوری سنک جهانی دوتوب آدمی هلاک ایدر تالقادن برو بویله طلسمات اولمشدرکم تماشای غریبه در اما بوهنکامه بازاری کورمین بر جمعیت کبرا کورمه مشدر سیاحان بروبحار عالم و ندیم بی آدم ایچنده مشهور کرچه الا صونیه شهرنده و دابره پنایرنده و دولیار [۳] پنایرنده و مترویحسده [۴] و اوسک پنایرنده و اراطده و واراط پنایرنده و افلاق و بوغدان مابیننده فوحشان پنایرنده و چرکزستانده پنج حسن بازارنده و عجم ولایتنده کیلان بازارنده و ینه عجمده لایجان بازارنده و ینه عجمده امام رضا مشهدی جمعیتنده و ینه عجمک اردبیل شهری مقلتل الحسیننده و بغدادده سلیمان پاک [۵] تفرجنده و ینه بغداد قربنده زیارت امام حسیننده و ینه بغداد کوفه سننده امام علی زیارتنده و مکّه مکرمه ده آدم دریاسی جمعیتی اولان جبل عرفاتده و مصر قربنده سید احمد البدوی زیارتنده و اکه قریب نهر نیل کنارنده ابراهیم دسوقیده و شهر دمایطده زیارت شیخ شطاده [۶] و نیجه یوز عدد معلومز اولان عبرتتا واجب السیر جمعیت کبرالرک جبل عرفاتدن غیری یوماشقلور پنایری جمعیتی بودنیاده و یکی دنیاده مثلی یوقدر الحاصل بوکرما کرم جمعیت کبرانک قرق کون قرق کیجده اولان سرور و شادمان های و هوسی اوصافلرن ماوقعی اوزره تعریف و توصیف ایله سک مدحتنده لسانلر قاصر و قلملر کاسردر و تطویل کلام اولور دیو علی الاختصار تحریر اتدک بوماشا نری ایدوب ینه رفیقلریمز ایله ۴ ساعت جانب قبله کیدوب

[۱] بعض نسخه لر نقطه سز ایسه ده دوغروسی (پای انداز) اولمیدر (م) [۲] ک : چوق
 [۳] ب، س، ک، ط : دویان [۴] ک : مترویحسده [۵] س، ک : سلمان پاک [۶] ط : عطاده

ومصر وشام وحلب وعراقدن والحاصل اقالیم سبعة ايراقدن جميع ممالك محروسه لرك عنقا
 بازرگانلری نیجه کره یوز بیک غروشاق متاع ذی قیمتلرن کتروب بوسخرای لاله زار
 چمنزاده خیمه وخرکاهلری وباروبنکاهلریله قنوب متاعلرن فروخت ایتکه باشلرلر وجمله
 صغیر وکبیر ایکی بیک عدد مفید ومختصر بنا اولمش سراپا کره مت ایله مستور دکا کین
 معمورلردرکم جانب وقفدن بنا اولمشدرکم بوجمله دکانلرده آغر بازرگانلر اوطورر زیرا
 قلعه مثال اطرافلری دروزهلی امین یرلدرر بودکانلرده آدم دریاسی تموج ایدوب قرق
 کون قرق کیجه بر آلا وصاتمه وویر مه کیرمه وکتیرمه لی بر جمعیت کبرادر دلار ایله
 تعیر وقلملرایله تحریر اولنور دکلدر وبوجمعیت کبرا کراز میوه سی ایاملرنده ولایتک
 هر نباتات ومحصولاتلری غنیمت اوزره اولدوغنی محل اولماغیله نیجه کره یوز بیک رعایا
 ویرایلر ما کولات ومشروباتلرینی بوبازار حسنه [۱] کتروب اویله غنیمت اولورکم برقیون
 اون اچیه وایکی قیه اتمک بر اچیه وسائر اشیالردخی اکه کوره فروخت اولوب غنیمت
 اولوب نیجه بیک کلبه احزاندن دکانلر دخی بنا ایدوب هر کس متاعلرن بیع ایدر
 وهر طرفده چنک وچغانه ودف وطنبور وصنطور وچنک ورباب وموسقارلر چالنبوب
 قهوه خانه ومیخانه وبوزه خانه لرده وغیری خیمه وبارکاهلرده بر های وهوی ساز وسوز
 ورقاصان ومطربان وقشمران ومقلدان ومداحانلرک جمه سیله هر کون هر کیجه حسین
 بیقرا مجلسلری اولوب جمع اوردوی بازار نیجه کره یوز بیک قنادیل ومشاغل وفانوس
 وشمع غسل وشمع ریخلر ایله چارشوی حسن چراغان اولوب شب مظالملری کویا روز
 روشن اولوب روزلری روز نوروز خارزم شاهی اولوب بوترتیب اوزره قرق کون قرق
 کیجه طرف طرف وکوشه به کوشه ذوق وشوقلر اولور ونیجه کره یوز بیک یوک
 چوزولوب فروخت اولور ونیجه کره یوز بیک یوک الثوب باغلوب ونیجه مصر خزینه سی
 مال جمع اولوب بوروی ارضده هر نقدر ذی قیمت اقمشه فاخره وکالای دیباوشیب وزرباف
 نادره وجميع جواهر کمیاب ذی بهاشیلر وارسه بونده بی بهابولنور وهر کس متاع بوزوب
 بازاره چیقاروب عرض کالا ایدر (در تحقیق قانون قدیم جمعیت پنايور) مورخان روم
 وتواریخ شناس لاتین مرزبوم اولان کفره لرك تواریخچلرنده تحریر اشدکلری منوال اوزره
 بوجمعیت کبرا لقای بدلقای بی بقاعصرندن برو قالمشدر اوللقای ضال یلده بر کره جمعیت
 کبرا اولان یره کلوب بر مرتفع پشته عالی اوزره چیقوب صقاله انجو ولعل ویاقوت

[۱] ک : بوبازار جمعیتی یرینه

عبدالباقي [۱] بر قلوکدر قولارک چوق بېشمار اول حبيبک حقيجون ايت چار ياره آني يار [۲].

سنه ۱۰۶۵

بو قصبه دن دخي قالقور ۴ ساعت مشرق طرفنه کيدوب بر واسع صحرا ده

اوصاف قصبه ماشقلور پنایری

تر حاله سنجاغنگ خا کنده يکي شهر منلاسی نيابتنده در امايلده بر کره يکي شهر منلاسی و تر حاله بکي يا خود قائم مقامی و سلانیک يکي چری اغاسی يلده بر کره عسکر لریله کلوب جمله تجار بروبحاری محافظه ايدوب کرما کریم بازار اولور و بوالده [۳] خیراتی اولان سلطان سلیمانک مقبول ايکن مقتول اولان غازي ابراهيم پاشا و قفي اولماق ايله متوليسیده ايکيوز عسکر ايله بر طرفن محافظه ايدوب جمع دگا کینلردن کرالرن و باج بازارلرن جمع ايدوب جامعلرينک طلبه مرتزقه لرينه وظيفه معينه لرن ورر و بو قصبه رعنا نهر چنارلی دره کنارنده واقع اولوب نهر چنارلی اغرافا داغ لرن دن کلوب نهر کوسدمه مخلوط اولور بر آب حیاتدر اما ماه تموزده غایت آسی جريان ايدر بو ربطه زیبانهر چنارلی کنارنده جمله سی اوچيوز عدد خانه لی صافی کفره رعایالی بيوک کويدر کم حاکم [۴] ابراهيم پاشا متوليسيدر بر صحرای عظیمه واقع اولوب يلده بر کره بو نهر چنارلینک کنارنده ايکي کره يوز بيک و اوچ کره يوز بيک بی آدم عرب عجم و هند و سند و لرستان و ملتان و بحار و اسفنج [۵] و نمسه و لهوجه و اسفاج و اشپانیه و جنویز و جزایر و طنوس و طره بلس

[۱] وزن ایچون (عبدالباقي) اولسی لازمدر (م) [۲] بو مصراع بوراده اولدینی کبی حساب ایدیلیرسه مطلوب اولان (۱۰۶۵) حاصل اولیور . بونی حاصل ایتک ایچون مصراعی بر از تعدیل و تبدیل ايله (ال حبيب حقی ایچون قل چار ياره آني يار) شکلنه قویلمی که بزم املايه کوره (ال) کله سی (اول) ، (قل) کله سی (قیل) یازلمقده در . ايشته مذکور معدل مصراع حساب ایدیلنجه (۱۰۶۳) چیقور . بو صورتده اوچنجی مصراعده کی (بیشمار) کله سی فن معاده کی تحلیل قاعده سیله (بی شمار) یعنی (ب) حرفی ده صای معناسنه آلهرق علاوه ایده جک اولور سفق اوزمان (۱۰۶۵) اله ایدلمش اولور . بوراده کی (بی) کله سی (ب) حرفنک فارسیده کی آدیدر (شیخ سعدی) حضرتلری کاستاننده شویله بویورور : (بیت)

اگر خود هفت سبع از بر بخوانی چو آشفتی الف بی تی ندانی

[۳] ط: ووالده [متن دوغوردر فقط (بوایلده) یازلمسی ده خوشدر (م)] [۴] ک: حاکمی

[۵] ک نسخه سننده بوکله یوقدرکه مناسب اولان ده بودر چونکه (اسفاج) ايله ایکیسی

برشیدر (م)

بش عدد محله و جملہ بش عدد محرابدر قلعه ایچره حمزه بك جامعی و اولیا خاتون جامعی و جملہ اوچ عدد محله مساجد لری در و جملہ الی عدد کفره لرك منحوس خانہ لریدر و جملہ ایکی عدد کوچك خانلری و جملہ بر کوچك حمای و جملہ بکرمی عدد دکانجینی و جملہ بر عدد مدرسہ جکی و جملہ بر عدد مکتبی و جملہ بر عدد تکیہ سی و ارو جاجباباغلری وار حکمت خدا بویله کوه بالا اوزره نیجه آب حیات صولری وار اما خلقی اورومسه [۱] اولوب داغ آدمیسی اولماق ایله طاغوندن فرارایدوب نیجه خاندانلرك جملہ بقر و انیلری دوروب خانہ لری بر باد اولیور حتی حقیر آندہ ایکن بر آدم بی زبان یطرایمش اصلا بر آدم یاننه واروب صورمه مشلر و باقامش لر اول آدم آجلقدن اولوب قالمش حقیر راست کلوب خدمتکارلرم ایله اول آدمی غسل ایدوب نمازن قیلوب مزارستانده دفن ایتدم اما اول کیجه خانہ مز صاحبی بونلر طاعونلی اولویاننه واروب اولو ییقادیلر دیوتوابع و لواحقلریله بزدن قاجوب بر خاندان عظیمده بز لر یالکز قالوب ارتسی علی الصباح بز دخی آندن قالقوب خاندان صاحب لرندن پاشا زاده و مصلی اغالر ایله و دالشوب زیارت حسام افندی و اولیا قادن انانی زیارت ایدوب آندن اشغنی بر ساعتده بو داغدن یقوش اشغنی جانب قبله اینوب قریه لوقصادی و صحرا ایچره دخی نیجه معمور قرالری کچوب بر ساعت دخی طرف قبله آبانده کیدوب

ستایش قصبه قاررچسه [۲]

بر صحرایه واقع اولوب یکی شهر نیاتندہ و تر حاله لواسی خا کننده زعامتدر جملہ ۹ محرابدر و جملہ ۶ محله در جملہ آچار سوایچنده قاسم چاوش جامعی کره مت اورتولی جماعت کثیرلی جامعدر و جملہ سکز عدد محله مساجد لریدر و جملہ بر عدد مکتب صیان و جملہ بر عدد تکیه درویشان و جملہ اوچ عدد خان تجاران و جملہ بر کوچك حمام راحت جان و جملہ یوز عدد دکان اصنافان و جملہ بیک عدد کره مت اورتولی باغ و بانچه سی یی حساب خانہ لری وار جملہ خلقی اورومشادر لسانلری اورم لهجه سنه یقین کلمات ایدوب اکثر یارعا یو برایا کفره در باشلرینه بیاض کچه دن فرنک شاپقه سی کیرلر و بو صحرا ده جملہ عربہ لری اناطولی ولایتندہ کی کبی ایکی تکر لکللی قاکلی عربہ لریله یوک طشر لر و جملہ عدد آب حیات چشمه لری واردر جملہ آ قاسم چاوش جامعی او کننده کی چشمه نک تاریخیدر

[۱] ك: اوروم طبیعت اولوب [۲] ب، س، ط: قاررچسه. ك: قاررچسه

عالی قنراق قیاسی بر پشته عبرتمادر آدن ینه، الله صغینوب اجل طوبره سی نام زنبیل ایچنه کیروب کوزلریمز یوموب مرغ جانی خدایه توفیض [۱] ایدوب (وافوض امری الی الله) آیتن تلاوت ایدرک زمینه سلامتله او چوب قوندق وینه اول کیچه، تلباق کوینده مهمان اولوب کویا مرغ دلمز باز اجلدن خلاص اولوب اول کیچه مشاوره ایدوب یارانلر ایتدیلم کم یانیه شهر یقیندر صباح آنده کیده لم حقیر خیر شمدن کرو همان عزم راه غزای جزیره کریدایده رز دیوب قنراق قیادن قنراق اغرافا داغلی اتکندن کچوب ۴ ساعت کیدوب نهر تکورشام [۲] بیلاسندن کلوب ترحاله سحر اسندن کچوب مشرق جانبه جریان ایدرک کیره متک جبری آلتدن کچوب نهر کوسدمه مخلوط اولور نهر تکورحقا که آب زلالدر آندن قبه یه بر ساعت دخی سحرالر اوزره کیدوب

اوصاف فانوس جهان یعنی قلعه فنر [۳] آبادان

بانیسی معلوم دکدر لکن سنه ... تاریخنده ابو الفتح سلطان محمد موره ولایتی فتحنه کیدرکن بو قلعه فانوسی بدست غازی دورخان بک فتح ایدوب ترحاله سنجاغنده و بوالد قدر و یکی شهر منلاسی ناحیه سیدرکم منلانک ناہی حکم ایدر ناحیه سی ... عدد قرالدر کتخدا یری و یکی چیری سرداری و قلعه دزداری و قرق عدد مردم حصار ی و محتسی و باجداری واردر اما شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی یوقدر زیرا شهر معظم دکدر قلعه سنی اذن پادشاهی ایله حمزه بک تعمیر و ترمیم ایدوب قرق کیسه مصروف ایدوب ینه قرق یوک اچقه قلعه ایچون وقف ایله مشدکم قلعه قوللرینه و ققدرکم بو قلعه قوللرینک وظیفه معینه لری طرف پادشاهیدن دکل حمزه بک اوقافندن وریلر قلعه سی اوج آسمانه منقلب اولمش بر یالچن قبالی داغ باشنده جمله یکی شهر و ترحاله واق دکنز بش قنراق یر نمایان بر کوه سربلند اوزره مثل قلعه دماوند بر حصار استواردر و انجاق جانب غربه ناظر بر قوس و ارشکل مربع شدادی هنوز عمار اولمش در بیض آسا بر کرمان رعنادرکم دائراً مادار جرمی بیک آدمدر اصلا بر طرفنده خندق یوقدر زیر اهر طرفی چاه جحیم وار اوچوروم اولوب خندق یری یوقدر درون قلعه ده دزدار خانه سیله اون عدد نفرات خانه لری و محمدخان جامعی وجهه خانه و صو صارنجبری و غلال انبار لری واردر غیر شی یوقدر اما اشنی واروشی یوز عدد کیره مت اورتولی اولری جمله قات اندرقات صحرا یه ناظر مکلف و مکمل جهان نما سرایلدر و جمله

[۱] دوغروسی (توفیض) در (م) [۲] س، ک، ط : شام [۳] ک : فنار

خدمت ایدر لڑ جمیع مسافرین و مجاورینلو و متفرجینلرہ تعظیم و تکریم ایدوب اطعام ایدوب کونا کون املح [۱] و کباط [۲] و کابلی و الریحاری [۳] رحلر [۴] و ترہ باغدی و قیما قلا ایلہ ضیافتلر ایدر لڑ الحاصل قوش سودی و ارسلان سودیہ ضیافت عظیملر ایدوب کیجہ مهمان اولانلرہ کونا کون دیبا و زرباف و جامہ خوابلر کتروب اولقدر اعزاز و اکرام ایدر لڑ کم بروجہ ایلہ متصور دکلدزیرا بودیرہ جمیع کافرستان و دیب فرنگستانن برہ رابلر [۵] کلر و بوندہ قرقییل باش پاپاس اولان قانون کفرلر اوزرہ جبل طور پاپاسی اولور اندن ریم پاپا اولور یاخود اسلامبولدہ دیرکاه [۶] پاپاس اولوب جمیع دنیا کفرلر سنہ حکمی نافذ اولور خلاصہ کلام بوقیانک و بودیرک وصفی دللر ایلہ تعبیر و قلملر ایلہ تحریر اولماز بر کوتر [۷] اطلسدہ بو کوه سر بلند دخی بر تماشا کاهدرا اما عروج و نزولی غایت مخوفدر مخاطرہ در بوندہ بر کون رهبانلر ایلہ محبتلر ایدوب نیجہ مغ پچہ غلمانلر ایلہ کاتلر ایدوب اندن باش پاپاسندن هدایالر آلوب اخشامہ قریب (باقہ جق) نام قیابہ جیقوب بوقیانک اطرافندہ کی برر و ایکیشر و اوچر قناق مشاسندہ اولان قلاع و شہر و قصباتلری سیر و تماشا ایتدک اولا شمال جانبندہ دمر حصار و سیروز و واردار یکیجہ سی و وودینا و قردفریہ و استروا و سرفیجہ و الاصونیه و سدر قیسی [۸] و لنتزہ و سلانیک شہرلری جملہ نمایاندر و دخی جانب شرقیسنہ آق دکیز بر بحیرہ مثال کورینوب ساحلندہ قلعہ قلووز و کسندرہ و ارمیہ و قصبہ چطالجه و قلعہ فتر و شہر تر حالہ آشکارہ در و غیر بیسندہ شہر یانیہ و اصقرہ پار [۹] و مارغلیج و دلونینہ و اولونینہ و طومور داغی اردندہ شہر کورجہ و آیدونات و پارغہ قلعہ سی و ونیدک کورفرزی دریاسی ایجرہ و نیدیکک کورفرز جزیرہ سی و ژولوار [۱۰] قلعہ سی داغلیری و دوقات کوهلری و قوریہ لنس جبللری و قاردک قلعہ سی و ارگری قصری قلعہ سی الحاصل بو طرفدہ قرق پارہ قلعہ و داغلیری تحت الزادہ کی نمایان ایدی اندن قبلہ سندنہ قصبہ قاردچسہ [۱۱] و قصبہ ماشتلور پنایری و قصبہ جمعہ آباد و قلعہ دوموقو و قلعہ آزدین و قصبہ بازار جق [۱۲] و قلعہ مورونج [۱۳] و قلعہ لوادینہ [۱۴] داغلیری کورینور تا بو مرتبہ

(۱) ک: اماج (۱) ک: کبات (۳) ب: و الویحاری | (آلوی بخاری) اولسی ممکندر (م) | (۴) ک: رچلار [۵] ک: برہ رابلر . س نسخہ سی دہ بویلہ فقط نقطہ سزدر . ط: برہ رابلر | دوغروی (نورائلر) اولمیدرکہ (آداقر) دیمکدر یاقیشان دہ بودر (م) | [۶] س، ک: پترکاه [۷] س، ک، ط: بو کون | کانه فتحہ قونولشدر مؤلف (کون) کلہ سنی (عالم) دقاندہ استعمال ایدوبور (م) | [۸] ب: قیوسی [۹] ک: اصقرہ پار [۱۰] ب، س، ک: ژولاد [۱۱] ک: قاردچسہ [۱۲] ب، س، ک: بادراجق [۱۳] ب: مورونج [۱۴] ب، س، ک: لوادینہ

سیر و تماشا ایتدک هان آنلر زنبیله کیرنجه ینه پاپاسلر قطرو صغر دلابلرینه های [۱] دیوب آنلریده چکنجه هان اول یارانلر نصف راهه صعود ایدنجه کوزلری قراروب بیره بزى اشغی اندرک دیوفریاده باشلیوب اغلاشرلر اصلا پاپاسلر آنلرک نالئش وافغانلرینه بقمیوب قطرلره داح دیوب ربع ساعتده آنلردخی یوقارو چیقوب سجده شکر آندیلر بریارانمزک مکر ابدستی یوق ایکن سجده شکر آتمش بر لطفه کوی کمسنه ایدی «بن بردخی اول طوبره زنبیل ایله اشغی انمک احتمال یوقدر بونده پاپاس اولوب یارنکی کون آسمانه عروج ایدوب مسیح دم عیسی نینه واروب دم الوب هم دم عیسی اولورم» دیدی هله حمدخدا بش سلیمانیه مناره سی قدی قدر آسمانه سرچکمش قیانک ذره اعلاسنه سلامتله چیقوب اطراف عالمی سیر و تماشا آتدکده سبحان الخلاق بو ادیم ارض اوزره اولان داغلر وتلار و چایر و چمنزار لرلر و قرا و قصبات و جریان ایدن انهار عیونلر صحیفه زمینده نقش بوقلمون عبرت نمون کبی نمایان اولدی اندن پیاده روش ایله دخی عالی قیالر اوزره چیقوب کویا آواز کروبیانی استماع ایدوب حضرت عیسی و حضرت ادريس علیهما السلام ایله اوج آسمانده کلمات ایده یازدق یعنی تابو مرتبه عروج ایدوب ابر کبود ایچره دمبسته و حیران و سرگردان کیروب [۲] حقیره بردهشت حاصل اولوب آوازه رعد [۳] کبی برصدا استماع اولنوب ریح عظیم کونا کون لردن سراسیمه اولدق اما برچمنزار لاله زار صحراسی وارکم سرو ایله قیونلری و کچیلری و صغرلری کزر اصلا چوبانلری یوقدر زیر جانب اربعه سی درک اسفل و چاه غیامثال اوچورومدر و نیجه یرده باران رحمتدن جمع اولمش آب حیات صوصارنجلری وارددر (بی مدح منصطر قلباق) لقای بی بقا اوغلی قلباق قرالک بناسیدر غایت اسکی دیر قدیمدر جمله پاپاسلر بیزه استقباله چیقوب منصطرلرن سیر و تماشا آتدردیلر اما ومن العجایب بنای مصنع کهنه آباد دیر عبرت نمادر کوردستانده چاکلی کلسه قدر بیوک دکلدرا اما بناسی کویا برقلعه معظم اولوب غایت تکلفلی بناء عجیب و غریبدر جمیع آویزه لری و جمله مصلوباتلری و قونادیللری مرصع و جواهرلیدر بونده اولان و دوسوع و یغوث و یعوق مثللی پوتلری المان دیارنده و امصطردامده و لونجاط شهرنده و دانصقه شهرنده کورمدم و بونده اوچوز قدر رهبان پلاس پوشان بطرق و قسیسلر وارکم هربری ریاضات پرهیز مجاهده ایله نیجه کونه فنون شتایه واصل اولشلر و بونده اولقدر محجوب مغنجه نیجه افتاب غلاملر وارکم جمله عیسی نبی اوغورینه افنای وجود ایدوب هر مسافرینک اوکنه دوروب بل بغلیوب

(۱) ک: های (۲) (کزوب) اولسی ممکندر (م) (۳) ک: دهل

یانرندہ دلاب چرخ مصنعلر واردر اول دلابلرک خدمتہ اون عدد پاپاسلر دأما مأمور اولوب دوررلر همان زنبیلره بر آدم و بش آدم کردیکن کوردکلرندہ دلابلرده اولان قاطرلرہ حای ایدوب دللابی قاطرلر چویره بش سلیمانیه منارہسی قدی اولان قیا اوزرہ زنبلر چیقوب ایچندہ اولان آدملر یاخود قیون قزولر ہر نہ ایسہ طشرہ چیقوب کیدر بر دانہ خردل و بر آدم انشدہ [۱] بوکوه سربلندک ذروہ اعلاسنہ بویلہ مقرہلی ایپلر ایلہ قطرلر چکوب چقارلر یوخسہ بر یرندن بو قیایہ چقماق محال اندر محالدرکم بر یردہ طرنق ایلشدرہ جک یری یوقدر یولی دخی یوقدر همان جملہ جوانب و اطرافی مصیقل و محلا قیالر اولوب ہر طرفی اوچوروم چاہ غیا مثال قیالردر بعضی یرلری اولقدر یوکسکدرکم کویا کوه بیستون اولوب التندن بی آدم کچمکہ خوف ایدوب صیف و شتادہ نیچہ یرلرینہ اصلا کونش دوقماز یرلری وار بو صخرہ عبرتنامی دائرأ مادار ایپلرایلہ [۲] اطرافن جملہ کزوب سیر و تماشایدوب بو قیانک دیندہ (قریہ قلاباغ) واروب اول کجہ آندہ مهمان اولوب نیچہ پاپاسلر ایلہ کلمات ایدوب ایابوقیانک ذروہ اعلاسنہ چقوب یوقارودہ منصطرلری و قیانک ذروہ سندن بو صحیفہ وجہ ارضی نیچہ سیر و تماشایدہ بیلر زید کدہ پاپاسلر ایتدیلر یاسن اوستہ [۳] صباحن سیزی زنبیلرہ قیوب یوقارو چکدرہ لم دنیا یوزنی سیر و تماشایدہ سز دیدیلر بز دخی نولہ دیوب بو کویدہ ذوق و صنایتک صافی اوروم کفرہسی کوییدرکم جملہ التیوز عدد خانہلی زعامت کوییدر صباح اولوب جملہ آتلمز بو کویدہ بر قاج خدمتکارلر ایلہ براغوب اون نفر یاران ایلہ پر سلاح اولوب قیانک آلتہ کلوب یوقارودن رهبانلر مقرہلر ایلہ ایپدن اورلمش زنبیلری صارقیدوب اشنی اندردیلر (مذکور قلاباق قیاسنہ عروج آتدیکمز بیان ایدر) همان بش عدد یاران ایلہ توکلأ علی اللہ دیوب زنبیلرہ کیروب اشغیدن پاپاسلر « آلہ مسافری » دیو حایقرنجہ آنی کوردک همان زنبیل ایلہ ہوا یہ منقلب اولغہ باشلادق تاکہ قیانک اورتاسنک برابرینہ صعود آتدک خاطرہ خطور آتدیکم بویپ یامقرہ قریلر ایسہ ہزار پارہ اولورز دیو یورہ کمز و وجودمز برک خزان کی دترہ یوب امر اللہک دیدک اما یانمزدہ اولان پاپاس بیزہ تسلی خاطر و یرہرک نصف ساعتہ حمد خدا یوقارو طوج مقرہ دینہ چیقوب بز یوقارو چکن دللابی سیر ایدوب ینہ زنبیلی اشنی اندروب اوبر یاران رفیقلمز زنبیلہ کیروب یوقارو چک جکلرن بر قیا اوزرہ اوطورروب

(۱) ک : اشدہ (ایشتہ) [دوغروسی (ایشدہ = ایشدہ) اولمیدر (م)] (۲) ک :

آتر ایلہ (۳) ک : یاسن اوستنہ چیقماق استرسک [نیچہ دوغروسی (باش اوستنہ) اولمیدر (م)]

اوصاف عبرتنامی قلعهٔ بالا جبل قلاباق قيا [۱]

سنه ... تاريخنده غازي دورخان بك روم كفره سي الزدن حيله ايله فتح آتمشدر
 اما كامل اوچ سنه محاصره آتمشدر ايچنده اولان اوچ بيك عدد رهبان كشيستان قسيسان
 آجلقندن امن امان ديوب بوزلره ذخيره كوندروب چووالدر وسندوقه لر ايجره فداييلري
 ذخيره ديوسندوقه لر ايجره پنهان ايدوب ايلر ايله پاپاسلر ذخيره ني قلعه يه چكنجه ذخيره ني
 كتورن غازيلر سندوقه لك اغزن آچوب ايچندن غزات سربازانلر چقوب دال تيغ
 عربان اولوب بو قلعهٔ بالا يي بو حيله ايله فتح آتمشدر يوخسه بر وجه ايله قبضهٔ تسخيره
 آلاق ممكن دكلدر بعدالنتج ينه پاپاسلر مال خزاينلر وروب قلعه قياسي ايجره قالديلر
 حالا ترحاله حاكي حكمنده ترحاليه بر ساعت قريب جانب غربده اوچ آسمانه قدكشان
 اولمش برپشتهٔ اعلاي يد قدرت ايله خلق اولمش بر مقاليد صخرهٔ عبرت نمادركم وقت ظهر
 اولمايجه بوكوه سربلندك ذروهٔ اعلاسي ابركودلر ايجره مستور دورر نمايان اولماز بعدالظهير
 آفتاب عالنتاب قلهٔ فللكه عروج آتكده بو جبل عالينك مافوق ظاهر وباهر اولور روي ارضده
 بوكه مانند كوه بلند يوقرر مكرم عجم مملكتنده قلهٔ قهقهه ي محبوس خانه اوله اما قهقهها
 قلعه سنك آت و قاطر چيقاقق بر يولي واردر اما يوقلياق قياسي نه نه راه بر بندر يكي
 كبي [۲] اصلا بر كبي طر مشوب چيقاقق يولي يوقدر همان بامرالله تعالي منظر كبي
 اشغيسي انجه جك يوقاروسي صحراي [۳] چنزار و لاله زار قيادر اصلا بر طرفنده قلعدن
 برابر بنا [۲] يوقدر همان بر يد قدرت قلعه سيدر ترحاله طرفنه بر سيوري قيا بورني واردر
 انده زمان قديمده كفارلر آدم كوده سي قالنغي دمر قول اوزادوب اوچلرينه طوج مقررلر
 باغليوب جاموس وصغير دريلرن دلم دلم ايدوب قالن كمي پالامري ايلري كبي اور مشلر
 حين محله بو ايلري طوجدن مقررله كچروب اول اورمه اورغانلرك اوچلرينه قلين
 ايدن بالق انغي كبي اورلمش بشر اونار آدم آلور زنييل مثال شيلري اشغ صارقيدوب
 يوقارو چكجك ذخيره لري و قيونلري و صغرلري و الحاصل هر نه وار ايسه بو شيلري
 اشغيده اول زنييل كبي شينك ايچنه قيوب يوقارو قيانك تاذروهٔ اعلاسنده كي طوج مقررلرك
 (۱) ك : قلاباق قيا (۲) ك : نهره نهره بر بندر ديديك كبي . پ : نهره ونهره بر نيد ديديك
 كبي . [نجه دوغروسى (نهره نهره پيدا ديديك) اوله جتدر كه مذكور (نهره نهره پيدا)
 عباره سي مشهور بر مصراعك نصف ثابيسيدر فقط مصراعك تمامي خاطره كلدی (م) | (۳) پ :
 بيلاد صحراي عظيم (۴) ك : بر اثر بنا

بوزاویہ بنا ایدوب خلق طریق حقہ یوندوب کنڈیلر دخی سنہ ۱۰۲۶ تاریخندہ جانب حقہ یونہلوب زاویہسی ساحہسندہ تربہ مخصوصہسندہ آسودہدر اما آستانہسندہ خلیفہ وفقرالری عجب جمعیت کبرا ایدوب توحیدسلطانی ایدرلر رحمہاللہعلیہ وزیارتکاه قدوہارباب تحقیق اسوہاصحاب تدقیق قبلہ ولایت کعبہ ہدایت مفتی اسرار الہی مجاہد انوارنامتہائی (الشیخ عزیزمحمدافندی) قدس روجه عزیزمرقوم پدریمزک روایتی اوزرہ مالگرہ شہرندہ نائب زادہ حسن خلیفہ نام بر مقتدای امامک جکر گوشہسی در کران مایہسی ایدی بو ترحالہدہ علی چاوش نام برہام برزاویہ بنا ایدوب نورالدین زادہ افندی حضرتلرندن بر خلیفہ رجا ایتدکارندہ بو محمد افندی بی ترحالہیہ کوندروب طریق خلوتیدہ سجادہ نشین اولوب عثمان پشا [۱] جامعنندہ دخی واعظ ناصح وخطیب اولوب نیجہ بیک کسہلری توحید ایدر آخرکار سنہ ۱۰۱۳ تاریخندہ دارفانیدن دارباقیہ رحلت ایدوب زاویہسی حظیرہسندہ مدفوندر رحمہاللہ علیہ و زیارت (المولی پارہ پارہ زادہ احمد افندی) غازی عمریک جامعنک حرمنندہ مدفوندر وزارت (قتالی افندی) قدس سرہ وزیارت امام صاحب صدرہام عالی قدر معدن علم لدن ربانی ساکن کبہ سبحانی (الشیخ حضرت سنان افندی) ادرنہ قربندہ ارکنہ کوپروسی قصبہسندہ رحم مادر دن مشتق اولوب بر عشق الہی ایلہ آلودہ اولمش مردفنا ایکن قرہدکز ساحلندہ وارنا نام شہردہ شیخ محمدقریمی حضرتلرندن جہاز فقری قبول و آنلر دن تکمیل طریق ایدوب بو ترحالہ شہرندہ غازی عمریک جامعی زاویہسندہ صاحب پوست اولوب جمیع روم ایلی ایلہ خلقی معتقدی اولوب آخرکار رھزن اجل کریبانن آلوب دارباقیہ ارتحال ایدوب زاویہسی حظیرہسندہ مدفوندر اما عزیز مرحوم ثابت قدم مقام تجرید پرکار ادوار توحید اولوب سنائی مخلص ایلہ اشعار پاکیزہ کفتاری اولوب کیفیت عشق الہی ایلہ پرشوق و صاحب ذوق اولوب ولایت روم ایلندہ یتیم بیک عدد مریدہ مالک اولمش برسرور سلطان ایتمش رحمہاللہ علیہ نیجہ زیارتلر دخی آتدک اما بونلر مشہور آفاقدر بو شہری دخی سیروتماش ایدوب برقاج عدد یاران صفالر ایلہ علی طریق صید و شکار جانب شمالہ براوز ایچندہ معمور قرالری کچرک و آب حیات صولر ایچرک و نہر کوسدہمی ایاقدن آتلا ایلہ کچرک آبادان قرالردہ ییوب ایچرک قنوب کوچرک ۲ ساعتہ [۲]

[۱] س ، ک : عثمان شاہ . ط : عثمان پشا [۲] ب ، س ، ک : اوچ ساعتہ

نوش ایدرلر حقا کہ شکر بیکاری دیدکلری قدر واردر و جملہ ۳۲۰ عدد [۱] عبرتنامی اثر صو دللابری وارکم ادا نا شہرندہ و عربستاندہ حما شہرندہ کی کبی صو دللابری وار شہرک اورتاسندہ جریان ایدن نہر ... یمن و یسارندہ صغیر و کبیر دلابلر دوران ایدوب ہر برندن برر کونہ صدا پیدا اولوب باشقہ بر کونہ نعمات مقامات دلابردر کم جملہ حاملرہ و جامعلرک حوض و شادروانلرینہ و جمیع سرای خاندانلرینہ و مشبک بوستانلرہ و نیجہ بیک عدد روضہ رضوان مثللی جنین و غیطانلرہ جمیع آب صافی مورقلر [۲] بو دلابردن توزیع و تقسیم اولوب شہر باغچہ لری ری اولور بر عجایبات غریباتدن دللاب و اجب السیردر ... و جملہ ۱۵۵ عدد [۳] پاک و پاکیزہ طاش دوشلی بیاض قادرملی شہر طاہردر ... و جملہ خلقی اورمشادر دلاری اوروم کبی (وارمشک کلشک اولمشک امانیہ مشک) دیوکات ایدر عنقا آدملری واردر و جملہ ۲۳ عدد مسیرہ کاهلری وار حملدا عثمان شاہ فزاسی ... و جملہ محصولاتلری شہرک جنوب طرفندہ کی صحراہ یدی کونہ کندمی و شعیری و پمپہ سی و غیری حبوباتلری چوقدر و جملہ محبوب و محبوبہ سی شیوہ کاروتن درست دختر پاکیزہ اختری و محبوب غلاملری غایت چوقدر زیرا آب و هواسی لطیفدر و جملہ رعایا و براباسی روم و ارمنی و بلغار و صرف ولاتین تجارلری چوقدر کم صغیر کونی و غیری متاع آلوب ونہ دیکہ کتوررلر (در وصف شہر انکیز کلیات) ... (در زیارتکاہ قبور کبار اولیاء اللہ شہر ترحالہ) اولا زیارت (دورقودبابا [۴]) و زیارت سربازان غازیان مجاهدان فی اللہ (غازی دورخان بک) جامعنک حرمنندہ مدفوندر (الشیخ خضر افندی) و (الشیخ رمضان افندی) و الجہ جامعندہ قطب عالم روحانی ہرزندکانی (الشیخ حضرت حسین افندی) قدس سرہ و زیارتکاہ شمع عالم چراغ خرم شرف عباد کنف زہاد آفتاب نہانی معدن حکمت ربانی (الشیخ حضرت جعفر افندی) قدس سرہ بو عزیز مرقوم طاللی افندینک برادر جان برابریدر بر قاچ کرہ حج شریف ایدوب یمن و عدن سبا شہرلرن سیاحت ایدوب یمندہ ویس القرنی [۵] آستانندہ قالماق امراد ایدندکدہ بر کیجہ منامدہ ویس القرنی بی کوروب یا جعفر مسقط رأسک اولان ترحالہدہ قال بیوررلر اندن عزیز مرقوم شدرحل و طی مراحل ایدرک ترحالہ یہ کلوب

[۱] س، ک : ۲۰۰ عدد . ط : ۱۲۰۰ عدد [۲] ک : براقلر . ب : مورولر [معافیہ] (ترویق = دورولتیق) مصدرندن اسم مفعول اولہرق (مورقلر) اولسیدہ ممکندر (م) [۳] س، ک، ط : ۱۰۵ عدد . ب : بیک بش عدد [۴] ط : دورقود بابا

بو دخی مسیرہ گاہ مرآمد راندن (الجه [۱] جامع) اسکندر بک خیر اتیدر اندن (عمر بک جامعی) شہرک جنوبندہ قلیاف قیا [۲] یولندہ بر جامع لطیف در لکن منارہ سی سرآمد دکلد ر... (در دفتر مساجد محلات مسلمان) جملہ سکز عدد بقعہ لدر اولاً (علی چاوش مسجدی) وزاویہ جعفر افندی... و جملہ ۶ عدد مدرسہ طالبان عالم اندر جملہ عثمان شاہ مدرسہ سی... و جملہ ۹ عدد مکتب صبیان پسر اندر... و جملہ ۸ عدد خانقاہ درویش اندر تکیہ جعفر افندی وزاویہ علی چاوش... و جملہ ۳ حمامد [۳] عثمان شاہ حمامی چیفہ در و دورخان بک حمامی و عمر بک حمامی جملہ ہواسی و بناسی خوب حمام دلکشادر لر و جملہ ۷۰ عدد سرای حمام مخصوصہ لری وار جملہ عبدالفتاح پاشا زادہ سرای حمامی و درخان بک زادہ سرای حمامی و نیچہ حمام لر وار و جملہ ۱۰۰۰ عدد دکانچہ اسواق سلطانیدر اما بزازستانی یوقدر لکن جمع تحف دنیا بو شہرک ایچندہ بی قیمت بولنور و جملہ ۵ عدد خان خواجہ کانلری وار جملہ... و جملہ ۳ عدد عمارت دارالضیافہ فقیرانی واردر اولاً عثمان شاہ عمارتی وغازی دورخان بک... و جملہ ۵ عدد یردہ جسور ممرناسی واردر جملہ بنای عبرت نما شہر ایچندہ لالہ [۴] پاشا جسری اون بش عدد خرده کوزلجہ [۵] جسر مصنعدر اما الحاقدر و جسر عثمان شاہ سکز کوز نامیلہ معروف بر جسر مصنع موصوفدز و جملہ بیک بر عدد چشمہ عین الحیات مثللی قیناقلری وار دیونقل اتیلر حقا کہ بو شہر ترحالہ صودن عبارت بر ماہ دارالحیاتدر اولاً سکز کوز جسر باشندہ درویش بک چشمہ سنک کمری آلتندہ کی تاریخیدر

خلقہ بو حصہ [۶] بایدقدہ کوروب [۷] شامی در عقب دیدی [۸] تاریخی ما اب حیات [۹] ثانی سنہ ۱۰۲۴ نیچہ یوز چشمہ سار عیون جاریہ قیناقلرک اوزر لرینہ نیچہ یوز صاحب الخیرات لر قبلہ بنا ایدوب بعضی سنہ حوض لطیف لر انشا ایدوب جملہ بنی آدم و جمیع دوابات دفع عطشان ایدوب نیچہ یوز عین الحیات مثللی عیون بحسابک جملہ سی شہر ایچرہ جریان ایدن نہر... قریشوب قبلہ طرفنہ جریان ایدہرک کرہ متلک نام محلدہ جملہ عیون لر بر یردن نہر کوسدہ مہ مخلوط اولدوغی یردہ بر آب زلال واردر کم اسمنہ شکر بیکاری دیر لر جمیع شہر ترحالہ نک صاحب طبع اولنلری آب صقالریلہ [۱۰] صو کتردوب شکر بیکارندن

[۱] ک: الاجہ [۲] ب: قلیاق قیا . س، ک، ط: قلیاق قیا [۳] ب: بر حمامد [۴] ب: لالا [۵] ب: کوزلیجہ [۶] ک: بو چشمہ بی [۷] دوغروسی (کورنجہ) اوللیدر (م) [۸] دوغروسی (سویلدی) اوللیدر (م) [۹] ک: ماہ آب حیات ثانی [بو عبارہ ۱۰۲۵ کوستربور (م) [۱۰] ک: آت سقالریلہ

يوز بيك يمين بالله اياه صاري سليمانى قله باغچه سنده كلاه زريله والنده چپاسيله سليم شاه حضورينه بوستانجى باشى سليمانى كتروب بابا اوغل بربرلرن باغرينه باسوب همان اول آن سليم خان قرق كون دخى صحت وامان بولوب بوستانجى باشى يى قبه وزيرى [۱] ايدوب فرقنجى كون سليم خان « ارجى الى ربك » امريله آخرته كيدوب سليمان خان مستقل پادشاه اولدقده قول طائفه سى برخيلى كفت وكو ايدوب « بزه سايم خان وصيت ايتمشدى بزعمان شاهى پادشاه ايدهرز زيرا اولو شهزاده جوان بخت در » ديو كفت وكولر اولنجه همان سليمان خان عاقبت انديش عثمان شاهى همشيره سيلاه يعنى عثمان شاهى والده سيلاه بر كيجه ده الغارايلاه بو ترجماله سنجاغنه نفى ايدوب قيدحيات ايله مابد بولوايى عثمان شاهه احسان ايدوب سايمان خان كفت وكودن خلاص اولوب مستقل پادشاه اولور برى طرفده عثمان شاهده تخت نشينلكدن مايوس اولوب بو ترجماله ايجره بوجامع زيبانى ونجه يوز عدد خيرات وحسناتلرى بنا ايدر رحمة الله عليه حقا كه جامع پرنوردر اندن شهر ايجره (مصطفى پاشا جامعى) بودخى نور على نور بر جامع پرنوردر كم جمله اثر بنالرى سراپا قورشوملى بناى رعنادر قپوسى اوزره مرقوم اولان تاريخى بودر

ابن عبادت خانه [۲] سبجان احرص ارمد [۳] درمه شعبان
بوديم تمام شد اين جامع [۴] كفته اند تاريخ كعبة الاقران [۵] سنه ...

اندن جامع غازى دورخان بك ابتداء فتحده بنا اولنوب معبدكاه قديمدر چارسو بازار ايچنده واقع اولماغن شب وروز جماعت كثيره به ماللك نماز كاهدر لكن كره متلى طرز قديمدر قبله قپوسى اوزره جلى خط قديم ايله تاريخى بودر

كشت تاريخ مخزن فى حق [۶] سنه ..

بو جامع پرنورك قبله سى او كنده كونا كون حوضلر وماء جاريلر واردر اندن (لاله پاشا جامعى) بو دخى سراپا رصاص خاص ايله مستور براينه كاه معموردر اندن (الحق جامع)

[۱] ك : قونيه وزيرى (باكلش اولدبى بديدر) (م) [۲] ك : عبادتخانه [بو مصراع وزناً اكيكدر دوغروسى (اين عبادتگاه خانه سبجان) اولق ممكندر (م) [۳] ب ، ك :
آخرين آمد [دوغروسى (آخرش آمد) اولسه كر كدر (م) [۴] بو مصراعك دوغروسى (ديده بودم تمام شد اين جامع) اولق ممكندر (م) [۵] ك : كعبة العرفان (كعبة العرفان)
تركيبى دىغرى اولسه كر كدر كه حساب ايدلده كده (۹۲۴) كوستريور (م) [۶] (مخزن فى حق)
عباره سى ۸۹۵ كوستريور (م)

و طشمره صوفه‌سنده التي عدد ستون عبرت نمون اوزره بش عدد قباب سرآمد لر در کم‌هری
 قبه افلا که مماندر و حریمی بیاض مرمر ایله مفروش بر کار مرمر نقوش رخامدر
 اطرافنده عمود منتهال اوزره قباله ایله آراسته و مدرسه عالمان حجره لر ایله پیراسته اولمش
 حرم دلکشادر اما بوجامع نور شهرک ایچندن جریان ایدن نهر ... کنارنده بر دوز
 چمنزار و لاله‌زار یرده واقع اولوب جمله عمارتی و مدرسه و مکتبی و خان و حمام و غیره
 آثار بنا لری جمله عثمان شاهک خیرات حسنا لری اولوب سراپا آثار بنا لری رصاص خاص
 نیلکون ایله مستور بر آثار معموردر لکن شهر کنارنده اولمق ایله جماعتدن غریبدر
 اما بعد العصر شهرک جمیع ارباب دکانی و جمله ارباب معارفان و عاشقان صادقان لری گروه
 گروه بوجامعک اطرافنده اولان درختستان سبزهار لریک صفه لرنده کی چمنزار یرلرده
 اوطوروب جوق جوق اولوب جمله احباب ذوق و شوق ایدر لر زیرا شهرک بر تفریح
 گاه یری بودر کم بر مفرح و هوادار و مسیره کاه زمین لاله‌زارده واقع اولمشدر حقا که قوجه
 عثمان شاه آل عثمان نسلندن اولوب بر صاحب طبع کرم کاری اولدوغی بوجامع خیرات لرندن
 معلومدر بوشهزاده جوان بخت سلطان یازید و سلطان سلیم اول وزیر لرندن قره مصطفی
 پاشانک جکر کوشه جوان بختیدر کم سلطان سلیمانک همشیره زاده سیدر کم سلیم شاه اولک
 دختر یا کیزه اخترندن وجوده کلوب سلطان سلیماندن اولوجه ایدی حتی سلیم شاه
 سلطان سلیمانی قتل ایدک دیو بوستانجی باشی‌یه تسلیم اندکده بوستانجی باشی شهید اتم
 دیو بر آدمک جنازه سن قیوب ایوب سلطان جوارنده مقدما مدفون اولان چلبی شهزاده
 مصطفی یاننده اول آدمی دفن ایدر اما بوستانجی باشی دوربین فکر سلیمان شهزاده قله
 باغچه‌سنده بوستانجی صورته قیوب چیا چالدر تا که سلیم خان مصری فتح ایدوب
 اسلامبوله کلدکده صاحب فراش اولوب دار باقی طرفلری کورندکده « پادشاهم سزدن
 صکره بوتاج و تخت و رخت و بخت کیمه انتقال ایدرایسه [۱] حالا پادشاهم بلاولد قالوب
 سلطان قورقود ایله سلطان احمد برادر لری کزه قیدی کز و جکر کوشه شهزاده آزاده
 صاری [۲] ارسلان سلیمان کزه قیدی کز شمدی صاحب تخت آل عثمان کیم اولور» دیدکلرنده
 « قیزم اولادی شهزاده [۳] داناعثمان شاه مستقل اولسون » دیدکده عثمان شاه مستقل
 پادشاه اتمکه جمله قوللر قرار ورر لر همان بوستانجی باشی سلیم شاهک حالت نزعنده

[۱] دوغروسی (ایشته) اولمیدر (م) [۲] ک نسخه‌سنده (صاری) کله‌سی یوقدر (م)

[۳] دوغروسی (شهزاده) اولمیدر (م)

قیاسی قیز [۱] قلعه‌سی داغی کسندره وقلوز داغلی وارمینه [۲] بورنی و سلائییک خورتاج داغی جمله نمایاندر تابومرتبه ترحاله‌نک ایچ حصارى بالادر (درستایش اشغی شهر ترحاله) جمله ۱۶ محله مسلم و جمله ۸ عدد محله کفره‌در اما اصلا یهودی محله‌سی یوقدر تجارت ایله کلوب کیدر لر اولا ... محله‌سی ... * مشهوری بونلردر و جمله ایکی بیسک اوچیوز عدد تحتانی و فوقانی کارگیر بنا خاندان رعنا سراپا لعل کون کیره‌مت اورتولی طاش و کرپچ دیوارلی شاهانه شاهنشین وقصر عالی‌لی باغ و باغچه‌لی غایت واسع و آب حیات قیناق صولی مکمل و مکلف و معمور و مزین اولردر (دروصف سرای کبار اعیان) جمله عبدالفتاح پاشا سرایی و بک سرایی وقاضی سرایی وحسن اغا سرایی و کور احور [۳] کتخداسی سرایی وزاعم زاده سرایی ... مشهور سرایلردر (در عدد جوامع های شهزادگان و سائر کبار ذیشان) جمله ... عدد [۴] معبدکاه مسلمین عابداندر اولا جمله‌ا من نسل سلاطین آل عثمان اولان سسکز عدد جامع جمعه‌نک کزیده‌سی و مکمل و مکلفی (عثمان شاه جامعی) درکم بر دیارده مثلی یوقدر الاتیره و مغنیا و بورسه و اسلامبولده وارکم کرچه کوچو کدر اما غایت بنای روشن آباد و مزین و معمور و روشن بنا جامع دلکشای رعناى عبرت نمادر بونده اولان آویزه مصلوبات مرصعه و بونده اولان محراب و منبرده کی تصنعلر و بونده اولان شیرین کارلغ و کونا کون نظر فلر [۵] واقع اولمشدر کم اهل وصف آنک مدحنده قاصردر الحاصل حسن و لطافتی کان [۶] ظرافتی وصفدن خارج و بیان کلک جواهر نثاردن عارج جامع پرانواردر حقا که سلطان سلیمان خان جامعن بنا ایدن (قوجه معمار سنان ابن عبدالمنان اغا) بو جامع بیت‌اللهی بنا ایدوب وار مقدورن صرف ایدوب اطلس فلکده بویله کار کرلک بر معمار سلف مهندس ایتمه مشدر الی انقراض الدوران دائم اوله بوجامع پرانوارک قبه‌مساسی [۷] چار گوشه دیوار اوزره واقع اولوب اسلامبولده کویا سلیمیه جامعیدر کم ایچنده اصلا عمود منهارل یوقدر انجق قبه نیلیکون کنارلرنده قنادیل چراغان ایده جک دمر پارماقلی کناره‌لر واردر قبله قبوسى غایت مصنعدر عتبه علیاسی اوزره تاریخی بودر ...

[۱] ک : فنز [۲] پ : ارمته . ک : ارمیه [۳] س ، ک : کور آخور] (میر آخور)
 اولق‌ده ممکندر (م) [۴] [۴] س ، ک : ۲۳ عدد [۵] تصرفلر [۶] ک : کار [۷] ک : میناسی
 [دیگر نسخه‌لر نقطه‌سزدر معاقبه (مینا) پک یا یشیق آلیور (م)]

ایلی ایالتندہ باشقہ سنجاق بکی تختی اولوب پاشاسنک خاص ہمایونی ۸۸۵، ۸۵۰ اچقدر وزعامتی ۳۷ [۱] و تیماری ۵۲۲ در [۲] الای بکیسی وچری باشیسی ویوز باشیسی واردر قانون پادشاهی اوزره حین سفردہ جملہ ارباب تیمار جبہ لولریلہ وپاشاسنک عسکریلہ جملہ اوچ بیک لشکر پر سلاح اولوب لوالری آلتندہ روم ایلی وزیرلہ سفراشرلر وشیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اوچوز اچہ پایہ سیلہ تختہ باشی نام شریف قضا در کم بروجه عدالت قاضی بہ بہر سنہ اون کیسہ محصول حاصل اولور ناحیہ قرانری جملہ ... عدد معمور قرالردرو محکمہ سی برفرح فزا کشادہ رددہ در و سپاہ کتخدا یری ویکچیری سرداری وقلعہ دزداری ویوز الای عدد قلعہ نفراتلری و محتسب اغاسی و باجداری و شہر کتخدا سی و معمار اغاسی و خراج اغاسی و شہر صوباشی سی .. واردر (درصفت اشکال قلعہ سی) بانیا ونہ دک عمارتی اولوب بر اولو واسع اوزا یچندہ بریاچلین سر آمد بیاض قیا اوزره قبلدن یلدز جانبہ شکل بادمی طولانیچہ واقع اولمشدر بر شدادی سنک طراش بر حصار صواش پر خاشدر کم غایت صعب و متین و کار کیر قوی بنای عظیمدر دائراً مادار جرمی ایکی بیک یوز ادیمدر انجاق جانب غربہ ناظر بر قپوسی وار اما ایکی قات متین باب حدیدلردر و جملہ ایکی قات حصار پچہلی صارپ دیوارلی بنادر و بو قپودن ایچری ایکی قات تیمور قاپولر دخی واردر بو ارالقدہ بش عدد خانہ جکلر واردر کم بو محل بشقہ بر بولہ حصار جکلر اندن یوقارو یالچین قیا یوللر اوزره کیدوب بر تیمور قپو دخی واردر اول قپودن ایچریسی اورتہ حصاردر بو حصارده جملہ اون عدد نفرات اولری و برجامی و برسر آمد ساعت قلعہ سی وار کم ناقوسنک صداسی بر مرحلہ یردن استماع اولنور غیری یرلری ارض خالیہ در کم چارسوی بازار وغیری عمارت یوقدر اندن یقوش یوقارویہ ینہ یالچین قیالر اوزرنده کیدوب تا ایچ قلعہ در کم جانب غربہ ناظر بر صعب و قوی تیمور قپوسی وار اما غایت کوچو جکلر آت واشک کیرمز بو ایچ قلعہ غایت سد متین بنای قوی واقع اولوب چار گوشہ سندہ چار قلہ بالالری وار کم ہربری افلا کہ قد کشان اولوب ایچلرنده لب بربل دارو و بنگدای و قابوقلی پرنج وغیری نقول و بقول ذخایر مالا مالدر و برقلہ سندہ صافی آلات سلاحہ متعلق جبہ خانہ لر و سایر مهمات و لوازم تلری مملودر و قلعہ دزداری دائماً بو قلعہ دہ محبوس کبی اولور بر طوب منزلی مصافہ بعیدہ کہ کتمک احتمالی یوقدر دزداردن غیری بونارن حصارده بر آدم ساکن دکلدر و بو ایچ حصار اولیلہ بالادر کم جنوب طرفندہ قلعہ باق

(۱) س، ک، ط : ۳۶ (۲) س، ک، ط : ۵۲۹

درصفت اشکال ربطه مزین ولهسن

بودخی تر حاله لواسی خاکنده یوزاللی اچمه پایه سیله معمور قضادر و ناحیه سی ... قرار
و حاکم عرفی ... طرفندن ویوادادر سپاه کتخدا یری و یکیچری سرداری و محتسبی
واردر جمله عمارت بنالری بر واسع زمین آب حیاتلر جریان ایدر هوادار یرده واقع
اولوب جمله ... عدد محله در و جمله ... محرابدر ... اندن ... ساعتده [۱] ... جائینه
حجرالزه معمور قرالری سیر و تماشا ایدرک

درستایش قصبه زیبا چطالجه رعنا

اسلامبول قرینه بردخی چطالجه ربطه سی واردر [۲] اما بو آندن معموردر ... *
بو قصبه دخی سیر و تماشا ایدوب اندن قالقوب جانب غربه توجه ایدوب ... ساعتده [۳]
معمور قرالر کچوب و نهر کوسمی کمیلرله عبور ایدوب (منزل قریه ...) اندن ینه طرف
غربه ... ساعتده دخی کوه سربلندلر ایه لنده [۴] معمور قرالر مزین ایچره کیدوب اندن

در اوصاف ... یعنی قلعه کهنه بنا تر حاله

بانیسی لقای بدلقابی بقانک ... باغ مرماکاهیدر نیجه دولدن دوله دکوب بعده ونه دک
کفاری النده عمار اولوب کویا روضه جنان اولدقده همان بر کیجه یلدرم بایزید خان غازی
اسکوب شهرندن سنه ... تاریخنده انار ایدوب شیدیخون ایله بو شهری غارت و آلان
تالان ایدوب اولقدر مال دفاین و خزاین آلوب بو قدر بیک اسیری بند زنجیر ایدوب
قلعه جابجا منهدم ایدوب کیدر بعده سنه ۸۵۲ تاریخنده ابو الفتح سلطان محمد پدری سلانکی
ویکی شهرتی فتح ایلوب بعده بو تر حاله دست ونه دیکدن آلوب ایچنه عسکر اسلام قور
بعده روم و بلغار کفره لری بر تقریب فرجه بلوب ینه بو قلعه یه استیلا ایدکلر نده سنه
۷۹۲ [۵] تاریخنده سلطان بایزیدولی مورده ولایتنده متون و قرون قلعه لری فتحه کیدر کن
دریا مثال عسکر ایله بو قلعه تر حاله اوغرایوب فتح ایدر بدست غازی دورخان بک ینه
دورخان بکه حکومتی احسان اولنوب عمار ایدر حالا سلیمان خان تجری اوزره بوده روم

(۱) ک : آتی ساعتده (۲) ک : چطالجه دخی واردر (۲) ک : ۴ ساعتده (۴) ک :
دامتنده. پ: ایه لنده [دوغروسی (اته کنده = اتمکنده) اولیدر (م) (۵) س، ک، ط: ۷۹۹

تواریخچرندہ مرقومدر بعدہ سنہ ... تاریخنندہ سلطان ... عصرندہ بدست ... پاشا فتحیدر ترحالہ سنجانگی خاکندہ ویوادالقدر و ... یوکاچہ التزام اولوب امین اوطورر زیرا بندر اسکاہدر و یوز الی اچہ پایہسیاہ شریف قضاہر و ناحیہسی ... عدد قراردر کتخدایری و سرداری و دزداری و اوچیوز عدد قلعه نفراتلری و محتسبی و باجداری و ترحالہ سنجانگی زعماسی و ارباب تیماری محافظہجیلری واردر (اشکال قلعهسی) لب دریادہ بر مرتفع طاش اوزرہ شکل محمسینہ بر طاش بنا سور استوار رعنادرکم غایت متین بالادر دائراً مادار جرمی ... آیدمدر ... قپوسی وار بو قلعه سرآمد آق دکزک بر کورفزی انتہاسندہ واقع اولوب کورفزک اغزی قبلہیہ ناظر اولوب لیمانی بیک پارہ کمی آلور آلتی عدد روزکار زورکاردن امین بر لیمان جای اماندرکم ہرنہ جانبنہ کشتیلر دمر براقسہلر اعلا لنگرک دوتار لیمان قلعهسنک جملہ طوپلری لیمانہ ناظردر اما اولقدر عظیم مفرت طوپلری یوقدر وقلعہسیدہ کھنہ بنا اولماق ایلہ جابجا رخنہدار یرلری واردر انکیچون جبہ خانہسی آذر و درون حصارہ جملہ ... عدد کرہمت اورتولی خانہلری واردر و ... جامعی وار اما اشفی لیمان کنارندہ عظیم مخزنلری واردر حتی بو حقیر بو قلعه کگذدن اوچ کون مقدم ونڈیک دوتناسی کمیلری کلوب بی باک و بی پروا بو لیماندہ لنگر انداخت اولوب قلعهیہ استیلا ایدوب اصلا محافظان قارشو دورہمیوب فرار ایتدکلرندہ قلعهدن بو قدر اسیر مال غنایم ایلہ قلعه قپوسن قلع ایدوب آلدقہ لیمان کنارندہ اولان انبارلرک ایچلرندہ اولان نیچہ کرہ یوز بیک کیلہ ذخایر کونا کونلری کھیلرینہ تحیل ایدوب کتمشلردی بو حقیر واردقده هنوز فرار ایدنلر شہرہ وقلعہیہ کلدہ ایدیلر (در تعریف واروش قلعه قلووز) ... اندن قلقوب جانب ... کیدوب

اوصاف قلعه الکساندرہ [۱] یعنی شہ عتیق کساندرہ

بقول تواریخ روم الکساندر یعنی اسکندر بنا تمشدر قوم روملر اسکندر ذوالقرنینہ الکساندرہ دیرلر بوشہر قدیم آنک بناسی اولماغیہ الکساندرہدن غلط اولوب کساندرہ دیرلراندن دخی غلط اولوب کساندرہ دیرلر سلانیک کورفزی بورنیہ اگری بوزل [۲] قزل حصار بورنی مایپنندہ کساندرہ بورنیدر ... آندن جنوب جانبنہ ... ساعت [۳] معمور قرارلر کچوب آب حیات صورلر ایچوب

(۱) ک : الکساندرہ (۲) ب ، ک : اگری بوزک (۳) ن : ۵ ساعت

نوجوانلری سید شرف‌الدین سجاده نشین اولوب اول دخی سنه ۱۰۰۴ تاریخده عزیز مزبور کرامات علیه ایله مشهور ایکن مرحوم اولوب پدرلری جنبنده آسوده درلر و... برای کامل بوشهرده ذوق و صفات ایدوب بعده علی طریق السیر

یکی شهردن کسندر و قلوز جانبلینه کتدیکنمز قناتلری و قلاعلری بیان ایدر
اولا یکی شهردن جنوب جانبنه ... ساعتده [۱] واسع صحرائل ایچره معمور و آبادان.
قرالری کچوب

در وصف قصبة ارمیه

ترحاله سنجانغی خاکنده ... در و یوزاللی اتجه پایه سیاه اعلا قصادر ناحیه سی ...
عدد قرادر کتخدایری و یکپجری سرداری و غیری حاکم لری یکی شهرده در الا
صوباشی وبا جداری واردر قصبه نک عمارتی لب دریادن الارغه یرده واسع صحراده بر
لذیذ صولی و باغ و باغجلی جمله ... عدد کره مت اورتولی تختانی و فوقانی مکلف بیوت
رعنالردر و جمله ... عدد محلاتلردر ... و جمله عدد محرابدر اولا ... جامعی ...
و جمله ... عدد مدرسه صوخته کاندر و جمله ... عدد مکتب صیانددر و جمله ... عدد
تکیه درویشانددر ... و جمله ... عدد خانددر ... و جمله ... عدد حمام جانستان و جمله ...
دکانچه اصنافانددر ... * اما لیمانک آغزی آچقندر کون دوغوسی روزکاری دوغور بر
کوزق ایچنده اعلا یتاقلی غایت واسع لیماندرکم براغوردن بشیوز پاره کمی یاتماق قابل اعلا
دمر دوتارکیلره قرارگاه اوله جاق جای مناص لیماندرکم صولری روان برلیماندر بوربطه نک
دخی اهالیسنک لسانلری اورومشادرکم (وارمشک کلشک) دیو کلمات ایدرلر ... **
اندن قالقوب جانب قبله به ... ساعت لب دریا ایله کیدرکن

اوصاف لیمان عظیم یو روز یعنی قلمه قدیم قلوز

بانیسی روم بطلیموس نام بوروز [۲] نام بطریق بنا ایدوب ولد ناتالی [۳] اولان
قلوز نام ولید پلید حاکمی اولوب آنک اسمیله منسا اولوب بیعا فلور [۴] دیو روم
(۱) ک: بر ساعتده (۲) ک: بابا بوروز . س: تاتا بوروز . ط: تام یوروز (۳) ک: ولد
ناباکی (۴) ک: بیقاقلوز

تجیریم ایدر لر اصلا مسلمان دستارندن فرق اولماز کفره رعایا لریدر (دیگر تماشای عبرت) بوشهرک بر کونه دخی رعایا کفره لری وار فرنک شاپقه سی کبی مانلفکه افلاطونیه شاپقه سی کیر لر اما فرنکک سیاه شابقدر بورعایانک بیاض لحدن [۱] شابقه کیر لر اما دپه لری سهل سوریدر بر مضحک چهره عجب لولی مسخره شبقه [۲] وانسانلی [۳] کفره لردر (در عدد جنان باغوات ارباب حاجات) جمله یکر می بیک الشمس عدد باغ انکور عشر سلطانی ورر ممدوحاتندن علی فقیلر اریکی غایت آبدار و خوش خوار اریکدر کم آلوی بخاردن و مار دین اجاصندن و بر کیلی اریکندن لطیف و سریع هضم در کم غایت مشهور آفاق اولوب پادشاهلره هدایا کیدر و قره فریه نک فیض [۴] ناری کبی لطیف و آبدار زمانی اولور کم حقنده (النار فاکهه الشتاء) دنلسه اولور و بابا [۵] ایواسی و تکیه شین ایواسی واکمک ایواسی دخی غایت لطیف خوش بوسفر جلیسلر [۶] اولور ... (در حساب علم اسطرلاب قول منجمان) بوشهر عظیم اقلیم ... بولنوب ارض بلدی حرفین (لط) در و طول نهاری حرفین (نه) در قبله سی جنوب جانبنه اولان خط نصف نهاردن جنوب جانبنه اولان مشرق جانبنه اوطوز طقوز در جهدر الحاصل مصر قبله سی اوزره بنوک دخی قبله سی واقع اولمشدر (در فصل تمه شهرانکیز کلیات شهر یکی شهر) غایت معمور و مزین شهر در حالا دخی معمور و آبادان اولده در اما طاعوندن یکر می بیک آدم تلف اولدی دیو یکی شهر منلاسی (خصم زاده عبدالباقی افندی) نقل آندی حقا که نیجه خاندانلر قانوب قالشدی بر کره بویله طاعون ا کبر بورسہ یکی شهرینه دخی واقع اولمشدر ... (در مرتبه زیارتگاه کبار اولیای یکی شهر) اولا بوشهرک قبله سی طرفنده تر به پر انوار حاجی افندی والشیخ حضرت عزیز افندی قدس سره العزیز تر به مهیط پر نورینک روی اوزره تاریخی بودر

کوش ایدوب دیدی شریفی تاریخی کندی فردوسه عزیز علما سنه ...

ویکی شهر دن یلدز جانبنه ایکی ساعتده زیارت قپودان حسن چلی و زیارت شامی یچی افندی شام جنت مشامک صالحیه نام محله سنده وجوده کلوب سیاح عالم و ندیم آدم ایکن یکی شهرده توطن ایدینوب محمد چاوش مسجدی ساحه سنده مدفوندر یرینه مخدوم

[۱] نسخه لده هب بویله در فقط دوغروسی (کچدن = کچه دن) اولوق ممکندر (م) [۲] ک : شابقه لی [شاقه] اولوقده ممکندر (م) [۳] ک : و انبساطلی [۴] ک : قیسی [۵] ب ، س ، ک : بابا [۶] دوغروسی (سفر جلالری) اولمیدر (م)

خیراتلرینه ابدده اوشان آتمکه کیدرلر زیرا هر خیرات قدماکه استنجاخانه لرینک صولری یوقدر نیجه بیک صاحب الخیراتلر کلوب صو خیراتی ایدمه مشلردر زیرا بو شهر بر مرتقع یره واقع اولوب اندن عالی زمین یوقدر کم ترازولرله صو کتره لر ... (در وصف آرام‌گاه باغ ارم ذات) جمله او طوز عدد مسیره‌گاه تفرجگاهلری وارددر جمله آ شهرک جانب شرقیسنده فاطمه‌خاتون قوروسی بر خیابان عجم مثال قویاخ چارباغ ارمدر کم انده اولان خدایی درخت عظیملر مکرزرین اوغلی خروادستانده ولپ او واقلمه سی داغلرنده اولا اصلا زمینه کونش دوشمز بر خیابان مرامدر و (سیرانگاه قابل اغا کوشکی) بودخی بر فرح‌فزا یردر و (تفرجگاه چلبی قوروسی) بو دین سرحدنده پچوی سرم مانندیباغ ارم اولان شهرک بارودخانه نام مسیره‌گاهنه مشابهتی وارددر بر دلکشای خوش الحان طیورلی بر جان جهان قوروسیدر کم ادم کوره‌لی موزولری [۱] بو جای دلکشاده خوبان عشاقلریله رمه رمه اولوب چزا کاهده رفتار ایدرلر و (مسیره‌گاه تانار کوی قوروسی) نیجه یرلرده باغ و باغچه‌لری و سیدشکار ایدده جک صحرائی بی حدوبی قیاسدر (بی مدح آب و هوای یکی شهر) ماه تموزده هوای ثقیلدر و نهر کوشدوم حمام صویی کبی جریان ایدر اما ایام شتاسی غایت لطیفدر (در کار و کسب اهالی و اشغالات اهالی) اکثریا خلقی قوم تجاردر زیرا بانسی دخی تجار اولدیغندن منع و غریب دوست مردمیدان کشیلر وارددر (در فصل لسان اهالی و اصطلاحات) اکثریا خلقی روجه کلمات ایدرلر زیرا رعایالری جمله اروم کفره‌لر ایدر انکیچون خلقی (وارمسک کلکسک) دیو کلمات ایدرلر خلقنک لباسلری اکثریا سمور کورکلی والوان سایه چوقه فراجلی و سرحدلی قونطوشلر کیرلر وسط الحاللری لوندوره چوقلر کیوب طرنوی بزی خفتان کیرلر و باشلرینه مطلا دستار محمدی صارارلر اما تازه جوان یکتلری چوقه دوله کیوب باشلرینه چوقه براطا کیوب قورتاه بچاق طشیوب ایاقلرینه صاری قبادی پاپوج کیوب کزرلر (تماشای غریبه) جمله زنانهلری دخی قرمزی سایه چوقدن براطا کیوب جواهر و انجو پیکلکلی براطالرینک ده‌لرینه زین ایدوب جمله فرنکی اطلس و کلخا و خارا و دارایی خلعت فاخره‌لر کیوب باشلرنده بیاض عنزار [۲] ویوزلرنده قلدن نقاب ابله مستور اولوب کزرلر (اما عبرت عجیبه) کفره‌رعایالرینک برنوعی اوچ قولاج بیاض صارق صارلرلر دورد قولاج اولسه کفره‌لری

[۱] ك: آدم کوربه قوزولری [متنه کوره (آدم کوزملی قوزولری) اولق ده‌مانسبدر (م)]

[۲] ك: ازار

لطیف حمام روشنادر کرچہ بو شہر عظیمہ کورہ بو ذکر اولئان بش عدد حماملر آزدی
 اما (در عدد حمامات سرای کبار اعیان) جملہ آلفتہ کان احباب قوللری اوزرہ بو شہر
 یکی شہرہ دورد یوز عدد حمام مخصوص واردی دیدیلر العہدۃ علی القائل اما مذکور
 حماملرک صولری جملہ آب صفالری [۱] ایلہ نہر کسدمدن طشنز غریب و عجیب دردسرا نجامدر
 (در حساب چارشوی بزازستان) جملہ سکزی یوز سکسن عدد دکان اہل حرف پیشہ کار
 اہل طبایعدر کم جمیع اصناف کار کران زر کران چبران موجوددر اما بو شہرک تاوسطندہ
 چارسوی بازار ایچرہ قلعہ مثال بر کار کیر قبلی و دورد عدد تیمور قبولی بر بزازستانی
 وار کم کویا بو شہرک بر حصن حصینی و سور متینیدر ایچندہ عنقا باز رکانلری و محبوب خواجہ لی
 زادہ لری [۲] متاع فروخت ایدر لر (در منظرۃ خان تجاران سودا کران) جملہ یکر می بر عدد
 و کالہ باز رکان بر و بحاری وار جملہ سی کیرہ مت اور تولیدر اما جملہ آما مکمل خانہ... (در دفتر سجالات
 عدد بیوت خاندان) جملہ دورد بیک عدد واسع تحتانی و فوقانی کار کیر بنا و سراپا کیرہ مت اور تولی
 معمور اولرد لر لکن جملہ دیوار لری کرچ [۳] ایلہ مبنی حائلر در اما قبولی واسع سرای لری
 چوقدر اولاسرای... بو خاندانلر ایلہ اسواق سلطانیلرک جملہ اطراف لرنده خشیدن پارماقلی
 قبولی وارد اخشامہ قریب شہر ایچرہ طبل و قدوم چالندقدنصرہ جملہ پدربینہ قبولن
 پاسبان و مارتلوسان لرقایوب امین اولور لر زبرادکا کینلر بزازستانک اطرافندہ بر یردہ اولوب
 قلعہ دن محفوظ چارسوی بازاردر کم نیچہ بیک مصرخیزینہ سی مال واردی (در بیان جسور
 ممرناس آبادان) جملہ آ نہر کوسدم اوزرہ اون عدد کور غازی مصطفی بک جسری قوس
 قزحدن نشان و یرر بر پل رعنا ی متیندر لر... (در ستایش سبیل خانہ عطشان جانستان)
 جملہ اوچیوز یردہ ہر گوشہ باشلرنده و ہر محلاتلر ایچرہ سبیل خانہ لر مقرر در کم صاحب
 الخیراتلر آتلر و قطر لر ایلہ نہر کوسدمدن صیف و شتادہ صو طاشیوب امام حسین
 و شہیدان دشت کربلا رو حیچون سبیل ایدر لر زیرا شہر ایچرہ اصلاً چشمہ اولمادیغندن
 صودن غیری خیرات عظیم یوقدر... اما اولردہ قبولی چوقدر (در عدد تحریرات چاہ
 ماء خاندان) جملہ اوچ بیک یوز التمس عدد بئر بیوت رعنا لر واردر کم جملہ قیو صولری
 استعمال ایدر لر انسی واردر حتی بو شہرہ صوقتجہ اولماغیلہ ہر کس وقت تقاضای حاجتدہ
 ابریغن النہ آلوب چارسوی بازار ایچرہ ابریغیلہ رفتار ایدہرک صاحب الخیراتلرک بیت خلا

[۱] ک: آت سقالری [۲] س، ک: خواجہ کی زادہ لری [(خواجہ کیلری) اولتی دہا، ناسبدر (م)]

[۳] س، ک: کر پیچ [۴] ک: کوز

اذان محمدیلر تلاوت اولنور انکیچون بو جامعه بیراق جامعی دیر لر حقا که بو بیراق علامتی و موقتی عجب خیرات عظیمدر و بو جامع تا چارشوی بازارک عین الفعلنده اولماق ایله اسلامبولک رستم پاشاسی و سلطان بایزید جامعی کی صبح و مسا جماعت کثیره دن خالی دکل بر مفرح و دلکشا قورشوم اورتولی جامع پرانواردو عزیز افندی جامعی واقچه لی جامع و تر به جامعی و بورمالی جامع و شیخ جامعی و عمر اغا جامعی و محرم پاشا جامعی واسکی جامع و ساعت جامعی جامعک اتصائلنده برسر آمد مناره ده [۱] بر چاک ساعتی وار بر مرحله یردن صداسی استماع اولنور بیراق جامعی مناره سنه بیراق چکز لر بو جامع مرتفع زمینده کره مت ایله مستور بر جامع معموردرد و جسره عظیمک اوتیه طرفنده مولوی خانه جامعی و حاجی بکر جامعی و دارالقرا جامعی و چوملکچی لر جامعی و مراد اغا جامعی و احمد افندی جامعی و اوغلی چلبی جامعی و فاطمه خاتون جامعی مشهور جوامع زیبا و مکلف و مکمل معبدکاهلر بونلدر کم اوقاف عظیمه لری دخی معموردرد [در بیان مساجد های محلات مؤمنان] جمله ... عدد محله زاویه لری و بقعه لری درا اولا ... محله سی مسجدی ... (در علم دارالتدریس مفسران عالمان) جمله ... عدد مدرسه طالباندر جمله امد مدرسه سلیمان پاشا ... (در دارالعلم و دارالقراء حافظان) جمله اوچ یرده علم تجوید تلاوت اولونور جمله دارالقرا جامعنده حافظ قرآن غایت چوقدر (در کاه دارالحدیث پیغمبران محدثان) جمله اوچ یرده علم حدیث رسول اکرم قراءت اولنور جمله امد بیراق جامعنده مشایخ محدثین واردرد (در بنای مکتب جکر گوشه پسران) جمله یکر می ایکی یرده دارالتعلیم صبیان ابجد خوانی واردرد جمله دن ... مکتبی و ... [در وصف خانقاه درویشان] جمله اون یرده تکیه ارباب طریق درویشان آل عبا واردرد جمله امد جسره باشنده نهر کوسده مک کنارنده بر تفرج کاه مولوی خانه سی وار فضلاء الدهر دن جنوبی [۲] افندی نام بر شیخی وار پاک و پاکیزه فقر و فاقه چله مردانین چکر اللی بش عدد ترک و تجرید سماع زن فقر الری وار میدان سماع صفا کاهی و فقرا حجره لری و مطبخ یککاووسی معمور و نعمتی مبذول خانقاه جلال الدین رومیدر و تکیه ... (در مدح حمام راحت جان) جمله بش عدد حمام خاص و عام در جمله امد بری بیراق جامعی قربنده قورشوم قبایلی بری [۳] پاشا حمامی غایت مفرح دلکشا حمامدر اندن اسکی حمام چفته حمام عظیمدر کم بری عورتلرا یچون بنا اولمش اندن قابل [۴] اغا حمامی مفرحدر اندن ... حمامی بو دخی آب و هواسی و بناسی

[۱] ب، س : بناده [۲] س، ک : جنوبی. ط : جنوبی [۳] ک : پیری [۴] ب : قابل

اولمشر ماعدا عمارات وخیراتلری اشغنی اوہدہ بر دوز فزادہ تزیین اولمش بر شہر معظمدر کم جانب غریبسی نہر کوسدم کناریدر بونہر عظیم مانا [۱] داغلرندن کلوب یئہ غرب طرفندہ حج اووہ قریہ لرین ری وسقی ایدہرک کلوب شہردن ۱۲ ساعت اشغنی جانب شمالہ آقوب بابا بورنی نام یردہ آق دکنزہ مخلوط اولدوغنی یردہ کمی ایلہ یکیلر بر نہر عظیمدر کم نیجہ نہر آب حیاتلر قریشیر (اوصاف جوامع های عابدان زاهدان) جملہ یتس بر عدد محرابدر یکرمی ایکسی کارگیر منارہلی صلات جمعہ ادا اولنور جامع سلاطین مثال معبدکاهلردر اما جملہ اء مکلفی جسر باشندہ کی قورشوم قبایلی حسن بک جامع بنای عظیمدر اما زبب وزینتی طرز قدیمدر اندن نمازگاہ عبرت نمای عظیم کم اللی بیک آدم آنور مستجاب الدعویہ یردر اندن بومصلایہ قریب عمر بک جامع قورشوملی بیت اللہ زیاددر قبلہ قپوسی اوزرہ تاریخی بودر (بنی هذا العمارت [۲] عمر بن دورخان) [۳] تخریر اولمشدر (دروصف منارہ عبرت نما) بو عمر بک جامعنک برواجب السیر مثل [۴] منارہ سی وار کم جمیع اسلام دیارندہ اویلہ ہندسہ اوزرہ بر بانک خانہ محمدی کورلمہ مشدر بو استاد سلف دخی اویلہ بر کار کرلک آئمہ مشدر بومنارہ زیبای مصنعک ایچندہ اصلا مثل [۵] یوقدر کم غریب تماشادر اشغنی قپوسندن نظر اتسک یوقاروشریفہ [۶] قپوسی کورینور ایچی بوم بوش بر منارہ سرآمددر استاد بنای قدما بومنارہ سرآمدہ وار قوت بازوی معرفتن صرف ایدوب منارہنک ایچ یوزندہ دیواری اطراف لرینہ بر کونہ ہندسہ ایلہ طاس قدملر [۷] ایدوب منارہنک تاذروہ اعلاسنہ عروج اولنور اورتاسی بوش منکسر بر منارہ رفیع البینادر اندن الحاج بیرام جامع بودخی جملہ رصاص خاص نیدکون ایلہ مستور بر جامع معمورددر قپوسی اوزرہ تاریخی (ان [۸] صاحب الخیرات فخر الاقران الحاجی بیرام) ترقیم اولمشدر اندن براق جامعہ ہر وقتدہ موقتی ساعت کوزہ دوب اذان محلی اولدقدہ منارہنک تا ذروہ اعلائی علمنہ بر چام صریفی اوزرہ بیراقتی ایپلر ایلہ چکوب جملہ مؤذنانلر اول علم بایراغی کوروب ہر جوامع و مساجدہ

[۱] ك : یاپانیا . ب نسخہ سی دە بویلہ فقط نقطہ سزدر [۲] ك : العمارة] (هذه العمارة) اولوق دها مناسبدر (م) [۳] کتابہدہ ہر حالہ سنہ یازلش اولسہ کر کدر . دیمک کہ یا مؤلف . ویا خطاط ذہول ایشدر (م) [۴] ك : میل . ب : مثال [۵] ك : میلی [۶] ك : شرفہ [۷] ب : قدملر [۸] بو عبارہ دوغرو اولسہ بیلہ تام بر فائدہ ویرمیور . دیمک کہ ہر حالہ اکسیک قید ایدمشدر (م)

تن درست اولور اما پری رو روم قزلی وار و کراسته‌لی [۱] اولور کم هربری دیباو شیب وزرباف و لعل و یاقوت مرصعاتره مستغرق اولمش زنلری و مغیچه‌لری وارد و وجه اون الی عدد کنیسه‌لری و ایکی بیک قدر بطریق و لادیقہ و ره‌بان و قسیس و مورده ملوز [۲] و کشیش لری و پاترکاهلری وارد نتیجه کلام ذکر کرده فائده و بیاننده عائدہ سی یوق بر شهر ملوث بلده کفره منحوس خانه در اندن قبله طرفه ۲ ساعت [۳] صحرا ده کیدوب

اوصاف دارتجار قدیم یعنی بندر یک‌شهر عظیم

ابتدا بوشهر لقاقرالک بازرگان باشیسی بناسی اولماق ایله مورخین روم مرزبوم بوشهره دارتجار دیو تسمیه ایتمش مرور زمان ایله دست آل عثمانده دخی آرتق عمار اولماغیله یکی شهر نامیله مسما بر شهر رعنادر سنه ۸۴۸ تاریخنده ابتدا مرادخان ثانی ابن چلبی محمد خان فتحیدر بعده مراد خان فوت اولوب کفار سلانیکه استیلا ایدوب بعده سنه ... تاریخنده غازی طورخان بک فتحیدر در زمان سلطان محمد خان ثانی الفاتح عصرنده فتح اولنوب آنلرک تحریری اوزره روم ایلی ایالتنده تر حاله بکی قائم مقامی دورت یوز آمله حکم حکومت ایدوب بوشهری ضبط ایدر حاکم شرعی بشیوز اچمه نالقدر آستانه طرفندن رؤس هیاون ایله درگاه عالی قوجیسی و یکیچری اوچاغندن اغاچوقداری و بازاره کیدنی و یوز عدد نفراتی واردر نواحیسی جمله ایکیوزپاره معمور قریه لدر برهنه بوجه عدالت منلاسنه سکسان کیسه مال حرام حاصل اولور شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان و کباری و شهر ایچنده اوچ عدد نابی بری محتسب ناییدر [۴] سپاه کتخداری و یکیچری سرداری و محتسب اغاسی و شهر کتخداسی و باجداری و خراج اغاسی . . . واردر قلعه سی زمان قدیمده حالا بزازستان اولان یرده ایتمش غازی طورخان بک منهدم ایتمکه درودیواری [۵] یوقدر لکن ایکیوز نفر مارتلوس اغاسی وار کم شهری هر کیجه محافظه ایدوب شهر اطرافنده اولان ... عدد قپولری سدایدر لر پر سلاح یاندور عسکریدر زمان قدیمده لقانک تختکاهی اولوب قلعه سی منهدم اولدقدنصکره جمیع قلعه طاشلرین جامع و مدارس و خان و عمارت لر بنا ایتمشلر زیرا بوشهر یقیننده اصلا طاش یوقدر لکن منهدم اولان قلعه یرلرینک آثار تملی طاشلری ظاهر در بزستانی و چارشوی بازاری شهرک اورتاسنده بر مرتفع یرده واقع

[۱] ک : و کراسه‌لی [۲] ب ، س ، ک : و ماورده ملوز [۳] ب : آتی ساعت [۴] ب :

و محتسب باشی [۴] ب : دزداری

الاصونيه صحراسين ڪچوب قبله طرفنده المبوز ييلاسن ڪچوب بو دخي بر عبرتتا خوش هوا ييلاغدر [۱] اما ييلا محلي دكل ايكن عبور اولنوب ذوقته وتماشاسنه نائل اولمادق آندن يوقوش اشغي يكي شهر صحراسنك اوجنده قريه قريه دره قريه قره جه اورن و قريه قواقر و قريه بك قطاري معمور آبادان قريه لر ... ساعتده ڪچوب [۲]

درستايش شهر مثال قصبه طرنوي

زمان قديمده ڪوچك قريه ايش اهاليسي ارباب معارف بزازلر اولمغين يكيچري اوده سي [۳] حمايه سنده اولوب معاف و مسلم اولمق ايله حالا شهر عظيم كجي اولمشدر يكي نهرڪ جانب غربنده نمايان اولان المبوز ييلاسي دامنده جنوبدن غربه طولاني واقع اولمش اوچ بيك بشيوز عدد سراپا كيره مت اورتولي بري بري اوزره قات اندر قات صيق و دراجق باغ و باغچه سز كفرة روم خانه منحوسلريدر آنجق برحله مسلمان وار آنلر كده چونغي قوم آخرياندر يعنى رومدن دونمه ملز مسلمان شكللي آدملردر بر جامع مختصري و برحامي و بر مسجدى و اون بر عدد صغير و كبير خانلري و بيك آلتمش عدد دكانلري وار و يكي شهر منلاسي نايي و غازي دورخان بك اوقافي اولمق ايله آنك طرفندن متوليسي و بر يكيچري چاوشى و شهر صوباشيسي و محتسبي و باجداري واردر و خراج اميني يكيچري سلانيك يكيچري اغاسيدر كم بو شهرڪ جميع رعايا و براي كفرة لرينك مالي آل عثمانك قرق بيك يكيچري چوقه لرينك كوملكلك و صاريقلق اصدارلرينه قيد اولمش خراج عظيمدر زيرا بو شهرڪ كفرة سي جمله بزاز اولوب غايت لطيف بز دو قورلر و جميع كافرستان و فرنگستاندن عتقا بازركانلر كلوب بز كتوروب غروش و آلتون كتورلر آنكچون بو شهرڪ كفرة سي غايت عتقاردر اما كويا مالطه در [۴] بر مسلمان سهل تجاوز ايتسه في الحال او مسلمي قتل ايدوب غائب ايدرلر سواققلري غايت دار و كسيف و ناپا كدر و اولري صيق و ضيقدز نيجه يوز محررلر فرمان پادشاهيله بو شهره كيروب تحرير ايدممشلردر زيرا كفارك كثرت و وفرتندن كفرة سي عد اولتممشدر و بو شهر يكي شهردن معمور شهر مزيندر بو شهرڪ قبله سي خارجي طرفنده تا يكي شهره و ارنجه اوطوز يدي بيك عدد باغدر و آب و هواسنك لطافتدن محبوب و محبوبه سي چوقدر و كفرة سي

[۱] ب : ييلا جان ستاندر كم بي مانندر [۲] س ، ك : اوچ ساعتده [۳] س ، ك :

اودالري [۴] ب ، ك : كويا مالطه شهريدر

اکثریا لهجه و اصطلاحی لسان ارناووده یقین کلمات ایدرلر اما ینه فصیح بلیغ اوروجه ییلوب ترک لسانی اوزره دخی تکلم ایدرلر لکن وارمیشک کلشک کورمیشک دیو سویلرلر و بوشهرده اصلا قالدرم یوقدر ینه بویله ایکن اصلا چامورا اولماز زیرا سراپا قومسال زمین خاک عمر پا کدر و چشمه لری یوقدر زیرا آب حیات صو کنارنده واقع اولمشدر غایت محبوبه روم قزلری بوفلیچسه [۱] نام دسنی وبارداقلا ایله نهر المپوزدن صوطشرلر کرچه کوچک شهردر اما معاف و مسلم والده خاصی اولماغیله غایت معموردر و آب و هواسی خوبدر وز نانه و بنتانلری محبوبدر و کرچه باغ و باغچه لری آزدر اما بین الناس خاک پاکی مرغوبدر بوخلقی غایت غریب دوستدر و عنقا بازرکان و صفره صاحبی کر مکار آدم لری چوقدر (درستایش پناپور الاصونیه و غریبات) بودیاردی پناپور یلده بر کره اولان بازار جمعیته دیرلر بونده دخی ایام تموزده هر نعمت فراوان ایکن ایکی اوج کره یوز بیسک آدم روم عرب و عجم سندولورستان [۲] و مولتان [۳] و الحاصل اقالیم سبعة نك عنقا تجارلری دیارلرندن متاع ذی قیمت لرن کتوروب کامل برهفته کرما کرما اولوب برهفته دخی مقدم چارشو و بازار و دکان کین قورولوب کامل اون بش کون شهر الاصونیه آدم درباسی اولوب کویا میدان عرصات کبی ازدحام عظیم اولوب اول قدر بیع و شرا اولوب نیجه مصر خزیننه سی جمع اولور نیجه کره یوز بیسک یوک چوزیلوب بوزیلوب فروخت اولتور بنه متاع کونا کونلر آلتوب نیجه یوز بیسک یوک باغلانور اما بو محله سلانیک یکچیری اغاسی و ترحاله باشاسی عسکر لریله کلوب تجارلری و نهری محافظه و بازار یرین محاصره ایدرلر جمله بو پناپور دکانلری بیکن متجاووزدر و نیجه بیسک دخی چادر و چرکه و قولبوه نام مفید و مختصر دکانلر و آزددر و بو دکانلرک ییلده بر کره ایچنه آدم کیروب غیرى زمان اویله معطل دورر بو دکانلر والده سلطان لرك اوقافیدر کم بودکانلرک ایراد و محصولاتلری جمله والده سلطانلره عائد اولوب و ویوهده تحصیل مال ایدوب لره [۴] اشک پر خون جگر خون زهر مار حاصل اولوب بعده یکرمنجی کون هر کس تارمار اولوب کره و وطنلرینه روان اولورلر بوجمیت کیرانک و صفنده لسان قاصردر... بعده بوشهردن قالقوب ۵ ساعته [۵]

[۱] پ : بوفلیچسه . س ، ک : بوفلیچسه [۲] پ : لرستان [۳] پ : وولتانده [۴] (تاریخ یمینی) ده (ملتان) دیبه محرردر (م) [۴] ک : اون کیسه بعه . ب ، س : یعه [۵] نیجه دوغروسى (نقره) یاخود (قطره) کی برکله اولمیدر (م) [۵] ک : ایکی ساعته

قیالی داغلردر کویا بوشہر برکاسنک [۱] برکوشہ سندھدر و جملہ ۷ محلہدر ونصفی کفرہ و نصفی مسلماندر و جملہ ۶۵۵ [۲] عدد کیرہمت اورتولی ازہجق بانچہلی کار کیر طاش بنا واسع خاندانلرک بعضی سندنہ سرفیجہ شہری کچی اون بش یردہ سر آمد چارکوشہ قہلی سرایلری واردر زیرا حایدود کفارلری وغیری عشقیالری چوقدر انکیچون قہلر بنا اولمشدر و جملہ یدی محلہ اون عدد محرابدر دورندہ صلات جمعہ ادا اولنوب ماعداسی محلہ مساجدلریدر جملدن واروشدہ محرم پاشا جامعی برقورشوم قبایی برموزون منارہلی و حرمنده نیجہ موزون سر آمد سرولر ایچندہ بر شیرین جامع پر نوردر و دخی چارشو ایچندہ عمارت جامعی خیرات عظیمدر اندن تکیہ جامعی اندن غضنفر اغا اوغلی [۳] جامعی مفرحدر بومعبدکاهلردن ماعدا جملہ یدی عدد محلہ مسجدلریدر و جملہ بر مدرسہ عالمیندر و جملہ بر عدد تکیہ درویشاندر کم تکیہ جامعی دیرلر و جملہ بر عدد ما کل فقیراندر کم چارشو جامعی حرمنده اولوب بای و کدایہ نعمتی مبدولدر و جملہ بر عدد مکتب دارالعلوم صیاندر و جملہ بر عدد خان عظیمدر کم چارشو جامعی قربندہدر و جملہ ۸۰ عدد دکانلرک نصفی الم بوز درہ سنک اوتہ طرفندہدر نصفی بری طرفندہدر و بر عدد کوچک حمامدر کم محرم پاشانک خیراتیدر و سکز عدد آسیاب مالر بو حمام قربندہ نہر الم بوز اوزرہ محرم پاشا وقفیدر اندن بر عدد مصنع سنک بنا جسر رعناسی المبوز نہری اوزرہ سرفیجہ راہندہ واقع اولمشدر حمامک صوبی بو جسر کنارندن کیدر بو شہر ایچرہ جریان ایدن عین المبوز ینہ المبوز داغلرندن کلوب بو شہر اورتاسندن جریان ایدر اندن اشنی کیدوب بر کونلک یولده ... نام محلہ آق دکزہ مخلوط اولور بر آب حیاتدر اما بو شہرک سرفیجہ یولی طرفندہ کی مذکور سو دکرمانلری طرفندہ بو نہر غایت اوچوروم و قیالی مخالف یوللردن جریان ایدر حتی جمیع یولجیلر بوقیالردن عبور ایدرلرکن خیلی خوف و خشیت چکرلر اللهم عافنا بر آدم دوشسہ پارہ پارہ اولور اولاجلدن جمیع آیندہ ورونده کان بوقیالردہ پیادہ یورورلر بو محلہ [۴] (مسیرہ کاه حوض عظیم) صوباشی نامیلہ معروف بر واسع درہ ایچرہ بر چنزار وادیدہ نباتات کياہات سبزہزار چنزار یردہ بر تفرجکاه قصری قربندہ قدرتدن قیالر ایچرہ نیجہ یردہ حوض عظیملر وار جملہ عاشقلر مشتاقلر محبوبلریلہ بو حوض ایچرہ شناورلک ایدوب جلوہ لئوب کونا کون ذوق و صفالر آتدکلرینہ بر فرد مانع و حاجز اولہ من دستور شاہی اولمش کونا کون حوض شافعیلردر (در بیان لسان اہالی شہر) خلقتک

[۱] ک : برکاسنک [۲] پ : (۶۰۰) [۳] ک نسخہ سندھ (اوغلی) کلہ سی یوقدر

[۴] پ ، س ، ک : بو محلہ قریب

دست اسلامه بوشهر کرنبجه غلط اندر غلط اولوب الاصونیه دیرلر اما لسان رومده ایالفظی اولیا دیمکدر کفره لک زعم باطلرنبجه ایاصونیه ملکه عورت اولیا اوله انکچون بوشهر الاصونیه [۱] روم و بلغار و صرب ولاتین غایت زیاده سیله اعتبار ایدر لر بعده نیجه ملوکدن ملوکه انتقال ایدوب سنه ... تاریخنده غازی خداوندکار فتح آتمشکن ینه کفار دوزخ قرار استیلا ایتدی بعده سنه ... تاریخنده ابو الفتح سلطان محمد کولی کسری قلعه سیله بو قلعه نی فتح ایدوب ینه کفار روم و بلغار قبضه تصرفه آلدی بعده سنه ... تاریخنده بالذات سلطان بایزیدولی مورده ولایتنده متون و قرون قلعه لری فتحنه کی رکن راه راستی اوزره اولان قلاعلردن قلعه سرفیچه و بو قلعه الاصونیه فتح ایدوب بردخی کفار خاکسار دوزخ قرار قرارگاه آتمکه طمع خامه دوشوب استیلا و تعرض آتمه سن ایچون بعدالفتح بو قلعه الاصونیه جابجا منهدم ایدوب شهرینک حکومتن فتح فتوحنه سعی وجد و اهتمام ایدن غازی دورخان بکه احسان ایدوب بوشهر اطرافنده دخی نیجه لقای بدلقا قلعه لرن فتح فتوح ایدر حالا منهدم اولان یرلرنده نیجه یوز عدد برج و یارولری ظاهر و باهر در و بو شهر حالا تحریر در دست سلطان سلیمان خان فرمانی اوزره روم ایلی ایالتنده در اما ترحاله سنجانغی خاکنده مقطوع قلم و مفروزالقدم والده سلطان خاصیدر کم فلان [۲] یوک ایچه التزامدر کم حاکمی اوچ یوز الی ایکی عسکر ایله بو شهری ضبط و ربط ایدر و اوچ یوز ایچه پایه سیله شریف قضا در و ناحیه سی ... عدد قرادر و بو قضا رعایاسنک جمله خراجی ماللری سلانیکده دو قونان یکیکجری چوقه بهاسنه قید اولمشدر یکیکجری لک سلانیک اغاسی کلوب بوشهر رعایاسی خراجنی تحصیل ایدر و بو شهرک شیخ الاسلامی و نقیب الاشراف و کیلی و سپاه کتخدا یری و یکیکجری سرداری و شهر صوباشیسی و شهر کتخدا سی و محتسب اغاسی و باجدار اغاسی واردر اما دزداری و قلعه نفراتلری یوقدر لکن اوچ یوز عدد مرتلوسان [۳] اغالری واردر کم جمله مرتلوسانلری آینه و رونده کانلری کتوروب کتر لر و ایچ قلعه سی بر مرتفع بایرلی پشته عالی اوزره برطاشلی صاری اشکال قیا اوزره شکل مخمس بر کوچک سنک بنا برحواله لی قلعه رعنا ایش جابجا منهدم اولمش ایچنده بر کینسه و بر قاچ کفره خانه لری واردر ما عدا اعمارت شهری ایشغیده در (درستایش شهر الاصونیه) بو بلده نک نیجه یوز خانه لری مرتفع بایر لره یا پشمشدر و قبله طرفی ایکی ساعت بر صحرای عظیمدر غیری طرفلری الحاق

[۱] ک: الاصونیه یه [۲] ب: سکزن [ک نسخه سنده رقم یری آچقدیر] [۳] ک: مارتیلوسلره .

س: مرتلوسلره . ط: مرتلوس

ولایت یوروکاندر کم بوقومک بشقہ لہجہ مخصوصہ لری واردر (در بیان لسان قوم چتاق یوروکان قوم روم آن مزر بوم) بوقوم ناظر اش قلاشک ابتدا ددہ لری سلیمان ابن اورخان غازی اناطولیدن تورکان قبیلہ سندن پشروب [۱] بودیاردہ توطن ایدوب بلغار واوروم کفرہ لریلہ الفت واختلاط ایدہرک باشقہ بر لسان لہجہ مخصوصہ ایلہ تکلم ایدرلر اولاً ... بوقضادن قالقوب ینہ سمت قبلہ یہ کیدرکن نہر عظیم انجہ قرہ صوبی کیلر ایلہ کچدک بونہر بالادہ موصوفدر اندن ۴ ساعت کیدوب

منزل قلعة قدیم سرفیجہ

وسرخہ دخی دیرلر ماتقدم بونک دخی ستایشی سنہ ... تاریخندہ ... جلد مزردہ مفصلاً مسطوردر بوندہ برکیجہ ینہ می اغا خانہ سندن مہمان اولوب جملہ آشنای آفتہ کاندر ایلہ کوروشوب علی الصباح قالقوب ... ساعتدہ جانب قبلہ یہ کیدرکن قرقچت نام کچدی قرق کرہ یوز بیک رنج و عنا ایلہ حمد خدا سلامت ایلہ کچجہ ہر بر کچندہ قرقز جاندن کچدی [۲] خدای بیچون بردخی اول کچدن کچمک میسر آئیہ زیر اہر بوندہ آدم قانی قوقوسی قوقار و ہایدوق [۳] نام کفرہ لری آدمی ہلاک ایدرلر ارکک آدم آندہ قان توکوب [۴] جان چقروب دوغورر زیرا اشنی و یوقاری یوللری مخوف و مخاطرہ لی وصافی اورمانلی جملہ بصویر لیدر ہر درہ لردہ نیجہ بیک شہدالرمدفوندر زیرا ات نشلمز پیادہ آدم ہر برر کچمکہ محتاجدر حمد خدا حفیظ اللہ بزلی حفظ ایدوب سالمین کچوب ۳ ساعتدہ کچوب (منزل قریہ چفتاک) بر خانی و بر قاچ دکانلری وار مسلم و غیر مسلم کویدر اندن ینہ ۳ ساعتدہ دوزلک و بایرلق یرلردہ معمور قرالری و اووالری دخی ۳ ساعتدہ کچوب

اوصاف ولایت رومانیہ یعنی قلعة عبرتنامی الاصونیہ

بوقلعة اوج برابرک بانسی رومیانیہ [۵] ولدماسقور [۶] ولدقای بدلقای بی بقاقرال خالد بعدہ رومیانیہ [۷] قرالک بر بانوپیکر قزی ایاصونیہ نامیہ ملکہ اولوب بو شہری باباسی رومیانیہ قرالک عمارندن زیادہ عمارتدیکچون ایاصونیہ دن غلط آما صونیہ دیرلرکن

[۱] ک: سوروب [۲] ب، ک: قرقجان کچدی [۳] ک، ط: ہایدود [۴] س، ک: دوکوب

[۵] ب، ک: رومانیہ [۶] ب، ک: ماشقور [۷] س، ک: رومانیہ

وقریہ بشکر [۱] وقریہ دومیعات [۲] وقریہ اوزیجہ [۳] بونلر قرہ فریہ خا کندیہ معمور زعامت و تیمار و اوقاف کویلیدیدر بوقرالی عبور ایدوب بوقرالک ا کسه سنده اووسدوس بیلاسی ایچنده روم قرالندن کچرکن (در معدن صنع خدای حجر مرمر) جمیع کوه سربلندلری مرمر خام اولوب مذکور قرالک کفره لری بوکوه بالادن بیاض مرمرلر کسوب ولایت ولایت کتوره کتوره بوکوه سربلند کوه بی ستونه دونمش اما بلغمی ویردقانی مثال بی نظیر مرمر معدنیدر و نیجه قرالک دخی کفره لری جمله کراچیلردر بوقرالردنصکره ینه باش یوقارو کیدوب خضر الیاس کدیکی یولن آشوب عظیم در دسر چکوب حتی قزل یومورطه کونلری اولوب جمیع روی ارض شدت حار اوزره اولمشکن برعظیم دپی و بوران و شدت شتا چکوب الریمز و ایاقلریمز دوکویازوب سیس خانه مزک بری بورانده غرق اولوب کوچیله خلاص ایدوب بعده ۳ ساعتده جانب غربه باش اشغی اینوب مخوف و مخاطره قیالر و دره لر و دپه لرلی یوللری قار اورتمش یولری یوز بیک رنج و عنا ایله عبور ایدوب وقریہ این اوباشی [۴] کچوب جمله ۴ ساعتده [۵] کیدوب اگری بوجاق ایچنده

منزل قریہ اورنلی

بونده دوشوب جان قورتاردق اندن علی السحر قریہ اورنلی بی کچوب ۳ ساعتده [۶]

منزل تکیه می بابا سلطان

بوخانقاه پر نور اگری بوجاق قضاسی خا کندیہ اولو درکاه خانقاه اولدوغی ماتقدم سنه ... تاریخنده ذخیره بها تحصیلچون کلدی کمزده ... جلدده اوصافی مفصلاً تحریر اولمشدر اما شمدی برکجه مهمان اولوب جمله عاشقان صادقان اولان فقرای بکتابشیان جانلریله جان صحبتلری ایدوب عزیز مرقومک قبر پرانوار دیواری صفحه سنه بوابیاتی تحریر ایتدم

(بیت)

کلوب اتدک زیارت بومقای که بودر می بک سلطان رومی

اندن قالقوب جانب قبله یه ۳ ساعت کیدوب قضاء چهارشنبه بازارینه داخل اولوب

[۱] پ ، س ، ک : بشکر [۲] پ ، س ، ک : رومیعات [۳] پ ، س ، ک : اوزیجہ [۴] ک : این اوباسنی . پ : این اوناسی [۵] ک : ه ساعتده [۶] پ ، ک : ایکی ساعتده

نمازگاہ بی مثالدر کم کورن آدملر انکشت بر دهن ایدوب عقلی پریشان اولماق مرتبہ سنہ وارر تا بو مرتبہ عجیب و غریب صنع خدا اشجار عظیملر واردر الی انقراض الدوران ماند [۱] اولہ حقا کہ سیاحان بروبحار اولان بو شهر عبرت مانی کورمکہ محتاجدر کم عبرت اثرلر واردر (در وصف زیارتگاہ قبور مسلمین) اولا زیارت (حسن بابا سلطان) مسیره گاہ یرده مدفوندر کم یاننده بر اولوچنار عظیم واردر کم اون بش آدم قوجاقلر ہرنہال شاخدارلری افلا کہ قد کشان اولوب نہالاری اوزرہ نیچہ کرہ یوزبیک لیلک وبالقجل ودولنکجگر وچایلاقلر وغیری کونا کون خوش الحان طیوران آشیانہ لر یامشدر برواجب السیر درخت چنار بالادر زیارت (سنان بک سلطان) زیارت (کال آتہ سلطان) زیارت (دوربالی بابا) زیارت (عبدالصمد سلطان) زیارت (سید سلطان) زیارت شعرای [۲] سلطان سلیم خان اول (آہی چلی) ساحل نہر طونادہ نیکہ بولی نام بر شہر بنام مسقط رأسلری اولوب آستانہ سلیم خانہ پرورش و نشوونما بولوب اسم شریفی (بکلی حسن) ایکن (آہی) تلخیص ایدوب محمد صمد تاثیرندن عمر نازین کران مایہ سی آہ واہ ایلہ کچوب بو شہر دلجویدہ قاضی ایکن «ارجعی الی ربک» امرینہ امثال ایدوب «وادخلی جنتی» مضمونجہ بو شہرک جبانہ مسلمینندہ آسودہ حال مدفون اولوب قبر منوری سنک مزارندن معلومدر بحساب تألیفات لانظیرلری واردر [۳] اما (حسن دل آہی) [۴] سی نظیرہ قبول ایتمز بر کتاب مرغوب مستطاب علمای کبار کمین مابیندہ جملہ ال اوزرہ طوتارلر یعنی تابو مرتبہ عدیم النظیر تألیف آہی چلی درو کندوسی سلطان الشعر او صاحب دیوان مرغوب اولوب صاحب دیوان فصیحای بلغای رومدن بر ملک شعرا در رحمة اللہ علیہ زیارت (اولو جامع امامی) والشیخ واعظ وناصح (حرم افندی) [۵] رحمة اللہ علیہم اجمعین بو شہری دخی سیر و تماشای ایدوب جملہ احباب ایلہ وداعلشوب جملہ رفیقار میزایلہ قالقوب جانب غربہ باش یوقارویہ کیدر کن قریہ لوزویجہ [۶]

[۱] ک: مؤید [یوقاریدہ کچدیکی وجہلہ (ماند) گلہ سی دہ دوغرودر (م)] [۲] برتک شاعر ایچون (شعرا) گلہ سی فضلہ در اونکچون دوغروسی (شاعر) اولمیدر (م) [۳] مرحوم (آہی) نک ترجمہ حالی (لطینی) تذکرہ سندہ اولدجہ مفصلدر فقط صاحب تذکرہ بونک آنجق ایکی اثرخی قید ایدور؛ مؤلف ایسہ «بحساب تألیفات لانظیرلری واردر» دیور ممکن کہ مؤلف واقف اولمشدر (م) [۴] نسخہ لردہ ہب بویلہ ترکیب اضافی حائندہ (حسن دل) دیہہ یازلمش ایسہ دہ عبد عاجزہ کورہ دوغروسی (کل وبلبل) و (شمع و پروانہ) و (حسن و عشق) و اہتالی کتابلرک آدرندہ اولدنی وجہلہ ترکیب عطفی حائندہ (حسن و دل) اولمیدر مطبوع (کشف الظنون) دہدہ (حسن دل) دوشمشدر (م) [۵] دوغروسی نقطہ لی خ ایلہ (حرم) اولمیدر (م) [۶] س، ک: لوزویجہ . ب: کوزویجہ

برده تفر جگاه ارم ذاتلری واردر اما جمله معمور (تفر جگاه جاغلايق) [۱] کویا که خیابان عجمدر آندن مسیره گاه اینه بیکاری آندن پشکر کویا بیکاری مراچی آندن سیرانگاه بکرافندی قصری آندن جلوه گاه صوقیوسی [۲] قیناغی آندن عشر تکاه آندن صبحکاه [۳] عبادتگاه نمازگاه بر واسع فزاده واقع اولمش بر مصلادر کم روم و عرب و عجمده مثل یوقدر الی بیک آدم آلور بر چنزاروالاله عذار وادیده اطراف دیوار و چارباغ عجم مثالی چار قپولی بر فزانک ایچی علم هندسه اوزره چرپی ایله صاحب الحیرات سلف نیجه بیک درخت منتهالی دیکوب هر بر شجر منتهال اوج آسمانه سر چکمش دورر هر درخت بالالک نهال شاخ دارلرینک برک و بارندن صلدن زمینه [۴] آفتاب عالمتابک سایه سی دوشمیوب ادیم ارض کویا اخضر کون رهاوی قطیفه کی نقش بو قلمون عبرت نمون بر وادیدر بونده اولان صنع خدا قد کشان اولاش سبز کون سرورلک رایحه طیبه لرندن آدمک دماغلری معطر اولور هر بری زمرد کی یشل خلعتلی جوان کی ایاغ اوزره خلاق عالمک قولوغنه ال قوشوروب [۵] دورر کم بری برندن منتهای سر آمد سرورده وغیری درخت عظیملر اوزره نیجه کره یوز بیک مرغان خوش الحان هزار هزاران بلبل کویای نغمه سازک وغیری مرغان نوا سازلرک آغازه داستانلری اصواتی آدمه روح افزا حیات ویرر الحاصل بو عبدکتر الی بر ییل سیاحتده بویله بر معبدکاه مصلاکاه کورمدم الا سرم سنجاغی خاکنده اوز نیجه [۶] نام شهرک ایچنده کی نمازگاهی کوردم اول دخی عبرتمادر اما بوقره فريه مصلاسی واجب السیر کشاده بر مدرسه عظیمدر زیرا شهرک جمیع علما و صلحا و مشایخان و طالبان علوملری بعد العصر بو خیابان ایچره جمع اولوب گوشه به گوشه کومه کومه مباحثه علوم شرعیه و غیره علوم غریبه و عجیبه کوروب جان محبتلری ایدوب مجمع علما و منبع فضلا و مسکن شعرای مصنفین مورخین کانیدر اقتضا ایتدکده نیجه یوز بیک آدم بودر کاهده جمع اولوب دعاء استسقا ایدوب تضرع و نالشلر ایتدکلرنده البته دعالری حیز قبولده واقع اولوب بر مستجاب الدعوه دعا خرمنی

[۱] پ ، س ، ک : جاغلايق [۲] س ، ک : صوقیوسی [۳] پ : صبحکاه [۴] ک : برک و بارندن صدف زمینه . پ : برک و یاننده صالندن . [س ، ط : نسخه لری اوقونماز بر حاله در نیجه (برک و بارندن) کله لری دوغوردر ؛ صوکره کی کله یه کلنجه بونک ک نسخه سنده اولدینی کی (صدف) اولسی یا کلپشدر چونکه بوراده صدفک مناسبتی یوقدر بلکه بولکه اولسه اولسه (صحن) اولمیدر مع مافیله بولکینی بوس بوتون آتهرق (برک و بارندن زمینه) دینسه دهه ساده اولور (م) [۵] [۵] پ : قاوشروب (قاوشوروب) [۶] پ : اور نیجه . ک : اور نیجه . س نسخه سی نقطه سزدر

مقرر در والسلام (درمدح تمدوحات صنایعات قرہ فریہ) اولاً بیاض ورقیق و مصنع ہا ولی
 مقرمہ لری و حمام سیہ جکلری و حمام کوملکلری و کونا کون حریر چارشبلری [۱]
 اولورکم بردیاردہ اولماز جملہ دیارہ وبالذات آل عثمان ہیہ تہ [۲] و حملہ وزیرایہ بوندن ہدایا
 کیدر و قلامطہ و طرب افزون بزندن لطیف و نظیف کوملکلک بیاض بزلی اولور ...
 (... و ما کولات و مشروباتنک مشہوری) جمیع باغ ازمہ زندہ بر وقیہ ونیم وقیہ کلر
 برکونہ فیض باری [۳] اولوب برعجایب دانہ دار وفا کبہ رمانی اولورکم ہر دانہ سی ایچندہ
 چکر دکدی دانہ خشخاش قدر آنجاق اولور و غایت ابدار و خوش خوار نارددر الحاصل
 بغداد بہشت آبادہ ایکی مرحلہ یرعجم ولایتندہ شہربان شہرینک نارینہ غالب ابدارناری
 اولور و بوشہرک شمالی و مشرق طرفی صحرا سندنہ پرنج و بمبہ ویدی کونہ کندم ویتمش
 یدی الوان محصولاندر اولور ... (درقیافت قبای بہادران فتیان) جملہ چوقہ سرحدی
 و قونطوش و باشلرینہ قلناق و قوپچالی چاقشر کیوب کززلر (درلباس طائفہ زنان وبتنان)
 جملہ خواتینلری یدچی تاقیہ سی کی قرمزی سایہ چوقہ دن براطاری باشلرینہ کیوب
 اوززلرینہ بیاض دولبند نقاب بورینوب دخی اکیلرینہ سایہ وغیری الوان چوقہ لری کیوب
 غایت مادیانہ حرکت ایدرلر (در شکل چا کران مملوکان) بوشہر دن تا شہر سیروزہ وارنجہ
 اکثریا کولہ لری سیاہ سرکب [۴] عربلری وار اما بر آدم کولہ سنی دو کومکہ قادر دکدر
 ہان عربک بر قباحت ایتسہ آنلرک مابینندہ حسیب نسیب بر زنی عرب بکی واردر
 آکہ واروب عربکدن شکایت ایدوب ہم چلیم شویلہ قباحت ایتدی دیو چلی دیرک
 قولارسن بک دخی برچاوش کوندروب سنک چلی عربکی سنک کوزک اوکنده یقوب
 بشیوز آلتیوز یاخود جرمنہ کورہ بیگ قریاج اورور کی رجا ایدوب خلاص ایتدم دیسک
 رجاک کچمیوب البتہ چلی بہ بیگ قریاجی اوریحیلردنز اولورسہ سکا بر عرب آلیوریرز [۵]
 تا بومرتبہ ضبط وربط ایدر زنی عرب بکی واردر (درسیان اسماء زنی عرب حلقہ
 بکوشان) حائراللہ [۶] جاداللہ . طوماق دو . افنو . قوپرو . داجو . قرمانقہ . عنبر .
 مرجان . چلی . شدللا . یاقوت . شومتلو . یادللا [۷] . قہرہ . دنقلا [۸] بوکونہ عرب
 اسملری واردر (در وصف مسیرہ گاہ مفرحات آرامگاہ ازباب مرآم) جملہ یکرمی آلتی

[۱] ب : چارشلری [۲] ک : پادشاہنہ . ب : تاہیہ [۳] دوغروسی (قیسی ناری)
 اولوق ممکندر (م) [۴] ک : شترلب . ب : شہرک [۵] بورادہ (دیرلر) کلہ سی لازمدر (م)
 [۶] ب : حائراللہ [بلنکہ (خیراللہ) اولہجق (م)] [۷] س ، ک : بادللا [۸] ک : دونقلا

توزیع و تقسیم اولنور حتی عبرتمای جسر سنان بك التندن كچر آب حیات صولردربو جسر عبرت اثر ممرناسك تاریخی بودرکم مصرع آخریدر

حقا که جسر زیبا اولش بلند محکم [۱] سنه ۹۹۴

بوئل عبرتمای بنای سلف وار مقدورن صرف ایدوب بر قیادن بر قیایه بر کوز بر منظره آتمش اما کویا تاك کسریدن [۲] نشان ویرر کوچوک کورینور اما هر سك ولایتنده موسطار کوروسی قدر اوله واول جسره مشاهتی ده واردر حتی قرق قولاج بالا بر قوس قزحدن نشان ویرر واجب السیر مصنع بر کورودر ووشهرک آب و هواسی لطافتندن محبوب و محبوبه‌سی غایت لطیفدر حتی اوروم دلبرلی سمور قلیاق ایله رفتار ایدکلرنده کورن عشاقن «الهی بوغلامه اسلام میسر ایله» دیو دعا ایدرلر انلر دخی دعای هوی [۳] استماع ایدوب خرامانی رفتار ایدرلر شیوه کار غلاملی واردر (دروصف عادت قدیم بر صواب) بوشهر ایچره دخی بر تماشای قدیمه درکم وودینا شهرینک عکسیدر چچانکم بوشهرده کفره لک عید بدناملی یعنی قزل یومورطه کونلری اولدقده وودینا ایله بوشهر قره فریه قزل یومورطه کونلری فتح اولمق ایله حالا اول کون جمله کفره لر اولرنده کزلنوب کینوب قوشنا جاقلر ایکن منحوس خانه لرندن طشره چقمیوب جمله اهل اسلام اول قزل یومورطه کونلری کینوب قوشانوب عید اکبر کبی و عید اضحی بی جمله غازیان مجاهدان آلت حربه مستغرق اولوب اول کون تااخشامه وارنجه طوب و توفنکلر آتاراق والله الله دیو فریاد کلنانک محمدی چکرك الای الای اولوب کزه دک اولرندن چقمش کافرلی و موغ یچهلری و کافره دخترلی آرارلر اگر اخشامه دک طشره ده بر کافر بولورلر سه در حال ذکرینک اوچنده لحم زانن کسوب اسلامه مشرق ایدوب و مزین جواهرلی آته بندروب جمیع شهر اعیانلری الای ایله بیکی مسلمانی کز دیرو تعظیم ایدرلر البته هر سنه بر قاچ کفره بویله بولوب مسلمان ایدرلر غریب تماشادر دین اسلام شرفیته هر کبار اعیان و صغار و کبار بر رشی و یروب اول مسلمانی بای و غنی ایدوب درلک صاحبی ایدرلر بو کونه تماشای غیری دیارلره مخصوص دکلدرا الای وودینا ایله بوقره فریه یه مخصوصدر لکن قره فریه خلقی هر سنه ایتمه ز کاهی ایده رز دیدرلر اما وودینا اهالیسی البته هر روز عیدینده وهر بدنام عیدنصاراده بویله ایتهلری

[۱] مصرع دوغرودر ۹۹۴ کوستریور (م) [۲] (کسرادن) یازلسی دها مناسبدر

[۳] ک: دعای هوی . س: دعای هوی

محلہ سی ... معروفی بونلدر و وجہ ۱۵ عدد کفرہ روم صرف و بانگار ولایتندر و وجہ
 ۲ جماعت یہودی لدر اما اکثریا فرانی [۱] یہودی لدر و وجہ ۱۶ عدد محراب جامع
 سلاطین سلفدر جلداً چارشو ایچندہ مرادخان غازی اول جامعی و جامع موسی چلی
 ابن یلدرم خان معبدکاهی و فرانجی [۲] جامعی بونلر کیندسالدن عمار اولمش جوامعلدر
 و مفتی جامعی و محمود افندی جامعی و امیر چلی جامعی و چلی سنان بک جامعک قپوسی
 اوزرہ تاریخی بودر

افاض الاله [۳] لنا تاریخ [۴] فله هم ونم الثواب [۵] سنہ ...

بوجامع زیبانک برسر آمد قورشوملی قبہ سی وار و حرمندہ بر صنع خدا چنارمنہاسی
 وار کم بش آدم ال الہ و یروب قوجاقلر کویا آق دکنز ایچندہ استانکوی قلعه سنک خندق
 کنارندہ لونجہ کوشکی چناری کچی بر درخت عظیمدر ... وجہ ۹ عدد محلہ مسجد لدر
 اولا ... وجہ ۳ عدد مدرسہ عالماندر جلداً ... وجہ ۱۰ عدد مکتب صیان ابجد
 خواندر اولا ... وجہ ۵ عدد خانقاہ توحید و تذکیر تکیہ کاهدر ... وجہ ۵ عدد چفته
 حمام راحت جاندر چفته حمام طوزجی سنانکدر و طبخانہ حامی مفر حدر و خضرک
 حامی ہواسی و بناسی لطیفدر و چاشنکیر حامی کوچو کدر اما غایت مصنع وزیبا حمام
 روشنادر وجہ ۷۰ عدد سرای حماملری واردر وجہ ۳ عدد ماکل فقرای دارالاطعامی
 واردر جلداً چاشنکیر بک عمارتی و سنان بک عمارتی و محمد بک عمارتی دائماً نعمتلری
 مبنولدر وجہ ۶۰۰ عدد دکانی وار و چلی سنان بک وقفی الی قبہلی و دمر قپولی بر
 بزاستانی وار ایچندہ حمام سیلہ جکلری فروخت اولنور وجہ ۱۵ عدد صغیر و کبیر
 مکلف خان تجارانلری وار کم جہ متاع بولنور اولا ... خانی ... وجہ ۳۰۰ عدد شہر
 ایچرہ کونا کون صو دکرمانلری واردر بری برندن آشنی صولری جریان ایدر آسیاب
 مالدر کم مثلری بر دیارندہ یوقدر (ستایش بیلاغ اووسدوس) بوشہرک غربی و جنوبیسی
 طرفندہ بر کوه سر بلنددر کم نیجہ بیک آدملر دواباتلریلہ بویلاغہ چیقوب آلی آی صفا
 ایدرلر شہردن کامل اوچ ساعتدہ عروج اولنور بر کوه سر آمد کیکهان نباتالی و نیجہ
 بیک آب حیاتی بیلادر حتی شہرک جہ صولری بویلاغہ سکر کوی [۶] نام بر کویدہ بر
 قیادن چیقار بر عظیم مسیرہ کاه تفرجکاه یردر اندن اینوب شہرک جہ عمارت لرینہ صونی
 [۱] ک: قرائی [۲] ط: قرائی [۳] اللہ [۴] (تاریخا) اولسی مناسبدر [۵] بو صراع
 ۱۹۶ کوستریور (م) [۶] ط: سکیز کوی . س: سکر کونی

دامننده بیک خانہلی و چارسوی بازارلی و گلستانی و باغ و باغچہلی معمور قصبہدر اما آب و هواسی و بناسی و محبوبی و محبوبہ‌سی غایب لطیف کافر قصبہسیدر غازی اورنوس اوقافی اولماغیلہ حاکمی متولیدر رعایا و بریاسی غایت عنقا روم کفرہ لیدر آندن قریہ دلی مانو و قریہ ہر اپان و قریہ یغور نیچہ [۱] و قریہ طور قوہور و قریہ قراواطا بومعمور قرالری جانب قبلہ یہ ۸ ساعتہ کچوب

اوصاف وادی آیا قریہ [۲] یعنی قلعه قره‌فریہ

بانیسی روم تکوری شرقیجہ [۳] قرال قزی انافریہ [۴] نام برقرالہ قزی بناسیدر بعدہ سنہ ۷۷۴ تاریخندہ سلطان مرادثانی عصرندہ غازی اورنوس بوقلعه اوزرہ سردار معظم اولوب کلرکن انلرینہ [۵] قرہجہ و قرہ قوجہ [۶] و قرہ اجہ و قرہ مرسل و قرہ قریہ [۷] نام غازیانلری طلیعہ عسکر ایدوب بوقلعه التہ کلدکلرندہ ہان قرہ فرہ نام غازی مجاہد کندلر ایلہ قلعیہ جملہ توابعیہ عروج ایدوب فتح آتد کدہ بوقلعه نک اسمنہ اول غازینک اسمیلہ مسما اولوب قرہ فرہ دیرلر و بعدالفتح حکومتن قرہ فرہ قوجیہ وروب عمار ایدر حالا روم ایلی ایالتندہ سلانیک سنجانچی خاکندہ اوچوز اچہ شریف قضاہر و ناحیہ‌سی... عدد معمور قرالردر و شیخ الاسلامی بکر افندیدر و نقیب الاشرافی رسول افندیدر و علما و صلحاسی غایت چوقدر و سپاہ کتخدایری و بیکچیری سرداری و محتسب اغاسی و شہر کتخداسی و باجداری و خراج امینی و شہر صوباشیسی و مطلق حاکمی... در بعدالفتح قلعه سن منہدم آتد کلرندن دزدار و قلعه نقراتلری یوقدر لکن اعیان کباری چوقدر قلعه‌سی زمان قدیمہ غایت صارپ ایمنس حالا صو قپوسی تعبیر آتد کلری محل شدادی بنا ایکی منارہ قدی قلہ [۸] بالای عظیملردر [۹] و بو قلعه نک ایکی طرفی چاہ غیا و درک اسفل مثال اوچورومدر و درہلی و دپہلی یرلردر شہر دخی بر درہلی و دپہلی وسیع اوز ایچندہ جملہ ۴۰۰۰ عدد کیرہ متلی و باغ و باغچہلی و ہر خانہدہ آب حیات جاری اولمش تحتانی و فوقانی کار کیر بنالی معمور و مزین خاندان زیباردر جملہ بکر افندی سرانی و مصطفی اغا سرانی مشہور بیوتلردر و جملہ ۱۶ عدد مسلمان محلہ سیدر اولا ...

[۱] ک: یغور نیچہ. ب: یغور نیچہ [۲] ب، س، ک: آیامریہ [۳] ط نسخہ‌سی دہ بوبلہ در یعنی دوردنجی حرفک نقطہ‌سی یوقدر. س نسخہ سندنہ ایسہ ہم دوردنجی، ہم بشنجی حرف نقطہ سزدر (م) [۶] ک: قرہ فوجہ [۷] س، ک: قرہ فریہ [۸] ب: قلعه [۹] ک: عظیمدر

ہر درخت سر آمدک شاخہ لرنده تازہ جوان یکتلر صالنجاقلر قوروب عشاقلری قولانلر چکوب صالزلر بوفزای سبزہ زارده شب وروز جمعیت کبرا اولوب هرکس اقرانلریلہ جان صحتلری ایدوب طرف طرف عشاقان مشتاقان فتالر لبعده بازلق ایدرلر زیرا بووادی فرح فزا شهرک ایچنده در آندن (مسیره کاه پاپاس قصری) بو دخی شهر ایچنده اولوب جملہ صحرای قرہ فریہ و صحرای واردار ایاق التندہ اولوب جهان نما بر مقصوره ارم آباد تماشا کاه عبرت نمادر و (تفرجکاه یکی چشمہ باشی) بو دخی درخت عظیملر ایجرہ بر آب حیات صولی کلستان ارمدر و (علی بک کوشکی) صاحب الخیراتی حیاتده اولوب هرروز جمعده ضیافت عظیم ایدوب جان صحتلری اولور و (صالنجاقلی کوشک) بو دخی نیچہ یوز عدد سایہ دارلی چنارلرده صالنجاقلری وار و (بوستاناق کوشکی) بونده اکثریا روم کفرہ لری جمع اولوب هورلر دپوب عیش و عشرت ایدرلر و (سیرانکاه حسام افندی چشمہ سی) بو دخی باغ مرام تفرجکاه شامدر و بو ترقیم اولنان مسیره کاهلردن ماعدا نیچہ مرامکاهلر واردر اما حقیرک منظوری اولان بونلردر [۱] و ممدوحاتندن بو شهرک آب حیات صولری و باغ و باغچہ لرینک عناب درختلری جهانی زین ایدوب عناب دانہ دار میوہ سی مشهوردر و سیاہ کچی اوغلاق کورکی ممدو حدر ...* (زیارتکاه شهر وودینا) اولا کبار کمیندن (اویس افندی) قدس سرہ و زیارت (بایقوش بابا) صومعه سندن طشرہ اصلا چقمیوب اعیان ولایتدن ایاغته نعمت نفیسه نصیبی کلدیکی چون بایقوش بابا دیرلر رحمة الله علیه و زیارت (قادین آنا) رابعه عدویہ مرتبہ سنده کیجہ قائم و کوندوز صائم بر خاتون زاهدہ اهل پردہ ایمش ...

احباب ایلہ و دلشوب آندن جانب قبلہ ایکی ساعتده یقوش اشنی انوپ ۸ ساعت کیدوب آووسدوس ییلاغی دبندن کچرکن قریہ پوقرہ ونیک کفرہ کوی اولوب وودینا قزاسیدر آندن قریہ قوپنا کفرہ کویدر وقرہ فریہ قزاسیدر آندن نہر آووسدوسی کچدک بو نہر صغیر آووسدوس داغلرندن کلوب وودینا عیونلریلہ بر اولوب نہر واردارہ مخلوط اولور آندن بر ساعت کیدوب

دروصف قصبه آووسدوس

سلانیک سنجانغی خاکنده قرہ فریہ قضاسی ناحیہ سنده نیابتدر آووسدوس ییلاغی [۱] ک: اما حقیرک منظوری اولان بونلر اولوب یاران باصقالر ایلہ سیران و تفرج ایتدی کمز مذکور اولان مسیره کاهلردر

اوج مناره بوی صولر اشنی آتدینی یرلرده دخی دکرمانلر و باغلر و بانچه‌لر واردالحاصل بوشهر دلاویزک مثلئ مکبر عربستانده شام جنت مشام اوله و آب و هواسی لطافتی قورنیه شهری قربنده قرمان ارکلیسی شهری اوله و محبوبی و محبوبه‌لری غایت چوقدروروم قیزلری و کراسته [۱] نام عورتلرینک یری پیکرلری اولورکم و من العجایبدر حتی بعضی اعیان کبارتعشق ایدوب کفره بانولرن نکاح ایله ال لرلرغایت غریب دوست آدملری و بانویلری اولور و همتاسی یدی عدد کنیسه‌لری واردر بونلرده دخی زعم باطللرنجه عیسی ایچون با کره قالمش دختر پاکیزه اختلری وارکم کویا هربری برکونه نچه آفتابه‌لردر و یری روموغ پچه ره‌بان غلاملری وارکم هربری برکونه حسن و جمالده مرالی و غزالی کوزلی و شیرین سوزلی پت پرست پت نارسیده‌لری واردر برکونه یری پیکر و ملک منظر موع زاده جوانلری دیورلرنده پوت پرستک ایدرکن خاطره بوایات [۲] خطور آدی (بیت)

بت نورسم کنارم [۳] شب روز راغب اولمش بونه دیندر الله‌الله پوته سجده واجب اولمش

ودخی اهل بلدینک لهجه مخصوص اصطلاحاتلری اکثریا روم لسانی لهجه‌سی کبی کلمات ایدرلر مثلا هر سوز اثناسنده (وارمشک کمشک ورمشک المشک یشک) لفظنی تکرار ایدرلر حاصل کلام شک سوزلرن چوق استعمال ایدرلر اما جمیع خلقی اهل ذوق اولوب سیر و سیرانه مائللردر هر کون زر مسیره کاهلرده ذوق و شوق ایدرلر یکنویسی قرق یرده تفرجکاهلری واردر اولا شهر ایچنده کوپرو اوواسی نام یرده بر عجایب و غریب چمنزار و لاله عذار وادی مسیره کاهدرکم نجه یوز عدد کونا کون درخت منهار ایله زین اولمش اوج سایه قدکشان اولمش سایه دار چنار و قواق و بیدسرنکون و قره‌اچاج و مسک بو اوخلامر اغاجلرینک ظل حمایه لرندن زمینه اصلا کونش تأثیر آتیوب دوهای [۴] قطیفه کبی زمین سبز کون اولوب جاچا آب روانلرینک کناره لرنده مقصوره و نشیمن صفه‌لر ایله آراسته و مطبخ و کباب چرخلریله پیراسته اولمش آب حیاتلری جریان ایدوب

[۱] ب، س، ک؛ و کراسته [۲] ک؛ بویت [۳] ب؛ کنارم . ک؛ کتازم . ط؛ کتارم
[۱] بونلرک هبسیده یا کاپشدر چونکه بو بیت (فضولی) نک اولوب دوغروسی مطبوع دیواننده اولدینی وجهه شویله در :

بت نورسم نمازه شب و روز راغب اولمش بونه دیندر الله‌الله بته سجده واجب اولمش
ایکنجی مصراعده کی (بته سجده واجب اولمش) سوزی بیلجه کبی خوش بر شیدر (م) [۱]
[۴] ک؛ دهاوی [چوق کره (رهاوی) دییه کچمکده در (م)]

وشادروانلرہ توزیم و تقسیم اولوب اندن اشنی طبع خانیه کیدر اندن اشنی شهرک کنارنده اوج آسمانه سرچکمش قیالردن اشنی اوج سلیمانیه مناره سی قدی صولر اشنی سلسیل آسا پرتاب ایتدیکی دخی بر سیر و تماشای عبرتنامدرکم جمیع عیون جاریه لرك پرتابی صاعقه سندن آدمک قولقلری رعده وار کورلیوب جمیع صولرک ایاغی نهر و ارداره مخلوط اولور و قوسی... عدد جامع عابدان زاهداندر اول سلطان... خان جاهمی طرز قدیم عبادتگاهدر آندن خسرو افندی جامعنک قوسی اوزره جلی خط ایله تاریخی بودر

قاضی خسرو افندی قلدی بنا لوحش الله [۱] زهی عالی مقام و لطیف [۲]
 حق قبول ایلسون کوزل اولمش دیدیلر تاریخین بو بیت لطیف [۳] سنه ۱۰۱۰

و نورالدین افندی جامعی و یکی جامع و حسن اغا جامعی و تکیه محله سی جامعی و اوتیه تقه جامعی وینه [۴] محله سی جامعی و ظفر [۵] اغا جامعی وار بونلردن ماعندا دوکلیسی اون بر عدد محله مساجدلریدر اما بو شهرده اصلا قورشوم اورتولی آثار بنالری یوقدر جمله کره مت ایله مستور خیرات معمورلردر و هپسی بر عدد مدرسه سوخته و اندر و عوموسی دورت عدد مکتب نجیب ورشیداندر و اولانجه سی ایکی عدد تکیه درویشاندرکم تکیه محله سی نامیله معروفدر و بارده سی بر عدد حمام غاسلان راحت جاندر اما صوبی فراواندر و اولانده سی اون عدد صغیر و کبیر خان مسافرینلردرکم جمله کره متلیدر و باریسی اوچ یوز عدد دکانچه اهل صنایعدر لکن قدیم اولدن برو بزاستانی یوقدر و هموسی بر عدد دارالاطعام ماکلی واردرکم جمیع بای و کدایه و کبر و ترسایه و پیرمغانه نعمتی مبدولدر صاحب الخیراتی مرحوم خسرو افندیدر اما بر عجب اوقاف عظیمدر و امتاسی یتیم عدد آسیاب دقیق رقیق صو دکر منلری غایت چوقدر جمله اولر ایچنده دخی نیجه یوز کوچوک صو دکر مانلری وار زیرا هر خاندن برر ایکیشر عدد [۶] آب جاریلر مقرردر و جملتاسی شاهراهلری قالدیرملر دوشه لی اولوب اوزرلرنده براق آب صافیلر جریان ایدوب شهر ایچی پاک قالدردر کم خارخاک مزخر فادن اصلا بر نشان یوقدر و عامتاسی بو شهر ایچره اون یرده قیالردن اوج سمان

[۱] ك: عمرالله [وزن مساعد اولدینی کبی معناسی ده خوشدر (م)] [۲] بوقطه تاریخیه بحر خفیفتن اولدینی جهته بو مصراعده فضله لق وار وزنی بوزویور اونکچون دوغروسی (لوحش الله زهی مقم لطیف) اوللیدر (م) [۳] بو مصراع یا کایشدر دوغروسی (دیدیلر تاریخین بو بیت شریف) اوللیدر که تاریخ (بو بیت شریف) عباره سندن چیه جقدر فی الحقیقه بو عباره حساب ایدیلنجه ۱۰۱۰ چیقیور (م) [۴] س، ک: و بنه [بوراده کی (بنه) کله سی بر نقطه لی بانک کسر یله حرکت لشمدر] [۵] ب: صفر [۶] ك: برر ایکیشر دکرمان دوندرن

روم و صرف و بلنار و لاتیندن قوت بازوایله قبضه تسخیره آلمشدر روم ایلی ایالتنده سلانیک سنجاغی خاکنده یوز الی اچمه پایه سیله قضادر و ناحیه سی ... عدد قرادر کتخدایری ویکچیری سرداری وزعامت صاحبی چنانجی زاده نام اغامی و شهر کتخداسی و صوباشیسی وار اما قلعه دزداری و قاپوقولاری یوقدر کبار و اعیانی چوقدر قلعه سی اوجه برابر یالچن قیا اوزره برصعب و متین قلعه ایمش بعدالفتح منهدم اولمش اما جابجاینه قله لری نمایاندر [۱] شهر دخی اول اوجه برابر قیا اوزره بر صحرای و اسعده باغلی و بانجھلی و یحساب قیناق آب حیات عیون جاری لری واردر جمله سی اون ایکی محله در طقوزی مسلمان و اوچی کفره لر محله سی بر شهر مزیندر اما اصلا یہودی یوقدر اما روم چوقدر انکی چون یہودی بونده قرار اتمزلر [۲] رومک اللرنده خط شریف وار کم یہودی شهره قوم یوب قتل ایدر لر (تماشای غریبه و عجیبه) جمله مسلمانلرک دخی اللرنده مکرر خط شریف لری وار کم امت محمد صلاة عیدینی قلازکن یا خود قیلوب جامعدن چیققدن صکره اول یوم عیده بر کافر قپوسندن طشره حقیقه اول آن قتل ایدر لر اما شمعی امان وزمان و بر میوب کیر مهملین کسوب مسلمان ایدر لر تماشای عظیمدر زیرا بر کره امت محمد صلاة عیداضی ادا ایدر کن جمله کفار غلو ایدوب امت محمد لری جامعلرده بصوب طرفیندن وافر قتال اولوب حمد خدا صلات عید بر کاتبه امت محمد غالب اولوب نیجه بیگ کافر ی دندان تیغدن [۳] کچر لر بعده زمانلرینک پادشاهی غازی مراد خان اولدن خط شریف آلر لر حالا انکی چون کفار لر روز عیدینده قپودن طشره چیقمازلر اما انا و باباسنه [۴] دلکبر و خاطر مانده اولان موغ نیجه غلاملر و محبوبه قزلر مسلمان اولماغی چون قپوسندن طشره چقنجه اول آن دوتوب البته هر سنه بشن اون بویله مسلمان ایدر لر اما اویله تعظیم و تکریم ایله اول مسلمان ایتدکلری غلاملری اتلان دیروب کونا کون خلعت فاخره لر ایله کیدروب الای عظیم ایله مهتر خانلر چاله رق شهری دوران ایدروب البته خاندان صاحب لرندن احسان و انعاملر الیوروب اندن عید شریفک اوچنجی کونی الایلدن صکره شیخ الاسلام خانه سنده سنت رسول ایدوب چرخ ایدوب او بارق صاحبی ایدر لر عجیب آیین لطیفدر و بو شهر جمله بیگ آلتش عدد سراپا لعل کون قرمزی کره مت اورتولی معمور و مزین تحتانی و فوقانی کار کیر بنا واسع باغلی و بانجھلی اولردر و هر اوده عین الحیات مثالی دکرمان یورودور صولر جریان ایدوب فصیقه [۵] و حوض

[۱] ب: رابکاندر [۲] ب: قراردادده اولمازلر کم [۳] ک: تیغ وودینان [۴] دوغروسی (آنا و باباسنه) اولمیدر (م) [۵] دوغروسی سین ایله (فسقیه) اولمیدر (م)

شیخ الہی) قدس اللہ سرہ العزیز بوعزیزک مسقط رأسلری اناطولی خاک پا کتندہ کوتاہیہ
 قربندہ سہاونام قصبہ بنامدہ تولد ایدوب بلخ و بخارا و سمرقند کملیندن جہاز فقری قبول
 ایدوب روم ارنلرندن ینہ سماودہ [۱] سجاده نشین ایکن کرہ یوز بیک مریدہ مالک
 اولوب حتی اسلامبولدہ مدفون امیر بخاری حضر تلری دہ بونلرک فقراسی زمردہ سندن
 اولوب تکمیل فنون ایدوب امیر بخاری کبی نیچہ بیک خلیفہ یہ مالک اولوب نیچہ
 مناقبرلی واردر سلطان . . . شرف محبتلریلہ مشرف اولوب آخرکار بونلر دخی
 سنہ ۸۲۰ تاریخندہ (ارجی الی ربک) امرینہ فرمان بر اولوب بو شهر ایچرہ مدرسہ
 و تکیہ دارالحدیث نظر کاہندہ برکار کیر بنا قورشون ایلہ مستور بر قبہ پر نور ایچندہ
 مدفوندر وزارتکاخ خاص وعامدر . . . * و یانندہ صاحب الحیرات احمد بک دخی مدفوندر
 ودخی (مراد بابا) و شیخ فضل اللہ افندی و کرم اسی سلطان یازیحی چلی افندی یعنی
 محمدیہ کتابی صاحبی یازیحی زادہ محمد افندی زادہ سی محمد چلیدر اول دخی بو آستانہ
 دعا خرمنندہ [۲] مدفوندر رحمہ اللہ علیہم اجمعین نیچہ یوز زیارتکاهلری دخی واردر اما
 فقیرک یوز سوردیکی آستانہ لر بونلردر کم ہمتلری حاضر و ناظر اولہ بوشہرک نسا طائفہ سی
 بوسلطان مرحوملرک روحانیتلری سبیلہ غایت صالحہ و مستورہ اولورلر رابعہ عدویہ درلر
 و چارشوی بازارہ چقمازلر و جمیع خلقیدہ صلحای امتدن اہل طریق حلیم و سلیم و خلوک
 آدملری واردر حق تعالی جملہ سندن راضی اولہ بو شہردہ احبا ایلہ و داعلشوب ایرتہ سی
 کون قالقوب غرب طرفنہ کچوب قریہ اسکچی و قریہ قاضی و قریہ حصار بکی و قریہ
 بغونچہ [۳] و قریہ سندلای بوکوی و ودینا قصبہ سی خا کتندہ در بو محلہ قریب نہر . . .
 خشب جسردن کچوب بونہرک منبعی اشتر و [۴] قصبہ سی کولندن و وودینا داغلرندن جمع
 اولوب نہر واردارہ مخلوط اولور آنککہ آق دکترہ منصب اولور اندق ۶ ساعتدہ

اوصاف دارما [۵] یعنی قلعة و وودینا

لسان لاتیندہ وودینا صو دیمکدر صوبی غایت چوق اولدیغندن قوم لاتن [۶] بوشہرہ
 وودینا دیرلر بایسی صرف قرالرنندن . . . سنہ . . . تاریخندہ غازی اورنوس فتحیدر کم دست
 [۱] ب : سپاودہ [۲] ب : نسخہ سی نقطہ سز اولوب (حرمندہ) کبی اوقونہ بیلیر یاقیشاندہ
 بودر معمانیہ (خرمنندہ) کلہ سی دہ یاکلیش دکادر چونکہ (خرمن) کلہ سی بورادہ مجازاً
 (جمع) معناسندہ استعمال ایدلشد (م) [۳] ب : یغونچہ . ک : یغونچہ [۴] ب : اشتر و
 [۵] ب : دارما [۶] س ، ک : لاتن

بشقہ التزامدر و بوکولک ایاغی نہر واردار ایله نہر سکودیک [۱] مابیندہ جریان ایددرک
سنانیکہ قریب محلہ آق دکزه مخلوط اولور

اوصاف زیارتکاه واردار یکجه سی

یکجه لفظندہ برقاچ شهرلر واردر اولازغره یکجه سی و... اما بو واردار یکجه سی
جملداً معمور و مزین زیارتکاه مستجاب الدعوه نظرکاه قدیمدر اولا زیارت سرچشمه
غازیان سربازان و مجاهدان فی سبیل الله صاحب ناموس یعنی (زیارتکاه غازی اورنوس) [۲]
یوشهر ایچندہ برقورشون اورتولی کارکیر بناقبه رعنا ایچندہ مدفوندر اما بوقبه نک ایچی
[۳] ایکی قات مشهد غازیاندر اشغی زیر زمینہ اوچ ایاق طاش زردبان ایله اینلر قبر شریفی
رطولانی مرمر صندوقه ایچندہ غازی اورنوس مایوس [۴] اولوب یاتر [۵] اما بوزیر زمین
اوستندہ کی صفده ینہ اول قبه ایچندہ برمرمر صندوقه دخی وار باشی وایاغی اوچندہ کی
طاشندہ کی تاریخ بودر... نتیجه تاریخی (لسنه عشرین وثمان مائه) تخریر اولمشدر
اما کندی بالذات نعش شریفلری اشغی زمینده کی مرمر صندوقه مدفوندر هیچ بر
ولایتده بو طرز اوزره برقبر منور منظوریمز اولمامشدر و قبه عالی اولغله اطرافی روزنلر
ایله مزین اولمش قصر ارم مثال بر قبه پر نوردر هرسیاح بر و بحرک روی دیوارده برر
کونه حسن خط ایله آثاری واردر رحمة الله علیه یدیوز آتمش عدد شهر وقلاع و قصبات
فتح آتمشدر کم غازی سلطان... خانک امرالزندن در دائماً قرارکاهی فردوس علین اوله
آندن طشره حرمنده زیارت (ایکی یورکلی علی بک) بوکه قریب (غازی عیسی بک)
بو ایکی عدد غازی آدم اژدهالری [۶] غازی اورنوسک اولادیدر [۷] کم روم ایلی
دیارینه بونلر دخی قلیج اوروب فتح ایتمشدر بو ایکی برادرلر پدرلرینک طشره جنبنده
مدفونلدر اما اوزرلرنده قبلری یوقدر کره مت اورتولی بر کلبه احزانلر ایچندہ
آسوده درلر آندن ینہ شهر ایچندہ بر مرتفع یرده احمد بک مسجندنہ زیارتکاه عظیم
ناطق حقایق و ناصح خلائق قدوه رجال نقطه کمال پرارباب ذوق و شیخ اصحاب شوق
منبع اسرار مرجع ابرار مفتی اسرار الهی مجاهد انوار نامتاهی قطب الاقطاب (حضرت

[۱] س، ک : سکودلی [۲] ب : آورنوس [۳] ب، ک : اما بوقبه مصیقل ایچی .
س : اما بوقبه مضیق ایچی [۴] ب : مایوس [۵] ب : یاتر بر مظلم روی زمیندر [۶] ب :
اژدهالری [۷] ب، ک : اولاد ذوی الاحتراملر ندر کم

اہالیسی ماہ تموزدہ ایام باحورہ وارنجہ ییلاغہ چیقارلر (ستایش ییلاغ کوه یکیجہ واردار) بو شہرک جانب غربسندہ شمالی [۱] مابیندہ نیمراہ قرینہ [۲] بر غرب تماشا کاه ییلاقدر یکیجہ اہالیسندن ماعدا نیجہ اطراف قرا وقصباتلرینک اہالیلری ایام تموزدہ بو ییلاغہ دوابلریلہ عروج ایدوب بش آلتی آی کسب طراوت ایدرلر تاغازی اورنوس زمانندن برو بنا اولمش جامعلری و دکانلری و خانلری و مسجدرلی [۳] و بر عدد حمای اولوب حالاغازی اورنوس اوقافی بریلاغ عظیم اولوب عشر و عدد اغنامی ماہالدوران [۴] دیو خط شریف [۵] ایلہ بو ییلاغ اورنوس بک اوقافیدر جمع ایراد و محصولاتی متولسی طرفندن ضبط اولنوب اشخی شہردہ کی عمارت و تکیہ و حمام و مدرسہ لرینک مرتزقہ سنہ و وظیفہ معینہ لری و یریلور آب و هواسی لطیف نیجہ رده عین الحیات مثالی قیناق صولرینک نیجہ سن خریدکلر [۶] زیر زمیندن شہرک عمارت لرینہ کتور مشلر چام واردیج وچشیر و غرعر و صنوبر مثالی خوش بو درخت کونا کون ایلہ مزین بر ییلاقدر انی دخی یدی کونده تماشا ایدوب آندن اشخی ینہ شہرہ اینوب قبلہ جانبندہ کی قرہ فریہ یوللارنجہ [۷] اون ساعت مسافہ بر صحرای عظیمک اورتہ سندہ

درفتح بحیرہ واردار یکیجہ سی

بوخلیج عبرتہما شہر واردار [۸] قبلہ شمالیسی [۹] طرفنہ واقع اولوب کردا کردی اون بر میدر عمقی بش آلتی قرلاج اولوب جانب و اطراف قامشلق و سازلقلی معمور کویلدر سائر کوللر کبی نیجہ یوز کونہ بالقلری اولماز اما قازی اوردہ کی وسائر و حوش و طیور شکاری چوقدر لکن بو بحیرہ یکرمی اوتوز یلدہ بر کرہ صویندن بر قطرہ قالیوب زراعت ایدوب چمنزارندہ ات بغلارلر ایمش بر کون ینہ حکمت خدا طرف طرف آبی طلوع ایدوب زراعت اولمش محصولاتلرین غرق ایدوب بی حد و بی قیاس بالیقلر بیلہ کلوب بحیرہ ایچی مالامال ماہی اولور دیو اہالی ولایت نقل ایتدیلر اما فقیرک منظوری اولدینی وقتدہ بحیرہ سی لب برب ایدی بو کولک دخی محصولاتی غازی اورنوسک اولوب

- [۱] ب : شمالیسی [۲] ک : نیم مرحلہ قریب [۳] پ : و مساجدرلی [۴] ک : مؤبدالوران
 [۵] ب : شریفلر [۶] ک : کونکلر ایلہ . ط : خربکلر ایلہ . س : نسخہ سی دہ بویلہ در فقط نقطہ سزدر
 [۷] ب : یوللارنجہ [۸] ک : واردار یکیجہ سنک [۹] س ، ک : قبلہ و شمالیسی

واردر جملدن چارشو ایچنده خانلر او کونده دروت کوزلی چشمه عین زلال جان فزاسی [۱] وارکم هر لوله سندن [۲] آدم بازوسی کبی [۳] جریان ایدر آندن طاشوب اشغی دباغخانه چارشوسنه [۴] کیدر غایت لذیذ و نافع آب نابدر بو چشمه سار اوزره صاحب الخیرات بر قصر عالی انشا ایدوب جمیع اهل سفر و غریب الدیار کسه لر آنده جمع اولوب کوروب [۵] بیلشورلر بر جمع عرفان قصر زیبار درخی جمله چشمه سارلرک آب روانلری غازی ییلا سندن کلور لکن بو شهره کوره صوبی آذر مرورایم ایله یوللری رخنه دار اولمش دروجه قرق بر یرده سلسیللری واردر [۶] جمله مدو حارندن اکثریا خلتنک کار و کسبلری چشمیر کو کوندن [۷] و قره چالی کو کندن واریک و قزل [۸] اغاجلری اوزرندن [۹] کونا کون مصنع قاشقلر و کشلورلر و زردسته یابوب کینورلر هر ولایت بهوشهرک قاشقلرندن هدیه کتورلر و بروسه نیک امام لوله سی قدر مشهور لوله ایشلنور و بیکجه نیک قوزو قولانغی کبی دخانی روم و عجمده مشهور اولوب بروقیه مقداری ایکی باشی سوروی و اورتاسی یومری دخانی برره جمع ایدوب قازلر ایله بغلیوب جمیع ولایت اعیانه هدیه لر کتورلر فقیر عمرده دخان ایچمه دم اما بویکجه دخانک مسک و عمربر رایحه سندن حظ ایدرم تابو مرتبه عمر بو اولور [۱۱] (دروصف تته شهر کلیات) اولانیچه بیک خانه دان صاحب اعیان و کبار کونا کون چوقه لباسلر کیوب فرهاد هانی و هزار آلتون باش و خنکاری و کوسه دستار محمدی صارار اشرف و کباری وار وسط الحال اولان اهل و تجار و صنایع چوقه قونطوش و چوقه چشمیر و چوقه سمور و زرد او دقلپاق و قوپچه لی چشمیر و بلر نده تیندوقوشاقلر نده [۱۱] قورپله [۱۲] بچاق و وار ساق طشیوب روم ایلی غازیلری کبی رفتار ایدر فتالری واردر (اما اصطلاحات لسانلری) روم ایلی لهجه لرینه یقین (وارمصق کلصق و اونلر ایله کورمصق و شویله ایتمصیق و بویله ایتمصیق) دیو صیق لفظنی صیق صیق استعمال ایدرلر نسوانی دخی جمله چوقه فراجه کیوب یصی باشلرینه بیاض دلبنده عذار [۱۳] بورینوب یوزلرینه قیل نقاب دوتق ایدینوب مؤدبانه کز لرلر ... اما هواسی سهل ثقیل اولدیغندن

[۱] ب : جان پروری [۲] ب : هر عیونی لوله لرندن [۳] ب : آدم بازوسی فالننی
 [۴] ب : طبه خانه عبرت نما چارشوسنه [۵] ک : کوروشوب [۶] ک : قرق بر یرده سبیل
 خانه عطشان سلسبیل شهیدان دشت کربلا روحیچون آب کوثرلر واردر [۷] ب : کو کندن
 [۸] ب : قزلق [۹] ک : اوزلرندن [۱۰] ب : مسک بو توتونی اولور [۱۱] س ، ک :
 قوشاقلر نده [۱۲] س ، ک : قورپله . ب : قورپله [۱۳] ک : ازار

بزازستانی وار کم دکه شهرده اوپله برکارخانه زیبا یوقدر وجهه اوچ عدد حمام روشنلری وار جملدن غازی اورنوس بک حمامک آب و هواسی و بناسی و خداملری و بساطلری ممدوحدر و چارشو ایچنده احمدبک حامی غایت مفرح و دلکش کرمای واسعدر و حمام نظرگاه شیخ الهی بر کوچک حمامدر اما بامر خدا بر آدم نقدر امراض مختلفیه مبتلا اولسه قرق کون بو حمامه کیرمکه مداومت ایتسه بامرچی قدیر شفا بولور عزیز مرحوم عصرنده بو حمامه کیرنلردن اصلا اچقه نماز ایش و کولخاننده اصلا آتش یا نماز ایش بویله ایکن درون حمامک شدت حارندن بر آدم بر ساعت دوره مز ایش بعده مرور ایام ایله بو حامی تعمیر و ترمیم اقتضا ایتدکده متولسی کلخن مرمت ایدرکن دیوارک بر جانی او بولوب [۱] منهدم اولدقده کورسه لرمک حمام قزغانی آلتنده یدی عدد طاش دوروب اول سنک خارالردن علو بر علو آتشلر چیقوب قزغانده کی صوی قینادر اول طاشلرم قدس شریف قربنده حضرت موسی علیه السلامک تربه پر انوارلری اطرافنده اولان اوط تاشلریدر [۲] بر گوشه سنده دخی بر تیمور قندیل ایچنده روغن [۳] ملو اولوب بر ملمع [۴] و مصنع فتیله ایله بر قندیل چراغان ایکن بی آدم لک نظرلری بو قندیل دانه تعلق ایدنجه یا خود ریخ عقیم اصابت ایدنجه قندیل سنوب ویدی عدد طاشلریک آتشلریده تسکین اولوب بو حمام قدرت بوزخانه کبی اولوب الی یومنا هذا آتش کرما کرم ایله مشحون بر کرما ب نظرگاهدر لکنینه خسته کیرسه بامر خدا شفا بولور حتی بو حقیرک کظم نام بر غلامی غایت مشوش الحال ایکن بو حمامه [۵] کیروب تن درست اولدی و جمله یتیم عددسرای حماملری مزواردر دیو اعیان و کبارتفاخرایدر لر و جمله طقوز عدد خان سودا کرلری واردر ... و جمله بر عدد کاربان سرای مهمان روان حسیسی وار اولدخی غازی اورنوس بک خیراتیدر کم شب و روز بشریوز آلتیشریوز آتلیرقوب هر اوجاق باشینه بر برقرسینی طعام و آدم باشنه بر راتمک و برر شمع روغن ایله برر شمعدان و هر آت باشنه برر طوربه تعلق اولنوب [۶] جمیع آینه و روندکانی بویله اطعام ایدوب دفع جایغان اولدقده [۷] صاحب الخیراتی روحنه هر آدم برر فاتحه شریفه تلاوت ایدوب روحن شاد ایدر لر حقا که خیرات عظیمه در و جمله یکریمی عدد آب حیات چشمه لری

[۱] ک : او بولوب [۲] ب ، س ، ک ، ط : طاشلریدر [۳] ب : شبروغن (شبرلیغان)
 دیبه مشهوردر (م) [۴] ک : برکونه ملبس و ملمع [۵] ک : بو حقه نظرگاهه [۶] ک : علف
 اسان کاوب . س : علیق اسبان کاوب . ط : برر طوربه بنلوب [۷] ک : دفع جوع ایتدکرنده

عمر الاسکندر من نسل غازی اورنوس دار خیر جدہ الاعلیٰ فعمره [۱] نفعھا
اجرھا فی دارالآخری جنة المأویٰ ۱۱ جاہ فی تاریخھا دار قرار اجرھا [۲] سنہ ...

اندن (بادرالی جامعی) مفرح و مصنع معبد کاهدر و (عیسیٰ بک جامعی) حقا کہ بانی
معمار سلف علم ہندسہ اوزرہ محبوب جامع بنا ایتش کم کورنلز پسندیدہ [۳] ایدر لر
و (رجب چلبی جامعی) بودخی کار قدیم جامع پر نوردر و شیخ الہی تربہ سندہ (احمد
بک جامعی) بو ترقیم اولنان بش عدد جامع لردن ماعداسی جملہ اون ایکی [۴]
عدد محلہ مساجد یدر جملہ دن اورنوس غازی مسجدی و شیخ الہی مسجدی
مشہور اولان مساجدلر بونلردر و جملہ بر عدد مدرسہ عالماندر اول دخی غازی اورنوس
بکک قورشون اورتولی قہلر ایلہ ترین اولمش بر دارالتدریس تحصیل علومیدر بر آدم
ہر نقدر احق ہنق ثعلب الحکما [۵] اولسہ بو درس خانہدہ بر کرہ بسم اللہ دیسہ البتدہ
بر یلدہ تفسیر شریف استخراج ایتمکہ قادر اولور [۶] زیرا شیخ الہی حضر تارینک نظر
کایدر جمیع طلبہ لری و درس عاملری موجود اولوب طالبانہ جانب و قفدن لحمیہ و شمعیہ
بہالری واصلدر و جملہ یدی عدد مکتب دارالعلوم صیان ابجد خوان پسراندر اول
یورکلی علی بک مکتبی و رجب چلبی بک مکتبی و عیسیٰ بک مکتبی و ... بونلر مشہور
مکتبلردر و جملہ ... عدد تکیہ صاحب طریق پیشوای درویشان عبدالان خانقاہلر یدر
جملہ دن شیخ الہی تکیہ سی و ... تکیہ سی و ... خانقاہی معموردر و جملہ ۳ عدد
دارالضیافہ ماکل فقیرانی واردر جملہ دن رجب چلبی عمارتی و شیخ الہی مدرسہ عمارتی
و غازی اورنوس تربہ سی عمارتی بونلرک بای و کدایہ و خاص و عامہ نعمتلری دائم در کہ
شب و روز مطبخ کیکاو سندن عامیہ اطعام اولنور [۷] و جملہ یدی یوز قرق عدد
چارشوی و بازار دکان و بزستانی وار جملہ ذی قیمت اشیالر بی منت [۸] بولنور اما
الٹی عدد قورشون اورتولی قہ جوہری [۹] و دورت عدد تیمور قپولی کار کیر بنا بر متین

[۱] دوغروسی (فم) اولمیدر کہ (عموم) مصدرندن فعل ماضی مفرد مذکر غائب
صیغہ سیدر (م) [۲] بورادہ تاریخ (دار قرار اجرھا) عبارہ سندن حقیقہ جقدر بو عبارہ حساب
ایدیلنجہ ۹۱۶ کوستریور (م) [۳] ب ، س ، ک : پسند [۴] ک : اون یدی [۵] ب : ثعلب الحقا.
ک : بقاۃ الحقا [بورادہ کی (ہنق) کلمہ سی دەیا کایددر دوغروسی مشہور اولدینی اوزرہ (ہنقہ) در (م)]
[۶] ک : استخراج ایتمکہ لیاقت و استعداد حاصل ایدر [۷] ک : کیکاو سندن مغان و جہودانہ
بیلہ بذل اطعام عام اولنور [۸] ب : بی قیمت . ک : بی قیمت و بی منت [۹] ک : قہ پر جوہری

واوڭە بولى [۱] ايچىدىن كلوب بومحمدن عبور ايدوب سالانىك قىرىندە ... محلدە آق دىكرە مخلوط اولور بعدە ... ساعت [۲] يەنە جانب غىربە صحرالر ايجرە كيدوب نىچە آبادان قىرىلەر كچوب كيدر كن نهر سكودلى يى كچوب بونهر جك واردار يىكيجەسى طاغلرندن طلوع ايدوب بوده سالانىك قىرىندە بحر بياضه منصب اولور اندن نىچە قىرىلەر كچوب اون ساعتە

اوصاف و ريبه اواسى يعنى قلعه واردار يىكيجەسى

ايكى عدد قلعه در برى تكور بىكارى قلعه سىدىركم شهر ك براوجى آنده ايمش بر قلعهسى حالاعمار اولان شهر اولدوغى يردە در كم ا كوردە بنه قلعهسى ديرلر انكىچون دفتر خاقانىدە قلعه واردار يىكيجەسى صحراى ورەبىه [۳] ديرلر بايىسى روم قرالردن يەنە فيلقوس اولادلرندن ايكى برادر ايكى قلعه بنا ايدوب برى تكررور قرال برى ورەبنه قرال بنا سىدىر نىچە ملو كدن ملو كه انتقال ايدوب اخر سنه ۷۶۴ تاريخندە غازى خداوندكار امرا سندن غازى اورەنوس فتح ايدوب پاى تخت امرا ايدى [۴] و قلعه سن جابجا منهدم ايتدىكم بر دخى كفار روم طمع ايدوب محاصره ايتىلەر حالا روم ايلي ايلتندە سالانىك خا كنده اوچيوز اچقە شريف قضا در و ناحيهسى ... قرادر و حكومتى ... در و قضاى اوچيوز خانه تحرير اولنوب خانه عوارض و اوردو [۵] نزلات تكاليف لرى و يرلر سپاه كتخدائى و يىكيجرى سردارى و محتسب و باجدارى و شهر كتخداسى واردر (اشكال زمين شهر يىكيجە) مذكور اولان ايكى قلعه نك ماينندە بر واسع دره لى و دپەلى بر باير يردە اون يدى عدد محلات معمورەلى شهر در اولا ... محلهسى ... مشهور محلات بونلردر و جمله بيك بشيوز عدد كرمەت اورتولى باغ و باغچەلى و تحتانى و فوقانى واسع بر برلر يەنە [۶] سىرك واقع اولمش كار كير بنا خانه لردر هر بر نده آب حيات صولر واردر و اون يدى عدد جامع ميرميران و كبار اعيان جامع لردر جملدن مكلف و مكمل و معمور و مزين جماعت كثرە يە مالك چارشو ايچندە (اسكندر بك جامعى) قورشوم قەلى مەبدكاه قديمدر قەلە قپوسى اوزرە تحرير اولنان تاريخى بودر

[۱] ب ، س ، ط : بولى [۲] ك : ۶ ساعت [۳] ك : و يردە بنه [۴] ك : پاى تخت

امرا ايتدى [۵] س ، ك : اوردو [۶] س ، ك : بر برلرندن

طاعت و عبادت ایدوب کوندوز صائم و کیجه قائم بو عزیز سلطانک نظرکاهی اولماغیه خورتاج داغی دیرلر اما لسان رومده خورطاسی [۱] دپرلر زیرا بوچتلك دبنده حالا خورتاس نام یوز اولی کفره کویی واردرکم بو کویک اهالیسی صیف ایاملرنده شهر سلانیک اعیانه قارکترلر اندن ینه شهره کلوب زیارتکاه اولیالره شروع آتدک (دربیان زیارتکاه ارباب حاجات) اولا (خورتاج سلطان) کندو جامعلری ساحه سنده آسوده حالدرلر قدس سره بو عزیز مرقومک یجه یوز بیک مناقبی واردر اما تحریر آتمکه وقتمز یوقدر بر مناقب عبرتی [۲] اولدرکم بر کیجه بو عزیز جمیع فقراسیله لیه جمعده آیه (یا ایها الذین آمنوا اذا نودی للصلاة من یوم الجمعة فاسعوا الی ذکرالله و ذروا البیع) فرمانی اوزره و آیه (واذ کروالله ذکراً کثیراً) نص قاطعی اوزره جمله فقرالر ایله توحید و تذکیر سلطانی ایدرکن همان بامرالله تعالی اول نصف الیلده عزیزک سر سعادتلرینک تاج شریفی اوزره کون دوغوب سلانیک شهری شب مظالم ایکن روز روشن اولور جمله عشاق و مشتاقان [۳] کیجه ایله کونشی عزیزک تاجی اوزره کروپ لسان فارسی اوزره (خورتاج) یعنی کونشلی تاج صاحبی عزیز دیوب اول اجدن لقب شریفلری خورتاج قالدی بو حالی سلانیک کافرلری و یهودیلری کوردیلرکم کیجه ایله عزیزک سر سعادتنده کونش دورر اول کیجه نصارادن یدی یوز آدم و یهوددن آنجق یمش آدم ایمان ایله مشرف اولوب بعدده عزیز مرقوم بو کشف و کرامتدن صکره جامعی اولان دیری کفره لر اندن فتح ایدوب جامع ایدوب حالا جامعنده مدفوندر رحمة الله علیه و (زیارتکاه) قائلی بورقاز دبنده بر قورشوم ایله مستور قبه ایچنده (قبر موسی بابا) بر سر و درختلی آستانه سنده [۴] بر قاج فقراسی واردر و (زیارتکاه) یالی قپوسنک ایچ یوزنده بر تره پرنوار نظرکاهده (مشهد میدان بابا سلطان) حالا زیارتکاه ارباب دلاندر و (زیارتکاه علی بابا) بالقی بازار ی تقربنده بر آستانه در ... * و دخی نیجه زیارتکاهلری واردر اما در کاهلرینه یوز سوروب روحایتلرندن استمداد طلب ایندیکمز بو مرقوم اولان اعزه کراملدر اندن جمله احباب ایله و داعلشوب جانب غربه درت ساعت کیدوب نهر وارداری اغاج جسردن عبور ایتدک بو نهر عظیم جانب غربده ارناوستان ایچنده قالقان دلن داغلرندن طلوع ایدوب چنانک قلعه سی دره سنندن کچوب شهر اسکوب ایچندن و کوپرلی ایچندن

[۱] ب: خورتاسی [۲] ک: بر منقبه عبرتاسی [۳] ب، ک: و مشتاقان عزیز [۴] ب: آستانه چنکنده [دوغروسی (آستانه جکنده) اولیدر (م)]

بر کونہ محصولدار و رخصتہ الاسعار بردار دیار در کم دیار ادیم ارضہ مانندی یوقدر کم بر
 یلده یتمش کونہ [۱] محصول ورر بر منبت زمین خاکی پاک کی مرغوب و مزرعہ لری و افروخیرات
 و برکاتی متکثر دشت و هامون لری در ختستانی بر لدر (در بیان مشای اراضی قراوقصات)
 اولاً جانب غربہ اون ساعت قریب مشاسندہ واردار یکجہ سی شہریدرینہ اول طرفدہ
 قصبہ وودینا ایلہ ہم حدود در دخی غرب جانبندہ در حصار ایلہ بر مرحلہ یردہ حدود دشر
 ینہ شمال طرفدہ بشک قصبہ لریلہ ہم چتر ینہ شمالہ میال بر مرحلہ لنتزہ قصبہ سیلہ ہم
 خاکدر ینہ اول طرفدہ بر کونک شد رحلدہ سدر قپوسی قصبہ سی و ناحیہ آیناروز
 کششکی قریبدر اندن قصبہ سی جانبندہ برر و ایکشر قناق یقین اولان شہر لردن قصبہ
 قرہ فریہ و جنوبندہ قلعہ سرچہ و قلعہ آلاصونہ و شہر عظیم یکی شہر و قصبہ
 طرہ نوی [۲] و قصبہ ارمیہ و قلعہ قلوز و قلعہ کسندرہ و قلعہ ولہ سین و قصبہ چطالہ
 بومذکور قصبہ لر جملہ سلانیکک جنوبی و قباہ سی طرفندہ برر و ایکشر قناق یر یقین معمور
 شہر و قصبات لردر اما جانب شرقیسی آق دکزدن کرمہ یوز میل طولانی واقع اولش
 بر کورفز بوغاز در یادر و السلام (در شہر انکیز تمہ کلیات) اولا بو شہرک خلقی غایت
 غریب دوست و عتقا اعیان کبار کباری چوق اولدوغندن بیکدن متجاوز خاندان صاحبی
 حفرہ بی امتنانی میدانہ نعمت نفیسہ لری مبذول صاحب کرم کارای آدم لری واردر ...*
 (در وصف مقالید جبل خورتاج منبع انہارات) بر کوه بلند سرتاج در کم افلاکہ قد کشان
 اولوب تا ذروہ اعلا سندہ صیف و شتادہ تلج یخ پارہ بللوری ا کسک دکلدہر بو جبل عالی
 سلانیکک طرف غربیسی و یلدر روزکاری جانبہ یقین اولماغن سلانکدن نمایاندر و جمیع
 عیون آب حیات لری سلانیکہ زیر زمین ایچرہ کھریز کونکلر ایلہ کلوب شہرک جمیع
 حمامات و جوامع و عمارات لری نہ تقسیم اولور بو تل رفیع اوزرہ نیجہ یوز عین الحیات مثالی
 کولجکلر واردر شدت شتادہ اول کولجکلر دہ بللور کبی بوزلر حاصل اولوب روز
 نوروز تموزدہ قطر لر ایلہ بوزلری و تلجلرن شہر سلانیکہ خورتاس رعایا لری کتوروب
 فروخت ایدر لر بعضی سلانیک شہرینک اعیان کبار لری خیمہ و خرکاہ و بار و بنکاہ
 و ما کولات و مشروبات لریلہ بو کوه خورتاجہ چیقوب بر ایکی آی ذوق و صفا ایدوب
 کسب طراوت ایدر لر (زیارتکاہ مقام شیخ خورتاج) * بو کوه بالانک بر حدیقہ روضہ
 حیجان مثالی بر کوشہ سندہ عزیز مرقومک بر آستانہ سی واردر آندہ کی صومعہ سندہ داٹما

[۱] ک : بریلدہ بش کونہ [۲] س ، ک : طرنوی

ما کولات (ایام شتاده جمیع اعیان کبار کز مه نامیه معروف بر لرینه هر کیجه بر خاندانده ضیافت عظیملر ایدر لر کم بوده بردیاره مخصوص دکدر پسندیده نعمتلرندن ممتسک قوزو کبابلری و معتبرین قوزو قپامالری و ماهیجهلری و خوش آبلری اولور کم عبرتدر (در صنع خدای کزیده فوا کهات) باغ و باغچه و جنین و غیطان و حدیقه روضه رضوان مثالی باغ ارم آبادلرنده نیجه یوز کونه ممدوح میوه آبدارلری اولور اما بیاض کرازی ... (در زبده حیات جان پرور انواع مشروبات) نیجه کونه مکیفات مسکرات مجرباندن [۱] مشروباتلری واردر اما بر قطره سی حرام اولان باده سی غایت ممدو حدر دیرلر اما حقیر کور مدم و پیاله کتخدادن صور مدم الا و شنابی و مثلث شرعیسی و خورتاس بالی شرعی بین العلما ممدو حدر (در کار کسب اهل اشغال مصنوعات) هراهل حرفک کار زیبارلری وار اما اکثریا خلقی جمله عنقا تجار لر در کم الکاسب حبیب الله دیوب کار کسب ایدوب اکثریا بحرا مصره کیدر لر و فر نکستانده دخی تجارت ایدر لر بر فرقه سی اهل خدمت و بری طالب علم و بری اهل حرف و بری دعا گو یانلردر (در ممدوحات کزیده صنایعات) خلقتک جمله کارلری ممدو حدر انا جمیع یهودیلری کونا کون نقش بو قلمون عبرت نمون سلانیک کچه لری اشلر لر کم سحر آثار ایدر لر و آل عثمانک قرق بیگ یکچیریلرینه سلانیک ماوی ویشل سو پر اما [۲] چوقه سی ولوندوره شکلنده چوقه اشلر لر و قرق قلم نامنده کنارلری قرمز ی حریردن ماوی پشماللر اشلنوب روم و عرب و قریمه پشمال و خلیجه کونا کونلر بوسلانیکدن کیدر (در نظر گاه باغ ارم ذات) احتساب اغاسی و شهر کتخداسی و باجدار دفتری اوزره شهر سلانیکک اطرافنده جمله قرق آلتی بیگ باغ مراملر اولوب دولوم [۳] حق و در لر دیو نقل آدیلهر اما هرباغده کونا کون قصر نشیمنلر مقرر اولو - شیره انکور بزم رزم زن [۴] فصلی اولنور (در مسیره تفرجگاه جنین باغوات) اولایدی قله آردی اندن ینه صوباشی اندن یکی قپو سوی باشی [۵] ... بو نهرک جانب اربعه سنده سیرانگاه چوقدر (در کار کهنه عجایبات مطلسمات) اولا قاسم پاشا جامعک ایچنده قاسم کوبی [۶] صاحبی [۷] مزار ی صندوقه سن آچماق مراد ایدنسلر همان مباشرت ایدن آدملرک الاری قورولوب کر دانلری بورولوب قالر ... (در تحریر واسعة الاقطار مزارعات)

[۱] پ ، س ، ک : بحر ماتدن [۲] ک : سو پرانه . پ : سو پر اما [۳] ک : دونوم
 [۴] پ ، ک : رز [۵] س ، ک : یکی سوی باشی [۶] ک : کوبی . س ، ط : کوبی
 [۷] ک : صاحبک

کامل الہموریا [۱] ولایتندن فرنک فراتقول حقا کہ صاحب خیرات [۲] جراح کاملدر کم
 سحر اعجاز مرتبہ سنده کارپسندیدہ لری وار کم مدخندن عاریدر (در مناقب صلحای مشایخان
 زاهدان) کرچہ اہالی ولایتی آفتہ و آشفته و شوخ و شنکل و شقرق و لطیفہ کوی آدمیر
 کورینور اما ایچلرندہ صلحای امتدن نیجہ یوز عد۔ آدمیری صوم داودہ مداومت
 ایدوب صلات اواین و تہجد و اشراق و ضعی نمازلرینہ مداوم صاحب ورعلر وار (در شعر
 نعت شریف کزیدہ شاعران) نیجہ یوز عدد مصنفین و مآلفیندن املح الشعرا صاحب طبع
 ذکی و نجیب و رشید تکمیل فنون ایتمش شعرای پا کیزہ کفتار لری وار اما جملداً (ثانی
 چلی) ... (مشرف اولدوغمز ارباب دلان معارفان) [۳] برقاچ کون ایچندہ نیجہ
 پر معرفت ہزار فن جمشید کبی چہر چن چلیلرلہ اختلاط ایتدک اما جملداً ... (در اہل
 حال مضنہ کرامہ مجازبان) بوشہر ایچرہ نیجہ بدلا و امنا و اوتاد و نجبا و نقبا و ملامیون
 شکلندہ آدمیر وار کم رجال الغیب ایلہ ہم دملردر اما جملداً (دلی سلام) نام بر بنام مجاذب
 الہیدر ... (در حساب اسطرلاب اقلیم ارض بلدان) بوشہرک اقلیم حسابی بقول علم
 اسطرلاب کرۂ ارض مدور دہدہ بکرمی سکزنجی اقلیم عرفیدہ و دردنجی اقلیم حقیقتدہ [۴]
 بولنوب عرض بلدی ... و طول نہاری ... ساعت و درجہ و ... (در قول منجمان
 طالع شہر عمارستان) بقول کہنہ قدما بوشہرک طالع عمارتن برج حوت بیت مشتری
 ماندہ بولوب ... تحریر ایتمشلر انکیچون بچرندہ کونا کون ماہیلری چوق اولوب
 اہلیسی مشتری صفت بیع و شرایہ مائل اولوب ماء جاری صفت طبع آدملردر (بی مدح
 دیر پاپاسان راہبان) جملہ روم و ارمنی و فرنکلرک اون ایکی عدد منصطر و کینسہ لری
 واردر بکرمی عدد دخی یہودیلرک خاخام خانہ لری و صنہغو نام بدآیین ایدہ جک یرلری
 واردر (در غنیمت حیوانات) بوشہر دلاویزک جانب غربی و جنوبیسی
 طرفلرندہ کی وادیلرندہ اولقدر حیوانات کونا کونلر حاصل اولور کم وجہ ارضدہ مکرشامک
 حوران اووالرندہ اولہ یدی کونہ بوغدای و پرنجی و فولی و عدسی و بوکروجلہسی اولور
 (در رحمت سبزوات گیہات) سبزوات خضریات قسمندن ہر بار صیف و شتادہ صلطہسی
 و صوغانی و پراضہسی و ترہسی و صارمصاعی و لخناسی و طورپی و شلغمی و ہا و و جی و فرت اوزرہ
 اولور و وادیلرندہ کونا کون غلنی و ترفل و یونجہ و چایری اولور (در وصف نعمت عظمای

[۱] ب: الہمورتا ک : الہ قورنا . ط : الہموربا [۲] ک : صاحب حراب [۳] ک : و معارفان

[۴] ک : حقیقتدہ

رابعه عدویه مرتبه‌سند اهل پرده خاتونلری واردر (در اسماء رجلان مرد میدان) افو [۱] چلبی باقوش زاده اغا... * (در نامهای صالحه نسوان) اولاکل میشه قادو وکل جمال بوله ورابشه قادن وزلفکار قادن وامیهان قادن وهوندی قادن وعالم [۲] قادن وصفیه قادن [۳] و مهر ماه بوله [۴]... (درقبای اشکال انسان) جمله اعیان کباری اطلاسی خفتان و الوان بوغاسی [۵] لباسر و سمور کورکر کیوب متلای [۶] دستار کونا کون صاررلر وسطالحال اولنلر لوندوره چوقه قونطوش و دیراما بزی خفتان کیرلر تازه یکتلرینک نیجهلری سمور قلیاق کیرلر (درلباس شائل محبوبه بتان) جمله خواتین وجواریلری چوقه فراجهلر کیوب زنکینهلری دیبا و شیب و زرباف خلعت فاخره لر کیوب باش: زنده بیاض دولبند دوی [۷] دوتوب یوزلرنده قادن نقاب پوشیده ایدوب مآدبانه رفتار ایدرلر (در اسماء چا کران حلقه بکوشان) اکثریا کوله لرینک اسمالری فیروزوپرویز واسکندر وچا کر و کنتعان و حماللی و قدملی و ماشقطور و فرهاد و یرار و سینی و تزکلدی و شاهین و شرمه مت و یوان و بالی و کیوان و سهراب و پیاله و کوکلی (در مشعر اسماء جواریان) البته خلأقه لرینک ناملری اویله در جاریه و سامعه و داحیه و کایزه [۸] و سناریه و ساریه و مسربوی [۹] و سلوی بویلی [۱۰] و جان فدا و ماریه و هنیه [۱۱] و شه خوبان و نکاره و شیوه کار و بومثالی ناملری وار (در فصل اسماء اشراف اعیان) اولاکومروک امینی جفوت یحیی اغا و محمود اغا... (در آغازه لهجه مخصوص اغایان) اکثریا خلقی دورد لسان اوزره کلمات ایدرلر اما فصیح و بلیغ تورکجه بلورلر روجه و بولغرجه دخی بلرلر املسان یهودی غایت چوق بلرلر زیر اشب و روز اختلاط کار و کسبلری جفوتلرله درکم عنقا بازرکانلری غایت چوقدر (در مدحت علمای طیبیان حاذقان) نیجه یوز عدد استاد کامل حکمای حاذقلری وارکم هربری کویا زمانمزک بقراط وسقراط و فیلقوس و جالینوسلریدر اما جلدأ بالیق بازاری قربنده (سید لطیف چلبی)... (در کار استادان جراح فصادان) بوشهر عمارده نیجه استاد کامل مریح صفت جلاد روش جراحلر واردر اما جلدأ استاد

[۱] ك : آفو [۲] ك : عالم . س : عالم [لامك اوزرینه فتحه قونولشدر] [۳] ب : قادو [۴] ك : بوله [برنجیسی ده بوله در] [۵] ك : بوغاسی [۶] س ، ك : مطلا [۷] ب : دویق . ك : دوتو [بلکهده (دوواق) و یاخود دوغروسی فارسیده کی ایکی تانك ضمیله (تق) اولمیدر (م)] [۸] ك : کابره [۹] ك : مس بوی [ممکن که (مسك بوی) دن مخفندر (م)] [۱۰] ك : سلوی بوی [۱۱] ب : هنیه . ك : هنیه

و پیرمغانہ و قبطنی و فقیرانہ برطاس چوربہ [۱] و برنان ایلہ بذل اطعام ایدرلر جلداً ... *
 (در بیان دارالشفای بیمارستان) بو شهر ایجرہ ادرنہ و بوسہ و اسلامبول کبی بیمارخانہ
 عظیم لریوقدر اما صاحب الخیراتلر قاسم پاشا جامعی قربندہ و شیشخ خورتاچ جامعی قربندہ
 غریب الدیار اولوب خستہ اولانلرہ وقف حجرہ لری ایلہ خداملر تعیین ایدوب کوزہ درلر
 (در بیان خانہ کفرہ مرستان) بو خیراتہ قارشلق کفرہ لری دخی مترہ پولید کلیسہ سی
 یانندہ باشقہ بر مکلف و مکمل بیمارخانہ لرنده قوجه قاریلری ما کولات و مشروبات و آشبار لریلہ
 تعیین ایلدوب هر ولایتدن کان غریب کفرہ لری عیسی پیغمبر عشقنہ کوزہ درلر (در عبرتنامی
 آثار آبادان) جلدن برواجب السیر براروت خانہ سی وارکم جمیع چرخلرن اتلر چوروب
 شب و روز باروت سیاہ دو کرلر عبرتتون چرخلری کویا چرخ فلکدر رعدا سا صاعقہ سی
 بر خیلی مسافہ بیعدہ دن استماع اولنور اوچیوزقدر نفراتلری وامینی واغالی و اردر ... *
 (در صفت اشکال آسیاب دقیق طحان) بوشهر ایجرہ جمہ یوزیتش عدد آب دکرمانلری
 وارکم بر کونہ مصنع فرنک پسند چارخلری وارکم بر ولایتدہ بویلہ اون دکرمانلری یوقدر
 بر طفل معصوم [۲] اول دکرمانلرک چرخلری نہ دو قنسہ فیرفیر [۳] چوروب کندم دقیق
 رقیق حاصل اولور (در وصف هوای لطیف خوب جاودان) هوای راحت جانی اولقدر لطیف
 اعتدالده درکم فی الصیف والشتا قوزوسی و اوغلاخی سورویلہ شهرہ ہدایا کلر زمان شتادہ
 نیجہ پیرفانیلری کورک کیمکہ احتیاج اولمازلر سکیز عدد روزکارده هواسی خوب و لطیفدر
 (در صورت چین مہ جین محبوبان) جمیع محبوب غلاملری اون یاشنہ ایرد کدہ یکر میسنہ
 وارنجہ صاحب جمال و لطیف الاعتدال اولوب حسن و جماللری بر مرتبہ درکم خال
 هندولرینک ہربری خال ہاشمیدن نشان و یروب ذکی الطبع اولورلر (در رنگ روی پیر
 و جوان توانان) جمیع پیر ناتوانلرینک بیلہ روی احمر و جینلری حمرت اوزرہ اولوب
 کمال مرتبہ مسن و معمر و زال زمان اولوب قوتی کتمش و ہیئت تیمش و عمر عزیزلری
 یوز تیمشہ تیمش ایکن ینہ آتہ بنوب قلیچ قوشانوب جماعہ قادرلردر (در مدح پیکر پری
 روی زنان) جمہ بتان وزنان مہ پارہ لری بر مرتبہ حسن و جمالده و لطیف اعتدالده اولوب
 کاتلری جمہ موزون و دیشلری درمکنون اولوب کیسولرینک هر تازی شب تار اولوب

[۱] ب ، س ، ک : چورہ [۲] ب ، س ، ک : بر طفل مرکب معصوم [(مرکب)
 کلہ سندہ کافک اوزرنده شدہ وار بوکلہ متن نسخہ سندہ اولمدنی کبی ط نسخہ سندہ یوقدر (م)]

[۳] ب ، س ، ک : فرافر

درجه لرنیدن بر سقر درجه لریدر ... (در بیان اسماء عدد محلات مؤمنان و موحدان) یگونسی قرق سکنز عدد محله اهل ایماندر جملدن یدی قله محله سی و واردار محله سی و کله مریه محله سی و خورتاج محله سی و قاسم پاشا محله سی و ایاصوفیه محله سی ... * مشهور متعارف محلاتلر بونلردر و جمله اون آلتی عدد کفره فخره محلاتلریدر کم ارمنی و روم و فرنک و صرف و بولغار و لاتین کفره لری بو محلاتلرده داخللردر بونلردخی زیبا دارمنحوسلردر اما مسلمان محلاتلرنیدن اشغی غیری سمتده بردوزیرک کله مریه قلعه سی قیوسی طرفنه واقع اولمشلردر و جمله الی آلتی عدد یهودی محلاتلری واردر بونلر اسکله قپوسنک ایچ یوزنده حصار دیواری دبلرنده ساکنلردر کم نعوذبالله حقا که جفوت خانه منحوسلردر اما شهرک چارسوی بازارینک کزیده یلرنده در اما کشیف یلری واردر اما در دفتر قائمه سـجـلات محکمه اوزره و شهر امینی و شهر کتخداسی نقلاری اوزره یوشهر سلانکده مسلمان واکر روم و یهودی و ارمنی و غیری کفره لریک جمله خانه لری خانه [۱] عوارض دفتری اوزره جمله اوتوز اوچ بیک التمش عدد باجه اولدردر کم جمله قات اندر قات کار کیر بنالی اوچر و دورددر صوفه [۲] لعل کون قرمز ی کره مت اورتولی سرایلر و غیری خاندانلردر کم هر بیک روزنلری وصفه لری و شاهنشین و مقصوره و چرداق و قریه لری جانب قبله یه و طرف شرقه و سمت جنوبده [۳] سلانیک کورفرزی دریاسنه ناظر بیوت خاندان مهمان سرایلردر و نیجه یوز عدد سرایلرده باغ و باغچه لر و حدیقه کل کلاستانلر و فسقیه و شادروان و سلسیلمالی واسع و لطیف مزین و مفرح سرایلر واردر و یوسنجاغ قضاده [۴] آتمکچی زاده احمد پاشانک تحریری اوزره بنس کره یوز بیک عدد بنی آدم تحریر اولمشدر حالا اول تحریردن دخی زیاده در دیرلر زیرا روزمره فرونلرده فروخت اولنان اکمکدن معلومدر کم آندن زیاده بنی آدم واردر دیرلر زیرا جناب الله بو ادیم ارضده تقدرالسنه مختلفه صاحبی ملل نصارا و غیری بنی آدم و ارایسه بوشهرده موجود اولوب فرنک بالیوزلری و قونسولوزلری و چنکانه بکلری و یورک [۵] بکلری و نیجه کونه اجناس ملل مخلوقات واردر حاصل کلام بوشهر سلانیک کوچک اسلامبولدر کم یوز بیک قدر یهودیلری وار انلردخی سلانیکه بزم سلانیک دیرلر (در عمارت دارالضیافه ما کل خانه فقیران غریبان) جمله سی اون آلتی عدد یرده قورشوم اورتولی عمارتلری وار کم یدی عددینک صبح و مسا مطبخ یکاوه سنده نعمت عظماسی طبخ اولوب جمیع بای و کدای

[۱] ک : خانه [۲] پ : صفه [۳] ک : جنوبه [۴] ب : غزاده [۵] س ، ک : یورک

طریق خاص وعامد و ہرزوقادہ بر اصناف خلقی چارشوی بازاری مقرر در اما جملدن
 تحت القلعہ بازاری و قلعہ دن طشرہ مصر چارشوسی و قلعہ ایجرہ خالیجہ جیلر بازاری
 و خفافلر بازاری و حاطبلر [۱] چارشوسی و طاقیہ جیلر و قاوچیلر چارشوسی و ... *
 جلداً [۲] بازار میکده ارباب خرابات یعنی میخانہ و بوزخانہ [۳] چارشوسی باشقہ برسمتہ
 واقع اولوب بر عجیب و غریب تماشاگاہ و برسمت مدام گاہ ہر گاہ سحرگاہ بازیدرکم [۴]
 جملہ کفرہ و فسقہ و طایفہ مؤموم [۵] خرابات ارنلری بوندہ موجود اولوب جملہ اوچوز
 قرق عدد خم خانہ میخانہ لر واردرکم ہر برینہ یوزر ایکیشر یوزر آتلی یولجیلر قنوب
 ایچوب کوچرلر و مہمان اولورلر ہم خاندنر ہم خم خانہ در کارخانہ صاحبی کفرہ لر شراب
 بحجاب ستوب کار ایدر غریب تماشا درکم بردیاردہ بویلہ مہمان سرای مثالی میخانہ لر
 یوقدرکم می فروش اولان کفرہ لر اولاد ایاللریلہ مسافرین میخورلرہ [۶] خدمت ایدرلر
 ینہ بویلہ ایکن بر آدم مست اولوب میخانہ جیلرک اولاد ایاللرینہ دست دراز و زبان درازلق
 آتمزلر غایۃ الغایہ مضبوط شہر مربوطدر جمیع قرا و قصبائدن کلوب متاع کتروب [۷]
 متاع کتربلر [۸] و غیری آئندہ و روندہ کانلر بو میکده لرہ قنوب کوچرلر و ہربری نیجہ
 پیالہ شراب ایچوب کیدرلر و جملہ یکر می عدد بوزخانہ و جملہ اونیدی عدد معمور و مکلف
 و مکمل قہوہ خانہ لر وارکم ہر برندہ ساز و سوز و مطربان و مداحان و غزل خوان و قشمران
 و مقلدلر موجود اولوب جمیع عشاقان ظریفان شاعران سیاحان ارباب معارفان بو قہوہ
 خانہ لرہ جمع اولوب شب و روز حسین بقرا جمعیتلری [۹] اولور و بو چارشوی بازار
 ایچلری و جملہ محلات صوقاقلری زمان قدیمہ بوشہر بنا اولنورکن جملہ صدرنج نقشی
 طریق عاملر طرح اولوب ہر صوقانگی ایکیشر و اوچر بیک آدم دوغری دوغریبہ چرپی
 ایلہ طرح اولتس طریق عاملر جملہ پاک دوشہ لی طاش قالدرا ملردر اما جفود محلاتلرینک
 صوقاقلری ہم داراجق دار منحوس خانہ لرہ ہم جملہ زوقاقلری پیس و ملوئدر زیرا بو
 قوم جہودلر جملہ حمایدہ [۱۰] اولماق ایلہ چوپلوک صوباشیسی یہودلرک صوقاقلرن پاک
 ادرمز و دریلرینک [۱۱] قبولرندن ایچری دکہ آدملر کچہ من اللہم عافنا کویا جہنم
 [۱] ک : وخیاطلر [۲] ب ؛ واما جلداً [۳] دوغوسی (بوزخانہ) اولمیدر (م) [۴] ک :
 بازاریدرکم [۵] ک : مذہوم [۶] ک : مسافرین و مجاورین میخورلرہ [۷] کاف مفتوحدر [۸] کاف
 مضمومدر [۹] ک : صحبتلری [۱۰] س نسخہ سی متندہ کی کی نقطہ سزدر . ک : حمایدہ [۱۱] ک :
 ودریلرینک

سلطان بایزید ولی خانکدر و تختانی و فوقانیسی جمله ... عدد حجره‌لی خان عظیمدر اندن ...
 خانی و ... * قورشوملی خان عظیمار بونلردر (در مهمان سرای کاربان روان) عمومیس
 ... عددکاربان سرای حسیلردر جملدن ... (در حق و کاله مجردان غریبان) اولانجه‌سی
 یتیمش عدد بکار اودالری وارکم بونلرده دخی اهل صنعت غریب‌الدیار کمسنلر ساکن اولورلر
 اولا ... (در وصف چشمه آب روان حیوان) باریسی آلتمش دورت عدد چشمه جان
 پرورلردر جملدن چارشوباشنده آتمکچی زاده احمدپاشا چشمه‌سی و شیخ خورتاج چشمه‌لری
 و سلطان بایزید ولی چشمه‌لری و ... * (در خیرات سبیل‌خانه جانستان) باریده‌سی ...
 عدد شهیدان دشت کربلا ارواحیچون سبیل‌خانه عطشانلردر اما جملدن یالی قپوسندن
 ایجری کومروک امین‌خانه‌سی اوکنده قورشون اورتولی قبایی سبیل‌خانه‌ک تاریخ رعناسیدر
 هاتف غیب دیدی تاریخن ماء کوثر سبیل مانندی [۱] سنه ...

(باب رحمت انهار زلال آب روان) نیجه صاحب‌الخیراتلر بوشهرده آب جاریلر کترمشلردر
 اما جملدن لذیذ آب حیات خورتاج داغندن کلن شراب زلال کبی بر ماء طهور یوقدرکم
 منبعی جبل خورتاجدر و غایه‌الغایه سریع‌الهضمدر جمله شهرک خان و جامع و حمام و خاندان‌لرن
 ری‌ایدن بو عین خورتاجدر اما یکی قپونک طشره‌سندده کی غرب طرفی داغلرندن دخی
 نیجه صولر بوشهره کلر اما اولقدر نافع دکلد و ... (در عدد بئر آب خوش کوار خاندان)
 اولانجه‌سی اوچ بیک آلتمش عدددر سجالاتده مسطور خاندان قیولری واردر نیجه‌سی شورجه‌در
 نیجه یوزی آب حیات بوز پاره‌سی قیوصولریدر (در علامت چارشوی بزاستان) هاموسی
 دورت بیک دورت یوز عدد دکانجه اهل حرف و اهل صنایعاندنر جمیع ارباب کار هزار
 فن جمشیدوش ذوفنون کمسلر بوشهرده موجوددر هر برینک کار ممدوحاتندن بر شمه
 وصف اتسک تطویل کلام اولوب تحریری سیاحتنامه مانع اولور اما بوشهرده قلعه مثال
 بر کار کیر بنای پرمال مکلف و مکمل قورشون قبایی و دمر قپولی بزاستانی وارکم بو
 کارخانیه دخول‌ایدن کمسنلرک دماغلری مسک و عمرخام و سائر عطرنا کلرک رایحه طیبه‌لرندن
 آدمک دماغی معطر اولور بر بزاستاندرکم نیجه مصر خزینه‌سنه مالک عنقا بازرگان و خواجه کلرک
 آلتون و غروش صایماسی غره‌شی‌سندن [۲] آدمه حیرت و دهشت حاصل اولوب
 بر ازدحام بیع و شراییدرکم تعبیر اولنماز جمله صدرنج یعنی بوشهر اوچیوز عدد شاه راه

[۱] بوشهره‌ک وزن بوزوقدر دوغروسی (بو) علاوه‌سیله (ماء کوثر بوسبیل مانندی)

اولمیدرکه ۱۰۳۳ عددی کوستریور (م) [۲] ک : چاغشیدسندن

ارباب معارف مشوی خان مغز قرآن تلاوت ایدر دلریش شیدا دده لری وار شیخی ...
 افندی حضرتلری بر آفته و آشفته صاحب کال عزیز محترمدر بو آستانه نك اوقاف
 کثیره سی اولماغن مطبخ عمارتنده نعمت نفیسه سی جمیع پیر وجوانه وبای و کدایه نعمتلری
 مبذولدر حقا که باغ ارمندن نشان ورر بر خانقاه مشهوردر اندن تکیه ... توحید
 سلطانیلر سورولر ...* الحاصل جمله تکیه لرك فقرالری موجود اولوب آینلر اولور
 (درمدح حمامات غاسلان راحت جان) دو کلیسی اون بر عدد حمام روشنای عامدر اما
 جمله آیدی قلده کی کوچوک حمام و محکمه قربنده کی قاضی عسکر حامی و ایاصوفیه حامی
 و چفودلر محله سی ایچنده خلیل اغا حامی و یکی حمام و سلطان بایزیدک ذکر اولناجق
 اوچ عدد حماملرندن اولا تحت القلعه حمامنه بوغلیجه حمام دیرلر وقله حامی بومذکور
 غایت واسع حمام لطیفلردر (امامدروصف بک حامی) بومرقوم اولنان حمام دلکشلرندن
 مفرح و مصنع و زیبا حمام خوش هوادرکم واجب السیر طرز عجیب و غریب کار قدیمدرکم
 چار گوشه دیوارلری منور قبا بلری اصلا درلیوب بر قطره دامله داملماز دیوارلری جمله
 عمبرخام و زعفران ولادن قوقار و زمیننده مفروش اولان نیجه بیک الوان مرمر خام
 رخاملر و بشر الیشر ارشن طویل و عریض بیاض مرمرلر دوشه لیدر و نیجه بیک عدد
 بلور و نجف و موران و تلق کون خاملر [۱] ایله قبا بلری منور اولوب زمیننده بر
 سرمو اولسه نمایاندر و پادشاهلر کروب غسل ایده جگ بر قصر عالیسی وار سکزیاق طاش
 زردبان ایله عروج اولنور شاه نشین مثال بر فوقانی خلوتدر اما تختانی قورنالرده بیقه نانلر جمله
 بو قصر خلوتدن کورینور هر بر لوله لرندن کرمانی و سرمابی قورنالر سلسبیل آسا جریان
 اتمده بر غریب تماشا گاه خلوت فوقانی پادشاهیدر بعضی اعیان کبارانده بیقنرلر و تک خلوتی
 دخی واجب السیردر صو و قلق قبه سنک تا وسطنده بر حوض لطیفی وارکم طشره جامه کاندنه کی
 حوضه بکنزر بر حوض کبیر پسندیده عبرت نمادر نظر ایدن عشاق ذی معرفت لری بیلور
 حاصل کلام بو حمام دلارنک مثلی مکر سیواس ایالتنده مرزیفون شهرنده برده ده سلطانک
 نظرگاه حامی اوله ...* (ستایش حمامات مخصوص سرای کبار اعیان) جمله ۳۰۰ عدد
 سرای خاندان حاملری واردر اولا پاشا سرایی و منلا سرایی حامی و چفودیجی اغا
 حامی و محمود اغا کتخداسی محمد اغا حامی و ... مشهور حاملر بونلردر (در عمارت
 خان خواجه کان) هپسی اون آلتی عددخان تجاران سودا کراندر اما جملدن (صولی خان)

[۱] نسخه سی نقطه سزدر دوغروسی (جاملر) اولمیدر (م)

چو قدر اما ایچنده عبادت ایدوب منظوریمز اولوب مشهور آفاق اولان مصنع و مزین و معمور اولان غیرتتا جامع لر بومر قوملردر دخی زیاده تحریره طاقتمز اولیوب تطویل کلام اولور دیو بو قدر ایله اکتفا آتدک بوجامعلردن ماعدا (در بیان عدد مساجد مؤمنان موحدان) جمله یوز الی عدد محلات مسلمین مساجدلریدر اما ایچلرنده نجه قورشون قبایلی کار کیر بنا محله زاویه لری وارکم جامع اولغه مستعد واسع مسجدر وار جمله دن اولا ... مسجدی ... * مشهور زاویه لر بونلردر (اوصاف مدارس علمین و مفسرین) جمله ... عدد دارالعلوم طالبین در اما جمله دن ... مدرسه سی ... ** (در علم دارالقراء الحفاظین) جمله ... عدد یرده ... * (در عدد دارالمحدثین) ... * (در مکتب جای جکر کوشه پسران) جمله سی ... * (در ذکر ارباب طریق تکیه آل عبا دزویشان) قوسی ... عدد خانقاه پیریشوای درویشان ذیشان ذکرستاندر اما جمله معمور و مزین یکی قپو خارچنده اتمکچی [۱] زاده احمد پاشانک خیرات عظیمی مولوی خانه جلال الدین رومیدرکم وصفنده لسان قاصردر اما اول اولو سلطانه کمال محبتمزدن بر شمه آستانه سعادتک اوصاف تحریره جرأت ایدلم اولا بو خانقاه عظیمک زمینی یکی قپو خارچنده قاعه دیوارینه متصل بر مرتفع زمینده واقع اولوب آق دکز آباق التنده نمایاندر جمله فقرا حجره لرینک پنجره لری دخی دریاه ناظردر و حرمی دمر قپولی باشقه بر قلعه مثال واسع میدانک اورتاسنده سماع وصفا خانه سنک جانب اولبعه سی کونا کون مقصوره لر ایله اطراف حینه مصنع پارمقلق چورلمش طره بزانی نقش بوقلمون و عبرت نمون بر خشب قبه لی سماع خانه سی وارکم اسلام بولده بشکیتاش مولوی خانه سی قبه سنندن مصنع بر قبه واجب السیردرکم نجارلرک پیریشواسی حبیب نجار دخی بویه بر قبه یه مشابه تیشه اورمغه قادر دکلدر و نقش سحر آثارینه ماندمانی و حسان و بهزاد و اغا رضا قلو [۲] وارژنک و مرورانک نامان نقاشان استادان بوقلعه زرکارک بر قیل قلمن چکمه عاجز اولوب مومیانلری موی مثال اولور حتی سماع خانه اطرافنده موزون ستونلری جمله خشبدندر اما عمود سر آمدلرده اولان صنعت عبرت اثر بر خانقاه فقراده یوقدر و بنوک محراب و کرسیسنده اولان خورده تصرفلر مکر بودین سرحدنده استرغون قلمزک محراب و منبر و محفلنده اوله کونا کون مصنع ذی قیمت آویزه لر ایله آراسته اولمش بر منور روش آباد تکیه مولانادرکم نجه یوز عدد پاره نه و سر برهنه فقر و فاقه ارنلردن عشاقان مشتاقان

[۱] ک : اتمکچی [۲] ک : وشاه قولو . س ، ط : وشاه قلو

(اندن الجہ عمارت جامعی) الہجہ منارہلی اولدینی ایچون الجہ جامعی دیرلر بودخی
قورشون اورتولی بر جامع مصنعدرکم جامع خورتاجدن صکرہ روحانیتلی بوجامع مبارکدر
قبہ قیوسی اوزرہ مرقوم اولان حسن خط ایلہ تاریخ عربیسی بودر

دارخیر قد بنی دستور خاقان المعین اعنی اسحق (۱) بن ابراهیم للحق المبین
انظروا یامعشرالابرارالی تاریخها اعملوا بالزهد فیہا نعم اجر العالمین (۲) سنہ ...

اندن خفافلر یعنی قوافلر ایچرہ (سلیمان پاشا جامعی) بوروشن بنانک قیوسی اوزرہ
تاریخی بودر

قد بنیت لله خالصاً هذا الجامع (۳) سائلا غفرانک العفو (۴) یارب الرحیم
قائلاً تاریخہ ابن (۵) سلیمان الفقیر یا عباد اللہ تعالوا واسجدوا رب الحکیم (۶) سنہ ...

اندن (حمزہ بک) جامعی بزازستانک قریندہ اولمق ایلہ کیجہ کوندوز جماعتی منقطع
اولماز قرشون قبابلو جامع لطیفدر باب معلاسنک عتبہ علیاسی اوزرہ تاریخی بودر

قد بنی البواب (۷) هذا الجامی (۸) خالصاً لله ذی الفضل الودود
قال تاریخاً له عبد الجلیل ادخلوا بالبریا اهل السجود (۹) سنہ ...

اندن (سنان پاشا جامعی) بر جامع دلکشا و مجلا و مفرحدر اندن (ساقیہ جامعی)
معبد پر نوردر اندن (ایکی لولہلی جامع) [۱۰] معمور و مزیندر اندن (ایکی شریفہ
جامع) [۱۱] صاحب الخیرات بوجامعک منارہ سنی ایکی شریفہ [۱۲] بنما ایتدیکی ایچون
صاحبی شریفی افندی نی شہید ایتشلردر رحمة الله علیه اندن (آجہ جامع) شیرین و مصنع
جامعدر اندن (قرہ علی بک جامعی) معمور و آبادان مزکندر اندن (طوپال جامعی)
جماعت کثیرہ مالک اوقافی چوق بر مصالای مجالدر اندن (اسکی سرای جامعی) غایت
شیرین کارلی معبدکادر اندن (سیف الله جامعی) بر طرز قدیم جامع عظیمدر اندن
(داوود پاشا جامعی) سلاطین مثال جامع نوردر اندن (نورمالی جامع) خلاصہ کلام بوشهر
عظیم ایچرہ اوتوز ایکی عدد جوامعلرہ وارنجہ جہ قورشوم اورتولی مصنع جامع سلاطین ووزرا

[۱] ك: اسحاق [۲] بومصرع حساب ایلدکده ۸۸۹ چیقور (م) [۳] دوغروسی (هذا الجامعا)
اولیدر (م) [۴] دوغروسی (والعفو) اولیدر (م) [۵] ب، س، ك: بانی [۶] بومصرع
۱۰۵۴ کوستریور [۷] بانی (حمزہ بک) اولدینی حالده ناظمك (البواب) دیمسنده کی حکمتی
اکلیه مدم (م) [۸] دوغروسی (الجامعا) اولیدر (م) [۹] صوك مصرع ۱۰۲۸ کوستریور (م)
[۱۰] ك: جامی [۱۱] ایکی شریفلی جامع. س: ایکی شریفلی جامع [۱۲] س، ك: ایکی شریفلی

دیوار لر در کم هر طاشی عاشقنر تماشا ایده جک نقش بو قلمون عبرت نمودر و بو جامع ایچنده بر آب حیات قیوسی وار استمالی [۱] آدم ایچسه استفراغ ایدر و صویندن غسل ایتسه بامرالله تعالی حمای محرّقه یه مبتلا ایسه خلاص اولور غایت نافع صدور الحاصل بو جامعک مدحنده دخی قلملر بطیدر اما بو جامعک قبله قپوسنک ایچ یوزنده صول طرفنده بر آدم بویی بالاده بر بیاض مرمر صندوقه وار ایچنده قاسم کونی دیدکلری قسم [۲] مدفوندر دیوروم تاریخلرنده مسطوردر حتی فقیر [۳] المان قرالی ایمپراطور [۴] چاسار بو قاسم پاشا حقنده کی مرمر صندوقه یی سؤال ایندکده فقیر دخی وقوعی [۵] اوزره کوردم وزیرت ایتدم دیدکده جمله وزراسی وار سکلری [۶] و عروقلری [۷] و باش پاپاسی و ترجمان باشی اولان منکللی [۸] ایجه کوردک دیدکلرنده اشته چار گوشه بر بیاض مرمر صندوقه اوزره لسان یونانجه اوطوز سطر خط تحریر اولمش دورب باشقه [۹] خداملری وار سیلوب و سپوروب کوزه درلر دیدیکمده قرال و جمله سی [۱۰] حظ ایدوب صحیح کورمش سن دیو پسند ایدوب جمله سی بردن چاسار ایله ایاغه قلقوب قاسم کونی صاحبی روحی ایچون آیین باطلاری اوزره آیت انجیلدن ایجه شیلر او قویوب ینه اوتوردیلر یعنی بو جامعک تا المان دیارنده نامی اولوب اعتبار ایدرلر و بو قاسم پاشا جامعنک طشره حرمی کوچکدر اما بونده دخی یکپاره بیاض مرمردن بر بیاض شادروان حوضی وارکم ایچنه قرق الی آدم صغار بو شادروان اوزره بر قبه سر آمد وار سک زعدد نازک ایجه بیاض مرمر ستونلر اوزره بر قبه مینای عبرت نمودر و بو جامعک دخی قبله قپوسنک عتبه علیاسی اوزره تاریخ مصنوعی بودر

دار خیرات حبیب الله رب العالمین ایتدی سلطان بایزید احیالاجل المسلمین
انظر وایامعشر العباد [۱۱] الی تاریخه و اعبدوا [۱۲] بالعلم حتای عمل [۱۳] اجر العابدین

سنه ۸۹۷

[۱] همزه نك ، سینک کسریله حرکه لئشدر [۲] س ، ك : قاسم [۳] س ، ك : حقیره
[۴] ب : انپه طور [۵] ب : ماوقی [۶] ك : هر سکلری [۷] یدنجی جلده (غروفلری)
دیه کچشدی (م) [۸] ك : میکللی [۹] ك : اولئشدر و باشقه [۱۰] ب : و جمله مصاحبان [۱۱] عنیک
ضمی و بانک تشدیدله (عابد) ك جمعیدر ضرورت وزن ایچون شاعر دالی ساکن قیلشدر (م)
[۱۲] دوغروسی و اوی دوشوره رك (اعبدوا) اولمیلدر چونکه (و) حسابی بوزدینی کبی
معنای ده بوزویور (م) [۱۳] نسخه لده هپ بویله (یعمل) ایسه ده یا کایشدر دوغروسی (نم)
اولمیلدر شو حالده تاریخ مصراعنک دوغروسی (اعبدوا بالعلم حقا نم اجر العابدین) اولور حساب
ایدلکده ۸۹۷ بی کوستیر (م)

مصنع کرہ متدر حتی ایاصوفیۃ اسلامبول قبہ سی حضرت رسالتپناه سعادتیلہ ماء ربیع الاولک اون ایکنجی اشین کیجہ سی امینہ خاتون رحمدن دنیاہ تشریف بیوردقلرنده اول قبہ منہم اولدقده بوسلانیک ایاصوفیہ قبہ سی وبو خورتاج سلطانجامعی قبہ سی منہم اولوب ینہ تعمیر وترمیم اندکلری علامتلی قبہ نک قبہ طرفندہ عمار اولان یرلی آشکارہ در حتی جمیع روم توارینخندہ بیوک قسطنطین انبولک [۱] اناسی ہلانہ قزی بوخورتاج سلطان جامعین بنا ایدوب صکرہ قدس شریفندہ کفرہ لک بالانشیہ کعبہ سی اولان قامہ غمامہ دیرنی بنا اتمشدر دیوبازمشلر یعنی تابومرتبہ معبدکاکہ قدیمدرکم قپوسی اوزرہ تحریر اولنان تاریخی بودر

بولک فتحینہ سی وھمت ایندی شیخ خورتاجی طریق حقدہ عون ہادی ایلہ مہتدی ولدی
 قیلندی چون نماز ایچندہ عاشق تاریخن دیدی بودیر کھنہ لاشک اہل اسلام معبدی اولدی [۲]
 سنہ

سنہ ۹۸۸ تاریخندہ کنیسہ ایکن شیخ خورتاج حضرتلی برکون فرمان پادشاہیہ جمیع صوفیلریلہ اللہ اللہ دیو توحید وتکبیر ایدہ رک یوروش ایدوب بو دیری رھبانلر لندن فتح ایدوب جامع محمدی ایدر حالا منارہ سننک اوچ علمی وار قبہ سی اوزرہ علم یرینہ آلتون ایلہ یردہ کومولی بولنان قزانی قبہ اوزرہ قومشلردر علی الفور اخشام اذانی او قوناجاق آلتی ایاق بر یکپارہ بیاض مرمر کورسیدرکم حرمدہ دورر بو دخی عبرتتا بر کورسی واجب السیر بانک خانہ محمدیدر آندن (جامع جزری قاسم پاشا) بو دخی قورشوم اورتولی سرو اغاجلرندن برخارپشتہ تختہ قبہ عالیدر بولک دخی قورشونی غایت مصمندر [۳] بو جامعک قبہ قپوسندن محرابہ وارنجہ طولی ایکوز یکرمی ایاقدر و عرضی یوز الی ایاقدر ایچندہ جملہ صغیر و کبیر یوز الی عدد ستون موزون صماقیرلی و بیاض مرمر ستونلردرکم بربری اوزرہ بعضی کمرلردہ عمود صغیرلر واردر زیرا بو جامع ایکی قات بنا اولمشدر وجامعی ایچندہ کی دوشمہ مرمرلرینک طولی و عرضی بشر التیشراشون بیاض مرمر مجلادرکم ہربری بررخالیجہ قدر بیوک چار گوشہ مرمرلردر و جملہ درود یوارلری ایری صماق مرمرلر ایلہ برطرز عجیب و غریب قبلانمش دیوارلردر و اعجب اغرب تماشا کاک

[۱] س ، ک ، ط : انبولک . ب : انبولک [۲] صوک مصرع ۹۹۸ عددینی کوستریور
 اوحالہ یابوتاریخ مصرعی یا کلش یا خود بوندن صکرہ سطر باشندہ کان ۹۸۸ رقمی یا کاشیدر (م)
 [۳] س ؛ ک : مصنع اورتولیدر

یحسابدر وبر مناره موزونی دخی ساده روی مثال برسر آمد مناره بانك خانه در حرمی
 اویله درخت میوه دار لر ایله مزیندر کم هر درخت سایه دارك ظل حمایه لرندن زمینه آفتاب
 عالنتابك تاب وتوانی روی ارضه تأثیر ایتمز بر جمع فضلا و كان صلحا مستجاب الدعوه
 جامع پرانواردر کم الی انقراض الزمان [۱] مابد اوله آندن (اسکی جامع) کار کیر قبه
 دکل خاربشته [۲] سروی آغاچ لرندن بر طرز قدیم مصنع قورشون اورتولی قبه عظیمه در
 جمله یکر می درت مرمر ستون براق اوزره نقش بو قلمون عبرت نمون چار گوشه قبه
 بی مثالدر اما قبه قپوسی اولان باب مصنعك یمین ویسارنده کی پرواز لرنده اولان زیه
 و کیلو [۳] و بورمه حلرون [۴] مثال زیه لری استاد مرمر بر اویله اویمش کم کویا
 سحر مین آتمش عجایب کار کر لکدر بوجامعك طولی ایکیوز ایاقدر عرضی یوز اون
 قدم در وبر مصنع مناره بالاسی وار کم بو شهرده مثلی یوقدر آندن (تماشای جامع سلطان
 خورتاج قدس سره) بوجامع پرانوار برمدور دیوار اوزره سکز عدد تاك کسری مثال
 کر لر در کم هربری بر کونه قوس قرحدن نشان ویرر کویا قدرت کمری اوزره قبه نیلکون
 سر نکون کاسه سی اسلامبولده اولان آیاصوفیه کیره نك قبه سندن بش آیاق کوچکدر دیو
 معماران [۵] اویله نقل ایلدیلر اویله بر قبه بالادر کم عبرت نظریه نظر اولنده آدم دمبسته و حیران
 اولور مردم دیده لری خیره لئوب انکشت برده یدر زیرا بوقبه عالینك سکز عدد تا کلری
 وقبه [۶] نیلکونی خرده منقش ذی قیمت احجار ایله نقش بو قلمون عبرت نمون اولوب
 استادان سلف وار مقدورین صرف ایدوب بوقبه مینایه اویله تصرف لر [۷] ایتمش کم
 بو اطلس فلك کردونده اویله بر کار کیر لکی شدادنک باغ ارمنده بیله بر معمار ایده مشدر
 بو جامعك اندرون و بیروننده اولان انواع فصوص کاری مقوم و محکوک کونا کونلر ور خام
 عبرت نمون معکوک و محکوک مقوملر المان قرالی تختی اولان بیچ قلعه سی ایچره استفانی کینسه سنده
 بیله کور مدم و بیوک [۸] جامعك محراب و منبرنده اولان خرده کاری [۹] بر جامعه دیوقدر
 الحاصل مدحنده لسان قصر و قلم کاسر در لکر قبه سر نکونی قورشوم اورتولیدکدر
 کفار زماننده بر کونه کار قدیم بر کونه چار گوشه کره مت اورتولیدر کم بودخی برواجب السیر

- [۱] س، ک، ط: الدوران [۲] س، ک: خارپوشته. ط: خاربشته [۳] ک: کیلی
 [۴] کاف مدایدلش و لامه جزم قونولش [۵] س: کاوی [۶] دوغروسی (حلرون) اولیلدر (م)
 [۷] س، ک: معماران حضاران [۸] ب، س، ک: وکاسه [۹] ک: تصرف عجبیه و نادره لر
 [۱۰] دوغروسی (بو) اولیلدر (م) [۱۱] ب: خورده کیرکاری

یا تقوا بن مادیا نیک صوفیہ شہرندہ اولان آی صوف قزینک بنا لری اولدوغندن ایاصوفیہ جامع لری در لر لکر بوسلانیک ایاصوفیہ سنک قبلہ قپوسندن محرابه وارنجہ طولی یوز تمش بش ایاقدر عرضی یوز یکر می بش ایاقدر اما عبرت نامی غیر ی در کم [۱] بو جامع ایچنک صول طرفندہ یک یارہ یشل صماقیدن ینہ کندودن التی ایاق نردبان ایله چیقلر بر زمرو د کبی مجلا یشل کورسی وار کم بو جهانده مثلی یوقدر غایۃ العایہ واجب السیر صنعت غریبہ و عجیبہ در کم روی ارضہ سییاحان بروبحاران جهان بین ایچرہ مشهور آفاقدر و بو جامعک حر مندہ کی ابدست خانہ حوضی ایچندہ بری بری ایچرہ قات اندر قات بیاض مر مرخامدن اوچ قات و هرقاتندہ صفہ صفہ قسقیہ و فواره قدح لری و شادروان لولہ لری وار کم بنوک دخی و صفندہ لسان قاصر و قلمکاسردر و دخی بو جامعک طشرہ باب صفہ لرندہ طقوز عددستون مجلا لری وار کم هر بری بررورم خراجی دکر عمود مصیقلر در و قبلہ قپوسی اوزرہ ترقیم اولان [۲] تاریخی بودر

وهذا جامع دار عجیب

من الکفار مأخوذ غریب

فلما جاء [۳] نصر من الله

وللتاریخ [۴] قل فتح قریب [۵] سنہ ...

اما استاد مهندسین دور بین فکر بو ایاصوفیہ قپوسی [۶] ایله اسلامبولده سلطان سلیم جامعی قبه سی اسلامبولک ایاصوفیہ جامعی قبه سندن کنار لری یر میشر آرش بیو کدر در لر اما سلمیہ و ایاصوفیہ دن [۷] الحاق قبه عظیم لر در اما بو ایاصوفیہ قبه سنک اوستندہ استاد سلف بر کونه قورشوم اورتمشکم حالا بو زمانمز استاد لری اولیله قورشوم اورتمک احتمالی یوقدر و عاده الله انک اوستنه جاریدر کم دائما قورشوم ماوی اولور بو ایاصوفیہ قورشومی صارویہ مائل اولدوغندن ایچندہ آلتون واردر دیو سلانیک جهود لری بر کره بو قبه پرنورک قورشومن تجدید ایدوب تعمیر ایدلم دیو حاکم لره قرق بیک غروش ورمش لری غرض مسلمانلر رضا ورمیوب حمد خدا حالا کفار زمانندہ کنیسه ایکندن برو قورشومی اورتولوب دورر اما درون جامع طرز قدیم اوزرہ در بر آلا ی آویزه و مصلوبات تماشا کاه لری اولیوب محرابی و منبری و محفلی ساده کوزه لیدر اما قنادیل لری

[۱] پ : عبرت نامی عبردر کم [۲] ک : اولان [۳] س ، ک ، ط : جاء [بونسخه دوغرودر چونکه ضمیر اولمازسه وزن بوزولور (م) [۴] [(فلتاریخ) اولسی مناسیدر (م) [۵] تاریخ (فتح قریب) عبارہ سندن چیقہ جقدر که (۸۰۰) عددینی کوسترمکده در (م) [۶] س ، ک : قبه سی [۷] پ : اما سلمیہ و بو ایاصوفیہ دن . ک : اما سلمیہ بو ایاصوفیہ دن

یاتیلر اعلا لیمان جای اماندر جمله ملاحان بحار قره دکز و آق دکز و بحر عمان کیملری
 و مصر و شام و جزایر و سویس و طره بلوس و فرنج و پرتقال و دنقار قیز [۱] و دانمارقه
 و انکلتره و قلمک [۲] و جنوز کیملری کلوب بو لیمانده صوز [۳] براغوب یطرلر زیر
 قرق الی قولاج عمقی وار لیمان داراماندر و بولیمانک صید و شکار لرندن نیجه بیک کونه
 ماهیلری وار اما تکیر بالئی و برلیر [۴] بالئی و قیاسی [۵] و اسقورسندی [۶]
 و اوصقورسوی و کوره لی و اولومر [۷] بالغنک انواعلری مشهوردر و جانب اربعه سی
 الحاق اووالی و کنارلری یوقه یعنی صیغ صولی یرلردر اما ینه اعلا دمر دوتار و بولیمانک
 قرشو طرفنده قریه قدخه و چتروز [۸] کویلرینک اوکلری یخشی دمر دوتاردیادر مذکور
 کویلر قرده اولوب دریان ایکیشر میل الارقه در و سلانیک اول کویلردن اوطوز میل
 اوزا قدر اما اول کویلرک اوکلرینه واران کیلر ایکی طرفلرینه دمر براقاق لازمدر زیرا
 کویلردن طرفنده دریا کنارلری صیغ قومسال دکزدر کم غایت حذر لازمدر بلکه بر
 حرصه [۹] ظاهر اوله انکیه جون ایکی دمر اوزره بو کویلر اوکنده یطماق معقولدر
 بو کویلر اوکلرینده دخی کونا کون ماهیلر چیقار اما سلانیکک شالنده اسلامبول یولنده
 قصبه بشکلرک و قصبه لنتزه نك کوللرینک کونا کون بالقلری چیقار اما انلرک یلان بالئی
 ربع مسکونده مشهور اولوب بوسلانکده اوله یلان بالقلری چقمیوب هر بار بشکلردن
 ولنتزه کوللردن ترونازه سلانیکه مار ماهی کیروب صیادلری فروخت ایدر والسلام

اوصاف عمارات جوامع های سلاطین آل عثمان در شهر سلانیک آبادان

جمله صغیر و کبیر یوز الی عدد محراب سلاطین قاضی [۱۰] وغیری جوامع وزرا
 و وکلا و صاحب الحیرات بنالری عبادتگاه قدیمه لردر اولاجامدن شریفی [۱۱] و مستجاب الدعوه
 معبدگاه عظیم (جامع ایاصوفیه کبیر) اسلامبولده کی ایاصوفیه کبیرجامعنه بکزر اما بو آندن
 کوچو کدر و طرب افزون شهرنده کی ایاصوفیه دخی بو قدردر و بو اوچ ایاصوفیه جامعلری

[۱] ك : و دونقار قیز [۲] ك : و فلنك [۳] ك : دمور . ط : صوزی [۴] ب : ترکیه .
 س ، ك نسخه لری بو شكلده فقط نقطه سزدر [۵] ك : و قیا بالئی [۶] ط : اسقوریت . ك :
 اسقوریندی . ب : اسقوریندی [۷] ب : اولوفر . ك : لوفر [۸] ط : و جتروز . ك : چتروز
 [۹] ب : مرصه [برنجی حرفی میمدر] س ، ك : حرصه [برنجی حرفی ح در] [۱۰] ك : ماضیه
 [۱۱] ك : اشرف

دکانلر در کم جملہ مصر دیارینک متاعلرندن کتان و خنا و شکر و پرنج و قہوہ و جمیع مصر متاعی بو سوق سلطانبندہ موجوددر و جملہ اوچیوز عددبازرکان مخزنلری وارددر و جملہ اللی عدد کراستہ جی دکانلری بو محلدہ در و جملہ یوز عدد دباغ دکانلری بو محلدہ لب دریا ایله قلعہ دیواری اوکنندہ عظیم دباغان کارخانہ لری وارددر و بر عدد دباغان مسجدی وارددر و اسککھ قیوسی خارچندہ قلعہ یہ متصل (جامع عبدالرؤف افندی) لب دریادہ فوقانی بر جامع قصرارم آباددر کم جمیع جماعت کثیرہ نک آرامکھ مسیرہ کاهی بر عبادت کاه روشن آباددر عبدالرؤف افندی سلانیک مناسلی ایکن بو محلدہ بر جامع اولماق ایله بو عبادت کاهی انشا اتمس اما حقا کہ یرندہ عمار اتمس بر صاحب علم معماری و علم ہندسیہ مالک اولماغن جامع مفرحی فوقانی ایدوب التندہ جملہ مصر چارشوسی دکانلری ایدوب جامعک ائمہ و خطبایی و مشایخ و مؤذنان و سائر خدامانلرینہ وقف اتمس بو جامع دلکشا کویا بر قصر عبرتتا اولوب دائراً مادار اطرافی بلور و نجف و موران جاملا اولوب دخی اطرافی جملہ طرہ بوزانی مقصورہ جککدر در ہر شب و روز جماعت کثیرہ دن خالی دککدر زیرا اقلیم سبہ نک تجار مسلمانلری و بحر ایضک کشتی بان ملاح مؤمنانلری بو جامع مسیرہ کاہدہ طاعت سبحانی ایدوب لیماندہ اولان کیلرن سیر و تماشا ایدرلر قلعہ خارچندہ بوندن غیری جملہ عمارت درون حصار دہ در اما بو اسککھ و اروشن [۱] اوکنندہ در (دروصف لیمان عظیم سلانیک) بولیمان جای امان شرقدن غربہ طولانی یوز میل مسافہ اولان کورفز طویلک غربیسی نہایتندہ بر لیمان عظیمدر کم اون بیک پارہ پارچہ [۲] و قلیون و قسرہ و تا [۳] رقلیوت [۴] و بیک [۵] و سنہ [۶] و بلاقہ [۷] و قراقہ و برتون و بو طاج [۸] و شایقہ و قرہ مرسل [۹] و ضاربنا و جککلوہ [۱۰] و قدرغہ و غلیتہ و ماوونہ و باشداردہ نام کیلر آلر بر لیمان عظیمدر اما لودوس روز کارینہ و کون دوغوستہ و قبلہ روز کارلرینہ آغزی آجق اولماق ایله لودوس قومی [۱۱] اصابت ایدر لکن اعلا دمر دوتار یر [۱۲] اولماق ایله لٹکورتہ دمرلرن جان قورتران نام غومانہ لرہ دمرلری باغلیوب لیمانہ لٹکر انداخت ایدنجہ بی باک و بی پروا

[۱] ک : و اروشنک [۲] ب : یارچہ . س ک : یارچہ [۳] ک : و قاردواتا . س ، ط : و قرہ واتا . ب : و قرہ و نا [۴] س ، ک : و فلییوت . ب : و قلییون [۵] ک : و بیک [ب حرفتہ کسرہ قونولش] ط : و بیک . س نسخہ سی نقطہ سزدر [۶] ک : و شینہ [۷] ک : و بلاقہ [ب حرفتک اوزرینہ فتحہ قونولش] ب : و بلاقہ [۸] س ک : و بو طاج [۹] ک ؛ ط : و قرہ مرسل [۱۰] س ، ک : و جککلوہ [۱۱] ق حرفتک اوزرندہ ضہ وار (م) [۱۲] ک : لیمان

آدن بو کله مریه قلعه سنک طشره سنده دیوار یوزنده شرق طرفنه ناظر کوشه ده بو تاریخ مسطوردر:

بلک [۱] بو قلعه نك معماریم بن
خداى ربنا كفتاریم بن [۲]
چو كاتب بوسوزی مرمرده قازدی
مورخ تاریخ فتحینی یازدی [۳]
سنه

اما بو کار معماریلر جمله سلیمان خانك جمیع آثار بنای عمارتلرن انشا ایدن قوجه معمار سنان ابن عیدالمنان اغانك کار عبرت نما لیدر کم نه مرتبه ده استاد مهندس اولدوغی آثار بنالرندن معلومدر کم کورن عشاقره خفی دکلدردن ایدن یدی قله نك ایچ قلعه قپوسی اوزره عمارتی تاریخیدر

حضرت سلطان ابراهیم خان خان عظیم
آل عثمان مالک البر بحر و مکه رهبری
منه فیض الله تاریخ دوشدی یا اهل الفلاح
جلیه یارب شفیع ایله شفیع محشری [۴]
سنه ۱۰۵۶

و بو یدی قله نك طشره قپوسی اوکنده اشغی شهره و دریاه ناظر بر جمع العرفان قصر عالیسی وار جمله آبنده و رونده و دوندکان و عشاقان سیاحان بروبحار اول قصر خورنق نزهت آبادده جمع اولوب جلوه کر لر [۵] حقا که جهان نما بر کاخ و الای بالای عبرت نما مسیره کاهدر اما بو قلعه دن طشره اصلا محلات و خانه عمارتلر یوقدر الا شرق طرفنك قلعه خارچنده کرچ خانه لر وارد و غرب طرفنده یکی قپو خارچنده مولوی خانه وارد (ستایش واروش اسکه) اما اسکه قپوسندن طشره مصر چارشوسی نامیه معروف جمله بشیوز عدد

[۱] ك: بيلك [۲] بو مصراعده كي (خداى ربنا) ر بزم اولان الله معنا سنه اوله رق ترکیب توصیف اولق ممکن ایسه ده دوغروسى (خدا یا ربنا) اولوب منادی اولسی ده انا سیدر بو مصراعده ظن ایدرم که ضعف تألیف وار شویله که ناظم «بن کفتاری خدا یا، ربنایم» یعنی بن دیننده ذکرى، وردی الله لفظ شریفی اولان بر قلم؛ دائما اللهم جاغیر یورم؛ اللهم بر قلب ایتشم» دینک ایسته یور (م) [۳] بوراده کی دور دنجی مصراع تاریخ اولق صلاحیتی حائز دکلدرد. دینک که ناظم بوا یکی بیتی تاریخ ایچون دکل بلکه باشلیجه کندی حالی آکلاتق ایچون سویلش. برده بو بیتلر کوستریور که بونلرک ناظمی مرحوم معمار سنانک کندیسیدر. ایکنجی بیتک معناسی (بن بوراده مقدم قلعه نك معمارى بن اولدیغی آکلاتمقدر قلعه نك تاریخ انشاسنی، حتی سلانیکک تاریخ فتحنی یازمق تاریخچیلره عأددر اونکچون او جهتلره بن قاریشمدم) دینک اولیور (م) [۴] اوچنجی مصراعدن اکلاشیلدینی وجهله تاریخ (منه فیض الله) عباره سنندن چیقه جقدر بو عباره ایسه حساب ایدلکده (۱۰۵۱) اید یور شو حالده (۱۰۵۶) رفی یا کلیش اولسه کر کدر (م) [۵] ك: جلوه کر اولور لر. ب: جلوه لزلر

(ستايش قلعهٔ اسد) يعنى ڪله مريه قلعه سي بو دخي غازي سليمان خانك عمارتيدر اوج آسمانه سرچڪميش سڪنز قات قلعهٔ متيندرڪم دروننده جمهه قرق عدد خانه لري واوچ عدد صو صارتنجلري وغلل انبارلري و بر زاويه سي واربر سر آمد قلعهٔ بالادرڪم مثلي مڪر ڪسنديره وياخود متون وقرون قلعه لري اوله لب دريايه برابر دمر قيو لي مازغال دلڪلرنده جمهه يڪرمي عدد قرق قرش وقرقر وقيه دمر ڪله آتار جهان آرا طوپلري وارڪم دولت آل عثمان قلاعلرنده بو طوپلره مانند طوپلر مڪر قلعهٔ رودوسده ياخود آق دڪز بوغاز حصارلرنده اوله اما بوڪله مريه قلعه سنڪ جمهه طوپلري دريايه ناظر اولوب ليماني قورودر چچانڪم روز عيدينلرده بو طوپلري آتدقده تا ڪورفزڪ قرشو طرفلرنده ڪي سڪنز ميل مسافهٔ بعيددهه اولان قيلري دوڪر طويل طوپلردر وجمهه يوز الي عدد نفراتلري و بر مڪلف جامعي وغلل انبارلري وجيهه خانه مخازنلري ونجه يوز بيڪ ڪونه مهماتلري واردر بو قلعهٔ ڪله مريه قله سنڪ زميندن تاقورشوم اورتولي ناحيه سنه [۱] وارنجه قدي الي ارشن بالا و بش ادم انلي قالن و متين ديوار قهقهادر اوافق شاهي طوپلري بو قلهٔ [۲] بالانڪ قورشوم اورتولنجه [۳] قراوول خانه لرنده ڪرني توڪي ڪبي دزيبوب زين اولمشدر و شهرڪ محبوس خانه زنداني بوڪله مريه قله سنده درڪم نعوذبالله جميع مجرملر انده محبوسلردر وجانب قليه ناظر باب معلاسنڪ عتبهٔ علياسي اوزره تحرير اولنان تاريخ بودر

شير مردان حضرت سلطان سليمان زمان	امري ايله يابلوب بورج [۴] اسد اولدي تمام
شير پيڪر ازدرها طوپلرڪه اطرافنده در	ياره شور بو قلعيه بورج [۵] اسد دينسه نام
اولدي تاريخي طقوز يوز قرق ابڪي بو قله نڪ	هجرت پيغمبر آخر زمان [۶] سنه ۹۴۲

بو قلعه نڪ طشره ديوان خانه سنڪ تاريخ زيباسيدر

بنای پادشاهی کر ضروری دهر ايله غایت [۷]	خرايه مشرف اولمشدي بو ديوان خانهٔ عالی
ڪورنجه بخشيا تحسين ايدوب ديدم تاريخ [۸]	بو حاجي [۹] همت ايله قلدي بو ڪان ڪرم احيا

سنه ۱۰۲۶

[۱] ڪ : باجه سنه [۲] س ، ڪ : قلعهٔ [۳] پ : اورتوليجه . ڪ : اورتولي يرينه وارنجه [۴] ڪ : برج [۵] ڪ : برج [۶] س ، ڪ ، ط : هجرت پيغمبر آخر زماندن والسلام [۷] بو مصراع بو حاليله ميتناسزدر دوغروسى شوييله اولق ممڪندر : (بنای پادشاهی ڪر مرور دهر ايله غایت) (م) [۸] بو مصراعك وزني بوزوقدر اكسيڪاك وار دوغروسى شوييله اولق ممڪندر : (ڪورونجه بخشيا تحسين ايدوب ديدم ديدم تاريخ) (م) [۹] ڪ : جاي [تاريخ] بو جاي همت ايله قلدي برڪان ڪرم احيا) مصراعندن چقيوروتامدر (م) [

و نگاه بانلری یکدر الله یک دیوب نوبت بکلیوب جمله اعزازلری قلعه دیوارلری اوزره قول دولاشوب خاب [۱] غفلتده بولنان دیده بانلری تعزیر ایدرلر زیرای غایت سرحد بندر عظیمدر (در تعمیر عمارت قلعه سلانیک) کرجه بوقلعه قدیمی فیلقوس ونجه بیطلموس یونانیانلر بنا ایدوب خداوندکار غازی سلطان مراد خان فتح ایدوب تعمیر و ترمیم آتمش اما مرور ایام ایله نجه یرلری رخنه دار اولوب سنه ۹۵۳ [۲] تاریخنده بحر سفید ایچره قلعه قستل و قلعه کورفرس و قلعه چوقه لره و قلعه آندریکه سلیمان خان یکدر کن بوسلانیکیده مشتتا ایدوب قلعه احیا ایدوب جانب ثلاثه دورت عدد قلعه متینلر انشا ایلوب بوقلعه سلانیکی کویا قلعه قهقهها و قلعه وان و قوی البیان ایله مش اولاقبله طرفی گوشه سنده واردار قلعه سی لب دریابه ناظر اون ایکی عدد مازغال دلکبری صافی دمر قبولر ایله اراسته و هر مازغالده برر عدد آدم صغار شایقه طوپلر ایله پراسته اون عدد بال یمز طوپلری دخی اژدرهفت سر کبی دهانلرن آچوب دریاده کزن کافر تیلیرینه غزغرمغه آماده طوپلرک جمله سی لیمانی قورودوب عربلر اوزره حاضر مهیا مفرت و سر آمد مدفعلردر و بوقلعه و اردارک دائراً مادار دیوارینک قدی کامل اون بش ارشن بالادر اما بش آدم انلی کار کیر طاش دیواردر و جمله یدی عدد قورشوم اورتولی سر آمد و مصنع و سکزر قات قلعه عظیملردر کم هربری برر کونه مندرکلردر و قات اندرقات طبقه لرنده و تاذروه اعلانزنده نجه یوز شاهای سر آمد طوپلری واردر و هر صفه سنده [۳] جمله اوچوزر عدد نفراتلر ساکن اولوب کشک بکلیوب نگاهبانلق ایدرلر و بوقلعه ننگ جانب شاله ناظر ایکی قات دمر قبولرینک عتبه علیاسی اوزره تاریخی بودر

سلیمان زمان صاحب سعادت	شهنشاه زمین مرغوب عادت
زماننده اولوب بوقلعه بنیاد	اولوالابصار ایدی اولان شهادت [۴]
فلك تختنده یر یوزنده شمعی	بوکه تاریخ بورج [۵] در سعادت سنه ۹۵۲

[۱] ك؛ خواب [۲] س، ك. ط: ۹۵۲ [۳] ك: و هر طبقه سنده [۴] بومصراع بوحالیله معناسزدر دوغروسی (اولوالابصار ایدر لابد شهادت) کی برشی اولمیدر (م) [۵] س، ك: برج [شوتاریخ نظم نقطه سندن ضرر سزجه در ناظمی ده اولدجه تحصیل کورمه بکزه یور بناء علیه بویه برشاعر سلطان سلیمان خان ایچون یازدینی رتاریخده (برج) کله سنی (بورج) شکنده یازماز و حسابه کچیرمن. تاریخ صوکه مصر اعده کی (برج در سعادت) عباره سندن چقیورکه (۹۴۴) ایدور حالبوکه مؤلف کتابه دن آلهرق (۹۵۲) دیبور. بونی بولق ایچون تعمیرده وار فقط مذکور بصراعی (بودر تاریخی برج در سعادت) دیبه تصحیح ایتمک لازمدر بوسورنده (بو) لفظنک (برج در سعادت) آلتنده بولونه جفی یعنی (۸) عددینک (۹۴۴) عددیله جمع ایدلسی اکلشیلیر و بناء علیه تاریخ (۹۵۲) اولمش اولور. فرض محال اولهرق تاریخ (بورج در سعادت) دن چقیه جق دینیلسه اوله ماز چونکه لفظیا کلشلیغیه برابر عدد مطلوب حاصل اولماز بلکه (۹۶۰) حاصل اولور (م)

طرفی دریادر بو حساب اوزره قلعه سلانیکک دائراً مدار جرمی اون بریک بشیوز
 آدمدر اکر دریا کناری اولسه طشره دن آدملنسه بیک آدم دخی زیاده کلردی و دریا
 کناری قلعهسی جمله یالین قات دیواردر اما غایت مشافت [۱] اوزره مبنی قات اندر قات
 مصنع ومتین ابراجلری واردر و بوقلعه سلانیکک دیوارلری یوزنده، استاد بانی بناعرض
 معرفت مهندس معماری [۲] اجرا ایدوب دائراً مدار قلعه نك صفحه سنه اوچ قات
 طولدن [۳] منقش موشاف [۴] ایدوب ماعدا مطرش ومصقل و مجلا طاش دیوارینک
 قدی کامل یکرمی اوچ آرشن بالا و آلتی آرشن عریض دیوار کار کیردر زمان قدیمه
 غایه الغایه قوی و متین بنا ایش اما بو قدر بیک یلدن برو مرورایم ایله جابجا طاشلری
 رخنه دار اولمش و بعض خندقلری تراب و رمال ایله دولمش و بوقلعه زیبا طقوز عددقیالی
 داغلر و بایرلر اوزره واقع اولوب سلانیکک جانب ثلاثی جهه سکز عدد قبولدر و قلعه
 ایچی جمله آلتی قات بوله بوله حصاردر و جمله آلتی عدد حصار دزداری اغالغیدر اولا
 برقات بوله حصار ی بیوک شهر قلعه سیدر و ایکی قات حصار ی واردار قلعه سیدر و اوچنجی
 قاتی کله مریه اغالغیدر و دردیجی بولمه سی یدی قله قلعه سیدر و بشنجی بولمه سی قوشاقلی
 قله حصاریدر و آلتیجی قات بولمه سی طوپ خانه قلعه سی اغالغیدر بو مذکور اولان آلتی
 بوله حصارلرک برر قبولردن ماعدا ایکی قبر، دخی یدی قله نك اشنی شهره اینه جک ایکی
 عدد دمر قبولر وار اما یالین قات قبولدر لکن اوتوز آرشن بالا دیوارلری واردر
 و بوبوله حصارلرک اندرون و بیرونلرنده اصلا خندق یوقدر زیرا طاشلق زمینلرده بنا
 اولمشدر کم خندق قازمق ممکن اولمیدنن دوشمن محاصره ایتسه طاشلغندن لاغم قازمق
 دخی قابیل امکان دکلدر حفا که صعب رباط مزین رفیع البیناندر حفظه الله و بو قلعه نك
 اکثریا قله و ابراجلری بالیق صرطی مثال درسک درسک اولوب اللی آدمده برقله متین
 واقع اولمشدر بو حساب اوزره حصارنجه [۵] قله لریله دائراً مدار جمله یوز اللی [۶]
 عدد قلهدر و جمله دورت بیک عدد دندان بندر بو حقیر کمتر فقیر قلعه ساده جه آهسته
 روش ایله کامل بش ساعتده شکل مثلث [۷] دور ایدوب امعان نظر ایله نظر ایتدم
 و جمله بوقلعه ایچره هر کیجه بش یرده نوبت سلطانی مهترخانه سی چالنوب پاسبان و دبدبه بان

[۱] پ، س، ک : متانت . ط : مشافت [۲] ک : هندسه معماریه سی . ط : مهندس
 معماری [۳] ک : طولدن (طوغله دن) [۴] پ، ک : قوشاق [۵] ک : پیچه [بر چوق کره
 (پیچه) دیبه کیدی (م) [۶] ک : اللی [۷] س، ک، مثلث

قلعه‌سی طوب‌خانه‌سیله [۱] دریا کنارنده قلعه‌نک بر گوشه‌سی بورنده واقع اولوب اولبروندن واردار طوب‌خانه‌سی قپوسنه وارنجه کامل اوچپوز آمدرد اولتپودن طشره خندق کنارنجه واردار قپوسی اولدخی اوچپوز آمدرد و جانب غربه ناظر باب قویدر آندن یکی قپوکه مولوی‌خانه قپوسیدر کم کامل دورت یوز آدم اولوب طرف غربه مفتوح دروازه محکمدر آندن جانب‌شماله یقوش یوقارو قلعه دیواری طشره‌سندن دره و دپه لر آشوب کاهجه غرب طرفه دخی کیدوب غازیلر قله‌سنه‌دک یالین قات دیوار متیندر بوغازیلر قله‌سی بورنده [۲] شرق طرفه تا یدی قله‌یه وارنجه ایکی قات صعب و متین قلعه دیواریدر مذکور یکی قپودن تا یدی قله‌یه کلنجه خندق یوقدر جمله اوچپیک یدی یوز کر مه آدم دیواردر اما بیک یوز آدم یرک دیواری یالین قات صعب و متین حایط استواردر ماعدا بیک سسکیز یوز اللی آدمی یدی قله‌یه کلنجه ایکی قات قوی دیواردر آندن یدی قله‌دن طرف جنوبه یوقوش اشغنی طشره‌دن قله قپوسنه وارنجه بشیوز آمدرد و بوقپو جانب شرقه مفتوحدر آندن ینه سمت جنوبه یوقوش اشغنی کیدوب کله‌مریه قپوسنه وارنجه ایکی بیک اوچپوز آمدرد بوقپو دخی جابب شرقه مکش و فدر آندن اشغنی ینه جابب جنوبه توجه ایدوب درحه زمینده [۳] کیدوب لب‌دریاده سدمتین کله‌مریه قله‌سی بورنده وارنجه بیک آمدرد و تا یدی قله‌دن یوقوش اشغنی بوکله‌مریه قله‌سی بورنده کلنجه دخی خندق یوقدر و یالین قات شدادی بنای عالی دیوار استواردر اما بوکله‌مریه قله‌سندن طشره دریا کنارنجه آدملق [۴] مشکلدرد زیرا اول طرفی دریا دو کر اول اجدن کله‌مریه قپوسندن ایچری کپروب کله‌مریه قله‌سی دیوان‌خانه‌سی قپوسنه‌دک آندن تا اسکله قپوسنه‌دک قلعه دیورینک ایچ یوزندن ایکی بیک آمدرد آندن اسکله قپوسندن طشره چیقوب تا واردار قله‌سنه [۵] وارنجه جانب غربه میال کیدوب کامل بیک آمدرد بو محله قلعه سلانیکک اوچ گوشه‌سنک آدملماسی تمام اولوب بو واردار قله‌سی غربه ناظر گوشه‌ده در بو گوشه‌دن تا کله‌مریه قله‌سی گوشه‌سی بورنی جانب قله‌یه ناظر در و بو ایکی گوشه آره‌سی لب‌دریاده لیان طرفیدر و دخی کله‌مریه قله‌سندن یقوش یوقارو جانب شماله یدی قله‌در و قره طرفیدر و دخی آندن تا واردار قله‌سی گوشه‌سنه وارنجه باش اشغنی جانب غربه ناظر سمتلر اولوب بو طرفی دخی بر [۶] سمتیدر الحاصل بو قلعه سلانیکک ایکی جابی قره‌در و بر

[۱] س ، ک : خانه‌سیکه [۲] ب ، س ، ک : بورندن [۳] ک : دوزجه زمینده [۴] ک : آدملاق . ب : آدملاق . [۵] س ، ک : قله‌سنه [۶] (بحر) مقابلدر (م)

یوقارو ایچ قلعہ دزداری وکله مره به قله‌سی دزداری واورته حصار دزداری و... حصار دزداری واروبونلرینک هر رینک باشقه باشقه نفراتلری ووجه‌خانه‌لری وار ووجه ... عدد پاره صغیر وکیر بال یمز طوپلری وار ووجه ... عدد قلعہ نفراتلری وار ووجه قرق عدد اغاقدرد اولا صاغ قول اغاسی وصول قول اغاسی وحصار اری اغاسی و بشلی اغاسی وغرب [۱] حصار اغاسی [۲] ومارتولوسان اغاسی ویرلی طوپچی اغاسی ویرلی جه جیلر اغاسی وباروتخیلر اغاسی وپاسبان اغاسی و ...

و باجدار اغاسی و دیده بان اغاسی و قوچلی اغاسی و جمداً ملک کومروک امینی و شهر امینی و خروج [۳] امینی و معمار اغاسی [۴] و معتمد باشی و شهر صو باشیسی و چوبلوک صو باشیسی ... و باروت‌خانه امینی و کتخداسی

و کاتب‌لری ... و اوچپوز عدد بارودخانه نفراتلری وارکم عبرتتا برکارخانه واجب‌السیر بارود خانه رعنادرکم محلیله آنک دخی اوصافی تحریر اولنور نتیجه کلام قانون سلطان سلیمان خان اوزره بوسلانیك قلعہ سنک حاکم و ضابط و عسکری طائفه‌لری بو تحریر اولنان اصنافانلردر علی‌الاجمال واقف اولدو غمزاوزره تحریر اولندی (در بیان زمین اشکال قلعہ سلانیك) اولا بحر سفیدک روم الی [۵] ساحلنده طولی یوز میل عدد بر کورفزک جانب غربیسی نهایتنده واقع اولوب اول خلیجک بر قومسال نال [۶] لیمانی کنارنده ایچ قلعہ‌سی بر طوپراقلی و قیالی پشتہ عالی اوزره شکل مثلث شدادی سنک بیاض سنکین بنا بر سور رعناى حصص حصین و سدمتین حصار استوار رفیع البیان و خلقی [۷] عظیم‌الشان کرمان قدیمدرکم اولیه بررباط معموره بومرتبه ساحل بحر ایضده مثلی یوقدر برقلعہ واسعدرکم لب دریاده طولی اوچ میلدر قره طرفته عرضی ایکی میل مسافه بعیده در شمال جنبه حورتاج سلطان داغلی ایچ حصاره حواله بعیده درکم اصلا طوپ ارمنز اما بو قلعہ‌نک ایکی جانبی قره در و بر جانب جنوبیسی بحر سفیدک بر کورفزیدرکم بو کورفز شرقدن غربه طولانیجه واقع اولوب درون حصارک جمله اولری بری بری اوزره قات اندرقات بو کورفز دریاسنه ناظر خاندانلردر غرب طرفی تا واردار یکیکه‌سنه وارنجبه اون ساعتک بر صحرايه ناظر بیوت رعنا لردر (در حساب دایر آمدار جرم حصار سلانیك) اولا واردار

[۱] س، ک، ط : عزرب [نقطه سز ع، نقطه لی ز، ب] [۲] ک : عزرب اغاسی [۳] ب، س، ک : خراج امینی [۴] ب، س، ک : باشی [۵] ب : ایلی [۶] ک : پاک . [بوکله ط نسخه سنده یوقدر [۷] ک : و خلقی] کاذک آلتنده کمره قونولش]

پادشاهيدن خاصى ۸۳۲ ۲۸۰ وجمه زعامتى ۳۱ وجمه تيمارى ۲۶۲ و سلايکک يورروکان اوجاق بکى زعامتى ۴۰۰ عدد زعامتدرکم طوب کشان يورکلرينک [۱] اوزرلرينه مباشر اولوب حين سفرده جاموسلرايله بال يمز طوپلرى چکرلر بوراباب زعما وارباب تيمار اوجاق يورروکان بکى عسکرى و پاشاسنک عسکريه حين سفرده قانون اوزره جبه لولرايله جمه آلتى بيک عدد کزیده پر سلاح آماده عسکر اولور اما بو عسکرى طأفه سندن ماعدا بوسنجا قده اشکنجى عسکرى کامل اون ايکى بيک يورروکان و چتاقان عسکرى واردر بونره دفتر خاقانیده مسلمان سلايکک يورروکانى ديرلر باشقه بکى و طبلى و علمى و طوغ ميرلواسى واردر (حاکان شرع رسولى) بشيوز آچه مولويت پايه سيابه شيخ الاسلام حنيفيسى و مذاهب ثلاثدن مذهب شافعى و مذهب مالکى و مذهب حنبلى مفتيلرى دخى واردر و نقيب الاشرافى وار و بشيوز آچه مولويت ايله شريف و عزيز افندى منلاسى واردر کم جملد آملک [۲] منلادر بک و پاشا و مسلمار بوشهر منلاسنک ياننده اصلا قيل و قال ديه مزلر و ناحيه سى اوج عدد قضا يرده جمه .. عدد معمور قرالردر و سنجاعنده جمه ... عدد قزالردر نيجه سى تحرير اولندى و نيجه لرى دخى محليه تحرير اولنور اما منلاسنک نيابتلرى قضا کسنديره قضا سدر قيسى قضا ايناروزدرکم بوقضال ب درياده جزيره مثال بر بورونده واقع اولوب جمه اوجيوز التمش التى عدد منسطرلرى واردر و شهر سلايکک ايجره دورديرده دخى نيابتى واردر اولا چارسو نيابتى و اندن کله مريه نيابتى و مصر چارشوسى نيابتى و محتسب اغا نيابتى واردر بونلر جمه حاکم شرعيلردر (اما حاکم عرفيلرى دخى وار) اولا سپاه کتخدائى و يکيچرى سردارى و يکيچرى اوجاغندن يکيچرى چوقه سيچون تحصيله کلن سلايکک اغاسى و باش چاووشى و ديوان افنديسى و کوچوک چاووش و بر اوده يکيچرى و جبه جى باشى و طوبجى باشيسى واردر بر اوده عسکريه استانه دن کلوب محافظه ايدرلر و البصان و اوخرى و چترين واسکوب و بزرن [۳] سنجاقلرينک عسکرلرى دخى محافظه يه مأمورلردر زيرا ونه ديك کفارى دو تناسى و ماطه و دوقه و پاپا و مسنه دو تناسى کفارلرندن زياده خوف و خشيت اولدوغندن بوسلايکده قرق بيک عسکر موجود ايدى و جمه دورد عدد قلعه دزدارلرى واردر اولا

[۱] ک ، يوروکلرينک [۲] (ملک) کله سى . يمک فبحى ، لامک کسرى ، کافک سکونيله حرکت نشدر . مؤلف بوکاهينى (آمر) . مقامنده استعمال ايدور (م) [۳] ک : پرزرن | زلر ياقيند .
وقته قدر (پرزرن) يازاردق (م) I

آق دکیز ایچنده ساقز جزیره سنده جنوز فرنکی کفره لریله یک دل یک جهت اولوب
 سلانیک قلعه سنه مستقلاً مالک اولوب یتش سنه دخی یهودیلر سلانیکه حکم ایدوب
 ارض مقدسه ده بر قوم جهود قالمیوب بزم سلانیک دیه رک روم ایلی مالامال قوم یهود
 اولنجه هان روم قرال لرندن آغشطس [۱] نام قرال ما کدونیا شهرندن یعنی قلبه شهرندن
 خروج ایدوب الی کره یوزبیک روم کفره سی لشکریله سلانیک اوزره کلوب محاصره
 ایدوب جنک وجدال اثناسنده ایکن جنوز فرنکی بیک پاره کمی ایله سلانیکه کلوب
 یهودیلره امداد ایدوب روملر سلانیکه ظفر بوله مادیلر آخر کار جنوز فرنکی ملت
 مسیحیدن اولوب کتاب انجیلی او قودق لری اجدن قوم یهود اسرائیلی ایله قوم عیسوی
 مابینلرینه جنوزلی کروب یهود ایله روملرک مابینلرن اصلاح ایدوب اشتراک
 سنوی [۲] اوزره سلانیکه مالک اوله لر دیوما ییننده [۳] عقد صلح اولوب اول عصر دن برو
 الی یومنا هذا یهود طائفه سی شهر سلانیکه مالامالدر اما اول عصر ده سلانیک حاکمی
 روم طرفندن ایاصوف نام بر ملکه بنام عورت ایدیکم شهر سلانیک ایچره آیاصوفیه
 کنیسه سن اول بنا آدی واسلامبولده وطرب افزونده کی ایاصوفیه جامعن دخی اولملکه
 یابدی اندنصکره یدی یوز سنه مرور ایدوب اسلامبولی تعمیر و ترمیم ایدن قسطنطنین
 وانک آناسی هالانه [۴] نام عورت سلانیکه مالک اولوب اول دخی سلانیکه بر دیر عظیم بنا
 ایدوب اوغلی قسطنطنینک اونیه [۵] بیک ملیون ایچه ایله قدس شریفه کیدوب بوهالانه
 عورت قدسده ایمامه نام قامه [۶] بنا ایدوب شهر سلانیکه نیجه بیک یهودیلری قلعجدن
 کچروب سلانیکه مستقلاً ملکه اولوب یهودیلر رعایا کی قالدیلر خلاصه کلام بو شهر
 سلانیک نیجه یوز عدد دولدن دوله انتقال ایدوب آخر کار سنه ۷۹۲ تاریخنده آل عثماندن
 غازی خداوندکار یعنی سلطان مراد خان اول ابن اورخان غازی وزرالرندن بدست غازی
 اورنوس بک کفره روم التدن دست قهرایله فتح ایدوب حالا سلیمان خان غازی تحریری
 اوزره روم ایلی ایالتنده باشقه سنجاق بکی تختیدر لکن حالا بکی روم ایلی وزیر یله سفر
 اشمیوب جزایر وزیر ی قپودان پاشا ایله سفر اشوب اوچ پاره پالیا [۷] آسته [۸]
 قورسه لس [۹] قدر غلره مالک اولوب دریاده سفر اشمکه مأمورددر پاشاسنک طرف

[۱] ک : اغشطوش [۲] ک : سوی [۳] ک : مابینلرنده [۴] س ، ک : قسطنطنین قرالک
 آناسی [۵] س ، ک : اذنیله [۶] ط : غمامه نام غمامه [دوغروسی مؤلک عادتق وجهله (قامه
 نام غمامه) اولق نمکندر (م) [۷] س ، ک : پالیا [۸] ک : آسته [۹] ک : فورسه کش

جوان بخته وروب حالا آنک اسمیله مسما اولوب سله نیکدن غلط مشهور سلانیک دیرلر
 اما قوم یهودی شاه نیک دیرلر لسان لاتینده ... دیرلر لسان فرنگده ... دیرلر نتیجه
 کلام بوقلمه بی بدل کوندن کونه دست رومده عمار اولوب سواد معظم بندر آباد بر دار
 دیار اولدی چونکه ارض مقدسه حضرت ز کربایی یهودیلر اره ز کربا ایله فرقتدن
 ایکی فلق ایدوب نبوت ورسالت مهری و تاج خلافت سکه سی حضرت یحیی به دکوب
 قوم یهودی بینه دینه دعوت آتد کده اول عصرک قرال ضالی اولان ... نام لعین قیزی
 نکاح ایله الماق ایچون یحیی نیدن فتوا طلب آتد کده یحیی نبی مذهب دینمزده بومشروع
 دکلدر دیو فتوا ورمدوکی اجلدن قوم یهود غلوی عام ایدوب « مریم انا اقره باک بر
 بکر قیز ایکن نیچون بلا ولد [۱] عیسی تولدایتدی » دیو آنی دخی بهانه ایدوب حضرت
 یحیا قدس شریفه بر مرحله قریب نابلس شهری قربنده صبا صه [۲] نام قریده [۳]
 حضرت یحیایی شهید ایدوب رأس شریفن شام شریفده جامع امیه ایچنده دفن ایدوب
 جسد شریفن صبا صه دیرنده بر زیر زمینده قودیلر بعده حضرت یحیایه مقدا ایمان
 کتورن بخت النصر حضرت یحیایی یهودیلر شهید ایتدیکن استماع ایدوب کوردستاندن
 بش کره یوز بیک روم طائفه سیله خروج ایدوب خون یحیی نبی انتقامن الماق ایچون
 کوردستاندن حلب و شام و قدسه کانبجه نیجه کره یوز بیک یهودیلری دندان تیغ اکراد
 سنجاندن کچروب هر دیارده خون یهود سیل جیحون و سیحون و ارجریان ایدردی
 و شهر عظیم صفته کلوب بر کونده یوز یتمش بیک یهودیلری اولاد ایلا ایله قتل عام ایدوب
 جلا صفت شهری دره لرینک نیجه رلرنده خون یهود جریان آتدی قیالر نمایاندر آندن بقیه السیف
 اولان نیجه یوز بیک قوم یهود قلعه یافه و عسقلان و عکه و صیده [۴] و بروت [۵] و حلیله [۶]
 نام بندر قلا علدن قوم یهود کیلرله فرار ایدوب بوسلانیکه کلوب نیجه بیک حیل و شیطتلر
 ایله قلعه سلانیکه کروب بر کیجه شبخون ایدوب شهر سلانیکه قوم رومی جمله قروب
 قلعه سلانیکی قبضه تسخیره آلوب یوز قرق ییل متصرف اولدیلر انکیچون سلانیکه
 مورخان روم دار یهود دیدیلر ایچلرنده بر قرانی [۷] مذهبده بر یهودی مالک و ارایدی

[۱] دوغروسی (بلاوالد) اولمیدر (م) [۲] دوغروسی (صبا صه) اولمیدر (معجم البلدان) ده
 ص یرنده ایکی س ایله (سبسطیه) شکنده یازیلدیر (م) [۳] (قریه ده) شکنده یازلسی
 مناسبدر (م) [۴] (صیدا) شکنده یازلسی مشهوردر (م) [۵] (بیروت) یازلسی مشهوردر (م)
 [۶] ک: جبلیه [جان ایدرم که (جبله) دیدیکمز اوله جقدر (م) [۷] ک: قرانی

جميع سلاينك قضايند و غيرى نواحيلرده اولان قراوقصباتلره ملج اجاج بوندن كيدر كم طوزى و فرت اوزره حاصل اولور والسلاام اندن قالقوب جانب شرقه كيدوب (قرية كوهزه) و (قرية وويوادالى) و (قرية اكنو) و (قرية لبنت) بو كويلردن سلاينك قضاى ناحيه سيدر بونلرى ٦ ساعته [١] كجوب قبله جاننه كيدوب

اوصاف شهردار يهود قراني مالك يعنى تحتكاه قرال روم نام سلاينك

بقول مورخين يونان روم و لاتين و صرف و مغديسى و قبطى تواريخ معتبره لرينك تحريرى اوزره ابتدا بو شهرى بنياد ايند حضرت سليمان عليه السلام در كم بلقيس انابى سبا شهرندن پريله كتردوب [٢] و تختى روزكاره كتوردوب [٣] جهانى بلقيس خاتونه سير و تماشا آتدير كن بلقيس انا ابتدا ديار رومده آتته شهرى خاكنده تماشلق نام برجاي مرتقى كوروب انده بر قصر عظيم بنا آتدروب حالا اثر بنا لرى ظاهر و باهردر آندن فرمان سليمان نبى ايله روزكار زوركار بارگاه سليمانى بر هوا كتورر كن بلقيس انا بو شهر سلاينك زميندن دخى حظايدوب زمين سلاينك يدى قله نام حالا چنارستان اولان يرده ينه بر قصر ارم انشا آتدروب نجه زمان حضرت سليمان نبى سلاينك زمينده جميع انس و جن و وحوش و طيور و پرى و ديولر ايله ساكن اولور لر بعده بر هوا تختيه قواله قلعه سى زمينه اندن بو ريظه [٤] شهر يله اسلامبولك اياصوفيه يرنده اندن طرب افزون قلعه سنده بوز داغده اندن بورسده اندن ايدنجكده اندن اياصلوقده اندن شام بعلاه بگه سنده اندن قدس شريفده و غيرى يرلرده اوچ بيك عدد يرلرده بلقيس انا خاطر يچون قصر عبرتتالر عمار ايدوب روى ارضى بعد الطوفان حضرت سليمان عمار آتدى حالا اول عمارستانك نجه بيك يرلرده آثار بنا لرى ظاهر در اندن صكره حضرت سليمان اوغلى ملك رجيم عصر نده حضرت زكريا اولوالعزم پيغمبر دتياه كلوب انلك زمان سعادت لر نده فلقوس حكيم ظهور ايدوب حضرت زكريا يه ايمان كتروب ديار رومده بر پادشاه ذى شان اولوب قواله قلعه سى و بو سلاينك قلعه سى زمينده حضرت سليمان بنا آتدى قصر عاليسى يرنده سلاينك قلعه سى حضرت رسالتك ولادتدن ٨٩٨ سنه مقدم بنا ايدوب حكومتين بيوك اوغلى سله نيك نام شهزاده

[١] ب : ٤ ساعته [٢] كاف مفتوحدر (م) [٣] كاف مضمودر (م) [٤] ك : بوزنطه

(ب ، س نسخه لرى نقطه سزدر)

اول دیار خلقی نفعن نیجه کره مشاهده آتمک ایله هر سنه ماه تموزده کلنار موسمنده نیجه یوز بیک آدم لر خیمه لر ایله جمع اولوب کرمانیه چوب تن درست اولور لر حوضی و آثار بنالری ... اندن ینه شهره کلوب (زیارتگاه تیمور حصار) (المولی عبدالله تمالی) [۱] ... بودمر حصارده اوچ کون ذوق ایدوب ینه ۴ ساعتده (منزل شهر سرز) علی الصباح شهر سیروزده جمله احباب ایله وداعلشوب جانب جنوبه حخرای سیروز ایچره کیدوب دمر حصارنهرن اغاج جسر عظیمتن کچوب بوهر تا شمال جانبنده صاقو واشتب و کوستنیدیل داغلرندن و قوچنا و دوسپنجسه [۲] قصبه‌سی بینلرندن جمع اولوب نیجه یوز عدد قرالره و نیجه قصباتلره اوغرایوب بو سیروز حخرالزندن عبور ایدوب جنوب طرفندن جانب شرقه جریان ایدهرک آق د کیزه بکلو [۳] قصبه‌لی قرینده مخلوط اولور اما اول محله بو نهری کیلرله عبور ایدر لر الحاصل بو سیروز حخراسنده حقیر پرتقصیر اوچ یردن اغاج جسر لر ایله صولر کچوب (قریه دمیرجی) [۴] و (قریه باش کوی) [۵] بونلر آرتق سلانیک قضاسی ناحیه‌سی کویلریدر اندن (منزل قریه قیایانی) سلانیک ناحیه‌سنده معمور زعامت و کفره کوییدر اندن ۵ ساعتده گاه جنوبه و گاه قبله کیدوب

(رو صف بحیره یاخیلر) کنارنده (منزل قریه یاخیلر)

ده مهمان اولوب بر کیجه ذوق ایتدک بو قریه معموره بشیوزخانه‌لی کویدر نصفی کفره روم بلغار و نصفی مسلمانلر درکم جمله یای اشلر کانکش پهلوان آدملر در آنکی چون یاخیلر کوی درلر کولک سلانیک جانبنده معمور کویدر جامعی و مسجدی و برقاچ دکانلری و بر معمور خانی واردر اما کولی سلانیک غرب طرفنده بر قنآقندن اقل کولدرکم دائراً مادار جرمی بش میلدر اما صوبی سهل شورجه اولوب بی حاصل اولدوغندن ایچنده الوان بالقلری و زمان شتاده کونا کون طیورلری یوقدر لکن مدیه استردیه مثالی دریا بوجکلری چوق اولوب کفره لر یرلر و عمقی اون قولاج ویدی قولاج کلر یرلری واردر اما باهر حی قدیر صنایع لم یزل بو بحیره مالک کناره لرنده غایت لذیذ طوز حاصل ایدوب قیونلره و اتلره و سائر حیوانلره بو طوزدن و یروب حیوانلر جمله سمیز اولور لر

[۱] پ ، ک : کالی [۲] س ، ک : دوپنجسه پ : دوپسینجه [۳] ک : بشیکلر . س : سعلر . ط : اسکله [۴] ک : دمترح [۵] ک : باش کوی

معانی ایٹس بو عزیز مرقوم دخی امیر سلطان تکیہ سی حرمنده مدفوندر و (شیخ زاده عبدالرحمن افندی) و (الشیخ نجی) افندیلر دخی امیر افندی تکیہ سنده مدفوندردر رحمة الله علیہم اجمعین بوشهر سیروزی دخی مراد ومرامز اورره سیروتماشایدوب بش اون دانه ارباب معارف یازان باصفالرمز ایله علی طریق السیر غرب طرفنه داغلی ومعمور باغلی ۴ ساعتده کیدوب

اوصاف قلعه تیمور حصار

بانسی روم قرالریدر نیجه ملو کدن ملو که انتقال ایدوب آخرکار سنه ... تاریخنده غازی مراد خان اول وزرالزندن تیمور طاش پاشا روم کفره سی لندن فتح انمک ایله تیمور حصاردن غلط دمیر حصار دیرلر روم ایلی ایالتنده سلانیک سنجانجی خاکنده ویوه دهلقدر ویوز الی آچقه پایه سیله شریف قصادر ناحیه سی ... عدد معمور قرالردر سپاه کتخدا یری و یکچیچری سرداری و محتسبی واردر اما دزداری ومردم حصار یوقدر قلعه سی برپوشته عالی قیا اوزره شکل خمیس برشدادی سنک بنا برسور رعنا ی متین وبرحصن محکم سنکیندر اما ایچ ایلی اولوق ایله درون حصارده آباداندن برفرد آفریده یوقدر جمله اهل یسی اشغی شهرده ساکنلردر (ستایش واروش دمر حصار) جمله بیک آلیوز عدد تختانی وفوقانی کار کیر بناسراپا قرمزی کره مت ایله مستور جمله خانه معموره لردر جمله . . . عدد محر ابدر جملدن . . . جامعی . . . جامعی . . .

ماعدا جمله . . . عدد معبدکاه مساجدلردر و جمله . . . عدد مدرسه ارباب علومدر و جمله . . . عدد تکیه درویشاندر و جمله . . . عدد حمامدر و جمله . . . عدد خان تجاراندر و جمله . . . عدد اسواق سلطاندر . . . اعیان اشراقلی اهل خدمت اولوب سائرلی تجاران و اهل صنایعاندر وممدوحاتندن باغ وبانچه سنک حد وحصری یوقدر حتی بودمر حصارده اولان ناردانه دار بردارد یارده یوقدر کم غایت آبداردر عجم دیارنده شهر بان نازندن وعرفه [۱] ومرعش [۲] ونکسار تارلرندن لطیف وخوش خوررمانی اولوب چکر دکی خشخاش دانه سی قدر اولور وبودمر حصار سیروز شهرینک جانب غربیسنه واقع اولوب نصف مرچلندن اندکدر اما بنوک دخی آب وهواسی و محبوبی و محبوبه سی مرغوب مطلوبدر (ستایش کر مابهای دمر حصار) شهردن ... بعده [۳] بر آب حیات ایلیجه در کم

[۱] ك : اورفه [۲] ك : مرعش [۳] ك : بعید . ب بعیده

قتلاری وزهره دار چاڭک وچالاک شهباز ودلاور وسرور هنرورلری دعوی ای دوب
 کندویی بر قیادن بر قیایه پرتاب ای دوب کچر اما العیاذبالله مقذور بشر دکدر حقا که
 زهره دار لغ و بهادر لقدر بو محله ناظر بر صاحب الخیرات بو قیالره عروج ای دنلری و بر
 قیادن بر قیایه پرتاب ای دنلری سیرو تماشا اتمک ایچون بر قصر عالی بنا ای دوب روی ارض
 نقش بو قومون عبرتمون نمایاندر و بو بیلاقده دخی نیجه بیک گونه عبرت نما مسیره و تفرجگاهلر
 واردر لکن کثرت کتابدن عجزم اولماغیه تقصیر کلک ای دوب بو مرتبه تعریف و توصیف
 ایله اکتفا اتمک و السلام (در بیان منافع عیون حاره ارضین) یعنی ایلیجه حمامیدر کم شهر سیروزک
 جانب شمالنده داغلیر ایچره نیم راهده [۱] واریلر بر کرما ب حمام حوض ناب آب
 سخیندر لکن سائر قبلدجه و سائر قاوره [۲] و غیری لیجه لر [۳] کبی پک اسی دکدر اما غایت نافعدر
 برص و جذام زحمته غایت نافعدر و صاحب خیرات سلف بوماء کرما و زره کار کیر بنا قبلر و باب [۴]
 صفه لری و جامکان و متعدد حوض شافعیلر انشا ایتشلر ماه تموزده اطراف قراوقصباتلرندن
 نیجه بیک آدملر کلوب جمه خیمه و خرگاهلرن قروب براییکی آی عیش و عشرت ای دوب
 ذوق و صفالر ایدرلر (در مقام مشهد زیارتگاه شهر سیروز) اولا احمد پاشا جسری
 دبنده (پیرده سلطانی) و (شیخ بدرالدین سلطان) و مطلسمات اولان بشک دپه سی
 قربنده شیخ ملت و قطب دولت پیشوای آدیامان (الشیخ حضرت مصلح الدین سلطان)
 و قورباغلیق محله سننده زبده اولیا عمدۀ اصفیا (الشیخ مجنون بابا) و شیخ صاچلی
 تکبه سننده صاحب یقین بی کان خلوت نشین بی نشان (الشیخ حضرت امیر سلطان)
 و قربنده مدفون عامل کامل مودود محبوب معبود فاضل عشاق (حضرت محمودالشیخ
 مقصود دده) [۵] مسقط رأسلری بلاد رومده شهر توقاادن اولوب اسلامبولده زنجیرلی
 سروی نام محلهده قوجه مصطفی پاشا جامعی شیخی سنبل سنان افندی خلیفه لرندن اولوب
 کامل عیار اولدقده سنان افندی دده مقصودی مقصود و مرآمه ارکروب شهر سیروزده
 سجاده نشین ایکن سجاده سن تکیۀ خاموشانه دوشیوب بوشهر سیروزده امیر سلطانی
 تکیه سی سایه سنده [۶] مدفون آسوده حالدر قدس سره وینه افتاب نهانی قمر زندگانی
 (الشیخ حضرت یحیی افندی) [۷] یعنی اردبیل زاده نامیله متعارف بر غواص بحر

[۱] ک : نیم مرحلهده [۲] : ناوره [۳] دوغروسی (ایلیجه لر) یاخود ک نسخه سننده
 اولدینی وجهله (جهلر) اولمیلدر (م) [۴] س ، ک : یان [۵] ب ، س ، ک ، ط : حضرت
 دده مقصود [۶] ب : ناحیه سنده [۷] س ، ک : لایحی افندی

ہر کشینک حدودندہ سر آمد چام درختلری و نیجہ بیک کونا کون شجرہ مثمرات نخللری سبزہ پوش جوانان مثالی ہر کشنک حدودندہ سایہ دار ایدن شجراتلرک حسابن خلاق عالم بلور (حکمت خدا مطلبسات عبرتتا) بو بیلاغنک جانب قبلہ سندنہ (آیوقیاسی) نام بر مطلمس یک پارہ قیا واردرکم اول قیا ایچندہ جواہردن و ذہب خالصدن انشا اولمش بر آیو صورتی اولدوغندن (آیوقیاسی) دیرلر الی هذا الان زمہریردہ قرق کون آیولر مغارلردہ چلہ چکوب قرق برنجی کون ایندن چقوب ابتدا بو قیایہ عروج ایدوب اول مطلمس اولن آیونک مکانی یرینہ واروب جہانی سیروتماشاشا ایدر زمان قدیمدہ بو قیا اوزرہ بو طلمساتی لقای بی بقا قرال کهنہ لیرینہ انشا ایدروب ہر آیوکم پان زہرہ مالک ایسہ پان زہرن اول قیا اوزرہ آیولر قصبوب پان زہرن قیوب کیدرلر مش بعدہ سحرار و سحرارلر و کهنہ لر اول آیولرک پان زہرلرن آلوب انکلہ نیجہ یوزبیک کونہ سحر ایدوب خارق عادہ شیلر ایدرلر مش بعدہ بو بیلا دست آل عثمانہ کرد کسہ قوم مغاریہ بر علم و معرفت ایلہ مذکور مطلمس آیوبی بوزوب آلتون وجواہرن آلوب کیدرلر حالا اثر بناسی دورر اما آیونک اشکلاندن نام و نشان یوقدر لکن ینہ ہر سنہ اربعیندنصکرہ آیولر بو قیایہ عروج ایدوب چیقمالری مقرر اولدوغندن آیوقیاسی ذیلر بو قیا طوفان نوحدہ یقدرت ایلہ خلق اولمش برقلہ بالامثال بر شاہقہ عاصفہ درکم تاذروہ اعلا یہ سرچکوب ارتقا عندہ افلاک ہفت آسمانہ محاذات و ایوان کیوانہ مساوات ایدر تا اول مرتبہ قببالا برتل شاہقہ درکم بی آدم ذروہ سنہ عروج اتسہ آسماندہ کروبیانک توحید و تکبیر صدالرن استماع ایدوب روز روشنندہ سبعمہ سیارہ لرک دوران و سیرانلرن کورور اویلہ بر عالی قدیلچین قیا خلق اولمش درکم تاذروہ اعلا سندنہ ہر طرفندہ اوچ کونلک یوللردہ اولان قرا و قصات و کوسر بلندلر عین الیقین سیروتماشاشا اولنور (دیگر صنع خدای عبر) بو بیلاغ واجب السیرک جانب غربی سندنہ (کردک قیاسی) بر صخرہ بالای عظیمہ وارکم ایندہ نیجہ یوز کونہ کھفلر واردر خلق کونین اول حلاق عالمدر بو یالچین قیانی ایکی چتال خلق ایلوب ہر بری اوچر قد سلیمانہ منارہ سی قندہ ایکی چتال سر آمد و اینجہ میل منارہ مثال قیالردر بر برلندن مابینلری ایکیشرو اوچر ذراع قد واردر اما قدرلری دورد یوزر ذراع قدر بالادر اما برقیانک تاذروہ اعلا سندنہ بر تس کتر [۱] خیمہ جک قورولسہ یری واردر بو قیالردن اشغی بقہ نک زہرہ سی چاکیری خاک اولور نعو ذبالہ درک اسفل و چاہ حجیم و حجیم و سفر درہ لریدر اما بو شہرک نیجہ توانا

[۱] س ، ک : تن کتر . ط : تتر کتر

وزیر روم این قضاء پترج و نیجه قضا را دخی وارد در اما خیلی مسافه بعهده در اما بوقضال
 مشاسنده در لر اما مذکور قضا را جمله شهر سردزک چارشوی بازارینه محتاج لر در (درستایش
 بیلاغ عظیم شهر سیروز) اولاً بوشهرک وقت شتاده هواسی غایت لطیف و معتدل اولوب
 ماه نموده سهلجه شدت حار زیاده اولدوغندن شهرک قبله سی طرفی صحرای عظیمه اولوب
 یلدز روز کاوی و غرب جانبی قات اندر قات اولو بیلا کوه بلند لر اولوب مورخان روم
 اول کوه سر بلنده (آناداغی) بر تل رفیع الشاندر کم اناطولیده بیک کول بیلاغی و کوکسن [۱]
 بیلاغی و قیصریده ارجس [۲] بیلاقلری مشهور در اما بوشهر سیروزک آنا داغی بیلاغی
 روم و عرب و عجمده مشهور در زمان قدیمده لقای بدلقای لقا قرال ضالک تختگاه بیلاسیدر
 حالا بو بیلاغ بالاییه بر کونده عروج اولنوب تا ذروه اعلا سنده جمله اعیان ولایتک ایکی
 بیک عدد بیلا اولری و جمله قرق عدد جوامع و مساجد لری و جمله بر عدد حمای و جمله
 ایکی عدد خانلری و جمله بر عدد مدرسه و جمله بر عدد تکیه و جمله بر عدد مکتب صیان
 و جمله بشیوز عدد دکانلری وارد و نیجه بیک کونه آثار بنا لری دخی وارد بو بیلاغ
 عظیمه یلده بر کره اهالی چیقوب کامل آلتی یدی آی ذوق و صفالر ایدوب طاعت و عبادت
 ایدر لر کم تعییر و توصیف اول نماز بعده زمان زمستانده شهره کلوب مشتتا آتد کلرنده بش آلتی آی
 ینه اوده لرده صیره صحبتلری ایدوب جمع ایمن اوقانده بو شهر خلقنک کار و کسب صفالری
 بوله در حکمت خدا بوعبد کمتر بوسنه مبار کده کرید غزاسنه کیدر کن بوشهرک احباب
 دوستانلریله بو بیلاغه چیقوب اون یدی کون ذوق و صفالر ایدوب سنه ۱۰۷۸ رمضان
 المبارکنک عید شریفن بو بیلا قده ایدوب حسین بیقرا جمعیتلری آتدک حقا که بر جای
 دلکشای بهشت ارم آسا بر خوب هوادار فرح فزا بیلاغ مرامدر کم مافوقنده اویله بر ارم
 آباد یوقدر کم جمله اوچیوز یتمش عدد عینان تجربیانلری وارد در کم هربری بر کونه آب حیاندن
 نشان ویرر آب نظیفی خفتده هر خفیفدن اخف و نظافتده انظف بی مانند شراب کوثر
 نظیف الطف ماء زلالر در جمله سی غایه لغایه هاضم الافراط آب حیاتلر اولدوغندن بر آدم
 بر کوسفند سمیان ییوب بو ماء جان پرور لردن بر کاسه نوش اید یجک در حال ینه آج
 اولور تابو مرتبه سریع الهضم شراب ظهور لری وارد لر کن بو بیلا ده ایام صیفده جمله
 اهالی خلقی کور که محتاج ایدر اما ماه تموزده کاهجه قارینوب بردی شدت شتادن زیاده
 اولور و بو بیلاق شهرینک چارشوی پازاری و شاه راهلری ایچره اوج آسمانه سر چکمشن

[۱] ب : کوکسون [۲] مشهوری (ارجیش) در (م)

معمور ایدوب الی انقراض‌الدوران ماند [۱] اوله زیر اهاالی ولایت‌لیله عجایب رغرایب حسن الفتر ایدوب اکر شهرده واکر بیلاقبرنده نیجه‌زمان حسین بیقرا صحبت‌لی آتدک حتی بو شهرک طالع‌عمارتی برج میزاند بولماق ایله میزان حکمنجه جمیع اهالیسی اعتدال اوزره وزن میزان کی کچنوب کندی‌حاللرنده وکار وکسبلرنده برالای تجار قومیدر و بر صنفی اعیان کباردن اهل خدمتدر برزمره‌سی عالمان صالحان مؤمنان موحدان ائمه و خطبا و جمیع علما و منبع فضلا و مسکن شعرا در و اهل صنایع‌لی غایت آفته و آشفته آدم‌لردر کم بیت زهره‌ده بولند قارندن جمله‌هوائی طبیعت اولوب ساز و سوز و چنک رباب دف قدوم نای و موسقار و طنبتو [۲] و طنپوره مثال سازلره مایلدردر ... (در وسعت شهر سیروز) بو شهر و اسعک طولی شرق جانبدن تا غرب طرفنده احمد پاشا محله‌سندن مصطفی پاشا تکیه‌سنه وارنجه طولی کامل دورد بیک عدد کره آدمدر اما لوندانه یوریش ایله دورد بیک خطوه‌در یوخسه بطی الحریک میت متحرک اولان تریاکی قومی یورویش‌لیه اون بیک آدم اولور و طولی نک بعضی یری اوچ بیک و دورد بیک و ایکی بیک آدم ایلی [۳] یرلی واردر اما طشره باغ و باغچه‌لیری عد اولنمیوب همان شهر عمارتی اولان یرلر آدم‌لنمشدر و بو شهرک زمینیچون سیاحان بر و بحاران آینده و روندکانلر اولیه تحریر و تفصیل ایله مشرکم بو شهره (صاغ قول یولی) دمشلر و آستانه‌دن بودین یولنه (صول قول یولی) دمشلر وینه آستاندن بو ذکر اولتان ایکی یولک اره‌سندله اولان یوله تا جانب جنوبده موره ولایتنه وارنجه (ارکک یول) دمشلر و صوفیه‌دن تا بوسنه وهرسکه وارنجه (دشی یول) دیرلر وادرندن تا آرانوودستانک البصان و اولونیه و دلونیه سنجاقلرینه وارنجه (اوغول یولی) [۴] تعبیر آتمشدر ... (بو شهر سره‌زک جانب و اطرافنده اولان قضالری و قلاع و قصباتلری بیان ایدر) اولا جانب قبلیسندله ایکی قناقده قلعه سلانیکدر و قصبه اورفان و قصبه سدر قیسیدر و مشرق طرفنده بر قناق مسافه بیده‌ده قصبه راه اووا و قصبه پراوشته و قصبه و اشلاق و قلعه زینه و قصبه دو قصاد و قضاء بره کتیدر و شمال طرفنه قصبه نوره قوب و قضاء رازلوق و یلدز روزکاری طرفنه قصبه اوصطورومچه [۵] و قضاء ماشقور پنایری و غریبسی سمتنه ۴ ساعتده قضاء دمور حصار و قضاء مناک و قضاء وترنه و خاص

[۱] ک نسخه‌سندله نونک فتحی، دالک سکونی ایله حرکه‌لنمشدر. دیمک‌که فارسیده کی (ماندن) مصدرندن آیینمش دعا صیغه‌سیدر (م) [۲] ک : طنپور . س : طننطور [ممکن‌که (صنطور) اوله‌جقدر (م) [۲] ب ، ک : ائی [۴] ک : اوغورون یول [۵] ک : اوستورونجه (مشهوری) (اوستورومچه) در (م)

ایچره بر سبزه زار آرامگاه و طراوتگاه زمین مرغ زار یروارکم افلاکه قدکشان اولمش درخت سایه دارلرک ظل حمایه سندن زمینه اصلا کونش تاثیر آمز جمیع عشاقان یاران صادقانلر آنده تعطیل کونلری وروز عیدینلرده و خضر الیاس وروز نوروزینلرده جمیع احباب صادقان بر لرینه مشتاقانه بومسیره گاه چنزارده جمیع اولوب جان صحتلری ایدرلرکم مسیره گاه عظیمدر مثلا اناطولی ولایتنده قونیه نك مرامی و ملاطیه نك آسپوزوسی و اسلامبولك كوك صوبی و کاغت [۱] خانه سی و صاری یارده سلیم خان مسیره کاهلری مشهور آفاق اولدوغی کبی بو سیروز شهرینك دخی قلعه آردیسی مشهور جهان مرامکاهدر اندن (مسیره گاه احمد پاشا) مرقوم احمد پاشا جامعنك چنزار مرغ زار درختستان حرمی اهل عرض تفرج کاهیدر زیرا حرم بیت اللهدر اما برواجب السیر یردر اندن (مسیره گاه...) شهرک زینجه طرفنده اورنوس غازی ایله ابتدا بوشهره کلن اون سکنز نفر غازیلرک آتلرن باغدقلری قازقلر حالا اون سکنز عدد چنار منتهالردرکم هربری اوج آسمانه سرچکمش چنزار و مسیره گاه یردر بودرختلردن معلومدرکم کرامات اولیا حقدر زیرا قرو ات قازقلری بویه درخت عظیملر اولمشدر (در صفت اشکال ممدوحات) بو شهر سیروزک نیجه بیک شیئی ممدوحدر اما الا کوزلی وچاقر کوزلی آلتی صقر و دوردر ایقلری سکل قتالی سمین و محبوب دومبای و کومش و جاموسلری کوردستانک وان دیارنده و آداه و ترسوس [۲] شهرلرنده یوقدر بر چفت جاموس ایکیوز غروشه قدر بیع اولتور اما دورت عربه یوکنی عربه لرینه تحمیل اتسه لر چکر تا بومرتبه جاموسلری اولور ودخی ممدوحاتندن... [در فصل شهرانکیز کلیات شهر سیروز] اولا بوشهر عظیمک جمیع شاه راهلری یان یانه اوچر دوردر عربه صغار واسع طریق عاملرک جمله سی اری و بیاض طاشلرایله دوشه لی قالدرملیدر هر گوشه باشنده جریان ایدن چشمه سارلرک ماء حیاتلری طشوب چارشوی بلزارک صوقاقلرینک یمین و یسارنده صولر آقوب بازار حسن ایچره و بعض شادراهلرده و نیچه میدانلرده کونا کون درخت منتهالر و بیدسرنکونلر واوزوم اصیلری و سرو سرآمدلر ایله خیابان عجم مثال اولمش برسایه دار شهر مزین دار دیاردرکم دیار روم ایلمنده دیار [۳] مانندی یوقدر اما اکثریا کافرستانک دوتقار قیزودانیاقره و لونجاط و امصطردام و قشه نام شهرلری بویه اشجارات کونا کون ایله مزین شهر معمورلردر اما بوشهر سیروز اسلام شهرلرنده غایت مزین بلده معظمه در پروردکار عالین دخی زیاده.

[۱] ك: کاغد [۲] مشهوری (طرسوس) در (م) [۳] دوغروسی (دیگر) اولسه کرکدر (م).

و کبہ لیر کیرلر (درقیافت قبای اهل پردہ نسوان) جملہ زنانہ لری رابعہ عدویہ کبی اهل پردہ اولوب سراپا چوقہ فراجہ کونا کونلر کیوب باشلری یصی باشلی اولوب بیاض دولبند مقرمه اور تنوب یوزلرنده سیاه نقابلر وصاری پاپوشلری [۱] اولوب مآدانہ کزولر (درقید اسماء رجلان مرد میدان) ... (دربنام خواتین زنانہ بتنان) ... (درنام غلام حلقہ بکوشان چا کران) اکثریا کولہ لری قرہ زنکی عربلر در اسماری مقبل سرور مقدم میسر عنتر سیلان مثللی ناملری واردر (در اسماء جواریان معتقہ کان) جاریہ لری دخی سیاه چرده زنکیہ حبشیہ لردر کم اسماری شب جان شب کون شب تارنام اسملر در (مشرف اولدوغمز احباب دوستان) ... (درشناخ علمای اطبای حاذقان) ... (دراستادان جراح فاصدان) ... (در مناقب صلحای امت مشایخان) ... (در نعت کزیدہ مصنفین شاعران) ... (در مضنہ [۲] کرام اهل حال مجاذبان) ... (در حساب اقالیم ارض بلد بلدان) علم اسطربلاب مقتضاسنجه اقلیم عرفیہ نک ۲۸ اقلیمندہ در ارض بلدی ... طول نہاری ... (بقول منجمان طالع عمارستان) کھان [۳] قدمالک قوللری اوزرہ طالع عماری برج میزاندہ و بیت زھرہ ہوا میدہ بولنمشدر (در منظرہ مہمان سرا ی کاربان روان) بو شہر ایجرہ جملہ ... عدد مہمان گاہ حسبی واردر کم جمیع آیندہ و روندہ کانلر قنوب کوچرلر ... * (در غنیمت حبوبات و محصولات) صحر اسندہ بو کروجہ و باقلہ و نخود و مرجک و ... (باب نباتات سبزہ وات گیہات) ... * (در نشانہ لذت نعمت عظمای مآ کولات) ... * (در صنع خدا کزیدہ مثمرات) ... * (در حیات جان پرور انواع مشروبات) ... * (در کار و کسب اهل اشغالات) کوچر کر [۴] اهل صنایعک مصنع کارلری ... * (در کار کھنہ عجایبات مطالعات) بشک دپہ سندہ حضرت عیسی نک طاشدن بشیکی وار ایدی ہر خستہ نک درد نہ کورہ بر صو ظاہر اولوب ایجرلردی (در صحرای واسعة الارض مزارعات) پنجی والتی کونہ بوغدای و سمین ارپاسی و مہبسی غایت چوق اولور بر غنیمت شہرو دار دیاردر (در نظر گاہ باغ ارم ذات جنات باغوات) جملہ ... عدد حدیقہ جنین غیطانلری واردر (در مسیرہ گاہ اهل مرام و ارباب حاجات) جملہ ... یردہ تفرج گاہ مرا مکاہ واردر اما جملہ آ عین عمارت جریان آندیکی طرفدہ قلعہ نک غرب طرفی آردندہ (قلعہ آردی) دمک ایلہ معروف بر واسع چنزار و درختستان عظیملر

[۱] ب : پاپوچلری [۲] ک : درمظنہ [۳] ک : کھنہ [۴] ط : کوچر کر [س ، ک

سحلرندہ بو کلہ یوقدر و معناسزہ بکزہ یور (م)

(در فصل حمامات غاسلان راحت جان) جمله بش عدد حمام خاص و عامی وار اولا (اسکی حمام) خیرالدین پاشانکدر و (دباغلی حمامی) کارقریم آب وهواسی لطیفدر و (آق حمام) و (آله حمام) و (شیخ افندی حمامی) بو حماملرک آب هواسی و بناسی غایت لطیف و مفرح حماملردر (درقید حمام مخصوص کبار صاحب خاندان) بقول آلفته و آشفته کان ارباب معارفان بو شهر ایچره بیک الشمس قدر او حماملری واردر دیو نیجه سرای حماملرن وصف ایدوب تفاخر کسب ایدرلر حقا که حقیرک معلومی اولدوغنی اوزره اللی عدد سرای حماملری واردر (درمنظره بنای عددخان خواجه کان) جمله اون یدی عدد و کاله تجاران سودا کرانلری وار جمله آ ... خانی ... (درتعریف راب [۱] غربای مجردان) جمله طقوز عدد بکارخانه اودالری واردر اما بونلرکده پاسبان و دیده بان بو بابانلری واردر بونده ساکن اولنلرک جمله سی بر برینه کفیل و بیون اولوب اهل حرف و اهل پیشه غریب الدیار مسلم و غیر مسلم آدملردر (درشغل جسور ممرناس کار مهندسان) جمله ... عدد کارگیر بنا قطره رعنا لردر جمله آ (احمدپاشا جسری) مصنع کارگیر بنا بر پل رعنا در ... * (درکار عبرت نمای بنای آباد دارالضیافه فقیران) ... (دروصف کنیسه بطریقان راهبان) یوقارو اورته حصارده ... عدد کفره و یهودی و یارمنی ولاتین دیورلری واردر اما جمله آ قدیم روم کنیسه سی تالقا قرال ضال عصرنده بنا اولنمشدر ... (درحق هوای خوب جاودان)

لطافت و کسب هوادن خلقنک رنگ رویلری حمرت اوزره اولوب زنده و تن درست اولدقلرندن ماعدا رجال مقوله سی کمال مرتبه مسن و زال زمانه اولوب قوتی کتمش ظن اولنورکن ینه چاپک و چالاک آدملردر (درصورت چین مه جبین محبوبه و محبوبان) مردم بان [۲] جوانان [۳] ری رویلری غایت چوقدر اولا جمله دلبرانلری غایت غریب دوست اولوب سمور بوشناق قلباغی کیوب روم ایلی غازیلری کبی صقمه چوقه دوله مالری کومش دوکمه لی و چاقنرلری ینه کومش قوپچالی و قبادی پابوچلی و سرحدی قونطوشلی دلبرانلری اولور اعیان اشراف اختیارلری ینه کونا کون چوقه فراجه و سمور کورک و قونطوشلر کیوب دستار محمدی صارارلر بعض الفاظلرنده وارمصق کل مصق دیو زیاده جه تکلم ایدرلر اکثریا رعایالری روم بلغار و چتاق و یوروک قومیدرکم بیاض عبا

[۱] : خان . ط : واب [دوغروسی (دار) اولق ممکندر (م)] [۲] (مردمان) اولق

ممکندر (م) [۳] ب ، ک : خوبان

مسودات اولور آنجاق جامعلك نجیسی قورشوم اورتولی قباہلر ایله معمور و آبادان جوامعلردر ... * (ستایش مساجدهای محلات زاهدان) جمله ... عدد محله نفقه لری و مزکت و اینه لریدر اولو ... مسجدی و زاویہ سی و وقفہ سی ... * مشهوری بونلردر کم تکیه و مدرسہ لری ایله جمله اوطوز محراب اولوب سائر جوامعلرك محراب لریله جمله بو حساب اوزره شهر سیروز طقسان بر محرابدر و نجه یرده مساجدلر عمار اولمده در اللهم زد [۱] (در علم عدد مدارس عالمان مفسران) جمله ... عدد دارالتدریس تحصیل علومدر اولو (احمد - پاشا مدرسہ سی) قورشوملی عمارت عظیمدر جمیع طلبه و درس عاملرینه و وظیفه معینہ لری جانب و قفدن واصلدر اندن (مدرسہ سلجوق سلطان) بودخی قورشوملی عمارتدر ... *

اما مخصوص دارالحديث و دارالقراسی یوقدر (در فصل مکتب جکر گوشه پسران) جمله یکر می بر عدد دارالتعلیم صبیاندر اولو (احمد پاشا مکتبی) و (قوجه مصطفی پاشا مکتبی) و (سلجوق سلطان مکتبی) ... مشهوری بونلردر (در ذکر خانقاه ارباب طریق درویشان) اولو (صاحب امیر سلطان) تکیه سی طریق خلوتیده اولو آستانه در اندن مصطفی پاشا تکیه سی آندن ... (در عیان چشمه ساردل و جان) جمله یدیوز اون عدد چشمه عین الحیات ماء کوثر لردر زیرا هر خاندانده برر عیون جاریه لر روان اولدوغندن ماعدا البتده هر گوشه باشنده و هر محله لر ایچنده برر ایکیشر شراب کوثر لر وارددر (در وصف سیبیل خانه جانستان) جمله تمش یرده چارشوی بازار محلاتلرده [۳] سیبیل خانه عطشان وارددر جملاً قباہلی سیبیلی و سلجوق سلطان سیبیلی ... (در مدح آب زلال انهار حیوان) بو شهر ایچره جمله ... عدد عیون جاریه لری وارددر اما قلعه قیاسی دندن جاری اولان عمارت صوتی تعمیر اندکلری آب روان غایت لطیف و سریع الهضمدر ... (در بیان عدد چاه

آب خوش کوارخاندان) جمله ایکی بیک آلمش عدد برعین سلوان مثالی خاندان قبولری وارددر (در عدد چارشوی قبان بزازستان) جمله ایکی بیک عدد دکاندر اما حلب و بورسہ و شام و مصر کبی کارگیر بنا قباہلی دکا کین دکلدر اما دوقوز قہلی و قورشوم اورتولی و دورددد دمرقولی بزازستانی ایچره عنقا خواجه کیلری وار بیع و شرایدرلر

[۱] ک نسخه سنده بونک یرنده (حق جل و علا حضرتلری عمارتنی یوما فیوما زیاد و مزداد

ایلیه) عبارہ سی وارددر. (م) [۲] ک: محلا رنده

آشیانه ولانه لر ایلیوب کونا کون خوش الحان نغماتلر ایله اغازه ایدوب هر درخت عظیمک ظل حمایه سنده نجبه بیک جماعت کثیره لر اوطوروب چنزار اوزره مباحثه علوم شرعیه ایدوب کسب علوم سنتی ایدرلر کونا کون سرآمد میل مناره [۱] وارسبز کون صنع خالق ییچون منتهای سرور ایله مزین اولمش بر حرمدرکم هر سروک رایحه طیبه سنندن آدمک دماغی معطر اولور بوسر آمد سروبالالرك مثلې بردیاردنه یوقدر الاسلامبولده ترس خانه [۲] باغچه سننده و خاص باغچه ده و قبله باغچه سننده اوله خلاصه کلام بر عبرتنامه شا کاه مسیره کاه حرمدرکم روم و عجمده مشهور آفاق جامع نور پر نور درکم سلطان ... خان وزیر لرندن در و قبله قپوسی اوزره جلی خط مذهب ایله تحریر اولنان تاریخ بودر

جامع هذا محمد بك بنی	حسبه الله دارالسادین
ابن احمد پاشه سلطان الغزاة	آصف الاسلام نصر العابدین
قل لحتم ملهما تاریخه	جامع الابرار دارالحامدین سنه ...

آندن (مقرمه لی [۳] جامع) دلکشامعبد کاهدر آندن (الجه [۴] جامع) حقا که منقش نقش بوقلمون عبرت نمون اینه کاهدر آندن (سلجوق [۵] سلطان جامعی) بودخی حقا که جامع سلاطیندر و آندن (تربه پارانوار جامعی) آندن (قوجه مصطفی پاشا) جامعیکه سلطان ... وزر لرندن جامع عتیق مصنعدر و آثار بنای عظیمدرکم جمله عمارتی و مدرسه و مکتبی سراپا قورشوم ایله مستور قباب معموره لر در حتی باب عبته علیاسی اوزره بیاض مرمر خام ایچره جلی خط ایله تاریخچی بودر

اجل [۶] القدر یعنی مصطفی بك	بنی لله بناءً للصلاح
وسی [۷] تاریخه قال المورخ	بدا [۸] دارالصلوة [۹] والفلاح سنه ...

(آندن قره احمد جامعی) اوقاف عظیمدر آندن (قره حسن جامعی) جماعت کثیره یه مالکدر آندن (عبدی زاده جامعی) روشن بنادر آندن (علی بك جامعی) طرز قدیمدر آندن (نماز کاه مصلاسی) اکر بومذکور جوامع لرك جمله سنی وضع اساس بناسی اوزره و جمیع طرز و طور و اشکالیله برر برر تعریف و توصیف اتسم عمارت نامه نامنده بر کونه

[۱] ك : و مناره [فقط میل مناره) دوغری ، بوا کریدر (م) [۲] ك : ترسخانه [۳] ك : مقرمالی [۴] الاجه [۵] پ : سلجق [۶] نسخهلرده هپ بوبله (اجلی) یازلش ایسه ده یا کایشدر دوغروسی (اجل) اولمیدر (م) [۷] س : و بیتی [متن و دیگر نسخهلر کبی بوده یا کایشدر دوغروسی (وفی) اولمیدر (م) [۸] (بدا) اولمیدر (م) [۹] ك : الصلوة [شو حالده تاریخ مصرعی (بدا دارالصلوة والفلاح) اولوب ۹۲۵ سنه سنی کوسترمکده در (م)

و یهودی محله لریدر اوتوز محله‌سی بو شهر کفرده [۱] مسلمان محلاتری در (اسماء محلاتی بیان ایدر) اولاً احمد پاشا محله‌سی و قورباغلیق محله‌سی و ... * (در عدد خاندان اعیان کبار) جمله صغیر و کبیر دورت بیک عدد تحتانی و فوقانی کار کیر بنالی و پورطه قبولی و باغ ارملی کار کیر بنالی سراپا لعل کون قرمزی کره متلی معمور و آبادان خاندان زیباردر کم هر بیوت رعنا لرده بر آب حیات صولر جریان ایدوب فسقیه و حوض و سلسیلارندن و فواره لردنن پرتاب ایدوب باغ ارملرن ماء جاریلری ایدر جمله دن ... آغانک سرایی و ... سرایی ... و مشهور سراپلر بونلردر ... * (اوصاف جوامع های سلاطین و کبار و اعیان) جمله طقسان بر محرابدر اما اون ایکیسی صلات جمعه ادا اولنور جوامع مؤمنان موحدان جماعت کثیره به مالک معبدکاه عابداندر اما جمله دن اشغنی چارشو ایچنده (اسکی جامع) قورشوملی حار بوشته [۲] قبله‌لی و بر سر آمد بانک خانه موزونلی بر معبدکاه بیت‌الله قدیمدر اما تانک محله بنا اولنماق ایله حریمی یوقدر انجاق قبله قپوسی اوکنده کی حرم یرنده بر حوض امام حنفیسی وار موصولرندن جمله جماعت آبدست آلورلر قپوسی اوزره تاریخی بودر (بسم‌الله الرحمن الرحیم‌الله تعالی خالصاً بنی و عمر هذا المسجد المبارک فی زمان السلطان مراد خان بن اورخان خلد ملکه المنجاق الی الباری خلیل بن علی الجندی عفی عنهم سنه سبع و ثمانین و سبع مائة) دیو ترقیم اولنمشدر آندن (زینی قاضی جامعی) قبایی رصاص خاص نیلکون ایله مستور بر جامع معمور آباداندر آندن مسیره‌کاه (جامع احمد پاشا) جمله قبا بلری و عمارتی و مدرسه و مکتبی سراپا قورشوم اورتولی جامع پرنورد کم بو جامع شریف دلکشانک مدح و وصفنده لسانلر قاصر در اکر محراب و منبری و مؤذنان محافل و قبله قپوسنده کی هندسه علم معماری اوصاف لرن تعبیر و توصیف ایدرسک تطویل کلام اولور انجاق دیار رومده بو جامع روشن بنانک نظیری شهر اوسکوبده [۳] یحیی پاشا جامعی اوله اما بو معبدکاه بهشتک حریمی بر دیارده یوقدر بر رهاوی قطیفه مثال چمن زار و لاله عذار و مرغ زار بر حرم سینه زاردر کم نجه یوز عدد صنع خدای عظیم چنار متنهالر ایله آراسته و نجه یوز عدد بید سر نکونلر ایله پرآسته اولمش نجه بیک کونه مرغان هاپروازلر هر درختک سایه لرنده [۴]

[۱] س نسخه‌سنده (کتبه‌ده) کی اوقونغاز بر شی وارکه ک نسخه‌سنده اولیوب (بو شهرده) دینلشدر معقولی‌ده بودر (م) [۲] ک ، ط : خار بوشته [۳] س ، ک : اسکوبده [۴] ک : ساحه لرنده

خداوندگار بو قده محاصره ایدوب نیجه یردن بو قلعه رخنه دار ایدوب غزاة مسلمین سیروز [۱] یعنی بکونکی کون یورویش تسنلردید کده یورویش ایدوب فتح اولدوقده اسمنه سیروز دیرلر یعنی بکونکی کون قلعه سی دیرلر اما افواه ناسده غلط مشهور اولان [۲] اولماق ایله سرزدیرلر اما دفتر خاقانیده سیروز دیرلر تختگاه چلی سلطان عیسی اولمشدر داغلینک کومش معادنلری اولماق ایله سکة آل عثمان ضرب خانه سی اولوب (غزنصره ضرب سیروز) ایله اچمه سن چوق کورمشز اما زمین قلعه سی کوه ... دامننده اشنی شهرک شرق طرفنده بر یالچین قاره قیا اوزره شرقدن غربه طولانیجه واقع اولمش بر ایچ قلعه درکم شکل شخمس شدادی سنک بنا بر قلعه رعنا اولوب آنجاق ایکی قپوسی وار بری جانب شرقه وبری طرف غربه ناظردر اما قپولرینک قنطلری یوقدر وقلعه ایچنده دخی آدم و آدمی زاددن اصلا نام و نشان یوقدر آنجاق بر قاچ خراب اولر و بش عدد صو صارنجلری و بر دانه ویران کنیسه سی واردر (در بیان اشکال اشنی واروش حصار سیروز) بو سوراستوارک درونی بی آدم ایله معمور و مزین اولوب جمله یهودی و کفره روم وارمنی ولاتین و بلنار و صرف فخره لریله مالامال بر قلعه کهنه بنادر جمله اون عدد محلات قضا در [۳] و جمله ایکی بیگ عدد کیره مت ایله مستور کفره و فخره لریک منحوس خانه لریدر اما عنقا بازرکان کفره لری اولماغیله مکلف و مکمل دار منحوس خانه لری واردر و جمله بو قلعه نک دورت عدد قپولری واردر برینه بالی بازاری قپوسی دیرلر قبه طرفنه مکشوفدر بری دخی شرق جانبده مفتوحدر بری دخی غرب سمتنه ناظردر بری دخی قلعه [۴] آچیلیر بو مذکور قپولرک جمله سنک خشیدن متین قنطلری واردر کم باجدار و دیده بانلری و یصاقچی یکیچریلری واردر و بو قلعه شکل مربع طوله و طاش ایله مبنی الحاق دیوارلی ابراجلری رخنه دار خندق سز و طوپ و توفنک و جبه خانه سز قلعه درکم جرمی کامل دایر آمادار درت بیگ قرق آدمدر و درون حصارده روم و یهودی وارمنی ولاتینلرک کنیسه لری آزدر [۵] و باجحا دکانلری معموردر و بو اشنی قلعه دن طشره (در وصف واروش سواد شهر عظیم حمیه سیروز) بر سحرای عظیمه واقع اولمش باغلی و بانجه لی غایه الغایه معمور و آبادان شهر مزیندرکم شهر کتخداسی دفتری اوزره (در تحریر عدد محلات شهر سیروز) جمله قرق عدد محلات مسا کثاتدر اما اون محله سی بالاده تحریر اولنان قلعه کفره

[۱] (سیروز) فارسیده اوتوز کون دیکدر (م) [۲] ک : دوغروسی (اولی) اولمیدر (م)

[۳] ک : نصارالدر [۴] ب ، س ، ک ، ط : ایچ قلعه [۵] ب : واردر

جانب غربہ کیدوب قربہ پوریا و صاروصاقلی [۱] کوی و قربہ طبول یانی ونہر لنانیان کچوب بو نہر سرز ییلاسندن کلوب نہر سیروز ایله بر اولوب آق دکیزہ مخلوط اولور و مذکور قرال سیروز سحر اسندہ اولوب آنلری و نیجه مزارعاتلری ۴ ساعتہ کچوب

اوصاف تختکاه قرال قالدیوروز یعنی قلعة قدیم شهر سیروز

لسان یونان و لسان لاطین تواریخلرنده بو بلده عظیم حقندہ نیجه بیک قیل و قال ایله اوصافن تحریر ایتشلردر اما بقول مورخان روم یونان اولیله تحریر و ترقیم آتمش لرم زمان قدیمہ بوشهر عظیم اوچ کونده دور اولدوغی محلده قالہ بوروز نام قرال بد فعال ضالہ اولان لقا نام لعین ایدیکم حاشا شم حاشا بوشهرہ مالک اولماغیله ربویت دعواسی ایدوب ماشقولور پنیری اولان یرده یلدہ بر کرہ صاحبیرینہ و صقالرینہ لعل و یاقوت و جواہر دوزوب عرض جمال بی کمال ایدردی روم کفرہ سی ا کہ قالہ بوروز دیرلردی یعنی اولودن اولو پیغمبردن ای دمک اولہ بوشهر عتیق انک تختکاهی ایدی نیجه بیک دولت الہ کروب آخر کار سنہ ۷۷۷ تاریخندہ غازی خداوندکار فتحیدر بدست غازی اورنوس بعدہ کفاربد کردار مردار بو شهرہ ینہ استیلا ایدوب ینہ سنہ ۷۸۶ تاریخندہ غازی اورنوس فتح ایدوب بر دخی کفار خا کسارہ جای مأمن اولماسن دیو قلعه سن جابجا رخنہ دار ایتشدر حالا تحریر غازی سلیمان خان اوزرہ روم ایلی ایالتندہ سلانیک سنجانی خا کندہ مقطوع القلم و مفروز القدم اوقاف عظیمدرکم [۲] حسب۔

النسیب [۳] اولنلرک تحت حکومتلرنده اولوب صل و سیاست و جرم و جنایت و غیری محصولات متنوعہ جملہ انلرک دستندہ اولوب کیف مایشاء متصرفلردر اندن اندن غیری حاکم شرعی شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان کبار اشرافی وارذر و اوچیوز اچہ پایه سیلہ شریف قضاسی واردرکم جملہ ناحیہ لری ... عدد معمور و آبادان قرالری وار و سپاہ کتخداسی یری و یکچیجری سرداری و اوچ یرده شهر نایتیلری و محتسب اغاسی و شهر کتخداسی و شهر صو باشیبی و شهر باجداری و خراج اغاسی واردر اما قلعه دزداری و نفرلرندن مردم حصارلری یوقدر (ستایش زمین اشکال قلعه سیروز) سبب تسمیہ سی بودرکم لسان یونانده اسمی بیغا دو بور [۴] در غازی

[۱] ک: صاروصاقلی . س: صاروصاقلی . ط: صاروصاقلی [۲] ک: عظیمدرکم [۳] ک: حسب
نسیب [۴] ب ، س ، ک : بیقادو بور

بیراوزه برسوری بورونده برسور رعناسی وار شدادی طاش بنا بر کوچک ویرانجه [۱] قلعه جکدر بعدالفتح منهدم اولدوغندن دزداری و مردم حصار یوقدر اندن (ستایش واروش شهر زینخه) بو بلده صافی غیا و درک اسفل مثال اوچوروم و بایرلی مخوف و مخاطره یرلده و برقرموزی طوپراقلی زمین جهان نماده جمله ایکی عدد محله بلنده در [۲] و جمله ایکوز عدد کیرمت اورتولی تحتانی و فوقانی کارگیر بنا اولدرر جمله بیوت برعناسلری بری بری اوزره داراجق حولیلی ضیق [۳] اولدرر حتی بعض اولرک میت بیقناجق یرلری یوقدر کوچک کوچک خانه جکدرر اما جمله آخانه من صاحبی امیر منلا چلینک خانه سی و متولسی و محکمه خانه سی و اسعجه و عظیم خاندانلدرر و جمیع طریق عاملری داراجق و انش و یقوشدر اصلا عربه کیره من غریب و عجیب صعب یردرکم آدم توطن ایده جک یر دکدرر لکن سلیمان خان وقفی اولوب معاف و مسلم یر اولماق ایله کوندن کونه معمور و آبادان اولماده در زیر صحراسی بر واسعة الاقطار و رخیصه الاسعار بر دار و دیاردر و داغلرنده جا بجا باغلری واردر (و شهرینک عمارت آثار بنالردن) جمله ... عدد جامع سلاطین مؤمنان موحداندر جمله آسکی جامع سلطان بایزید و اینکدر طرز قدیم کرمت ایله مستور بر جامع بر نور معموردر و جمله بر عدد محله مسجدی وار اما جامع اولمغه مستعد بر واسع مسجد عبادتگاهدر و جمله بر مدرسه عالماندر و جمله یر عدد مکتب طفلاندر و جمله بر عدد تکیه درویشاندر و جمله اسکی جامع اوکنده بر کوچک حمام کسیفاندر [۴] و جمله ایکی عدد خان تجاراندر و جمله الی عدد دکان اصنافدر اما یزازستانی و چشمه سارلری و سبیل خانه لری یوقدر اما آب و هواسی غایت لطیف اولدوغندن محبوب و محبوبه سی غایت چوقدر و ممدوحانندن زینهنک کاسه سی و بارداغی مشهوردر زیرا خاک پاک اولقدر لطیفدر کم کویا المنی جزیره سنده حاصل اولان طین مختوم کبی طین عبر چین اولوب فغفور چین مثال کاسه و کوزه لری اولوب ولایت ولایت هدایا کیدر حتی افواهده ضرب مثل اولمشدر کم (کلام ضرب مثل)

هر شهرک بر ممدوحی وار زهنه نک باردق سردزک کوزلی چوقدر اولری چارداق [۵]
دیو السنه ناسده سویلتر ما خلقی غایت غریب دوست آدملدرر جمله سن حق
معمور ایدوب سعادت دارین صاحبی اولهلر (فصل زیارتگاه زینخه) ... اندن قالقوب
[۱] ک : برانجه (برایجه) . ط : و برانجه (و برایجه) [۲] ک : [۳] ک : [۴] ک : [۵] ک : یاقیشانده
بودر (م) [۳] ک : صیق [۴] ک : کسینی وار [دوغروسی (کسینی وار) اولمیدر (م) I
[۵] : چارطاق

ایدوب صحراہ اولان قرا وقصباتلرک مزارعلرن ری ایدر آب روانلردر اول کوه سربلند بش قناق یردن نمایاندر وشهرک ا کسه سیکه شمال جانیدر شهردن بر طوب منزلی بعید قارلی داغ نامیلہ معروف اولوب حقیقت برقارلی داغیدر برطرفی ینہ پرناہ [۱] داغیدر بوداغلرک دخی دائما قارلری ا کسک دکلدرکم زمان قدیمده فیلقوس حکیمک ییلاغی ایتمش حالاینه بوشهر خلقی اول کوه بالالره ییلاغه چیقارلر حتی بوشهر دیرامانک هرخاندانلرنده وباغ وباغچه لرنده جریان ایدن آب حیساتلر جمله قارلیدن [۲] وجمه پرناہ داغندن کلوب اولره تقسیم اولور (ممدوحاتندن) دیرامانک چادر بزی غایت مشهوردر زیرایمبہ سی غایت لطیف اولور ودخی خیال ورقیق کتان بزی اشلنرکم بر کوملکک بزن بر قامش ایچنه قیوب اسلامبولده وزرا وکلالره وبالذات آل عثمان پادشاهنه هدایا کترلر ...

الحاصل معمور شهرجکدر خدای متعالک حفظ واماننده اوله اعیان کباردن ...
وداعلشوب جانب غربه کیدرکن همان شهره قریب نهرطورتوخوری [۳] آتلر منزله کچوب بونهر شهر ا کسه سنده کی پرناہ داغندن کلوب اندن نهر اصبانچه پی دخی کچوب بو نهر قارلق اووا داغلرندن کلوب ایکی نهر بر اولوب وشهرک حوضلرندن طشوب جریان ایدن صولر دخی بوکه قریشوب بونلر جریان ایدرک قلعه قواله قربنده آق دکیزه منصب اولور آندن قریه او یالغوری و قریه راجانی [۴] و آی صراطی و قریه اسفله نوزی [۵] کچوب وقصبه پراووشته ینہ صول یا نمزده نیم قناق یرده قلوب اندن ۶ ساعتده [۶]

اوصاف بندرآباد کهنه یعنی قلعه استوار زیننه

سبب تسمیه سی اولدرکم سیروز قرالی زیننه نام ملکه بنا اتمکله آنک نامیلہ مسما اولوب زیننه دیزلر اما املاده زهنه وزیخنه یازیلر ملوکدن ملوکه انتقال اتمش بربلده عتیق اولوب آخرکار سنه ۷۷۶ تاریخنده غازی خداوندکار عصرنده غازی اورنوس روم کفره سنک الندن دست قهرایله آلوب حالا روم ایلی ایالتنده سلانیک سنجانخی خا کنده مقطوع قلم ومقرورالقدم [۷] سلطان سلیمان خان اوقافنده حا کمی متولیدر ویوزاللی آقچه پایه سیله شریف قضاور وناحیه سی ... عدد معمور قرادر غیری حا کملر یوقدر (قلعه سی) شهرک اشغی جنوبیسی طرفنده ایکی یانی قدرندن خندقلی چاه غیا مثال حضرلی [۸] برطوپراقلی

[۱] ب، ک: پرناز [۲] ک: اول قارلیدن [۳] ب، س: طورقوهوری. ک: طورقوخوری
[۴] ک: راجانی. ط: راجانی [۵] ط: اسفله نوزی [۶] ب: ایکی ساعتده [۷] مفروزالقلم ومقطوعالقدم [۸] ک: حفرلی

اربعه سنده الجاقلی و یوکسکلی دیوار لر اوزره خاندان صاحب‌لینک کونا کون نزهت آباد مقصوره لری و کاخ خورنقلری و کونا کون شاهنشینلری اولوب جمله بو وادیده اعبده بازلق ایدن صیبا نلری و نیجه کونه حقه باز و صراخی باز و جانباز و سازندکان و مطربانلری سیر و تماشا ایدر لر اما اول مقصوره لرده هر اهل تفریح واره مازلر زیر اهر کشینک ملک موروثی و باغ و باغچه لر ایدر اما مذکور حوض لرده جمیع صیبا ن غلمان دلبرانلرک صغیر و کبیر لری مالک بحری کبی کا کلرینی باز [۱] ایدوب بدن عریان سیم تنلرن بلور فوطه لرده صاروب هر بر حوضده کومش بالقلری مثال شناورلک ایدوب هر بری برر کونه صنعت ایله حوض لرده پرنده بازلق ایدوب بر لر ایله بلا واسطه قوجاق قوچاغ اولوب کوریشوب اوپوشوب اوپناشر لر کسه حاجز [۲] و خصم و مانع اوله ماز قانون شهر در دیو عادت محبوبان بودر و روز عیدینک اوچ کون اوچ کیجه لرنده بو حوض عظیم لرک اطراف لرنده جمیع ما کولات و مشروبات فروخت ایدیچی اهل حرف دکا کین مفید و مختصر لر انشا ایدوب هر کس دکا نلرین زین ایدوب کیجه لرده دکا نلرن نیجه بیک قنادیل ایله چراغان ایدوب بیع و شرا ایدر لر خلاصه کلام بو قدر زمان سیاحت مز ایچره بویه بر مسیره گاه تفریح گاه یر کور مدم حقا که مجمع العرفان عاشقان صادقان یری بر مسیره گاه یر در الی انقراض الدوران دائم و آبادان اوله و بو شهر دیر اما کوه پرناز بیلاسی دبنده واقع اولماغیه آب و هوایی غایت لطیف اولوب محبوبی و محبوبه سی غایت نازک و نرم و رام و سیم اندام بانوی کبر و ملک منظر پری رو محبوب و محبوبه لری اولوب جمله غریب دوست لر در و خلقتک چونخی محبوب دوست لر در و جمله اهالی ولایتی تجار و اهل حرف و صنایع در و آینه و رونده لرده نعمت لری مبذول اولوب بلغارجه و روجه کلمات ایدوب بعضی اصطلاح لسانلری اوروم لسانی کبی (وارمسک کلسک) دیو حرف کافی چوق استعمال ایدر لر قبای مردانه لری جمله چوقه و اطلاس و کاخا و دارایی و الوان بوغاصی خفتان دخی کیه رک باشلرینه دستار محمدی صرار لر لباس زنانه لری جمله چوقه فراجه ویسی باشلی اولوب باشلرینه بیاض عنزار [۳] بورینوب مآدبانه [۴] کز لر و جمله رعایاری بیاض ابالر [۵] کیر چتاق قومیدر اما غایت رنجبر یعنی کار و کسبه چالشیر آدم لری واردر و بو شهرک قبله جانبی بر صحرای عظیم محصول دار زمین اولمق ایله غایت اوجوزلق و غنیمت شهر در و بو صحرانک قبله جانبی انتها سنده اوج آسمانه برابر یر کوه بالا واردر اسمنه ... در لر یاز و قش اصلا ذروه اعلا سندن قاری اکسک دکلدر اندن دخی نیجه یوز عدد عیون جاریه لر طلوع

[۱] ک : تار [۲] ب : حاجز [۳] ک : ازار [۴] ک : مؤدبانه [۵] ک : عبالر

دره کنارنده جمله اوچویز عدد دکانلر وار اما بزاستان کارگیری یوقدر حتی بعضی زمان بو دره ایچره جریان ایدن نهر پرنان [۱] جوش و خروش ایله کلوب بو دره ایچره اولان دکانلری سیل کتوروب ینه پیارلر و بو چارشو ایچره بر تخته قله بالا اوزره بر عجایب مصنع ساعت قلهسی وار چا کنک صداسی بر خیلی مسافه بعیده دن استماع اولنور (در بیان مسیره تفرجگاه عبرت نما) اولا تا دیراما شهرینک اورتاسنده اسکی جامع اوکنده صو باشی نام بر مجمع العرفان حوض عظیم وار کم شافی حوضدن واسع و عریض و عمیق مذهب حنفی نعمان بن ثابت یولی اوزره عشراً فی عشر دن [۲] بیوک بحیره مثال بر حوضدر کم روم و عرب و عجمده و بلخ و بخارا و خراسان و آلمانده اوله بر مسیره گاه حوض لطیف یوقدر یوز عدد دن زیاده آب حیات طورنا کوزی صافی و تیزاد بلور مثال صولرقینایوب حوض عظیمه و حوض صغیرله ریزان اولور کم هر آب کوژدن ماه تموزده آدم حضور ایله آب نابلرندن نوش ایده مز تا بو مرتبه بارد شراب زلال رو بخ پاره لدر و بو حوض عظیملرک اطرافلرنده کونا کون نشیمن صفه لر و متعدد کونا کون مقصوره تختانیلر و متعدد الوان الوان آثار بنالره مبنی مصنع حجره لر وار و جمداً بیوک اولان حوض عظیم ایچنه بشیوز آدم صیغار و صوبی بنی آدم ممهسی قدی قدردر و ایچی و طشره کنارلری سراپا صافی بیاض مرمر خام دوشه لدر و بو حوض عظیملرک جانب اربعه سنده کی وادیده جمله درخت چنار منهار و غیره کونه اشجار سایه دارلر ایله زین اولمش بر فزادر کم بو قدر اشجارک سایه ظلها سایه سنه [۳] اصلا آفتاب عالمتاب تاثیر آتمز زیراهر بردرخت عظیملر بیکر یاشنده معمر اولمش صنع خدا چناربالالردر کم هر برینک ذروه اعلاسنده نیجه یوز بیک الوان مرغان آشیان ایتمش لدر و نیجه بیک مرغان هزار هزاران اول درخت منهارک سایه سنده خوش الحان و نواسازلق ایدوب آنده اولان عشاقانه صفالر بخش ایدرلر حالاشهر دراما هالیسنک تفرج گاه آرامگاهی بو مسیره گاهدر باخصوص روز عیدینده و روز نوروز خوارزم شاهیده و نوروز سلطانیده و خضر الیاس کونلرنده جمیع صبیان پسران طفلانلر یوم عیدینده بو تفرجگاه فزاینه [۴] و بونده اولان درخت منهارک نهالرینه صالح جاقلر قوروب عاشق و معشوقلر رفتار ایده رک و کفتار ایده رک صالحلرلر جمیع سیاح عالم آنده کلوب بو تفرجگاهی سیر و تماشا ایدوب هر مقصوره لره بر کونه حسن خط ایله آثارلر ایتمش و بو صحرای چنارک جانب

[۱] ب، س، ک : پرنان [۲] ک : فی عشر دن [۳] ک : ها جایه سنه [۴] ک : فزاسنه

[(فضا) کلهسی نسخه لده اکثریتله سهواً بویله یازلقده در (م)]

وار باغ و باغچه‌سی غایت چوقدر یمه محصولی چوق اولدوغندن جمله خلقی دیرامانک چادر
بزی اشیرلر جمیع ممالک محروسه لره چادر بزلی بوندن کیدر آب وهواسی لطیف
اولدوغندن محبوبلری [۱] چوقدر اندن بر ساعت جنوبه کیدوب

اوصاف وادی دارما یعنی قلعه دارما

بو دخی فیلقوس واسکندر یونانیانک ییلا کاهیدر لسان یونانجه (دیراما) بو باغ
ارمک اسمیدر سنه ۷۸۷ [۲] تاریخنده تاغازی خداوندکار مراد خان اول عصرنده
غازی اورنوس روم وبلغار کفره‌سی لندن دست قهرایه فتح ایشمدر روم ایلی ایالتنده...
سنجاغی حکمنده... و بو اقلدر و یوزالی اچقه پایه سیله شریف قصادر و ناحیه‌سی...
عدد معبر قرالدر کم غایه لغایه محصولی قصادر زیرا رعایا و برابری بای اولوب شرع
شریفه مطیع و منقاد لدر شیخ الاسلامی و نقیب الاشرفی و سپاه کتخدایری و یکیچری
سرداری و شهرنایب و محتسی و باجداری و شهر کتخداسی و خراج اغاسی وارد و اعیان
اشرفی غایت چوقدر... بر بایرلی یرده و بر خیابان اورمانستان ایچره شکل مربع سنک
بنا بر قلعه کهنه در کم شکل مربع واقع اولوب دائراً مادر جرمی ایکی بیک آدم اولوب
دزداری و نفرتلری و جبهه خانلری یوقدر اما ایکی قیوسی وار بری شرقه و بری غربه
ناظر قبولدر کم درون حصارده جمله ایکیوز عدد کره متلی کار کیر بنا باغچه‌لی [۳] کوچک
خانه لدر و بر طرفنده خندق یوقدر بک جامعی نامیله غایت مصنع بر جامعی وار جماعتی
غایت آزدرد (درحق واروش شهر دراما) جمله یدی عدد محله در اولا... محله‌سی...
و جمله آتیوز عدد باغ و باغچه‌لی و تحتانی و فوقانی معمور کار کیر واسع خاندانلدر و جمله
اون ایکی عدد محراب جامع سلاطین و غیری جوامع لدر اولا چارشو ایچنده اسکی جامع
سلطان بایزید و لینگدر طرز قدیم بر معبدکاه مستجاب الدعوه اینه در اندن منلا جامعی
اندن آق محمد اغا جامعی اندن بیوکتیکه جامعی اندن کوچک تکیه جامعی بونلردن ماعدا جمله
یدی عدد محله مساجدلری و مز کتلیدر و جمله ایکی مدرسه عالمان و جمله اوچ عدد مکتب صبیان
و جمله ایکی عدد تکیه درویشان و جمله اون عدد کوچک خانلر و جمله بر عدد حمام و بر
طاشلی دره ایچره ایکی طرفی شهر اولوق ایله بو دره اوزره خشب جسری وار بو طاشلی

[۱] ب: محبوبه لری [۲] ک: ۸۶۱. ط: ۸۷۲ [۳] ک: باغچه‌سیز [س نسخه‌سنده
اولجه [باغچه‌لی] ایمن؛ سوکره چیزوب [باغچه‌سیز] یا بشلر (م)]

کنارنده اخلاط شهری خرابستانلری اولا اما بو قلعه فله چکک قیالری دبنده آب حیات طورنا کوزی کبی صولر قینایوب چیقارکم ماده مؤزده کویا بوز پاره سیدرکم هرعیون جاریه لر کونا کون حوض عظیمه ریزان اولوب لب برب دورب آنلردن طشره چقوب جریان ایدر (عبرت نمای نجیه) مذکور حوض عظیمه کربنده بر چار گوشه حمام قبه سی مثال بر بیاض مرمریک پاره قبه واردر زمان قدیمه بر پهلو ان اول طاشی ارقاسنه آلوب داغلردن بو محله کتروب فیلقوس حکیم قیزینک مزارى اوستنه قیوب استاد مرمر بر بو مرمری اویوب بر قبه مصنع آتشکم واجب السیردر حالاشمدیکی حاده بو طاشی اون بیگ آدم بر یره کلسه دوردینی یردن حرکت اندر مکه قادر دکلدرا اما اوائل اعصارده بر پهلو ان قالدروش [۱] حالا اول مرمر قبه اوزره لسان یوتانجه فیلقوس حکیم قزی اسمنی و بو طاشی کترن پهلو انک اسمنی یازوب پهلو ان اسمی عملاقه در دیش دخی بو محله نجیه بیگ عدبیک پاره مرمردن صندوقه مزارلر وار ونجه بیگ عبرت نمای آثارلر وارا کر ماوقعی اوزره بو خرابستانی تحریر ایله سک تضییع اوقات مکرر [۲] اولور اندن ینه جانب غربه کیدوب (قریه پوراز) [۳] بلغار کوییدر اندن ینه غربه کیدوب

منزل قصبه دو قصاد باغ ارم

دیرام قضاسی و دراما صحرا سنده باغ مرام مثالی اوچیوزخانلی برجامعلی و برمسجدلی و بر حمامی و بر فاج خانلی و بر قاق دکانلی قصبه ارمدر وغایت آب وهواسی و بناسی وزمینى لطیفدر محصولی نیابت و اوقاف یردر حقیر بر تقصیر بو محله لری اصلا کورمامک ایله گاه شماله و گاه جنوبه و گاه شرقه و غربه قصبه قصبه کزوب اندن ینه جانب شماله کیدوب (قریه چطالجه) [۴] یی کچوب قوالیه ۶ ساعت قریب

اوصاف قصبه دیراما

قضاسی خاکیدر . . . داغی اتکنده جمله عماراتلرینک یوزلری جانب قبله ناظر بر شیرین قصبه جکدر . . . * و جمله اوچیوز آتمش عده کیره متلی اولردر و جمله دورت عدد محرابدر جامعی معموردر بر مدرسه سی بر مکتبی بر تکیه سی بر حمامی ایکی خانلی

[۱] ک: قالدیروب ارقاسنه اوروب طاغدن کتوره شد [۲] ک: مکرر و التزام مالایلم
قیلندن [۳] ب، ک: پوراز [۴] ک: چطالجه

منزل قصبه صغیر بره کتلی

بودخی قواله سنجاغی خاکنده و یوادلقدر اماباشقه قضادر اولقدر معمور و بیوک قصبه دکلدرد لکن شهر سیواس ولایتی قربنده درنده شهری کی باغ ارم وارم ذات مثالی بر سحرای ماء جاریلی وادیه واقع اولماغین باغ و باغچه سی جهانی طوتمشدر حتی ممدوحاتندن بره کتلی اریکی ربع مسکونده یوقدر دیار عجمده آلوی بخارادن و مار دین اجاصندن و مذکور درنده شهری آلوسندن لطیف و خوش خور و سریع الهضم بر کونه کوچک کوچک خورده صاری الوان اریکینک خوشبانی اولورکم آدمک جکرین تازه لر حتی آل عثمانک ایچ کلارچی یاشیلری طرفندن بر اغابور بره کتلیه کلوب نچه یوک اریک قورودوب هر سنه پادشاه عالینپناهه یوکلرایله اریک کتورر لر مخصوصاً هر سنه بر اریک اغاسی کلیر بوقصبه خلقی جمله باغبانلردر و اولری بر برلندن سیرک اولوب بانچه لر ایچنده ساکن اولور لر اما نقدر خانه اولدوغی معلوم دکلدرد زیراً بیوتلری ترتیب اوزره بنا اولنما مشدر همان قریه مثال اولردرد لکن جامعی و مساجد لری و کوچک خانلری و برحمای و کفایت مقداری بر قاچ دکانلری وارد اندن جانب شماله دراما بولی اوزره ۱ ساعت کیدوب

اوصاف قلعه فلیه جک

بودخی قواله حدودنده بره کتلی قضاسی ناحیه سنده فتیحی سنه . . . تاریخنده غازی اورنوسک اولوب فیلقوس حکیمک یازگونلری ساکن اوله جاق تختکاهی ایتمش حالا قلعه سی بر سوری پشته اوزره شکل مدور بر کوچک قلعه در اما بونده اولان حمام قبه سی قدر بیاض مرمر طاشلری بر قلعه یوقدر الا شام ایالتنده بال بک [۱] اوواسنده بعله بک قلعه سی طاشلری اوله بوقلعه فلیه جکده اولان استاد مهندسک علم معماریسی تصرفلری بر سور استوارده یوقدر لکن بوقلعه ایچره آدم و آدمی زاد یوقدر اما اشغی واروشی دخی اولقدر معمور اولیوب بر کوی قدر یتیم سکسن عدد قیاغان اورتولی خانه لر قالمش لکن بونده اغرب و غرابیدن عبرت نمای آثار غریبه و عجیبه لر چوقدر جمله آثار بنالری صماقی مرمر عمارتلردر کم کورن آدملرواله وحیران اولور لر بویله تماشا گاه مکرانا طولیده کی ایدنجق [۲] شهری و ملاص [۳] شهری و آیا ثلوع شهری و بلاط شهری و وان دریاسی

[۱] ک : بعلیک [۲] ک : آیدنجق [۳] ک : میلاس

تقیدر زیرا لب دریادہ صافی قرہ طاشلردر [۱] ماہ تموزدہ جہنم درجہ لرندن بر شہر اولوب بنی آدمی بریان و کریان اولوب غایت جزیرہ بردردر [۲] جابجا باغ و بانچہ لرنندہ موزون و سرآمد سروی اغاچلری واردر .. بوشہری دخی تماشا ایدوب مغرب طرفتہ ۷ ساعت [۳] سنکستان یولار آشوب

ستایش قصبہ و اشلاق

قوالہ سنجانچی خاکندہ برہ کتلی [۴] قصبہ سی قضاسی حکمندہ برواسع درہ ایچرہ اون بش عدد کرہ متلی و قیاغان اورتولی کوچک خانلی و اون بش دکانلی و بر حماملی و جملہ ایکویز کرہ مت اورتولی باغلی و بانچہ ملی معمور اولی شیرین قصبہ جکدر اندن نصف ساعت کیدوب نیچہ یاران باصفا بزلی پراوشتہ قصبہ سندہ خانہ لریزہ دعوت ایدوب اندن

اوصاف قصبہ پراوشتہ

بر کوه سربلندک اتکنندہ واقع اولوب قصبہ اورفانک شرفندہ و قلعہ قوالہ نک غربندہ اولوب اورفانہ و قوالیہ بررقناق یردر کرچہ بر کوچک قصبہ در اما اطرافندہ بر قاچ رباطلری واردر بودخی قوالہ سنجانچی خاکندہ نیابت وویوادالقدر جملہ اوچیوز عدد باغلی و بانچہ ملی و قیاغان طاشی اورتولی معمور اولردر و جملہ بر معبد مختصر جامعی و بر مسجدی و جملہ دورت عدد خانجغزلری و جملہ بر کثیف حمامچی و جملہ کفایت مقداری دکانجقلری واردر بوندہ بر کیچہ مهمان اولوب ضیافت عظیم تناول ایدوب اندن

قصبہ راه اووا

دہ طعام بیوب سیر اتدک بودخی قوالہ سنجانچی خاکندہ وویوادالقدر و نیابتدر و جملہ اوچیوز عدد خانہ لردر و بر جامعی و بر مسجدی و بر حمامی و ایکی خانی واردر بوقصبہ پراوشتہ قصبہ سنک صاغ جانبنده واقع اولمشدر بوراہ اووا قصبہ سندہ مهمان اولیوب عبور اتدہ کدہ اولکونودہ

[۱] ب ، س ، ک : طاشلقدردر [۲] ط : غایت جزیرہ بردردر [۳] پ : ایکی ساعت

[۴] ب : پرہ کیلی

ابراهيم پاشانك اولوب جميع عمارتلى سرايا قورشوم اورتوليدر و برخىلى مسافه بعيده دن
 بو اشغى شهره نظر اولندقده كوم كوڤ قورشوم ايله مستور بر شهر معمور نماياند
 و بو خيرات حسنا تله قرشاق بو شهر ايجره سلطان سليمان عليه الرحمة والفقران بر قناق
 يردن داغلى و بلارى فرهاد واردلروب بر قيان برداغه كامل آتمش كوزناك كسريدن [۱]
 نشان ورر كمرلر ايله بر آب حيات صو كتر مشدر كم بوده و صفدن خارج وياندن عارج
 قوس قزح مثال تا كلردر كم قدى كامل سكسن ذراع مكي بالادر بوبناى تماشى سليمانى
 فيلقوسك بو قواله قلعه سنه معادلدر كم بوشهرى ماء حيات ايله سقى آتمشدر رحمة الله عليه رحمة
 واسعة (دروصف طشره قلعه دمر قپو) بو تخرير اولنان اشغى قلعدن ماعد ابرقات سورا ستوار
 عظيم دخى وار كم تاشمال جانبده اولان دمر قپو نام در بسندباب جانلردن بو قلعه ليماى
 قپوسنه كلنجه كامل اوچ ساعتلك بر قلعه عظيمدر اما يالن قاندر لكن جميع ابراجلى
 و كوشه بند و در سكارى قات اندر قاندر اما الحاله هذو بوسورك جابجا يرلى مرور ايام ايله
 منهدم اولمشدر اما سهل شى ايله عمار اولق ممكندر زيرا نيجه برج و بارولرى اشكاره در
 اويله سواد معظم قلعه ايمشكم كامل قرق عدد داغلى و مرتفع بايرلى احاطه آتمش
 كورمكه محتاج بر واجب السير قلعهدر و حتى حقير پياده آدملماغه اقتدارم اوليوب
 صباحدن اسب سوار اولوب صارپ سنكستان طاغلى دوران و سيران ايندرك بر كونده
 ات ايله دورايدوب وقت غروبدو عثمان پاشا ياننه كلد كده كامل اون دورت ساعتده سرعت
 ايله دورايمش اولدم اما آتلك اياق لرنده نعلارى قالمادى تابو مرتبه سنكستان طاغلى
 احاطه آتمش قلعه عظيمدر زمان قديمده بودرون [۲] قلعه نك عمارتلرن روم يونان
 تواريخ لرنده اويله تخرير اتمشكم همان قرق بيك خانه نك قبولرى جمله كومش تخندن [۳]
 ايمش و اون ايكي عدد اصنافك هر برى اون ايكيشر بيك دكان ايمش و جمله اوچ بيك
 كنيسه و منصطر و معمور ديورلر ايمش حالا جميع آثار بنالرى ظاهر و باهردر و حالا
 جمله بو قلعه نك درو ديوارلى معمور اولان قواله قلعه سن احاطه ايدوب بر طرفدن كچوب
 معمور قواله كلك امر محالدر الا بوبوك قلعه نك دمر قپوسندن كچيلر حالا صعب قپودر
 و بوقونك ايكي طرفنده اوجه سر چكمش تاج قله لرى [۴] وار اندن بوقپو ايجره كرنه
 اوچ ساعتده قلعه قواله كار اما بو قلعه خراب ايجى جمله باغ و باغچه لردر داغ اتكلرى
 قره قره قنالردر و دخى مافوقلرى قلعه نك بر جلرى و ديوار لريدر لكن بوشهرك هواسى

[۱] ك : تاك كسرادن [۲] ب : دورت [۳] ب : تخندن [۴] ب : قلعه لرى

اولوب سیر و صفالز ایدوب کندو عسکر لرندن ما عدا یدی قضایرک عسکری آمادہ درلر [۱] و بو اورتہ حصارده جمہ ایکویز خانہ در اما قیا اوزرہ اولوق ایله باغ و باغچہ سی یوقدر و جمہ ... عدد محرابدر اولو الجہ جامع مفر حدر کم جمہ آق دکز نمایاندر اندن بک جامعی اندن سوخته جامعی معمور معبد کاهلردر و کنیسہ مسجدی مزیندر و ایچ قلعه مسجدی وار جمہ اولری کار کیر سنک بنا بیوت رعنا لردر اما ایچ قلعه سی غایت متین اولوق ایله باشقہ اوچیوز عدد نفرات مردم حصار لری واردر و جمہ الہی عدد صغیر و کبیر طوپلری وار (درستایش اشغنی قلعه قوالہ) جمہ بشیوز عدد قات اندر قات فوقانی و تحتانی کار کیر بنالی متین خاندان لری وار کم جمہ ... اور تولیدر اما باغچہ لری نادر در و جمہ بش عدد محلہ در اطرافی جمہ بر دریادن بر دریایہ وارنجہ اورتہ حصار ی و ایچ قلعه احاطہ آتمش واروش قلعه سیدر اما قاج بیک آدیم اولدوغی معلوم دکدر لکن جمہ ایچ قلعه واورتہ حصار و بو اشغنی واروش حصارینک جمہ یدی عدد قاپولری واردر اما بو اشغنی واروشک اسلامبول قپوسی تعبیر ایتدکلری باب قوی جانب شمالہ ناظر در اندن اسکالہ قپوسی جانب جنوبہ مفتوح اولوب قلعه لیمانہ مکشوفدر بو لیمان قپوسی قربندہ اوچ عدد قدرغہ بر شیش خانہ [۲] کوزلری واردر کم حا کینک قدر غلری [۳] بوندہ هر وقت آمادہ دوزماق قانوندر و بو لیمان قپوسندن طشرہ جمہ ایکی عدد خانلر و جمہ بش عدد دکانلر و نجہ مخزنلر و بر عدد سییل خانہ آب حیات واردر و لیمانی بیک پارہ کمی آلر بر واسع لیمان عظیم در کم اعلا دمر دوتار یتاق و صفنہ جق بر جای مناص لیماندر لکن قبلہ و جنوب و شرق روز کار لرندن امین دکدر اما شمال و یلیدیز باطی و قرہ یدن امین لیمان اماندر و بو اشغنی قلعه جمہ بش محرابدر جملدن مکلف و معمور و جماعت کثیرہ لی جامع سلاطین مثال رصاص خاص نیلکون قورشوم ایله قبایلری مستور و معمور کار کبر قبایلی و سر آمد موزون منارہ مصنوعی سلطان سلیمان خان وزیر لردن مقبول ایکن مقتول اولان غازی وسعید و شهید ابراہیم پاشا جامعی برواجب السیر روشن بنای غرامصنع وزیبا ولد کشاومفرح و مزین بر جامع پر انوار در کم و صفندہ لسان قاصر و مدحنده قلملر کاسردر و الحاصل بو جامع و عمارت دارالضیافہ ما کلی و مدرسہ عالمان مفسرانی و مکتب صبیان پسران ابجد خوانی و تکیہ پیر طریق درویشانی و خان خواجہ سودا کرانی مساجد و زوایای موحدانی و چارشوی بزازستانی و حمام راحت جانی و سییل خانہ عطشانی وغیری خیرات حسناتلر جمہ

[۱] پ : آمادہ لردر [۲] ک : شش خانہ [۳] حا کینک قدر غلری

کتدی حالا جزایر ایالتنده یعنی قپودان پاشانک حکمنده دربا بکی سنجانگی تختیدر که قانون سلیمان خان اوزره بکی ایکی پاره قدرغه ایله مأمور اولدوغی سفره کیدر پاشاسنک طرف شاهیدن خاص هایونی ۲۴۰۰۰۰ اچه در وزعامتی ۱۲ عدددر و تیماری ۲۳۵ عدددر الای بکی و چری باشیسی واردر قانون اوزره جمله ارباب تیمار پاشاسنک عسکریله حین سفرده ایکی بیک لشکر اولور (شهر حاکمیری بونلردر) اولا شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی واعیان اشرافی و یوز اللی اچه پایه سیله قاضیسی و ... عدد ناحیه قراسی واردر ایالت سنجانگی جمله یدی قضادر بوقضالردن بکینه ستوی طقوز بیک غروش بروجه عدالت حاصل اولور قاضیه ایکی بیک غروش حاصل اولور و سپاه کتخدا یری و یکیچیری سرداری و طوپچی باشی و جبهجی باشی اغاری بر اوده قپو قوللری واردر و بر اوده ایکی یکیچیری اغاسی وار زیرا وندیک کافرینک دونما کملری هر بار بوقلعه قواله التنه کلر لر اول اجلدن محافظده چوق عسکری واردر و بر حاکمی دخی شهر نایبی و محتسب اغاسی و قلعه نک دزدار اغاسی و یدی عدد قلعه اغاری و اوچبوز عدد قلعه نفراتلری واردر و شهر کتخداسی و امینی و باجداری و خراج امینی و لیمان قپودانی و متولی اناسی وار که جلدن ملک ناظر النظار متولیدر زیرا مقتول ابراهیم پاشانک تولیت عظیمیدر (اشکال زمین قلعه قواله) آق دکز کنارنده روم ایلی قبی سنده ایکی جانبی دپالی بر سوری بورون اوزره سوری بر یالچین قره قایاده شدادی سنک مطرش بنا بر حصار استوار رعنا و متین و مستحکم فیلقوس حکیم تختی اولوب شکل بادی واقع اولوب ایچ قلعه سی قیا اوزره دایراً مدار کامل اوچ بیک آدیم احاطه ایدر بر حصن حصین و سد متین قلعه عبرت مدار اما بوسورزیبا بوقیا اوزره جانب جنوبدن طرف شماله طولانیجه واقع اولمشدر کم بو اوچ آسمانه برابر اولان ایچ قلعه قپوسی جانب قبله به ناظر در بونده دزدار ساکن اولوب جمیع جبه خانه و مهمات و لوازمات بو ایچ قلعه ده اولوب هر کیجه بونده مهرخانه پادشاهی فصلی اولور و بوقلعه دن آق دکز ایچره اولان جزیره ... ایکی میل مسافه بعیده اولوب جمله آثار عمارت بنالریله نمایاندر و آیناروز ناحیه سی قرا و قلاع لری جمله رایکاندر و بو ایچ قلعه اوکنده ینه یالچین قیا اوزره بر قات بومه حصار دخی واردر اا که اورته حصار تعبیر اولنور بنوک دخی ایکی قپوسی واردر بر قپوسی جانب شماله ناظر در و بر قپوسی جانب جنوبه مکشوفدر بوبومه اورته حصارده دیار بکری خطاط بنشانجی عثمان پاشا والی و ولایت اولوب شهری محافظه ایدر جهان نما بر سر ایدر ساکن

جہانگیر اولہ مرتبہ سندنہ اولوب روم و عرب و عجم و خراسان و ماوراء النہرہ و ارنجہ
ایکیوز پارہ سواد معظم شہر لری و اہالیلرن قبضہ تسخیرہ الوب جمیع ایران و توران خلقنک
خر اچیلہ بوقلعہ قوالہ و قلعہ سلائیکی بنای عظیم اتدی بعدہ اسکندر کبرا و لادت محمد المصطفیان
۸۸۹ سنہ مقدم وجودہ کلوب فیلقوسک یانندہ پرورش بلوب اوغلی قوالس ایلہ بریزدہ
کامل اولدی لر انکیچون روملر اسکندرہ فیلقو الکساندر دیر لر بعضیلر بوا اسکندر فیلقوسن
اوغیدر دیر لر اسکندر ک مدت سلطنتی جمعاً او طوز ییل پادشاہ اولوب او طوز ییلدہ جہانگیر پادشاہ
ذوالقوہ اولوب یدییوز پارہ اولو شہر لر بنیاد اتدی روب قرہ دکیزی آق دکزہ مخلوط ایدوب
بحر ظلماتی بوز دریاسی اوزرہ کچوب سد یا جوج و ما جوجی یادی و بوقوالہ شہرندہ
مرحوم اولوب بر جزیرہ دہ دفن اتدی لر حالا مقامی نامعلوم در اندن رینہ اوغلی روحانیہ [۱]
پادشاہ لغی قبول آمیوب بوقوالدہ فیلقوس دیرندہ ترک دنیا پاپاس پلاس پوش اولدقہ ینہ
اسکندر کبرا تلمتاسندن بطلیموس نام بنام بر حکیم ارسطو پادشاہ اولدی روم لسانی اوزرہ
بطلیموس اولو پادشاہ دیمکدر بوقوالدہ نیجہ خیرات حسنات لر ایدوب حضرت زکریا
علیہ السلام ابن ماتان ابن فیلقوس ابن ملک رجیم ابن حضرت سلیمان در کم بو بطلیموس
حضرت زکریاہ ایمان کتردی بعدہ یہودی طائفہ سی حضرت زکریاہ بر افترا ایدوب
دسترہ ایلہ دپسندن اشغی ایکی پارہ بچوب شہید اتد کلرندہ بو بطلموس شہادت زکریا نیجی
استماع ایدوب بوقلعہ قوالدن بیک یدی یوز پارہ کمیہ حلب اسکندرونہ چیقوب حضرت
زکریا خونونی [۲] طلب ایچون بر کوندہ یوز التمش بیک یہودی قلجدن کچوب حضرت
زکریا مشہدی اوزرہ بر معبدکاہ بنا اتدی حالا حضرت زکریا حابک تاوسطندہ اولو جامع
اور تاسندہ مدفوندر بعدہ بطلیموس قرال انتقام ذکریا نیجی آلوب جمیع یہودیلر کمالیلہ
بوقوالہ کلوب اسلام ایلہ مرحوم اولدقہ نعشن ایناروز شہرندہ الکساندرہ [۳]
کنیسہ سندنہ دفن ایدوب رینہ اوغلی ششوش الاعور بطلیموس اولوب و مقدونیہ شہری
اولان اسلام بولی عمار اتدی الحاصل بو شہر قوالہ نیجہ بیک دولتدن دولتہ انتقال ایدوب
آخر الامر سنہ ۷۸۶ تاریخندہ غازی خداوندکار یعنی مراد خان اول روم کفرہ سی
الندن فتح اتدی بعدہ ... جنوز کفاری ساقر جزیرہ سندنہ دو نتما کیلریلہ کلوب بوقلعہ
قوالہ استیلا ایدوب ضبط ایدر بعدہ سنہ ۹۰۷ [۴] تاریخندہ سلطان بایزید ولی ولایت
مورہ دہ متون و قرون قلعہ لری فتحنہ کیدر کن بوقوالہ قلعہ سنہ اوغرایوب فتح ایدوب

[۱] ب : روحانیہ [۲] ب : خونی [۳] ب : الکساندر [۴] س ، ک : ۹۰۶

منزل قصبہ احمد آباد

بودخی کپری زاده فاضل وزیر اعظم احمد پاشا خیراتی اولمق ایله اسمنه (احمد آباد) دیوتسمیه اتدیلمر اما هنوز نیجه بیک عدد عمال و بنا و استادانلر جمع اولوب عمار اتمده درلر حالاجمله ایک یوز عدد کیره مت و ساز اورتولی باغسز و باغچه سز نوبنا خانه لر در و برجامع مختصری و برز او یه سی و ایکی عدد نوبنا کره متلی خانلری و ۲۵ عدد خلاس [۱] و ملاسدن مبنی مفید مختصر دکا نجق لری وار هنوز عمار اولمده در خدای متعال دخی زیاده معمور ایدوب الی انقراض الدوران مابد [۲] اوله بوربطه نوبنا نك شمالنده کی پشته عالی اوزره (زیارت قوشلوق [۳] بابا) تکیه سی و آثار عمارتی یوقدر اندن بر ساعت جانب قبه یه کیدوب آق دکز کنارینه قریب درخت منتهالی اورمان خیابان ایچندن کیدوب

منزل قصبه صاری شعبان

قواله سنجاغی خا کنده و یواد القدر عمارتی بردوز قومساللی زمین باشنده جمله ایک یوز خانه لی و بر جامع و ایکی خانلی بر حاملی واللی دکانلی بر مدرسه بر تکیه لی معمورجه قصبه جکدر لکن قره صو جمری باشنده احمد آباد قصبه سی بنا اوله لی بو قصبه اوچ ساعت طریق مستقیمدن خلاف قالبوب بو قصبه اشلمز اولدی اندن طرف غرب ایله جنوب مابینده ۳ ساعت کیدوب لب دریا ده سنکستانلر ایچره قواله کره سی سندن [۴] کچوب ۳ ساعتده دخی

اوصاف تختگاه فیلقوس بنای عظیم . منی حصار استوار قوائه قدیم

حضرت سلیمان نبی اولادی حضرت ملک رجعیم عصر نده بو قلعه منکقوس [۵] حکیم بنا اتدیکم بشنجی اباده نسبی حضرت سلیمانه منتهیدر بعضی یونانیان مورخ لری بو فیلقوس سلیمان نبی اوغلی ملک رجعیم اوغلی فیلقوسدر دیرلر روم یونانیان پادشاهلرندن اولو پادشاه اولوب حضرت سلیمانک بو قواله قلعه سی زمیننده بلقیس آنا ایچون بنا اتدیکی مقصوره یرینه بو قواله قلعه سین فیلقوس بنا ایدوب حکومتین قواله نام بر اوغلنه وروب عمار اتدیکی چون آنک اسمیله سما اولوب روم توارینخارنده بیه قواله دیرلر بعده بو فیلقوس

[۱] ك : پلاس . س : خلاس [۲] ك : مؤبد [۳] پ : قومشلق [۴] ك : کرما بندن

[۵] ك : فیلقوس

سرائی وار سلطان احمد خان و زرا لرنڈن آتمکچی زادہ احمد پاشا خیر اتیدر کم قپوسی
اوزرہ تاریخی بودر

تیغیا خیر دعا ایله دیدم تاریخین اوله آباد مدام آصف احمد پاشا [۱] سنه ...

بوندن غیری خانلر بازرکان خانلریدر اندن جمله اللی عدد دکانلری وار بزازستانی
یوقدر اما هر متاع نوادر بولنور اما یکریمی عدد دباغ دکانلری نهر اسکجه کنارنده
معمور دکان دباغلردر و جابجا باغ و باغچه لری واردر آب و هوا سنک لطافتندن
محبوب و محبوبه سی واردر (در مدح جبل قره صو) اسمی اسکجه داغیدر شهرک
جانب غربنده در جمله شهر خلقی ماه تموزده جمیع دو باتلریله ییلاغنه چقرلر آب و هواسی
الطیف چنزار ییلادر اندن قالقوب غرب طرفنه ... ساعت [۲] کیدوب

اوصاف قصبه ... [۳]

... خاکنده قره صو ناحیه سی اولوب ... حاکمیدر کتخدایری و یکچیری
سرداری یوقدر شهر اسکجه داغلری دامننده جمله خانلرینک روزنلری جانب قبله یه
ناظر جمله بشیوز کره متلی معمور و مزین باغ و باغچه لری قصبه زیبا در اها لسنک
تصفی مسلمان و نصفی کفر لردر برجامی اوچ مسجدی و برجامی و بر مدرسہ سی و ایکی
خانی و ایکی تکیه سی و کفایت مقداری دکانلری واردر ... * اندن قالقوب جانب جنوبه
دپی و بوران و باران رحمت چکرک نهر قره صو کنارنجه بر ساعت صحرا ده کیدوب نهر
قره صو کچدی باشنه کلداک مقدا بر قاچ کره بونهری صغر عرب لریله عبور ایدردک بر کوپرو
دو تماز دیوانه جریان ایدر نهر عظیمدر اما شمدی جسر عظیم فاضل احمد پاشا یعنی
کوپرلی زادہ وزیر بو نهر عظیم اوزرہ هنوز بنا اولمش بر خشب جسر عظیمدر که کویا
هرسک و لایتنده قوجه [۴] شهری جسریدر قالین و طویل ستون منتهالی نهر عظیمک قعرینه
قاقوب بر قنطره خیرات عظیم اولمشکم حقا که صراط جالندردر بو جسری عبور ایدوب
نهرک قرشو طرفنده

[۱] ک : خانی [دوغروسى بودر که مصراع بونکه حساب ایدیلورسه] [۱۰۲۰] چقیوز.

[پاشا] حسابی اخلال ایتدیکی کی متیایده افساد ایدور [م] [۲] ک : ۴ ساعت [۳] تکمیل نسخه لرده

بو قصبه نک اسمی یازلیوب یری آچیق بر اقیلمشدر [م] [۴] ب : قوجه

اوصاف شهر معموره سی یعنی بلدة قره صو یکجه سی

روم کفره سی شهر لرندن بلدة معظم ایش سنه ... تاریخده غازی اورنوس بک فتحیدر حالاروم ایلی ایالتده سلانیک سنجاغی خاکنده یوزاللی اقبه پایه سیله شریف قصادر و جمله عدد معمور ناحیه قرالری وارد و حاکم عرفی طرفندن و یوادادر شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان اشرافی وارد محتسبی و شهر نایی و شهر کتخداسی و خراج امینی و سپاه کتخدایری و یکچیری سرداری وارد عمارت شهری بر دوز واسع فضاده نهر قره صو قربنده جمله دورد یوز عدد باغ و باغچلی و تحتانی و فوقانی سراپا کیره مت اورتولی واسع و معمور خاندان زببالدر و جمله دورد محله در ... محله سی مشهور قصبه معموردر و نهر اسکچه شهر ایچندن جریان ایدر و اسکچه داغلرندن کلوب نهر فره صویه مخلوط اولور نهر قره صودخی اسکچه پیلاغندن و وتریه و استروجه قصبه سی داغلرندن جمع اولوب قصبه صاری شعبان قربنده آق دکره مخلوط اولور ودخی بوشهر قره صو یکجه سی جمله .. عدد محرابدر اما جلدن چارشو ایچره سلطان احمد احمد خان و زارلرندن اکمچی زاده احمد پاشا جامعی پر ناتمام میر و عماد قطعه سی کبی برعبرتمای مصنع جامع زیبارکم آنده اولان لطافت و ظرافت برجامعه یوقدرکه دللرایله تعبیر و قلملرایله تحریر اولماز مثلی مکر اسلامبولده ابا ایوب انصاری قبرنده زال پاشا جامعی اوله جمله قیابلری قورشوم اورتولی و حریمی اطرافی مرمر ستونلرایله مبنی بر جامع دلکشادر لکن نیجه یرلری و اخراجون [۱] و ایمه و خطباسی و خداملرینک وظیفه لری ناتمامدر خدا اتمان میسرایده اما امام حسبی سی و جماعت کثیره سی وارد و ... جامعی ...

دارالعلمی وار قورشوملی دارالتحصیل علومدر و حمله اوچ عدد مکتب صیانددر و جمله ایکی عدد تکیه درویشانددر ... و جمله برعدد قورشوم اورتولی حمام مفرحی وار قوجه مصطفی پاشانک خیراتیدرکم محصولاتی مدرسه سنده کی علمایه صدقه اولنور و جمله برعدد دارالضیافه عمارتی وارکم جمیع مسافرین و مجاورینه نعمتی دائمدر بوخیرات دخی قورشوم اورتولی اولوب مصطفی پاشا بناسیدر و جمله صغیر و کبیر اون بر عدد خانلری وارد اما جمله مهمان سراپا حسبی سراپا قیابلری قورشوم اورتولی قرق اوچاق بر کاربان [۱] ك: واجز اخوان [میهوری] [جزخوان] که دهها دوغروسی [جزخوان] [در] [م] [

خرابیطوب قلشدر ایچندہ قیون قشالاری واردر اندن قریہ کرچلی [۱] ووصوغرنلی کون وقریہ بابالی ویسی کوی بو قرالر جملہ مسنہ حصار داغی اتکنده باغ ارم مثال معمور قرالردر وجملہ کوملجنہ ناحیہ سی قرالیدرکم مزرعه لری محصولدار صحرالردر وجملہ غنیمت کویلردر بومعمور ومدکور قرازی کچوب جانب جنوبہ کیدوب

اوصاف قلعه بوری

سبب تسمیہ سی روم یونانیان تواریخ معتبره لری قولنجه بانسی فیلقوس قزی موری نام ملکہ بناسی اولماغیہ موریدن غلط بوری دیرلر نیجه ملو کدن ملوکه انتقال ایدوب آخرکار دست اسلامہ سنہ ... تاریخندہ سایمان ابن سلطان اورخان غازی فتحیدر بدست غازی اورنوس بک حالا روم ایلی ایالتندہ کوملجنہ قضا سندنہ غازی مرادیه عیار لغیدرکم [۲] عظیم امانتدر جملہ ایراد محصولات لری جانب وقفہ کیدوب مرتزقه لره علوفہ وریلر (اشکال قلعه سی) لب دریادہ طاش بنازمیندن یکرمی آرشن بالا بر متین و مستحکم قلعه رعنا ایش جابجا خراب اولش دائراً مادارجرمی شکل مربع جملہ بیک یوز عدد خطوه در اما اطرافندہ خندق یوقدر وایچندہ الی عدد روم کفره سی اولری و بش عدد دکانی وار غیر شی یوقدر وایکی قپوسی وار بری لب دریادہ قبلہ ناظردر بری جانب غربہ قرہ صویہ ناظردر و بو قلعه یہ متصل بر دیوار شمال جانبہ چکلمشدر تا قلعدن داغ لره وارنجه طولی بر ساعت متین حیط قویدرکم اندن بر آدم و بر کاربان کچہ میوب قلعه نک دریا قپوسندن کیلوب اندہ باج و کومروک آلترمش حالا کومروک خانہ آٹار لری ظاهر و باهردر (درستایش بحیرہ بوری) و بو قلعه اوکنده قبلہ ناظر بر کورفز دریا واردر تادریانک بوغازی اغزینہ وارنجه قرق یدی میل بر واسع دریا کولدر ایچندہ نیجه بیک کونہ ماہیلر صید اولنور باشقہ امانتدرکم امینی یوز عدد نفرات لریلہ بو بحیرہ ضبط ایدر بونی دخی غازی مراد خان متولیسنی فروخت ایدوب محصولاتن جانب وقفہ ورر بعدہ بو قلعه کچوب نیم ساعت جنوبہ کیدوب (منزل قریہ قرزلہ) احمدچاوش نام خاندان صاحبی خانہ سندنہ مهمان اولوب بر جامی و بر حامی و بر خانی اولوب باغ و باغچہ سی فراوان آب حیاتی روان بر قریہ آباداندر اندن ینہ طرف غربہ ۲ ساعت صحرالریجرہ کیدوب

[۱] س، ک : کرشاجلی ، پ کرتجلی [۲] ط : عباد لغیدرکم . پ : عسار لغیدرکم -

س : عسار لغیدرکم [ظن ایدرکم که دوغروسی (انبار لغیدرکم) اولمیدرکم] م

اكسك بیره [۱] مالی بالی اولوره اولورد درکن سمیری ایچندن بنم بر سیم رخطم چقدی مکر اولدخی غائب ایمش همان غلام ایثدی کوره کوره بن بورخط غائب اولدوغیچون فرار ایتم کوره بومعلون جنکانده چقدی وبنی بوایاردوب جمله التونلری بکا اوغوردوب اول آلدی دیدکده جمله کاربان خلقی عالم حیرتده قالب آدم کرچک کوله سنک ایمش دیدیلرو کوله نی وجنکانه نی وفاحشه سنی دست برقفا باغلیوب اندن کوسه شعبان قصبه سی حاکمه خبر کوندروب جمله توابعیه کلوب کاربان خلقن چویروب سزده الک [۲] قاچن [۳] کوله سی سکیز [۴] دیویدی نفر آدم لری درزنخیر ایدوب کروه دوندروب کوسه شعبان قصبه سی حاکمه کیدوب اندن شمال جابنده (منزل قصبه کوسه شعبان) یونده جنکانه اقرار ایدوب اون اوچ التون کوله می سیسخانه اوزره بندرن آمده چقوب انی حبس آدروب آلتونلری الدق اندن اولکون کیدوب (تکرار منزل قلعه کوملجته) یه کلدک خانه مز صاحبی جنکانه غلامنی سرعتله چارشوباشنده عمارت کوشه سنده ضل ایدروب سائر جنکانه لره عبرت اولدی وحقیر دخی کوله مه ایکیوز تازیانه اوروب خرج راهمز اولان التونلری بالتمام تحصیل ایدوب انده جمله اتلری وغیری خداملری وبار ثقیلر مز آلوب

کوملجندن یکیجه و سرز جابلیرینه کتدی کمز منازلاری بیان ایدر

اولا اولکون منزل قریه آق بیکار اندن قریه آشک چلی و قریه سندلای و قریه کچیلری...
وقریه چیلای [۵] و قریه آخریانلی و قریه مسلمانلی کچوب بومسلمانلی اوکنده

اوصاف منزل مسنه حصار

زمان اسکندر کبراده آق دکز جزیره لرندن مسنه [۶] جزیره سنک برانی کلوب اسکندر کبرادن مآذون اولوب بو حصار استواری بنا آتدیکندن مسنه حصار دیرلر برکوه سربلندک دامتنده بر دوز واسع چمنزار فضاده شکل مربع برستک بنا برقلعه رعنا ایمش سلیمان بشه [۷] ابن اورخان غازی فتح ایدوب جابجا یرلرن منهدم آتمش حالاحالی اوزره

[۱] ط : بره [۲] ایلك [شکلنده یازلماسی مناسبدر] م [۳] ك : قاچقون . س ، ط : قاچقن [۴] ك : کوله سی بولوندی [۵] ك : چیللی [۶] خریطه لر مزده [مسینا] شکلنده یازلقده در [۷] ك : باشا

زیرا بوبحیرہ ایلہ بشک بحیرہ سی مابینلری یارم قناق یردرکم بر مقدار طولانیجہ واقع اولوب
 دأراً مادارجرمی اون میلدر دیدیلرو کونا کون مانده ماهیلرندن قرہ سازانی وطورنا بالقلمری
 چوق اولور بوبحیرہ اطرافنده معمور اولان کفرہ قرالری اھالیلری صیدایدوب شہرسلانیکہ
 تر وتازہ کتروب فروختایدوب کار ایدرلر وعشرسلطانیسن بوبحیرہ امینہ ویرلرلر زیر
 باشقہ امانت وضابطلقدر وبوبحیرہ نک درینلکی سکز وطقوز واون قولاج یرلری واردر
 وبحیرہ سنک ایاغی بحیرہ بشک مخلوط اولور غایت لدینو آب حیاتی بحیرہ عظیمدر اندن قلقوب ینہ جانہ
 شہالہ اول کون کیدوب (دیگر منزل قصبہ اورقان) اندن بر کون ینہ سمت شہالہ کیدوب (منزل قلعه
 قوالہ) بر عجایب قلعه معظمدر اما ماشا ایدہ میوب عجلہ ایلہ اندن قلقوب اناسنی واقع مزده [۱]
 واراننا [۲] باش کوزیلہ کوردوکم عزیزک نطق در یریلرندن نہ ظهور ایدہ دیو علی الصباح
 اندیشہ فکر فاسدخام ایلہ کیدرکن صاری سفیان [۳] نام قصبہ یہ کررکن برالای آدمقرشودن
 کلرلر حقیرک ایسہ یوزندہ سیاه نقاب پشو [۴] ایلہ کیدردم بامر خدا آنی کوردم فرار
 ایدن مملوکی تبدیل قیافت برغیری لباسلر کیدروب باشی اشنی ایدوب برسیدخانہ اوزرہ
 بنوب [۵] کیدر همان حقیرک قرارہ طاقی قالیوب کوملجنہدہ خانہ مز صاحبیلہ حقیر دال
 بالطہ اولوب اوغلانہ برقاچ آتجہ [۶] حدادی بالطہلر اوروب سیدخانندن اوغلانی یقنجه او بر
 غلاملر غلامی دست برقا باغلیوب دوررکن همان بش اون دانہ اتیلر باشمہ اوشدیلر
 الحاصل جملہ سی شاشدیلر کمی کولہ بزمدر دیر کمی پاپاسہ در دیر کمی بر آدمک بزہ
 وردجکی وار ایدی مالیزہ دوتہ وردی دیر الحاصل متناقض سوزلرہ باقیوب اوغلانہ
 برقاچ بالٹہ دخی اوروب قانی صندوقدہ کی خرجاق التونلر دینجہ واللہی اشته بو اویمز صاحبی
 اغانک جنکانہ اوغلانندہ در دینجہ انی کوردک اویمز صاحبی عسکر ایچندہ جنکانہ سن
 خستہ صفت تبدیل قیافت اشک اوزرہ بلوب بر فاحشہ سیلہ انی دخی میدان محبتہ کتروب
 قانی مالزیدیکدہ بی باک و بی پروا اصلا انکار ایتیموب اشته مالم دیدیکک اشک سمیری
 ایچندہ در دیدکدہ اشک پالانن پارہ پارہ ایدوب جملہ آلتونلری بلوب انجاق اون اوچ التون

- [۱] س ، ک : آباشو واقعہ مزده [۲] ب : وآشکارا [متندہ کی] واراننا [نک دوغروسی
 [ورأياً] اولوق مکنندرکہ مؤلف [رأی العین] عبارہ سنی [ورأياً باش کوزیلہ] شکنہ قویمشدر [م]
 [۳] ک : صاری شعبان [۴] ک : پوشیدہ [متندہ کی] پشو [کلمہ سی] پوشو [شکنندہ یازلق
 مناسبدر . متہ کورہ مؤلف برسپاہ پوشوبی یوزینہ نقاب کبی اورتمش ؛ اولیلہ کیدورمش [م]
 [۵] ک : بندیروب [۶] دوغروسی [ایجہ] اولیلدر [م]

زيارتلر دى ايدوب روحانيتلرندن استمداد طلب آتدك رحمة الله عليهم اجمعين حكمت خدا بو سلطانلرى زيارت ايدوب روحانيتلرندن استعانت اتديكمز كيجه قناغزده نيجه بيك فكر فاسدايله خواب آلودا اولدوقده آنى كوردم واقعه مده بر پيرفانى كلوب حقيرى خوابندن بيدار ايدوب ينه واقعه مده كورديكمز كى بو باش كوزيله كوردمكه ينه اول پيرفانى جامه خابمك ياننده او طوروب ايدر « اى اوغول شهريمز طويرانه خوش كلدك سنى مالكله و غلامكله طيورر همان بزم و روحز ايچون ينه قرآن عظيم تلاوت ايله بوخنكلستان داغلرده و بللرده و بو محاصره يوللرده سرسرى نه كزرسن كرويه دونوب كومرچنيه كيدر كن غايب كوله كى و مالكى آلوب كوملجندن دى غيرى خداملك آلوب عجله ايله كريد غزاسنه كيدوب اوچنجى يله فتح قنديده بلونوب اجل مسما كه دك عربستانده و مكه و مدينه ده سياحت ايدوب بر خوردار عمر و سعادت دارينه نائل اوله سن » ديوب غائب اولدى همان غلامك برى مكر خابندن بيدار ايمش اغا سزكله سويله شن كم ايدى و قبولر ايجردن كلدى [۱] بو آدم زه دن كلدى و شمى زه يه كيدوب غائب اولدى دى نه حد خدا وجوديمه بر قوت قوا حاصل اولوب مفرح خبرلردن شاد و خرم اولوب ساعته نظر آتم هنوز نصف الليل اولمشدى سبحان الله ديه رك ارتق كوزومه خاب راحت كرميوب على الصباح همان خداملرمله و كوملجنده ده كى خانه مز صاحيبه آتله سوار اولوب بودويران اهايلريله و دانشوب اندن كرو چانب شماله بر كون كيدوب

منزل كنار بحيره ايواصل

حالا معمور قصبه مثال بر بيوك كويدركم ... *
 كنارنده زمان قديمده ايواصل نام بر اولو پاپاسك عمار اتديكى شهر اولماغيله انك اسميله مسما اولوب ايواصل ديرلر لسان رومده جمله ايا بعضى اوليا ديمكدر واصل آيويه درلر بعده غازى اورنوس شهرى و قلعه سن خراب ايدوب حالا بو مرتبه عمار قالمش اما بحيره مى اطرافلرى غايت معموردر بو بحيره سلانيكدن بر منزل راه طويلدر سلانيكك طرف جنوبى و غربيسى اره سنده واقع اولمشدر و بر مفسده [۲] بحيره بشك ايله سلانيك مابيننده در

[۱] كلدى [شكلنده يازلسى ده ماناسبدر] [م] [۲] ك : معنيه [] [مقبسه] اولسى ده
 مكندر متك شكل املاسى ده بوكا مساعدركه [بر باقىشه كوره ، بر نقطه نظر دن] كى بر معنا
 قصد ايدلشدر [م]

قدما بوشهرک طالع عمارتی برج سرطان بیت قر مأیدر و بوقصبه زیبا قلعه سلانیک
 طرف غربنده واقع اولوب عورت حصارینه ایکی قنابدن ناقصدر اما حقیر بر کونده کدم
 و شهر سلانیک و عورت حصاری و بوقصبه دویران بر برلینه صاج ایاغی کبی اوچی دخی
 بر برلینه برر مرحله یر قریبدر اما بود یران غایت معمور و مزین بلدهدر
 سلانیک خاکنده یوز اللی اچقه پایه سیله بر شریف قضادر و ناحیه لری جمله ...
 عدد آبادان قرادر سپاه کتخدایری و یکیچری سرداری و کیلی و محتسبی و ویواداسی واردر
 و جمله ... عدد تختانی و فوقانی کار کیر بنا کیره مت اورتولی باغ و بانچه لری واسع اولری
 واردر و جمله ... عدد محله در اولا ... محله سی و محله ... مشهوری ... بونلدر و جمله ...
 عدد محرابدر اولا چارسو ایچره ... جامعی ... ماعدا مساجد لدر و جمله ... مدرسه علما لدر
 ... و جمله ... عدد مکتب صیاندن و جمله ... عدد تکیه درویشاندر و جمله ... عدد خان تجاراندر
 ... و جمله ... عدد حمام راحت جاندر ... و جمله ... عدد کار کیر سوق سلطانیسی واردر ...
 و دخی باغ و بانچه لری و مشبک بوستان لری و داغلرنده رهمر مه غنملری فراواندر و انهار لری
 جاری و رواندر (در بیان اشکال بحیره طویران) بو کولده کونا کونا سمکار صید ایتدک
 غایت لذیذ مانده لری اولور خصوصا طورنا بالنی و سازان بالنی و نیجه بیگ الوان ماهیلری
 اولور و بو بحیره نك دائراً مدار جرمی اون اوچ میلدر و آب باردی غایت لذیذدر و بوقصبه
 معموره بو بحیره نك ساحلنده واقع اولوب جمله استعمال اتدکلری آب رحمت بو کولدندر
 جمله رعایاسی روم و بلغار کفره لریدر اما مسلمان لری آزدن نصاراسی غالبدر زیرا سربست
 وزرا خاصیدر ... بونده دخی غائب اولان مملوکمز ایچون دلایلر ندا اتدیروب کوله می
 بولنه اللی غروش وعده ایدوب موژده ایدنه بکرمی غروش ورهیم دیو عهد اتم
 (اوصاف زیارتگاه قصبه طویران) الشیخ العالم الفاضل العامل الکامل (الشیخ محمد
 طویرانی) حضرت لری طویران قربنده کول باشی کوینده وجوده کلوب آخر نیجه تک
 و پودنصکره صوفیهده قطب الاقطاب (بالی افندی) خلیفه لرندن اولوب پیشوای طریق
 اعزه کرامدن اولو سلطان اولوب نیجه کونه کشف کرامات علیه لری ظاهر و باهر اولنجه
 غازی ابراهیم پاشای مقبول عزیزک معتقدی اولدوغی جهتن عزیز مرقومک مسقط رأسی
 اولان کول باشی قریه سنده بر مکمل و مکلف جامع و مساجد و تکیه و عمارت دارالما کل
 انشا ایدوب عمار اتدکده عزیز مرقوم زاویه سی ناحیه سنده مدفوندر حالا زیارتگاه اهل
 زواردر قدس سره اندن زیارت (خالص افندی) اندن (زیارت شجاع افندی) نیجه

سلانیک قریب اولماغیله شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی یوقدر بونده دخی قاضیه و جمله احبایه فرار ایدن کوله مزی بولمغیچون رجا ایدوب دلالر ندا آدیروب بر کونده

اوصاف قصبه طقسان بوز [۱]

سلانیک سنجاغی خاکنده برواسع فضاذه معمور و آبادان زمین محصولداردر جامعی و خانی و حامی و اسواق مختصری و بانگی و باغچه سی واردر سیروز شهری ایله سلانیک مابینده وزیر اعظم لک خاصیدر کم بر وزیر اعظم اغاسی حکومت ایدر نایی واردر اما کتخدایری و یکیکچری سرداری یوقدر زیرا شهر سیروز و قلعه سلانیک یقیندر ورعایاسی جمله کفره لر اولدوغندن معمور کینسه سی و محبوبه روم و بلغار قزلری واردر (دروصف بحیره طقسان بوز) بو کولک شرق طرفنده شهر سیروز یقیندر و شرقدن غربه بو کول طولانیجه واقع اولوب کردا کرد جرمی اون اوچ میل احاطه ایدر ایچنده بر قاچ یرده سازی و قامشلی جزیره جکلر وار وقت شتاده بو جزیره لر ایچره فاخته و بطلر و سرخاب و قره بطاقلر و غیره مرغانلرک انواعلری دونکلایوب [۲] دوررلر و صیادلری قایقلر ایله واروب صید ایدرلر و کونا کون ماهیلری اولور انلری دخی شکار ایدوب اهالی ولایت کفافلرلر بونده دخی وزیر اعظمک خاص اغاسنه کوله مز ایچون رجا ایدوب اطراف قرالینه آدملر کوندروب غلامزلی بولمغه سعی اتدی اندن بر کونده کیدوب

اوصاف قصبه دوران

بعضیلر طویران و نیجه لر دوریان یازارلر اما صحیحی طویراندر غازیان مجاهداندر غازی اورنوس بک بو محله کلوب عسکر بی پایانیله مکث اتدکده بو ولایت کفره لرلی عسکر اسلامه ضیافت عظیم صوی اتلیوب [۳] طویوردقلر یچون بعدالفتح اسمنه طویران [۴] دیو نام ایدوب بو شهره خیر دعا ایتمشدردر حالا انکی چون بر غنیمت قصبه معموره در بقول منجهمین علم اسطرلاب اوزره بو دخی سکزننجی [۵] اقلیم عرفیه دندر و بقول کهنه

[۱] ک: بوز [۲] هر نسخه ده اوچنجی حرفک نقطه سی قونولماشدر نون ایله [دونکلایوب = تونکلایوب = تونه ایوب] اولسی ممکندر [م] [۳] دوغروسی [طوی ایلوب] اولمیدر [م] [۴] مؤلفک اعلانه کوره [طویوران] دینلمک لازم ایسه ده کثرت استعماله بناءً یلک ضمه سی آتیلشدر [م] [۵] س، ک، ط: اون سکزننجی

کیدر لر تابو مرتبہ منافع کثیرہ سی مجرب بر کرماب نافعدر والسلام اندن بر کوندہ صعب یولر و مخوف بلری آشوب

اوصاف بنای سورا ستوار یعنی کہنہ بنای عورت حصار

سبب تسمیہ سی اولدر کم سلہ نیک نام قرال خالک قریسی بنا ایتکیلہ عورت حصار ی دیر لر فاتحی سنہ... تاریخندہ غازی اورنوسدر حصار استوار هرسل دیفئہ عظیم [۱] اوزرہ بر وادینک ظہرندہ شدادی سنک طراش برقلعہ صواش ایشم مرور ایام ایلہ ایچ ایلدہ قالب قلعہ لازم اولمادیفی اجلدن جا مجاحصارک [۲] ابراجاری رخنہ دار اولوب دور راماسهل همت ایلہ عمار اولماق ممکندر الحالہ ہذہ ایچندہ دزداری و نقراتنری وجبہ خانہ لری یوقدر بوقلعہ سلانیک سنجاغی خا کسدہ... ناحیہ قرالی معمور قضا در سلانیکک جانب شمالی سی و طرف غربیسنندہ در بوقلعہ ایلہ سلانیک مابینی ایکی قناتدن ا کسیدر سرعت ایلہ کیدن سلانیکہ بر کوندہ کیدر (ستایش واروش عورت حصار ی) بر واسع وادی ایچندہ جملہ... عدد تحتانی و فوقانی کار کیر بنا کرہمت اورتولی باغ و باغچہ لی آب حیات صولی شہر جکدر مفرح جامع لری وار جملدن چارشو ایچندہ... جامعی... جامعی.. ماعدا محلہ بقعہ لریدر مدرسہ و مکتب صیانی و تکیہ درویشانی و خان تجارانی و حمام غاسلانی و اسواق سلطانی و کاربان مہمان سرائی وار و آب ہواسنک لطافتندن باغ و باغچہ سی و محبوب و محبوبہ سی جملہ خلقیہ [۳] محبوبہ کبی خلقی وارددر زیرا (الرسفت الخلق اقلام الحق) [۴] کلامی کلام صحیحدر عورت حصار ی نامیلہ مشہور بر شہر معمور اولماغن جملہ خلقی عورت مثال اوضاع و اطوار و تلفظ ایدوب زنانہ لباسنہ مائل آدم لری و ارباب معارف پاک و متدین و اهل عرض مستورہ شکلی آدم لری وارددر اما حا کملرینہ غایت مطیع لردر اکثریا اہالیسی تجار و اهل حرفدر رعایاسی روم و بلغار و صرفدر یوزالی اچہ پایہ سیلہ قاضی سی و... طرفندن ویواداسی و محتسی و شہر کتخداسی و خراج امینی و سپاہ کتخدایری و یکیچری سرداری وارددر اما

[۱] بو عبارہ نسخہ لردہ ہپ یا کایش وعیناً تقلیدی فائدہ مزدر دوغوسی [برتلر فیع عظیم] اولماید [م] [۲] ک : حیطان [۳] بورادہ کی [خ] حرفی مضموم ، بوندن صکرہ کندہ مفتوحدر [م] [۴] س : السنٹ الخلق اقلام الحق [یا لکر (السنٹ) نک املاسی دوغری دکل (السنٹ) اولماید . ک نسخہ سنندہ ایسہ بو عبارہ یوقدر بونک یرندہ (الاسماہ نزل من السماء) عبارہ سی وار [م]

خاصی دیچون عمارا تمشدر بودخی سلانیک سنجانغی خاکنده ... * (درفتح بحیره لانقره)
 بوآب حیات اولمین کولجوکک جانب شرقیسی شهر سیروزدر و طرف غربیسی سدر
 قیسیدر بوایکی شهرک اورناسنده بر واسع کولدرکم دائراً مدار جرمی یدی میدرجابجا
 یرلری سیغدر لکن درین اولان یرلری التی ذراع واون ذراع عمیق یرلری واردر لکن
 صویبی خاصه سزدر زیرانجه یرلری سازلق و بطاقلق و دخی مذموم قامشلق اولدوغندن
 صویبی دخی مذمومدر صاحب طبع اولندر چوقلقق نوش ایتمزلر بو بحیره نك جانب شمالنده
 برشی یوقدر برقاچ یرده خراب دیورلر و خراب کویلر واردر اهالی قرالری هاندود [۱]
 نام حراملرک دردلرندن و عثمانلرک ظلم صریحلرندن داغی و باغی اولمشلردر اما قش
 کونلری بو کولده اولقدر قاز و اوردرک وقنو و بالقجیل و صقا [۲] قوشی و سرخاب و قره
 بطاق ووزنه بوشالدرن مثالی طیور و وحوشک حسابن خلاق عالم بلور بو قصبه ساکنلرندن
 اولان رعایا و برایا جمله روم کفره سی و بلغار فخره سی و افلاغ نصاراسی اولوب ایام شتاده
 مذکور قوشلری توفنک ایله اوروب سیدوشکار ایدوب کفافلرلر ...

(در مدح ینابیع کرماب های لانقره) بوربطه معمور خارچنده سلانیک لواسی [۳]
 خاکنده بر مسیره کاه چمن زار مرغ زار کل کستان خیابانستان یرده آناربنالریله معمور
 و آبادان بر ایلمجه [۴] زیبادرکم آبی غایت معتدل السخوندر [۵] و برقبه عالی ایچنده عشر آفشر [۶]
 شافعی مذهبی حوضی کی بر حوض عظیمی اطرافنده حنفی قورنالری وار بو حوضدن
 طشره جریان ایدن آب کرمانک جمع اولدوغی زمین خارده بر چامورلی یر واردر جمله
 سزیه [۷] و استسقایه و جذامه و فرنک زحمتنه مبتلا اولان کسنلر بوغازلرینه وارنجه
 اول چاموره کیروب تحمل ایده چکی مرتبه چاموره غرق اولوب نصف ساعت دورسه
 یامرالله تعالی جمیع امراض مختلفدن شفا بلوب و جودبی وجودی پر جود اولوب دربیض
 آسا اولور حتی کراز میوه سی موسمنده جمیع سلانیکک اعیان اشراف کبار کبارلری [۸]
 خیمه و خرگاه ما کولات و مشروباتلریله بو قاپلیجه کلوب جمله یاران باصفالر حوضه
 کیروب بر ایکی هفته و بر آی ذوق و صفالر ایدوب جان صحبتلری ایدرلر لانقره همه سی
 مشهوردر و نیجه مسافه بعیده ولایتلردن مریضلر کلوب آب کرمابه کیروب شفا بلوب

[۱] ك : حایدود [۲] ك : سقا [۳] ك : سنجانغی [۴] ك : ایجه [۵] ك : السخوندر
 [۶] ك : فی عشر [۷] ك : سزیه [۸] برنجیسنده کاف مکسور و [ب] حرفی شده سز ،
 ایکنجیسنده کاف مضموم و [ب] حرفی شده لیدر . مؤلف بو افاده ی چوق قوللانیور [م]

اوچوز آلتش آلتى عدد كنيسه و منصطر در ديرلر اما صايمادم اما بونلرك حاكهلى
 حالا قانون پادشاهى اوزره آستانه سعادته بوستانجى باشى اولوب بر خاصكىسى كلوب
 ضبط ايدر نه قادر در كم بر كمسه كلوب بو پاپاسلره ظلم ايدمه همان اول آن اول آدمى
 بوستانجىلر دو كه دو كه منصطر كتنه دونده درلر اما جملدن بيوك (آيلا درا) نام كنيسه سى
 بنائى مصنعدر و (تون آيوه رو) [۱] ديرى و (قوتلش ديرى) و (پايدور ادول) ديرى
 و (تاريحسه) [۲] ديرى و (اصقره پوزه) [۳] ديرى دخى بر بيوك كنيسه در
 منصطرى دخى سحر آثار بنائى عبرت مادر و بونده اولان پسران موغ پچه موغان بر
 كنيسه ده يوقدر حتى بو ديرى تماشا ايدر كن بر صومعه شكلى بر كوشده بر مسدود قبو
 وار ايدى بر پرى زاده چهره بر غلامه شو قپوي سيرا ايدلم ديديكمده حضرت عيسى نك
 آنده انجىلى واردر ديو بزه قپوي اچايوب اغماز [۴] عين اندكده بو حقيرك خاطرينه
 اوایللرده استماع ايتديكم ابیات ايدى همان خاطره خطور ايدوب ايتدم

(بيت مناسب)

دونكى كون كلسايه واردم قومدى غلمانى عهدهم اولسون قوويم محمدرده عيسايه سنى

ديوب غیری شيلره نظر ايتمكه مقيد اولدق اندن .. كنيسه ... اندن .. اندن ...
 اندن ... اسمارى معلومز اولان مناسستر مصنعلر بونلر در كم هر برى برر قلعه مثالدر
 اندن ايكي كوندنصكره جانب جنوبه صعب يوللر ايله كيدوب (منزل قريه ...) اندن
 يينه جانب جنوبه ... كيدوب [۵]

اوصاف قصبة معمور لانتزه [۶]

بعضيلر لانتزه دير بعضيلر لانتزه [۷] ديرلر وجه تسميه سى اولدر كم چانكم غزى
 اورنوس بوقلعه محاصره اندكده تكور يينه الحى كوندروب بلانتزه قلعه تسليم ايدمه سن
 ديدكده حقا كه بلانتزه قلعه مفتاحلرن الحى به تسليم ايدكلرنده بوشهره (لانتزه) ديو
 تمام ويرديلر اما غلط مشهور اولى اولماغن نيجه ادملر لانتزه ديرلر پوروكان وچتاقانلر
 (لانتزه) ديرلر بايسى روم ملكه لرندن سلانيك صاحبي اياصوف عورتدر كم اليجه سنك

[۱] س، ك: تون آيوه رو [۲] ك: پورتاريحسه [۳] س، ك: اصقره پوز [۴] ك: اغماز.

[۵] ك: ۴ ساعت كيدوب [۶] ك: لنتزه [۷] ك: لانتزه

بر افطار ایدر نیجه بیک پاپاس و لادبته و قسیس و رهبان و بطریق و راهب و کشیش و مغدیسی [۱] نام پلاس پوشان صاحب ذوالنارلز [۲] و ارکم کال جوع ایله انسانیتدن چقوب کوزلری چقور چقور اولوب اخلاص [۳] ولایتی قدیدی کبی قدید محض اولوب خیال [۴] فانوسه دوئمش کفره لر وار اما آیده بر افطار ایدوب بش زیتون و بش دانه خورما و بش فنجان سود نوش ایدر پرمغان ارشا کلری وارکم حرکاتدن و کلمات ایتمدن قالمش قدی دال اولوب بلاری بکلمش و کوزلرینک نورلری دوکلمش کافرلری وار اما ینه ریاضت و پرهیزایله معمر اولوب ایکیوز یتمش یاشنه یتمش مغانلر واردر و بونده اولان ارباب معارف پاپاسلر بر دیارده یوقدر مکر رومده [۵] و قزل الماده و بجده و پراوده و زم اینه [۶]. شهرنده اوله هر بری بر کارده اولوب کونا کون مصنع صاپلی مدور حلقلی و حلقه سی کندی اغاجندن بیله اویولمش کویا کو [۷] قشقلر و ارقا قشاعیلری و کاسه و بشکلر [۸] و درویشان رددیشه لری [۹] و فخری اویماسی کبی سحر بو قلمون طلیه لر [۱۰] اویارلرکم کویا سحر آثاردر و دخی بودیورلرده اولان مال خزائن جمیع کافرستاندن برانلر [۱۱] کلوب درخزینه ایدرلر و بونده اولان محبوبه نیجه آفتاب مرغ یچه و مغان پهلر وارکه هر بری کاکلرین تارق دقلرنده عشاقلرک عقللری تارماز اولور بو غلامه پاره لر جمیع آینه ورورنده کانلرک خدمتینه دامن درمیان ایدوب اوکلرنده دورلر هر نه خدمت بیوررسک قولوغه دورلر و هر مسافرین وبای و کدایه بو کنیسه لر اوله رعایت ایدوب سکری مصر [۱۲] نبات جموی [۱۳] کونا کون هندستان رچلاری و اماچ کانیلر [۱۴] و زنجبیل مرتعائلری [۱۵] و قوش سودی و آرسلان سودی دیدکلری شراب بیحجابی بیله کتورلر زیرا بو کفره لرک عادت قدیمه لری حضرت عیسیدن بری بویله کورمه شلردر و بو آیناروز ناحیه سنده حالا جمله هر کون باشنه بر کنیسه لر وارکم جمله

[۱] س ، ک : مغدیسی [۲] ب ، ک : زنارلر [۳] (اخلاط) یازلمسی دها مناسبدر (م)
 [۴] ک : چتال . س ، ط : جتال [۵] ک : رومه ده [۶] ک : اینه (همزه نک ضمیله ده)
 حرکه نشدر بوکا کوره بیلدیکمز «اونیه» اولور فقط نیجه «آته» اولسی لازمدر (م)
 [۷] ک : کویالو [دوغروسی (کونا کون) اولوق ممکندر (م)] [۸] ک : کشکلر [۹] ک : زر دسته لری . س : زر دیشه لری . ب : در دیشه لری . ط : ار دیمشه لری [۱۰] ک : طلیه لر . ط : طلیه لر [۱۱] ک : برهدایا . س : برانلر (دوغروسی «برائر» اولوق ممکندر «م») [۱۲] ک : قطر [۱۳] ب : جموی (شوراده کی عبارته نک «سکره صروفند نبات جموی» اولسی ممکندر «م») [۱۴] ک : کابیلر [۱۵] ک : مربارلی (منته کی کله نک «مرباعتلری» اولوق نمی ممکندر)

وارد سلطان مراد رابع عصر نده ضربخانہ سنده اچہ کیلوب (سلطان مراد بن احمد خان عز نصرہ ضرب سدر قپسی [۱]) دیو خالص اچہ سی بین الاناس [۲] رایج ایدی بعدہ سلطان ابراہیم خان عصر نده قرہ مصطفی پاشا یساق ایتدی اما قانون سلاطین آل عثمان ایدی کم قرق یرده کومش خانہ معدنی اولوب قرق یدی خلافت صاحبی اولدوغنی یرلرده و یتش یدی بندر شهر عظیم لرده و معادن فضہ اولان یرلرده سکہ سی کیسلوردی مثلا جزایر و طونوس و طرہ بلوس و مصر و زنج و حبش و اسوان و یمین و لحسہ و بصرہ و بغداد و موصول و آمد و تبریز و ارزروم و جانجہ و بایورد و اماسیہ و سیواس و مرعش و عیتاب و حلب و شام و غزہ و قدس و شام طرہ بلوس و انطاکیہ و ادنہ و قونیہ و آقسرائ و قسطنطونی و تیرہ و مغنیسا و ازمیر و سلفکہ و شهر کومش و سینوب و بورسہ و کوتاہیہ و ادالیہ و قبرس و طرب افزون و کفہ و قسطنطنیہ و ادرنہ و صوفیہ و بلغراد و ودین و بوسنہ و سرہ برنجسہ [۳] و نووہ بورده و قرطووه و اوسکوب و البصان و اوخری و یانیہ و مورہ و اینہ بنختی و اتنہ و سلانیک و سیروز و قوالہ تخت اسکندر کبرادر و پیرہ وزہ و بو سدر قپسی قصبہ سنده سکہ کیسلدیکن حقیر دخی رایکان بیلیم و بالادہ تحریر اولنان شهر عظیم لرده قطع اولنان سکہ مبارکہ لری اچہ لرینہ مالک اولمشدم حتی مرحوم سلطان سلیمان علیہ الرحمۃ و الغفران پدیمزہ بر کیسہ جانجہ سکہ سندن اچہ احسان ایدوب پدیمزدن حقیرہ اندن بر خیلی اچہ انتقال ایدوب مالک اولمشدق اما انلرک دوردی بر درہم صرمہ کومشی کبی خالص العیار اچہ لری ایدی اما حالا سدر قپسی و غیری ضربخانہ لر جملہ ابراہیم خاندنبرو معطلدر اما حالا کوموش خانہ سی صبح و مسا اشلہ دردر ... بوندہ غایت عنقا آدم لر وارد آندن جملہ یارانلرہ باشمزه بلای نہانی و قضای آسانی اولان خرچراہمزلہ زادمزی کتورن مملوکمز ایچون جملہ احبابہ رجا ایدوب اندن جانب شرقہ داغلر ایچرہ علی طریق السیر صعب یوللری اشوب

بی مدح پاپامستان ناحیہ آیناروز

... اکر بوداغلرده و بلارده و ساحل بحر سفیدہ اولان صغیر و کبیر قلاعلری و درہ لردہ و دہ پہ لردہ اولان کنیسہ و منظر لری و درون دیور لردہ اولان پاپاسلرک کمال مجاہدہ ریاضیلرن برر نقل اتسک پاپاس نامہ کتانبہ مثال بر مسودات اولور اما ہفتہ دہ

[۱] دوغروسی (ضرب فی سدر قپسی) اولمیدر چونکہ سکہ نرہ دہ کیلمش ایسہ اوراسی (فی) ایلہ کوسترک عادتدر (م) [۲] (بین الناس) دہا آچقددر (م) [۳] ک : سرہ برنجسہ

بقول منجمین بوشهر سدر قپسی اقلیم عرفیه‌نک ۲۸ سنده‌در زیر شهر سلانیك دخی اویله اولوب بوشهر سلانیكك جانب شرقیسی و جنوبی طرفه میالجه‌در بوشهرک سلانیك ایله مابینی ایکی قناقدن ا کسکدر بوشهر سدر قپسی اق دکز کنارندن ایکی فرسخ ایچری قرمه داغلا و اورمانلا ایچره بر معمور و مزین کوچوک قصبه‌در اما غایت شیریندر (در بیان عمارات سدر قپسی) ... جامعی ... و مساجد لری و مدرسه و تکیه و مکتب و متعدد و مکلف خانلری و ایکی حامی وار بری چفته اولوب نسوانلر کرر باشقه حمامدر چارسوی بازارلی خیلی واردر حساب اتمدم زیرا داغ درونم وار ایدی وافر متاع ایله غلام فرار اتدیکنندن بوشهر لری حضور قلب ایله تماشا ایده‌مدم اما بوشهر سدر قپسی‌نک اق دکز جانب شرقیسنده یقین اولماغن لودوس روزکارنده تموج دریانک صداسی استماع اولنوردی آب و هواسی غایت لطیفدر و صولری شهره کهریزلر ایله کلوب شهر اهالیسن و جمله عمارتلرن ری ایدر آب حیاتلری واردر و آب و هواسنک سواهل اولدوغندن باغ و باغچه‌سی وافر و خیرات برکاتی متکثر اولوب مدار دنیا ایچون پاپادیه چیچکی کبی بیاض اچمسی ممدوحدر زیرا کان فضه خالصدر و دخی ایام وقت شتاده قزوسی و اوغلاق کچی هر دم تازه‌در و داغلرنده کککلکاری و چیلاری و صغن و قره‌جه و یغمورجه و صالاتلری [۱] و صفتلری [۲] بحساب صید و شکارلی کوه بلندلر واردر (در وصف کوه سدر قپسی) شهرک جانب جنوبنده قریب یرده معدن فضه خالصه چقارکم آدم قولی قالنلی اوچ طمردرکم مثلی سره مویجسه [۳] و قراطووده و یووه بورده نهرلرنده بویله خالص العیار کومش اولماق احتمالی یوقدر و بوجبلده اولان اشجارات عظیمه لربردیاردی یوقدره ابوسنه ولایتنده راوناداغلرنده واردر اما بوسدر قپسی درختلرن برفرد آفریده اصلا قطع ایده‌مز زیرا کومش معدن حل اتمکه میری کوهستان و درختستاندر برکسه بردرخت قطع اتسه قطع ایدین ایدوب تحریم ایدر لر حالا بو کومش خانه صدراعظم کتخداسی ابوالخیر ابراهیم اغانک مالیدر بهر سنه کندویه اونار اون برر قنطار کومش کلور سلاطین ماضیه لر عصرنده حاصل اولان خالص العیار فضه‌دن اچمه کشردی [۴] حالا سدر قپسی شهری ایچره دارالضربی

[۱] ك : طبلایلیری [۲] ك : و صغتلری [ك نسخه‌سنده (چیللری) یرنده (چقاللری) وار لونکچون او نسخه‌یه کوره تکرر یوقدر فقط چقال اولانعدینی سه ویلیدیکی ، اتی ینمیدیکی ایچون (چقاللری) هر حاله یا کایشدر دوغروسی اونک یرنده (بلدرجتلری) اولوق لازمدر (م) [۳] س، ك، ب : سره برنجسه [۴] ك : کیلوردی

متولیسى اولوب یکیجری سرداری و کتخداری و اعیان اشرافی واردر ماتقدم بوقصبه کورمه‌مش ایدم شمدی واردیغمزده صلات جمعه صقولای محمد پاشا جامعنده ادا ایتدک حقا که نور علی نور بر جامع پر نوردرکم جمله خیراتلری سراپا قوزشوملی بنالردر وادای صلات ایتدکده مکر جمعه کونلری بو شهرده بش اون بیک آدم جمع اولوب بازار دورر ایتمش بو محل جمعیتده اطراف و اکناف و نواحیلری اهالیسی جمع اولمشلردر دیو فرار ایدن غلامز ایچون دلالر ندا ایتدیروب جمله حصار [۱] بازارلری خبردار ایدوب اللی غروش ویرمک اوزره بولنه تعهد ایدوب متولی رمضان اغاده مهمان اولدق اما شیرین قصبه‌در و بحیره‌سی ینه‌بشک بحیره‌سیدر لکن بو محله وقف طرفندن بشقه‌امینی واردر... * اذن قلقوب جانب قبله‌یه معمور و آبادان یرلری سرسری کزوب

اوصاف قصبه سدر قپسی

وجه‌تسمیه‌سی اولدرکم سلانیکده ایاصوفیه کنیسه‌سن بنا ایدن ای صوف نام‌ملکه‌نک سدرقاپسن [۲] نام برقرنداشی بونده ساکن اولوب عمار اتدیکیچون اول نامیله مسمی لسان یونانیانده سدر قپسی دیرلر برقرنداشی دخی ابابروز [۳] نام شهزاده ایدی ترک دنیا اولوب حضرت عیسی طریقن دوتوب مجرد پاک بر پاپاس سینه‌چاک اولوب ایناروزی عمار اتدیکیچون ایناروز دیرلر اما بو سدرقاپس نام ابان [۴] قویان [۵] بر عقل ارسطو حکیم طبیعت اولماغن سدر قپسی داغلرنده کومش معادنلری بولوب چیقاروب مال‌قارونه مالک اولمغین اول مال‌فراوان قوتیله سدرقپسی شهرینی عمار اتدی حالا سلانیک سنجانغی خاکنده باشقه قضادر و ناحیه‌سی... قدر معمور قرادر سپاه کتخداری و یکیجری سرداری و محتسبی و باجداری و خراج امینی واردر اما جلدن ملک حاکم‌الوقتی کومش خانه امیندرکم جمله صلب و سیاست و جرم و جنایت انکدر علم اسطراب مقتضاسنجه

[۱] ك : حصار [ایکنجی حرف نقطه‌لی ضاددر] [۲] س ، ك : سدر قاپس . پ :

سدر قپسی [۲] پ : ایبروز . س ، ك : ایبروز . ط : ایبروز (آیناروز) ه باقیلرسه اصلی (آیانروز) کچی برکله اولوق لازمدر (م) [۴] ك : آیان . پ : بان [۵] بوراده اولدینی وجهله اوچنجی حرفنک ایکی نقطه‌لی ی اولسی ممکندر بو صورتده عباره (بو سدر قاپس نامن عیان قویان) اولیدر . اوچنجی حرفنک اوچ نقطه‌لی پ اولسی ده ممکندر بو صورتده عباره (بوسدرقاپس نام بان قویان) اولیدرکه (بو سدر قاپس) نامیله نشأت ایدن بان دیمک اولور . معافیله بلسکه دوغروسى بوس بوتون باشقه‌در (م)

اینک اذنی اولمادن بر انلی بی [۱] بر شبر قدی [۲] بر سمک صید اتسه تجریم ایدرلر ... یو بحیره اوزره ساکن اولان امین اغایه دخی فرار ایدن کوله مزک اشکالنی و اثوابنی بیان ایلیوب بولنمسن رجا ایتدک (درمنافع عیون حاره ارضین قصبه بشک) [۳] بوربطه نك عقابله سنده ینه سدر قیسی خاکنده بحیره بشک ساحلنده بر چنزار یرده کرماب آب حیاتدر اما سهل کبریت رایجه لیدر حتی کومش خاتملری ذهب مطلا کبی [۴] اصفرون ایدر اما التون خاتملری او یله مجلاو ذهب خالص ایدر کم کویا زعفران صاروسی اولور لکن غایه الغایه شدت سخونیت اوزره اولدوغندن وهر کس کرمکه تحمل ایده مدیکندن سهل آب سرما ادخال ایدوب مغیلال الشحون [۵] حمدر و غایت نافدر کم نهفه [۶] و حرامه [۷] و فرنگ زحمتنه بامرالله نافعدر اما بورسه قابلیجه لری کبی تلکلی [۸] قباب عظیملی آثار بنالری یوقدر بو کرمابی دخی منظور من اولوب اندن بشک بحیره سی قربنده نهر اوژنیکه [۹] قریب

ستایش قصبه یکی بازار

بحیره بشک ساحلی قربنده بر دوز چنزار لاله عزار محصولی و داغلی قورولی بر معمور و مزین قصبه شیریندر اما مقدا بر کوچوک بلیده ایئس سنه ... تاریخنده سلیم خان ثانی عصرنده صقوالی قوجه وزیر محمد پاشا مال فراوان صرف ایدوب برجامع یرانوار عظیم و مساجد قدیم و دارالتدریس عالمان و مکتب صبیان ابجدخوان و تکیه اهل توحید درویشان و حمام راحت جان و اسواق محظر [۱۰] اهل حرف اصنافان و خان تجاران سودا کران و عمارت اطعام دارالضیافه آینده و روندکانلریله بوربطه احیا ایدوب حالا بر شهر معظم مثال اولوب جمیع تکالیف عرفیدن اهالیسی معاف و مسلم اولدق لرندن الی یومنا هذا کوندن کونه عمار اولده در اما بو دخی سدر قیسی نواحی سندندر و سدر قیسیه بر قناقدن سهادر سالنیکدن اسلامبوله کیدن لرك ممر ناسیدر کم نائب الشرع و حاکی

[۱] متنده کی (بر انلی بی) کلمه سی (بر انلی بی) اولوق ممکندر یعنی صید سمک حقنه ببرات عالیشان مالک اولان کیمسه دخی صید ایچون امیندن همه حال اذن آلتق لازمدر شاید او یله اذن آلدن صید ایده جک اولورسه باقی امینی اونیده تجریم ایدر دیمکدر (م) [۲] ک : اذنی اولیان بر فرد آفریده صید ایده بیلک محالدر بر شبر قدی .. [۳] بشک کبیر [۴] ک : ذهب ایله مطلا کبی [۵] ک : غلیبان السخونه [۶] پ : تهفه . ط : تهقه (بهقه) اولوق ممکندر (م) [۷] ک : چدامه [۸] ک : تکلفی [(دلاکلی) اولوقده ممکندر چونکه (دلاک) کلمه سی استانبول لهجه سنده (تله لهک) دییه سوبلنمکده در (م) [۹] س ، ک ، ط : لوژنیکه [۱۰] ک : مختصر

ومکتبی و متعدد خانلری و کفایت مقداری دکانلری و حمله . . . عدد اورتولی معمور اولری و باغ و باغچہ لری و کولندہ کونا کون ماہیلری واردر . . . اندن جانب جنوبہ . . . ساعت کیدوب

اوصاف قصبہ یوک [۱] بشک

سبب تسمیہ لری . . . بودخی سالانیک سنجاغی خا کنده سدر قپسی قضاسی ناحیہ سنده بشک کولی ساحلندہ برواسع چمن زار یرده جامعلی و مساجدلی و مدرسہ لی و مکتب سیدانی و تکیہ درویشانی و متعدد تجار خانلی و کاربان سرای مسافر خانہ لی و چارسوی بازاری زینتلی و حمام روشنالی و باغ و باغچہ سی و مشبک بوستانلری وار آب و هواسی لطیف محصولی قصبہ معمور در نابی و سپاہ کتخدایری و یکچیری سرداری و اعیان اشرافی واردر جمله . . . عدد . . . اورتولی تحتانی و فوقانی کار کیر بنالی معمور و مزین اولدرر . . . (ستایش بحیرہ بشک) بر بحیرہ آب حیات قلعه سالانیکک جانب غریبسی طرفندہ بر مرحلہ دن ناقص طولی اون ایکی میل و عرضی یدی میل واقع اولمشدر کم سهل طولانیچہ در و بو کولک جنوب طرفندہ بر کوه سر بلند وار اول جبل عالینک شمال جانبی سدر قپسی ناحیہ سی داغلیدر . . . و بو بحیرہ نک آبی مذکور داغلردن بر نہر کبیر مثال بر کولدن چیقوب رندہ بوغازی نام محلہ ایکی عدد جبل بالالرک مابینلردن جریان ایدہ رک یارم قناق یر کیدوب نہر اورقان [۲] ایله بو بشک کولینک آياغی بر اولوب رندہ یه [۳] بوغازندہ آقد کیزہ مخلوط اولہ جاغی محلہ سالانیکدن و قوالہ دن وغیری یرلردن کلوب کید بحیلر جمله کیرلہ بونہر اورقانی کچرلر غیری شی ایله عبور اتمک ممکن دکلدر زیرا بو قدر پادشاهلر بو محلہ کار کیر بنا جسرعظیم انشا ایدہ مدیلر زیرا مخرج آبی اولان یری طولاً و عرضاً ایکی میله قریب سازلق و نیستانلق [۴] بحیرہ در ایچندہ کونا کون ماہیلر یعنی ییلان بالقلری و نیچہ یوز کونہ ماہیلر صید اولوب جمله ولا یترہ طوزلی ییلان بالنی بوندن کیدر باشقہ تجارلری و باشقہ بالقی اماتی امینی واردر کم سالانکدہ سا کن چغود [۵] یحیی اغانک اون یدی یوک اچہ التزامیدر بو بحیرہ دہ اولان ماہیلرک مثلی غیری محللردہ یوقدر مکرار ناودلق اسکندریہ سندہ اولہ حتی بو کولدہ بزذراع طور نابالنی و ولیا بالنی و کفال بالنی بوندن ماعدا نیچہ الوان صغیر و کبیر ماہیلر شکار اولنور کم تمبیر اولنماز بو ماہیلر

[۱] ب : کوچک [۲] ک : اورقان [۳] ک : رندہ . ب : رندیہ [۴] ک : قامشلق

[۵] ب : چغود . ط ، ک : چغود

وتکیه کاهلری ومکتب صیانیلری و کفایت مقداری چارسوی بازاری واردر ایکی یرده سورا ستوار مینه لری وار ایمش ماتقدم کفره روم زمانی شهر عظیم و بندر قدیم ایمش نهر اورخان [۱] صوفیه صافیه نیک ریله داغلرندن کلوب و اوستور ووجه داغلرندن دخی بعضی انهارلر مخلوط اولوب دم حصار و سیروز شهری جبالرندن اقوب [۲] نیجه صحرالرده مزارع تلری ری ایدوب و تر بهک [۳] قصبه سی قربندن کذر و قصبه اورخاندن [۴] دخی عبور ایدوب رنده نام بوغازده آقدکیزه منصب اولدوغی محله لب دریاده برکار قدیم و بر حصار استوار عظیم و ارایمشکم جمیع روم ایلی قیلرنده قواله قلعه سندن صکره بوقلعه سد اسکندر ایمش وحقا اسکندر یونانی بنا ایتشدر کم کفره یونان ا که الکساندره [۵] قرال دیرلر بعده بوسور واسعی غازی خداوندکار یعنی سلطان مراد اول فتح ایتده عسرت چکدیکه چون بعدالفتح جمیع ابراجلری و درو دیوارلرن باججا منهدم ایدوب حالا نیجه یرده آثار بنالری نمایاندر اما بو قلعه خرابدن حالا معمور اولان اورقات [۶] قصبه سنک مابینلری ایکی فرسخ یردر زمان قدیمده ایکیسی بر شهر عظیم ایمش اما حالا اورقان معمور جمله ... عدد باغ و باغچه لی ... عدد تحتانی و فوقانی کره مت اورتولی کارگیر بنا معمور و خلقی مسرور خاندان صاحب لریدر اورقانک عورتلری اورفا کانه [۷] اولور دیرلر اما افترای محضدر لکن محبوبه لری غایت غریب دوستلردر اهالی ولایت دخی صلحای امتدن کمنه لردر روجه و بلغارجه کلات ایدرلر باغ و بغچه لرینه حد و نهایت یوقدر و بو محله قریب رنده [۸] بوغازنده اورقان [۹] نهرن کیلرله عبور ایدرکن ونه دک [۱۰] کافری فرقه لری نمایان اولدی ... بو قصبه دخی تماشای ایدوب اختلاط اتدیکمز یاران باصفالره فرار ایدن مملوکمزلک اشکال عجیلسنی لباسیله نقل ایدوب تحصیلچون کونا کون رجا لری ایدوب آندن جانب شرقه ... ساعت کیدوب سلانیک یولی اولو راهدر دیو اول جانبه سرسری کیدوب

اوصاف منزل قصبه کوچک [۱۱] بشک

سلانیک سنجاخی خاکنده سدر قیسی [۱۲] ناحیه سنده جامعی و مساجدلری و مدرسه

- [۱] س، ک : اورقان [۲] س، ک : اینوب [۳] ب : بونهک [ک نسخه سی متنده کی کبدر فقط نقطه سزدر [۴] ب : اورقاندن [۵] ک : الکساندر [۶] ک : اورقان . ب : اورقان [۷] ط : اورما کانه . ب : اورماقانه . ک : اورفانه [۸] ب : رنده [۹] ب : اورقان [۱۰] ب : ونه دیک [۱۱] ب : بیوک [۱۲] ک : قیسی

کون اتدی بو شهر کوملجنه سیر و تماشایا ایدوب ذوق و صفاده ایکن خانه من صاحبک بر [۱] اوغلانلردن اوچ نفر چنکانه اوغلانی عمرو عیاردن عیار ولد زنازی وار ایدی برکیجه بر نجه آفتاب جهان و بر فتنه انکیز زمان مملوکم بر چنکانه عیار یله غایب اولدیلهر خانه من صاحبنه ثقلت ایدوب سنک چنکانه غلامکه نم عبد مشترام غائب اولدی دیو صاحب خانه یه ثقلت اندکده اولدخی بر قاچ توابعی و حقیر و دورت نفر غلاملر مه صالت و سبکبار پرسلاح اولوب طاغ و راغ و باغلی و یقین و اراغلی کشت و گذار اتدیکنمز منازللری و جله قصبات و قلاعلری

قند [۲] فرار ایدن کوله لری بولمه روانه اولدیغم بلده لری بیان ایدر

اولا کوملجنه دن چیقوب اولکون سرسری کاه شرقه و کاه غربه کیدوب قلعه بویری [۳] آندن قلعه قواله آندن قصبه و اشلاقی عبور ایدوب جمله دن دزدار و سردار و کتخدا یلری و نائب قاضیره و حاکم و ضابطلره و مقدا آشنا لریمز اولان احباب و برادرانلره شو اشکالده بر عبد مملوکم فرار ایتدی دیو جمله دوستانلری آگاه ایدوب تا قلعه درامده مسیره کاه اولان چنار منهار سایه سننده کی حوض عظیم کنارنده آت باشی چکوب چلیلهر خانه سننده مهمان اولوب اول کیجه جمله احبابی کوله میزک فرار ایتدیکندن خبردار ایدوب آندن علی الصباح شهر درامدن [۴] شرق جانبنه داغلی ایچره بر مرحله کیدوب

اوصاف خاک روحان [۵] یعنی قصبه اورخان [۶]

روم ایلی ایالتنده سلانیک سنجاغی خاکنده در اما بعضی زمان درامه قضاسی ناحیه سنندن اولور بعضی زمان یوز اللی اچه پایه سیله باشقه قضا صدقه اولنور ... و یواد القدر سپاه کتخدا یری و یکیکچری سرداری و محتسی و ناحیه سی نأبی واردر و اعیان اشرفی وار اما نقیب الاشرافی یوقدر ربطه معموره شهردر اما بک [۷] شرقی طرفنده سدر قبیسی قصبه سنک شالنده بر قنات یریقینه بر بلده کیره و برجامع کیری و متعدد زیبا مساجدلری و مفرح دلکشا و روشنا حماملری و کار کیر بنالری خانلری و مهمان سرایلری و مدرسه

[۱] ک: تر [۲] بوکله س، ک: نسخه لرنده یوقدر [۳] س، ک: بوری [۴] ک: درامه دن [۵] س، ک: روحان . ب، ط: روحان [۶] (اورقان) اولسه کرکدر (م) [۷] ک: بونک

دا كرز) اوافق دفك اشليي بورز . (جابكن) وار صات . (صوني كنكان) [۱] نه صانديك . (بول بكن كوم) اديده كوت صاندم . (قناصته ديان) كيمه كوت ويردك . (يك قال بله ديوم) بر كافره كوت ويردم . (داووكس [۲] كره دايا پوپه) بن سكيم بنوك اناسني .
 قرداشكي . (نانايله جاوو قذنتوبا) [۳] عيب دكيدر چكشرسز سو كوشرسكز . (صرتادس توت) [۴] يايجه چكشميه يم . (صروكيس اولاقوشلا) [۵] هر كون كلير بكاسو كر (جاي جاق [۶] اولس) قاقواكس وار كتور اوني افنديه . (آجاو كوم مز كر [۷] كوم اولسن) كتوردم دو كدوردوم اوني . (موس اجاو [۸] كن اولسن) چونكه كتوردك دو كدرديك اوني . (خباما منجاتار) ييه سك بنم آمدن . (صوص كته خل مروم تمخ جانم) نچون يه سن بنم قوجام سنك آمكدن جانم . (تناخلا ماخل مبو يانار) اكر آمدن يمزسه يسن كتومدن .

بو قوم فراغته نك [۹] دخي نيجه كره يوز بيك الفاظ هذيانلري واردر زيرا شب وروز بربرلريه غوغا وجدال ايدوب بربرلرينه ذكري مستهجن شتوم غليظه لر ايدرلر بر فلوس احمر اچون بربرلرين قتل ايدوب ياخود برمنقر اچون بيوك افنديه يوق پاشايه كيدلم ديو شرع شريفه كلوب دعوالرينك حقيقتته نظر اولنديقه نتيجه سي برمنقره چيقارياخود بردانق ايتمز دعوادر انكچون چنكانه قومونك دعوالري مسموعه دكلدر اما مصر قبطيلرينك اغزلرندن بر ناشرعي شتوم غليظه استماع اولنمامشدر وانا طولی بلاط شهرى چنكانه لری بوروم ايلي قبطيلرينك يانلرنده ابر واندر آنلرك دخي لسانلري بالاده كي جلد... ده تحريروالمنشدر اما بو قبايطه قومونك دخي اون ايكي كونه لسان مهمله مستكره لري واردر جناب كبريا شور وشرلرندن سائر عباداللهي خلاص ايدو اما سياح عالم اولنه بونلر كده لسانلرندن يركمه [۱۰] فهم ايدو جك قدر بلك لازم اولدوغندن هر نه قدر ياوه كوه نه سوزلر ايسه ده تحريروالندغي تعيب اولنميه زيرا بو قوم چنكانه جكرم خون ديده لرم اشك [۱۱] لعل

[۱] ك: كنان [۲] ب، س، ك: داوولس [۳] ك: قدينوما. س: قذنتوما ط: قديتوما
 [متن نسخه سنده نون حرقك آلتنده ايكي نقطه وار] [۴] ب، ك: توت [۵] ب، س، ك: صروكيس آولا اقوشلا [۶] ك: حاي اجاو [۷] ب: اجاق كوم مسكر. ك: اجاو كوم مسكر
 [۸] ب: حاي اجاق موس اوجاو [۹] ب: ملاعينك [۱۰] س، ك: برشمه [۱۱] دوغروسي (اشكي) اوليدر (م)

جاریه دن مشتق اولوب حضرت رسالت پناه قوم قبطی به دعا اتدکده هان الجی اولان ذوالنون مصری حضرت رسالت پناهک کرم کارلغیه ۸ ال باکمالن کوروب شهادت پر مغن قالدروب اسلام ایله مشرف اولدوقده حضور رسول خداده حضرت علی الجی ذالنونک کمرین فتوت محمدی اوزره باغلیوب بلینه وباشنه شد اسلام باغلیوب ذوالنون مصری اطبا و حکمالره پبر وپیشوا اولدی بعده عمرو بن العاص ایله مصر فتحنه کلوب شیخ عقبه جهیضی [۱] ایله معاً شهید اولوب حالا ایکینسی امام شافعی قربنده بربرلینه قریب مدفونلردر حالا حضرت رسالت پناهک دعاسی بر کاتبه ولایت مصرده قوم قبطی معزز و مکرملردر قوم قبطی حقنده (حدیث شریف) بودر (افتتاح مصر فاستو صوابالقبض خیرا فان لهم ذمه ورحماً) [۲] اما حضرت موسی بددعاسیله رومده قوم قبطی یعنی قبیله جنکانه لر خور وحقیر وحقیر فقر وفاقه ده اولوب اولولرندن بیله خراج آلنور بر کونه قومدرکم بونلر فرعون لشکریکن جناب الله بونلرک حقنده (آیه سوره ...) [۳] (وخاب کل جبار عنید) نصی بیور مشدر حقا که جبار وخرسوزنورسوز وپرسوز بی دین وبی مذهب مسلمان شکلنده کفره بیله دکل آدملردرکم (آنلرک اصطلاحات عباراتلریدرکم تحریر اولنور لسان جنکانه بودر)

یک = ۱ دوی = ۲ ترک = ۳ استار [۴] = ۴ پانچ = ۵

شو = ۶ افقی = ۷ اوختو = ۸ انبکه = ۹ دش [۵] = ۱۰ (فراهون) اسم اللهدر یعنی حاشا شم حاشا یرتکریمی فرعون اوله یرقومی [۶] که فراهون دیرلر. (هامن هون) اولو پیغمبر. (ربان [۷] هون) اولو پادشاهدر. (دلکه هون) اولو قاری پادشاهی. (کلوشه هون) اولو اولیالر. (میساهون) موسی پیغمبر. (هرون هون) هارون پیغمبر. (مصاب هون) بابا پیغمبر. (منرو) اکمک. (پانکی) صو. (ماش) ات. (دودوم) قباق. (شاخ) لحنا. (مانجان [۸] جانس) کوزل پطلیجان. (کرال) پینر. (سقه) انجیر. (صوکرز صویبی [۹] کنکان) نشلرسن نه صاندک. (شوقر متوسو کرز) ائی خوش یاسن نشلرسن. (آتی قای [۱۰] کرز) اشته اشلمی یورز. (نولی [۱۱] کرز) نه اشلرسن. (اورداپاز

[۱۱] ک : جهینی [۲] بوحدیث شریف (حسن المحاضره ...) نک مقدمه سنده (اذافتحم مصر فاستو صوابالقبض خیرا فان لهم ذمه ورحماً) لفظیله، فقط مشارالیه سیوطی حضرت تلرینک (جمع الجوامع) نده (اذافتحت مصر ...) لفظیله مسطوردر الده کی نسخه لرده ایسه آز چوق فرق ایله بلااستثنا یا کلیش یازلشدر (م) [۳] آیت شریفه سوره ابراهیمده در (م) [۴] ب : اشتار (۵) ک : داش [۶] ک : بو قوم [۷] س ، ک : ربان [۸] ک : منجان [۹] س : صوی [۱۰] ب : قائی [۱۱] ب ، س ، ک : نوکی

وزبور و فرقان او قورلر اما تورات او قومازلر و مسلمانه محبت ایدرلر اما روم و یهودیلری سومزلر حتی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه خلافتنده عمر و بن العاص حضرت تبری سردار معظم اولوب سنه ... تاریخنده مصر او زره کلد کده قبطی مدکلر ندن مقوقس ملک عمر و بن العاص حضرت تبریینه امداد ایدوب روم کفره سی الارندن قلعه اسکندریه و قلعه رشیدی و قلعه دمیاطی و قلعه عسقلانی و شهر جاسانی [۱] و شهر یافه و شهر مصری روم النندن عمر و بن العاصه فتح ایتدردیلر یعنی اسلام قومنه محبتلری واردر اما کندیلری حالا عیسویلردر جمله سیاه فراجہ کیوب باشلرینه بیاض و ماویلی آلاجه صاریق صاروب اسباب احتشاملی اهل عرض کفره قبطیلریدر حتی جمیع پیغمبره ایمان کتورنلردندر حتی حضرت ابراهیمه ملک طوطس [۲] ایمان کتروب بر قبطی قزی هدایا کتردی [۳] اسمنه ین هاج [۴] دیرلردی حضرت اسماعیل اول قبطه هاج [۵] نام جاریه دن وجوده کلدیکندن حضرت رسالت پناه بیورمشلردر کم قبط طائفه سی قزلردن هاج [۶] انا مزدن اجداد مز حضرت اسماعیل وجوده کلشدر پاک نسب آل قباطه در دیو بیورمشلردر (حدیث شریف در حق قوم قبطی مصر) قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (استوصوا بالادم الجعدری یعنی اسمر اللون قوم قبطی قوم جعدی) [۷] بعده حضرت رسالت پناه عصرنده مصر ملکی ملک مقوقس حضرت رسالت پناهه محبةً ذا النون مصری ایله حضرته یغفور نام حمار و دلدل نام بر قطر شکلی آت و ذوالفقار نامنده بر قلیج و ایکی عدد بکر ناشکفته دختر پاکیزه اختر قبطی قزلری هدایا کوندروب حضرت کونینه بو وصله هدایالر واصل اولنجه حضرت رسالت پناه یغفور حماری کندویه آلیقیوب دلدل قاطری و ذوالفقار قلیجی حضرت علی یه وروب اول بنت ناسفته و غنجه ناشکفته قزلری کوروب ذوالنون اچیدن بو قزلرک احوالرن سؤال آتد کده ذوالنون ایتدی یار رسول الله بو قزلرک ایکسیده قز قزندانلردر دینجه حضرت رسالت پناه بیورلر کم مذهب مزده ایکی قز قزندانشی دو تفاق اولماز دیوب جاریه نک برن شاعر حسانه احسان ایدوب عبدالرحمن بن حسان بو قزندن تولد ایتدی و حضرت رسالت پناه ماریه نام جاریه دو توب ابراهیم نام اولادی ماریه

[۱] ک : حاسانی [۲] س ، ک : طوطیس [۳] ب ، س ، ک : کوندردی [۴] س : بن هاجر . ب : بن هاجر [۵] (قبطیه هاجر) اولیلدر [۶] ب ، س ، ک : هاجر [۷] بو حدیث شریف امام سیوطی حضرت تبری نک (حسن المحاضره فی اخبار مصر و القاهره) سنک مقدمه سنده سبب ورودی ایله مسطور اولوب لفظ حدیث شریف شویله در : (استوصوا بالادم الجعد قبط مصر فانهم اصهار ... الحدیث) (م)

ایتدی بعده معادنوس حیاتنده اتلی [۱] اوغلی کاقاسمی ملک آتدی اما بودخی پوت پرست عطارد اولوب مصرده اهرام داغلرن یقماغه قصد ایتدی اهالی مصر منع ایلدیلر اندن بوقاسم دخی اولوب یرینه قرنداشی انساس [۲] ملک اولدی نیجه مورخلر بوکه ملک اغساس دیرلر بقول مورخین التنجی فرعون بودر اندن اوغلی لاطس [۳] ملک اولدی آخرکار ملک ظلمای نام سودان ملکی ملک لاطسی طوتوب قتل ایدوب مصره مالک اولدی بعضیلر موسی نبی فرعوننی بو ظلمادر دیرلر اما صحیحی بودرکم موسی نینک فرعوننی ولید بن مصعبدرکم کوردستانک، ووصول شهرندن خروج آتمشدر بنوک دخی حقتنده نیجه کونه اختلافات کثیره لر واردر بعضیلر فرعون قوم عمالقهدندر دیرلر صحیح اوله زیرا قوم عمالقه دیار بکر وشهرزور وموصول ونصیندن [۴] ظهور آتمشدر بو روایت اصح اقوال معتبره اوله ظاهرده بو اوله اما بعضیلر فرعون موسی اصلده قوم قبطندندر دیرلر زیرا اول زمانده قبطی طائفه‌سی جهانده مستولی اولمشردی بعده مرور ایام ایله قوم عمالقه انقراض بلوب قبایطه قومی ولید بن مصعبی ملک ایتدیلرکه موسی نینک فرعوننی محقق بوولیدن مصعبدرکم حاشا من السامعین ربوبیت دعواسی ایدوب بو جهانده نقدر جنکانه قومی واریسه اعزاز وا کراملر ایدوب باشنه جمع ایدوب حاشا ثم حاشا (انارکم الاعلی) دیدی نیجه بیک کتب معتبره لریمزده و نیجه یوز تفاسیر شریفه لرده حضرت موسی ایله بیلنلنده جاری جمیع احوالاتلی مسطور ومبین در اما قوم فراغته حضرت موسی عصرنده ایکی فرقه اولوب بر فرقه‌سی ذکری سبقت ایتدیکی اوزره بحر قلزمده قولوندر [۵] بوغازنده غرق اولوب انلردن نقیب الاحرف آب اولماینلردن [۶] نیجه کره یوز بیکی رومه فرار ایتدیلر اما بر فرقه‌سی نه فرعون ونه حضرت موسی طرفنده بلوئیمان قوم قبطی درلر حضرت موسی بو قومه خاطرمانده اولیوب خیردعا ایتدیکندن حالا ولایت مصرده معتبر بر آلائی قوم قبایطه درکم هر خاندانده بر قبطی کاتبلی واردر اما غایت مستقیم کفره لردر و غایه الغایه سریع القلم کاتبلردرکینه خطاری کاندولری او قورغایه الغایه مورخ درلر حضرت ادریس قلمی اوزره خطریله روزمره اولان وقایعاتلی تحریر اتمده درلر حالا حضرت ادریس دن برو اولان واقعاتلی تحریر اتمکلی معتبر توارینخلری وار قبطیلردر اما عجایب لطیف خصلتلی [۷] واردر غایت حمول وغیرت کش کفره لردر کرچه حالا عیسویلر اولوب کتاب انجیل

[۱] ک: اولکن [۲] ب، ک: انساس [۳] ب: تاطس [۴] ک: وشهر نصیبیندن [۵] ب: قلوبدر.

س، نسخه لری بو شکلده فقط نقطه سزدر [۶] ک: بقیه غرق آب اولماینلردن [۷] ک: خطری

اولوب اول جنکده حاضر اولمیوب غائب اولان قوم فرعون حضرت موسی بددعاسیله مصر اقلیمنده دوره میوب اقلیم به اقلیم تارمار اولوب آج و زاج مفلس مند بورنی وطن اولوب داغلرده و بللرده ساکن اولوب شهر دن شهره خرسر جلق ایدوب سکیدوب کز مدده در لر اما بو قوم جنکانه مصرده ایکن فرعون اول اولان ولید بن دوفع ملک عصر نده و ملک عون عصر نده اول قدر عقاقر ایدیکم هر بری بر مال قارونه مالک ایدیلر بعده بو فرعونیلر ایله ملک عون مصری ضبط ایدوب ملک ایمن ایله دلیفه [۱] نام ملکر بر لر یله سعید عالیده جنک ایدیلر ایکن ملک عون مصرده مرد اولوب اوده کندوکی [۲] قوش بر طوب پاره اولوب سبب موتی اولور بعده یرینه ریان بن الولید ملک اولوب قوم قباطله بوکه نهر اوس دیر لر یوسف نبی علیه السلام فرعوننی بو در کم مصرده عین الشمس شهرینی تختگاه ایدندی و چوق جنکانه عسکری ایدندی آخر کار دیار بکرده قوم عمالقدن ابوقاوش [۳] غاکن ابن قیحوم پادشاه مصره کلوب مصر عز زینک وزیر ی بر ناش [۴] نام آصف دلاور عمالقیه قرشو چیقوب ایکی عسکر بر لر یله کامل اوچ سنه جنک عظیم ایدوب نیجه کره یوز بیک جنکانه قومی مصرده هلاک اولوب بقیه السیوفلری بو دیار رومه کچدیلر رومده قوم قبطی چوق اولسنک بر سببی دخی قوم عمالقه کونلری [۵] قردینی سبب ایله رومه کچمشلر در بعده یوسف نبی فرعوننی عمالقیلر اوزره غالب اولوب قوم عمالقه دیار موصوله وار نیجه فرار ایدیلر بعده بو ملک ریان فرعون منصور و مظفر اولدوغندن حضرت یوسف ایمان کتروب حضرت یوسف اوصو باشنده [۶] ایکن ملک ریانه تسلیم اولدوغنی جهتن وزیر ی اولوب همغان اولدیلر ملک ریان یوز یکر می سنه ملک اولوب مرحوم اولدقده یرینه اوغلی ملک دارم ملک اولوب قوم جنکانه بوکه ملک دیموش [۷] دیر لر باباسی ملک ریانک ایمانی اعتقادی اوزره کتمیوب بغایت جبار کافر اولدی حضرت یوسف بوکه دخی وزیر اولوب اسلامه کترمه ک جدو جهد ایدردی بو دخی یوز یکر می یاشنده اولوب یرینه داروم [۸] و بری قرنداشی ایدی ملک اولدی لسان قبطیده اسمی بلاطیسدر [۹] اولدخی مرد اولوب یرینه اوغلی معدانوس بعضیلر معدانوس دیر لر بوملک اولوب صحف ابراهیم نبی تلاوت ایدردی اما زحل صورته طوب حمله جنکانه لری قتل ایشدی و نیجه کره یوز بیکی ولایت ولایت فرار

[۱] ب : دلیفه [۲] ک : کندو بی . ب ، س : کندوکی [۳] ک : ابوقاوش [۴] ب : بر ناش [۵] دوغروسی (بونلری) اولمیدر (م) [۶] ک : اوتوز یاشنده [۷] ب ، ک : دیموش [۸] ب : داوم [۹] ب : بلاطیس

آندن زیارت سعید شہید یکچیری اوجاغندن قول کتخداسی چلی مصطفی اغا قبرینک سنک مزارندہ تخریر اولنان تاریخیدر

ہر کورنلر بردا ایدوب دیہ تاریخی کونچ (۱) فردوس اولہ منزلکاه روح مصطفی [۲] سنہ ۱۰۶۱ ہر یکچیری اوجاغنه حاجی بکتاش ولیدن بری بویله برولی نعم صاحب کرم وهمم بر مردخدا نامدار دلاور سرور کمامشدر ولایت روم ایلندہ ازان اوودستانک ایلبسان [۳] نام سنجاغی خاکندہ پکن [۴] نام قلعه مسقط رأسی اولوب آستانہ سعادتدہ نشوونما بلوب یکچیری اوجاغندہ قول کتخداسی اولوب جهان آرا اولدی آخر کار سنہ ۱۰۶۱ تاریخندہ ملک احمد پاشا افندمز صدارتدن معزول اولوب یرینہ سیاوش پاشا صدر اعظم اولوب جلدن ملک اولمق [۵] ایچون بکتاش اغایی ویکچیری اغاسی وبوقول کتخداسی وصاری کاسی [۶] ونجه بیکناه کمنہ لری قتل ایتدیکندن ماعدا افندیسی سلطان مراد والدہسی کوسم سلطانی دخی شہید ایدوب کندوسیندہ الی درت کوندنصکرہ بر منصب [۷] الیم ایله مہردن معزول اولوب عریان بریان کریان ونالان روم ایلی منصبہ کیدوب آد قول کتخداسی چلی مصطفی اغایی بغیر حق قتل آدیکم یولیمہ کلدی دیو فزع وجزع ایدہ رک منصبہ کتدی بومرحوم ومغفورلہ چلی کتخدا مصطفی اغارو حیچون فاتحہ (درلہجہ مخصوص لسان قبطی یعنی زبان چنکانہ قوم فراغنه رومی بدلہجہ وبداین) بوادیم ارضک اقالیم سبہ سندنہ ساکن اولان اصناف ائم کثیرہ ... سکان بنی آدم متنوعه وفیرہ لک ہر برملک بر کونہ زبانلری واردر اما ہرملہک بامر اللہ تعالی چنکانہ سی واردر ساکن اولدقلری دیار خلقنک لسانلری اوزرہ تکلم ایدرلر اما اناطولیدہ بالاط شہرینک جملہ چنکانہ لری باشقہ لسانلہ تکلم ایدرلر اما بوروم ایلندہ کوملجہ قبطیلرینک باشقہ لہجہ مخصوصلری واردر بودیاردہ وغیری ممالک محروسہ لردہ بو قوم مصردہ فرعون حضرت موسی ایله جنک عظیم ایدوب بحر قلزم لہ [۸] مصردہ سویس دریاسیدر بو بحر مالک تہ صحراسی طرفندہ ساحل بحر قلزم دہ قلوبدر بوغازی نام محک کردابندہ فرعون آلتی کرہ یوز بیک لشکری وسحار وسجرہ لری وکھنہ لری وآلات سحر لریلہ جملہ غرق

[۱] دوغروسی (کنج) اولیدر (م) [۲] بوصراع حساب ایدیلنجہ (۱۰۶۰) چیقور برعلاوہ سی ایچون تعیمہ سی وار علاوہ ایدیلنجہ (۱۰۶۱) اولورکہ دوغرودر (م) [۳] س، ک: ایلبسان [۴] ط: ایکن [۵] دوغروسی (ملک آلتی) یاخود (مال آلتی) یاخود (امین اولمق) اولسہ کرکدر (م) [۶] ک: کاتبی. س نسخہ سی نقطہ سز ایسہدہ (باشی = باشی ری) او قونق مکندر (م) [۷] ک: مصیبت [۸] ک: بحر قلزم کہ

بمحمدالله عنایت اولدی حتدن که بودالرا کسبل یابدی یعنی (۱)
 اکه تاریخ اولورسمتی (۲) دعادر کورنلردیسه مقبول اوله خیری (۳) سنه ...

(در عمارات دارالاطعام غریبان) جمله ایکی عدد ما کل عمارت فقرادر جمله دن غازی اورنوس عمارتک صبح و مسا کونا کون نعمت نفیسه سی خاص وعامه ماه وسال بالغدو والصال اوچ آدمه ویش آدمه برر سینی طعامی دائمدر وهر مسافرینک آتلینک باشلرینه برر علیق [۲] جانب و قفدن متولی و ورر غایت معمور اوقاف عظیمدر (در مدح حمام راحت جان) جمله ایکی عدد حمام غاسلاندر اسکی حمام غازی اورنوسکدر و یکی حمام یکی جامع صاحبی احمد افندینکدر اما غایت لطیف حمام روشنادر (در کان و کاله سودا کران تجاران) جمله اونیدی عدد بازرگان خانلریدر اما اونی بکار اوده لریدر (در عدد چارسوی بزاستان) جمله در تیوز عدد دکا کین معموره لر در کم جمیع اهل حرف موجوددر کر چه کار کیر بنالی بدستنی یوقدر اما جمیع اقلیم سبعة دیارلرینک ذی قیمت متاعلری بی قیمت و بی منت بولنور حتی حقتده بر کره [۵] جمیع اهالی قرالردن نچه بیک آدملر بوشهرک قبله جانبنده اولان صحرائک درخت منتهالری سایه سننده هر کس او طوروب متاعلرن میدان محبت قیوب بازار عظیم اولوب جمعیت کبرا اولور کم برجانی تامزارستانه واروب بنی آدم دریاسی اولور (در بیان آثار عبرت نما) بومذکور بازار یرینک قبله سی طرفنده کی روضه جنانلر مثالی باغچه لر ایچنده پاپاس قیوسی نام بر آب حیات بئر عظیم وار ماه تموزده صوی همان یخ پناهه مثالدر اول چاه زلالک اغزننده یک پاره بر عظیم مر مردن اغزلنی وار استادان سلف مر مر بر اول قیو اغزی مر مر ی اطرافنه کونا کون سحرا عجاز مرتبه سی تصویر لر اولمشکم [۶] هر بری ذی روح ظن اولنور زمانه مز استادلری قلمن اورمدن عاجز لر در و بوشهرک آب و هوا سنک لطافتدن محبوبی و محبوبه سی مشهور عالم آرادر و خلقی غایت غریب دوستلر در و سحراسی محصولات و حیوانات کونا کونلر ایله مشهور بر غنیمت دار و دیار وادیدر... (در بیان زیارتگاه کوملجنه) اولا شهر ایچنده عمارت مسجدنده زیارت غازی... بک باشنده شبکلاهی اوزره جینالری [۷] وغیری آلات سلاهلری و اطرافنده گلام عزتلر و چراغدان و شمعدانلر ایله مزین برمشهد قبر منوردر قدس سره

[۱] دوغروسی (که بودارالسبلی یابدی بری) اولیق ممکندر [۲] ک: یعنی [۳] بوراده تاریخ (مقبول اوله خیری) عباره سندن چیقیور که (۱۰۴۰) عددنی کوسترمکده در (م) [۴] ک: علف [۵] ک: هفته ده بر کون [۶] ک: اوغشلر کم [۷] ک: جیغاتلری

معمور و مزین و معبدکاه قدیم و جماعت کثیره یه مالک چارشو ایچنده (اسکی جامع) قورشومسز طرز قدیم جامعدر قبله قپوسی اوزره تحریر اولنان تاریخ بودر

روزکار ایله بوزولب جامع کیم بناسی کهنه‌لنشدی تمام دیدی تجدیدی سپاهی تاریخین جامعک قلسی (۱) عجب روشن مقام سنه ...

اندن یکی جامع جمله قیابلی و تئاتلری سراپا نیلکون قورشوم اورتولی عمارتدر و غایت مصنع و مزین و عجیب و غریب مفرح و روشن جامع لطیفدر کونا کون روزنلری و محراب و منبری و مؤذنان محفلی و کورسی سی بو شهرده دکل روم ایلی ولایتنده اولیه مصنع خرده کیر عمارت یوقدر حتی درون جامعده یاقوت مستعصمی خطنه مانند بر حسن خط ایله لاجوردی کاشیلر اوزره استاد خطاط بر فاتحه سبع المثنائی شریف تحریر ایتمشکم آیت من آیات اللهدر و سائر خط کونا کونلر اوزره قپولرنده (سلام قولاً من رب رحیم) و (سلام علیکم طیبم فادخلوها خالدين) آتی تحریر اولنمشدر آندن (یکی محله جامعی) دلکشا معبدکاهدر آندن چولها جامعی غایت لطیف جامعدر آندن حاجی بو این [۲] جامعی مفرح عبادتگاهدر بونلر مشهور و مزین جوامعلردر (در عدد مساجد مؤمنان) جمله ۱۱ عدد محله نفقه‌لری و مزکتلریدر جمله دن جبه‌خانه مسجدی و غازی اورنوس مسجدی و تکیه مسجدی و ...

مدح مدرسه عالمان مفسران (جمله بش عدد دارالندریس محداندر جمله دن مدرسه یکی جامع قورشوم قبایلی تحصیل دارالعلومدر کم طلبه‌لری و درس عامی موجوددر اما مخصوص دارالقرآ و دارالحدیثی یوقدر (در مکتب جکر گوشه پسران) جمله یدی یرده مکتب صیداندر یکی جامع مکتبی جمله دن معمور صیانیلری مسرور قورشونلی مکتب مجمع طفلان ابجد خواندر (در ذکر خانقاه درویشان) اولا تکیه غازی اورنوس و تکیه ... (در و صف چشمه سار دل و جان) جمله ... عدد عین الحیاتلردر اما اسکی جامعک صاغ طرفنده کی سیل خانه‌ک تاریخیدر

[۱] س، ک: قلبی [تاریخ مصرعی (جامعک قلبی عجب روشن مقام) اولدیغه کوره بو مصرع (۱۰۸۸) ی کوستریکه یا کایشدر. (قلبی) یرنده (قلسی) اولسه معناسز اولدینی کبی عدد دها آرتار. دیمک که شو تاریخ مصرعی هر حالده بوزوقدر. بونک یرنده جامعک شهرته بناء (جامع اسکی عجب روشن مقام) اولسه (۱۰۱۷) بی کوستریر. فقط بوده بر تخمیندن عبارتدر (م) [۲] ۰ [ک: بوان، ط: بدایس

واوبه مرتد اولدق لرندن اوزر لرینه بر خراج دخی فرمان اولنوب حالا انکیچون جنکانه لر دن ایکی خراج آلنور حتی ابوالفتح تحریری اوزره جنکانه لک اولولر دن بده تا رینه بر زنده بولما نجه اولوسندن خراج آلنور بعده جنکانه روم ایلی ینه شهر قدیم لری اولان کوملجنه کوچوب کلدیلر اناطولینک بلاط شهری جنکانه لری اسلامبولک بلاط محله سنده مسلمان شکلی قالب جنکانه لر سازنده و چنکیلیک [۱] ایدوب قالدیلر انکیچون حالا جنکانه بکی کاهیجه بو کوملجنه شهر نده اوطورر زیرا اطراف کوملجنه ده اولان کزیده [۲] سازنده و قابله زان یعنی قالب آجقه پیار و خرسزلق ایدر قبطیلر چوقدر هر قومک وهر ملت نصارنک البته جنکانه لری واردر اما بو کوملجنه اطراف جنکانه لری وفرت و کثرت اوزره اولوب مشهور حرامیلردر (در اشکال قلعه کوملجنه) بر صحرا یه واقع اولمش حواله سز شکل مربع طول ه بنا بر قلعه زیبا جمله کار کیر سنک رعنا حصار استواردر کردا کرد جرمی بیک آدیم بر کوچوک قلعه در اما ایچنده جهوددن غیری کسه یوقدر بو قلعه نک نصفی آینده ورونده کانلره مهمان سرای خانلردر و برزیری میداندر اما بو قلعه نک خندق یوقدر جمله ایکی عدد قپولری واردر بر قپوسی جانب قبله یه [۳] چارسو میداننه ناظردر و بر قپوسی طرف شرقه ناظردر جابجا بدنلری و ابراجلری خرابجه در جبه خانه سی و طویلری یوقدر زیرا ایچ ایله اولماق ایله جبه خانه و دزداری و نفراتلری یوقدر انجاق یهودیاری چوقدر (در وصف واروش شهر کوملجنه) بو شهر معمور جمله اون آلتی عدد محلاتدر اولایکی محله و چولها [۴] جامعی محله سی و ...

و جمله دورت بیک عدد کره مت ایله مستور کار کیر بنای معمور خاندان تحتانی و فوقانی باغ و باغچه لی مزین بیوت رعنا لردر جملدن خانه سی و ... سرانی اکثریا باغ و باغچه لری برفضایه واقع اولوب اطرافلری جمله صافی سر آمد قامشلر دکلشدر و بو شهر ایچره (شکارلی چای) دیرلر بر آب حیات عین جاریه جاریدر بو نهر صغیر اوزره بش یرده آغاج جسر لر ایله عبور اولنور بونلرک ایکی طرفی شهردر و (قلغا چای) [۵] دخی شهره قریب بر لرینه مخلوط اولوب ... نام محله آق دکیزه منصب اولورلر بو ایکی نهر شهرک شمالی جانبنده اولای . . . ییلاغندن کلوب شهری و نیجه بیک عدد باغ ارملری و نیجه حدیقه روضه رضوانلری و مشبک بوستانلری ری ایدوب بحر سفیده ریزان اولورلر (اوصاف جوامع های سلاطین عابدان زاهدان) جمله اون آلتی عدد مجرا بدر اما جملدن [۱] ک : وچنکیکرک [۲] ب : کوبنده [۳] ک : شماله [۴] ک : جولها [۵] ط : قلغا چای .

قلعہ سی دیرلر بعدہ آنک اولاد اولاد لری غازی اورنوسہ قلعہ ورہ ایلہ ورمکہ تعہد ایدوب
 اما اول شرط ایلہ کہ جمہ یہودیلر قلعہ ایچندہ قالہلر دیو عہد و میثاق ایدوب قلعہ غازی
 اورنوسہ تسلیم ایدرلر لکن بعد الفتح یہودیلر ایلہ قوم قبطنی یعنی قوم جنکانہ مجادلہ یہ دوشوب
 بوقلعہ اسکندر زماندن بروزم ایدی سز تفلماً مال قوتیلہ ضبط آدیکنز دیو غازی اورنوس
 حضورندہ عظیم غوغا و مباحثہلر اولدقدنصکرہ آخرکار یہودیلر ینہ قلعہدہ ساکن اولہلر
 اما قلعہ نفراتلری جنکانہلر اولہلر دیو ینلرنندہ عقد صلح اولوب الی هذا الآن یہودیلر
 قلعہ ایچندہ ساکن اولوب دزدار و نفرات آندرد و حالا بو شہردہ جنکانہ ایلہ یہودیلر
 بربرلرینک عدوی جانلریدر اشته شہر کوملجنہ نک وجہ تسمیہ سی کوملی چین یہودی بانسی
 سبہ بیلہ کوملی چیندن غلط کوملجنہ دبرلر اما لسان یونانیدہ بوشہرہ رومچنہ دیرلر حکیم
 فیلقوسک [۱] بردختر پاکیزہ اختری واریدی اسمنہ رومچینہ دیرلرایدی جذام مرضنہ
 مبتلا اولوب باباسی فیلقوس بو قزی بوشہرک زمینہ قیوب آب وھواسنک لطافتندن کسب
 ھوا ایدردک جذام زحمتندن خلاص اولوب بوشہری ابتدا عمار ایدن رومچینہ قزدر بعدہ
 کوملی چین یہودی جنکانہلر خوفندن قلعہ بنا آتمشدر حمد خدا سنہ ... تاریخندہ بدست
 غازی اورنوس دست اسلامہ کرمشدر اما بر شیرین شہر معظمدر حالا روم ایلی ایالتندہ
 یوزالی اچہ پایہ سیلہ شریف قضادر وناحیہ سی ایکویز پارہ معمور قرالردر شیخ الاسلامی
 ونقیب الاشرافی واعیان اشرافی وسپاہ کتخدایری ویکچیچی سرداری وحتسبی وشہر امینی
 وخراج امینی وجنکانہ بکی وار (در بیان احوالات قوم قبابطہ) زیرا روم ایلی جنکانہلرینک
 آل فرعوندن بری وطن اصلیلری بو کوملجنہ شہریدر حتی قوم فراغنهلر بربرلری مابینلرنندہ
 یمین تسہلر «مصر حقیچون و کوملجنہ مز حقیچون» دیو یمین ایدرلر اما اناطولی جنکانہلرینک
 وطن قدیملری منٹشہ سنجانغی خاکندہ بالاط [۳] شہریدر کم ابوالفتح سلطان محمد خان
 جنکانہلری بالاطدن استانبولہ سوروب ساکن اولدقلری یرہ حالا بالظ [۳] محلہ سی
 دیرلر کم جنکانہلرک دار قرارلریدر ینہ سلطان محمد خان بو کوملجنہ دن دخی اسلامبولہ
 جنکانہ سوروب اناطولی وروم ایلی قبطلیری بربرلریلہ حسن زندکانیلری اولیوب روم ایلی
 قبطلیری کافرلر ایلہ قزل یمورطہ بدنام کونلرن ایدوب مسلمانلر ایلہ عید اضحی ایدوب
 و یهودیلر ایلہ قامش براملرن ایدوب بر مذهب قبول آتمدکلری اجلدن جنازہ لرینک نمازلرن
 ائمہ لرمن قلمیوب اگری قپو خارچندہ جنکانہلر ایچون باشقہ بر کورستان یری وردیلر

[۱] ک : فیلقوسک [۲] ک : بلاط [۳] ک : بلاط

ایدر « اول اناطولی پادشاهیدر بن روم ایلی پادشاهیم قرن دہم تا مکہ و مدینہ و مصر و شام و قدس و عراق پادشاهی اولمایجنہ بن آندن بیعت آتمک احتمال یوقدر » دیوب کلن مکتوب محبت اسلوبی پاره پاره ایدوب واران الجلی بی قووب اول دخی اناطولیدہ احوال پرملاالی چلبی سلطان محمد خانہ بربر نقل آتدکدہ محمد خان عسکر جمع ایدوب دولت دنیا ایچون ایکی برادر جان برابرلر دریا مثال عسکرلر ایلہ ... نام محلدہ بر صواش پرخاش ایدرلر کم تعبیر اولتماز بامرحی قدیر موسی چلبی منہزم اولوب داغلرہ فرار ایدوب بو کویہ امان ایلہ کلوب بو کویلیلر موسی چلبیہ امان وزمان ویرمیوب باشیلہ شہید ایدرلر و باشنی چلبی محمد خانہ کتوروب احسان اومارلر همان عادل محمد خان « پیرہ کیدیلر بز دولت دنیا ایچون بر معرکہ ایلیوب برادرم سیزہ واردقدہ نیچون دری بکا کترمہ دیکنز سیزہ فرمان وارمدن ہم قرن دہم نیچون قتل آتدیکنز » دیوب بو کوی اہالیسنی جملہ قتل عام آتدیلر بعدہ نعشہ موسی چلبی بوریہ کتوروب پدیری جنبنده دفن آتدیلر انکیچون بو گویہ « شہید موسی چلبی کوی) دیرلر آندن کو بکلردن [۱] اشغی کوملجنہ صحرا سندنہ جانب غربہ کیدہ رک نہرا چانی کچوب بر ساعت کیدوب نہر قرہ جہ اوغلانی دخی کچوب بو نہرین صغیرین قارل [۲] ییلارندن کلوب ایکیسی بر اولوب کوملجنہ صحرا سندنہ جریان ایدہ رک بر ساعت کیدوب آق دیکزہ مخلوط اولور اما قریہ موسی چلبیدن ۶ ساعت صحرا رده کیدوب

اوصاف ولایت رومیجنہ [۳] یعنی قلعہ کوملجنہ

کومولجنہ و کومورجنہ یازیلر اما اصلی کوملی جیندر غلط مشہورا ولی اولماغن کوملی جندن [۴] کوملجنہ دیرلر وجہ تسمیہ سی اولدر کم چنان بو قلعہ سنہ ۷۷۴ [۵] تاریخندہ سلطان ... عصرندہ غازی اورنوس روم کفرہ سی ایلہ یہودی لندن دست قہرایلہ آلرکن درون قلعہدہ بر یہودی اولوب جملہ بو ایالت اول یہودینک قبضہ تصرفندہ اولوب قوالہ صاحبی اولان قتلقوس [۶] بو یہودی بی دفتردار آتمشدی اسمنہ کوملی چین [۷] دیرلردی چین وماچین یہودیلرندن ایدی کم اسکندر ذوالقرنینہ چین پادشاہندن الحلیک ایلہ کلوب دیار رومک آب و ہوا سندن حظ ایدوب بو شہردہ قالبوب قلعہ عمار آتدیکسندن (کوملی چین)

[۱] ط : آندن کو بکلردن . ک : قریہ کو بکلردن [۲] ب : قارک [۳] س ، ک : رومیجنہ

[۴] س ، ک : چیندن [۵] س ، ک ، ط : ۷۶۴ [۶] ب : فیلفوس . س ، ک : قتلقوس

[۷] ک : چین

شہری بوضو ایلہ وچنار عظیم ایلہ مشہور برشہر معموردر وبوشہرک آب وھواسی غایت لطیف واعتدال اوزرہ اولدوغندن روم کراتسہ [۱] قزلری ونچہ آفتاب غلاملری وار ویاغ وبانچہسندہ ناری وانجیر ودودی غایت چوقدر وھواسنک سواھلکندن داغی وطاشی زیتون اغاجی اورمانلری جہانی دوتمشدر کم دانہ دار کرید و متون وقرون زیتونی قدر لطیف زیتونی اولور اسلامبولدن بو محلہ کلانجہ زیتون اغاجی نادردر زیر اول طرفلر شدت شتادر اما بومکری اقلیم ثالثک وسطندہ بولنوب ھواسی سہیلدر انکیچون بوشہرک شمال جانبندہ کی داغلر سراپا باغلردر اھالیسی تن درست وصاغلردر وبوشہرک قبلہ جانبی بکرمی میل آلازقدہ آق دکن ایچندہ نمایان اولان (جزیرہ سہادرک) اوطوز بش میل احاطہ ایدر بر معمور ومزین قلعه سی ولیمان عظیمی وار جزایر ایالتندہ قبودان پاشانک حکمندہ در وبو مکرہ قضاسی وفرہجک قضاسنک جملہ کفرہ رعایالری اصلا اوروجہ کلات آمیوب تورکیہ یقین برکونہ چتاق لسانلری وار جملہ بیاض ابا [۲] وکبہ کیرلر مشکل کفرہ لردر کم استعمال تدرکاری لہجہ مخصوصہ لری بونلردر (دربیان لسان آخرچتاق) اولابرایشہ عجلہ آتمہ دیسہ (ھولہ ما) [۳] دیرلر و (کلیمزده بیلہ مسک) یعنی جملہ مز بیلہ ایدک و (صاریفہ ایدہ ما آجالور) یعنی مشاورہ ایدہ ما نیجہ اولور و (صلویایمز [۴] نہچک [۵] بیورمش ایلہ جہ ایدہ مسک) یعنی ویوادامز نہ امر ایدرسہ اولیہ ایدہ ما وھر کلاتلر بنگ آرہ لرنده آن قولاینہ [۶] لفظی غایت زیادہ استعمال ایدرلر ودخی نیجہ کرہ یوز بیک کونہ الفاظ مہملہ لری وار اما بوقدر جہ تخریر اولندی اندن شمال جانبہ ۳ ساعتہ (قرانلق درہ) نام محلی کچوب

منزل قریہ موسی چلی

یلدرم بایزید خان اوغلی موسی چلیدر کم پدری بایزید خان تیمور خان حادثہ سندہ مہزم اولوب حمای محرقدن [۷] مرحوم اولدقدہ بو موسی چلی ادرنہ حاکی بولنوب روم ایلنہ مستقل پادشاہ اولوب نیجہ فتح وفتوحاتلر آدی بعدہ اناطولیدہ قرنداشی چلی سلطان محمد جملہ نک رأی وتدبیریلہ مستقل پادشاہ عالی وقار اولدقدہ قرنداشی موسی چلی بہ آدملر کوندروب «کل برادر حقیر اولوجہ قرنداشکدن بیعت ایلہ» دیدکدہ موسی چلی

(۱) ب : کر تفسہ . ک : کراتسہ . ط : کرانلسہ [۲] ک : عبا [۳] ک : ھولہ لامہ [۴] ک : صویایمز [۵] ک : نہجک [۶] ب : آندن قولاینہ [۷] ک ، ط : محرقہ دن

علايہ خاکندہ [۱] لب دریانک بر کورفزی نہایتندہ مکری قلعه سی وار اما بو روم ایلی مکریسی اندن زیادہ معمور و مزیندر سنہ ... تاریخندہ ... فتیحدر بدست غازی اورنوس قلعه سی آق دکنز کنارندہ شکل مربع سنک بنا بر کھنہ سور رعنادر دائراً مادار جرمی بیک آدم قلعه در در و دیوارلینک جابجا یرلری رخنہ دار اولوب اولقدر معمور دکلدر بر بایرلی و درہلی و دپہلی و قیالی زمین اوزرہ واقع اولمش قلعه عتیقدر اما لب دریادہ ایچ حصارى متانت اوزرہ مبیدر حالا روم ایلی ایالتندہ یوزالی ایچہ پایہ سیلہ فرہجک قضا سندن افزاز اولمش بر کوچوک قضا جکدر و حاکمی سلطان بایزید متولیمی ضابط و رابطدر و جملہ اون پارہ کوی ناحیہ سی دخی وقف بایزید خاندنم حین تحریردہ محررلر شہر مکری ایلہ ناحیہ قرالرن جملہ دورت یوز عدد خانہ تحریر آتمشلر اما شہری جملہ ایک یوز عدد کیرہ متلی تختانی و فوقانی جملہ کار کیر بنالی اوروم اولیدر مسلمانلری اوروملردن آذر آتجاق الی خانہ مسلمانلری وار و یوز الی خانہ سی کفرہ منحوس خانہ لیدر و جملہ کفرہ اولرینک قبولری پنجرہلی [۲] کوچوک کوچوک قبولری غایت یو کسکدہ درکم آتلی مسافرلر کلوب قناق آتیملر دیو قبولرن کوچوک و یوکسک مخالف زردبانلی قبولر آتمشلر و جملہ بش عدد محرابدر جملدن قلعه دہ یلدرم خان جامی طرز قدیمدر دزداری و قلعه نفراتلری بوقلمدہ ساکنلردر سپاہ کتخدایری و یکچیری سرداری و اعیان اشرفی طشرہ واروشندہ اولورلر بو واروشدہ برجامع و برحماہ مسجدی و تکیہ مسجدی وار و برمدرسہ و برمکتب و بش عدد خان تجاران و درہ کنارندہ برحماہ غاسلان و جملہ یکرمی عدد کوچوک دکانلر وار (ومن العجایب عیون آب حیات) بوشهرک ایچندہ تا اور تاسندہ بر یالچن قیادن بر عین الحیات تام [۳] بلور کبی براق بر آق صو چیقارکم ماہ تموزدہ برودیتدہ [۴] اوچ یودوم حضور ایلہ ایچلمز تا بو مرتبہ صووقدر و غایت سریع الہضم آب زلالدرکم بر آدم بر قزو ییوب بو شراب طهوردن نوش اتسہ اول آن آجیقوب ینہ طعام یمک استر بو شہر ایچرہ اولان اون ایکی کوز دکرمانلری بو صو چویروب آندن اولرہ تقسیم اولور بو عین جاریہ نک منبعی ینہ قلعه ایچندہ برچار مٹہا وارکم ربع مسکوندہ بو درخت عظیمک مثلی مکر آق دکنز ایچندہ استانکوی جزیرہ سندنہ کی چنار عظیم اولہ اول چنار عظیمک کوکلری ارہ سندنہ قیالردن طورنا کوزی مثال قینایوب چیقار بو مکری

[۱] ک : سنجاغندہ [۲] س ، ک : پنجرہ کبی [۳] س ، ک ، ط : نام [۴] ب ، س ، ک :

برودیتدن . ط : بوندن [برودتدن (اولسی دہ مکنددر (م)]

عرق طاهرندن یلدرم بایزید خان اوغلی دوزججه مصطفی چلبی بودر ترك دنیا ایدوب بوتکیده کندونی افنای وجودایله پنهان ایدوب عالم اغیاردن بی خبر اولوب ذوق و صفاده ایدی بعده بر دوزججه مصطفی پیدا اولوب انی ادرنده اوزون چارشوباشنده صلب ایدوب شهزاده مصطفی آصلوب دردندن خلاص اولدق درلردی اما حالا که شهزاده مصطفی بونده نفس دده نامیله بو خانقاهده خدمت بیرده [۱] هنوز پادشاه عالم ایدی « دیو بالذات سلطان محمد خان رابع بو حکایتی نقل ایدوب نفس سلطان فقرالینه احسان و انعاملر ایدوب » بزم ذرتمزدندر تربۀ پانوارینه بر خوشججه خدمت ایدک « دیو تنیه ایدوب کیدر حقیقه الحال بونقش سلطان یلدرم خان اوغلی مصطفی چلبی اولدوغنه شبهه یوقدر حتی عالم فقر و فاقهده و باب قناعتده ایکن بر ذی قیمت طاشی عمان کرامه سندن چیقاروب فروخت ایدوب بو ایجه قابلری و جامه کالری و خلوت و حوض و شادروانزریله برغییری کمسنه نامیله عمار ایدوب قرقیدی یا شده آخرته انتقال ایدوب بو آستانهده نقش سلطان دیو دفن ایتمشلدردر رحمة الله علیه بوزیارتی دخی ایتدی کمزدن صکره جانب جنوبه کیدوب

قروی [۲] پادشاهی

بر عظیم اورمانستان چنککستان بالقانستاندرکم آل عثمانک قرق بیک رأس آنلری وقصر اغ و طای خرکه لری [۳] بونده قشلوب کزر امیر اخور سلطانی طرفندن قورو اغالری ضبط ایدوب بر اغاجنی کسنلری تجریم ایدرلر انده قورو اغالرنده سهل استراحت ایدوب تحت القهوه بیوب اندن ۶ ساعت کیدوب

اوصاف قلعه عتیق ماریله

روم قراللری بناسی اولوب سنه ... تاریخنده یلدرم خان امرالرندن فرهادبک فتحیدر قلعه سنک جابجا یرلری منهدمدر کفره لری قوروی پادشاهی خدمت ایدوب جمله تکالیف شاقه دن معاف مسلم و غیر مسلملردر ...

اوصاف قلعه کهنه آباد حصار مگری

بر قلعه مگری دخی رودو [۴] جزیره سنک متبابه سنک جانب شرقیسنده اناطولی خاکنده

[۱] ك : ایدوب . ط : بیرده [(یرنده) اولسی ده ممکندر (م)] [۲] ك : قوروی [۳] س ، ك ، ط : و خرکه لری [۴] ك : رودوس

ماه و سال بالغدو و آلاصال علی الاتصال بای و کدایه و پیر و جوان و مغانه نعمتلی مبدولدر
 و آستانه میدانی ایچره بر آب حیات صوصارنجی وارکم ماه تموز نوروزده کویا بوزپاره سیدر
 و بر عجایب و غرایب دکرمانی [۱] وار جمله انز سحر اسنده و مکرری قلعه‌سی طرفلرنده
 و دیمه طوقا طرفلرندن آدم لر کلوب بویلد کرمانده اون او کودر لر غرایب آنده کم بو قدر
 یوزیلدن برو بود کرمانک یرینه [۲] زخمه [۳] کلیوب طاشی اصلا آشینا مشدر و بو کوه بالا
 اوزره شهر ادرندن کلن او چ عدد نهر عظیمک دریا کبی جریان ایدوب انز قلعه‌سی قریبنده
 بحر رومه منصب اولدوغی عجب کوزل کورینورکم عبرت نما تماشا کاهدر و بالذات نفس
 سلطان بر چار گوشه قورشون سر قبه عالی ایچنده مدفوندر

(بیت) لنامقه

نفس [۴] - اطمان برار در نقش [۵] الما قدر راراک تفاخر ایله فقر ایله بودر عالمه سروراک

ینه بوقبه پرانوارینک ایچنده روی دیوارنده بویت نامطبو عمز تحریر ایدوب روح
 پرفتوح لر یچون بر سورده ملک تلاوت ایدوب روح شریفنه ثوابن هبه ایلدک بومهبط
 پرانوار قبه عالی ایچره قبر منوره سنک جانب اربعه سنده اولقدر کلام عزت و چراغدان
 و قندیلیدان و شمع‌دان و کونا کون آویزه لر وارکم بر مصر خزینه‌سی مال ایدر جمله فقر لر
 هر زورک اوزرینه ماء کلاب نثار ایدوب کونا کون بخور و عود مسکک یقار لر حمد خدا
 بودر کاهیده زیارت ایدوب اندن اشغی اینوب بر ساعتده (در بیان ینابیع کرما ب های
 زمین) بونقش سلطان آستانه‌سی جنکینک [۶] زیرنده بر ایجه وارکم روم و عرب و عجم
 و بلخ و بخارا و فرنگستانده و بورسده و الحاصل اقالیم سبعة ده یدیوز یتمش عدد تانالر [۷]
 کروب جمله سنه کروب ابودین قلعه سنده نسیل [۸] درکلی ایجه‌سی و صوفیه نک باباسی
 و بونقش سلطان حمه‌سی قدر منافع کشره لی قاوزه [۹] کورمدن حتی سلطان محمد خان
 زابع بوقابلجیه کروب نفعن مشاهده ایدوب واللهی بورصه ایلجه لرندن لطیفدر دیوب
 نفس سلطانه چیقوب زیارت ایتد کده بیورر لرکم » بونقش [۱۰] سلطان بزم آل عثمانک

[۱] ب: بل دکرمانی وار [۲] (برینه) اولوق ممکندر (م). ک نسخه سنده (بربرینه) در
 [۳] ب، ک: رخنه [۴] ک نفس [نونک، فانک فتحیله حرکه لشمس] س نسخه‌سی نقطه سزدر
 [۵] وزن یاردیمیه آ کلاشیلورکه دوغروسی (نفسن) اولیدر (م) [۶] ک: دنکینک. ط:
 جکینک (دوغروسی (زیتنک) اولوق ممکندر (م) [۷] ک: بابالر [۸] ک: نیل. س: تیل;
 ب: نیک. ط: یشل [۹] بوکله ط نسخه سنده یوقدر [۱۰] ک: نفس

بودخی بازیدولی خان وقفیدر آندہ یکیچری مصلی باشہ [۱] خانہ سندنہ مهمان اولدق آندن
... ساعتہ [۲] قنارق یرلردہ کیدوب

ستایش قصبہ شاجیلر

برداغ اتکنندہ برجامعلی وایکی خانلی وایکوز کرہمت اورتولی اولی جمیع تکالیف
عرفیدن معاف و مسلم مسلم و غیر مسلم رعایالری جملہ میری شاب چقاروب امینہ ویرلر سکنر
یوک آچہ بیلوک [۳] التزامدر حکمت خدا بو قصبہ [۴] بر کولم [۵] فرار ایدوب یر
یارلدی یرہ کچدی آخرکار همان طرفہ العین ایچرہ جان باشمہ صیچرایوب اتلریمہ سوار
اولوب تکرار منزل فرہ جکہ کلوب قاضیدن مراسلہ و محضرلر آلوب کامل برہفتہ فرہ جک
قضاسی وقراسندنہ شمالہ و جنوبہ و شرقہ و غربہ کزوب تا صچانلی داغلرین ویولاری
وبلرینہ وارنجہ کشت و کذار ایدوب حمد خدا ملعون کولہ دستمہ کروپ پای بستہ
ودل خستہ ایدوب ینہ تکرار منزل فرہ جکہ اوغلانہ بر ایکی [۶] قرباج اولیا کرامتین
کوستروب آندہ اتلری واسبابلری ینہ سیسخانہ لره تحمیل ایدوب جنوب جاننہ ۲ ساعتہ
قریہ شاهنای کچوب ...

منزل تکیہ آستانہ نفس سلطان

اوج آستانہ برابر بر کوه بالا اوزرہ بر عظیم آستانہ بکتاشیاندر آق دکر ایچندہ
جزیرہ امروز وجزیرہ ... وقلعہ انزو وقلعہ ایصلہ سحرالری جملہ بو آستاندن نمایاندر
تابو مرتبہ افلا کہ سرچکش سرآمد بر کوه سربلنددر بوتکیہ نک یاز میدانی وقیش میدانی
وجملہ مسافر خانہ لری و مطبخ کیکاوسی واصطبل عنتریسی وکلاری و مسجدی و تربہ پرانوارینک
قبسی والحاصل جملہ عمارتلی سراپا نیلکون قورشون اورتولی آثار عظیمہ لک صاحب
الخیراتی آتمکچی [۷] اوغلی احمد پاشا عمارتیدر قرق الی قدر پارہنہ و سر برہنہ پاک و پاکیزہ
عاشق شیدا فقر و فاقہ صاحبی فقرای درویش دلریشانلری وار ہربری بر کوشہ و حدتہ
خلقدن منزوی مجرد پاک ارباب معارف جانلر وار نجہ سیدہ آئندہ و روندہ لره خدمت
ایدوب قوت لایموت کچنرلر و جمیع مسافرین و مجاورینہ مطبخ کیکاوسلرندن نعمتلی

[۱] س ، ک ، بشہ [۲] ک : ہ ساعتہ [۳] ک : بیلوک [۴] ک ، ط : بو قصبہ
[۵] (برکولم) یازلسی دہا مناسبدر (م) [۶] س ، ک : برای [۷] ک : اکمکچی

ویکیچری سرداری و محتسبی و شهر کتخداسی و خراج امینی و شهر نأبی وارد ر و آب و هواسی لطیف اولدوغندن محبوب و محبوبه سی و جمله میوه سی ممدو حدر باخصوص آب خوش کواری قره داغلرندن بر عظیم صو کمر لریله شهره کلوب جمله چشمه لره و جامعه لره بخش اولور (در بیان زیارتگاه فرجه ک) ... اندن تکری وردی داغین کچوب ... * اندن ۲ ساعتده دره لر و دیه لر و داغ و باغ و یقن و اراغ کیده رک و هاندود [۱] کفره سی خوفن چکه رک جانب غربه کیدوب

اوصاف قلعه کهنه ک خراب آباد قره کور جنلك

طونا نهری کنارنده بر کوور جنلك قلعہ سی دخی واردر بالاده تحریر اولمشدر اما بو کور جنلكی سنه ... تاریخنده اورخان غازی عصرنده اجه تقوب [۲] نام اقر با من فتح ایدوب جابجا منهدم اتمشدر حالا قلعہ سی بر قزل یالچین قیا اوزره شکل نخمس بر شدادی سنک بنا ایمش خراب اولمش ایچنده کچیلریطر اما اشاعی واروشی برواسع دره ایچره یالچن قیالر آلتنده بشیوز اولی بولغار کافری کویدر اصلا مسلمان یوقدر و جمله اولرده برر کوچوک خانلر وارکم جمله آینده و رونده و مسافرین و تجار و زوارلر اولره تقوب هر کس آچقه سیله ییوب ایچوب قنوب کچوب بعضی بی رهیز آدملر قنوب کچورلر زیرا غایت محبوبه قزلری واردر کم یول اوزره بازار یرنده دوروب بر یولچی کورسه لر اغا بنم ویمه قون باق بنم ا کمکم آق پا قدر اویمک آشغنی و یوقاروسی پا کدر آق آچکه باقام سندن برشی صاقلامام سکا پک رعایت ایدرم دیوب اولقدر دلنوازلق ایدوب مضبوط یوکلی [۳] اوغورلیوب خاه ناخاه سنی استدیکن [۴] یرینه قوندروب تعظیم ایدوب قلنلر اما بر کرید منقری بغشلامازلر ا کر حقلرن و یرمزسک جمله عورتلر باشکه اوشوب برایو کوتک چکرلر زیرا معاف و مسلم در بند عظیمدر و بعد العشا حقلرن آلوب جمله قزلر و عورتلر قچارلر ا کر سندن راضیلر ایسه صباح تحت القهوه طعاملر کتروب یدروب ایچروب یوله یوللرلر بو دخی بایزید ولی اوقافندندر بعده بو کویدن قبله طرفه اشغنی یرم ساعت بر ویران قلعہ دخی وار آنی دخی سیر ایدوب صاغ طرفنده داغلر ایچره ... ۴ ساعت [۳] کیدوب (منزل قریه قره قیالی) بونلر مسلمانلردر

* بر سطر آچیق وار .. بر سطر آچیق وار [۱] ک: حادود. ط: هایدود [۲] ک: نقوت . ط: بعقوب [۳] (بوکاری) یاخود (کوکلری) اولالیدر (م) [۴] س، ک: استدیکی [۵] ک: ۳ ساعت

ظاہر و باہر در بوشہر عثمانک [۱] جہاں یدی محلہ در مسلم محلات لری شہرک کزیدہ
 یرندہ در کفرہ محلہ لری کنار دہ در وقوسی بشیوز عدد تختانی و فوقانی جہاں کارگیر
 بنا و سراپا کیرہ مت اورتولی باغلی و بانچہلی واسع خانہ دانلردر جہلاً خانہ من صاحبی محمد
 اگا و رمضان اگا و کورعلی اگا خانہ لری مکلف و مکمل بیوت رعنا لردر و دو کلیسی یدی
 عدد محرابدر جہلاً جماعت کثیرہ بہ مالک چارشو ایچندہ کنیسدن [۲] ولی اولنمش
 سلیمان پاشا ابن اورخان جامعیدر اما قورشوم قبالی بر معبدکاه قدیمدر منارہ سی صول
 طرفندہ در وقوسی اوزرہ تاریخی بودر

بنیت هذا [۳] المنارہ وضعها مصنوعه قال تاریخاً حدیدی قدها مرفوعه سنہ ...
 و جامع سلطان موسی چلی ابن یلدرم بایزیدخان و جامع ابراہیم اگا [۴] و ہپسی ...
 عدد مساجد مؤمنان موحداندر اولا شیخ سنان مسجدی و صدرالدین مسجدی و بازار
 یری مسجدی وار مشہور بقعہ مبارکہ لر بونلردر و عوموسی ایکی عدد مدرسہ علماندر
 و اولانچہ سی بش عدد مکتب صیانددر و باردہ سی ایکی عدد تکیہ گاہ درویشاندر و اولاندہ سی
 یوز عدد دکان اصنافاندر و ہاموسی بش عدد خان تجاران سودا کراندر جہلدن چارشو
 ایچندہ اکمکچی زادہ احمد پاشا خانی غایت مکلف و اشک و کیرہ مت اورتولی معمورخاندر
 حالا بو خانک متولسی اسلامبولدہ قرق چشمہ دہ [۵] سا کن اکمکچی حاکمی [۶]
 ناظر النظرادر و یکونسی برحام خوش ہوا ی خوب بناسی وارددر بودخی اکمکچی اوغلی
 احمد پاشا خیراتیدر ... (در بیان اشکال زمین شہر فرہ جک) بر طوپراقلی بایر اوزرہ
 تکرری وردی کوی ذیلندہ واقع اولوب قبلہ طرفی اتر قلعہ سنہ دوغری صحرای عظیم
 محصولدار دیارددر و بو شہردن نہر مریج آشری قلعہ ایصلادورت ساعتک یردر کم
 کورینور (دروصف حا کان فرہ جک) اولا روم ایلی ایالتندہ اولوب سلطان بایزیدولی
 اوقافی اولماق ایلہ متولسی حاکمدر شرع رسول مبین طرفندن شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی
 و یوز الی آچہ پابہ سیلہ شریف قصادر و ناجیہ سی الی عدد قرادر سپاہ کتخدایری

[۱] ب، س، ک: عمارتک [۲] (کنسہ دن) شکلندہ یازلسی دہا مناسبدر [۳] ک: ہذہ
 فقط وزن ایچون (ہندی) اولسی، (المنارہ) نک وقف حالی کی اوقونسی، (مصنوعہ
 و مرفوعہ) گلہ لرنک تاء تأنیث و رفع ایلہ (مصنوعہ، مرفوعہ) اوقونسی لازمدر .
 تاریخ (قدہا مرفوعہ) عبارہ سندن چقیورکہ (۹۰۶) بی کوسترمکدہ در (م) [۴] [۵] ک:
 پاشا [۵] س، ک، ط: قور و چشمہ دہ [۶] ک: حانی [اوپنچی حرفی نقطہ سزدر]

شیرملی آبدار خوش‌خوار اوزومی و تکه‌شین ایواسی ممدو حدر اما قرمزی لعل کون دیمه دوقه یارداغی و کاسه‌لری و چناق‌لری و ابریق‌لری مشهور آفاقدر ...

(در فصل زیارت‌گاه کبار اولیاء الله) بو شهر تحت قدیم اولماق ایله نیجه بیک کزیده کبار کملینلر بونده مدفوندر اما زیارت ایتدی کمز بونلدر کم تحریر اولنور اولاق‌له آلتنده (زیارت حسن [۱] بابا) اندن (زیارت صوفی شامی بابا) [۲] اندن (تبریزی بابا) اندن (مورصال بابا) [۳] اندن (غازی فرهاد بابا) اندن مزارلق ایچنده (منلاجق افندی) اندن (ایواد بابا) قدس‌الله سرهم‌العزیز و رحمة‌الله علیهم اجمعین اندن قالقوب جنوب طرفه ۵ ساعت کیدوب (قریه قره‌یگلی) [۴] و (قریه حصارجق) و (قریه صاللق) و (قریه ماندرا) و (قریه صوفیلی) و (قریه قره‌بیکار) بونلر کفره و مسلم کویلیری و جمله سربست زعامتلردر اندن (منزل قریه و قوف) اندن احمد بک اوغلنده مهمان اولوب ذوق آتدک بو کویدن طشره (زیارت زندان [۶] بابا سلطان) اندن جانب جنوبه بر ساعت کیدوب (زیارت آچق باش بابا سلطان) اصلنده عاشق پاشا سلطاندر قوم آتک [۶] آچق باش تانا [۷] درلر بو ایکی زیارت صاحب‌لری دیار رومه اورخان غازی اوغلی غازی سلیمان پاشا ایله کچن قرق کشیلردن در رحمة‌الله علیهم اجمعین بونلرک غزرا آتدکلری کافر توارینلرنده بیله یازلمشدر و بوزیارتلرک قربنده (زیارت‌گاه قادنلر مزاری) حالا زیارت‌گاه آینده و روندکاندر بو زیارت‌گاهه قریب (چشمه سار عجیب وار) قرق یلده بر قدر کیجه‌سننده تا صاحب‌حق سود آقار (زندل بابا [۸] چشمه‌سی) دیرلر تماشا‌گاه غریبدر آندن ینه جانب جنوبه کیدوب (قریه بلکنجی) و (قریه قیون اری) نام قرایی کچوب ۵ ساعته گاه شرقه و گاه جنوبه کیدوب

اوصاف قلعه عتیق فره‌جک

بانسی روم کفره‌سیدر بعده سنه ۷۵۹ [۹] تاریخنده ابتدا سلیمان پشه [۱۰] ابن اورخان غازی فتحیدر حین محاصره‌ده فتحنده عسرت چکیلوب بعدالفتح ایکی قلعه‌سن دخی تکرری وردی داغی اتکنده اولوب عسکر اسلام منهدم‌اتمشلردر حالا آثار بنالری

[۱] ک: جنید بابا [۲] س، ک، ط: شاه‌ی بابا [۳] ک: مرسل بابا. ط: سورسال بابا [۴] ک: بکلی [۵] زندک. ط: زندن [۶] ک: ترک [متنده کی کله (اکتب) و زننده حرکه‌لشدر (م)] [۷] ک: بابا. ط: تانار [۸] ط: زندله بابا [۹] پ: ۷۵۶ [۱۰] ک، ط: پاشا

ومدرسه اوج [۱] پاشا و ... و جملہ بش عند تکیہ درویشان اہل طریق وارد و جملہ بش عدد مکتب صیان ابجد خواندر و جملہ ایکی عدد دارالضیافہ عمارت اطعامدر یلدرم بایزید خان عمارتی نصوح بك عمارتی قورشوملی ما کل خانہ در کم بای و کدایہ نعمتلی مبذولدر و جملہ ... عدد خان تجاران سودا کراندر جملہ قورشوم اورتولی نصوح بك خانی معموردر و جملہ ایکی عد کاربان سرای آیندہ و روندکانی وارد و جملہ اوج عدد حمام روشنائری وار کوپروباشندہ کی حمام گاہ اشہر و گاہ خراب دورراماقلشدی [۲] حمامک آب و ہواسی و بناسی لطیف و مصنع حمام راحت جاندر و بر مصنع کمر آلتندہ بر دلک وارد اول کمر آلتندہ کی قورنا باشندہ بر آدم و طورسہ و اوتہ باشندہ [۳] بر آدم اوتوروب اول دلیکہ بر آدم آغزن قیوب سویلہ شرلر دلکدن کلاملری بدرستی اشیدیلوب سویلہ شرلر انکچون بو حمامہ فسلدی خماسی دیرلر الحاصل عاشق و معشوقلر کلمات ایدوب مراد آلوب ہر مرادی ویرہ جک دلکدر کم فسلدی دلکی و فسلدی خماسی دیرلر و اولو جامعک اوکندہ کی حمامک تاریخیدر

یابدی بو خماسی سلطان عثمان جوی کوثر اولہ جنتدہ صو
حاضر [۴] ایلاج اولوب تاریخ دیدم حاصلی حمام روشندر بو سنہ ...

و جملہ یتش عدد خاندان حماملری وارد جملہ قوجہ صولاق باشی خانہ سنک خماسی مفر حدر دیرلر اما حقیر کرمدم و علم اللہ کورمدم و جملہ یوز عدد دکا کینلدر کم ہرشی بولنور لکن کار کیر بنا بزاستانی یوقدر اما چوملکچی و بارداجچی دکانلری ایکیوزدن چوقدر و چارشو ایچی جابجا قدرتن بیاض قالدردر و آب ہواسی غایت لطیف اولدوغندن محبوب و محبوبہ سی نازک اندام و سیم بدندر و جملہ سنک رنگ رویلری حمرت اوزرہ در زیرا دلی قزل نہری نوش ایدرلر غایت لطیف و سریع الهضم آب خوش کواردر بو نہرک ابتدا منبعی تگری وردی داغندن کلوب بو قلعہ نک آلتندہ کی جنوب طرفندہ اون ایکی کوزطاش یانندہ تمللی در کلر اوزرہ مشہ در کلری دوشہ لی جسر عظیمک آلتدن کچوب دخی اشنی قلعہ دن برطوب منزلی آلارقہ جانب قبلہ یہ جریان ایدہ رک کیدوب نہر اردا و نہر طونجہ و نہر مریچ بر یردن جریان ایدرکن بو قزل دلی نہری آنرہ مخلوط اولوب جملہ سی بر یردن انز قلعہ سی قربندہ بحر رومہ منصب اولور (دربیان مدوحات دیہہ دوقا) باغ و باغچہ سندہ

[۱] ب: اروج. ک: اروج [۲] ب، س، ک: فسلدی [۳] ک: بانندہ [۴] ک: حاضرہ.

س، ک: حاصرہ

وجله بوله دیوارلرنده اولن قبولرله جمله ... وجمله ... قات متین جدید باب قویلردر
 واما آشغیده ایکی قات قیو دیدیکمزك طشره‌سنده کی قپودن ایچری کررکن صاغ طرفده
 دیوارده برآدم قدی عالیده جلی خط ایله مرمر اوزره تحریر اولنان تاریخ بودر

دور عدلنده او شاه کرمک یابلوب اولدی قلاع مسند [۱]
 صرف ایدوب مالنی همت ایتدی قیلدی بوخدهته سعی [۲] بی‌حد
 دیدی تاریخین آنکچون تینی قیو اغالی* [۳] سلطان احمد سنه ۱۰۵۱ [۴]

وتواریخک صاغ گوشه‌سنده لسان یونانجه حضرت رسالت پناهک سعادتله دنیا به کلدکلری
 کیجه قل [۵] قنولدوغنک تاریخی تحریر اولمشدرکم خط غریبه‌در (دروصف اشغنی واروش
 معمور) جمله اون ایکی محلاتدر ومله الی یوز عدد کردهت ایله مستور تحتانی و فوقانی
 کار کیر بنالی سنک مطرش دیوارلی معمور و مزین سرایلر و خاندانلرنده البتده باغ و باغچه
 وکل کلستانلری مقرردرر و جمله اون ایکی محراب جوامع و مساجد سلاطین مؤمناندر
 جمله آیلدرم بایزید خان جامعی چار گوشه دیوار اوزره و ایچنده درت عدد کار کیر بنادرک
 اوزره بر عییب و غریب تختدن مبنی بر مصنع قبلی جامع پرانواردرکم بر مزین و سرآمد
 مناره بانک محمدیسی وار جمله آثار بنالری و چار گوشه [۶] تحتیه بنا قبه‌سی رصاص خاص
 نیلگون ایله مصنع قورشوم اورتولیدرکم سحر بوقلموندر شب و روز جماعت کیتیره مالک
 معبدکاه قدیمدر اما حریمی یوقدر و بوندن غیری دخی جامع یوقدر (در بیان مساجد
 عابدان زاهدن) جمله ۱۲ عدد مساجدلدر اما جامع اولماغه مستعد زاویه لر واردر جمله آ
 (نصوح بک مسجدی) بر جامع سلاطین مثال قورشوم قبلی معمور مسجد شریفدر
 و (قوردبک مسجدی) و (بازارلی بک مسجدی) یعنی الجه مسجد دیمکه معروفدر و (اغنقا [۷]
 الواسع مسجدی) و (اورج [۸] پاشامسجدی) و (قپوجی مسجدی) و (تانارلر مسجدی)
 و (خراخی [۹] مسجدی) و (زنجیرلی مسجد) و (جوجر [۱۰] مسجدی) و (عبدال [۱۱]
 جندی مسجدی) و کوپرو باشنده (غازی فرهادبک مسجدی) بونلر جمله کیره مت ایله
 مستور بقیعه [۱۲] مبارکه لدرر و جمله دورت عدد مدرسه عالماندر جمله آ بایزیدخان مدرسه‌سی

[۱] پ : مستد [۲] ک : سی [۳] ک : اغالی* [۴] س ، ک ، ط : سنه ۱۰۱۵ [۵]
 ک : دوغروسو (تمل) اولمیدر (م) [۶] پ : و چارپوشته [(خارپشته) اوابق مکنندر (م)]
 [۷] س ، ک : عنقا [۸] ک : اوروج . پ : اوروج [۹] س ، ط : خراخی . ک : خراجچی
 [۱۰] س ، ک : جرجر [جیملمر مکسور ، الرسا کندر] [۱۱] ک : ابدال [۱۲] س ، ک ، ط : بقعه

قدیم اولوب موسی چلبی سلطان ابن یلدرم خان دخی بوندہ سا کن اولوردی زیرا
 صید و شکاری غایت چوقدر و حالاً یوقاروقلہدہ دہ جهان نما برپادشاہ سرائی وارصافی قورشوم
 اورتولی مقصورہ لری و متعدد حجرہ لری وقاعہ لری واردرو قلعہ سی اوچ آسمانہ برابر بر قرمزی
 یالچین قیا اوزرہ مشرق دن جانب غر بہ شکل بادی واقع اولمش بر طولاً بیجہ شدادی ایکی قات طاش بنا بر
 قلعہ رعنا بش بلو کدن [۱] بر قلعہ سرآمددر جرمی دائراً مادار ایکی بیک بشیوز آدمدر و پشتہ
 عالیسنک اندرون و بیرونندہ صافی منارہ لردرو جملہ ایکی قات دیوارندہ بر [۲] عدد متین قلعہ لردر لکن
 خندق یوقدر و اولاجق خندق یری یوقدر و خندق لازمہ دکلدز زیرا بوقلعہ نک بعضی
 یرلری اوچ سماہ قد کشان اولمش ایکی منارہ قدی اوچوروم و یالچن قیائردر و باخصوص
 غرب طرفیکہ (نہر قزل دلی) نام دیوانہ آقار صویک طرفی بر شاہن وزغنوس آشیانی
 قیالردر و اولجدن بوقلعہ نک اصلاً خندق یوقدر و جنوب طرفہ (قزل دلی) نہری آقوب
 دوران ایدر اول جانبہ دخی خندق لری اریلیوب غایت متیندر و بوقزل دلی نہری کنارندہ
 اشفی واروش عظیمی وار لکن اطرافندہ قلعہ دیوار لری یوقدر اما بو واروشہ قزل
 دلی صوبی آشری جنوب طرفی داغلری اشغی واروشہ حوالہدر اما ایچ قلعہدہ اکہ
 حوالہدر و یوقارو قلعہ نک ایچ قلعہ سی ایکی قادر و ایکی بلو کدر برینہ قرقلہ سی دیرلر برینہ
 جبہ خانہ قلعہ سی دیرلر و بو ایکی بلوک حصارک بر برلینہ کچمکہ ایکی قپوسی وار و جانب
 شمالہ ناظر بر بولہ حصار دخی وار غایت متین دیوار ایدر و خنکار سرائی دخی ایچ قلعہ
 مثال بر بولہ حصار دخی اولدر لکن بوسرای و بولہ دیواری اسلام پادشاہ لرینک بنا سیدر
 بو ذکر اولنان قات اندر قات حصارنچہ [۳] دیوارنردن اشغینک [۴] ہر طرف لرنده بر
 قات حصارنچہ [۵] نام صعب و متین دیوار واردر و جملہ اوچ عدد قبولردر بری تا ایچ
 قلعہ قپوسی جانب جنوبہ ناظردر بر قپو دخی طرف شمالہ مفتوح قپودر بودخی ایچ قلعہ
 قپوسیدر بر قپو دخی اشغی قات قپودر کم چوملک کجیلر طرفہ آجیلر اما بومذکور قپولر
 خنکارلرہ مخصوص قپولردر کم یوقارودہ پادشاہ سرائی واردر بر قپو دخی جانب غر بہ ناظر
 کوپرو قپوسی دیرلو بر قپو دخی سمت قبلہ یہ ناظر چارشو قپوسی دیرلر ایکی قات متین
 وقوی قپولردر جملہ خلق بوندن کروہ چیقارلر اما بو ایکی قات قابو مابینی دخی بر بولہ
 کوچک حصارجک کبی واقع اولمشدر بوجساب اوزرہ بوقلعہ دیمہ طوقا جملہ التی قادر

[۱] ک: بش بلوک [۲] ک: یوز عدد [۳] س، ک: پیچہ (پیچہ) اولسی دہ ممکندر (م)

[۳] ب: اشغینک [۵] ب: پیچہ

منزل قریه اجه سلطان

بو عزیز مرحوم بر بایر اوزره بر جنین مثال خیابان درختستان قورو ایچنده بر قورشومسز طولہ کار کیر بنا قبه رعنا ایچنده بو اجه سلطان مدفوندر کم حسیب النسیب سادات کر آمدن در تربه پرائوانرندہ اصلا فقر الری یوقدر بو قریه ده عبدالکریم چلیبده مہمان اولوب ارتسی (قریہ قیوجی) بر معمور کفرہ روم کوییدرانی کچوب ... ساعت [۱] جنوبہ مریح کنارنجہ کیدوب

اوصاف قلعه بالا دیمودوقا

ایکی نفر روم [۲] قرالری قرنداشلیری ایدی برینک اسمی دیمو و برینک دوقا ایدی یو ایکی کفرہ لر بو قلعه اشتراک سوی اوزره بنا اتدکلرندن دیمودوقادن غلط مشهوری دیمه طوقا دیرلر سته ۷۶۲ تاریخنده یلدرم بایزید خان فتحیدر بدست غازی فرهاد بک ویدی کرہ مقدما محاصره اولوب فتحی میسر اولیوب آخر الامر قرالک برن فرهاد بک آوده اولایوب اسیر ایدر او بر قرنداشی روم کفرہ لریله قلعه یه قیانوب قلعه ایچندن طشرہ چقما یوب رعایا اولماق شرطیہ دوقه [۳] نام قرال قلعه نیک مقتاحلرن فرهاد بک تسلیم ایدوب یعدہ عسکر اسلام علی مهل قلعه قبضه تصرفه آلرلر یوخسه بوقلعه صدمات طوب کوب ایله فتح اولور حصار استوار دکلدر اما حین فتحده کفار قلعه ایچنده اولماق اوزره عقد صلح اولندغیچون حالا قلعه ده دزدارندن غیری مسلم یوقدر درون حصارده جمله سی یوز عدد کار کیر بنا کره مت ایله مستور منحوس خانہ معمور کفرہ لردر اما دزدارنارن قله ده ساکندر و بر کنیسه لری وار روم ایلی ایالتنده نیجه صعب حصار مینه لر واردر اما بو دخی سد مکو [۴] مثال قلعه استواردر حالا روم ایلی ایالتنده ادرنه بوستانجی باشیسی حکمتده سلطان بایزید خان وقفی وویواداسی ضابطدر و یوز الی ایچہ پایه سیله شریف قضا در و ناحیه سی . . . قراردر تحت قدیمدر کم سلطان بایزیدولی بونده نیجه زمان ساکن اولمشدر حتی سلیم خان اول بایزید خان پدرندن خلافتی جبراً آلدقده بایزیدخانی بو دیمه طوقا تحت کاه قدیمدر دیو بونده نفی ایدوب حاوسه [۵] نام محلده بایزید خان مرحوم اولوب نغشن اسلامبوله کتوروب جامعہ نیک محرابی اوکنده دفن ایدرلر یعنی بوقلعه تحت کاه

[۲] ساعت [۲] ب : اوروم [۳] ک : دیمو [۴] ط : سدمتین [۵] ب : هاوسه

سکنزنجی کون قوشلراچون یحساب احسان وانعاملرایدوب ینہ قایم مقامہ کدم قضیہ سرانجام
 بر بر نقل اتم ارتسی جمیع ولی نعمم افندیلم ایله کریده کیدرم دیوب جملیه وداعلاشوب
 ونیجه انعام واحسانلر الوب قائم مقام پاشادان اذن طلب آتد کده تعینات [۱] وروب
 حقیری سنائر اغواتلری زمره سنه الحاق ایتک مراد ایذند کده همان حقیر دست بوس
 ایدوب ایتدم عزیز باشکچون اولسون ومرحوم ومغفورله کورلی محمد پاشا روحیچون
 اولسنکم بوفقیر حقیر بر مجاهد فی سبیل الله کشییم ابتدا ازاق غزاسندن برو بر عزادن
 قالمیوب یدی یل قرمدن قزان ولایتلرنده مسقوده ولهدده وقراقوده وجهده تانار صبارفتار
 عدوشکارلر ایله کافرستانده قلیچ اوروب غزرا اتم الله اچون اولسون بی بو کرید غزاسندن
 الیقومه هوز صدر اعظم اسعه [۲] شهرنده ایمش یتشه یم دید کده امدی اولیا چلی بزلی اول غزاده
 دعادن اونو تمه دیو ایکیوزالتون وبرقات اثواب وخداملریمه ده اوطوزالتون وبرقات لباسلر
 ووروب آلتی رأس اولاق بار کیرلری ایله یتمش سکسن قطعه مکتوبلر وروب وداعلاشوب
 نیجه احسانلری ادرنده براغوب

سنه ۱۰۷۸ ماه رمضان المبارک کنک اون بشنجی بازار ارتسی کونی

جزیره کریده قندیه غزاسنه کتدی کمز قناقلری

و چکدی کمز آلام شدایدی بیان ایدر

اولا ادرندن چیقارکن جانب جنوبده یکی کورپردن کچوب طونجه کنار یله سهل کیدوب
 انکه قریب نهر آردا اوزره برخشب جسر عظیمدن عبور ایدوب . . . ساعت [۳] جانب
 جنوبه کیدوب (قریه معمور دمر دش) . . .

قورشوملی جامع زیباسی وبرخانی وبرلطیف حامی وبر مدرسه وبر مکتبی وایکیوز
 عدد تحتانی وفوقانی ومکلف ومزین ومعمور کار کیر بنا سرای عظیملری وارکم جمله کرده مت
 اورتولی بیوت زیباردر . . .

جنوبه . . . ساعت [۴] کیدوب (قریه امرلی) [۵] بونده دخی قورشوملی جامع و خان
 وحمام ویوز الهی قدر کرده مت اورتولی اولری وار بو ایکی عدد معمور قرالری کچوب
 ۲ ساعت فضالرده کیدوب

[۱] پ: تعیناتلر [۲] ک: سه . س نسخہ سی نقطہ سزدر . ط : اسعد [۳] ک : ۳ ساعت

[۴] ک : ۶ ساعت [۵] ک : امیرلی

مزل تخت كاه ثانى شهر ادرنه عظيم

دوغرى قره كتخدا ابراهيم اغايه واروب اندن قائم مقام قره مصطفى پاشايه واروب
 مقدا ادرنده كوروشد كده طلب اتدوكى صونقورى وطويقونى وعدمز اوزره پاشابه
 هدايا وروب اول دخى تلخيصجى ايله ايكي دانه عبرتتاما مرغ بازلرى سعادتلو پادشاهه
 كوندروب جمله دوغانجى باشى وچاقرجى باشى و اتماجاجى باشى وشاهنجى باشى نام اغالر
 وغيرى شكار اغلرى مدت عمرمزده بر بونك كجى بويله مش [۱] قرمان كوركى [۲] و بو
 طويده [۳] بويله ايرى طويقون و صونقور كورمك ديدكلرن دن همان سعادتلو پادشاه تيز
 بونى كيم كترديسه دخى غيريلرن كترسن ديدكلرنده قائم مقامه خبركلوب قرق كره يمين
 بالله ايدوب خلاص اولامادم آخركار چركس ولايتنده اولن قوشنرك قناطرن وقويرقرن
 قائم مقامه كوستروب اولدخى حقيرى قناط قويروقلر بيله بو يروقنوب [۴] پادشاه عالپناهلك
 حضورينه واروب زمين بوس ايدوب خيردعالر و ثنلردنصكره قوشلرك جناحارن كوستروب
 پادشاهم بونلر چركزستانده اولديلر پادشاهمه كلنلردن غيرى قوشلرم يوقدر ديو يمين بالله
 اتدكده خدا يارليغه سن وانى افندى خنكارم بو اولسا چلبى ي تا ارض روميمزده تا ملك
 احمد پاشا يلندن [۵] برو بلم سوزنده صادق برسايح عالم ونديم بنى آدم قولوكدر اكر
 دخى بازلرى اولسه پادشاهم دن دريغ آتمزدى ديدكده بالذات خنكار ايتدى بنده بيليم
 عالم صباوتمزده قيا سلطان ياننده بيزه چوق خدمت ايتدى ديدكده ايكي كره زمين بوس
 ايدوب لسان تاتارجه نيجه كونه دعالر ايدوب اول قوشلر سه بيله مسقوديارن وداغستان
 اولكه سن وچركزستانى وهيات صحراسنى وقالمينى وقوم هشدكده يمش كون ياتسى نمازى
 وقتى اولمايوب صلات عشائى قلمدينمزدى حكايه اتدكده وانى افندى بلى اول ديارده
 عشا نمازى قلماز زيرا ايكي ساعت اولدن صباح نمازى اولور ديوب شهادت ايتدى ونيجه
 سؤاللر ايدوب جمله وانى افنديك سؤالرينه جوابلر وردم آندن سعادتلو پادشاه له وچه
 واسفاج ونمسه وفلمنك المان وانكروس والحاصل اوچ يلد بجده وپراوده ومجارده
 وهروادستانده [۶] سياحت ايتديكمز يرلرى يدى كون كامل سؤال ايدوب آندن

[۱] ك: توله مش [۲] س، ك: مرجان كوزلى [۳] ب، ك: بوصويده [(بوظونده) اولسى دم
 ممكندر (م)] [۴] ك: بو يروقايوب [بوكله ط نسخه سنده يوقدر (م)] [۵] ب: كلندن
 [۶] ك: خروادستانده - ط: خروادستانده

آلوب اندن ینہ جانب غربہ قریہ طاوشانلیدہ محمد کرایک نورالدین سلطانہ و تماراغیہ بلوشوب انلر کدہ انعاملرن آلوب و قریہ طونطولر اوج کوندر [۱] انلری دخی کچوب ویکی کوی و بابا کوین کچوب منزل قریہ تختلیدہ [۲] چرکز اوغلندہ و عمر صوفیدہ مهمان اولوب اندن غربہ ۲ ساعتہ (منزل قریہ اتلی اولی) [۳] بوندہ آل عثمانہ رهن اولان سلطاندہ مهمان اولوب کرم کارلغن کوروب اندن جنوبہ ۳ ساعتہ کیدوب (منزل قریہ دودلر) [۴] بہادر کرای خان اوغلی دودہ محمد کرای سلطاندہ مهمان اولوب مروتن کوروب اندن غربہ ۱ ساعت کیدوب (منزل یکی کوی) سلیم کرای سلطاندہ مهمان اولوب کرمن کروب اندن قصبہ یکیکچہ پی [۵] کچوب ۲ ساعت سمت قبلیہ میالجه کیدوب

منزل تکیہ قدملی بابا سلطان

... آستانہ آل عبای بکتاشیاندر و بالذات عزیز حضرتلری بر سر آمد قورشوملی قبه عالی ایچندہ مدفون اولوب سروپالری اطرافندہ کونا کون رحلہلر اوزرہ نیجہ حسن خط ایلہ ابیات اشعارلر روی دیوارہ تحریر اولمشدر و سر سعادت طرفندہ آیت من آیات اللہ کلام عزت لار وار و جانب اربعہ سندنہ نیجہ یوز کونہ شمععدان و چراغدان و بخوردان و کلابدانلر وار عزیز مرحوم چوبان ایکن قوال موسی چلمغہ مائل اولدوغندن باشی اوچندہ ایکی دانہ قامش قوالی و ایکی چفت پاپوچلری دورر غازی خداوندکار عصرندہ غازی محال بک عزیزی دفن ایدوب قبه و عمارت و حجرہ لری و کلزلری و یازقتس میدانلری و مسجدی و اخورلری جملہ غازی محالک اولوب عظیم نظر کاہدر کم اوج آسمانہ سر چکمش بر کوه سر بلندک تا ذروہ اعلا سندنہ جهان نما بر تفرجکاه عالیدر کم یوز ایکی یوز اتلی قنوب کوچوب جملہ سکسن عدد فقرالری مسافرینہ رعایتلر ایدوب مطبخ یککاوسندن جمیع آیندہ و روندکانلرہ نعمت نفیسہ لری و صقرہ بی امتنانلری مبدولدر اندن ینہ ینہ ۳ ساعتہ قریہ قوجہ مرادلی و قریہ قرہ کوزی کچوب (منزل قریہ قیاجق) بتقو نام کفر دودہ مهمان اولوب آنک خاچنی پوطنی قروب اندن قریہ منصطری و قریہ طلشانلی [۶] و قریہ قبالی [۷] و ناوور دردی کچوب (منزل قریہ قوزلیجه) اندن قریہ وقفی و قریہ قرق چشمہ پی و حاجی ارسلان چفتلکن و قریہ اصطا اوروری [۸] کچوب ۴ ساعتہ [۹]

[۱] ب : کویدر [۲] ب : تختلیدہ . ک : شیخلیدہ [۳] س ، ک : اتلی اوغلی . ب : اتلی اوغلی [۴] ب ، س ، ط : دودلر . ک : دودلر [۵] س : یکیکچہ پی . ط : یکیکچہ پی [۶] ک : طلسماتلی [۷] ک : قنالی . ط : قبالی [۸] س ، ک : اصطا و روزی . ب : اصطا و روزی [۹] ک : ه ساعتہ

كيدوب (منزل قصبه سراي) ماتقدم مدح اولنشدر اما شيمدى قورشوملى قبايلرايله مبنى اولان اياس پاشا جامعنك قپوسى اوزره اولان جلى خط ايله بوتاريخ تحرير اولندى

اللهم [۱] الله لنا تاريخه ادخلوها [۲] بسلام آمين سنه

اندن (قریه ادر وچقللى) وا كه قريه (تكیه عظيم اسكندر بابا) بالاده ممدوحدركم يلدہ بر کره جمعيت کبراسى اولورکم بروج، ايله تعبيرى ممکن دکلدر بوسلطانى زيارت ايدوب درويشان ديشانلريله کروشوب سهل طعام ييوب انى دخى کچوب قريه اورنلي وقریه تاتارکي [۳] کچوب ۵ ساعتده (منزل قلعه ويزه) ماتقدم مفصل توصيف اولنشدرکم اوزى ايلتنده باشقه سنجاق بكي حکم ايدر اندن ينه سمت غربه نيم ساعت کيدوب (تكیه بيك بر اوقلي) احمر بابا سلطانى ينه زيارت ايدوب روحانيتلرندن استمداد طلب ايدوب آنى دخى کچوب نيم ساعتده (قصبه بيکار حصار) حليلي [۴] زاده ابراهيم اغاده مهمان اولوب اندن بر طوب منزلى بعيد (ينه) قصبه سن کچوب ۲ ساعتده [۵] اورمانستان درختستانلر اچره کيدوب (منزل قصبه عظيم قرق نيسا) [۶] يعنى قرق کليسا و قرق کينسه شاطر محمد اغا [۷] خانه سنده مهمان اولوب صفا اتدک بودخى بالاده تحرير اولنان قرالر و قصبه لر ايله نيجه کره بالاده غايت مفصل توصيف اولنشدر آندن قريه دره لي [۸] وقریه پاشاي و قريه چيمه کچوب ۶ ساعتده (منزل قريه قره کوندوز) على چلبى خانه سنده مهمان اولدق اندن قريه آق آلان و قريه هافتان صدر اعظم عميسنک زعامتيدر انى دخى کچوب ۵ ساعتده (منزل قريه اوليالى) کوينده بو اوليا حقير مهمان اولوب مبارک کراى سلطان ايله بر کيجه جان صحتلري ايتدک اندن سمت غربه بر ساعت کيدوب (منزل قريه اسدلى) افنديمز محمد کراى خان اوغلى احمد کراى سلطانمده بر کيجه مهمان اولوب برآت واللى غروش احسان آلوب اندن قريه اوج اوبالي وينه پاشا کوينى وينه اوليالى کچوب وقریه حسين قوجايى وياسو [۹] شهرنده جسردن کچوب نهر طونجه کنارنده ينه محمد کراى خان زاده عوض [۱۰] کراى سلطانمده بر کيجه مهمان اولوب نيجه احسانلر آنوب اندن بر ساعتده قريه ابراهيمليده محمد کراى افنديمک قلغا سلطانى اولان مبارک کراى سلطانى انده بولوب بر کيجه مهمان اولوب بخت کراى سلطانى ده انده بولوب انک دخى احسان

[۱] س ، ک : اللهم [۲] س : فادخلوها [۳] ب ، س ، ک : تاتارلي [۴] ک : جليلي .
 ب : حليلي . ط : خليلي [۵] ب : دورت ساعتده [۶] س ، ک : نسا [۷] ب ، س ، ک : محمود
 [۸] ک : قاره دره لي [۹] ب : بانبولي [۱۰] ک ، ط : عوض

حضرتلى مكر استادكامل كحال ايمش حقيره كونا كونا شافلىر وكونا كونا منجىلر [۱] ايله كوزلريره دوا ايدوب حمد خدا كوزلرم عرب مشعلى كبي منور اولدى اما خدا عالمدر كوزلرمدن اولقدر جراحت اولقدر اخلاط و اولقدر صارى صولر آقديكم تعبير اولنماز مكر موسقو ولاينك بالى خان [۲] و قازان والاطر و موزق [۳] كرمان ولايتلرنده اربعين و زمهريره چكديكمز شدت شتا و ديبى و بورانلر جمله كوزلريره تاثير ايدوب خنه مزده سهل استراحت ايدنجه اولدن استعداد امراض حاصل ايمش كوزلرم قارينوب [۴] اغرىماغه باشلدى حمد خدا خلاص اولوب يدى عدد ختم شريف تلاوت ايدوب حسبته لاه كريد غزاسنه كنتمكه عزيمت ايدوب جمله تداركلرم كوروب

سنه ۱۰۷۸ ماه رجب المرجبك اونجى كون نية الغزا ديوب جمله

احباب ايله و اق محمد پاشا ايله و دالشوب كريد غزاسنه

عزيمت ايدوب جمله منازللى و قلاع و قصباتلى بيان ايدر

..... اول بسم لاه ايله اسلامبولدن اوچ خدمتكار و اوچ عدر يار صادق قديم رفيقلم چيقوب ۲ ساعت جانب غربه كثافت و برودت هوا چكرك (منزل قريه كوچك نقاشلى) كوچك چكمجى بحيره سى كئارنده باغ و باغچىلى يردر اما حكمت خدا بونده بر دى و بوران چكرك عثمان اغا و رضوان اغا و يوسف كئخدا چفتلكلرن كچوب ۶ ساعته (منزل قصبه چطالجه) خنكار باغچى سى اوستاسى دلى اوستاخانه سنده مهمان اولوب حمد خدا هوا كئشاده اولوب جانب غربه (قوق دره) [۵] نام محلى كچوب و قريه البصانى كچوب ۳ ساعته (منزل قريه قاضى) بونده سهراب محمد پاشا چفتلكنده مهمان اولوب اندن على الصباح قريه خراجى [۶] كچوب ۳ ساعته (منزل قصبه فنر) بشيوز خانلى كفره كوي اولدغى بالاده نيجه كره مسطوردر اندن كوچك قلچلى و سكبائلى و قصبه كوسنده مېرى [۷] و قورقوشلى [۸] كچوب ۶ ساعته (منزل قريه چاوشلى) يكيچرى اوجاغنده كور على اغا چفتلكيدر انده مهمان اولوب ينه طرف غربه ۵ ساعت

[۱] ط : معجونلر [۲] ب ، ك : بالوخان [۳] ك : و موزوق [۴] ك : قارشوب

[۵] ب ، ك : قوق دره [۶] ك : قريه خراجى كچوب [۷] ك : كوسده مېرى [۸] ب ، س ،

ك ، ط : قورقوشلى

بر خیر عظیم ایلبوب اهل سفر ایچون
یر موضع زیبای لطیف اولدوغیچون بو
وضع ایلدی بو خان صفا خانة [۱] باشا
نظمی دیدی تاریخی زی [۲] موضع زیبا
سه ۹۰۵۲ [۳]

بو تخریر اولجق تاریخ جامع اوزره تخریر اولمشدر یاخود غلط وضع اولمشدر اما
چشمه تاریخیدر

اصلنی بو چشمه دن صوردم دیدی
دیدم انک ایچون روان تاریخی
سلبلیک عینیم بن پر صفا
چشمه آب [۴] حیات جان فزا

سنه ۹۰۵۳ [۵]

بو تاریخ چشمه یه یقین جامع اوزره مسطوردر اندن ۴ ساعتده [۵] (قلعه چورلی)
بالاده موصوفدراندن ۴ ساعتده (منزل قصبه سکبانلی) بودخی مرقومدر اندن ۴ ساعت
کیدوب (قصبه قنقلی منزلی) [۷] بودخی مذوردر اندن ۳ ساعتده (منزل قلمه سلوری)
بالاده محروردر [۸] اندن ۴ ساعتده (منزل قصبه بیوک چکمج) اندن ۴ ساعتده
(منزل قصبه کوچک چکمج) بونلر دخی بالاده نیجه یوز کره تخریر اولمشدر اندن... ساعتده [۹]

سنه ۱۰۷۷ ماده ذی القعدة سنک اون یدنجی کونی سواد معظم اسلامبوله
سالمین و غامین اون آلتی غلامله و جمله رفیق لرمله و اون آلتی رأس آت لرمله
واوچ بیک عدد نقد غروشمه و بوقدر مال منال متاع کونا کونلرمله

خانه مه واصل اولوب یوز بیک حمد و ثنلر ایتدم

حکمت باری بو هفته ایچره طاعوندن آلتی نفر عبد مملوک لرمک کزیده لری مرحوم
اولوب حقیر کامل ایکی آی کوز آغریسی چکوب الله عاقبتن خیر ایلیه ضحکی افندی

[۱] ک: خانه بی [۲] ک: زهی [دوغروسی (زی) اولمیدر (م)] [۳] س، ک، ط: ۹۵۳
[۴] دوغروسی (ماء) اولمیدر (م) [۵] دوغروسی (۹۵۲) اولمیدر (م)
خلاصه — برنجی تاریخک تاریخ مصراعنک دوغروسی شویله در؛

نظمی دیدی تاریخی زی موضع زیبا
بوراده کی (زی موضع زیبا) عباره سی (۹۵۳) ایدبور
ایکنجی تاریخک تاریخ مصراعنک دوغروسی شویله در؛
چشمه ماء حیات جان فزا

بو مصراع حساب ایدلده (۹۵۲) چقیبور (م)
[۶] س، ک، ط: ۶ ساعتده [۷] ک: منزل قصبه قنقلی [۸] دوغروسی (محروردر)
اولمیدر (م) [۹] ک: ۳ ساعتده

خرج راه و برآت احسان ایدوب آق محمد پاشانک اسلامبوله کتمة سی فرمان دخی آلوب کن [۱]
 آتی کوردم ایله بر امر و بر مکتوب و یروب ایدر ایشته اولیام محمد پاشایه سعادتلو پادشاه
 بالی کسری خاصن احسان ایدوب یقینده بر منصب عالیده احسان ایدرم اسلامبولده اذنیله [۲]
 او طورسون بیور مشلر وارامدی بو خاصک امرن و بو بزم مکتوب بریمز کتور هدایاری
 مقبولمز اولوب سکا خاص امریچون ایکی کیسه غروش ویرسن دید کده هان حقیر ایتدم
 سلطانم بن اندن بر کیسه و یارم کیسه المادن کچدم هان سلطانمک احسان اتدیکی اوچیز
 غروشی الله اودنجی اولسون دیوب المدن آیه [۳] دیدیکمده پاشا کوله کوله تمام اولوب
 یا اولیام تابو مرتبه زو کوردمیدر دید کده زو کورد دکلدر امانیاده آخرتده مفلس منده بور
 اوله جق آلتیوز کیسه ازاقده بورج ایدنمش بر عنقا وزیر مکر مدرکم ازاقده بالق پلاوی بالق
 یخنی سی بالق چوربایی و بالق یمک و بالق کیمک و بالنی واقعه سنده کورمک و ازاقده کمکی
 واقعه سنده کورمه مک ایله دورتیل کچنمش بر عنقای مفلسدر دیدیکمده بیره فرنک حسنی [۴]
 چاغرک دید کده حسین کلوب تیز ایکی کیسه و بریشل چوقیه قابلی سمور کورک کتردوب آنزیده
 حقیره و یروب حقیر خیردعالر ایله دست بوس ایدوب علی الصباح اق محمد پاشایه ادرندن
 ۴ ساعتده منزل هاوسیه کلوب مکتوبلری و خاص امرلری و ایکی کیسه و بر سمور کورکی
 ورنجه فقیر محمد پاشا شادمرک اوله یازدی و حقیره جهان جهان خیر دعالر ایدوب اوچیز
 غروش و یروب سمور کورکی کیدروب اول خان خاصک ضابطنه بر مسلم کوندر و یروب فقیر
 رحلتلر چالوب هاوسدن جانب شرقه ایکی ساعتده [۵] (قصه بابا اسکینی) ماتقدم جامع
 وخال و مدرسه لری و جوان قاسم اغا جسرینک تاریخیه جمله موصوفدر اما شمدی کپرلی
 زاده فاضل احمد پاشا وزیر اعظمک کتخداسی بر چشمه آب حیات انشا آتمش آنک
 تاریخی بودر . . .

اندن ۴ ساعتده (منزل قصه قرشدران) بورغاز قضا سنده بر مرتفع یرده سکسن
 اولی برچامور دریایی ایچنده قصبه جکدر قورشوم اورتولی جامعی و خانی و برحمای واون
 عدد دکانی جمله رستم پاشانک خیراتیدر خان عظیمک تاریخیدر

[۱] ک، ط نسخه لرنده اشبو (کن) لفظی یوقدر اکر لازم ایسه دوغروسی (آلورکن)
 اولیدر یوقسه تورکجه مزده (آلوب کن) دنیلمز (م) [۲] پ، ک، ط : ادبیه [۳] ک : آلمسه
 [۴] پ : بیره فرنک حسینی . ط : تیز فرنک حسنی [۵] س، ک : ۶ ساعتده

سردار معظم ایدرسه و بیزیده بیله قشوتی ایدوب بیج سفرینه بیز بیله کیدرسهک دیو
 احتماله حمل ایدوب آنک خوفدن بیج احوالن صورارم یوخسه نه ذمه تمیزه لازمدر دیدی
 ینه حقیرایتدم سلطانم چنانکم روزیر بیجه متصرف اولوق استرسه ایکی سنه کامل بودینده
 واستولنی بلغرادده واکره ولایتلرنده قشله لر ووروب یوزبیک تانار عسکریله و یوزبیک
 آل عثمان عسکریله کافرستانه چاپوللر وروب جمیع کافرک قولن قناتلرن قیروب اوچنجی
 یلده جمله حاضر مهماتلرله همان قارآلجه اولنجه بیج قلعه سن محاصره ایدوب ینه تانار
 عسکری تا پراغه ولونچاطه واسترنیه وارنجه نهب وغارت آمدن خالی اولیوب ایکی آیده
 قلعه پچی آلدی یا آلمادی همان قش کلدن عسکری بیج التندن چیقاروب ابتدا استولنی
 بلغراد یقیندرا که چیقماق کرک که سلامت یولنه اکر بو اسلوب اوزره بیج قلعه سی محاصره
 اولوب عسکریله یکدل یکجهت اولوب مال غنائیم سزک قلعه پادشاهک دینلرسه انشالله بیج
 دکل پراق وامصطردام ولونچاط شهرلری بیله فتح اولور دیدم اندن مسقوالحیسیله ازاعه
 مسقودیارندن کلدیکم نقل ایدوب سلطانم الحی ازاقده سلطانم خبره منتظر در عظیم هدایاری
 وار دیدیکمه تیز بو کیجه ازاق پاشاسی منلاغنی پاشایه وقول کتخداسی سلیمان پاشایه
 مکتوبلر یازیلوب الحی در دولته کوندرسونلر صباح ازاعه اولاقلر کتسنلر دیو تنیه
 بو یوردقلرنده حقیرایتدم افندم یا اق محمد پاشا ایچون ازاعه کلن فرمان شریفکزده در
 دولته کله سز بیورمش سز اشته ادرنه یه قریب هاوسه نام محله سلطانمک فرمانه منتظر در
 دیدیکمه بر منجم آدمدر وارسن اسلامبولده بر زمان فال آچوب باقله صالوب طالغن
 یوقلیوب بر منصب تدارک ایده دیو بر بیاض بیوردی [۱] یازوب تیز صباح شو بیوردی شریف
 اق محمد پاشایه بر انا کتوروب محمد پاشا دورمیوب اسلامبولده سراینده علم اسطرلابه
 مقید اولسون دید که حقیرایتدم بنم افندم بو بیوردی شریفی کتورن اغایه بر قاچ یوزغروش
 ویرمک لازم آنک ایسه حالا بر فلوس احمری یوقدر بیورلدی [۲] شریفی حقیر کتوره یمکه
 مصروفدن خلاص اوله دیدیکمه یوق اولیا اولیه دکدر سز شمدن کرو بزمله اولور سز
 بیز حواردالو ایدک [۳] دید که افندم اول و آخربن سنک غریبکم و بر یار قدیم دعا جیکم
 سکز یلدر اسلامبولده اولرم کورمدم بر کره ورایم ینه کلیم دید که اوچ یوز غروش

[۱] پ: بر بیاض اوزره بیوردی [۲] ک: بیوردی [۳] ک: بیزه خواردالو ایتدک.
 س: بیز خواردالو ایتدک [ط نسخه سنده بو عباره هیچ یوقدر اولماسی اولسنندن خیریلدر
 چونکه یرنده سو یلنمه ش بر سوزدر (م)]

ابراہیم کتخدایہ واروب اول دخی حقیری قائم مقام مصطفی پشایہ کتوروب دست بوس
 اتدکدہ های اولیام صفا کلدک یاز سنی الچی پاشا ایله نمچه قراننه کتدی اشتدک دیدکده
 بی افندم صحیحدر اوچ یلده یدی قراللق یری کشت و کذار ایدوب ولایت اردله اندن
 ولایت فراهه [۱] اندن ولایت قریمه اندن محمد کرای خان ایله داغستانه اندن ولایت
 مسقودن مسقوو الچیسیلہ ازاعه اندن محمد پاشا قرنداشکنز ایله شمعی هاوسه قصبه سنه
 اندن حقیری سلطانمہ کوندردی اشته جمہ فقیرانہ مفید مختصر ہدایالری واشتہ محبت
 نامہ لری دیوب جمہ ہدایالر مقبول اولوب جمداً زیادہ دوغانلردن حض ایدوب یا اولیام
 صقین صاقلمہ سندہ یحشی طویغون و صنقور [۲] قوشلری وار ایمش خبر آلم آنلری
 بزہ کتر سعادتلو پادشاهہ ویرہم و سکا بحساب احسانلر ایویرہم ونہ دیلرسک ویرہم
 دیدکدہ فقیر ایتم عظمت کبریا حقیچون سلطانم اوچیدہ چرکز ولایتندہ حاتوقای
 کویندہ صوقدن بیوب اولدیلر انجاق ایکسی قالدی دینجہ آفریم اشته آنلری بیزہ کتر
 دیدکدہ الامر امرکم دیوب اوچ یلاق سز کذشت و سرانجامز بر بر سو یلتدی نمچه
 چاسارینک بیچ قلعه سندہ نہ قدر زمان او طور دک نہ طرز و طور دہ و شکل و شمائلدہ و متانت
 استحکامدہ نہ مرتبہ در دیو کامل ایکی ساعت بیچی و پراغی و یانق قلعه سی و پوزون قلعه لرن
 ضرورب حقیر یولدن کلسیلہ بیتاب و بی جمال قلوب اخشامہ آلیقیوب تا نصف اللہ وارنجہ
 اوچ یلاق سیاحتم حقیرہ سو یلدوب ینہ بیچ قلعه سن صورر حقیر ایتم سلطانم بیچی
 نہ صورر سز بیچ بر منحوس قلعه در کہ جمیع انکروس و المان و یدی قرالک کلیدی و نمچه
 چاسارینک تختکایدر کم جمیع قرال انک اوغورینہ قرماغہ تعہد ایتشلردر سلطان سلیمان
 بیچ آلتندہ کافر بوزوب بارکاه سلیمانسی وجبہ خانہ و مال خزاینلرن براغوب ایچ اغالری
 طوب کشان جاموسلرینہ ینوب اول شدت شتادہ جان قور ترانہ دوشوب جان قور تاردیلر
 بعدہ سلیمان خان بدعا ایدوب الہی ہم عرق ظاہر مدن اولان اولادلرم و عسکرلرم
 بیچہ واررلرسہ بیچ اولہلر و بیچ اولوب پوج اولہلر و ہیچ بولہلر و فرعون و یزید و مروان
 و قارونک لعنن الہلر و یانیغہ وارنلر یانہلر بریانہ کیدہلر دیو بدعا ایتشلردر نیجہ تواریخ
 معتبرہ لردہ سلیمان خانک بچدہ مہزم اولدینی مفصلاً تحریر اولمشدر منظور شریفکنز [۳]
 اولسون دیدم قائم مقام مصطفی پاشا ایتدی اولیام سلیمان خانک بیچ آلتندہ کی انہزامن
 اشتدک اما آنک انتقامن پادشاهمز آلمق استرسہ بر وزیر اعظمی بیچ اوزرہ مہر ایله

[۱] ب، ک : قراقوہ [۲] ک : صنقور [۳] ب : شریفلر

و ناحیه‌سی ... قرادر وقوجه محمود پاشا جامی اوفیدرکم ووبواداسی یوز ایکی کمسنه‌لر ایله ضبط و ربط ایدر جمله ایکیوز اللی عدد کیره‌مت اورتولی تختانی و فوقانی مکلف اولری و بر لطیف حامی واللی قدردکانی و بر قورشوملی خانی و بر قورشوملی مدرسه‌سی و اوچ مکتبی و اوچ عدد تکیه‌سی و بر مکلف و مکمل قورشوم اورتولی مفرح جامع دلکشاسی وار جمله بو ذکر اولتان عماراتلر قوجه محمود پاشانک خیرات حسنا‌تلر ننددر و بر قورشوم اورتولی غایت مکلف جامع [۱] دخی وار قیوسی اوزره تاریخی بودر

نیت خالصه ایله طای بک ینه‌برخیر عظیم‌ایتدی [۲] اول
فیضی کوش ایلیجک اتامان دیدی تاریخی خیر مقبول [۳] سنه ۹۸۱

و بش عدد خان تجارلری وار و بر عدد عمارت دارالضیافه‌سی وار کم جمیع بای و کدایه و مسلم و غیر مسلمه نعمتی مبدولدر اما باغ و باغچه‌سی جهانی زین ایتشدرواب و هواسی لطیف بر صحرای محصولداره واقع اولمش بر قصبه رعنادر اندن جانب جنوبه ۶ ساعتده

منزل قصبه حافظه [۴]

یعنی هاوسه [۵] حافظه نام سلیمان خانک بر مصاحبه‌سی خیراتی اولدینی سنه ۱۰۶۵ تاریخنده جلد ثانیده مفصل مدح اولمش قصبه معمورددر بونده صقولالی محمد پاشا اوغلی حانیه [۶] پاشاسی ایله قنوب اول آن مصر بکی اولان نووالی [۷] بک مصر خزینه‌سیله گلوب اولدخی جمله مصر عسکریله قنوب پاشا ایله نووالی بک بر برینه ضیافت عظیملر ایدوب بعدالطعام آق محمد پاشا بو حقیره مکتوب محبت اسلوبلر ایله ادرنده سلطان محمد خانک یاننده ادرنه قائم‌مقامی اولان قره مصطفی پاشایه بر محبوبه نیجه آفتاب بکرناشکفته بر دختر پاکیزه اختر و بر محبوب جهان روح مصور چرکز غلامی و دورت عدد نقش مانی فنفوری کاسه‌لر و ایکی ادل نه‌ری کناری دوغانلری و ایکی عدد عود اغاجی قونداقلی توفنکلر و بش چفت بیاض بالق دشلری هدایار وروب هاوسه‌دن ۵ ساعتده

منزل شهر تختگاه قدیم محروسه ادرنه عظیم

بو دخی سنه ۱۰۶۵ ده مدوحدر هان اول آن قائم مقام پاشانک کتخداسی قره

[۱] پ : جامی [۲] دوغروسی (ایلدی) اوللیدر (م) [۳] (خیر مقبول) عباره‌سی
تاریخدرکه ۹۸۸ چیقیور (م) [۴] ک : حفصه [۵] ک : حاوسه [۶] بوکله س ، ک نسخه‌لرنده
نقطه‌سزدر [۷] ک : نوالی

اوزرہ یدی کوز صو دکرمانلری وار بودخی اغرب غرابیدن تماشاکاہدر ونہرطونجہ
 آشری غرب جانبہ تاسرایہ وارنجہ محرای عظیمدرکم مزرعہلری وافر وخیرات وبرکاتلری
 متکثر فضای لالہ زاردرد وینہ نہر طونجہ اوزرہ صوفیلر جامعہ قریب یدی کوز صوفیلر
 دکرمانلری وار احمد پاشا قزینک اوقافی وملك موروشیدر (دراب وھوای جاودان)
 آب وھواسی غایت اعتدال اوزرہ اولماق ایلہ محبوب و محبوبہ سی ممدوحدرد وجمہ خلقی
 یورکان [۱] چتاقدرد لیکن غایت صلحای امتدن کمسنہلری چوقدرد جمہ حلال یلرلر
 وحلال کیرلر ورعیاسی بولغار وروم ویہودی و صرف کفرہ لیدر وغایت غنیمت شہردرد
 صید وشکاری بی حد و بی حساب اولدوغندن سلف پادشاہلری جمہ قرم خانلری و خان
 زادہ لرن بوندہ رهن قورلر خانلغہ مستعد اولدوقلرنده قریمہ خان ایدرلرہ ... (در بیان
 زیارتکاہ شہر یانبولی) اولا صوفیلر جامعی جانبندہ [۲] اولتقدرد کبار کمیندن اولیاء اللہ
 مدفونلردرکم ہربر مشایخی بربربر مناقیبہ وآثار بنالریلہ اوصافلرن تحریرایلہ سک تطویل
 کلام اولور بوندہ دخی (قرم کرای سلطان) محمد پاشایہ ہدایالر ویروب اندن جانب
 قبلہ یہ ۴ ساعت کیدوب (منزل قریۂ فندقلی) نہر طونجہ کنارندہ یوز اولی وبرحماملی
 وبرجامعلی قپوسی اوزرہ تاریخی بودر (جامع نخت کرای سلطان ابن بہادر کرای خان
 سنہ ۱۰۶۲) [۳] وبرقاچ سلطانلر بوندہ سا کینلردر اندن ۴ ساعتہ (قصبۂ قزل
 اغاچ یکیکجہ سی) مقدما ملک احمد پاشا ایلہ سنہ ۱۰۶۴ تاریخندہ غراز محمد چلی جامعی تاریخی
 شیخ حضرتلری خطی اولدینی جلد ثالثہ مسطوردر اندن قالقوب بر ساعت کیدوب
 عظیم یاغمورلر چکوب درلر طاشوب و نیجہ آدملر غرق اولوب (منزل قریۂ انبازلی)
 [۴] معمور زعامت و مسلمان کوییدر اندن ۲ ساعت (قریۂ اورنلی) مسلمانلردر اندن
 ۴ ساعتہ (محی الدین بابا تکیہ سی) بر آستانہ عظیم اولدینی بالادہ مدح اولنمشدر اندن ۵
 ساعتہ (صاری طلشمانلی کوی) ن کچوب

اوصاف قصبۂ معمور خاص کوی

یکرمی اوطوز سنہ بو جانبلردہ سیاحت ایدردم بوقصبۂ کورمہ مش ایدم حقا معمور
 وشیرین شہر ایمش قرق کینسہ سنجاعی خا کندہ یوز الی آخہ پایہ سیلہ قصادر
 [۱] ک : یورکان ... سطر اچیق وار [۲] س ، ک : جنبندہ [۳] ک : سنہ ۱۰۶۴
 [۴] س ، ک : انبارلی

اوج عدد حماملری وار جمله دن مکلف و مکمل آب و هواسی و بناسی لطیف اسکی
 حامدرکم قپوسی اوزره تاریخی بودر (امر بعمارة هذا الحمام السلطان مراد خان ابن
 محمد خان ابن یلدرم بایزید خان سنه ثمانه و ثلاثین و ثمانمائه) مرقومدر و حمامه قریب
 ینه نهر طونجه کنارنده کوچک ... وار و جمله بوشهر ایچنده اونیدی عدد محرابلردر
 یدیدی جمعه در ماعداسی زاویه و مساجد و بقعه لر در اما جملدن معمور و مزین و مکمل
 و کار عتیق و جماعت کتیره یه مالک کان صدیق (اسکی جامع) نامیله متعارف بر معبدگاه
 قدیمدرکم بر یکچیچی اغاسی بنا آتمش رصاص خاص ایله مستور بر جامع نوردر
 مناره‌سی چار گوشه قله [۱] مثالدر و حرمنده ابدست خانه [۲] شادروان حنیفلی
 وار و حرم اطرافنده معمور مدرسه لری وار اولو جامعه در اندن ینه چارشو ایچره
 حاجی یوسف جامعک قپوسی اورره تاریخی بودر (بنی هذا الجامع الشریف صاحب
 الخیرات حاجی یوسف روحیچون فاتحه) دیو تخریر اولمش اندن نهر طونجه کنارنده
 صوفیلر جامعی دخی قورشوملی و بر سر آمد طوله مناره‌لی جامعه درکم قپوسی اوزره
 تاریخی بودر (قد بنی هذا البناء الجامع الشریف والمسجد المنیف الشیخ محمد الشیر
 بابن القطاجی [۳] و قد وقع ختمته [۴] فی اول جمادی الآخرة [۵] من شهور سنه سته و ثمانین
 و ثمانه مائه) [۶] دیو تاریخی مسطوردر و بوجامعک اوقاف نامه سننده کرامات اولیا ایله
 بوجامع اوج آقچه یه بنا اولندوغنی حکایتی مسطوردر مستمع اولان یارانہ معلوم و مشهور
 برجامع معموردر مشهور جامعلر بونلردر و جمله اوج عدد مدرسه عالمندر اولا اسکی
 جامع حرمنده یکچیچی اغاسی مدرسه‌سی و حاجی یوسف اغا [۷] مدرسه‌سی و نقطاجی
 مدرسه‌سی علماسی و صوفیلری مشهوردر اما مخصوص دارالقراء و دارالحدیثی یوقدر
 و جمله اون بر عدد مکتب طفلان ابجدخانلری وار و جمله بش یرده تکیه گاه اهل طریق
 وارددر جملدن صوفیلر جامعی تکیه‌سی معموردر (در بیان بنای عبرتنامی آبادان) بوشهر
 ایچره جریان ایدن نهر طونجه اوزره ایکی یرده آثار عظیم جسر قویلر وار یدیشر کوز
 طاش تمللی بنای عبرتناملردر اما اوزرلری قالن درخت منتهای خشبلر دوشه لیدر صاحب
 الخیراتی غازی خداوندکاردر (دیگر بنای عجیبه) بو جسر لردن یوقارو ینه نهر طونجه

[۱] ك : قله [۲] ك نسخه سننده (ابدست خانه) لفظی یوقدر [۳] ك : نقطاجی [۴] ك :
 ختمه [۵] دوغروسى (جمادی الاخری) یاخود (جمادی الآخرة) اولیدر (م) [۶] دوغروسى
 (و ثمانمائه) اولیدر (م) [۷] ك نسخه سننده (حاجی یوسف اغا) یرنده (و خانویه) کله‌سی وار

دس پوط [۱] نام قرال ضال روم کفره‌سی اندن تغلباً آلوب بلغارشهر لرندن برسو ادعظیم شهر کبیر اولدوقده ۷۶۷ تاریخنده غازی خداوندکار یعنی قوس او واده شهید اولان سلطان مراد اول فتحیدر بدست تیمور طاش بابا ادرندن طقوز سنه مقدم فتح اولمشدر. زمینی نهر طونجه کنارنده بر آدامثال بر بورونده واقع اولوب ایکی جانبی نهر طونجه در قلعہ‌سی بر مرتفع بایر اوزره واقع اولماق ایله فتحنده عسرت چکیلوب بعدالفتح منهدم اتمشدر در حالا صوفیلر جامعی محلنده ایچ قلعہ سنک تمللری ظاهر و باهر در روم ایلی ایالتنده مقطوع القلم و مقرون [۲] القدم تاتار خان سلطانلرینه خاص همایون قید اولمشدر یوزاللی اقبه شریف قضا در و شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و سپاه کتخدا یری و یکیچری سرداری و محتسبی و صوباشی‌سی واردر لکن آل عثمانک بش بیک قطار قطری بونده عظیم اخور کاربان سرانی اصطلب عنتریلر ایچنده سا کنلردر انکیچون بوشهر جمیع تکالیف عرفیه و شاقه دن معاف و مسلملر و جمله خلقی مسلملردر و نهر طونجه ناظر بر مرتفع بایرلی یرده باغلی و باغچلی و آب و هواسی لصف بر شهر شیریندر و اوچ طرفن طونجه احاطه اتمشدر انجاق یلدز جانبی بر مرتفع بایرلی و باغلی یرلردر و جمله معمور و مزین خانه دان عظیملری نهر طونجه کنارنده قات اندرقات کار کیر بنالی شاهنشینلر ایله مزین اولمش شهر معموردر باخصوص خان زاده قرم کرای سلطانک سرانی پادشاهانه بر سرای جهان نمادر و جمله اون یدی محله مسلمینر و بر اوروم و بر یهودی محله‌سی واردر اولا ... محله‌سی ... و جمله اوچ بیک بشیوز عدد سراپا لعل کون کره مت اورتولی و طاش و کرپیچ دیواری و شاه نشینلری و دروزه و روزنلری مکلف اولردر و جمله سوققلری یری طاشلی کار قدیم پاک قالدملی شاه راهلری واردر و جمله ایکیوز سکسن عدد معمور و مزین دکا کینلری وار اما حلواجیسی و خفافی جمله اهل حرفلردن چوقدر حتما که لطف حلواسی اولور اما بش عدد قورشوم اورتولی قلعہ مثال کار کیر بنا و دورت عدد تیمور قبولی متین بزازستانی کچی معمور و مزین بر بزازستان بر دیارده یوقدر جمله ذی قیمت اشیائر بونده بی قیمت و بی منت بولنور مالدار و عنقا خواهه کیلری واردر و بر کره مت اورتولی معمور اون قپانی وار میری مال حاصل اولور و جمله چارشو ایچره بش عدد معمور و مکلف خان تجارانلری وار و بر خانی دخی طونجه نهری کنارنده وار و جمله آلتی عدد بکار اودالری وار و جمله نهر طونجه کنارنده

[۱] ك : دسپوت [۲] ب : مقررور [دوغروسى (مغروز) اولمیدرکه اسکی و قفیه لرده (مقطوع القلم و مغروز القدم) عباره سنی چوق کوروشمدر (م) ... سطر آچیق وار

ویوز الی اجه قضا در سپاه کتخدا یری ویکچیری سرداری وحتسبی واردر اما شیخ الاسلامی وفتیب الاشراقی یوقدر شهری برواسع چنزار و لاله زار اوز ایچنده واقع اولوب (۱ کری در) [۱] نام ماء جاری شهر ایچندن جریان ایدر یوز الی خانه کوره متلی و ساز اورتولی و باغ و باغیچه لی و واسع خاندانلری و یکریمی عدد دکانلری و اوچ عدد دمر قپولی و کارگیر قلعه مثال معمور بزاستانلی و بر حاملی و ایکی خانلی و ایکی محرابلی بری مسجد و بری قورشون اورتولی احمد پاشا جامنک قپوسی اوزره جلی خط ایله تاریخیدر «جامع احمد پاشا سبب بناء جامع شریف مصطفی سنه ۹۸۱» و بر جامع دخی کوپرو آشری مو آغا [۲] جامعی مفرحدر و بو شهرک آب و هواسی لطیف اولدوغندن محبوب و محبوبه سی و باغی و باغچه لری چوقدر اندن قالقوب ینه جنوبه کیدوب ۲ ساعتده (قریه ماده) بر یالچین قیادن یکریمی عدد دکرمان یورودر آب حیات صوبی قینایوب حیقار بنوک دخی باغ و باغچه لری چوقدر بو محله (دلی اورمان) ولایتی دخی تمام اولدی اندن ۴ ساعتده (کوپرو کوی) نهر قامچی کنارنده یوز التمش عدد ساز اورتولی بولغار کویی زعامتیدر بو نهر قامچی شقه [۳] داغلرندن و قزانلق و طوروا قوطران بللرندن کلوب وارنه قربنده غلطه نام محله قره دکره قریشیر بو نهری بر اجاج جسر دن کچوب بر ساعت کیدوب (قریه اشمد) [۴] اوواک) صافی بولغار کفره سی کویدر اندن چالق قواق طاغن یوز بیک محنت ایله اینوب [۵] (نهر کوچک قامچی) عبور ایدوب کامل ۵ ساعت یقوش اشغی سمت قبله یه کیدوب (منزل قریه دو برال) قصبه مثال برعظیم بولغار کفره سی زعامت کویدر اندن ۵ ساعتده (بک کویی) اندن ۴ ساعتده (پاشا کویی) محمد کرای خان افندمزک اوغلی احمد کرای سلطان بو کویدن آق محمد پاشانک استقباله چیقوب آلا یله خانه سنه قوندوروب عظیم ضیافتلر ایدوب حقیردن باباسنک داغستان پادشاهنده قالدیغن و جمیع احوالرن سؤال ایدوب حقیره وافر احسانلر ایتدی اندن قالقوب ... ساعتده [۶]

اوصاف شهر قدیم بلغارالی [۷] یعنی محمیة یانولی [۸]

ادرونه قرالی شهر لرندن ایکن سنه ۷۶۷ تاریخنده غازی خداوندکار صرف قرال لرندن

[۱] س، ک: ا کری دره [۲] ک: می آغا [۳] س: سغه . ک: سپغه . ب: بشقه : دوغروسی (شپقه = شپقه) اولاق مکندر (م) [۴] ب، س، ک: اسمد [۵] ب، س، ک: اشوب [۶] ک: ۸ ساعتده [۷] ک: ایلی [۸] ب، س، ط: یانولی

ديگر تاريخ گفته تجلی چلبی

ای تجلی هاتف قدسی دیدی تاریخی آقدی بربر [۱] آب زمزم عین ابراهیمدن

ديگر تاريخ لنامقه

فقاله اوليا تاريخ قدسی [۲] جرای لعین سلسبیل [۳] سنه

الحاصل سکنز عدد چشمه سارلرک تاريخلری بالاده مفصل تحریر اولمشدر اما بو چشمه خیراتلرندن ماعدا سوق سلطانیده بر بزازستان چارشوسی و بر حمام دلکشا بنا ایدوب حاجی زاده شهرن آبادان ایله مش بو شهرده ولایت دوبروجه خاکی تمام اولوب اندن قالقوب ینه جانب جنوبه ۴ ساعتده (ولایت دلی اورمان) ایچره (منزل قریه کوجک دلاک) [۴] اندن ۵ ساعتده (منزل قریه مراوداتلو) [۵] اندن ۲ ساعتده [۶]

منزل قصبه یکی بازار

یکرمی سنه کامل بو دیارلرده سیاحت ایدوب بو قصبه نیک یمین و یسارندن قرق لای کره کچمک میسر اولوب بو شهره داخل اولماق میسر اولمادی ایدی شیمدی کورمک نصیب اولوب بر معمور و مزین قصبه رعنا ایش حالاسلستره ایالتنده پاشاخا صی و بو وادالی

[۱] ک : بربر [۲] ک : فقال اوليا تاريخه القدس [۳] ک : جری العین تسمى سلسبیل

اجمال تواریخ — برنجی تاریخ دوغروسى شویله اولیور :

کندی بالذات بدیهی دیدیلر تاریخین بن همان واسطه ایم شاه نعیمکدر صو

ایکنجی مصراع حساب ایدلده ۱۰۷۵ چیقیور

ایکنجی تاریخ اولان (اولدی جاری چشمه ماء حیات) دخی ۱۰۷۵ چیقیور

اوجنجی تاریخ دوغروسى شویله اولیور :

ای تجلی هاتف قدسی دیدی تاریخی آقدی بربر آب زمزم عین ابراهیمدن

ایکنجی مصراع حساب ایدلده ۱۰۷۵ چیقیور

دوردنجی تاریخ دوغروسى شویله اولیور :

فقال اوليا تاريخه القدس جری العین تسمى سلسبیل

ایکنجی مصراع حساب ایدلده دیگر تاریخلردن بر فضله اوله رق ۱۰۷۶ چیقیور . ظن

ایدیورم که یابدیریلان چشمه سکنز دانه اولدیغیچون هپسی ۱۰۷۵ ده بیتمه مش بلکه بریسی ۱۰۷۶

ده یابلمش و مؤلفده بوکا تاریخ سویلشدر . برده ممکن که اولیا چلبی (العین) ده کی همزه

وصلی تلفظدن ساقط اولدینی جهتله حسابندن ده اسقاط ایشدر واقعا بو جهت تاریخلرده کی اصوله

اویمازسه ده . مؤلف تجویز ایش اوله یلیور (م) [۴] ک : دولک [۵] ک : مراوداتلو [۶]

س ، ک : ۳ ساعتده

(قطعه)

روزعید اولدی اومه خانه قیادی تشریف
 آورده ختم اولدی لطافتله بلاغت آورده
 مرحبا ابتدی بنه دیدی ایام شریف
 بارک الله زهی لطف روان جسم لطیف

اندنینه سمت جنوبه ۵ ساعتده (منزل قریه تکری وردی) اندن ۶ ساعت کیدوب
 (قریه قره مرادلی) اندن ۴ ساعتده (قریه مروتلی) اندن ۴ ساعتده (قریه چراچی)
 اندن ۴ ساعتده (قریه علی بک) اندن ۵ ساعتده

منزل قصبه معمور حاجی اوغلی

طولجه قلعه سندن تا بو محله کلنجه دو بروجه ولایتی عد اولنور بو محله حاجی اوغلی
 بازاریدر زمان قدیمده بو شهر حاجی اوغلی و قلعه بر اوادی دو بروجه قرالینک تختکاهی
 ایتمش سنه... تاریخده ادرنده [۱] پادشاه اولان سلطان عیسی چلبی ابن بیدرم بایزیدخان
 بو شهر حاجی اوغلی دو بروجه قرالی اندن فتح ایدوب قلعه لر ن خاکه برابر ابتدی
 بو شهرک اوصافی بالاده مسطوردر اما اول زمان بو قصبه حاجی اوغلیده اصلاصا اولمادغندن
 جمیع اوزی محافظی اولان وزرالر بو حاجی اوغلیده اوردوی بازار لریله مکث ایدوب
 ساحل قره د کیزده اولان قلاع و قصبات و قرالری محافظه ائدکلر نده بو شهر خلقی وزرایه
 صوبی عربه لریله بر مرحله یردن صو کتر لر دی حتی درویش محمد پاشا بو شهرده محافظ
 ایکن قرق بیگ غروشلق صو ایچون مصروفی [۲] سجالاتده مسطوردر اما شیمدی
 گوپرولی زاده فاضل وزیر احمد پاشا کتخداسی ابو الحیر ابراهیم اغا اللی بیگ غروش
 خرج ایدوب بو حاجی اوغلی قصبه سنه سکز عدد چشمه سارلر کتروب [۳] شهری صویه
 غرق ایدوب نیجه بیگ عبداللهی وزرالرک صو مصروف لر ندن خلاص ایدوب نیجه کره
 یوز بیگ عدد مخلوق خدای صو ایله سقی ایدوب ضیافت عظما ابتدی جناب کبریا دخی
 اکه فردوس برینده شراباً طهوری و آب کوثری احسان ایده انک خیرات حسنا تلی
 اولان چشمه سارلرک کمر لری اوزره تحریر اولان تاریخدر

کندی بالذات بدیهی دیدلر [۴] تاریخین بر [۵] مان واسطه ایم شاه نعمتکدر صو

بو تاریخ کندیلرینک کفته سیدر دیگر تاریخ چشمه آخر

اولدی جاری چشمه ماء حیات

[۱] ک : ادرنده [۲] ب : مطره سی [۳] ب : کتروب [۴] ک : دیدی [۵] ک : بن

محلده سليمان پاشا جسری آلتندن كچوب (منزل قلعۀ تاتار بيكاری) سنه . . . تاريخنده قوجه كنعان پاشا بنا ايتديكي بالاده موصوفدر اندن ۵ ساعتده (منزل قره قيو) اندن ينه قبله ۴ ساعت كيدوب (قريۀ قره قيا) اندن ۴ ساعتده

منزل شهر عظيم اسماعيل

آق كرماندن بو محله كلنجه جمله تحرير اتديكمز معمور و آبادان جامعی و مساجدلی قرالرد جمله (بوجاق تاتاری كويلری) ديرلر سلطان بايزيد و سلطان سليمك اوقايدركم جمله سندن قرق بيك كزیده عسکر چيقار اما شمدي يكرمی بيك عدد دخي اولونوغاي كلوب هر كوله [۱] بش اولی يازيلوب عربهلرن قروب يكي بنا اولنان والده جامعنه رعایا قيد اولنديلر و محمد كراي خانك سبب عزلی بو تاتارلر اولمشدر كم بونلر والده خاصی اولمشلر ايكن محمد كراي خان بونلری قريمه قالدردغيچون خانلقدن معزول اولوب داغستانه بيله فرار اتدك اسماعيل شهري ده بالاده كي . . . جلهده مفصل توصيف اولمشدر بعده شهر اسماعيل اميني محمد پاشايه وافر هدايالر وروب اندن كميلره سوار اولوب قرشو جزيره يه طونا كميلرله كچوب اوچ ساعت جزيره ده كيدوب تكرر اينه طونا كميلرینه سوار اولوب قرشو طرفه كچوب

منزل قصبۀ [۲] طولجه يعني حدود ولايت دو بروجه

محمد پاشا طولجه اميني خانه سنده مكث ايدوب جمله عسکر بوحانلی [۳] مصطفى اغا خانه مهمان اولديلر حقا كه محلنده بنا اولمش مهمان سرايدراندن جانب جنوبه ۵ ساعتده

منزل قصبۀ بابا داغی

صاری صاللق سلطان يعني محمد بخاری حضرتلری بو شهرده مدفون اولوب بو شهر آنك آستانه سی اوقافي اولدوغی جمله بالاده جلد ثانیزده مسطوردر اما شمدي سنه ۱۰۷۷ ر مضانی عیدینك اوچ كون دخي محمد پاشا ايله ايدوب و جمله احباب ايله كوريشوب اوپوشوب بلشدك حمد خدا بر يار صادق محبوبمزار ايدی يكرمی يلدن برو ملاقات میسر اوليوب بو محلده مهمان خانه مزه كلوب كوروشدك

[۱] (هر كويه) اولسی ممكندر (م) [۲] س ، ك ، ط : قلعۀ [۳] س ، ك : بوجاقلی

حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم دار باقیہ انتقال نندنصرکہ بوساری آتا سلطان و مالک اشتر حضرت تبری و بابا منصور حضرت تبری اوچ برار توانا پہلواننر صلصال ضال قرال بدفعال جنکنہ کلدکلرنده ملعون صلصال بوساری آتہ سلطانی شہید ایدوب بومحلدہ دفن ایدرلر مرقد پر انوارلرینک قدوقامتی کامل یکریمی آدیمدر باشی وایانچی اوجندہ برعمودمنہالری وار و جانب اربعہسی خندقدرکم صفروصلالر کرہمسن ایچون جملہ اطرافہ یازمقلی جتار اورلمشدر غیری قباب و عمارتدن بر علامت یوقدر مالک اشتر حضرت تبری بابا منصور حضرت تبری ایله ایکسی بالکنز قالوب مالک اشتر صلصال لعین ایله کامل اوچ کون اوچ کیچہ نیجہ بیک کونہ فتور [۱] ایله جنک ایدوب آخرکار مالک اشتر حضرت تبری دخی صلصال ضال التندہ زخمدار اولنجہ همان مالک اشتر اول ملعون صلصالہ بر اوق ایله زخمدار اتدکدہ جان برجهنم اولوب ملعون مرد اولوب لعینک مشادی بوآق کرماندہ تختی اولماق ایله آندہ قرالقم قربندہ قرق ارشن قله مثال قد ایله مشاد بی شادی واردر و بر خنیر دیشی اق کرمان قلعهسی قپوسنک اوزرنده انجہ جنک زنجیر ایله اصیلی دشددرکم کامل بشیوز اون یدی درهمدر حتی مرحوم ملک احمد پاشا افندمنز اق کرمان قلعهسی تعمیرینہ بوعدہ حقیری مأمور ایدوب قلعه دربیض انشا اتدیکمدہ اول دشی طارطمشدر و بر قابورغا کمکی دخی ینہ قپو اوزرہدر [۲] اول دخی کامل بر قولاجدر امامالک اشتر حضرت تبری دخی ملعونک اوردغی زخمدن افاقت بوله مایوب رفیقی اولان بابا منصور حضرت تبری ایله ایکسی جزیرہ قریمہ واروب بر یلدنصرکہ مالک اشتر حضرت تبری اول زخم مهلکدن شہید اولوب بابا منصور غسل ایدوب باغچہ سرایک شمالندہ شہرہ قریب اسکی یورد نام محلدہ محمد کرای خان بنا اتدوکی جامعک محرابی اوکنده مالک اشتر بالادہ مدفون اولدوغی باغچہ سرای زیارتکاهلری تحریر اولدینی محلدہ مفصل ترسیم اولنمشدر بعدہ بابا منصور سلطان دخی باغچہ سرایده مرحوم اولوب چفود قلعهسی آلتندہ بردرہ کنارانده مدفون اولدوغی مرقومدر بو مذکور صاری آتہ کوی کوی دخی دخی بشیوزخانہلی وجامعلی تاتار کویدر بالادہ تحریر اولنان اق کرمان کویلری دخی جامعلی وزاویہلی معمور کویلدرکم بونلرہ بوجاق تاتاری کویلری دیرلریتش سکسن بیک کزیدہ بوجاق عسکری چیقار بعدہ بوساری آتہ سلطان کویندن قالقوب (نہر قوروندوق) [۳] بو نہر جنک ولایت بوغدان داغلرندن کلوب بو

[۱] ب، س، فنونہ ک: صول [نیجہ (صول) کلهسی معنا سزدر دوغوسی (اصول) اولوق ممکندر (م) [۲] ک: اوزرنده اصیلی دورور [۳] ب، س، ک: قوروندوق

منزل اوت یارق

نام محلکہ جمیع اولاقلر و یوگیلر [۱] بوجہ کلدکارندہ آتشلر یاقدقلمچون اوطیارق [۲] دیرلر نہر طورلہ کنارندہ اولدوغی وبالادہ کچن قناقلرک اشکال زمینلری جملہ ساعت بساعت بر قلاچ کرہ اوزویہ ودوغان کچدی [۳] قلعه سنہ وقرم ولایتہ نیچہ کرہ کیدوب کلرکن بومانزللر کرات ایلہ تحریر اولمشدر اما بو اوطیارق نام محل نہر طورلہ کنارندہ بر بایر [۴] اوزرہ قزاق کافرلینک بصویرلری اولدغی بر مخالف یردر ماتقدم بوجملہ بر قلعه وار ایتمس قرشو طرفی قلعه آق کرماندر بوجملہ جملہ اتلری خداملرایلہ قرہدن مانو کچیدنن قلعه بابیقہ [۵] کوندروب حقیر پاشا ایلہ کمیلرہ بنوب التی میل انلی نہر طورلہ یی عبور ایدوب

اوماو تختکاه صاصلال بی ایمان یعنی قلعه آق کرمان

بو قلعه سد اسکندر آلتندہ اورو محافظی اولان بوستانجی باشیلقدن جیقان [۶] یوسف پاشا دریا مثال عسکر ایلہ آق محمد پاشانک استقبالک چقبوب جملہ مز کندی اوطاغنه قنوب قلعه آق کرماندن اولقدر طوب شادمانلری اولدیکم زمین وآسمان لرزہ ناک اولدی اندہ اوچ کون تقاعد ایدوب آق محمد پاشایہ بہر یوم اوچ کرہ ضیافت عظیملر ایدوب درینجی کون حرکت محلمزده یوسف پاشا آق محمد پاشایہ یکرمی کیسہ خرچ راہ والی رأس آت وبارکیر ویکرمی عدد روس کولہ لری وروب معذور اولہ سلطانم دیو محمد پاشا اسکی وزیر اولماق ایلہ یوسف پاشا نیچہ کونہ تملق آمیز معاملہ لر ایدوب جملہ سرکارده اولنلرہ دخی برآت وروب حقیرہ ایکی بارکیر ویوز غروش احسان ایدوب پاشایہ رفیقلر قشوب ایکی وزیرلر بربرلریلہ ودالشوب آق کرماندن ینہ جانب قبلہ ۳ ساعتہ (منزل اشک درہ سی) اندن ینہ ۴ ساعتہ (بکلی درہ سی) اندن ۵ ساعتہ (آجی درہ) اندن ۴ ساعتہ (اودودرہ) [۷] اندن ۴ ساعتہ

زیارتکاه صاری آتہ [۸] سلطان

قوم تاتار بو عزیزہ صاری آتای سلطان دیرلر بونلر صحابہ کرام رسول اللہندرکم

[۱] پ ، س ، ک ، ط : یوگیلر [۲] ک : اوت یارق [۳] ک : کچیدی [۴] ک : بریار

[۵] ط : بابیقہ . س ، ک : ناسعہ [۶] ک : چیقہ [۷] س ، ک : اورو درہ سی .

ط : اور درہ سی [۸] ک : آتہ

صوایدی کمیلر براقچ کونده کیدوب کلنجه قیل بورنده بورنومزک قلاری آجلقدن فرل فرل اوتوب آتلا اولرک سازلرنیدی بزلبازلرک اولولرنیدک بونده دخی برعجاب صوتقور قوشوم اولوب اوچ دوقان [۱] قوشوم قالدی و بوقیل بورون قلعه سننده برآتیمی بر غروشه اولدی و بر اکمک بر التونه چیقدی زیرا دورت بیک قدر آدم بویله قلعه جکده به بولسونلر و نه یسنلر الحاصل کامل بر هفته رمضان شریفده بوقلعه قیل بورونده اویله ضعیف و نحیف اولدق کم کویا مومیان [۲] اولوب قدید محض اولدق حمد خدا برکون یوزسوکلوب اول کیجه قرشو طرفدن کمیلر کلوب ظهیره لرتدیله همان پاشا دخی جمله صالت قالن آدم لریله کمیلره بنوب قرشو طرفده (منزل قلعه حسن پاشا) انده پاشایه عظیم طوب شادمانلری ایدوب اندن الای عظیم ایله بیک قدر کیدوب

اوصاف قلعه جان کرمان

یعنی اوزو قلعه سی [۳] اوچ قات بوله قلعه لر اولوب و بر برلینه متصل اولوب بانسی و اشکالیه جمیع اوصافی بالاده سنه ۱۰۶۷ تاریخنده قزاق عاق بزى بواوزی قلعه سنه قیادوب یدی کون یدی کیجه جنک عظیم ایدوب کفار خا کساری قردینمز محله آدی کمز غزا اوصافیه بوقلعه اوزو و قلعه حسن پاشا و قلعه قیل بورون اوصافلری جمله مفصلاً بالاده کی... جلدده تحریر اولمشدر تکرار تعریف و توصیفه حاجت یوقدر اما محمد پاشایه اهالی قلعه غایت تعظیم و تکریم ایتدیله زیرا پاشا درد دولت طرفنه دعوت اولوب کیدر بلکه صدر اعظم اولور ملاحظه سیله ییحد و بی حصر هدایالر وروب بشیوز توفنک انداز و بشیوز آتلی شهباز رفیق شهنازلر وروب اندن جانب قلیه ۶ ساعده [۴] (نهر پره زن) فی الحال بونهری کشتیلر ایله قرشو طرفه عبور ایدوب (قره بخشی [۵] دره سی) ن کچوب (منزل دلی کول) بونده آتله یم کسدروب اندن ینه قلیه کیدوب (اوج آجیلی [۶] یاشنده) دوروزونقه قزاعلنک برقلعه سی وار طوب صدالری کلوب بو محله طرفه العین ایچره کچوب ینه قره دکز ساحلنجه جانب قلیه کیدوب (بوکه بلاغی) [۷] نام محلی دخی کچوب (منزل خوجه بک) بونده دخی آتله یم کسدروب اندن ارتق قره دکز کنارلرن صول طرفه براغوب ۱ ساعده [۸] (اوج [۹] دالاق) نام محلی عجله ایله کچوب

[۱] ک: دوغان [۲] (موی مثال) اولوقده ممکندر (م) [۳] ب: اور [۴] س، ک: ۲ ساعده [۵] ب: بخشی [۶] ط: آجیل [۷] ک: بولاغی [۸] ب، س، ک: اون ساعده [۹] ب: اوج

(منزل قیغاج [۱] کوی) اندن ۵ ساعتہ (منزل بای دبی) قوم تاتار بوحہ بای تی درلر
 اندہ آتله یم کسدروب صباحدک (کزقویی) نام یری کچوب بر یورطوش یورطدق کم
 عربہ لریمز کوحیلہ بیزہ یشتر لردی اندن (منزل بخشلی) [۲] اندہ دخی آتله یم کسدروب
 (قوب قیو) بی یعنی چوق قبولری کچوب و (چورغہ) نام محلی کچوب بو محلدہ نہر
 اوزو طاش سہ یولدن آطلوب دریای سیاہہ قریشر بحر سیاہ تلطم اتسہ نہر اوزویہ
 مخلوط اولور بر انجہ یولدر بو انسز یولی دخی کچوب و (صاری قامش) نام محلی دخی
 کچوب زیرا قالمق دردندن سحرای ہیپاندہ اصلادورہ جاق و صغناجاق برجای مناص اولمدیغندن
 غایت سرعت ایله سکردوب

اوصاف منزل فلعه قیل برون

جزیرہ قرم اغزی اولان قلعه اوردن جانب غربہ الغاریلہ بوقلعه یہ کلنجہ کاملہ اوطوز
 ساعتک اسز چول چولستان برا کسز بورون کبی کولدر [۳] انکیچون قیل بورون
 دیرلر لکن ممرناس اولماق ایله آئندہ ورون دکاندردن قوم تاتار تنفس و آرام ایده جت یرلرہ
 برر اشم قیوب یعنی قبولر قازوب کمی طاطلی و کمی شورجہ صولر واردر حمد خدا ہیہات
 سحراسی و دشت قبجاق بو قیل بورون نام قلعه دہ تمام اولدی و بو قیل بوروندہ خانک
 قوشدیغی سکبانلرہ و بش تاوی [۴] نام تاتارلرہ و بزلی کترن عربہ جیلرہ آق محمد پاشا
 بالغاً ما بلغ احسانلر ایدوب کرویہ قریمہ دنوب اورہ ایکی قناق قالدیغی محککہ کز قویی نام
 محلدہ قالمق بونلرہ صتاشوب جنک عظیم ایده ایده جملہ غربیہ یکتتر اتلرن و قوشلرن
 قالمق آلوب عربہ لر آلتندہ و ایچندہ ینہ جنک ایده ایده فقیرلر قلعه اورہ داخل اولوب
 خان حضرتلری جملہ سنہ آتله و سلاحلر وروب تطیب خاطر ایدر واورک طشرہ سندنہ کی
 اون اوطاق [۵] ماللری دخی قالمقلر آلوب کیدرلر حمد خدا بزله راست کلدی اما
 بطامیوب [۶] اللرندن خلاص اولدق بعدہ بو قیل بوروندہ بوقدر اوزو نہری کمیلری کلوب
 جملہ مال و حیواناتلری اول قرشویہ عبور اتدروب انجاق پاشا کندوسی و ایچ اغالری
 و خاص طولہ آتله یلہ ایکی کیجہ قیل بوروندہ قلوب جملہ اولرک اوستلرنده کی سازلری و قامشلی
 آتله یدردک زیرا بردربند جانلدر بی امان یردر اوزو نہری خود نہ بوز ایدی و نہ درست

[۱] ک : قیغاج [۲] ک : یخشیلی [۳] س ، ک : یولدر [۴] ک : و ایکی بش پاوی

[۵] ک : اوطاق [۶] ک : بصامیوب

ايچوب مست اولوب يقلوب اسرك اولغانمىز ديو سرخوش اولورلر اما غايت بهادر وشجيع قوم زور آور دلاور هنرور سرورارلردر جمه خلقى دوه لرى چيقته وعربه لره قوشوب... [*] حاصل كلام جزيره قرقم و اوصافى وبو قلعه اور اوصافى بالاده نيجه كره تعريف وتوصيف اولمشدر اما قلعه اوردن سنه ۱۰۷۷ رمضانك يكرمى اوچنچى كوني خان توفنكليلرى وبش تاولى [۱] عسكرى له الله صغنوب اوردن طشره وقت سحرده هيپات سحر اسنه چيقتنجه

دريان تاثير سحر قوم قالمق

هان اور اغزندن نيم ساعت هيپاته چيقتنجه بزم عسكريمىز اوررينه بر قرانلق ظلمت چوكوب بربرليرمىز كورمىن قلوب آتلمىزك باشلرن واللمىزده دز كنليرمىز دودندن [۲] و دوامندن كوره مز اولوب عسكرايچره برغريوو فرياد قيوب نه جانبه كيده جكمىز نامعلوم اولنجه اول محله پاشانك اوغانى غائب ايتك ييره بك قنده در ديه هر كس فرياد ايدر بكي نه كورمش ونه بلمش وار همان حقير بيره امت محمد الحم [۳] سوره سيله قل هو الله سوره سن اوقيوب جانب اربعه لريكزه اوفلك ديو فرياد ايتدم همان جمله كشيلىر بلدكلرن تلاوت ايدوب پرساعتدن سكره سهل هوا كشاده اولوب بكي بولديلر مكر بك بو حالى كوروب بش اون نفر كسمه ايله كرو اور قلعه سنه دوغمشلر مكر ملعون قالمق لر اور بو غازندن طشره چيقاركن بزي كوروب فى الحال ياي شلق [۴] يعنى سحر بازلق ايدوب بزي ظلمات درياسنه غرق ايدوب عسكرى بر دومان بوروركم [۵] جمله تا تارلك و بزم عسكرك عقللى باشلرنندن كيدوب بعضى آدملىر كرو اور قلعه سنه دوشوب تفكلىر [۶] صدا سندن اور قلعه سن بلورلر [۷] بر زماندن سكره دومان مضمحل اولوب كونس قله فلكدن [۸] باش كوسترنجه انى كوردك ايكي بيك قدر قالمق تا تارى دوموز طوپى اولوب بر يره [۹] دورب چقاللر كچي اولوشوب كورديلر كم بر خيلى عظيم عسكرو جمله پرسلاح توفنك انداز آتشمىز حمد خدا بيزه بقميوب [۱۰] بر جانبه سكر بر سحر اى هيپات كتديلر همان پاشاى مدبر جمله اغراق عربلرن قلعه مثال كورن چاتوب ينه توكلالاً على الله ديوب كامل ۵ ساعت غربه كيدوب

(*) اوچ سطر اچيق وار [۱] ك : بش پاوى [۲] ك : پوصدن | مننده كى (دودندن)
كلهسى (توتوندن) شكلنده يازيليرسه دوغرو اولور (م) [۳] ك : فاتحه شريفه [۴] ك : ياي شلق
(ياي شلىق) [۵] ب ، ك : بوروديكم [۶] س ، ك : كوپكلر [۷] ك : بلورلر [۸] ك : فاندن
[۹] س ، ك : بر يره [۱۰] ك : بسمايوب . س : بطامايوب . ب ، ك : بطامايوب

دو کرلر کم بلخ و بخارا و شمتکار [۱] و کوشتان [۲] مولتان ولایتلرینہ وارنجہ بو
چوینچی [۳] محمد افندی قزغانی مشہور آفاقدر ہلہ حمد خدا محمد افندیکن خیر دعاسن
ألوب دست بوسیہ شرفیاب اولوب آندن ۵ ساعتہ معمور صلالری کچوب (بایلر صلاسی)
بو محلدہ خان محمد پاشا ایلہ مفارقت وناسی [۴] ایدوب خان قریبہ بزئر جانب شمالہ ۹
ساعت (منزل طوزلہ سلاسی) مقدما طوزلہ عظیم اولوب امدت اولدغی بالادہ مرقومدر
آندن ینہ شمالہ ۵ ساعتہ

منزل قلعہ فرح کرمان

یعنی اور اغزی قلعہ سی کہ جزیرہ قریمک بر جانی دخی بو محلدہ نہایت بلور اشبو
جزیرہ قرم قرہ دیکرک شمالی نہایتی جانبنده شکل مثک یدی یوز یمش میل بر ادادر قبلہ
ظرفیکہ [۵] طاط الی داغریدر کم جملہ سکز عدد قلعہ متینہ لردر کم آل عثمانک کفہ ایالتیدر
بو جزیرہ نک نصفی طرفی شمال سمتہ باغسز و باغچہ سز چولستان یر لردر کم جملہ بیک التمش
یدی پازہ معمور و آادن جامع و مساجد و مدرسہ لی طلبہ لردر کم [۶] ہر بری بر آدم
دریاسیدر و جملہ تاتار خانر حکمنده درلر بو حساب اوزرہ همان قرم خانلرینک متصرف
اولدقلری بو قرم جزیرہ سنک نصفیدر اما یوز بیک عسکر طائفہ سی چیقار و آلتی کرہ
یوز بیک قزاق عاق اسیر تحریر اولمشدر و یوز بیک دخی علما و صلحا و ائمہ و خطبا
و فقرا و ضعفا و قضات و مشایخان تحریر اولمشدر و یوز بیک قدر آدم دخی تجاران
برو بحار و اهل حرف تحریر اولمشدر بہر یوم اوچ بیک قیون و ایک یوز صغر و قرق
اللی آت و قرق اللی دوه بوغازلنوب بہر یوم یدی شرب بیک کیلہ بوغدای خرچ اولوب
اون کرہ یوز بیک آتلرہ یم اصلوب جملہ قرم خلقی آت بسلا الک مقبول کارلری غزادر
و ما کولات و مشروباتلری آت و دوه و صغردر مشروباتلری آت و دوه سودی قمز
و بوزہ و طالقان و بال صوییدر تاتارلری اککی آزرلر اکمک بزى [۷] چوقدر
یدکلری داری و کیدکلری دری و اولری ساز و کندیلری ناساز دیو بو کلاملر ضرب
مثل اولمشدر و جملہ تاتار تتوننی پک ایچرلر اصلادومان طشرہ چیقارمازلر همان دومان

[۱] ك : سمنكان . ط : شمنكار . پ ، س : سمكار [۲] ك : كرسان . ك : لرستان .
ط : کورستان . پ : کرسان [۳] ب : چوینچی [۴] ك : ودای [متن نسخہ سنده [وداع] گلہ سی دائما
ع سز یازلقدهدر (م) [۵] ك : طرف [۶] ك : صلالردر کم . پ : صالہ لردر کم [۷] ك : یمزی

صحبتمز جمله علما ايله تواريخ ذوق اولوب قريم پادشاهلرن تواريخ طوخطه بايدە بويە تلاوت ايدوب حقير دخى بوقدرجه تحريير ايله اکتفا اتدك والسلام ارتسى کون آق محمد پاشا خاندن مآذون اولوب دردولته روانه اوله جاق محله خان حضرتلری اق محمد پاشايه اون بش کيسه غروش وبش بيك آتون واون اسير واون يورغه کومش اکرلی آتله وایکيوز تاتار اکرلی توابع بينه جک آتله ويکر می عدد چرکس قزلی وپاشا قرنداشنه و اوغلی بکه وکتخداسی وديوان افنديسی وسائر سرکارده اولنلره بوقدر اسير و بوقدر احسانلر اولنديکم تعبير اولتماز حقير دخى خان حضرتلرن دن و قلغا و نورالدين دن وجهه اعيان قرم اولان احبار يميز دن اون براسير واون يورغه آت واون ايکي رأس نوغای آتلی وجهه اوچ قات اثواب وجهه سکيز يوز يتمش عدد غروش پيدا اتدک

آق محمد پاشا ايله سنه ... تاريخده قرمدن اسلامبوله کتديکمز

قناقلری بيان ايدر

اولا جمله احبا و دوستانلر ايله و دانشوب خان حضرتلری دخى بوقدر بيک عسکر ايله آتلوب محمد پاشاي کوندره کيدوب باغچه سرايدن جنب غربه صيد و شکار ايدره رک کيدوب ۶ ساعتده (منزل قاشلی [۱] صلاسی) اندن يوليزدن بر قناق صپادر ۷ ساعت شباهه کيدوب

منزل چوپنجی [۲] محمد افندی صلاسی

بشيوز اولی بر بيوک تاتار کوييدر بونده محمد افندی اعزه کرامدن مستجاب الدعوه الکن [۳] آدمدر بو کويده تيموردن دوکمه قزانلر يپارلر کم هر بر قزغانه برر وایکيشر صغر صفار مفرت قزانلردر معدنی ينه قرمه چادر داغنده در کم عبرت نماي واجب السيردر رومده بو سنه سر حدنده قره رسعه [۴] و ولايت ارض رومک کيني سنجاغنده و ولايت قرمه چادر داغنده بو تيمور معدنی باشقه بر معاندنر کم کغيده و قره رسعه [۵] بو دمر معدن طوقلهسی دو کرلر [۶] اما بو چوپنخنده [۷] تيموری قزغان [۱] پ، س، ک؛ ط: قاشلی [۲] پ: چوينچی [۳] ک: اولکن [۴] ب: دنسقه. ک: دشقه س، ط: دسغه [۵] س، ک، ط: دسغه. ب: دسغه [۶] ک: بودمور معدنندن طوب کلهسی دو کرلر. س: بودمور معدنن طوب کلهسی دو کرلر [۷] س، ک: چوپنجده. ب: چوينچده

کلوب جابجا خراب آدیکی یرلردشت قبحاقده وازاق ایله قریم مابینلرنده تانهر اوزو کئارنده دوغان کچدی [۱] نام قلعه محلنده اهل اسلام مزارستانلری و شهر اساسلری نمایان اولوب دورر و تیمور پرزور خانک بر اوغلی آق مسجدک جنویسنه [۲] چادر داغی ییلاغی داممنده مدفوندر دیو آق محمد پاشانک سؤالنه جواب ویرمک ایچون مذکور طوخطه بای توارینخن بویله او قوب قرمه ابتدا قوم تاتار ساکن اولمه سنک اصلی وابتدا قریمه خان اولان جنکیز خان اوغلی [۳] جوچی خاندن دیو جوابده لک [۴] ایدوب قرم صاحبی اولدق دیدیلرینه محمد پاشا ایدر یا آل عثمان ایته بوجزیره قریم نه یوزدن کردی دینجه امرم اتالیق ایدر سنه... تاریخنده اسلامبولی فتح ایدن سلطان محمد کسی [۵] این کرمانی واولوطه کرمانی له لندن فتح ایدوب قریمک بر کوشه سن قبضه تصرفه آلوب قالدی بعده سنه... تاریخنده منکلی کرای خان اعانتیه سلطان بایزیدولی وزیر کک احمد پاشا کفه قلعه سی وصادق وکرج و بالقلوا و این کرمان و صار کرمان [۶] قلعه لرن جمله جنوز کفاری لندن کیمن جنک ایله و کیمن امان ایله فتح ایدوب کفار ازاق قلعه سنه کیدوب کفه قلعه سنده شاهزاده قورقودخان [۷] ابن بایزید خانی کفده حاکم ایدوب کفه قلعه سنی تخت آل عثمان ایدوب بزم خانلریمزدن منکلی کرای خان ایله سلطان بایزیدیکیز تمهد [۸] ایدوب قریم جزیره سنک صحرالری خانلرک اوله داغلرنده ولب دریالرنده اولان قلاع لر جمله آل عثمانک اولوب بر قرم شهزاده سی یانبولی شهرنده رهن دورماق اوزره صلح اولندی الی یومنا هذا قریمک نصفه عثمانی و نصفه خانلر متصرفلردر بعده منکلی کرای خان بایزیدولی ایله آق کرمان وکلی قلعه لری فتحنده بولتوب صکره مرحوم اولوب... مدفوندراندن... خان اولدی اندن صکره کرای القابی بومنکلی خاندن قالدوب قره شمس الدین حضرتلری منکلی کرای بیوردقلرندن حالا خانلره کرای دیرلر مثلا آل عثمانه خنکار دیرلر... اندن سلامت کرای خان و بهادر کرای خان و اسلام کرای خان و محمد کرای خان ایکی کره خان اولوب شمعی داغستانده قالب اولالا خاتمز چوبان کرای خاندن الله تعالی خطالردن صقلیوب او جانغی دایم اوله دیوخان حضورنده بویله دعا و شالر ایدوب بوکیجه

[۱] ک : دوغان کچیدی [۲] ک : جنویسنه [۳] ب : ارغی [اوروغی] [۴] ب : حوانده لک . ط : جوابلک [جوابده = جواب ویرن] دیمک اولغله متنده کی (جوابده لک) دوغرو اوله بیلیر (م) [۵] س، ک : کشی [کشی] کله سی دوغرودر اسکیدن بادشاهلره ده اطلاق اولنوردی متنده کی (کسی) ده دوغرو اوله بیلیر (م) [۶] ک : ساز کرمان [۷] ک : شاهزاده درغود [بوراده کی (درغود) یا کایشدر (م) [۸] ک : معاوده

معزول ايدوب يرينه سنه ۶۹۰ تاريخنده منكرتم اوغلي (طاغ طغاغ خان) خان اولوب دأثمافته وفساده وفسق وفجوره ولعب ولهووه مالك [۱] اولوب جنوز كفاري ومسقووله وقسطنطين وادرونه وصرف وبلغار وافلاق وبوغدان وغيري كفار قرالري يوز بلوب قريمك جابجا يرلن نهب وغارت اتمكه باشليوب صار كرمان قلعه سن بودخي له الندن خلاص اتمكه سعي اتمدي مكر بو طغطاغ [۲] خان اجدادلري بي ديننه كروب پوت پرست اولمش همان جمله اهالي قرم و علمای صلحا بو حاله مطلع اولنجه غلوی عام ايدوب طاغطاغ عثاني قتل ايدم در كن بر طرفندن فرصت بلوب منكبوب قلعه سنده جنوز كفارينه قاجوب شاپقه كير ارنسي على الصباح لشي اشني قيالر دبنده بوينده آلتون خاچلر ايله بولنوب ينه اول صحرا محلنده [۳] لاشه مردارن كفره لر بر مشاده كومرلر و بر كوره ديقلرر بحالا اينده ورونده تانارلر يانندن كچوب مشادينه لعنت اوقيوب كورينه تو كروب كچرلر اندن صكره يرينه (اوزبك خان) خان اولوب غايت حلیم وديندار مسلمان خان عادل اولدوغندن ولايت قرم ايجره ميان جيوشده كوی كوی عشقيالر ظاهر اولوب نفس قرم ايجي هليج مليج اولدوغن ماوراءالنهرده طوخطمش خان قريمك بو حالته مطلع اولوب فرصت غنيمتدر ديوب يوز بيك عسكر ايله قرم ولايتي اوزره كلوب حكمت خدا اول مسلم و صالح و متدين اوزبك خانی طوخطمش خان بوزوب اوزبك خان دخي قرمدن دشت قبجاغه اندن ولايت سميكانده [۴] تيمورخانك ياننه دوشوب التجا ايدر اما بری طرفده طوخطمش خان ديار قريمه مستقل خان اولوب جمله قرم خلقی بالضروري ايديلر [۵] تيمور خان دخي اوزبك خانك رجاسيله حيفن آيورمك ايجون تيمور خان يوز بيك چتال آتلي جنك آور عساكر دلاورلری ايله انار ايدوب اوزبك خان طليعه عسكر اولوب تيمور خانی هيات صحرا سندن كچروب يدي كون يدي كيجه ده ولايت قريمه چاپول جيوه دروب جزيره قريمه داخل اولوب يقه يقه طوخطمش خان عسكرين قوه قيره قرم ديارن خراب ايدوب جمله علمای قريمي تيمورخان آلوب بلخ و بخارا يه كتوروب طوخطمش خان كيله ظرب افزون ولايته فرار ايدوب بر زمان آنده قرار ايدر بری طرفده تيمور خان قرم خانلغن ينه اوزبك خانه ويروب اندن صكره تيمور خان پرزور ولايت قريمه اوچ كره

[۱] (مائل) اوق مناسبدر (م) [۲] ك : طاغ طغاغ. س، ط : طاغطاغ [۳] س، ك : اول محله [۴] ب، ط : سميكانده . [۵] س : نسخه لرنده اوچنجي حرفك نقطه ي قونولاشدر بخه (سرقتد) اولسي ممكندر (م) [۵] ك : بالضروري كندودن بيعت ايتديلر

وسلامت قریمہ داخل اولور بعدہ سنہ ۶۶۵ تاریخندہ قرمدن سکسن بیک عسکریاہ بلخ و بخاریہ و تورانہ و چین ماچین و ختا و ختنہ و فغنور و ترکستانہ ات صالوب سرکش پادشاہلری سرفرہ اندروب بیک سکزیوزقدر علمای بابای [۱] باشنہ جمع ایدوب تعظیم و تکریم ایلہ جزیرہ قرمہ کتروب جمیع علمایہ جامع و مدرسہ لرشا ایدوب غزا ماللریہ جملہ علمائزہ خانہ دانلر سیوب اهل ایال ایدرک کوندن کونہ کیدرک آل جنکیزیان اشتہار بولوب صاحب السیف والقلم دیو خطبہ ابتدا شہر قرمدہ بونلر اوقیدوب سکہلری ات شکلی تصویرلی منقر کسدردی زیرا صید و شکارلری و جمیع کارلری اتلر ایلہ اولماغن سکہلریہ ات صورتی یازدیلر حقا کہ سکہ نحاس خاصدہ قازدیلر و کوندن کونہ علمای تاتار ایلہ علم [۲] اولدیلر اول عصرده نفس جزیرہ قرمدہ اوچ بیک عدد فتوا صاحبی علمای تاتار و ارامش آنلرایلہ برکت خان شہرت بلوب کوندن کونہ برکت خان وعسکر اسلام کورلنور [۳] جنوز قرمدہ خراج کزار [۴] اولور بعدہ سنہ ۶۶۶ تاریخندہ برکت خان شہرت [۵] مرحوم اولوب اسکی صلادہ مدفوندر انک برطفل نارسیدہ اوغلی بریاشندہ اولماق ایلہ ایالتلری [۶] بربرینہ دوشوب آخر جنکیز خانک حال حیاشندہ ولی عہد ایدنیکدی دوردنجی اوغلنک اوغلی والدہسی طولی نسلندن اولان (منکرتم خان ابن طغار خان) ی خان ایدوب قریمہ کتوردیلر بودخی مسقوولہ وچہ واسفاج وفلمنک و محجار و قورص و نمسہ واسلوون وطوت و قرول قرالرن جملہ خراجہ کسوب قراقو ولایتلرندن دانصقہ ولایتی سفرینہ کیدوب حسابن جناب باری بلور مال خزاین اسارلر ایلہ جزیرہ قریمہ کلوب اکہ دخی (ارجعی الی ربک راضیہ مرضیہ) آتی فرمانی کلوب سفر حقیقتہ [۷] عزم جنان ایدوب یری مقام علیین اولہ حالا قبری مانفت [۸] اندہدر بعدہ یرینہ قرنداشی (تدان [۹] خان ابن طغار خان) نہر ادل صحراسندہ کی شہر سرایدن کلوب ولایت قریمہ مستقل خان اولدی بنوک زمانندہ لہ قراغی قریمک غربیسی طرفندہ اولوطہ لیمانہ کروپ (صار کرمان) قلعه سن جنوز کفرہسی الندن آلوب تدان خان قزاق الندن مذکور قلعه فور تارمغہ قادر اولمادیغندن قرم خلق تدان خان اوزرہ غلوی عام ایدوب خانلقندن

[۱] ک : تاتاری [۲] ک : ہم علم [۳] ب : کورلنوب . ک : کور اولوب [بورادہ کی (کور) قوتلی معناسنہدر (م)] [۴] دوغروسی (کذار) اولمیدر (م) [۵] اشبو (شہرت) کلہ سی ب ، س ، ک نسخہ لرنده یوقدر و اساساً لزوم سزدر (م) [۶] ک : اتاقللری [۷] ک : حقیقیہ [۸] س ، ک : مانفت [۹] ک : تدار

مستقل پادشاه اولوب جمیع پادشاهلره نامه کوندروب تجدید بیعت ایدر لر الاقریمده بره کت خان بن اسلام پادشاهی اولوب دین محمدیدن اولوب او یله بی دین مجوسی مذهبدن بیچون واروب تجدید بیعت ایدرم دیو آباقه خانک نامه سن بره کت خان پاره پاره ایدوب ایچسن قودی هلا کو اوغلی آباقه خانه بوخبرکلنجه باباسی هلا کو خانک بوزوب اوچ کره یوز بیک عسکرینک قردلیغی انتقامن بره کت خاندن المق ایچون ایکی کره یوز بیک عسکرله ولایت قریم اوزره کلده قریم عسکری دخی هنوز اسلام ایله مشرف اولمش عسکر بره کت خان ایله کامل سکسن بیک عدد کزیده و بهادر اسلام عسکری جزیره قریمک اور آغزی نام یرندن طشره کوچک هیات صخراسنه چیقوب آباقه خان ایله بره کت خان دولت صتاشوب [۱] بامر خدا معجزات محمدالمصطفی بره کاتیله بره کت خان هلا کو اوغلی آباقه خانه برصاتور برکات محمدی اوررکم آباقه نک باباسی هلا کو خانک بغدادده آل عباسیاندن مستعصم باللهه اتدیکندن ایدوب یوزلالی بیک آباقای خان تاناری قلیچدن کچوب حالا استخانلری [۲] اور قلعه سنندن طشره (جرکلی) نام محل قریبده پشته پشته تانار آباقای کمکلیری یغلوب دورر و حالا قریم تاناری ایچره ضرب مثلدرکم «بره کت خان قلیچنه اوغرایسن» درلر بعده بره کت خان آباقای خانک جمله اتلری و بساطلری [۳] و مال غنایملرن غزات مسلمینه بذل ایدوب منصور و مظفر ولایت قریمه داخل اولوب کوندن کونه جهانکیر پادشاه جم کشور کش [۴] اولور [۵] حکمت خدا اول سنه نهر طورله و نهر طونا دوردرای منجمد اولوب بره کت خان ایکی کره یوز بیک عسکر ایله نهر طونای اوتنه ادرنه طرفه اوتوب اولو اسلامبول تکوری اولان کشتنطش [۶] قرالک الن و ولایتن تادرنه و فلبه و صوفیه صافیه و قواله و سلانیک و سرروز و زهنه [۷] و ترحاله و یانیه و کشدیره [۸] و قلوب و مدینه الحکماء و القدما اولان آتیه شهرنه وارنجه کنار بجرده و برده اولان جمیع شهر عظیملردن یدیبوز یتش پاره شهرلری نهب و غارت ایدوب حسابن جناب الله بلور اولقدر مال غنایم و نیجه کره یوز بیک محبوب اسارالر و بی حد و بی حصر بهایملر آلوب جمیع شهرلری یقیقه احراق بالنار ایدرک یدی آیده یته نهر طونا کنارینه کلوب نیجه بیک پاره کبیرله آق کرمان طرفه طونادن عبور ایدوب و نهر طورله دخی عبور ایدوب منصور

[۱] (صیناشوب) اولتی دها مناسبدر (م) [۲] ک : استخوانلری [۳] ک : و سلاحلری [۴] دوغروسی (کشورکشا) اولمیدر (م) [۵] ب نسخه سننده آتی سطر آجیق وار [۶] ک : کشتنطش [۷] جغرافیا کتابلرمزده (زیخنه) شکلنده یازیلدی [م] [۸] س ، ک : کسندیره

اوغلی برہکت خان جنکیزخان یرینہ مستقل خان اولوب برکون ا کہ دخی ہدایۃ اللہ اروب درون دلدن و جان کولدن بندۂ سبحان اولوب ابتدا تانارده کندوی سنت ایتمک بوندن قلمشدرم یوزر ایکیشر یوز نفر آدملی بر یردن سنت اندروب اوچ کون اوچ کیجہ دوکونلر ایدوب مسرور و شادمانلر ایلہ عمر نازنین ذوق و صفا ایلہ کچردی و ولایت قرمدہ اسکی صلا شہرن و آشلہ بانچہ سن و بانچہ سرانی و اسکی یوردی بنا ایدن بو برہکت خاندن غایت شجیع و نامدار خان اولوب حمیع قراللری عاجز مانده ایدوب جملہ سن خراجہ کسدی و مال و خزینہ جمع ایدوب عسکرہ و یروب یکت جمع ایدہ رک ایکی کرہ یوز بیک عدد جنک آوردلا و رهنور عسکرہ مالک اولوب ہیہات صحرا سندہ ایکی کرہ یوز بیک اوطاق [۱] یلقیہ مالک ایدی ہر اوطاق تعبیری بیک آت اولہو التمش بیک اوطا و دوہ و آلتی کرہ یوز بیک اوطاق صغرا اولوب سائر دواباتلری کوچک ہیہات صحرا سندہ اوتلیوب کز لر دیکم حدو حصر لرن جناب باری بلدی الی یومنا ہذا ہیہات صحرا سندہ اوکن چبان حیوانلری [۲] برکت خانک دواباتلرن دن قلمشدرم نباتاتی [۳] اولمشدر اللہ تعالیٰ برکت خانہ بو مرتبہ برکات و یرمشدر بعدہ برکت خانک بو مرتبہ مال و منال و چری جمع ایدوب بر معضم پادشاہ اولدوغن ہلاکو خان ایشیدوب حسنتدن [۴] قریمدہ برہکت خان اوزرہ دورت کرہ یوز بیک عسکرلہ ہلاکو خان کلیر کن برہکت خان بو حال پر ملالی استماع ایدوب یوز بیک جنک آورتا تار صبارفتار عدوشکار ایلہ جزیرۂ قریمدن سنہ ۶۶۱ تاریخندہ چیقوب صحرائی کوچک ہیہاندہ ازا ق قلعه سی آلتندہ دشت قیچاقدہ ہلاکو خان مکٹ ایتشکن بروقت سجرده ہلاکو خانک لشکرینہ برکت خان بر برکتلی شمشیر بران اوررکم جملہ قوم ہلاکونک چوغنی ہلاک اولوب دندان تیغدن خلاص اولنلر ایلہ انجاق ہلاکو خان بیک قدر تانار ایلہ نہر ادیلی اوتوب جان قور تارر و بو قدر مال و غنایمی برہکت خانہ قالیر برہکت خان دہ فی البرکہ دیوب سالمین و غنمین قریمہ منصور و مظفر داخل اولور ہلاکو خان دخی بودرد سر ایلہ نیجہ زمان سرسری کزوب جملہ پادشاہلرہ تصدر آتمشکن جمیع پادشاہلر و قرالر قندہ خور و حقیر اولوب آخر کار دردندن مجوسی مذہبندہ مرد اولوب یری دارالبوار اولوب یرینہ اوغلی (اباقہ خان)

[۱] س ، ک : اوطا و | صوک حرفی واودر [۲] (اوکان چوبان حیوانلری) شکندہ یازلسیدی دہا کوزل آکلاشیلیردی . ک نسخہ سندہ (اولن بیان حیواناتلری) دیبہ یازلشدر (م) [۳] ک : بیابانی [۴] ک : حسدندن

مستوقرانی کیدوب [۱] تابع ایدوب خراج گذار آندی اما جزیره قرمده جنوز فرنی بر اوبحر ابر بیوک قرال زال بدفعال اولمق ایله جوجی خانه سرفرو ایتوب جزیره قرم اوزره جوجی خان عظیم دریا مال لشکر چکوب امان وزمان ورمیوب قرم مملکت سنه ... تاریخنده جنوز کفاری لندن خاه ناخاه زور زور ابتدافتح ایدوب لب دریاده اولان قلعه لردن (این کرمان) و (صار کرمان) و (بالقلغا کرمان) و (منکوب کرمان) و (کفه کرمان) و (چکشکه کرمان) وغیری بومقوله حصن حصین و سدمتین قلعه لب دریاده کفره الله قالمق اوزره جوجی خان ایله کفره جنوز قرالی صلح ایدوب جزیره قریم صحرا رنده تانار عسکری ساکن اولوب الی یومنا هذا جزیره قریم دست تانارده قالدی بعده قریم جزیره سی فاتحی جوجی خان قریمی فتح آتدکن آلتی آی مرور ایدوب فوت اولدقده ...

دفن ایدوب آلتی نفر اوغلی قار بیوک اوغلی [۲] ایله بش عدد قرنداش لر قریمی اوله شه . میوب یورد آیه سی اولماق ایچون عظیم وزنی اوزره بر بر لیه آلتی نفر قرنداش لر جنک و جدال و حرب و قتال ایلیوب آخر کار بیوک قرنداش لری بره کت خان دده لری جنکیز خانه واروب بولشدقده های نرم [۳] اوغلو مک اوغلو جانم [۴] سن صفا کلدک دیونجه کونه تعظیم و تکریم لر ایدوب بره کت خانک التجاسندن جهان جهان حظ ایدوب قرم خانلغین بره کت خانه یرلیغ بلیغ شاهی ایله واروب او بر بش نفر قرنداش لرن دشت قبچاغه کله کی فرمان ایلیوب بره کت خان جزیره قریمه مستقل پادشاه اولوب عالمه نظام انتظام وردی حکمت خدا آلتی آیدن [۵] جنکیز خان مرحوم اولدی مرد اولدی دینه مهز زیرا حضرت رسالت پناهک (اقرأ باسم ربک الاعلی) آیت شریفیه تحریر اولسان یرلیغ بلیغنه تعظیم ایدوب ایاغه قالقوب اوپوب باش اوستنه قیوب دین اسلامی قبول ایتشدی الاکعبیه کیدم زیرا کعبیه وارنجه بوقدر پادشاه لری اتلیوب کچم جمله بکا خصمدر لر امن طریق یوقدر که کعبیه کیدم و ... سنه معمر اولمش برمن کشیم ذکر کم کسه م [۶] سنت اوله امام دیو عذرن عرض ایدوب سائر مافرض اللهی جمله قبول آتدیکه چون زاکه مسلم دیوب مرحوم اولدی درز [۷] نتیجه کلام جنکیز خان مرحوم اولدقندن کره اوغلو نک

[۱] ك : کندویه [۲] ك : برکت خان نام بویوک اوغلی [۳] (ب) اولمق دهامنا سدر (م)
[۴] ب : خانم [۵] ك : آلتی آی مرور آتدکه [۶] ب : کسوب [۷] بوراده ط نسخه سنک کنارنده اولدجه کوزل واسکی برتعلیق ایله شو عباره یازلمشدر : «یجه یوزیک امت محمد وعلمانک دمای محقونه سنی اساله ایله شیدوب یوجه شرعی قتل و یجه یوزیک مالک و خانانانی احراق آیدن کافردن اشدواظم جنکیز دینسزه اسلام دینک اولیاچلی مرحومک قتی تعصب بارد اظهار ایتمه سندن نشأت ایدر بر معنادر »
صوکه امضا وارسه ده بوندن برایی عصر اول . تعارف اولدینی وجهه طغرا تقلیدی قاریشقی برشی اولغله اوقویه دم (م)

و بو قدر علمای تاتار مورخینلر - حضورنده محمدپاشا ایدر «جانم افندیلر پک مشکلمدر آبابو ولایت قریمه ابتدا قوم تاتار نه عصرده مالک اولدی و ابتدا مستقل فاتح و حاکم اولنلر کملردر و خان دیو و کرای دیوندن اسم قودیلر» دیو پاشا سؤال ایدنجه همان قرم قاضی عسکری سی اولان فضلاء الدهردن مرتضی علی افندی بیوردیلرکم «بزم قوم تاتار ابتدا حضرت داوود نبی علیه السلام عصرنده ختاوخنن وچینده ایدیلر انده تناسل بوله راق اول دیاردن کلوب ماوراءالنهرده ماهان ولایتنده مکان ایدینوب حضرت رسالت پناهک زمن باسعادت نرنده چنکیزخان ظهور ایدوب آل عثمان ایله اول چنقیز خان عمی زاده لر در آل عثمانک اجداد لری سلیمان شاه وارطغول روم یونانیانه کیدرلر [۱] بزم چنکیز خان نهرادل کویلرنده [۲] ساکن اولوب اول دخی تناسل بوله راق هیهات صحراسته اندن ولایت قریمه استیلا ایدرلر اشد بزم امرم اتالقده مفصل و معتمد لطیف تاریخچی واردر او قونسه جمله مز اندن استفاده ایدردک» دیدکده همان امرم نام آنالنگ مکر تواریخ قویننده ایتمش چیقاروب حکیم [۳] افندی تلاوت ایتدی مکر بو تواریخ صاحبی امرم اتالق یوز یکر می باشنده بر قارت قازاق و بوزاق [۴] و اوزاق [۵] کوسه و بوی قسه آدمک اجداد لرندن طوخطه بای نام بر مورخ بنام کسه نک تالیفی اولدوغندن امرم قوجه دده لرینک تألیفن قوینندن چیقاروب تلاوت اولتغه باشلاندى اما لسان چغتای اوزره بر لطیف و فصیح و بلیغ تاریخ طوخطه بای چغتایدر

تواریخ طوخطه بای قولی اوزره ابتدا قرم جزیره سنه

مالک اولان خانلری بیان ایدر

اولاسنه... تاریخنده چنکیزخان زور دست دشت قبیچاقده طوخطمش خان ایله اوچ سنه کامل کرما کرم جنک وجدال و حرب و قتال ایدوب آخر میدان شجاعت چنکیزخانده قالب طوخطمش خان منهزماً بحر خزرندن قرشو ایران زمینه فرار ایدوب انده قرار ایدر چنکیز خان کندو اوغول لرندن ک اولوجه سی (جوجی بای) ه بالقی خان [۶] وقازان و بولغار و روس و قوزاق ولایتلری خانلغن وروب بالقی خانده مستقلاً خان اولدوغیچون جوجی بایه خان دیو ابتدا نام وردیلر اول دخی کیدرک جهان آرا بر شاه جهان اولوب

[۱] ک : روم پادشاهنه کیدرلر [۲] ک : کنارلرنده [۳] ک : حلیم [۴] ب : قوزاق
ک : قوزاق [۵] ک : اوراق [۶] ک : بالوخان

عربه وایکیوز جرد آتلیلر ایله هدایا و مکتوبلر کوندروب محمدپاشای باغچه سرایه دعوت آدی محمد پاشایهدایلر وارنجه ممنون اولوب ازاقدن کلر کن چرکزستان ایجره شیرین بکنک اوغلی و سنجان [۱] غازی اغانک اوغلی نوروز قلعه سندن بیله خانه کتروب کفدن باغچه سرایه دردنجی کونده کررکن عظمت خداخان ایله بوقدر بیک مسلح و مکمل کزیده عسکر محمدپاشانک استقباله چیقوب پاشایه ضیافت عظیملر اولوب جمله توابعلرینه مستوفا ضیافتلر [۲] وروب خان ایله شیرینلی باریشدروب یمن بالله ایله و امان مقررهمسی ایله باش قپوجی باشی و حکیم [۳] افندی کیدوب شیرین بکینی کتروب دست بوس ایدوب سنجان غازی اوغلی دخی دست بوس ایدوب باباسی سنجان غازی اغانک دخی دفتر جرایمی اوزره قلم غفو چکیلوب آنک دعوتنه دخی بر قپوجی باشیله کندی اوغلی کتدی اول دخی کلوب دست بوس ایدوب ولایت قرم آسوده حال اولوب خان دخی هنوز اق محمد پاشا سبه بیله مستقل خان اولوب ابتدا رمضان شریفک غره سنده [۴] هر کیجه صحبت خاصلر ایدوب اولقدر حسین بیقرا مجلسلری اولوب ذوق و صفالر ایله دکم تعیر اولنماز [۵] زیر احمد پاشای محمد کرای خانک بنا آندیکی کوروشه قوندر مشلر ایدی بهر یوم ما کولات و مشرو باتلری ورلد کدنصکره محمد پاشایه یهر یوم یوز غروش جیب خر جانلی وریلردی و بو عبد حقیره و بو مقدور [۶] فقیره خان ذی وقار و پر همت عالی تبار حضر تلرینک التفات بی غایتلری متواصل اولوب الی بر تاربخنده نعمت عظام سیهله پرورش بولدوغم مرحوم سعید و شهید سفر غازی اغانک سرانی حقیره قناق تعیین ایدوب حالا اسلام اگا وزیر اولوب دردولته کیدوب کوچک قیرنداشی محمد مرزا حقیره قناق بانلق ایدوب جمیع ما کولات و مشرو باتمز ایجری حرمده آنشه خاتوندن یعنی عایشه قاندندن کلوب ذوق و صفالر ایدردم و خاندن حقیره بر قات اسباب فاخره ایله بر سمور پاچهمسی کورک احسان ایدوب محمد پاشا ایله باغچه سرایده کامل یکر می کون تقاعد ایدوب سهل برودت هواوشدت شتادفع اولوب ابینک قوشلری اوتتمکه باشلیوب قریمک هوالری معتدل اولغه سهل باشلر اما محمد پاشا ایله خان هر کیجه اول شب یلدرده دیدشر و سکزر ساعت اوطوروب جمیع علمای قرم ایله مباحثه علوم شمرعیلر ایدرلردی اما محمد پاشا بر مورخ عالم کمنسه اولق ایله خان حضر تلری حضورنده

[۱] ك : سبحان [ظن ایدرم که بودو غرودر قریم یارلیغلرنده بواسم جوق کورولمکده در (م)]
 [۲] س ، ك : قوناقلر [۳] ب ، ك : حلیم [۴] س ، ك : غره سندن [۵] ب نسخه سنده
 اوچ سطر آچیق وار [۶] ك : مغدور

يتمش بىدى صداقلى. ورزخ زره كلاھلى سلطانلر كھ آستانه سعادتمه كلھسن قرم خانلغن چوبان كراى خانه احسان ايلدم « ديو خط شريف كانجه محمد كراى خان فقير آبا واجدادندن قالن اون مصر خزينه سى مالى وبوقدر منالى وبوقدر اهل ايللى وكورپه اولادلى براغوب اول اختيار پادشاه اغليه اغليه داغستان پادشاهنه حقير بيه كتكك بودخى قرمدہ اسير طمغه سى بهاسى ظلمندن اشذطلم حجاج ايدى والسلام اما بومذكور اسير طمغه سى مالندن كوندن كونه خانه و وزير اسلام اغيه يحد و بيقياس مال و خزاین حرام كلديكم قوياجق خزينه لر لب برب اولدى هان خانك كوزى بوقدر بيك كيسه مال كورنجه آخر عمرمدر ديوب كندويى آستانه سعادتن دونمء هايون ايله كترن عمار زاده قبودان پشايه قرق كيسه وقدرغده كى لوندانلره اون كيسه ويكيچرى اغاسنه قرق كيسه ويكيچريلره اون كيسه وجبه جيلره وطوبجيلر اوجاقلرينه اونار كيسه و قلغاسى و وزيرن قرهدن كترن سلستره ونيكه بولى وويزه وقرق كلپسه وچرمن سنجاقلى عسكرلرينه بشر كيسه وبوجاق تاتارى لشكرينه بش كيسه وكندونك قرم قيو قوللرينه اون كيسه وجمله سكبائرينه اون كيسه وطاطا ايللى خلقنه بش كيسه والحاصل برهفته ده ايكي بيك كيسه ترك [۱] ايدوب جميع قرم خلقنى ممنون ومسرور وشادان ايلدى بعده طمغدن حاصل اولان مال حرامدن بشيوز قزاق اسير ويوز قزو يوز اوغلان كه هر برى برنجه آفتاب و آفتابه لر ايدى ويوز عدد كوش اكرلى يورغه آتلى وايكيوز چتلاق [۲] يورغه آتلى وبشيوز راس قرم بار كيرلى ويوز چفت انواعدن دوغانلر وقرصقار [۳] ولاجينلر ويوز عدد كلب معلم نازيلر ويوز چفت الجه كلب زغرلر ونيجه بيك پخف [۴] مرصعات والتون وكوش اوانى ونيجه يوز چفت حلابى [۵] چاركل منبت كاسه لر وطبقلر [۶] و مرتبايلر جمع ايدوب وزيرى اولان اسلام اغا ايله بوهدايلى مذكورلى بشيوز كيسه نقدايله آل عثمان پادشاهنه ووزير اعظمه ووالده سلطان وشيخ الاسلام وقاضى عسكرينه [۷] واسلامبول مئلاسنه وسايير سركارده اولانلره دخى نيجه كونه [۸] هدايالر ايله كيسه لرى دردولته اسلام اغا كتوردى اندن ارتسى كون كفده اولان آق محمد پشايه يكرمى كيسه واللى راس آت ويكرمى راس يورغه بار كير واون عددله وچركس وروس غلاملى و برخنطو

[۱] ب ، ك : بئذ [۲] (چپلاق) اولقى ممكندز (م) [۳] ب ، س ، ك : قرجقارلر .

ط : قرجقارلر [۴] ب ، ك : تخف [۵] ك : ختايى . س : حلابى . ب : جلالى [۶] وچنقلر

[۷] ك : عسكرلرينه [۸] س ، ك : نيجه بيك

اسیر طمغه بهاسی بهانه سیله اهالی قریه بویه ظلم فاحش اولدوغن یوز ویوزالای یاشنده غایت مسن آدم لر قورمه چوقدر آنلر ایدر بو ظلم و تعدی بی آتا و دده لر یزدن اشمندک و قرم قرم اوله لی چور [۱] دایه لر یزدن کورمدک و بورون کلن خانلردن هلاک کو خان و طوخطمش حان و چینقیز خان و کون بای خان [۲] و من کریم خان [۳] و کرایلردن منکلی کرای خان و فتحی کرای خان و سمر محمد کرای خان و بهادر کرای خان و اسلام کرای خان و شمسی داغستانه کیدن محمد کرای خان زمنلرنده بویه ظلم و تعدی کورمدک دیو جمله اهالی قرم فریاد و فغان ایدرلردی ا کر قوم تاتارک بو ظلمدن فریاد و فغانلر ائدکلرینی استماع و مشاهده و معاینه ایتدی کمز کبی اصطلاح تلری اوزره تحریر ایله سک ترقیمی مشکل اولوب ا کلاشلماز [۴] بر غیر لسان غریبه در حقیقت الحال بو محله فقرای قریه او یله ظلم و تعدی اولدیکم بعضی صلاحی امتدن کشیلر اسیرلری خاطر یچون اولادلرن سوق سلطانیده بیع من یزید ایدوب اسیرلرینک باش ماللرن ادا ائدی لر حتی بو محله اوچ رأس محبوب اسیرلر برالتونه جیقوب کسه لردن فرد آفریده لر رغبت اتمه دیلر و محبوب و محبوبه اسارالر پایمال بیال [۵] فروخت اولنوردی بو بسط مقدمه دن مراد و مرهم و محصل کلام اولدر که نفس قورمه یوز بیک عدد عسکری طائفه سی اولوب خانلر سفره آتالاننده اقل مایکون یتیم سکسن بکی خن ایله بیله آتاندقده آلی کره یوز بیک اسیرلرک الاری و قولاری و پایلری بوش سک بصحرا [۶] داغلرده و باغلرده و طارله لرده بو قدر اسیر کفارلر کزده عجب حکمتدر که الی کره یوز بیک قزاق کفارندن بری جزیره قورمدن فرار اتمک قادر دکلردر زیراجله قرم عسکری خان ایله سفره کتدکلرنده اول محله جمله قریمک نوغای و بادراق قاریلری قورمه آتلوب بلرینه قلیچ و صدق باغلنوب قزاقلریله باغله و داغله و طارله لره کیدوب زراعت ایدوب اهللری سفردن کدکلرنده حاضر محصول بولورلر انکی چون قرم خلفی قزاقلرینک طمغه بهاسنی ورمه نک ظلملرینه تحمل ائدی لر اما طای صریح اولدی خدا دفع ایده (ومن الشامة ظلم عظیم) اولدر کم سنه ۱۰۷۷ تاریخنده بونفس قورمه محمد کرای خانه آل عثمان طرفندن بریلغ بلیغ تویق رقیع شهنشاهی ایله کوپرلی [۷] زاده فاضل وزیر احمد پاشادن مکتوب کلوب او یله تحریر اتمشکم «سنکه سابقا قرم خانی محمد کرای سن [۸] خط شریفم وصول بولدقده

[۱] ب، س، ک، ط : جور [۲] ب، س، ک، ط : کون بای خان [۳] ب، س، ک : من کریم خان
[۴] ب : آکلانماز. [۵] ک : بیال [۶] ب : سک برصحرا [۷] ک : کوپرولی [۸] ک : محمد کرای خانسین

خلفندن اوچ بیك عدد زور بطر یكستار كوندروب آنلر دخی صاصتلق [۱] نام چئندن آنلر دخی كچوب هیهات صحراسنده شیرینلی قوه قوه اول شیرینیلر ایله بیله فرارایدن اوچ یوز عدد قالمقلره منصوریلر راست كلوب جمله سن قرارلر اما شیرینیلر یخشی قوش قول چتال آتیلر ایله قلعه ازاقده سلیمان پاشایه و منلا غنی پاشایه واروب جان آتوب خلاص اولدیلر اما برر آت ایله قالوب مال و منالدرن آیریلدیلر اما بوشیرینسنگ باشلرینه كلن عقوبت عظمی جمله محمد کرای خان غزینك بد دعا سیدرکم محمد کرای خانك لندن زور بازو ایله شرمت نام اسیر وزیر ایله یجه بنام اسیرلری یکی خانه وریرز دیوالدقارنده محمد کرای خان باش آچیق بونلره بد دعا ایدوب الهی سزده بنم کبی ان قریب [۲] خانه بر دوش اولوب اهل ایالکزدن جدا اوله سز دیو بد دعا ایتشدی حکمت باری دعای محمد کرای خان هدف اجابته واقع اولوب سکنزنجی آیده بونلرک باشلرینه بویله مصیبت كلوب چوبان کرای خان جمله شیرینلی اهل ایالدرن دن آیردی اما شیرینیلر قلعه ازاقده دخی دوره میوب داغستانده اولان محمد کرای خان جناب الله بونلری محتاج ایدوب داغستانه فرار ایتده اما شیرینلی بکلرن قوان منصوریلرینه چوبان کرای اوغلنه كلوب شیرینینك قلعه ازاعه قادمقلرن [۳] اندن داغستانه فرار ایتدکلرینك خبرن خانه سوبلد کده همان خان قره صو صحراسندن قالمقوب شیرینینك نقشوان التده کی اموال وارز اقلرن و باغ و باغچه و بسا تیلرن و سرای و اقارات [۴] و جمله محصولاتری و خدم و حشملرن و یجد و بی قیاس حیواناتلرن جمله خان ضبط ایدوب و غیرى اشیلرن نهب و غارت ایدوروب اهالی قرم هنوز غنیمته مالک اولدیلر اندن خان حضرتلری بوقدر مال غنایمه مالک اولوب اندن عودت ایدوب تکرار (منزل شهر قره صو) اندن (شهر آق مسجد) اندن تکرار الای عظیم ایله باغچه سرایه داخل اولنجه تکرار جمیع قرم جزیره سنده اولان اسارالرك طمغا بهالریچون بدرستی بشر غروش تحصیل ایتمه جمیع فضالره نیجه یوز اغلرچیقوب ایله طرف [۵] اوروب ظلم ایله اولقدر مال فراوانلر تحصیل ایتدیلرکم بوظلمی یوسف حجاج ظالم اتمه مشدر (ومن غریب الستم ظلم صریح) چوبان کرای خانك وزیرى سفر اغا زاده اسلام اغا باباسنی قرملی سبب اولوب قتل ایتدردکلری اجلدن انتقام الماق ایچون

(۱) ك: صاصتلق (۲) ك: آن قریبده (تن قریب) اولموقده مكمندر (م) . (۳) ب: قیاندقارندن (دیگر نسخه لرده «شیرینیلری قلعه ازاعه قومادقارندن» طرزنده در (م) . (۴) ك: عقرات (۵) ب: صرف . ك: اولیله صرق (صیریق)

یاننده یوز الی بیك پر سلاح آتش فشان آل عثمان عسکری ابلدوغن استماع ابدوب قرارلری فراره مبدل اولوب باغچه سراپی اورمه تدبیرلرن تقدیر خدا بوزوب اوده کی حساب بازاره اویماز ضرب مثلن ایراد ایدوب جمله سی تارومار اولوب خاندانلرینه روانه اولدقلرینک خبری خان عالیشانه کلنجه همان حضرت رسالت پناهک علم شریفی نشانه سن [۱] دعا و ثنا ایله خزینهدن چیقاروب و یوز کیسه مال دنخی بیله سنجه الوب هر کیم مؤمن و موحد و مسلم تابع ایسه حضرتک سنجاغی دبنه کلسن دیدکده العظمه لاله اول مؤمن و موحد و معتقد تاتار خلقی سهه [۲] علم رسول اللهی کورنجه دریا مثال عسکر بر بیره جمع اولوب گروه گروه و عسا کر تاتار صاف صاف اولوب

باغچه سرایدن نقشوان النده شیرین بکری اوزره کیتدیگمز

فتاقلری و کیفیت احوال سرانجام قوم شیرینلی بی بیان ایدر

چونکه بو عنود جنود شیرینلیه شرع رسول مبین طرفندن رسوللر کیدوب علم رسول الله ایله مصقو سفرینه کلسنلر دیو خبر کتورن رسولی دو کوب سو کوب قوب اطاعت شرع رسول الله ایدوب کلدکلرندن (ایه) (اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم) نص شریفه. عمل ایتوب کلدکلرندن خان خضرتلری جنود شیرینلیک و اجب القتل اولدقلرینه مذاهب اربعه دن فتوای قویلر آلوب کوس خاقانلارن و نفیر اسفندیارلرن چلارق و علم رسول اللهی آجراق باغچه سرایدن نیه الغزا دیوب (منزل شهر آق مسجد) اندن (منزل شهر قره صو) آندن جانب قبله یه ۵ ساعت کیدوب (ناحیه نقشوان) یعنی اولکه شیرینلی حدودینه بو قدر بیك عسکر قدم بصدغن شیرین بکری کوروب همان قرارلری فراره مبدل اولوب قرمده مسلمان اولان اوچوز عدد قالمق تاتارلریله و اوچوز عدد چتال آتلی تاتارلریله جمله شیرین بکری اهل ایاللری [۳] و مال و منال فراوانلرن محمد کرای خان کبی براغوب جمله سی جان بازارینه دوشوب قرم جزیره سنک چکشکه نام قلعه سی قربنده ارباط [۴] کچیدی نام کچتدن کچرکن نیجه قالمق لری و نیجه یرار یکتلری کچتده غرق اولوب کندیلری جان قورتروب فرار آتدکلری خبری خانه کلنجه همان خان اردلری صیره شیرینلیک خصم قویلری اولان منصور لیدن و قره جی

[۱] ک: علم شریفی نک نشانه سی اولان علم خضرای [۲] ک: شعشعه [دوغروسی (شقه)]

اولقی ممکندر (م) . [۳] ک: اهل و عیاللری [۴] ک: ارباط

کیتدیلمر چونکہ صباح اولدی همان خان عالیشان مدر جان [۱] مصقو سفرینہ آت باغلسن دیو دلالار ندا ایدوب خان عالیشان کامل بیک عدد یر ار و نامدار توفنک انداز یکتار یازدی و بشیوز توفنکلی قلغا سلطان یازدی و بش یوز توفنک انداز نورالدین سلطان یازدی و اوچیوز توفنک انداز خان وزیر اسلام انا یازدی و مقدا چرکز ولایتندہ رهن اولان چوبان سلطانلری هنوز ایکی بیک توفنک انداز ایله ککشلردی چونکہ جمله دورت بیک اوچیوز پیاده توفنک انداز حاضر باش اولوب سکسن بیک عدد دخی تاتار آتلیسی حاضر اولدوغن شیرین بکلری اشیدوب جمیع زمانده تاتارخانلر بشیوز توفنکلیه مالک اولماشلردر دیو خاندن ککشلوب [۲] خانک سفرینہ کلیوب قره صو شہری قریبندہ آق قیا [۳] نام شہرندہ [۴] صحراہہ جمله شیرینی قرق بیک تاتارصبا سرعت ایله جمعیت کبرا ایدوب باغچہ سرایی بصوب خانی و قلغایی و وزیر اسلام اغایی قتل آتمکہ ککش ایدوب علی الصباح باغچہ سرایی اورہ جق اولدقلرینک خبری خانہ کلنجہ همان خان جمله توفنکلریلہ باغچہ سرایک جانب و اطرافن و قیالر باشی و درملر آغز لریہ متریس لر ایدوب متریس لرہ کیردیلمر درحال کفہ ایالتندہ اولان طاط الی اغاسنہ خبر کیدوب نصف اللیلده ایکی بیک عدد کزیدہ طاط الی توفنکلیسی کلوب انلر دخی کماکان برمرکزده ثابت قدم اولوب آمادہ دوردیلمر اندن قلغا سلطانی و وزیر اسلام اغایی قرہ دن کترن آل عثمانک سلسترہ و نکہ بولی و ویزہ و قرق کلسہ و چرمن و بندر سنجاقلرینک عسکرلری و عموماً بوجاق تاتاری و دو بروجہ [۵] عسکرلی دخی قلغا سلطان ایله قرہ دن بیله ککشلردی بونلر دخی جمله بوجاق تاتاریلہ التمش اوچ بیک عدد روم عسکرلی اولوب باغچہ سرایی احاطہ ایدوب آمادہ دوردیلمر و آستانہ سعادتدن تاتار خانی دونمہ هایون ایله کترن عمارزادہ قیودان پاشا و یکیچری اغاسی اللی برنجی جماعت اوداسندن چیقان یکیچری اغاسی نقاش زادہ ساسی محمد اغا [۶] اوچ بیک قیو قولیلہ اول دخی باغچہ سرایدہ حاضر ایدی و عمارزادہ قیودان پاشا دخی ایکی بیک عسکریلہ خاندن کرم اوماق ایچون اولدخی باغچہ سرایدہ موجود ایدی و اون بیک کزیدہ عسکر ایله منصورلی قیابک کلدی و خانہ یکیدن باش اوروب قول اولنجہ قرہ صو شہرندہ جمعیت کبرا ایدن شیرینی عسکرلی بو خانک

[۱] (جان) کله سی ک نسخه سنده یوقدر (م) [۲] بو کله نسخه لردہ عین املا ایله یازلدینی حالده مختلف صورتدہ حرکه لئمشد (م) [۳] ک : اوقیا [۴] س، ک، ط، : نام صحراہہ [۵] ک : دو بروجہ [۶] ط : نقاش زادہ شاشی محمد اغا . ک : فقاعی زادہ شاشی محمد اغا

و تماشایله کور قریمده نهر اولور همان بولایکم سز محمد پاشا ایله بونده بولمیب در دولته یونئس بولنه سکیز دیو علی جان نیجه امور معظمه سوزلر سویلدی (در بیان غلغه تاتار زورکار) برکون کوردک اسیرلردن طمغه بها آلمغه کیدن خان آغالرینک باشلری یارق و قوللری قرق و کوزلری چیقق حارحار [۱] صلویراق و فریاد و فنان ایدردک خان کورونشنه کلوب خانه شیرین بکلری بزی و وروب قروب بو حاله قیوب شقا حقا کلدل دیو شکایت ایتدیلر همان خان دخی « اولیله اولوغ فراچلرم اوغله اولور » دیو پلنک زبان لهجه سیله سویلیوب مقید اولمادی مکر شیرین بیکنتلری [۲] بو اغواتلری اوروب و تحصیل ایدکلری ماللری اللرندن الوب اغلری و ورایدوب قووارلر همان ارتسی کونی قرم جزیره سی ایچره برغلوی عام های هوی ظاهر اولوب پرسلاح صداقلی و صواتلی عسکر قیالر باشنده دریا مثال جمع اولوب چوبان کرای اوغلی خانی و وزیر ی اولان اسلام اغایی کورونیشه فپادوب بزوبدعتی ایدرمه زز دیو تاتارلسانی اوزره « نه چک اوله شولای تمه چک اوله قرم یوردنده التی کره یوزبیک جاسر قزاقی [۳] یازمشلر قناشونک قوپنه کشکنه شوره لری و قناشونک ماریه دفکلری یازدرنشین یازارلر ظلم یصیوب طمغه آلرلر آلاهنگ امری شولایمیدر قریمغه الای بولسه عثمانلی کشی سی ارینه یاصه دفقلری ظلمنی بلیزدر [۴] » دیو لسان تاتارجه فریاد و فغان ایدوب چوق و چوق [۵] وصف و فرقه و فرقه اولوب هربری برر کومه ایچره همان همان [۶] دیو فریاد لری اوجه پیوسته اولدی آخرکار وقت ظهرده مابینه مصلحین کیروب یوزبیک عدد نابالغ قوپنه لری و دفکه و ماریه جاریه لری علما و صلحا و مشایخان و قضات و بیم و بوکلره و قلغا و نورالدین و متصورلی و سنجوبکتلره [۷] و دایرلی و قپو قوللری نهینه کالاول احسانلر ایدوب فاتحه تلاوت ایدوب بر آلتون قزلقه آلینجاق اولدی و اولکون بوشا مت و بدعت کاینبنی دفع و رفع اولدی ارتسی کونینه شیرین بکی عسکری غلوی ایدوب باغچه سرای اوزره کلوب بز بو اسیر طمغاسی ظلمن ایدرمه زز و خانی و وزیر ی اسلام اغایی و قاضی عسکری و خانک قلغا سلطاننی استمه زز دیو فریاد ایتدیلر همان خان ایتدی « الای اولسون قره جیلرم شیرینلیدن و نکرلردن اصلا اسیر طمغه سی آلمانسن اما قره جیلرم مستوکا فرینه سفرم وار همان حاضر اولک اشته سیزک اسیر طمغا کزی بغشلدم » دید کده جمله شیرین عسکری حض [۸] ایدوب هله خانه زور ایله قورقودوب طمغایی بغشلتدق دیو فرح کسب ایدوب هر کس ایله

[۱] پ : خارخار [۲] ک : شیرین بکلری [۳] پ : قزاقنی [۴] ب : بلیندر [۵] ک :

چوق جوق [۶] ب : همان همان [۷] ک : و شیخونیلره [۸] ک : حظ

وشرعاً وقانوناً اذن آلتوب [۱] نفس جزیره قرمده يکرمى دورت قاضىلىق یرده قضا قضا جمه اسیرلر تحریر اولتوب دورت کره یوزبیک اسیر قزاق چقدى حقیقه الحال قریم عسکرى طاش چاتلاسه سکسن یدی بیک عسکرى طائفه سندن زیاده یوقدر یوزبیک دخى عسکریدن غیری امت محمدلر واردر اما دورت کره یوزبیک قزاق اسیرلری واردر اللهم عافنا یوقدر کفار قزاق عاق عصیان وطفیان اتسه لجزیره قریمک آلتن اوستنه دونده درلر امامعجزات محمدالمصطفیانک برکاتیه اصلاحر کتهدر دکلدردر اماخان حضر تلری دورت کره قزاق اسیرلرک یوزبیکنک طمغه بهالرینک یوزبیکن مرزالرینه [۲] وعسکرى طائفه لرینه احسان ایتدی آندن یوزبیک اسیرک طمغه بهالرن قره جی خلقنه و قیو قوللرینه انعام ایتدی آندن یوزبیکنى ائمء وخطبا وعلما واصلحا و مشایخ وصوفیلره بخشش شاهى ایدوب کندوسنه یوزبیک اسیر قالمشکن آنک دخى الهى بیک اسیرلرک طمغه بهالرن جمه بیلره وبو جکلره وحاتیلره [۳] واناقلره ووامکدشله واون [۴] اغالزینه و خان قزاقداش لرینه احسان ایتدی وبو ترتیب اوزره جمه اعیان ولایت بو ککشته تعهد و میثاقه رضا وروب خان طرفدن جمیع قضالره مال تحصیلنه جمه خان اغالری کیدوب برآنده یدیوز یتمش میل آدانک ایچنده اولان اسیرلری تحریر ایدوب مقدماقاضیلرک تحریر ایتدکلرندن زیاده خانلره منسوب اولانلری بیله یازوب التی کره یوزبیک اسیر تحریر ایتدیلهر ویوزبیکرمی ایکی بیک جواری عورت دفکه تحریر اولندی وایکی کره یوزبیک قوبنه غلمان اسیر تحریر اولندی قوبنه اولدرکم نابالغ غلامه قوبنه دیرلر ویوزبیک التیوز عدد دفکه هرلر [۵] تحریر اولندی بودفه قزلر وقوبنه غلاملر وماریه جواریلری یازماق قانون دکل ایکن تحریر ایدوب مال تحصیلنه طرف طرف وقول قول توفنک انداز سکیانلر قضا قضا ولایت قوبنه کیدوب حجاج ظالم یوسف کى جزیره قریمی طلاوه وورمنه باشلیدیلهر حقیر ایتدم بره جانم قریمده نه چوق اسیر واریمش دیدیکمده طمانلی علی جان مرزا ایدر اولیاچلبى دورت بش کره یوزبیکدن زیاده جاریه عورتلر واردر اکر آنلردن وقوبنه ودفله لردن بر آلتون طامغه بهانی بوخان آلسه بلکه بوخان عاصی اولوب آل عثمانه قرشو قور زیرا بوچوبان کرای نسلندن خان ... خان آل عثمانه عصیان ایدوب یکچیریلری قیره گلشدردر الله حفظ ایده اما برقاچ کوندن سن سیر

[۱] س ، ك : اولنوب [۲] ك : یوزبیکنک طمغه بهالرینی ... مرزالرینه [۳] ب : خابتره . س ، ك : خاتیلره . ط : خاتیلره [دوغوسى (خاتونلره) اولق ممکندر (م)] [۴] س ، ك : اوت [۵] س : حرلر

وجوشنه وکوبه لره وصداق ووطنلره مستغرق اولوب خاه کلدیلر اما اصلا آتلرندن اتمیوب آت اوستندن قلیاقلرن باشلرندن چیقروب سلام آلوب ینه کرویبه کومه لریله دونوب الایه کردیلر وقوللارنده یورودیلر ونجه کرنه وضاع واطوارلری ونجه عجایب شیوه لری خانه ایدوب کتدیلر آندن خان عاقبت کار صلا آنلرک اوضاع ناهموار و فاحش لرینه نظر اتمیوب هر که، مراتب انچه دلنوازلق وچاره ساز لقلر وروی دل وحسن زندگانیکلر صورتلرن کوستره رک یمین ویسارنده اولان مخلوق خدایه سلام فراوانلر وروب و فقرالره احسان وانعاملر بذل ایدوب (منزل شهر اسکی قریم) آندن (شهر قره صو) آندن (آق مسجد) آندن (شهر عظیم باغچه سرای) ه کیررکن جمله اعیان کبار قرم قره حسنی وشیرینلی ومنصورلی وحبوب [۱] و آرغن وبارغن ودایرلی ومانقت واولان وبادراق ووجهه قپو قوللری ووجهه مرزله ووجهه ائمه وخطباتر وعلما وصلحا ومشایخدر ووجهه صوفیلر الای عظیم ایله خانی باغچه سرایده کرونشه قیوب تختده جلوس ایدوب شیخ الاسلام خانک بلنه برقلیج بند ایدوب خانک ایله برکلام عزت ویروب « پادشاهم حکم کتاب اللهدن خارج برشی ائمه » دیوب فاتحه سبع المثانی تلاوت اولندی ووجهه بای وکدا مبارک باددیو ابتدا علملر واندن وزرالر آندن شیرینلی ومنصورلی ووجهه غیریلر [۲] خاندن بیعت ایدوب نیجه پشمش آت اتلری ونجه بیک کونه طعام کونا کون نیجه بیک صحون عبرت نمونلر ایچنده تناول اولنوب بعدالعاوالثنا کتدیلر اما شیرین [۳] مرزله لری طعامه کلدیلر وبومبارک بادن صکره اوچ کون اوچ کیجه شهر ایچنده بر عظیم سرور شادمانیلر ایله بر دونمای مزین اولدیکم روزروشنالری روزعیدیوم نوروزخوارزم شاهی اولوب لیللری شب مظالم ایکن نیجه کره یوزبیک قنادیل ومشاعلرک چراغانندن شب تاریکلری لیله اسرا اولوب بر سوره ایون شاه اولمشدرکم انجاق اسلامبولده اولور بعده بو دونمای مسرتک بشنجی کونی جمله اعیان قرم باغچه سرایک خان کورونشنه جمع اولوب بای وکدا وپیر وجوان ککش ایدوب تاتارخانه سیانتا [۴] ایتدیلرکم « قانون جنقیز خانمز درکم او طوز یلده برفلک کونلری دور اولوب [۵] او طوز سنه تمامنده هرقتی خان بولنورسه قرم ایچنده اولان اسیر باشنه برر قرلغه التونی اسیرز کونی آلماق قانونمزددر شمعی او طوز یل باشی بوخانمزرک طالعه دوشوب عثمانیه بورجی اولدوغندن اسیر باشنه بشر غروش آلسن »

[۱] ک : وسخونلی [یوقاریلرده (سجویلی) دیبه کچشدی (م)] [۲] ک : عشرتله .
س : عبرتله [۳] ک : شیرینلی [۴] ک : صیانه [۵] ک : دور ایدوب

دوشوب اندن ینہ دیار مسکوودہ اژدرخان و بالو خان و ولایت قازان و الاطرو و هشدک و قالمق و لایتلرن بوقدر زمندہ کشت و کذار ایدوب ولایت از قدن شمدی کفہ قلعه سسنہ کلدی کمزده هنوز تاتارخان جدید دردولتدن کلوب قریمہ داخل اولدوغی تماشای غریبہ در اما محمد کرای خان بلکہ عصیان اتمک احتمالی وارد و جملہ قرم خلی محمد کرای خانکدر [۱] دیو تصور ایدوب دردولتدن بوقدر زماندن برو ولایت قریمہ خان کوندر مدکلرینسک اصلی اولدر بعدہ دردنجی کون آق محمد پاشا والی ولایت کفہ اولان سرخوش ابراهیم پاشا و جملہ اعیان کبار و کبار و اشرف قدرغیہ واروب خان ایله بولشوب الای عظیم ایله کفہ شهرندہ محمد باقی [۲] چلینک خانہ سسنہ خانی مهمان ایدوب قلعه دن برطوب شادمانلری و لشکردن همجنان بال یمز مدفعلر شادمانلری اولوب ارتسی ولایت قرمدن گروه گروه عساکر تاتار ایله قلغا سلطان و نورالدین سلطان و خان وزیر سفر غازی مرحومک اوغلی اسلام اغا و دفتردار اسلام اغا و سابقا محمد کرای خان وزیر قیطاس اغا و قاضی عسکر اولان مرتضی علی افندی و نیجه بیک اعیان قرم کفہ کلوب خانی الای عظیم ایله باغچہ سرای تختندہ جلوس ادرمکہ کتورہ جکلری محلده (چوبان کرای خان) حضرتلری آق محمد پاشا افندی مزہ کلوب برضیافت عظیم تناول ایدوب آق محمد پاشایی باغچہ سرایہ بیله کتورمکہ دعوت ادرمکہ محمد پاشا ایدر « بادشاهم مقدم سز سعادتہ واروب تخت عالیکیزده قراردادہ اولوب صکرہ بزى دعوت ایدرسکز خا کبایہ بزله دخی یوزلر سورمکہ باغچہ سرایہ روانہ اولورز لکن شمدی بزم اولیا چلی قونداشمز بیله کتورک بزم آندہ قناچمز اولوب جملہ تواماتلری مزہ قناقلر حاضرلسن » دیدکده حقیر دخی جملہ تدارکلرم کوروب

کفہ دن قرم خان ایله باغچہ سرایہ روانہ اریدوغمز قناقلری عیان و بیان ایدر

اولا خان و قلغا و نورالدین و اسلام اغا و حقیر آق محمد پاشا ایله و دالشوب کفہ دن قالقوب دریا مثال عسکر الایله جانب غریبہ اسکی قریمہ کیدرکن جملہ قرم اعیانی خانہ قرشو کلوب مبارک باد دیوب خانک پای سمندینہ یوزلر سوروب باشلرندن شیرطمہ قلیاقلری و بورکلرن طاسلیوب [۳] باشی قبا خانک رکابنہ یوزلر سوروب کیدرلردی اما ارتسی کون قوم شیرینی جملہ جنک سلاحلرن قوشانوب یکرمی بیک قدر عسکر جبه

[۱] ک : خانلیر [۲] ک : نامی [۳] ک : طاسلیوب

داغستانه کتمزدن مقدم قریمی سیاحت ایتدی کمزده بالاده مفصل تحریر اولمشدر بعده بو قلعه کرچدن قالقوب جانب غربه قریم جزیره سی ایچره کیدوب ۷ ساعته (خلیل اتاسله سی) معمور بیوک تاتار کویدر آندن ۶ ساعته [۱] سمت غربه کیدوب

اوصاف قلعه کفه

جمله کفه خلقی محمد پاشانک استقباله چیقوب جمله توابع و لواحقیه پاشایه قناقلر تعیین اولوب هر کس منزلکهنده اعیان ولایت ایله کوروشوب جان صحبتلی آتمکله باشلادیلر ارتسی کون قره دکزدن اون پاره شیقه [۲] تام بیوک کمیرایله طرب افزون [۳] ولایتندن سرخوش ابراهیم پاشا کفه والیسی اولوب اول دخی الای عظیم ایله کفیه داخل اولنجه جمله اهالی ولایت ا که دخی استقباله چیقوب الای عظیم ایله قلعه ده سراینه کلر کن ا که دخی قلعه دن الای [۴] پاره طوب شادی ماناری ایدوب آق محمد پاشا ابراهیم پاشانک مبارک بادینه واردی زیرا ابراهیم پاشا بوستانجی باشیغندن برو اسکی وزیر ایدی عظیم ضیافت اولوب ارتسی ابراهیم پاشا دخی آق محمد پاشایه کلوب ینه طعام عظامار [۵] تناول اولدی بعده ارتسی کون

دربیان آمدن تاتار خان جدید

سنه ۱۰۷۷ ذی الحجه سنک اونجی کونی عیداضحیده قره دکزدن عمار زاده قپودان پاشا اون بش پاره [۶] قدرغه ایله دونمآ همیون کفه لیمانه عظیم شادمانلر ایله کروب لنکر انداخت اولدقه جمله لیمانده اولن قدرغه لره جمع کشتیلر صفا کلدیکنز طوپلری و توفنکلری آتوب قپودان پاشایه شادمانلر ایتدیلر مکر بو قدرغه لره ایچنده یکی اولان قرم خانی چوبان کرای خان وار ایمنس خان قپودان پاشا باشداردا سنده اوچ کون اوچ کیجه یطوب جمیع قرم خلقی یکی خان کلدیکن دویوب شهر کفه آدم دریاسی اولوب شاه راهلرک ازدهامندن [۷] کلمز اولدی اما غریب تماشادرکم بز محمد کرای خان ایله بو قدر چرکزستاندن عبور ایدوب داغستان پادشاهنه واروب آندن حقیر خزر دریاسیله دیار عجمک کیلان ولایتنه دوشدک آندن مصقوک ترک قلعه سنه

[۱] س : ۹ ساعته [۲] س ، ک : شایقه [۳] ک : طربزون [۴] ک : قرق الی
[۵] ک : اطعمه عظامار [۶] ک : بش پاره [۷] ک : ازدهاملرندن

قادر پروردگار در کم انشاء الله خلاص اولوروز بلکه دریاده برکمیله خضره راست کلرلر حمد خدا پاشا ایله بوقدر عسکر بری طرفه عبور ادوب بر فرد آفریده ضرر کلیوب سالمین وغامین

منزل اوصاف قلعه کرش

بوقلعهده اوچ کون مکث ایدوب آتلیله بوز اوستندن پرتاب ایده ایده کچلره [۱] و آتلیله دریاده یوزوب بری طرفه سلامته کلنره وات قویروغنه یاپشوب چقان آند، و دریاده یوزه یوزه کلن یدی نفر کمنه لره محمد پاشا افندیمز جه سینه بر قات اثواب فاخره لر وروب اونار عدد قزلنهلر وروب خیردعالر آلدی اما اتلره پسند هزاراحسد [۲] دیوب یدی نفر کمنه لره بر قات اثوابدن غیری المیشر قزلنله آلتون وروب اوچ نفر آتلیلر که عریانا ککشلردی اتلره بر ا کر و بر رخطلر وروب واول یکتلری مسرور اتدی حق تعالی آئیده معمور ایده اما بومذ کور چوچقه بورنی بوغازی ازاق دکیزی ایله قره دکیزک مابینده ایکی میلدن اسکک بر بوغازدر کم ایکی طرفده قلعه لر اولسه نهرتن قراغی ازاق قلعه سی دبندن کچوب قره دکیزه چیقمازدی [۳] و طمان جزیره سی طرفی بر میل بر آدم قدی و بر ارش [۴] قدر صیغ و قومسال یلردر ا کر ملوک مراداتسه اول طمان طرفنده کی بر میل صیغ یلری چوچقه بورنه قلعه بنا اتسه لر بو بوغاز بر میلدن یقین اولوب قوش کچمز اولوردی و بو کون عبور ائدی کمز چوچقه وکلسه جک بورنی بوغازی اول بوغاز محکم لقدر کم [۵] سنه ۹۷۶ تاریخنده سلطان سلیم ثانی عصرنده بالاده قیوب [۶] اوصافن تحریر ائدی کمز نهر ادل کنارنده ترک اوری نام خندق صقوللی محمد پاشا فرمانیه قازوب عسکر قیشه قالوب اوری قازمدن فراغت ایدوب هیات صحرا سنده بزم کلدی کمز کبی شدت شتاده بو بوغازه جمله عسکر اسلام کلوب بزم کبی بو بوغازدن بوز وزره بری قره کچرکن بوز بوزلوب اون بیکن متجاوز عسکر اسلام بوز آلتنده غرق اولدینی بوغاز منجوسدر حمد خدا بزله سلامته عبور ائدک ایکی کون قلعه کرچده مکث ائدک بو قلعه مک اوصافی و طرز ی طرحی [۷] محمد کرای خان ایله

[۱] ک : کچوب کلنره [۲] ک : هزار حسد [دوغروسی (احسنت) اولیلدر (م)] [۳] س ، ک : چیقمازدی [۴] ب : ارشن [۵] ک : اول بوغازه مخالفدر کم . [س نسخه سنده اولجه (محکم لقدر کم) ایش صوکرده دن چیزمش ، (مخالفدر کم) یاپشور (م)] [۶] (قیود) اولق مناسبدر (م) [۷] س ، ک : و طرح طرز ی

ایدوب بر جانبه سلامتہ چیقوب خلاص اولدیلر و بعضی دلاور سرور هنر ور اولان فتالر صویہ غرق اولمش آتلیرینک یولارلرن اللرندن قومنا یوب کندیبسی بر کوچک بوز اوزره قلوب آتی آنی بوز اره لرندن چکه چکه اول دخی کندویی بوزدن بوزه کنساره یقین اولان طرفلره انه انه [۱] آتیله دونیله کرج قلعه سی بونا زی طرفه سلامتہ چقیدیلر [۲] جمله عسکر اسلام اولیکیدک جرأته کشد [۳] ایدوب انکشت بر دهن و ناخر بردن [۴] ایدیلر حقا که معجزه [۵] مرتبه سی شی ایتدیلر اما یکیده ده کجیلان آت لازمدرزیرا آت بنی آدمک قرنداشیدر شیمدی بیلین آتلیک صوی و صوینی جناب الله قدرت الیله حضرت آدمک کعبه طینندن آتلیک صوینی خلق ایتدی اما قبل خلقت آدم روی ارضه آتلی وار ایدی لکن اومزی باشلرنده قناطلری اولوب طرفلری ایکی چتال بر غیري اشکال آتلی ایدی اندن اوچ نفر یکت دخی کوردیلر کم آتلیله بوزه بوزه [۶] قره کیز عمانه چیقوب کیدورلر همان طرفه لعین ایچره آتلیرینک اکرلرن بوز اوزره براغوب کندولریده عربان اولوب توکلا علی الله دیوب چبلاق آتلیرینه سوار اولوب بوز اوستندن کندولرن قره دیکزه اوروب آتلیرینک یله لینه اول شدت شتاده برک پشوب اوچی دخی یکر می میل قدر آتلیله دریایی سوکوب کلر کن کرش قلعه سندن آدملر اسبابلر ایله بویکتلره پشوب حمد خدا اوچی دخی

(بیت)

بدریادر منافع بیشمارست اکر خواهی سلامت در کنارست

دیوب کرج قلعه سی طرفه چقیدیلر حکمت خدا بوتانار یکتلرینک برینسک آتی قویروغنه بر غرق آب اولمش آدم جان حویله یا پشوب آتی دخی آت سلامتہ چقاروب بر آت ایکی آدم خلاص ایتمش اولور حقا که آتلی اشرف مخلوقدر کم خلاق عالم کجیلان آتلیک حقنده قرآن عظیمده و فرقان مجیده سورہ ص ده (اذ عرض علیه بالعی الصافات الجیاد) بیور مشلردر انکی چون بو حقیر آتلیری پک سوب الی بریلدن برو بش اون رأس آتسز اوله مامشدر ویدی نفر آدملر دخی یوزه یوزه کرج قلعه سی طرفه چقیدیلر ویدی آدم دخی قرشو طمان جزیره سی طرفه چقمشدر انجاق یدی نفر آدم کوزومز اوکنده بوز اوزره قره دکزه دونه دونه کتدیلر واون بر عدد آتلی بوز اوزره ککنیوب قالدیلر آنلرده رب العالمین

[۱] ط : آتہ آتہ . ب : آتہ آتہ [۲] ب نسخه سنده بر سطر آچق وار [۳] ک :

پسندیده [دوغروسی (پسند) اولمیلدر (م)] [۴] دوغروسی (وناخن بردندان) اولمیلدر (م)

[۵] ک : اعجاز [۹] س ، ک ، ط : آتلیله بوز اوزره

دریا اوزرہ بوز چتر چتر اوتوب جاچا بوزلر منکسر اولمغه باشلادی وبوزک کنارلری طوپراغک حرارتی تاثیرندن دش دش اولوب اریمکه باشلادی اما کروده خلی تجار وزوار و تاتار قوملری بطی الحركه لك ایدوب وقت ظهره قریب قالدقلرنده کونش قله فلدکه دیکیلوب وقت زوال اولوب کرچکدن شدت حار اولوب دریا اوزرہ بوز کوپ کوپ اوتوب بعضی بوزلر چتر چتر چاتلیوب نیجه یرلری بوزک رخنه دار اولنیجه همان باشای مدبر کنندی یاننده کی آدملرندن بر قاچ جری آدملری قرشو جانبدہ اولان آدملره کوندروب بوز چاطلادی ارتق کمنه کچمنلر دیو خبر کوندردی آنلر خبرک صحتہ باقیوب بوز دریسی اوزرہ اوغرادیلر (ومن الآفات یخ پاره) همان بوزاوستندہ بولنوب عقلی باشنده اولان چایک جانلردن تاتارلر ا کر پیاده و ا کر اتلاق [۱] سکرده سکرده بری کچوب سلامت بولدیلر اما عربہ لریہ کرو قانلردن اون بش عربہ و یکرمی قدر آدملر بوزہ چوکوب [۲] غرق اولدیلر و بعضیسنہ اورقان [۳] ایپلر آتوب آدملری چیقاردیلر و نیجه سی غرق اولوب ینہ و بین الله تعالی شهید اولدیلر (ومن لشجاعة والجرأة مرد میدان توانه کان بهادران) اما یعنی چایک سوارلر اتلریلہ چاطلین بوزک آره لرندن بوزدن بوزہ آتلیلہ دولانوب قرم طرفہ چیتدیلر و دخی کرو قانلر کوردیلر کم اش شدن کچوب فی الحال آتلینک باشلرندن اوپانلرن و ارقالرنده ا کرلینک قولانلرن چوزوب آتلرن بوزاوستندہ براغوب کندوسی اللرنده قارغی مزارقلریلہ بوزدن بوزہ پرتاب ایدہرک سلامتہ کچدیلر و کمسی بوزہ آیاقلری کچوب النده کی صریغی بوزاوزرہ آقیری کلوب حرینی صرق بوزہ باصمغه قومیوب ینہ بیگ محنت ایلہ بوزدن طشرہ چیقوب سلامتہ کلردی الحاصل جرأت بر موهبه الهیدر اما مکر اول محلده لدوس روزکاری اسوب بوز دریاسن پاره پاره ایدوب آن واحده بوز خرمن خرمن جرمی قدر پاره پاره اولوب جریان ایتکه باشلیوب قره د کیزه دوغری بوزلر حرکته باشلنیجه یکرمی نفر کسه لر اتلریلہ بوز پاره لری اوزرہ قالدیلر و یمش سکسن قدر آدملر دخی پیاده نیجه پاره لر اوزرہ قلوب بیوک خرمن جرمی قدر بوزلر اوزرہ سکر دوب هر نه جانبدہ وارسہ دریازر الحاصل یکرمی نفر آدملر بوز اوزہ مولوی وار دونه دونه بوز ایله قره د کیز عثمانہ اول شدت شتاده آہ و فغان و این و فریاد ایدہرک کیتدیلر اما عقلی جانی باشنده اولوب ایش کورلردن شہاز یکیتلر قنغی جانبدہ بر غیری بوز پاره سی یقین ایسه بوزدن بوزہ پرتاب

[۱] س ، ک: آتلاو. پ: آتلا [۲] س، ک: جویلوب. پ: چویلوب [۳] ک: اورغان

صحت درمان آخر نفسده ایمان میسر اوله آمین و یامعین جناب خلاق عالمه بی حد ولا بعد
 ولا یحیی حمد و ثنا اولسونکم بو حقیر پرتقصیر اولیای بی ربایه برکون بوکارخانه محنت
 سرایده بر آه سرد چکدرمدی و قپوسندن برکون بوش کوندرمدی آیه سوره هودده
 (وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها) در [۱] احمدلله صحت بدناه یدوروب ایجروب
 کیدوروب قوشادوب بو حقیری پرورش ایلاین بیر بی زوال اللهه صدک شکر و کزلک
 حمد و ثنای اولسون بعده بو طمان قاعه‌سنده پاشا ایله اون کون اون کیجه اعیان ولایتدن
 عثمان پاشا زاده و درویش علی بك اوغلی علی جان و غیریلرله جان صحبتلری ایدوب ذوق
 و صفای ایدرکن بر کیجه بر شدت شتا و بر ریخ شدید [۲] اسوب طمان جزیره سی ایله
 قریم جزیره سی مابینی اون سسکز میل اولان بوغاز قره دکنذر اوچ ارشون کامل
 قره دکنز بوغازی بوزایله منجمد اولوب سد اولدغنک پاشایه خبری کلدی و پاشا فی الحال
 کوس رحلت نفیرلرین چالدروب جمله بار و بنکاهله کوچوب طمان دن بر ساعتده ینه
 (منزل چو حقه بورنی) نام محله واریلوب پاشای کامکار آتندن نزول و بر سجاده اوزره
 مکث ایدوب قتی صالت اولنلر قرشو طرفه بو بوز اوستندن کیچسنلر دینجه هان ابتدا
 حقیر بسم الله توکلاً علی الله بشیوز قدر پیاده آدملر ایله حقیر آت اوزره فی الحال قرشو
 کیچوب آتی آنده خداملریمه براغوب تکرار پیاده اولوب بی باک و بی پروا المده مزرانمله
 بوز اوزره پیاده عودت ایتدم اما صوو قدن آدمک ارلکی کسلردی و آت اوزره آدملر دورمغه
 تحمل ایدم یوب آتدن یقیلردی هان فی الحال حقیر جرأت ایدوب بری طمان طرفه ینه کیچوب
 پاشایه کلوب مژده سلطانم بوز بر عجایب قاتنامشکم [۳] کویا پولاد نخشوانی اولمش بیره
 مدد سلطانم فرصت غنیمتدر بو صباح صوو غننده هان بوزدن قرشو کیچم دینجه هان
 پاشایی ایکی دانه اوزون درکلی بوط اوزره بندردیلر و ایلریدن پوطی اوزون اورقنلر
 ایله چکدیلر حقیر پاشانک بانی صره ینه پیاده کیدوب بوزی آدملیوب بشیوز آمده عجله
 ایله یورویوب چو حقه بورنندن قرشو قرم جانبنده بر میل دن ا کسک (منزل کلسه جک بورنی)
 نام محله پاشا اصل اولوب قز قندن چیقوب بر سجاده اوزره مکث ایدوب سائر عسکرک بری
 قرم جزیره سنه کیچمه لرینه منتظر اولوب دوردی بعده پاشانک جمله آغرانی توابعات و لواحقات
 و حیواناتلری بر ساعتده کیدیلر حقیر کدخی آغرانی جزئی و کلی جمله بری طرفه عبور ایدوب سلامت
 اوردیلر و قرم خاکنه بوز لرسوردیلر اما اوچنچی ساعتده افتاب علمتباک شدت حرارتی تاثیرندن

[۱] پ نسخه‌سنده ۱۳ سطر آچیق وار [۲] ک؛ شدید صرصر [۳] ک؛ ط: قاتنامشکم

لسان روسدہ چوچقہ [۱] - و مرز یاوروسنہ دیرلر زمان قدیمدہ معمور قلعه ایدیکی بالادہ محمد کرای خان ایله داغستانہ کیدرکن مفصل تحریر اولمشدر اندنینه جانب غربہ ۵ ساعتہ

اوصاف منزل قلعه رارامان منی حصار اوستوارطمان

بو قلعه یہ کیررکن جملہ ہالی طمان پاشایہ استقبالہ چیقوب قلعه دن طوب شادمانلری ایدوب عثمان پاشا زادہ لر و کفہلی سید ... افندی قاضی اولوب جملہ پاشالیلرہ باقیہ [۲] ایله قناقیر ویریلوب پاشا عثمان پاشا زادہ سر ایندہ مہمان اولدی ہر کس خانہ لرنده استراحت اتدیلر و خبر آندیکم بو جزیرہ طماندن قرشو قریم جزیرہ سنہ کچمکہ چوچقہ بورنندن قرشو قریم طرفندہ کلسہ جک بورنی مابینہماسی بوز آقوب وازاق دریاسی بوزی سوکلوب صافی بوز جریان ایدوب قرشو قریمہ کچمک محالدر دنلد کدہ قلعه طماندہ او طوراق فرمان اولندی و ماتقدم محمد کرای خان ایله داغستانہ کیدرکن بو قلعه طمانک عمارستانی و اشکالی و آب و هواسی و سائر اوصافی جملہ بالادہ تحریر اولمشدر [۳] خلاصہ کلام بوسیاحت مزدہ بحر خزر ساحلندہ مصقوک ترک قلعه سندن تا بالو خانہ و اژدر خانہ و الاطرہ و قازانہ و سراہہ و موثرق کرمانہ و نہر ادل کنارندہ و نہر جاییق ساحلندہ و تورک اوری کنارندہ و الحاصل غیر یلردہ مصقوک یوز الی پارہ [۴] قلعه عظیم لرن سیر و تماشا ایدوب اندن نہر تن کنارینہ کلوب تا قلعه ازاعہ کلنجہ نہر تنک یمین و یسارندہ اولان جملہ ... عدد نامدار قلعه لری حصیردن یلکنلی قیزاق کیلیریلہ بوز دریاسی اوزرہ تا ازاعہ کلوب اندن ہیہات صحراسی ایچرہ اربعین و زمہریر کچروب شب و روز نیچہ بیک آلام و شدایدی و نیچہ یوز بیک مشقت راہ ہمراہی اول شدت شتادہ چکوب ولایت چرکزستانہ دوشوب نیچہ بیک درد سر انجام چکوب حمد خدا برکون جناب اللہ بوعبد اضعف العبادہ بر ام جکر سوز چکدر میوب و پر آن مشوش الحال امیوب بردرسی [۵] دیار اسلامدہ بو قلعه طمانہ صحت و سلامتہ داخل اولوب مشقت راہ و محتتری جملہ فراموش ایدوب صبح و مساخانہ بہ خانہ صحبت خاصلر ایدوب حقہ عبادت ایدردک الحمد لله والشکر لله ثم الحمد لله کہ بوفلک کجرو دہر دیندہ [۶] چکدیکمز آلام شدایدلر جملہ اونودلدی ہان دنیادہ

[۱] ك : جوچقہ [۲] ك : یافته لر . س نسخہ سی نقطہ سزدر [۳] بورادہ ب نسخہ سندن بش سطر آچیق وار [۴] ك : یوز اوتوز آتی پارہ [۵] ك : تزدرسی . | س نسخہ سی متن کیدر فقط دوغروی - دوغروی دیمک اولان (بدرستی) اولمیدر (م) [۶] ك : دوندہ

اوقوماسنلر همان سکرده سکرده کچسنلر یوقسه اویله وقتی اولنجه ارتق بنم یایشلیغ بوزولور همان بوینه براوسنلر « دیو رجا ایتدی و جمله عسکر علی الفور بری طرفه کچدی اما فقیر دیوان افندیسی ابراهیم چلبی اول هیئت مجموعه جکیله کمی میموننه دونمش صویه غرق اولمادن جان قورتاروب پاشا یانسه کلوب اغلمغه و بر نطق آتمک طاق و دره نی قالیوب کویا برنی جان قالب جمادات اولمش هله خداملری افندی نی قناغه [۱] کتوروب ارتق صاحب فراش اولدی بعده پاشا دخی جمله عسکری بری طرفه کچدکلرندن سکره الای ایه قزل طاش قلعه سی آلتنه کلدکه قلعه دن پاشایه سلامتاه خوش کلدک و صفا کلدک دیو اون پاره طوپلر آتجه پاشانک قرندهشی و بکک خواجه سی و نیجه تریا کیلر دخی طوپچیلره و قلعه دزدارینه شتوم غلیظه لر ایدوب « بیرهی قیجه اوغیلر بو قیشده بو قیامتده نه طوپ آتوب بزم کیفمز قاچررسز » دیو بر میل یردن فریاد ایدوب « آتک هی بیدینلر » دیو پاشایه کلوب « سلطانم عزیز باشکچون شو قلعه دزداریله طوپچیلرک پیونلرن اورک » [۲] دیو رجا ایتدیلر پاشای عاقل ایدر نیچون قتل ایدیم دیدکده « هی سلطانم بوشدت شتاده طوپمی آتیلر » دیدکده پاشا ایدر « قانون دزداریدرکم هر وزیرایه طوپ آتیه کیشلدر » دیدکده خواجه افندی ایدر « قانونلرینه فلان ایدیم » دیوب پر آتش اولوب قناغه کتدی بعده دزدارک ضیافتی تناول اولنوب وقت ظهر اولدقده (دربیان عبرت نمای حکمت باری) همان که قلعه مناره سندن [۳] مؤذن بر کره درون دلدن و جان کوکلدن الله اکبر الله اکبر دیوب کلبانک محمدیه رها بولدورنیجه همان بامرالله تعالی اول سحر ایله منجمد اولان بوزلر بر کره هر طرفدن طوپلر کچی کوتلیوب بوزلر پاره پاره اولوب آن واحده بوزدن نام و نشان قالیوب محو اولدی کویا اول دخی بو نهر عظیم اوزره اصلا بوز طوکمیوب بر خیال جان [۴] ایدی خدایه عیاندرکم بوبوزی قزل طاش قلعه سی اوکنده بوز اوستندن بویله کچمشزدر بعده قالمق احسانلرین آلوب غائب اولدی بعده قزل طاشده پاشا اون دانه قربانلر ایدوب فقرالره بذل ایدوب اندن قالتوب جانب غربه کیدرکن تمرک قلعه سی صاغ طرفه زده قالب بزلر جمله مز ۳ ساعتده کیدوب (منزل قریه صوجق) حمد خدا دارامان کویزینه دوشدک اندن قالتوب (منزل قریه شلومقای) اندن قالتوب ینه جانب غربه ۴ ساعت بالق کولاری کنارانجه کیدوب (منزل قلعه چووجقه) [۵]

[۱] ك : قوناغه [۲] پ : باشین کسک [۳] ك : قلعه قزل طاش مناره سندن [۴] ك :

خواب . س : خاب [۵] ك : جووجه . ط : جووجقه

خلقى پاشايي ابتدا يالينز ايکي دانه اوزون درکلي پوظ اوزره اوظوردوب اوزاقدن اورقاندل
 ايله يوطي چکوب پاشا نهر قوبانک قرشو طرفته سلامتله کچوب برسجاده اوزره اوظوردوب
 ساثر عسکرينک سلامتله کچمسنه منتظر اولدى واردي صره جمله ايچ آغالي طورنا
 قطري بوز اوزره سکرده سکرده کچديلر هر کم آهسته آهسته کچدى ايسه قرشويه کچميوب [۱]
 بوز آلتنه کچدى وغرق اولدى خدا عالم ودانادر هر کم بوزه بصردى بوز چقور اولوردى
 تا بو مرتبه انجه يرلى وار ايدى دخي ايلرى يلى بوزه بصره لى کروسى دوز اولوب
 ايلرسي چقور اولوردى حمد خدا جمله آتلى دخي بر بر قرشو کچوب بعده بوش عرب لى
 کچمکه باشلادى زيرا مقدم جمله عرب لى يوکلرن پياده آدملى قارشويه طشمش لردى
 وجهه عرب لى تکر لکلرن چيقاروب تکر لکلرى وعرب لى ايلر ايله باغليوب الارقدن
 عرب لى چکه چکه قرشويه کچديلر و جمله آتلى بر بر يولار لردن بر دانه پياده
 آدملى الارقدن بوز اوزره دو کولن قورلر اوزره آتلى کچوب جمله سلامتله کچديلر و بزم
 مملوکلر يمز دخي اون سکنز راس آتلى و آتلى عرب لى ايله سلامت قزل طاش قلعه سنه
 کچوب کچن يلد قوندى قى قنابلرينه روانه اولديلر مکر کړوده ديوان افنديسى ايله
 يدى سکنز دانه متعصب آدملى قالب بزو سحر ايله پيدا اولان بوزدن کچمه زز ديو کرو
 قالدق لرنده همان پاشا تيز کچسنلر يوقسه کندولرى بلر ديوثقت ايدنجه ديوان افنديسنک کيف
 کيوى يشميوب [۲] عرب ايجندن طشره چقميوب کندوسى ايله قلن داغستان قومى متعصبلى
 افنديسنک عرب سن پياده چکر کن کى معوذتين و کى اسماء الحسنانن يا دافع و يا حافظ
 و يا رافع و يا الله ديو کچر لکن همان ديوان افنديسنک عرب سى بوزه کچوب بريانندن بوز
 اوزره قالب [۳] ديوان افنديسى فقير ابر هم چاي جان حويله عرب دن طشره کندويى
 بوز اوزره آتوب سورونه رى عرب دن الارقه کيدوب آتلى دانه متعصب داغستان مسلمانلرى
 بوز آلتنه کچوب غرق اولديلر و اونر [۴] يولداش لرى دخي او قويراق بوزه باصديقه غرق
 اولراق بر قايچى بر کناره چيقوب بر قايچى غرق اولدى مکر بو غرق اولان اسماء الحسنى
 بو معوذتيني صدق اعتقاد ايله او قودق لرنجه سحر ايله پيدا اولان بوزک سحرى باطل اولوب
 بوز دلنوب کى خلاص اولوب کى غرق اولدى همان بو حال پر ماللى قالمق کروب
 پاشا يانزه کلوب باشندن قالباغن يره اوروب ايدر « وای بنم اما [۵] چکديکم يايشلغه »
 يعنى سحر مه ديو فریاد ايدوب اغلوب ايدر « سلطانم شو کچنره تنيه ايلک کچر کن عربجه

[۱] ك : کچه ميوب [۲] ك : يشميوب [۳] ب : قالبوب [۴] ك : واون [۵] ك : امك

چقاروب کوزلرینه سورروب ینه قویننه قویوب الننده کی نجاستی دخی قار ايله سیلوب
 دونه دونه پاشانک یاننه کلدی وپاشایی نهر قوبان کنارنده ایاق اوزره بولدق همان قالمق ایدر
 یا قرشو طرفه کچمشکیز یا [۱] دیوب همان قالمق ابتدا کندی بوز اوستندن سکرده
 سکرده کچوب ینه بزم طرفه کلوب پاشایه کلدی وجمله پیاده اولان عسکر لر بریدن اوتیه
 و اوته دن بریه کچمکه باشلادیلر اما بوز هنوز کاغد قدر قالن اولوب بی آدمز بوز
 اوزره کچدکلرنجه خدا عالمدر بوز آدملرک ایاقلری آئنده صفه قدر صفه قدر چقور
 چقور اولوب چتر چتر بوز اوتردی بو محل قزل طاش قلعهسی مقابله سنده چرکس ممالکتی
 حالی تمام اولدینی محل اولوب نهر قوبانک قرشو طرفنده اولان قزل طاش قلعهسی خلقی
 جمله پیاده اولوب بوز اوزره آق محمد پاشایه کلوب بولشوب سر برزمین پای بوس ایدوب
 دوردیلر پاشا دخی بو قاعه اهلایلرینه نقات ایدوب تیز بوساعتده بوز دوکش ایکن بزم
 اغزلقلری عربله ریمزله وعسکر اسلامت بارخانه لر ايله جمه سنی قرشو قزل طاش قلعهسی
 سلامتی طرفه کچرک دیو ابرام و الحاح ایدوب تنیه ایدنجه [۲] فی الحال مذکور قلعه نفراتلری
 ینه قرشو طرفه قزل طاش قلعه سنه کچوب بر قاچ یوز چوال و طور با یوکی ساعت
 قوملری کتروب بوز اوزره دوکوب بر قاچ یرده بوز اوزره یوللر ایدیلرک ات ایاقلری
 قایوب بوزلری دلیه دیو انجه یوللر یاپدیلر همان جملدا اول قزل طاش قلعهسی خلقنک
 قیونلرن قرشو چرکزستانه بوز اوزره کچردیلر اما علم الله و شهد الله و کفی بالله شهیداً
 محمد رسول الله یمینی ايله بویله اولمشدرکم بر آنده نهر قوبان کبی بحر عظیم بر اوق بونی
 بوز دو توب [۳] دوردی [۴] اما بامر الله تعالی مصقو ولایتنده اولان نهر ادل و نهر
 جاییق بوزلری کبی مجلا بلور کبی دکل ایدی بعض یرلری قومی و سیاه چامورلی قالن
 بوز ایدی لکن بعض یرلری ینه مجلا ایدی و بو محله نهر قوبان اسلام بولده اون قیابندن
 قارشو قاسم پاشاده میت اسکلهسی قدر واسع وعمیق یردر بعض یری اویله مجلا دوکشکم
 بوز الننده شناورلک ایدن ایری بالقلر نمایان ایدی و بو کچدک آت یاننده قره دکزک تلطمی
 فریادی استماع اولنوردی و قره دکزک تموجی تابو قزل طاش قلعهسی اوکنده کی بوزلر
 اوزره کلردی ینه بویله ایکن قزل طاش قلعهسی خلقی و صیابنلری پاشا کلدی دیوب
 شاده نلر ایدوب بوز اوزره جیلان کبی سکوب بی باک و بی پروا کز لرلردی همان قلعه

[۱] ک : کیچمه بیسزیا [۲] ک : کچرک دیو تنیه و ابرام و الحاح ایدوب فرمان ایدنجه

[۳] ک : دوکوب [۴] ط : دوردی

روز کارک قزل قیامتن قویاروب بوقدر عربہ لری وبوقدر چادر لری یلہ کتوروب قیامت کوسترن بن ایدم اشدہ اول سیزہ معرفتمک برشمہ قدرن سیزلرہ کوستردم اکر بوسوی قرشو کچمک استرسکز بکا برآت وبرصداق وبرکورک طون ویوزغروش ویرک شمعی ینہ قزل قیامت ایدیم وبوسوی طوکدوروب بوزلاب ایدیم جملہ کز سلامتہ آسان وجہ ایلہ قرشو یقیہ اوتوب بویقہ نک آجلغندن قورتلوب قرشودہ سلامتہ چیقاسز دیدکدہ همان فقیر محمد پاشا بیرہ مدد اویلہ 'ولسون دیوب قالمق باشی ہرنہ طلب اتدیسہ مع الزیادہ وروب قالمق آتی [۱] آلوب بر طرفدہ باغلیوب قالمق تاتاری بر اورمان ایچنہ کروب کتدی اما ینہ کیدوب دوردوغی یردہ قالمق کورینوردی اما کمسنہ اصلنی بلز الا حقیر وپاشا ودیوان افندیسی بلر [۲] (دریان عجایب غریب تاثیرات سحر تاتار قوم قالمق) بموحلدہ آفتاب عالم تاب برخوش منور ایکن همان حقیر قالمغک آردندہ برمصافہ [۳] بعیدہ یردہ بردرختان [۴] ایچرہ پنہان اولوب نظر ایدردم همان قالمق تاتاری بردرخت منتہانک دبندہ اوسان [۵] ایدوب یعنی یستہ باران زدہ ایدوب ادبدہ دبرنی عربان ایدوب ہواہ دوندی [۶] ودوغرولوب کوتندن ترسی چیقاروب اغزینہ قیوب اوچ کردہ یردہ قار اوزرہ طقلہ ایتدی [۷] وینہ نجاستی یانہ کلوب ایکی اللرن یرہ قیوب ایکی ایاقلرن ہواہ قالدروب مذکور اغاجہ ایاقلرن دایوب باش اشنی دوردی وصول الیلہ نجاستن قارشدروب النہ پارمقلریلہ نجاست سوردی وبرخیلی زمان قالمق کوتی اوزرہ باش اشنی دوردی همان آنی کوردم شرق و غرب وشمال طرفلری قراروب اوزریمزدہ اولان آفتابک نوری کیدوب اوچ سما کبود کون اولوب ظلمات بصوب برعدوبرق وبرشدت شدیدروز کار پیدا اولوب گویا ابر نیل کون پارہ پارہ اولوب بیرہ اینر [۸] آنی کوردم قالمق اغاجہ دایادینی ایاقلرن اندروب نجاستنک یانندہ اوچ دورد کردہ دور ایدوب کاغجہ نجاستن [۹] الیلہ آلوب ہواہ آتدقہ یدرملر شاقیوب قیامتیر قیاردی آنی کوردم بزم عسکر قوبان نہری کنارندہ قیناشمغہ باشلیوب ہرکس صوی قرشو کچمکہ تدارک کوردیلر قالمق دخی التنک نجاستن قار ایلہ سیلوب عسکرہ دوغرو کیدرکن حقیر دخی قالمغک اردندہ سریعجہ یورویوب قالمغہ یتشوب انلرک لسانی اوزرہ «ماندوطاو» دیوب سلام ویردم او دخی «طاوموندو» [۱۰] دیوب سلام آلدی واغزندن برجوز قدر صاری برطاش

[۱] ک: آتی [۲] ک: بیلردی [۳] ک: برمصافہ [۴] ک: بردرختان [۵] ک: اوشان

[۶] ک: دوندی [۷] ک: آتدی [۸] ک: بیرہ دوشدی [۹] پ: نجاستندن [۱۰] ک: طاوماندو

منزل عمر انا چفتلكى

محمد كراى خان افنديمىزك وزيرى اولان سفر غازى انا اقرباسى عمر اناك اوطاريدر
يعنى چفتلكيدر بونده يدى كون كامل مكث ايدوب بر طرفه كيدوب سلامتته چيقامادق
زيرا نه بلسكه بوغازى ونه اداخون بوغازى نه صودر ونه بوزلاندر [۱] حمد خدا
سكزنجى كون خبر كلديكم قول طاش قلعهسى اوكى بوزلاب اوليور ديدكلرنده جمله من
حمد و ثنا ايدوب اول آن بار و بنكاهلرى عربهلره و سبسخانهلره تحمیل ايدوب ايكي كون
جانب غربه الناروب [۲] نهر قوبان كنارينه واردق كوردك كم نه بوز دو كمش ونه كميلروار
بر عجيب درده گرفتار اولدقكم تعبيرى ممكّن دكل مكر چركس ملعونلرى سكز كوندن برو
بى بسليوب ظهائر [۳] ورمندن عاجزلر اولوب قوبان نو كدى ديوب يلان خبر و ير مشلر
ايمش بر نيچه چادرلر قوردم ديوب چادر قزقلرى بوزدن يره كچمز نه چاره نيچه چادرلرى
عربهلره و بعضى اغاجلره طنابلرن باغلايوب چادرلرى قوروب ايچينده قرار داده اولم دركن بر
ريح عقيم واليم و رباد صر صر عظيم اسوب اول روز كار زوركار جمله خيمهلرى پاره پاره ايدوب
هوايه پزان اتوب و نيچه عربهلرى باش اشغى ايدوب و نيچه عربهلرى روز كار السرو صعر سر [۴]
روز كار صحرائلر اچره كتوروب تكرلكلرينك دور نلرينه كوزار منز حتى فقير آق محمد
پاشا بروزير على و قار ايكن بر عربه آلتنه كروب پنهان اولمشكن عربّه روز كار دوندروب
محمد پاشا كوچيله جان خلاص ايدوب بر مصيبت و اويلا اولديكم حشر و نشردن بر نشان
اولوب نفسى نفسى كوني اولدى بعضى اش كورمش غازى تانار غازيلرى سحرده اوغرادق
ديدلر همان محمد پاشاى عاقل جمله ايچ اغلرينه تنيه ايدوب سوره معوذتينلره مداومت آتمكه
باشلدا قلرنده بامر الله تعالى روز كار زوركار ريح عقيم تسكين اولوب سهل هوا كشاده
اولدى امانه نهر قوبانك برى طرفنده نه كوى ونه كند ونه عمارستان وار بر رخ جانلدرده
قالوب نه ظهيره ونه دانه خردل وار هر كس برك خزان كبي دتره يوب عالم حيرتده قلدلر
همان بو محله بر قوجه نوحى كوسه قالمق تاتارى كلوب پاشايه بولوشوب ايتدى پاشا بكا
ضررك طقونمازى يمين ايله ديدى پاشاده كلام عزته ال اوروب يمين ايدوب بندن و بنم
خداملر مدن سكا ضرر يوقدر ديو يمين اتكده قالمق ايدر سلطانم شمدى سزك باشكيزه

[۱] ك : ونه لوزدر [دوغروسى (بوزلاب) اولميدر (م)] [۲] ك : ط : الغار ايدوب

[۳] ك : ذخائر [۴] س نسخه سنده بو اوچ كله يوقدر ديكر نسخه لرده ايسه بوراده اولدني
كبي نقطه سز، هم ده اوقونايه جق بر حاله دره . بلکه (آلير و صفيرى) اولق ممكندر (م)

نہر یمان

بونہر صغیر جگ نہر پچی غزدن آیریلوب بر جزیرہ اولوب اندن ینہ نہر پچی غزہ مخلوط اولور بوعلی دخی کچوب ینہ جانب غربہ ... ساعت [۱] کیدوب

منزل قلعه ارانی

جنوز کفرہ سی بناسیدر بر دپہ باشنده بر ویران خراب قلعه در تمور [۲] خان خراب اتدیکنہ (خراب) لفظی تاریخ وقع اولشدر سنہ ۸۰۳ زیرا زمان قدیمده شهر عظیم ایمنس حالا نیجہ کرہ یوز بیک یرده اثر بنالری ظاهر در ونہر یمان صوبی بوشہری احاطہ ایدرمش حالا یوللری خاک پاک ورمال ایلہ لب برب اولوب مرور ایام ایلہ نہر یمان بوخراب قلعه آلتندن آقاز اولمش اندن ۲ [۳]

نہر اولو حمان صو

یعنی بیوک یمان صوبنوک دخی اصلی نہر قوباندندر ینہ اداخون بوغازندہ نہر قوبانہ قوبان دخی قرہ دکیزہ مخلوط اولور بونہری دخی پوتلر ایلہ قرشو طرفہ کچوب ۳ ساعت کیدوب

قلعه یلانلی بایر

زمان قدیمده بر زیبا قلعه ایمنس تمور خان خاکہ برابر آتمش بو دیارده [۴] یلان و چیان و عقرب اولماق ایلہ بو قلعه نور دیدہ [۵] بر قاچ یلان کورینوب ارتق عمار اولمادیغندن یلانلی بایر دیرلر بر مرتفع دپہ واردر بو قلعه یلانلی کچوب بلسکہ [۶] بوغازندن قوبان بوغازندن قرشو تمرک قلعه سنہ یعنی طمان جزیرہ سی خاکنہ دوشہلی [۷] دید کدہ بلسکہ بوغازی نہ صودر ونہ بوزدر اداخون بوغازی دخی اوایلہ در دیو خبر کلوب جملہ عسکرک الکلی [۸] کسلوب بالضروری جملہ عسکر اسلام ایلہ بر کونک یول کرو جنوب طرفہ دونوب ینہ نہر قوبانی بوزاوستندن قرشو طرفہ اوتوب شفا کہ [۸] چرکزی خاکندہ

[۱] ک : ۵ ساعت [۲] ک : تیمور [۳] ک : آندن ... ساعتہ [۴] ب : بو دیارلردہ [۵] ک : درونندہ [۶] س : بلسکہ [۷] نسخہ لردہ ہپ بوبلہ درکہ (دوشہلم) مقامندہ سویلنشد (م) [۸] (ارلکلی) اولوق دہا مناسبدر (م) [۹] ب : شفا کہ

قوپماق احتمالی اولیوب آخر کار چرکز اولونده قزان قزان سولر قینادوب یرهدو کوب کوچیه کوچ بر آدم دفن ایده جک قدر چوقور قازوب دفن ایدوب کیتدک اندن ۲ ساعت نهر قوباندن آزمس کبش صولی بطاقلی و چتاقلی یردن عبور ایدوب بر عظیم اورمزلر ایچنه کیروب سهل صوقدن آرام بولوب یبان اخلاط آزمودی و کوملر و قزل المار ییبرک (منزل چتال اوزک) نام محله واروب مکث ایتدک بو محمل نهر قبان [۱] جزیره لرندن بر اورمانلی عظیم جزیره در قوم نوعای بو ادایه (چتال اوزک) دیرلر بو محله نهر قبابی [۲] بوز اوستندن قرشوطرفده ینه هیهات صحراسی خاکنه کچوب کامل یدی ساعت جانب غربه یورطوب

منزل خان دپه سی

نهر قوبانه قریب هیهات صحراسی ایچره علامت اولماق ایچون تیمورخان [۳] ینمش بر عالی پشته در انکچون تیمورخان دپه سی دیرلر بونی کچوب

نهر چتال اوزک

قوبان نهری بطاغندن آریلوب طمان آداسی قربنده اداخون بوغازینه مخلوط اولور اندن ینه سمت غربه سازلی و قامشلی یرلر ایله جانب غربه ۵ ساعتده

نهر پچی غز [۴]

بونهر نهر چتال اوزکدن آریلوب ینه نهر قوبانه مخلوط اولور بو نهری بوزاوستندن کچوب بر ساعت اغاجلق ایچده ینه سمت غربه کیدوب

نهر چکی پچی غز [۵]

بودخی بیوک پچی غزندن آریلوب اصلی اولان نهر قوبان ایله اداخون بوغازنده قره دکیزه مخلوط اولور و بونهر چکی پچی غزی صولات [۶] بولوب نیجه یوز سازلر وقامشلردن پوطلر پوب آتلیک قویروقدینه پوطلری باغلیوب صون، بالدایوب [۳] قرشوطرفه یوز بیک رنج وعنا چکرک ۴ ساعت برچولستان ایچره کیدوب

[۱] س،ک: قوبان [۲] پ: قوبانی [۳] پ: تیمور [۴] ک: غز [۵] ک: غز [۶] ک: صولاب

[۳] س، ک: بالدایوب

ایدی تا سعادتلو پادشاهه هدایا و بمنز [۱] دیو مصقو ولایتندن نهر جایتندن و نهر ادلن برو کترردم الحکم لله او بر طویقون و ایکی صوتقور قوشلرم صاغ قالسین دیو اولن قوشک کنده لری و حلقسن ایاقلری و بوغازندن الوب لاشه سندن اعبران [۳] و جیغلرن [۳] آلوب کوده سن بر اقدم زیرا و حوش و طیور و کدی و کوبک مقوله سنه مزار سنز دیر لر یعنی پیره کومنز لر آنکی چون حقیرده بو طویقونک لاشه سن خاک مذلته آتوب کچدک زیرا بکونکی کون برد کثیردن پریشان اولوب صووق جهنم عذابن چکرک کیدرکن بر کمنه نك سیس خانه سی یقلسه خداملری یوکتکم احتماللری اولیوب کچوب کیدرلدی زیرا جهاه سنک اللری و آیاقلری و بلکه جمله وجودلری برد شدید کثیردن اصلا طوتمز اولمشیدی تا بو مرتبه شدت شتا وار ایدی نتیجه کلام بو درد و بلالری نیجه کون چکرک

منزل قباق شفا که

ماتقدم محمد کرای خان ایله داغستان ولایتنه کیدرکن بوقناق اوصافی تخریر اولمشدر اما شیمدی یینه بونده مکث ایدوب آتس باشنه اوطورانلردن نیجه کسه لک کوزلری قاریغوب [۴] اعما اولدیلر و آق محمد پاشا افندمزک ایچ اغالرن صراج زاده محمد چلینک و بر قاج ایچ اغالری و حانکیر [۵] و متفرقه لردن یکر می نفر کمس لک اللری و آیاقلری صوقدن دو کلوب [۶] اللری و ایاقلرینک کمکلرن اللهم عافنا دسته ره لرله کسوب اللری و ایاقلرن قاینار قطرانلره بطروب آدملر حض ایدوب کمی فریاد ایدوب کمی مرحوم اولدی اول الله عالم و دانایه معلومدر کم بو حقیرک بو غلاملری و بر رفیق لرمک وجودلرینه بر نخطا ارمیوب [۷] منزل به منزل کلردک اما اکثریا آدن انوب پیاده یورردک آتله اوشود کده یینه آتله سوار اولوب سهل طرید جولانلر اتلر کده آتله دخی قیزاردی بو حال اوزره هر یوم نیجه بیک عذاب الیم چکرک بر قناغه دخی کلردک قرق ییلدن برو شویله شدت شتایی کورمدک دیو اختیارلر شهادت ایدرلردی خلاصه کلام بوقناقه یدی آدمی دفن ایدم دیدک یره بو قدر بیک فرهادی کولتکلر اوروب بر قیراط طوپراق

[۱] ک: ویرم = ویرم = ویرم (م) اولقدر (م) [۲] ب : لاشدن اغلرن . ک : لاشه دن بعض توکلرن [۳] ب : و چیقارلن [۴] ک : کوزلرینه قاره صو اینوب [۵] دوغروسی (وچاشنکیر) اولدیلر (م) [۶] ک : دوکوب [۷] ب : ایرمیوب

منزل ولایت کوچک ژانا [۱]

بوقفاقدہ مکث اتدیکمز کچی عمان گرامہ منز هیکبه لژده نعلاریمز وار ایدی حقیر پاشانک نعلبد باشی سنه بر آلتون وروب سکز رأس آتلیمی نعللدوب راحت اولوب اول کیجه خواب راحتی حتی خداملم کندیلرینه حرام ایدوب بیدار اولوب علی الصبح کوردک جمله اغواتلرک آتلی و سیدخانه لرنیک قویروقلری ویله لرن چرکسلر کسوب قوجه قوجه آتلی جمله اوچر دردر باشنده طای آتمشر نه چاره بودیازده برجای مناص امن یوق کم واروب آندہ قناسن [۲] بو حال پر ملال اوزره بویله رنج و غنا و ریخ غنا چکرک هرمنزلده قرقرو والیشیر یرده بطاقلی وچتاقلی و بوزدوکمش و دوکاماس بوزلاپ آقار صولری کچرکن آتلیک آیاقلری بوزه کچردی اما جانی باشنده اولان اشکورمش [۳] یکتلر آتلرن یولارلرندن دوتوب بوزلری قیروب آتلرن صوده بوزدردی و بعضی اللری ویاقلری دوطر [۴] رفیق وخدمت [۵] آتلی باشندن وچندن چکرک بوزدن طشره چقاردی الحاصل یکر می آلتی کونده هر قوبان کنارنده نوروز [۶] قلعه سی مذ کوردن [۷] قطع منازل ایدرک

منزل پشکو کبرکيه [۸]

بونده چرکس بکلری پاشایه و عسکره خیلی قناق باناق ایدوب پاشایه بر چرکز دلبری پنجه آفتاب بسنی [۹] غلام بنشلا دیلر پاشادخی آتله برریای و بردسته کوچوکز [۱۰] یلکلی اوقلر وروب بیوک بهکه برکیلان آت و او برقرنداشلرینه بروخلت زراندرز کیدروب جمله ممنون و محضوز [۱۱] اولدولر اندن قلقوب ینه شدت شتاچکرک دبی و بوران عذاب المن کوره رک کیدرکن همان حقیرک بر طویقون دوغانی قولده ایکن بیوب [۱۲] اولدی اما پادشاهه لایق بر طویقون ویدی بولک [۱۳] مرجان کوزلی مرغ زیک [۱۴]

[۱] ك : ژانا [۲] ب : قونه سن [۳] ب : اش کوره مش [۴] ب : دوتار [۵] ب : و خداملریمز [۶] ب : بوزوز [۷] ك : نوروز قلعه مذ کوره سندن [۸] ك : کبرک [برنجی کاف مفتوح، بامضموم، راسا کن، ایکنجی کاف، مفتوحدر بویله حرکت نشدر (م) [۹] ب : بسینی [۱۰] س : کوچوکن ك : کوچکن . ب : کوچوکن . ط : کوچوکز [۱۱] ك : محظوظ [۱۲] (اوبیق) وزنده اولان (بویق) مصدرندن درکه طوکق معناسنه در بالخاصه جانی مخلوقاتک صوووقدن طوکسی ایچون مستعملدر (م) [۱۳] ك : تولک . ب : بولوک [۱۴] س ، ك ، ب : زیرک

پرنده اولوب صباح يوله روانه اولدقده پاشايليرك كيمي نك آتی كتمش پياده قلمش كيدر كمينك قونطوش كوركي [۱] كيدوب اول شدت شتاده پياده چامور ايچنده كيدوب كمينك قيديجي وتوفنكي وغيري سلاخلري يوق هر رفقير پاشايلير بروادي حيزتده پريشان حال كيدرلر حقير بونلره ريش خنده ايدهرهك ويجه لطفه اميز شقناز ايدهرهك جانب غربه كيدوب

منزل قباق حاتوقاي

بودياردده كويه قباق درلر بر معمور كويدر ايچندن جريان ايدن نهره (نهر ابورغان) ديرلر بونهر ابازه داغتلرندن طلوع ايدوب بومخلده نهر قوبانه مخلوط اولور بو كيجه بو فباقده مهمان اولوب پاشا طرفندن الای چاوشلري جمله اغواتلره بصيرت اوزره اولوك ديوتنيه و تا كيد ايدوب هر كسك [۲] حوايچلرن حفظ ايدهر بو حال اوزره على الصباح اولوب آتی كوردك پاشانك كوزلري نوري ايكي دانه پنجه آفتاب غلاملرن اوغورله مشلر و جمله اغواتلرك اتلرنده پای بند و كوسدك قلامش همان پاشاغضب آلود اولوب ايدرتابو اوغورلنان كوله لريم بولنايجه بن بويردن بو قدير عسكر ايله قالمم دنيجه كورديلركم بر وزير عاليشاندر هر كيجه يوزر قيون ويكر ات يمي كيدر آخركلر داغله آدملر او شروب مكر غلاملر ابازه اوغلانلري ايدی في الحال داغتلر دن غلاملری سرقه ايدن چر كساری دو توب پاشا حضورينه كتروب غلاملره بشريوزدينك وسارق چر كزلرك ايكنسنگده بيونلرن اوروب اول آن نغير رحلتلر چالئوب جانب غربه داغستان ايچره كيدر كن حقير بر تقصير حمد ايدوب بر شيئم سرقه اولنمادی در كن بر ساعتد نصكره آلمده كي آتم نك پا اولدی آيا بو ات قاردن و چاموردن او كچه لديمكه يا خود اياغن بوزمی كسدیکه ديوشك و شبهه يه وارمشكن غلامك برينك دخي آلمده كي آتی نك پا اولدی بيره بونه حالدر شو اتلرك اياقلىينه باقك ديدم كورديلركم چر كز خر سترلري كيجه يدي رأس آتليكم اياقلىرندن نعللرن سو كوپ چيقار مشلر الهی حق بلاورسن ملعونلره ديو حقير يدك آته بنوب نم آتم بوش كيدوب غلامك بری دخي بر بوش آته سوار اولوب نعلبند و چارشوی بازار يوق كم نعل اوردوره سن نه چاره بودي و بورانده و اول شدت شتاده جانب غربه اورمانلر ايچره كيدوب ۸ ساعتده

ولایت حاتوقایده دوی الی نوغایی

بو قوم نوغای دخی مقدا مصقود یارنده [۱] رعایا ایکن جنک ایده ایده قرق یلدن برو قاجوب بو یوردلرده ساکن اولوب قیونلری وصفیرلری و دوه لری غایت چوق اولدغندن دوی الی دیرلر مرزالرینک اسمی دخی (دوی بای میرزه) دبو نام ویرمش برقارت آدمدر جمله بش بیک عسکره ملکدر قوم رابا [۲] و قوم شعا که [۳] و قبیله خانوقای [۴] چر کسلری ایله قرداش اولوب مذکورچرا کزه لک داغلرنده ساکن اولوب خوش کچنرل زیرا خانوقای بکی اولان جانیه کری [۵] نام کفره چر کزندن قز آلمشدر حاتوقای چر کزی بکی دخی بر عنقا چر کزدر و اسمی جانیه کری [۶] اولما سنک اصلی اولدر کم بو چر کزستان خلقنک زعم باطللری اولدر کم خانه لرنده بر مسافر مهمان اولدوغی کیجه خانه صاحبنک بر اوغلی دوغسه مسافرینک اسمنی اوغله و قزینه اسم قورلر مکر جانیه کرائی [۷] خان عجم سفرینه بو چر کزستاندن کچر کن بو خانوقای چر کزی ولایتنه قنوب بکینک اونده مسافر اولوب اتفاقا اول کیجه ده بکینک بر اوغلی وجوده کلوب اسمنی جانیه کرای قورلر بر مسن و مطروش قوجه کفره در اما کفر وضاللت ندر بلمز بو جانیه کری بکک خانه سنه آق محمد پاشا قنوب سائر قزانلره پاشانک عسکری قنوب صاحبکدک جمله پاشالیرک اوغورلما دق اسبابلرن قومادیلر حتی بعضی آتلیک آیاقلرندن نعللرن سکوب چیقرمشدر و نیجه آدملیک سورمدن کوزلرن چالوب آدملری بصرو بی نظر قالمشدر یعنی مبالغه دن کنایه تابو مرتبه چر کز خرسز لری وارد و بو دیارده خرسزلق عیب دکدر یکتلکدر دیو خرسز اولنه قز ورلر [۸] چونکه صباح اولدی پاشالیرک کمی دوئم و کمی کوملکم و بچاغ و خنچرم دیو فریاد ایدرلر حمد خدا حقیر مقدمه خداملریمه تنیه ایدوب بصیرت اورره اولوب برشی چالدرماک دمش ایدم جمله اشیا لرمز [۹] یرو

[۱] ب: دیارندن [۲] ک: زابا [دوغروسو (ژانا) اولتی ممکندر (م)] [] ک: شفا که [۴] دیگر نسخه لرده هپ (جاتوقای) در (م) [۵] ک: جانیه کری [۶] ک: جانیه کرای [۷] ک: جانیه کرای س: جایه کرای ب: جایه کرای [۸] ک: بلکه مایینلرنده خرسزانی غایت یکتلک عد ایدوب خرسزلق ایله تفاخر کسب ایدرلر و خرسز یکتدر دیو خرسزه قزورلر و خرسز اولیانه یکت دکدر دیو قیز ویرمه تعلل ایدرلر [۹] ب: اسبابلرمز

و نوغای نامدار لری طرفه العین ایچره قرشو کچوب قالمق لری قیره قیره ایکی بیک قدر کله
 و اوچبوز عدد دیری قالمق اسیری آلوب ینہ نهر قوبان کنارینہ کلوب صدمات طوبدن [۱]
 و ضربات قورشومدن مرداولان قالمق لک آتلرن ویات ویراقلرن [۲] و لاشہ مردار لرندن
 جمله اثواب ملوئلرن آلوب ینہ نهر قوبانی بوتلر وصالر ایله بری طرفه سالمین و غنمین
 محمد پاشا حضورینہ ایکی بیک کله لری سلطان ایدوب جمله چرکز و نوغایہ برکیسه غروش
 احسان اولندی و ینہ تلکی [۳] نهر قوبان بوز اولورسه قالمق ینہ کلمک احتمالی اوله دیو
 جمله عسکر نوروز [۴] قلعه سنہ کیروب صغیانلر قلعه خارچنده مترساندیلر و اظرفه
 قراووللر تعیین اولنوب چرکز خرسزلرنندن امین اولدیلر و اول کیجه جمله عسکر خواب
 راحتہ یاندیلر و اوچ کون تقاعد ایتمک فرمان اولندی

اوصاف منزل قلعه نوروز

کچن سنہ محمد خان ایله داغستانه کیدرکن حقیر بو قلعه سیر و تماشای ایدوب بالاده
 اوصافی مفصل تحریر اولمشدر اما شمدی نوروز مرزه جمله قوم نوغایک [۵] اوچ کون
 اوچ کیجه آق محمد پاشایه یخشی قناق بانلق ایدوب و جمله عسکرن یخشی صلیوب پاشا
 نوروز مرزایه بر خلعت فاخره کیدروب اول دخی پاشایه و اوغلی بک افتدیہ برر آت
 و برر یورغه لاشه و برر اوغلان و برر چرکز قزلری وروب کتخدایه و دیوان افندیسنه
 و حقیره برر نوغای لاشه لری وروب و ایکویز عدد جرداتلی و صداقلی و صواتلی و کوبه لی
 زورهادر بکتلر قولاغزورروب

نوروز قلمه سندن چرکزستانه روان اولدوغمز قناق لری بیان ایدر

اولا بو محله ادرنه قائم مقامی قره مصطفی پاشانک بزی ازاقدن جقران اغاسی اولاقلق
 ایله محموداغا [۶] در دولته کتدی اندن پاشا جمله عسکرک [۷] جانب غربه اورمانلر ایچره

[۱] ک : طوب کوبدن [۲] ک : و بایراقلرن [۳] ک : بلکه [۴] ب : بوزوز [۵] س
 تسخنه سنده اساساً (نوغایک) ایتمش سوکره دن تبدیل ایله (نوغایه) یا بمشتر (م) [۶] ک : بزی
 اراقدن چیقاران عمود اغاسی ینہ اولاقلق ایله [۷] ک : جمله عسکر یله

ايكى آت آردسندە المده سىداق [۱] قاجمخه آتله يويويديك نهر قوبانى خدمتكارلار و آتلامه يلدروب [۲] قارشو كچدم اما حمد خدا دزليمه ديك اصلانديم بندن غيرى نيجه يكتلردىخى اويلاهجه نهر قوبانى تىرى سلامتە اونديلر مكر بر آلاشه آتم صويك صووعدن قاجوب صويه كرميوب قارشو طرفده قالمش ياخود صودن ينه كرويه دونمش كوردمكه قارشوده كشيوتب دورر همان حقير ينه جرات ايدوب چناب اللهه صغوب قارشو طرفده كمسه قالمش ايكن اول نفسى نفسى كوينده حقيره قريم قاضى عسكرى اولان مرتضى على افدينك احسان ايتديكى بوز آلاشه [۳] اوستنه ينه عرباناً سوار اولوب المده سد قچي ايله [۴] آتە اورده رق كندى آغراق كچلان جدار يرن [۵] اصلاطمدن نهر عظيم قوبانى بولاب [۶] ايكن بوزلر ارده سندن ينه قارشو طرفه اوتوب كرو دونن آتى صويه دوكه دوكه قودوم وشاق نامنده بركب معام زغرم دىخى قالمش آينده اكر خانه سنه آلوب ينه نهر قوبانه آت ايله كيروب كلبي بريوك بوز اوزره براغوب كلب بوزدن بوزه صجرايوب كاه صوده يوزوب حقير دىخى سلامتە قارشو بيله كچوب [۷] اثواب و كورم كيركن قارشو طرفدن قرق اللى بيك قدر قالمق عسكرى اولام اولام اولوب كلهرك نمايان اولدى و طرفه العين ايجره قوبان نهرى كنارينه كلوب كورديلركم نهر قوبان بولاب [۸] دكلدر صو ايله بوز آقار نه چاره اتسنلر جمله عسكر قارشو طرفه كچمشلر همان جمله قالمق صويك قارشو طرفنده ازاك تلکيسى [۹] كچي اولوشراق دورر كچن همان برى محمد پاشا عسكرىنت اللرى و اياقلىرى دوتار غازيلرى قرق و اليشر درهم داليان توفكلر و نوروز [۱۰] قلعه سندن سر آمدشاهى طوپلر ايله بوقالمق عسكرىنه بريلم طوپ و بريلم توفنك قورشوملرى سر نيجه برالده نيجه يوز قالمق اورمان ايچنده قار اوزره خاك مذلته دوشديلر و تمش بش قالمق قرتلرى [۱۱] آتلرندن چوال كچي ييره دوشديلر وغيريلرينك قرارلرى فراره مبدل اولديلر و نيجه يوزى مرد اولديلر چركز نامدارلرى قالمق كفارينك بويله قردلقلرن كوروب درحال پوتلر [۱۲] ايله ايكي بيك توفنك انداز واوچ بيك اوقلى [۱۳] چركز

[۱] ك : شىداق . پ : سىداق [۲] ك : بالدايوب . پ : بالدايوب . [۳] ك : بوز آل آلاشه . س : نسخەسى نقطه سزدر [۴] س : سيداعمله [۵] س ، ك ، جدا ويرن [۶] پ : بولات . س ، ك ، ط : نسخەلى نقطه سزدر دوغروسى (بوزلاب) اولمىلر (م) [۷] ك : قارشويه كچوب [۸] ك : بولاب [بوزلاب اواسى نمكندر (م)] [۹] ك : دلكيسى [۱۰] پ : بوزوز [۱۱] ك : قاريلرى . س ، ط : قاريلرى [۱۲] پ : پوتلر [۱۳] س ، ك : آتلى

اول دېنى و بۇرانى و شدت شتاي عذاب الهمي چكوب بو اورمانده آتش باشسته كچوب
 او طوردى ايسه اللرى و اياقلىرى دوكلوب [۱] و كوزلىينه قره صاينوب اعما و كتوروم
 اولوب نجه آدملىر بو اورمان ايجره آتش باشلرنده هلاك اولدىلر حمد خدا نه حقير ونه
 مملوك رفيقلىرى آتش باشنه قويوب دپيده و بورانده آغاجلر آلتنده قار اوزره او طوروب
 بهارلى بهارلى اسنى شربتلىر واسى چوپرلر ييوب ياتدق و اخلاص امرودى و الما و كوكم اركلرى
 فصللرن ايتدك و بوكيجه بو خيابان اطرافلىينه قراولر قىوب و هر طرفه كوشه بنده [۲]
 يوزر يوز ايشير قدر تفنك اندازيكنلىرى اورمانلر ايجره مترسلره قىوب قالمق خوفندن
 و چركن خرسىزى دردنن جانب اربعه يه قراوللر قىوب نهر قوباندىن اغيرلقلرى بوز اوستندن
 قرشو طرفه كچرمكه جد و اهتنام ايدوب جمله اغرقلر قرشو طرفه كچوب برى طرفه
 هان صالت اتلىلر قالدى حكمت خدا نهر قوبانك بوزى على الصباح قىوب نه بوز ونه صو
 اولوب جمله عسكرله قرشو هيئات طرفنده كى اورمانده قالدق اما قوبان نهرى اوزره بوز
 پاره لر خرمن مثال بوزلر پاره پاره جربان ايدوب قرشو چركن ستان جانبه سلامت
 اومك [۳] قابل دكل آخركار برقاچ نفر بهادر فتالر كسكين عرقلر وبال صولرى و كسكين
 بوزلر نوش ايدوب اغاجلردن و صازلردن و قامشلردن و ايرى قورومش اغاجلردن پوطلر
 و صاللا رچا توب نجه عربلرى و نجه يوز سىسخانه يوكلرن قرشويه كچروب و هر كس اتلرين
 پوطلر اوزره قىوب و نجه يوز راس اتلرى نهر قوباندىن يلدروب قرشو طرفه كچروب
 چركن اولرنده و نوغاي قومى اولرنده آخورلر ايجره اتلرن قودىلر و قرشو طرفه
 نوروز [۴] مرزه نوغايلىرى و چركن بكلىرى [۵] چرنق قايقلر و بوطلرى برى طرفه
 كچروب آق محمد پاشاي و ايج اغالىرى و پاشانك امامى ابراهيم افندي و جعفر اغايى قرشو
 طرفه كچروب حمد خدا سلامتله واردىلر اما حقير بار خانمىن ارمايوب [۶] بر دخى
 پوطلر ك قرشو طرفدن بو جانبه كله سنه باقىوب نجه آتش [۷] غازى يكتلر ايله يك دل
 يك جهت اولوب همان حقير اول شدت شتاده قلجىم و صداغم و قول توفىكلرم و دخى
 غيرى خفيف اشيارم كچى طولوملرینه دولدوروب طولوملرى اوفايوب اغزلرن برك باغليوب
 هر طولوملرى اتلر ك قويروقلىينه برك باغليوب بو عبد كتر اول يوم برزخ شتاده عرباناً

[۱] ك: دو كوب [۲] ك: كوشه لرنده [۳] ك: اوتك [۴] پ: بوزوز [۵] پ: يكتلىرى

[۶] ك: آيرليوب [۷] ك: ايش كورمش . پ: آتش كورمش

آما یل آسوب کور طوماق [۱] ایله اللی دورد ساعتدر یوخسه آهسته روش کدلسه یکریمی قنای یر اولور اما بو هیپانک طولی جانب شرقده بحر خزر کنارندن [۲] جانب غربه نهر اوزی کنارنده قیل بورون قلعه سنده طولی نهایت بولوب طقسان یدی قنادر حمد خدا یویمانجه قره آغاج محله دنك از اقدن سلامتله کلوب بو اورمانلق ایچنه کیروب عظیم آتشلر یقوب بیان آتلرن ودوه اتلرن وصفن ودومبای اتلرن پشروب ذوق وصفالر ایتدک اماینه جانب اربعه مزه قراوللر قور ایدک [۳] وهیپات ححر اسنده بوندن غیری یرده آغاجلی اورمان یوقدر امنهرادل ونهر جلیق ونهر قوبان وبحر خزر کنارلرنده اورمانستانلر غایت چوقدر بویمانجه قره آغاج اورمانندن چیقوب جانب غربده نهر قوبانه یقین اخلاص [۴] آرمودی و کوکم و قزل الما و بلید میوه لرن بیه رنك ... ساعت [۵] سکر دوب الحمدلله تعالی سلامتله نهر عظیم قوبان کنارنده بر عظیم اورمانستان ایچنه کیروب تحصن ایتدک و جمله بزى از اقدن امداد کترن [۶] عسکرلر جمله بارئیللری عربهلردن چیقروب نیجه عربهلری براغوب بزمله قلن قالوب کیدنلر کتمکه اجازت آلوب کتمک صدنده ایکن ازاق والیسی اولان منلاغنی پاشان واحده بوز اوستندن نهر قوبانی بری هیپات طرفنه اوچ بیک عسکرله کوچوب ینه بزم مکث آدیکمز اورمان ایچره قوب آق محمد پاشایه بولشوب برسمور کورکوزیر کیوب [۷] محمد پاشادن ازاق اعیانه و سلیمان پاشایه مکتوبلر آلوب اول کیجه آنلر ماه تابده و اول شدت شتاده هیپات ححراسی ایچره بزى کترن عسکرله و عربهلر والی پاره طوبلرله توکلت علی الله دیوب کیرویه دونوب عزم راه ازاق دیوب آق محمد پاشادن اون عدد اسیر قالمقلری عورت و اوغلانلریله رهن اولماق ایچون وازاقه سلامت وارمق ایچون قالمقلری آلوب کتدیلر امانجه بوز عدد عاقل کمسکر همان ازاق پاشاسی منلاغنی پاشا نهر قوبانی بوز اوستندن جمله عسکرله کچنیجه بزم عسکرک چوغنی بوزدن قرشو کچوب چرکزستان ولایتته داخل اولوب قنقلره قوندیلر اما بزلر نهر قوبانک قرشو طرفنده هیپات ححراسی خاکنده اورمان عظیم ایچره قلوب اورمانلر اییره آتشلر یقوب کبابلر چویروب آتشلر باشنده ذوق وصفالر ایتدک ظن ایدوب هرکیم

[۱] س : پک اسوب کورطوماق [دوغروبی (پک اشوب یورطوماق) اولیلدر (م)]

[۲] ک : کنارنده [۳] ک : قویوب اهتم ایدر ایدک [۴] ک : اخلاص [۵] ک : ۱۱ ساعت

[۶] ک : امداد ایله کترن [۷] ک ! بر سمور کورک کیدیروب

كېي و سود ماوۋىسى و قىزمى عتيق يىنى كېي اولوب هر يوكلرىنىك اوستنه برر الف كېي
 سياه سياه راده جكلر چكلمشدر و كوزلى مكجل و قىزمى مرجان كوزلى و قولاقلىرى
 يوكدن بسكللى منقار و مسقارى [۱] قوقنوس بورنى كېي لعل كون اولوب نچىلىرى آرسلان
 چىناخى [۲] قدر صوبه لىرى واردر اما هر يكيىت بودوغانلىرى قولنده كتوره مز زى را هر برى
 اونر و اون ايكيشر و سىكزر و قيه كلر قوشلردر بعض آدملىر آت صغرىسندە و بعضلىر
 قوللرنده كتوروب اما قولى آلتندە بر چلك [۳] آغاچه كچه صاروب قولنه داياق ايدوب
 آغاچك اوجى اوزنكيدە دورور [۴] و بعضى يكيىتلىر بو قوشلىرى باشلرنده طشلىر
 اما اول مرتبه ايكىدى [۵] اوكره درلر كم قناقندن قئاغه باشى اوزره هواده اوچراق كلوب
 هوهو ديوب صداورسن كلوب قولكه قونار اما بر شكاره صالحك غرغرىدىسندن بر
 دتره يوب حملة ايلدىكى حيوان شاشوب قالر و بو طيورلىرى قاز و طورنا و ككلكه صالمنلىر
 زىرا اول مرغها پروازلىر بو صونقور و طويقه نك حمه سنه طاقت كتره مزلىر اما ا كثره
 بيان آتلىرى و بيان دوه لىرى و صغىنلره و دو مبالره صالارلىر و ينه بو هيات صحراسى ايجره
 اولان بيان قوبونى و قوزوسى و كيكي و ياغورجه سى و طبله لىسى و قره جه سى و يوكلى
 چين آهوسى و بيان كورى يعنى آرقاسى سياه اليفلى بيان اشكى و قورد و چقال و تىلكى
 و خنزىر و آيولر و غيرى مخلوقلر اوطاق اوطاق يعنى بيكى بيكى بىكى بر ىرە سورو
 سورو كزوب بر برلن يىوب كچىرلىر بو صحراده آنكىچون حيوانات كىمكلرنىن كچلمىز
 وازاق نافهسى [۶] ديدكلرى قىزمى تىلكى كوركلرى جمله بو هياتدن كلير اكر بو
 صحراى هياتك او صافن بر يىل تخرىر اتسك طووصماق [۷] احتمالى يوقدر آنچاق بو
 قدر ا كتفا ايدەلم بعدە يول كور [۸] نام محلدن قالىقوب آندن ينه قبله طرفنه ۸ ساعت
 هيات اوزره [۹] سكر دوب

منزل يماچيه [۱۰] قره آغاچ

تا ازاقدن بو محله كىنجه اللى دورر ساعت بر صحراى هياتك بر انجه بر يدر

[۱] ك نسخه سنده يالكز (و منقارى) كله سى وار (م) [۲] بزم طرفلرده يىرتجى قوش
 طيرناغنه قاف ايله (چىناق) دىرلىر او حالده بزم لهجه به كوره (چىناغى) اوللىدر (م) [۳] ك: بر چقال
 [۴] ك: دىالى دورور [۵] ب: ايكىدى [۶] ب: ياقسى [۷] ك: طاوصقى [۸] ب: ك: ;
 بو كورل قو كورك . س: يول قو كورك [۹] ك: هيات صحراسى ايجره [۱۰] ك: ط: يماچيه

آلوب پشروب صفاسن ایدردك (در بیان اشكال مرغ باز طویقون و صنقور) بو سحرای اددله اولان قرچینغا [۱] یعنی دوغان و طویقون و صنقور و ایلی و لاجین و بودنه و طوبال کن و غرغی [۲] و کویکنک نام یرطجی دوغان کبی شاهین قوشلر بو دنیاده یوقدر حتی قاز قدر بشر اوز کره توله مش طویقون و صنقور نام دوغانلر وارکم بیان آن و بیان دوهسی و بیان دومایلرن آلوب یرا کر سؤال اولنورسه بر قوش بر آتی و بردوه و جاموسی نجه آلوب یر دیرسکنز ایله یرانوب یوله مشدرکم [۳] کوزلری قرمز یی مرجان کبی اولوب کندویه غدا اولاجق مرتبه بر شکار بولماحق [۴] همان بیان آتی و دوه سنه هجوم ایدوب ابتدا آتی صاغریسندن ناحلیوب [۵] یعنی طرفق اوروب آرقه سن یرده ره [۶] آنک باشنه قنوب قنابلریله اول آت لک و دوه لک کوزلرین قیایوب سکرتمکله قوموب ایکی کوزلرن اویوب چقاروب امانی و قوتن کسوب خواه نا خواه آتی و دومبایی و هر نه ایسه ییوب قاصغندن یر طوب یر قارنی دویوب پرواز اورددقه سائر قورتلر و تلیکی و چقاللر و غیر ی حیوانانلر اول ات و دوه لشلرن یمکله باشلر اما بو طویقون و صنقور نام قوشلر آیی و قورد و تیلیکی و چقاله و آرسلا نه صونمازلر زیر آنلر یرطجی مخلوقلردر . بو هیات آرسلا نی بغداد غضنفری کبی یوکی [۷] مجلا دکدر همان انکرو ولایتک صوف کچیمی کبی یوکی صالحیم صچاق کچیری کبی یوکل ی و مفرت و مهیب رعد آواز اسدلری وار آنکچون صنقور و طویقونلر بو آرسلا نه نجه اورماز حتی قوم هشدک و قوم نوغای بو ادل قوشلرینک طویقون و صنقور و غیر ی دوغانلرن اوله او کره درلرکم تانار قومی اکا قوشه لاجین دیرلر خصمی اولان آدم اوله بر سحراده یا بر یرده یالکنز کیدرکن ایکی دانه قوشلری خصمنه قویوه روب خواه نا خواه خصمی تقدر رستم یکت اولسه هر یری چاله چاله اول آدمی آتندن یبقارلر اول محله خصمی یتشوب خصمندن انتقام آلر ایشته تا بو مرتبه آدمه صونار طیوغون [۸] و صونقورلری و اراما جناب الله بو قوشلری اوله محبوب و اوله مزین صدر بار [۹] و جناح ساز خلق ایدرکم [۱۰] نقش یوقلمون کبی آدم آتی کورد کده حیران قائلر و نجه سی اون اون بش کره توله مک ایله خاص بیاض سود

[۱] پ، س: قرچینغا. ک: قاره جیغا. ط: قرچینقا [۲] س، ک: قرغی [۳] ک: توله مشدرکم

[س، ط نسخه لری نقطه سذر] [۴] ک: بوله میبجق [۵] ک: بانچیلیوب. س، ط نسخه لری نقطه سذر [نجه لیوب] اولق ممکندر [م] [۶] ک: باره باره [۷] ک: توکی [۸] ب: طویقون

[۹] ب: نار (ساز) کله سنه باقیلیرسه (باز) اولمیدر (م) [۱۰] ک: ایشدرکم

صالحه مظهر ایدوب بومخنده ایکی کره بیان آتلی اوردم حکمت غریبه در و بوکول
 قوکور محله کلنجه آتی یردن ازا ق دکزندن کره عظیم صولر کچدک کمی بر ساعت
 و کمی ایکی ساعت انلی صولدر کم برر کوتلوك یول هیهات سحر اسنه کرمش کورفز
 بوغازلردر ارالرنده آب حیات اشملر وقیولر وار و بومخلمرده ماتقدم سنه ۱۰۵ [۱]
 تاریخنده ازا ق قلمه سین فتح اندیکمزده بوآتی صویونده قوم اولو نوغای و کچی نوغای
 و اورومیت نوغای و سندا ق نوغای و یمان صدا ق نوغای و دوی الی و بوزوز [۲] الی
 و چوبان الی و ارسلان بک الی و یجه یوز قرم نوغای طائفه سی قنوب کوچرلردی و عسکر
 اسلامه ازا ق آلتنه ذخیره طاشیوب امداد ایدوب اوچ اچییه اوقه سی منک کچی فوقار
 صای یاغی و زرلردی و اول زمان بو وادیلزده اشملر قازوب صولرلن ایچرلردی و قنوب
 کوچرلردی اما شمعی قالمق دردندن نهر قوباندن بری بو هیهات سحر اسنه کچیوب
 غیر ی چزا کاهلر ایدمشلردر زیرا بو ایدیم ارض (ارض الله واسعه) در (درستایش
 حیوانات سحر ای هیهات) بو هیهات سحر استنک اوتلری و اوتلوقلری و صازلنی و قامشلقلری
 ایچره قازلر و اوردکلر و قوغولر و طوی و اکت و پورتقال و یجه کره یوز بیک کونه
 و حوش و طیور و چیغال [۳] بو دشت قیجاغک چایر و چمنزارلری ایچره یومورطه لری چاقل
 طاشیلری کچی غلطان اولوب آتلیمزک آیقلری آلتنه غلطان اولوب یطر و تلکلیر
 و چقاللر و سایر حیواناتلر بو یومورتالری بیوب صفالزلر حتی بو صحرا ده جمیع قره لر
 ولایتنک آتیه [۴] و ایوان [۵] و ولایت سودان و ولایت فونجستان و ولایت عرب بنداده [۶]
 سوالهلین [۷] طور نالر بهار ایامنده بو هیهات سحر اسی سازلنی و قامشلقلری ایچره کلوب
 بونده یومورطلیوب یاورو چیقارر عربستانده یاورو چیقارمز لر و اصلا انده یومورطلامازلر
 زیرا شدت حار دن بیضه لری بشوب یاورو چیقارده مازلر همان اول بهار ده سواهل دیارلردن
 سکون ایدوب بو هیهات صغیره و نهر ادلدن اوتیه هیهات کبیره کلوب یاورو لزلر حتی بو
 حقیر نهر ادل کنارلرنده تا نهر جامنه [۸] و ارنجه سیاحت ایدر کن طور نا وقاز و اوردکک
 یاوریلری آتلیمزک آیقلری آلتنه پایمال رمال اولوب کز لرلردی و یجه سمن یاورو لرن

[۱] ک : سنه ۱۰۴۵ [۲] ب : یوزوز [۳] س : چیغال . ط : چیغال . ک : چقال

[۴] ب ، ک : ایته | س : نسخه سی نقطه سزدر | [۵] ک : اسوان [۶] ک : عراق بغدادده

[۷] ک : سواهلین | (سواهلینک) مصدرندن اسم فاعلدر [م] | [۸] ک : جایغه

منزل کول قوگور

بو محلده [۱] قوم تاتار الی صویونی [۲] دیو جان وررلر زیرا ازا ق دریا سندن کرمه الی عدد صو کنارلریدرکم یاز کونلرنده بو آلی عدد صولرک کنارلری اولتدر نباتات و چراگاه و گیاهاتلردرکم آتلر دوده لر نجه کره یوز بیک گونه شکوفه زار اولتدر ایچنده حیواناتلر غائب اولور آنکچون قوم تاتار بو جای فزائره جان وررلر اما قانق تاتارلری بو محللری قبضه تصرفه آلوب مسکن دارالبوار ایدنمشلردر آنکچون قیش کونلری بیله بو محلده قرار ایدرلر زیرا ازاغک ممر باسیدر [۳] اما صد شکر خدا بو محلده قالمغه راست کلدک بو محلده دخی عسکر اسلام صید و شکاره چیقوب ایکی بیان دوه سی و ایکی اصغول [۴] یعنی بیان صغنلری اوریلوب شکارلر آندی حکمت خدا بو محلده ینه خداملر ورفیقلر و صامسین و تازی و زغیرلمله شکاره کزرن بر بیان آتیه راست کلدک اما کویا فیل محمودی کبی جه دار و سمیز اسب بیابانی ایدی رفیقلر ایله بو آتیه اون یدی اوق و یدی سکنز قورشوم اوردق اصلا فائده آتیوب ینه چاردی اما کیده کیده زخملر بونی آلوب چست و چابوقلق آتمز [۵] اولدی هله غلامک بری بو آتک قزله قولتوغنده قولان یرینه برچتال قورشوم اورنجه برایی کره دزلری اوزره کلوب قالقارکن حقیر ینه سکرلیوب رفیقلر ایله بوغازلیوب پاره پاره ایدوب حصمند اولدق بو سرگذشتی نقلدن مراد اولدرکم خدایه عیاندلر عالم صباوتمده واقعمده [۶] کورورمکه بو هیهات صحراسی کبی برچنزار فضاذه طائیلر وزغار [۷] کلبلر ایله صید و شکار ایدوب کزرن بر بیان آتیه برقاچ اوق اوروب اولدورمش ایدم قرقیدی یلدن صکره بورؤیای

[۱] س، ک: بو محله [۲] بوراده س نسخه سنک کنارتمه صو کرده دن یازلش بریازی ایله شو عباره وار: «آلی صو بوی دیدکاری محلدلر یعنی انتها سیدر». بو عباره نك آلتنده شو عباره وار: «آلی صو بوینک وصنی - بوئلر آلی دانه دکن دن کره کورفرلدرکه آتله صحرای هیهاتده ایرماقلر کلوب قاریشور یوقسه بوئلر بررینه یقین اوله دکل بلکه ارالری وافر واردلر حاصل اوزاقدن کلورکن ازا ق ایله قوبان اره سنده دیرلر والسلام» [بوتریف برقاچ سطر اشاغیده متندن آلینمشدر [م]] [۳] س: باشیدر. ک: ناسیدر. پ: یاسیدر [۴] ک: اصغول. ط: صغول [۵] ک: ایدمه [۶] ک: واقعمده [۷] پ: و برغ [دوغروسى (باراق) اولق ممکندر [م]]

قیوب جملہ عربہ لری کورن چاتوب و قالمق اسیرلرن آتلیله اورتیه آلوب یورطه یورطه یورطه کیدرکن بر قار یاغمغه باشلیوب اولکون قبله جانبنه سکر دوب وقت عصرده

منزل قلعه کرتملی

زمن قدیمده جنوز فرنکی بناسی اولوب شهر معظم ایمش بعدہ تیمورلنک خراب آتمش بوقلعه ازاق دریاسندن کرمش بر آجی یول [۱] بوغازی کنارنده بر بایر اوزره عظیم خندق لری و بعضی علامت لری نمایاندر بو محله دخی ایکی دانه یبان آت لری کورینوب بونلری قووه قووه یتشوب برینه حقیریدی دانه اوق اوردم اصلا یقلمیوب هر اوردیغم اوقلر کویا یاغ طولومونه اورور کجی اوروب [۲] اوقلر آتک وجودنده غائب اولوب آت لری قیچلرن سرپرک صحرایه چاردی هله حقیر بر آتک اوکون آلوب تا کوزینه بر خدنک رومی اورونجه آت دپه سن بیره دیکوب اوقی قروب قالمقارکن قاجله آتی قیچ ایاقلرندن سکرلیوب آرتق داورانادن قالدی و کرودن سائر رفیقلر یتشوب ایکی رأس آت لری دریلریله پاره پاره ایدوب نیجه یوز کمنه لر حصمند اولوب اول کیجه آت اتلری کبابی فصللرن ایتدک وینه ازاقدن چیقاردیغمز بشمش اتلر بوز اتلری و اکمکلری ینه اسی ایدوب تناول ایتدک زیرا ازاقدن چیقالی آزقلریمز طاووسقان ایدی اندن ینه علی الصباح شدت شتا چکرک قار اوزره یورطوب

بی صوی

برسازلی وقامشلی صو ایچنده کامل بر ساعت عذاب الیم چکرک یوز بیک رنج و عنا ایله دوشه قالمق بو آجی کول صوین عبور ایدره ک بوضو نه بوز دوتمش ونه درست صو ایدی جملہ آت لک و قالمقندن غنیمت اولان حیوانات لک قوللری و کوکسلرینی بوز پاره لری پاره پاره ایدوب ایکنجی ساعتده بو کولدن قرشوطرفه عبور ایدوب جان خلاص ایتدک اما چوق حیوانات بو کولده قالدی و ایکی آدم آت التندہ قلوب غرق اولدی دیدیلر اما حقیر کورمدم کرچی درین کول دکلدی اما هم شدت شتا و دینی و بوران و بطق و چتاقلی کول ایدی بوندن بیتاب و بی مجال چیقوب ینه جانب قبله یه التی ساعت کیدوب

[۱] س ، ک : کول . ب : بول [۲] س ، ک ، ط : کبرر کجی کیروب

قالمق بونلری چوپروب جنسکه آهنگ ایدر لر قالمق تاتاری چوق بز مکیدر آنجاق یتش سکسن نفر یکتلر اما غایت کزیده بهادر پرسلاح زور بطر آدم لر ایدی الحاصل قالمق ایله بونلر آزغاش و اوغزاس و صواش ایده ایده قالمق بونلری قووه قووه اوزده ریمزه کلدیلر بزلر دخی طوپلری حاضر آتشدن همان جمله آنلر بول الله الله صداسنه رها بولدیروب قالمغه بر کره بر جمله ایدنجه اصلا ال قالدرمغه اقتدارلری اولیوب طریقه لعین ایچره بیک آتشدن عدد قالمق دندن قلیجدن [۱] کچوب یتش دانه سی اسیر بند زنجیر اولوب بوقدر آتلی و بوقدر اثواب و سلاحلرین جمله غزات آلوب حصمند [۲] اولوب اسیر اولان قالمقردن سنؤال اولدوقده « دخی قوشیلری کزیده [۳] آملری کز واریدر » دیدنکه « یا نمزده بوقور تانلری بوزدر الیمز اولومز قوشیمز ده بالکز قالدیلر » دیدکلر نده جمله غزات پرسلاح اولوب آق محمد پاشادن مآذون اولوب طریقه لعین ایچره قالمق کز نه نجه لری [۴] بصوب نجه یوز بیک حیواناتلری و عورت و اوغلانلریله سالمین و غانمین کلدیلر (ادا ارادالله شینئا هیأ سبابه) مضمونی اوزره چآنکم کریم الله بر قولنه کرم آتمک استر ابتدا آنک اسبابی خلق ایدر امدی الله تعالی اول بیان دومایلرین آنلره سبب کوندروب اول جاموسلری قووارکن قالمغه کتوروب [۵] آنلری عسکر اوزره کتوروب [۶] جمله قالمق عسکر اسلامه قردروب جمله مال و منالارن عسکره غنیمت و یروب احسان ایتدی بر آدمک بوندن خبر و آکاهی یوق ایکن ایکی جاموس بهانه سیله غزات مسلمینه اول شدت شتاده یحساب احسانلر ایتدی لسان فارسیده (بهانه میدهد به بهانه میدهد) [۷] بیور مشلر بعده بو جبالی [۸] نام محله او کیجه نجه بیان دومایلرینی صید و شکار ایدوب بو محله کلنجه قالمق خوفندن اصلا آتشلر یا قیوب دورردق بو کیجه سازلره و قامشلره آتشلر ایدوب سمز دومبای کبابلری پشروب و از اقدن کتر دیکمز سکوش قیون اتلری و اکمکلری جمله سی بوز اولمشدی بالظه لرله اول پشمش قیونلری پاره لیوب کمن قزانده ینه پشروب کمنی آتشدنه یه کباب ایدوب اسی ایدوب اکمکلر اید کوللره کوموب اول کیجه بر ذوق و صفالر ایتدک اما علی الصباح ینه عادت قدیممز اوزره اطراف اربعه قراولر

[۱] ک : دندن تیغدن [۲] ک : حصه مند [۳] ک : قوشلری کزیده . ط : قوشلری کزیده

[۴] ک : بوزچه لری [۵] کاف مضمومدر ا م [۶] کاف مفتوحدر ا م [۷] دوغروی

(بهانه میدهد به بهانه میدهد) اولمیدر (م) [۸] ک : جبالی

بودخی برصغناجق یردر اما شورلی سولری وار بو محله کلنجه قلمق خوفندن کامل اون
 اوچ ساعت یوریوب سازلر وقامشار ایچنده قوندق آندن ینه جانب قبله کیدوب
 (اورنکک [۱] صوبی) ازاق دکنزیدن بولنوب کرمه بر سازلر وقامشلی یرده زهرمار
 سولی یردر بو محله سازلر ایچن سکز دانه خنزیرلر عسکر اوزره هجوم ایدوب نج
 آتری زخمبارتدیلر اما هریری مرسومان [۲] اشکی قدر وار ایدی امدی غزات مسلمین
 بولره تیر باران ایدوب ازاق دریای بوزی اوستینه چقد قلمق بوز اوزره یورومکه
 طرفلری طومقدقه [۳] هان بو حقیق پالو وچاقر نام صامسون کلیرم بو خنزیر ایله
 جنت ایدوب یدیسنده صامسونلر پاره پاره ایدوب ایچن امداد کوندردیکی مستو کفر لری
 دوموزلری یتوب [۴] کویا قزل یومورطه عیدی ایتدیلر بعده بو اوزنکلیکن [۵]
 قلقوب ینه طرف قبله کیدوب (آخیزان دره سی) بر قامشلی دره در اما صوبی یوقدر
 بونی کچوب (قوروشم صوبی) بودخی ازق دکنزیدن آزما قدر بونی دخی کچوب بش
 ساعت طرف قبله الغار ایدوب (چال پاش) آخر قیولری وار [۶] منزل یریدر اما بزلر
 قلمق خوفندن قونموب آندن ینه سمت قبله به بش ساعت یورطوب اونجی ساعتده
 (منزل آق پاش) بودخی سازلر وقامشلی وطوزلی سولی یردر آندن قلقوب اون ایکی
 ساعت ینه طرف قبله کیدوب (منزل جیالی) [۷] بونده دخی قیولر وار اما لذیلردر
 بو محله ازاقدن کتردیکنز اتلر و سکوشلر و اکمکلر جمله صوقدن طاش کبی اولوب
 ینمدن قلدی حکمت باری بو محله غزات مسلمین هیات صحراسی ایچره ایکی دانه
 فیل قدر بیان دومبایلری کوروب آتلانان آتلانان اولوب بو بیان جاموسلرین قومغه
 کیده جکلرین سائر غزات بیلوب بیرد قومک بودومبایلر بوقیشده طارلق و بو ککک [۸]
 یرلردن چقمازدی اما بونلر قلمق تاتاری دردندن کشلردر بیره صاقنک بو جاموسلری
 قومک دیو بوقدر تنیه [۹] ایتدیلر نصیحت طوموب [۱۰] نج آدمز پر سلاح اولوب
 جاموسلری قوه قوه اول ساعتده قلمق اوبالری ایچنه کره دوشرلر هان طرته لعین ایچره

[۱] س: اوزنکلیک [۲] پ: مارزیوان. ک: مرزیون [۳] ک: طومادقده. ط: طومقدقه
 [۴] برنجی و ایکنجی حرفک اوزرنده ضمه وار [۵] ک: اوزنکلیکن [۶] ک: آخور
 قاپولری وار [دوغروسی (آجی قوبولری وار) اولمیدر (م) [۷] س: ک: جیالی [برنجی،
 ایکنجی حرفک کمره سی وار] ط: جالی [۸] ک: یوکلک [دوغروسی بر نقطه لی ب ایله
 (نوکلک) اولمیدر [م] [۹] ک: تمپیلر [۱۰] ک: نصیحت کار ایتوب

سائر سواهل اولان ولایتلر اوزره ظلماتلر اولیوب اول ولایتلر اوزره اوج آسمانده کونشلمان اولور اما اصلا مقبولایتی اوزره ابدأ کونش یوقایدی همان قبله طرفنده وجنوب سمتده و قیرم اوزره واسلامبول اوزره آسمانده دورت یردن کونشلق بالقی انگری آغلری کچی یعنی طوربه کچی کونشلق صارقش دورر ایدی اما بامرالله تعالی نیجه کره بعضی زمان آلتی ویدی یردن آفت بلر پیدا اولور دیو اختیار قوم نوغای و قوم مسلم هشمکله شهادت ایتدیله حاصل کلام بر کیجه کومکلی نام محله بیجان یطوب اولقدیر شدت شتا ویدی و بوران عذ بلرن چکد ککم خدای لم بزل بلور علی الصباح حرکت اوزره ایکن از قدده کی الحیدن وازاق اغارندن قرق الای آتیلر ایله مکتوبلر کلوب بنم سلطانم اشدده یولکنر اوزره بنس بیک قالمق سزی چاپمده حانر لر در غافل مباح دیو خبر کادی اما نه چاره خدا کریمدر دیوب آندن ینه نهر کومکلیده اوطوروب از اقدن دخی امداد کلیمکه منتظر اولدق اما بونهر کومکلی کرچی دوکمش صودر اما ابتدا منعی ایکی آباق یرلدن تا هیات صحراسنک اور تاسندن جریان ایدوب بو محله ازاق در یاسنه قرشدینی یر بر عظیم بوغاز در کم هیات صحرا سنه کرمش سازلی وقامشلی کورفرز بوغاز در بونهرک طلوعی تابخر خزر کناری یقیننده نهر عظیم اددن آریلوب هیات صحراسی ایچره ایکی آبلق یول کلوب ازاق بحرینه بو محله قاتلر اما بونهری ابتدا هیات صحراسی عمار اولسون دیونهر اددن آروب آقدن [۱] طوخطمش کرای خاندن حالا بعضی یرلری مرور ایام ایله خلین و تراب و رمل ایله دولوب صوبی هر بار اقاماز آندن قلقوب کیتمک اوزره ایکن قلعه از اقدن بیک عدد کزیده پرسلاح عسکر امداد کلوب جمله مز تازه جان بولوب ینه جانب قبله [۱] هیات صحراسی ایچره بصیرت اوزره کیدوب (منزل آق قوملر) بودخی ازاق دریاسی کنارنده بر قامشلی یردر آندن بش ساعتده (منزل آق قوغولر) بودخی ازاق دکزی کنارنده بر زهرمار صولی یردر آندن ینه جانب قبله ۵ ساعت کیدوب (منزل چین [۳] صوبی) لذید قیولری وار بونی کچوب (منزل قبورقالی آشم [۴]) یونک دخی لذید قیو صولری واردر بونی دخی ۵ ساعتده کچوب (منزل وادی [۵])

[۱] س، ک، ط : آقیدان [۲] ک : قبله [۳] س، ک : چبر . ط : جبر [برنجی

وایکنجی حرف مکسوردرا [۴] س، ک، ط : اشم [همزه مفتوح، شین مکسور، می ساکندر]

[۵] نک (ی) حرفنک اوزرینه فتحه قونولشد (م)

ایدوب اول اول مالک الملک رزاق [۱] و حصن حصین [۲] دار قزاق و مسکن کفرہ
عاق ایکن سور مسلمین اولان

ابتدا قلعة از اقدن سنه ... [۳] تاریخندہ قاقوب ہیہات صحراسی

ایجرہ ولایت قریمہ آندن آستانہ سعادته آندن غزای اکبر اولان

جزیرہ کریدہ کتدی کمز قناقلری بیان ایدر

اولا بمم الاء ایلہ [۴] از اقدن چیقوب قبلہ طرفنہ ہیہات صحراسی ایجرہ بصیرت
اوزرہ کیدرک ۲ ساعت [۵] ایلری و کرو و یمین و یسارہ انجہ قراوولر تعیین اولنوب
جملہ عربہ لری قلعه کچی کورن چاتوب اوچ پارہ طوب ایلری و اوچ پارہ طوب کرو
قیوب بشیوز غدد جرد آتی غازیلر ایلری چارقہ چی کیدوب آتی ساعت [۶]

منزل نہر کوکلی [۷]

کنارندہ بر قامشلی و سازلی یردہ قلق تاتاری خوفدن عربہ لری چاتوب مکث
ایتدک حکمت باری بو محلدہ شدت شتادن دورد یردن کونش دوغدی عاده الله اوزرہ
جانب شرقدن طلوع ایدن آفتاب عالمتاب قنقی ایدیکی نامعلوم ایدی جملہ بزملہ اولان
اختیارلر [۸] قرق الی یدلن برو بویله دورت یردن کونش دوغدیغین کورمدک دیدیلر
سبہ بی [۹] اولدرکم غایت شدت شتادن بو ہیہات صحراسی اوزرہ کونش تأثیر آئیوب

[۱] دوغروسی (توکلا علی مالک الملک الرزاق) اولوق ممکندر (م) [۲] دوغروسی (اول
حصن حصین) اولوق ممکندر (م) [۳] ک: سنه ۱۰۷۷ [۴] ک: بسم الله ایلہ [۵] پ: آتی
ساعت [۶] س، ک: ۲ ساعتہ [۷] ک: نسخه سنہ کورہ کافلر مضموم، س: نسخه سنہ کورہ
برنجی مضموم، ایکنجی مفتوحدر [۸] س، ن، ط: ازاق اختیارلری [۹] ک: سبہ
عرض معذرت۔ نسخه لک هیچ بریسنده بسمله شریفہ یازلامش۔ ممکن تذهیبدن صوکرہ یازیلہ جق ایکن
تذهیب ایدلدیکنه بناء بسمله سز قالمشلر؛ ممکن کہ مؤلفک بورادہ کی سرکدشتی یدنجی جلدک مابعدی
اولقلہ بسمله شریفہ اساساً مؤلف طرفندن یازلامشدر

عبدعاجز ایسه نسخه لری تقلیدہ مجبور اولدیم ایچون یازی یه بسمله شریفہ ایلہ باشلادیم حالہ
اصلک وضعیتنی کوسترمک ایچون یازمدم (م)

اولا دیباچه تاریخ فتح نامه جزیره کرید اقریت [۱] اولدرکه

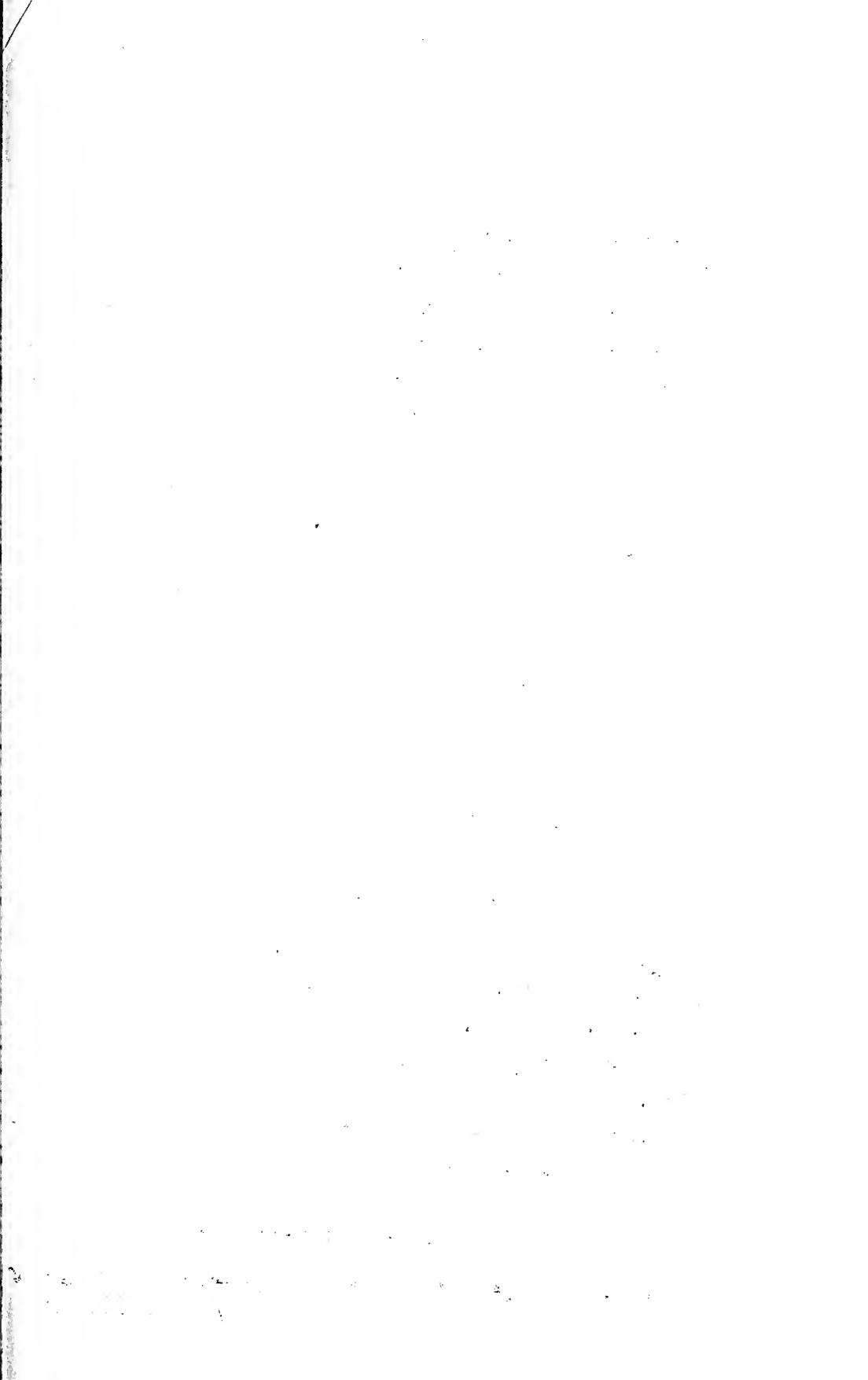
قاعده حضرت رزاق بیچون و ارکان کن فیکون بر مقتضای عادت رب العزتک حکم شریف ازل الازالی بنوک اوزرینه جاریدرکم انس و جنک رزاق رازقیدرکم آنلره تقدیر اتدوکی رزقن [۲] ورر (آیه بسوره ...) (انالله هو الرزاق ذوالقوة المتین [۳]) نصی مضمونی اوزره جمیع مخلوقک مر بوسی اولوب جمیع عبادنه بو روی ارضی [۴] مسکن و ماوی اولماغیچون خلق ایدوب توطن ایدروب هر کسه قدرینه کوره تقدیر اتدوکی نعمت نفیسه لرن و بزرم (آیه سوره) (ومقدروا الله حق قدره [۵]) ماصدق اوزره جمیع انس و ثقلان و جمیع مخلوق خدانک خالق رزاقی خلق کونین و هر مبدئه [۶] اشیادر اما جمیع قوللری بزرگونه اندیشه خامه دوشروب هر بری برسودا ایله بر سرکارده خلق اولندقده بو عبدکتر اولیای بی ربایه ازل آزالده سیاحت تقدیر اولنوب (آیه سوره ...) (قل سیروا فی الارض [۷]) نصی اوزره و (آیه سوره ...) (سیروا فیها لیالی وایاماً آمین [۸]) (فحواسنجه و) (سوره ...) (فالنظر الی آثار رحمة الله [۹]) نص قاطعلری فرماننه بو حقیر اضغف العباد مظهر دوشوب جهان کشت اولدق زیرا (بیت)

خلاق ازل عالمه قلدقده تجلی هر قوی بر حالیه [۱۰] قلمش متسلی [۱۱]

ایاتی اوزره بو فقیره [۱۲] سیاحت ایله مجاهد فی سبیل الله اولماغی میسر آتدکده قلعه ازاقده ساکن ایکن آل عثمانک کرید جزیره سی غیراسینه متوجه اولدقنر استماع

[۱] س : افریت . ک : عفریت [۲] ک : ارزاقلرن . س : ارزاقنر [۳] بو آیت کریمه (والذاریات) سوره سندهدر (م) [۴] ک : بوربع مسکونی [۵] بو آیت کریمه سوره انعامدهدر [۶] ک : و هر مبدئی [۷] بو آیت کریمه سوره رومدهدر (م) [۸] بو آیت کریمه سوره سندهدر (م) [۹] بو آیت کریمه سوره رومدهدر (م) [۱۰] دوغروسی (حال ایله) اولمیدر (م) [۱۱] بو بیت شوبله جه مشهوردر :

خلاق جهان عالمه قلدقده تجلی هر شخصی بر حال ایله قلمش متسلی اندرون تاریخی مؤانی عطا بک مرحومه کوره بو مفرد (سلیم ثانی) عصری شعرا سنندن (استانبولی یچی زاده خزینه لی حسین جلالی چاپی) نک ایمش ج ۴ ، ص ۱۳۴ [۱۲] ک : بو حقیره

قلعه‌سی ۶۳۷ - کوچوک پیره‌وزه قلعه‌سی ۶۳۸ - اسکی پیره‌وزه قلعه‌سی ۶۳۹ - لوروز چفتلکی
 ۶۴۱ - روغوز قلعه‌سی ۶۴۱ - عمارت کوی ۶۴۲ - ناردا قضاسی ۶۴۳ - قیو اغاسی خانی
 ۶۴۶ - بر پاشا چفتلکی ۶۴۶ - یانیه شهری ۶۴۶ کفره اطه‌سی ۶۵۷ - آیدونات قضاسی
 ۶۵۹ - مارغلیج قضاسی ۶۶۳ - پارغه قلعه‌سی ۶۶۴ - صیهدا اسکله‌سی ۶۶۵ - دالیان قلعه‌سی
 ۶۶۶ - کورفز قلعه‌سی ۶۶۷ - دلوینه قلعه‌سی ۶۶۸ - غلطه قلعه‌سی ۶۷۰ - آرناوودلرک اضلی
 ۶۷۱ - لؤولاد قلعه‌سی ۶۷۲ - قاردیگ قلعه‌سی ۶۷۳ - ارکری قضاسی ۶۷۴ - دپه‌دان قضاسی
 ۶۸۵ - اصقره‌بار قضاسی ۶۸۷ - پرمدی قضاسی ۶۸۷ - آرناوود بلغرادلی ۶۸۸

سردار علی پاشانک مانیابه ، مؤلفک آولونیا به توجه و حرکتی ۷۰۰

زفت سیاه معدنی ۷۰۱ - میقات کوی ۷۰۱ - قانیه قلعه‌سی ۷۰۲ - آولونیا لیانی ۷۰۴ -
 بیکلیج قلعه‌سی ۷۰۸ - سازاندر جزیره‌سی ۷۰۸ - جرقونا قریه‌سی ۷۰۹

ایلبصان حدودی ۷۰۹

دراج قلعه‌سی ۷۱۰ - قوایه‌قصبه‌سی ۷۱۱ - بکین قصبه‌سی ۷۱۳ - بی‌چول قریه‌سی ۷۱۵ -
 لولان قریه‌سی وسائره ۷۱۵ - ایلبصان شهری ۷۱۶

اوخری سنجانلی ۷۳۰

بانیه قریه‌سی ۷۳۱ - چوره قریه‌سی ۷۳۱ - اوستورقه قلعه‌سی ۷۳۱ - اوخری شهری ۷۳۵ -
 چری باشی قریه‌سی ۷۴۳ - اسطوق بیلاسی ۷۴۳ - ر-نه قصبه‌سی ۷۴۴

مؤلفک اوخریدن ادرنیه توجه و حرکتی ۷۴۵

پوغراداس قصبه‌سی ۷۴۵ - اصطار اووا قصبه‌سی ۷۴۶ - پرسپه قریه‌سی ۷۴۷ - مناستر
 شهری ۷۴۷ - اشتب قلعه‌سی ۷۴۸ - اردووشنا قصبه‌سی ۷۴۸ - تکوش قصبه‌سی ۷۴۹ -
 ولاندیوا قصبه‌سی ۷۵۰ - استوروچه شهری ۷۵۲ - دولیان پنایری ۷۵۷ - پتریج قصبه‌سی
 ۷۵۹ - منلک قصبه‌سی ۷۶۱ - وترنه قصبه‌سی ۷۶۱ - آوجی یوردی قریه‌سی ۷۶۳ - کلسه‌لی
 قریه‌سی ۷۶۳ - اصطنقا قلعه‌سی ۷۶۳ - بیوک آرنیودلی قریه‌سی ۷۶۴ - پایان قریه‌سی ۷۶۴ -
 شاب معدنی ۷۶۵ - قنقلی قریه‌سی ۷۶۶ - عثمان بابا تکیه‌سی ۷۶۶ - پاشا کوی ۷۷۲ - اناباجی
 کوی ۷۷۲ - علی بابا تکیه‌سی ۷۷۳ - جسر مصطقی پاشا قریه‌سی ۷۷۳ - چهن قصبه‌سی ۷۷۴ -
 ادرنه شهری ۷۷۴

مؤلفک ادرنه‌دن اسلامبوله توجه و حرکتی ۷۷۶

هرندی قریه‌سی ۷۷۶ - خیره‌بولی قصبه‌سی ۷۷۷ - تکر داغی ۷۷۸ - ارکلی ۷۸۵ - اوورجه
 کوی ۷۸۶ - استانبوله مواصلت ۷۸۶ (پتدی)

کریک محمولاتی ۵۵۵ - کریدلیرک لباسلری ۵۵۶ - فاضل احمدباشانک قندیهدن استانبوله عودتی
ایچون آستانهدن فرمان گلشی و خلعتلر ۵۵۷ - مؤلف طرفندن یازیلان (قندیه فتح نامه سی)
۵۵۸ - فاضل احمد باشانک استانبوله متوجه قندیهدن حرکتی ۵۷۰ - استانبوله جزیره سی ۵۷۲ -
صانتورونلر اطه سی ۵۷۳ - صانتورون یانار آداسی ۵۷۳

مانیه غزاسی ۵۷۵

مانیه ولایتنه عزیمت ۵۷۷

خرستیانلر جزیره سی ۵۷۷ - اینیوز اداسی ۵۷۸ - دکرمانلق جزیره سی ۵۷۸ - شیفنوز
جزیره سی ۵۸۰ - سرفوز جزیره سی ۵۸۰ - اریه جزیره سی ۵۸۰ - کوردوس قضاسی ۵۸۱
کوردوسدن مانیه غزاسنه عزیمت ۵۸۱

آی یوری قلعه سی ۵۸۱ - مزستره قلعه سی ۵۸۲

مانیه ایچندن مانیه غزاسنه عزیمت ۵۸۵

مانیه ولایتنک حدودی ۵۸۶ - قلامطه قلعه سی ۵۸۷ - ضرنطه لیانی ۵۸۹ - ماندینا قریه سی
۵۷۹ - دولوز قریه سی ۵۹۰ - ضرنطه حصاری ۵۹۰ - قاجیقا قریه سی ۵۹۴ - بیفا قریه سی
۵۹۵ - پاندالونیا قریه سی ۵۹۵ - میلا لیانی ۵۹۵ - لسین اووا ۵۹۶ - لقتی قریه سی ۵۹۶ -
پراسطوز جزیره سی ۵۹۶ - آردروشتا قریه سی ۵۹۷ - قاصطنایا قریه سی ۵۹۷ - بلاچا قریه سی
۵۹۸ - ترمچین قریه سی ۵۹۸ - اویواروارا قریه سی ۵۹۸ - میلاقریه سی ۵۹۹ - دمرحصار قریه سی ۵۹۹ -
قریبولی قریه سی ۵۹۹ - قره نرو قریه سی ۶۰۰ - وتیلوز قریه سی ۶۰۰ - کلافا قریه سی ۶۰۲ - فالیا
قریه سی ۶۰۲ - جیب اووا قریه سی ۶۰۲

ایچمانیه ولایتی ۶۰۳

ایچ مانیه لسانی و تورکیلری ۶۰۵ - کللی قلعه سی ۶۰۶ - قیا پاشا لیانی ۶۰۶ - قلوریه
قلعه سی ۶۰۷ - ضرنطه قلعه سی ۶۰۸

مانیه دن آرن اوودلغه عزیمت ۶۱۰

صالونه اسکله سی ۶۱۱ - کرینش قریه سی ۶۱۱ - دوراق بک چفتلکی ۶۱۲ - اینه بختی
۶۱۲ - روم ایلی قستلی ۶۱۷ - زبان قصبه سی ۶۲۰ - وویجسه قلعه سی ۶۲۲ - غلطه قریه سی ۶۲۳ -
بهور قصبه سی ۶۲۳ - مئه لونقا قصبه سی ۶۲۴ - اناطولونقوز جزیره سی ۶۲۴ - آنکلی قصری قلعه سی
۶۲۵ - ورده مور قصبه سی ۶۲۷ - فالیه قریه سی ۶۲۹ - واسل قریه سی ۶۳۰ - وولجسه قلعه سی
۶۳۰ - دزدار حسن تکیه سی ۶۳۱ - ایماوره قلعه سی ۶۳۱ - لفقدا جزیره سی ۶۳۶ - پیره وزه

موره ایالتی ۲۸۷

باللی بادره قلعه‌سی ۲۸۸ - لارنجه قلعه‌سی ۲۹۳ - هلو میج قلعه‌سی ۲۹۵ - ایزاکسه آداسی ۲۹۶ - کفالونیه آداسی ۲۹۸ - کوچوک کفالونیه ۳۰۰ - گستون شهری ۳۰۲ - پارغم قلعه‌سی ۳۰۳ - پوندیقو قلعه‌سی ۳۰۴ - فز قلعه‌سی ۳۰۵ - زورسا قلعه‌سی ۳۰۵ - آرقادیه قلعه‌سی ۳۰۶ - براق جزیره‌سی ۳۰۹ - اسکلی آناوارین قلعه‌سی ۳۰۹ - یکی آناوارین قلعه‌سی ۳۱۲ - متون ۳۱۶ - قرون قلعه‌سی ۳۲۶ - قستل قلعه‌سی ۳۳۳ - نسی قریه‌سی ۳۳۳ - قاهماتیه قلعه‌سی ۳۳۴ - اندروسه قلعه‌سی ۳۳۶ - لاقوز صحراسی ۳۳۷ - قرینتا قلعه‌سی ۳۳۷ - لوندار قلعه‌سی ۳۳۸ - لوفنانیک قلعه‌سی ۳۳۹ - مزستره قلعه‌سی ۳۴۱ - آیانیقو قلعه‌سی ۳۴۵ - باردونیه قلعه‌سی ۳۴۵ - باص اووا قلعه‌سی ۳۴۶ - چاقونیه قلعه‌سی ۳۴۸ (چشمه باشی ۳۵۰ - بنفشه قلعه‌سی ۳۵۰

بنفشه‌دن انابولی‌یه عزیمت ۳۵۵

طنه قصبه‌سی ۳۵۶ - طره ولیچسه شهری ۳۵۶ - ارخوز قلعه‌سی ۳۵۸ - انابولی ۳۶۰ - پوروزقلعه‌سی ۳۶۹ - ترمش قلعه‌سی ۳۶۹ - قصری موره قلعه‌سی ۳۷۳ - خراب بر قلعه ۳۷۴

کریده عزیمت ۳۷۶

قبلان پاشانک بر غزاسی ۳۷۸ - حانیه قلعه‌سی - ۳۷۹ - صوده قلعه‌سی ۳۸۶ - آپوقرون قلعه‌سی ۳۸۸ - آچی صو قلعه‌سی ۳۸۸ - رتبه قلعه‌سی ۳۸۹ - طماس قریه‌سی ۳۹۳ - عنادیه قلعه‌سی ۳۹۳ - قندیه محاصره‌سی ، محاربه‌سی ، صلحاً فتحی ، تعمیری ۳۹۶ - ۴۰۸ - قندیه‌ده یاپیلان جاهلر وسائر آثار عالیه ۴۹۸ - قندیه قلعه‌سنک یکی اداره‌سی ۵۱۹ - کریدک انک اسکلی حالی ۵۲۱ - کوچک قلعه ۵۲۹ - چناق لیانی ۵۲۹ - فودله قلعه‌سی ۵۳۰ - سلنه قلعه‌سی ۵۳۰ - رسمه قلعه‌سی ۵۳۱ - آپوقرون قلعه‌سی ۵۳۱ - صوده قلعه‌سی ۵۳۱ - طودوریلر قلعه‌سی ۵۳۳ - قیوصیپا برون ۵۳۴ - کیسوما قلعه‌سی ۵۳۴ - پوندیقو لیانی ۵۳۶ - آیانیقوله منصطری ۵۳۶ - قرامپوسه جزیره‌سی ۵۳۶ - ترکی جزیره‌سی ۵۳۷ - قاوبالوبورنی ۵۳۷ - صاکنه لیانی ۵۳۷ - اصفاقیه قلعه‌سی ۵۳۸ - قاودولوز بورنی ۵۳۸ - قاله لیانی ۵۳۸ - کیره قولیانی ۵۳۹ - آمبسو قلعه‌سی ۵۳۹ - مسالوقله‌سی ۵۳۹ - پلاتیالی قلعه‌سی ۵۴۰ - پالو قصری بورنی ۵۴۰ - کرماسی لیانی ۵۴۱ - ایالینون منصطری ۵۴۱ - استیه قلعه‌سی ۵۴۲ - بالی بتره قلعه‌سی ۵۴۲ - اصبرلوقنه قلعه‌سی ۵۴۳ - کرماتی قلعه‌سی ۵۴۳ - ایایانی بورنی ۵۴۴ - آیفودن لیانی ۵۴۴ - آرخنوز داغی ۵۴۴ - اوواجق صحراسی ۵۴۶ - چنارلی دره ۵۴۹ - چنارلی دره ۵۴۹ - نظره‌ته لیانی ۵۵۰ - کریدایکنجی صردر ۵۵۱ - امیوری قلعه‌سی ۵۵۲ - آپولونیا قلعه‌سی ۵۵۲ - ثمانه قلعه‌سی ۵۵۳ - آمیاروز قلعه‌سی ۵۵۳ - کریدک تحریر نتیجه‌سندک موجوداتی ۵۵۳ - کریدیلردن آلیتان و پرکوک ۵۵۴

مؤلفك فرار ایدن كوله سنی آرامغه چیقیمی ۹۶

كوچك بشك قصبه سی ۹۷ - بيوك بشك قصبه سی ۹۸ - يكي بازار قصبه سی ۹۹ - سدر قیسی قصبه سی ۱۰۰ - آیناروز ۱۰۲ - لانقره قصبه سی ۱۰۴ - عورت حصاری ۱۰۶ - طقسان بوز قصبه سی ۱۰۷ - طوران قصبه سی ۱۰۸ - آیاواسیل كولی ۱۰۹

كوملجنه دن يکيجه وسرز طرفلرينه عزیمت ۱۱۱

مسنه حصار ۱۱۱ - بوری قلعه سی ۱۱۲ - قره صو يکيجه سی ۱۱۳ بر قصبه ۱۱۴ - احمد آباد قصبه سی ۱۱۵ - قواله شهری ۱۱۵ - واشلاق قصبه سی ۱۲۰ - بره کتلی قصبه سی ۱۲۱ - فلبه چك قلعه سی ۱۲۱ - دو قصاد قصبه سی ۱۲۲ - درامه قصبه سی ۱۲۲ - درامه قلعه سی ۱۲۳ - زنجنه قلعه سی ۱۲۶ - سپروز شهری ۱۲۸ - تیمور حصار قلعه سی ۱۴۰ - یابجیلر قریه سی ۱۴۱ - سلانیک شهری ۱۴۳ - سلانیک شهرینك جامعلری وسائره سی ۱۵۳ - واردار يکيجه سی ۱۷۰ - واردار يکيجه سی كولی ۱۷۴ - واردار يکيجه سی زیارتکاهی ۱۷۵ - وودینه قلعه سی ۱۷۶ - آوسدوس قصبه سی ۱۸۰ - قره قریه ۱۸۱ - اورنلی قریه سی ۱۸۷ - می بابا سلطان تکیه سی ۱۸۷ - سرفیجه ۱۸۸ - الا صونیه ۱۸۸ - طرنوی قصبه سی ۱۹۲ - يکیشهر ۱۹۳

يکیشهر دن کسندره وقلوز جانبلرينه عزیمت ۱۹۹

ارمیه قصبه سی ۹۹ - قلوز قلعه سی ۱۹۹ - کسندیره ۲۰۰ - وله سن قضایی ۲۰۱ - چطالجه ۲۰۱ - تر حاله ۲۰۱ - قلاباق قیا داغی ۲۰۹ - فنر قلعه سی ۲۱۳ - قاردچیه قصبه سی ۲۱۴ - ماشقولور پنایری ۲۱۵ - جمعه قصبه سی ۲۱۸ - دیوقو قلعه سی ۲۱۸ - از دین قلعه سی ۲۱۹ - بادراجق قصبه سی ۲۲۲ - مودنوج تله سی ۲۲۳ - اسد آباد قصبه سی ۲۳۰ - لوادیه قلعه سی ۲۳۰ - استغه قلعه سی ۲۳۳ - آغریبوز قلعه سی ۲۳۶ - فلا قلعه سی ۲۴۶ - خراب بر قلعه ۲۴۵ - قزل حصار ۲۴۵ - روپوز قضایی ۲۴۸ - کفسه قصبه سی ۲۴۸ - آتته شهری ۲۴۹ - درزی لیانی ۲۶۸ - تماشالق قریه سی ۲۶۸ - یونان دیلی ۲۷۲

مؤلفك آتته دن قالقرق اون ایکی آدایی کز میسی ۲۷۳

اکنه حصار آدایی ۲۷۳ - کلور جزیره سی ۲۷۴

کوردوسه عزیمت ۲۷۵

قاره قلعه سی ۲۷۵ - قوندوری قلعه سی ۲۷۵ - کوردوس قلعه سی ۲۷۵

کوردوسدن موریه ۲۸۲

قلادراطا قلعه سی ۲۸۳ - موریه قستلی ۲۸۵ - باللی بادره قلعه سی ۲۸۶

دباجه ۱

ازاوقون حرکت ۲

نهر کوملی ۲ - کرتملی قلعه سی ۶ - بی صوبی ۶ - کول فوکور ۷ - یانجه قره اغاج ۱۰
نوروز قلعه سی ۱۴

نوروز قلعه سندن چرکزستانه عزیمت ۱۴

دوی الی نوغای ۱۵ - حاتوقای قباغی ۱۶ - کوچک ژانا ولایتی ۱۷ - کبرکیه یشکوی ۱۷ -
شفاکه قباغی ۱۸ - خان دبه سی ۱۹ - چتال اوزک نهری ۱۹ - پیچی غز نهری ۱۹ - کچی پیچی
غز نهری ۱۹ - نریمان نهری ۲۰ - ارانی قلعه سی ۲۰ - اولو جان صو نهری ۲۰ - یلانلی بایر
قلعه سی ۲۰ - عمر اغا چفتلکی ۲۱ - طمان قلعه سی ۲۶ - کرش قلعه سی ۳۰ - کفه قلعه سی ۳۱ -
یکی تانار خانک کلسی ۳۱

قریم خانی ایله کفهدن باغچه سرایه عزیمت ۳۲

باغچه سرایدن نقشوان ایلنده شیرین بکلری اوزره حرکت ۳۷

طوخطه بای تاریخنه کوره قریم جزیره سنه مالک اولان خانلر ۴۲

آق محمد پاشا ایله قریمدن استانبوله حرکت ۴۹

چوچی محمد افندی صلاحی ۴۹ - فرح کرمان قلعه سی ۵۰ - قالموقنرک سحر بازلی ۵۱ - قیل
برون قلعه سی ۵۲ - جان کرمان قلعه سی ۵۳ - اوت یارق ۵۴ - آق کرمان قلعه سی ۵۴ - اسماعیل
شهری ۵۶ - طولجه قصبه سی ۵۶ - بابا داغی قصبه سی ۵۶ - حاجی اوغلی بازاری ۵۷ - یکی بازار
قصبه سی ۵۸ - یانبولی شهری ۵۹ - خاص کوی قصبه سی ۶۲ - حفصه قصبه سی ۶۳ - ادرنه
شهری ۶۳ - استانبوله واصلت ۶۷

کرید غزاسنه نیتله استانبولدن حرکت ۶۸

قدملی بابا سلطان تکیه سی ۷۰ - ادرنه شهری ۷۱

قدیده یه کیتیمک اوزره ادرنه دن حرکت ۷۲

اجه - لمطان قریه سی ۷۳ - دیمتوقه قلعه سی ۷۳ - فره جک قلعه سی ۷۷ - قره کورجنلک قلعه سی ۷۹ -
شاجیلر قصبه سی ۷۹ - نفس سلطان تکیه سی ۸۰ - پادشاه قوروسی ۸۲ - ماربله قلعه سی ۸۲ -
مکری حصاری ۸۲ - موسی چلبی قریه سی ۸۴ - کوملجنه قلعه سی ۸۵ - چنکانه لر ۹۰ - چنکانه دیلی ۹۴

اوليا چلبى سياختنامه سنك یدنجی جلدی کبی گلیسلی رفقت بك طرفندن استنساخ
ایدیلن بو جلدكده طبعنده حاجی بشیر کتبخانه سننده کی نسخه اساس اولق اوزره بش
نسخه یه استناد ایدیش اساس نسخه دن ماعدا نسخه لرك فرقلری حاشیه ده کوسترلمشدر.
حاشیه ده کورولن (پ) حرفی پرتو پاشا نسخه سنه ، (س ، ک ط) حرفی طوپقپو
سراینده کی اوچ نسخه یه ، (م) حرفی ده عبد عاجزه اشارتدر نسخه اصایه ده بر سطر دن
ا کسک اولان آچیقار ایچون اوچ نقطه ، بر سطر دن فضله اولان آچیقار ایچون اوچ
نقطه بر ییلدیز قونولدی

نقطه سز کورون حرفلرك یوزده طقسان طقوزی اساس نسخه ده نقطه سز اولدینی
ایچون اصلنه مطابقت مقصدیه مخصوص نقطه سز دیزلمشدر ما کینه ده چیقمايان نقطه لر ،
حرفلر جدولہ آلمش اوقونه میان کله لرده کتایه ناصل ایسه اویله جه ترتیب ایدلمشدر
املا تمامیه اصلنه مطابقدر

تک توك یا کلشدر ایچون ده آریجه بر جدول یاپلمشدر

901582

DR
43-

enali

تورک تاریخ انجمنی کلیاتی

عدد : ۱۳

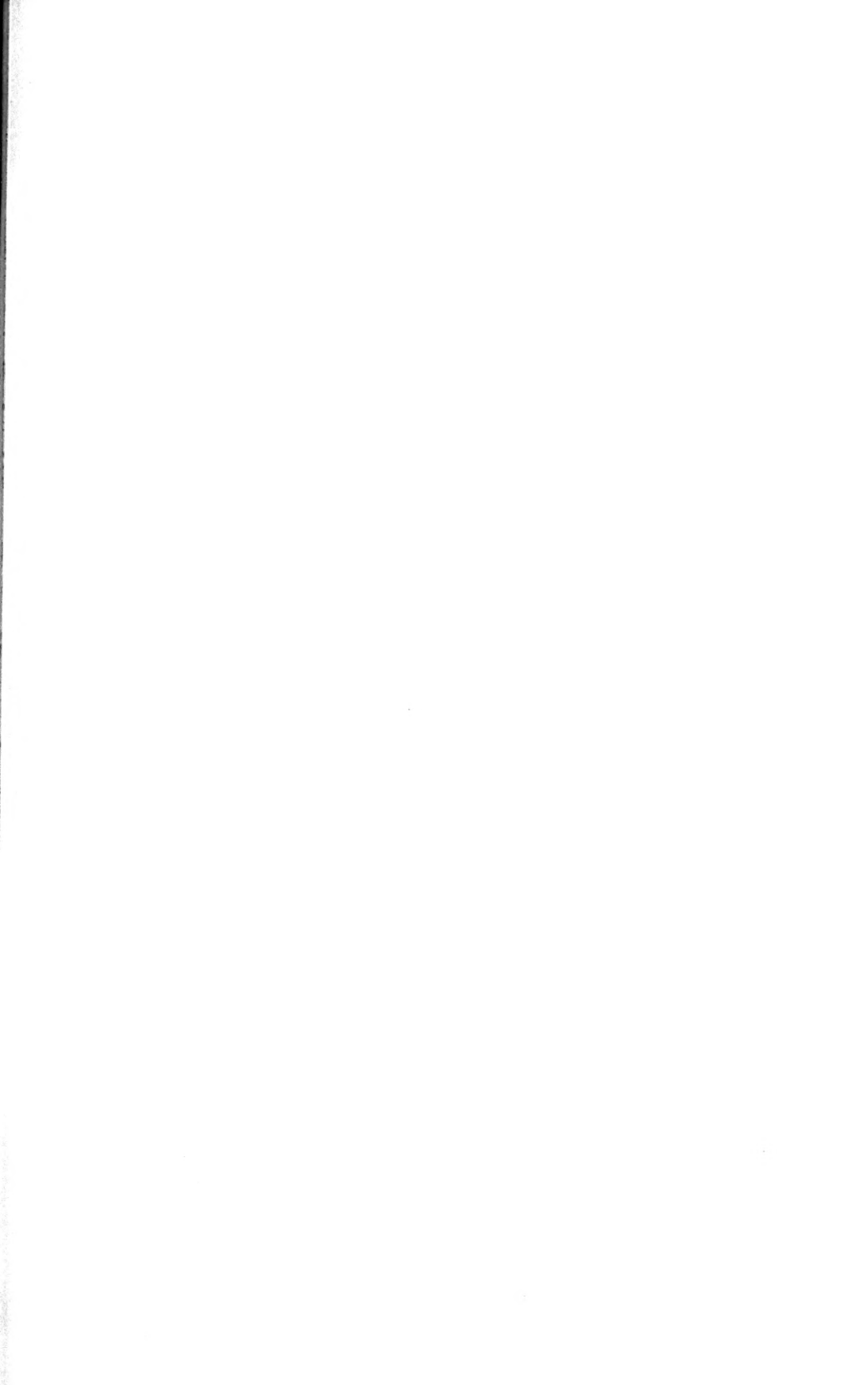
اولیایابی یا منامری

۲۶۰۸۳ سکنجی ہلد

1928

استانبول — اورخانیہ مطبعہ سی

0

DR
432
E8
1896
v.8

Evliya, effendi
Evliya Çelebi seyahatnamesi

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
